

အရှင်နေကာဘိဝံသ

၏

ပါစိတ်သာသာဋီကာ

အရှင် ဇနကာဘိဝံသ

၏

အမှတ် (၂၅) ကျမ်းစာ၊

ပါစိတ်ဘာသာဋီကာ

ပါစိတ်အဋ္ဌကထာကို နိဿယ အဓိပ္ပါယ် စုံလင်စွာ
တန်ဆာဆင်ထားပါသည်။

၁၃၂၆-ခု

ဂျပ်ထူ အဝတ်ဖုံး
နှုန်း-၁၅။

နယူးဘားမား ဝိဇ္ဇာပုံနှိပ်တိုက်
အမရပူရမြို့။

အခြေခံ နိဒါန်း

သာဓုစိတ္တံ န ပါတေန္တိ၊ ဂုရဝေါ ရတနာနိ မေ၊
ဧသေ ပစ္စောပကာရာယ၊ ပါစိတ္တိယတ္ထ ဝဏ္ဏနာ။

မေ (မံမ)-ရတနာ ၃ ပါး၊ ဆရာများကိုလေးစားကြည်ညို၊ ဤ ငါ့ကိုယ်၏၊ ရတနာနိ - သင်္ချေကမ္ဘာ၊ လွန်ရှည်ကြာမှ၊ ရံခါထွန်းပေါ်၊ ရတနာတော်မြတ်၊ ၃ ပါးနတ်တို့သည်၎င်း၊ ဂုရဝေါ - မိမိစိတ်တွင်၊ ကျေးဇူးရှင်ဟု၊ အစဉ်ထင်ရှား၊ ဆရာတော်ဘုရားတို့ သည်၎င်း၊ သာဓုစိတ္တံ - သူတော်ကောင်း၌၊ ကိန်းအောင်း ထိုက်သည့်၊ စရိုက်သဒ္ဓါ၊ ဉာဏ်ပညာနှင့်၊ ယှဉ်ကာလျှံဖိတ်၊ ကောင်းသောစိတ် ကို၊ န ပါတေန္တိ - တက်သည့်သဘော၊ မသက်လျောအောင်၊ စစ်ကြောနေစဉ်၊ မြင့်တင်တော်မူကြကုန်၏။ ဧသေ(ဧသေ)-နေ့စဉ်မနား၊ ပိုချထားသည့်၊ အများ မှီရာ၊ ဤငိုကာသည်ကား၊ ပစ္စောပကာရာယ-၃ ပါးရတနာ၊ မြတ်ဆရာတို့၊ ဥျးစွာ တင်အပ်၊ ကျေးဇူးမြတ်ကို၊ ဆပ်၍တဖန်၊ အတုန့်ပြန်ဘို့အကျိုးငှါ၊ ပါစိတ္တိယတ္ထ ဝဏ္ဏနာ-ကုသိုလ်စိတ်ဓာတ်၊ ကျစေတတ်သဖြင့်၊ အမှတ်တံဆိပ်၊ ဘုရားနှိပ်သည့်၊ ပါစိတ်မည်သာ.... ကျမ်းငိုကာ တမျိုးပါဘုရား။

ပါစိတ္တိယခေါ်ပုံ။ ပရိဝါပါဠိတော်၌ “ ပါတေတိ ကုသလံ ဓမ္မံ၊ တေ နေတံ ဣတိ ဝုစ္စတိ ” ဟု မိန့်တော်မူ၏။ အဋ္ဌကထာ၌လည်း “ သဒ္ဓိစ္စ အာပဇ္ဇန္တ သ ကုသလဓမ္မသင်္ခါတံ ကုသလစိတ္တံ ပါတေတိ၊ တသ္မာ ပါတေတိ စိတ္တံတိ ပါစိတ္တိယံ ” ဟု ဖွင့်၏။ မုသားပြောသော စိတ်မျိုးသည် ကောင်းသော ကုသိုလ်စိတ်ကို လျောကျစေတတ်သောကြောင့် “ပါစိတ္တိယ” မည်၏။ “စိတ္တပါတိယ” ဟု ဆိုလို လျက် အက္ခရာ ရှေ့နောက်ပြန်လျက် တ တလုံးကိုချေသော နိရုတ္တိနည်းအားဖြင့် “ပါစိတ္တိယ” ဟု နာမည်တပ်၍ “သမ္ပဇာန မုသာဝါဒေ ပါစိတ္တိယံ” ဟု ဘုရားရှင် ကိုယ်တော်တိုင် အမှတ်တံဆိပ် ခတ်နှိပ်တော်မူခဲ့ပေသည်။ ထို့ကြောင့် မုသာ ဝါဒစသော မူလစိတ်ရင်း၏ ပါစိတ္တိယအမည်ကို အာပတ်၌တင်စား၍ ကာရဏူ ပစာရအားဖြင့် အာပတ်ကိုလည်း “ပါစိတ္တိယ” ဟု ခေါ်စမှတ်ပြုရသည်။

စိတ်ဓာတ် ကျဆင်း တတ်ပုံ သတ္တတို့သည် အဝိဇ္ဇာတဏှာ ဓာတ်ခံပါလာသောကြောင့် အဝိဇ္ဇာ၏ အရာရာ၌ မသိအောင် ဖုံးလွှမ်းမှုကြောင့် တဏှာ သည် မိမိကိုဒုက္ခပေးမည့် ထိုထိုအာရုံကာမဂုဏ်နှင့် လာဘ သတ္တရာသိလောကကို မရလျှင် တောင့်တ၏။ ရလျှင်လည်း သာယာ နှစ်သက် စွဲမက်နေ၏။ ထို့ကြောင့် ပုထုဇဉ်အများ၏ စိတ်နေစိတ်ထားသည် ယနေ့ ကောင်း သော်လည်း နက်ဖန် မကောင်း ဖြစ်တတ်၏။ အများအားဖြင့်ကား “ ပါပသ္မိံ ရမတိ မနော ” မကောင်းသော အာရုံ၌သာ စိတ်ပျော်လက်ပျော် တပျော်ထည်း ပျော်နေတတ်လေသည်။ ထိုကဲ့သို့ စိတ်ဓာတ်ကျဆင်း၍ သွားတတ်သောကြောင့်

အခြေခံနိဒါန်း

ပင် များစွာသောရဟန်းရှင်သူတို့သည် ပညာသင်စ ငယ်ရွယ်စဉ်ကာလ၌ အစွန်းအစ အညွန့်အတက်ကလေးတွေ တယူလူ ထွက်နေကြပါသော်လည်း အလယ်အလတ် အရွယ်ရောက်သောအခါ၌ သော်၎င်း၊ အရွယ်ကြီးမှသော်၎င်း တိုးတက်လာသော သဒ္ဓါပညာ သမာဓိ ဝီရိယတွေအညွန့်ကြီးလျက် ညှိုးနွမ်းသွေ့ခြေခံ၍ သွားတတ်ကြ၊ မညှိုးနွမ်း မသွေ့ခြောက်သော်လည်း ကျန်းမာရေး အခြေအနေအရ စိတ်ဓာတ်တွေ လျော့ကျသဖြင့် သေမင်းအလာကိုသာ စောင့်မြှော်၍ နေကြရလေတော့သည်။

စိတ်ဓာတ် တိုးတက်ကြောင်း အဝိဇ္ဇာတဏှာကိုနည်းပါးအောင်ပြုလျက် မိမိ၏ သော ပညာရှိ သူတော်စင်တို့ကား ကျန်းမာသန်စွမ်းတုန်းဝယ် ကိုယ်မှု နှုတ်မှု ကောင်းအောင်ပြုလျက် တိုးတက်မြဲ တိုးတက်စေတော်မူကြ၏။ စိတ်နေခံကိုယ်ပာ မလိုက်သာအောင် ကျန်းမာခြင်းနည်းပါး၍ အရွယ်တော် ကြီးမားသော အခါ၌ လည်း သမာဓိ ပညာ ဘာဝနာ ၂ မျိုးဖြင့် တိုး၍ပင် ကြည်လင်ရှင်ပြတော်မူကြပေသည်။ ဤ အားလုံးကား ဗုဒ္ဓမြတ်စွာပွင့်တော်မူလာသည့်အတွက် သူတော်ကောင်း ဓာတ်ခံ ပါရှိကြသူ ရှင်လူအများတို့၏ အလွန်အားရဘွယ်ကောင်းသော တိုးတက်ကြောင်းများ ဖြစ်ပါပေသည်။

မိမိ စိတ်ဓာတ်ကို မကျစေပုံ

မိမိကိုလည်း ငယ်ရွယ်စဉ်က စ၍ အရွယ်ကောင်းသည့် အချိန်ကျအောင် စိတ်ဓာတ်မကျစေဘဲ ဆရာသွားတို့သည် အထူးစောင့်ရှောက် ချီးမြှောက် မြှင့်တင်တော်မူခဲ့ကြ၏။ [စောင့်ရှောက်ပုံကို ထိုထို ဘာသာဋီကာ၏ နိဂုံး၌ ပြခဲ့ပါပြီ။] ဆရာသွားတို့ အားရလောက်၍ အစောင့် အရှောက် အထူး မပြုသော အခါ၌ကား ရတနာ ၃ ပါးကို ကြည်ညိုသော သဒ္ဓါအရင်းခံ၍ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသာသနာတော်ကို မဆုတ်ယုတ်စေလိုသော ဆန္ဒ၊ ရှေးရှေးအခါ သာသနာတော်ကို စောင့်ရှောက်တော်မူခဲ့ကြသော အရိယာ ပုထုဇဉ် အရှင်သံဃာတော်များကို ကြည်ညို အားကျသော သဒ္ဓါ ပညာ အဖြာဖြာတို့ကြောင့် စိတ်ဓာတ်မကျဆင်းဘဲ ရှိရပါသည်။

ကျေးဇူးဆပ်သော ကျမ်းစာ

ထို့ကြောင့် ထို ရတနာ ၃ ဖော် ဆရာတော်တို့၏ ကျေးဇူးတော်သည် မိမိအတွက် ဘဝအဆက်ဆက်၌ပင် စိတ်ဓာတ် မဆင်းသက်အောင် စောင့်ရှောက်နိုင်မည့်လက္ခဏာရှိရုံသာ မက၊ ထို ရရှိမည့်အကျိုးများသည် မည်သည့် ဘိုးဘွား မိဘမျှ မပေးနိုင်အောင် မြင့်ခေါင်ကြီးမားလှသောကြောင့် ထို ကျေးဇူးတော်ရှင်များ၏ ကျေးဇူးတော်နှင့် သင့်လျော်သော ကျေးဇူးဆပ်နည်းမှာ ပစ္စုပ္ပန် သာသနာတော်ကို ကောင်းမွန်စွာ ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်၍ အနာဂတ်သာသနာတော်အကျိုး ပွားတိုးရစ်မည့် ကျမ်းစာများကို ရေးသားထားခဲ့ခြင်းသည်သာ အသင့်လျော်ဆုံးဟု ယူဆပါသည်။

အခြေခံနိဒါန်း

စီစဉ်ပုံ ထို့ကြောင့် ပါရာဇိကဏ်ပါဠိတော်အဋ္ဌကထာကို ပို့ချ၍အပြီး၌ ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာကို ပို့ချရင်း စာဆိုသော သာမဏေ ဥပုသ်တို့အား နိဿယနှင့် လွယ်ကူသော အဓိပ္ပာယ်များကို ရေးနိုင်လောက်အောင် ပြောပြ၍ ခက်ခဲသော အဓိပ္ပာယ်များကိုသာ သာရတ္ထ၊ ဝိမတိဋီကာ၊ ယောဇနာတို့နှင့် တိုက်ဆိုင်ကာ မိမိကိုယ်တိုင်ရေးသားပါသည်။ ဤနည်းအားဖြင့် နေ့စဉ်မှန်မှန် ပို့ချ၍ ပြီးဆုံးသောအခါ ကျမ်းစာတကျမ်းလည်း စီစဉ်ပြီးဖြစ်ပါတော့၏။ ထို့နောက် ထိုကျမ်းစာကို ရိုက်နှိပ်ခါနီး၌ ထပ်မံ၍ ကြည့်ရှုပြင်ဆင်ကာ၊ ရိုက်နှိပ်တုန်းမှာလည်း စာချဘုန်းကြီးများနှင့် မိမိပါ အကြမ်း အချော ၂ ကြိမ်မျှ ကြည့်ရှုစစ်ကြောကြပါသေးသည်။ ဤမျှ ကြိုးစားပါသော်လည်း အမှားအယွင်းကား ကင်းလိမ့်မည်ဟု မယူဆပါ။ မိမိဉာဏ်ကိုယ်က မပိုင်သောကြောင့် ဖြစ်စေ၊ အမှတ်တမဲ့ ရေးသားမိ ပို့ချမိသောကြောင့်ဖြစ်စေ အမှားအယွင်း ရှိမည်သာဟု ယူဆပါသည်။ ထိုသို့ အမှားအယွင်း တွေ့ရှိပါလျှင် ပြင်ဆင်၍ ရှုစားကြပါရန် မေတ္တာခံယူပါသည်။

ဂစ္ဆတံ ခလနံ ကွာပိ၊ ဘဝဇျေဝ ပမာဒတော၊
ဟသန္တိ ဒုဇ္ဇနာ တတ္ထံ၊ သမာဒဟန္တိ သဇ္ဇနာ။

ကွာပိ- တစုံတရာ၊ ကုန်းသာမြေပြင်၌ သော်မှလည်း၊ ဂစ္ဆတံ- ဧေးသောသွားလှသူတို့၏။ ပမာဒတော- သတိလွတ်ကင်း၊ မေ့လျော့ခြင်းကြောင့်၊ ခလနံ- ချွတ်ချော်တိမ်းပါး၊ လဲသွားခြင်းသည်။ ဘဝဇျေဝ - တရံတခါ၊ ဖြစ်တတ်သေးသည်သာ။ တတ္ထံ - ထိုသို့ မတော်တဆ၊ လဲကျရာ၌။ ဒုဇ္ဇနာ - စိတ်ထားသေးနပ်၊ လူယုတ် လူညံ့တို့သည်။ ဟသန္တိ - ပြောင်လျှောင်အားရ၊ ရယ်မောကြကုန်၏။ သဇ္ဇနာ - ထောက်ထားခဲ့ညှာ၊ လိမ္မာရင့်ပြီး၊ လူကြီးလူကောင်းတို့ သည်ကား။ သမာဒဟန္တိ- ကူညီဖေးမ၊ ထူပေးကြကုန်၏။ [အမရကောသ နိဿယ။]

မြော်မှန်းချက်။ ။မသေလို့ နေရသေးလျှင် ကျန်သေးသော ဝိနည်းအဋ္ဌကထာ၏အဖွင့်၊ အဋ္ဌသာလိနီအဋ္ဌကထာနှင့် မူလဋီကာတို့၏အဖွင့်၊ သီလက္ခန္ဓာအဋ္ဌကထာ၏အဖွင့်၊ ဤအားလုံးကို အသက် ၇၀ အတွင်း၌ ပို့ချစီစဉ်၍ ပြီးဆုံးအောင် ရိုက်နှိပ်နိုင်လိမ့်မည် - ဟု မြော်မှန်းပါသည်။ [ယခု ပို့ချနေသော ဝိနည်းမဟာဝါ အဋ္ဌကထာနှင့် အဋ္ဌသာလိနီ မူလဋီကာတို့မှာ နှစ်သစ်မကူးမီ ပို့ချ၍ ပြီးစီးဖွယ်ရှိပါသည်။]

အရှင် ဇနကာဘိဝံသ

ဃ

မှတ်သားဖွယ် မာတိကာ

အက္ခရာစဉ်			နံပါတ်
အကပ္ပိယ နိမိတ္တန	၂၁၂
အင်္ဂလဂ္ဂ၏ ပဋိဂ္ဂဟိတဖြစ်	၃၂၂
အစောင့်အရှောက် တောင်းနည်း	၄၆၁
အတ္ထိန္ဒက ဝဏနာ	၁၇
အဇာနန္တ အနာပတ်	၄၁၂
အညာဏဝါဒ စသည်	၃၇၄
အညေနည် ပဋိစရတိ	၁၀၄
အဋ္ဌကောရိကာ	၄၅၇
အဋ္ဌကင်္ဂလူပမာစသည်	၃၆၃
အန္တရာယိကာ	၃၅၉
အန္တလိက္ခေ	၁၀၄
အနန္တကမ္ပေ	၀၇
အနရိယာနဗ္ဗိ၊ အရိယာနဗ္ဗိမူလံ	၅၅
အနလသာ	၄၄၁
အနောဝဿက	၅၀၁
အပတိဿော	၂၃
အပသာဒေတဗ္ဗ	၄၀၄
အပိစေတ္တ	၉
အဘိမာရေ	၂၀၄
အဘိဝါဒနနှင့် အဗ္ဗလိကမ္ပ	၁၆၀
အဘိဟဋ္ဌာတ္တံ၌ တောင်းနိုင်ပုံ	၃၂၉
အပ္ပိလသာက	၄၀၀
အယဿော	၄၄၀
အယျ ဝေါသာဂ္ဂိတကာနိ	၂၀၃
အရိယာ၏ သဒ္ဓါတရား	၂၂၅
အလဇ္ဇိ နှင်ထုတ်ရာဌာန	၁၄၁
အဝဇာနိတွာ	၃
အဝရုဒ္ဓါ	၄၀၅
အဝဿတာ	၄၄၂
အဝိသယအနာပတ်	၇၂
အသံဟာရိမ ပုဒ်ပြီး	၂၉၁
အာဂန္တုက ပဋိ	၂၁၀
အာဏာဝိတိက္ကမန္တရာယိက	၃၆၀
အာဒိဿဒိန္နံ	၄၇၉
အာနန္တရိယကဓမ္မ	၃၅၉
အာပန္နသတ္တာ	၅၂၂

မှတ်သားဘွယ် မာတိကာ

အက္ခရာစဉ်			နံပါတ်
အာမတ္တိကာပဏံ	၄၇၀
အာဝဿထ၏ အရကောက်	၃၉၂
အာသနသာလာ	၁၁၀
ဣဿာသော	၃၄၆
ဥဂ္ဂဟ, ပရိယာပုဏန	၃၇၉
ဥဒကဒန္တပေါဏ၌ ကုတ္တုစွဖြစ်ပုံ	၂၀၅
ဥဒ္ဓိဿမာနေ၏ ပဒဘဥဇနီ	၃၀၀
ဥဒေါသိတ	၄၅၆
ဥန္ဒြိယတိ	၄၀၃
ဥပစာ ၁၂ တောင်	၃၀
ဥပစာရဝသေန	၂၁၉
ဥပ္ပလိနီ, ပဒုမိနီ	၈၇
ဥပဝါဒန္တရာယိက	၃၆၀
ဥဿယဝါဒိကာ	၄၅၆
ဥဿာရကော	၁၂၄
ဥဿာရိယိတ္တ	၃၂၉
ဧကပဏ္ဏစူတ္တ	၄၂၇
ဧကပစာရဖြစ်ပုံ	၃၉
ဩလောဏီ	၄၁၉
ဩဠာရိက(ထင်ရှား)	၉
ကဒမ္မက	၂၄၇
ကလိသာသနံ	၃၂၇
ကလျာဏဝါတ္တရဏ	၁၆၃
ကလျာဏဝါစာ	၁၆၃
ကာကစ္ဆမာနာ	၃၃
ကာကောရဝ သဒ္ဓ	၂၃၀
ကာဠကောဠစိကာ	၁၀
ကပေါတိကာ	၃၃၅
ကာသာဝဠ	၅၁၀
ကုတ္တုစွာယန္တော	၂၀၁
ကုတ္တုဠသမ္ပာဒ(သမ္ပာတ)	၁၉၃
ကုမ္မာသ	၂၃၃
ကုလန္တိ တဝနီဝေသနံ	၃၂၀
ကောစူ	၁၂၀
ကန်ရေစသည် သောက်အပ်-မအပ်	၃၂၀
ကပ်တုန်း လျှောက်သောအသီး	၂၉၇

အက္ခရာစဉ်			နံပါတ်
ကြက်သွန်အမျိုးမျိုး	၄၀၇
ခါဒနိယတ္ထံ ဖရန္တိ	၂၆၃
ခုဒ္ဒကအနက်	၁
ဂဏ္ဍိက, ဖေါဋ္ဌနိက	၄၀၆
ဂတိဂတံ	၄၂၉
ဂဒ္ဒဗာဓိပုဗ္ဗ	၃၅၀
ဂဗ္ဘဝိသ	၃၅၃
ဂါရယ အာစရိယုဂ္ဂဟ	၃၄၀
ဂိရဒသမဇ္ဇော	၂၅၉
ဂိဟိဂတာ	၅၂၄
ဂေါကဏ္ဍက	၆၇
ဃာနာဒိဝသေန မုနိတွာ	၉
ငရုပ်သီးရောသော လက်သုတ်	၁၀၁
စမြင်အဆောင်များ၌ မှတ်ဘွယ်	၄၃
စရဏံ, သံယမော, သံဝရော	၁၅၅
စားနေတုန်း၌ ရုပ်မှုန့်ကုန်သွားခြင်း	၃၀၀
ဆေဒံဝါ, ဝေဓံဝါ	၉၉
ဆွမ်းဟင်းလိုက်စဉ် ဟင်းစက်ကျ	၂၉၅
ဖဂတိ၏ သရုပ်	၄၄
ဖာတိဿရော	၄၀၆
ညောင်စောင်း ၄ မျိုး	၁၁၉
ဌာနန္တရံ (အနက်တမျိုး)	၄၉၅
တကြုပုယဝိမံသာ	၄၄၁
တဗ္ဗဟုလနယေန	၄၄၆
တလသတ္တိကံ	၃၀၆
တဿာဓေယျော ဥပေါသထော	၃၇၇
တာဒိနာ	၄၀၉
တာဒိနော	၁၀၄
တိရစ္ဆာနကထံ	၁၅၂
တံကာလာပေက္ခ ဝတ္တမာန်	၁၄
တံမြက်လှည်း၍ မြေကြီးပျက်ရာ	၇၀
တံသမုဋ္ဌာန-မှိုတက်	၃၀၀
တွဲဆက်မီးရထား သတိပြုဘွယ်	၄၂
တိုင်စသည် နှုတ်ရာ၌ အပ်-မအပ်	၆၉
ထရုသိပ္ပစသည် အညွှန်း	၅၁၇
ဒက္ခာ	၄၄၁

မှတ်သားဘွယ် မာတိကာ

အက္ခရာစဉ်			နံပါတ်
ဒီဝါသေယျနှင့် မာတုဂါမ	၅၁
ဒွတ္တယော	၄၈၅
ဓမ္မကထိကော	၁၂၄
နဋနာဋကောနိ	၂၅၉
နဝကမ္ပိကံ	၄၃၉
နဝသမုဋ္ဌိတ	၃၀၀
နာနာဝေရဇ္ဇက	၂၀၆
နိဗ္ဗိဋ္ဌရာဇာတော	၄၉၅
နိဿယမုစ္စနက	၁၅၈
နိကဏ္ဍိက	၅၀၁
နှာပိတ	၅၁၈
နှစ်ပါးသုံးပါး အကပ်ခံနိုင်	၃၀၇
ပစ္စတ္ထိကာ	၃၇၃
ပစ္စယပဝါရဏာ	၂၂၉
ပဉ္စဟိသမဏကပ္ပေဟိ	၉၇
ပဋိဂ္ဂိ	၁၀၃
ပဋိက္ခမနံ (ဆွမ်းစားစရပ်)	၂၂၇
ပဋိက္ခေပပဝါရဏာ	၂၂၉
ပဋိဂ္ဂဟေတွာဝါမှတ်ဘွယ်	၂၉၄
ပဋိစရတိ	၄
ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တ	၄၄၃
ပဋိယာလောကံ	၃၅၇
ပဋိဝိသက	၂၃၀
ပဋ္ဌော (ပဋ္ဌော)	၁၉၁
ပဏ္ဍိတာ	၄၄၀
ပထမသဟသေယျ၌ မာတုဂါမ ပါ, မပါ	၅၀
ပဒရသဉ္စေ	၄၈၈
ပရိကမ္မကတဘူမိ၏ အပေါခင်း	၁၂၅
ပရိဇိတံ (အဂ္ဂိပရိဇိတံ)	၉၇
ပရိဗ္ဗာဇက, ပဗ္ဗဇာ	၃၂၄
ပရိမဏ္ဍလ ပဒဗ္ဗန	၁၆၃
ပရိဝေသနံ	၃၂၄
ပရိသုပဋ္ဌာပက (ကျောင်းထိုင်)	၁၅၉
ပရိဟာရံ	၃၆
ပရူပဟာရဝါဒ	၃၇၄
ပလ္လတ္ထိကာ	၄၁၈
ပလိဗောဓောနာမ	၃၉၃

၉

မှတ်သားဘွယ် မာတိကာ

အက္ခရာစဉ်			နံပါတ်
ပသာခ	၅၂၁
ပဟာရသမုစ္ဆိတာ	၃၀၄
ပါတိမောက္ခ သံဝရသံပူတော	၁၅၃
ပါယသ, ပါယာသ	၂၂၂
ပါရာဇိက ရက္ခဏက	၃၇၆
ပိဏ္ဍုက္ခေပင်္က	၄၂၄
ပုဂံစသည် စင်ကြယ်စွာဆေးရကျိုး.....	၃၀၅
ပုဂံစသည် မစင်ကြယ်လျှင် အာပတ် ၃ ချက်	၃၀၆
ပုဏ္ဏပတ္တ	၃၉၁
ပုပ္ဖဆန္ဒက	၁၆
ပုပ္ဖိ	၂၃၆
ပူရဏကထာ	၁၂
ပန်းအိုးထည်း၌ ဇာတပထဝီ	၆၆
ဗလိဗဒ္ဓ	၁၃
ဗီဇဂါမ် ၃ မျိုး	၈၈
ဗျတ္တာ	၄၄၀
ဗျပ္ပထော	၇
ဗျူဟ	၄၀၁
ဘဏ္ဍနဇာတာ ဝိဝါဒါပန္နာ	၂၁
ဘတ္တဝိသဂ္ဂ	၄၉၁
ဘဝတိ၏ သမိပဝတ္ထိမာန်	၁
ဘိက္ခုနောဝါဒက ဗဟုသုတ	၁၆၁
ဘိက္ခုနှင့် ဘိက္ခုနီတို့ ခွင့်တောင်း မတူပုံ	၅၂၈
ဘိက္ခုပေသုညေ	၂၁
ဘူတာဂါမ် ၄ မျိုး	၈၈
မဇ္ဇဝိဋ္ဌကဝါနံ	၁၃၃
မဇ္ဈိကဝါရဏတ္ထံ	၃၁၀
မညေ(သံလက္ခေမ)	၂၈၄
မမုမေဟ	၁၇
မဟာဝိကဋ္ဌဆေး၌ မှတ်ဘွယ်	၃၂၃
မဟေသက္ခ, အပ္ပေသက္ခ	၇၈
မာတုလုဂ် (ရှောက်သီး)	၂၆၉
မုခဒ္ဒါရံ အာဟာရံ အာဟာရေယျံ	၂၈၄
မုနာတီတိ မုနိ	၁၈၃
မေဓာဝိနိ [ပါဠိသင်ရာ၌ သတိပဓာန, အနက်အဓိပ္ပါယ်သင်ရာ၌ ပညာပဓာန]	၄၄၀
မောက္ခံ, ပမောက္ခံ	၁၅၅

မှတ်သားဘွယ် မာတိကာ

အက္ခရာစဉ်		နံပါတ်
မောဃသုတ္တံ	၂၀၉
မြေဟူးခိုင်းရာ၌ ကပ္ပိယဝေါဟာရ	၆၄
ယထာဓမ္မော	၃၀၂
ယာဝဒတ္ထ ပဝါရဏာ	၂၃၀
ယာဝဒတ္ထော, ယာဝတတ္ထော	၂၀၂
ယာမကာလိကနှင့် အာမိသရော	၂၇၅
ယေဝါပနက	၀၂
ရတနာ ၃ ပါး မပြောင်ကောင်း	၄၂၅
ရဟန်း၏ ဟတ္ထ ကုတ္တုစွက	၃၁၄
ရဟန်း ဆေးလိပ် သောက်သင့်-မသင့်	၃၁၇
ရဟန်း ဆန်ဆေးအိုးတယ်	၃၁၃
ရဟန်းမဖြစ်သူ ဥပဇ္ဈာယ်လုပ်	၃၅၆
ရဟန်းများ နေလွဲဆေးဝါး	၃၁၀
ရဟန်းယူအပ်သော ဆန်	၃၁၂
ရဟန်း ရေခွေးကျို ဆန်ထည့်	၃၁၄
ရဟန်း ရေခွေးကျို၍ သောက်နိုင်	၃၁၆
ရုက္ခဋ္ဌကမိမဉ်	၇၅
ရေမရှိရာ၌ ဆွမ်းစားပုံ	၃၁၉
ရေသောက်ပြီးအကြွင်း ပြန်ထည့်	၃၂၁
ရောပိ မဟာရိတဋ္ဌာန	၄၉၆
ရွာဝင် ပန်ကြားပုံ	၃၃၀
ရှေးအဋ္ဌကထာကို သဘောမကျဘဲ လက်ခံပုံ	၆၀
ရှေးခေတ် သပိတ်အိတ်	၂၉၂
ရပ်ခြင်းထက် ထိုင်ခြင်းက ရှိသေ	၄၃၅
လူ့ဥစ္စာကို အစားပြန်ပေးလျှင်	၃၉၅
လေသကပ္ပိယံ	၂၀၀
ဝစနပထော	၁၀၀
ဝတ္ထုစွန့်, အကပ်စွန့်	၂၇၄
ဝသံဝုဋ္ဌ ပဝါရဏာ	၂၂၉
ဝါဆိုမှု အရေးကြီးပုံ	၁၇၁
ဝါဒက္ခိတ္တော	၂
ဝါဟသာ	၃၉၀
ဝိကာလေ	၂၆၀
ဝိကူဇမာနာ	၃၃
ဝိညာပေတွာ	၄၀၁
ဝိနယဒုတ္တံ	၂၉၃
ဝိသင်္ဂေတံ	၂၀၀

ဉ

မှတ်သားတွယ် မာတိကာ

အက္ခရာစဉ်		နံပါတ်
ဝိသံဝါဒန ၇
ဝိဒူ ၅၃၀
ဝူပကာသေယျ ၅၂၅
ဝေါဟာရိကာနံ ၄၅၇
သင်္ကလန, ဝေါတ္တန, သတုပ္ပါဒနဂဏနာ ၁၇
သင်္ဂဟောဉ်စပ်ရပုံ ၁
သင်္ဂါယနာတင် ဓမ္မကိုသာယူ ၅၃
သစ္စန္ဒ-နိစ္စန္ဒပရိဘောဂ ၃၆၁
သတ္တဘဟဝဋ္ဋလိက ၁၁၆
သတိပစ္စယေ ၂၅၇
သဒ္ဓါတရားကို စောင့်ရှောက်ရပုံ ၃၂၉
သမ္ပဒာနံ+မုသာ ၆
သဘာသင်္ခေပေန ၄၁
သမဂ္ဂါ ၁၆၇
သာဓဋ္ဌက ဝိမာန ၇၅
သာမဏေ၏ ဒုဋ္ဌလ္လအဇ္ဈာစာရ ၃၅၂
သာမဏေစသူအား ဆွမ်းစသည် ပေးရာ၌ သတိပြုတွယ် ၃၀၂
သာမဏေပေးမည်ဟု ကြံ၍ ရဟန်းယူ ၃၁၅
သာသပမတ္တိက, တိလဗီဇကောဒိ ၈၅
သိက္ခမာနာ ၅၂၃
သီလံ, ပတိဋ္ဌာ, အာဒိ ၁၅၄
သုတဓရော သုတသန္တိစယော ၁၅၆, ၇
သုဝိတတ္တာနိ ၁၆၂
သူခိုး သူခိုးဟု မအော်ကောင်း ၄၆၃
သူစိမံ သူပသေစနော ၄၃၂
သူစိဝေခနက ၂၀၉
သေခိယာနိ ၄၀၉
သံဃိကရေစက်ချမှု မှတ်ချက် ၁၁၆
သစ်တုံးစသည် လှိမ့်ရာ၌ အနာပတ္တိ ၇၀
ဟတ္ထကုတ္တုစွဲကေန ၉၃
ဟတ္ထပါသ် ၂၄၁
ဟတ္ထမုဒ္ဒါဂဏနာ ၁၆
ဟတ္ထိသောဏ္ဍဝတ် နည်းစသည် ၄၁၁
ဟေမန္တ, နိက ၁၁၃
ဟင်း၌ သုရာခတ်၍ ချက်ကြောင်း ၃၃၆
ဟိတ်ကို ကတ္တားသုံးပုံ ၄၆၀

ပါဠိဝိပဿနာသုတ် ဘာသာဋီကာ

ပဏ္ဍိတ နိဒါန်း

ခုဒ္ဒကနံ - ဂဗျက သိက္ခာပုဒ်တို့ကို ထောက်၍ ငယ်ကုန်သော၊ ဝါ - များစွာ ကုန်သော၊ ယေသံ - အကြင် ၉၂ ပါးသော သိက္ခာပုဒ်တို့၏၊ ဝါ - တို့ကို၊ နဝဟိ - ၉ ပါးကုန်သော၊ ဝဂ္ဂဟိ - ဝဂ်တို့ဖြင့်၊ သင်္ဂဟော - သိမ်းယူခြင်းသည်၊ ဝါ - သိမ်းယူရာ သိမ်းယူကြောင်းဖြစ်သော ပါဠိရပ်သည်၊ သုပ္ပဘိဋ္ဌိတော - ကောင်းစွာ တည်ပြီ၊ ဒါနိ - ယခုအခါ၌၊ တေသံ - ထို ၉၂ ပါးသော ခုဒ္ဒကသိက္ခာပုဒ်တို့၏၊ အယံ ဝဏ္ဏနာ - ဤ ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာ အဋ္ဌကထာသည်၊ ဘဝတိ - ဖြစ်၏၊ ဝါ - ဖြစ်တော့လတံ။

x x x x x x x x

ခုဒ္ဒကနံ ။ ။ ခုဒ္ဒက သဒ္ဓါသည် အသေးအငယ်ကို ဟောရိုး ဖြစ်သော်လည်း ဤနေရာ၌ ဗဟုသဒ္ဓါ၏ ပရိယာယ်ဟု ဋီကာဆို၏၊ [ခုဒ္ဒကနန္တိတ္ထေ ခုဒ္ဒကသဒ္ဓေါ ဗဟုသဒ္ဓိ ပရိယာယော၊ - ဋီကာ။] သို့သော် ပါရာဇိက သံဃာဒိသေသ် ဟူသော ဂဗျကသိက္ခာပုဒ်တို့ကို ထောက်လျှင် ငယ်သည်ပင် ဖြစ်သောကြောင့် နိဿယ၌ အနက် ၅ မျိုး ပေးထားသည်၊ ရှေး နိဿယ၌ ပါဠိဒေသနီယနှင့် တကွ ၉၆ ပါး ဟု သင်္ချာ တပ်ထားသော်လည်း ပါဠိဒေသနီယအတွက် နိဒါန်းအချိဂါထာ သီးခြားလာလတံ ဖြစ်သောကြောင့် ပါဠိဒေသနီကို မထည့်ဘဲ ၉၂ ပါး ဟု ဆိုသည်၊ ဤ ခုဒ္ဒကနံ ယေသံ ပုဒ်တို့ကို သင်္ဂဟော၌ စပ်။

သင်္ဂဟော ။ ။ “ သင်္ဂဟဏံ + သင်္ဂဟော ” ဟု ဘာဝသာဓနပြု၊ ဤသို့ ဘာဝ သာဓနပြုလျှင် “ ဘာဝသာဓန၊ နောက်ပုဒ်ပြု၊ ကမ္မတ္ထဆဋ္ဌိ ” နှင့်အညီ၊ ယေသံကို ဆဋ္ဌိက္ကံဟု မှတ်ပါ၊ သင်္ဂဟန္တိ တ္ထေ ဧတေနဝါတိ သင်္ဂဟော၊ ပါဠိပဒေသော - ပါဠိတော် ဟူသော ပါဠိရပ်၊ ဤသို့ ကရုဏာ အဓိကရုဏာသာဓိပြုလျှင် ယေသံ၌ သမ္ပန် အနက် ကံအနက် ၂ ချက်သင့် ဟု မှတ်ပါ၊ သမ္ပန်ပေးခိုက် “ ရာ၊ ကြောင်း ” ဟူသော ပစ္စည်းအနက်၌ စပ်၍၊ ကံအနက်ပေးခိုက် “ သိမ်းယူ ” ဟူသော ခတ်အနက်၌ စပ်ပါ။

ဘဝတိ ။ ။ ဘဝတိကိုလည်း အနာဂတသမိပ ဝတ္ထုမသန်ဟု မှတ်ပါ၊ “ ဆိုဘို့ရန် နိုးကပ်နေပြီ ” ဟုလို၊ ယောဇနာ၌ကား - “ တိသဒ္ဓါသည် ဧကံသ အနက်၌ ဖြစ်သော အနာဂတ်ဟောဟု၎င်း၊ အဝသံဘဝီ-မချွတ်ဖြစ်တော့မည့် အနာဂတ်အနက်ဟော ” ဟု၎င်း ဖွင့်လေသည်။ [ဘဝတိတိ တ္ထေ တိသဒ္ဓေါ ဧကံသတ္ထေ အနာဂတကာလိကော ဟောတိ၊ အထဝါ အဝသံဘဝီယတ္ထေ အနာဂတကာလဝါစကော ဟောတိ၊ - ယောဇနာ။]

၁။ မုသာဝါဒဝဂ်

မုသာဝါဒသိက္ခာပုဒ် အဖွင့်

တတ္ထ - ထို ၉ ပါးသော ဝဂ်တို့တွင်၊ (တနည်း) တတ္ထ - ထို ၉၂ ပါးသော နုဒ္ဒကသိက္ခာပုဒ်တို့တွင်၊ တာဝ - ဘူတဂါမဝဂ် စသည်တို့မှ ရှေးဥျးစွာ၊ (နိဒ္ဒိ ဌဿ - ညွှန်ပြအပ်သော၊) မုသာဝါဒဝဂ္ဂဿ - မုသာဝါဒဝဂ်၏၊ ပဌမသိက္ခာ ပဒေ- ဌ၊ ဟတ္ထကောတိ - ဟတ္ထကောဟူသည်၊ တဿ ထေရဿ - ထိုထေရ်၏၊ နာမံ-တည်း၊ သကျာနံ-သင်္ကာဝင်မင်းတို့၏၊ ပုတ္တော-သားတည်း၊ ဣတိ-ဤဆဋ္ဌိ တပျံ့ရိသ် သမာသ် ဝစနတ္ထကြောင့်၊ သကျပုတ္တော-မည်၏၊ [ဇာတိသမ္ဘေဒတော ရက္ခိတံ သက္ကုဏန္တိတိ သကျာ၊ (သကဓာတ်, ဣပစ္စည်း)၊ သကျာနံ+ပုတ္တော သကျပုတ္တော၊ (ယောဇနာ)] ကိရ-ချဲ့ဥျးအံ့၊ နုဒ္ဒကလေ - ဘုရားလက်ထက် တော်အခါ၌၊ သကျကုလတော-သင်္ကာဝင် မင်းတို့၏ အမျိုးမှ၊ (နိက္ခမိတွာ-၍၊) အသိတိပုရိသ သဟဿာနိ - ရှစ်သောင်းသော ယောက်ျားတို့သည်၊ ပဗ္ဗဇိ သု- ရဟန်းပြုကုန်ပြီ၊ တေသံ - ထို ရှစ်သောင်းသော ယောက်ျားတို့တွင်၊ သော- ထို အရှင် ဟတ္ထကသည်၊ အညတရော - တပါး အပါအဝင်တည်း၊ ဣတိ - ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ဝါဒက္ခိတ္တောတိ- ကား၊ ဝါဒိ- အယူဝါဒကို၊ ကရိဿာမိ- ပြုအံ့၊ ဝါ- ပြိုင်အံ့၊ ဣတိဝေ-ဤသို့၊ ပရိဝိတက္ခိတေန-ကြံစည်အပ်ပြီးသော၊ ဝါဒေန-အယူ ဝါဒသည်၊ ပရဝါဒိသန္တိကံ-ပရဝါဒိတို့၏အထံသို့၊ ခိတ္တော ပက္ခိတ္တော-ပစ်အပ် သူတည်း၊ ပဟိတော ပေသိတော- ပို့ အပ်သူတည်း၊ ဣတိအတ္ထော- ဤကား အဓိပ္ပာယ်နက်တည်း၊ ဝါ- တနည်း၊ ဝါဒမိ- ပြောဆိုကြောင်း အယူ၌၊ သကေန စိတ္တေန- မိမိစိတ်သည်၊ ခိတ္တော- ပစ်သွင်းအပ်သူတည်း၊ ယတြယတြ- အကြင်

x x x x x x x x x

တတ္ထ။ ။နောက်၌ မုသာဝါဒဝဂ္ဂဿဟူသော အစိတ်အစိတ်ဝဂ်၊ ပဌမသိက္ခာပဒေ ဟူသော အစိတ်အစိတ် သိက္ခာပုဒ်တို့ကို ရှု၍ “ တတ္ထ - ထို ၉ ပါးသော ဝဂ်တို့တွင်၊ တနည်း-တတ္ထ-ထို ၉၂ ပါးသော သိက္ခာပုဒ်တို့တွင်” ဟု နိဒ္ဒါရဏသမုဒါယအဖြစ်ဖြင့် စွဲရသည်။

နိယာမ်။ ။တတ္ထအစွဲ၊ စိတ်မရဲမှု၊ နောက်လွှဲအစုံ၊ အစိတ်ရှု၊ ရောယူ၊ ပေါင်း၍စွဲ။

ဝါဒက္ခိတ္တော ။ ။ ဝဒန္တိ တေတေနာတိဝါဒေါ - ပြောဆိုကြောင်းကို “ဝါဒ” ဟု ခေါ်၏၊ ဤနေရာ၌ မည်ကဲ့သို့ပြောဆိုမည်ဟု စောစောက ကြံစည်ထားအပ်သော အယူ အဆကို “ဝါဒ” ဟု ယူပါ၊ ဝါဒေန+ ခိတ္တော ဝါဒက္ခိတ္တော၊ ခိတ္တောကို ပက္ခိတ္တော ဟု သဒ္ဒတ္ထ ဖွင့်၏၊ ပဟိတော ပေသိတောတို့ကား အဓိပ္ပာယ်တူတည်း၊ သူကြံစည်ထား အပ်သော ဝါဒက ပစ်ပို့အပ် စေလွှတ်အပ်သည်ဖြစ်၍ အရှင်ဟတ္ထကသည် ပရဝါဒိတို့ အထံသို့ ရောက်၍ရောက်၍နေ၏၊ “ပရဝါဒိတို့အထံသို့ မကြာမကြာသွားသည်” ဟုလို။

အကြင် အရပ်၌၊ ဝါဒေါ-ပြောဆိုဘွယ်သည်၊ (ဟောတိ-ရှိ၏၊) တကြ တကြေဝ-
ထိုထို အရပ်၌ပင်၊ သန္ဓိဿတိ - ထင်ရှား၏၊ (ပါဝင်၏၊) ဣတိပိ - ဤ အနက်
ကြောင့်လည်း၊ ဝါဒက္ခိတ္တော-ဝါဒက္ခိတ္တမည်၏။

အဝဇာနိတွာ ပဋိဇာနာတိတိ- ကား၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ဝါဒေ-အယူ
ဝါဒ၌၊ ကံဉ္စိ-တစုံတခုသော၊ ဒေါသံ-အပြစ်ကို၊ သလ္လက္ခန္ဓော - မှတ်ထင်လ
သော်၊ အယံ-ဤဟာသည်၊ မေ-ငါ၏၊ န ဝါဒေါ-အယူဝါဒမဟုတ်၊ ဣတိ-သို့၊
အဝဇာနိတွာ-ပယ်ပြီး၍၊ (ပယ်ပြီးမှ၊) ပုန-တဖန်၊ ကထေန္တော ကထေန္တော-
ပြောစဉ် ပြောစဉ်၊ (ပြောရင်း ပြောရင်း)၊ နိဒ္ဒေါသတံ-အပြစ်မရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၊

× × × × × × × ×

ဝါဒမိဝါ၊ ဝေ၊ ဒိတ္တော ။ ။ ဤနည်း၌ “ ဝါဒမိ + ဒိတ္တော ဝါဒက္ခိတ္တော ” ဟု
သတ္တမိတပုဂ္ဂိုလ် သမာသိပြု၊ မိမိစိတ်က ဝါဒအတွင်းသို့ ပစ်သွင်း ပို့ထားအပ်သည်
ဖြစ်၍ “ အရှင်ဟတ္ထကဟာ ပြိုင်ဘို့ရာ ဝါဒထည်းမှတစ်ချည်း စိတ်ရောက်နေသည်၊ ပြိုင်ဘို့ရာ
ဝါဒကိုသာ စိတ်ကူးနေသည် ” ဟု ဆိုလိုသည်။

ယတြ၊ ဝေ၊ ဣတိပိ ။ ။ ရှေ့နည်း၌ ပေါင်းဘို့ရန် “ ဣတိပိ ” ဟု သမ္ပိဏ္ဍနတ္ထပိသဒ္ဓါ
ဖြင့် ဆိုသောကြောင့် ဤ ယတြစသည်ကို “ ဝါဒမိ + ဒိတ္တော ” ပိဂ္ဂိုဟ်အတွက် အဓိပ္ပာယ်
တနည်း ဖွင့်ပြချက် ဟု မှတ်ပါ၊ အကြင် အကြင်အရပ်၌ ဝါဒပြိုင်ပွဲဖြစ်၏၊ ထိုထိုအရပ်၌
အရှင်ဟတ္ထကကို တွေ့ရခြင်းရသည်၊ “ ဝါဒပြိုင်ပွဲဟူသမျှ၌ ပါဝင်နေသည်သာ ဖြစ်လေခံ
အောင် အရှင်ဟတ္ထကကို မိမိစိတ်က ဝါဒထည်း၌ သွင်းထားအပ်သည် ” ဟုလို။

မှတ်ချက် ။ ။ ယောဇနာ၌ “ ယတြ ယတြာတိ ယသံ ယသံ ဒိဋ္ဌိယံ ” ဟု ဖွင့်၍
“ ပဝတ္တတိတိ သမ္ပန္နော ” ဟု ပဝတ္တတိ ကြိယာထည့်ပါ၌ စပ်ဘို့ရန် ဖွင့်သည်ကို
စဉ်းစားပါ၊ ဘာကြောင့်နည်း- “ ယတြယတြ ” အရ “ ယသံ ယသံ ဒိဋ္ဌိယံ ” ဟု
ဖွင့်လျှင် ဝါဒေါအရလည်း ပြောဆိုကြောင်း အယူပင်ရသဖြင့် ယတြနှင့် ဝါဒေါတို့
အရမပြားဘဲ ရှိရာသောကြောင့်၎င်း၊ တိုက်ရိုက် မပါသော ကြိယာကို ထည့်လိုလျှင်
“ ဟောတိ၊ အတ္ထိ ” စသည်ကိုသာ ထည့်ရိုးရှိသောကြောင့်၎င်းတည်း။

အဝဇာနိတွာ ။ ။ ရူပသိဒ္ဓိ - နာမ် ဥပသာရတို့၏ အနက်တို့ကို ပြရာ၌ အဝဇာ
အဓောဘာဝ (အောက်၌ ဖြစ်ခြင်း၊ အောက်ချခြင်း) အနက်၏ ပုံစံကို “ အဝဇာနနံ ”
ဟု ထုတ်၏၊ ထို့ကြောင့် မိမိပြောအပ်သော စကား၌ (အယူ၌) အပြစ်မြင်၍ “ ငါ့ဝါဒ
မဟုတ် ” ဟု ပယ်ချခြင်းသည် အဓောဘာဝ (အောက်ချခြင်း) ဟူသော အဝဇာနနပင်
ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် အဝဇာသည် အဓောဘာဝ အနက်ဟောသာ ဖြစ်သင့်၏၊ ယောဇနာ
၌ကား ပိယောဂ အနက်ကို ယူ၍ “ ပဋိဿဝေဒ ပိယောဂံ ကတွာ - ဝန်ခံခြင်းနှင့်
ကင်းအောင်ပြု၍ ” ဟု ဖွင့်လေ၏၊ ထို့ပြင် “ အပဇာနိတွာ ” ဟု မူကွဲလည်းပြုလေသည်၊
ထိုယောဇနာအဖွင့်ကို စဉ်းစားပါ။

ကထေန္တော ကထေန္တော ။ ။ ပါဠိတော်၌ “ သော၊ ဝေ၊ အဝဇာနိတွာ ပဋိဇာနာ
တိ ” ဟု ရှိ၏၊ “ သော ” ဟူသော ကတ္တားနှင့် ကထေန္တောသည် အရတူသောကြောင့်
အန္တသည် ကတ္တု၊ သာဓုနှင့် တကွ လက္ခဏာအနက်ဟောတည်း၊ ထိုသို့ ကတ္တားပုဒ်နှင့်

သလ္လက္ခေတ္တော- မှတ်ထင်ပြန်၍၊ အယံ-ဤဟာသည်၊ မမ - နါ၊ ဝါဒေါဝေ- ဝါဒပင်တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပဋိဇာနာတိ-ဝန်ခံပြန်၏၊ ပဋိဇာနိတွာ အဝဇာနာ တိတိ-ကား၊ ကိသ္မိတ္ထိဒေဝ-တစုံတခုပင်လျှင် ဖြစ်သော၊ ဝစနေ-စကား၌၊ အာနိ သံသံ-အကျိုးကို၊ သလ္လက္ခေန္တော- မှတ်ထင်လသော်၊ အယံ- သည်၊ မမ - နါ၊ ဝါဒေါ-တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပဋိဇာနိတွာ-ဝန်ခံပြီး၍၊ ပုန-တဖန်၊ ကထေန္တော ကထေန္တော- ပြောစဉ် ပြောစဉ်၊ (ပြောရင်း ပြောရင်း၊) တတ္ထ- ထို စကား၌၊ ဒေါသံ-အပြစ်ကို၊ သလ္လက္ခေတ္တော- မှတ်ထင်၍၊ အယံ - ဤဟာသည်၊ မမ - နါ၊ န ဝါဒေါ-ဝါဒမဟုတ်၊ ဣတိ-သို့၊ အဝဇာနာတိ-ပယ်ပြန်၏။

အညေနညံ ပဋိစရတိတိ - ကား၊ အညေန - အခြားသော၊ ကာရဏေန - နောက် အကြောင်းဖြင့်၊ အညံ- အခြားသော၊ ကာရဏံ - ရှေ့အကြောင်းကို၊ ပဋိ စရတိ ပဋိစ္စာဒေတိ - ဖုံး၏၊ အဇ္ဈောတ္တရတိ - လွှမ်း၏၊ ရူပံ - ရုပ်သည်၊ အနိစ္စံ- အနိစ္စတည်း၊ (ကသ္မာ - အဘယ့်ကြောင့်နည်း၊) ဇာနိတဗ္ဗတော - သိထိုက် သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တာ- ပြောပြီး၍၊ ပုန-တဖန်၊ ဇာတိ ဓမ္မတော - ဖြစ်ခြင်းသဘော ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဣတိအာဒိနိ- ဤသို့

x x x x x x x x x x

အရတူသောကြောင့် တဝါကျထည်း၌ ဝိဘတ်တူအောင် ထားရသည်။ “ ထို အရှင် ဟတ္ထကသည် ပြောလသော် ပြောလသော်၊ (ပြောစဉ် ပြောစဉ်, ပြောရင်း ပြောရင်း) အပြစ်မရှိ ဟု ထင်၍ ဝန်ခံပြန်သည် ” ဟူလို။

ဇောဇနာ။ ။ “ ကထေန္တော၌ အန္တိသည် မာနသဒ္ဓါ၏ အပြု (ကာရိယ) တည်း” ဟု ဆို၍ “ ကထိယမာနော -- ပြောအပ်သော် ” ဟု ကံအနက် ဖွင့်၏။ ထိုသို့ ဖွင့်သည်ကို တဝါကျထည်း၌ ကတ္တားဟောနှင့် ကံဟောပုဒ်တို့ ဝိဘတ်တူ မရှိကောင်း သောကြောင့် စဉ်းစားကြပါလေ။

ပဋိစရတိ။ ။ “ ပဋိပုဗ္ဗ စရဓာတ်သည် ပဋိစ္စာဒေန အနက်ဟော ” ဟု သိစေလို၍ ပဋိစ္စာဒေတိဟု ဖွင့်၏။ ပဋိစ္စာဒေတိကို အဇ္ဈောတ္တရတိ ဟု ထပ်ဖွင့်သည်။ ပဋိစ္စာဒေန (ပစ္စည်းတစုံတခုကို ဖုံးခြင်း) ဟူသည် ထိုပစ္စည်းအပေါ်၌ အဇ္ဈောတ္တရဏ (အဝတ် စသည်ဖြင့် လွှမ်းထားခြင်း မိုးထားခြင်း) တည်း၊ ဤနေရာ၌လည်း မိမိ မလိုလား အပ်သော အကြောင်းတခုကို မိမိ လိုလားအပ်သော အကြောင်းတခုဖြင့် ဖုံးထားခြင်း လွှမ်းမိုးထားခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် “ ပဋိစ္စာဒေတိ ” ကိုပင် အဇ္ဈောတ္တရတိ ” ဟု ထပ်၍ဖွင့်သည်။

ရူပံ၊ ပေါ၊ ဝဒတိ။ ။ နောက်အကြောင်းတခုဖြင့် ရှေ့အကြောင်းတခု ဖုံးလွှမ်းပုံကို ထင်ရှားပြလို၍ “ ရူပံ၊ ပေါ၊ ဝဒတိ ” ဟု မိန့်သည်။ “ ရုပ်သည် နိစ္စလော, အနိစ္စလော ” ဟု ပြဿနာဖြစ်ရာ၌ “ ရုပ်သည် အနိစ္စတည်း ” ဟု ဖြေပြီးလျှင် ဘာကြောင့်လဲဟု အကြောင်း ကို မေးသောအခါ “ ဇာနိတဗ္ဗတော- သိထိုက်သောကြောင့် ” ဟု အကြောင်းပြ၏။ ထို အခါ တဖက်ပုဂ္ဂိုလ်က “ သိထိုက်သောကြောင့် အနိစ္စဖြစ်တမ်းဆိုလျှင် နိဗ္ဗာန်လည်း သိထိုက်သော တရားဖြစ်ရကား အနိစ္စပေါ့ ” ဟု ပြောသောအခါ ဇာနိတဗ္ဗတော ဟူသော အကြောင်းကို ဖုံးကွယ်လို၍ “ ဇာတိဓမ္မတော - ဖြစ်ခြင်း သဘောရှိသော

အစရှိသော စကားတို့ကို၊ ဝဒတိ - ပြော၏။ ကုရုန္တိယံ ပန-ကုရုန္တိ အဋ္ဌကထာ၌ ကား၊ တေဿ-ဤ အဝဇာနန ပဋိဇာနနကို၊ [“ကေဿ-တရသောအဝဇာနန ပဋိဇာနနကို” ဟုလည်း မူကွဲရှိ၏။] ပဋိစ္ဆာဒနဟေတု-ဖုံးလွှမ်းခြင်း၏ အကြောင်း ဖြစ်သော၊ အညံ - အခြားသော၊ ဗဟံ - များစွာသော စကားကို၊ ကထေတိ - ပြောဆို၏။ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တတြ-ထို စကားရပ်၌၊ အယံ-ဤ ဆိုအပ်လတံ ကား၊ အဓိပ္ပါယော - ကုရုန္တိ အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလိုတည်း၊ ယံတံ ပဋိဇာန နဉ္စ - အကြင် ဝန်ခံခြင်းသည်၎င်း၊ ယံတံ အဝဇာနနဉ္စ - အကြင် ပယ်ခြင်းသည် ၎င်း၊ (အတ္ထိ၊) တဿ- ထို ဝန်ခံခြင်း ထို ပယ်ခြင်းကို၊ ပဋိစ္ဆာဒနတ္ထံ - ဖုံးလွှမ်း ခြင်း အကျိုးငှါ၊ ကော- အဘယ်သူသည်၊ အာဟ- ပြောသနည်း၊ ကိ-အဘယ် စကားကို၊ အာဟ- နည်း၊ ကိသ္မိ- အဘယ်နေရာ၌၊ အာဟ- နည်း၊ ဣတိ ဝေ မာဒိ- ဤသို့ အစရှိသော၊ ဗဟံ - များစွာသော စကားကို၊ ဘာသတိ- ပြော၏။ ဣတိ - ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ (အဓိပ္ပါယော - ကုရုန္တိ အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလို တည်း၊) ပုန- တဖန်၊ မဟာအဋ္ဌကထာယံ- ၌၊ (ဝုတ္တံ ၌စပ်၊) စ- ဆက်၊ အဝ ဇာနိတွာ- ပယ်ပြီး၍၊ ပဋိဇာနန္တော - ဝန်ခံသော၊ ပဋိဇာနိတွာ - ဝန်ခံပြီး၍၊ အဝဇာနန္တောဝေ - ပယ်သူသည်ပင်၊ အညေနညံ ပဋိစရတိ - အညေနညံ ပဋိ စရတိမည်၏။ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ- ဆိုအပ်ပြီ။

x x x x x x x x x x

ကြောင့်” ဟု နောက်အကြောင်း တမျိုးကို ပြပြန်သည်။ ငါက “ဇာနိတဗ္ဗတော” ဟု မပြောပါဘူး၊ အသင်က အကြားလွဲလို့ပါ။ “ဇာတိဓမ္မတော” ဟု ပြောပါသည်- ဟူလို။ ဤ၌ ဇာတိဓမ္မတော ဟူသော နောက်အကြောင်းဖြင့် ဇာနိတဗ္ဗတောဟူသော ရှေ့အကြောင်းကို ဖုံးလွှမ်းခြင်းဖြစ်သည်။

တေဿ၊ ပေ၊ ကထေတိ။ ။ တေဿကို ယောဇနာ၌ “ရူပံ အနိစ္စံ၊ ဇာနိတဗ္ဗတောတိ ဝစနဿ” ဟု ဖွင့်၏။ သင့်မည်မထင်၊ သိဟိုဋ်မူ၌ “ကေဿ” ဟု သင်္ချာဝါစကပုဒ်ရှိ၏။ “ဗဟံ ကထေတိ” ကို ထောက်၍ သင်္ချာဝါစက ကေဿပါဌ်က ကောင်းသကဲ့သို့ ထင်၏။ အဝဇာနနကိုဖြစ်စေ ပဋိဇာနနကိုဖြစ်စေ တရကိုဖုံးသို့ရန် များစွာသောစကား တွေကို ဆိုသည်-ဟူလို။

တတြာယံ ၊ ပေ ၊ ဘာသတိတိ ။ ။ ဤကား ဗဟံကထေတိအရ အများအပြား စကား ပြောပုံကို ပြသော တပ္ပါကဒီကရုဏာဝါကျတည်း။ ဝန်ခံအပ်ပြီးသော ပဋိဇာနန ကို ဖြစ်စေ၊ ပယ်အပ်ပြီးသော အဝဇာနနကို ဖြစ်စေ ဖုံးလွှမ်းသို့ရန် “ကော အာဟ၊ ကိ အာဟ၊ ကိသ္မိ အာဟ” စသည်ဖြင့် များစွာသော ဖုံးလွှမ်းကြောင်း စကားတွေကို ပြောသည်-ဟူလို။ [ဘာသတိတိ ဟု ဣတိသဒ္ဓါပါစေ။]

ပုန မဟာအဋ္ဌကထာယံ ။ ။ “ အညေန ကာရဏေန၊ ပေ၊ အာဒိန္နိ ဝဒတိ ” ဟူသော မူလအဖွင့်လည်း မဟာအဋ္ဌကထာမှ ယူအပ်သော အဖွင့်ပင်တည်း။ မဟာ အဋ္ဌကထာ၌ ထိုအဖွင့်အပြင် ထပ်၍ “အဝဇာနိတွာ၊ ပေ၊ ပဋိစရတိ” ဟု ဆိုပြန်သည်။ ဟု ပြလို၍ “ပုန၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ” ဟု ပုနသဒ္ဓါဖြင့် မိန့်သည်။ ပယ်အပ်ပြီးသော ဝါဒကို ပြန်၍

သမ္မဇာနမုသာ ဘာသဘိတိ- ကား၊ ဇာနန္ဒော- သိလျက်၊ မုသာ-မဟုတ် မမှန်သောစကားကို၊ ဘာသတိ-ပြောဆို၏၊ သင်္ကေတံ ကတ္တာ ဝိသံဝါဒေတိတိ- ကား၊ ပုရောဟိတာဒိသု - နံနက် အစရှိသောကာလ၊ ဒေသတို့တွင်၊ အသုကသ္မိ နာမပဒေသေ - ဤမည်သော အရပ်၌၊ ဝါဒေါ- ပြောဆိုခြင်းသည်၊ ဟောတု- ဖြစ်စေ၊ ဣတိ-သို့၊ သင်္ကေတံ- ချိန်ခါနေရပ်၊ သတ်မှတ်မှုကို၊ ကတ္တာ - ပြုပြီး၍၊ သင်္ကေတတော-သင်္ကေတမှ၊ ပုရောဝါ-ရွှေ၌သော်၎င်း၊ ပစ္ဆာဝါ- နောက်၌သော် ၎င်း၊ ဂစ္ဆာ-သွားပြီး၍၊ ဘော- အမောင်ဘို့၊ ပဿထ- ကြည့်ကြလော၊ တိတ္ထိ ယာ - တိတ္ထိတို့သည်၊ န အာဂတာ - မလာကြကုန်၊ ငရာဇိတာ - ရုံးကုန်ပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့ ပြော၍၊ ငတ္တမတိ- ဖဲသွား၏၊ သမ္မဇာန မုသာဝါဒေတိ - ကား၊ ဇာနိတ္တာ - သိပြီး၍၎င်း၊ (မုသား မပြောမီ ရှေ့အဘို့၌ ငါမုသား ပြောမည် ဟု ဟု သိပြီး၍၎င်း၊) ဇာနန္ဒဿစ-သိလျက်၎င်း၊ (မုသားပြောဆဲခဏ၌ ငါမုသား ပြောနေသည် ဟု သိလျက်၎င်း၊) မုသာ-မဟုတ်မမှန်သော စကားကို၊ ဘဏာန- ပြောဆိုခြင်းကြောင့်၊ (ပါဠိတော် ပါစိတ္တိယံ ဟောတိ-၌စပ်။)

x x x x x x x x x

ဝန်ခံသော ဝန်ခံအပ်ပြီးသော ဝါဒကို ပြန်၍ ပယ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကိုပင် “ အညေနညံ ပဒ္ဓိစရတိ- နောက်ဝါဒတမျိုးဖြင့် ရှေ့ဝါဒတမျိုးကို ဖုံးလွှမ်းသူဟု ဆိုရသည် ” ဟူလို၊ ဝေဖြင့် “ နောက်အကြောင်းဖြင့် ရှေ့အကြောင်းကို ဖုံးသူလည်း အခြားသူမဟုတ် , ပယ်ပြီး၍ ဝန်ခံသူ, ဝန်ခံပြီး၍ ပယ်သူပင် ဖြစ်သည်”ဟု ပြသည်။

ဇာနန္ဒော ။ ။ သမ္မဇာနကို ဇာနန္ဒောဟု ဖွင့်သောကြောင့် သမ္မဇာနန္ဒပုဒ်မှ နန္ဒကို သိမှီ ဂစ္ဆန္တာဒိနံ နန္ဒသဒ္ဓေါ အံသုတ်ဖြင့် အံပြု၍ သမ္မဇာနံ ဟု ဖြစ်သင့်လျက် နိဂ္ဂဟိတ်ကိုချေ၍ သမ္မဇာနဖြစ်သည် ဟု သိစေ၏။ သံ + ပဥပသာရတို့အတွက် ဤ နေရာ၌ အထူးမပြသော်လည်း နောက်၌ ဇာနိတ္တာ , ဇာနန္ဒဿတို့ဖြင့် ပြလတံဖြစ်၍ သံ + ပဥပသာရတို့ကို အနက်ရှိဟု ကြံပါ။ [သမ္မဇာနံ မုသာဘာသဘိတိ ဝတ္ထဗ္ဗေ အနုနာသိကလောပေန နိဗ္ဗေသော၊-ဒီကာ။]

သမ္မဇာန မုသာဝါဒေ။ ။ ဝါဒကို ဘဏာနေဟု ဖွင့်သောကြောင့် “ ဝဒနံ+ ဝါဒေါ ” ဟု ဘာဝသာဓိပြု၊ ထိုဘာဝသာနေကြောင့် “ယောပနဘိက္ခူ” နေရာဝယ် “ဘိက္ခူနော ” ဟု သမ္ပန်ထည့်ရသည်။ သမ္မဇာနလည်း ဘိက္ခူနောနှင့် အရတူသော ကြောင့် “သမ္မဇာနန္ဒဿ+မုသာဝါဒေါ သမ္မဇာန မုသာဝါဒေါ”ဟု ဆဋ္ဌိတပျုရိသ် သမာသ်ပြု၍ နန္ဒကို ချေ၊ ဇာနိတ္တာ ဇာနန္ဒဿတို့ဖြင့် “သံ- ပ- ကောင်းစွာ အပြား အားဖြင့်” သိပုံကို ပြသည်။ ထိုတွင် ဇာနိတ္တာဟူသော ပုဗ္ဗကာလကြိယာ ဝိသေသနဖြင့် မုသားမပြောမီ ရှေ့အဘို့၌ သိပုံကိုပြ၏။ ပစ္စုပ္ပန်အနက်ဟော အန္တနှင့်တကွ ဆိုအပ် သော ဇာနန္ဒဿဖြင့် ပြောဆဲခဏ၌ (ငါဟာ မုသားပြောနေပါတကားဟု) သိပုံကို ပြသည်။ [ပုဗ္ဗဘာဂေဝိ ဇာနိတ္တာ , ဝစနက္ခဏေဝိ ဇာနိန္ဒဿ၊ - ဒီကာ။ ဤသို့ “ဒီကာ”ဟု တွေ့သမျှ၌ “သုရတ္ထ=တေရသကဏ်ဒီကာ” ဟု မှတ်ပါ။]

ဝိသံဝါဒန ပုရေက္ခာရဿာတိ-ကား၊ ဝိသံဝါဒနစိတ္တံ-ချွတ်ယွင်းစေကြောင်း စိတ်ကို၊ (အယူအဆမှားစေကြောင်း စိတ်ကို၊) ပုရတော-ရှေ့၌၊ ကတွာ-ပြု၍၊ (တနည်း) ပုရတောကတွာ-ရှေ့သွားပြု၍၊ ဝဒန္တဿ-ပြောဆိုသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝါစာတိ - ကား၊ မိစ္ဆာဝါစာ ပရိယာပန္န ဝစနသမုဋ္ဌာပိကာ - မိစ္ဆာဝါစာ၌ အကျုံးဝင်သော စကားကို ဖြစ်စေတတ်သော၊ စေတနာ - စေတနာတည်း၊ ဝိရာတိ-ဝိရာဟူသော ဤပါဠိဖြင့်၊ တာယစေတနာယ-ထိုစေတနာသည်၊ သမုဋ္ဌာ ပိတသဒ္ဓံ- ဖြစ်စေအပ်သော စကားသံကို၊ ဒဿတိ- ပြစ်၊ ဗျပ္ပထောတိ- ကား၊ ဝစနပထော-စကားသံသည်ပင် လမ်းကြောင်းတည်း၊ ဟိ-မှန်၏၊ ဝါစာယေဝ- စကားသံကိုပင်၊ အညေသမ္ပိ - မူလပြောဆိုသူမှ တပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒိဋ္ဌာနဂတိ - ဒိဋ္ဌာနဂတိသို့၊ အာပဇ္ဇန္တာနံ- ရောက်သူတို့၏၊ ပထဘူတဒတာ- လမ်းကြောင်းဖြစ်၍ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဗျပ္ပထောတိ - ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ- ဆိုအပ်၏၊ ဝစိဘေဒေါတိ- ကား၊ ဝစိသည်တာယ- ဝစိဟု ဆိုအပ်သော၊ ဝါစာ ယ-စကား၏၊ ဘေဒေါ-ကွဲပြားခြားနားခြင်းတည်း၊ (တလုံးနှင့်တလုံးမတူအောင် စကားလုံး၏ ကွဲပြားခြားနားခြင်းတည်း- ဟူလို၊) ပဘောဒဂတာ- ကွဲပြားသည်၏ အဖြစ်သို့ရောက်သော၊ ဝါစာဓေ - စကားသံကိုပင်၊ ဧဝံ- ဤသို့ ဝစိဘာဒဟူ၍၊

x x x x x x x x x

ဝိသံဝါဒနစိတ္တံ။ ။သံဝါဒေတိ ဧတေနာတိ သံဝါဒနံ-မှန်ကန်စွာ ဆိုစေကြောင်း စိတ်၊ “န+သံဝါဒနံ ဝိသံဝါဒနံ” ဟု ပြု၍ မှန်ကန်စွာဆိုစေကြောင်းစိတ်၏ ဆန့်ကျင် ဘက် (လိမ်လည်ပြောဆိုစေတတ်သော)စိတ်တည်း၊ “ပုရေက္ခာရ-ရှေ့ပြု”ဟူသည် မပြောဆိုမီ ရှေ့အဘို့၌ လိမ်လိုသောစိတ်ကို ဖြစ်စေခြင်းတည်း။

ဝိသံ၊ ဓေ၊ ဝဒန္တဿ။ ။ပုရတော ကတွာ ဝဒန္တဿ၌ ဝဒန္တဿကား ပုရေက္ခာ ရဿဟူသော ပါဠိတော်၌ သိခါပတ္တ (အပြီးရောက်) အနက်ပြစ်စကားတည်း၊ ရှေ့သွား ပြုရုံဖြင့် မုသာဝါဒမဖြစ်၊ ပြောမှဖြစ်သည်-ဟူလို။

ဝါစာ , ဝိရာ ။ ။ “ဝစတိ ဧတာယာတိ ဝါစာ” ဟု ပြု၍ ပြောဆိုကြောင်း စေတနာကို ဝါစာဟု ယူပါ၊ “ဝိ-သဒ္ဓေ”နှင့်အညီ “ဝိယတေ သဒ္ဓိယတေတိ ဝိရာ”ဟု ပြု၍၊ စေတနာအရင်းခံ၍ ပြောဆိုအပ်သောအသံကို ဝိရာဟု ယူပါ။

ဗျပ္ပထော။ ။ဝါစာဧဝံ ဧဝံဖြင့် အဝခာရဏကမ္မဓာရည်းကို ပြစ်၊ ဝါစာဧဝ- စကားသံသည်ပင် + ပထော-ဒိဋ္ဌာနဂတိ လိုက်သူတို့၏ လမ်းကြောင်းတည်း၊ ဝါစာ ပထော - စကားလမ်းကြောင်း၊ “ဝါစာယ ဗျော ပထေ” ဟူသော သဒ္ဓနီတိ သဒ္ဓိ (၁၇၂) သုတ်ဖြင့် ပထနှောင်းရာ၌ ဝါစာကို ဗျပ္ပ။

ဝစိဘေဒေါ။ ။ဝစိယာ-စကားလုံး၏ + ဘေဒေါ- (တလုံးနှင့်တလုံး မတူ အောင်) ကွဲပြားခြားနားခြင်းတည်း၊ ဝစိဘေဒေါ - ခြင်း၊ ဤဝိပြုတ်အလိုအားဖြင့် ကွဲပြားခြင်းကြိယာကို ရသော်လည်း အမှန်အားဖြင့် ထိုကြိယာ၏တည်ရာ စကားလုံး ကိုသာ ဌာနပစ္စာရအားဖြင့် ယူပါဟု သိစေလို၍ “ပဘောဒဂတာ ဝါစာဧဝ ဧဝံ ဝုစ္စတိ” ဟု မိန့်သည်။

ဝုစ္စတိ- ဆိုအင်၏။ ဝါစသိကာ ဝိညတ္တိတိ- ကား။ ဝစိဝိညတ္တိ- ဝစိဝိညတ်တည်း။
 ဧဝံ - ဤသို့လျှင်၊ ပဌမပဒေန- ဝါစာဟူသော ပဌမပုဒ်ဖြင့်၊ သုဒ္ဓစေတနာ- အသံ
 မဖက်သက်သက်သော စေတနာကို၊ (ကထိတာ- ဆိုအပ်ပြီ။) မဇ္ဈ- အလယ်
 ဌ၊ တိဟိ- ဂိရာ , ဗျုထော, ဝစိဘေဒါဟူသော သုံးပုဒ်တို့ဖြင့်၊ တံသမုဋ္ဌာပိတ
 သဒ္ဓသဟိတာ - ထို စေတနာသည် ဖြစ်စေအပ်သော အသံနှင့်တကွ ဖြစ်သော၊
 စေတနာ- စေတနာကို၊ (ကထိတာ)၊ အန္တေ- အဆုံး၌၊ ဧကေန - ဝါစသိကာ
 ဝိညတ္တိ ဟူသော တပုဒ်ဖြင့်၊ ဝိညတ္တိသဟိတာ - ဝိညတ်နှင့်တကွ ဖြစ်သော၊
 စေတနာ- ကို၊ ကထိတာ- ပြီ။ ဣတိ- ဤသို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ- သိထိုက်၏။ အနရိယ
 ဝေါဟာရာတိ- ကား၊ အနရိယာနံ- အရိယာမဟုတ်ကုန်သော၊ ဗာလပုထုဇ္ဇနာ
 နံ- တို့၏။ ဝေါဟာရာ- ပြောဆိုအပ်သော အသုံးအနှုန်းတို့တည်း။ [အနရိယာနံ +
 ဝေါဟာရာ- အနရိယဝေါဟာရာ။]

ဧဝံ - ဤ ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ သမ္ပဇာန မုသာဝါဒိ - သမ္ပဇာန မုသာ
 ဝါဒကို၊ ဒဿေတွာ- ပြတော်မူပြီး၍၊ ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ အန္တေ- ထို ၅ ပုဒ်
 တို့၏ အဆုံး၌၊ ဝုတ္တာနံ - ဟောတော်မူအပ် ကုန်သော၊ သမ္ပဇာန မုသာဝါဒ
 သင်္ခါတာနံ- သမ္ပဇာန မုသာဝါဒဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ အနရိယ ဝေါဟာရာနံ-
 တို့၏။ လက္ခဏံ- မှတ်သားကြောင်း ရှစ်ပါးသရုပ်ကို၊ ဒဿေန္တော- ပြတော်မူလို
 သည်။ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍။) အဒိဋ္ဌံ ဒိဋ္ဌံမေတိ အာဒိံ - အစရှိသော စကားရပ်ကို၊
 အာဟ- မိန့်တော်မူပြီ။

တတ္ထ- ထို အဒိဋ္ဌံ ဒိဋ္ဌံ မေ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ အဒိဋ္ဌံ - စက္ခုဒွါရဖြင့်
 မမြင်အပ်ဘူးသော ရူပါရုံကို၊ မေ- ဝါသည်။ ဒိဋ္ဌံ- မြင်အပ်ပြီ။ ဣတိဧဝံ- ဤသို့၊ ဝဒ
 တော- ပြောဆိုသော ပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဝစနံ- စကားသည်။ ဝါ- တနည်း။ တံ သမုဋ္ဌာပိ
 ကာ- ထိုစကားကို ဖြစ်စေတတ်သော၊ စေတနာ- စေတနာသည်။ ဧကော- တပါး
 သော၊ အနရိယဝေါဟာရာ- အနရိယဝေါဟာရတည်း။ ဣတိ ဣမိနာနယေန-

x x x x x x x x

ဧဝံ ပဌမပဒေန၊ ဝေါ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ။ ဝါစာ ဂိရာစသော ၅ ပုဒ်သည် မုသာဝါဒ၏
 အဖွင့်ဖြစ်သောကြောင့် ထိုအဖွင့်ဖြင့် စေတနာ , ဝိညတ် , အသံ ၃ ပါးစုံမှ မုသာဝါဒ
 ဖြစ်သည်။ စေတနာချည်း၎င်း, ဝိညတ်ချည်း၎င်း, အသံချည်း၎င်း, ၅ ပါးစီ စုံရုံဖြင့်၎င်း
 မုသာဝါဒမဖြစ်ဟု သိစေတော်မူသည်။

ဧဝံ၊ ဝေါ၊ အာဒိမာဟ။ ။ ဤကျမ်းတက်၌ “ အန္တေ ဝုတ္တာနံ သမ္ပဇာန မုသာဝါဒ
 သင်္ခါတာနံ အနရိယဝေါဟာရာနံ ” ဟူသော စကားကို ထောက်၍ ပါဠိတော်၌ အဋ္ဌ
 အနရိယဝေါဟာရလည်း သမ္ပဇာနမုသာဝါဒ၏အဖွင့်တည်းဟု သိသာ၏။ ထို့ကြောင့်
 ပါဠိတော်ဝယ် အဋ္ဌ အနရိယဝေါဟာရာ၏ နောက်၌ ပိုဒ်ရှိရမည်။ ထိုသို့ ဖွင့်ပြီးနောက်မှ
 အနရိယဝေါဟာရ၏ အမှတ်လက္ခဏာ ဖြစ်သော ဂ ပါး သရုပ်ကို ပြတော်မူလိုသော
 ကြောင့် “အဒိဋ္ဌံ ဒိဋ္ဌံ မေ” အစရှိသော စကားကို မိန့်တော်မူသည်။

ဤနည်းဖြင့်၊ အတ္ထော-ကို၊ ဝေဒိတဗျော-သိထိုက်၏၊ အပိစ-သည်သာမကသေး၊
 ဣတ္ထ - ဤ အဒိဋ္ဌံ ဒိဋ္ဌံ မေ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ စက္ခုဝသေန - စက္ခုဒွါရ၏
 အစွမ်းဖြင့်၊ အဂ္ဂဟိတာရမဏံ- စက္ခုဝိညာဉ်သည် မယူအပ်သော ရူပါရုံသည်၊
 အဒိဋ္ဌံ-အဒိဋ္ဌမည်၏၊ သောဘဝသေန-သောတဒွါရ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အဂ္ဂဟိတံ-
 သောတဝိညာဉ်သည် မယူအပ်သော၊ (အာရမဏံ - သဒ္ဓါရုံသည်၊) အသုတံ-
 မည်၏၊ ဃာနာဒိဝသေန - ဃာနဒွါရ အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ မုနိတွာ-
 ဖွဲ့နှောင်၍၊ တီဟိ- ဃာန ဇိဝှါ ကာယ အားဖြင့် ၃ ပါးကုန်သော၊ ဣန္ဒြိယေဟိ-
 ဣန္ဒြိယတို့ဖြင့်၊ ဧကာဗဒ္ဓံဝိယ - တစပ်ထည်း ဖွဲ့စပ်အပ်သကဲ့သို့၊ ကတွာ- ပြု၍၊
 ပတွာ- ရောက်၍၊ အဂ္ဂဟိတံ- မယူအပ်သော၊ (အာရမဏံ - ဝန္တာရုံ , ရသာရုံ,
 ဖေါဋ္ဌဗ္ဗာရုံသည်၊) အမုတံ- မည်၏၊ ပဉ္စဟိ-စက္ခုစသား ၅ ပါးကုန်သော၊ ဣန္ဒြိ
 ယေဟိ-တို့ကို၊ အညကြ-၍၊ သုဒ္ဓေန-၅ ဒွါရမဖက် သက်သက်သော၊ ဝိညာဏေ
 နေဝ - မနောဝိညာဉ်သည်သာလျှင်၊ အဂ္ဂဟိတံ - မယူအပ်သော၊ (အာရမဏံ-
 အာရုံသည်၊) အဝိညာတံ - မည်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-သိထိုက်၏။

ပန-ထိုသို့ သိထိုက်ပါသော်လည်း၊ ပါဠိယံ-ပါဠိတော်၌၊ အဒိဋ္ဌံ၊ ပေ၊ ဒိဋ္ဌန္တိ -
 ဟူ၍၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဩဇ္ဇာရိကေနေဝ-ထင်ရှားသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ နယေန-
 နည်းဖြင့်၊ ဒေသနာ- ကို၊ ကတာ - ပြုတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ - ဤသို့ မှတ်အပ်၏၊
 စ-ဆက်၊ ဒိဋ္ဌာဒိသု-ဒိဋ္ဌအစရှိသည်တို့တွင်၊ အတ္တနာဝိ-မိမိသည်၎င်း၊ ပရေနဝိ-

× × × × × × × ×

အပိစေတ္ထ။ ။ အပိစကို အချို့နေရာ၌ အပရောနယောဟု အနက်ဆိုရသော်လည်း
 ဤနေရာ၌ကား ရှေ့အဖွင့်ကို ပေါင်းသော သမ္ပိဏ္ဍနက္ခယာ ဖြစ်သင့်၏၊ ရှေ့အဖွင့်သာ
 မက ဤနေရာ၌အဖွင့်လည်း ရှိပါသေးသည်-ဟူလို။

စက္ခုဝသေန ။ ။ စက္ခုပသာဒ၏ အစွမ်းဟူသည် စက္ခုဝိညာဉ်အား ဝတ္ထုပုရေ
 ဇာတ နိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုနိုင်သော သတ္တိတည်း၊ ထို စက္ခုပသာဒ၏ သတ္တိ
 ဖြင့် စက္ခုဝိညာဉ်သည် မယူအပ် (မသိအပ်) သော ရူပါရုံကို “အဒိဋ္ဌံ”ဟု ဆိုသည်။

ဃာနာဒိ၊ ပေ၊ ပတွာ။ ။ ဃာနာဒိဝသေန မုနိတွာ အဂ္ဂဟိတံသည် မုတံပုဒ်၏
 မူလအဖွင့်တည်း၊ “မု-ဗန္ဓနေ”နှင့် အညီ မုနိတွာကို အနက်ပေးရသည်၊ “တီဟိ၊ ပေ၊
 ပတွာ”ကား မုခွာတ်၏ ဗန္ဓနအနက်နှင့်တကွ ထိုဃာနဇိဝှါကာယ ပသာဒိန္ဒြေ ၃ပါး၏
 သမ္ပတ္တဂ္ဂါဟက (ထိရောက်သော အာရုံကို ယူတတ်သော) ရုပ်များဖြစ်ကြောင်းကို
 ပြသော စကားတည်း၊ မှန်၏-ဃာနပသာဒသည် ဝန္တာရုံက မိမိနှင့် တဆက်ထည်း
 စပ်နေသကဲ့သို့ ရောက်လာမှ ထို အာရုံကို ယူနိုင်၏၊ ဇိဝှါ ကာယတို့လည်း နည်းတူ။

ဩဇ္ဇာရိကေနေဝ။ ။ ဤ အဋ္ဌကထာ၌ အဒိဋ္ဌကို “ စက္ခုဝသေန အဂ္ဂဟိတာရ
 မဏံ ” စသည်ဖြင့် စက္ခုဝိညာဉ်၏ ယူခြင်းတိုင်အောင် ဖွင့်ခြင်း (အသုတစသည်ကို
 လည်း ဤအတူ ဖွင့်ခြင်း) သည် အမှန်ဖြစ်လျှင် ပါဠိတော်၌ ဤသို့ မဖွင့်ဘဲ “အဒိဋ္ဌံနာမ
 စက္ခုနာ န ဒိဋ္ဌံ”ဟု စက္ခုပသာဒကို (အလားတူ သောတပသာဒစသည်ကို) ရအောင်
 အဘယ်နည်းဖြင့် ဒေသနာတော်ကို ပြုထားပါသနည်း ဟု မေးတွယ် ရှိသောကြောင့်

သူတပါးသည်၎င်း၊ ဒိဋ္ဌိ-မြင်အပ်သော ရူပါရုံသည်၊ ဒိဋ္ဌမေဝ-ဒိဋ္ဌသာတည်း၊ [ဝေဖြင့် နောက်နည်း၌ကဲ့သို့ သုတအဖြစ်မရှိ ဟု ကန့်သည်။] သုတမုတဝိညာ တာနိ-သုတမုတဝိညာတတို့သည်၊ ဧဝံ-ဤ အတူတည်း၊ [မိမိသည်၎င်း၊ သူတပါး သည်၎င်း ကြားအပ်သော သဒ္ဓါရုံဟူသမျှသည် သုတမည်၏၊ စသည်ဖြင့် သိပါ။] ဣတိ အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဧကော-တပါးသော၊ ပရိယာယေဒ-ပရိယာယ် အနက်တည်း၊ အပရောပန-အခြားပရိယာယ် တမျိုးကား၊ ယံ-အကြင် ရူပါရုံ ကို၊ အတ္တနာ-မိမိသည်၊ ဒိဋ္ဌိ-မြင်အပ်၏၊ တံ-ထိုရူပါရုံသည်၊ ဒိဋ္ဌမေဝ-ဒိဋ္ဌသာ မည်၏၊ သုတာဒိသု - သုတ အစရှိသည်တို့၌၊ ဝေဒနယော- ဤနည်းတည်း၊ [“အကြင် သဒ္ဓါရုံကို မိမိသည် ကြားအပ်၏၊ ထိုသဒ္ဓါရုံသည် သုတသာမည်၏” စသည်ဖြင့် သိလေ။] ယံပန-အကြင် ရူပါရုံကိုကား၊ ပရေန-သူတပါးသည်၊ ဒိဋ္ဌိ- မြင်အပ်၏၊ တံ-ထိုရူပါရုံသည်။ အတ္တနာ-သည်၊ သုတဋ္ဌာနေ - ကြားအပ်သော အာရုံ၏အရာ၌၊ တိဋ္ဌတိ-တည်၏၊ မုတာဒိနိပိ-မုတ အစရှိသည်တို့သည်လည်း၊ ဧဝံ-ဤ အတူတည်း။

ဣဒါနိ-၌၊ တေသံ အနရိယ ဝေါဟာရာနံ- တို့၏၊ ဝသေန- အစွမ်းဖြင့်၊ အာပတ္တိံ - အာပတ်သို့၊ အာရောပေတွာ - တင်၍၊ ဒသေန္တော - ပြတော်မူလို သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တိဟာကာရေဟိတိ အာဒိံ - အစရှိသောစကားရပ်ကို၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီး၊ တဿ - ထို တိဟာကာရေဟိ အစရှိသောစကားရပ်၏၊ အတ္ထော-အနက်ကို၊ (ဝေဒိတဗျော-၌စပ်၊) တိဟိ၊ပေ၊ ဝဏ္ဏနာယံ-တိဟိ၊ပေ၊ ပါရာဇိကဿ ဤသို့ အစရှိသော စတုတ္ထပါရာဇိက သိက္ခာပုဒ်ပါဠိတော်၏ အဖွင့်

x x x x x x x x

“ဩဠာရိကေနေဝ နယေန ” ဟု မိန့်သည်၊ လေးဦးတည်သော မြားဖြင့် ပစ်ခြင်းကို “ဇေနာ ဝိဇ္ဈတိ-လေးဖြင့်ပစ်၏” ဟု ဌာနုပစာရ (ကာရဏုပစာရ) အားဖြင့် လောက၌ ပြောရိုးရှိသကဲ့သို့ စက္ခုဋ္ဌိမှီသော စက္ခုဝိညာဉ်ဖြင့် မြင်ခြင်း ကိုလည်း “ မျက်စိဖြင့် မြင်၏” ဟု ပြောရိုးရှိသောကြောင့် ပြောရိုးထင်ရှားသောနည်းဖြင့် ဟောတော်မူသည်- ဟူလို။

အပရောပန။ ။ရှေ့နည်း၌ ရူပါရုံမှန်လျှင် ကိုယ်တိုင်မြင်အပ်သည်ဖြစ်စေ၊ သူတပါး မြင်အပ်သည်ဖြစ်စေ ဒိဋ္ဌချည်းသာတည်း၊ ထို့ကြောင့် ရှေ့နည်းသည် ပရမတ္ထသဘော အတိုင်း ဖွင့်အပ်သော နည်းတည်း၊ ဤ နောက်နည်း၌ကား မိမိကိုယ်တိုင် မြင်အပ် ကြားအပ် သိအပ်မှ ဒိဋ္ဌ သုတ မုတ ဝိညာတမည်၏၊ ရူပါရုံဖြစ်စေကာမူ “ မည်သည့် အရပ်၌ မည်သည့်ရူပါရုံဟာ သိပ်လှတာဘဲ” ဟု မြင်ခဲ့သူက တဆင့်ပြောမှသိရလျှင် ထို ရူပါရုံသည်ပင် သုတဖြစ်တော့၏၊ သဒ္ဓါ ဝန္တ ရသစသော အာရုံများလည်း တဆင့်ကြား ဖြစ်လျှင် သုတချည်းမည်၏၊ ထို့ကြောင့် ဤနောက်နည်းသည် လောကပြောရိုးအတိုင်း ဖွင့်အပ်သောနည်းတည်း။ [ရှေ့ပါကျမှ ပရိယာယ်သဒ္ဓါ လိုက်ရမည်ဖြစ်သောကြောင့် “အပရောပနယော” ဟု အချို့ စာရှိသည်ကား မကောင်း၊ “ အပရောပန ” ဟု ရှိသော သိဟိုဠ်မူသာ ကေခင်းသည်။]

၌၊ ဝုတ္တနယေနဝ-ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-သိထိုက်၏။
 ဟိ - မှန်၏။ (တနည်း) ဟိ - စိုးစည်း အနည်းငယ် ဆိုဘွယ်အထူးကား၊
 ကေဝလံ-ဝတ္ထုအာပတ် တူမျှခြင်း မဖက် သက်သက်၊ တတ္ထ- ထို စတုတ္ထ ပါရာ
 ဇိက သိက္ခာပုဒ်၌၊ ပဌမံ ဈာနံ သမာပဇ္ဇိန္ဒိ - ဟူ၍၎င်း၊ ဣမ - ဤ သမ္ပဇာန
 မုသာဝါဒသိက္ခာပုဒ်၌၊ အဒိဋ္ဌံ ဒိဋ္ဌမေ တံ-ဟူ၍၎င်း၊ တတ္ထ-၌၊ အာပတ္တိ ပါရာဇိ
 ကဿာတိစ-ဟူ၍၎င်း၊ ဣမ-၌၊ အာပတ္တိ ပါရိတ္တိယဿာတိစ- ဟူ၍၎င်း၊ ဝေ-
 ဤသို့၊ ဝတ္ထုမတ္ထေ - အာပတ်သင့်ခြင်း၏ အကြောင်းဝတ္ထုမျှ၌၎င်း၊ အာပတ္တိ
 မတ္ထေစ-အာပတ်မျှ၌၎င်း၊ ဝိသေသော- ထူး၏၊ သေသံ- ကြွင်းသော အစီအရင်
 သည်၊ ကေလက္ခဏမေဝ-တူသောအမှတ်အသား ရှိသည်သာ၊ ဣတိ-သို့၊ (ဝေဒိ
 တဗ္ဗော-သိထိုက်၏။)

တိဟာကာရေဟိ ၊ပေ၊ အာဒိနံ - အစရှိသော စကားရပ်တို့၏၊ အတ္ထောပိ-
 အနက်ကိုလည်း၊ ဒိဋ္ဌဿ ၊ပေ၊ ဝတ္ထုနာယံ - ဒိဋ္ဌဿ ၊ပေ၊ ဝေမတိကော အစ
 ရှိသော ဒုဋ္ဌဒေါသသိက္ခာပုဒ်ပါဠိတော်၏အဖွင့်၌၊ ဝုတ္တနယေနဝ ဝေဒိတဗ္ဗော၊
 ဟိ-မှန်၊ ဣတ္ထ-ဤ သိက္ခာပုဒ် ၂ ရပ်တို့၌၊ ပါဠိမတ္ထမေဝ-ပါဠိမျှသည်သာ၊ ဝိသေ
 သော-ထူး၏၊ သထေရဝါဒေ-ထေရဝါဒနှင့်တကွဖြစ်သော၊ အတ္ထေပန-အနက်
 ၌ကား၊ ကိစ္ဆိ-တစုံတခုသော၊ နာနာကရဏံ-အသီးအခြားပြုတတ်သော အထူး
 သည်၊ နတ္ထိ-မရှိတော့၊ သဟသာ ဘဏတိတိ-ကား၊ အဝိမံသိတွာဝါ-မစူးစမ်း
 မူ၍၎င်း၊ အနုပဓာရေတွာဝါ - မနှိုင်းချိန်မူ၍၎င်း၊ ဝေဂေန - လျင်စွာ၊ ဒိဋ္ဌမ္ပိ-
 မြင်အပ်သော ရူပါရုံကိုလည်း၊ မေ - ငါသည်၊ အဒိဋ္ဌံ- မမြင်အပ်၊ ဣတိ- သို့၊
 ဘဏတိ - ပြောမိ၏၊ အညံ၊ပေ၊ ဘဏတိတိ - ကား၊ မန္တတ္တာ - ညံ့ဖျင်းသည်၏
 အဖြစ်ကြောင့်၊ ဇဉ္ဇတ္တာ - ထိုင်းမှိုင်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပက္ခလန္တော-
 အပြောချွတ်ချော်လျက်၊ စိဝရန္တိ-ဟူ၍၊ ဝတ္ထုဗ္ဗေ-ဆိုထိုက်ရာ၌၊ စိရန္တိအာဒိ-စိရံ
 အစရှိသော စကားကို၊ ဘဏတိ-ပြောဆို၏။

ပန-ဆက်၊ ယော-အကြင် ရဟန်းသည်၊ (နေဝဒဝါ နရဝါ အညံ ဘဏတိ၌
 လှမ်းစပ်၊) သာမဏေရေန - သာမဏေသည်၊ ဘန္တေ - အရှင်ဘုရား၊ မယံ-
 တပည့်တော်၏၊ ဥပဇ္ဈာယံ-ဥပဇ္ဈာယ်ကို၊ အဝိပဿိတ္ထ-မြင်လိုက်ပါကုန်၏လော၊
 ဣတိ - ဤသို့၊ ဝုတ္တော - မေးအပ်သည်၊ (သမာနော - ဖြစ်လသော်၊) ကေဠိ-
 ပြက်ရယ်မှုကို၊ ကုရုမာနော- ပြုလိုသည်၊ (ဟုတွာ - ၍၊) တဝ-သင်၏၊ ဥပဇ္ဈာ
 ယော- သည်၊ ဒါရုသကဋံ- ထင်းလှည်းကို၊ ယောဇေတွာ- နွားဖြင့် ကပ်ယှဉ်၍၊
 ဝတော-သွားသည်၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လိမ့်မည်၊ ဣတိဝါ-ဤသို့သော်၎င်း၊ သိင်္ဂါလ
 သဒ္ဓံ - မြေခွေးသံကို၊ သုတွာ- ကြား၍၊ ဘန္တေ - အရှင်ဘုရား၊ အယံ - ဤအသံ
 သည်၊ ကဿ-အဘယ်သူ၏၊ သဒ္ဓေါ-အသံပါနည်း၊ ဣတိဝုတ္တော (သမာနော)၊
 အယံ - ဤအသံသည်၊ တေ- သင်၏၊ မာတုယာ- မယ်တော်သည်၊ ယာနေန-

(လှည်းတည်းဟူသော) ယာဉ်ဖြင့်၊ ဂစ္ဆန္တိယာ-သွားစဉ်၊ ကဒ္ဒမ-ရွံ့ညွှန်၌၊ လဂ္ဂစက္ကံ-ညိကပ် (ကျွန်ုပ်) နေသော လှည်းဘီးကို၊ ဥဒ္ဓရန္တာနံ- ထုတ်ဆောင်ပေးသူတို့၏၊ သဒ္ဓေါ-အသံတည်း၊ ဣတိဝါ-သော်၎င်း၊ ဝေဝိ-သို့၊ နေဝဒဝါ- ဒဝါလည်း မဟုတ်ဘဲ၊ နရဝါ - ရဝါလည်း မဟုတ်ဘဲ၊ အညံ - အခြားစကားကို၊ ဘဏတိ- ပြောဆို၏၊ သော-ထိုရဟန်းသည်၊ အာပတ္တိ - သမ္ပဇာန မုသာဝါဒ အာပတ်သို့၊ အာပဇ္ဇတိယေဝ-ရောက်သည်သာ။

အညာ - ဆိုအပ်ပြီးမှ တပါးသော၊ ပူရဏကထာနာမ - ပြည့်စေကြောင်း စကားမည်သည်၊ (ဖြည့်စွက်၍ ကြီးကျယ်အောင် ပြောအပ်သော စကားမည်သည်။) ဟောတိ-ရှိသေး၏၊ (ကာကထာ-အဘယ် စကားမျိုးနည်း၊) ဧကော-ရဟန်းတပါးသည်၊ ဝါမေ-ရွာ၌၊ ထောကံ-အနည်းငယ်သော၊ တေလံ-ဆီကို၊ လဘိတွာ-ရခဲ့၍၊ ဝိဟာရံ-ကျောင်းသို့၊ အာဂတော-ရောက်ပြီးသည်၊ (ဟုတွာ-၍၊) သာမဏေရံ-ကို၊ ဘဏတိ-ပြော၏၊ (ကိံ) တွံ-သင်သည်၊ အဇ္ဇ - ယနေ့၊ ကုဟိံ-အဘယ်အရပ်သို့၊ ဂတော- သွားနေသနည်း၊ ဝါမော-တရွာလုံးသည်၊ ဧကတေလော- တခဲနက်သော ဆီရှိသည်၊ အဟောသိ-ဖြစ်ပြီ၊ ဣတိဝါ-ဤသို့ သော်၎င်း၊ ပစ္ဆိကာယ- တောင်းကလေး၌၊ ထပိတံ - ထားအပ်သော၊ ပူပဒဏ္ဍံ- မုံ အပိုင်းကို၊ လဘိတွာ-ရခဲ့၍၊ အဇ္ဇ-ယနေ့၊ ဝါမေ-ရွာထည်း၌၊ ပစ္ဆိကာဟိ-တောင်းကလေးတို့ဖြင့်၊ ပူပေ-မှိုတို့ကို၊ စာရေသုံ-လှည့်လည်စေကုန်ပြီ၊ [စာရေ သုန္တိ ဥပနေသုံ- ဋီကာ၊ ရွာထည်း၌ မှိုတို့ကို တောင်းတို့ဖြင့် ဝေငှကြသည်-ဟူလို၊] ဣတိဝါ- ဤသို့သော်၎င်း၊ (ဘဏတိ- ပြော၏၊) အယံ - ဤစကားသည်၊ မုသာဝါဒေါ - သည်သာ၊ ဟောတိ၊ [စိတ္တေန ထောကတရဘာဝံယေဝ အဂ္ဂဟေတွာ ဗဟုဘာဝံယေဝ ဂဟေတွာ ဝုတ္တတ္တာ “ ဝါမော ဧကတေလော ” တိ အာဒိနာပိ မုသာဝါဒေါ ဇာတော။ ဋီကာ။] သေသံ-ကြွင်းသောအစီအရင်သည်၊ ဥတ္တာနမေဝ - ပေါ်လွင်ထင်ရှားသည်သာ၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

(ဣဒံ သိက္ခာပဒံ-ဤသိက္ခာပုဒ်သည်၊) တိသမုဇ္ဈာနံ-၃ ပါးသော သမုဇ္ဈာန်ရှိသော သိက္ခာပုဒ်တည်း၊ ကာယစိတ္တတော - ကိုယ်စိတ်ကြောင့်၎င်း၊ ဝါစာစိတ္တတော- ၎င်း၊ ကာယဝါစာ စိတ္တတောစ-၎င်း၊ သမုဇ္ဈာတိ-ဖြစ်၏၊ ကိရိယံ-မပြုထိုက်သော လွန်ကြူးမှုကို ပြုခြင်းရှိသော သိက္ခာပုဒ်တည်း၊ သညာဝိမောက္ခံ - ဝိတိက္ကမသညာ မရှိလသော် အာပတ်မှ လွတ်မြောက်ခြင်းရှိသော သိက္ခာပုဒ်တည်း၊ သစိတ္တကံ - ဝိတိက္ကမစိတ်နှင့် တကွဖြစ်သော သိက္ခာပုဒ်တည်း၊ လောကဝဇ္ဇံ- လောက၌ အပြစ်ရှိသော သိက္ခာပုဒ်တည်း၊ ကာယကမ္မံ-ကာယကံရှိသော သိက္ခာပုဒ်တည်း၊ ဝစိကမ္မံ-တည်း၊ အကုသလစိတ္တံ-အကုသိုလ်စိတ်ရှိသော သိက္ခာပုဒ်တည်း၊ တိဝေဒနံ- ၃ ပါးသော ဝေဒနာရှိသော သိက္ခာပုဒ်တည်း၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။ . . . ပဌမံ- ရှေးဥျးစွာသော၊ မုသာဝါဒ သိက္ခာပဒံ-မုသာဝါဒ သိက္ခာပုဒ်တည်း။

ဩမသဝါဒသိက္ခာပုဒ်

ဒုတိယသိက္ခာပဒေ-၌၊ ဩမသန္တိတိ-ကား၊ ဩဝိဇ္ဇန္တိ-နှုတ်တည်းဟူသော လုံဖြင့် ထိုးကြကုန်၏။ [ဤပုဒ်၏ အဖွင့်ကို ကင်္ခါဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။] ခုံသေန္တိတိ-ကား၊ အက္ခောသန္တိ - ဆဲရေးကြကုန်၏။ [ခုံသဓာတ် ဆဲရေးခြင်း အနက်ဟော။] ဝမ္ဘေန္တိတိ-ကား၊ ပဓံသေန္တိ - လွမ်းမိုး နှိတ်စက် ဖျက်ဆီးကြကုန်၏။ ဘူတပုဗ္ဗန္တိ ဣဒံ ဝတ္ထု - ဘူတပုဗ္ဗံ အစရှိသော ဤဝတ္ထုကို၊ ဘဝဝါ- သည်၊ ဩမသဝါဒဝရဟဏတ္ထံ - နှုတ်လုံထိုးခြင်းကို ကဲ့ရဲ့ တော်မူခြင်း အကျိုး ငှါ၊ အာဟရိ-ဆောင်တော်မူပြီ။ [ပုဗ္ဗေ- ရှေး၌+ဘူတံ- ဖြစ်ဘူးသော ဝတ္ထု တည်း၊ ဘူတပုဗ္ဗံ - ရှေး၌ ဖြစ်ဘူးသော ဝတ္ထု၊ “ဘူတပုဗ္ဗံ - ရှေး၌ဖြစ်ဘူးသော ဝတ္ထုကား ” ဟု ပဌမန္တသော်၎င်း၊ တနည်း “ဘူတပုဗ္ဗံ - ရှေး၌ဖြစ်ဘူးသော ဝတ္ထုကို၊ အာဟရိဿာမိ - ဆောင်တော်မူအံ့ ” ဟု ဒုတိယန္တသော်၎င်း ပါဠိ တော်၌ အနက်ပေးပါ။]

နန္ဒီဝိသာလောနာမာတိ (ဧတ္ထ) ၌၊ နန္ဒီတိ - နန္ဒီ ဟူသော ဤသဒ္ဒါသည်၊ တဿဗလီဗဒ္ဒဿ-ထို နွားလား၏၊ နာမံ-အမည်တည်း၊ (အမည်ဟော သဒ္ဒါ ဖြစ်သည်-ဟူလို။) ပန-ဆက်၊ အဿ-ထိုနွားလား၏၊ ဝိသာဏာနိ- ဥးချိုတို့ သည်၊ ဝိသာလာနိ - ပြန့်ကားကုန်၏၊ တသ္မာ - ကြောင့်၊ နန္ဒီဝိသာလောတိ- ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ - ၏၊ တေနသမဒယန - အလောင်းအစား လုပ်ရာ ထိုအခါ၌၊ ဗောဓိသတ္တော-ဘုရားလောင်းသည်၊ နန္ဒီဝိသာလောနာမ-နန္ဒီဝိသာလမည်သော

× × × × × × × × ×

ဝမ္ဘေန္တိတိ။ ။ဝမ္ဘေန္တိကို ပဓံသေန္တိဟု ဖွင့်၏၊ ထို ပဓံသေန္တိကို အဘိဘဝန္တိဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ “ လွမ်းမိုး ” ဟူသည်မှာ ထိုသူ့ကို နိမ့်ကျသွားအောင် နှိမ်ချခြင်းတည်း၊ “ဝဘိ- နိန္ဒာယံ” ဟု ဓာတ်ကျမ်းရှိသောကြောင့် “ ဝမ္ဘေန္တိ - ရှုတ်ချကြကုန်၏ ” ဟု အနက်ပေးကြသည်၊ “ ရှုတ်ချ ” ဟူသည်လည်း နိမ့်ကျသွားအောင် နှိမ်၍ စကား ပြောခြင်းတည်း။

ဗလီဗဒ္ဒဿ။ ။သက္ကတ၌ “ ဗလီ ဗရိဒ ” ဟု ရှိ၏၊ “ ဗလီ + ဤ ဗရိဒ ” ဟု ပုဒ်ခွဲ၊ ဗရိဒကိုလည်း ဗရ + ဒဟု ခွဲ၊ ဗရသည် ပါဠိ၌ ဝရဖြစ်၏၊ ဤစ - ကြက်သရေလည်း + ဝရောစ-ဆုလာဘ်လည်း၊ ဤဝရာ-တို့၊ ဤဝရေ ဒဒါတီတိ ဤဝရဒေါ-ဟု ဆိုလိုလျက် ဝကို ဗပြု၊ ရပျောက်၍ ဒဒွေးဘော်ရောက်လျက် ဤဗဒ္ဒေါဟု ဖြစ်သည်၊ ဗလံ ယဿ အတ္ထိတိ ဗလီ၊ ဗလီစ + သော + ဤဗဒ္ဒေါစာတိ ဗလီဗဒ္ဒေါ - ခွန်အား ပြည့်မတ် , ကြက်သရေ ဆုလာဘ်ကိုပေးတတ်သော နွားလား။

နန္ဒီဝိသာလော။ ။နန္ဒီတဗ္ဗောတိ နန္ဒော-နှစ်သက်ဘွယ် ကိုယ်အဆင်းခွန်အား စသည်၊ နန္ဒော ယဿ အတ္ထိတိ နန္ဒီ၊ “နန္ဒီ” ကား ထိုနွားလား၏ မူလနာမည်တည်း၊ ဝိသာလာနိ ယဿာတိ ဝိသာလော၊ နန္ဒီစ + သော + ဝိသာလောစာတိ နန္ဒီဝိသာ လော၊ နာမည်ဟောသဒ္ဒါဖြစ်၍ နန္ဒီ၌ ရဿ မပြုရ၊ ရဿပြုလျှင် နန္ဒီဟူသော နာမည်ရင်း ပျက်သွားလိမ့်မည်။

နွားလားသည်။ ဟောတိ-ဖြစ်၏။ မြာဟ္မဏော-ပုဏ္ဏားသည်။ တံ-ထိုနွားလာကို။ ယာဂုဘတ္တာဒိဟိ - ယာဂုထမင်း အစရှိသော အစာတို့ဖြင့်။ အတိဝိယ - အလွန်အကဲသာလျှင်။ ပေါသေသိ-ပြုစုမွေးမြူထားပြီ။ အထ-ထိုအခါ၌။ သော-ထို နွားလားသည်။ မြာဟ္မဏံ - ကို။ အနုကမ္မမာနော - သနားစောင့်ရှောက် ချီးမြှောက်လိုသည်။ (ဟုတွာ - ၍) ဝစ္ဆတွန္တိ အာဒိ - ဝစ္ဆတွံ အစရှိသော စကားကို။ အာဟ-ပြောပြီ။

တတ္ထေဝ အဋ္ဌာသီတိ-ကား။ အဟေတုက ပဋိသန္ဓိကကာလေပိ- အဟိတ် ပဋိသန္ဓေ တည်နေရာအခါ၌ သော်မှလည်း။ ပရခုသနံ - သူတပါးတို့၏ ဆဲရေး ခြင်းကို။ အမနာပတောယေဝ-မြတ်နိုးဘွယ် မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်သာလျှင်။ (တနည်း) အမနာပတောယေဝ- မြတ်နိုးဘွယ်မဟုတ် ဟူ၍သာလျှင်။ ပစ္စေသိ- စိတ်၌ သိပြီ။ တသ္မာ- ကြောင့်။ မြာဟ္မဏဿ - ၏။ ဒေါသံ- အပြစ်ကို။ ဒသေတု ကာမော-ထင်ရှားပြလိုသည်။ (ဟုတွာ-၍) အဋ္ဌာသိ-ရပ်နေပြီ။

သကဋုပေ၊ ပဝဇ္ဇေသီတိ-ကား။ ပဋိပါဋိယာ-အစဉ်အားဖြင့်။ (စည်တန်း လျက်)။ ထပေတွာ-ထားပြီး၍။ ဟေဋ္ဌာ-လှည်းအိမ်၏အောက် လှည်းဝင်ရိုး၌။ ရုက္ခေ-သစ်သားတို့ကို။ ဒတွာ-ပေး၍။ (ရွှေလှည်း နောက်လှည်း တဆက်ထည်း ဖြစ်အောင် သစ်သားတို့ကို လျှိုထား၍။) ကောဗဒ္ဓံ - တဆက်ထည်း ဖွဲ့တုပ် အပ်သည်ကို။ ကတွာ - ၍။ မုဂ္ဂမာသ ဝါလုကာဒိဟိ - ဝဲနောက် , ဝဲကြီး , သဲ အစရှိသည်တို့ဖြင့်။ ပုဏ္ဏံ - ပြည့်သော။ သကဋုသတံ - လှည်းပေါင်းတရာကို။ ပဝဇ္ဇေန္တော- လိမ့်စေလသော်။ (လိမ့်အောင် ရုံးလသော်။) (ပဝဇ္ဇေသိ၌စပ်။) ပုဗ္ဗေ - မလိမ့်စေမီ ရွှေအတို၌။ ပတိဋ္ဌိတာရပုဒေသံ - မြေ၌တည်သော အကန့် ဒေါက်ဆန်၏ အရပ်ကို။ ပုန- တဖန်။ အရေ- အကန့်ဒေါက်ဆန်သည်။ ပတ္ထေ-

x x x x x x x x x

ဟောတိ။ ။ “အတိတတ္ထေ ဝတ္တမာနာဝစနံ” ဟု ဒီကာဖွင့်သောကြောင့် “ ဖြစ်ခဲ့ သည်, ဖြစ်လေသည်”ဟု အတိတ်အနက်ပေး။ တနည်း-ထိုအချိန်က ဖြစ်ဆဲကြိယာကို ဆိုလိုသောကြောင့် ဟောတိ ဟု ပစ္စုပ္ပန်ကြိယာကို သုံးစွဲသည်။ တံ ကာလာပေက္ခ ဝတ္တမာနံဟု ဆိုလိုသည်။ သဒ္ဓန္တရ သန္ဓိဓာနေန ဘူတတာဝဂမော သိယာ - တေန သမယေနဟူသော သဒ္ဓါတပါး၏ အနီး၌ တည်ရှိခြင်းကြောင့် လွန်ပြီးဖြစ်ကြောင်းကို ကား သိနိုင်၏။ ဤအလို “ဟောတိ-ဖြစ်၏”ဟုသာ ပေး။

အမနာပတော။ ။ အမနာပတော၌ ဘာဝပုဓာန ဘာဝလောပကြိယာ။ တနည်း တောပစ္စည်းကို ပဋ္ဌမာအနက်၌ သက်၍ ဣတိအကြေကြိ။ ချဲ့ဥးအံ-အမနာပတောသည် ပရခုသနံနှင့် အရတူနေ၏။ အရတူလျှင်လည်း တဝါကျတည်းဝယ် ဝိဘတ်တူမြဲဖြစ်၏။ ဤ၌ကား ဝိဘတ်မတူ။ ထို့ကြောင့် အမနာပဘာဝတောဟု ဆိုလိုလျက် အမနာပတော၌ ဟု ဘာဝပုဓာန ဘာဝလောပ ကြိရသည်။ တနည်း-အမနာပတောကို အာကာရပုဒ် ဖြစ်အောင် ဣတိအကြေကြိ၍ တောပစ္စည်းကို ပဋ္ဌမာအနက်၌ သက်ပါ။ [ပစ္စေသီတိ အမနာပံ ဣဒံတိ အညာသိ-ဒီကာ။]

ရောက်လသော်၊ (“ရွှေလှည်း အကန့်ဒေါက်ဆန်၏ တည်ရာအရပ်သို့ နေခံလှည်း အကန့်ဒေါက်ဆန်ရောက်လသော်” ဟု ဆိုလိုဟန်တူသည်။) ပဝဋ္ဌိတံ- လိမ္မစေ အပ်သည် မည်သည်၊ (လိမ္မစေအပ်ရာ ရောက်သည်။) ကိဉ္ဇာပိ ဟောတိ-အကယ် ၍ကား ဖြစ်ပါပေ၏။ ပန - ထိုသို့ပင် ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဗောဓိသတ္တော- ဘုရား အလောင်းသည်၊ ပုရိမသကဋေန-ရှေ့ဆုံးလှည်းသည်၊ ပတိဋ္ဌိတဋ္ဌာန - တည်ရာ အရပ်၌၊ ပစ္ဆိမသကဋ - နောက်ဆုံးလှည်းကို၊ ပတိဋ္ဌာပေတံ - တည်စေခြင်းငှါ၊ (တည်အောင်၊) သကဋသတပ္ပမာဏံ - လှည်းတရာ ပမာဏရှိသော၊ ပဒေသံ- အရပ်တိုင်အောင်၊ ပဝဋ္ဌေသိ-လိမ္မစေပြီ၊ ဟိ-မှန်၊ ဗောဓိသတ္တာနံ-တို့၏၊ သိထိလ ကရဏံနာမ-ပေါ့ပေါ့လျော့လျော့ပြုခြင်းမည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ။

တေန၊ ပေ၊ အဟုတိ-ကား၊ မြာဟ္မဏဿ-၏၊ တေနဓနလာဘေန-ထိုဥစ္စာကို ရခြင်းကြောင့်၎င်း၊ အတ္တနော-၏၊ ကမ္မေနစ-အလုပ်ကြောင့်၎င်း၊ သောနန္ဒီဝိသာ လော - ထို နန္ဒီဝိသာလ နွားလားသည်၊ အတ္တမနော - မိမိစိတ်ရှိသူသည်၊ ဝါ- နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်သူသည်၊ အဟောသိ-ဖြစ်ပြီ။ [တေန စတ္တမနော- ၌စသဒ္ဓါ သည် အတ္တနော ကမ္မေနကို ဆည်းသော အဥတ္တ သမုစ္စည်းတည်း၊ အဟုကို အဟောသိဟု ဖွင့်သည်၊ ရုပ်ပြီးပုံကို သဒ္ဓါကျမ်းတို့၌ ရှု။]

ပန- ဆက်၊ အက္ကောသေနာပီတိ ဣတ္ထ-၌၊ (အက္ကောသေန ဣစ္စေဝမာဟဉ္စ လှမ်းစပ်၊) ယသ္မာ-အကြံကြောင့်၊ ပရတော-နောက်၌၊ (အကျယ် ပဒဘာဇနိ ၌) ဒွေ အက္ကောသာ၊ ပေ၊ ဥက္ကဒဋ္ဌာစာတိ-ဟူ၍၊ ဝိဘဇိတုကာမော-ဝေဘန်တော် မူလိုသည်၊ (ဟောတိ၊) တသ္မာ-ကြောင့်၊ ပုဗ္ဗေ- ရှေ့ဝတ္ထုကြောင်း၌၊ ဟိနေနပိ၊ ပေ၊ ခံသေန္တိတိ - ဟူ၍၊ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ - သင်္ဂါယနာတင် ထေရ်တို့သည်၊) ဝုတ္တံယထာ-မိန့်ဆိုအပ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ- တူ၊ အဝတ္တာ- မိန့်တော်မမူဘဲ၊ အက္ကော သေန ဣစ္စေဝ - အက္ကောသေန ဟူ၍သာ၊ အာဟ - ပြီ၊ ဝေနဇာတိတိ- ကား၊ တစ္ဆကဇာတိ- လက်သမားတို့၏ အမျိုးဇာတ်တည်း၊ ဝေဏုကာရ ဇာတိတိပိ- ဝါးကိုပြုလုပ်သူ နှီးရွှေသမားတို့၏ အမျိုးဇာတ်ဟူ၍လည်း၊ ဝဒန္တိ-ဆိုကြကုန်၏၊ [ဝါးကို နှီးဖြစ်အောင် ပြုလုပ်၍ နှီးဖြင့် တောင်းစသည် ယက်လုပ်သူကို “နှီးရွှေ သမား” ဟု ခေါ်သည်။] နေသာဒဇာတိတိ- ကား၊ မိဂလုဒ္ဓကာဒိ ဇာတိ-သား မုဆိုး အစရှိသူတို့၏ အမျိုးဇာတ်တည်း၊ [အာဒိဖြင့် ကေဝန္တဇာတိ-တံငါသည် တို့၏ အမျိုးဇာတ်စသည်ကို ယူ။] ရထကာရဇာတိတိ - ကား၊ စမ္မကာရဇာတိ- သားရေနယ်သမားတို့၏ အမျိုးဇာတ်တည်း၊ ဝါ- ဘိနပ်ချုပ်သမားတို့၏ အမျိုး ဇာတ်တည်း၊ [ရထားကို ပြုလုပ်သည့်အခါ သားရေဖြင့် အပေါ်ကအုပ်၍ ပြုလုပ် ရသောကြောင့် သားရေကိုပြုလုပ်သူ သားရေနယ်သမားကို “ရထကာရ ” ဟု ခေါ်သည်၊ တနည်း- ဘိနပ်ချုပ်သမားကို “ရထကာရ ” ဟု ခေါ်သည်၊ ရထ ကာရောဝ စမ္မဿ , ပရိကန္တံ ဥပါဟနံ၊- ဒွါဒသနိပါတ် , ကာမဇာတ် ပါဠိ။]

ပုတ္တုသဇာတိတိ-ကား၊ ပုပ္ဖဆန္ဒကဇာတိ - ပန်းမှိုက်သွန် ဘင်ကြီးသမားတို့၏ အမျိုးဇာတ်တည်း။ [နန်းတော်သူ မိဖုရားတို့က မစင်ကို ပန်းဖြင့်ဖုံး၍ ထိုမစင်ကို ယဉ်ကျေးအောင် ပန်းမှိုက်ဟု ခေါ်ကြသတတ်။ ထို ပန်းမှိုက်စွန့်ပစ်ရသူကို “ပုပ္ဖဆန္ဒက” ဟု ခေါ်၏။ အမှန်မှာ မစင်စွန့်ပစ်ရသူပင်တည်း။ ပု ဝုစ္စတိ ကရိသံ၊ တံ ကုသတိ အပနေတိတိ ပုတ္တုသော၊— ယောဇနာ၊ သက္ကတဉ္စ “ ပုဂ် - စက်ဆုပ် ဘွယ်သို့ + ကသတိ- ရောက်တတ်၏။ ဣတိ ပုတ္တုသော” ဟု ရှိသည်။]

အဝကဏ္ဍကာဒိ- အဝကဏ္ဍက အစရှိသော အမည်သည်။ ဒါသာနံ- ကျွန်တို့၏၊ နာမံ-သည်။ ဟောတိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဟိနံ-ယုတ်ညံ့၏။ [ရှေးခေတ်က ကျွန်များကို “အဝကဏ္ဍက, ဇဝကဏ္ဍက” စသည်ဖြင့် နာမည်မှည့်ကြသည်။] ဩညာတန္တိ - ကား၊ အဝညာတံ- အယုတ်အညံ့ဟု အသိအမှတ်ပြုအပ်သော အမည်တည်း။ ဥညာတန္တိပိ-ဟူ၍လည်း၊ ပဌန္တိ-ဖတ်ကြကုန်၏။ အဝညာတန္တိ- ကား၊ ဝမ္ဘေတွာ- ရှုတ်ချ၍၊ ဉ္ဇတံ - သိအပ်သော အမည်တည်း။ [“ရှုတ်ချ” ဟူသည် အောက်တန်းချခြင်းပင်တည်း။ ထို့ကြောင့် ဩညာတံ , ဥညာတံ , အဝညာတံဟု သဒ္ဒါ ၃ မျိုး ကွဲသော်လည်း အနက်တူဟုမှတ်။ အဝညာတံ၌ အဝကို ဩပြုလျှင် ဩညာတံ, အဝကို ဩ၏ ဝိပရိတ် ဥပြုလျှင် ဥညာတံဟု ဖြစ်၏။] ဟိဋ္ဌိ တန္တိ - ကား၊ ဇိဂုစ္ဆိတံ- စက်ဆုပ်အပ်သော အမည်တည်း။ ပရိဘူတန္တိ- ကား၊ ဧတေန - ဤ အမည်ဖြင့်၊ ကိံ - အဘယ်အကျိုးရှိအံ့နည်း၊ ဣတိ- သို့၊ ပရိဘဝကတံ- လွမ်းမိုးမှုကို ပြုအပ်သော အမည်တည်း။ ဝါ- လွမ်းမိုးအပ်သော အမည်တည်း။ အစိတ္တိကတန္တိ - ကား၊ နဂရကတံ - အလေးအမြတ် မပြုအပ်သော အမည်တည်း။ [မိမိစိတ်ကို မိမိလေးစားသကဲ့သို့ မလေးစားအပ်သော အရာကို “အစိတ္တိကတ” ဟု ခေါ်သည်။ ထို့ကြောင့် “အစိတ္တိကတံ - မိမိစိတ်ကဲ့သို့ မပြုအပ်သော အမည်။ ဝါ - အလေးဂရု မပြုအပ်သောအမည် ” ဟု ပေး။]

ကောဠက ကမ္မန္တိ - ကား၊ တစ္ဆကကမ္မံ - လက်သမားတို့၏ အလုပ်တည်း။ [တစ္ဆကကမ္မန္တိ - ဝခုကိကမ္မံ (ဋီကာ)၊ ကျောက်ဆစ်သမား တို့ကိုလည်း “ကောဠက” ဟု ဆိုကြ၏။ ထို့ကြောင့် “ကောဠက ကမ္မန္တိဝါ ပါသာဏကောဠကကမ္မံ ” ဟု ဋီကာ၌ တနည်း ဖွင့်သည်။] မုဒ္ဒါတိ - ကား၊ ဟတ္ထမုဒ္ဒါ ဝဏနာ- လက်ချောင်းတို့ကို တွန့်စေခြင်းဖြင့် ရေတွက်ကြောင်းဖြစ်သော ဝဏနံး

× × × × × × × × ×

ဟတ္ထမုဒ္ဒါဝဏနာ။ ။ အင်္ဂုလိသင်္ကေတစနေန-လက်ချောင်းတို့ကို တွန့်စေခြင်း အားဖြင့်၊ ဝဏနာ-ရေတွက်ကြောင်း ဖြစ်သော ဝဏနံးအတတ်၊ ၁-ဆိုလျှင် လက် တချောင်းချိုး၊ ၂-ဆိုလျှင် လက် ၂ ချောင်းချိုး၊ ဤသို့စသော အားဖြင့် လက်ချောင်း တို့ကို တွန့်စေ၏။ ဝါ-ချိုး၍ ရေတွက်ကြောင်း ဝဏနံး အတတ်ကို “မုဒ္ဒါ” ဟု ဆိုသည်။ ဟတ္ထအရ လက်တခုလုံးရသော်လည်း ဧကဒေယျူပစာရအားဖြင့် လက်ချောင်းကိုယူ၊ မုဒ္ဒါသဒ္ဒါ၏ အနက်များစွာတို့တွင် သင်္ကေတစနေ အနက်လည်း ထော့မနိမိ၌ ပါ၏။

အတတ်တည်း၊ ဂဏနာတိ-ကား၊ အစ္ဆိန္ဒကားဒိ အဝသေသဂဏနာ- အစ္ဆိန္ဒက အစရှိသော ကြွင်းသော ဂဏန်း အတတ်တည်း၊ လေခါတိ-ကား၊ အက္ခရလေခါ-အက္ခရာတို့ကို ရေးသားကြောင်း စာရေးအတတ်တည်း။

မရမေဟာဗာဓော-ဆီးချိုရောဂါကို၊ ဝေဒနာယ-နာကျင်ကိုက်ခဲမှုဝေဒနာ၏၊ အဘာဝံတော - မရှိခြင်းကြောင့်၊ ဥက္ကဋ္ဌောတိ - အမြတ် ဟူ၍၊ ဝုတ္တော-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ [မေဟတိ သိဉ္စတိ ဧတေနာတိ မေဟော၊ မရနော+မေဟော မရမေဟော - ချိုသော ဆီးရည်၏ ယိုစီးကြောင်း ရောဂါ၊ ဝါ - ဆီးချိုရောဂါ။] ပါဠိကင်္ခါတိ-ကား၊ ဣစ္ဆိ တဗ္ဗာ-အလိုရှိထိုက်၏၊ [ပဋိကင်္ခါတဗ္ဗာတိ ပဋိကင်္ခါ၊ ပဋိကင်္ခါယေဝ ပါဠိကင်္ခါ၊ သုတ္တံဉ္စ ဣသက်။] ယကာရေနဝါ ဘကာရေနဝါတိ - ကား၊ ယကာရဘကာရေ - ယအက္ခရာ၊ ဘအက္ခရာတို့ကို၊ ယောဇေတွာ - ယှဉ်စေ၍၊ ယော အက္ခောသော - အကြင် ဆဲရေးခြင်းသည်၊ (အတ္ထိသော အက္ခောသော-ထို ဆဲရေးခြင်းသည်၎င်း၊) [ယဘ-မေထုနေဟု ဓာတ်ကျမ်း ရှိသောကြောင့် မေထုန်နှင့် စပ်ယှဉ်သော “နှင့် အမေ ငါ” အစရှိသော ဆဲရေးခြင်းမျိုးကို ဆိုလိုသည်။] ကာဠကောဠစိကာယဝါတိ (တ္ထေ) - ဉ္စ၊ ကာဠန္ဒိ-

x x x x x x x x x

အစ္ဆိန္ဒကားဒိ အဝသေသဂဏနာ ။ ။ ပါဒသိကမိလက္ခကာဒယေဥရိယ နန္ဒဝသေန ဂဏနာ၊ ပါဒသိက - တောင်ခြေကို မှီ၍ နေသော၊ မိလက္ခက - လူရိုင်း၊ တောသူ တောင်သား-ဟူလို၊ တောသူ တောင်သားတို့၏ ၁-၂-၃-၄-၅-၆-၇-၈-၉-၁၀ မှစ၍ ၉ အဆုံးတိုင်အောင် အဆက်မပြတ် ရေတွက်ကြောင်းဖြစ်သော ဂဏန်းအတတ်ကို “အစ္ဆိန္ဒကဂဏနာ” ဟု ဆိုသည်။ [နန္ဒာဒိဝိမိနာ ပဝတ္ထော ဂဏနဂန္ထော အန္တရာ ဆိန္ဒာဘာဝေန အစ္ဆိန္ဒကောတိ ဝုစ္စတိ၊ သာမညဗလသုတ် ဋီကာသစ်။] အာဒိသဒ္ဓေန သင်္ကလန- (သံ-ပေါင်း၍+ ကလန- ရေတွက်ကြောင်း) ဂဏန်းအတတ်၊ အပေါင်း ရေတွက်နည်း၊ ပဋုပ္ပါဒန (သတုပ္ပါဒန) - ပေသီးစသော ဇယ်များကို ဖြစ်စေ၍ ချ၍ ရေတွက်ကြောင်း ဖြစ်သော ဂဏန်းအတတ်၊ ဝေါဏ္ဍန- (ဝိ-အဝ+ ကလန-) မပေါင်းဘဲ နှုတ်၍ ရေတွက်နည်း၊ ဘာဂဟာရာဒိဝသေန - တစုတပုံစီ ဆောင်ယူ ရေတွက်ကြောင်း ဖြစ်သော ဂဏန်းအတတ် အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပဝတ္ထော ပိဏ္ဏဂဏနာ ဝဟိတာ။ ယဿ သာ ပဂုဏာ ဟောတိ- အကြင် သူမှာ ထိုအပေါင်း ရေတွက်ကြောင်း ဂဏန်းအတတ်ကို အဝါးဝစွာ လေ့လာအပ်ပြီး ဖြစ်၏၊ သော ရုက္ခမ္ပိ ဒိသွာ ဧတ္တကာနိ ဧတ္ထ ပဏ္ဏာနိတိ ဇာနာတိ။

ဗြဟ္မဇာလသုတ် ဋီကာသစ် ။ ။ ဟတ္ထမုဒ္ဒါတိ ဟတ္ထေန အဓိပ္ပါယ ဝိညာပနံ၊ တံ ပန အင်္ဂုလိသင်္ကောစနေန ဂဏနာယေဝါတိ အာစရိယ ဓမ္မပါလတ္ထေရေန ဝုတ္တံ၊ အာစရိယသာရိပုတ္တတ္ထေရေန ပန ဟတ္ထမုဒ္ဒါဂဏနာတိ အင်္ဂုလိသင်္ကောစနေနေဝ ဂဏနာတိ ဝုတ္တံ၊ တေဟိစ ဟတ္ထမုဒ္ဒါနမ အင်္ဂုလိပဗ္ဗေသု သညံ ထပေတွာ ဂဏနာတိ ဒဿိတာ၊ ဂဏနာ ဝုစ္စတိ အစ္ဆိန္ဒက ဂဏနာ ပါရိသေသညာယေန၊ သာပန ပါဒသိက မိလက္ခကာဒယေဥရိယ ဧကံဒွေတိအာဒိနံ နန္ဒာဒိဝိမိနာ နိရန္တရဂဏနာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ကား၊ ပုရိသနိမိတ္တံ-ယောကျာ်း နိမိတ်တည်း၊ ကောဠုစိကာတိ - ကား၊ ဣတ္ထိ နိမိတ္တံ-မိန်းမနိမိတ်တည်း၊ ဝါ-တနည်း၊ ဧတေဟိ- ထိုယောကျာ်း အင်္ဂါဇာတ် မိန်းမအင်္ဂါဇာတ်တို့ဖြင့်၊ ယောအက္ခောသော-အကြင်ဆဲရေးခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ သော- ဤဆဲရေးခြင်းသည်၊ ဟိနောနာမ - ယုတ်ညံ့သည် မည်သော၊ အက္ခော သော-ဆဲရေးခြင်းတည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ဣဒါနိ-အက္ခောသ ၁၀ မျိုးကို ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ တေသံ ဇာတိ အာဒိ နံ-ထိုဇာတိ အစရှိသော အက္ခောသတို့၏၊ ပဘောဒဝသေန- အပြား၏ အစွမ်း ဖြင့်၊ အာပတ္တိံ-သို့၊ ရောပေတွာ - တင်၍၊ ဒဿန္တော - ပြတော်မူလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဥပသမ္ပန္နော ဥပသမ္ပန္နန္တိအာဒိ - အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ၊ တတ္ထ-ထို စကားရပ်၌၊ ခံသေတုကာမော၊ ပေ၊ မင်္ဂုကတ္ထု ကာမောတိ-ကား၊ အက္ခောသိတုကာမော - ဆဲရေးခြင်းငှါ လိုလားသည်၊ ဝါ- ဆဲရေးလိုသည်၊ ပဓံသိတုကာမော - လွှမ်းမိုး နှိပ်စက် ဖျက်ဆီးခြင်းငှါ လိုလား သည်၊ ဂရဟိတုကာမော - ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချခြင်းငှါ လိုလားသည်၊ နိတ္ထေဇံ- အရှိန် အစော်မရှိသူ၏ အဖြစ်ကို၊ (ဘာဝပ္ပဓာန၊) ကတ္ထုကာမော-သည်၊ (ဟုတွာ- ၍၊) ဣတိ အက္ခော - နက်၊ [အက္ခောသိတုကာမောသည် ခံသေထုကာမော၏ အဖွင့်၊ ပဓံသိတုကာမော ဂရဟိတုကာမောတို့သည် ဝတ္ထေတုကာမော၏ အဖွင့်၊ နိတ္ထေဇံ ကတ္ထုကာမောသည် မင်္ဂုကတ္ထုကာမော၏ အဖွင့်တည်း။] ဟိနေ န ဟိနန္တိ-ကား၊ ဟိနေန-ယုတ်ညံ့သော၊ ဇာတိဝစနေန-ဇာတ်ကို ပြောဆိုကြောင်း စကားဖြင့်၊ ဟိနဇာတိကံ-ယုတ်ညံ့သောဇာတ်ရှိသူကို၊ (“ဝဒေတိ-ပြောဆို၏” ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်။) ဧတေန ဥပါယေန-ဤနည်းဖြင့်၊ သဗ္ဗပဒေသု-ဟိနေန ဥက္ကဋ္ဌိ အစရှိသော အလုံးစုံသောပုဒ်တို့၌၊ အက္ခော ဝေဒိတဗ္ဗော။

စ - ဆက်၊ ဣတ္ထ - ဤ ဟိနေန ဟိနံ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ (“စောဒနာ သောဓနာနယော- ကို၊ ဧဝံ - သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏” ဟု ထည့်စပ်၊) ဟိနေန- ယုတ်ညံ့သောဇာတ် အစရှိသောစကားဖြင့်၊ ဟိနံ - ယုတ်ညံ့သောဇာတ် ရှိသော ရဟန်းကို၊ ဝဒန္တော-ပြောသောရဟန်းသည်၊ သစ္စံ-မှန်သောစကားကို၊ ကိဉ္ဇာပိ ဝဒတိ - အကယ်၍ကား ပြောပါပေ၏၊ ပန - ထိုသို့ပင် အမှန်ကိုပြောပါသော် လည်း၊ ဩမသိတု ကာမတာယ - ဆဲရေးခြင်းငှါ အလိုရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အဿ- ထိုရဟန်း၏၊ ဝါစာယ ဝါစာယ- စကားခွန်းတိုင်း စကားခွန်းတိုင်း၌၊ ပါစိတ္တိယံ (ဟောတိ၊) ဥက္ကဋ္ဌေန-မြတ်သောဇာတ် အစရှိသောအားဖြင့်၊ ဟိနံ- ယုတ်ညံ့သောရဟန်းကို၊ ဝဒန္တောစ - ပြောသောရဟန်းသည်လည်း၊ အလိကံ- ချွတ်ချော်သောစကားကို၊ ကိဉ္ဇာပိ ဘဏတိ-အကယ်၍ကား ပြောပါပေ၏၊ ပန- ထိုသို့ပင် ချွတ်ချော်သောစကားကို ပြောပါသော်လည်း၊ ဩမသိတု ကာမတာယ- ကြောင့်၊ ဣမိနာဝ သိက္ခာပဒေန- ဖြင့်သာ၊ ပါစိတ္တိယံ-သို့၊ အပဇ္ဇတိ- ၏၊ ပုရိ

မေန-ရွှေ မုသာဝါဒသိက္ခာပုဒ်ဖြင့်၊ (ပါစိတ္တိယံ-သို့၊) န(အာပဇ္ဇတိ)-မရောက်၊
 ယောဝိ- အကြင်ရဟန်းသည်လည်း၊ (ဝဒတိ၌ လှမ်းစပ်၊) (တွံ- သင်သည်၊)
 အတိစက္ကာလော - စက္ကာလတို့ထက် လွန်သောစက္ကာလသည်၊ အသိ- ဖြစ်၏၊
 (တွံ- သည်၊) အတိမြာဟ္မဏော - မြာဟ္မဏတို့ထက် လွန်သောမြာဟ္မဏသည်၊
 အသိ-ဖြစ်၏၊ (တွံ-သည်၊) ဒုဋ္ဌစက္ကာလော- ပျက်သောစက္ကာလသည်၊ အသိ-
 ၏၊ (တွံ) ဒုဋ္ဌမြာဟ္မဏော - ပျက်သော မြာဟ္မဏသည်၊ အသိ - ၏၊ ဣတိ
 အာဒိနိ-ဤသို့ အစရှိသော စကားတို့ကို၊ ဝဒတိ - ပြော၏၊ ယောဝိ- ထိုရဟန်း
 ကိုလည်း၊ အာပတ္တိယာ-ပါစိတ်အာပတ်ဖြင့်၊ ကာရေတဗ္ဗော-ပြုစေထိုက်၏၊ ဝါ-
 ဆုံးဖြတ်ထိုက်၏။ [အာပတ္တိယာ ကာရေတဗ္ဗောတိ ပါစိတ္တိယေန ကာရေတဗ္ဗော၊
 ဥပသက္ခါဒိမတ္တ ဝိသိဋ္ဌာနံ - အတိ ဥပသာရပုဒ် စသည်မျှဖြင့်သာ ထူးကုန်သော၊
 အတိစက္ကာလာဒိ ပဒါနံ ပါဠိယံ အာဂတေသုယေဝ သင်္ဂဟိတတ္တာ၊-ဋီကာ။]

ပန - ဆက်၊ သန္တိ ဣဓေကစ္စေတိ ဝါရေ- သန္တိ ဣဓေကစ္စေဟူသော ဝါရ၌၊
 ပရိဟရိတွာ-ရှောင်လွှဲ၍၊ ဝုတ္တဘာဝေန - ပြောဆိုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊
 ဒုက္ကဋ် (ဟောတိ၊) [ပါဠိတော်၌လာသော “စောရောသိ” အစရှိသော တိုက်ရိုက်
 ပြောမှုကို ရှောင်လွှဲ၍ ပြောဆိုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ဒုက္ကဋ်သာ သင့်၏။]
 ယေနန၊ပေန မယန္တိ ဝါရေသုဝိ-တို့၌လည်း၊ ဒေဝဝနယော၊ ပန-ဆက်၊ အနုပ
 သမ္ပန္န-ရဟန်းမဟုတ်သူ၌၊ (ဝဒန္တဿ- ပြောဆိုသောရဟန်း၏၊) စတုသုဝိ-
 ၄ ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဝါရေသု-တို့၌၊ ဒုက္ကဋ်မေဝ-သည်သာ၊ (ဟောတိ၊)
 [၁-ဟီနေန ဟီနံစသော ဝါရ၊ ၂-သန္တိ ဣဓေကစ္စေစသော ဝါရ၊ ၃-ယေနန
 စသော ဝါရ၊ ၄ - န မယံစသော ဝါရတို့၌ ရဟန်းမဟုတ်သူကို ပြောဆိုသော
 ကြောင့် ဒုက္ကဋ်ချည်းသာ - ဟူလို။] (တွံ - သည်၊ စောရော - သူခိုးသည်၊ အသိ-
 ဖြစ်၏၊ ဂဏ္ဍိဘေဒကော- အိမ်၏ အထုံးအဖွဲ့ အဆက်အစပ်ကို ဖြတ်တော်တတ်
 သူသည်၊ အသိ-ဖြစ်၏၊ ဣတိ အာဒိဝစနေဟိပန-ဤသို့ အစရှိသောစကားတို့ဖြင့်
 ကား၊ (ဝဒန္တဿ - ပြောဆိုသောရဟန်း၏၊) ဥပသမ္ပန္နပိ - ရဟန်း၌၎င်း၊
 အနုပသမ္ပန္နပိ - ရဟန်းမဟုတ်သူ၌၎င်း၊ သဗ္ဗဝါရေသု- အလုံးစုံသော ၄ ဝါရ
 တို့၌၊ ဒုက္ကဋ်မေဝ - ဒုက္ကဋ်အာပတ်ချည်းသာ၊ (ဟောတိ၊) [စောရောသိတိ
 အာဒိနိပန ကေနစိပရိယာယေန ပါဠိယံ အနာဂတတ္တာ ဒုက္ကဋ် ဝုတ္တံ၊-ဋီကာ။]

ပန - ဆက်၊ ဒဝကမုတာယ - ရယ်မြူးခြင်းကို အလိုရှိသူ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊
 (ပြက်ရယ်ပြုလို၊ ပြောင်လှောင်လိုသူ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝဒန္တဿ- ပြောဆိုသော
 ရဟန်း၏၊) ဥပသမ္ပန္နပိ အနုပသမ္ပန္နပိ သဗ္ဗဝါရေသု ဒုဗ္ဘာသိတံ- ဒုဗ္ဘာသိတ
 အာပတ်သည်၊ (ဟောတိ၊) [ဒုဗ္ဘာသိတံအရ မကောင်းသဖြင့် ပြောဆိုအပ်သော
 စကားရသော်လည်း ထို စကားကြောင့် သင့်ရောက်သော အာပတ်ကို ကာရဏူ
 ပစာရအားဖြင့် ဒုဗ္ဘာသိတဟု ဆိုသည်။] ဒဝကမုတာနာမ-မည်သည်၊ ကေဠိ-

ပြက်ရယ်ပြုခြင်းတည်း၊ ဟဿာဓိပ္ပာယ်တာ-ရယ်မြူးခြင်း၌ဖြစ်သော အလိုရှိသူ၏ အဖြစ်တည်း။ [ကေဠိကို “ဟဿာဓိပ္ပာယ်တာ” ဟုဖွင့်သည်။ ဟဿာဓိပ္ပာယ်တာ တိ ပုရိမပဒဿ အတ္ထဝိဝရဏံ-ဒီကာ။] စ-ဆက်၊ ဣမသ္မိံ သိက္ခပဒေ-၌၊ ဘိက္ခု- ရဟန်းယောကျ်ားကို၊ ထပေတွာ- ထား၍၊ ဘိက္ခုနီအာဒယော-ဘိက္ခုနီ အစ ရှိကုန်သော၊ သဗ္ဗသတ္တာ - တို့သည်၊ အနုပသမ္ပန္နဌာနေ - အနုပသမ္ပန္နအရာ၌၊ ဌိတာ - တည်ကုန်၏၊ ဣတိ- သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ- သိထိုက်ကုန်၏။ [အနုပသမ္ပန္န၌ (အ) ၏ အနက်ကို သဒ္ဓိသအနက်မယူမူ၍ အညအနက်ကို ယူပြီးလျှင် ရဟန်း ယောကျ်ားမှ တပါးသော ဘိက္ခုနီ , ရှင်သာမဏေ , သာမဏေမ , သိက္ခမာန်, လူ နတ် တိရစ္ဆာန်တို့ကို အနုပသမ္ပန္နအရ ယူပါ-ဟုလို။]

အတ္ထပုရေက္ခာရဿာတိ အာဒိသု- အစရှိသော စကားရပ်တို့၌၊ ပါဠိယာ- ၏၊ အတ္ထိ-အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဝဏ္ဏယန္တော-ဖွင့်ပြသောရဟန်းသည်၊ အတ္ထ ပုရေက္ခာရော - အနက်ကို ရှေးရှုသူမည်၏။ [ရှေးခေတ်က အဋ္ဌကထာစာအုပ် မရှိသေး၊ ပါဠိတော်ကို နှုတ်ဖြင့် အနက်အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ပြကြရသည်။ ယခုခေတ်၌ ကား အဋ္ဌကထာစာအုပ်များ ရှိနေကြပြီ။] ပါဠိ - ပါဠိကို၊ ဝါစေန္တော- ဆိုစေ သူသည်၊ ဝါ - ပိုချသူသည်၊ ဓမ္မပုရေက္ခာရော- ပါဠိကို ရှေးရှုသူမည်၏။ အနု သိဋ္ဌိယံ- သွန်သင်ဆုံးမခြင်း၌၊ ဌတွာ-တည်၍၊ (ကထေန္တော ၌စပ်၊) ဣဒါနိဝိ- ယခုဘဝ၌လည်း၊ (တံ- သည်၊) စက္ကာလော- သည်၊ အသိ- ဖြစ်နေ၏၊ ပါပံ- မကောင်းမှုကို၊ မာအကောသိ-မပြုပါလင့်၊ တမောတမပရာယဏော-တမောတမ ပရာယဏပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ မာအဟောသိ - မဖြစ်ပါလင့်၊ ဣတိ အာဒိနာ - ဤသို့ အစရှိသော၊ နယေန - ဖြင့်၊ ကထေန္တော - ပြောဆိုသော ရဟန်းသည်၊ အနု သာသနီ ပုရေက္ခာရောနာမ- သွန်သင်ခြင်းကို ရှေးရှုသူမည်၏၊ ဣတိ- သို့၊ ဝေဒိ တဗ္ဗာ၊ သေသံ၊ ပေ၊ ဒုက္ခဝေဒနန္တိ၊ ပန - ဆက်၊ ဣတ္ထ - ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ ဒုဗ္ဘာ သိတာပတ္တိ-သည်၊ ဝါစာစိတ္တတော-ကြောင့်၊ သမုဋ္ဌာတိ-၏၊ ကြိယံ၊ ပေ၊ သုခါစ- သုခဝေဒနာ၎င်း၊ မဇ္ဈတ္တာစ-ဥပေက္ခာဝေဒနာ၎င်းတည်း၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။.... ဒုတိယံ-သော၊ ဩမသဝါဒ သိက္ခာပဒံ-တည်း။

x x x x x x x

မာတမောတမပရာယဏော။ ။ အချို့စာအုပ်များ၌ “မာတမောသိ, မာတမ ပရာယဏော အဟောသိ ” ဟု ရှိ၏။ ၁- တမောတမပရာယဏပုဂ္ဂိုလ်, ၂ - တမော ဇောတိ ပရာယဏပုဂ္ဂိုလ်, ၃ - ဇောတိ တမပရာယဏပုဂ္ဂိုလ်, ၄ - ဇောဟိ ဇောတိ ပရာယဏပုဂ္ဂိုလ် ဟု ကောသလသံယုတ်ပါဠိတော်၌ ၄ မျိုးခွဲပြထား၏။ ထို ၄ မျိုးတွင် တမောတမပရာယဏ ပုဂ္ဂိုလ်ကို ရည်ရွယ်၍ ဆိုသောကြောင့် “ မာ တမော တမပရာ ယဏော အဟောသိ” ပါဠိသာသင့်သည်။ တမော-ယခုဘဝ၌ မှောင်သည်။ (ဟုတွာ) ၊ တမပရာယဏော-အမှောင်လျှင် လည်းလျောင်းရာရှိသူသည်။ မာ အဟောသိ-လင့်။

ပေသုညသိက္ခာပုဒ်

တတိယသိက္ခာပဒေ - ဌ၊ ဘဏ္ဍနဇာတာနန္တိ - ကား၊ သဗ္ဗာတဘဏ္ဍနာနံ - လွန်စွာဖြစ်သော မိမိတို့ဘက်တွင် တိုင်ပင်ခြင်းရှိကုန်သော၊ (ဘိက္ခုနံဌစပ်။) ဘဏ္ဍနန္တိ - ကား၊ ကလဟဿ - ခိုက်ရန်ဖြစ်ခြင်း၏၊ ပုဗ္ဗဘာဂေါ - ရှေ့အဘို့ ဖြစ်သော တိုင်ပင်ခြင်းတည်း၊ ဣမိနာစ - ဤသူသည်လည်း၊ ဣဒံ - ဤအမှုကို၊ ကတံ-ပြုအပ်ပြီ၊ ဣမိနာစ-သည်လည်း၊ ဣဒံ-ကို၊ ကတံ-ပြီ၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဝုတ္တေ- သူတို့က ဆိုအပ်သော်၊ ဧဝံ- သို့၊ ဝက္ခာမ- ငါတို့က ပြောဆိုကြစို့၊ ဣဟိ အာဒိကံ-ဤသို့အစရှိသော၊ သကသကပက္ခေ- မိမိ မိမိတို့ဘက်၌၊ သမ္ပန္နနံ-သဘောတူ တိုင်ပင်ခြင်းတည်း၊ ကလဟောတိ - ကား၊ အာပတ္တိဂါမိကော - အာပတ်သို့ ရောက်စေတတ်သော၊ ကာယဝါစာ ဝီတိတ္တမော-ကိုယ်နှုတ်တို့၏ လွန်ကျူးခြင်း တည်း၊ [ပဟာရဒါန ပါစိတ်အာပတ် သင့်လောက်အောင် ရိုက်နှက် ပုတ်ခတ်မှု ဟူသော ကိုယ်၏လွန်ကျူးမှု၊ ဩမသဝါဒ ပါစိတ်အာပတ် သင့်လောက်အောင် ဆဲရေးခြင်းဟူသော နှုတ်၏လွန်ကျူးမှု - ဟုလို။] ဝိဝါဒေါတိ- ကား၊ ဝိဂ္ဂါဟိက ကထာ- ဆန့်ကျင်ဘက်ယူကြောင်း စကားတည်း၊ တံဝိဝါဒံ-ထို ဆန့်ကျင်ဘက် ပြောဆိုခြင်းသို့၊ အာပန္နာနံ - ရောက်ကုန်သော၊ ဝိဝါဒါပန္နာနံ - ဆန့်ကျင်ဘက် ပြောဆိုခြင်းသို့ ရောက်ကုန်သော၊ (ဘိက္ခုနံဌစပ်။)

ပေသုညန္တိ - ကား၊ ပိသုဏဝါစံ - ချစ်သူ ၂ ယောက်တို့ကို ကွဲပြားအောင် ချေမှုန်းကြောင်းစကားကို၊ ပိယဘာဝဿ-ချစ်အပ်သူ၏အဖြစ်ကို၊ သုညကရဏ ဝါစံ - ကင်းဆိတ်အောင်ပြုကြောင်း စကားကို၊ (“ ဥပသံဟရန္တိ - ပို့ဆောင်ကြ ကုန်၏ ” ဟု ပါဠိတော်၌စပ်။) ဣတိ-ဤအနက်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်သည်၊ ဝါ-ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဘိက္ခုပေသုညေတိ-ကား၊ ဘိက္ခုနံ-ရဟန်းတို့၏၊ ပေသုညေ-ချောပစ်ကုန်းတိုက်ခြင်းကြောင့်၊ ဘိက္ခုတော-ရဟန်းတပါး၏အထံမှ၊ သုတွာ- ကြားရ၍၊ ဘိက္ခုနာ- ရဟန်းတပါးသည်၊ ဘိက္ခုဿ- ရဟန်းတပါး၏ (အထံသို့) ဥပသံဟရပေသုညေ-ပို့ ဆောင်အပ်သော ချောပစ်ကုန်းတိုက်ကြောင်း

x x x x x x x x x

ဘဏ္ဍနဇာတာ။ ။ ဘဏ္ဍနံ ဇာတံ ဧတေသန္တိ ဘဏ္ဍနဇာတာ၊ သမ္ပန္နနန္တိ ရဟော သံသဒ္ဓနံ၊ ဟတ္ထပရာမာသာဒိဝသေန မတ္ထကံ ပတ္တော ကလဟော ဇာတော ဧတေသန္တိ ကလဟဇာတာ၊ အနာပတ္တိဂါမိကံ ဝိရုဒ္ဓဝါဒဘူတံ ဝိဝါဒံ အာပန္နာတိ ဝိဝါဒါပန္နာ၊ ဤပုဒ်တို့၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ပါတိမောက်ဘာသာဋီကာ၊ သဟဓမ္မိကဝဂ် ဥပသုတိ သိက္ခာ ပုဒ်၌ ပြထားပြီ၊ [ဝိဂ္ဂဟံ+သံဝတ္တေတိတိ ဝိဂ္ဂါဟိကော (ကထာ) ။]

ဘိက္ခုပေသုညေ။ ။ “ ဘိက္ခုနံ + ပေသုညံ ဘိက္ခုပေသုညံ ” ဟု ဆဋ္ဌိတပျုဋ် သမာသ်ပြု၊ ထို ဘိက္ခုနံအရ ဘိက္ခုတို့ဟူသည် မည်သည့်ဘိက္ခုတို့ပါနည်းဟု မေးဘွယ် ရှိ၍ “ ဘိက္ခုတော၊ ဘိက္ခုနာ၊ ဘိက္ခုဿ ” ဟု မိန့်သည်၊ ဘိက္ခုတောကို သုတွာဌစပ်၊ ဘိက္ခုနာကို သံဟဋ္ဌစပ်၊ ~~ပေသုညပုဒ်၏အဖွင့်ကို~~ ကင်္ခါဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။

စကားကြောင့်၊ (ပါစိတ္တိယံ ဟောတိ-၌စပ်)။ ဣတိအတ္ထော- ဤကား အဓိပ္ပာယ် နက်၊ ဒွိဟာကာရေဟိတိ - ကား၊ ဒွိဟိကာရဏေဟိ - ၂ ပါးသော အကြောင်း တို့ကြောင့်၊ (ပေသုညံ ဟောတိ-၌စပ်)။ ပိယကမ္ပဿဝါတိ - ကား၊ ဧဝံ- ဤသို့ ပြောဆိုလိုက်ရသည်ရှိသော်၊ အဟံ-သည်၊ တေဿ-ဤသူ၏၊ ပိယော-ချစ်အပ်သူ (အချစ်ခံရသူ)သည်၊ ဘဝိဿာမိ-ဖြစ်ရလိမ့်မည်၊ ဣတိ-သို့၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ ပိယဘာဝံ - ချစ်အပ်သူ၏ အဖြစ်ကို၊ (အချစ်ခံရခြင်းကို)၊ ပတ္တယမာနဿ - တောင့်တသော ရဟန်း၏၊ (ပိယကမ္ပတာယ) ဝါ - ချစ်ခြင်းကို အလိုရှိသူ၏ အဖြစ်ကြောင့်သော်၎င်း၊ (ဤသို့ ထည့်ပေး၊) ဘေဒါဓိပ္ပာယဿဝါတိ - ကား၊ ဧဝံ - ဤသို့ ပြောဆိုလိုက်ရသည်ရှိသော်၊ အဟံ - ဤသူသည်၊ ဧတေန-ထိုသူနှင့်၊ သဒ္ဓိံ-တကွ၊ ဘိဇ္ဇိဿတိ- ကွဲလိမ့်မည်၊ ဣတိ-သို့၊ ပရဿ-သူတပါး၏၊ ပရေန- သူတပါးနှင့်၊ ဘေဒိံ - ကွဲပြားခြင်းကို၊ ဣန္ဒြိယ - အလိုရှိသော ရဟန်း၏၊ (ဘေဒါဓိပ္ပာယတာယ) ဝါ- ကွဲပြားခြင်း၌ဖြစ်သော အလိုရှိသူ၏အဖြစ်ကြောင့် သော်၎င်း၊ (ဤသို့ ထည့်စပ်မှ ဒွိဟိကာရဏေဟိအရ သရုပ်ပေါ်သည်။)

ဇာတိတောပီတိ အာဒိ - ဇာတိတောပိ အစရှိသော၊ သဗ္ဗံ - အလုံးစုံသော စကားရပ်သည်၊ ပုရိမသိက္ခာပဒေ - ၌၊ ဝုတ္တနယမေဝ - ဆိုအပ်ပြီးသော နည်း ရှိသည်သာ၊ [“ဝေဒနဇာတိတိ တစ္ဆကဇာတိ” စသည်ဖြင့် ပြဆိုခဲ့ပြီ-ဟူလို။] ဣဇာ ပိ - ဤသိက္ခာပုဒ်၌လည်း၊ (ပိဖြင့် ရှေ့သိက္ခာပုဒ်ကိုပေါင်း၊) ဘိက္ခုနီံ - ကို၊ အာဒိံ ကတွာ - အစပြု၍၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံသော သတွာတို့သည်၊ အနုပသမ္ပန္နာ နာမ- နှုတ်မည်၏၊ နပိယကမ္ပဿ န ဘေဒါဓိပ္ပာယဿာတိ-ကား၊ ဧကံ-တပါး သော၊ အက္ကာသန္တံ - ဆဲရေးနေသော ရဟန်းကို၎င်း၊ ဧကံ - သော၊ ခမန္တံ စ- သည်းခံနေသော ရဟန်းကို၎င်း၊ ဒိသွာ-၍၊ (ဘဏန္ဒဿ၌စပ်)။ အဟောနိဗ္ဗ ဇော - အော်.... အရှက်မရှိလေစွ၊ ဤဒိသမ္ပိနာမ - ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်လည်း မည်သော၊ (ဤမျှလောက် သည်းခံနေသော)၊ ဘဝန္တံ - အရှင်ကောင်းကို၊ ပုန- တဖန်၊ ဝတ္တဗ္ဗံ - ပြောဆိုထိုက်၏ဟု၊ (ဆဲရေးထိုက်၏ဟု) မည်သတိ- မှတ်ထင် ပါဘိ၏၊ ဣတိဧဝံ- ဤသို့၊ ဧကဝလံ- ပိယကမ္ပတာ , ဘေဒါဓိပ္ပာယတာ မဘက် သက်သက်၊ ပါပဂရဟိတာယ - ယုတ်မာသူကို ကဲ့ရဲ့ခြင်းရှိသူ၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ဘဏန္ဒဿ - ပြောဆိုသော ရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ-အနာပတ်သည်၊ (ဟောတိ၊) သေသံ၊ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။.... တတိယံ-သော၊ ပေသုညသိက္ခာပဒံ-တည်း။

× × × × × × × ×

မှတ်ချက် ။ ။ စောရောသိစသော ပါဠိမုတ္တက အက္ကာသစကားကို ဆောင်ခြင်း ကြောင့် ဒုက္ကဋ် အာပတ် သင့်၏။ “ ဥျးတိဿက ကိယ်တော့ကို စာမတတ်ပါဘူးလို့ ပြောနေတယ်” စသော စကားကို မိမိကိုချစ်အောင် ပို့ဆောင်ရာ၌ ဤ သိက္ခာပုဒ်ဖြင့် အာပတ်မသင့်ပါ။ သို့သော် ဒုက္ကဋ်အာပတ် ဖြစ်သင့်၏-ဟု ဒီကာ၌ ဝဒန္တိ ဝါဒလာ၏။

ပဒသောဓမ္မ သိက္ခာပုဒ်

စတုတ္ထသိက္ခာပဒေ - ဌ၊ အပ္ပတိဿာတိ- ကား၊ အပ္ပတိဿဝါ- ရှေးရှု နား ထောင်ခြင်း မရှိကုန်သည်၊ ဥပါသကာ - ဥပါသကာတို့၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တဝစနဗ္ဗိ- ခေါ်ဝေါ်အပ်သောစကားကိုလည်း၊ နသောတုကာမာ-နားထောင်ခြင်းငှါ အလို မရှိကုန်သည်၊ အနာဒရာ-လေးစားခြင်း မရှိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ ဝိဟရန္တိစပ်၊) ဣတိအတ္ထော- နက်၊ ဝါ- တနည်း၊ အပ္ပတိဿယာ- မှီခိုအားထားကိုးစားခြင်း မရှိကုန်သည်၊ အနိစဝုတ္တိနော-နိမ့်ကျသောဖြစ်ခြင်းမရှိကုန်သည်၊ ဣတိအတ္ထော- နက်။ [ရဟန်းတို့အပေါ်၌ မိမိတို့စိတ်ကို နှိမ့်ချသောဖြစ်ခြင်းမရှိကြ- ဟူလို။] အ သဘာဝဝုတ္တိကာတိ - ကား၊ ဝိသဘာဝဇီဝိကာ - သဘော မတူသော အသက် မွေးခြင်း ရှိကြကုန်သည်။ [“ဇီဝနံ ဝုတ္တိ ဇီဝိကာ” ဟူသော အဘိဓာန်နှင့်အညီ ဝုတ္တိနှင့် ဇီဝိကာသည် ပရိယာယ်တည်း၊ ဇီဝိကာ ဟု ဆိုသော်လည်း သွားမှု လာမှု စသော ကိစ္စအားလုံးကိုယူ၊ ရဟန်းများ လုပ်ချင်သလို ဥပါသကာတို့က မလိုက်လျောကြ၊ သူတမျိုး ငါတဖုံ ဖြစ်နေကြသည် - ဟူလို။] ယထာ- အကြင် အခြင်းအရာ အားဖြင့်၊ ဘိက္ခုသု - ရဟန်းတို့၌၊ ဝတ္တိတဗ္ဗံ - ဥပါသကာတို့က ပြုကျင့်ထိုက်၏၊ ဧဝံ-ဤ အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ အပ္ပဝတ္တ ဝုတ္တိနော - မဖြစ်သော ကျင့်ခြင်းရှိကုန်သည်၊ ဣတိအတ္ထော- နက်။ [အရိုအသေပြုမှု၊ ပေးကမ်းလှူဒါန်းမှု စသည်ကို ဥပါသကာတို့က မပြုကျင့်ကြတော့-ဟူလို။]

ပဒသော ဓမ္မံ ဝါစေယျာတိ- ကား၊ ဧကတော-တပေါင်းတည်း၊ ဝါ-သံပြိုင်၊ ပဒံပဒံ-အစုအစု ဖြစ်သော၊ ဓမ္မံ- ပါဠိ အဋ္ဌကထာတရားကို၊ ဝါစေယျ-ဆိုစေ အံ၊ ဝါ-ပိုချအံ၊ ကောဋ္ဌာသံ ကောဋ္ဌာသံ - အစုအစုဖြစ်သော ပါဠိအဋ္ဌကထာ တရားကို၊ ဝါစေယျ-အံ၊ ဝါ-အံ၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်။ [ပဒသောကို၊ ပဒံပဒံ ဟု ဖွင့်သဖြင့် သောပစ္စည်းသည် ဝိစ္ဆာအနက်၌ သက်ဟု၎င်း၊ ပဒံကို ကောဋ္ဌာသံ ဟု ဖွင့်သဖြင့် ပဒသဒ္ဓါ ကောဋ္ဌာသ အနက်ဟောဟု၎င်း သိစေသည်။] ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ကောဋ္ဌာသနာမကံ- ကောဋ္ဌာသ အမည်ရှိသော၊ တံပဒံ - ထို ပဒသည်၊ စတုဗ္ဗိဓံ-၄ ပါးအပြားရှိသည်၊ ဟောတိ-၏၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ကောဋ္ဌာသ အမည်ရှိသော ထို ပဒ၏ ၄ ပါး အပြားရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) တံ-၄ ပါး အပြားရှိသော ထိုပဒကို၊ ဒဿေတုံ- ငှါ၊ ပဒံ၊ ပေ၊ အနုဗျဉ္ဇနန္ဒိ- ဟူသော၊ ပဒဘာဇနံ-ပဒဘာဇနီကို၊ ဝုတ္တံ-မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။

* * * * *

အပ္ပတိဿာ။ ။ပတိရှေးရှိသော သူခတ် အပစ္စည်းဖြင့် ပြီးကြောင်းကို ပြလို၍ “အပ္ပတိဿဝါ” ဟု ဖွင့်သည်။ “ပတိဿဝနံ ပတိဿဝေါ၊ နတ္ထိ ပတိဿဝေါ ယေသံတိ အပ္ပတိဿဝါ” ဟု ပြု၊ ပတိရှေးရှိသော သိခတ် အပစ္စည်းဖြင့် တနည်း ပြီးပုံကိုပြလိုသောကြောင့် “အပ္ပတိဿယာဝါ” ဟု တနည်းဖွင့်သည်။ “ပတိဿယဏံ + ပတိဿော၊ နတ္ထိ ပတိဿော ဧတေသန္တိ အပ္ပတိဿာ” ဟု ပြု။

တတ္ထ-ထိုပဒ, အနုပဒ, အန္တက္ခရ, အနုပုဉ္ဇနတို့တွင်၊ ဧကော- တခုသော၊ ဂါထာပါဒေါ- ဂါထာပါဒကို၊ ပဒန္တိ-ဟူ၍၊ အဓိပ္ပေတော - အလိုရှိအပ်၏။ [တဂါထာလျှင် ၄ ပါဒရှိ၏။ ထိုတွင် စ၍ ရွတ်အပ်သော ပါဒသည် “ ပဒ ” မည်၏။ ပဌမပါဒ ဖြစ်စေ၊ ဒုတိယပါဒ ဖြစ်စေ စ၍ ရွတ်အပ်လျှင် “ ပဒ ” မည်တော့သည်သာ။] ဒုတိယပါဒေါ-ကို၊ အနုပဒန္တိ-ဟူ၍၊ (အဓိပ္ပေတော၊) ဧကေကံအက္ခရံ-တလုံးတလုံးသောအက္ခရာကို၊ အန္တက္ခရန္တိ-ဟူ၍၊(အဓိပ္ပေတံ၊) [ဝိဘတျန္တဖြစ်သော ဂေါစသော တလုံးတလုံးသော အက္ခရာကို “အန္တက္ခရ” ဟု ယူပါ။] ပုရိမပုဉ္ဇနေန-ရှေ့ပုဒ်များနှင့်၊ သဒိသံ-တူသော၊ ပစ္ဆာပုဉ္ဇနံ-နောက်ပုဒ် များကို၊ အနုပုဉ္ဇနန္တိ- ဟူ၍၊ (အဓိပ္ပေတံ၊) ဝါ- တနည်း၊ ယံကိဉ္စိ - အမှတ် မထား တပါးပါးသော၊ ဧကံအက္ခရံ - တလုံးသော အက္ခရာသည်၊ အန္တက္ခရံ- မည်၏။ အက္ခရာသမူဟော-အက္ခရာအပေါင်းသည်၊ အနုပုဉ္ဇနံ- မည်၏။ (ဝိဘ တျန္တ မဟုတ်သော အက္ခရာအပေါင်းကို ယူပါ။) အက္ခရာနုပုဉ္ဇနသမူဟော - ဝိဘတျန္တဖြစ်သော အက္ခရာအပေါင်း၊ ဝိဘတျန္တဖြစ်သော အနုပုဉ္ဇနအပေါင်း သည်၊ ပဒံ-မည်၏။ ပဌမပဒံ-သည်၊ ပဒမေဝ-ပဒသာမည်၏။ ဒုတိယံ(ပဒံ)- ဒုတိယပဒသည်၊ အနုပဒံ-မည်၏။ ဣ တိဝေံ- သို့၊ ဧတ္ထ- ဤအက္ခရ, အနုပုဉ္ဇန, ပဒ, အနုပဒဉ္စ၊ နာနာကရဏံ- အသီးအခြားပြုတတ်သောအထူးကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏။

x x x x x x x x x

ပဒံ၊ ပေ၊ ပစ္ဆာပုဉ္ဇနံ။ ။ ရိုးရာအားဖြင့် ဝိဘတျန္တပုဒ်ကို ပဒဟု ခေါ်ရိုးရှိသော် လည်း ဤနေရာ၌ ထိုပဒကို မယူဘဲ ဂါထာ၏ ရှေ့ပါဒကို ပဒဟု ယူစေလိုသောကြောင့် “ပဒန္တိ ဧကော ဂါထာပါဒေါ” ဟု မိန့်သည်။ ပဒအရ ရှေ့ဂါထာပါဒကို ယူပြီးဖြစ်၍ အနုပဒဉ္စ ပဒအရ ဒုတိယဂါထာပါဒကို ယူရမည် ဟု သိစေလိုသောကြောင့် “ အနု ပဒန္တိ ဒုတိယပါဒေါ ” ဟု မိန့်သည်။ အနုပဒဉ္စ အနုသဒ္ဓါသည် ပစ္ဆာအနက်ဟော၊ အန္တက္ခရဉ္စ အနုသဒ္ဓါသည် ဝိစ္ဆာအနက်ဟော ဟု သိစေလို၍ “ အန္တက္ခရန္တိ ဧကေက မက္ခရံ ” ဟု မိန့်သည်။ “အက္ခရံ အက္ခရံ အနု အန္တက္ခရံ” ဟုပြု၊ အနုပုဉ္ဇနဉ္စ ပုဉ္ဇနသဒ္ဓါသည် ဝိဘတျန္တပုဒ် ဟူသော ပုဉ္ဇနကိုဟော၏။ အနုသဒ္ဓါကား ပစ္ဆာအနက်ဟောတည်း။ (ယောဇနာဉ္စကား သဒိသ အနက်ဟော ဟု ဆို၏။) ထို နောက်ပုဒ်များ ဟူသည် ရှေ့ပုဒ်များနှင့် တူသော နောက်ပုဒ်များတည်း ဟု သိစေလို၍ “ပုရိမပုဉ္ဇနေန သဒိသံ ပစ္ဆာပုဉ္ဇနံ” ဟု ဖွင့်သည်။

ယံကိဉ္စိဝါ၊ ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ။ ပဌမနည်း၌ ပဒ အနုပဒတို့ အရ ဂါထာပါဒတို့ကို သာ ယူထားသောကြောင့် ၎င်း၊ စုဏ္ဏိယဉ္စ အချို့ပဒ အနုပဒတို့ ကျန်နေသောကြောင့် ၎င်း၊ အနုပုဉ္ဇန အရ၌လည်း ရှေ့ပုဒ်များနှင့် တူသော နောက်ပုဒ်များကိုသာ မယူဘဲ ဂါထာစုဏ္ဏိယ အားလုံးပါဝင်သော နည်းကို ပြုလို၍ “ယံကိဉ္စိဝါ” စသည်မိန့်၊ ပု-ရိ- သော ဟူသော ပုဒ်၌ ပုသည် အန္တက္ခရ, ဝိဘတျန္တ မဟုတ်သော ပု-ရိ ဟု ၂ လုံးဖြစ် သောအခါ အနုပုဉ္ဇန , ပုရိသော ဟု ဝိဘတျန္တဖြစ်သောအခါ ပဒဖြစ်၏။ ပုရိသော ဝစ္ဆတိဉ္စ ပုရိသောသည် ပဒ, ဝစ္ဆတိသည် အနုပဒ ဖြစ်၏။

ဣဒါနိ-ပဒ, အနုပဒ, အန္တက္ခရ, အနုဗျဉ္ဇနတို့၏ သရုပ်ကို သိပြီးရာ ယခု အခါ၌ (ဝေဒိတဗ္ဗာ ဌ်စပ်) ပဒံ၊ပေ၊ ဩသာပေန္တိတိ-ကား၊ ဂါထာဗန္ဓ - ဖွဲ့စီ အပ်သော ဂါထာဖြစ်သော၊ ဓမ္မံ - ပါဠိ အဋ္ဌကထာ တရားကို၊ ဝါစေန္တော- ဆိုစေသော ဆရာသည်၊ ဝါ-ပို့ချသော ဆရာသည်၊ မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဓမ္မာတိ- ဟူသော၊ ဧကမေကံ-တခုတခုသော၊ ပဒံ-ပါဒကို၊ သာမဏေရေန-နှင့်၊ သဒ္ဓိ- အတူ၊ ဧကတော-တပြိုင်နက်၊ ဝါ-သံပြိုင်၊ အာရတိတွာ-စတည်အားထုတ်ပြီး၍၊ ဧကတောယေဝ - တပြိုင်နက်ပင်လျှင်၊ နိဋ္ဌာပေတိ-ပြီးဆုံးစေ၏၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝါစေန္တဿ-ဆိုစေသော ဆရာ၏၊ ဝါ-ပို့ချသော ဆရာ၏၊ ပဒဂဏနာယ - ဂါထာ ပါဒ အရေအတွက် အားဖြင့်၊ ပါစိတ္တိယာ-ပါစိတ် အာပတ်တို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ- ကုန်၏၊ အနုပဒံ၊ပေ၊ ဩသာပေန္တိတိ-ကား၊ ထေရေန-စာချပေးသော ထေရ်သည်၊ မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဓမ္မာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တေ - ဆိုအပ်သော်၊ သာမဏေရာ- သည်၊ တံ ပဒံ-ထိုပါဒကို၊ အပါပုဏိတွာ - မမှီလိုက်မူ၍၊ မနောသေဋ္ဌာ မနောမယာတိ- ဟူသော၊ ဒုတိယပဒံ - ကို၊ ဧကတော - တပြိုင်နက်၊ ဝါ- သံပြိုင်၊ ဘဏတိ- ရွတ်ဆို၏၊ ဣမေ-ဤဆရာတပည့်တို့သည်၊ ပါဠေက္ခိ-အသီးအသီး၊ ပဌပေတွာ- စတည်အားထုတ်၍၊ ဧကတော - တပြိုင်နက်၊ ဝါ- သံပြိုင်၊ ဩသာပေန္တိနာမ- ပြီးဆုံးစေသူတို့ မည်၏၊ ဧဝံ ဝါစေန္တဿာပိ အနုပဒဂဏနာယ ပါစိတ္တိယာ (ဝေဒိတဗ္ဗာ) [ဆရာက မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဓမ္မာဟု ပို့ချစဉ် တပည့်က အချောင်း ဆိုးနေခြင်း စသည်ကြောင့် မမှီလိုက်ဘဲ “ မနောသေဋ္ဌာ မနောမယာ ” ဟူသော ပုဒ်ကို ရွတ်မှီ၍ ဆရာတပည့်တို့ သံပြိုင်ရွတ်မိ၏၊ သို့ဖြစ်လျှင် အနုပဒ အရေ အတွက်ဖြင့် ဆရာမှာ ပါစိတ်အာပတ်သင့်၏။]

အန္တက္ခရံ၊ပေ၊ ဩပါတေတိတိ- ကား၊ သာမဏေရ - သာမဏေ၊ ရူပံ အနိစ္စန္တိ-ဟူ၍၊ ဘဏ - ဆိုလော့၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တမာနော - ပြောဆိုအပ်သော်၊ ဝါ- ပြောဆိုအပ်သော သာမဏေသည်၊ ရူကာရ မတ္တမေဝ - ရူအက္ခရာမျှ ကိုသာ၊ ဧကတော-တပြိုင်နက်၊ ဝါ-သံပြိုင်၊ ဝတ္တာ-ရွတ်၍၊ တိဋ္ဌတိ-ရပ်နေ၏၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဝါစေန္တဿာပိ - ပို့ချသော ရဟန်း၏လည်း၊ အန္တက္ခရဂဏနာယ ပါစိတ္တိယာ (ဝေဒိတဗ္ဗာ) စ- ဆက်၊ ဂါထာဗန္ဓပိ - ဖွဲ့စီအပ်သော ဂါထာ၌လည်း၊ သေနယော-ကို၊ လတ္တတိယေဝ-ရအပ်သည်သာ။ [မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဓမ္မာဟု ဆရာက

× × × × × × × ×

ရူန္တိ၊ပေ၊ ပါစိတ္တိယာ ။ ။ ပါဠိတော်၌ ရူန္တိနေရာဝယ် ရူတိ ဟု အချို့စာရှိ၏၊ ဝါစာသိလိဋ္ဌအကျိုးငှါ နိဂ္ဂဟိတ်လာ၍ “ သံယောဂေ ပရေ ရဿတ္တံ ” အရ ရူ၌ ရဿ ပြု၍ “ရူတိ ” ဟု ပါဠိမှန်ရှိရမည်၊ နိဂ္ဂဟိတ်ကို နပြု၍ ရူန္တိဟုလည်း ရှိ၏၊ ရူန္တိဩပါတေ တိတိ ဧတ္ထ အနုနာသိကော အာဂမဝသေန ဝုတ္တော၊ သံယောဂပုဗ္ဗဿ ရဿတ္တံ ကတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ- ဤကား၊ ရူပံ အနိစ္စံ ဟု ဆရာက ပို့ချရာ၌ တပည့်က ရူဟု သံပြိုင်ရွတ်၍ ရပ်နေ၏၊ ဤသို့ဖြစ်လျှင် ဆရာမှာ အက္ခရာအရေအတွက်ဖြင့် ပါစိတ်အာပတ်သင့်၏။

ပို့ချရာ၌ တပည့်က မ အက္ခရာမျှကိုသာ သံပြိုင်ရွတ်၍ ရပ်နေ၏။ ဤသို့ဖြစ်လျှင် ဆရာမှာ အက္ခရာအရေအတွက်အားဖြင့် ပါစိတ်အာပတ်သင့်၏။]

အနုဗျူနံ၊ ပေ၊ နိစ္ဆာရေတိတိ-ကား၊ ရူပံ၊ ပေ၊ ဣမံသုတ္တံ-ဟူသော ဤသုတ္တန်ကို၊ ဝါစယမာနေန- ဆိုစေသော၊ ဝါ- ပို့ချသော၊ ထေရေန - ထေရ်သည်၊ ရူပံ အနိစ္စန္တိ - ဟူ၍၊ ဝုစ္စမာနေ - ဆိုအပ်စဉ်၊ သာမဏေရော - သည်၊ သီယပညတာယ-လျင်သော ပညာရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝေဒနာ အနိစ္စာတိ-ဟူသော၊ ဣမံ အနိစ္စပဒံ-ဤအနိစ္စပုဒ်ကို၊ ထေရဿ-ထေရ်၏၊ ရူပံ အနိစ္စန္တိ-ဟူသော၊ တေန အနိစ္စပဒေန - နှင့်၊ သဒ္ဓိံ-ကွ၊ ဧကတော - တပေါင်းတည်း၊ ဝါ-သံပြိုင်၊ ဘဏန္တော- ရွတ်ဆိုလျက်၊ ဝါစံ- စကားကို၊ နိစ္ဆာရေတိ- မြက်ဆို၏၊ ဧဝံ-သို့၊ ပေ၊ အနုဗျူန ဝဏနာယ - ရှေ့ပုဒ်များနှင့် တူသော နောက်ပုဒ်များ အရေအတွက်အားဖြင့်၊ ပါစိတ္တိယာ (ဝေဒိတဗျာ၊) ပန-ဆက်၊ အယံ - ဤ ဆိုအပ်လတံကား၊ ဧတ္ထ- ဤ ပဒ အနုပဒ အနုက္ခရ အနုဗျူန၌၊ သင်္ခေပေါ - အကျဉ်းချုပ်တည်း၊ ဣမေသု ပဒါဒိသု-ဤ ပဒ အစရှိသည်တို့တွင်၊ ယံယံ-အကြင်အကြင်စာကို၊ ဧကတော - တပေါင်းတည်း၊ ဝါ - သံပြိုင်၊ ဘဏတိ - ရွတ်ဆို၏၊ တေန တေန - ထိုထိုစာဖြင့်၊ အာပတ္တိံ - သို့၊ အာပဇ္ဇတိ - ရောက်၏၊ ဣတိ- ဤကား အကျဉ်းချုပ်တည်း။

ဗုဒ္ဓဘာသိတောတိ - ကား၊ သကလံ- အလုံးစုံသော၊ ဝိနယပိဋကံ - ဝိနည်းပိဋကတ်သည်၎င်း၊ (သကလံ - သော၊) အဘိဓမ္မပိဋကံ - သည်၎င်း၊ ပေ၊ မြဟ္မဇာလာဒိနိ - မြဟ္မဇာလာသုတ် အစရှိကုန်သော၊ သုတ္တာနိစ - သုတ်တို့သည်၎င်းတည်း။ [ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့ ဟောတော်မူအပ်သော တရားများရှိသေး၏။ ထို တရား

x x x x x x x x x

ရူပံ ဘိက္ခဝေ၊ ပေ၊ ဝါစံ နိစ္ဆာရေတိ။ ■ [ဤဝါကျ၌ “ဝါစယမာနော” ဟု ရှိ၏။ ထေရေနနှင့် အရတူဖြစ်သောကြောင့် ဝါစယမာနော ဟု ရှိရမည်။ “ဝုစ္စမာနော” နေရာ၌လည်း “ဝုစ္စမာနေ” ဟု အနာဒရိယလက္ခဏာရှိရမည်။] ဆရာက “ရူပံ ဘိက္ခဝေ အနိစ္စံ၊ ဝေဒနာ အနိစ္စာ ” ဟု နှုတ် ခပ်လေးလေးဖြင့် ပို့ချနေသည်ကို လိုက်၍ ဆိုသော သာမဏေက “ရူပံ ဘိက္ခဝေ အနိစ္စံ ” ဟု ဆိုလိုက်လျှင်ပင် “ဝေဒနာ အနိစ္စာ” ကိုပါ လှမ်း၍မြင်လောက်အောင် လျင်သောဉာဏ်ရှိရကား “ဝေဒနာ အနိစ္စာ” ဟု အနိစ္စချင်း ဆရာနှင့် သံပြိုင်ရွတ်မိ၏။ ထိုသို့ ရွတ်မိလျှင် ဆရာမှာ ပါစိတ်အာပတ်သင့်၏။

အယံ ပနေတ္ထသင်္ခေပေါ ။ ။ ဤ အကျဉ်းမှတ်ချက်ကိုကြည့်၍ ဆရာနှင့်တပည့် သံပြိုင်ရွတ်ရာ၌ တလုံးချင်းဖြစ်စေ၊ တပုဒ်ချင်းဖြစ်စေ၊ တပါဒချင်းဖြစ်စေ၊ ရှေ့ပုဒ်များနှင့်တူသော နောက်ပုဒ်များ ဖြစ်စေ သံပြိုင် ရွတ်မိလျှင် အာပတ် သင့်နိုင်၏။ ရှေးခေတ်က စာအုပ်များ မရှိကြသေး၊ ဆရာက နှုတ်တက်ချပေးရ၏။ ထို့ကြောင့် ဆရာနှင့်တပည့် သံပြိုင်ရွတ်မိတတ်၏။ ယခုခေတ်၌ကား စာအုပ်များ ရှိပြီးဖြစ်၍ ဆရာက ရှေ့ကချပြီးမှ တပည့်က နောက်မှလိုက်ဆိုလျှင် အာပတ်မှ လွတ်နိုင်၏။

တို့ကိုလည်း ဤ ဗုဒ္ဓဘာသိတ၌ သွင်းယူပါ။] သာဝကဘာသိတောတိ - ကား၊ စတုပရိသ ပရိယာပန္ဓေဟိ-ပရိသတ် ၄ ပါး၌ အကျုံးဝင်ကုန်သော။ [ပရိသတ် ၄ ပါးကား-ဘိက္ခု၊ ဘိက္ခုနီ၊ ဥပါသက၊ ဥပါသိကာတို့တည်း။] သာဝကေဟိ- သာဝကတို့သည်။ ဘာသိတော-ဟောအပ်သော၊ အနက်ဏ၊ပေ၊ မဟာဝေဒလ္လှာ ဒိကော-အနက်ဏသုတ်၊ပေ၊ မဟာဝေဒလ္လှာသုတ် အစရှိသော တရားတော်တည်း။ [အနက်ဏ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ မဟာဝေဒလ္လှာသုတ်တို့ကို အရှင်သာရိပုတြာ ဟောတော် မူသည်။ အနုမာနသုတ်ကို အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန် ဟောတော်မူသည်။ စူလ ဝေဒလ္လှာသုတ်ကို ဓမ္မဒိန္နာမည်သော ဘိက္ခုနီ ဟောတော်မူသည်။] ဣသိဘာသိ တောတိ-ကား၊ ဗာဟိရ ပရိဗ္ဗာဇကေဟိ- သာသနာတော်၏ အပြင်ပ၌ဖြစ်သော ရသေ့ ပရိမိုဇ်တို့သည်။ ဘာသိတော- ဟောအပ် လျှောက်ထားအပ်သော၊ သက လော- သော၊ ပရိဗ္ဗာဇကဝဂ္ဂေါ- ဝဂ်၎င်း၊ ဗာဝရိယဿ- ဗာဝရိယပုဏ္ဏား၏၊ အန္ဓေဝါသိကာနံ - တပည့်ဖြစ်ကုန်သော၊ သောဠသန္ဓိ- တကျိပ်ခြောက်ရောက် ကုန်သော၊ မြာဟ္မဏာနံ- ပုဏ္ဏားတို့၏၊ ပုစ္ဆာ- ပုစ္ဆာ၎င်း၊ ဣတိဝေမာဒိ-ဤသို့ အစရှိသော တရားတည်း။ ဒေဝတာဘာသိတောတိ - ကား၊ ဒေဝတာဟိ- နတ် တို့သည်။ ဘာသိတော- လျှောက်ထားအပ်သော တရားတော်တည်း။ သော-ထို ဒေဝတာဘာသိတကို၊ ဒေဝတာ၊ပေ၊ သံယုတ္တာဒိဝသေန-ဒေဝတာသံယုတ်၊ပေ၊ သက္ကသံယုတ် အစရှိသော သံယုတ်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော - ထိုက်၏။ [“အစွမ်း” ဟူသည် ထိုသံယုတ်တို့၌ ပါဝင်သော နတ်တို့လျှောက်ထားအပ်သော စကားများသာတည်း။]

အတ္ထုပသဉ္စိတောတိ- ကား၊ အဋ္ဌကထာနိဿိတော- အဋ္ဌကထာကိုမှီသော တရားတည်း။ ဓမ္မုပသဉ္စိတောတိ- ကား၊ ပါဠိနိဿိတော- ပါဠိတော်ကိုမှီသော တရားတည်း။ [ဓမ္မုပသဉ္စိတော၌ ဓမ္မအရ ပြခဲ့သော ဗုဒ္ဓဘာသိတ အားလုံးကို ယူ၊ ထိုနှင့် ဆက်သွယ်၍ မှတ်သားအပ်သော “မတ္တဋီဝဇ္ဇိပုတ္တာစ” စသော ဥဒ္ဓါန်းဂါထာ စကားမျိုးသည် ဓမ္မုပနိဿိတ မည်၏။ အဋ္ဌကထာနိဿိတော တုန်းကလည်း ပါဠိတော်ကို တိုက်ရိုက်ဖွင့်သော စကားသည် အဋ္ဌကထာတည်း။

x x x x x x x x

အဋ္ဌကထာနိဿိတော။ ။ “အတ္ထုပသဉ္စိတ-အနက်နှင့် စပ်ယှဉ်သော တရား” ဟူသည် ပါဠိတော်၏ အနက်ကို ဖွင့်ပြသော အဋ္ဌကထာတည်း။ ထို့ကြောင့် “အတ္ထု ပသဉ္စိတောတိ အဋ္ဌကထာနိဿိတော” ဟု ဖွင့်သည်။ ပါဠိတော်သည် ပဌမသင်္ဂါယနာ တင်တုန်းက ပါဠိတော်တည်း။ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာဟူသည်လည်း ပဌမသင်္ဂါယနာ တင်တုန်းက မဂဓဘာသာဖြင့် ပါဠိတော်ကို ဖွင့်ဆိုသော အဋ္ဌကထာတည်းဟု သိသာ ၏။ သို့သော် ယခုအခါ၌ တွေ့မြင်အပ်သော အဋ္ဌကထာ စကားကိုလည်း အဋ္ဌကထာ နိဿိတ၌ သွင်းယူရမည်ဟု ဆိုကြ၏။ [အဋ္ဌကထာနိဿိတောတိ ပုဗ္ဗေ မဂဓဘာသာယ ဝုတ္တံ ဓမ္မသင်္ဂဟာရဋ္ဌံ အဋ္ဌကထံ သန္ဓာယ ဝဒတိ၊ ဣဒါနိပိ “ယထာပိ ဒိပိကောနာမ၊ နိလိယိတွာ ဂဏှတေ မိဂေ”တိ ဝေမာဒိကံ အဋ္ဌကထာဝစနံ ဂဟေတဗ္ဗန္တိ ဝဒန္တိ။]

ထို စကားနှင့် ဆက်သွယ်၍ မှတ်သားအပ်သော စကားများသည် အဋ္ဌကထာ နိဿိတမည်၏။] ဥဘယေနာပိ-အတ္ထုပသဗ္ဗိတ, ဓမ္မုပသဗ္ဗိတ ၂ ပါးစုံဖြင့်လည်း၊ ဝိဝဇ္ဇုပနိဿိတမေဝ- ဝဋ်၏ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ကိုမှီသောတရားကို သာ၊ ဝဒတိ- ဆို၏။ ဝိဝဇ္ဇုပနိဿိတံ- ကို၊ ကိဉ္စာပိ ဝဒတိ- အကယ်၍ကား ဆိုပါပေ၏။ ပန-ထိုသို့ပင် ဆိုပါသော်လည်း၊ တိဿော-ပဌမ, ဒုတိယ, တတိယ အားဖြင့် ၃ ပါးကုန်သော၊ သင်္ဂီတိယော-သင်္ဂါယနာတို့သို့၊ အာရုဠေဓမ္မယေဝ- တင်အပ်သောဓမ္မကိုသာ၊ ပဒသော-အစုအစုအားဖြင့်၊ ဝါစေန္ဒယ-ပို့ချသော ရဟန်း၏၊ အာပတ္တိ-သည်၊ (ဟောတိ-၏။) ဝိဝဇ္ဇုနိဿိတပိ-ဝဋ်၏ဆန့်ကျင် ဘက်ဖြစ်သောနိဗ္ဗာန်ကိုမှီပါသော်လည်း၊ နာနာဘာသာဝသေန-မဂဓဘာသာမှ ကွဲပြားသော ဘာသာတို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝါထာသိလောက ဗန္ဓာဒီဟိ - ဖွဲ့စီအပ် သော ဝါထာသိလောက အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ အဘိသင်္ခတေ - ပြုစီရင်အပ်သော တရား၌၊ (ဝါစေန္ဒယ- ပို့ချသောရဟန်း၏။) အနာပတ္တိ (ဟောတိ။) [နာနာ ဘာသာဝသေနကို “အမျိုးမျိုးသောဘာသာ၏ အစွမ်းဖြင့်” ဟု ပေးလျှင် မဂဓ ဘာသာပါ နာနာဘာသာအရ၌ ပါဝင်နေလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် “မဂဓဘာ သာမှ ကွဲပြားသော ဘာသာတို့၏အစွမ်းဖြင့်” ဟုသာပေး။]

တိဿော - ကုန်သော၊ သင်္ဂီတိယော- တို့သို့၊ အနာရုဠေပိ - မတင်အပ်ပါ သော်လည်း၊ ဝါ- မတင်အပ်သည်လည်း ဖြစ်သော၊ ကုလုဗ္ဗသုတ္တံ - သုတ်၎င်း၊ ပေ၊ နန္ဒောပနန္ဒံ - နန္ဒောပနန္ဒသုတ်၎င်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဤဒိသေ-ဤကဲ့သို့ ရှုအပ် သော သုတ်၌၊ အာပတ္တိယေဝ - သည်သာ၊ (ဟောတိ။) အပလာလဒမနမ္ဗိ- အပလာလ နဂါးမင်းကို ဆုံးမကြောင်း စကားကိုလည်း၊ ဝုတ္တံ - (အာပတ် သင့်ခြင်း၏ အကြောင်း ဟု) ဆိုအပ်ပြီ၊ မဟာပစ္စရိယံ ပန - ၌ကား၊ ပဋိသိဒ္ဓံ- (အာပတ်သင့်ခြင်း၏ အကြောင်းမဟုတ် ဟု) တားမြစ်အပ်ပြီ၊ (နောက်၌ “ န ဣတရံ” ဟု တားမြစ်ထားသည်-ဟူလို။) မေဏှကမိလိန္ဒပဉ္စေသု-မေဏှကပဉ္စာ, မိလိန္ဒပဉ္စာတို့၌၊ ထေရဿ- အရှင် နာဂသိန်ထေရ်၏၊ သကပဋိဘာနေ- မိမိ၏ ဉာဏ်အထင် အမြင်ဖြစ်သော တရား စကား၌၊ အနာပတ္တိ(ဟောတိ။) ရညော- မိလိန္ဒမင်းအား၊ ဝါ-ကို၊ သညာပနတ္ထံ-နားလည်စေခြင်းအကျိုးငှါ၊ အာဟရိတွာ- ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာမှ ထုတ်ဆောင်၍၊ ယံ-အကြင်သုတ်ကို၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ၊ တတ္ထ-ထိုသုတ်၌။ အာပတ္တိ(ဟောတိ)၊ ပန-ဆက်၊ ဝဏှ၊ ပေ၊ ပိဋကနိ-ဘုရား ဂုဏ်တော်ကို ပြဆိုရာပိဋက, အင်္ဂုလိမာလ အကြောင်းကို ပြဆိုရာပိဋက, ရဋ္ဌပါလ ၏ ကြီးဝါးကြောင်း စကားရပ် , အာဠာဝက၏ ကြီးဝါးကြောင်း စကားရပ် , ဂုဠမဂ္ဂ , ဂုဠဝေဿန္တရ , ဂုဠဝိနယ , ဝေဒလ္လပိဋကတ်တို့သည်၊ အဗုဒ္ဓဝစနာနိ ယေဝ-ဘုရားစကားတော်တို့ မဟုတ်ကုန်သည်သာ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ် ပြီ၊ [ဘုရားစကားတော် မဟုတ်သော်လည်း မသင်ယူအပ်သော ကျမ်းစာများ

ကား မဟုတ်ကြပါ။] သီလူပဒေသော နာမ-မည်သည်၊ မွေဒသနာပတိနာ-တရား စစ်သူကြီး ဖြစ်သော အရှင်သာရိပုတြာသည်၊ ဝုတ္တော-ဟောအပ်သော တရား တည်း၊ ဣတိ - သို့၊ ဝဒန္တိ၊ တသ္မိံ - ထို သီလူပဒေသ၌၊ အာပတ္တိယေဝ- သည်သာ၊ (ဟောတိ၊) အညာနိပိ- အခြားလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ မဂ္ဂကထာ၊ ပေ၊ အသုဘကထာဒီနိ - မဂ္ဂကထာ ကျမ်း၊ အာရမဏကထာကျမ်း၊ ဗုဒ္ဓိက၊ ဒဏ္ဍက၊ ဉ္ဇဏဝတ္ထု၊ အသုဘကထာကျမ်း အစရှိသည်တို့သည်၊ အတ္ထိ-ရှိကုန် ၏၊ တေသု-ထို ကထာကျမ်းတို့၌၊ သတ္တတ္ထိံသ- ၃၇ ပါးသော၊ ဗောဓိပက္ခိယ ဓမ္မာ-တို့ကို၊ ဝိဘတ္တာ-ဝေဘန်အပ်ကုန်ပြီ၊ ဓုတင်္ဂပဉ္စေ-ဓုတင်္ဂပဉ္စာကျမ်း၌၊ ပဋိ ပဒါ-အကျင့်ပဋိပတ်ကို၊ ဝိဘတ္တာ- ဝေဘန်အပ်ပြီ၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ တေသု- ထို ကထာကျမ်းတို့၌၊ (ဝါစေန္ဒဿ-၏၊) အာပတ္တိ-သည်၊ (ဟောတိ၊) ဣတိ- သို့၊ ဝုတ္တံ-ရှေးအဋ္ဌကထာ၌ ဆိုအပ်ပြီ။

ပန-ဆက်၊ မဟာပစ္စရိယာဒီသု - မဟာပစ္စရိ အဋ္ဌကထာ အစရှိသည်တို့၌၊ သင်္ဂီတိံ-သင်္ဂါယနာသို့၊ အနာရုဠေသု - မတင်အပ်ကုန်သော၊ ရာဇောဝါဒ၊ ပေ၊ သုတ္တေသုယေဝ- ရာဇောဝါဒသုတ်၊ တိက္ခိန္ဒြိယသုတ်၊ စတုပရိဝန္ဓသုတ်၊ နန္ဒော ပနန္ဒသုတ်၊ ကုလုမ္မသုတ်တို့၌သာ၊ အာပတ္တိ- သည်၊ (ဟောတိ-၏၊) ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တာ- ဆိုပြီး၍၊ အဝသေသေသု - ကြွင်းသောသုတ်တို့၌၊ ယံ - အကြင် တရား စကားကို၊ ဗုဒ္ဓဝစနတော - ဘုရားဟော စကားတော်မှ၊ အာဟရိတ္တာ - ထုတ် ဆောင်၍၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ၊ တဒေဝ-ထို တရားစကားသည်သာ၊ အာပတ္တိဝတ္ထု- အာပတ်သင့်ခြင်း၏ အကြောင်းသည်၊ ဟောတိ- ၏၊ ဣတရံ-အခြားသော တရား စကားသည်၊ (အာပတ္တိဝတ္ထု-သည်၊) န(ဟောတိ)- မဟုတ်၊ ဣတိ-သို့၊ အယံ အတ္ထော-ဤ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ပရိဂ္ဂဟိတော-ပိုင်းခြား၍ယူအပ်ပြီ၊ [အာပတ် သင့်ခြင်း၊ မသင့်ခြင်း၏အကြောင်းကို ပိုင်းခြား၍ ယူအပ်ပြီ၊ မည်သည့်သုတ်ကို ပိုချလျှင် အာပတ်သင့်၏၊ မည်သည့်သုတ်ကိုပိုချလျှင် အာပတ်မသင့်ဟု ပိုင်းခြား ထားသည်-ဟူလို။]

ဧကတော ဥဒ္ဓိသာပေန္နောတိ (ပဒဿ)- ဟူသောပုဒ်၏၊ အနုပသမ္ပဒန္ဓန- လူသာမဏေနှင့်၊ သဒ္ဓိံ-တက္ခ၊ ဧကတော-တပေါင်းတည်း၊ ဝါ-အတူ၊ ဥဒ္ဓေသံ- သင်ယူအပ်သောပါဠိကို၊ ဘဏန္ဒောပိ-ရွတ်ဆိုသောရဟန်းသည်လည်း၊ [အချို့ စာအုပ်များ၌ ဝဏ္ဏန္ဒောပိဟု ရှိ၏၊ “ သင်ယူသော ရဟန်းသည်လည်း ” ဟု ပေး။] ဧကတော - တပြိုင်နက်၊ ဝါ - သံပြိုင်၊ ဝဒတိ - ရွတ်ဆိုအံ့၊ အနာပတ္တိ- အနာပတ်သည်၊ (ဟောတိ - ၏၊) ဣတိအတ္ထော - နက်။ [ပါဠိတော်၌ ဥဒ္ဓိသာ ပေန္နော၏ စပ်ပုဒ်မရှိသောကြောင့် ဝဒတိဟု ထည့်စပ်ပါ - ဟူလို။] တတြ - ထို ဧကတော ဥဒ္ဓိသာပေန္နောဟူသော ပါဠိ၌၊ အယံ-ဤ ဆိုအပ်လတံ့ကား၊ ဝိနိစ္ဆ ယော-အဆုံးအဖြတ်တည်း၊ ဥပသမ္ပဒန္ဓာစ-ရဟန်းသည်၎င်း၊ အနုပသမ္ပဒန္ဓာစ-

လူသာမဏေသည်၎င်း၊ နိသိဒ္ဓိတွာ- ထိုင်၍၊ ဥဒ္ဓိသာပေန္တိ - ပါဠိကို ရှုတ်ပြစေကြ ကုန်၏။ (ရှုတ်ပြပါဘုရားဟု တောင်းပန်ကြကုန်၏။) အာစရိယော- ဆရာသည်၊ နိသိန္ဒာနံ- ထိုင်နေကုန်သော တပည့်တို့အား၊ ဘဏာမိ-ရှုတ်ပြအံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံ၍၊ တေဟိ - ထို တပည့်တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ - တကွ၊ ဧကတော - တပြိုင်နက်၊ ဝါ- သံပြိုင်၊ ဝဒတိ-ဆိုအံ့၊ အာစရိယဿ-၏။ အာပတ္တိ- သည်၊(ဟောတိ။) အနုပ သမ္ပန္နန- လူသာမဏေနှင့်၊ သဒ္ဓိံ - တကွ၊ ဂဏန္တဿ- သင်ယူသောရဟန်း၏။ အနာပတ္တိ - သည်၊ (ဟောတိ။) ဒွေပိ - ရဟန်းနှင့် သာမဏေ ၊ ဥးလုံးတို့ သည်လည်း၊ ဌိတာ - ရပ်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ- ၍။) ဂဏန္တိ- သင်ယူကုန်အံ့၊ ဒေဝဝနယော- ဤနည်းပင်တည်း၊ ဒဟရဘိက္ခု- ရဟန်းငယ်သည်၊ နိသိန္ဒော- ထိုင်နေသည်၊ (ဟောတိ- ဖြစ်၏။)သာမဏေရော-သည်၊ ဌိတော-ရပ်နေသည်၊ (ဟောတိ။) နိသိန္ဒဿ - ထိုင်နေသော ရဟန်းငယ်အား၊ ဘဏာမိ - ရှုတ်ပြအံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ဘဏတော-သံပြိုင်ရှုတ်ပြသောဆရာ၏။ အနာပတ္တိ(ဟောတိ။) ဒဟရော- ရဟန်းငယ်သည်၊ သစေ တိဋ္ဌတိ - အကယ်၍ ရပ်နေအံ့၊ ဣတရော - အခြားသော သာမဏေသည်၊ (သစေ) နိသိဒ္ဓတိ - အကယ်၍ ထိုင်နေအံ့၊ (ဧဝံ သတိ- ဤသို့ ဖြစ်လသော်၊) ဌိတဿ-ရပ်နေသော ရဟန်းငယ်အား၊ ဘဏာမိ- အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ဘဏတောပိ အနာပတ္တိ ဟောတိ။

ဗဟူနံ - များစွာကုန်သော၊ ဘိက္ခုနံ- တို့၏။ အန္တရေ- အကြား၌၊ ဧကော သာမဏေရော - သည်၊ နိသိန္ဒော - ထိုင်နေသည်၊ သစေ ဟောတိ - အံ့၊ (ဧဝံ သတိ။)တသ္မိံ -ထိုသာမဏေသည်၊ နိသိန္ဒေ-စဉ်၊ ပဒသော-အစုအစုအားဖြင့်၊ ဓမ္မံ - ပါဠိ အဋ္ဌကထာတရားကို၊ ဝါစေန္တဿ - ပို့ချသော၊ အာစရိယဿ- ဆရာ၏။ အစိတ္တကာပတ္တိ - အစိတ္တကအာပတ်သည်၊ (ဟောတိ။)သာမဏေ ရော-သည်၊ ဥပစာရံ-၁၂ တောင်ဥပစာကို၊ မုဉ္ဇိတွာ-လွှတ်၍၊ ဌိတောဝါ-ရပ်နေ သည်သော်၎င်း၊ နိသိန္ဒောဝါ-ထိုင်နေသည်သော်၎င်း၊ သစေဟောတိ- အံ့၊ (ဧဝံ သတိ) [ဥပစာရံ မုဉ္ဇိတွာတိ ပရိသ ပရိယန္တတော ဒွါဒသဟတ္ထံ မုဉ္ဇိတွာ။] ယေသံ-အကြင်သူတို့အား၊ ဝါစေတိ-ပို့ချ၏။ တေသု-ထိုသူတို့၌၊(သာမဏေ ရဿ-၏။) အပရိယာပန္တတ္တာ - အကျုံးမဝင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧကေန - တခုသော၊ ဒိသာဘာဂေန-အရပ်အဘို့ဖြင့်၊ ပလာယနကဂန္တနာမ- ထွက်သွား သော ကျမ်းစာမည်သည်ကို၊ ဂဏှာတိ - သင်ယူ၏။ ဣတိ-သို့၊ သရံ - ခေါ်ဝေါ် အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ- ရောက်၏။ [စာလိုက်နေသော ပရိသတ်မှ အပြင် ထွက်သွားသောစာချသံ စာရှုတ်သံကို “ ပလာယနကဂန္တ ” ဟု ခေါ်သည်။] တသ္မာ-ကြောင့်၊ အနာပတ္တိ - အနာပတ်သည်၊ (ဟောတိ- ၏။) ဣတိ- ဤကား အဆုံးအဖြတ်တည်း၊ [“တကြာယံ ဝိနိစ္ဆယော ” ကို ပြန်လှည့်ဘို့ရာ “ အနာ ပတ္တိတိ ” ဟု ဣတိသဒ္ဓါပါရမည်၊ မပါလျှင် ထည့်ပါ။]

ကေတော သဇ္ဈာယံ ကရောန္တောတိ-ကား၊ [အချို့ စာအုပ်များ၌ “ ကရောန္တောပိ” ဟု ရှိ၏။ ပါဠိတော် သံဝဏ္ဏတဗ္ဗကို ဖွင့်ပြရာဖြစ်သောကြောင့် “ ကရောန္တောတိ” ဟု ဣတိသဒ္ဓါဖြင့်ရှိရမည်။] အနုပသမ္ပန္နန-နှင့်၊ သဒ္ဓိ-တက္ခ၊ ဥပသမ္ပန္နော-ရဟန်းသည်၊ ကေတော-တပေါင်းတည်း၊ ဝါ-အတူ၊ သဇ္ဈာယံ-သရဇ္ဈာယံခြင်းကို၊ ဝါ-စာပြန်ခြင်းကို၊ ကရောန္တော-ပြုလသော်၊ တေန-ထို လူ သာမဏေနှင့်၊ သဒ္ဓိံ ယေဝ-တက္ခသာလျှင်၊ ဘဏာတိ-ရွတ်ဆိုအံ့၊ အနာပတ္တိ၊ အနုပသမ္ပန္နသ- လူသာမဏေ၏၊ သန္တိကေ- အထံ၌၊ ဥဒ္ဒေသံ- သင်ယူအပ်သော ပါဠိကို၊ ဂဏန္တဿပိ-သင်ယူသော ရဟန်း၏လည်း၊ တေန-ထို လူသာမဏေနှင့်၊ သဒ္ဓိ-တူ၊ ကေတော - နက်၊ ဝါ- သံပြိုင်၊ ဘဏန္တဿ - ရွတ်ဆိုလသော်၊ အနာပတ္တိ၊ ဟိ-မှန်၊ အယမိ-ဤ လူသာမဏေ၏ အထံ၌ စာတက်သော ရဟန်းသည်လည်း၊ ကေတော သဇ္ဈာယံ ကရောတိစ္စေဝ - ကေတော သဇ္ဈာယံ ကရောတိ ဟူ၍သာ၊ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ။ (ဝါစေတိ-ဟု ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့ မရောက်-ဟူလို။)

ယေဘုယျေန၊ ပေ၊ ဩပါတေတိတိ-ကား၊ ကေဂါထာယ-ဂါထာတပုဒ်၏၊ ဧကော-တခုသာ၊ ပါဒေါ-ပါဒသည်၊ သစေ န အာဂစ္ဆတိ-အကယ်၍ နှုတ်သို့ မလာအံ့၊ (နှုတ်မတက်အံ့၊) သေသံ-ကြွင်းသော ၃ ပါဒသည်၊ (သစေ) အာဂစ္ဆတိ - အကယ်၍ နှုတ်သို့လာအံ့၊ (ဝေသတိ - ဤသို့ ဖြစ်လသော်၊) အယံ- ဤ ကျမ်းစာသည်၊ ယေဘုယျေန ပရုဏဂန္တောနာမ - ယေဘုယျေန ပရုဏဂန္တမည်၏။ [၄ ပါဒရှိသော ဂါထာတွင် ၃ ပါဒလောက နှုတ်တက်နေသောကြောင့် များသောအားဖြင့် ကျေညက်ပြီးသော ကျမ်းစာမည်၏။] တေန နယေန - ဤနည်းအားဖြင့်၊ သုတ္တေပိ-စုဏ္ဏိယပါဠိ၌လည်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-ထိုက်၏။ [ယေဘုယျေန ပရုဏဂန္တ ကို သိထိုက်၏-ဟူလို။] တံ-ထို ပရုဏဂန္တကို၊ ဩပါတေန္တဿ-အပြီးအဆုံးသို့ ရောက်စေသော ရဟန်း၏၊ ဝေ-ဤသို့၊ ဘဏာဟိ-ရွတ်ဆို

x x x x x x x x x

သဒ္ဓိံ ဂဏန္တဿ။ ။ ဥဒ္ဓိသာပေန္တိ၌ “ ဥ+ဒိသ+ဏာပေ ” ဟု ကာရိတ်ပစ္စည်း ဝင်နေ၏။ ထို့ကြောင့် စာအုပ်မရှိသေးသော ရှေးခေတ်၌ သာမဏေနှင့်ရဟန်းဟူသော တပည့် ၂ ဥားတို့သည် စာတက်လိုလျှင် ဆရာကို တပည့်များက ရွတ်စေရ ၊ ရွတ်ပြပေါ့ ဘုရားဟု တောင်းပန်ရ၏။ ထိုအခါ ဆရာက “ တေန ခေါပန သမယေန ဗုဒ္ဓေါဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ” စသည်ဖြင့် ရွတ်ပြရ၏။ ထိုသို့ ရွတ်ပြသောစာကို သာမဏေနှင့် အတူ စာတက်သော ရဟန်းတို့သည် လိုက်၍ ဆိုကြ၏။ ထိုသို့ လိုက်၍ ဆိုသဖြင့် သာမဏေနှင့်အတူ သံပြိုင်ရွတ်မိသော်လည်း စာတက်ဘက် ရဟန်းမှာ အာပတ်မသင့်၊ ဘာကြောင့်နည်း-ဝါစေယုအရ ပို့ချခြင်း မဟုတ်သောကြောင့်တည်း။

ဩပါတေန္တဿ။ ။ ဩပါတေန္တဿကို “ ဝေ ဘဏာဟိတိ ကေတောပိ ဘဏန္တဿ ” ဟု ဖွင့်သည်။ ထို အဖွင့်၌ “ ဝေဘဏာဟိ ” ဖြင့် မကြေသေးသော အပိုဒ်ကို ထောက်ပေးကြောင်း သိသာ၏။ ထို့ကြောင့် မကြေသေးသော အပိုဒ်ကို ထောက်ပေးရင်း

လော၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ ဧကတောပိ-တပြိုင်နက်လည်း၊ ဘဏန္တဿ-ရွတ်ဆိုလသော်၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)။

ဩသာရေန္တံ ဩပါတေတိတိ - ကား၊ သုတ္တံ - ပါဠိကို၊ ဥစ္စာရေန္တံ - ရွတ်ဆိုစေစဉ်၊ [ဩသာရေန္တံ၏ အဖွင့်ဖြစ်သောကြောင့် ဥဿာရေန္တံ ဟု ရှိလျှင် ကောင်းမည်ထင်သည်။ အခြားနေရာ၌ ပါဠိသက်သက် ရွတ်သူကို ဩသာရကဟု ဆိုသည်။] ပရိသမဇ္ဈေ- ၌၊ ပရိသင်္ကမာနံ- ရှုံ့၍နေသော သာမဏေကို၊ ဧဝံ- သို့၊ ဝဒေဟိ-ဆိုလော၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြော၍၊ ဧတန-ထို သာမဏေနှင့်၊ သဒ္ဓိံ-တကွ၊ ဧကတောပိ ဝဒန္တဿ အနာပတ္တိ(ဟောတိ)ပန-ဝါဒန္တရကား၊ မဟာပစ္စရိယာ ဒီသု - မဟာပစ္စရိ အစရှိသော အဋ္ဌကထာတို့၌၊ မယာ - ငါနှင့်၊ သဒ္ဓိံ - တကွ၊ မာဝဒ-မဆိုနှင့်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တော-ပြောအပ်သော သာမဏေသည်၊ ယဒိဝဒတိ- အကယ်၍ အတူရွတ်ဆိုအံ့၊ (ဧဝံသတိ-ဤသို့ အတူရွတ်ဆိုလသော်၊) အနာပတ္တိ- သည်၊ (ဟောတိ)။ ဣတိ- သို့၊ ယံ- အကြင် စကားကို၊ ဝုတ္တံ- ဆိုအပ်ပြီ၊ တံ-ထို စကားသည်၊ မဟာအဋ္ဌကထာယံ-၌၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ စ-ဆက်၊ အဿ-ထိုစကား၏၊ နတ္ထိဘာဝေါယေဝ-မရှိသည်၏ အဖြစ်သည်သာ၊ ယုတ္တော-သင့်မြတ်၏၊ ကဿ- အဘယ့်ကြောင့်နည်း၊ (ဣမဿ သိက္ခာပဒဿ - ၏၊) ကိရိယ သမုဠာနတ္ထာ- ကိရိယသမုဠာန်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဟိ-လဒ္ဓဒေါသ ထင်ရှားပြီအံ့၊ ဣတ ရထာ-ဤသို့မဟုတ်လျှင်၊ (ဣဒံ သိက္ခာပဒံ-သည်၊) ကိရိယာ ကိရိယံ-ကိရိယာ ကိရိယသည်၊ သိယာ- ဖြစ်ရာ၏၊ သေသံ- ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဥတ္တ နတ္ထမေဝ - ပေါ်လွင်ထင်ရှားသော အနက်ရှိသည်သာ၊ (ဣဒံ သိက္ခာပဒံ-သည်၊) ပဒသောဓမ္မသမုဠာနံ - ပဒသောဓမ္မ သမုဠာန်ရှိသော သိက္ခာပုဒ်တည်း၊ [ဤ သိက္ခာပုဒ်သည် သမုဠာနသီသဖြစ်သောကြောင့် “ ဤသိက္ခာပုဒ်သည် ဤသိက္ခာ ပုဒ်ဟူသော သမုဠာန်ရှိ၏ ” ဟု ဆိုသည်။] ဝါစာတောစ - နှုတ်ကြောင့်၎င်း၊ ပေ၊ တိဝေဒနံ- ရှိ၏၊ ဣတိ- အပြီးတည်း။..... စတုတ္ထံ- ၄ ခုမြောက်သော၊ ပဒသော ဓမ္မသိက္ခာပဒံ-တည်း။

x x x x x x x x x

သံပြိုင် ရွတ်မိသော်လည်း အာပတ် မသင့်၊ ဧကတောပိ ဘဏန္တဿ၌ ပိကား သမ္ဘာ ဝနာ၊ သံပြိုင်ရွတ်မိသော်မှ အနာပတ် ဖြစ်သေး၏၊ သံပြိုင်မရွတ်သော် အနာပတ်ဟုပင် ဆိုဘွယ်မလို-ဟုလို။

ကိရိယသမုဠာနတ္ထာ။ ။ “သံပြိုင်မရွတ်ရ”ဟု ပညတ်ထားပါလျက် သာမဏေ နှင့် အတူ ရွတ်ရကား “ ငါနှင့် အတူ မဆိုနှင့် ” ဟု တားသော်လည်း အတူဆိုမိလျှင် ကိရိယပင် (မပြုထိုက်သော သံပြိုင်ရွတ်မှုကို ပြုခြင်းပင်) ဖြစ်တော့၏။ “ ထို့ကြောင့် မဟာပစ္စရိစကားမျိုး၏ မဟာအဋ္ဌကထာ၌ မရှိခြင်းသည်သာ သင့်မြတ်၏ ” ဟုလို။

သဟဿေယျ သိက္ခာပုဒ်

ပဉ္စမသိက္ခာပဒေ-၌၊ မုဋ္ဌဿတိ အသမ္ပဇာနာတိ (တေံ) - မုဋ္ဌဿတိ အသမ္ပဇာနာ ဟူသော ဤစကားကို၊ ပုဗ္ဗဘာဂေ- အိပ်မပျော်မိ ရှေ့အဘို့၌၊ သတိသမ္ပဇာညဿ - သတိသမ္ပဇာညကို၊ အကရဏာဝသေန- မပြုခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝုတ္တံ- ဆိုအပ်ပြီ၊ ပန(သစ္စံ)-မှန်၏။ ဘဝင်္ဂေါတိဏ္ဏကာလေ- ဘဝင်သို့ သက်ရောက်ရာ အခါ၌၊ (ဘဝင်ကျ၍ အိပ်ပျော်ရာ အခါ၌၊) သတိသမ္ပဇာညံ-သည်၊ ကုတော- အဘယ်မှာ ရှိအံ့နည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏၊ [မဟာဝိပါက်စိတ်၌ သာမန် သတိနှင့်ဉာဏ်များကား ရှိကြသည်သာ၊ သို့သော် ထိုသတိနှင့် ဉာဏ်တို့က တရား ဆင်ခြင်မှု မပြုနိုင်။]

ဝိကူဇမာနာတိ-ကား၊ ဝိပုလပမာနာ- ယောင်ယမ်း မြည်တန်းကုန်လျက်၊ ကာကစ္ဆမာနာတိ-ကား၊ နာသာယ-နှာခေါင်းမှ၊ (မုဉ္ဇမာနာ-၌စပ်၊) ကာက သဒ္ဓိဝိယ - ကျီး၏ အသံကဲ့သို့သော၊ နိရတ္ထကသဒ္ဓိ - အနက်မရှိသော အသံကို၊ (ဟောက်သံကို ဆိုလိုသည်၊) မုဉ္ဇမာနာ-လွှတ်ကုန်လျက်၊ (ပါဠိတော် “သေယျံ ကပ္ပေန္တိ”၌စပ်၊) ဥပါသကာတိ-ကား၊ ပဌမတရံ-ရဟန်းငယ်တို့၏ အလျင်၊ ဥဋ္ဌိတဥပါသကာ - အိပ်ရာမှ ထသော ဥပါသကာတို့သည်၊ (ပါဠိတော် “ဥဇ္ဈာယန္တိ” စသည်၌ စပ်၊) တေဒဝေါစုံ ဘဝဝတာ၊ ပေ၊ ပညတ္တန္တိ-ကား၊ [စာအုပ် များ၌ “တေဒဝေါစုန္တိ” ဟု ဣတိသဒ္ဓါ ပါသည်ကား မကောင်း၊ ပါဠိတော်၌ “တေ ဒဝေါစုံ ဘဝဝတာ၊ ပေ၊ ပညတ္တံ” ဟု တဆက်ထည်း ရှိ၏။] ဘိက္ခု- တို့သည်၊ သိက္ခာပဒဝါရဝေနေဝ - သိက္ခာပုဒ်၌ လေးစားကုန်သည်၏ အဖြစ် ကြောင့်သာလျှင်၊ တေ-ဤ(ဘဝဝတာ၊ ပေ၊ ပညတ္တံစသော)စကားကို၊ အဝေါစုံ- ပြောကြကုန်ပြီ၊ ပန-ဆက်၊ ပကတိယာ- ပင်ကိုယ်အားဖြင့်၊ တေ- ထိုရဟန်း တို့သည်၊ ဘဝဝတိ-မြတ်စွာဘုရား၌၊ ဝါရဝေနေဝ - ရိုသေလေးစားကုန်သည်၏

x x x x x x x x x

မုဋ္ဌဿတိ။ ။ မုဋ္ဌာ+သတိ ဧတေသန္တိ မုဋ္ဌဿတိနော၊ “ သမ္မာ + ပကာရေန ဇာနန္တိတိ သမ္ပဇာနာ၊ န+သမ္ပဇာနာ အသမ္ပဇာနာ” ဟု ပြု၊ ယေဉ္ဇနော၌ကား “နတ္ထိ သမ္ပဇာနံ ဧတေသန္တိ အသမ္ပဇာနာ” ဟု ပြုလေသည်။

ဝိကူဇမာနာ။ ။ ဤကား “ဝိကူဇမာနာတိ-နိတ္ထုနန္တာ” ဟု ဖွင့်၏၊ “ဦးတွား ကုန်လျက်” ဟုပေး၊ “ပလာပ-စပါးဖျင်း” ဟူသကဲ့သို့ ဝိရှေး ပရှေးရှိသော ဤ လပ ခေတ်လည်း အနက်အဓိပ္ပါယ်ကင်းသော စကားဖျင်းအနက်ဟောတည်း၊ “အည်း... အဲ” စသည်ဖြင့် ဦးတွားသောအခါ အသံထွက်သော်လည်း အနက်အဓိပ္ပါယ်မရှိ။

ကာကစ္ဆမာနာ ။ ။ ကာတပုဒ်၊ ကစ္ဆတပုဒ်ဟု ကြို၊ ကာ-စက်ဆုပ်ဘွယ်အသံ ကို+ကစ္ဆမာနာ-ပြောဆိုကုန်လျက်၊ “ကထာယ ကစ္ဆမာနာယ” ဟု ဥပရိပုံဋ္ဌ-ဗာလ ပဏ္ဍိတသုတ်၌ ရှိ၏၊ ကစ္ဆမာနာယကို “ကထိယမာနာယ” ဟု ဤကားဖွင့်၏၊ ရှေးက “ကျီးသံကဲ့သို့ အသံပြုကြကုန်သည်” ဟု ပေးသည်မှာ သဒ္ဓတ္ထ မဟုတ်ပါ။

အဖြစ်ကြောင့်၎င်း၊ [ဝရူနံ + ဘာဝေါ ဝါရဝံ ဟု ပြု။] အာယသ္မတော ရာဟု
 လဿ - အရှင်ရာဟုလာ၏။ သိက္ခာကာမတာယစ - သိက္ခာတို့ကို လိုလားသူ၏
 အဖြစ်ကြောင့်၎င်း၊ ဝသနဋ္ဌာနံ-မိမိတို့နေရာ အရပ်သို့၊ အာဂတဿ-ရောက်လာ
 သော၊ တဿအာယသ္မတော-ထို အရှင်ရာဟုလာအား၊ စူဠမဇ္ဇကံဝါ-ညောင်
 စောင်းငယ်ကိုသော်၎င်း၊ အပဿေနံဝါ - တကဲမို့ ပျဉ်ချပ်ကိုသော်၎င်း၊ (ပည
 ပေတွာ၌စပ်။) ယံ- အကြင် ခင်းစရာသည်၊ အတ္ထိ- ရှိ၏။ တံ- ထို ခင်းစရာကို၊
 ပညပေတွာ-ခင်းပေးပြီး၍၊ စိဝရံဝါ-သင်္ကန်းကြီးကိုသော်၎င်း၊ ဥတ္တရာသင်္ဂံဝါ-
 ကေသီကိုသော်၎င်း၊ ဥဿိသကရဏတ္ထာယ - ခေါင်းအုံးပြုခြင်းအကျိုးငှါ၊ ဒေန္တိ-
 ပေးကြကုန်၏။ [ဤသို့ သားတော်ဖြစ်သော ရှင်ရာဟုလာကို ဝရူစိုက်ကြခြင်းသည်
 ခမည်းတော်ဖြစ်သော ဘုရားရှင် အပေါ်၌လည်း ရှိသေရာ ရောက်သောကြောင့်
 “ဘဂဝတိစ ဝါရဝေန” ဟု မိန့်ခဲ့သည်။]

တကြ-ထို အာယသ္မတောစ ရာဟုလဿ သိက္ခာကာမတာယဟူသောစကား
 ရပ်၌၊ ဣဒံ- ဤဆိုအပ်လတံကား၊ တဿာယသ္မတော- ထို အရှင်ရာဟုလာ၏။
 သိက္ခာကာမတာယ-သိက္ခာတို့ကို လိုလားသူ၏အဖြစ်၌၊ (ဝတ္ထု- ဝတ္ထုတည်း၊)
 (တနည်း၊) တကြ - ၌၊ ဣဒံ- ဤ ဝတ္ထုကား၊ တဿာယသ္မတော- ၏။ သိက္ခာ
 ကာမတာယ - ၌၊ (နိဒဿနံ - အနည်းငယ်မျှ ညွှန်ပြအပ်သော ဝတ္ထုတည်း၊)
 [“တတြိဒံဝတ္ထု၊ နိဒဿနံဝါ” ဟု ဋီကာ၌ဝါထည့်၍ ဖွင့်သောကြောင့် နိဒဿနံ
 ထည့်၍ နောက်တနည်းပေးရသည်။ ထိုနိဒဿနံဖြင့် အရှင်ရာဟုလာ၏ သိက္ခာကို
 လိုလားသူ၏ အဖြစ်၌ ဝတ္ထုပေါင်းများစွာ ရှိသော်လည်း ဤ၌ နိဒဿနနည်း
 အားဖြင့် တဝတ္ထုကိုသာ ညွှန်ပြခြင်းတည်းဟု သိစေသည်။] ဘိက္ခု - တို့သည်၊
 တံ-ထို အရှင်ရာဟုလာကို၊ ဒုရတောဝ-အဝေး၌ပင်၊ အာဂစ္ဆန္တိ-လာနေသည်
 ကို၊ ဒိဿာ-မြင်ရ၍၊ မုဋ္ဌိသမ္ပုဇ္ဇနိဇ္ဇ-လက်ဆုပ်တံမြက်စည်းကို၎င်း၊ ကစဝရဆန္ဒန
 ကဉ္စ-အမှိုက်စွန့်တောင်းကို၎င်း၊ ဗဟိ-အပြင်ဘက်၌၊ ခိပန္တိကိရ-ချထားကြကုန်
 သတတ်၊ အထ-ထိုအခါ၌၊ အညေဟိ-အခြားသောရဟန်းတို့သည်၊ အာဝုသော-
 ငါ့ရှင်တို့၊ ကေန- အဘယ်သူသည်၊ ဣဒံ-ဤ လက်ဆုပ်တံမြက်စည်းနှင့် တောင်း
 ကို၊ ပါတိတံ-ကျစေအပ်သနည်း၊ ဝါ- ချထားအပ်သနည်း၊ ဣတိ- သို့၊ ဝုတ္တေ-
 ပြောဆိုအပ်သော်၊ အညေ-အခြားသော ရဟန်းတို့သည်၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝဒန္တိ-ပြောဆို
 ကြကုန်၏။ (ကိံ-အဘယ်သို့ ပြောဆိုကြကုန်သနည်း၊) ဘန္တေ-အရှင်ဘုရားတို့၊
 ရာဟုလော-ရာဟုလာသည်၊ (ရာဟုလာတော့)၊ ဣမသ္မိံ ပဒေသေ- ဤအရပ်၌၊
 သဗ္ဗရိ-လှည့်လည်ပြီ၊ တေန-ထို ရာဟုလာသည်၊ ပါတိတံနုခေါ-ကျစေအပ်လေ
 သလော၊ ဝါ-ချထားအပ်လေသလော၊ (ချထားထင်ပါ။) ဣတိ-ဤသို့ ပြောဆို
 ကြကုန်၏။ [ပုစ္ဆာသဘောဖြင့် ပြောသောကြောင့် ရဟန်းတို့မှာ မုသာဝါဒမဖြစ်၊
 အချို့ဆရာတို့ကား သံသယအနေဖြင့် ပြောသောကြောင့် မုသာဝါဒ မဖြစ် ဟု

ဆိုကြသည်။] သော အာယသ္မာပန-ထို အရှင်ရာဟုလာသည်ကား၊ ဘန္တေ-တို့၊
 ဣဒံကမ္မံ-ဤအမှုသည်၊ မယံ-တပည့်တော်၏၊ န (ကမ္မံ)-အမှုမဟုတ်ပါ၊ ဣတိ-
 ဤသို့၊ ကေဒိဝသမ္ပိ-တနေ့၌လည်း၊ (တနေ့မျှလည်း၊) အဝတွာ-မငြင်းဆိုမူ၍၊
 တံ - ထို လက်ဆုပ်တံမြက်စည်းနှင့် အမှိုက်စွန့်တောင်းကို၊ ပဋိသာမေတွာ -
 သိမ်းဆည်းပြီး၍၊ ဘိက္ခု - ပြောသော ရဟန်းတို့ကို၊ ခမာပေတွာ- သည်းခံစေ၍၊
 (တောင်းပန်၍၊) ဂစ္ဆတိ- သွားသတတ်၊ (ဣတိ-ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ တဿာ
 ယသ္မတော-၏၊ သိက္ခာကာမတာယ-၌၊ နိဒဿနံ-တည်း၊) [တကြိမ်ကို ပြန်လှည့်
 ဘို့ရာ “ဂစ္ဆတိ” ဟု ဣတိပါရမည်၊ မပါလျှင်ထည့်ပါ။]

ဝစ္စကုဋိယာ သေယျံ ကပ္ပေသီတိ - ကား၊ တံယေဝ သိက္ခာကာမတံ - ထို
 သိက္ခာတို့ကို လိုလားသူ၏အဖြစ်ကိုပင်၊ အနုဗြူဟန္တာ - တိုးပွားစေလျက်၊ ဓမ္မ
 သေနာပတိ၊ ပေ၊ အာနန္ဒတ္ထေရာ ဒီနံ - တရားစစ်သူကြီး ဖြစ်တော်မူသော အရှင်
 သာရိပုတ္တရာ , အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန် , အရှင် အာနန္ဒာထေရ် အစရှိသော
 ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတို့၏၊ သန္တိကံ-သို့၊ အဂတိံ-မသွားမူ၍၊ ဘဂဝတော-ဘုရားရှင်၏၊
 ဝဠုနက ဝစ္စကုဋိယံ- သုံးစွဲတော်မူအပ်သော ဝစ္စကုဋိ၌၊ သေယျံ- အိပ်ခြင်းကို၊
 ကပ္ပေသိ- ပြုပြီ၊ သာကုဋိ- ထို ကုဋိသည်၊ ကဝါဠုဗဒ္ဓါ- ဖွဲ့တပ်အပ်သော တံခါး
 ရွက်ရှိသည်၊ ဂန္ဓ ပရိဘဏ္ဍကတာ - ပြုအပ်သော နံသာတို့ဖြင့် ထက်ဝန်းကျင်
 ထုံအပ်သောဘဏ္ဍာ ရှိသည်၊ (နံသာထုံထားအပ်သော ဘဏ္ဍာရှိသည်- ဟူလို။)
 သမောသရိတ ပုပ္ဖဒါမာ- အထက်မျက်နှာကျက်မှ ကောင်းစွာ အော်သို့တွဲလျား
 ကျသော ပန်းဆိုင်းရှိသည်၊ အညေသံ - အခြားသူတို့၏၊ အပရိဘောဂါ - အသုံး
 အဆောင်မဟုတ်သည်၊ (ဟုတွာ-ဖြစ်၍၊) စေတိယဋ္ဌာန မိဝ-စေတီအရပ်ကဲ့သို့၊
 တိဋ္ဌတိကိရ- တည်ရှိသတတ်။ [လေးစားအပ်သောစေတီ အရပ်ကဲ့သို့ မည်သူမျှ
 မသုံးစွဲဘဲ တည်ရှိသည်-ဟူလို။]

ဥတ္တရိ ဒိရတ္တတိရတ္တန္တိ - ကား၊ ဘဂဝါ - သည်၊ သာမဏေရာနံ - တို့ကို၊
 သင်္ဂဟကရဏတ္ထာယ-ချီးမြှောက်မှုကို ပြုခြင်းအကျိုးငှါ၊ တိရတ္တံ-၃ ညဉ့်ပတ်လုံး၊
 ပရိဟာရံ-အစောင့်အရှောက်ကို၊ အဒါသိ-ပေးတော်မူပြီ၊ ဟိ-မှန်၏၊ (တနည်း)
 ဟိ (ယသ္မာ)-အကြံကြောင့်၊ ကုလဒါရကေ-အမျိုးသားတို့ကို၊ ပဗ္ဗာဇေတွာ-
 ရှင်ပြုပေးပြီး၍၊ နာနုဂ္ဂဟေတု- မချီးမြှောက်ခြင်းငှါ၊ (မချီးမြှောက်ဘဲ ရှောင်လွှဲခြင်း

X X X X X X X X X

သိက္ခာကာမတံ၊ ပေ၊ အဂန္တာ။ ။ “လူသာမဏေနှင့် အတူမအိပ်ရ” ဟူသော
 ပညတ်တော် သိက္ခာပုဒ်ကို လေးလေးစားစား ကူညီအားပေးသော အားဖြင့် ရဟန်း
 တော်တို့နှင့် အတူမအိပ်ဘဲ ဝစ္စကုဋိ၌ အိပ်ခြင်းကိုပင် “တံယေဝ သိက္ခာကာမတံ အနု
 ဗြူဟန္တာ” ဟု ဆိုသည်၊ အဂန္တာကား အခြား ရဟန်းတော်များမှာ အတူအိပ်မှု
 မအပ်လျှင် အရှင် သာရိပုတ္တရာစသော ထေရ်ကြီးများလည်း အပ်မည်မဟုတ်ဟု သိ၍
 ထို ထေရ်ကြီးများထံ မသွားခြင်းတည်း။

၄၅)၊ နယုတ္တံ- မသင့်၊ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ (တိရတ္တံ ပရိဟာရံ အဒါသိ၊) သဟသေယျန္တိ - ကား၊ ကေတော- တပေါင်းတည်း၊ သေယျံ- အိပ်ခြင်းကို၊ (ကပ္ပေယျ- ဌစပ်၊) ကာယပ္ပသာရဏ သင်္ခါတံ - ကိုယ်ကို ဆန့်တန်းခြင်းဟု ဆိုအပ်သော၊ သယနမ္မိ-အိပ်ခြင်းကိုလည်း၊ သေယျာတိ- ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ ယသ္မိံ သေနာသနေ-အကြင် ကျောင်းအိပ်ရာနေရာ၌၊ သယန္တိ-အိပ်ကုန်၏၊ တမ္မိ-ထို ကျောင်းအိပ်ရာနေရာ ကိုလည်း၊ (သေယျာတိ ဝုစ္စတိ၊) တတ္ထ - ထို သေယျာတို့တွင်၊ တာဝ-ကာယပ္ပသာရဏသေယျာမှ ရှေးဥးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌိ- ညွှန်ပြအပ်သော၊) သေနာသနံ-ကျောင်း အိပ်ရာနေရာဟူသော သေယျာကို၊ ဒဿေတံ-၄၅၊ သေယျာနာမ သပ္ပစ္စန္ဓာတိ အာဒိ - အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ကာယပ္ပသာရဏံ-ကိုယ်ကို ဆန့်တန်းခြင်းဟူသော သေယျာကို၊ ဒဿေတံ-၄၅၊ အနုပသမ္ပန္ဓေ၊ ပေ၊ နိပဇ္ဇတိတိ အာဒိ - အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ တသ္မာ - ကြောင့်၊ (သေယျာ ၂ မျိုးလုံးကို သိမ်းယူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) အယံ-ဤ ဆိုအပ်လတံကား၊ ဣတ္ထ-ဤ သဟသေယျံဟူသော ပါဠိ၌၊ အတ္ထော-အနက်တည်း၊ သေနာသန သင်္ခါတံ - ကျောင်း အိပ်ရာနေရာဟု ဆိုအပ်သော၊ သေယျံ - သေယျာသို့၊ ပဝိသိတွာ - ဝင်၍၊ ကာယပ္ပသာရဏ သင်္ခါတံ-သော၊ သေယျံ-အိပ်ခြင်းကို၊ ကပ္ပေယျ၊ ဝိဒဟေယျ-ပြုအံ့၊ သမ္ပာဒေယျ-ဖြစ်စေအံ့၊ ဣတိ - ကား၊ အတ္ထော - နက်။ [ဤအဖွင့်များ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ကင်္ခါ ဘာသာဒီကာ၌ ပြထားပြီ။]

ပန - ဆက်၊ သပ္ပစ္စန္ဓာတိ အာဒိနာ - အစရှိသော ပါဠိရပ်ဖြင့်၊ သေနာသန သင်္ခါတာယ-ဟု ဆိုအပ်သော၊ တဿာသေယျာယ-၏၊ လက္ခဏံ-လက္ခဏာကို၊ ဝုတ္တံ - မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ တသ္မာ - ကြောင့်၊ (ထိုသို့ သေယျာ၏လက္ခဏာကို မိန့်တော်မူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ယံ သေနာသနံ- ကို၊ ဥပရိ- အထက်၌၊ ပဉ္စဟိ-(အုဋ္ဌ၊ ကျောက်၊ သစ်ရွက်၊ အင်္ကျီ၊ မြက်ဟူသော) ငါးမျိုးကုန်သော၊ ဆဒနေဟိ-အမိုးတို့ဖြင့် သော်၎င်း၊ အညေန-အခြားသော၊ ကေနစိဝါ-တစုံတခု သော အမိုးဖြင့်သော်၎င်း၊ (ယျဉ်ချပ်မိုး၊ ဝါးကပ်မိုး စသည်ဖြင့်၎င်း)၊ သပ္ပမေဝ- အလုံးစုံ အကုန်အစင်သာလျှင်၊ (မိုးသင့်ရာ အားလုံးကိုသာလျှင်) ပဋိစ္စန္ဓံ - ဖုံးလွှမ်းအပ်ပြီ၊ ဝါ- မိုးအပ်ပြီ၊ အယံ- ဤကျောင်းသည်၊ သပ္ပစ္စန္ဓာ- သပ္ပစ္စန္ဓာ မည်သော၊ သေယျာနာမ-မည်၏၊ [“သပ္ပမေဝ + ဆန္ဓာ သပ္ပစ္စန္ဓာ” ဟု ပြီ။] ပန-ဆက်၊ အဋ္ဌကထာသု-ရှေး အဋ္ဌကထာတို့၌၊ ပါကဋ္ဌဝေါဟာရံ - ထင်ရှား

x x x x x x x x x

ပရိဟာရံ အဒါသိ။ ။ ပရိဟာရတိ ဧတေနာတိ ပရိဟာရော၊ ဧတေန - ဤ ခွင့်ပြုခြင်းဖြင့်၊ ပရိဟာရတိ-၃ ညဉ့်ပတ်လုံး အိပ်ခြင်းကြောင့် သင့်ရောအပ်သော အာပတ်ကို ရှောင်လွှဲနိုင်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ပရိဟာရော-မည်၏၊ “ပရိဟာရံ-အပြစ်ကို ရှောင်လွှဲကြောင်းဖြစ်သော ခွင့်ပြုချက်ကို” ဟု သဒ္ဒတ္ထပေး။

သော အခေါ်အဝေါ်ကို၊ ဂဟေတွာ - ယူ၍၊ ဝါစုဂ္ဂတဝသေန - နှုတ်တက်သော စကား၏ အစွမ်းဖြင့်၊ သဗ္ဗစ္ဆန္ဒာနာမာပေ၊ ဆန္ဒာတိ- ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ [ရှေးအဋ္ဌကထာတို့၌ သဗ္ဗစ္ဆန္ဒအရ အမိုး ၅ မျိုးသာ ဆိုထား၏။ ထိုသို့ ဆိုခြင်းသည် ထိုအခါက ပြောရိုးဆိုစဉ် ဖြစ်၍ နှုတ်တက်သောစကား၏ အစွမ်းဖြင့် ဆိုခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ ပျဉ်ချပ်မိုးစသော အမိုးကိုလည်း ယူနိုင်ပါ၏- ဟူလို။] ကိဉ္ဇာပီဝုတ္တံ- (သဗ္ဗစ္ဆန္ဒာနာမာပေ၊ ဆန္ဒာဟူ၍) အကယ်၍ကား ဆိုအပ်ပါပေ၏။ အထခေါ- ထိုသို့ပင်ဆိုအပ်ပါသော်လည်း၊ ဒုဿကုဋိယံ-ဒုဿကုဋိ၌၊ (အဝတ်ဖြင့် မိုးအပ်ကာအပ်သော ကျောင်းငယ်၌၊) သယန္တဿာပိ - အိပ်သော ရဟန်း၏လည်း၊ အနာပတ္တိ-အာပတ်မသင့်ခြင်းသည်၊ ဝါ-ကို၊ ကာတံ-ပြုခြင်းငှါ၊ နသက္ကာ-မတတ်နိုင်၊ (ဒုဿကုဋိက မတတ်နိုင်-ဟူလို၊) တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ဒုဿကုဋိ၌အိပ်သော ရဟန်း၏သော်မှလည်း အာပတ်မသင့်အောင် ဒုဿကုဋိက မတတ်နိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ယံကိဉ္ဇိ-အမှတ်မရှိ အလုံးစုံသော၊ ပဋိစ္ဆာဒနသမတ္တိ-ဖုံးလွှမ်းခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သော၊ ဆဒနဉ္စ- အမိုးကို၎င်း၊ ပရိစ္ဆိန္ဒဉ္စ-အကာကို၎င်း၊ ဣဓ-ဤ သိက္ခာပုဒ်၌၊ ဝေဒိတဗ္ဗိ- သိထိုက်၏၊ ဟိ - မှန်၏၊ ပဉ္စဝိဂ္ဂေစ္စဒနေယေဝ - ၅ ပါး အပြားရှိသော အမိုးကိုသာလျှင်၊ ဂယုမာနေ - ယူအပ်သော်၊ (ရှေး အဋ္ဌကထာတို့ အဆိုအတိုင်း ၅ မျိုးသော အမိုးကိုသာ ယူအပ်သော်၊) ပဒရစ္ဆန္ဒေပိ- ပျဉ်ချပ်ဖြင့် မိုးအပ်သော ကျောင်း၌လည်း၊ (သယန္တဿ - အိပ်သော ရဟန်း၏၊) သဟသေယျာ-သည်၊ န ဘဝေယျ-မဖြစ်ရာ၊ [သဟသေယျ-ကား ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ရှေး အဋ္ဌကထာတို့၌ ဆိုအပ်သော အမိုး ၅ မျိုးကိုသာ မမှတ်သင့်-ဟူလို၊] ပန-ကား၊ (သဗ္ဗစ္ဆန္ဒမှတစ်ပါး သဗ္ဗ ပရိစ္ဆိန္ဒကား)၊ ယံ သေနာသနံ-ကို၊ ဘူမိတော- တည်ရာကျမ်းပြင်မှ၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ ယာဝဆဒနံ - အမိုးတိုင်အောင်၊ အာဟတ္ထ- ထိခိုက်၍၊ ပါကာရေနဝါ-တံတိုင်းဖြင့်သော်၎င်း၊ အညေန-အခြားသော၊ ကေန စိဝါ - တစုံတခုသော အကာဖြင့် သော်၎င်း၊ အန္တမသော - အောက်ထစ်ဆုံး အားဖြင့်၊ ဝတ္ထေနပိ-အဝတ်ဖြင့်သော်လည်း၊ ပရိက္ခိတ္တံ- ကာရံအပ်ပြီ၊ အယံ-ဤ ကျောင်းသည်၊ သဗ္ဗပရိစ္ဆိန္ဒာနာမ - မည်သော၊ သေယျာ - မည်၏၊ ဆဒနံ-ကို၊ အနာဟတ္ထ-မထိခိုက်မှု၍၊ သဗ္ဗန္တိမေန-အလုံးစုံသော အပိုင်းအခြားတို့၏အဆုံး၌ ဖြစ်သော၊ ပရိယာယေန-လှည့်လည် ကာရံအပ်သော၊ ဒိယမု ဟတ္ထုဗ္ဗေနေ-

× × × × × × × ×

ဘူမိတော ပဋ္ဌာယ။ ။ “ဘူမိတော ပဋ္ဌာယ ယာဝဆဒနံ” ဟု ဆိုသောကြောင့် အပေါ်က ချထားအပ်သော ကလား စသည်များကို အကာမမြောက်ဟု ဆိုကြ၏။ ထိုအဆိုသည် မသင့်၊ ဘာကြောင့်နည်း၊ ကျမ်းပြင်မှစ၍ အမိုးအထိ၊ အမိုးမှစ၍ ကြမ်းပြင်အထိ ကာရံခြင်း စသည်များသည် လိုရင်းမဟုတ်၊ ဘယ်နည်းဖြင့် ကာကာ, သဗ္ဗ ပရိစ္ဆိန္ဒ ဖြစ်မှုကိုသာ လိုရင်းဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

အခွဲအားဖြင့် ၂ တောင် အစောက်ရှိသော၊ (တတောင်ထွာ အစောက်ရှိသော၊)
ပါကာရာဒိနာ - တံတိုင်း အစရှိသည်ဖြင့်၊ ပရိက္ခိတ္တာပိ - ကာရံ အပ်သော
သေယျာသည်သည်၊ သဗ္ဗပရိစ္ဆိန္ဒာယေဝ - သဗ္ဗပရိစ္ဆိန္ဒာပင်တည်း၊ ဣတိ-သို့၊
ကုရုန္တုဋ္ဌကထာယံ- ဌ၊ ဝုတ္တံ။

ပန- ကား၊ (သဗ္ဗစ္ဆန္ဒသဗ္ဗပရိစ္ဆိန္ဒမှတစ်ပါး ယေဘုယျေနစ္ဆန္ဒ ယေဘုယျေန
ပရိစ္ဆိန္ဒကား၊) ယဿာ - အကြင် ကျောင်း အိပ်ရာနေရာ၏၊ ဥပရိ - အထက်၌၊
ဗဟုတရံ- များစွာသော၊ ဌာနံ- အရပ်ကို၊ ဆန္ဒံ- ဖုံးလွှမ်းအပ်ပြီ၊ (မိုးအပ်ပြီ၊)
အပ္ပံ-အနည်းငယ်သော၊ (ဌာနံ- ကို၊) အစ္ဆန္ဒံ- မဖုံးလွှမ်းအပ်၊ (မမိုးအပ်၊)
သမန္တတောဝါ - ပတ်ဝန်းကျင်၌မူလည်း၊ ဗဟုတရံ - များစွာသော အရပ်ကို၊
ပရိက္ခိတ္တံ - ကာရံအပ်ပြီ၊ အပ္ပံ - အနည်းငယ်သော အရပ်ကို၊ အပရိက္ခိတ္တံ-
မကာရံအပ်၊ အယံ - ဤ ကျောင်းအိပ်ရာနေရာသည်၊ ယေဘုယျေန ၊ ပေ ၊ ပရိ
စ္ဆိန္ဒာနာမ-မည်၏၊ ဟိ-မှန်၊ ဣမိနာလက္ခဏေန - နှင့်၊ သမန္တာဝတော-ပြည့်စုံ
သော ကျောင်းသည်၊ (“ကောပစာရောဟောတိ ” ၌စပ်၊) သတ္တဘူမကော- ဘုံ
ခုနစ်ဆင့်ရှိသော၊ ပါသာဒေါ-သည်၊ သစေပိဟောတိ-အကယ်၍မူလည်း ဖြစ်စေ
ဥားတော့၊ (ဧဝံသတိပိ- သော်လည်း၊) ကောပစာရော - တူသော ဥပစာရှိသည်၊
ဟောတိ - ဖြစ်၏၊ သတဂတ္ထံ-အခမ်းတရာရှိသော၊ စတုဿာလံဝါ- လေးဘက်

x x x x x x x x x

ဆဒနံ အနာဟတ္တံ ၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ ။ ။ ဤ ကုရုန္တိ အဋ္ဌကထာအလို အမိုးထိအောင်
မကာရံအပ်စေကာမူ သဟသေယျအဖြစ်မှ မလွတ်ဟု သိသာ၏၊ ဤ ကုရုန္တိဝါဒကိုပင်
အဋ္ဌကထာ၌ နောက်ထား၍ ပြသဖြင့် လိုရင်းပမာဏဖြစ်သည်ဟု မှတ်၊ ပါကာရာဒိနာ၌
အာဒိဖြင့် နံရံ တံခါးရှက် စသည်ကိုယူ။ [ပဋိစ္ဆန္ဒနာမ အာသနံ ကုဋေနဝါ ကဝါဠေန
ဝါ ကိလဇ္ဇေနဝါ သဒ္ဓဏိပါကာရေနဝါ ရုက္ခေနဝါ ထမ္ပေနဝါ ကောတ္ထဋ္ဌိယာဝါ
ယေန ကေနစိ ပဋိစ္ဆန္ဒံ ဟောတိ၊ (ပဌမ အနိယတပါဠိတော်။)]

သဗ္ဗ ပရိစ္ဆိန္ဒာယေဝ။ ။ စာအုပ်များ၌ ပရိစ္ဆိန္ဒာဟု ဆဒဓာတ်ဖြင့် ရှိ၏၊ ထို ဆဒ
ဓာတ်သည် အမိုး အကာဟူသော အနက်ကို ဟော၏၊ သို့သော် ဤ သဟသေယျ
အခမ်း၌ ဟိုဘက် အခမ်းနှင့် သည်ဘက် အခမ်း ပိုင်းခြားကြောင်းဖြစ်သော အကာ
လည်း ပါဝင်ရကား ပရိစ္ဆိန္ဒဟု ဆဒဓာတ်ဖြင့် ရှိသင့်မည်-ထင်သည်၊ ပရိ-အခမ်း၏
ပတ်ဝန်းကျင်၌ + ဆန္ဒ-ပိုင်းခြားကြောင်းဖြစ်သော အကာ၊ ပဋိစ္ဆန္ဒ အာသနေစသည်
တို့၌ကား ပတိ ဥပသာရအစွမ်းကြောင့် “ဆန္ဒ”ဟု ရှိရသည်။

ကောပစာရော ။ ။ ကော ဥပစာရော ယဿပါသာဒဿာတိ ကောပစာရော-
တခုတည်းသောဥပစာရှိသောပြာသာဒ်၊ ကောပစာရော ဟောတိနောက်၌ “သတဂတ္ထံ ဝါ
စတုဿာလံဝါ”ဟု ဝါ ၂ ခုရှိသည်ကား မကောင်း၊ ကန့်၌ “သတဂတ္ထံ ဝါ စတုဿာ
လံ”ဟု ရှိ၏၊ ကောပစာရောဟောတိကိုပင် လှည့်စပ်ရမည်ဖြစ်၍ စတုဿာလံ နောက်၌
ပါသော “ကေသေယျာ ဣစ္စေဝ သင်္ချိဂစ္ဆတိ”လည်း အပိုဖြစ်ဟန်တူ၏။ [ဤဝါကျမျိုး
ကန့်၌လည်းပါသည်။]

ပတ်လည် တန်းလျားရှည် ကျောင်းသည်မူလည်း၊ (သစေပိဟောဘိ-ဥပတေ၊ ဧဝံသတိပိ-သော်လည်း၊ ဧကပစာရော ဟောတိ၊) [စာအုပ်များ၌ “ဧကသေယျာ ဣစ္စေဝသင်္ချံ ဂစ္ဆတိ - တမိုးတရံထည်းသော ကျောင်း အိပ်ရာနေရာ ဟူ၍သာ ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်၏” ဟု ရှိ၏။] တံ- ထို ကျောင်းအိပ်ရာ နေရာကို၊ သန္ဓာယ-ရည်ရွယ်တော်မူ၍၊ စတုတ္ထ၊ ပေ၊ ပါစိတ္တိယဿာတိ အာဒိ- အစရှိသော စကားကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ-ပြီ။

စ- ဆက်၊ တတ္ထ- ထို စတုတ္ထဒီဝသေ အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ နိပဇ္ဇနမတ္တ နေဝ- လျောင်းရုံမျှကြောင့်ပင်၊ ပါစိတ္တိယံ ဟောတိ၊ ပန - ဆက်၊ သမ္ပဟုလာ- များစွာကုန်သော၊ သာမဏေရာ-တို့သည်၎င်း၊ ဧကော-သော၊ ဘိက္ခု-သည်၎င်း၊ သစေ (ဟောန္တိ-ကုန်အံ့၊ ဧဝံသတိ-သော်၊) သာမဏေရဂဏနာယ-သာမဏေ တို့၏ အရေအတွက်အားဖြင့်၊ ပါစိတ္တိယာ (ဟောန္တိ၊) တေ - ထို သာမဏေ တို့သည်၊ ဥဠာယုဠာယ - ထ၍ထ၍၊ စေ နိပဇ္ဇန္တိ - အကယ်၍ ပြန်အိပ်ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ - ဤသို့ အိပ်ကုန်လသော်၊) တေသံ-ထို သာမဏေတို့၏၊ ပယောဂေ ပယောဂေ-၌၊ ဘိက္ခုဿ-၏၊ အာပတ္တိ (ဟောတိ၊) ဘိက္ခုဿ-၏၊ ဥဠာယုဠာ ယ-၍၊ နိပဇ္ဇနပန-အိပ်ခြင်း၌ကား၊ ဘိက္ခုဿေဝ-၏သာလျှင်၊ ပယောဂေန- ကြောင့်၊ ဘိက္ခုဿ-၏၊ အာပတ္တိ (ဟောတိ၊) ပန-ဆက်၊ သမ္ပဟုလာ-နိသော၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၎င်း၊ ဧကော-သော၊ သာမဏေရာ-သည်၎င်း၊ သစေဟောန္တိ- ကုန်အံ့၊ (ဧဝံဟောန္တေသု - ဤသို့ ဖြစ်ကုန်လသော်၊) သဗ္ဗေသံ - အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့၏၊ အာပတ္တိ - ကို၊ ကရောတိ - သာမဏေက ပြုနိုင်၏၊ တဿ - ထို သာမဏေ၏၊ ဥဠာယုဠာယ-၍၊ နိပဇ္ဇနနပိ-ကြောင့်လည်း၊ ဘိက္ခုနံ- တို့၏၊ အာပတ္တိယေဝ- ပင်တည်း၊ ဥဘယေသံ- ရဟန်းသာမဏေ ၂ ဥပလုံးတို့၏၊ သမ္ပ ဟုလာဘာဝေပိ-များကုန်သည်၏ အဖြစ်၌လည်း၊ ဧသေဝနယော။

x x x x x x x x

ဧကပစာရဖြစ်ပုံ ။ ။ တခုသောလမ်းဖြင့်ဝင်၍ (အမိုးမရှိသော) လွင်ပြင်သို့ မသက်ရောက်ဘဲ အလုံးစုံသော အခန်းတို့၌ လှည့်လည်ခြင်းငှါ လျောက်ပတ်သော ကျောင်းသည် ဧကပစာရမည်၏။ အခန်းတိုင်းမှာ တံခါးအများတပ်ထားသော်လည်း ဧကပစာရ ပင်တည်း။ ထို သတဝတ္ထုကျောင်းမျိုး၌ အခန်းတို့ကို နံရံတို့ဖြင့် ကန့်လျက် ကိုယ်တံခါးနှင့် ကိုယ် တပ်ထားလျှင် နာနူပစာရကည်း။ နံရံတို့ဖြင့် ကန့်ရုံသာ ကန့်၍ တံခါးသီးခြားမတပ်လျှင်ကား တံခါးတပေါက်ထည်းဖြင့် အခန်းအားလုံးသို့ သွားနိုင် သောကြောင့် ဧကပစာရပင်။ [ဧကပစာရော ဧကေန မဂ္ဂေန ပဝိသိတွာ အဗ္ဗော ကာသံ အနောက္ကမိတွာ သဗ္ဗတ္ထ အနုပရိဂမနယောဂေါ၊ ဧတံ(စတုဿာလံ) ဗဟုဒ္ဓါရံပိ ဧကပစာရမေဝ၊ ယတ္ထ ပန ကုဋ္ဌာဒိဟိ ရုန္တိတွာ ဝိသုံ ဒ္ဓါရံ ယောဇေန္တိ၊ နာနူပစာရော ဟောတိ၊ သစေ ပန ရုန္တတိဝေ၊ ဝိသုံ ဒ္ဓါရံ န ယောဇေန္တိ၊ ဧတံပိ ဧကပစာရမေဝ။ - ဝိမတိ။]

အပိစ - စိုးစဉ်းအနည်းငယ် ဆိုဘွယ် အထူးကား၊ ဧတ္ထ - ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊
 ကောဝါသဒိကမ္ပိ-ကောဝါသ အစရှိသည်လည်း ဖြစ်သော၊ စတုတ္ထံ-ကို၊ ဝေဒိ
 တဗ္ဗိ-၏၊ [အာဒိဖြင့် နာနာဝါသ၊ ကေ အနုပသမ္ပန္န၊ နာနာအနုပသမ္ပန္နတို့ကိုယူ။]
 ဟိ-ခဲ့၊ ယော-အကြင် ရဟန်းသည်၊ ကေသ္မိ-တခုသော၊ အာဝါသေ-ကျောင်း၌၊
 ဧကေနဝ-တပါးသလျှင် ဖြစ်သော၊ အနုပသမ္ပန္နန-သာမဏေနှင့်၊ သဒ္ဓိ-
 တကွ၊ တိရတ္ထံ- ၃ ညဉ့်ပတ်လုံး၊ သဟသေယျံ- ကို၊ ကပ္ပေတိ- ပြု၏၊ တဿ-ထို
 ရဟန်း၏၊ စတုတ္ထဒိဝသတော-၄ ရက်မြောက်နေ့မှ၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ ဒေဝသိကာ-
 နေ့တိုင်း နေ့တိုင်း၌ဖြစ်သော၊ အာပတ္တိ (ဟောတိ) [ဒိဝသေ ဒိဝသေ + ပဝတ္တာ
 ဒေဝသိကာ ဟုပြု၊] ယောပိ - အကြင် ရဟန်းသည်လည်း၊ ကေသ္မိယေဝ- တခု
 တည်းပင်လျှင်ဖြစ်သော၊ အာဝါသေ-၌။ [ကောဝါသချင်း တူသောကြောင့် သန္ဓိ
 ဋ္ဌာနာဝဓာရဏ ဝေဖြင့်ဆိုသည်။] နာနာအနုပသမ္ပန္နဟိ - အမျိုးမျိုးသော
 လူသာမဏေတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ - တကွ၊ တိရတ္ထံ သဟသေယျံ ကပ္ပေတိ၊ တဿပိ- ထို
 ရဟန်း၏လည်း၊ (စတုတ္ထ ဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ဒေဝသိကာ အာပတ္တိ။) [ပဋ္ဌမ
 ညဉ့် ဗုဒ္ဓရက္ခိတနှင့် , ဒုတိယညဉ့် ဓမ္မရက္ခိတနှင့် , စသည် သာမဏေ အပြောင်း
 အလွဲဖြင့် အိပ်ခြင်းကို “နာနာအနုပသမ္ပန္နဟိ” ဟု ဆိုသည်။] ယောပိ- အကြင်
 ရဟန်းသည်လည်း၊ နာနာ အာဝါသေသု-အမျိုးမျိုးသော ကျောင်းတို့၌၊ [ပဋ္ဌမ
 ညဉ့် တောင်ကျောင်း, ဒုတိယညဉ့် မြောက်ကျောင်း စသည်၌၊ ဧကေနဝ ၊ ပေ၊
 သဟသေယျံ ကပ္ပေတိ၊ တဿပိ - ထို ရဟန်း၏လည်း၊ (စတုတ္ထ ဒိဝသတော
 ပဋ္ဌာယ ဒေဝသိကာ အာပတ္တိ။] ယောပိ - သည်လည်း၊ ပေ၊ ယောဇနသတမ္ပိ-
 ယူဇနာတရာရှိသော အရပ်သို့လည်း၊ ဂတိ-၍၊ [နာနာအာဝါသ ဖြစ်ကြောင်း
 ထင်ရှားအောင် ယောဇနသတမ္ပိ ဟု ဆိုသည်။] ၊ ပေ ၊ အာပတ္တိ ဟောတိ။

စ-ဆက်၊ အယံ သဟသေယျာပတ္တိနာမ-မည်သည်၊ ဘိက္ခု၊ ၊ ပေ၊ နာမာတိ-
 ဟူ၍၊ ဝစနတော- ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်၊ တိရစ္ဆာနဂတေနပိ-
 နှင့်လည်း၊ သဒ္ဓိ-ကွ၊ ဟောတိ-ဖြစ်နိုင်၏၊ တတြ-ထို တိရစ္ဆာနဂတေနပိ သဒ္ဓိ-
 ဟူသောစကားရပ်၌၊ တိရစ္ဆာနဂတဿ - ၏၊ ပရိစ္ဆေဒေါ - အပိုင်းအခြားကို၊
 မေထုနဓမ္မာပတ္တိယံ- မေထုနဓမ္မအာပတ်၌၊ ဂုတ္တနယေနဝ- ဖြင့်သာလျှင်၊ ဝေဒိ
 တဗ္ဗော၊ [ထို မေထုနဓမ္မအာပတ်၌ “ အပဒါနံ အဟိမစ္ဆာ ” စသည်ဖြင့် ဆိုခဲ့
 သည်။] တဿာ-ကြောင့်၊ ဂေါဓာပိဋ္ဌာလ မဂ်သာဒီသု-ဖွတ်, ကြောင်, မြွေပါအစ
 ရှိသည်တို့တွင်၊ ကောစိ - တကောင်ကောင်သော တိရစ္ဆာန်သည်၊ ပဝိသိတွာ-
 ဝင်၍၊ ဘိက္ခုနော-၏၊ ဝသနသေနာသနေ-နေရာကျောင်း၌၊ ဧကူပစာရ ဋ္ဌာနေ-
 တူသော ဥပစာရှိသော အရပ်၌၊ သစေပိ သယတိ- အကယ်၍မူလည်း အိပ်အံ့၊
 (ဧဝံသတိ - ဤသို့ အိပ်လသော်၊) သဟသေယျာဝ- သည်ပင်၊ ဟောတိ၊ [သဟ
 သေယျအာပတ်သင့်၏-ဟူလို။]

ပန-ဆက်၊ ထမ္ဘာနံ-တိုင်တို့၏၊ ဥပရိ-အထက်၌၊ ကတပါသာဒဿ-ပြုအပ်
 သော ပြာသာဒ်၏၊ (သာမညသမ္ဗန်၊) ဥပရိမတလေန - အထက်အပြင်နှင့်၊
 (အထက်ထပ်နှင့်၊) သဒ္ဓိံ-ကု၊ အသမ္ဗဒ္ဓ ဘိတ္တိကဿ-မဆက်စပ်သော နံရံရှိသော
 ပြာသာဒ်၏၊ (ဝိသေသသမ္ဗန်၊) [ထုတ်၏ထိပ်မှ အပေါက်ပေါ်နေရမည် ဖြစ်၍
 အသမ္ဗဒ္ဓဘိတ္တိကဿဟု ဆိုသည်။] ဘိတ္တိယာ-အောက်ထပ်နံရံ၏၊ ဥပရိ-အထက်
 ၌၊ ဌိတသုသိရတုလာသီသဿ-တည်သော အခေါင်းရှိသော ထုတ်လျှောက်ဥျား၏၊
 (ထုတ်လျှောက်ထိပ်၏၊) သုသိရေန-အခေါင်းဖြင့်၊ ပဝိသိတွာ-ဝင်၍၊ (ဖွတ်စသော
 တိရစ္ဆာန် ဝင်၍၊) တုလာယ - ထုတ်လျှောက်၏၊ အဗ္ဘန္တရေ - အတွင်း၌၊
 သယိတွာ - အိပ်ပြီး၍၊ တေနော သုသိရေန- ထို အခေါင်းဖြင့်ပင်၊ နိက္ခမိတွာ-
 ထွက်၍၊ ယဒိဂစ္ဆတိ-အကယ်၍ သွားအံ့၊ (ဧဝံသတိ-သော်၊) [ဤစကားများဖြင့်
 နာနုပစာရဖြစ်ကြောင်းကို ပြသည်။] ဟေဋ္ဌာပါသာဒေ-ပြာသာဒ်၏အောက်ထပ်
 ၌၊ သယိတဘိက္ခဿ - အိပ်သောရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ၊) ဆဒနေ-
 အမိုး၌၊ ဆိဒ္ဓံ - အပေါက်သည်၊ သစေ ဟောတိ - အကယ်၍ ရှိအံ့၊ (ဧဝံသတိ-
 သော်၊) တေန - ထို အပေါက်ဖြင့်၊ ပဝိသိတွာ - ၍၊ အန္တောဆဒနေ- အမိုး၏
 အတွင်း၌၊ ဝသိတွာ-နေပြီး၍၊ တေနော-ထို အပေါက်ဖြင့်ပင်၊ (သစေ) ပတ္တ
 မတိ-အကယ်၍ ဖဲသွားအံ့၊ [အောက်ထပ်ကိုကား မကူးနိုင်-ဟူလို။] (ဧဝံသတိ-
 သော်၊) နာနုပစာရေ-ကွဲပြားသော ဥပစာရှိသော ကျောင်း၌၊ [အထက်ထပ်နှင့်
 အောက်ထပ် ဥပစာမတူသော ကျောင်း၌၊] ဥပရိမတလေ-အထက်အပြင်၌၊ ဝါ-
 အထက်ထပ်၌၊ ဆဒနဗ္ဘန္တရေ-အမိုးအတွင်း၌၊ သယိတဿ-အိပ်သောရဟန်း၏၊
 အာပတ္တိ-သည်၊ (ဟောတိ၊) ဟေဋ္ဌိမတလေ-အောက်အပြင်၌၊ ဝါ-အောက်ထပ်၌၊
 သယိတဿ အနာပတ္တိ၊ အန္တောပါသာဒေနော - ပြာသာဒ်အတွင်း ဖြင့်ပင်၊
 အာရောဟိတွာ - အထက်ထပ်သို့ တက်၍။ [အတွင်းလှေကားဖြင့် တက်၍၊]
 သဗ္ဗတလာနိ - အလုံးစုံသော အပြင် (အထပ်) တို့ကို၊ သစေ ပရိဘုဉ္ဇန္တိ-
 အကယ်၍ သုံးစွဲကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ၊ သဗ္ဗတလာနိ - တို့သည်၊) ကျေပစာရာနိ-
 တူသော ဥပစာရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ တေသု-ထို အပြင်တို့တွင်၊ ယတ္ထ ကတ္တစိ-
 အမှတ်မရှိတစုံတခုသောအပြင်၌၊ သယိတဿ အာပတ္တိ ဟောတိ။ [အမိုးအတွင်း
 ဝင်၍အိပ်သော ဖွတ်စသောသတွာကြောင့် အာပတ်သင့်ရသည်။]

သဘာသင်္ခေပေန-သဘာပုံသဏ္ဍာန်ဖြင့်၊ ကတေ-ပြုအပ်သော၊ အနုကုန္တက
 သေနာသနေ-ထက်ဝက်နံရံရှိသော ကျောင်း၌၊ သယိတဿ-အိပ်သောရဟန်း၏၊

x x x x x x x x x x

သဘာသင်္ခေပေန ။ ။ ဈေးရုံကို သဘာ ဟု ခေါ်၍ ထိုဈေးရုံအမျိုးအစား၌
 ထည့်၍ယူနိုင်သော ထိုဈေးရုံကဲ့သို့ ဆောက်လုပ်အပ်သော ကျောင်းမျိုးကို “ သဘာ
 သင်္ခေပေန ” ဟု ဆိုသည်။ သံဒိဝိယတိ-ထည့်သွင်းအပ်၏၊ ဣတိ သင်္ခေပေါ၊ သဘာယံ +
 သင်္ခေပေါ သဘာသင်္ခေပေါ=သဘာ၌အမျိုးအစား၌ သွင်းယူနိုင်သော ကျောင်း။

(အာပတ္တိယေဝ, အနာပတ္တိ တို့၌စပ်၊) ဝါဠသင်္ခါတာဒိသု- သားရဲရုပ် တပ် အပ်သော ထုတ်လျောက်အစရှိသည်တို့၌၊ (ထုတ်လျော့စသည်တို့၏ အပေါ်၌၊) ကပေါတာဒယော - ခို အစရှိသော သတ္တုတို့သည်၊ ပဝိသိတွာ - ဝင်၍၊ သယန္တိ-အိပ်ကုန်အံ့၊ အာပတ္တိယေဝ-ပင်တည်း၊ ပရိက္ခေပဿ-အကာအရံ၏၊ ဗဟိ ဂတေ-ပြင်ဘက်၌ရောက်နေသော၊ နိဗ္ဗကောသတ္တန္တ ရေ-တံစက်မြိတ်၏အတွင်း၌၊ (ကပေါတာဒယော - တို့သည်၊) သယန္တိ၊ အနာပတ္တိ။

ပရိမဏ္ဍလံဝါ- အပိုင်းကျောင်းသည် သော်၎င်း၊ စတုရသံဝါ- လေးထောင့် ကျောင်းသည်သော်၎င်း၊ ဧကစ္ဆဒနာယ- တခုသော အမိုးရှိသော၊ ဂဗ္ဘမာလာယ - အခန်းအစဉ်ဖြင့်၊ သတဂဗ္ဘံ - အခန်းတရာရှိသော၊ သေနာသနံ - သည်၊ စေပိဟောတိ-အကယ်၍မူလည်းဖြစ်စေဥးတော့၊ တတြိ-ထိုကျောင်း၌၊ ဧကေန- တပေါက်သော၊ သာဓာရဏ ဒွါရေန-အများနှင့်ဆက်ဆံသော တံခါးပေါက်ဖြင့်၊ ပဝိသိတွာ- ၍၊ ဝိသုံ-သီးခြား၊ ပါကာရေန- အကာဖြင့်၊ အပရိစ္ဆိန္န ဂဗ္ဘုပစာ ရေ - မပိုင်းဖြတ်အပ်သော အခန်း ဥပစာရှိကုန်သော၊ သဗ္ဗဂဗ္ဘေ - အလုံးစုံသော အခန်းတို့သို့၊ စေ ပဝိသန္တိ-အကယ်၍ ဝင်နိုင်ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ဧကဂဗ္ဘေပိ- တခုသော အခန်း၌လည်း၊ အနုပသမ္ပန္ဓေ - လူသာမဏေသည်၊ နိပဇ္ဇေ - အိပ်လ သော်၊ သဗ္ဗဂဗ္ဘေသု-အလုံးစုံသောအခန်းတို့၌၊ နိပဇ္ဇာနံ-အိပ်ကုန်သောရဟန်း

x x x x x x x x x

အဗ္ဗုကုဋ္ဌက သေနာသနေ ။ ။ နံရံ ၄ ဘက်မကားဘဲ ၃ ဘက်သာ ကာအပ် သော ကျောင်းကို “အဗ္ဗုကုဋ္ဌက သေနာသန” ဟု ခေါ်သည်။ တနည်း-ကျောဘက် ၌သာ နံရံအပြည့်ထောင်၍ ထိပ် ၂ ဘက်၌ နံရံတဝက်သာ ရှိသော (ရွှေမျက်နှာက အကာမရှိသော) ကျောင်းကို “အဗ္ဗုကုဋ္ဌကသေနာသန” ဟု ခေါ်၏။ ဂဏ္ဍိပုဒ်၌ကား နံရံအပြည့် ထောင်မထူးဘဲ ဘေးပတ်ပတ်လည် တဝက်စီသာ နံရံထောင်ထားသော ကျောင်းကို “အဗ္ဗုကုဋ္ဌကသေနာသန” ဟု ဆိုသည်။

ဝါဠသင်္ခါတေ။ ။ တိုင်တို့၏အထက်၌ ခြင်္သေ့ရုပ်စသည်တို့ရှိသော ထုတ်လျော့ ကို “ဝါဠသင်္ခါတ” ဟု ခေါ်သည်။ ထိုထုတ်လျောက် စသည်တို့၏ အပေါ်၌ သဟ သေယျလေသံသော ခိုစသော သတ္တုတို့ဝင်၍ အိပ်အံ့၊ အာပတ်ပင်တည်း၊ ဘဒ္ဒကြောင့် နည်း၊ ဧကူပစာရဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ [“အပဒါနံ အဟိမစ္ဆာ, ဒွိပဒါနံ ကုတ္တုဒိ” စသည်ဖြင့် ပါရာဇိက၌ ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ကြက်နှင့် အလားတူသော ခိုစသော သတ္တု တို့ကို “ကပေါတာဒယေဉ” ဟု ဆိုသည်။]

ဝိသုံ အပရိစ္ဆိန္န ဂဗ္ဘုပစာရေ ။ ။ အပိုင်းဖြစ်စေ လေးထောင့်ဖြစ်စေ အလည်၌ ဟာလာဟင်းလင်း ထား၍ ဘေးပတ်လည်၌ အခန်းများစွာ စဉ်တန်းလျက် ရှိသော ကျောင်းဝယ် အခန်းတို့၏ရှေ့၌ ဥပစာရှိ၏။ ထို ဥပစာ၌ တနေရာနှင့် တနေရာ မကူး နိုင်အောင် ပိုင်းခြားထားသော အကာမရှိ။ [ယခုအခါ အမြန်မီးရထား၌ တွဲတိုင်း သို့ပင် အမိုးအကာရှိသောလမ်းဖြင့် လျှောက်သွားနိုင်ရကား ဤအသွားနှင့် သဘော တူသောကြောင့် ထိုတွဲအားလုံး ဧကူပစာရဖြစ်သည်။]

တို့၏ အာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ သပမုခါ - အဥးစမုခ်နှင့် တကွဖြစ်ကုန်သော၊ ဂဗ္ဘာ - အခန်းတို့သည်၊ သစေ ဟောန္တိ - ကုန်အံ့၊ ပမုခဿ - အဥး စမုခ်၏၊ ဥပရိ - အထက်၌၊ အစ္စန္တိ - အမိုးမရှိသည်၊ (သမာနံ - သော်၊) ဥစ္စဝတ္ထုကံ - မြင့်သောအကြည်ရှိသည်၊ စေပိ ဟောတိ - အကယ်၍မူလည်း ဖြစ်စေဥးတော့၊ [အောက်ခံမြေခုံကို “အကြည်” ဟု ခေါ်၏။ “ထို အကြည်ကမြင့်နေလျှင် အကာ သဘောဖြစ်သောကြောင့် အာပတ်ကိုပြုနိုင်၏” ဟု ယူမည်စိုး၍ “စေပိ ဟောတိ” ဟုဆိုသည်။] (ဧဝံ သတိပိ) ပမုခေ - ၌၊ သယိတော - အိပ်သော သာမဏေသည်၊ ဂဗ္ဘေ - အခန်း၌၊ သယိတာနံ - အိပ်ကုန်သော ရဟန်းတို့၏၊ အာပတ္တိံ - ကို၊ န ကာရောတိ - နိုင်၊ [ဧကစ္စန္တ မဟုတ်သောကြောင့် အာပတ်မသင့်။]

ပန - ဆက်၊ ဂဗ္ဘစ္စဒနေနေဝ - အခန်း၏ အမိုးနှင့်သာလျှင်၊ သဒ္ဓိံ - ကွ၊ သဗ္ဗဒ္ဓစ္စဒနံ - ဆက်စပ်နေသော အမိုးရှိသည်၊ သစေ ဟောတိ - အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ တတြထို အဥးစမုခ်၌၊ သယိတော - အိပ်သော သာမဏေသည်၊ သဗ္ဗေသံ - အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့၏၊ အာပတ္တိံ - ကို၊ ကာရောတိ - ပြုနိုင်၏၊ ကသ္မာ - နည်း၊ သဗ္ဗစ္စန္တတ္တာ - အလုံးစုံ မိုးအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း၊ သဗ္ဗ ပရိစ္ဆိန္နတ္တာစ - အလုံးစုံ ကာရံအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်းတည်း၊ ဟိ - မှန်၊ (တနည်း) ကသ္မာ - အဘယ့်ကြောင့် သဗ္ဗပရိစ္ဆိန္န ဖြစ်ရသနည်း၊ ဟိ (ယသ္မာ) - ကြောင့်၊ ဂဗ္ဘပရိက္ခေပေါ ယေဝ - အခန်း၏ အကာသည်ပင်၊ အဿ - ထိုအဥးစမုခ်၏၊ ပရိက္ခေပေါ - အကာသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ - ထို ကြောင့်တည်း၊ ဟိ - မှန်၊ ဧတေနော နယေန ဤနည်းဖြင့်ပင်၊ အဋ္ဌကထာသု - ရှေးအဋ္ဌကထာတို့၌၊ လောဟပါသာဒပရိက္ခေပဿ - လောဟပါသာဒ အကာ၏၊ စတုသု - ၄ ဘက်ကုန်သော၊ ဒွါရကောဋ္ဌကေသု - တံခါးမုခ်တို့၌၊ အာပတ္တိံ - ကို၊ ဝုတ္တာ - ဆိုအပ်ပြီ။

ပန - ဆက်၊ အန္ဓကဋ္ဌကထာယံ - ၌၊ အပရိက္ခိတ္တေ ပမုခေ အနာပတ္တိတိ - ဟူသော သီဟိုဠ်အဋ္ဌကထာစကားကို၊ ဇဝတိယာ - အကြည်နှင့်၊ ဝိနာ - ကင်း၍၊ ဘူမိယံ - ၌၊ (ဌိတံ - တည်သော၊) ပမုခံ - အဥးစမုခ်ကို၊ သန္ဓာယ - ၍၊ ကထိတံ - ဆိုအပ်ပြီ၊ ဣတိ - သို့၊ ယံ - အကြင် စကားကို၊ ဝုတ္တံ - ပြီ၊ တံ - ထိုစကားကို၊ အန္ဓကရဋ္ဌေ - အန္ဓကတိုင်း၌၊ ပါဠေက္ကသန္ဓိဝေသာ - အသီးအသီး စုဝေးတည်နေကုန်

x x x x x x x x

ဂန္ထိ၊ ပေ၊ ကေပေါယေဝ။ ။ ဤစကားသည် ပရိမဏ္ဍလ၊ စတုရဿကျောင်း၏ အဆက်တည်း၊ ထို့ကြောင့် အခန်း၏ အဥးစမုခ်တွေမှာ အမိုးဆက်လျက် ရှိနေလျှင် အခန်း၏ ကျောဘက် အကာသည် စမုခ်၏ အကာလည်း ဖြစ်သည် - ဟု ဆိုသည်။ [ဤစကားကိုထောက်၍ ယခုခေတ် ဆောင်မ ရှေ့က စာမြင် (စမြင်) ပါနေသော ကျောင်းများသည် ရှေ့တည့်တည့်မှာ အကာမပါသော်လည်း ထိပ် ၂ ဘက်မှာ အကာ ပါလျှင် ဆောင်မကျောဘက် အကာသည် စမြင်၏အကာဖြစ်နေရကား များစွာအကာ ရှိသောနေရာဖြစ်သည် - ဟု မှတ်ပါ။]

သော၊ ကေစ္ဆဒနာ—တူသော အမိုးရှိကုန်သော၊ (တခန်းနှင့် တခန်း အမိုးချင်း ဆက်နေကုန်သော၊) ဝဗ္ဗပါဠိယော-အခန်းအစဉ်တို့ကို၊ (တန်းလျားရှည်အခန်း တို့ကို) သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊ စ - ဆက်၊ တတ္ထ- ထို အန္ဓကဋ္ဌကထာ၌၊ ဘူမိယံ ဝိနာ ဇဂတိယာတိ- ဟူသော၊ ယံ-အကြင် စကားကို၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တံ- ထိုစကားသည်၊ အဋ္ဌကထာသု - ရှေးအဋ္ဌကထာတို့၌၊ နေဝအတ္ထိ-မရှိ၊ ပါဠိယာ- ဖါဠိတော်နှင့်၊ နသမေတိ-မညီညွတ်၊ ဟိ-မှန်၊ ဒသဟတ္ထုဗ္ဗေဓာပိ- ဆယ်တောင် အမြင့်အစော ရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ ဇဂတိ-အကြည်သည်၊ [အရှင်၊ မြေ စသည်တို့ဖြင့် စိထား အပ်သော ခုံသည်၊] ပရိက္ခေပ သင်္ချံ-အကာ ဟု ရေတွက်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ နဝစ္ဆတိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တတ္ထ-ထိုအန္ဓကအဋ္ဌကထာ၌၊ ဒုတိယသိက္ခာပဒေ- ဒုတိယသဟသေယျသိက္ခာပုဒ်၌၊ ဇဂတိယာ-အကြည်၏၊ ပမာဏံ-ကို၊ ဝတ္တာ- ဆိုပြီး၍၊ ဧတံ၊ ပေ၊ ဟောတိတိ- ဟူ၍၊ ယမ္ဗိ- အကြင် စကားကိုလည်း၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တံ-ထို စကားကို၊ နဂဟေတဗ္ဗံ-မယူထိုက်။

ကေသာလ၊ ပေ၊ သန္ဓိဝေသာ-တဆောင်တည်းကျောင်း၊ ၂ ဆောင်တွဲကျောင်း၊ ၃ ဆောင်တွဲကျောင်း၊ ၄ ဆောင်တွဲကျောင်း အဖြစ်ဖြင့် စုဝေးတည်နေကုန်သော၊ သေဝိမဟာပါသာဒါ - အကြင်များစွာသော ပြာသာဒ်တို့သည်လည်း၊ (သန္ဓိ- ရှိတတ်ကုန်၏၊) [တချို့ အရပ်၌ ရှေးက မိဘများဆောက်ထားသော ကျောင်းမ နှင့်တွဲ၍ ဆောက်ထားတတ်ကြသည်။] ကေသ္မိံဩကာသေ-တခုသောအရပ်၌၊ ပါဒေ - ခြေတို့ကို၊ ဓောဝိတွာ - ဆေးပြီး၍၊ ပဝိဋ္ဌေန - ဝင်သော ရဟန်းသည်၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော ပြာသာဒ်တို့၌၊ အနုပရိဝန္တံ-အစဉ်အတိုင်း လှည့်လည် ခြင်းငှါ၊ သက္ကာ - တတ်ကောင်းကုန်သည်၊ ဟောန္တိ- ဖြစ်ကုန်၏၊ တေသုပိ-ထို ပြာသာဒ်တို့၌လည်း၊ သဟသေယျာပတ္တိယာ- မှ၊ န မုစ္ဆတိ- မလွတ်၊ [အကြား အကြား၌ အကာရှိသော်လည်း တဆက်တည်း ဝင်နိုင် ထွက်နိုင်သောကြောင့် အာပတ်မှ မလွတ်။] တသ္မိံ တသ္မိံ ဌာနေ-၌၊ ဥပစာရံ-ကို၊ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ-ပိုင်းခြား ၍၊ ကတာ - ပြုအပ်ကုန်သည်၊ သစေဟောန္တိ - ကုန်အံ့၊ (ဝေံသန္ဓေသု - ကုန် လသော်၊) ကေပစာရဌာနေယေဝ-တူသော ဥပစာရှိသောအရပ်၌သာ၊ အာပတ္တိ- သည်၊ (ဟောတိ၊) ဒ္ဓိဟိ- ၂ ခုကုန်သော၊ ဒ္ဓါရေဟိ-တံခါးပေါက်တို့ဖြင့်၊ ယုတ္တ သ - တပ်ယှဉ်အပ်သော၊ [တောင်ဘက်က တံခါးတပေါက် , မြောက်ဘက်က

x x x x x x x x

ပါဠိတ္ထေ သန္ဓိဝေသာ ။ ။ အခြားတန်းလျားနှင့် ကပ်၍ ဆက်၍ မထားဘဲ သီးခြားတည်နေသောဝဗ္ဗပါဠိကို “ ပါဠိတ္ထေသန္ဓိဝေသာ ” ဟု ဆိုသည်။ ထို တန်း တည်းရှိသော တိုက်ခန်း၏ အခန်းရှေ့မျက်နှာသာ အဥျးစမုခ်သည် “ ဇဂတိ ” ခေါ် ခုံပါပါ၊ မပါပါ အဘယ်မှာ အကာဖြစ်နိုင်တော့အံ့နည်း။ [“ မဟိယံ ဇဂတိ ဝုတ္တာ၊ မန္ဒိရာလိန္ဒဝတ္ထုမိ ” - အဘိဓာန် ၉၉၇၊ အာလိန္ဒဝတ္ထု - ဆင်ဝင်စမုခ်၏ အကြည် (မြေခုံ)၊ ရှေ့ပြဲသော ဥစ္စဝတ္ထုနှင့် ဤ ဇဂတိသည် အတူပင်။]

တံခါးတပေါက်စသည်ဖြင့်တပ်ထားအပ်သော၊] သုခာဆဒနမဏ္ဍပ်၏ အလယ်က အကာ၌၊
 အမိုးရှိသော မဏ္ဍပ်၏၊ [မဏ္ဍပ်ဆိုသော်လည်း အကာရှိသည်။] မဇ္ဈေ - ဌ၊
 ပါကာရံ - အကာအရံကို၊ ကရောန္တိ - ပြုကုန်အံ့၊ [ထို အကာ၌ တံခါးပေါက်
 မရှိသောကြောင့် အဆက်ပြတ်နေသည်။] ဧကေနဒွါရေန-တဘက်သောတံခါးဖြင့်၊
 ပဝိသိတွာ- ဝင်၍၊ ဧကသ္မိံ ပရိစ္ဆေဒေ- တခုသော အပိုင်းအခြား၌၊ အနုပသမ္ပ
 န္ဓော-လူသာမဏေသည်၊ သယတိ-အိပ်အံ့၊ ဧကသ္မိံ (ပရိစ္ဆေဒေ-၌) ဘိက္ခု-
 သည်၊ (သယတိ-အံ့) အနာပတ္တိ။

ပါကာရေ-အကာ၌၊ (ပြုခဲ့သော သုခာဆဒနမဏ္ဍပ်၏ အလယ်က အကာ၌၊)
 ဂေါဓဒီနံ - ဖွတ်အစရှိသော သတ္တုတို့၏၊ ပဝိသနမတ္တမ္ပိ - ဝင်နိုင်ခြင်း အတိုင်း
 အရှည် ရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ [ဝင်နိုင်လောက်ရုံဖြစ်သော၊] ဆိဒ္ဓ္ဓံ - အပေါက်
 သည်၊ ဟောတိ-ရှိအံ့၊ ဧကသ္မိံ စပရိစ္ဆေဒေ-၌လည်း၊ ဂေါဓာ-တို့သည်၊ သယန္တိ-
 အိပ်ကုန်အံ့၊ အနာပတ္တိယေဝ - သည်သာ၊ (ဟောတိ) ဟိ- မှန်၊ ဆိဒ္ဓ္ဓေန-
 အပေါက်ကြောင့်၊ ဂေဟံ-သည်၊ ဧကူပစာရံနာမ-မည်သည်၊ နဟောတိ-မဖြစ်၊
 ပါကာရမဇ္ဈေ-အကာအလယ်၌၊ ဆိဒ္ဓ္ဓိတွာ-ဖြတ်တောက်၍၊ ဒွါရံ-တံခါးကို၊
 သစေ ယောဇေန္တိ-အကယ်၍ ယှဉ်တပ်ကုန်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ဧကူပစာရတယ-
 ကြောင့်၊ အာပတ္တိ-သည်၊ (ဟောတိ-၏) [အပိုင်းအခြား ၂ ခုတွင် ဖွတ်အိပ်ရာ
 အပိုင်းအခြား၏ ဟိုဘက်အပိုင်းအခြား၌ အိပ်သောရဟန်းမှာ အာပတ်သင့်၏။]
 တံဒွါရံ - ထို တံခါးပေါက်ကို၊ ကဝါဠေန- တံခါးရွက်ဖြင့်၊ ပိဒဟိတွာ- ပိတ်၍၊
 သယန္တိ-အိပ်ကုန်အံ့၊ အာပတ္တိယေဝ-ပင်တည်း၊ ဟိ-မှန်၊ ဒွါရံပိဒဟနေန-
 တံခါးပေါက်ကို ပိတ်ခြင်းကြောင့်၊ ဂေဟံ - သည်၊ နာနူပစာရံနာမ - မည်သည်၊
 နဟောတိ၊ ဒွါရံဝါ - တံခါးပေါက်သည်မူလည်း၊ အဒွါရံ - တံခါးပေါက်မဟုတ်
 သည်၊ (နဟောတိ) ဟိ-မှန်၊ ကဝါဠံ-ကို၊ သံဝရဏပိဝရဏေဟိ-ပိတ်ခြင်းဖြင့်ခြင်း
 တို့ဖြင့်၊ ယထာသုခံ - ချမ်းသာသည်အား လျော်စွာ၊ ဝဠုနတ္ထာယ - သုံးစွဲခြင်း
 အကျိုးငှါ၊ ကတံ-ပြုအပ်ပြီ၊ ဝဠုနုပစ္စေဒနတ္ထာယ-သုံးစွဲခြင်းကို ဖြတ်တော်ခြင်း
 အကျိုးငှါ၊ (မသုံးစွဲနိုင်ဘို့ရာ) န (ကတံ)- ပြုအပ်သည်မဟုတ်၊ ပန-ဆက်၊ တံ

x x x x x x x x

နဟိ ဆိဒ္ဓ္ဓေန၊ ပေ၊ ဟောတိ။ ။ ဖွတ်စသောသတ္တုတို့ ဝင်နိုင်ရုံ အပေါက်ဖြစ်လျှင်
 ကား ထိုအပေါက်ကြောင့် ကျောင်းသည် ဧကူပစာရမဖြစ်နိုင်၊ သို့သော် အပေါက်က
 နံရံ၏အောက်ဘက်မှ တတောင့်ထွာအတွင်း၌ ရှိနေလျှင် ထိုအပေါက်က လူများတိုး
 နိုင်လောက်အောင် ကျယ်နေပါမူ ဒွါရပင် ဖြစ်တော့၏၊ ထို့ကြောင့် ဧကူပစာရဖြစ်နိုင်
 သည်၊ [နဟိ ဆိဒ္ဓ္ဓေန ဂေဟံ ဧကူပစာရံ နဟောတိတိ ဧတ္ထ သစေ ဥဗ္ဗေဓေန ဒိယဗု
 ဟတ္ထပ္ပန္တိရေ မနုဿာနံ သဗ္ဗရဏပ္ပဟောနကံ ဆိဒ္ဓ္ဓံ ဟောတိ၊ တမ္ပိ ဒွါရမေဝါတိ
 ဧကူပစာရံ ဟောတိ-ဋီကာ။] ဤစကားကို ထောက်၍ လေသောက်ပြုတင်းလည်း
 ဝင်နိုင်ထွက်နိုင်လောက်အောင် ကျယ်လျှင် ဒွါရဟူ၍ပင် ဆိုထိုက်၏။

ဒွါရံ-ကို၊ ပုန-ဖန်၊ ဣဋ္ဌကာဟိ-အုဋ္ဌတို့ဖြင့်၊ သစေပိဒဟန္တိ-အကယ်၍ပိတ်လိုက် ကုန်အံ့၊ (အသေ ပိတ်လိုက်ကုန်အံ့၊) (ဧဝံသတိ) အဒ္ဓါရံ- တံခါးမဟုတ်သည်၊ ဟောတိ၊ ပုရိမ-ရှေးဖြစ်သော၊ နာနုပစာရဘာဝေယေဝ- နာနုပစာရ၏ အဖြစ် ဌိသ၊ တိဋ္ဌတိ-တည်တော့၏။

ဒီဃပမုခံ-ရှည်သော အဥးစမုခံရှိသော၊ စေတိယဃရံ-စေတီကျောင်းဆောင် သည်၊ ဟောတိ-ရှိတတ်၏၊ [စေတီ၏ အတွင်းလိုက်ဂူကို “စေတီယဃရံ” ဟု ခေါ်သည်၊ စေတီငယ်ကို မိုးကာထားသော ကျောင်းဖြစ်လျှင်လည်း စေတီယ ဃရံတည်း။] ကေကဝါဠိ-တခုသော တံခါးရွက်သည်၊ အန္တော-အတွင်း၌၊ ကေကဝါဠိ-သည်၊ ဗဟိ-ပြင်ဘက်၌၊ (ဟောတိ-ရှိအံ့၊) [တံခါးရွက် ၂ ခု ဆိုသော် လည်း ဤခုရာ၌ တံခါးရွက်ပေါက် ၂ ပေါက် ဟု ဆိုလိုဟန်တူသည်။] ဒွိန္ဒူ - ၂ ခုကုန်သော၊ ကဝါဠာနံ-တို့၏၊ အန္တရေ-အကြား၌ အနုပသမ္ပန္နော- သည်၊ အန္တောစေတီယဃရေ-စေတီကျောင်းဆောင်အတွင်း၌၊ သယန္တဿ-အိပ်သော ရဟန်း၏၊ အာပတ္တိံ ကရေတိ-နိုင်၏၊ (ကသ္မာ-နည်း၊) ကေပစာရတ္တာ-(စေတီ ကျောင်းဆောင်နှင့်စမုခံတို့၏) တူသော ဥပစာရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

တတြ - ဒွိန္ဒူကဝါဠာနံ ၊ ပေ ၊ ကေပစာရတ္တာ ဟူသော ထိုစကားရပ်၌၊ ယဿ-အကြင် ပရဝါဒီ ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ (ဤဒီသီ-ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ စောဒနာ- စောဒနာခြင်းသည်၊) သိယာ - ဖြစ်ရာ၏၊ (ကိဒီသီ - သော၊ စောဒနာ - သည်၊ သိယာ-နည်း၊) အယံ ကေပစာရနာနုပစာရတာနာမ-ဤကေပစာရ နာနုပစာရ ၏ အဖြစ်မည်သည်ကို၊ ဥဒေါသိတ သိက္ခာပဒေ-၌၊ (ဒုတိယကထိန သိက္ခာပုဒ် ၌၊) ဝုတ္တာ- ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣပေန-ဤသဟသေယျ သိက္ခာပုဒ်၌ကား၊ သေယျာနာမ၊ ပေ၊ ပရိစ္ဆိန္နာတိ-ဟူ၍၊ ဣကမေဝ-ဤမျှလောက်ကိုသာ၊ ဝုတ္တံ- ပြီ၊ ပိဟိတဒ္ဓါရေ- ပိတ်အပ်သော တံခါးပေါက်ရှိသော၊ ဂဗ္ဘောစ-အခန်းသည် သည်လည်း၊ (တံခါးရွက်ပိတ်ထားသော အခန်းသည်လည်း၊) သဗ္ဗပရိစ္ဆိန္နောဝ- အလုံးစုံထက်ဝန်းကျင် ကာအပ်သည်သာ၊ ဟောတိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တတ္ထ-ထို ပိတ်အပ်သော တံခါးပေါက်ရှိသောအခန်း၌၊ အန္တော- အတွင်း၌၊ သယိတေန- အိပ်သော လူသာမဏေနှင့်၊ သဒ္ဓိံ-အတူ၊ (သယန္တဿဝေ- အိပ်သော ရဟန်း ၏သာလျှင်၊) အာပတ္တိံ (ဟောတိ)- ဖြစ်သည် မဟုတ်လော၊ ဗဟိ - အခန်း ပြင်ဘက်၌(အပြင်ဘက်စမုခံ၌)၊ သယိတေန-အိပ်သော လူသာမဏေနှင့်၊ (သဒ္ဓိံ သယန္တဿ-၏၊) အနာပတ္တိံ-သည်၊ (ဟောတိ-ဖြစ်သည် မဟုတ်လော၊) ဣတိ- သို့၊ (ဤဒီသီ စောဒနာ, သိယာ-၏၊ ဤသို့ ရှေ့ပြန်လှည့်။)

သော-ထို ပရဝါဒီကို၊ ဧဝံ - သို့၊ ဝတ္ထုဗ္ဗော - ထိုက်၏၊ (ကိံ-နည်း၊) အပိ ဟိတဒ္ဓါရေ ပန-မပိတ်အပ်သော တံခါးရှိသော ကျောင်း၌ကား၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ ဗဟိ-ပြင်ဘက်၌၊ သယိတေန-အိပ်သော လူသာမဏေနှင့်၊ (သဒ္ဓိံ သယန္တဿ-

၏။) အာပတ္တိ-သည်။ (ဟောတိ-နည်း။) ဣတိ-ဤသို့။ ဝတ္ထုဗျော-၏။ ပမုခဿ-
 အဥးစမုခ်၏။ ဂဟေန - အခန်းနှင့်။ သဒ္ဓိံ - တကွ။ သဗ္ဗစ္ဆန္တတ္တာ - အလုံးစုံ
 မိုးအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (အာပတ္တိ - သည်။ ဟောတိ - ၏။ ဣတိ-ဤသို့
 ဖြေလတံ။) ကိံပန- အသို့နည်း။ ဂဟေ-ကို။ ပိဟိတေ-ပိတ်အပ်သော်။ ဆဒနံ-
 အမိုးသည်။ ဝိဒ္ဓန္တိ-ဖျက်အပ်သည်။ ဝါ-ပျက်သွားသည်။ ဟောတိ-ဖြစ်သလော။
 ဣတိ-ဤသို့ မေးထိုက်၏။ န ဝိဒ္ဓန္တိ-မဖျက်အပ်ပါ။ ဝါ-မပျက်ပါ။ ဂဟေန-နှင့်။
 သဒ္ဓိံ, ပမုခဿ-၏။ သဗ္ဗ ပရိစ္ဆိန္နတာ - အလုံးစုံ ကာအပ်သည်၏အဖြစ်သည်။
 န ဟောတိ-မဖြစ်။ (ဣတိ-ဤသို့ ဖြေလတံ။) ပရိက္ခေပေါ-အကာကို။ ဝိဒ္ဓတ္ထော
 ကိံ - ဖျက်အပ်သလော။ ဣတိ - ဤသို့ မေးထိုက်၏။ [အဥးစမုခ်၏ အကာကို
 ပရိက္ခေပဟု ဆိုသည်။] အဒ္ဓါ - မချွတ်ကေန်။ ဝက္ခတိ - ပြောလတံ။ (ပရိက္ခေ
 ပေါ-ကို။) န ဝိဒ္ဓတ္ထော-မဖျက်အပ်ပါ။ ကဝါဠေန-တံခါးရှက်ဖြင့်။ ဥပစာရော-
 ကို။ ပရိစ္ဆန္ဒော-ပိုင်းဖြတ်အပ်ပြီ။ ဣတိ-ဤသို့ ပြောလတံ။ ဧဝံ-သို့။ ဒုရံ-အဝေးသို့။
 ဂတိံပိ- သွား၍လည်း။ ပုန- ဖန်။ ဧကူပစာရ နာနူပစာရတံယေဝ- အဖြစ်သို့
 သာ။ ပစ္စာဂမိဿတိ-ပြန်ရောက်လတံ။

အဝိစ - သည်သာမကသေး။ (ဖြေရှင်းစရာ ရှိသေး၏- ဟူလို) ဗျဉ္ဇနမတ္ထေ
 ယေဝ-သဒ္ဓါမျှသာ။ (သဒ္ဓါဟောနိုင်သလောက်သာ) အတ္ထော-အနက်သည်။
 ဝါ-ကို။ သုဝိညေယျော-လွယ်ကူစွာ သိထိုက်သည်။ ယဒိသိယာ - အကယ်၍
 ဖြစ်အံ့။ (ဧဝံသတိ-သော်။) သဗ္ဗစ္ဆန္တာတိ- ဟူ၍။ ဝစနတော- ဟောတော်မူခြင်း
 ကြောင့်။ [ဆန္ဒာဟု လာသမျှ၌ ပါဠိတော်ဝယ် အမိုး၅ မျိုးသာလာသောကြောင့်။]
 ပဉ္စန္ဒ-၅ မျိုးသော အမိုးတို့တွင်။ အညတရေန ဆဒနေန-တမျိုးမျိုးသော အမိုး
 ဖြင့်။ ဆန္ဒာဝေ-မိုးအပ်သောကျောင်း သည်သာ။ သေယျာ-သေယျာမည်သည်။
 သိယာ - ဖြစ်ရာ၏။ အညေန - အမိုး ၅ မျိုးမှ အခြားသောအမိုးဖြင့်။ (ဆန္ဒာ-
 မိုးအပ်သောကျောင်းသည်။ သေယျာ-သည်။) န-မဖြစ်ရာ။ စ-ဆက်။ ဧဝံသတိ-
 သော်။ ပဒရစ္ဆန္ဒာဒိသု - ပျဉ်ချပ်မိုးအပ်သောကျောင်း အစရှိသည်တို့၌။ (အနုပ
 သဗ္ဗန္ဓန သဒ္ဓိံ သယန္တဿ) အနာပတ္တိ - သည်။ သိယာ - ဖြစ်ရာ၏။ တတော-
 ထိုသို့ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ ယဒတ္ထိံ - အကြင်အကျိုးငှါ။ (လူသာမဒဏနှင့် အတူ

x x x x x x x

ဧဝံ ဒုရဗ္ဗိ ဂန္တာ ။ ။ စကားသွားအားဖြင့် ကျယ်ပြန့်သွားသည်ကို “ဧဝံ ဒုရဗ္ဗိ
 ဂန္တာ” ဟု ဆိုသည်။ စောဒကပုဂ္ဂိုလ်သည် “အယံ ဧကူပစာရ နာနူပစာရတာနာမ
 ဥဒေါသိတသိက္ခာပဒေဝုတ္တာ” ဟု ဆို၍ ဧကူပစာရ နာနူပစာရအသုံးကို သဘောမတူ
 သဖြင့် စောဒနာနေခြင်း ဖြစ်၏။ သို့သော် ပရိဟာရပုဂ္ဂိုလ်က ပြန်၍ မေးရာ၌ကား
 “ကဝါဠေန ပရိစ္ဆိန္နော ဥပစာရော” ဟု သူသဘောမကျခဲ့သော ဥပစာကိုပင် ပြန်၍ဝန်ခံ
 ရသည်။ ထို့ကြောင့် “ပုန ဧကူပစာရ နာနူပစာရတံယေဝ ပစ္စာဂမိဿတိ” ဟု ဆိုသည်။
 မိမိပယ်အပ်ခဲ့သော ဧကူပစာရ နာနူပစာရကိုပင် ပြန်၍လက်ခံရသည်-ဟူလို။

မအိပ်စေခြင်းအကျိုးငှါ၊) သိက္ခာပဒံ-ကို၊ ပညတ္တံ-ပြီ၊ သွေဝ အတ္ထော-ထိုအကျိုး သည်ပင်၊ ပရိဟာသေယျ-ယုတ်လျော့ရာ၏၊ (သွေဝအတ္ထော-သည်၊) ပရိဟာယ တုဝါ-ယုတ်လျော့သည်မူလည်း ဖြစ်စေ၊ မာ ပရိဟာယတုဝါ-မယုတ်လျော့သည် မူလည်း ဖြစ်စေ၊ ကထံ-အဘယံကြောင့်၊ အဝုတ္တံ-မဟောအပ်သော စကားကို၊ ဂဟေတဗ္ဗံ-ယူထိုက်သနည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြောအံ့၊ ကောဝါ- အဘယ်သူသည် မူလည်း၊ (ဘယ်သူကတော့)၊ အဝုတ္တံ - ကို၊ ဂဟေတဗ္ဗံ - ထိုက်၏၊ ဣတိ - သို့၊ ဝဒတိ- ပြောနေသနည်း၊ (မဟောအပ်တာကို ယူရမည်ဟု ဘယ်သူကမှ မပြော ပါ- ဟူလို၊) ဟိ-သာမကကား၊ အနိယတေသု-အနိယတသိက္ခာပုဒ် ၂ ပါးတို့၌၊ ပဋိစ္ဆန္ဒနာမ၊ ပေ၊ ဟောတီတိ- ဟူ၍၊ ဧတံ (သုတ္တံ)- ဤပါဠိကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ [ပဋိစ္ဆန္ဒ- ဖုံးကွယ်အပ်သော၊ အာသနံနာမ-အာသန မည်သည်၊ ကုဇ္ဈနဝါ-နံရံဖြင့် သော်၎င်း၊ ကဝါဠေနဝါ-တံခါးရွက်ဖြင့်သော်၎င်း၊ ကိလဇ္ဈနဝါ- ဖျာဖြင့်သော်၎င်း၊ သာဏိပါကာရေနဝါ- တင်းတိမ်ကန့်လန့်ကာ ဖြင့် သော်၎င်း၊ ရုက္ခနဝါ-သစ်သားဖြင့်သော်၎င်း၊ ထမ္ဘနဝါ-တိုင်ဖြင့်သော်၎င်း၊ ကောဠလိကာယဝါ- ကဲလားဖြင့်သော်၎င်း၊ ယေနကေနစိ- အမှတ်မရှိ တစုံတခု သောအကာဖြင့်၊ ပဋိစ္ဆန္ဒ-ဖုံးကွယ်အပ်သည်၊ ဟောတိ-၏။]

တသ္မာ- ကြောင့်၊ တတ္ထ- ထို အနိယတသိက္ခာပုဒ် ၂ ပါးတို့၌၊ ယေနကေနစိ- အမှတ်မရှိ တစုံတခုသော အကာဖြင့်၊ ပဋိစ္ဆန္ဒ - ဖုံးကာအပ်သော နေရာသည်၊ ပဋိစ္ဆန္ဒမဝ- ပဋိစ္ဆန္ဒသည်သာ၊ (ဟောတိ) ယထာ- သို့၊ ဧဝံ- တူ၊ ဣဓာပိ- ဤသိက္ခာပုဒ်၌လည်း၊ ဂဟေတဗ္ဗံ- ယူထိုက်၏၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ သေနာသနံ- ကျောင်းသည်၊ ခုဒ္ဒကံဝါ- ငယ်သည်မူလည်း၊ ဟောတု- ဖြစ်စေ၊ မဟန္တံဝါ- ကြီးသည်မူလည်း၊ ဟောတု- စေ၊ အညေန - အခြားသော ကျောင်းနှင့်၊ သဒ္ဓိံ - တကွ၊ သမ္ဗဒ္ဓံဝါ - ဆက်စပ်အပ်သည်မူလည်း၊ ဟောတု- စေ၊ အသမ္ဗဒ္ဓံဝါ- မဆက်စပ်အပ်သည်မူလည်း၊ ဟောတု-စေ၊ ဒီဃံဝါ- အရှည်မူလည်း၊ ဟောတု၊ ဝန္တံဝါ - အပိုင်းသည်မူလည်း၊ (ဟောတု၊) စတုရသံဝါ- ၄ ထောင့်မူလည်း၊ (ဟောတု)၊ ကေဘူမကံဝါ-ဘုံတဆင့် ရှိသည်မူလည်း၊ (ဟောတု) အနေက ဘူမကံဝါ- များသော ဘုံအဆင့် ရှိသည်မူလည်း၊ (ဟောတု)၊ ယံယံ - အကြင် အကြင်ကျောင်းသည်၊ ကောပစာရံ- တူသောဥပစာ ရှိ၏၊ သဗ္ဗတ္ထ- အလုံးစုံသော၊ တတ္ထ တတ္ထ- ထိုထိုကျောင်း၌၊ (သာမည) ယေနကေနစိ- အမှတ်မရှိ တစုံတခု သော၊ ပဋိစ္ဆန္ဒအနေန- ဖုံးကာကြောင်းဖြစ်သော အမိုးအကာဖြင့်၊ သဗ္ဗစ္ဆန္ဒ - အလုံးစုံမိုးအပ်သော၊ သဗ္ဗပရိစ္ဆိန္ဒ- အလုံးစုံကာအပ်သော ကျောင်း၌သော်၎င်း၊ ယေဘုယျေန- များသောအားဖြင့်၊ ဆန္ဒ- မိုးအပ်သော၊ ယေဘုယျေန-ဖြင့်၊ ပရိ စ္စိန္ဒေဝါ - ကာအပ်သော ကျောင်း၌ သော်၎င်း၊ သဟသေယျာပတ္တိ - သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ- ဤသို့ မှတ်ထိုက်၏။

ဥပဗုဒ္ဓန္တေ ၊ ပေ ၊ ဒုက္ကဋ်ဿာတိ ဣတ္ထိ- ဌာ၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) သဗ္ဗန္တေ ဥပဗုဒ္ဓိန္တိန္တေတိ ဝေမာဒီသုပိ- ဤသို့အစရှိသော ကျောင်းတိုင်းလည်း၊ မဟာပစ္စရိယံ- ဌာ၊ ဒုက္ကဋ်မေဝ- သည်သာ၊ (ဟောတိ၊) ဣတိ ဝုတ္တံ၊ မဟာ အဋ္ဌကထာယံပန- ဌာကား၊ သဗ္ဗန္တေ- အလုံးစုံမိုးအပ်သော၊ ယေဘုယျေန- များသော အားဖြင့်၊ ပရိစ္ဆိန္တေ- ကာအပ်သောကျောင်း၌၊ (အနုပသမ္ပန္နနသဒ္ဓိံ သယန္တဿ၊) ပါစိတ္တိယံ (ဟောတိ၊) သဗ္ဗန္တေ - အလုံးစုံ မိုးအပ်သော၊ ဥပဗုဒ္ဓိန္တိန္တေ - ထက်ဝက် ကာအပ်သော ကျောင်း၌၊ ပါစိတ္တိယံ (ဟောတိ၊) ယေဘုယျေန- အားဖြင့်၊ ဆန္တေ- မိုးအပ်သော၊ ဥပဗုဒ္ဓိန္တိန္တေ- ဌာ၊ ပါစိတ္တိယံ (ဟောတိ၊) သဗ္ဗပရိစ္ဆိန္တေ- အလုံးစုံမိုးအပ်သော၊ ယေဘုယျေန- အားဖြင့်၊ ဆန္တေ- ကာအပ်သော ကျောင်း၌၊ ပါစိတ္တိယံ (ဟောတိ၊) သဗ္ဗပရိစ္ဆိန္တေ- သော၊ ဥပဗုဒ္ဓိန္တိန္တေ- ထက်ဝက် မိုးအပ်သောကျောင်း၌၊ ပါစိတ္တိယံ (ဟောတိ၊) ယေဘုယျေန - ဖြင့်၊ ပရိစ္ဆိန္တေ- ကာအပ်သော၊ ဥပဗုဒ္ဓိန္တိန္တေ - ဌာ၊ ပါစိတ္တိယံ (ဟောတိ၊) ပါဠိယံ - ပါဠိတော်၌၊ ဝုတ္တပါစိတ္တိယေန - ဟောတော်မူအပ်သော ပါစိတ်အာပတ်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ ၊ သတ္တ- ၇ ပါးကုန်သော၊ ပါစိတ္တိယာနိ (ဟောန္တိ၊) ဣတိ- သို့၊ ဝုတ္တံ - ဆိုအပ်ပြီ၊ သဗ္ဗန္တေ- သော၊ စူဠကပရိစ္ဆိန္တေ- အနည်းငယ် ကာအပ်သောကျောင်း၌၊ (အနုပသမ္ပန္နနသဒ္ဓိံ သယန္တဿ) ဒုက္ကဋ် (ဟောတိ) ၊ ပေ၊ ပါဠိယံ- ဌာ၊ ဒုက္ကဋ်လောသော ဒုက္ကဋ်နှင့်၊ သဟ၊ ပဉ္စ - ၅ ပါးကုန်သော၊ ဒုက္ကဋ်နိ (ဟောန္တိ၊) ဣတိ- သို့၊ ဝုတ္တံ- ပြီ၊ ပေ၊ အနာပတ္တိ။

× × × × × × × ×

ပါဠိယံ ဝုတ္တ ပါစိတ္တိယေန ၊ ပေ ၊ ဝုတ္တံ ။ ။ ပါဠိတော်၌ သဗ္ဗန္တေ သဗ္ဗပရိစ္ဆိန္တေ သေယျာဝယ် အိပ်သောရဟန်းမှာ ပါစိတ်အာပတ် ၊ ယေဘုယျေနန္တေ ယေဘုယျေန ပရိစ္ဆိန္တေ သေယျာဝယ် အိပ်သောရဟန်းမှာ ပါစိတ်အာပတ်၊ ဤပါစိတ်အာပတ် ၂ ချက်ကို တသဘောတည်း ပါစိတ်အာပတ် တချက်ဟု ယူ၍ ဆိုခဲ့ပြီးသော ပါစိတ်အာပတ် ၆ ချက်နှင့် ပေါင်းလျှင် ပါစိတ်အာပတ် ၇ ချက်ဖြစ်၏။ [သတ္တ ပါစိတ္တိယာနိတိ ပါဠိယံ ဝုတ္တပါစိတ္တိယဒ္ဓယံ သာမညတော ဧကတ္ထေန ဂဟေတွာ ဝုတ္တံ၊ - ဝိကာ။] “အတ္တင်္ဂတေ သူရိယေ ၊ ပေ၊ ဘိက္ခု နိပဇ္ဇတိ အာပတ္တိ ပါစိတ္တိယဿ” စသည်ဖြင့် ပါဠိတော်၌ ပြအပ်သော အာပတ်များကား ကျောင်းအားလုံးနှင့်ဆိုင်သော အာပတ်များတည်း။

ဥပဗုဒ္ဓန္တေ ၊ ပေ ၊ အနာပတ္တိ။ ။ ၄ ပုံတွင် ၁ ပုံမိုးအပ်၊ ၃ ပုံမမိုးအပ်လျှင် စူဠကန္တေ၊ ၃ ပုံတွင် ၂ ပုံ မိုးအပ်၊ ၁ ပုံ မမိုးအပ်လျှင် ယေဘုယျေနန္တေ၊ ၂ ပုံတွင် ၁ ပုံ မိုးအပ်၊ ၁ ပုံ မမိုးအပ်လျှင် ဥပဗုဒ္ဓိန္တိန္တေ သေနာသနတည်း၊ ဤသို့ ဥပဗုဒ္ဓိန္တိန္တေ စသည် ခွဲခြားပုံကို သိပါ။ စူဠကပရိစ္ဆိန္တေ စသည်တို့၌လည်း ဤနည်းပင်တည်း။ [စူဠကန္တေဒီနိ စေတ္ထ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ ယဿ စတုသု ဘာဂေသု ဧကော ဆန္တော၊ သေသာ အတ္တန္တော၊ ဣဒံ စူဠကန္တေ၊ ယဿ တိသု ဘာဂေသု ဒွေ ဆန္တော၊ ဧကော အတ္တန္တော၊ ဣဒံ ယေဘုယျေနန္တေ၊ ယဿ ဒွိသု ဘာဂေသု ဧကော ဆန္တော၊ ဧကော အတ္တန္တော၊ ဣဒံ ဥပဗုဒ္ဓိန္တိန္တေ သေနာသနံ၊ စူဠကပရိစ္ဆိန္တေဒီနိပိ ဣမိနာဝနယေန ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ - ဝိကာ။]

စ-ဆက်၊ သဗ္ဗတ္ထန္တံ သဗ္ဗအပရိစ္ဆန္တိန္တေတိ ဧတ္ထ-ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ (သေနာ သနံ-သည်။) သေနမ္မမဏ္ဍပဝဏ္ဏံ-သေနမ္မမည်သော မဏ္ဍပ်၏ပုံသဏ္ဍာန်ရှိသည်။ ဟောတိ- ၏။ ဣတိ- သို့။ ဝုတ္တံ- ရှေးအဋ္ဌကထာတို့၌ ဆိုအပ်ပြီ။ ဣမိနာပိ-ဤ စကားကြောင့်လည်း၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံစပ်။) ယထာ-အကြင် အခြင်းအရာကြောင့်၊ ဇဂတိ - မြေခုံ (အကြည်) သည်၊ ပရိက္ခေပသင်္ချံ - အကာအရံဟူသော အရေအတွက်သို့၊ နဝတ္ထတိ၊ ဧတံ- ဤ ဇဂတိ၏ အကာအရံဟူသော အရေအတွက်သို့ မရောက်ခြင်း ဟူသော အခြင်းအရာကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဣတိ - ဤသို့ မှတ်အပ်၏။ [ယောဇနာ၌ကား အနက်တမျိုး ပေးသေး၏။] သေသံ၊ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။..... သဟသေယျသိက္ခာပဒံ ပဉ္စမံ။

ဒုတိယ သဟသေယျ သိက္ခာပုဒ်

ဒုတိယသဟသေယျ သိက္ခာပဒေ-၌၊ အာဝသထာဂါရန္တိ-ကား၊ အာဝန္တ၊ ကာနံ-ညွှတ်သည်တို့၏၊ ဝသနာဂါရံ-နေရာအိမ်သည်၊ (တည်းခိုရာ စရပ်သည်)၊ [ပညတ္တံ ဟောတိ၌ စပ်၊ ဝသန္တိ ဧတ္ထာတိ ဝသထော၊ အာဝန္တ၊ ကာနံ + ဝသထော အာဝသထော၊ အာဝသထောစ + သော + အဂါရံစာတိ အာဝသထာဂါရံဟု ပြု၊] ပညတ္တံ ဟောတိတိ-ကား၊ ပုညကာမတာယ - ကောင်းမှုကို အလိုရှိသူ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ကတူာ - ဆောက်လုပ်၍၊ ထပိတံ - ထားအပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ၊ ယေန၊ပေ၊ ဥပသင်္ကမိတိ-ကား၊ အသုကသ္မိံ နာမ ဌာနေ-ထိုမည်သော အရပ်၌၊ ပညတ္တံ - တည်ထားအပ်ပြီးသော၊ အာဝသထာဂါရံ - ညွှတ်သည်တို့

x x x x x x x x

သေနမ္မ မဏ္ဍပဝဏ္ဏံ ။ ။ သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ အလုံးစုံ မိုး၍ ပတ်ဝန်းကျင် မြေခုံ (အကြည်) ပါရှိသော စည်းဝေးရာ မဏ္ဍပ်တဆောင်ရှိ၏။ ထိုမဏ္ဍပ်ကို “သေနမ္မ”ဟု နာမည်ခေါ်သတတ်၊ ထို သေနမ္မ မဏ္ဍပ်သည် အပရိစ္ဆန္တိဖြစ်၍ အာပတ်ကို မပြုတတ်၊ အကယ်၍ ဇဂတိခေါ် မြေခုံ (အကြည်) သည် အကာဖြစ်အံ့၊ ထို သေနမ္မမဏ္ဍပ်သည် အပရိစ္ဆန္တိ သေနာသနမဖြစ်နိုင်ရာ၊ အမှန်မှာ ထို သေနမ္မမဏ္ဍပ်သည် အပရိစ္ဆန္တိ သေနာသနပင်တည်း၊ ဤ သေနမ္မမဏ္ဍပ်၏ အပရိစ္ဆန္တိ သေနာသနအဖြစ်ကို ထောက်၍ ဇဂတိ သည် အကာအရံမဟုတ်ဟု သိသာသည်-ဟူလို။

မှတ်ချက်။ ။ ပဌမ သဟသေယျသိက္ခာပုဒ်၌ “ဘိက္ခုံ ထပေတွာ အဝသေသော” ဟု ဆိုသော်လည်း မာတုဂါမ မပါ၊ ဘဒ္ဒကြောင့်နည်း-ဒုတိယ သဟသေယျ သိက္ခာပုဒ်၌ မာတုဂါမကို သီးခြားယူလတံ ဖြစ်သောကြောင့်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ပါရိသေသနည်း၊ ဂေါဗလိဗဒ္ဓနည်း၊ ပုညညာဏ သမ္ဘာရ နည်းအားဖြင့် အထီးဖြစ်သော အနုပသမ္ပန္န များကိုသာ ယူရတော့သည်။ [ဂဏ္ဍိပဒေသု ပန တီသုပိ “ဣမသ္မိံ သိက္ခာပဒေ မာတုဂါမဿ ဝိသံ ဝုစ္စမာနတ္တာ ပဌမသိက္ခာပဒေ “ ဘိက္ခုံ ထပေတွာ အဝသေသော အနုပသမ္ပန္နောနာမဒ္ဓ”တိ ပုရိသသေဝ ဂဟဏံ အနုစ္စဝိက”န္တိ ဝုတ္တံ-ဒီကာ။]

တည်းခိုရာစရပ်သည်၊ အတ္တိ - ၏၊ ဣတိ - သို့၊ မနုဿာနံ - တို့၏ (စကားကို) သုတွာ-၍၊ ဥပသင်္ကမိ-သွားပြီ၊ ဂန္ဓဂန္ဓိနိတိ-ကား၊ အဂရ ကုက္ကိုမာဒိနံ-အကျော် ကုက္ကံမံ အစရှိကုန်သော၊ ဂန္ဓာနံ-နံသာတို့၏၊ ဂန္ဓော- အနံတည်း၊ ဂန္ဓဂန္ဓော- နံသာတို့၏ အနံ၊ [ဂန္ဓာနံ + ဂန္ဓော၊] အဿာ- ထိုမိန်းမ၏၊ သော- ထို နံသာ တို့၏ အနံသည်၊ အတ္တိ-၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဂန္ဓဂန္ဓိနိ-မည်၏၊ သာဠကံ နိက္ခိပိ တွာတိ - ကား၊ ဣမဗ္ဗိ ဝိပုကာရံ - ဤ ဖောက်ပြန်သော အခြင်းအရာကိုလည်း၊ ပဿန္တဿ - မြင်ရသော၊ အဿ - ဤရဟန်း၏၊ ရာဂေါ - သည်၊ အပ္ပေဝနာမ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ-ဖြစ်တန်ရာ၏၊ ဣတိ-သို့၊ စိန္တေ တွာ-၍၊ ဧဝံ-သို့၊ အကာသိ-ပြုပြီ။

ဩက္ခိပိတွာတိ - ကား၊ အဓော - အောက်၌၊ ခိပိတွာ- ချ၍၊ [အောက်၌ မျက်လွှာချ၍။] အစ္စယောတိ- ကား၊ အပရာဓော- အပြစ်သည်၊ မံ အစ္စာဂမာ တိ- ကား၊ မံ - တပည့်တော်မကို၊ အတိက္ကမ္မ - ကျော်လွန်၍၊ အဘိဘဝိတွာ- လွမ်းမိုး၍၊ ပဝတ္တော-ဖြစ်ပါပြီ၊ [အစ္စာဂမာကို “အတိ+အဂမာ” ဟု ခွဲ၊ အတိကို “အတိက္ကမ္မ” ဟု ဖွင့်၍၊ အဂမာကို “ပဝတ္တော” ဟု ဖွင့်၏။] သေသံ- ကြွင်းသော အစီအရင်ကို၊ ပဌမသိက္ခာပဒေ- ၌၊ ဝုတ္တနယေနော ဝေဒိတဗ္ဗိ- ၏။

ဟိ - အထူးကား၊ အယမေဝ - ဤ ဆိုအပ်လတံ သည်သာ၊ ဝိသေသော- ထူး၏၊ ပဌမသိက္ခာပဒေ - ၌၊ စတုတ္ထဒီဝသေ - ၄ ရက်မြောက်နေ့၌၊ အာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ဣမ- ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ ပဌမဒီဝသေဝိ- ၌သော်မှလည်း၊ (အာပတ္တိ ဟောတိ)၊ [ဝိသည် သန္တာဝနာ , ဒုတိယနေ့ စသည်၌ ဆိုဘွယ်ပင် မရှိ ဟု ဂရဟာကိုဆည်း။] ဒိဿမာနက ရူပါဟိ-ထင်ရှားသော ရုပ်အဆင်းရှိကုန်သော၊ ယက္ခိ ပေတိဟိ - ဘီလူးမ , ပြိတ္တာမတို့နှင့်၎င်း၊ မေထုနဓမ္မ ဝတ္ထုဘူတာယဇေ- မေထုနအကျင့်၏ တည်ရာဖြစ်၍ ဖြစ်သည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ တိရစ္ဆာနဂတိတ္ထိ ယာစ-တိရစ္ဆာန် မနှင့်၎င်း၊ (သဟ, သေယျံ ကပ္ပေန္တဿ) ဒုက္ကဋ် (ဟောတိ)၊ သေသာဟိ-ကြွင်းသောအမတို့နှင့်၊ (ဒိဿမာနက မဟုတ်သော ယက္ခိ ပေတိမ, မေထုနဓမ္မ ဝတ္ထု မဟုတ်သော သေးငယ်သော တိရစ္ဆာန်မ တို့နှင့်၊ သဟ , သေယျံ ကပ္ပေန္တဿ) အနာပတ္တိ၊ (ဣတိ-ဤကား အထူးတည်း၊) သမုဠာနာ ဒိနိ, ပဌမသဒိသာနေဝ- ပဌမသိက္ခာပုဒ်၏ သမုဠာန် အစရှိသည်တို့နှင့် တူကုန် သည်သာ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။...ဒုတိယ သဟသေယျ သိက္ခာပဒံ ဆဋ္ဌံ။

x x x x x x x x x

ဒိဝါသေယျ။ ။ ဤ သိက္ခာပုဒ်ပါဠိတော်၌ “ အတ္တင်္ဂတေ သူရိယေ ” စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူသောကြောင့် “ မာတုဂါမနှင့်သဟသေယျ ပြုရာ၌ ညဉ့်အခါဖြစ်မှ အပတ် သင့်၏၊ နေ့အခါဖြစ်လျှင် အပတ်မသင့် ” ဟု ဇီကာဆိုသည်။

ဓမ္မဒေသနာ သိက္ခာပုဒ်

သတ္တမသိက္ခာပဒေ - ဌ။ ယရဏီတိ - ကား၊ ယရသာမိနိ - အိမ်ရှင်မတည်း။
 [ယရသဒ္ဓူပပဒ , နိဓာတ်, အပစ္စည်း၊ နဝယ်ကို ကာပြန်၍ ယရဏဟု ဖြစ်၏။
 ထို့နောက် ဣတ္ထိဇောတက ပစ္စည်းသက်၍ ယရဏီ ဟု ပြီးသည်။ ယရံ- အိမ်ကို၊
 ဝါ- အိမ်၏ အမှုကိစ္စကို (ဌာနပစာ)၊ နေတိ- ဆောင်တတ်၏။ ဣတိ ယရဏီ။]
 နိဝေသန ဒွါရေတိ- ကား၊ နိဝေသနဿ- အိမ်၏။ မဟာဒွါရေ-တံခါးမကြီး၌၊
 (အိမ်၏ အဝင် အထွက် တံခါးမကြီး၌) ယရသုဏှာတိ- ကား၊ တသ္မိံယရေ-
 ထို အိမ်၌၊ သုဏှာ-ချွေးမသည်။ (နိသိန္ဒာ ဟောတိ၌စပ်။) [ယရေ+သုဏှာ
 ယရသုဏှာ။] အာဝသထဒွါရေတိ-ကား၊ ဩဝရကဒွါရေ-အခန်း၏ တံခါးပေါက်
 ၌။ [“အာဝတံာ ပဝိသိတွာ ဝသန္တိ ဧတ္ထာတိ အာဝသထော ” ဟုပြု။] ဝိသဠေနာ
 တိ-ကား၊ သုနိဂ္ဂတေန-ကောင်းစွာ ထွက်သော၊ သဒ္ဓေန- အသံဖြင့်၊ ဝိဝဇ္ဇေနာ
 တိ-ကား၊ သုဠု - ကောင်းစွာ၊ ပကာသေန - ထင်ရှားသော၊ အသံဝုတေန-
 မပိတ်ဆို့အပ်သောအသံဖြင့်၊ [အသံကို ချုပ်၍ အုပ်၍မပြောဘဲ ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း
 ပြောအပ်သော အသံဖြင့်။] ဓမ္မော ဒေသေတဗ္ဗောတိ - ကား၊ သရဏသီလာဒိ
 ဘေဒေါ-သရဏဂုံ, သီလအစရှိသော အပြားရှိသော၊ အယံဓမ္မော- ကို၊ ကထေ
 တဗ္ဗော (နန) - ဟောထိုက်သည် မဟုတ်ပါလော၊ (ပါဠိတော်၌ နနနှင့်တွဲ၍
 ပေးရသည်။) အညာတုန္တိ-ကား၊ အာဇာနိတုံ-သိခြင်းငှါ။ [“သက္ကာ-တတ်ကောင်း
 ပါ၏ ” ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊ အညာတုံ၌ အကို ပဋိသေခကြံ၍ “မသိခြင်းငှါ” ဟု
 အနက်ပေးမည်စိုးသောကြောင့် “အာဇာနိတုံ” ဟု ဖွင့်သည်။ အာ ရှေးရှိသော
 ဉာဓာတ်, ညသံယုဂ်ကြောင့် အာကို အရဿပြု။]

ဝိညနာ ပုရိသဝိဂ္ဂဟေနာတိ - ကား၊ ပုရိသဝိဂ္ဂဟံ-ယောက်ျား၏ ကိုယ်ကို၊
 ဝဟေတွာပိ-ယူ၍လည်း၊ ဌိတေန-တည်သော၊ န ယက္ခေန-ဘီလူးလည်း မဟုတ်
 သော၊ နပေတေန- ပြိတ္တာလည်း မဟုတ်သော၊ န တိရစ္ဆာနဝတေန - သော၊
 ဝိညနာ- တတ်သိနားလည်းသော၊ ပုရိသေန - ကို၊ (အညတြ၌ စပ်၊ ဝိဂ္ဂဟဟု
 လာသမျှ၌ ယောက်ျား အစစ်ကိုသာ ယူရသောကြောင့် “ ပုရိသဝိဂ္ဂဟံ ပေ ၊ န
 တိရစ္ဆာနဝတေန ” ဟု ဝိသေသနပြုသည်။) အနာပတ္တိ၊ ပေ၊ ဝိဂ္ဂဟေနာတိ-ကား၊
 ဝိညနာ - တတ်သိ နားလည်သော၊ ပုရိသဝိဂ္ဂဟန - ယောက်ျား၏ ကိုယ်နှင့်၊
 (ယောက်ျား အစစ်နှင့်) သဒ္ဓိံ - ကွ၊ ဌိတာယ - တည်သော မာတုဂါမအား၊
 ဗဟုမ္ပိ-များစွာလည်း ဖြစ်သော၊ ဓမ္မံ-ကို၊ ဒေသေန္တဿ-ဟောသော ရဟန်း၏၊
 အနာပတ္တိ၊ ဆပ္ပဉ္စဝါစာဟိတိ-ကား၊ ဆဟိဝါ-ဖြေခန်းသော်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊
 ပဉ္စဟိဝါ-၅ ခွန်းသော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝါစာဟိ-စကားတို့ဖြင့်၊ [အချိုး
 စာအုပ်များ၌ ဝါသဒ္ဓါ မပါ။] ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဒေသေတိ-ဟော၏၊
 တဿပိ-ထို ရဟန်း၏လည်း၊ အနာပတ္တိ၊ [“ ဆဝါ+ပဉ္စဝါ ဆပ္ပဉ္စာ ” ဟု

သင်္ချောဘယပဒ ဗဟုဗ္ဗိဟိ သမာသ်ပြု၍ “ ဆပ္ပဉ္စတ+ တာ+ ဝါစာယောစာတိ ဆပ္ပဉ္စဝါစာယော” ဟု ပြု၊ ဤသို့ “ ဆပ္ပဉ္စ ” ပုဒ်က သင်္ချောဘယပဒဗဟုဗ္ဗိဟိ သမာသ်ဖြစ်သောကြောင့် “ ဆဟိဝါ ပဉ္စဟိဝါ ” ဟု ဝါပါသင့်သည်။]

တတ္ထ-ထိုဆပ္ပဉ္စဝါစာဟိ ဟူသော စကားရပ်၌၊ ဧကော-တခုသော၊ ဂါထာ ပါဒေါ- ဂါထာ၏ ပါဒသည်၊ ဧကဝါစာ - တခွန်းသော စကားတည်း၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ သဗ္ဗတ္ထ - အလုံးစုံသော စကားတို့၌၊ ဝါစာပမာဏံ-စကားတခွန်း၏ အတိုင်းအရှည်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗ-၏၊ [ဂါထာဗန္ဓဖြင့်ဟောသည်ကို ရည်ရွယ်၍ “ဧကော ဂါထာပါဒေါဧကောဝါစာ” ဟု ဆိုသည်၊ စုက္ခိယဖြင့် ဟောလျှင်ကား ဝိဘတုန္တ တပုဒ်ကို စကားတခွန်း ဟု ယူထိုက်၏၊ ဧကောဂါထာပါဒေါတိ ဣဒံ ဂါထာဗန္ဓမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊ အညတ္ထပန ဝိဘတ္တိအန္တပဒမေဝ ဂဟေတဗ္ဗန္တိ ဝဒန္တိ၊-ဇိုကာ။] အဋ္ဌကထာဝါ-အဋ္ဌကထာကို သော်၎င်း၊ ဓမ္မပဒံဝါ-ဓမ္မပဒကို ၎င်း၊ ဇာတကာဒိဝတ္ထုဝါ - ဇာတ် အစရှိသော ဝတ္ထုကိုသော်၎င်း၊ ကထေတု ကာမော-ဟောခြင်းငှါ အလိုရှိသည်၊ သစေ ဟောတိ- အံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဆပ္ပဉ္စ ပဒမတ္ထမေဝ-၆ပုဒ် ၅ ပုဒ်မျှကိုသာ၊ ကထေတံ ဝဇ္ဇတိ၊ ပါဠိယာ-ပါဠိတော်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ-တကွ၊ ကထေန္တေန-ဟောသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဧကပဒံ-တခုသောပုဒ်ကို၊ ပါဠိတော- ပါဠိတော်မှ၎င်း၊ ပဉ္စ-၅ ခုသော ပုဒ်တို့ကို၊ အဋ္ဌကထတော- မှ၎င်း၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ဆပဒါနိ-၆ ပုဒ်တို့ကို၊ အနတိက္ကာမေတွာဝ-မလွန်စေမူ၍သာ၊ ကထေတဗ္ဗော- ဟောထိုက်၏၊ ဟိ-မှန်၊ ပဒသော ဓမ္မေ - ၌၊ ဝုတ္တပ္ပဘောဒေါ- ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော ဓမ္မသည်၊ ဣဓာပိ - ဤ သိက္ခာပုဒ်၌လည်း၊ သဗ္ဗော-အလုံးစုံသော၊ ဓမ္မောယေဝ-ပင်တည်း၊ [ပဒသော ဓမ္မသိက္ခာပုဒ်လာ ဓမ္မနှင့် ဤသိက္ခာပုဒ်လာ ဓမ္မသည် သဘောတူပင်-ဟူလို။] တသ္မိံ ဒေသေတိတိ- ကား၊ တသ္မိံ ခဏေ-၌၊ ဒေသေတိ- ဟောအံ၊ [ထို ခဏဟူသည် မာတုဂါမက ထပြီးနောက် ပြန်ထိုင်ရာ ခဏတည်း၊ ပါဠိတော်ကို ကြည့်ပါ။] ဝါ- တနည်း၊ ဧတံ-ဤတသ္မိံ ဟူသော သဒ္ဓါသည်၊ သမ္ပဒါနတ္ထေ-သမ္ပဒါန် အနက်၌၊ ဘုမ္မဝစနံ- သတ္တမိဝိဘတ်ရှိသော သဒ္ဓါတည်း၊ တဿာ-ထို မာတုဂါမအား၊ ဒေသေတိ-အံ၊ ဣတိအတ္ထော-နက်။ [ဝါတက်သောနည်း၌ တသ္မိံ သည် ဝိဘတ္တိဝိပလ္လာသသာမက လိင်္ဂဝိပလ္လာသလည်း ဖြစ်သည်၊ မာတုဂါမကို စွဲရသော်လည်း ဝိသေသနမှာ တဿာ ဟု ဣတ္ထိလိန်ပင်တည်း။]

x x x x x x x x

ဧကံပဒံ၊ ပေ၊ ကထေတဗ္ဗော။ ။ ဤစကားဖြင့် သင်္ဂါယနာ ၃ တန်တင်အပ်သော ပါဠိတော်အဋ္ဌကထာကိုသာ ဓမ္မဟု ဆိုလို၏၊ မြန်မာဘာသာ ဒမိဋ္ဌဘာသာတို့ဖြင့်ကား ၆ ခွန်းထက် အပိုအလွန်လည်း ဟောနိုင်သည်၊ အဋ္ဌကထံ ဓမ္မပဒံ ဇာတကာဒိဝတ္ထု ဝါတိ ဣဒိနာပိ ပေါရာဏာ သင်္ဂါတိအာရဋ္ဌမေဝ အဋ္ဌကထာတိ ဝုတ္တန္တိ ဝဒန္တိ၊ အဋ္ဌ ကထာဒိပါဠိ ထပေတွံ ဒမိဋ္ဌာဒိဘာသန္တရေန ယထာရုစိ ကထေတံ ဝဇ္ဇတိ၊-ဇိုကာ။

အညိဿာ မာတုဂါမဿာတိ-ကား၊ ဧကိဿာ-တယောက်သော မာတုဂါမ
 အား၊ ဒေသေတွာ - ခဟာပြီး၍၊ ပုန-တဖန်၊ အာဂတာဂတာယ- လာသော
 လာသော၊ အညိဿာပိ-အခြား မာတုဂါမအားလည်း၊ ဒေသေတိ-ဟောပြန်အံ့၊
 ဣတိဧဝံ-သို့၊ ဝါ-ဤနည်းအားဖြင့်၊ ကောသနေ-တနေရာတည်း၌၊ နိသိန္ဒော-
 ထိုင်လျက်၊ မာတုဂါမသတသဟဿန္ဓမ္မိ - မာတုဂါမ တသိန်း တို့အားလည်း၊
 ဒေသေတိ- အံ့၊ ဣတိအတ္ထော- နက်၊ မဟာပစ္စရိယဋ္ဌကထာယံ- ၌၊ ဝုတ္တံ- ပြီ၊
 (ကိံ)၊ သမံ-အညီအမျှ၊ နိသိန္ဒာနံ-ထိုင်နေကုန်သော၊ မာတုဂါမာနံ-တို့အား၊
 (ဒေသေတိ-၌စပ်၊) တုမှာကံ-သင်တို့အား၊ (ဒေသေဿာမိ-၌စပ်၊) ဧကေကိ
 ဿာ-တယောက်တယောက်အား၊ ဧကေကံ-တပုဒ်တပုဒ်သော၊ ဂါထံ-ကို၊
 ဒေသေဿာမိ-ခဟာအံ့၊ တံ- ထို ဂါထာကို၊ သုဏာထ- နားထောင်ကြလော၊
 ဣတိ - ဤသို့ပြော၍၊ ဒေသေတိ - အံ့၊ အနာပတ္တိ၊ ပဌမံ- မဟောမိ ရှေးဥျးစွာ၊
 ဧကေကိဿာ-အား၊ ဧကေကံ ဂါထံ, ကထေဿာမိ-အံ့၊ ဣတိ-သို့၊ အာဘောဝံ-
 နှလုံးသွင်းမှုကို၊ ကတွာ-ပြု၍၊ ဇာနာပေတွာ- နားလည်စေပြီး၍၊ (ထိုသို့ဟောမည်
 ဟု အသိပေးပြီး၍) ကထေတုံ ဝန္နတိ၊ ပစ္စာ - ဟောပြီးရာကာလမှ နောက်၌၊
 (အာဘောဝံကတွာ ဇာနာပေတွာ ကထေတုံ) န (ဝန္နတိ)- မအပ်၊ ဣတိ-သို့၊
 ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ပဉ္စ၊ ပေ၊ ကထေတိတိ-ကား၊ မာတုဂါမော-သည်၊ ဘန္တေ-အရှင်ဘုရား၊
 ဒီဃနိကာယောနာမ-မည်သည်၊ ကိမတ္ထံ-အဘယ်အနက် အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ဒီပေ
 တိ-ပြပါသနည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပုစ္ဆတိ-မေးအံ့၊ ဧဝံ-သို့၊ ပဉ္စ-ကို၊ ပုဋ္ဌော-မေးအပ်
 သော၊ (အမေးခံရသော၊) ဘိက္ခု-သည်၊ သဗ္ဗံ-သော၊ ဒီဃနိကာယံ-ကို၊ စေပိ
 ကထေတိ- အကယ်မူလည်း ဟောဥျးတော့၊ (ဧဝံသတိပိ- သော်လည်း၊ အနာ
 ပတ္တိ၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။.... ဓမ္မဒေသနာသိက္ခာပဒံ သတ္တမံ။

—————◆—————

ဘူတာရောစန သိက္ခာပုဒ်

အဋ္ဌမသိက္ခာပဒေ-၌၊ တာဝ-သိက္ခာပုဒ်၏အဖွင့်မှ ရှေးဥျးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌာယ-
 ညွှန်ပြအပ်သော၊) ဝတ္ထုကထာယ- ဝတ္ထုကြောင်းကို ဆိုရာစကားရပ်၌၊ (ဝဂ္ဂ၊
 မုဒါတီရိယေ ဘိက္ခု၊ အစရှိသော ဝတ္ထုကြောင်းစကားရပ်၌၊)ယံ-အကြင် စကား
 ရပ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝတ္တဗ္ဗံ-ဆိုထိုက်သည်၊ သိယာ-ဖြစ်၏၊ တံ သဗ္ဗံ-ထို အလုံးစုံ
 သော စကားရပ်သည်၊ စတုတ္ထပါရာဇိက ဝဏ္ဏနာယံ-၌၊ ဝုတ္တနယမေဝ-ဆိုအပ်
 ပြီးသော နည်းရှိသည်သာ၊ ဟိ-အထူးကား၊ အယမေဝ- ဤ ဆိုအပ်လတံ့သည်
 သာ၊ ဝိသေသော - ထူး၏၊ တတ္ထ- ထို စတုတ္ထပါရာဇိက သိက္ခာပုဒ်၌၊ အဘူတံ-
 မဟုတ်မမှန်သော ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မကို၊ အာရောစေသံ - ပြောဆိုကြကုန်ပြီ၊ ဣဓ-
 ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ ဘူတံ - ဟုတ်မှန်သော ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မကို၊ (အာရောစေသံ၊)

ဘူတမ္ဗိ-ကိုလည်း၊ ပုထုဇ္ဇနာ- တို့သည်၊ အာရောစေသုံ-နိဋ္ဌိ၊ အရိယာ-တို့သည်၊
 န-မပြောဆိုကြကုန်၊ ဟိ-မှန်၊ အရိယာနံ-တို့၏၊ ပယုတ္တဝါစာနာမ-ပစ္စည်းနှင့်
 စပ်ယှဉ်သောစကား မည်သည်၊ နတ္ထိ၊ (ပစ္စည်းရအောင် မပြောကြ-ဟူလို၊) ပန-
 ဆက်၊ အတ္တနော- ၏၊ ဂုဏေ - ဟုတ်မှန်သောဂုဏ်ကို၊ အာရောစီယမာနေ-
 ပုထုဇဉ်တို့က ပြောဆိုအပ်သော်၊ အညေ-အခြားသော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊
 န ပဋိသေဓေသုံ -မတားမြစ်ကြကုန်၊ တထာ-ထိုသို့ဂုဏ်ကိုပြောဆိုခြင်းကြောင့်၊
 ဥပ္ပန္န-ဖြစ်ကုန်သော၊ ပစ္စယေစ-တို့ကိုလည်း၊ တထာ-ထိုသို့ဂုဏ်ကိုပြောဆိုခြင်း
 ကြောင့်၊ ဥပ္ပန္နဘာဝံ- ဖြစ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ အဇာနန္ဒာ-မသိကုန်သည်၊
 (ဟုတွာ-၍၊) သာဒယိံသု- သာယာကြကုန်ပြီ၊ ဣတိ-ဤကား အထူးတည်း၊
 [ဝိသေသောကို ပြန်လှည့်၍ရန် “အဇာနန္ဒာတိ” ဟု ဣတိပါရမည်၊ မပါလျှင်
 ထည့်ပါ။]

ပန-ဆက်၊ အထခေါ၊ပေ၊အာရောစေသုန္တိ အာဒိမ္ဗိ- အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊
 (ဝေဒိတဗ္ဗံစပ်၊) ယေ - အကြင် ရဟန်းတို့သည်၊ ဥတ္တရိမနုဿ ဓမ္မဿ - ၏၊
 ဝဏ္ဏံ-ကို၊ ဘာသိံသု- ပြောဆိုကြကုန်ပြီ၊ ဟေ- ထိုရဟန်းတို့သည်၊ အာရောစေ
 သုံ- လျှောက်ကြကုန်ပြီ၊ ဣတိ - သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ- ထိုက်၏၊ [အထခေါတေ ဘိက္ခု
 အစရှိသော ပါဠိတော်၌ “ယတ သဒ္ဓါ နိစ္စသမ္ပန္နာ ” ဟူသည်နှင့် အညီ တ၏
 စွဲနက်ကို “ယေ ဥတ္တရိ မနုဿဓမ္မဿ ဝဏ္ဏံ ဘာသိံသု” ဟုပြသည်။] ပန-ဆက်၊
 ကစ္စိ၊ပေ၊ဘူဘန္တိ-ဟူ၍၊ ပုစ္ဆိတေ-ခေးတော်မူအပ်သော်၊ သဗ္ဗေဝိ-အလုံးစုံသော
 ရဟန်းတို့သည်လည်း၊ (ပုထုဇဉ်အရိယာ အားလုံးသည်လည်း) ဘူတံ ဘဂဝါ
 တိ-ဟူ၍၊ ဝါ-ဟုတ်မှန်သောဂုဏ် ဖြစ်ပါသည်ဘုရားဟူ၍၊ ပဋိဇာနိံသု-ဝန်ခံ
 ကြကုန်ပြီ၊ ဟိ-မှန်၊ (တနည်း) ဟိ(ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ အနရိယာနမ္ဗိ-အရိယာ
 မဟုတ်သော ပုထုဇဉ်တို့၏လည်း၊ အဗ္ဘန္တ ရေ- အတွင်း၌၊ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မေ-
 x x x x x x x x x

အနရိယာနမ္ဗိ။ ။ဘူတံ ဘဂဝါဟု ဝန်ခံရာ၌ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မကို ပြောခဲ့ကြသော
 ပုထုဇဉ် ရဟန်းများလည်း ပါဝင်နေ၏။ ထိုပုထုဇဉ်များ၏ ဝန်ခံခြင်းသည် ဘူတ
 ဟုတ်ပါ၏လော ဟု စောဒနာဘွယ် ရှိသောကြောင့် “အနရိယာနမ္ဗိ” ဟု မိန့်သည်။
 “ပုထုဇဉ်တို့မှာလည်း လောကီဈာန်တည်းဟူသော ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မ ထင်ရှားရှိပါ၏”
 ဟူလို၊ ပိဖြင့် အရိယာတို့ကို သမ္ဘာဝနာ ပြုသည်။ အရိယာတို့မှာ မဂ်ဖိုလ်တို့ကို ရပြီး
 ဖြစ်သောကြောင့် ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မ၏ ဘူတဖြစ်ကြောင်း ဆိုဘွယ်ရာ မရှိတော့ပြီ၊ ဘူတ
 ဟုတ် မဟုတ် စိစစ်ဘွယ် မလိုတော့ပြီ - ဟူလို၊ ယောဇနာနှင့် တကွ များစွာသော
 စာအုပ်တို့၌ “အရိယာနမ္ဗိ” ဟု ရှိသည်။ ထိုအတိုင်းမှန်လျှင် ပိအတွက် မည်သည့်အနက်
 ကို ယူကြမည်နည်း၊ အရိယာတို့မှာ မဂ်ဖိုလ်ကို ရပြီးဖြစ်သောကြောင့် ဥတ္တရိမနုဿ
 ဓမ္မ၏ ဘူတ ဟုတ် မဟုတ်ကို စိစစ်ဘွယ်လိုဥူးတော့မည်လော။ [ရှေးနိဿယ၌လည်း
 အရိယာနမ္ဗိ ပါဠိအတိုင်း အနက်ပေး၍၊ ထိုပိဖြင့် “ပုထုဇ္ဇနာနမ္ဗိ ဝဏ္ဏံ ဘူတံ ” ဟု
 ဝါကျတခုကို ဆည်းလေသည်။]

သည်။ ဘူတော-ထင်ရှားရှိ၏။ ဣတိ-ကြောင့်။ (သဗ္ဗေပိ ဘူတံ ဘဂဝါတိ ပဋိဇာနိံ သု။) အထ- ထိုအခါ၌။ ဘဂဝါ- သည်။ အရိယမိဿကတ္တာ- အရိယာတို့နှင့် ရောနေကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ မောဃပုရိသာတိ- ဟူ၍။ အဝတွာ-မိန့်တော် မမူဘဲ။ ကထံဟိ။ပေ။ဘိက္ခဝေတိ-ဟူ၍။ ဝတွာ-မိန့်တော်မူပြီး၍။ ဥဒရဿ ကာရ ဏာတိ အာဒိံ-အစရှိသော စကားရပ်ကို။ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ။

တတ္ထ - ထို ဥဒရဿ ကာရဏာ အစရှိသော စကားရပ်၌။ (အတ္ထော ဝေဝေဒိတဗ္ဗော။) ယသ္မာ - ကြောင့်။ (ဤယသ္မာကို ဘာသိတောဝိယ ဟောတိ တိုင်အောင်စပ်။) အရိယာ - တို့သည်။ (ပုစ္ဆိ ယမာနာ ပဋိဇာနိံ သု ဌ္ဗစပ်။) အညေသံ - အခြားသော ပုထုဇဉ်တို့၏ (စကားကို)။ သုတွာ - ၍။ ဘန္တေ- အရှင်ဘုရား။ အယျော - အရှင်သည်။ သောတာပန္နောကိရ - သောတာပန်ဟု ကြားရပါတကား။ ဣတိ အာဒိနာ- ဤသို့ အစရှိသော။ နယေန-ဖြင့်။ ပသန္ဓေဟိ- ကြည်ညိုကုန်သော။ မနုဿေဟိ-တို့သည်။ ပုစ္ဆိ ယမာနာ-မေးအပ်ကုန်လသော်။ သိက္ခာပဒေ-သိက္ခာပုဒ်ကို။ အပညတ္တေ-မပညတ်အပ်သေးမီ။ (တနည်း)သိက္ခာ ပဒေ-၏။ အပညတ္တေ- မပညတ်အပ်သေးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (ဟေတုမန္တ လက္ခဏာ။) အနာဒိနဝဒသိနော - အပြစ်ကို မမြင်ကုန်သည်။ (ဟုတွာ- ၍။) သုဒ္ဓစိတ္တတာယ - စင်ကြယ်သော စိတ်ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ အတ္တနောစ - ၎င်း။ ပရေသဉ္စ - တို့၏၎င်း။ ဝိသေသာမိဂမံ - တရားထူးကို ရခြင်းကို။ ဝါ- ရအပ်သော တရားထူးကို။ ပဋိဇာနိံ သု-ဝန်ခံကြကုန်ပြီ။

စ-ဆက်။ ဝေ-သို့။ ပဋိဇာနန္တေဟိ-ဝန်ခံကုန်သော။ တေဟိ-ထို အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ အညေ - အခြားသော ပုထုဇဉ်တို့သည်။ ဥဒရဿ - ဝမ်း၏။ ကာရဏာ-အကြောင်းကြောင့်။ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မဿ-၏။ ဝဏ္ဏံ-ကို။ ဘာသိတွာ- ပြော၍။ ယံ ပိဏ္ဏပါတံ - ကို။ ဥပ္ပါဒေသုံ - ဖြစ်စေကြကုန်ပြီ။ တံ - ထို ဆွမ်းကို။ (သာဒယန္တေဟိဌ္ဗစပ်။) သုဒ္ဓစိတ္တတာယ- ဖြင့်။ သာဒယန္တေဟိပိ - သာယာ ပါကုန်သော်လည်း။ ဝါ- သာယာသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ (တေဟိ - ထို အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။) ဥဒရဿ ကာရဏာ , ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မဿ - ၎င်း။ ဝဏ္ဏာ-သည်။ ဝါ- ကို။ ဘာသိတောဝိယ- ပြောဆိုအပ်သကဲ့သို့။ ဟောတိ-၏။ တသ္မာ - ကြောင့်။ [ပုထုဇဉ်တို့၏ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မကိုပြော၍ ဖြစ်စေအပ်သော ဆွမ်းကို သာယာကုန်သော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဝမ်းအတွက် ဥတ္တရိမနုဿ ဓမ္မ၏ဂုဏ်ကို ပြောဆိုအပ်သကဲ့သို့ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (ပြောဆိုအပ်ရာ ရောက်သောကြောင့်။)] သဗ္ဗသင်္ဂါဟကေန-အလုံးစုံသော အရိယာပုထုဇဉ်တို့ကို သိမ်းယူကြောင်းဖြစ်သော။ နယေနဝ- နည်းဖြင့်သာလျှင်။ ကထံဟိ။ပေ။ ဘာသိ သထာတိ- ဟူ၍။ အာဟ- မိန့်တော်မူပြီ။ [တုမှေအရ အရိယာများလည်း ပါဝင် သည်-ဟူလို။ “ သင်္ဂယုတိ ဧတေနာတိ သင်္ဂါဟကော။ သဗ္ဗေသံ + သင်္ဂါဟကော

သဗ္ဗသင်္ဂါဟကော” ဟုပြု၊ ယောဇနာ၌ “ သဗ္ဗသင်္ဂါဟိကေနေဝ ” ပါဠိကိုယူ၍ “သဗ္ဗေသံ ပုထုဇ္ဇနာရိယာနံ သင်္ဂဟဏပဝတ္တေနေဝ” ဟုပဝတ္တအနက်၌ ဣကပစ္စည်းသက်သော ပဝတ္တတဒ္ဓိတ် ဖွင့်လေသည်။] သေသံ-ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ စတုတ္ထပါရာဇိကဝတ္ထု၊ သဒိသမေဝ-စတုတ္ထပါရာဇိကဝတ္ထု၏ ပုဒ်အပေါင်းနှင့်တူသည်သာ၊ သိက္ခာပဒဝိဘင်္ဂေပိ - သိက္ခာပုဒ်၏ ဝိဘင်း၌လည်း၊ (အယံ ဝိသေသော၌စပ်၊) ကေဝလံ-သက်သက်၊ တတ္ထ-ထို စတုတ္ထပါရာဇိက သိက္ခာပုဒ်၌၊ ပါရာဇိကဉ္စေဝ - ပါရာဇိက အာပတ်သည်၎င်း၊ ထုလ္လစ္စယဉ္စေဝ - သည်၎င်း၊ (ဟောတိ၊) ဣဓ-ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ ဘူတတ္တာ-ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မေ၏ ဟုတ်မှန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပါစိတ္တိယဉ္စေဝ ဒုက္ကဋ်စ(ဟောတိ၊) အယံ-ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဝိသေသော- အထူးတည်း၊ [ပါရာဇိကနှင့် ပါစိတ်, ထုလ္လစ္စဉ်းနှင့် ဒုက္ကဋ်၊ ဤသို့ ထူးသည်-ဟုလို။] သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။

ဥပသမ္ပန္နဿ ဘူတံ အာရောစေတီတိတေံ - ဟူသော ဤစကားကို၊ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မေဝ-ကိုသာ၊ သန္ဓာယဝုတ္တံ။ [“ဘူတံ - ဟုတ်မှန်သောစကားကို” ဟု ပေးမည်စိုး၍ “ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မေဝ ” ဟု ဖွင့်သည်၊ “ဘူတံ- ဟုတ်မှန်သော ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မကို” ဟု ပါဠိတော်၌ အနက်ပေးပါ။] ဟိ - မှန်၏၊ (“ဟုတ်မှန်သော ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မကို ပြောလျှင် အာပတ်မသင့် ” ဟူသော ပါဠိတော်စကားသည်-မှန်၏၊) ပရိနိဗ္ဗာနကာလေဝါ- ပရိနိဗ္ဗာန် စံခါနီးအခါ၌သော်၎င်း၊ အန္တရာဝါ - ပရိနိဗ္ဗာန်မစံမီ အကြား၌သော်၎င်း၊ အတိကခိယမာနေန - စကားဖြင့် အလွန်ဆွဲငင်အပ်သောရဟန်းသည်၊ ဥပသမ္ပန္နဿ ဘူတံ အာရောစေတုံ ဝဇ္ဇတိ၊

x x x x x x x x x

အတိကခိယ မာနေန။ ။ “အရှင်ဘုရား.....ပြောပါ၊ အဘယ်တရားထူးကို အရှင်ဘုရား ရအပ်ပါသနည်း” ဤသို့စသည်ဖြင့် လှည့်ပတ်၍ မပြောပြောအောင် အမေးခံရသူကို “ အတိကခိယမာနေန ” ဟု ဆိုသည်။ [အတိကခိယမာနေနာတိ “ဝဒထဘန္တေ၊ ကိံ တုမှေဟိ အဓိဂတ” န္တိ ဧဝံ နိပ္ပိဋ္ဌိယမာနေန။]

ပရိနိဗ္ဗာနကာလေ ဟိ ။ ။ ပရိနိဗ္ဗာန် စံခါနီးဖြစ်စေ , မစံမီအကြား၌ဖြစ်စေ , တရားထူး ရ မရကို အတင်းမေးခြင်းဟူသော အကြောင်း , ဈာယီအရိယာမှန်း မသိ၍ စွပ်စွဲသောရဟန်းအား အပြစ် မဖြစ်စေလိုခြင်းဟူသော အကြောင်း, အထက်ပုဂ္ဂိုလ်က တရားထူးရပြီးပြီလ၍ဟု မေးခြင်းဟူသောအကြောင်း, ဤပုဂ္ဂိုလ်သည် တရားအလုပ်ကို အားထုတ်နေသူတည်းဟု အများသိ၍ အားထုတ်မှု၏ အချိုးနီးမဖြစ်ကြောင်းကြားရလျှင် ရွှင်လန်းစေလို အတုလိုက်၍ အားထုတ်စေလိုခြင်းစသော အကြောင်းများတည်း၊ ဤ အကြောင်း များကြောင့်ကား (မေးမေး မမေးမေး) မိမိအရိယာ ဖြစ်ကြောင်းကို ပြောနိုင်၏။ [အနတိကခိယ မာနေနပိ ပုစ္ဆိတေဝါ အပုစ္ဆိတေဝါ တထာရူပေ ကာရဏေ သတိ အာရောစေတုံ ဝဇ္ဇတိယေဝ၊ ကာရကော အယန္တိ ဥတုာပိ ပဋိပတ္တိယာ အမောသဘာဝ ဒဿနေန သမုတ္တေဇနာယ သမ္ပဟံသနာယစ အရိယာ အတ္တာနံ ပကာသေန္တိယေဝ။ - ဒုကဉ္စ။]

သုတပရိယတ္တိသီလဂုဏ်ပန-ကြားနာအပ်ပြီးသော သုတဂုဏ်, သင်အပ်ပြီးသော ပရိယတ္တိဂုဏ်, သီလဂုဏ် ကိုကား၊ အနုပသမ္ပန္နဿ အာရောစေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ [ဋီကာ၌ “သုတဂုဏ်, ပရိယတ္တိဂုဏ်, သီလဂုဏ်စ” ဟု ဖွင့်သည်။] အာဒိကမ္မိကဿ-အစအဥျး လွန်ကျူးမှု၌ယှဉ်သော ဝဂ္ဂုမုဒါမြစ်ကမ်း၌နေသော ရဟန်း အပေါင်း၏ အနာပတ္တိ။

ပန-ဆက်၊ ဥမ္မတ္တကဿာတိဇုဒံ-ဟူသောဤစကားကို၊ ဣဓ-ဤ သိက္ခာပုဒ်၌၊ နဝတ္တိ-မိန့်တော်မမူအပ်၊ ကသ္မာ-နည်း၊ ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နာနံ- မဂ်ဉာဏ်အမြင်နှင့် ပြည့်စုံကုန်သော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ဥမ္မာဒဿဝါ-ရူးသွပ်ခြင်း၏၎င်း၊ စိတ္တက္ခေပဿဝါ- စိတ်ပြန့်လွင့်ခြင်း၏၎င်း၊ အဘာဝါ- မရှိခြင်းကြောင့်တည်း၊ ဣတိ- သို့၊ မဟာပစ္စရိယံပိ- ၌လည်း၊ ဝိစာရိတံ- စိစစ်အပ်ပြီ။ [အချို့ စာများ၌ မဟာပစ္စရိယမ္ပိဟိဟု ရှိ၏။ ထို(ဟိ)လိုမည်မထင်။] ပန-ထိုသို့ပင် စိစစ်အပ်ပါသော်လည်း၊ ဈာနလဘာဘီ - လောကီဈာန်ကို ရခြင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဈာနေ - သည်၊ ပရိဟီနေ-လျော့လသော်၊ (ဈာန်လျော့ပြီးနောက်မှ) ဥမ္မတ္တကော- ရူးသွပ်သူသည်၊ ဘဝေယျ - ဖြစ်နိုင်ရာ၏၊ တဿပိ - ထို ဈာန်လျော့ပြီးနောက်မှ ရူးသွပ်၏လည်း၊ ဘူတာရောစနပစ္စယာ-ဘူတာရောစနအကြောင်းကြောင့်၊ အနာပတ္တိ-အနာပတ်ကို၊ န ဝတ္တဗ္ဗာ- မဆိုထိုက်၊ (ကသ္မာ- နည်း၊) ဘူတဿေဝ- ဟုတ်မှန်သော ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မ၏ပင်၊ အဘာဝတော - မရှိခြင်းကြောင့်တည်း၊ ဣတိ - ဤသို့ မှတ်အပ်၏၊ [ဈာန်လျော့ပြီးနောက် ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မထင်ရှားမရှိ၍ ဘူတာရောစန မဟုတ်၊ သို့သော် ဥမ္မတ္တကဖြစ်၍ စတုတ္ထပါရာဇိက အဘူတာရောစန သိက္ခာပုဒ် အရ အာပတ်မသင့်။] သေသံ ဥတ္တာနမေဝ၊ တေဘူတာရောစနံနာမ-မည်သည်၊ ပုဗ္ဗေ-၌၊ အဝုတ္တေဟိ-မဆိုအပ်ကုန်သေးသော၊ (ရှေးကမပါခဲ့ကုန်သေးသော)၊ ကာယတော- ၎င်း၊ ဝါစာတော- ၎င်း၊ ကာယဝါစာတော- ၎င်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ တီဟိ- ကုန်သော၊ သမုဠာနေဟိ- တို့ကြောင့်၊ သမုဠာတိ-ဖြစ်၏ပေ၊ ကုသလာဗျာကတစိတ္တေဟိ - ကုသိုလ်အဗျာကတ စိတ်တို့ဖြင့်၊ ဒွိစိတ္တံ - ၏၊ သုခမဇ္ဈတ္တဝေဒနာဟိ- သုခပေက္ခာဝေဒနာတို့ဖြင့်၊ ဒွိဝေဒနံ-၏၊ ဣတိ-အပြီးတည်း၊... ဘူတာရောစနသိက္ခာပဒံ အဋ္ဌမံ။

x x x x x x x x

မှတ်ချက်။ ။ အရိယာမှန်း မသိ၍ စွပ်စွဲမိသော ရဟန်းငယ်အား အပြစ်မဖြစ်စေလို၍ ဥတ္တရိ မနုဿဓမ္မပြောပုံဝတ္ထုကို ပါရာဇိကဏ် ဝေရဉ္စကဏ္ဍ ဒိဗ္ဗစက္ခု အဘိဉာဏ် အခဏ်း၌ ရှုပါ။

သဂုဏာနာပိကရဏေ , ကာရဏေ သတိ တာဒိသေ၊
ဩစိတျဟိနတာပတ္တိ, နတ္ထိ ဘူတတ္ထ သံသိနေဉ။....အလင်္ကာ။

ဒုဋ္ဌုလ္လ္လာနာမာပေသံဃာဒိသေသာတိ

နဝမသိက္ခာပဒေ-၌၊ ဒုဋ္ဌုလ္လ္လာနာမာပေသံဃာဒိသေသာတိ ဣမိဿာ ပါဠိယာ-ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ ပါရာဇိကာနိ-တို့ကို၊ ဒုဋ္ဌုလ္လ္လာသဒ္ဒတ္တ ဒဿနတ္ထိ-ဒုဋ္ဌုလ္လ္လာသဒ္ဒါ၏အနက်ကို ပြခြင်းအကျိုးငှါ၊ [ရသင့်သမျှအနက်တို့ကို ထုတ်ပြခြင်းဟူသော အတ္ထုဒ္ဓါရအကျိုးငှါ၊] ဝုတ္တာနိ- မိန့်တော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ ပန- စင်စစ်ကား၊ ဣဇ- ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ သံဃာဒိသေသံ-ကို၊ အဓိပ္ပေတံ- အလိုရှိအပ်၏၊ ဣတိ-သို့၊ အဋ္ဌကထာသု - ရှေး အဋ္ဌကထာတို့၌၊ ဝုတ္တံ - ဆိုအပ်ပြီ၊ တတြ - ထို ဒုဋ္ဌုလ္လ္လာနာမ အာပတ္တိစသော စကားရပ်၌၊ (တနည်း) တတြ-ထို ပါဠိအဋ္ဌကထာတို့၌၊ အယံ- ဤ ဆိုအပ်လတံကား၊ ဝိစာရဏာ - စိစစ်ခြင်းတည်း၊ ပါရာဇိကံ- ကို၊ အာရောစေန္ဒာယ - ပြောဆိုသော ရဟန်း၏၊ ပါစိတ္တိယံ - သည်၊ သစေ န ဘဝေယျ - အကယ်၍ မဖြစ်အံ့၊ (ဝေသတိ) ဘိက္ခု၊ ဘိက္ခုနီနိ-တို့၏(အပေ၎်၌၊) ဥပသမ္ပန္နသဒ္ဒေ-ဥပသမ္ပန္နသဒ္ဒါသည်၊ သမာနေပိ-ဟောနက်အဖြစ်ဖြင့် တူပါသော်လည်း၊ ယတ္ထ-အကြင်သိက္ခာပုဒ်၌၊ ဘိက္ခုနိ-သည်၊ အနဓိပ္ပေတာ-အလိုမရှိထိုက်သည်၊ ဟောတိ- ၏၊ တတ္ထ - ထိုသိက္ခာပုဒ်၌၊ ဘိက္ခု၊ ထပေတွာ အဝသေသော အနုပသမ္ပန္နောတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တိယထာ - ဟောတော်မူအပ်သကဲ့သို့၊ (ဟောတော်မူရိုးရှိသကဲ့သို့) [ဘိက္ခုကိုချန်ထား၍ ကျန်သမျှ အနုပသမ္ပန္နဟု ဆိုလျှင် ဘိက္ခုသာ ဥပသမ္ပန္နမည်သည်-ဟူလို။] ဝေ-တူ၊ ဣဇ-ဤ သိက္ခာပုဒ်၌၊ ပါရာဇိက သံဃာဒိသေသာနိ - တို့၏ (အပေ၎်၌၊) ဒုဋ္ဌုလ္လ္လာသဒ္ဒေ - သည်၊ သမာနေပိ-ဟောနက်အဖြစ်ဖြင့် တူပါသော်လည်း၊ ပါရာဇိကံ- ကို၊ အနဓိပ္ပေတံ- အလိုမရှိအပ်သည်၊ ယဒိဟောတိ-အကယ်၍ဖြစ်အံ့၊ (ဝေသတိ-သော်၊) ဒုဋ္ဌုလ္လ္လာနာမာပေသံဃာဒိသေသာတိ-ဟူ၍၊ ဧတဒေဝ-ဤမျှလေသံသော စကားကိုသာ၊ ဝတ္တဗ္ဗိ-ဟောတော်မူထိုက်သည်၊ သိယာ-ဖြစ်ရာ၏၊ [ထိုသို့ကား ဟောတော်မမူ၊ ထိုသို့ ဟောတော်မမူသောကြောင့် ဤ ဒုဋ္ဌုလ္လ္လာအရာဝယ် ပါရာဇိက သံဃာဒိသေသံ ၂ မျိုးလုံးကို ယူထိုက်သည်ဟု စဉ်းစားမိသည်- ဟူလို။]

တတ္ထ- ထိုသို့ ဟောသင့်လျက် မဟောရာ၌၊ (ကဿစိ - တစုံတယောက်၏၊ ဝိမတိ-တွေးတောခြင်းသည်၊)ဘဝေယျ-ဖြစ်ရာ၏၊ (ကိ-နည်း၊)ယော-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပါရာဇိကံ - သို့၊ အာပန္နော - ရောက်ပြီ၊ သော - ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဘိက္ခုဘာဝတော-ရဟန်းအဖြစ်မှ၊ စုတော- ရွေးလျော့ပြီ၊ တသ္မာ - ကြောင့်၊ တဿ-ထို ပါရာဇိကကျပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အာပတ္တိ -ကို၊ အာရောစေန္ဒာ-ပြောသောရဟန်းသည်၊ ဒုက္ကဋ်- သို့၊ အာပဇ္ဇတိ- ၏၊ ဣတိ- သို့၊ (ဝိမတိ ဘဝေယျ။)ဝေသတိ-ဤသို့ဖြစ်လသော်၊(ဤသို့ တွေးတောသည့်အတိုင်း မှန်လသော်၊) အက္ခောသန္တောပိ - ပါရာဇိကကျပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဆဲရေးသောရဟန်းသည်လည်း၊ ဒုက္ကဋ်-သို့၊ အာပဇ္ဇေယျ-ရာ၏၊ စ-စင်စစ်ကား၊ ပါစိတ္တိယမေဝ-သို့သာ၊

အာပဇ္ဇတိ - နါ၊ ဟိ - သာဓကကား၊ အသုဒ္ဓေါ၊ ပေ၊ ဩမသဝါဒဿာတိ-
 ဟူသော၊ ဧတံ (သုတ္တံ) - ဤပါဠိကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ - မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊
 (ဣတိ- ဤကား စိစစ်ခြင်းတည်း၊ ဤသို့ ရှေ့ပြန်အုပ်ပါ၊) [ပုဂ္ဂလော- သည်၊
 အညတရံ-တပါးပါးသော၊ ပါရာဇိကံဓမ္မံ- သို့၊ အဇ္ဈာပန္နော - ရောက်ပြီးသည်၊
 (ဟုတွာ) အသုဒ္ဓေါ- မစင်ကြယ်သူသည်၊ ဟောတိ၊ တံ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ အသုဒ္ဓ
 ဒိဋ္ဌိ- မစင်ကြယ်သူဟု အယူရှိသည်၊ သမာနာ-ဖြစ်ပါလျက်၊ ဩကာသံ- အခွင့်
 ကို၊ ကာရာပေတွာ - ပြုစေ၍၊ အက္ခောသာမိပ္ပါယော - ဆဲရေးခြင်း၌ ဖြစ်သော
 အလိုရှိသည်၊ (ဟုတွာ - ၍၊) စေ ဝဒတိ- အကယ်၍ ပြောဆိုစွပ်စွဲအံ့၊ (ဧဝံ
 သတိ) ဩမသဝါဒဿ - ဩမသဝါဒ ပါစိတ်အာပတ်သို့၊ အာပတ္တိ- ရောက်ခြင်း
 သည်၊ (ဟောတိ).... [သံဃာဒိသေသံ - ဒုဋ္ဌဒေါသသိက္ခာပုဒ်။]

ဧဝံ-သို့၊ ပါဠိယာ-ကို၊ ဝိစာရိယမာနာယ-စိစစ်အပ်သည်ရှိသော်၊ ပါရာဇိကံ-
 ကို၊ အာရောစန္တဿာပိ-ပြောသော ရဟန်း၏လည်း၊ [ပါရာဇိက ကျပြီးသူ၏
 ပါရာဇိကအာပတ်ကို အနုပသမ္ပန္နအား ပြောသော ရဟန်း၏လည်း၊] ပါစိတ္တိယ
 မေဝ-ကိုသာ၊ ဒိဿတိ-တွေ့မြင်အပ်၏၊ ကိဉ္ဇာပိ ဒိဿတိ-အကယ်၍ကားတွေ့မြင်
 အပ်ပါပေ၏၊ အထခေါ- ထိုသို့ပင် တွေ့မြင်အပ်ပါသော်လည်း၊ သဗ္ဗအဋ္ဌကထာ
 သု-အလုံးစုံသော ရှေး အဋ္ဌကထာတို့၌၊ ဝုတ္တတ္တာ-ဆိုအပ်ပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်၊
 (သံဃာဒိသေသံကိုသာ အလိုရှိအပ်၏ ဟု ဆိုအပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) အဋ္ဌ
 ကထာစရိယာဝ- ရှေး အဋ္ဌကထာဆရာတို့သည်သာ၊ ဣ- ဤ ဒုဋ္ဌါလ္လသဒ္ဓါ၏
 အနက်ကို ဖွင့်ပြရာ၌၊ ပမာဏံ - လိုရင်း ပမာဏတည်း၊ အညာ - အခြားသော၊
 ဝိစာရဏာ- စိစစ်ခြင်းသည်၊ န (ပမာဏံ)- လိုရင်းမဟုတ်၊ စ- ဆက်၊ ပုဗ္ဗေပိ-
 ရှေး၌လည်း၊ (ပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာ ဝါထာရမ္ဘအခင်း၌လည်း၊) ဗုဒ္ဓေန၊
 ပေ၊ ဩတောတိ အာဒိ-အစရှိသော၊ (ယံ ဝစနံ-အကြင်စကားသည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊
 တံ ဝစနံ-ကို၊ မယံ- တို့သည်၊) အဝေါစုမှ- ဆိုခဲ့ကုန်ပြီ၊ ဟိ-မှန်၊ အဋ္ဌကထာ
 စရိယာ- တို့သည်၊ ဗုဒ္ဓဿ- ၏၊ အဓိပ္ပာယ်- ကို၊ ဇာနန္တိ-သိတော်မူကြကုန်၏။

စ - သည်သာ မကသေး၊ ဣမိနာပိ ပရိယာယေန - ဤဆိုအပ်လတံ့သော
 အကြောင်းကြောင့်လည်း၊ ဧတံ (ပမာဏတ္ထံ) - ဤ ရှေးအဋ္ဌကထာ ဆရာတို့
 ဆိုအပ်သော စကား၏ ပမာဏ၏ အဖြစ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏၊ ဟိ - ချေ၊ အညတြ
 ဘိက္ခုသမ္ပတိယာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ စ-ဆက်၊ ဘိက္ခုသမ္ပတိယာ-ရဟန်းအား
 ပေးအပ်သော သမ္ပတိကြောင့်၊ အာရောစနံ-ပြောခြင်းကို၊ (ဒုဋ္ဌါလ္လကို အနုပသမ္ပန္န

x x x x x x x x x

သဗ္ဗအဋ္ဌကထာသု၊ ပေ၊ ပမာဏံ ။ ။ အရှင်မဟာဗုဒ္ဓဆော်ဘိသသည် ဤနေရာ၌
 ရှေး အဋ္ဌကထာတို့၏ ဖွင့်ပုံကို အားမရ၍ မိမိသဘောကျကို စိစစ်၍ ပြခဲ့သော်လည်း
 ရှေးအဋ္ဌကထာ ဆရာတို့၏ စကားကို မလွန်ဆန်ဝံ့သောကြောင့် ထိုရှေးအဋ္ဌကထာ
 တို့၏ စကားကိုပင် ပြန်၍ ထေ့က်ခံ ဖွင့်ပြရလေသည်။

အား ပြောခြင်းကို၊ အနုညာတံ၌ စပ်၊) အာယတိံ - နောင်အခါ၌၊ သံဝရတ္ထာယ-
 စောင့်စည်းခြင်း အကျိုးငှါ၊ ဝါ - စောင့်စည်းစေလိုသောကြောင့်၊ ပုန - တဖန်၊
 တထာရူပံ - ထိုသို့ သဘောရှိသော၊ အာပတ္တိံ - သို့၊ အနာပဇ္ဇနတ္ထာယ-မရောက်
 ခြင်းအကျိုးငှါ၊ ဝါ - မရောက်စေလိုသောကြောင့်၊ (သံဝရတ္ထာယကို ထပ်ဖွင့်သည်။)
 ဘဂဝတာ - သည်၊ အနုညာတံ - ပြီ၊ တဿဘိက္ခုနော - ၏၊ အဝဏ္ဏမတ္တပ္ပကာသ
 နတ္ထာယ - ကျေးဇူးမဲ့မျှကို ထင်ရှားပြခြင်းအကျိုးငှါ၊ သာသန - ၌၊ အဿ - ထို
 ရဟန်း၏၊ ပတိဋ္ဌာနိသေဓနတ္ထာယ - ထောက်တည်ရာကို တားမြစ်ခြင်းအကျိုးငှါ၊
 န အနုညာတံ - ခွင့်ပြုတော်မူအပ်သည် မဟုတ်၊ စ - ဆက်၊ ပါရာဇိကံ - သို့၊ အာပန္န
 သ - ရောက်ပြီးသော ရဟန်း၏၊ ပုန - တဖန်၊ တထာရူပါယ - သော၊ အာပတ္တိ
 ယာ - ပါရာဇိကအာပတ်သို့၊ အနာပဇ္ဇနော - မရောက်ခြင်းကြောင့်၊ ဘိက္ခုဘာဝေါ
 နာမ - ရဟန်း၏ အဖြစ်မည်သည်၊ န အတ္ထိ - မရှိ၊ တသ္မာ - ကြောင့်၊ ပါရာဇိကနိ၊
 ပေ၊ ဣဓာမိပ္ပေတန္တိ - ဟူသော၊ ယံ - အကြင် စကားကို၊ အဋ္ဌကထာသု - ရှေး အဋ္ဌ
 ကထာတို့၌၊ ဝုတ္တံ - ဆိုအပ်ပြီ၊ တံ - ထိုစကားကို၊ သုဝုတ္တမေဝ - ကောင်းစွာဆိုအပ်
 ပြီးသည်သာ။ (ဝေဖြင့် "စိစစ်ဘွယ် မလိုတော့" ဟု ကန့်သည်။)

ပန - ဆက်၊ အတ္ထိ၊ ပေ၊ ပရိယန္တရတိ အာဒိသု - အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ယာ
 အယံ ဘိက္ခုသမ္မုတိ - ကို၊ ဝုတ္တာ - ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ သာ - ထို ဘိက္ခုသမ္မုတိ
 သည်၊ ကတ္တစိ - တစုံတခုသော ပါဠိရပ်၌၊ န အာဂတာ - မလာ၊ ဝါ - မပါ၊ [အခြား
 အခြားသော ဘိက္ခုသမ္မုတိများသည် ထိုထိုပါဠိတော်၌ပါသော်လည်း ဤဘိက္ခု
 သမ္မုတိကား တစုံတခုသော ပါဠိရပ်၌မျှ မပါ။] ပန - ထိုသို့ပင် တစုံတခုသော ပါဠိ
 ရပ်၌ မလာပါသော်လည်း၊ ဣဓ - ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ ဝုတ္တတ္တာယေဝ - အတ္ထိဘိက္ခု
 သမ္မုတိ ဟု မိန့်တော်မူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊ အဘိဏ္ဍာပတ္တိကံ -
 မပြတ်သော အာပတ်ရှိသော၊ (မကြာမကြာ အာပတ်သင့်သော၊) ဘိက္ခု - ကို၊
 ဒိသ္မာ - ၍၊ ဝေ - ဤသို့ ပြောအပ်သော်၊ သေ - ဤရဟန်းသည်၊ ပရေသု - သူတပါး
 တို့၌၊ ဟိရာတ္ထပေဋနာပိ - ရှက်ကြောက်ခြင်းကြောင့်လည်း၊ အာယတိံ - ၌၊ သံဝရံ -
 စောင့်စည်းခြင်းသို့၊ အာပဇ္ဇိဿတိ - ရောလတံ၊ ဣတိ - ဤသို့လုံးသွင်း၍၊ တဿ
 ဘိက္ခုနော - ထို အဘိဏ္ဍာပတ္တိက ရဟန်း၏၊ ဟိတေသိတာယ - စီးပွားကို အလို
 ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တိက္ခတ္ထံ - ၃ ကြိမ်၊ အပလောကေတွာ - ပန်ပြော၍၊
 (အပလောကနကံ ပြု၍၊) သံယေန - သည်၊ ကာတဗ္ဗာ - ပြုထိုက်၏၊ ဣတိ - သို့၊
 ဝေဒိတဗ္ဗာ - သိထိုက်၏၊ ဣတိ - သို့ မှတ်အပ်၏။ [ဘိက္ခုသမ္မုတိ ပေးပုံနှင့်တကွ
 အခြား မှတ်ဘွယ်များကို ကင်္ခါဘာသာဒီကာ၌ ပြထားပြီ။]

အဒုဋ္ဌုလ္လံ၊ ပေ၊ ဒုက္ကဋ္ဌဿာတိ - ကား၊ ပဉ္စပိ - ၅ ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊
 အာပတ္တိက္ခန္ဓေ - အာပတ်အစုတို့ကို၊ (ပိဖြင့် ၁ - ၂ - ၃ - ၄ ပါးသော အာပတ်အစုကို
 ဆည်း၊) အာရောစေန္ဒဿ ဒုက္ကဋ္ဌံ၊ မဟာပစ္စရိယံ ပန - ၌ကား၊ ပါရာဇိကံ - ကို၊

အာရောစေန္ဒယာပိ- ပြောသော ရဟန်း၏လည်း၊ ဒုက္ကဋ္ဌမေဝ ဝုတ္တံ၊ အနုပသမ္ပန္နဿ၊ ပေ၊ အဇ္ဈာစာရန္တိ ဣတ္ထ - ဌ၊ အာဒိတော- အစမှ (ပဋ္ဌာယ - စ၍၊ လိန် ၁၀ ပါးတွင် အစမှ စ၍) ပဉ္စ- ၅ ပါးကုန်သော၊ သိက္ခာပဒါနိ- တို့သည်၊ (အနုပသမ္ပန္နဿ-သာမဏ၏) ဒုဋ္ဌုလ္လောနာမ- မည်သော၊ အဇ္ဈာစာရော- လွန်ကျူးမှုတည်း၊ သေသာနိ- ၅ ပါးသော သိက္ခာပုဒ်တို့မှ ကြွင်းသော ဝိကာလဘောဇနစသော သိက္ခာပုဒ်တို့သည်၊ အဒုဋ္ဌုလ္လော-မည်သော၊ (အဇ္ဈာစာရော-တည်း၊) ပန-ဆက်၊ သုက္ကဝိသဋ္ဌိ၊ ပေ၊ အတ္တကာမာ- သုက္ကဝိသဋ္ဌိ၊ ကာယသံသဂ္ဂံ , ဒုဋ္ဌုလ္လဝါစာ , အတ္တကာမတို့သည်၊ အဿ- ထို အနုပသမ္ပန္န၏ (အတွက်)၊ အဇ္ဈာစာရောနာမ - မည်၏၊ ဣတိ- သို့၊ ဝုတ္တံ - ရှေးအဋ္ဌကထာတို့၌ ဆိုအပ်ပြီ၊ ဝတ္ထု အာရောစေတီတိ - ကား၊ အယံ- ဤရဟန်းသည်၊ သုက္ကဝိသဋ္ဌိံ - သို့၊ အာပန္နော- ရောက်ပြီ၊ ပေ၊ ကာယသံသဂ္ဂံ - သို့၊ အာပန္နော - ပြီ၊ ဣတိ ဧဝံ- ဤသို့၊ ဝဒန္တဿ အနာပတ္တိံ၊ အာပတ္တိံ အာရောစေတီတိတ္ထေ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) အယံ- ဤရဟန်းသည်၊ ပါရာဇိကံ- သို့၊ အာပန္နော- ပြီ၊ ပေ၊ ဣတိ- သို့၊ ဝဒတိ- အံ၊ အနာပတ္တိံ၊ ပန- အန္တယကား၊ အယံ- ဤရဟန်းသည်၊ အသုစိံ- သုက်ကို၊ မောစေတွာ- လွတ်စေ၍၊ သံဃာဒိသေသံ- သို့၊ အာပန္နော- ရောက်ပြီ၊ ဣတိ အာဒိနာ - သော၊ နယေန- ဖြင့်၊ ဝတ္ထုနာ- ဝတ္ထုနှင့်၊ သဒ္ဓိံ- ကွ၊ အာပတ္တိံ - ကို၊ ဃဇေတွာ- ဆက်စပ်၍၊ အာရောစေန္ဒယေဝ- ပြောသော ရဟန်း၏သာ၊ အာပတ္တိံ- သည်၊ (ဟောတိ၊) သေသံ၊ ပေ၊ ဒုက္ကဋ္ဌဝေဒနန္တိ။

ဒုဋ္ဌုလ္လောရောစနသိက္ခာပဒံ နဝမံ။

ပထဝီခဏနသိက္ခာပုဒ်

ဒသမသိက္ခာပဒေ - ဌ၊ ဇာတာစ၊ ပေ၊ ဣမေဟိပဒေဟိ - ဟူကုန်သော ဤပုဒ်တို့ဖြင့်၊ ဇာတပထဝီံ စ- ဇာတပထဝီကို၎င်း၊ ဝါ- မြေအစစ်ကို၎င်း၊ အဇာတပထဝီံ စ- အဇာတပထဝီကို၎င်း၊ ဝါ- အစစ်မဟုတ်သော မြေကို၎င်း၊ ဒသေတိ- ပြစ်၊ အပ္ပပါသာဏာဒိသု - အပ္ပပါသာဏ အစရှိသော ပုဒ်တို့၌၊ (အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗောဌ်စပ်၊) ဣတ္ထ - ဤမြေ၌၊ အပ္ပါ- အနည်းငယ်ကုန်သော၊ ပါသာဏာ- ကျောက်ခဲတို့သည်၊ (သန္တိ၊) ဣတိ- ကြောင့်၊ (သာ- ထိုမြေသည်၊) အပ္ပပါသာဏာ- မည်၏၊ ဣတိဧဝံ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ တတ္ထ- ထို အပ္ပပါသာဏ အစရှိသည်တို့တွင်၊ မုဋ္ဌိပ္ပမာဏာတော- လက်ဆုပ်ဖြင့် ယူနိုင်သော ပမာဏရှိသော ကျောခဲမှ၊ ဥပရိ- အထက်၌၊ (အထက်ဖြစ်သော ကျောက်ခဲတို့ကို၊) ပါသာဏာတိ- ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ- ၏၊ မုဋ္ဌိပ္ပမာဏာ- လက်ဆုပ်ဖြင့် ယူနိုင်သော ပမာဏရှိသော ကျောခဲတို့ကို၊ သက္ခရာ- သက္ခရာတို့ဟူ၍၊ ဝါ- ကျောက်စရစ်တို့ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ- ကုန်၏။

[မုဠိပုံမာဏာတိ-မုဠိနာသင်္ဂဟေတဗ္ဗပုမာဏာ၊] ကထလာတိ-ကား၊ ကပါလ ခဏ္ဍာနိ-အိုးခြမ်း၏ အစိတ်အပိုင်းတို့တည်း၊ ဝါ-အိုးခြမ်းကွဲတို့တည်း၊ မရုမ္မာတိ- ကား၊ ကဋသက္ခရာ - ကျောက်ပြုတ်တို့တည်း၊ [ကဋေ + သံဒိဿမာနာ သက္ခရာ ကဋသက္ခရာ- ဖျာပေါ်၌ တွေ့မြင်အပ်ကုန်သော ကျောက်ခဲကလေးတို့၊ သက္ခရာ ၌လည်း “ သံ + ခရ ” ဟုခွဲ၊ ဖုံမှုံကလေးများလို နညံ့မနေဘဲ ကြမ်းတန်းသော အတွေ့ရှိသော ကျောက်မှုံ များကို “ သက္ခရာ ” ခေါ်သည်-ဟုကြံ။] ဝါလိကာတိ- ကား၊ ဝါလိကာယေဝ - သဲတို့ပင်တည်း၊ [ပရိယာယ် အထူးမရှိ - ဟုလို။] ယေဘုယျေန ပံသုကာတိ - ကား၊ တီသု- ၃ ပါးကုန်သော၊ ကောဠာသေသု- အဘို့အစုတို့တွင်၊ ဒွေကောဠာသာ - ၂ ဘို့ ၂ စု တို့သည်၊ ပံသု - မြေမှုံတည်း၊ ကော- တဘို့တစုသည်၊ ပါသာဏာဒိသု- ကျောက်ခဲ အစရှိသည်တို့တွင်၊ အည တရော-အမှတ်မထားတပါးပေးသော အဘို့အစုတည်း။

အဒဗ္ဗာပိတိ-ကား၊ ဥဒ္ဓန၊ပေ၊ ဝသေန-ဖိုခနောက်ထားခြင်း၊ သပိတ်ဖုတ်ခြင်း၊ အိုးထိန်းသည်တို့၏ အိုးကိုဖုတ်ခြင်း၊ အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ [ကင်္ခါ၌ “ ဥဒ္ဓန ပတ္တပစနာဒိဝသေန ” ဟုသာ ရှိ၏။] တထာတထာ-ထိုထို အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ အဒဗ္ဗာ-မီးမလောင်အပ်သောမြေတည်း၊ ပန-ဆက်၊ သာ- ထို အဒဗ္ဗမြေသည်၊ ဝိသု-သီးခြား၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ သုဒ္ဓပံသုအာဒိသု-သုဒ္ဓပံသု အစရှိသည်တို့တွင်၊ အည တရာဝ- တမျိုးမျိုးသော မြေသာတည်း၊ (ဣတိ- သို့၊) ဝေဒိတဗ္ဗာ- ၏၊ ယေဘု ယျေနသက္ခရာတိ - ကား၊ ဗဟုတရသက္ခရာ - များသော ကျောက်စရစ်ရှိသော မြေတည်း၊ ဟတ္ထိကုစ္ဆိယံ - ဟတ္ထိကုစ္ဆိ အရပ်၌၊ ကေပစ္ဆိပူရံ - တောင်းတလုံး ပြည့်အောင်၊ အာဟရာပေတွာ-မြေကိုဆောင်စေ၍၊ ဒေါဏိယံ-စကျင်း၌၊ ဓောဝိ တွာ - ဆေး၍၊ ပထဝိယာ - မြေ၏၊ ယေဘုယျေနသက္ခရာဘာဝံ - ယေဘုယျေန သက္ခရာ၏အဖြစ်ကို၊ ဝါ- များသောအားဖြင့် ကျောက်စရစ် ရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဥ တွာ-သိ၍၊ သယံ- ကိုယ်တိုင်၊ ဘိက္ခု- တို့သည်၊ ပေါက္ခရဏိံ - ရေကန်ကို၊ ခနိံ သုကိရ-တူးကြကုန်ဘူးသတတ်။ [“ ခဏိံ သု ” ဟုလည်း ရှိ၏။]

ပန-ဆက်၊ မဇ္ဈေ-အလယ်၌၊ အပ္ပပံသု အပ္ပမတ္တိကာတိ-ဟူကုန်သော၊ ဒွေ- ၂ ပုဒ်ကုန်သော၊ ယာနိ ပဒါနိ- တို့သည်၊ (သန္တိ- ရှိကုန်၏၊) တာနိ-ထို ၂ ပုဒ်

x x x x x x x x

ဟတ္ထိကုစ္ဆိယံ၊ပေ၊ခနိံ သု။ ။ဟတ္ထိကုစ္ဆိအရပ်ဝယ် တတောင်းစာလောက်မြေကို ယူ၍ ရေစကျင်းထည်း၌ ရေဆေးကြည့်သော အခါ မြေမှုံတွေက ရေထည်း၌ မျော သွား၍ ကျောက်စရစ်တွေသာ ကျန်သည်၊ ထိုကျန်သော ကျောက်စရစ်တွေသည် မျော သွားသောမြေထက် များသောကြောင့် ယေဘုယျေနသက္ခရာပထဝီဖြစ်ကြောင်း သိသာ ၏၊ ထို့ကြောင့် အဇာတပထဝီတွင် ပါဝင်ရကား ထိုဟတ္ထိကုစ္ဆိအရပ်၌ ရဟန်းများ ကိုယ်တိုင် ရေကန်တူးကြသတတ်၊ ဤဝတ္ထုကိုထောက်၍ “ယခုကာလ ကျောက်တောင် များကိုလည်း ကိုယ်တိုင်တူးနိုင်သည်” ဟု မှတ်ပါ။

တို့သည်၊ ယေဘုယျေန ပါသာဏာဒိ ပဉ္စကမေဝ—ယေဘုယျေန ပါသာဏ အစ ရှိသော ၅ ပါးအပေါင်းသို့သာ၊ ပဝိသန္တိ-ဝင်ကုန်၏၊ ဟိ-မှန်၊ ဧတံ-ဤ ယေဘု ယျေန ပါသာဏအစရှိသော ၅ ပါးအပေါင်းသည်၊ ဒွိန္ဒံ- အပွဲပုံသု အပွဲမတ္တိက အားဖြင့် ၂ ပါးကုန်သော၊ တေသံယေဝ - ထိုပုဒ်တို့၏သာ၊ ပဘောဒဒဿနံ - အထူးအပြားကို ပြကြောင်းဖြစ်သော ၅ ပါးအပေါင်းတည်း၊ [အပွဲပုံသုဆိုလျှင် ယေဘုယျေန ပါသာဏသော်လည်းဖြစ်၊ ယေဘုယျေန သက္ခရသော်လည်းဖြစ်၊ ယေဘုယျေန ကထလသော်လည်း ဖြစ်၊ ယေဘုယျေန မရုမ္မသော်လည်း ဖြစ်၊ ယေဘုယျေန ဝါလိကာသော်လည်း ဖြစ်ရမည်၊ အပွဲမတ္တိကာဟူသည်လည်း ထို ၅ ပါးထည်းက တမျိုးမျိုးပင်ဖြစ်မည် - ဟူလို။] သယံ၊ ပေ၊ ပါစိတ္တိယဿာတိ ဧတ္ထ-၌၊ ပဟာရေ ပဟာရေ-ပုတ်ခတ်တိုင်း ပုတ်ခတ်တိုင်း၌၊ (ပေါက်တူးစသည် ဖြင့် ပေါက်တိုင်း ပေါက်တိုင်း၌၊) ပါစိတ္တိယံ - ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ - ၏၊ သကိံ၊ ပေ၊ ခဏတိတိ-ကား၊ (အာဏတ္တော- စေခိုင်းအပ်သူသည်၊) သကလဒိဝသံ-တနေ့ ပတ်လုံး၊ သစေပိ ခဏတိ - အကယ်၍မူလည်း တူးစေဥျားတော့၊ (ဝေံသတိပိ - ဤသို့ပင် တူးပါသော်လည်း၊) အာဏာပကဿ - စေခိုင်းတတ်သော ရဟန်း၏၊ ဧကံယေဝ - တချက်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ ပါစိတ္တိယံ (ဟောတိ၊) ပန - ဆက်၊ (အာဏတ္တော - သည်၊) ကုသိတော - ပျင်းသည်၊ ပုနပ္ပုနံ - ထပ်ခါထပ်ခါ၊ အာဏာပေတဗ္ဗော-စေခိုင်းထိုက်သည်၊ သစေ ဟောတိ-အံ့၊ တံ-ထိုပျင်းသူကို၊ အာဏာပေတွာ-စေခိုင်း၍၊ ခဏာပေန္တဿ-တူးစေသောရဟန်း၏၊ ဝါစာယ ဝါစာယ- စကားခွန်းတိုင်း စကားခွန်းတိုင်း၌၊ ပါစိတ္တိယံ (ဟောတိ၊) အယံ- ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ တာဝ-ပါဠိမုတ္တကဝိနိစ္ဆယမှ ရှေးဥျားစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌာ-သော၊) ပါဠိဝဏ္ဏနာ-ပါဠိတော်၏ အဖွင့်တည်း။

အယံ ပန - ဤ ဆိုအပ်လတံကား၊ ပါဠိမုတ္တက ဝိနိစ္ဆယော - ပါဠိတော်မှ အလွတ်ဖြစ်သော အဆုံးအဖြတ်တည်း၊ [ခဏတိဝါ ခဏာပေတိဝါ၏ ရှေ့နား တိုင်အောင် ပါဠိမုတ္တက ဝိနိစ္ဆယဖြစ်သည်။] ပေါက္ခရဏိံ - လေးထောင့်ကန်ကို၊ ခဏ-တူးလော၊ ဣတိ- သို့၊ ဝဒတိ-အံ့၊ ဝန္တတိ-အပ်၏၊ [“ဤနေရာ၌တူးလော” ဟု နေရာကိုသတ်မှတ်၍ မခိုင်းသောကြောင့် အပ်သည်၊ ဝန္တတိတိ “ဣမေဿိ ဩကာ သေ” တိ အနိယမေတွာ ဝုတ္တတ္တာ ဝန္တတိ၊ ဋီကာ။] ဟိ-မှန်၏၊ (တနည်း၊) ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ ပေါက္ခရဏိံနာမ-မည်သည်၊ ခတာယေဝ- တူးအပ်သည်သာ၊ (တူးစရာသည်သာ၊) ဟောတိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ အယံ- ဤ ပေါက္ခရဏိံ ခဏ ဟူသော အသုံးအနှုန်းသည်၊ ကပ္ပိယဝေါဟာရော - အပ်သော အသုံးအနှုန်း တည်း၊ [ဤ ရေကန် - ဟု နေရာကို မသတ်မှတ်ဘဲ ခိုင်းသောကြောင့် ကပ္ပိယ ဝေါဟာရဖြစ်သည်။] ဝါပိံ ခဏ- ရေကန်ကို တူးလော၊ တဠာကံခဏ - တဖက် ဆည်ကန်ကို တူးလော၊ အာဝါဠံခဏ - တွင်းကိုတူးလော၊ ဣတိ အာဒိသုပိ-

ဤသို့ အစရှိသော စေခိုင်းခြင်းတို့၌လည်း၊ သေနယော - တည်း၊ ပန - ဗျတိရိက်
 ကား၊ ဣမံဩကာသံ-ကို၊ ခဏ-တူးလော၊ ဣမသ္မိံ ဩကာသေ-၌၊ ပေါက္ခရဏိံ
 ခဏ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္ထု၊ န ဝဇ္ဇတိ၊ [နေရာသတ်မှတ်ချက် ပါသောကြောင့် မအပ်၊]
 ကန္တံ-သစ်အုကို၊ ခဏ၊ မူလံ-သစ်မြစ်ကို၊ ခဏ၊ ဣတိ-ဤသို့၊ အနိယမေတွာ-
 (မည်သည့် သစ်အု သစ်မြစ်ဟု) မသတ်မှတ်မှု၍၊ ဝတ္ထု၊ ဝဇ္ဇတိ၊ ဣမံ ဝလ္လိံ-ဤ
 နွယ်ကို၊ ခဏ၊ ဣမသ္မိံ ဩကာသေ-၌၊ ကန္တံ ခဏ၊ ဣတိဝါ- ဤသို့ သော်၎င်း၊
 ဣမံ မူလံ ခဏ ဣတိဝါ၊ ဝတ္ထု-သတ်မှတ်၍ ပြောဆိုခြင်းငှါ၊ န ဝဇ္ဇတိ။

ပေါက္ခရဏိံ-ကို၊ သောဓေန္တေဟိ-သုဓိသင်ရှင်းလင်းသော ရဟန်းတို့သည်၊
 (အပနေတုံ ဝဇ္ဇတိ၌စပ်၊) ယော တနုကကဒ္ဒမော-အကြင် ကြံသော ညွှန်သည်၊
 ဝါ- ကို၊ ကုဋေဟိ- အိုးတို့ဖြင့်၊ ဥသိဉ္စိတံ - အထက်သို့ ခပ်ယူခြင်းငှါ၊ သက္ကာ-
 တတ်ကောင်းသည်၊ ဟောတိ-၏၊ တံ-ထိုကြံသောညွှန်ကို၊ အပနေတုံ-ဖယ်ရှား
 ခြင်းငှါ၊ ဝဇ္ဇတိ-၏၊ ဗဟလော-ပြစ်သော၊ (ယော ကဒ္ဒမော-အကြင်ညွှန်သည်၊
 အတ္ထိ-၏၊ တံ-ထို ပြစ်သောညွှန်ကို၊ အပနေတုံ-ငှါ၊) န ဝဇ္ဇတိ။ [ဤသို့လိုက်သင့်
 သော ပုဒ်များကို လိုက်၍ပေးပါ၊ အချို့ စာအုပ်များ၌ “ ဗဟလံ န ဝဇ္ဇတိ ” ဟု
 ရှိသည်ကား စာသွားမကောင်း၊] အာတပေန - နေပူကြောင့်၊ သုက္ခကဒ္ဒမော-
 ခြောက်သော ညွှန်သည်၊ ဖလတိ - ကွဲအက်၏၊ တတြ - ထို ခြောက်သောညွှန်၌၊
 ဝါ-ထို ခြောက်သောညွှန်တွင်၊ ယော- အကြင်ညွှန်သည်၊ ဟေဋ္ဌာ- အောက်၌၊
 ပထဝိယာ-မြေကြီးနှင့်၊ အသမ္ပဒ္ဓေါ- မဆက်စပ်၊ (“ အပေါ်ရန်၌ အလှုပ်လှုပ်
 ဖြစ်၍ မြေနှင့်ကွာနေသည်” ဟူလို၊) တမေဝ - ထို မြေကြီးနှင့် မဆက်စပ်သော
 ညွှန်ကိုသာ၊ အပနေတုံ ဝဇ္ဇတိ၊ ဥဒကေန - ရေသည်၊ ဝတဋ္ဌာနေ - စီးသွား
 အပ်သောအရပ်၌၊ ဥဒကပပ္ပဋကောနာမ-ရေလွှာမည်သည်၊ ဟောတိ-ရှိတတ်၏၊
 ဝါတပ္ပဟာရေန-လေ၏တိုက်ခတ်ခြင်းကြောင့်၊ စလတိ-လှုပ်၏၊ တံ-ထို ရေလွှာ
 ကို၊ အပနေတုံ ဝဇ္ဇတိ။

ပေါက္ခရဏိံ အာဒိနံ - လေးထောင့်ကန် အစရှိသည်တို့၏၊ တဋံ - ကမ်းပါး
 သည်၊ ဘိဇ္ဇိတွာ-ပြတ်၍၊ ဝါ-ပျို၍၊ ဥဒကသာမန္တာ-ရေ၏အနီး၌၊ ပတတိ-ကျ၏၊
 [ကမ်းပြိုကျသည်- ဟူလို၊] ဩမကစတုမာသဩဝဋ္ဌံ - မိုဗ်းစွပ်အပ်သည် ဖြစ်၍
 ငှ လအောက် ယုတ်လျော့သော ကာလရှိသည်၊ သစေ (ဟောတိ)- အံ၊ (ဧဝံ
 သတိ-သော်၊ တံ-ထိုမြေကို၊) ဆိဗ္ဗိတုံဝါ- ဖြတ်ခြင်းငှါ၎င်း၊ ဘိဗ္ဗိတုံဝါ- ခွဲခြင်းငှါ
 ၎င်း၊ ဝဇ္ဇတိ၊ စာတုမာသတော - ငှ လမှ၊ ဥဒ္ဓံ - အထက်၌၊ န ဝဇ္ဇတိ၊ [မိုဗ်း
 တကြိမ်စွပ်ပြီးနောက် လေးလကြာလျှင် ဇာတပထဝီ ဖြစ်သောကြောင့် ဖြတ်ခြင်း
 ခွဲခြင်းငှါ မအပ်-ဟူလို။] ပန-ဆက်၊ (တဋံ-သည်၊ ဘိဇ္ဇိတွာ-၍၊) ဥဒကေယေဝ-
 ရေ၌သာ၊ သစေ ပတတိ - အကယ်၍ကျအံ၊ (ဧဝံသတိ - သော်၊) ဒေဝေန-
 မိုဗ်းသည်၊ (ဩဝဋ္ဌေ၌စပ်၊ ဩဝဋ္ဌေ၏ ကံကား “ ဥဒကေယေဝ ” တည်း၊)

အတိရေက စတုမာသံ - လေးလထက်လွန်သော ကာလ၌ (ကာလတုန်းက)၊
 သြဝဠေဝိ- စွပ်အပ်ပါသော်လည်း၊ ဝါ-စွပ်အပ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ ဥဒကေ
 ယေဝ - ရေပြင်၌သာ၊ ဥဒကဿ- မိုဗ်းရေ၏၊ ပတိတတ္တာ- ကျသည်၏ အဖြစ်
 ကြောင့်၊ ဝဇ္ဇတိ၊ [ကမ်းပါးပြတ် မြေကား ရေထည်းရောက်နေ သောကြောင့်
 မိုဗ်းသည် မြေကို မစွပ်၊ အပေါ်ရံ ရေပြင်ကိုသာစွပ်သည်၊ ထို့ကြောင့် ကမ်းပါး
 ပြိုထားသော ရေအတွင်းကမြေသည် ဆိန္ဒိတုံ ဘိန္ဒိတုံ ဝဇ္ဇတိ-ဟူလို။] ပါသာဏ
 ပိဋိယံ - ကျောက်အပြင်ပေါ်၌၊ သောဏ္ဍိ- ရေကန်ကို၊ ခဏန္တိ- တူးကြကုန်၏၊
 တတ္ထ- ထိုရေကန်၌၊ ပဌမမေဝ - ရှေးဥျးစွာသာလျှင်၊ (မိုဗ်းမရွာမီ ရှေးဥျး
 ကပင်) သုခုမရဇံ- သိမ်မွေ့သောမြေမှုံသည်၊ သစေ ပတတိ- အကယ်၍ ကျအံ့၊
 တံ-ထိုမြေမှုံသည်၊ ဝါ - ကံ၊ ဒေဝေန - မိုဗ်းသည်၊ သြဝဠ - စွပ်အပ်သည်၊ စေ
 ဟောတိ-အကယ်၍ ဖြစ်အံ့၊ (ဝေံသတိ- သော်) စတုမာသစ္စယေန- ၄ လလွန်
 သဖြင့်၊ ဝါ - ၄ လလွန်ရာ အခါ၌၊ အကပ္ပိယပထဝီသင်္ချံ - အကပ္ပိယပထဝီ
 ဟူသော အရေအတွက်သို့၊ ဝဇ္ဇတိ-၏၊ (ဇာတပထဝီဖြစ်ပြီ-ဟူလို။) ဥဒကေ-
 သည်၊ ပရိယဒိဏ္ဏေ- ကုန်ခန်းလသော်၊ သောဏ္ဍိ - ရေကန်ကို၊ သောဓေန္တေ
 ဟိ- သုခသင်ကုန်သော ရဟန်းတို့သည်၊ တံ-ထိုမြေကို၊ ဝိကောပေတုံ- ဖျက်ဆီး
 ခြင်းငှါ၊ န ဝဇ္ဇတိ၊ [ဤစကားကိုထေဝံ၍ “ယခုကာလ ပန်းအိုးထည်း၌ ထည့်ထား
 သော အပေါ်ရံကစ၍ မိုဗ်းစွပ်အပ်သမျှ မြေသည် ၄ လကြားလျှင် ဇာတပထဝီ
 ဖြစ်၏” ဟု မှတ်။]

ပဌမမေဝ- ရှေးဥျးစွာသာလျှင်၊ (မိုဗ်းမရွာမီ ရှေးဥျးကပင်) ဥဒကေန-
 ရေဖြင့်၊ သစေ ပူရတိ- အကယ်၍ ပြည့်နေအံ့၊ ပစ္ဆာ-နောက်မှ၊ ရဇံ-မြေမှုံသည်၊
 သစေပတတိ-အံ့၊ (ဝေံသတိ) တံ- ထိုမြေကို၊ ဝိကောပေတုံ ဝဇ္ဇတိ၊ (ကသ္မာ-
 နည်း၊) ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ တတ္ထ - ရေဖြင့်ပြည့်သော ထိုရေကန်၌၊ ဒေဝေ-
 မိုဗ်းသည်၊ ဝဿန္တေဝိ-ရွာသော်လည်း၊ ဥဒကေယေဝ-၌သာ၊ (ရေ၏အပေါ်
 ၌သာ) ဥဒကံ - မိုဗ်းရေသည်၊ ပတတိ - ၏၊ ဣတိ - ကြောင့်၊ (ဝိကောပေတုံ
 ဝဇ္ဇတိ၊ [နောက်မှကျသော မြေမှုံက ရေအတွင်းသို့ ဝင်သွားသဖြင့် မိုဗ်းမစွပ်
 အပ်သောကြောင့် ဇာတပထဝီမဟုတ် - ဟူလို။] ပိဋိပါသာဏေ - ကျောက်ဖျာ
 အပြင်ပေါ်၌၊ သုခုမရဇံ- သိမ်မွေ့သောမြေမှုံသည်၊ ဟောတိ၊ ဒေဝေ-မိုဗ်းသည်၊
 ဖုဿယန္တေ- ထိမှုကိုပြုလသော်၊ (မိုဗ်းထိလသော်) အလ္လိယတိ - ငြိကပ်၏၊
 (မိုဗ်းထိသဖြင့် ထိုမြေမှုံသည် ကျောက်ဖျာ၌ ငြိကပ်သွား၏ - ဟူလို) တမ္ပိ- ထို
 မြေမှုံကိုလည်း၊ စတုမာသစ္စယေန ဝိကောပေတုံ န ဝဇ္ဇတိ။

ပန-ဆက်၊ အကတပစ္စာရေ-မပြုမပြင်အပ်သော တောင်ဝှမ်း၌၊ ငမ္ပိကော-
 တောင်ပို့သည်၊ ဥဋ္ဌိတော-ထသည်၊ ဝါ- ပေါသည်၊ သစေ ဟောတိ၊ (ဝေံသတိ၊
 တံ-ထိုတောင်ပို့ကို) ယထာသုခံ- ချမ်းသာသည် အားလျော်စွာ၊ ဝိကောပေတုံ

ဝနုတိ၊ အပ္ပောကာသေ-လွင်တီးခေါင်၌၊ (ဝမ္ဗိကော-သည်၊) သစေ ဥဋ္ဌဟတိ- အကယ်၍ ထအံ၊ ဝါ- ပေါက်အံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဩမကစတုမာသ ဩဝဋ္ဌော- မိုဃ်း စွပ်အပ်သည်ဖြစ်၍ ယုတ်လျော့သော ငှ လရှိသည်၊ (သမာနော)ယေဝ- ဖြစ်သော်သာ၊ ဝါ- ဖြစ်မှသာ၊ (ဝိကောပေတံ) ဝနုတိ၊ (မိုဃ်းတကြိမ်စွပ်ပြီး နောက် လေးလကျော်လျှင် မဖျက်ဆီးကောင်းတော့ - ဟူလို၊ ဩမက စတုမာသ ဩဝဋ္ဌောပုဒ်၏ သမာသ်ဖြစ်သင့်ကြောင်းကို နောက်၌ပြအံ။]

ရူက္ခာဒီသု- သစ်ပင် အစရှိသော အရပ်တို့၌၊ အာရုဠုဥပစိကာမတ္တိကာယပိ- တက်သော ခြစ် မြေညက်၌လည်း၊ (ခြသွားလမ်း၊ ခြအိမ်၏ မြေညက်၌လည်း၊) သေဝနယော-တည်း၊ (လေးလအောက် မိုးစွပ်အပ်သော ခြသွားလမ်း ခြအိမ် တို့ကို ဖျက်ဆီးကောင်းသည်- ဟူလို။) ဝဏ္ဏုပ္ပါဒဂူထ၊ ပေ၊ ဒီသုပိ- တီသတွာ၏ ချေး၊ ကြွက်ကျစ်စာ၊ နွားခွာဖြင့် ဖြတ်အပ်သော ဆူးအစရှိသည် တို့၌လည်း၊ သေဝနယော၊ [တီကျစ်စာကို “ဝဏ္ဏုပ္ပါဒဂူထ” ဟုဆိုသည်၊ မူသိက + ဥက္ကုလ- ဟူသည် ကြွက်တို့၏ တွင်းလုပ်သောအခါဝယ် တွင်းဘေး၌ စုပုံထားအပ်သော မြေပုံတည်း။] ဝါဝီနံ-နွားမတို့၏၊ ခုရစ္ဆိန္ဒကဒ္ဒမော-ခွာဖြင့်ဖြတ်အပ်သောညွန်ကို၊ ဝေါကဏ္ဍကောနာမ- မည်၏ ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ ပန- ဆက်၊ (ဝေါကဏ္ဍကော- နွားခွာဖြင့် ဖြတ်အပ်သောဆူးသည်၊) ဟေဋ္ဌိမတလေန-အောက် အပြင်အားဖြင့်၊ ဘူမိသဗ္ဗန္ဓော-မြေးကြီးနှင့် ဆက်စပ်နေသည်၊ သစေ ဟောတိ- အံ၊ (ဧဝံသတိ) ဧကဒိဝသမ္ဗိ - တရက်မျှရှိသော ဝေါကဏ္ဍက ကိုလည်း၊ (ဝိကောပေတံ) န

x x x x x x x x x

အကတပတ္တာရေ ။ ။ မည်သူမျှ မသုံးစွဲဘဲ ပြစ်ထားအပ်သော တောင်ဝှမ်းကို အကတပတ္တာရ ဟု ခေါ်သည်။ သုံးစွဲဘို့ရန် တံမြက်လှည်းခြင်း စသည် မပြုအပ်သော ကြောင့် “အကတ” ဟု ဝိသေသန ပြုထားသည်။ ထို တောင်ဝှမ်းမျိုး၌ တောင်ပို့ ပေါက်တတ်သောကြောင့် “အကတပတ္တာရ” ကို ညွှန်ပြထားသည်။ အမှန်အားဖြင့် ကား မည်သို့သော တောင်ဝှမ်း တောင်ခေါင်း၌ မဆို တောင်ပို့ပေါက်လျှင် မိုးမစွပ် အပ်သောကြောင့် ဖျက်ဆီးကောင်းပါ၏။

ဝေါကဏ္ဍက ။ ။ နွားခွာဖြင့်နင်း၍ အပေါ်သို့တက်လာသောညွန်သည် ဆူးကဲ့သို့ စူးတတ်သောကြောင့် “ဝေါကဏ္ဍက” မည်၏။ ထိုဝေါကဏ္ဍကသည် ၂ မျိုးရှိ၏။ နင်း လိုက်သော အခါ အောက်မြေနှင့် မဆက်မစပ် ပြတ်ထွက်သွားသော ခပ်မာမာညွန် တမျိုး၊ ပြတ်ထွက်မသွားဘဲ အောက်က မြေနှင့် ဆက်စပ်နေသော ညွန်တမျိုးတည်း။ ထိုတွင် မြေနှင့်ဆက်နေသော ဝေါကဏ္ဍကကို မဖျက်ဆီးကောင်း။

ဧကဒိဝသံပိ ။ ။ “ဩဝဋ္ဌ ဧကဒိဝသတိက္ကန္တောပိ - မိုဃ်းစွပ်အပ်ပြီး၍ တရက် လွန်မျှဖြစ်သော ညွန်ကိုလည်း” ဟု ဖွင့်၏။ မိမိကား “နွားခွာဖြင့် ဖြတ်ပြီးနောက် တရက် ရှိသော်လည်း” ဟု ဆိုလိုမည် ထင်သည်။ မူလ ဇာတပထဝီနှင့် အဆက် မပြတ်သော ကြောင့် လုံးလုံးမဖျက်ကောင်းဟု ဆိုလိုသည်။ အချို့ကား အပေါ်ပိုင်းမှာ ဇာတပထဝီ မဟုတ်သောကြောင့် ဖြတ်၍ယူကောင်း၏ဟု ဆိုကြသေးသတတ်။—ဒီကဉ။

ဝန္တတိ၊ [ကေဒိဝသမိဉ္စ ပိဖြင့် ဩမကစတုမာသကို သမ္ဘာဝနာပြု၊ လေးလအောံ ယုတ်လျော့သည်ကို မဆိုထားဘိ၊ တရက်မျှရှိသေးသော ဂေါကဏ္ဍကကိုတောင် မဖျက်ဆီးကောင်း - ဟူလို။] ကသိတဋ္ဌာနေပိ-ထွန်အပ်သော အရပ်၌လည်း၊ နင်္ဂလန္တိန္ဒ မတ္တိကာပိဏ္ဍိ-ထွန်သွားဖြင့်ဖြတ်အပ်သော မြေညက်ဆိုင်ကို၊ ဂဏ္ဍန္တ သ-ယူသောရဟန်း၏၊ ဒေဝဝနယော။ [ထွန်ချေးခဲက ပြောနေ၍ စပ်နေလျှင် မယူကောင်း၊ မစပ်လျှင်ကား ယူကောင်းသည်။ “ ကသိတဋ္ဌာနေပိ- ထွန်အပ်ရာ အရပ်၌လည်း ” ဟု မပေးနှင့်၊ ကသိတနှင့် ဌာနတို့ အရကောက် တမျိုးတည်း ဖြစ်သောကြောင့် “ ထွန်အပ်သော အရပ် ” ဟုသာ ပေး။]

အစ္စဒနံဝါ - အမိုးမရှိသည်မူလည်း ဖြစ်သော၊ ဝိနဋ္ဌစ္စဒနံဝါ - ပျက်သော အမိုးရှိသည်မူလည်း ဖြစ်သော၊ ပုရာဏသေနာသနံ-ရှေးကျောင်းဟောင်းသည်၊ ဟောတိ - ရှိတတ်၏၊ အတိရေကစတုမာသဩဝဋ္ဌိ-မိုဗ်းစွပ်အပ်ပြီးသည် ဖြစ်၍ လေးလထက် ပိုလွန်သော ကာလရှိသည်၊ (သမာနံ - သော်၊) ဇာတပထဝီ သင်္ချမေဝ ဂစ္စတိ၊ တတော-ထိုကျောင်းဟောင်းမှ၊ အဝသေသံ-ကြွင်းကျန်သော၊ ဆဒနိဋ္ဌကံဝါ-အမိုးအုဋ္ဌကိုသော်၎င်း၊ ဂေါပါနသိအာဒိကံ-အချင်ယနယ် အစ ရှိသော၊ ဥပကရဏံဝါ-အဆောက်အဦးကို သော်၎င်း၊ (ဂဏ္ဍိတုံ၌ လှမ်းစပ်၊) ဣဋ္ဌကံ-အုဋ္ဌကို၊ ဂဏ္ဍာမိ- ယူ၏၊ ဂေါပါနသိ - ကို၊ (ဂဏ္ဍာမိ၊) ဘိတ္တိပါဒ်- နံရံခြေကို၊ (ဂဏ္ဍာမိ၊) ပဒရတ္တရဏံ-ပျဉ်ချပ်အခင်းကို၊ (ဂဏ္ဍာမိ၊) ပါသာဏ ထမ္ဘိ-ကျောက်တိုင်ကို၊ (ဂဏ္ဍာမိ၊) ဣတံ-သို့သော၊ သညာယ-အမှတ်သညာ ဖြင့်၊ ဂဏ္ဍိတုံ ဝန္တတိ၊ တေန-ထိုအုဋ္ဌအစရှိသည်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ-ကွ၊ မတ္တိကာ-သည်၊ ပတတိ - ပြုကျလာအံ့၊ အနာပတ္တိ၊ [မြေကို ယူမည်ဟု အမှတ်မရှိသောကြောင့် မြေပြုကျသော်လည်း အာပတ်မသင့်၊] ပန- ဗျတိရိက်ကား၊ ဘိတ္တိမတ္တိကံ - နံရံ မြေညက်ကို၊ ဂဏ္ဍန္တ သ အာပတ္တိ ဟောတိ၊ ယာယာ-အကြင်အကြင်မြေညက်ကို၊ အတိန္ဒာ-မိုဗ်းမစွပ်အပ်၊ တံတံ-ထိုထို မြေညက်ကို၊ သစေဂဏ္ဍာတိ-အံ့၊ (ဧဝံ သတိ) အနာပတ္တိ၊ အန္တောဂေဟေ - အိမ်၏ အတွင်း၌၊ မတ္တိကာပုဉ္ဇော - မြေညက်ပုံသည်၊ ဟောတိ-ရှိတတ်၏၊ တသ္မိံ-ထိုမြေညက်ပုံကို၊ ကေဒိဝသံ-တနေ့ ၌၊ ဩဝဋ္ဌေ - မိုဗ်းစွပ်အပ်ပြီးသော်၊ (မိုဗ်းစွပ်အပ်ပြီးမှ) ဂေဟံ - အိမ်ကို၊ ဆာဒေန္တိ - မိုဗ်းကျကုန်၏၊ သဗ္ဗော - (အထက် အောက် အတွင်း အပြင်)

x x x x x x x x

အတိရေကစတုမာသ ဩဝဋ္ဌိ။ ။ ဤပုဒ်၌ အတိရေကစတုမာသံဟု ဩဝဋ္ဌိနှင့် သမာသ်မတွဲဘဲ စာအုပ်များ၌ ရှိ၏၊ မိမိကား - မာသဇာတောပုဒ်ကဲ့သို့ “အတိရေက စတုမာသံ + ဩဝဋ္ဌဿ + ယဿာတိ အတိရေကစတုမာသဩဝဋ္ဌိ” ဟု သမာသ် ရှိသင့်မည် ထင်သည်၊ မိုဗ်းစွပ်အပ်ပြီး၍ လေးလထက် ပိုလွန်သော ကာလရှိသော ကျောင်းဟောင်း-ဟူလို၊ ရှေ့ “ဩမကစတုမာသံ ဩဝဋ္ဌောယေဝ” ၌လည်း “ဩမက စတုမာသ ဩဝဋ္ဌောယေဝ” ဟု သမာသ်၎င်း ရှိစေလိုသည်။

အလုံးစုံသော မြေညက်ပုံသည်။ တိန္ဒော-မိုဃ်းစွပ်အပ်သည်။ သစေ(ဟောတိ)-
 အံ၊ (ဝေံသတိ) စတုမာသစ္စယေန - ဌ။ ဇာတပထဝီယေဝ- ပင်တည်း။ အထ-
 သို့မဟုတ်။ အဿ-ထိုမြေညက်ပုံ၏။ ဥပရိဘာဂေါယေဝ-အထက်အဘို့သည်သာ။
 တိန္ဒော- မိုဃ်းစွပ်အပ်သည်။ (ဟောတိ- အံ၊) အန္တော - အတွင်းအဘို့သည်။
 အတိန္ဒော-မိုဃ်းမစွပ်အပ်သည်။ (ဟောတိ-အံ၊) ယတ္ထကံ-အကြင်မျှလောသံသော
 အရပ်ကို။ တိန္ဒိ - မိုဃ်းစွပ်အပ်၏။ တံ-ထိုမျှလောက်သော အရပ်ကို။ ကပ္ပိယ
 ကာရကေဟံ - ကပ္ပိယကာရကတို့သည်။ ဝါ - တို့ကို။ (ကာရိတ်ကံ၊) ကပ္ပိယ
 ဝေါဟာရေန- အပ်သော အသုံးအနှုန်းဖြင့်။ အပနာမေတွာ-ဖယ်ရှားစေပြီး၍။
 [ဤမြေကို သိစမ်း, စသော အသုံးအနှုန်းဖြင့် ပယ်ရှားစေ၍။] သေသံ-ကြွင်းသော
 မြေညက်ကို။ ယထာသုခံ-ချမ်းသာသည်အားလျော်စွာ။ ဝဠုဉ္ဇေတုံ-သုံးစွဲခြင်းငှါ။
 ဝန္တတိ။ ဟိ - မှန်။ ဥဒကေန - ဖြင့်။ တေမေတွာ - စိုစေ၍။ ဧကာဗဒ္ဓါယေဝ-
 တစပ်ထည်းဖွဲ့စပ်အပ်သောမြေသည်သာ။ ဇာတပထဝီ-သည်။ ဟောတိ။ ဣတရာ-
 အခြားသော မြေသည်။ (ရေဖြင့် မစိုအပ်ဘဲ တစပ်ထည်း မဖွဲ့စပ်အပ်သောမြေ
 သည်။) ဇာတပထဝီ-သည်။ န-မဟုတ်။ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

အဗ္ဘောကာသေ - လွင်တီးခေါင်၌။ (အမိုးမရှိသော အရပ်၌)။ မတ္တိကာ
 ပါကာရေ-မြေညက် တံတိုင်းသည်။ ဟောတိ - ရှိဟတ်၏။ အတိရေကစတုမာသ
 ဩဝဠော - မိုဃ်းစွပ်အပ်သည်ဖြစ်၍ ၄ လထက် ပိုလွန်သော ကာလရှိသည်။
 (သမာနော-ဖြစ်လသော်။) ဇာတပထဝီသနီ, ဝတ္တတိ-၏။ [ဤ၌လည်း “ အတိ
 ရေက စတုမာသ ဩဝဠော ” ဟု ရှိရမည်။] ပန- ဆက်။ တတ္ထ- ထို မြေညက်
 တံတိုင်း၌။ လဂ္ဂပံသုံ-ငြိကပ်နေသော မြေပုံကို။ အလ္လဟတ္ထေန-စိုသော လက်ဖြင့်။
 ဆုပိတွာ- တို့၍။ ဝဟေတုံ ဝန္တတိ။ [လက်ဖြင့် ကုတ်၍ ခြစ်၍ ယူခြင်းငှါကား
 မအပ်-ဟူလို။] ဣဋ္ဌကပါကာရေ-အုဋ္ဌတံတိုင်းသည်။ သစေ ဟောတိ-အံ၊ (ဝေံ
 သတိ- သော်။) ယေဘုယျေန ကထလဠာနေ-များသော အားဖြင့် အိုးခြမ်းကွဲ၏
 အရာ၌။ တိဋ္ဌတိ - တည်၏။ (တသ္မာ) ယထာသုခံ ဝိကောပေတုံ ဝန္တတိ။ အဗ္ဘော
 ကာသေ-၌။ ဌိတမဏ္ဍပထမ္ဘံ - တည်သော မဏ္ဍပ်တိုင်ကို။ ဣတော စိဒတာစ-
 ဤမှ ဤမှလည်း။ သဇ္ဇာလေတွာ - လှုပ်စေ၍။ ပထဝီ - ကို။ ဝိကောပေန္တေန-
 ဖျက်ဆီးလျက်။ ဝဟေတုံ ဝန္တတိ။ ဥဇုကမေဝ- ဖြောင့်ဖြောင့်သာလျှင်။ ဥဒ္ဓရိတုံ-
 နှုတ်ခြင်းငှါ။ ဝန္တတိ။ [ဟိုဘက် ဒီဘက် လှုပ်ရှားစေသောအားဖြင့် မနဲ့ဘဲ အထက်
 သို့ တည့်တည့် ဆွဲနှုတ်ခြင်းငှါ အပ်၏။] အညဗ္ဗိ - မဏ္ဍပ်တိုင်မှ အခြားလည်း
 ဖြစ်သော။ သုက္ခရုက္ခံဝါ-ခြောက်သော သစ်ပင်ကိုသော်၎င်း။ သုက္ခခါဏုကံဝါ-
 ခြောက်သော သစ်ပင်ကိုသော်၎င်း။ ဝဏ္ဏန္တဿ - ယူသော ရဟန်း၏။ ဒေသဝ
 နယော။ [မနဲ့ဘဲ နှုတ်ခြင်းငှါ အပ်၏-ဟူလို။ စိုသောသစ်ပင်သစ်ပင်ကို နှုတ်ရာ၌
 ဘူတဂါမ အာပတ်သင့်သောကြောင့် “သုက္ခ”ဟု ဝိသေသနပြုသည်။]

နဝကမ္မတ္ထံ-အသစ်အသစ်ဖြစ်သော အမှုကျိုးငှါ၊(ကျောင်းအိုကို ခုထားခြင်း၊ ကျားထောက်ခြင်းစသော အကျိုးငှါ၊) ပါသာဏံဝါ-ကျောက်တုံးကိုသော်၎င်း၊ ရူက္ခံဝါ-သစ်တုန်းကိုသော်၎င်း၊ ဒဏ္ဍကေဟိ-ဒုတ်တို့ဖြင့်၊ ဥစ္စာလေတွာ-မြောက်ကော်၍၊ (ကုတ်တို့ဖြင့်ကော်၍၊) ပဝဇ္ဇန္တာ-လိမ့်စေကုန်လျက်၊ (လိမ့်လျက်၊) ဝစ္ဆန္တိ-သွားကြကုန်၏။ တတ္ထ-ထိုသို့ လိမ့်သွားရာ၌၊ ပထဝီ-သည်၊ ဘိဇ္ဇတိ-ပျက်၏၊ သုဒ္ဓစိတ္တာ-သန့်ရှင်းသောစိတ်ရှိကြကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)သစေ ပဝဇ္ဇန္တိ-အကယ်၍ လိမ့်စေကုန်အံ့၊ (ဝေံသတိ) အနာပတ္တိ၊ [မြေကြီးကို ပျက်စီးစေလိုသော စိတ်နှင့် မရောခြင်းကို “သုဒ္ဓစိတ္တ” ဟု ဆိုသည်။] အထပန - သို့မဟုတ်၊ တေန အပဒေသေန-ထိုညွှန်ပြအပ်သော အမြက်ဖြင့်၊ (“ကျောံတုံး လိမ့်တာဘဲ၊ သစ်ပင်လိမ့်တာဘဲ၊ မြေပျက်လို့ အရေးမကြီးပါ” ဟု အမြက်ထောင်သဖြင့်၊) ပထဝီ-ကို၊ ဘိန္ဒုတုကာမာယေဝ-ဖျက်ဆီးလိုကုန်သည်သာလျှင်၊ ဟောန္တိ-ဖြစ်ကုန်အံ့၊ အာပတ္တိ(ဟောတိ)၊ သာခါဒိနိ-သစ်ခက် အစရှိသည်တို့ကို၊ ကမုန္တာနမ္ပိ-ဆွဲငင်ကုန်သော ရဟန်းတို့၏၎င်း၊ ပထဝီယံ-မြေပေါ်၌၊ ဒါရူနိ-ထင်းတို့ကို၊ ဖါလေန္တာနမ္ပိ-ခွဲကုန်သော ရဟန်းတို့၏၎င်း၊ ဧသေဝနယော-ပင်တည်း။

ပထဝီယံ- ၌၊ အဋ္ဌိ သူစိ ကဏ္ဍကာဒိသုပိ - အရိုး၊ အပ်, ဆူး အစရှိသည်တို့တွင်လည်း၊ ယံကိဉ္စိ - အမှတ်မရှိ တစုံတခုကို၊ အာကောဋေတံဝါ- စိုက်နှက်ခြင်းငှါ၎င်း၊ ပဝေသေတံဝါ- သွင်းခြင်းငှါ၎င်း၊ န ဝန္တတိ၊ ပဿာဝဓာရာယ-ကျင်ငယ်အယဉ်၏၊ ဝေဂေန-အဟုန်ဖြင့်၊ (ကျင်ငယ်ကို ပြင်းပြင်းစွန့်သဖြင့်၊) ပထဝီ-ကို၊ ဘိန္ဒုဿာမိ-ဖျက်ဆီးအံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ဝေံ-ဤသို့ အဟုန်ပြင်းပြင်း၊ ပဿာဝမ္ပိ - ကျင်ငယ်ကိုသော်မှလည်း၊ ကာတံ န ဝန္တတိ၊ [ပိဖြင့် အခြားသော ရေသွန်ခြင်းစသည်ကို သမ္ဘာဝနာပြုလျက် ဆည်းသည်။] (ဝေံ - ဤသို့ အဟုန်ပြင်းပြင်း၊ ပဿာဝံ-ကို၊) ကရောန္တဿ-ပြုစဉ်၊ (ပထဝီ-သည်၊) ဘိဇ္ဇတိ-ပျက်အံ့၊ အာပတ္တိ(ဟောတိ)၊ ဝိသမဘူမိံ-မညီညွတ်သောမြေကို၊ သမံ-ညီညွတ်အောင်၊ ကရိဿာမိ-အံ့၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ သမ္ပုဉ္ဇနိယာ- တံမြက်စည်းဖြင့်၊ ဃံသိတုမ္ပိ- ပွတ်တိုက်ခြင်းငှါလည်း၊ န ဝန္တတိ၊ [ပွတ်တိုက်သောအားဖြင့် ခပ်နာနာဖိ၍ လှည်းခြင်းငှါလည်း မအပ် - ဟူလို၊] ဟိ- မှန်၊ ဝတ္တသိသေနေဝ- ဝတ်ကို အဥးပြုသဖြင့်သာလျှင်၊ သမ္ပဇ္ဇိတမ္ပိ- တံမြက်လှည်းရာ၏၊ (လှည်းရမည်၊) ကေစိ-အချို့ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ကတ္တရယဋ္ဌိယာ-တောင်ဝှေးဖြင့်၊ ဘူမိံ - ကို၊ ကောဇ္ဇန္တိ-ရိုက်နှက်တတ်ကြကုန်၏၊ (ရိုက်နှက်သကဲ့သို့ နာနာ ထောက်တတ်ကြကုန်၏၊) ပါဒဂံဋကေန-မြေမဖြင့်၊ ဝိလိခန္တိ - ခြစ်တတ်ကြကုန်၏၊ စက်မိတဋ္ဌာနံ - စကြန်သွားအပ်သော အရပ်ကို၊ ဒသေဿာမ - ပြကုန်အံ့၊ ဣတိ - ဤသို့ကြံ၍၊ ပုနပ္ပုနံ - ထပ်ကာထပ်ကာ၊ ဘူမိံ - ကို၊ ဘိန္ဒုန္တာ-ဖျက်ဆီးကုန်လျက်၊ စက်မန္တိ - စကြန်သွားတတ်ကြကုန်၏၊ သမ္ပိ-အလုံးစုံသောအမှုသည်၊ (ဘူမိကောဇ္ဇ နစသောအလုံးစုံသည်။)

န ဝဇ္ဇတိ၊ ပန - ဆက်၊ ဝီရိယ သမ္ပဂ္ဂဟတ္ထံ - ဝီရိယကို ချီမြှောက်ခြင်း အကျိုးငှါ၊ သမဏဓမ္မံ - ရဟန်းတရားကို၊ ကရောန္တေန - ပြုလျက်၊ သုဒ္ဓစိတ္တေန- သန့်ရှင်းသော စိတ်ဖြင့်၊ (သူတပါးတို့က အထင်ကြီးစေလိုသောစိတ် မဘက် သက်သက်၊) စက်မိတုံ ဝဇ္ဇတိ၊ [ထိုင်နေ လျောင်းနေလျှင် ဝီရိယလျော့သွားတတ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဝီရိယကို ချီမြှောက်ခြင်း အကျိုးငှါ ရှေးအခါက စကြံနံ့သွားလျက် တရားနုလုံး သွင်းလေ့ရှိကြသည်။] ဟတ္ထံ-လက်ကို၊ ဓောဝိဿာမ-ဆေးကုန်အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံ၍၊ ပထဝိယံ-၌၊ ဗံသန္တိ-ပွတ်တိုက်ကြကုန်၏၊ န ဝဇ္ဇတိ၊ ပန-အန္တယကား၊ အဗံသန္တေန-မပွတ်တိုက်ဘဲ၊ အလ္လဟတ္ထံ- စိုသောလက်ကို၊ ပထဝိယံ-၌၊ ထပေ တွာ-၍၊ ရဇံ - ကို၊ ဂဟေတံ ဝဇ္ဇတိ၊ ကေစိ - အချို့ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ကဏ္ဍ၊ ကဏ္ဍ အာဒိဟိ- ယားနာ ဝဲနာ အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ (အာဒိဖြင့် မိတ်ပေါက်ခြင်း စသည်ကိုယူ၊) အာဗာမိကာ - အနာရှိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ) ဆိန္ဒတဋ္ဌာဒိသု- ပြတ်သောကမ်းပါး အစရှိသောအရပ်တို့၌၊ အင်္ဂပစ္စင်္ဂါနိ - အင်္ဂါကြီးငယ်တို့ကို၊ ဗံသန္တိ - ပွတ်တိုက်တတ်ကြကုန်၏၊ န ဝဇ္ဇတိ၊ (ဣတိ-ဤကား၊ ပါဠိမုတ္တက ဝိနိစ္ဆယော-တည်း၊ ဤသို့ ပြန်အုပ်ဘို့ရာ “ဣတိ” ပါသင့်၏။)

ခဏတိဝါ ခဏာပေတိဝါတိ- ကား၊ အန္တမသော-အားဖြင့်၊ ပါဒဂုံဋ္ဌကေန ပိ- ခြေမဖြင့်၎င်း၊ သမ္ပုဉ္ဇနီသလာကာယပိ - တံမြက်စည်းတံဖြင့်၎င်း၊ သယံဝါ- ကိုယ်တိုင်မူလည်း၊ ခဏတိ - တူးခြစ်အံ့၊ အညေနဝါ - အခြားသူသည်မူလည်း၊ ဝါ - ကိုမူလည်း၊ ခဏာပေတိ - တူးခြစ်စေအံ့၊ ဘိန္ဒုတိဝါ ဘောဒါပေတိဝါတိ- ကား၊ အန္တမသော-အားဖြင့်၊ ဥဒကမ္ပိ-ရေကိုသော်လည်း၊ ဆဇ္ဇန္တော-စွန့်လျက်၊ သယံဝါ - မူလည်း၊ ဘိန္ဒုတိ- ဖျက်အံ့၊ အညေနဝါ, ဘိန္ဒုပေတိ - ဖျက်စေအံ့၊ ဒဟတိဝါ ဒဟာပေတိဝါတိ-ကား၊ အန္တမသော, ပတ္တမ္ပိ-သပိတ်ကိုသော်လည်း၊ ပစန္ဒော- ဖုတ်လျက်၊ (ဖုတ်စဉ်၊) သယံဝါ, ဒဟတိ- မီးတိုက်အံ့၊ အညေနဝါ, ဒဟာပေတိ-မီးတိုက်စေအံ့၊ ယတ္တကေသု-အကြင်မျှ အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ ဌာနေသု - အရပ်တို့၌၊ အဂ္ဂိံ - မီးကို၊ ဒေတိဝါ - ကိုယ်တိုင်မူလည်း ပေးအံ့၊ ဒါပေတိဝါ-သူတပါးကိုမူလည်း ပေးစေအံ့၊ တတ္တကာနိ - ထိုမျှ အတိုင်းအရှည် ရှိကုန်သော၊ ပါစိတ္တိယာနိ (ဟောန္တိ) ဟိ - မှန်၊ ပတ္တိ - ကို၊ ပစန္ဒေနပိ- ဖုတ်သောရဟန်းသည်လည်း၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေး၌၊ ပတ္တဋ္ဌာနေယေဝ - ဖုတ်အပ်ဘူးရာ အရပ်၌သာလျှင်၊ ပစိတဗ္ဗော - ဖုတ်ထိုက်၏၊ အဒမုယ - မီးမလောင် အပ်ဘူး သော၊ ပထဝိယာ-၌၊ အဂ္ဂိံ ထပေတုံ နဝဇ္ဇတိ၊ ပန- ဆက်၊ ပတ္တပစန ကပါလ သာ - သပိတ်ဖုတ်ရာ အိုးကင်း၏၊ ဥပရိ - အထက်၌၊ အဂ္ဂိံ ထပေတုံ ဝဇ္ဇတိ၊ ဒါရူနံ- ထင်းတို့၏၊ ဥပရိ-အထက်၌၊ (အဂ္ဂိံ) ထပေတိ- ထားတတ်၏၊ (သပိတ် ဖုတ်ကြောင်း ထင်းတို့၏အပေါ်၌ မီးကိုထားတတ်၏၊) သောအဂ္ဂိ- သည်၊ တာနိ- ထိုထင်းတို့ကို၊ ဒဟန္တော- လောင်လျက်၊ ဂတ္တာ- သွား၍၊ ပထဝိံ - ကို၊ ဒဟတိ-

လောင်အံ့၊ နဝနွတိ၊ (ဘဒ္ဒကြောင့်နည်း၊ ထင်းတိုက လောင်စာဖြစ်သောကြောင့် တည်း- ဟူလို၊) ဣဋ္ဌက ကပါလာဒီသုဝိ- အုဋ္ဌဖုတ်ရာခွက် အစရှိသည်တို့၌လည်း၊ (အုဋ္ဌကျင်း အစရှိသည်တို့၌လည်း) ဧသေဝနယော၊ (အာဒိဖြင့် ကျောက်တို့ကို ထုံးဖြစ်အောင်ဖုတ်ရာ ကျောက်ကျင်း စသည်ကိုယူ။) ဟိ - မှန်၊ တတြာပိ - ထို အုဋ္ဌကျင်းအစရှိသည်တို့၌လည်း၊ ဣဋ္ဌကာဒီနိယေဝ- အုဋ္ဌအစရှိသည်တို့၏သာ၊ ဥပရိ(အဂ္ဂိ)ထပေတံ ဝနွတိ၊ ကသ္မာ- နည်း၊ တေသံ-ထို အုဋ္ဌအစရှိသည်တို့၏၊ အနုပါဒါနတ္တာ- လောင်စာ မဟုတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဟိ- မှန်၊ တာနိ- ထို အုဋ္ဌအစရှိသည်တို့သည်၊ အဂ္ဂိဿ- ၏၊ ဥပါဒါန သင်္ချိ - လောင်စာ ဟူသော အရေအတွက်သို့၊ န ဝစ္ဆန္တိ။

သုက္ခခါဏုသုက္ခရက္ခာဒီသုဝိ-အစရှိသည်တို့၌လည်း၊ အဂ္ဂိ ဒါတံ န ဝနွတိ၊ (လောင်စာဖြစ်သောကြောင့် မအပ် - ဟူလို၊) ပန- ဆက်၊ ပထဝိ - သို့၊ အပတ္တ မေဝ- မရောက်သေးမီသာလျှင်၊ နိဗ္ဗာပေတွာ- ငြိမ်းစေ၍၊ ဂမိဿာမိ- အံ့၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ (အဂ္ဂိ - ကို၊) သစေ ဒေတိ- အံ့၊ (ဝေံသတိ) ဝနွတိ၊ ပစ္ဆာ- မီးကိုပေး ပြီးနောက်မှ၊ နိဗ္ဗာပေတံ- ငှါ၊ န သက္ကာတိ- မတတ်နိုင်အံ့၊ အဝိသယတ္တာ- စွမ်းနိုင် သောအရာ မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အနာပတ္တိ၊ တိဏုက္ကံ- မြက်မီးရှူးကို၊ ဂဟေတွာ- ကိုင်၍၊ ဝစ္ဆန္တာ- သွားသောရဟန်းသည်၊ ဟဒတ္တ- လက်ကို၊ ဒယု မာနေ- မီးလောင်အပ်သော်၊ ဘူမိယံ- မြေပေါ်၌၊ ပါတေတိ- ကျစေအံ့၊ အနာပတ္တိ၊ (ဤနေရာ၌လည်း “အဝိသယတ္တာ- လက်ကို မီးလောင်နေသဖြင့် ကိုင်၍ ထားခြင်း ငှါ တတ်နိုင်သော အရာမဟုတ်တော့သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် အနာပတ်ဖြစ်သည်- ဟူလို။) ပတိတဋ္ဌာနေယေဝ- မီးကျရာအရပ်၌သားလျှင်၊ ဥပါဒါနံ- လောင်စာကို၊ ဒတွာ- ပေး၍၊ အဂ္ဂိ ကာတံ ဝနွတိ၊ ဣတိ- သို့၊ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ၊ စ- ဆက်၊ ဒဗုပထဝိယာ- မီးလောင်အပ်ပြီးသောမြေ၏၊ ယတ္တကံဋ္ဌာနံ- အကြင်မျှလေသံသော

x x x x x x x x x

အဝိသယတ္တာ အနာပတ္တိ။ ။ သုက္ခခါဏုစသည်တို့က မြေပေါ်မှာ အတော်ရှည် လျားသည်ဖြစ်၍ အထက်ပိုင်းကိုသာ ရှို့ပြီးလျှင် မြေကြီးသို့ မရောက်မီ ငြိမ်းအံ့ ဟု ကြံ၍ မီးရှို့ခြင်းငှါ အပ်၏၊ ရှို့ရင်း ရှို့ရင်း မီးက အားကောင်းလာသဖြင့် မြေကြီး မရောက်မီ ငြိမ်းခြင်းငှါ မစွမ်းနိုင်လျှင်လည်း အဝိသယဖြစ်သောကြောင့် (တတ်နိုင်သော အရာမဟုတ်သောကြောင့်) အနာပတ်တည်း။

ဒီကာ။ ။ ဒီကာ၌ “နဂိုရ်က မြေကြီးမရောက်မီ ငြိမ်းအံ့” ဟု သုဒ္ဓစိတ်ဖြင့် မီးရှို့ လျှင် နောင်အခါ ငြိမ်းနိုင်စေကာမူ မငြိမ်းတော့ဘဲ မြေကြီးပါလောင်ချင် လောင်ပစေ တော့ ဟု သဘောထားသော်လည်း အနာပတ်ဟုပင် ဆို၏၊ ထိုအဆိုသည် သင့်သည် သာ၊ ဘဒ္ဒကြောင့်နည်း၊ မီးရှို့မှု ကာယပယောဂပြုစဉ်က သုဒ္ဓစိတ် ဖြစ်သောကြောင့် တည်း၊ လောင်ချင် လောင်ပစေတော့ ဟု နောက်မှဖြစ်သော စိတ်မှာ ကာယပယောဂ ဝစီပယောဂ မဘက် စိတ်သက်သက်သာ ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် “ မနောဒ္ဓါရေ အနာ ပတ္တိ” အရ အနာပတ် ဖြစ်နိုင်သည်။

အရပ်ကို၊ ဥသုမာယ - မီး၏ အဋ္ဌေသည်၊ (မီး၏ အရှိန်သည်၊) အနုဂတံ- အစဉ်လိုက်အပ်ပြီ၊ သဗ္ဗံ- အလုံးစုံသော ထိုအရပ်ကို၊ ဝိကောပေတုံ ဝန္နတိ၊ ဣတိ- သို့၊ တတ္ထေဝ- ထို မဟာပစ္စရီ အဋ္ဌကထာ၌ပင်၊ ဝုတ္တံ- ပြီ။

ပန- ဆက်၊ အဇာနနကော-မီးလုပ်နည်းကို နားမလည်သော၊ ယောဘိက္ခု- အကြင်ရဟန်းသည်၊ အရဏီသဟိတေန-ပွတ်ခုံနှင့် တကွဖြစ်သော ပွတ်ကြည်ဖြင့်၊ အဂ္ဂိ-ကို၊ နိဗ္ဗတ္တေတွာ-ဖြစ်စေပြီး၍၊ ဟတ္ထေန-လက်ဖြင့်၊ ဥက္ခိပိတွာ-ခမြဲယူ၍၊ ကိ-အဘယ်ကို၊ ကရောမိ- ပြုရမည်နည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒတိ-ပြော၏၊ (တံ-ထို ရဟန်းကို၊ အညော-အခြားရဟန်းသည်၊) ဇာလေဟိ-မီးကို တောက်စေလော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္ထဗ္ဗော - ပြောဆိုထိုက်၏၊ ဟတ္ထော - လက်ကို၊ ဒုယုတိ- လောင် အပ်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒတိ- ပြောပြန်အံ့၊ ယထာ- အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့် ပြုအပ်သော်၊ (ဟတ္ထော- ကို၊) န ဒုယုတိ-မီးမလောင်အပ်၊ တထာ-ထို အခြင်း အရာအားဖြင့်၊ ကရောဟိ- ပြုလော၊ ဣတိ ဝတ္ထဗ္ဗော၊ ပန- ဗျတိရိက်ကား၊ ဘူမိ ယံ-၌၊ ပါတေဟိ- ကျစေလော၊ ဣတိ- သို့၊ န ဝတ္ထဗ္ဗော၊ (ပြောလျှင် မြေကြီးကို မီးရှိ၊ စေရာရောက်သောကြောင့် ဤ သိက္ခာပုဒ်အရ အာပတ်သင့်၏၊) ဟတ္ထေ- ကို၊ ဒုယုမာနေ- မီးလောင်အပ်သော်၊ သစေ ပါတေဟိ - အကယ်၍ မီးကိုကျစေ အံ့၊ (မီးကို မြေကြီးပေါ်၌ ချပစ်လိုက်အံ့၊) (ဝေံသတိ - ဤသို့ ကျစေလသော်၊) ပထဝိ-ကို၊ ဒဟိဿာမိ-မီးရှိ အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ အပါတိတတ္တာ-မကျစေအပ် သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အနာပတ္တိ၊ ပန-ဆက်၊ ပတိတဋ္ဌာနေ-မီးကျရာအရပ်၌၊ အဂ္ဂိ-ကို၊ ကာတုံ ဝန္နတိ၊ ဣတိ-သို့၊ ကုရုန္တိယံ-ကုရုန္တိအဋ္ဌကထာ၌၊ ဝုတ္တံ-ပြီ။

အနာပတ္တိ ဣမံ ဇာနာတိအာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ (အတ္ထော ဝေံ ဝေဒိတဗ္ဗော၌စပ်၊) ဣမဿထမ္ဘဿ- ဤတိုင်၏၊ အာဝါဠံ-တွင်းကို၊ ဇာန- သိလော့၊ မဟာမတ္တိကံ-မြေညက်ဆိုင်ကြီးကို၊ ဇာန၊ ထုသမတ္တိကံ-ဖွဲ့နှင့်ရောသော မြေညက်ကို၊ ဇာန၊ မဟာမတ္တိကံ-ကို၊ ဒေဟိ-ပေးလော့၊ ထုသမတ္တိကံ ဒေဟိ၊ မတ္တိကံ-မြေညက်ကို၊ အာဟရ - ဆောင်ယူခဲ့လော့၊ ပံသုံ- မြေမှုကို၊ အာဟရ၊ မတ္တိကာယ-မြေညက်ဖြင့်၊ အတ္ထော-အလိုရှိ၏၊ ပံသုနာ အတ္ထော၊ ဣမဿ ထမ္ဘဿ-၏၊ အာဝါဠံ-ကို၊ ကပ္ပိယံကရောဟိ-အပ်အောင်ပြုလော့၊ (ကပ္ပိစမ်းလော့၊) ဣမံမတ္တိတံ-ကို၊ ကပ္ပိယံ ကရောဟိ၊ ဣမံ ပံသုံ၊ ကပ္ပိယံကရောဟိ- လော့၊ ဣတိ ဝေမတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

x x x x x x x x x x

အာဝါဠံဇာန စသည် ။ ။ တွင်းတူးလိုလျှင် “ တွင်းတူးလော့ ” ဟု မခိုင်းရ၊ “ တွင်းကိုသိလော့၊ တိုင်စိုက်ဘို့ရာ တွင်းအလိုရှိ၏၊ တွင်းကို ကပ္ပိစမ်း ” ဟု ခိုင်းရမည်၊ ထုသမတ္တိကာဟူသည် ဖွဲ့တို့ဖြင့်ရော၍နယ်အပ်သော မြေညက်တည်း၊ ထိုကဲ့သို့ မြေညက် လုပ်ဘို့ရာ မြေတူးခိုင်းခြင်းကို “ ထုသမတ္တိကံ ဇာန ” ဟု ဆိုသည်၊ ဤ၌လည်း “ သိလော့၊ ကပ္ပိလော့၊ ဆောင်ယူခဲ့လော့ ” ဟု ခိုင်းရမည်။

အသန္တိစွာတိ-ကား၊ ပါသာဏရုက္ခာဒိနိ-ကျောက်တုံး သစ်တုံးအစရှိသည် တို့ကို၊ ပဝဇ္ဇန္တဿဝါ- လှိမ့်စဉ်သော်၎င်း၊ ကတ္တရဒဏ္ဍေန- တောင်ဝှေးဖြင့်၊ အာဟစ္စ အာဟစ္စ - ထောက်၍ ထောက်၍၊ ဂစ္ဆန္တဿဝါ- သွားစဉ်သော်၎င်း၊ ပထဝီ- သည်၊ ဘိဇ္ဇတိ- ပျက်အံ့၊ သာ-ထို မြေကြီးသည်၊ (ဘိန္နာနာမဟောတိ ဌ္ဗစပ်၊) တေန - ထိုရဟန်းသည်၊ (အဘိန္နတ္တာ ဌ္ဗစပ်၊) ဘိန္နိဿာမိ - ဖျက်အံ့၊ ဣတိဝေ-ဤသို့ကြံ၍၊ သန္တိစ-သညာနှင့်တကွစေ့ဆော်၍၊ အဘိန္နတ္တာ-မဖျက်အပ် သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အသန္တိစ ဘိန္နာနာမ-အသန္တိစဘိန္နာ မည်သည်၊ ဟောတိ၊ [ယောဇနာ၌ “တေနာတိ ပဝဇ္ဇနာဒိနာ” ဟု ဖွင့်၏၊ စဉ်းစားပါ၊] ဣတိ-ဤသို့၊ အသန္တိစ-ပျက်စေမှန်းကိုသိသော သညာနှင့်တကွ မစေ့ဆော်မူ၍၊ ဘိန္နန္တဿ- ဖျက်သောရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ။ [ပါဠိတော်၌ အသန္တိစ၏ စပ်ဘို့ရာ “ဘိန္နန္တ ဿ” ထည့်ပါ - ဟူလို၊] အသတိယာတိ - ကား၊ အညဝိဟိတော-အခြားသော အာရုံ၌ ထားအပ်သောစိတ်ရှိသည်၊ (အခြားသော အာရုံကို နှလုံးသွင်းနေသည်၊ ဟုတွာ) ကေနစိ- တဥျးတယောက်သောပုဂ္ဂိုလ်နှင့်၊ သဒ္ဓိ- တူ၊ ကိဇ္ဇိ- တစုံတခု သော အကြောင်းအရာကို၊ ကထေန္တော-ပြောဆိုနေစဉ်၊ ပါဒဂုံဌကေနဝါ-ခြေမ ဖြင့်သော်၎င်း၊ ကတ္တရယဉ္ဇိယာဝါ - တောင်ဝှေးဖြင့် သော်၎င်း၊ ပထဝီ- ကို၊ ဝိလိခန္တော - ခြစ်လျက်၊ တိဋ္ဌတိ - တည်အံ့၊ ဧဝံ - သို့၊ အသတိယာ - သတိကင်း သဖြင့်၊ ဝိလိခန္တဿဝါ- ခြစ်သည်မူလည်းဖြစ်သော၊ ဘိန္နန္တဿဝါ-ဖျက်သည် မူလည်းဖြစ်သော၊ (ဘိက္ခုနော-၏၊) အနာပတ္တိ။

အဇာနန္တဿာတိ - ကား၊ အန္တောဂေဟေ - အိမ်၏ အတွင်း၌၊ ဩဝဋ္ဌ- မိုဗ်းစွပ်အပ်ပြီးသည်၊ (ဟုတွာ) ဆန္ဒ-မိုးအပ်သော၊ (မိုဗ်းစွပ်အပ်ပြီးမှ မိုး အပ်သော၊) ပထဝီ- ကို၊ အကပ္ပိယပထဝီတိ- ဟူ၍၊ နဇာနာတိ-မသိ၊ ကပ္ပိယ ပထဝီတိ- ဟူသော၊ သညာယ- အမှတ်ဖြင့်၊ ဝိကောပေတိ- ဖျက်ဆီးအံ့၊ (ဧဝံ အဇာနန္တဿ အနာပတ္တိ ဌ္ဗစပ်၊) ဝါ- တနည်း၊ ခဏာမိ - တူး၏၊ ဘိန္နာမိ- ဖျက်၏၊ ဒဟာမိ-မီးရှို့ ၏၊ ဣတိ- သို့၊ နဇာနာတိ-မသိအံ့၊ ကေဝလံ- သက်သက်၊ သင်္ဂေါပနတ္ထာယ- လုံခြုံစေခြင်း အကျိုးငှါ၊ ခဏိတ္တာဒိနိဝါ- တူးရှင်းအစရှိသည် တို့ကိုမူလည်း၊ ထပေတိ-ထားအံ့၊ ဥယျမာနဟတ္ထော-မီးလောင်အပ်သော လက် ရှိသည်၊ (ဟုတွာဝါ-ဖြစ်၍မူလည်း၊) အဂ္ဂိ-ကို၊ ပါတေတိ-ကျစေအံ့၊ ဧဝံ-သို့၊ အဇာနန္တဿ-မသိသောရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ၊ သေသံ၊ ပေ၊ တိဝေ ဒနန္တိ။...ပထဝီ ခဏနသိက္ခာပဒံ ဒသမံ။...ဝဏ္ဏနာက္ကမေန- ဖွင့်ခြင်း၏ အစဉ်အားဖြင့်၊ ပဌမော- ရှေးဥျးစွာသော၊ မုသာဝါဒဝဂ္ဂေါ-သည်၊ သမတ္ထော-ပြည့်စုံပြီ။

မုသာဝါဒဝဂ္ဂံ ပြီးပြီ။

ဘူတဂါမဝဂ်

ဘူတဂါမသိက္ခာပုဒ်

သေနာသနဝဂ္ဂဿ-၏၊ ပဌမသိက္ခာပဒေ- ဌ၊ အနာဒိယန္တောတိ- ကား၊ တဿာ-ထို နတ်မ၏၊ ဝစနံ-စကားကို၊ အဂဏ္ဍန္တော-မယူသည်၊ (နားမထောင်သည်၊ ဂရုမစိုက်သည်။) [ဟုတွာ-၍၊ ဆိန္ဒိယေဝ-ဖြတ်မြဲဖြတ်သည်သာ၊ ဤသို့ ပါဠိတော်၌စပ်၊] ဒါရကဿ ဗာဟုံ အာကောဇေသီတိ - ကား၊ ဥက္ခိတ္တံ-မြေခံချိုအပ်သော၊ ဖရသုံ - ပုဆိန်ကို၊ နိဂ္ဂဟေတုံ - မြွှာယူခြင်းငှါ၊ (မခုတ်မိအောင် ကောင်းစွာ ဆောင်ထားခြင်းငှါ၊ ထိန်းထားခြင်းငှါ၊) အသက္ကောန္တော - မစွမ်းနိုင်သည်၊ (ဟုတွာ-၍၊) မနဿာနံ-တို့၏၊ စက္ခုဝိသယာတိတေ-မျက်စိအရာကို လွန်သော၊ (မျက်စိဖြင့် မမြင်နိုင်သော၊) မဟာရာဇသန္တိကာ - ဝေဿဝဏ် နတ်မင်းကြီး၏ အထံမှ၊ လဒ္ဓေ - ရအပ်သော၊ ရုက္ခဋ္ဌက ဒိဗ္ဗဝိမာနေ - သစ်ပင်၌ တည်သော နတ်ဗိမာန်၌၊ နိပ္ပန္နဿ-အိပ်နေသော၊ ဒါရကဿ-နတ်ကလေး၏၊ ဗာဟုံ- လက်မောင်းကို၊ ထနမူလေယေဝ - သားမြတ်ရင်း၌ပင်၊ ဆိန္ဒိ-ဖြတ်မိပြီ။

နခေါ၊ပေ၊ ပတိရူပန္တိ အာဒိမိ - အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ အယံ - ဤ ဆိုအပ် လတံကား၊ သင်္ခေပဝဏ္ဏနာ - အကျဉ်းချုပ်ဖြစ်သော အဖွင့်တည်း၊ ကိရ - ချ၊ ဟိမဝန္တေ-၌၊ ပက္ခဒိဝသေသု - လဆန်းပက္ခ၊ လဆုတ်ပက္ခနေ့တို့၌၊ (လပြည့် လကွယ်နေ့ကို ဆိုလိုဟန်တူသည်။) ဒေဝတာ သန္နိပါတော- နတ်တို့၏ အစည်း အဝေးသည်၊ ဟောတိ - ရှိ၏၊ တတ္ထ - ထိုနတ်တို့၏ အစည်းအဝေး၌၊ ရုက္ခဓမ္မံ- ရုက္ခဓမ်ကို၊ (သစ်ပင်၏သဘောကို) ပုစ္ဆန္တိ-မေးကြကုန်၏၊ (ကိ-နည်း၊) တံ- သည်၊ ရုက္ခဓမ္မေ-ရုက္ခဓမ်၌၊ ဌိတာ- တည်သလော၊ န ဌိတာ-မတည်သလော၊ ဣတိ-သို့၊ (ပုစ္ဆန္တိ) [ဒေဝတာကိုဲ့၍ ဌိတာဟုထားသည်။] ရုက္ခဓမ္မောနာမ- မည်သည်၊ ရုက္ခေ-ကို၊ ဆိန္ဒိမာနေ- လူတို့က ဖြတ်အပ်သော်၊ ရုက္ခဒေဝတာယ- သစ်ပင်၌နေသောနတ်၏၊ (ရုက္ခဇိုင်း၏) မနောပဒေါသဿ-စိတ်၏ ပျက်စီးခြင်း

x x x x x x x x x

ဒီကာ။ ။ ရုက္ခဋ္ဌကဒိဗ္ဗဝိမာနေတိစ သာဓဋ္ဌကဝိမာနံ သန္တာယ ဝုတ္တံ၊ ရုက္ခဿ ဥပရိ နိဗ္ဗတ္တံ ဟိ ဝိမာနံ ရုက္ခပဋိပဒ္ဓတ္တာ “ ရုက္ခဋ္ဌကဝိမာန ” န္တိ ဝုစ္စတိ၊ သာဓဋ္ဌက ဝိမာနံ ပန သဗ္ဗသာခါ သန္နိဿိတံ ဟုတွာ တိဋ္ဌတိ၊ တတ္ထ ယံ ရုက္ခဋ္ဌကဝိမာနံ ဟောတိ၊ တံ ယာဝံ ရုက္ခဿ မူလမတ္တမိ တိဋ္ဌတိ၊ တာဝ န နဿတိ၊ သာဓဋ္ဌကဝိမာနံ ပန သာခါသု ဘိဇ္ဇ မာနာသု တတ္ထတတ္ထေဝ ဘိဇ္ဇိတွာ သဗ္ဗသာခါသု ဘိန္ဒာသု သမ္ပံ ဘိဇ္ဇတိ၊ ဣဒမ္ပိစ ဝိမာနံ သာဓဋ္ဌကံ၊ တသ္မာ ရုက္ခေ ဆိန္ဒေ တံ ဝိမာနံ သဗ္ဗသေဝ ဝိနဋ္ဌံ၊ တေနေဝ သာဒေဝတာ ဘဂဝတော သန္တိကာ လဒ္ဓေ အညသ္မိဝိမာနေ ဝသိ၊ ဗာဟုံ ထနမူလေယေဝ ဆိန္ဒိတိ- အံသေန သဒ္ဓိံ ဗာဟံ ဆိန္ဒိ၊ ဣမိနာစ (ဤစကားဖြင့်လည်း) ရုက္ခဒေဝတာနံ ဂတ္တာနိ ဆိန္ဒိန္တိ (ရုက္ခဇိုင်းတို့၏ ခန္ဓာကိုယ်တို့ကို ခုတ်ဖြတ်အပ် ခုတ်ဖြတ်နိုင်ကုန်၏။) န စတု မဟာရာဇိကာဒိန္နဝိယ အစ္ဆေဇ္ဇာနိတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ကို၊ (ဒေါသကို) အကရဏံ - မပြုခြင်းတည်း၊ [ရုက္ခဿ - သစ်ပင်၏+ဓမ္မော- သဘောတည်း၊ ရုက္ခဓမ္မော-သဘော၊ တစုံတယောက်ကဖြစ်သောအခါ သစ်ပင်သည် စိတ်မဆိုးသကဲ့သို့ စိတ်မဆိုးခြင်းသဘော။] တတ္ထ - ထို ရုက္ခဓမ္မကို မေးကြရာ၌၊ (တနည်း) တတ္ထ - ထိုနတ်တို့တွင်၊ ယာဒေဝတာ - သည်၊ ရုက္ခဓမ္မ - ၌၊ အဋ္ဌိတာ - မတည်သည်၊ ဟောတိ၊ သာ - ထိုနတ်သည်၊ ဒေဝတာ သန္နိပါတ်-နတ်တို့၏ အစည်းအဝေးသို့၊ ပဝိသိတံ - ဝင်ခြင်းငှါ၊ (ဝင်ခွင့်ကို) န လာဘတိ-မရ၊ ဣတိ-ထို ကြောင့်၊ သာဒေဝတာ- ထို နတ်မသည်၊ ရုက္ခဓမ္မ - ၌၊ အဋ္ဌာနပစ္စယံ - မတည်ခြင်းဟူသော အကြောင်းရှိသော၊ ဣမဉ္ဇ အာဒိနဝံ - ဤအပြစ်ကိုလည်း၊ အဒ္ဓသ - မြင်ပြီ၊ စ - သည်သာမကသေး၊ ဘဂဝတော - ၏၊ သမ္ပါခါ - မျက်မှော်တော်၌၊ သုတပုဗ္ဗ ဓမ္မဒေသနာနုသာရေန- ကြားနာအပ်ဘူးသော တရားဒေသနာတော်ကို အစဉ်လိုက်သဖြင့်၊ တထာ ဂတဿ - ၏၊ ဆဒ္ဓန္တ ဘဒိကာလေ- ဆဒ္ဓန်ဆင်မင်းအစရှိသည်၏အခါ၌၊ ပုဗ္ဗစရိတံ-ရှေး၌ ကျင့်အပ်ဘူးသောအကျင့်ကို၊ အနုဿရိ-အမှတ်ရပြီ၊ တေန-ကြောင့်၊ အဿာ-ထို နတ်မ၏၊ နခေါပနေတံ၊ ပေ၊ ဝေါရောပေယျန္တိ-ဟူသော၊ တံ - ဤအကြံသည်၊ အဟောသိ-ပြီ။ [ဣတိ အယံ-ကား၊ သင်္ခေပဝဏ္ဏနာ၊ (ဣတိတလုံးကြေ။)]

ယန္တုနာဟံ၊ ပေ၊ အာရောပေယျန္တိ ဣဒံ ပန- ဟူသော ဤ အကြံသည်ကား၊ (အဟောသိ၌ လှမ်းစပ်၊ အဿာကို နောက်မှပေး၊) အယံဘိက္ခု-သည်၊ သပိတိကော - အဘရှိသော၊ ပုတ္တော - သားတည်း၊ [သံဝိဇ္ဇတိ ပိတာ အဿာတိ- သပိတိကော၊ သမာသန္တ ကပစ္စည်းသက်၊ အာကို ဣ ပြု၊ သဟ၏ ကာရိယ ဖြစ်သော(သ)သည် သံဝိဇ္ဇမာန အနက်ဟော။] အဒ္ဓါ- မချွတ်ကေန်၊ ဘဂဝါ- သည်၊ ဣမဿ-ဤရဟန်း၏၊ ဣမံ အဇ္ဈာစာရံ-ဤလွန်ကျူးမှုကို၊ သုတ္တာ-ကြားတော်မူရ၍၊ မရိယာဒံ-စည်းကမ်း (စည်းရိုး)ကို၊ ပဉ္စိဿတိ - ဖွဲ့တော်မူလတံ၊ သိက္ခာပဒံ-ကို၊ ပညပေဿတိ - ပညတ်တော်မူလတံ၊ (မရိယာဒံ ပဉ္စိဿတိကို ထပ်ဖွင့်သည်။) ဣတိ-သို့၊ ပဋိသန္ဓိက္ခန္တိ ယာ-စဉ်းစားသော၊ အဿာ-ထို နတ်မ၏ (စိတ်၌) အဟောသိ-ဖြစ်ပြီ၊ သစေဇ တံ ဒေဝတေတိ-ကား၊ ဒေဝတေ-နတ်သွီး၊ အဇ္ဇ-ယနေ၊ တံ-သင်သည်၊ (တံ-ထိုရဟန်းကို၊ ဇိဝိတာ-မှ၊) သစေ ဝေါရောပေယျာသိ- အကယ်၍ ခွင်းလိုက်အံ့၊ ပသဝေယျာသိတိ - ကား၊ ဇနေယျာသိ- ဖြစ်စေရာ၏၊ ဥပ္ပါဒေယျာသိ-ဖြစ်စေရာ၏၊ [ပရှေးရှိသော သုခတ်သည် ဇနေ အနက်ဟော၊ မွေးဖွားခြင်း အနက်ကို ယူမည်စိုး၍ ဇနေယျာသိကို ဥပ္ပါဒေယျာသိ ဟု ထပ်ဖွင့်သည်။] စပန-ထပ်၍ ဆက်၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝတ္တာ-မိန့်တော်မူပြီး၍၊ ဘဂဝါ- သည်၊ တံဒေဝတံ-ထိုနတ်သွီးကို၊ သညာပေန္တော-နားလည်စေတော်မူလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ယောဝေ၊ ပေ၊ ဇနောတိ-ဟူသော၊ ဣမံဂါထံ-ကို၊ အဘာသိ-ဟောတော်မူပြီ။

ဂါထာနက်။ ။ သာရထိ-ရထားထိန်းသည်။... (ရထားကို ထိန်းထိန်း သိမ်းသိမ်း မောင်းနှင်တတ်သူသည်။) ဘန္တိ- လှုပ်လှုပ်ရှားရှား သွားနေသော ရထံ-ရထားကို၊ ဝါရေတိ ဣဝ-မလိုရာအရပ်သို့ မသွားအောင် တားမြစ်သကဲ့သို့၊ (တထာ - ထို့အတူ) ယော- အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဝေ- စင်စစ်၊ ဥပ္ပတိတံ- အထက်အထက်၌ ဖြစ်ပေါ်လာသော၊ ကောဓံ-ဒေါသကို၊ ဝါရယေ- တားမြစ် နိုင်၏၊ တံ- ထို ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ သာရထိ- ရထားထိန်းဟူ၍၊ အဟံ- ငါဘုရားသည်၊ ဗြူမိ-ဟောတော်မူ၏၊ ဣတရော-ကောဓကို တားနိုင်သူမှတစ်ပါးသော၊ ဇနော- ရထားမောင်းသူ လူအပေါင်းသည်၊ ရသ္မိဂ္ဂါဟော-ရထားမြင်း၏ကြီးကို ကိုင်တတ် သူမျှသာတည်း။... ဂါထာပရိယောသာနေ- ဂါထာ၏အဆုံး၌၊ သာဒေဝတာ- သည်၊ သောတာပတ္တိဖလေ- ၌၊ ပတိဋ္ဌာသိ- တည်ပြီ၊ ပုန-ဖန်၊ ဘဂဝါ- သည်၊ သမ္ပတ္တပရိသာယ - ရောက်လာသော ပရိသတ်အား၊ ဓမ္မံ - ကို၊ ဒေသေန္တာ- ဟောတော်မူလိုသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ယော ဥပ္ပတိတံ၊ ပေ၊ ပုရာဏန္တိ-ဟူသော၊ ဣမံ ဂါထံ အဘာသိ။

ဂါထာနက်။ ။ (တိကိစ္ဆကော - မြွေဆေးဆရာသည်၊ သပ္ပဒဋ္ဌော - မိမိ ကိုယ်ကို မြွေကိုက်အပ်သည်၊ ဝါ - မြွေကိုက်ခံရသည်၊ ဟုတွာ - ၍) ဝိသဋ္ဌံ- ကျယ်ပြန့်လာသော၊ (အကိုက်ခံရသောနေရာမှ ကျယ်ပြန့်လာသော) သပ္ပဝိသံ- မြွေ၏အဆိပ်ကို၊ ဩသဓေဟိ-အဆိပ်ဖြေဆေးတို့ဖြင့်၊ ဝိနေတိဣဝ-ပယ်ဖျောက် သကဲ့သို့၊ (တထာ- ထို့အတူ) ယော- အမှတ်မထား တစ်ပါးသော အကြင် ရဟန်းသည်၊ ဥပ္ပတိတံ-အထက်အထက်၌ ဖြစ်ပေါ်လာသော၊ ကောဓံ-ဒေါသ ကို၊ ဝိနေတိ-ပယ်ဖျော့နိုင်၏။ [မြွေကိုက်ခံရသော ဆေးဆရာသည် တက်လာသော အဆိပ်ကို ကိုယ်တိုင် ပယ်ဖျောက်သကဲ့သို့ ထို့အတူ မိမိ၌ ဖြစ်ပေါ်လာသော ကောဓကို ကိုယ်တိုင် ပယ်ဖျောက်သည် - ဟူလို။] ဥရဂေါ - မြွေသည်၊ ဇိဏ္ဏံ- ဆွေးမြည့်သော၊ ပုရာဏံ - ဟောင်းသော၊ တစံ - အရေကို၊ ဇဟာတိ ဣဝ- စွန့်သကဲ့သို့၊ (တထာ - တူ) သောဘိက္ခု - ကောဓကို ပယ်ဖျောက်နိုင်သော ထို ရဟန်းသည်၊ ဩရပါရံ - ဩရပါရအမည်ရသော ၅ ပါးသော ဩရန္တာဂိယ သံယောဇဉ်ကို၊ ဇဟာတိ-ပယ်စွန့်နိုင်၏။

တတြ-ထို ၂ ဂါထာတို့တွင်၊ ပဌမဂါထာ-ကို၊ ဓမ္မပဒေ-၌၊ သင်္ဂဟံ-သင်္ဂါယနာ သို့၊ အာရုဋ္ဌာ - တင်အပ်ပြီ၊ ဒုတိယာ- ဒုတိယဂါထာကို၊ သုတ္တနိပါတေ- သုတ္တ နိပါတ်၌၊ (သင်္ဂဟံ အာရုဋ္ဌာ) ဝတ္ထုပန - ဝတ္ထုကြောင်းကိုကား၊ ဝိနယေ- ဝိနည်း ပိဋကတ်၌၊ (ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ သင်္ဂဟံ အာရုဋ္ဌာ) ဣတိ-သို့မှတ်အပ်၏၊ အထ-ထိုမှနောက်၌၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဓမ္မံ- ကို၊ ဒေသေန္တာယေဝ-ဟောတော် မူစဉ်ပင်၊ တဿာ ဒေဝတာယ- ၏၊ ဝသနဋ္ဌာနံ- နေရာအရပ်ကို၊ အာဝဇ္ဇန္တာ- ဆင်ခြင်တော်မူလသော်၊ ပတိရူပံ- သင့်တော်သော၊ ဌာနံ- အရပ်ကို၊ ဒိသ္မာ- ၍၊

ဒေဝတေ-နတ်သွီး၊ ဂစ္ဆ - သွားချေ၊ အသုကသ္မိ - ထိုမည်သော၊ ဩကာသေ- အရပ်၌၊ ရုက္ခော- သည်၊ ဝိဝိတ္တာ- ပိုင်ရှင်နတ်မှ ကင်းဆိတ်၏၊ (ပိုင်ရှင်မရှိ၊) တသ္မိ - ထိုသင်ပင်၌၊ ဥပဂစ္ဆ - ချဉ်းကပ်ချေလော၊ ဣတိ - ဤသို့၊ အာဟ- မိန့်တော်မူပြီ၊....ကိရ-ချေ၊ သောရုက္ခော- သည်၊ အာဠဝီရဋ္ဌေ- အာဠဝီတိုင်း၌၊ ဝါ-တိုင်းက၊ ရုက္ခော-သည်၊ န-မဟုတ်၊ ဇေတဝနဿ-၏၊ အန္တောပရိက္ခေပေ- အကာအရံအတွင်း၌၊ ဝါ-က၊ ရုက္ခော- သစ်ပင်တည်း၊ ယဿဒေဝပုတ္တဿ- ၏၊ ပရိဂ္ဂဟော-သိမ်းပိုက်အပ်သောဥစ္စာသည်၊ အဟောသိ-ဖြစ်ဘူးပြီ၊ သော-ထို ပိုင်ရှင်နတ်သားသည်၊ စုတော - စုတေလေပြီ၊ တသ္မာ - ကြောင့်၊ ဝိဝိတ္တာတိ- ဟူ၍၊ ဝုတ္တော-မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။

စပန- ထပ်၍ဆက်၊ တတော- ထိုအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ- ၍၊ သာဒေဝတာ-သည်၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓတော - မြတ်စွာဘုရား အထံတော်မှ၊ လဒ္ဓပရိဟာရာ - ရအပ်သော အဆောင် အယောင်ရှိသော၊ ဗုဒ္ဓုပဋ္ဌာယိကာ - မြတ်စွာဘုရားကို ဆည်းကပ် တတ်သူသည်၊ အဟောသိ- ပြီ၊ ယဒါ- အကြင် အခါ၌၊ ဒေဝတာသမာဂမော- နတ်တို့၏ အစည်းအဝေးသည်၊ ဟောတိ- ၏၊ (ဘုရားဖူးလာသူများ၏ အစည်း အဝေးတည်း၊) တဒါ- ထိုအခါ၌၊ မဒဟသက္ခဒေဝတာသု - တန်ခိုးကြီးသော နတ်တို့သည်၊ အာဂစ္ဆန္တိ သု- လာကုန်လသော်၊ အညာ- အခြားကုန်သော၊ အပ္ပေ သက္ခာ- နည်းသော တန်ခိုးရှိကုန်သော၊ ဒေဝတာ - တို့သည်၊ ယာဝ - အကြင် မျှလော့သော အရပ်၌၊ မဟာသမုဒ္ဒစက္ကဝါဠပဗ္ဗတာ- မဟာသမုဒြာ စကြာဝဠာ တောင်တို့သည်၊ (သန္တိ- ရှိကုန်၏၊) တာဝ- ထို အရပ်တိုင်အောင်၊ ပဋိက္ကမန္တိ- နောက်ဆုတ်ကြကုန်၏၊ အယံပန- ဤနတ်မသည်ကား၊ အတ္တနော- ၏၊ ဝသန ဌာနေ- နေရာအရပ်၌၊ နိသီဒိတွာဝ- ထိုင်၍သာလျှင်၊ ဓမ္မ- ကို၊ သုဏာတိ-နာနိုင် ၏၊ ယမ္ဗိပဉ္စ - အကြင် ပြဿနာကိုလည်း၊ ပဌမယာမေ - ၌၊ ဘိက္ခု - တို့သည်၊ ပုစ္ဆန္တိ- မေးကြကုန်၏၊ မဇ္ဈိမယာမေ, ဒေဝတာ(ပုစ္ဆန္တိ၊) သပ္ပံ- အလုံးစုံသော၊ တံ- ထိုပြဿနာကို၊ တတ္ထေဝ- ထိုမိမိနေရာ ပိမာန်၌သာလျှင်၊ နိသီဒိတွာ-ထိုင်၍၊ သုဏာတိ- နာနိုင်၏၊ စတ္တာရော- ၄ ယေခံကုန်သော၊ မဟာရာဇာနောပိ-နတ်မင်း ကြီးတို့သော်မှလည်း၊ ဘဂဝတော-ကို၊ ဥပဋ္ဌာနံ-ဆည်းကပ်ခြင်းငှါ၊ အာဂတ္တာ- လာ၍၊ ဂစ္ဆန္တော- ပြန်ကုန်လသော်၊ တံဒေဝတံ- ထိုနတ်မကို၊ ဒိသ္မာဝ- တွေပြီး ၍သာလျှင်၊ (တွေပြီးမှသာလျှင်, နှုတ်ဆက်ပြီးမှသာလျှင်)ဂစ္ဆန္တိ- ပြန်ကြကုန်၏။

X X X X X X X X

မဟေသက္ခ, အပ္ပေသက္ခ ။ ။ ဤသတိ-အစိုးရ၏၊ ဣတိ ဤသော၊ မဟန္တော+ ဤသော မဟေသော၊ (အစိုးရသူ အကြီးစား၊) မဟေသော ဣတိ + အက္ခယတိတိ မဟေသက္ခာ (ဒေဝတာ)၊ ကြီးသော အစိုးရသူ ဟု ဆိုအပ်သောနတ်၊ “ အပ္ပေ+ ဤသော အပ္ပေသော ” စသည်ပြီ၊ နိဿယအနက်မှာ အများသုံး အဓိပ္ပါယ် နက်သ၍ ဖြစ်သည်။

ဘူတဂါမ ပါတဗျတာယာတိ ဣတ္ထ- ဌ။ (အဝယဝတ္ထော- အစိတ်အနက်ကို၊ ဧဝံ-ဤ ဆိုအပ်လတံသောနည်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗျာ- န။) ဘဝန္တိ- ဖြစ်ကုန်ကြီးပွားကုန်ဆဲ၊ ဣတိစ - ဤ ပစ္စုပ္ပန်ကာလက ဝစနတ္ထကြောင့်၎င်း၊ အဟုဝံ- ဖြစ်ကုန် ကြီးပွားကုန်ပြီ၊ ဣတိစ - ဤ အတိတကာလက ဝစနတ္ထကြောင့်၎င်း၊ ဘူတာ - ဘူတာတို့ မည်၏၊ ဇာယန္တိ - ဖြစ်ကုန်ဆဲ၊ ဝဗုန္တိ - ကြီးပွားကုန်ဆဲ၊ (ဣတိ အတ္ထောစ-ဤ ၂ နက်သည်၎င်း၊) ဇာတာ-ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ ဝဗိတာ-ကြီးပွားကုန်ပြီ၊ ဣတိအတ္ထောစ-သည်၎င်း၊ (ဟောတိ၊) ဂါမောတိ-ကား၊ ရာသိ-အပေါင်းအစုတည်း၊ ဘူတာနံ-ဖြစ်ဆဲ ကြီးပွားဆဲ၊ ဖြစ်ပြီး ကြီးပွား ပြီးသော မြက်သစ်ပင် ခြုံနွယ်တို့၏၊ ဂါမော- အပေါင်းတည်း၊ ဘူတဂါမော- ပေါင်း၊ (ဂါမောတိ ဟု ဣတိပါနေသည်ကား မကောင်း၊) ဝါ-တနည်း၊ ဘူတာဝေ-ဖြစ်ဆဲ ကြီးပွားဆဲ၊ ဖြစ်ပြီး ကြီးပွားပြီးသော မြက်သစ်ပင် ခြုံနွယ်တို့သည်ပင်၊ ဂါမော - အပေါင်းတည်း၊ ဘူတဂါမော-အပေါင်း၊ ဧတံ-ဤ ဘူတဂါမော ဟူသော အမည်သည်၊ ပတိဋ္ဌိတ ဟရိတ တိဏရုက္ခာဒိနံ - မြေ၌တည်သော စိမ်းစိုသော မြက်သစ်ပင် အစရှိသည်တို့၏၊ အဓိဝစနံ-အမည်တည်း၊ ပါတဗျဿ-သုံးစွဲအပ်သော မြက်သစ်ပင် အပေါင်း၏၊ ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာ(သုံးစွဲခြင်း ကြိယာ) တည်း၊ ပါတဗျတာ-၊ ပေ၊ ကြိယာ၊ ဆေဒနဘေဒနာဒိဟိ- ဖြတ်ခြင်း ခွဲခြင်း အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ယထာရူစိ-အလိုရှိတိုင်း၊ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗတာ- သုံးစွဲအပ်သည်၏အဖြစ်တည်း၊ (သုံးစွဲအပ်သော မြက်သစ်ပင် အပေါင်း၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာ ဖြတ်ခြင်း ခွဲခြင်း စသည်ဖြင့် သုံးစွဲခြင်းကြိယာတည်း၊) ဣတိအတ္ထော၊ တဿာ ဘူတဂါမ ပါတဗျတာယ-ထိုဘူတဂါမ၏ သုံးစွဲအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်(ပါစိတ္တိယံ ဟောတိ၊) စ-ဆက်၊ ဧတံ- ဤဘူတဂါမ ပါတဗျတာယ ဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ နိမိတ္တတ္ထေ-ဌ။ ဘုမ္မဝစနံ- သတ္တမိဝိဘတ်ရှိသောသဒ္ဒါတည်း၊ [“ နိမိတ္တတ္ထေစေတံ ဘုမ္မဝစနံ ” ဟု ရှိပါစေ။] ဘူတဂါမ ပါတဗျတာဟေတု - ဘူတဂါမ၏ သုံးစွဲအပ်သည်၏ အဖြစ် ဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဘူတဂါမဿ- ကို၊ ဝါ- ဖြစ်ဆဲ ကြီးပွားဆဲ ဖြစ်ပြီး ကြီးပွားပြီးသော မြက်သစ်ပင် အပေါင်းကို၊ ဆေဒနာဒိပစ္စယာ - ဖြတ်ခြင်း အစရှိသော အကြောင်းကြောင့်၊ ပါစိတ္တိယံ (ဟောတိ၊) ဣတိ အတ္ထော၊ [အဖွင့်၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ကင်္ခါဘာသာဒီကာ၌ ပြထားပြီ။]

ဣဒါနိ-ဌ။ တံ ဘူတဂါမံ-ကို၊ ဝိဘဇိတွာ- အကျယ်ဝေဆန်၍၊ ဒဿေန္တာ- ပြတော်မူလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဘူတဂါမော၊ ပေ၊ ဇာတာနီတိ အာဒိ- အစရှိသောပါဠိရပ်ကို၊ အာဟ- မိန့်တော်မူပြီ၊ တတ္ထ-ထို ဘူတဂါမောနာမ ပဉ္စမိဇ ဇာတာနိ အစရှိသောပါဠိရပ်၌၊ ဘူတဂါမော နာမာတိ- ဟူ၍၊ ဘူတဂါမံ-ကို၊ ဥဒ္ဓရိတွာ- ထုတ်ပြတော်မူပြီး၍၊ ယသ္မိ- အကြင် မျိုးစေ့သည်၊ သတိ- ရှိလသော်၊ ဘူတဂါမော- သစ်ပင်အပေါင်းသည်၊ ဟောတိ၊ တံ-ထိုမျိုးစေ့ကို၊ ဒဿေတုံ- ငှါ၊

ပဉ္စမိဇဇာတာနိတိ-ဟူ၍၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ အဋ္ဌကထာသု-ရှေး အဋ္ဌကထာတို့၌၊ ဝုတ္တံ-ဖွင့်ဆိုအပ်ပြီ၊ ဧဝံသန္တေပိ-ဤသို့ဆိုအပ်ပါသော်လည်း၊ (ဤသို့ ရှေး အဋ္ဌကထာတို့၌ ပဉ္စမိဇဇာတာနိအရ မျိုးစေ့ ၅ ပါးကို ရအောင် ဖွင့်ကြပါသော်လည်း၊) တံဝစနံ - ထို ရှေးအဋ္ဌကထာတို့၌ ဆိုအပ်သောစကား သည်၊ (ထည့်၊) ယာနိဝါ၊ပေ၊ဇာယန္တိတိ အာဒိနာ - အစရှိသော ပါဠိတော် စကားရပ်နှင့်၊ န သမေတိ-မညီညွတ်၊ ဟိ-မှန်၊ (တနည်း) ဟိ(ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ မူလဗိဇာဒိနိ- အမြစ်မျိုးစေ့ အစရှိသည်တို့သည်၊ မူလာဒိသု-အမြစ် အစရှိသည် တို့၌၊ န ဇာယန္တိ- ဖြစ်ကုန်သည် မဟုတ်၊ ပန- စင်စစ်ကား၊ မူလာဒိသု- အမြစ် အစရှိသည်တို့၌၊ ဇာယမာနာနိ-ဖြစ်ကုန်လသော်၊ ဝါ-ဖြစ်ကုန်သော၊ တာနိ-ထို သစ်ပင်တို့ကို၊ ဗိဇကတာနိ-မျိုးစေ့သည် ပြုအပ်ကုန်၏၊ (တသ္မာ-ကြောင့်၊ ယာနိ ဝါ၊ပေ၊ဇာယန္တိတိ အာဒိနာ-နှင့်၊ န သမေတိ၊)တသ္မာ-ထိုသို့ မညီညွတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧဝံ-ဤ ဆိုအပ်လတံသောနည်းဖြင့်၊ ဣတ္ထ- ဤ ဘူတဂါမောနာမ ပဉ္စမိဇဇာတာနိ အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ ဝဏ္ဏနာ-အဖွင့်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ- ၏။

ဘူတဂါမော နာမာတိ (ဣဒံ)-ဟူသော ဤပုဒ်သည်၊ ဝိဘဇိတဗ္ဗပဒံ-ဝေဘန် ထိုက်သော ပုဒ်တည်း၊ [ဝေဘန်ဘျိရာ ဖြစ်သော အကျဉ်းပုဒ်တည်း။] ပဉ္စာတိ- ဟူသောသဒ္ဒါသည်၊ တဿ- ထို ဝေဘန်ထိုက်သော ဘူတဂါမ်၏၊ ဝိဘာဂ ပရိ ဧစ္ဆဒေါ- ဝေဘန်အပ်သောအပြားကို ပိုင်းခြားကြောင်း သဒ္ဒါတည်း၊ [ဘူတဂါမ် သည် ၅ ပါး ရှိ၏၊ ၅ ပါးထက် မပို၊ ၅ ပါးအောက် မလျော့ဟု ပိုင်းခြားသည် - ဟူလို။] ဗိဇဇာတာနိတိ - ဟူသောသဒ္ဒါသည်၊ ပရိစ္ဆန္တဓမ္မနိဒဿနံ - ပဉ္စဟု ပိုင်းခြားအပ်ပြီးသော ဓမ္မကို ညွှန်ပြကြောင်းသဒ္ဒါတည်း၊ တဿ-ထို ဗိဇဇာတာနိ ဟူသောသဒ္ဒါ၏၊ အတ္ထော- အနက်ကား၊ ဗိဇဇဟိ- မျိုးစေ့တို့ကြောင့်၊ ဇာတာနိ- ဖြစ်သော သစ်ပင်တို့တည်း၊ ဗိဇဇာတာနိ- တို့၊ ဧဝံ- ဤ ဗိဇဇာတာနိ ဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ရုက္ခာဒိနံ- တို့ကို၊ အဓိဝစနံ- ဟောသောသဒ္ဒါတည်း။

* * * * *

ဧဝံသန္တေပိ၊ပေ၊ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ။ရှေး အဋ္ဌကထာတို့က “ပဉ္စမိဇဇာတာနိ”အရ မျိုးစေ့ကိုရအောင် ဖွင့်ကြသော်လည်း ထို အဖွင့်စကားသည် “ယာနိဝါပန ညာနိဝိ” စသော ပါဠိတော်နှင့်မညီ၊ ပါဠိတော်၌ “မူလေ ဇာယန္တိ”အရ မျိုးစေ့ကိုမရဘဲ အမြစ် ပေါ်၌ ပေါက်သော သစ်ပင်ကိုသာ ရသောကြောင့်၎င်း၊ ဗိဇဇာတာနိလည်း ဇာယန္တိ ကဲ့သို့ ဇနဇာတ်ဖြင့် ဆိုထားသောကြောင့်၎င်း ထို ရှေးအဋ္ဌကထာတို့၏ စကားသည် ပါဠိတော်နှင့်မညီ-ဟူလို။

မှတ်ချက်။ ။စာအုပ်တို့၌ “ အာဒိနိ န သမေန္တိ ”ဟု တွေ့ရ၏၊ ထိုအတိုင်းဆိုလျှင် “ပါဠိတော်စကားတို့က အဋ္ဌကထာစကားနှင့် မညီကြ”ဟု အဓိပ္ပာယ်ရ၍ ပါဠိတော်ကို အပြစ်တင်ရာရောက်သည်၊ အမှန်ကား “ အဋ္ဌကထာစကားက ပါဠိတော်နှင့်မညီ ”ဟု ရှေးအဋ္ဌကထာကိုသာ အပြစ်တင်လိုရင်းဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် “အာဒိနာ န သမေတိ” ဟု ပါဠိရှိစေရမည်၊ န သမေတိ၏ကတ္တုကို “တံဝစနံ”ဟု ထည့်ပါ။

အပရောနယော-တနည်းကား၊ ဗီဇာနိစ-မျိုးစေ့တို့လည်း ဟုတ်၏။ တာနိ-ထို မျိုးစေ့တို့ဟူသည်။ ဝိဇာတာနိစ- ပေါက်ဖွားပြီးကုန်လည်း ဟုတ်၏။ ပသုတာနိ-ပေါက်ဖွားပြီးကုန်သည်။ နိဗ္ဗတ္တပဏ္ဏမူလာနိ- ဖြစ်သော (ထွက်သော) အရွက် အမြစ်ရှိကုန်သည်။ (ဟောန္တိ- ဟုတ်ကုန်၏။) ဣတိ- ကြောင့်။ ဗီဇာတာနိ-ဗီဇဇာတတို့မည်၏။ ဧတေန- ဤ ဗီဇာနိစ တာနိစသော ဒုတိယနည်းဖြင့်၊ အလ္လဝါလိကာဒိသု-စိုသော သဲအစရှိသော အရပ်တို့၌၊ ထပိတာနိ- ထားအပ်ကုန်သော၊ နိဗ္ဗတ္တပဏ္ဏမူလာနိ-ဖြစ်သော အရွက် အမြစ်ရှိကုန်သော၊ သိဂီဝေရာဒိနိ - ချင်း အစရှိသည်တို့ကို၊ သင်္ဂဟော - သိမ်းယူခြင်းသည်။ ဝါ - ကို၊ ကတော-ပြုအပ်သည်။ ဟောတိ။ “ဣတိ ဝဏ္ဏနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ” ပြန်လှည့်။

ဣဒါနိ-၌၊ ယေဟိဗီဇေဟိ-အကြင်မျိုးစေ့တို့မှ၊ ဝါ-တို့ကြောင့်၊ ဇာတတ္တာ-ဖြစ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ရုက္ခာဒိနိ-သစ်ပင် အစရှိသည်တို့ကို၊ (သစ်ပင် မြက်ခြံနွယ်တို့ကို၊) ဗီဇဇာတာနိတိ-တို့ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တာနိ-ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ တာနိ-ထိုမျိုးစေ့တို့ကို၊ ဒသေန္တော-ပြတော်မူလိုသည်။ (ဟုတွာ-၍၊) မူလဗီဇန္တိအာဒိ-အစရှိသော ပါဠိရပ်ကို၊ (ဘဂဝါ) အာဟ-ပြီ၊ တေသံ-ထို မျိုးစေ့တို့၏၊ ဥဒ္ဓေသော - အကျဉ်းချုပ် ညွှန်ပြကြောင်း စကားရပ်သည်။ (မူလဗီဇံ, ခန္ဓဗီဇံစသော အကျဉ်းညွှန်ပြကြောင်း စကားရပ်သည်။) ပါကဇော ဝေ- ထင်ရှားသည်သာ၊ နိဒ္ဓေသေ - ၌၊ (မူလဗီဇံနာမ ဟလိဒ္ဓိ, သိဂီဝေရံ စသော နိဒ္ဓေသဉ္စ၊) ယာနိ၊ ပေ၊ သဗ္ဗာယန္တိတိ ဧတ္ထ- ဟူသော ဤပါဠိရပ်၌၊ ဗီဇတော-ကြောင့်၊ နိဗ္ဗတ္တေန-ဖြစ်သော သစ်ပင်ဖြင့်၊ ဗီဇံ-ကို၊ ဒသိတံ-ပြီ၊ တသ္မာ-

x x x x x x x x

အပရောနယော။ ။ ပဌမနည်း၌ “ ဗီဇေဟိ+ဇာတာနိ ဗီဇဇာတာနိ ” ဟု တပျုရိသံသမာသံပြုသောအခါ ချင်းစသော သစ်ပင်များကို မရသောကြောင့် “အပရောနယော” ဟု တနည်း တက်ရပြန်သည်။ ဤနည်း၌ကား “ဗီဇာနိစ+တာနိ+ဝိဇာတာနိ စတိ ဗီဇဇာတာနိ” ဟု ကမ္မဓာရည်း သမာသံပြုသောကြောင့် ချင်းစသော သစ်ပင်များကို သိမ်းယူနိုင်သည်။ မှန်၏။—ချင်းတက်သည် အပင်ပေါက်ဘို့ရာ မျိုးစေ့လည်း ဟုတ်၏။ အရွက် အမြစ် ထွက်လာသောအခါ အပင်လည်း ဟုတ်၏။

ဆက်ဥပုဒ်အံ။ ။ ဗီဇဇာတာနိ၌ ဇာတဝယ် ဝိသဒ္ဓါကြေနေသည် ဟု ပြလိုသောကြောင့် “တာနိ ဝိဇာတာနိ” ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြုသည်။ ဝိဇာတသဒ္ဓါ၏ သားသမီးပေါက်ဖွားခြင်း အနက်ကို သိစေလိုသောကြောင့် “ပသုတာနိ” ဟု ဖွင့်သည်။ ထို ပသုတာနိအရ (သက်ရှိများ၏ မွေးခြင်းအနက်ကို ယူမည်စိုး၍) “ နိဗ္ဗတ္တ ပဏ္ဏမူလာနိ ” ဟု ထပ်၍ ဖွင့်သည်။ ယောဇနာ၌ “ ဧတေနတိ ဗီဇတောတိ အဒိနာ ” ဟု အဖွင့် တွေ့ရ၏။ ပါဠိပျက်ဟန်တူသည်။

ဗီဇတော၊ ပေ၊ ဒသိတံ။ ။ မူလဗီဇံနာမ ဟလိဒ္ဓိ, သိဂီဝေရံစသည်ဖြင့် မျိုးစေ့ကို စ၍တည်ခဲ့၏။ အတ္ထိ မူလေ ဇာယန္တိ စသော ယာနိဝါပန စကား၌ကား အမြစ်၌ပေါက်သော သစ်ပင်ကို ရှနေ၏။ ဤသို့ မူလ စတည်သော စကားနှင့် ယာနိဝါပန ညာနိဝိ

ကြောင့်၊ ဧဝံ-ဤဆိုအပ်လတံသော နည်းဖြင့်၊ ဧတ္ထ-ဤယာနိဝါပနညာနိပိ အစ ရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ဝါပန-သည်သာ မကသေး၊ အညာနိပိ- အခြားလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ယာနိ ဂစ္ဆဝလ္လိ ရုက္ခာဒီနိ-အကြင် ခြံ နွယ် သစ်ပင် အစရှိသည်တို့သည်၊ အတ္ထိ - ရှိကုန်၏၊ တာနိ ဂစ္ဆဝလ္လိရုက္ခာဒီနိ - တို့သည်၊ အာလုဝ-ပြန်းပင်၊ ကသေရ-ဝက်မြေအုပ်၊ ကမလုပ္ပလ-ကြာနီ ကြာညို၊ ပုဏ္ဏ ရိက-ကြာပုဏ္ဏရိက်၊ ကုဝလယ-ကြာဖြူပင်၊ ကုန္ဒ- သင်းခွေပင်၊ ပါဠိလိမူလာဒိ ဘေဒေ - သခွတ်ပင်၏ အမြစ် အစရှိသော အပြားရှိသော၊ မူလေ - အမြစ်၌၊ ဇာယန္တိ- ပေါက်ကုန်၏၊ သဗ္ဗာယန္တိ - ကောင်းစွာ ဖြစ်ထွန်း ကြီးပွားကုန်၏၊ တာနိ(ဂစ္ဆဝလ္လိရုက္ခာဒီနိ)-တို့သည်၊ ယမိမူလေ- အကြင် အမြစ်၌၊ ဇာယန္တိ စေဝ-ပေါက်လည်း ပေါက်ကုန်၏၊ သဗ္ဗာယန္တိစ - ကောင်းစွာလည်း ဖြစ်ထွန်း ကြီးပွားကုန်၏၊ တံစမူလံ-ထို ပြန်းပင်အစရှိသည်တို့၏ အမြစ်သည်၎င်း၊ ပါဠိယံ- ၌၊ ဝုတ္တံ-တိုက်ရိုက် ဟောတော်မူအပ်သော၊ ဟလိဒ္ဓါဒိစ-နန္ဒင်း အစရှိသည်သည် ၎င်း၊ သဗ္ဗမိ - အလုံးစုံလည်း ဖြစ်သော၊ ဧတံ- ဤ အမြစ်သည်၊ မူလဗီဇံနာမ- မည်၏၊ ဝါ-အမြစ်ဟူသော မျိုးစေ့မည်၏၊ (ဣတိ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊) ခန္ဓဗီဇာ ဒီသု-ခန္ဓဗီဇ အစရှိသော မျိုးစေ့တို့၌၊ ဒေသဝနယော-တည်း။

ပန- ဆက်၊ ဧတ္ထ (ဧတေသု ခန္ဓဗီဇာဒီသု) - ဤ ခန္ဓဗီဇ အစရှိသည်တို့တွင်၊ ယေဝါပနက ခန္ဓဗီဇာဒီသု - ယေဝါပန သဒ္ဓါဖြင့် ဟောအပ်ကုန်သော ခန္ဓဗီဇ အစရှိသည်တို့တွင်၊ အဗ္ဗာဠက-အိမ်ဂွေး၊ ဣန္ဒသာလ-နပဲ၊ နဟီ-ရှားစောင်းကြီး၊

x x x x x x x x x

စသော စကားသည် ရှေ့နောက် မညီသကဲ့သို့ ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် ရှေ့နောက်ညီအောင် မျိုးစေ့ကြောင့်ဖြစ်သော အကျိုးသစ်ပင်ဖြင့် အကြောင်းမျိုးစေ့ကို ဖလူပစာရနည်းအရ ပြုထားသည်-ဟူသောအနက်ကို မှတ်ပါ-ဟုလို၊ [ဗီဇတော နိဗ္ဗတ္တေန ဗီဇံ ဒဿိတန္တိ ကာရိယောပစာရေန ကာရဏံ ဒဿိတန္တိ ဒီပေတိ၊ (ဒီကာ)။... ယောဇနာဠကား “ကာရဏူပစာရံ ဒီပေတိ”ဟု တွေ့ရ၏၊ စဉ်းစားပါ။]

ယာနိဝါ၊ ပေ၊ သဗ္ဗာယန္တိ။ ။ ယာနိဝါပန ညာနိပိသည် အတ္ထိ၌ အဆုံးသတ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဇာယန္တိ သဗ္ဗာယန္တိတို့၏ ကတ္တားကို တာနိဟု ထည့်၍ “ဂစ္ဆဝလ္လိ ရုက္ခာ ဒီနိ ”နှင့် တွဲပေးရသည်၊ ဇာယန္တိအရ ပဌမပေါက်ဖွားခြင်းကို ယူ၍ သဗ္ဗာယန္တိအရ ကောင်းစွာဖြစ်ထွန်း ကြီးပွားခြင်းကို ယူပါ၊ ထိုသို့ အရကွဲအောင်ယူမှ “ဇာယန္တိစေဝ သဗ္ဗာယန္တိစ”ဟု စေဝသဒ္ဓါ စသဒ္ဓါပါသော အဋ္ဌကထာနှင့် ညီမည်။

ယေဝါပနက၊ ပေ၊ ပနေတ္ထ။ ။ ယေဝါပနေန + ကိယန္တိ ကထိယန္တိတိ ယေဝါပန ကာ-ယေဝါပနသဒ္ဓါဖြင့် ဟောအပ်ကုန်သော ခန္ဓဗီဇစသည်တို့၊ ပါဠိတော်၌ ယာနိဝါ ပနညာနိဟု ရှိသော်လည်း ယေဝါပနကနာမည်က ထင်ရှားနေသောကြောင့် “ယေဝါ ပနက”ဟု ဆိုသည်၊ ပနေတ္ထ၌ ဧတ္ထကား ခန္ဓဗီဇာဒီသုကို ပြန်၍စွဲသော နိဒ္ဓါရဏ သမု ဒါယတည်း၊ ထိုအနက်ထည့်၌ ယေဝါပနက ဟုတ် မဟုတ်သော ဗီဇအားလုံး ပါဝင်

ပါဠိဘဒ္ဒ-ပင်လယ်ကသစ်၊ ကဏိကာရာဒီနိ- မဟာလှေခါး အစရှိသည်တို့သည်၊ ခန္ဓဗီဇာနိ - ပင်စည်မျိုးစေ့တို့တည်း၊ အမူလဝလ္လိ - ဇီးဆောက်နွယ်၊ စတုရသ ဝလ္လိ-ကြာဟင်းနွယ်၊ ကဏဝီရာဒီနိ - ကုလားဇလပ် အစရှိသည်တို့သည်၊ ဖဠု ဗီဇာနိ - အဆစ်မျိုးစေ့တို့တည်း၊ မကစိ- သင်ပန်းလျော်၊ သုမန - မြတ်လေး၊ ဇယသုမနာဒီနိ - လယ်ခေါင်ရန်း အစရှိသည်တို့သည်၊ အဂ္ဂဗီဇာနိ - အညွန့် မျိုးစေ့တို့တည်း၊ အမ္ဘလမ္ဘု ပနသဠိ အာဒီနိ - သရက်စေ့, သပြေသီးစေ့, ပိန္နဲစေ့ အစရှိသည်တို့သည်၊ ဗီဇဗီဇာနိ- အစေ့ မျိုးစေ့တို့တည်း၊ ဣတိ ဒဠုဗ္ဗာနိ။

ဣဒါနိ - ဌ။ ဘူတဂါမ ပါတဗျတာယ ပါစိတ္တိယန္တိ - ဟူ၍၊ ယံ - အကြင် သိက္ခာပုဒ်ကို၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ တတ္ထ-ထိုသိက္ခာပုဒ်၌၊ သညာဝသေန- သညာ၏အပြားအားဖြင့်၊ (ဗီဇသညာ ရှိ - မရှိ အပြားအားဖြင့်၊) အာပတ္တာ နာပတ္တိဘေဒံ-အာပတ်အနာပတ် အပြားကို၎င်း၊ ပါတဗျတာဘေဒဉ္စ-ပါတဗျတာ အပြားကို၎င်း၊ ဒဿန္တာ - ပြတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတွာ၊) ဗီဇ ဗီဇသညီတိ အာဒိံ - အစရှိသော ပါဠိရပ်ကို၊ အာဟ- မိန့်တော်မူပြီ၊ [“ဆိန္ဒတိဝါဆေဒါ ပေတိဝါ, ဘိန္ဒတိဝါဘေဒါပေတိဝါ, ပစတိဝါပစာပေတိဝါ” စကားတို့ကို ပါတဗျတာ အပြားဟု ဆိုသည်၊] တတ္ထ-ထိုဗီဇဗီဇသညီ အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ သာလိနံ၊ပေ၊ ဘူတဂါမအာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ သာလိတဏှုလ္လာနံ- သလေးဆန်တို့၏၊ ဩဒနော- ထမင်းကို၊ သာလိနံ ဩဒနောတိ- ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ ယထာ - ဆိုအပ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ - ဤအတူ၊ ဗီဇတော - မျိုးစေ့မှ၊ သမ္ဘူတော- ကောင်းစွာဖြစ်သော၊ ဘူတဂါမော-ဘူတဂါမသစ်ပင်ကို၊ ဗီဇန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တော- ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

x x x x x x x x x

သည်၊ ထို့ကြောင့် ထို ဗီဇအားလုံးမှ ယေဝါပနက ဗီဇတို့ကို ထုတ်ပြလို၍ “ယေဝါ ပနက ခန္ဓဗီဇာဒိသု”ဟု မိန့်သည်၊ ထို ယေဝါပနက ခန္ဓဗီဇာဒိအရ၌ “ ယေဝါပနက ခန္ဓဗီဇ, ယေဝါပနက ဖဠုဗီဇ, ယေဝါပနက အဂ္ဂဗီဇ, ယေဝါပနက ဗီဇဗီဇ” တို့သာ ပါဝင်သည်၊ ထို့ကြောင့် ထိုခန္ဓဗီဇစသည်ကို အစိတ်အစိတ် ထုတ်ပြလတံ့၊ ဤအဓိပ္ပာယ် အတိုင်းဆိုလျှင် “ယေဝါပနက ခန္ဓဗီဇာဒိသု ” ဟု ရှိရမည်၊ ယခုစာအုပ် တို့၌ကား “ယေဝါပနက ခန္ဓဗီဇသု”ဟု ရှိ၏၊ စဉ်းစားကြပါလေ။

ယထာ၊ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ။သာလိနံအရ သလေးစပါးရ၏၊ ထမင်းချက်သော အခါ စပါးကို မချက်နိုင်၊ ဆန်ကိုသာ ချက်နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် အကြောင်း စပါး၏ သာလိ အမည်ကို အကျိုးဆန်၌ တင်စားသကဲ့သို့ ပါစိတ် အပတ် သင့်ရာ၌လည်း မျိုးစေ့ကို ဖျက်ဆီး၍ အာပတ်မသင့်၊ သစ်ပင်ကို ဖျက်ဆီးမှ သင့်၏၊ ထို့ကြောင့် “ဗီဇ ဗီဇသညီ ” ဝယ် ဗီဇအရ အကြောင်းမျိုးစေ့ဖြင့် အကျိုးသစ်ပင်ကို ကာရဏူပစာရ အားဖြင့် ပြသည်၊ [ဗီဇ ဗီဇသညီတိ ဧတ္ထ ကာရဏူပစာရေန ကာရိယံ ဝုတ္တန္တိ ဒဿန္တာ “တတ္ထ ယထာ”တိ အာဒိမာဟ-ဋီကာ။... ယေဝါပနာ၌ ဖလူပစာရ ဟု ဆို၏၊ စဉ်းစားပါ။]

ပန - ဆက်၊ ဗီဇဂါမ၊ ပေ၊ ပဋိဝိရတောတိ အာဒိသု - အစရှိသော သုတ္တန် ပါဠိတော်တို့၌၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်သော၊ ဘူတဂါမပရိမောစနံ-ဘူတဂါမ်မှ လွတ်စေခြင်းကို၊ ကတွာ - ၍၊ (သစ်ပင်မှ ဆွတ်ခူးမှုစသည်ကို ပြု၍၊) ထပိတံ- ထားအပ်သော၊ ယံ ဗီဇ-အကြင် မျိုးစေ့သည်၊ (အတ္ထိ၊) တံ-ထို မျိုးစေ့သည်၊ ဒုက္ကဋ္ဌဝတ္ထု - ဒုက္ကဋ္ဌအာပတ်၏ တည်ရာအကြောင်းတည်း၊ အထဝါ - ထို့ပြင် တနည်းကား၊ သိက္ခာပဒဝိဘင်္ဂဿ-သိက္ခာပုဒ်ဝိဘင်း၏၊ ဘူတဂါမောနာမာတိ- ဟူသော၊ ယံ ဧတံ အာဒိပဒံ - အကြင် အစပုဒ်သည် (အတ္ထိ၊) (သိက္ခာပုဒ်ကို ဖွင့်ပြရာ၌ “ဘူတဂါမောနာမ” ကို အစဆုံး တွေ့ရ၏၊) တေန- ထို အစပုဒ်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ - တကွ၊ ယောဇေတွာ- ယှဉ်စေ၍၊ (အနက်ပေးရာ၌ တွဲစပ်၍၊) ယံ ဗီဇ- အကြင် မျိုးစေ့သည်၊ ဘူတဂါမောနာမ - မည်သည်၊ ဟောတိ၊ တသ္မိံ ဗီဇ - ထို ဘူတဂါမ်မျိုးစေ့၌၊ ဗီဇသညိ-မျိုးစေ့ဟု အမှတ်ရှိသည်(ဟုတွာ၊) သတ္တကာဒိနိ- ဒါးငယ် အစရှိသည်တို့ကို၊ ဝဟတွာ - ကိုင်၍၊ သယံဝါ - ကိုယ်တိုင်မူလည်း၊ ဆိန္ဒတိ-ဖြတ်အံ့၊ အညေနဝါ-သူတပါးသည်မူလည်း၊ ဝါ-ကိုမူလည်း၊ ဆေဒါ ပေတိ-ဖြတ်စေအံ့၊ ပါသာဏာဒိနိ- ကျောက်ခဲ အစရှိသည်တို့ကို၊ ဝဟတွာ- ယူ၍၊ သယံဝါ-မူလည်း၊ ဘိန္ဒတိ-ထုခွဲအံ့၊ အညေနဝါ-မူလည်း၊ ဘေဒါပေတိ- ထုခွဲစေအံ့၊ အဂ္ဂိံ - မီးကို၊ ဥပသံဟရိတွာ - အနီးသို့ ကပ်ဆောင်၍၊ သယံဝါ၊ ပစတိ- မီးတိုက်အံ့၊ အညေနဝါ၊ ပစာပေတိ- မီးတိုက်စေအံ့၊ ပါစိတ္တိယဿ-သို့၊ အာပတ္တိ-ရောက်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ၊) ဣတိဧဝံ-သို့၊ ဣ-ဗီဇဗီဇသညိ အစ ရှိသော ဤ ပါဠိရပ်၌၊ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ပန- ဆက်၊ ယထာရူတံ- အကြင် အကြင် ဟောတော်မူအပ်သည့်အတိုင်း၊ ဝဟတွာ - ယူ၍၊ (“ဗီဇဗီဇသညိ” အစရှိသည်ဖြင့် ပါဠိတော်၌ ဟောတော် မူအပ်သည့်အတိုင်း မျိုးစေ့ ဟူသော အနက်ကိုယူလျှင်၊) ဘူတဂါမ ဝိနိမုတ္တဿ - ဘူတဂါမ်မှ လွတ်သော၊ ဗီဇဿ- မျိုးစေ့ကို၊ ဆိန္ဒနာဒိဘေဒါယ - ဆိန္ဒနအစရှိသော အပြားရှိသော၊ ပါတဗျတာ ယ-ပါတဗျတာကြောင့်၊ ပါစိတ္တိယံ-ကို၊ န ဝတ္တဗ္ဗံ-ထိုက်၊ (ဗီဇဂါမ်ကို ဖျက်ဆီး ခြင်းကြောင့် ဒုက္ကဋ္ဌအာပတ်ကိုသာ ဆိုထိုက်သည်-ဟုလို။)

x x x x x x x x x x

အထဝါ၊ ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ။ သိက္ခာပုဒ်ကို အကျယ်ဝေဘန်ဘို့ရာ စတည်သော အခါ “ဘူတဂါမောနာမ” ဟု တွေ့ရ၏၊ ဤပုဒ်နှင့် တွဲဘက်၍ အနက်အဓိပ္ပာယ် ယူပါ၊ ထို့ကြောင့် “ ဗီဇ - ဘူတဂါမ်ဖြစ်သော မျိုးစေ့၌၊ ဗီဇသညိ - ဘူတဂါမ် မျိုးစေ့ဟု အမှတ်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ-ဖြစ်၍၊)” ဟု အနက်ပေးပါ၊ ရှေးနည်း၌ ဗီဇအရ သစ်ပင်ကို ကာရဏူပစာရအားဖြင့် အရကောက်ရ၏၊ အထဝါတက်သော ဤ ဒုတိယနည်း၌ကား ဘူတဂါမောနာမနှင့် အနက်အားဖြင့် တွဲထားသောကြောင့် ဗီဇအရ ဘူတဂါမ်အဖြစ်သို့ ရောက်နေသော မျိုးစေ့ကိုပင် အရကောံရသည်-ဟု မှတ်ပါ။ [ဤ အထဝါတက်သော နည်းသည် ရှေး၌ “အပရောနယော” ဟု ဆိုခဲ့သော “ဗီဇဗီဇသညိ” ဟူသော အနက် ကိုပင် ယူ၍ ဖွင့်သောနည်း ဖြစ်ဟန်တူသည်။]

ဟိ-ဆက်၊ အယံ- ဤဆိုအပ်လတံ့ကား၊ ဣတ္ထ- ဤဗီဇေ ဗီဇသညီ အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ ဝိနိစ္ဆယကထာ-ဆုံးဖြတ်ကြောင်း စကားတည်း၊ ဘူတဂါမံ- ဘူတဂါမ် သစ်ပင်ကို၊ ဝိကောပေန္တဿ-ဖျက်ဆီးသောရဟန်း၏၊ ပါဏိတ္တိယံ(ဟောတိ)၊ ဘူတဂါမ ပရိမောစိတံ - ဘူတဂါမ်မှ လွတ်စေအပ်ပြီးသော၊ ပဉ္စဝိခမ္ဘိ - ငါးပါး အပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ ဗီဇဂါမံ- ဗီဇဂါမ် မျိုးစေ့ကို၊ ဝိကောပေန္တဿ ဒုက္ကဋ် (ရှေးစာအုပ်တို့၌ “ဗီဇဂါမဘူတဂါမေသု အတ္ထိ ဥဒကဋ္ဌော” ဟုရှိ၏။) သေဗီဇဂါမဘူတဂါမောနာမ-ဤဗီဇဂါမ် ဘူတဂါမ်မည်သည်၊ ဥဒကဋ္ဌော-ရေ၌ တည်သော ဗီဇဂါမ် ဘူတဂါမ်သည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊ ထလဋ္ဌော-ကုန်း၌တည်သော ဗီဇဂါမ် ဘူတဂါမ်သည်၊ အတ္ထိ၊ တတ္ထ - ထို နှစ်မျိုးတို့တွင်၊ (ဥဒကဋ္ဌော - ကို နောက်ပုဒ်မှာတွဲ၊) သာသပမတ္တိက တိလဗီဇကောဒိ ဘေဒါ - မုံညင်းစေ့ ပမာဏ ရှိသော မှော်ညင်း၊ နှမ်းစေ့ပမာဏ ရှိသော မှော်နှမ်း အစရှိသော အပြားရှိသော၊ သပဏ္ဍိကာ - အရွက်ရှိသည်လည်း ဖြစ်သော၊ အပဏ္ဍိကာစ - အရွက်မရှိသည် လည်း ဖြစ်သော၊ သဗ္ဗာ - အလုံးစုံသော၊ သေဝါလဇာတိ- မှော်မျိုးကို၊ အန္တမ သော- အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့်၊ ဥဒကပပ္ပဋကံ - ရေလွှာကို၊ (ရှေးနိဿယ၌ “ရေညှိကို” ဟု ပေး၏။) ဥပါဒါယ-အစပြု၍၊ ဥဒကဋ္ဌော-ရေ၌ တည်သော၊ ဘူတဂါမောတိ-ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဥဒကပပ္ပဋကော နာမ-ရေလွှာမည်သည်၊ ဥပရိ- အထက်၌၊ ဝါ-အပေါ်ရံက၊ ထဒ္ဓေါ-ထန့်သည်၊ ဝါ- မာသည်၊ ဖရသဝဏ္ဏော- ကြမ်းသော အဆင်းရှိသည်၊ [ဤပါဠိသည် ပျက်နေဟန်တူ၏။ “ဖါရသဝဏ္ဏော- ဖက်သက်သီး အဆင်းရှိသည်” ဟု ထင်သည်။] ဟေဋ္ဌာ- အောက်၌၊ ဝါ- အောက် ဘက်က၊ မုဒု-နညံသည်၊ နီလဝဏ္ဏော- ညိုသော အဆင်းရှိသည်၊ ဟောတိ-၏။

တတ္ထ - ထို မှော်တို့တွင်၊ ယဿ သေဝါလဿ-အကြင်မှော်၏၊ မူလံ-အမြစ် သည်၊ ဩရဟိတွာ-အောက်သို့ သက်ဆင်း၍၊ ပထဝိယံ-မြေပေါ်၌၊ ပတိဋ္ဌိတံ- တည်သည်၊ (ဟောတိ၊) [ရေမှအောက်သို့ အမြစ်ရှည်ကြီးဆင်းသက်၍ မြေပေါ်၌ တည်နေသည်-ဟူလို၊] တဿ-ထိုမှော်၏၊ ပထဝိ-သည်၊ ဌာနံ- တည်ရာတည်း၊

x x x x x x x

သာသပမတ္တိက တိလဗီဇကောဒိဘေဒါ။ ။ သာသပဿ + မတ္တံ ပမာဏံ အဿ သေဝါလဿာတိ သာသပမတ္တိကော၊ (သေဝါလော၊) တိလဿ + ဗီဇပမာဏံ အဿ သေဝါလဿာတိ တိလဗီဇကော (သေဝါလော) ပမာဏတ္ထေ ကော၊ အာဒိသဒ္ဓေန သင်္ခပဏကာဒယော သေဝါလေ သင်္ကာတိ၊ တတ္ထ တိလဗီဇပမာဏော ဇလသဏ္ဍိ တော နီလာဒိဝဏ္ဏယုတ္တော သေဝါလော တိလဗီဇံ နာမ၊ သပတ္တော အပ္ပကဏ္ဍော ဥက္ခလိပိဓာနာဒိပမာဏော သမူလော ဧကော သေဝါလဝိသေသော သင်္ခါနာမ၊ ဘမရသဏ္ဍာနော နီလဝဏ္ဏော ဧကော သေဝါလ ဝိသေသော ပဏကော နာမ - (ယောဇနာ) ။ “ပဏကန္တိ-ပစ္စိလံ ဥဒကမလံ- (ပြစ်ချသောရေ၏ အညစ်အကြေး၊ ဝါ-ရေညှိ)” ဟု မူလဒီကာဖွင့်၏၊ ဒုဗ္ဗစသိက္ခာပုဒ်အဋ္ဌကထာ၌လည်း တမျိုးဖွင့်ခဲ့သည်။

ယော - အကြင်မှော်သည်၊ ဥဒကေ - ရေပေါ်၌၊ သဉ္ဇရတိ - လှည့်လည်နေ၏၊
 (တောင်လေတိုက်လျှင် မြောက် , မြောက်လေတိုက်လျှင် တောင်, စသည်ဖြင့်
 လှည့်လည်နေသည်-ဟူလို၊) တဿ-ထိုမှော်၏၊ ဥဒကံ-သည်၊ (ဌာနံ-တည်း၊)
 ပထဝီယံ-မြေပေါ်၌၊ ပတိဋ္ဌိတံ-တည်သောမှော်ကို၊ (ဩရုဟိတွာ ပထဝီယံ ပတိ
 ဋ္ဌိတံ-ဟူသောမှော်ကို ဆိုလိုသည်၊) ယတ္ထကတ္ထစိ-အမှတ်မထား၊ တပါးပါးသော
 အရပ်၌၊ (ယတ္ထကတ္ထစိတိ-မူလေ, အဂ္ဂေ, မဇ္ဈေဝါ၊) ဝိကောပေန္တဿ-ဖျက်ဆီး
 သောရဟန်း၏၎င်း၊ ဥဒ္ဓရိတွာ-နှုတ်၍၊ ဌာနန္တရံ-အရပ်တပါးသို့၊ သင်္ကာမေန္တ
 ဿ-ပြောင်းရွှေ့သောရဟန်း၏၎င်း၊ ပါစိတ္တိယံ(ဟောတိ၊)ဥဒကေ-ရေထည်း၌၊
 သဉ္ဇရန္တံ - လှည့်လည်နေသောမှော်ကို၊ ဝိကောပေန္တဿဝ-၏သာလျှင်၊ ပါစိတ္တိ
 ယံ (ဟောတိ၊) [ဝေဖြင့် “ဌာနန္တရံ သင်္ကာမေန္တဿ” ကို ကန့်။]

ပန-ဆက်၊ ဟတ္ထေဟိ-တို့ဖြင့်၊ ဣတော စိတောစ-ဤမှ ဤမှလည်း၊ ဝိယူဟိ
 တွာ- ယက်၍ (ဖယ်၍၊) နှာယိတုံ- ရေချိုးခြင်းငှါ၊ ဝဇ္ဇတိ- အပ်၏၊ ဟိ-မှန်၊
 (တနည်း၊) ဟိ (ယသ္မာ) - ကြောင့်၊ သကလံ - အလုံးစုံသော၊ ဥဒကံ - သည်၊
 တဿ- ထိုမှော်၏၊ ဌာနံ- တည်း၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ (ထိုသို့ အလုံးစုံသောရေ၏
 ထိုမှော်၏ တည်ရာ၏အဖြစ်ကြောင့်၊) ဟတ္ထေဟိ ဣတော စိတောစ ဝိယူဟိတွာ
 နှာယိတုံ ဝဇ္ဇတိ၊ (ပြန်လှည့်၊) တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ လက်တို့ဖြင့် ဤမှ ထိုမှ
 ဖယ်၍ ရေချိုးခြင်းငှါ အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) သော-ထိုရဟန်းသည်၊ တော
 ဝတာ - ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ဖြင့်၊ (လက်တို့ဖြင့်ဖယ်၍ ရေချိုးခြင်း ဟူသော
 အတိုင်းအရှည်ဖြင့်၊) ဌာနန္တရံ-အရပ်တပါးသို့၊ သင်္ကာမိတော- ပြောင်းရွှေ့စေ
 အပ်သည်၊ နဟောတိ၊ (ပြောင်းရွှေ့စေရာမရောက်။)

ပန - ဗျာဘိရိက်ကား၊ ဥဒကတော - မှ၊ (ဥက္ခိပိတုံ-၌စပ်၊) ဥဒကေန-နှင့်၊
 ဝိနာ-ခွဲ၍၊ သဉ္ဇိစ္စ - သညာနှင့်တကွ စေ့ဆော်၍၊ ဥက္ခိပိတုံ - မြောက်ယူခြင်းငှါ၊ န
 ဝဇ္ဇတိ၊ ဥဒကေန- နှင့်၊ သဉ္ဇိံ၊ ဥက္ခိပိတွာ- မြောက်ယူ၍၊ ပုန- တဘန်၊ ဥဒကေ-
 အခြားရေး၍၊ ပက္ခိပိတုံ ဝဇ္ဇတိ၊ (ရေကန်တခုမှ ရေကန်တခုသို့ ရေနှင့် အတူ
 ယူ၍ထားခြင်းငှါ အပ်၏၊) ပရိဿာဝနန္တရေန-ပုဝါရေစစ်၏ အပေါက်အကြား
 ဖြင့်၊ (သေဝါလော- သည်၊) နိက္ခမတိ-ထွက်ကျလာအံ့၊ ကပ္ပိယံ-အပ်သည်ကို၊
 ကာရာပေတွာဝ-သာလျှင်၊ ဥဒကံ-ကို၊ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗိ-သုံးဆောင်ထိုက်၏။ [အကပ်
 ခံ၍၊ သို့မဟုတ် နောက်ထပ်စစ်၍ သုံးဆောင်ပါ-ဟူလို။]

x x x x x x x x

သဉ္ဇိစ္စ။ သဉ္ဇိစ္စ ဥက္ခိပိတုံ န ဝဇ္ဇတိတိ ဧတ္ထ သစေပိ သရီရေ လဂ္ဂဘာဝံ ဇာနန္တောဝ
 ဥဒကတော ဥဒ္ဓဟတိ၊ “တံ ဥဒ္ဓရိဿာမိ” တိ သညာယ အဘာဝတော ဝဇ္ဇတိ၊ [သံ+
 စိစ္စ၊ သံ-ရေမှခွဲ၍ မြောက်ယူနေ၏ ဟူသော အမှတ်သညာနှင့်တကွ+စိစ္စ-မြောက်ယူ
 ကြောင်း စေတနာဖြင့် စေ့ဆော်၍။]

ဥပ္ပလိနီ ပဒုမိနီ အာဒိနီ - ဥပ္ပလကြာရှိသော ကြာရုံ , ပဒုမ္မာကြာရှိသော ကြာရုံ အစရှိကုန်သော၊ ဇလဇဝလ္လိတိဏာနိ- ရေ၌ဖြစ်သော နွယ်၊ မြက်တို့ကို၊ ဥဒကတော- မှ၊ ဥဒ္ဓရန္တဿဝါ- ထုတ်ဆယ်သည်မူလည်း ဖြစ်သော၊ တတ္ထေဝ- ထိုရေ၌ပင်၊ ဝိကောပေန္တဿဝါ- ဖျက်ဆီးသည်မူလည်းဖြစ်သော၊ (ဘိက္ခုနော- ၏၊) ပါစိတ္တိမံ (ဟောတိ၊) ပရေဟိ- သူတပါးတို့သည် (လူသာမဏေတို့သည်၊) ဥပ္ပါဠိတာနိ- နှုတ်အပ်ကုန်ပြီးသော နွယ် မြက်တို့ကို၊ ဝိကောပေန္တဿ- ၏၊ ဒုက္ကဋ် (ဟောတိ၊) ဟိ - မှန်၊ တာနိ - ထို နွယ်မြက်တို့သည်၊ ဗီဇဂါမေ - ဗီဇဂါမ်၌၊ သင်္ဂဟံ- သိမ်းယူအပ်ကုန်သည် အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆန္တိ- ကုန်၏၊ (သူတပါးတို့ ရေမှ နှုတ်ထားသည့်အတွက် ဘူတဂါမ်မဟုတ်တော့၊ ဗီဇဂါမ်ဖြစ်နေသည်- ဟူလို၊) တိလဗီဇက သာသပမတ္တိက သေဝါလောပိ- နှမ်းစေ့ ပမာဏရှိသော မှော်နှမ်း၊ မုံညင်းစေ့ ပမာဏရှိသော မှော်ညင်းဟူသော မှော်သည်လည်း၊ ဥဒကတော- မှ၊ ဥဒ္ဓတော- ထုတ်ဆယ်အပ်ပြီးသည်၊ (ဟုတ္တာ၊) အဓိလာတော- မညှိုးသေးသည်၊ (သမာနော- ဖြစ်လသော်၊) အဂ္ဂဗီဇ သင်္ဂဟံ- အညွန့်ဟူသော မျိုးစေ့၌ သွင်းယူ အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ- ၏။

မဟာပစ္စရိယာဒီသု - တို့၌၊ (ဝုတ္တံ - ၌စပ်၊) အနန္တက တိလဗီဇက ဥဒက ပပ္ပဋကာဒိနိ- အနန္တကမည်သော မှော်ညင်း၊ နှမ်းစေ့ပမာဏရှိသော မှော်နှမ်း၊ ရေလွှာ အစရှိသည်တို့သည်၊ ဒုက္ကဋ်ဝတ္ထုကာနိ - ဒုက္ကဋ်အာပတ်၏ တည်ရာ အကြောင်းတို့တည်း၊ ဣတိ ဝုတ္တံ၊ တတ္ထ- ထိုသို့ ဆိုရာ၌၊ ကာရဏံ- အကြောင်းကို၊ န ဒိဿတိ- မတွေ့မြင်အပ်၊ အန္တကဋကထာယံ- ၌၊ သမ္ပုဏ္ဏဘူတဂါမော- ပြည့်စုံ သော ဘူတဂါမ်မည်သည်၊ န ဟောတိ- မဖြစ်၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ ဒုက္ကဋ်(ဟောတိ၊) ဣတိ ဝုတ္တံ၊ တမ္ပိ- ထိုစကားသည်လည်း၊ န သမေတိ- ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာနှင့် မညီ၊ ဟိ- မှန်၊ (တနည်း) ဟိ (ယသ္မာ)- ကြောင့်၊ ဘူတဂါမေ- ဘူတဂါမ်၌၊

x x x x x x x x

ဥပ္ပလိနီ, ပဒုမိနီ။ ။ ဥပ္ပလကြာဟူသည် ကြာညို, ကြာဖြူ, ကြာနီတည်း၊ ပဒုမ္မာကြာ ဟူသည်ကား အထပ်တရာရှိသော ကြာနီတမျိုးတည်း၊ ဥပ္ပလာနိ + ဧတ္ထ သန္တိတိ ဥပ္ပလိ နီ - အဿတ္တိအနက်၌ ဥပ္ပလနောင် ဤပစ္စည်း , ထို့နောင် ဣတ္ထိဇောတက ဣနိပစ္စည်း သက်၊ ဥပ္ပလ ကြာမျိုးရှိရာ ကြာရုံ ကြာချုံတည်း၊ ပဒုမိနိ၌လည်း နည်းတူ၊ ယောဇနာ ၌ကား ဥပ္ပလနောင် ဣနိပစ္စည်း, ဣတ္ထိဇောတက ဤပစ္စည်း သက်လေသည်။

အနန္တက ။ ။ အနန္တကဂ္ဂဟဏေန သာသပမတ္တိကာ ဂဟိတာ၊ နာမံ ဟေတံ သေဝါလဇာတိယာ၊ (ဋီကာ၊) ယောဇနာ၌ကား “သော ဟိ နတ္ထိ အတ္တတော အန္တော လာမကော သေဝါလောဇောဿာတိ ကတွာ အနန္တကောတိ ဝုစ္ဆတိ” ဟု ဆိုလေသည်၊ “မိမိတည်းဟူသောမှော်အောက် ယုတ်ညံ့သောသေးငယ်သော မှော် မရှိတော့၊ မှော် အသေးငယ်ဆုံးဖြစ်သည်” ဟု ဆိုလိုသတတ်၊ သို့သော် ထိုမှော်သည် အထက်၌ အရွက် ရှိသေးသောကြောင့် အရွက်မျှမထင်ရှားသော မှော်ကလေးများလေခံ မသေးငယ်သေး။

ပါစိတ္တိယံ-(ဟောတိ၊) ဗီဇဂါမေ- ဌ၊ ဒုက္ခဋံ-(ဟောတိ၊ ဣတိ-ဤသို့၊) ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ အသမ္ပုဏ္ဏ ဘူတဂါမောနာမ - မပြည့်စုံသော ဘူတဂါမ် မည်သော၊ တတိယော-သုံးခုမြောက်ဖြစ်သော၊ ကောဠာသော-အဘို့အစုသည်၊ (ဗီဇဂါမ်သည်တဘို့၊ ဘူတဂါမ်သည်တဘို့၊ ထို ၂ဘို့ကိုထောက်၍ သုံးခုမြောက် အဘို့သည်၊) ပါဠိယံ- ပါဠိတော်၌၊ နေဝအာဂတော-မလာ၊ အဋ္ဌကထာသု-ရှေးအဋ္ဌကထာတို့၌၊ န အာဂတော၊ (“တသ္မာ န သမေတိ” ဟုပြန်လှည့်၊) [မူလ ပဏ္ဏာနံ အသမ္ပုဏ္ဏတ္တာ “အသမ္ပုဏ္ဏဘူတဂါမောနာမာ” တိ ဝုတ္တံ၊] ဧတံ-ဤ အသမ္ပုဏ္ဏ ဘူတဂါမ်သည်၊ ဗီဇဂါမသင်္ဂဟံ - ဗီဇဂါမ်၌ သိမ်းယူအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဝစ္ဆိဿတိ - ရောက်လတံ၊ ဣတိ - ဤသို့၊ အထ(ဝုတ္တံ)-အကယ်၍ ဆိုအပ်သည် ဖြစ်အံ့၊ တမ္ပိ- ထို စကားသည်လည်း၊ န ယုတ္တံ-မသင့်၊ (ကသ္မာ-နည်း၊) တာဒိသဿ-ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ ဗီဇဂါမဿ-၏၊ အဘူတဂါမမူလတ္တာ - ဘူတဂါမ်၏ အရင်းခံမဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဣတိ - ဤသို့ မှတ်အပ်၏။ [ဗီဇဂါမ်ဆိုလျှင် သစ်ပင်ဖြစ်ဘို့ရန် အရင်းခံဖြစ်ရမည်၊ ဤအသမ္ပုဏ္ဏ ဘူတဂါမ်ကား သစ်ပင်ဖြစ်ဘို့ရန် အရင်းခံမဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် ဗီဇဂါမ်တွင် မပါဝင်နိုင်-ဟုလို၊] အပိစ- သည်သာမကသေး၊ ဝရုက လဟုကေသု - ဝရုက လဟုကအရာတို့တွင်၊ ဝရုကေ-ဝရုကအရာ၌၊ ဌာတဗ္ဗံ-တည်ရာ၏၊ (ဘူတဂါမ်၌ သွင်းမှ ပါစိတ်အာပတ်၏ အကြောင်းဖြစ်၍ ဝရုကဖြစ်သည်၊) ဣတိ-ဤသို့သော၊ ဧတံ- ဤ လက္ခဏာသည်၊ ဝိနယလက္ခဏံ-ဝိနည်း၏ လက္ခဏာတည်း။

* * * * *

ဗီဇဂါမ် ၃ မျိုး ။ ။ အဘူတဂါမမူလတ္တာ တာဒိသဿ ဗီဇဂါမဿာတိ ဧတ္ထ ဗီဇဂါမော တိပိဓော ဟောတိ၊ (၁) ယော သယံ ဘူတဂါမတော ဟုတွာ အညမ္ပိ ဘူတဂါမ် ဇနေတိ၊ အမ္ပဋ္ဌိအာဒိကော၊ (၂) ယော ပန သယံ ဘူတဂါမတော ဟုတွာ အညံပန ဘူတဂါမ် နဇနေတိ၊ တာလ နာဠိကေရာဒိခါဏ၊ (၃) ယောပန သယမ္ပိ ဘူတဂါမတော အဟုတွာ အညမ္ပိ ဘူတဂါမ် နဇနေတိ၊ ပါနိယသဋ္ဌာဒိနံ ဗဟိ သေဝါလောတိ။

ဘူတဂါမ် ၄ မျိုး ။ ။ ဘူတဂါမေ၃ ပန စတုမ္ပိဓော ဟောတိ၊ (၁) ယေ၃ သယံ ဗီဇဂါမတော ဟုတွာ အညမ္ပိ ဗီဇဂါမ် ဇနေတိ၊ ဧတရဟိ အမ္ပရုက္ခာဒိကော၊ (၂) ယော ပန သယံ ဗီဇဂါမတော အဟုတွာ အညံ ဗီဇဂါမ် ဇနေတိ၊ အာဒိကပူကာလေ အမ္ပရုက္ခာဒိကော၊ (၃) ယော ပန သယံ ဗီဇဂါမတော ဟုတွာ အညံ ပန ဗီဇဂါမ် နဇနေတိ၊ နိလဝဏ္ဏော ဖလိတကဒလိရုက္ခာဒိကော၊ (၄) ယော ပန သယမ္ပိ ဗီဇဂါမတော အဟုတွာ အညမ္ပိ ဗီဇဂါမ် န ဇနေတိ၊ ဣမ ဝုတ္တော အနန္တက သေဝါလာဒိကောတိ။

တတ္ထ စတုတ္ထံ ဘူတဂါမ် သန္ဓာယ ဝုတ္တံ အဘူတဂါမမူလတ္တာ တာဒိသဿ ဗီဇဂါမဿာတိ၊ အယံ ပန တတိယဗီဇဂါမဿစ စတုတ္ထဘူတဂါမဿစ ဝိသေသော၊ တတိယဗီဇဂါမေ မူလပဏ္ဏာနိ န ပညာယန္တိ၊ စတုတ္ထဘူတဂါမေ တာနိ ပညာယန္တိတိ၊ မူလပဏ္ဏာနံ အပညာယနတ္တာ ဗီဇဂါမောတိ ဝုတ္တော၊ တေသံ ပညာယနတ္တာ ဘူတဂါမေတိ ဝုတ္တော၊ ဣတရထ၃ဟိ ဝိရောဓော ဘဝေယျ၃တိ။

[ဥဒကဋ္ဌကို ပြုပြီး၍ ထလဋ္ဌကို ပြုလိုသောကြောင့် “ ထလဋ္ဌ ” စသည်ကို မိန့်၍ ထလဋ္ဌ-ကုန်း၌တည်သော ဗီဇဂါမ် ဘူတဂါမ်၌ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိ တဗ္ဗော၊) ဆိန္ဒရုက္ခာနံ-ဖြတ်အပ်ပြီးသော သစ်ပင်တို့၏၊ အဝသိဋ္ဌော-ကြွင်းကျန် သော၊ ဟရိတခါဏုနာမ - စိမ်းစိုသော သစ်ပင် မည်သည်၊ ဟောတိ - ရှိ၏၊ တတ္ထ-ထိုအပင်တို့တွင်၊ ကကုဓကရဉ္စပိယဂုံပနသာဒိနံ-ရေခတက်ပင်, သင်းဝင် ပင်, ပြင်းပင်, ပိန္နဲပင် အစရှိသည်တို့၏၊ ခါဏု-အပင်သည်၊ ဥဒ္ဓံ-အထက်သို့၊ ဝဗ္ဗတိ-တိုးပွား၏၊ သော-ထို အပင်ကို၊ ဘူတဂါမေန - ဖြင့်၊ သင်္ဂဟိတော- သွင်းယူအပ်၏၊ တာလနာဠိကေရာဒိနံ - ထန်းပင်, အုန်းပင် အစရှိသည်တို့၏၊ ခါဏု-သည်၊ ဥဒ္ဓံ - သို့၊ နဝဗ္ဗတိ၊ သော - ထို အပင်ကို၊ ဗီဇဂါမေန - ဖြင့်၊ သင်္ဂဟိတော-သွင်းယူအပ်၏၊ ပန-ဆက်၊ အဖလိတာယ-အသီးမရှိသော၊ ဝါ- အသီးမသီးသော၊ ကဒလိယာ-ငှက်ပျောပင်၏၊ ခါဏု-ကို၊ ဘူတဂါမေန သင်္ဂဟိ တော၊ ဖလိတာယ- အသီးမရှိသော (ကဒလိယာ ခါဏု) ဗီဇဂါမေန (သင်္ဂဟိ တော၊) ပန-ဆက်၊ ဖလိတာ-အသီးမရှိသော၊ ကဒလိ-ငှက်ပျောပင်ကို (သင်္ဂဟိ တာ-၌စပ်၊) ယာဝ-အကြင်မျှလေခံသော ကာလပတ်လုံး၊ နီလပဏ္ဍာ-စိမ်းညို သော အရွက်ရှိသည် (ဟောတိ၊) တာဝ - ထိုမျှလောက်သော ကာလပတ်လုံး၊ ဘူတဂါမေန-ဖြင့်သာ၊ သင်္ဂဟိတာ၊ တထာ-ထို အတူ၊ ဖလိတော-သော၊ ဝေဠု-ဝါးပင်ကို၊ (ဘူတဂါမေန သင်္ဂဟိတော။)

ယဒါ ပန-အကြင်အခါ၌ကား၊ အဂ္ဂတော-အဖျားမှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ သုဿတိ- ချောက်လာ၏၊ တဒါ - ၌၊ ဗီဇဂါမေန - ဖြင့်၊ သင်္ဂဟံ - သွင်းယူအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဝစ္ဆတိ၊ ကတရဗီဇဂါမေန- အဘယ် ဗီဇဂါမ်ဖြင့် (သင်္ဂဟံ ဝစ္ဆတိ- နည်း၊) ဖဠုဗီဇဂါမေန-ဖဠုဗီဇဂါမ်ဖြင့် (သင်္ဂဟံ ဝစ္ဆတိ၊) တတော - ထို ချောက်လာသော ငှက်ပျောပင်, ဝါးပင်မှ၊ ကိံ - အဘယ်သည်၊ နိဗ္ဗတ္တတိ- ဖြစ်သေးသနည်း၊ ကိဉ္စိ-တစုံတခုမျှ၊ န(နိဗ္ဗတ္တတိ)မဖြစ်တော့၊ ဟိ-မှန်၊ (ကိဉ္စိ- သည်၊) ယဒိ နိဗ္ဗတ္တေယျ-အကယ်၍ ဖြစ်သေးအံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) ဘူတဂါမေန- ဖြင့်သာ၊ သင်္ဂဟံ-သိမ်းယူအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဝစ္ဆေယျ-ရောက်ရာ၏။

ဣန္ဒြိယာလာဒိရုက္ခေ- နပဲ အစရှိသော သစ်ပင်တို့ကို၊ ဆိန္ဒိတွာ- ၍၊ ရာသိံ - အစုအပုံကို၊ ကရောန္တိ - ပြုတတ်ကြကုန်၏၊ ရာသိကတ ဒဏ္ဍကေဟိ - အစုအပုံ ပြုအပ်ကုန်ပြီးသော အရိုးတို့မှ၊ ရတနပ္ပမာဏာပိ - တတောင် ပမာဏရှိသည် လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ သာခါ - အခက်တို့သည်၊ ကိဉ္စာပိ နိက္ခမန္တိ - အကယ်၍ မူလည်း ထွက်ကုန်ဥားတော့၊ (ပန- ထိုသို့ပင် ထွက်ပါကုန်သော်လည်း၊) ဗီဇ ဂါမေန ဝ သင်္ဂဟံ ဝစ္ဆန္တိ၊ တတ္ထ-ထို အစုအပုံပြုအပ်သော နပဲတုံး အစရှိသည် တို့၌၊ (မူလေသုစေဝ ပဏ္ဍေသုစ နိဂ္ဂတေသု၌စပ်၊) မဏ္ဍပတ္တာယဝါ- မဏ္ဍပ်တိုင် အကျိုးငှါသော်၎င်း၊ ဝတိ အတ္ထာယဝါ- စောင်ရန်း(စီးရိုး)အကျိုးငှါသော်၎င်း၊

ဝလ္လိအာရောပနတ္ထာယဝါ- (ဝန္ဓယ် အစရှိသော) နွယ်တို့ကို တင်ခြင်းအကျိုးငှါ သော်၎င်း၊ ဘူမိယံ - မြေပေါ်၌၊ နိခဏန္တိ - တူးစိုက်ကြကုန်အံ့၊ မူလေသုစေဝ- အမြစ်တို့သည်၎င်း၊ ပဏ္ဏေသုစ - အရွက်တို့သည်၎င်း၊ နိဂ္ဂတေသု-ထွက်ကုန်လ သော်၊ ပုန-တဖန်၊ ဘူတဂါမသင်္ချံ - ဘူတဂါမ်ဟူသော အရေအတွက်သို့၊ ဝစ္ဆန္တိ-ကုန်၏။ [ထို့ကြောင့် ခုတ်အပ်ပြီးသော နပဲကိုင်း၊ ညောင်ကိုင်း စသည်များကို ရဟန်းတို့ဖြတ်လိုသောအခါ “ကပ္ပိယံ ကရောဟိ ” ဟု ဆို၍ ကပ္ပိပြီးမှ ဖြတ်ကြရ သည်။] ပန-ဆက်၊ မူလမတ္တေသု-အမြစ်မျှတို့သည်သော်၎င်း၊ ပဏ္ဏမတ္တေသုဝါ- အရွက်မျှတို့သည် သော်၎င်း၊ နိဂ္ဂတေသု- ထွက်ကုန်လသော်၊ ဗီဇဂါမေန- ဖြင့်၊ သင်္ဂဟိတာဝေ- သွင်းမြဲ သွင်းယူအပ်ကုန်သည်။ (ဟောန္တိ။) [မူလမတ္တဖြင့် ပဏ္ဏကိုကန့်၊ ပဏ္ဏမတ္တဖြင့် မူလကိုကန့်။]

ယာနိကာနိစိ - အမှတ်မရှိ ကြွင်းမဲ့ဥသံ အလုံးစုံကုန်သော၊ ဗီဇာနိ- မျိုးစေ့ တို့ကို၊ ပထဝိယံဝါ-မြေ၌သော်လည်း၊ ဥဒကေန-ရေဖြင့်၊ သိဒ္ဓိတွာ-သွန်လောင်း ၍၊ ထပိတာနိ- ထားအပ်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ - ဖြစ်ကုန်၏။ ကပါလာဒိသုဝါ- အိုးကင်း အစရှိသည်တို့၌သော်လည်း၊ (အာဒိဖြင့် ပန်းအိုး စသည်ကိုယူ၊) အလ္လ ပံသံ - စိုသောမြေကို၊ ပိက္ခိပိတွာ - ထည့်၍၊ နိက္ခိတ္တာနိ - ထားအပ်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ - ကုန်၏။ သဗ္ဗာနိ - အလုံးစုံကုန်သော၊ (တာနိ- ထို မျိုးစေ့တို့သည်။) မူလမတ္တေ-အမြစ်မျှသည်သော်၎င်း၊ ပဏ္ဏမတ္တေဝါ-အရွက်မျှသည်သော်၎င်း၊ နိဂ္ဂ တေပိ-ထွက်ပြီးပါသော်လည်း၊ ဗီဇာနိယေဝ - မျိုးစေ့တို့သာတည်း၊ မူလာနိစ- အမြစ်တို့သည်၎င်း၊ ဥပရိ- အထက်၌၊ အင်္ဂုရောစ - အညွန့်သည်၎င်း၊ သစေပိ နိဂ္ဂစ္ဆတိ - အကယ်၍မူလည်း ထွက်အံ့၊ (ဧဝံသတိပိ - ထိုသို့ပင် ထွက်ပါသော် လည်း။) ယာဝ - အကြိုင်မျှလောက်သော ကာလပတ်လုံး၊ အင်္ဂုရော-အညွန့် သည်၊ ဟရိတော - စိမ်းစိမ်းစိုစိုသည်၊ န ဟောတိ- သေး၊ တာဝ - ထိုမျှလောက် သော ကာလပတ်လုံး၊ ဗီဇာနိယေဝ - မျိုးစေ့တို့သာတည်း၊ ပန-ဆက်၊ မုဂ္ဂါဒိနံ- ဝဲနောက် အစရှိသည်တို့၏၊ ပဏ္ဏေသု - အရွက်တို့သည်၊ ဥဋ္ဌိတေသု - ထွက်ကုန် သော်၎င်း၊ ဝိဟိအာဒိနံ - ကောက် အစရှိသည်တို့၏၊ အင်္ဂုရေ - သည်၊ ဟရိတေ ဝါ-စိမ်းစိုလသော်၎င်း၊ နိလပဏ္ဏဝဏ္ဏေ-ညိုသောအရွက်၏ အဆင်းနှင့်တူသော အဆင်းသည်၊ ဇာတေ - ဖြစ်သော်၎င်း၊ ဘူတဂါမသင်္ဂဟံ - ဘူတဂါမ်၌ သွင်းယူ အပ်ကုန်သည် အဖြစ်သို့၊ ဝစ္ဆန္တိ - ရောက်ကုန်၏။ [အင်္ဂုရေ ဟရိတေ ကိုပင် “ နိလပဏ္ဏဝဏ္ဏေ ဇာတေ ” ဟု ထပ်ဖွင့်သည်။ အင်္ဂုရေ ဟရိတေတိ ဝတ္တာ တမေဝ ပိဘာဝေတိ “ နိလပဏ္ဏဝဏ္ဏေ ဇာတေ ” တိ၊ နိလပဏ္ဏဿ ဝဏ္ဏသဒိသေ ဝဏ္ဏေ ဇာတေတိ အတ္ထော၊ နိလဝဏ္ဏေ ဇာတေတိဝါ ပါဠော ဝဟေတဗ္ဗော။]

တာလဋ္ဌိနံ-ထန်းစေ့ အစရှိသည်တို့၏၊ ပဌမံ-ရှေးဥားစွာ၊ သူကရဒါဌာဝိယ- ဝက်စွယ်ကဲ့သို့၊ မူလံ- အမြစ်သည်၊ နိဂ္ဂစ္ဆတိ- ထွက်လာ၏၊ (မူလေ- သည်။)

နိဂ္ဂတေပိ-ထွက်ပြီးပါသော်လည်း၊ ယာဝ-အကြင်မျှလောသော ကာလပတ်လုံး၊
 ဥပရိ - အထက်၌၊ ပတ္တဝန္တိ - အရှက်လုံးသည်၊ (ဖူးတိုင်သည်၊) န နိဂ္ဂစ္ဆတိ-
 မထွက်သေး၊ တာဝ - ထိုမျှလောက်သော ကာလပတ်လုံး၊ ဗီဇဂါမော ယေဝ-
 ဗီဇဂါမ်သာတည်း၊ နာဠိကေရဿ- အုန်းသီး၏၊ တစံ-အခွံကို၊ ဘိဒ္ဓိတွာ-ခွဲ၍၊
 ဒန္တသုစိဝိယ-ဆင်စွယ်ဆံထိုးကဲ့သို့၊ အင်္ဂုရော-သည်၊ နိဂ္ဂစ္ဆတိ၊ ယာဝ-လုံး၊
 မိဂသိင်္ဂသဒိသာ - သမင်၏ ဥျးချိုနှင့်တူသော၊ နီလပတ္တဝန္တိ- ညှိသော အရှက်
 လုံးသည်၊ န ဟောတိ- မဖြစ်သေး၊ တာဝ- ထိုမျှလောက်သော ကာလပတ်လုံး၊
 ဗီဇဂါမောယေဝ - ဂါမ်သာတည်း၊ [အုန်းပင်၌ အရှက်များ ထွက်စပြုသော
 အခါရှေးဥျးစွာ အရှက် ၂ ခုရှိသော အုန်းလက်ကလေးတခု ထွက်လာ၏၊ ထို
 အုန်းလက်ကလေးကို “မိဂသိင်္ဂသဒိသာ” ဟု ဆိုသည်၊] မူလေ-သည်၊ အနိဂ္ဂတေ
 ပိ - မထွက်သေးပါသော်လည်း၊ တာဒိသာယ - ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ ပတ္တဝန္တိ
 ယာ-အရှက်လုံးသည်၊ ဇာတာယ-ဖြစ်လသော်၊ အမူလက ဘူတဂါမေ-အမြစ်
 မရှိသော ဘူတဂါမ်၌၊ သင်္ဂဟံ ဝစ္ဆတိ၊ [အုန်းသီးအတွက် သီးခြား ဘူတဂါမ်
 တမျိုးတည်း၊ အမူလက ဘူတဂါမေ သင်္ဂဟံ ဝစ္ဆတိတိ နာဠိကေရဿ အာဝေ
 ဣကံ ကတွာ ဝဒတိ။]

အဗ္ဗုဒ္ဓိအာဒိနိ - သရက်စေ့ အစရှိသည်တို့ကို၊ ဝိဟိအာဒိဟိ - ကောက်ပင်
 အစရှိသည် တို့ဖြင့်၊ ဝိနိစ္ဆိနိတဗ္ဗာနိ - ဆုံးဖြတ်ထိုက် ကုန်၏၊ ဝန္ဒကောဝါ-
 ကြည်ပေါင်းသည်သော်၎င်း၊ အညာ- အခြားသော၊ ယာကာစိဝါ-အမှတ်မထား
 တပါးပါးသည်သော်၎င်း၊ ရုက္ခေ - သစ်ပင်ပေါ်၌၊ ဇာယိတွာ- ပေါက်၍၊ ရုက္ခံ-
 ကို၊ ဩတ္ထရတိ - လွှမ်းမိုး၏၊ ရုက္ခောဝ - သစ်ပင်သည်သာလျှင်၊ တဿာ - ထို
 ကြည်ပေါင်း အစရှိသည်၏၊ ဌာနံ - တည်ရာတည်း၊ တံ - ထို ကြည်ပေါင်း အစ
 ရှိသည်ကို၊ ဝိကောပေန္တဿဝါ- ဖျက်ဆီးသည်မူလည်း ဖြစ်သော၊ တတော-ထို
 သစ်ပင်မှ၊ ဥဒ္ဓရန္တဿဝါ- ထုတ်ဆောင်သည်မူလည်း ဖြစ်သော၊ (ဘိက္ခုနော-
 ၏၊) ပါစိတ္တိယံ (ဟောတိ၊) ကော-တမျိုးသော၊ အမူလိကာ-အမြစ်မရှိသော၊
 လတာ-နွယ်သည်၊ ဟောတိ-ရှိ၏၊ အင်္ဂုလိဝေဌကောဝိယ-လက်စွပ်ကဲ့သို့၊ ဝန
 ပုဂ္ဂမ္ဘဒဏ္ဍကေ-တောချို၏ အရိုးတို့ကို၊ ဝေဌတိ-ရစ်ပတ်တတ်၏၊ တဿာပိ-ထို
 နွယ်၏လည်း၊ အယမေဝ ဝိနိစ္ဆယော - ဤ အဆုံးအဖြတ်ပင်တည်း၊ [ဝိကော
 ပေန္တဿဝါ, တတော ဥဒ္ဓရန္တဿဝါ ပါစိတ္တိယံဟူသော ဤအဆုံးအဖြတ်ပင်။]

ဂေဟမုခ၊ပေ၊ စေတိယာဒိသု-အိမ်၏ အဥျးစမုခ်, တံတိုင်း, ပွတ်တိုင်, စေတီ
 အစရှိသော အရပ်တို့၌၊ နီလဝဏ္ဏော- ညှိသော အဆင်းရှိသော၊ သေဝါလော-
 မှော်သည်၊ ဟောတိ- ရှိ၏၊ (ရေညှိပင်တည်း၊) ယာဝ- အကြင် မျှလောက်သော
 ကာလပတ်လုံး၊ ဒုတ္တိဏိပတ္တာနိ- ၂ ရွက် ၃ ရွက်တို့သည်၊ နသဉ္စာယန္တိ- မဖြစ်
 ကုန်သေး၊ တာဝ-ထိုမျှလောသော ကာလပတ်လုံး၊ အဂ္ဂုဗီဇသင်္ဂဟံ-အဂ္ဂုဗီဇ၌

သွင်းယူအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ၊ ပတ္တေသု-အရွက်တို့သည်၊ ဇာတေသု-
 ဖြစ်ကုန်လသော်၊ ပါစိတ္တိယဝတ္ထု-ပါစိတ်အာပတ်၏ တည်ရာအကြောင်းတည်း၊
 တသ္မာ-ကြောင့်၊ တာဒိသေသု-ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်ကုန်သော၊ ဌာနေသု-အရပ်တို့၌၊
 သုဓာလေပဓိ- သုတ်လိမ်းကြောင်း အက်တေကိုလည်း၊ ဒါတုံ - ငှါ၊ န ဝဇ္ဇတိ၊
 အနုပ သမ္ပန္နေန- သည်၊ လိတ္တဿ- လိမ်းကျံအပ်ပြီးသော အက်တေ၏၊ ဥပရိ-
 အထက်၌၊ သ္မေဟလေပေါ - သုတ်လိမ်းကြောင်း အစေးကို၊ ဒါတုံ - ငှါ၊ ဝဇ္ဇတိ၊
 [အောက်ခံက အက်တေစသည် ဖြစ်နေသောကြောင့် အပ်၏၊ ယခုခေတ် ထုံးသုတ်
 ခြင်းမျိုးကို ဆိုလိုသည်၊] နိဒါယသမယေ - နွေအခါ၌၊ သုက္ခသေဝါလော-
 ချောက်သောမှော်သည်၊ သစေ တိဋ္ဌတိ- အကယ်၍ တည်နေအံ့၊ (ဧဝံသတိ-
 သော်၊) တံ- ထိုမှော်ချောက်ကို၊ သမ္ပုဉ္ဇနိ အာဒိဟိ- တံမြက်စည်း အစရှိသည်တို့
 ဖြင့်၊ ခံသိတွာ-ပွတ်တိုက်၍၊ အပနေတုံ-ဖယ်ရှားခြင်းငှါ၊ ဝဇ္ဇတိ၊ ပါနိယဃဋ္ဌာ
 ဒီနံ- သောက်ရေးအိုး အစရှိသည်တို့၏၊ ဗဟိ- အပြင်ဘက်၌၊ (အိုးအပြင်ဘက်
 ဘေးက) သေဝါလော - မှော်သည်၊ ဒုက္ကဋ္ဌဝတ္ထု - ဒုက္ကဋ္ဌအာပတ်၏ တည်ရာ
 အကြောင်းတည်း၊ အန္တော - အတွင်း၌၊ (အိုး၏အတွင်းက၊) (သေဝါလော-
 သည်၊) အပ္ပောဟာရိကော - အာပတ်၏ အင်္ဂါ ဟု ခေါ်ဝေါ် ပြောဆိုခြင်းငှါ
 မထိုက်၊ ဝါ - မပြောပလောက်။ [ပါနိယဃဋ္ဌာဒီနံ ဗဟိ သေဝါလော ဥဒကေ
 အဋ္ဌိတတ္တာ ဝိဇဂါမာနုလောမတ္တာစ ဒုက္ကဋ္ဌဝတ္ထုတိ ဝဒန္တိ၊-ဇီကာ။]

ဒန္တကဋ္ဌပူပါဒီသု - ဒန်ပူ၊ မုန့်အစရှိသော ဝတ္ထုတို့၌၊ ကဏ္ဍကမ္ပိ - မှိုသည်
 လည်း၊ အပ္ပောဟာရိကမေဝ-ပင်တည်း၊ ဟိ- သာဓကကား၊ သစေ ပပေါ ပမဇ္ဇိ
 တဗ္ဗာတိ-ဟူသော၊ ဧတံ (သုတ္တံ) - ဤ ပါဠိကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ-ဟောတော်
 မူအပ်ပြီ။ [ဂေရုကပရိကမ္မကတာ-ဂွေ့ နိဖြင့် ပြုအပ်သော အချောက်ကိုင်မှုရှိသော၊
 (ဂွေ့ နိသုတ်ထားအပ်သော၊) ဘိတ္တိ- နံရံသည်၊ ကဏ္ဍကိတာ- ရောပြွမ်းသော
 မှိုရှိသည်၊ ဝါ-မှိုတက်သည်၊ သစေဟောတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ-သော်၊) စောဠကံ-
 အဝတ်ကြမ်းကို၊ တေမေတွာ-ရေဆွတ်ပြီး၍၊ ပီဠေတွာ-(ရေကို)ညှစ်၍၊ ပမဇ္ဇိ
 တဗ္ဗာ-သာသာယာယာ ပွတ်တိုက်ထိုက်၏။] ပါသာဏဇာနိ-ကျောက်မှ ဖြစ်ကုန်
 သော၊ ပါသာဏဒဒ္ဒ၊ သေဝါလသေလေယုကာဒီနိ-ကျောက်အပွေး၊ ကျောံမှော်၊
 ကျောက်ချင် အစရှိသည်တို့သည်၊ အဟရိတဝဏ္ဏာနိ - စိမ်းစိုသော အဆင်းမရှိ
 ကုန်သည်၊ (သမာနာနိစ- ဖြစ်ကုန်သော်၎င်း၊) အပတ္တကာနိ- အရွက်မရှိကုန်
 သည်၊ (သမာနာနိစ-သော်၎င်း၊) ဒုက္ကဋ္ဌဝတ္ထုနိ-တို့တည်း။ [ယခုစာအုပ်တို့၌
 “ ပါသာဏဇာတိ ” ဟု ရှိ၏၊ “ ပါသာဏဇော + ဇာတာနိ ” ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြု၍
 “ ပါသာဏဇာနိ ” ဟု ပါဠိနှင့်ရှိစေရမည်။] အဟိစ္ဆတ္တကံ- မှိုသည်၊ ယာဝ-
 လောက်၊ မကုဋ္ဌံ - ငုံ့နေသည်၊ ဟောတိ - ၏၊ တာဝ - လောက်၊ ဒုက္ကဋ္ဌဝတ္ထု-
 တည်း။ [မှိုအောက်၌ မြွေများနေတတ်ရကား မြွေ၏ အထက်၌ ထီးမိုးသကဲ့သို့

ဖြစ်နေ၏။ ထို့ကြောင့် မှီကို “ အဟိစ္ဆတ္တက ” ဟု ဆိုသည်။ ဆတ္တံဝိယာတိ ဆတ္တကံ၊ ဥပမာအနက်၌ ကပစ္စည်းသက်၊ အဟိဿ+ဆတ္တကံ အဟိစ္ဆတ္တကံ။] ပုပ္ဖိတကာလတော- ပွင့်ရာအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ အဗ္ဗောဟာရိကံ-တည်း၊ ပန-ဆက်၊ အလ္လရုက္ခတော-စိုသောသစ်ပင်မှ၊ အဟိစ္ဆတ္တကံ-ကို၊ ဂဏှန္တော-ယူသော ရဟန်းသည်။ ရုက္ခတ္တစံ-သစ်ပင်၏အခွံ (အခေါက်)ကို၊ ဝိကောပေတိ-ဖျက်ဆီး၏၊ (ဖျက်ဆီးရာရောက်၏။) တသ္မာ- ကြောင့်၊ တတ္ထ- ထိုသို့ ယူရာ၌၊ ပါစိတ္တိယံ ဟောတိ၊ ရုက္ခပပုဋိကာယဝိ- သစ်ပင်၏ အပွေး၌လည်း၊ (သစ်ပင်၏ အပွေးကို ခွါရာ၌လည်း၊) ဒေဝဝနယော၊ ပန - ဆက်၊ ဣန္ဒသာလကကုဓာဒီနံ - နပဲပင်၊ ရေတက်ပင် အစရှိသည်တို့၏၊ ယာ ပပုဋိကာ-အကြင် အပွေးသည်၊ ရုက္ခတော-မှ၊ မုစ္စိတွာ-လွတ်၍၊ (ကွာ၍၊) တိဋ္ဌတိ-တည်၏၊ တံ-ထိုအပွေးကို၊ ဂဏှန္တ သယူသောရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ၊ နိယျာသမ္ပိ-သစ်စေးကိုလည်း၊ ရုက္ခတော မုစ္စိတွာ၊ ဌိတံ-တည်သော သစ်စေးကို၎င်း၊ သုက္ခရုက္ခေ-၌၊ လဂ္ဂံဝါ-ကပ်နေသော သစ်စေးကို၎င်း၊ ဂဏှိတုံ - ငှါ၊ ဝဋ္ဋတိ၊ အလ္လရုက္ခတော - မှ၊ (ဂဏှိတုံ) န ဝဋ္ဋတိ၊ လာခါယဝိ-ချိပ်၌လည်း၊ ဒေဝဝ နယော။

ရုက္ခံ-သစ်ပင်ကို၊ စာလေတွာ-လှုပ်စေ၍၊ ပဏ္ဍုပလာသံဝါ-ဖက်ရွက်ရော်ကို သော်၎င်း၊ ပရိဏာတ ကဏိကာရာဒိ ပုပ္ဖံဝါ-ရင့်ပြီးသော မဟာလှေကား အစရှိသော အပွင့်ကိုသော်၎င်း၊ ပါတေန္တသ - ကျစေသော ရဟန်း၏၊ ပါစိတ္တိယ မေဝ - ပါစိတ်အာပတ်သည်သာ၊ (ဟောတိ - ၏။) ဟတ္ထကုက္ကုဇ္ဈေန - လက်၏ စက်ဆုပ်အပ်စွာ ပြုအပ်သော အမှုဖြင့်၊ ဝါ- လက်ဆော့သဖြင့်၊ မုဒုဒကသု-နညံ့ကုန်သော၊ ဣန္ဒသာလနဟိ ခန္ဓာဒီသုဝါ-နပဲပင်စည်၊ ရှားစောင်းကြီးပင်စည် အစရှိသည်တို့၌သော်၎င်း၊ တတ္ထဇာတက တာလပဏ္ဍာဒီသုဝါ- ထိုထန်းပင်၌ ဖြစ်သော ထန်းရွက် အစရှိသည်တို့၌ သော်၎င်း၊ အက္ခရံ - အက္ခရာကို၊ ဆိန္ဒန္တ သာပိ-ဖြတ်ထွင်းသော(ရေးသော)ရဟန်း၏လည်း၊ ဒေဝဝနယော-ပင်တည်း။

x x x x x x x x x

ရုက္ခတော၊ ပေ၊ ဌိတံ။ ။ တမာစေး စသောအစေးသည် သစ်ပင်မှ ထွက်လာပြီး နောက် အရင်းပိုင်းမှာသာ သစ်ပင်နှင့်ထိ၍ အလယ်ပိုင်း အဖျားပိုင်းမှာ သစ်ပင်နှင့် ကွာနေတတ်၏။ ထိုအ စေးကို “နိယျာသံပိ ရုက္ခတော မုစ္စိတွာ ဌိတံ” ဟု ဆိုသည်။

ဟတ္ထကုက္ကုဇ္ဈေန။ ။ ကုစ္ဆိတံ-စက်ဆုပ်အပ်စွာ+ကတံ-ပြုအပ်သောအမှုတည်း။ ကုကတံ- စက်ဆုပ်အပ်စွာ ပြုအပ်သောအမှု၊ ကုကတမေဝ - စက်ဆုပ်အပ်စွာ ပြုအပ်သော အမှုသည်ပင် + ကုက္ကုဇ္ဈံ - မည်၏။ သုတ္တံ၌ ဣပစ္စည်း သက်၍ တျကို စပြေ၊ ဒွေဘော်လာ၊ ကတံ၌ က၏ အ ကို ဥပြေ၊ ဟတ္ထသ- ၏+ကုက္ကုဇ္ဈံ - စက်ဆုပ်အပ်စွာ ပြုအပ်သောအမှုတည်း။ ဟတ္ထကုက္ကုဇ္ဈံ - မှ၊ နပဲပင် ရှားစောင်းကြီးပင် စသည်တို့၏ ပင်လုံး၌၎င်း၊ ထန်းပင်၌တည်သော ထန်းရွက်၌၎င်း စာရေးမှုပြုသော ရဟန်းသည် သက်သက် လက်ဆော့ရာရောက်၏။ ထိုလက်ဆော့မှုကို “ဟတ္ထကုက္ကုဇ္ဈ” ဟု ခေါ်သည်။

ကို၊ ဥပ္ပါဋေဟိ-နှုတ်လော၊ မုဉ္ဇတိဏံ - ဖြူဆံမြက်ကို၊ ဥပ္ပါဋေဟိ၊ အသုကရုက္ခ
 စ္ဆလ္လိ-ထို မည်သောသစ်ပင်၏အခွံကို၊ ဥပ္ပါဋေဟိ-ခွါလော၊ ဣတိ အာဒိဝစနမ္ဗိ-
 ဤသို့ အစရှိသောစကားသည်လည်း၊ အနိယမိတမေဝ - မသတ်မှတ်အပ်သော
 စကားသည်ပင်၊ ဟောတိ- ၏၊ ဟိ - မှန်၊ ဣမံ အဗ္ဗရုက္ခံ- ကို၊ (ဆိန္ဒ)၊ ဣတိ
 အာဒိဝစနမေဝ-ဤသို့ အစရှိသောစကား သည်သာ၊ နိယမိတံနာမ-သတ်မှတ်
 အပ်သောစကား မည်၏၊ တံ-ထိုစကားသည်၊ ဝါ-ကို၊ (ဝတ္ထံ) န ဝန္တတိ။

ပစတိဝါ ပစာပေတိဝါတိ-ကား၊ အန္တမသော-အားဖြင့်၊ ပတ္တမ္ဗိ- သပိတ်ကို
 လည်း၊ ပစိတုကာမော-ဖုတ်လိုသည်၊ (ဟုတွာ-၍) တိဏာဒိနံ- မြက်အစရှိသည်
 တို့၏၊ ဥပရိ-အထက်၌၊ သဉ္စိစ္စ-သညာနှင့်တကွ စေ့ဆော်၍၊ အဂ္ဂိ-မီးကို၊ ကရော
 နန္ဒာ-ပြုလျက်၊ (မီးထည့်လျက်) သယံဝါ-မူလည်း၊ ပစတိ- မီးတိုက်အံ့၊ အညေ
 နဝါ- မူလည်း၊ ပစာပေတိ - မီးတိုက်စေအံ့၊ ဣတိ- ဤသို့ အစရှိသော၊ သဗ္ဗံ-
 အလုံးစုံသောစကားကို၊ ပထဝီဓဏန သိက္ခာပဒေ- ၌၊ ဝုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ၊
 ပန-ဆက်၊ အနိယမေတွာ-မသတ်မှတ်မှု၍၊ မုဂ္ဂေ- ဝဲနောံတို့ကို၊ ပစ-ချက်လော၊
 မာသေ-ဝဲကြီးတို့ကို၊ ပစ-ချက်လော၊ ဣတိအာဒိ- ဤသို့ အစရှိသောစကားသည်၊
 ဝတ္ထံ၊ ဝန္တတိ၊ ဣမေ မုဂ္ဂေ-ဤ ဝဲနောက်တို့ကို၊ ပစ, ဣမေမာသေပစ၊ ဣတိဝေံ-သို့၊
 ဝတ္ထံ၊ န ဝန္တတိ၊ အနာပတ္တိ ဣမံ ဇာနာတိအာဒိသု - အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊
 (ဝေမတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော- ၌စပ်) ဣမံ မူလဘေသန္တံ - ဤ အမြစ်ဆေးကို၊ ဇာန -
 သိလော၊ [ဇာနအတွက် တခုတည်းဖြစ်သောကြောင့် ဝါမပါရ။] ဣမံမူလံ-ကို၊
 ဒေဟိ-လော၊ ဣတိဝါ- သော်၎င်း၊ ဣမံပဏ္ဍိ-ကို၊ ဒေဟိ-လော၊ ဣတိဝါ-၎င်း၊
 ဣမံရုက္ခံ-ကို၊ အာဟရ-လော၊ ဣတိဝါ- ၎င်း၊ ဣမံလတံ- ကို၊ အာဟရ-လော၊
 ဣတိဝါ- ၎င်း၊ ဣမိနာပုပ္ဖေန- ဖြင့်၊ အတ္ထော-အလိုရှိ၏၊ ဣတိဝါ၊ ပေ၊ ဣမံရုက္ခံ-
 ကို၊ ကပ္ပိယံ-အပ်သည်ကို၊ ကရောဟိ-လော၊ (တနည်း) ကပ္ပိယံ ကရောဟိ-ကပ္ပိ
 စမ်းလော၊ ဣတိဝါ-သော်၎င်း၊ ပေ၊ ဣတိဝေံ- သို့၊ အတ္ထော- ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော- ၏၊
 တောဝံတာ-ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော ဇာန, ဒေဟိစသည်ကို ပြောဆိုခြင်းဖြင့်၊
 ဘူတဂါမ ပရိမောစနံ- ဘူတဂါမ်အဖြစ်မှ လွတ်စေခြင်းသည်၊ ဝါ- ကို၊ ကတံ-
 ပြုအပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ၊ ပန - ထိုသို့ပင် ဘူတဂါမ်အဖြစ်မှ လွတ်စေခြင်းကို
 ပြုအပ်ပြီး ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ပရိဘုဉ္ဇန္တေန - သုံးဆောင်လိုသော ရဟန်းသည်၊
 ဗီဇဂါမပရိမောစနတ္ထံ - ဗီဇဂါမ်အဖြစ်မှ လွတ်စေခြင်း အကျိုးငှါ၊ ပုန- တဖန်၊
 ကပ္ပိယံ- ကပ္ပိမှုကို၊ ကာရေတဗ္ဗံ- ပြုစေထိုက်၏။

x x x x x x x x x

ဘူတဂါမ ပရိမောစနံ ကတံ။ ။ “ဣမံမူလဘေသန္တံ ဇာန” စသည်ဖြင့် ရဟန်းက
 ပြောအပ်သော ဝစီပယောဂကြောင့် လူသာမဏေက နှုတ်ခြင်း , ခုတ်ခြင်း စသည်ကို
 ပြုလျှင် ရဟန်းမှာ အာပတ် မသင့်တော့၊ ထိုသို့ အာပတ်မသင့်အောင် ပြောခြင်းကိုပင်
 “ဘူတဂါမပရိမောစနံ ကတံ” ဟု ဆိုသည်။

စ- ဆက်၊ ဣတ္ထ- ဤ ကပ္ပိယံ ကာရေတဗ္ဗဟူသော စကားရပ်၌၊ ကပ္ပိယကရ
 ကံ-အပ်အောင်ပြုခြင်းကို၊ ဣမိနာ သုတ္တာနုသာရေန-ဤပါဠိတော်ကိုအစဉ်လိုက်
 သဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗ-၏၊ (ကိံ)၊ ဘိက္ခဝေ-တို့၊ အဂ္ဂိပရိဇိတံ-မီးဖြင့် ထက်ဝန်းကျင်
 ညှဉ်းဆဲအပ်၊ ကပ္ပိအပ်သော အသီး၎င်း၊ သတ္တပရိဇိတံ - ဒါးဖြင့် ထက်ဝန်းကျင်
 ညှဉ်းဆဲအပ်၊ ကပ္ပိအပ်သော အသီး၎င်း၊ နပပရိဇိတံ- လက်သည်းဖြင့် ထက်ဝန်း
 ကျင် ညှဉ်းဆဲအပ် ကပ္ပိအပ်သော အသီး၎င်း၊ အပိဇိ-ပိဇမဟုတ်သော အသီး၎င်း၊
 ဝါ-နုသော အစေ့ရှိသော အသီး၎င်း၊ (မျိုးစေ့အဖြစ်သို့ မရောက်သေးသော နုသော
 အစေ့တည်း၊) ပဉ္စမံ-၅ ခုမြောက်ဖြစ်သော၊ နိဗ္ဗဇ္ဇပိဇမေဝ- ထုတ်အပ်ပြီးသော
 အစေ့ရှိသော အသီးသာလျှင်၎င်း၊ ဣတိ- သို့၊ ပဉ္စဟိ - ၅ ပါးကုန်သော၊ သမဏ
 ကပ္ပေဟိ - ရဟန်းတို့၏ အသုံးအနှုန်း တို့ဖြင့်၊ ဖလံ - အသီးကို၊ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ -
 သုံးဆောင်ခြင်းငှါ၊ အနုဇာနာမိ- ခွင့်ပြုတော်မူ၏၊ (ဣတိ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊) တတ္ထ-ထို
 ၅ ပါးတို့တွင်၊ အဂ္ဂိပရိဇိတန္တိ ပဒဿ - အဂ္ဂိ ပရိဇိတံဟူသော ပုဒ်၏၊ အဂ္ဂိနာ-
 ဖြင့်၊ (ကပ္ပိယကာရကေန-အပ်အောင်ပြုတတ်သူသည်၊) ပရိဇိတံ-ထက်ဝန်းကျင်

x x x x x x x x x

ဣမိနာ သုတ္တာနုသာရေန ။ ။ ပါဠိတော်၌ ကပ္ပိအပ်သော အသီးတို့ကိုသာ
 တိုက်ရိုက်ပြု၏၊ ကပ္ပိပုံကို တိုက်ရိုက်မပြု၊ ဤသို့ ကပ္ပိပုံကို တိုက်ရိုက် မပြုသော်လည်း
 ပါဠိတော်ကို အစဉ်လိုက်၍ ကြည့်က မီးဖြင့် ကပ္ပိရကြောင်း၊ ဒါး၊ လက်သည်းတို့ဖြင့်
 ကပ္ပိရကြောင်းကို၎င်း၊ နုသော အစေ့ရှိသော အသီး- စားသောအခါ အစေ့ကိုထုတ်၍
 ပစ်ရသော အသီးများ၏ အလိုလို ကပ္ပိပြီး ဖြစ်ကြောင်းကို၎င်း သိနိုင်သည်၊ ထို့ကြောင့်
 “ဣမိနာ သုတ္တေန” ဟု မဆိုဘဲ “ဣမိနာ သုတ္တာနုသာရေန” ဟု ဆိုသည်။

ပဉ္စဟိ သမဏကပ္ပေဟိ ။ ။ အဘိဓာန်၌ ကပ္ပသဒ္ဒါ၏ အနက် များစွာတို့တွင်
 သမဏဝေါဟာရ (ရဟန်းတို့၏ အသုံးအနှုန်း) ဟူသော အနက်တမျိုးပါရှိ၏၊ သစ်သီး
 ကို မီးဖြင့်တိုရုံမျှဖြင့် ထိုမျိုးစေ့ ပျက်မသွားနိုင်၊ သို့သော် ဤကဲ့သို့ မီးဖြင့် တိုလိုက်လျှင်
 (ကပ္ပိလိုက်လျှင်) ရဟန်းတို့အား သုံးစားကောင်း၏ဟူသော အခေါ်အဝေါ်တမျိုး
 ဖြစ်၏၊ ထို အခေါ်အဝေါ်ကိုပင် “သမဏကပ္ပ” ဟု ခေါ်သည်။

ဒီကာ ။ ။ ပဉ္စဟိ သမဏကပ္ပေဟိတိ ပဉ္စဟိ သမဏ ဝေါဟာရေဟိ၊ ကိဉ္ဇာပိ ဟိ
 ဗိဇာနံ အဂ္ဂိနာ ဖုဠမတ္ထေန , နခါဒီဟိ ဝိလိခန မတ္ထေနစ အဝိရုဠိဓမ္မတာ န ဟောတိ၊
 တထာပိ ဧဝံကတေယေဝ သမဏာနံ ကပ္ပတိတိ အဂ္ဂိပရိဇိတာဒယော သမဏဝေါဟာရာ
 နာမ ဇာတာ၊ တသ္မာ တေဟိ သမဏဝေါဟာရေဟိ ကရဏဘူတေဟိ (ကရိုဏ်းအနက်
 ဖြစ်သော ထိုသမဏဝေါဟာရတို့ဖြင့်) ဖလံ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ အနုဇာနာမိတိ အဓိပ္ပာယ်ယော၊
 အပိဇ နိဗ္ဗဇ္ဇပိဇာနိပိ သမဏာနံ ကပ္ပန္တိတိ ပညတ္တပဏ္ဍိတိဘဝတော သမဏဝေါဟာရာ
 ဣစ္စေဝ သင်္ခံ ဂတာနိ။

ပရိဇိတံ ။ ။ ဇိတံ၌ ဟိံသဉ္စ အနက်ဟော ဇိရိဇာတ် ကြံပါ၊ ပရိဇိရိယိတ္ထံ -
 ထက်ဝန်းကျင် ညှဉ်းဆဲအပ်ပြီ၊ ဣတိ ပရိဇိတံ၊ အဘိဘူတံသည် ပရိဇိတံ၏ သဒ္ဒတ္ထဖွင့်
 တည်း၊ ဒမ္မံ ဆိန္ဒံ ဝိဒ္ဓိတို့ကား အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်တည်း။

ညှဉ်းဆဲအပ်သော၊ အဓိဘူတံ - လွမ်းမိုးအပ်သော၊ (အဂ္ဂိနာ - သည်၊) ဒမု-
 လောင်အပ်သော၊ ဖုဋ္ဌိ-ထိအပ်သောအသီးတည်း၊ ဣတိအတ္ထော-ကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊)
 သတ္တပရိဇိတန္တိပဒဿ-၏၊ သတ္ထေန-ဒါးဖြင့်၊ ပရိဇိတံ-သော၊ အဓိဘူတံ-သော၊
 ဆိန္ဒု-ဖြတ်အပ်သော၊ ဝါ - တနည်း၊ ဝိဒ္ဓိ - ထိုးဖောက်အပ်သော အသီးတည်း၊
 ဣတိအတ္ထော(ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊) နခ ပရိဇိတေ-လက်သည်းဖြင့် ထက်ဝန်းကျင် ညှဉ်းဆဲ
 အပ်သော အသီး၌၊ သေနယော-တည်း၊ အဗိဇနိဗ္ဗန္ဓုဗိဇနိ - ဗိဇ မဟုတ်သော
 အသီး ၊ ထုတ်အပ်ပြီးသော အစေ့ရှိသော အသီးတို့သည်၊ သယမေဝ - အလိုလို
 သာလျှင်၊ (မကပ္ပိဘဲသာလျှင်)၊ ကပ္ပိယာနိ-အပ်ကုန်၏။

အဂ္ဂိနာ - ဖြင့်၊ ကပ္ပိယံ - ကပ္ပိမူကို၊ ကရောန္တေန - ပြုသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊
 (လူ-သာမဏေသည်၊) ကဋ္ဌဂ္ဂိ ဂေါမယဂ္ဂိအာဒိသု - ထင်းမီး၊ နွားချေးမီး အစ
 ရှိသော မီးတို့တွင်၊ ယေနကေနစိ-အမှတ်မရှိ တစုံတခုသောမီးဖြင့်၊ အန္တမသော-
 အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့်၊ အာဒိတ္ထေန-လွန်စွာ တောက်လောင်သော၊ ဝါ-ရဲရဲ
 ငြိသော၊ လောဟဒဏ္ဍေနပိ-သံ၏ အပိုင်းအစဖြင့် သော်လည်း၊ ကပ္ပိယံ-ကပ္ပိမူ
 ကို၊ ကာတဗ္ဗံ - ပြုနိုင်၏၊ တဉ္စ - ထို ကပ္ပိမူကိုလည်း၊ (ကာတဗ္ဗံ- ဌ်စပ်၊) ကေ
 ဒေသေ-တခုသော အစိတ်အပိုင်း၌၊ ဖုသန္တေန- ထိလျက်၊ ကပ္ပိယန္တိ- ကပ္ပိယံ
 ဟူ၍၊ ဝတ္တာဝ - ဆိုပြီး၍သာလျှင်၊ ဝါ - ဆိုပြီးလျှင် ပြီးခြင်းသာလျှင်၊ ကာတဗ္ဗံ-
 ပြုရာ၏၊ သတ္ထေန-ဒါးစသောလက်နက်ဖြင့်၊ (ကပ္ပိယံ-ကို၊) ကရောန္တေန-ပြုသော
 ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သယကသမိ-အမှတ်မရှိတစုံတခုသော၊ လောဟမယသတ္တသ-
 ကြေး၊ သံဖြင့် ပြုအပ်သော လက်နက်၏၊ အန္တမသော-အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့်၊
 သူစိ နခစ္ဆေဒနာနဗ္ဗိ- အပ်, လက်သည်းလှီး ဒါးငယ်တို့၏လည်း၊ တုဏ္ဏေနဝါ-

x x x x x x x x x x

ကပ္ပိယန္တိ ဝတ္တာဝ။ ။ ဤဝါကျ၌ ရဟန်းက “ ကပ္ပိယံ ကရောဟိ ” ဟု ဆိုရမည်
 ဟု မပါ၊ သို့သော် အထက်၌ “ ပရိဘူန္တေန၊ ပေါကပ္ပိယံ ကာရေတဗ္ဗံ ” ဟု ဆိုရမည် ဟု
 ရဟန်း၏ ပြုရမည့် လုပ်ငန်းကို ပြထားသောကြောင့် ကပ္ပိခါနီး၌ ရဟန်းက “ ကပ္ပိယံ
 ကရောဟိ ” ဟု ဆိုရပါမည်၊ ထို “ ကပ္ပိယံ ကရောဟိ, ကပ္ပိယံ ဘန္တေ ” ဟူသော
 စကားကို ပါဠိဘာသာဖြင့်ဖြစ်စေ, မြန်မာဘာသာ စသော အခြားဘာသာဖြင့်ဖြစ်စေ
 ဆို၍ ကပ္ပိနိုင်သည်။

ဋီကာ။ ။ “ ကပ္ပိယ ” နှင့် ဝတ္တာဝ ကာတဗ္ဗန္တိ ယော (လူသာမဏေသည်) ကပ္ပိယံ
 ကရောဟိ၊ ဘေန ကတ္တဗ္ဗာကာရသေဝ ဝုတ္တတ္တာ ဘိက္ခုနာ အဝုတ္တေပိ ကာတံ ဝဇ္ဇတိတိ
 န ဂဟေတဗ္ဗံ၊ “ ပုနကပ္ပိယံ ကာရေတဗ္ဗံ ” နှင့် ကာရာပနဿ ပဌမမေဝ ကထိတတ္တာ
 ဘိက္ခုနာ “ ကပ္ပိယံ ကရောဟိ ” တိ ဝုတ္တေယေဝ အနုပသမ္ပန္နေန “ ကပ္ပိယံ ” နှင့် ဝတ္တာ အဂ္ဂိ
 ပရိဇိတာဒိ ကာတဗ္ဗန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ၊ “ ကပ္ပိယ ” နှင့် ဝစနံ ပန ယာယ ကာယစိဘာသာယ
 ဝတ္တံ ဝဇ္ဇတိတိ ဝဒန္တိ၊ “ ကပ္ပိယ ” နှင့် ဝတ္တာဝ ကာတဗ္ဗန္တိ ဝစနတော ပဌမံ ကပ္ပိယန္တိ
 ဝတ္တာ ပစ္စာ အဂ္ဂိအာဒိနာ ဖုသနာဒိ ကာတဗ္ဗန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ပဌမံ အဂ္ဂိ နိက္ခိပိတ္တာ
 နခါဒိနာဝါ ဝိဗ္ဗိတ္တာ တံ အနုဒ္ဓရိတ္တာဝ ကပ္ပိယန္တိ ဝတ္တံ ဝဇ္ဇတိတိ ဝဒန္တိ။

အဥျားဖြင့် သော်၎င်း၊ ဓာရာယဝါ-အသွားဖြင့် သော်၎င်း၊ ဆေဒံဝါ-ဖြတ်ခြင်းကို သော်၎င်း၊ ဝါ-ဖြတ်အပ်ရာကို သော်၎င်း၊ ဝေဓံဝါ-ထိုးဖောက်ခြင်းကိုသော်၎င်း၊ ဝါ- ထိုးဖောက်အပ်ရာကို သော်၎င်း၊ ဒဿန္တန- ပြုလျက်၊ ကပ္ပိယန္တိ- ဟူ၍၊ ဝတွာဝ-သာလျှင်၊ ကာတဗ္ဗံ-ပြုရာ၏။

နခေန - လက်သည်းဖြင့်၊ ကပ္ပိယံ - ကို၊ ကရောန္တေန - သည်၊ ပူတိနခေန- ပုတ်သော လက်သည်းဖြင့်၊ န ကာတဗ္ဗံ - မပြုရာ၊ ပန - ဆက်ဥျားအံ့၊ မနုဿာနံ- လူတို့၏၎င်း၊ သီဟဗျုဒ္ဓိပိ မက္ကဋ္ဌာနံ - ခြင်္သေ့ , ကျား , သစ် , မျောက်တို့၏၎င်း၊ (တချို့စာ၌ “မက္ကဋ္ဌာဒီနံ”ဟု အာဒိပါ၏။) သကုန္တာနုဉ္စ-ငှက်တို့၏၎င်း၊ နခါ- လက်သည်း, ခြေသည်းတို့သည်၊ တိခိဏာ - ထက်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ - ကုန်၏၊ တေဟိ - ထို လက်သည်း , ခြေသည်းတို့ဖြင့်၊ (ကပ္ပိယံ) ကာတဗ္ဗံ၊ အဿ၊ပေ၊ ဂေါ ရူပါဒီနံ - မြင်း, ကျွဲ, ဝက်, သမင်, နွားအပေါင်း အစရှိသော သတ္တဝါတို့၏၊ ခုရာ- ခွါတို့သည်၊ အတိခိဏာ- မထက်ကုန်၊ တေဟိ- ထိုခွါတို့ဖြင့်၊ န ကာတဗ္ဗံ၊ ကတံ- ပြုအပ်ပြီးသည်၊ (သမာနံ)ပိ- ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ အကတံ- ပြုအပ်ပြီး မဟုတ်သည်၊ ဝါ - ပြုအပ်ရာမရောက်သည်၊ ဟောတိ၊ ပန - ဆက်၊ ဟတ္ထိနခါ- ဆင်တို့၏ လက်သည်း, ခြေသည်းတို့သည်၊ ခုရာ-ခွါတို့သည်၊ န ဟောန္တိ-မဟုတ် ကုန်၊ တေဟိ- ထို ဆင်တို့၏ လက်သည်း, ခြေသည်းတို့ဖြင့်၊ (ကပ္ပိယံ ကာတံ၊) ဝန္တတိ၊ ပန - ဆက်၊ ယေဟိ- အကြင် လက်သည်း, ခြေသည်းတို့ဖြင့်၊ ကာတံ, ဝန္တတိ - ၏၊ တေဟိ- ထို လက်သည်း , ခြေသည်းတို့ဖြင့်၊ (သာမည)၊ တတ္ထ ဇာတကေဟိပိ- ထိုလူစသော သတ္တဝါတို့၌ ဖြစ်သော လက်သည်း , ခြေသည်းတို့ ဖြင့်၎င်း၊ ဥဒ္ဓရိတွာ-ထုတ်ဆောင်၍၊ ဝါ-နှုတ်၍၊ ဂဟိတကေဟိပိ - ယူအပ်သော လက်သည်း, ခြေသည်းတို့ဖြင့်၎င်း၊ (ဝိသေသ)၊ ဆေဒံဝါ-ကိုသော်၎င်း၊ ဝေဓံဝါ- ကိုသော်၎င်း၊ ဒဿန္တန-ပြုလျက်၊ ကပ္ပိယန္တိ, ဝတွာဝ ကာတဗ္ဗံ။ [“ ဆေဒံဝါ ဝေဓံဝါ” ဟု အရာထင်အောင် ခုတ်ဘို့ ထိုးဘို့ရန်ဆိုသောကြောင့် ဖြတ်ထားသဖြင့် တိုနေသော လက်သည်းဖြင့် မကပ္ပိရ-ဟု သတိပြုပါ။]

တတ္ထ-ထိုသို့ ကပ္ပိရာ၌၊ ဗိဇာနံ-မျိုးစေ့တို့၏၊ ပဗ္ဗတမတ္တော-တောင်အတိုင်း အရှည်ရှိသော၊ ဝါ- တောင်လောက်ကြီးသော၊ ရာသိ-အစုအပုံသည်၊ သစေပိ ဟောတိ-အကယ်၍မူလည်းဖြစ်စေဥျားတော့၊ ရုက္ခသဟဿံ-အပင်တထောင်ကို၊

x x x x x x x x

ဆေဒံဝါ ဝေဓံဝါ။ ။ [ကပ္ပိယံ ကရောဟိ၏အဓိပ္ပာယ်ကို ပါတိမောက် ဘာသာ ဇီကာ၌ ပြထားပြီ၊] ထိုသို့ ကပ္ပိရာ၌ ဒါးစသည်ဖြင့် ကပ္ပိလျှင် ဖြတ်အပ်သော အရာကို, အပ်စသည်ဖြင့် ကပ္ပိလျှင် ဖောက်အပ်သော အရာကို ထင်ရှားစေရမည်၊ ဝိမတိ၌ “တဉ္စ ခွံစာ အကထွာ (၂ ပိုင်းပြတ်သွားအောင် မပြုဘဲ) ဆေဒေန ဘေဒနမေဝ (ဖြတ်ရာ ထိုးဖောက်ရာကိုသာ) ဒဿတဗ္ဗံ”ဟု ဆို၏၊ ကြံစသည်ကို ဒါးဖြင့် ကပ္ပိရာ၌ ၂ ပိုင်း ပြတ်သွားခြင်းကြောင့် အပြစ်ရှိမည် မထင်ပါ။

ဆိန္ဒိတွာ-၍၊ ကောဗဒ္ဓံ - တစပ်ထည်း ဖွဲ့အပ်သည်ကို၊ ကတွာဝါ - သော်၎င်း၊
 ဥစ္ဆန္တံ-ကြံတို့၏၊ မဟာဘာရော-ကြီးစွာသော ဝန်ထုပ်၊ ဝန်ပိုးသည်၊ ဝါ-ကို၊
 ဗန္ဓိတွာဝါ-ဖွဲ့၍သော်၎င်း၊ ထပ်တော-ထားအပ်သည်၊ သစေပိ ဟောတိ-အကယ်
 ၍မူလည်း ဖြစ်စေဥားတော့၊ (ဧဝံ သတိပိ - ဤသို့ပင် ဖြစ်ပါသော်လည်း၊)
 ကေသ္မိံ - တခုသော၊ ဗိဇေဝါ - မျိုးစေ့ကိုသော်၎င်း၊ (ဗိဇာနံ ပဗ္ဗတမတ္ထောကို
 ရည်ရွယ်သည်၊) (ကေသံ-တခုသော၊) ရုက္ခသဘာဝါယဝါ - သစ်ကိုင်းကိုသော်
 ၎င်း၊ (ရုက္ခသဟသံ၊ ပေ၊ ကတွာကိုရည်ရွယ်သည်၊) (ကေသ္မိံ - တချောင်းသော၊)
 ဥစ္ဆန္တံ - ကြံကိုသော်၎င်း၊ ကပ္ပိယေ - ကပ္ပိအပ်သည်ကို၊ ကတေ - ပြုအပ်ပြီး
 သော်၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသည်၊ ဝါ-ကို၊ ကတံ-ပြုအပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ- ၎င်း၊ ဥစ္ဆန္တံ-
 ကြံတို့သည်၎င်း၊ ဝါ - တို့ကို၎င်း၊ ဒါရူနိစ - တို့သည်၎င်း၊ ဝါ - တို့ကို၎င်း၊
 ကေတော - တပေါင်းထည်း၊ ဗဒ္ဓါနိ - ဖွဲ့အပ်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ - ဖြစ်ကုန်အံ့၊
 (ကြံနှင့် သစ်သားတို့ကို တစည်းထည်း ရောစည်းထားသည် - ဟူလို၊) ဥစ္ဆန္တံ-
 ကြံကို၊ ကပ္ပိယံ- ကပ္ပိအပ်သည်ကို၊ ကရိသာမိ- ပြုအံ့၊ ဣတိ- ဤသို့ ကြံ၍၊ ဒါရုံ-
 သစ်သားကို၊ ဝိဇ္ဈတိ- ထိုးဖောက်မိအံ့၊ (ကပ္ပိသော အားဖြင့် ထိုးဖောက်မိအံ့၊)
 ဝန္တတိယေဝ - သာ၊ [ဒါရုံ ဝိဇ္ဈတိတိ ဧတ္ထ ဇာနိတွာပိ ဝိဇ္ဈတိဝါ ဝိဇ္ဈာပေတိ
 ဝါ ဝန္တတိ ယေဝါတိ ဝဒန္တိ၊ ဘတ္တသိတ္ထေ ဝိဇ္ဈတိတိ ဧတ္တာပိ ဒေသဝနယော-
 နောက်၌လာမည့် “ဘတ္တသိတ္ထေ ဝိဇ္ဈတိ” ၌လည်း သိလျက် ကပ္ပိသူက ထိုးသည်
 ဖြစ်စေ၊ ကပ္ပိခိုင်းသောရဟန်းက ထိုးစေသည်ဖြစ်စေ အပ်၏-ဟူလို။] ပန - ဗျာဘိ
 ရိက်ကား၊ ယာယရဇ္ဇယာဝါ-အကြင် ကြီးဖြင့်သော်၎င်း၊ ယာယဝလ္လိယာဝါ-
 အကြင်နွယ်ဖြင့်သော်၎င်း၊ ဗဒ္ဓါနိ-ဖွဲ့အပ် စည်းအပ်ကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ-ဖြစ်ကုန်
 ၎င်း၊) တံ- ထိုကြီး၊ သို့မဟုတ် နွယ်ကို၊ သစေ ဝိဇ္ဈတိ - အကယ်၍ ထိုးဖောက်
 မိအံ့၊ (ဧဝံသတိ- သော်၊) န ဝန္တတိ-မအပ်။

ဥစ္ဆန္တံ-ဧတ္တာနံ - ကြံအပိုင်းတို့ဖြင့်၊ ပစ္ဆိံ - တောင်းကို၊ ပူရေတွာ- ပြည့်စေ၍၊
 (သစေ) အာဟရန္တိ - အကယ်၍ ဆောင်ယူလာကုန်အံ့၊ ကေသ္မိံ - တခုသော၊
 ခဏ္ဍေ- အပိုင်းကို၊ ကပ္ပိယေ- ကပ္ပိအပ်သည်ကို၊ ကတေ- ပြုအပ်ပြီးသော်၊ သဗ္ဗံ-
 အလုံးစုံသည်၊ ကတမေဝ - ပြုအပ်ပြီးသည်သာလျှင်၊ ဟောတိ၊ မရီစပက္ကာဒိဟိ-

x x x x x x x x x

ကေသ္မိံဗိဇေ၊ ပေ၊ ကတံ ဟောတိ။ ။ ထိုသို့ ကပ္ပိရာ၌ သစ်သီးစသော ဝတ္ထုက
 ရဟန်း၏ လက်ထည်း၌ ရှိနေမှမဟုတ် ၊ ထောင်ပုံ ရာပုံ ပုံထားသော အကပ်မခံရသေး
 သော သစ်သီးပုံ ကြံစည်း တို့ကိုလည်း ရဟန်းက လက်နှင့် မထိ မကိုင်ဘဲ “ ကပ္ပိယံ
 ကရောဟိ ” ဟု ဆိုလိုက်သော အခါ လူသာမဏေက တစပ်ထည်းနေသော သစ်သီး
 တလုံးကို၊ (ကြံ တချောင်းကို) “ ကပ္ပိယံ ဘန္တေ ” ဟု ဆို၍ ထိုးလိုက် ခုတ်လိုက်လျှင်
 အားလုံးပင် ကပ္ပိပြီးဖြစ်တော့၏၊ တကြိမ် ကပ္ပိပြီးသော သစ်သီးများကို (အကပ်
 မခံရသေးလျှင်) နောက်နေခံ ရက်များ၌လည်း ထပ်၍ မကပ္ပိတော့ဘဲ စားနိုင်သည်။

ငရုပ်သီးမှည့် အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ မိဿေတွာ-ရော၍၊ ဘတ္တိ-ထမင်းကို၊ (သစေ) အာဟရန္တိ-အကယ်၍ ဆောင်ယူလာကုန်အံ့၊ (ဝေံသတိ) ကပ္ပိယံ ကရောဟိတိ- ကပ္ပိယံ ကရောဟိဟူ၍၊ ဝုတ္တေ-ဆိုအပ်ပြီးသော်၊ ဘတ္တသိတ္တေ-ထမင်းလုံးတို့ကို၊ သစေပိ ဝိဇ္ဈတိ - အကယ်၍မူလည်း ထိုးမိအံ့၊ (ဝေံသတိပိ) ဝန္တတိယေဝ- အပ်သည်သာ၊ ဖိလတဏှုလောဒိသုပိ- နှမ်းဖြင့်ရောအပ်သော ဆန်အစရှိသည် တို့၌လည်း၊ ဒေဝဝနယော-တည်း၊ (နှမ်းက အစိမ်းဖြစ်လျှင် အပင်ပေါက်မည် ဖြစ်သောကြောင့် ကပ္ပိသောအခါ ဆန်ကိုထိုးမိသော်လည်း အပ်သည်-ဟူလို၊) ပန-ဆက်၊ ယာဂုယာ-၌၊ ပက္ခိတ္တာနိ-ထည့်အပ်သော ငရုပ်သီးမှည့် အစရှိသည် တို့သည်၊ ဧကော ဗဒ္ဓါနိ- တစပ်ထည်း စပ်ကုန်သည်၊ ဟုတွာ, န သန္တိဋ္ဌန္တိ - ကောင်းစွာ မတည်ကုန်၊ တတ္ထ - ထို ငရုပ်သီးမှည့် ထည့်အပ်ရာ ယာဂု၌၊ ဧက မေကံ - တစေတစေကို၊ ဝိဇ္ဈိတွာ - ထိုး၍၊ ကပ္ပိယံ - ကို၊ ကာတဗ္ဗမေဝ - ပြုရာ သည်သာ၊ ဝါ-ပြုရမည်သာ၊ ကပိတ္ထဖလောဒိနံ-သီးသီး အစရှိသည်တို့၏၊ အန္တော- အတွင်း၌၊ မိဉ္ဇံ - အနှစ်အဆန်သည်၊ ကဋ္ဌာဟံ - အခွံတည်းဟူသော ခွက်ကို၊ မုဉ္ဇိတွာ-လွှတ်၍၊ သဗ္ဗရတိ- လှည့်လည်နေအံ့၊ ဘိန္ဒ္ဓာပေတွာ-ခွဲစေ၍၊ ကပ္ပိယံ- ကို၊ ကာရေတဗ္ဗံ၊ (မိဉ္ဇံ- အနှစ်အဆန်သည်၊ ကဋ္ဌာဟေန-အခွံနှင့်၊) ဧကောဗဒ္ဓံ- တစပ်ထည်း စပ်နေသည်၊ (သစေ) ဟောတိ-အံ့၊ (ဝေံသတိ-သော်၊) ကဋ္ဌာဟေ ပိ-အခွံ၌လည်း၊ ကပ္ပိယံ-ကို၊ ကာတုံ ဝန္တတိ။ [ဘိန္ဒ္ဓာပေတွာ ကပ္ပိယံ ကာရာပေ တဗ္ဗန္တိ-ဗီဇတော မုတ္တဿ ကဋ္ဌာဟဿ ဘာဇနဂတိကတ္တာ ဝုတ္တံ။]

အသဉ္ဇိစ္စာတိ-ကား၊ ပါသာဏရုက္ခာဒိနိ- ကျောက်တုံး၊ သစ်တုံးအစရှိသည် တို့ကို၊ ပဝဇ္ဇန္တဿဝါ - လှိမ့်စဉ်သော်၎င်း၊ သာခံ-သစ်ခက် (သစ်ကိုင်း)ကို၊ ကမုန္တဿဝါ - ဆွဲငင်စဉ်သော်၎င်း၊ ကတ္တရဒဏ္ဍေန - တောင်ဝှေးဖြင့်၊ ဘူမိံ - မြေကို၊ ပဟရိတွာ- ပုတ်ခတ်၍၊ ဝစ္ဆန္တဿဝါ- သွားစဉ်သော်၎င်း၊ တိဏာနိ - မြက်တို့သည်၊ ဆိဇ္ဇန္တိ - ပြတ်တတ်ကုန်၏၊ တာနိ- ထို မြက်တို့သည်၊ (အသဉ္ဇိစ္စ ဆိန္ဒာနိနာမ-၌စပ်၊) ဧတန-ထိုရဟန်းသည်၊ (အစ္ဆိန္ဒတ္တာ-၌စပ်၊) ဆိန္ဒိဿာမိ- ဖြတ်အံ့၊ ဣတိဝေံ-ဤသို့ကြံ၍၊ သဉ္ဇိစ္စ-သညာနှင့်တကွ စေ့ဆော်၍၊ အစ္ဆိန္ဒတ္တာ- မဖြတ်အပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အသဉ္ဇိစ္စ ဆိန္ဒာနိနာမ- အသဉ္ဇိစ္စ ဆိန္ဒတို့ မည်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဣတိ-သို့၊ အသဉ္ဇိစ္စ - သညာနှင့်တကွ မစေ့ဆော်မူ၍၊ ဆိန္ဒန္တဿ-မခတ်တဆ ဖြတ်မိသောရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)။

x x x x x x x x x

မရိစ ပက္ကာဒိဟိ ။ ။ ထမင်းသုတ်စသည် လုပ်သောအခါ ငရုပ်သီးမှည့်အစေ့ ပါလာလျှင် ကပ္ပိရမည်၊ ထိုသို့ ကပ္ပိရာ၌ ငရုပ်သီးမှည့်အစေ့ကို မထိုးမိဘဲ ဆွမ်းလုံးတို့ကို ထိုး၍ ကပ္ပိလိုက်လျှင် အပ်တော့၏၊ လှော်ပြီးမဟုတ်သော နှမ်းစိမ်းပါလျှင်လည်း ကပ္ပိ ရမည်။ [မရိစ ပက္ကာဒိဟိ မိဿေတွာတိ ဧတ္ထ ဘတ္တသိတ္တ သမ္ပန္နဝသေန ဧကောဗဒ္ဓတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ န ဖလောနံယေဝ အညမညံ သမ္ပန္နဝသေန။]

အသတိယာတိ- ဟူသည်ကား၊ အညှိပိတော - တပါးသောအာရုံ၌ ထား အပ်သောစိတ် ရှိသည်။ ဝါ- တပါးသောအာရုံကို နှလုံးသွင်းနေသည်။ ဟုတွာ- ချ်၊ ကေနစိ- တစုံတယောက်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ - ကွ၊ ကိဉ္စိ - တစုံတခုသော အကြောင်း အရာကို၊ ကထေန္ဒော-ပြောဆိုစဉ်၊ ပါဒဂုံဠကေနဝါ-ခြေမဖြင့်သော်၎င်း၊ ဟတ္ထေနဝါ - လက်ဖြင့်သော်၎င်း၊ တိဏံဝါ - မြက်ကိုသော်၎င်း၊ လတံဝါ - နွယ်ကို သော်၎င်း၊ ဆိန္ဒန္တော-ဖြတ်လျက်၊ တိဠတိ-တည်အံ့၊ ဧဝံ-သို့၊ အသတိယာ-သတိ ကင်းသဖြင့်၊ ဝါ-အမှတ်တမဲ့၊ ဆိန္ဒန္တဿ- ဖြတ်မိသောရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)။

အဇာနန္တဿာတိ-ဟူသည်ကား၊ ဧတ္ထအဗ္ဘန္တရေ-ဤအတွင်း၌၊ (ဤစည်းရိုး အတွင်း၊ ကောက်ရိုးပုံ အတွင်း၌) ဗီဇဂါမော-ဗီဇဂါမ်သည်၊ (အတ္ထိ) ဣတိ ဝါ-ဤသို့သော်၎င်း၊ ဘူတဂါမော-သည်၊ (အတ္ထိ) ဣတိဝါ-သော်၎င်း၊ နဇာနာတိ- မသိ၊ ဆိန္ဒာမိ-ငါဖြတ်နေ၏၊ ဣတိပိ- ဤသို့လည်း၊ နဇာနာတိ-မသိ၊ (ဗီဇဂါမ် ရှိ၏၊ သို့မဟုတ် ဘူတဂါမ်ရှိ၏ ဟု မသိခြင်း တမျိုး၊ ငါဖြတ်နေ၏ ဟု မသိခြင်း တမျိုး၊ ဤသို့အားဖြင့် မသိခြင်း ၂ မျိုးရှိသည် ဟုလို)၊ ကေဝလံ- သိခြင်း မဖက် သက်သက်၊ ဝတိယာဝါ- စည်းရိုး၌သော်၎င်း၊ ပလာလပုဇ္ဇေဝါ-ကောက်ရိုးပုံ၌ သော်၎င်း၊ နိခါဒနံဝါ-ဆောက်ကိုသော်၎င်း၊ ခဏိတ္တိံဝါ-တူရှင်းကိုသော်၎င်း၊ ကုဒါလံဝါ-ပေါက်တူးကိုသော်၎င်း၊ သင်္ဂေါပနတ္ထာယ - လုံခြုံစေခြင်း အကျိုးငှါ၊ ထပေတိ- ထားအံ့၊ ဥယျမာနဟတ္ထော-မီးလောင်အပ်သောလက်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ) ဝါ-ဖြစ်၍သော်လည်း၊ အဂ္ဂိံ - မီးကို၊ ပါတေတိ - ကျစေအံ့၊ ဝါ- ချပစ်လိုက်အံ့၊ တတြ-ထိုသို့ ဖြစ်ရာ၌၊ တိဏာနိ - မြက်တို့ကို၊ ဝါ - တို့သည်၊ စေ ဆိဇ္ဇန္တိဝါ- အကယ်၍မူလည်း ပြတ်ကုန်အံ့၊ စေ ဥယျန္တိဝါ-အကယ်၍ မူလည်း မီးလောင် အပ်ကုန်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ-သော်) အနာပတ္တိ။

ပန-ဆက်၊ မနုဿဝိဂ္ဂဟ ပါရာဇိကဝဏ္ဏနာယံ - မနုဿဝိဂ္ဂဟ ပါရာဇိက သိက္ခာပုဒ်၏အဖွင့်၌၊ သဗ္ဗအဋ္ဌကထာသု- အလုံးစုံသောအဋ္ဌကထာတို့၌၊ (ဝုတ္တံ- ဌ်စပ်) "ဘိက္ခု-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ရုက္ခေနဝါ- သစ်ပင်သည်သော်လည်း၊ အဇ္ဈောတ္ထဇော-လွမ်းဖိအပ်သည်၊ သစေ ဟောတိ- အံ့၊ ဩပါတေဝါ- တွင်း၌မူလည်း၊ ပတိတော-ကျနေသည်၊ (သစေ ဟောတိ) ရုက္ခံ-ကို၊ ဆိန္ဒိတွာဝါ- ဖြတ်၍သော် ၎င်း၊ ဘူမိံ -ကို၊ ခဏိတွာဝါ- တူး၍သော်၎င်း၊ နိက္ခမိတံ-ထွက်ခြင်းငှါ၊ သက္ကာစ- တတ်ကောင်းသည်လည်း၊ သစေ ဟောတိ-အံ့၊ (ဧဝံ သတိ-သော်) ဇီဝိတဟေတု ပိ- အသက်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်သော်မှလည်း၊ အတ္တနာ - ကိုယ်တိုင်၊ န ကာတဗ္ဗံ-မပြုထိုက်၊ ပန-ကား၊ အညေန-သော၊ ဘိက္ခုနာ-သည်၊ ဘူမိံ ခဏိတွာဝါ, ရုက္ခံ ဆိန္ဒိတွာဝါ, အလ္လရုက္ခတော- စိုသောသစ်ပင်မှ၊ ဒဏ္ဍကံ-ဒုတ်ကို၊ ဆိန္ဒိတွာ ဝါ, တံရုက္ခံ-ကို၊ ပဝဇ္ဇေတွာ-လိမ့်စေ၍၊ ဝါ-လှိမ့်၍၊ နိက္ခာမေတံ-ထွက်စေခြင်းငှါ၊

ဝဇ္ဇတိ၊ အနာပတ္တိ- အာပတ်မသင့်၊ ဣတိ- သို့၊ ဝုတ္တံ၊ တတ္ထ- ထိုသို့ ဆိုအပ်ရာ၌၊
 ကာရဏံ - အကြောင်းကို၊ န ဒိဿတိ - မတွေ့မြင်အပ်၊ အနုဇာနာမိ ၊ ပေ ၊
 ကာတုန္တိ ဣဒံ ဧကမေဝ သုတ္တံ ပန-အနုဇာနာမိ၊ပေ၊ကာတံဟူသော ဤတသုတ်
 ကိုကား၊ ဒိဿတိ- တွေ့အပ်၏၊ [ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ဒဝဉ္စာဟေ- တေးမီးသည်၊ ဒုယု
 မာနေ-လောင်လံသော်၊ ပဋုဂ္ဂိံ - မီးကြိုကို၊ ဒါတံ- ပေးခြင်းငှါ၎င်း၊ ပရိတ္တံ - အရံ
 အတားကို၊ ကာတံ-ပြုခြင်းငှါ၎င်း၊ အနုဇာနာမိ-ခွင့်ပြုတော်မူ၏။]

တေဿ- ဤသုတ်အား၊ အနုလောမံ- လျော်သည်၊ သစေ (ဟောတိ)- အံ၊
 (ဝေသတိ-သော်၊) အတ္တနော-မိမိအား၊ န ဝဇ္ဇတိ- မအပ်၊ အညဿ-အခြား
 ရဟန်းအား၊ ဝဇ္ဇတိ-၏၊ ဣတိ - ဤသို့၊ ဣဒံ နာနာကာရဏံ - ဤ အသီးအခြား
 ပြုတတ်သော အထူးသည်၊ ဝါ- ကို၊ လဒ္ဓံ-ရခြင်းငှါ၊ န သက္ကာ-မတတ်ကောင်း၊
 အတ္တနော-၏၊ အတ္တာယ-ငှါ၊ ကရောန္တော- ပြုသောရဟန်းသည်၊ အတ္တသိနေပေ
 န - မိမိ၌ ချစ်ခြင်းဟူသော၊ အကုသလစိတ္တေနဝ- အကုသိုလ်စိတ်ကြောင့်သာ၊
 ကရောတိ- ပြု၏၊ ပရောပန- အခြားသူသည်ကား၊ ကာရုညန- သနားခြင်းကြောင့်၊
 ကရောတိ၊ တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ အနာပတ္တိ၊ ဣတိစေ- ဤသို့ ဆိုအံ၊ တေမိ- ဤ
 အကြောင်းသည်လည်း၊ အကာရဏံ- သင့်မြတ်သော အကြောင်းမဟုတ်၊(ကသ္မာ-
 အဘယ့်ကြောင့်နည်း၊) ဟိ ယသ္မာ- အကြံကြောင့်၊ ကုသလစိတ္တေနပိ- ကုသိုလ်
 စိတ်ကြောင့်လည်း၊ ဣမံအာပတ္တိံ - ဤဘူတဂါမိကို ဖျက်ဆီးခြင်းကြောင့်သင့်ရော
 အပ်သော အာပတ်သို့၊ အာပဇ္ဇတိ - ရောက်၏၊ တသ္မာ တေမိ အကာရဏံ၊
 (ပြန်လှည့်၊) ပန- ထိုသို့ပင် အကြောင်းကို မတွေ့မြင်အပ် ပါသော်လည်း၊ သဗ္ဗ
 အဋ္ဌကထာသု - တို့၌၊ ဝုတ္တတ္တာ - တညီတညွတ်ထည်း ဆိုအပ်သည်၏ အဖြစ်
 ကြောင့်၊ ပဋိသေဓေတု- တားမြစ်ခြင်းငှါ၊ န သက္ကာ - မတတ်ကောင်း၊ ဧတ္ထ-ဤ
 ရှေးအဋ္ဌကထာတို့၏ စကား၌၊ ယုတ္တိ-သင့်သောအကြောင်းကို၊ ဂဝေသိတဗ္ဗာ-
 ရှာမှီးထိုက်၏၊ အဋ္ဌကထာစရိယာနံ- အဋ္ဌကထာဆရာတို့၏ အပေါ်၌၊ သဒ္ဓါယ
 ဝါ- ယုံကြည်ခြင်းကြောင့် သော်လည်း၊ ဝန္တဗ္ဗံ - ဆုံးဖြတ်ချက် ချထိုက်၏၊ ဣတိ-
 ဤသို့မှတ်အပ်၏၊ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ၊ပေ၊ တိဝေဒနံ- ၏၊ ဣတိ- တည်း။.....
 ပဌမံ- ရှေးဥးစွာသော၊ ဘူတဂါမသိက္ခာပဒံ- တည်း။

x x x x x x x x

ပဋုဂ္ဂိံ ။ ။အဝေးမှ လောင်လာသော မီးသည် လောင်စာရှိသမျှ လိုက်၍လောင်
 မည်သာ၊ တောကျောင်းအနီးမှ တောကို ကြိုတင်၍ မီးရှို့ထားလျှင် လောင်စာမရှိသော
 ကြောင့် ကျောင်းထိအောင် မလောင်နိုင်တော့၊ ထိုသို့ တောမီး၏ ကျောင်းထိအောင်
 လောင်၍မလာဘို့ရာ ဆန့်ကျင်ဘက်အနေအားဖြင့် ကြိုတင်၍ရှို့အပ်သော မီးကို“ပဋိ+
 အဂ္ဂိ”ဟု ခေါ်သည်။

အညဝါဒက သိက္ခာပုဒ်

ဒုတိယသိက္ခာပဒေ-၌၊ အနာစာရံ အာစရိတွာတိ-ကား၊ အကာတဗ္ဗံ-မပြု ထိုက်သောအမှုကို၊ ကတွာ-ပြုပြီး၍၊ ကာယဝစီ ဒွါရေသု-ကာယဒွါရ၊ ဝစီဒွါရ တို့၌၊ အာပတ္တိံ - အာပတ်သို့၊ အာပဇ္ဇိတွာ- ရောက်ပြီး၍၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ အညေနညံ ပဋိစရတိတိ- ကား၊ အညေန-မေးအပ်သောစကားမှ တပါးသော၊ ဝစနေန-စကားဖြင့်၊ အညံ-ဖြေအပ်သောစကားမှ တပါးသော၊ ဝစနံ-မေးအပ် သောစကားကို၊ ပဋိစရတိ ပဋိစ္ဆာဒေတိ-ဖုံး၏၊ အဇ္ဈောတ္တရတိ-လွှမ်း၏၊ ဣဒါနိ-၌၊ တံ ပဋိစရဏဝိဓိံ - ထို ဖုံးလွှမ်းပုံ အစီအရင်ကို၊ ဒဿန္တော - ပြတော်မူလို သော သင်္ဂါယနာတင် ထေရ်အပေါင်းသည်၊ ဧကော အာပန္နောတိ အာဒိံ - အစ ရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ-မိန့်ပြီ။

တကြ - ထိုကောအာပန္နော အစရှိသော စကားရပ်၌၊ အယံ - ဤ ဆိုအပ် လတံကား၊ ဝစနသမ္ပန္နော- သဒ္ဓါတို့၏အနက်နှင့် စပ်ခြင်းတည်း၊ ကိရ- ချ၊ သော- ထို ရဟန်းသည်၊ (ဝဒတိ၌စပ်၊) ကိဉ္ဇိ- တစုံတခုသော၊ ဝိတိတ္တမံ- လွန်ကျူးမှုကို၊ ဒိသ္မာ- မြင်၍၊ အာဝုသော- ရှင်၊ တံ- သည်၊ အာပတ္တိံ - အာပတ်သို့၊ အာပန္နော- ရောံသည်၊ အသိ-ဖြစ်၏၊ ဣတိ- သို့၊ သံဃမဇ္ဈေ-သံဃာ့အလယ်၌၊ အာပတ္တိယာ- အာပတ်ဖြင့်၊ အနုယုဉ္ဇိယ မာနော- စစ်ဆေးမေးမြန်းအပ်သော်၊ ဧကော- အဘယ် သူသည်၊ (အာပတ္တိံ - သို့၊) အာပန္နော- ရောက်သနည်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဝဒတိ- ပြော၏၊ တတော - ထိုသို့ ပြောခြင်းကြောင့်၊ တံ- သင်သည်၊ (အာပတ္တိံ - သို့၊ အာပန္နော- ၏၊) ဣတိ, ဝုတ္တော- ပြောဆိုအပ်သော်၊ အဟံ- တပည့်တော်သည်၊ ကိံ - အဘယ်အာပတ်သို့၊ အာပန္နော- ရောံပါသနည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒတိ- ပြောပြန်၏၊ အထ- ထိုအခါ၌၊ ပါစိတ္တိယံ - ပါစိတ်အာပတ်သို့၊ (အာပန္နော- ၏၊) ဣတိဝါ-

x x x x x x x x

အညေနညံ ။ ။ “အညံ” အရ စောဒကပုဂ္ဂိုလ်က အပြစ်တင်လို၍ မေးအပ် သော စကားကို ယူ၊ ထိုစကားကို (အညေန-အရ) မိမိ ဖြေဆိုအပ်သော စကားဖြင့် ဖုံးသည်၊ ဋီကာ၌ စကားကိုယူသော အဋ္ဌကထာနည်း အပြင်-ကာရဏ (အကြောင်း ကို) ယူသော နည်းကိုလည်း ပြသေး၏၊ စောဒကပုဂ္ဂိုလ်က အပြစ်တင်ခြင်း၏ အကြောင်းကို တပါးသောအကြောင်းဖြင့် ဖုံးလွှမ်း၏-ဟူလို။

ပဋိစရတိ ။ ။ “ပဋိသည် ပဋိစ္ဆာဒန အနက်ဟော၊ စရဓာတ်သည် ဖြစ်ခြင်း အနက်ဟော”ဟု ဋီကာ၌ သဒ္ဓတ္ထဖွင့်၏၊ ဤအလို “ပဋိစရတိ-ဖုံးလွှမ်းသော အာဖြင့် ဖြစ်၏” ဟု ပေး၊ ပဋိစ္ဆာဒေတိ အဇ္ဈောတ္တရတိတို့ကား အဓိပ္ပါယ်ထွက်၊ တနည်း- “ဓာတုနံ အနေကတ္တတ္တာ” နှင့် အညီ “စရဓာတ်သည်ပင် ပဋိစ္ဆာဒန အနက်ဟော တည်း” ဟုလည်း တနည်းဖွင့်၏၊ ဤအလို ပဋိစ္ဆာဒေတိ အဇ္ဈောတ္တရတိသည် သဒ္ဓတ္ထ ပင်တည်း၊ လောက၌ ဖုံးခြင်းသည် အဝတ်စသည်ဖြင့် အပေါ်၌ လွှမ်းခြင်းဖြစ်ရကား ပဋိစ္ဆာဒေတိကိုပင် အဇ္ဈောတ္တရတိ ဟု ပရိယာယ် ထပ်ဖွင့်သည်။

ဤသို့သော်၎င်း၊ ဒုက္ကဋ်- သို့၊ (အာပန္နော-၏။) ဣတိဝါ- သော်၎င်း၊ ဝုတ္တေ-ပြောဆို
 အပ်သော်၊ ဝတ္ထိ- ဝတ္ထုကို၊ ပုစ္ဆန္တော- မေးလိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ အဟံ- သည်၊
 ကိသ္ဗိ- အဘယ်ဝတ္ထုကြောင့်၊ (အာပတ္တိ- သို့၊) အာပန္နော- ရောက်ပါသနည်း၊
 ဣတိ-သို့၊ ဝဒတိ-ပြောပြန်၏၊ တတော-ထိုသို့ ပြောခြင်းကြောင့်၊ အသုကသ္ဗိ နာမ
 ဝတ္ထုသ္ဗိ- ထိုမည်သော ဝတ္ထုကြောင့်၊ (အာပတ္တိ- သို့၊ အာပန္နော- ၏။) ဣတိ
 ဝုတ္တေ-ပြောဆိုအပ်သော်၊ အဟံ-သည်၊ ကထံ-အဘယ်နည်းဖြင့်၊ (အာပတ္တိ-
 သို့၊) အာပန္နော-သည်၊ အမိ-သနည်း၊ ကိ-အဘယ်အမှုကို၊ ကရောန္တော-ပြုစဉ်၊
 (အာပတ္တိ-သို့၊) အာပန္နော-သည်၊ အမိ-သနည်း၊ ဣတိ၊ ပုစ္ဆတိ-မေးပြန်၏၊
 အထ-၌၊ ဣဒံနာမ-ဤ မည်သော အမှုကို၊ (ကရောန္တော-ပြုစဉ်၊) (အာပတ္တိ-
 သို့၊) အာပန္နော-၏၊ ဣတိဝုတ္တေ၊ ကံ- အဘယ်သူ့ ကို၊ ဘဏထ-ပြောဆိုနေကြ
 ပါကုန်သနည်း၊ ဣတိ ဝဒတိ၊ တတော - ကြောင့်၊ တံ - သင့်ကို၊ ဘဏာမ -
 ပြောဆိုနေကြကုန်၏၊ ဣတိ ဝုတ္တေ၊ ကိ- အဘယ်စကားကို၊ ဘဏထ-သနည်း၊
 ဣတိ ဝဒတိ၊ ဣတိ အယံ ဝစနသမ္ပန္နော (ဟု ဣတိ တလုံးထည့်၍ ပြန်လှည့်။)

အဝိစ-သည်သာမကသေး၊ ဣတ္ထ-ဤ အညေနညံ ပဋိစရတိဟူသော ပါဠိ၌၊
 အယံ - ဤ ဆိုအပ်လတံကား၊ ပါဠိမုတ္တကောပိ - ပါဠိတော်မှ အလွတ်လည်း
 ဖြစ်သော၊ အညေနညံ ပဋိစရဏဝိမိ - အညေနညံ ပဋိစရဏ အစီအရင်တည်း၊
 (“ အညေနညံ ပဋိစရဏဝိမိ” ဟု ရှိလျှင် ကောင်းသည်။) ဘိက္ခုဟိ- တို့သည်၊
 (ဝုတ္တော-၌စပ်၊) တဝ-သင်၏၊ သိပါဠိကာယ- အိပ်ထည်း၌၊ ကဟာပဏော-
 အသပြာကို၊ ဒိဋ္ဌော-တွေ့အပ်ပါပြီ၊ ကိဿ-အဘယ့်ကြောင့်၊ ဧဝံ-သို့၊ အသာရပွံ-
 မလျော့ပတ်သောအမှုကို၊ ကရောသိ-နည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တော-ပြောဆိုအပ်သည်၊
 (သမာနော)၊ ဘန္တေ - တို့၊ သုဒိဋ္ဌိ - ကောင်းစွာ မြင်အပ်ပါပေပြီ၊ ပန - သို့သော်
 လည်း၊ သော-ဤအရာသည်၊ န ကဟာပဏော- အသပြာမဟုတ်ပါ၊ ဧတံ-ဤ
 အရာသည်၊ တိပုမဏ္ဍလံ - သလွဲဖြူဝိုင်းကလေး ပါတည်း၊ ဝါ- ခဲဖြူဝိုင်းကလေး
 ပါတည်း၊ ဣတိ၊ ဘဏန္တောဝါ- ပြောဆိုသူကို၎င်း၊ တံ- သည်၊ သုရံ-သေရည်ကို၊
 ပိဝန္တော- သောက်နေသည်ကို၊ ဒိဋ္ဌော-မြင်အပ်ပြီ၊ ကိဿ-ကြောင့်၊ ဧဝံ-သို့၊
 ကရောသိ- ပြုဘိသနည်း၊ ဣတိ ဝုတ္တော (သမာနော)၊ ဘန္တေ - တို့၊ သုဒိဋ္ဌော -
 ကောင်းစွာမြင်အပ်ပါပေပြီ၊ ပန-သို့သော်လည်း၊ သော-ဤအရည်ကား၊ နသုရာ-
 သေရည်မဟုတ်ပါ၊ ဘေသဇ္ဇတ္တာယ-ဆေးအကျိုးငှါ၊ သမ္မာဒိတံ-ပြီးစေအပ်သော၊
 အရိဋ္ဌိ-အရိဋ္ဌဆေးရည် ပါတည်း၊ ဣတိ၊ ဘဏန္တောဝါ- ကို၎င်း၊ တံ- သင့်ကို၊
 ပဋိစ္ဆန္တေ- ဖုံးကွယ်အပ်သော၊ အာသနေ- နေရာ၌၊ မာတုဂါမေန- နှင့်၊ သဒ္ဓိ-
 အတူ၊ နိသိန္နော - ထိုင်နေသည်ကို၊ ဒိဋ္ဌော - မြင်အပ်ပြီ၊ ကိဿ- ကြောင့်၊ ဧဝံ
 အသာရပွံ ကရောသိ၊ ဣတိ ဝုတ္တော (သမာနော)၊ ယေန-အကြင်ရဟန်းသည်၊
 ဒိဋ္ဌိ-ပြီ၊ (တေန-သည်) သုဒိဋ္ဌိ-ကောင်းစွာ မြင်အပ်ပေပြီ၊ ပန-သို့သော်လည်း၊

တ္ထေ-ဤအရပ်၌၊ ဝိညူ-တတ်သိနားလည်သော၊ ဒုတိယော- ၂ ယောက်မြောက် အဖော်သည်၊ အတ္ထိ-ရှိပါ၏၊ သော-ထို ၂ ယောက်မြောက်အဖော်ကို၊ ကိဿ- ကြောင့်၊ န ဒိဋ္ဌော- မမြင်အပ်ပါလိမ့်မည်နည်း၊ ဣတိ၊ ဘဏန္တောဝါ- ကို၎င်း၊ တယာ-သည်၊ ဤဒိသံ-ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ ကိဉ္စိ-တစုံတခုကို၊ ဒိဋ္ဌိ-မြင်အပ် သလော၊ ဣတိ၊ ပုဋ္ဌော-မေးအပ်သည်၊ (သမာနေော)န သုဏ္ဏံ-မိ-မကြားပါ၊ ဣတိ၊ သောတံ-သောတဒ္ဓါရသို့၊ ဥပနေန္တောဝါ-ကပ်ဆောင်သူကို၎င်း၊ သောတ ဒ္ဓါရေ - ၌၊ ပုစ္ဆန္တာနံ- မေးသူတို့၏(ပြဿနာကို)၊ စက္ခု- စက္ခုဒ္ဓါရသို့၊ ဥပနေ န္တောဝါ- သူကို၎င်း၊ အညေနညံ ပဋိစရတိတိ - အညေနညံ ပဋိစရတိ ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော- သိထိုက်၏၊ ဣတိအယံ - ကား၊ ပါဠိမုတ္တကောပိ - ပါဠိတော်မှ အလွတ်လည်းဖြစ်သော၊ အညေနညံ ပဋိစရဏဝိမိ - တည်း၊ [ဤသို့ ဣတိတလုံး ထည့်၍ ပြန်လှည့်။]

အညဝါဒကံ ရောပေတူတိ - ကား၊ အညဝါဒကံ- အညဝါဒကကံသို့၊ ဝါ- အညဝါဒကပုဂ္ဂိုလ်၏ အဖြစ်သို့၊ အာရောပေတု - တင်လော၊ ပတိဋ္ဌာပေတု - တည်စေလော့၊ ဣတိအတ္ထော၊ (“တင်” ဟူသည်မှာ ဆိုင်ရာကျင့်ဝတ်ကို မကျင့် သမျှ ထိုကံအပေါ်၌ တည်စေခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် “ပတိဋ္ဌာပေတု” ဟု ဖွင့်သည်၊) ဝိဟေသကံ ရောပေတူတိ ဧတသ္မိံပိ - ပါဠိ၌လည်း၊ ဒေဝဝနယော။ [အချို့ စာအုပ်၌ ဤအဖွင့် နောက်ရောက်နေ၏၊ ပါဠိတော်၌ သိက္ခာပုဒ်၏ရှေ့မှာ ရှိသည်၊ အညဝါဒကန္တိ- အညဝါဒကကမ္မံ အာရောပေတု၊ အညဝါဒကတ္ထံဝါ ဣဒါနိ ကရိယမာနေန ကမ္မေန အာရောပေတူတိ အတ္ထော၊- ဋီကာ။]

အညဝါဒကေ ဝိဟေသကေ ပါစိတ္တိယန္တိ တ္ထေ - (ဝစနတ္ထော ဝေံ ဝေဒိ တဗ္ဗော၊) အညံ - မေးအပ်သော အကြောင်း အရာမှ တပါးသော အကြောင်း အရာကို၊ ဝဒတိ-ပြောတတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အညဝါဒကံ-က မည်၏၊ ဧတံ- အညဝါဒက ဟူသော ဤအမည်သည်၊ အညေနညပဋိစရဏဿ- တပါးသော အကြောင်းဖြင့် တပါးသော အကြောင်းကို ဖုံးလွှမ်းကြောင်း စကား၏၊ နာမံ- အမည်တည်း၊ ဝိဟေသေတိ-ညှဉ်းဆဲတတ်၏၊ ဣတိ ဝိဟေသကံ၊ ဧတံ - ဝိဟေ သကဟူသော ဤအမည်သည်၊ တုဏှိဘူတဿ-ဆိတ်ဆိတ် ဖြစ်ခြင်း၏၊ နာမံ- တည်း၊ တသ္မိံ အညဝါဒကေ- ထို အညဝါဒက အမှုကြောင့်၎င်း၊ တသ္မိံ ဝိဟေ

x x x x x x x x x

အညေနညံ ပေ၊ နာမံ ။ ။ ပဋိစရဏအရ ဖုံးလွှမ်းခြင်းကို ယူသင့်သော်လည်း “ယဒေတံ အညေန အညံ ပဋိစရဏဝသေန ပဝတ္ထဝစနံ၊ တဒေဝ ပုစ္ဆိတမတ္ထံ ထပေတွာ အညံ ဝဒတိတိ အညဝါဒကန္တိ အာဟ အညေနညံ ပဋိစရဏသေတံ နာမန္တိ” ဟူသော ဋီကာကိုထောက်၍ တပါးသော အနက်အဓိပ္ပါယ်ဖြင့် တပါးသော အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ဖုံးလွှမ်းကြောင်း စကားကို ယူပါ၊ ဤသို့ ယူမှလည်း “ အညံ ဝဒတိတိ အညဝါဒကံ ” ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့် လျော်မည်၊ “ဝဒတိ” အရလည်း နှုတ်ဖြင့် ပြောအပ်သော စကား

သကေ-ထို ဝိဟေသက အမှုကြောင့်၎င်း၊ (ပါစိတ္တိယံ ဟောတိ-ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်၊)ပါစိတ္တိယန္တိ-ကား၊ ဝတ္ထုဒ္ဒယေ-ဝတ္ထုနှစ်ပါး အပေါင်းကြောင့်၊ ပါစိတ္တိယ ဒွယံ-ပါစိတ်အာပတ် ၂ ပါး အပေါင်းကို၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

အရောပိတေ အညဝါဒကေတိ- ကား၊ အညဝါဒကေ-အညဝါဒကကံသို့၊ ကမ္မဝါစာယ-ဖြင့်၊ အနာရောပိတေ-မတင်အပ်သေးမီ၊ (အညေနညံ ပဋိစရတိ-ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) အရောပိတေ ဝိဟေသကေတိ တေသ္မိံ မ္ဗိ - ၌လည်း၊ ဒေဝေ နယော၊ ဓမ္မကမ္မေ ဓမ္မကမ္မသညီတိ အာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ (အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော-၌စပ်၊)ယံ တံ အညဝါဒက ဝိဟေသကာရောပနကမ္မံ-အကြင်အည ဝါဒက, ဝိဟေသကသို့ တင်ကြောင်းကံကို၊ ကတံ-ပြုအပ်ပြီ၊ တံ-ထို ကံသည်၊ ဓမ္မကမ္မံ-ဓမ္မကံသည်၊ စေ ဟောတိ-အံ၊ သောစ ဘိက္ခု-ထို ရဟန်းသည်လည်း၊ တသ္မိံ-ထိုဓမ္မကံ၌၊ ဓမ္မကမ္မသညီ-ဓမ္မကံဟုအမှတ်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ၊)အညဝါဒ ကဉ္စ-မေးအပ်သောစကားမှ တပါးသော စကားကို ပြောတတ်သော အညေနည ပဋိစရဏ အမှုကို၎င်း၊ ဝိဟေသကဉ္စ-သံဃာကို ညှဉ်းဆဲတတ်သော ဆိတ်ဆိတ် နေမှုကို၎င်း၊ ကရောတိ - အံ၊ အထ - ထိုအခါ၌၊ အဿ- ထိုရဟန်း၏၊ တသ္မိံ အညဝါဒကေစ - ထို မေးအပ်သော စကားမှ တပါးသော စကားကို ပြောတတ် သော အညေနည ပဋိစရဏကြောင့်၎င်း၊ (တသ္မိံ) ဝိဟေသကေစ-ထို သံဃာကို ညှဉ်းဆဲတတ်သော ဆိတ်ဆိတ်နေမှုကြောင့်၎င်း၊ ပါစိတ္တိယဿ- သို့၊ အာပတ္တိ- ရောက်ခြင်းသည် (ဟောတိ၊) ဣတိ ဣမိနာ နယေန-ဖြင့်၊ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

အဇာနန္ဒော ပုစ္ဆတိတိ-ကား၊ အာပတ္တိံ-သို့၊ [ဝါ- ဟု ရှိသည်ကား ပို၏၊ ပါဠိတော်၌ ဤဝါကျမှာ ဝါ မပါသေး၊] အာပန္နဘာဝံ - ရောက်ပြီး၏ အဖြစ်ကို၊ အဇာနန္ဒောယေဝ-မသိသည်သာလျှင်၊ (ဟုတွာ)-ဖြစ်၍၊ တုမေ-အရှင်ဘုရား တို့သည်၊ ကိံ-အဘယ်စကားကို၊ ဘဏထ - ပြောနေပါကုန်သနည်း၊ အဟံ- တပည့်တော်သည်၊ န ဇာနာမိ - မသိပါ၊ ဣတိ - ဤသို့၊ ပုစ္ဆတိ - မေးအံ၊ ဂိလာနောဝါ န ကထေတိတိ-ကား၊ ယေန-အကြင် အနာကြောင့်၊ ကထေတုံ- ဖြေဆိုခြင်းငှါ၊ န သက္ကာ-မစွမ်းနိုင်၊ တာဒိသော- ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ ဗျာမိ ဝါ- အနာသည် သော်လည်း၊ ဟောတိ- ဖြစ်နေအံ။ [တာဒိသော ဝါ ဗျာမိ-ဟု ဝါပါလျှင် ကောင်းမည်၊ ပါဠိတော်၌လည်း ဝါ ပါ၏၊] သံဃဿ ဘဏ္ဍနံ ဝါတိ အာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ (အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော၌စပ်၊) သံဃမဇ္ဈေ-

x x x x x x x x x

မဟုတ်၊ အနက်ကိုဟော၍သော သဒ္ဓါ (စကား) တည်း၊ တုဏှိဘူတသေတံ နာမန္တိ တုဏှိ ဘာဝသေတံ နာမံ၊ အယမေဝဝါ ပါဠော၊ ယောဇနာ၌ကား “အညံ ဝဒတိတိ အည ဝါဒကံ” ၌ အညဝါဒက အရ ဘာဝပွဇာန ကြံလေသည်၊ ထိုအကြံမှာ ဤနေရာနှင့် မလျော်၊ ပုဂ္ဂိုလ်ကို အရကောက်ဘို့ရန် “အညံ ဝဒတိတိ အညဝါဒကော” ဟု ပုံလိန် ချသော ကင်္ခါအဋ္ဌကထာနှင့်သာ လျော်သည်။

သံဃာ့အလယ်၌၊ ကထိတေ - ဖြေဆိုအပ်သော်၊ တပုဗ္ဗယာ - ထို ဖြေဆိုခြင်း ဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ သံဃဿ-၏၊ ဘဏ္ဍနံဝါ-ငြင်းခုံခြင်းသည်သော်၎င်း၊ ကလဟော ဝါ- ခိုက်ရန်ဖြစ်ခြင်းသည် သော်၎င်း၊ ဝိဝါဒေါ ဝါ- ဆန့်ကျင်ဘက် ပြောဆိုခြင်းသည်သော်၎င်း၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လတံ၊ သော-ထို ဘဏ္ဍန၊ ကလဟ၊ ဝိဝါဒသည်၊ မာ အဟောသိ - မဖြစ်ပါစေလင့်၊ ဣတိ - ဤသို့၊ မညမာနော- မှတ်ထင်သည်၊(ဟုတွာ)၊ န ကထေတိ- မဖြေဆိုအံ့၊ (အနာပတ္တိ-ဟု ပါဠိတော် ၌စပ်၊)ဣတိ ဣမိနာ နယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗောပေ၊ သိယာ-ရံခါ၊ ကိရိယံ- မပြုထိုက်သော လွန်ကျူးမှုကို ပြုခြင်းရှိသည်၎င်း၊ သိယာ - ရံခါ၊ အကိရိယံ - မပြုထိုက်သော ဖြည့်ကျင့်မှုကို မပြုခြင်းရှိသည်၎င်း၊ (ဟောတိ၊)ဟိ-မှန်၊ အညေန- တပါးသော စကားဖြင့်၊ အညံ- တပါးသော စကားကို၊ ပဋိစရန္တဿ-ဖုံးသော ရဟန်း၏ (အတွက်၊) ကိရိယံ - ကိရိယသည် (ဟောတိ၊) တုဏှိဘာဝေန- ဆိတ်ဆိတ်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ဝိဟေသန္တဿ - သံဃာကို ညှဉ်းဆဲသော ရဟန်း၏ (အတွက်၊)အကိရိယံ-အကိရိယသည်၊ ဟောတိ၊ပေ၊ ဒုက္ခဝေဒနံ၊ဣတိ-တည်း၊.... ဒုတိယံ-သော၊ အညဝါဒကသိက္ခာပဒံ-တည်း။

—————◆—————

ဥဇ္ဈာပနကသိက္ခာပုဒ်

တတိယသိက္ခာပဒေ-၌၊ ဒဗ္ဗံ၊ပေ၊ ဥဇ္ဈာပေန္တိတိ - ကား၊ ဆန္ဒာယပေ၊ အာဒိနိ- ဤသို့ အစရှိသော စကားတို့ကို၊ ဝဒန္တာ- ပြောကုန်လျက်၊ တံအာယ သ္မန္တံ- ထိုအရှင်ဒဗ္ဗကို၊ တေဟိ ဘိက္ခုဟိ-တို့သည်(ဓာတ်ကတ္တား)၊ ဝါ-တို့ကို၊ (ကာရိတ်ကံ)၊ အဝဇ္ဈာပေန္တိ - အောက်တန်းစား ဟု အသိအမှတ်ပြုလျက် ကြည့်ရှုစေကြကုန်၏၊ ဝါ- အယုတ်သဘော ထုတ်မပြောဘဲ တွေးတော ကြံစည် စေကြကုန်၏၊ အဝညာယ- အောက်တန်းစားဟု၊ အသိအမှတ်ပြုသဖြင့်၊ ဩလော ကာပေန္တိ-ကြည့်ရှုစေကြကုန်၏၊ ဝါ- အမြင်သေးစေကြကုန်၏၊ ဝါ- တနည်း၊ လာမကတော- ယုတ်မာသူ၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ (ဘာဝပုဓာန၊)စိန္တာပေန္တိ - ကြံစည် စေကြကုန်၏၊ ဝါ-အထင်သေးစေကြကုန်၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ- ဤဥဇ္ဈာပေန္တိကို အဝဇ္ဈာပေန္တိ စသည် ဖွင့်ပြရာ၌၊ လက္ခဏံ-သဒ္ဓါလက္ခဏာကို၊ သဒ္ဓါသတ္တာနုသာရေန-သဒ္ဓါကျမ်းသို့ အစဉ်လိုက်သဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ- ၏၊ [ကင်္ခါ ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]ဩဇ္ဈာပေန္တိတိပိ - ဟူ၍လည်း၊ ပါဠော- ပါဠိတော် ပါဠိသည်၊(အတ္ထိ၊)အယမေဝအတ္ထော-ဤအနက်ပင်တည်း၊[အဝကို ဩပြုလျှင် ဩဇ္ဈာပေန္တိ ဟု ဖြစ်သည်၊]ဆန္ဒာယာတိ-ကား၊ ဆန္ဒေန-ချစ်ခြင်းကြောင့်၊ ပက္ခ

x x x x x x x x

ဆန္ဒာယ ။ ။ ပုံလိန်မှ ဣတ္ထိလိန်ပြန်သော လိင်္ဂိပလ္လာသနည်းအားဖြင့် ဆန္ဒာ ဟူသော ဣတ္ထိလိန်နောင် တတိယာနုပိဘတ်ကို အဿပြုထားသည် ဟု သိစေလို၍

ပါတေန-မိမိဘက်၌ ကျရောခြင်းကြောင့်၊ ဝါ-ဘက်လိုက်ခြင်းကြောင့်၊ အတ္တနော-
၏၊ သဒ္ဓိဋ္ဌသမ္ဘတ္တာနံ - သဒ္ဓိဋ္ဌ မိတ်ဆွေ , သမ္ဘတ္တ မိတ်ဆွေတို့ဘို့၊ ပဏီတာနိ-
မွန်မြတ်ကုန်သော အိပ်ရာ နေရာ အခင်းတို့ကို၊ ပညပေတိ - ခင်းပေး၏၊ ဣတိ-
ဤကား၊ အဓိပ္ပါယ်- မေတ္တိယဘူမဇက ရဟန်းတို့၏ အလိုတည်း၊ ခိယန္တိတိ-
ကား၊ ဆန္ဒာယ၊ ပေ၊ အာဒိနိ-အစရှိသောစကားတို့ကို၊ ဝဒန္တ-ပြောကုန်လျက်၊
ပကာသေန္တိ-အပြစ်ကို ထင်ရှားပြကြကုန်၏။

ဥဇ္ဈာပနကေ၊ ပေ၊ ပါစိတ္တိယန္တိတ္ထေ- ဌ၊ (အတ္ထော ဝေ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ယေန
ဝစနေန- အကြင် စကားဖြင့်၊ ဥဇ္ဈာပေန္တိ - အောက်တန်းစား ဟု အသိအမှတ်
ပြုလျက် ကြည့်ရှုစေကြကုန်၏၊ ဝါ- အယုတ်သဘော၊ ထုတ်မပြောဘဲ၊ တွေးတော
ကြံစည်စေကြကုန်၏၊ တံ-ထို အောံတန်းစား ဟု၊ ပေ၊ ကြည့်ရှုစေကြောင်းစကား
သည်၊ ဝါ-အယုတ်သဘော၊ ပေ၊ ကြံစည်စေကြောင်း စကားသည်၊ ဥဇ္ဈာပနကံ-
ကမည်၏၊ စ-ကား၊ ယေန-အကြင် စကားဖြင့်၊ ခိယန္တိ-အပြစ်ကို ထင်ရှားပြကြ
ကုန်၏၊ ဝါ- ရှုတ်ချကြကုန်၏၊ တံ-ထို အပြစ်ပြောကြောင်း စကားသည်၊ ဝါ- ထို
ရှုတ်ချကြောင်း စကားသည်၊ ခိယနကံ-ကမည်၏၊ ဥဇ္ဈာပနကေ- အောက်တန်း
စားဟု၊ ပေ၊ ကြည့်ရှုစေကြောင်း ဖြစ်သော၊ ဝါ-အယုတ်သဘော၊ ပေ၊ ကြံစည်စေ
ကြောင်းဖြစ်သော၊ တသ္မိံ-ထိုစကားကြောင့်၎င်း၊ ခိယနကေ-အပြစ်ပြောကြောင်း
ဖြစ်သော၊ တသ္မိံ- ထို စကားကြောင့်၎င်း၊ (ပါစိတ္တိယံ ဟောတိ-၌စပ်၊) ပါစိတ္တိ
ယန္တိ-ကား၊ ဝတ္ထုဒ္ဓယေ-ဝတ္ထု ၂ ပါး အပေါင်းကြောင့်၊ ပါစိတ္တိယဒ္ဓယံ-ပါစိတ်
အာပတ် ၂ ပါး အပေါင်းကို၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

ဥပသမ္ပန္နံ၊ ပေ၊ ဧတေသံပဒါနံ-ဟူသော ဤပုဒ်တို့၏၊ မင်္ဂုကတ္ထု၊ ကာမောတိ
ဣမိနာ-ဤပုဒ်နှင့်၊ သမ္ပန္နော-ကမ္မ+ကမ္မိအဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းကို၊ (ကာတဗ္ဗော၊)

“ဆန္ဒေန” ဟု ဖွင့်သည်၊ ထို ဆန္ဒဟူသည်လည်း ဘက်လိုက်သော တဏှာလောဘ
တည်း ဟု သိစေလို၍ ပက္ခပါတေန ဟု ဖွင့်သည်၊ ပက္ခေ-မိမိဘက်၌+ပါတော-စိတ်
အားဖြင့် ကျရောက်ခြင်းတည်း၊ ပက္ခပါတော-ခြင်း၊ မြန်မာလို-ဘက်လိုက်ခြင်းတည်း။

ဥဇ္ဈာပနကေ၊ ခိယုနကေ။ ။ ယေနဝစနေနကိုကြည့်၍ “ဥဇ္ဈာပေန္တိ ဧတေနာတိ
ဥဇ္ဈာပနံ၊ ဥဇ္ဈာပနံယေဝ ဥဇ္ဈာပနကံ” ဟု ပြု၊ (ကပစ္စည်း သုတ္တံ၊) ခိယန္တိ ဧတေနာတိ
ခိယနံ စသည်နည်းတူ၊ ခိန္တု ဣကို ဣယုပြု၍ နိဿယအတိုင်း အနက်ပေးပါ၊ ဣယုပြု၍
“ခိယု” ဟုလည်း ရှိ၏၊ ကြွင်းအဓိပ္ပါယ်များကို ကင်္ခါဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။

ဥပသမ္ပန္နံ၊ ပေ၊ သမ္ပန္နော။ ။ ဥပသမ္ပန္နံ သံသေန သမ္ပတံ၊ ပေ၊ အပ္ပမတ္တက ပိသဇ္ဇန
ကံဝါဟူသော ဤဒုတိယန္တပုဒ်တို့ကို မင်္ဂုကတ္ထု၊ ကာမောတိ ဣမိနာ သမ္ပန္နော” ဟု ဆိုသည်၊
“ဥပသမ္ပန္နံ-ရဟန်းကို၊ (သာမညကံ၊) သံသေန- သည်၊ သမ္ပတံ- သမုတ်အပ်သော၊
သေနာသန ပညပကံဝါ- အိပ်ရာနေရာကို ခင်းပေးတတ်သူကို သော်၎င်း ၊ ပေ ၊ အပ္ပ

ပန-ဆက်၊ အဝဏ္ဏံ၊ ပေ၊ ဣမေသံ (ပဒါနံ)-တို့၏၊ ဝသေန- အစွမ်းဖြင့်၊ ဥပသမ္ပန္နန္တိအာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ဥပသမ္ပန္နဿာတိ- ဟူ၍၊ ဧဝံ- သို့၊ ဝိဘတ္တိ ဝိပရိဏာမော-ဝိဘတ် ပြောင်းလွှဲခြင်းကို၊ ကာတဗ္ဗော။

ပန-ဆက်၊ ဥဇ္ဈာပေတိဝါ၊ ပေ၊ ပါစိတ္တိယဿာတိ ဧတ္ထ-၌၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဒိယနကံနာမာတိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ မာတိကာပဒံ-ကို၊ ဥဒ္ဓရိတွာပိ-ထုတ်၍လည်း၊ ဝါ- ထုတ်ပါသော်လည်း၊ ဥဇ္ဈာပနကံ နာမာတိ ဣမဿ ပဒဿ - ၏၊ ဝုတ္တဝိဘင်္ဂါယေဝ-ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော အကျယ်ဝိဘင်း သည်သာလျှင်၊ ဝါ-ကိုသာလျှင်၊ ဝတ္တဗ္ဗော - ထပ်၍ ဟောတော်မူထိုက်သည်၊ ဟောတိ - ၏၊ အညဝါဒက သိက္ခာပဒေဝိယ- ကဲ့သို့၊ အညော - အခြားသော၊ ဝိသေသော- အထူးသည်၊ နတ္ထိ၊ [အညဝါဒကသိက္ခာပုဒ်၌ အညဝါဒကအတွက် အကျယ်တမျိုး၊ ဝိဟေသကအတွက် အကျယ်တမျိုး ဟု အထူးရှိသကဲ့သို့ ဤသိက္ခာပုဒ်၌ ဥဇ္ဈာပနကအတွက် အကျယ်တမျိုး၊ ဒိယနကအတွက် အကျယ်တမျိုး ဟု အထူးမရှိ-ဟူလို။] တသ္မာ-ကြောင့်၊ တံ-ထို ဒိယနကံနာမဟူသော မာတိကာပုဒ်ကို၊ အနုဒ္ဓရိတွာ - ထုတ်လည်း ထုတ်တော်မူဘဲ၊ အဝိဘဇိတွာစ - အကျယ်ဝိဘင်းလည်း ဝေဘန်တော်မူဘဲ၊ နိဂမနမေဝ - နိဂုမ်းကိုသာ၊ ဧကတော - တပေါင်းတည်း၊ ကတံ-ပြုတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ [“အဝိဘဇိတွာစ”ဟု ရှိစေ။]

x x x x x x x x x

မတ္တက ဝိသဇ္ဇနံကံဝါ-အနည်းငယ်သော ဝိတ်တို့ ဖျင်စ စသည်ကို စွန့်လွှတ်တတ်သူကို သော်၎င်း၊ (ဝိသေသကံ၊) မင်္ဂုကတ္ထုကာမော - အရှိန် အစော် မဲ့သူ၏ အဖြစ်ကို ပြုခြင်းငှါ လိုလားသည်၊ (ဟုတွာ)”ဟု ပါဠိတော်၌ အနက်ပေးပါ။

မှတ်ချက် ။ ။ ဥပသမ္ပန္နံ၏ရှေ့၌ ဥဇ္ဈာပနကံနာမ ဟု ယခုစာအုပ်တို့၌ တွေ့ရ၏၊ ထိုဥပဇ္ဈာပနကံနာမပုဒ်က ပဌမန္တပုဒ်ဖြစ်၍ မင်္ဂုကတ္ထုကာမော၌ မစပ်နိုင်သောကြောင့် ပါဠိတော်မှ အပိုယူထားသော ပါဠိပိုသတည်း၊ ထို ဥဇ္ဈာပနကံနာမပုဒ်ကို ပါဠိတော်ဝယ် အနက်ပေးရာ၌ “ဥဇ္ဈာပနကံနာမ-မည်သည်ကား”ဟု သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ မူလတည်ပါ၌ အဖြစ်ဖြင့်သော်၎င်း၊ သို့မဟုတ် “ ယေန ဝစနေန ဥပသမ္ပန္နံ ဥဇ္ဈာပေတိ၊ တံဝစနံ ဥဇ္ဈာပနကံနာမ ” ဟူ၍သော်၎င်း အနက်ပေးရမည်။

ဝိဘတ္တိ ဝိပရိဏာမော ။ ။ အဝဏ္ဏံ ကတ္ထုကာမော, အယသံ ကတ္ထုကာမော တို့၌ စပ်သောအခါ ဥပသမ္ပန္နံပုဒ်က ကံအဖြစ်ဖြင့်မစပ်နိုင်၊ အဝဏ္ဏံ အယသံတို့၏ သမ္ပန္နံ အဖြစ်ဖြင့်သာ စပ်နိုင်သောကြောင့် ဥပသမ္ပန္နံပုဒ်ကို ဆဋ္ဌိမှ ဒုတိယာပြန်နေသော ဝိဘတ္တိ ဝိပရိဏာမလုပ်၍ “ ဥပသမ္ပန္နံ - ရဟန်း၏ ” ဟု အနက်ပေးပါ၊ ရဟန်း၏ အဝဏ္ဏံ, ရဟန်း၏ အယသံ-ဟူလို။

နိဂမနမေဝ ဧကတော ကတံ ။ ။ ပါဠိတော်ကို ကြည့်ပါ၊ “ ဥဇ္ဈာပနကံနာမ ဥပသမ္ပန္နံ သံသေနသမ္ပတံ ” စသည်ဖြင့် မာတိကာပုဒ် ထုတ်စဉ်တုန်းက “ ဥဇ္ဈာပနကံနာမ ” ကိုသာ ထုတ်ခဲ့သည်၊ ဒိယနကံနာမဟု မထုတ်ခဲ့၊ နိဂုမ်းအုပ်သောအခါ၌ကား “ ဥဇ္ဈာပေတိ ဝါ ဒိယတိဝါ ” ဟု ဒိယနကအတွက်ပါ နိဂုမ်းအုပ်ထား၏၊ အဘယ်

ဓမ္မကမ္မေ ဓမ္မကမ္မသညီတိ အာဒီသု - အစရှိသော ပါဠိရပ်တိုင်း၊ တဿ ဥပသမ္ပန္နဿ - ထိုရဟန်း၏ (အပေါ်၌) ယံ သမ္ပတိကမ္မံ- ကို၊ ကတံ- ပြုအပ်ပြီ၊ တံ-ထို သမ္ပတိကံသည်၊ ဓမ္မကမ္မံ-သည်၊ စေဟောတိ- အကယ်၍ဖြစ်အံ့၊ သောစဘိက္ခု-သည်လည်း၊ တသ္မိံ-ထို ဓမ္မကံ၌၊ ဓမ္မကမ္မသညီ- ဓမ္မကံဟု အမှတ်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဥဇ္ဈာပနကဉ္စ- အထင်သေး အမြင်သေးစေကြောင်း စကားကို၎င်း၊ ဒိယနကဉ္စ- ရှုတ်ချကြောင်းစကားကို၎င်း၊ ကရောတိ-ပြုအံ့၊ အထ- ထိုအခါ၌၊ အဿ-ထိုရဟန်း၏၊ တသ္မိံ ဥဇ္ဈာပနကေစ-ကြောင့်၎င်း၊ တသ္မိံ ဒိယနကေစ-ကြောင့်၎င်း၊ ပါစိတ္တိယဿ-သို့၊ အာပတ္တိ- ရောက်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ ဣမိနာနယေန-ဖြင့်၊ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

အနုပသမ္ပန္နံ၊ ပေ၊ ဒိယျတိဝါတိ ဣတ္ထ-၌၊ (အတ္ထော၌ စပ်၊) သံဃေန-သည်၊ သမ္ပတံ- သမုတ်အပ်သော၊ ဥပသမ္ပန္နံ-ကို၊ အညံ-အခြားသော၊ အနုပသမ္ပန္နံ- လူသာမဏေကို၊ (ကာရိတံ) ဝါ-သည်၊ (ဓာတ်ကတ္တား) ဥဇ္ဈာပေတိ အဝဇ္ဈာပေတိ- အထင်သေး အမြင်သေးစေအံ့၊ တဿ- ထို လူသာမဏေ၏၊ သန္တိကေ-၌၊ တံ- ထို သံဃသမ္ပတ ရဟန်းကို၊ ဒိယတိဝါ- ရှုတ်ချမှုလည်း ရှုတ်ချအံ့၊ ဣတိ အတ္ထော။

* * * * *

ကြောင့် အစတုန်းက “ဒိယနကံနာမ”ဟု မာတိကာပုဒ်မထုတ်ဘဲ နိဂုံးကျမှပေါင်း၍ “ဒိယတိဝါ”ဟု ထုတ်ရသနည်း၊ ဤသို့ မေးဘွယ်ရှိ၍ ထိုအဖြေကို ပြလိုသောကြောင့် “ယသ္မာ ဒိယနကံနာမ၊ ပေ၊ တသ္မာ” ဟု မိန့်သည်၊ “ဒိယနကံနာမ”ဟု မာတိကာပုဒ် ထုတ်သော်လည်း “ဥပသမ္ပန္နံ သံဃေန သမ္ပတံ” စသည်ဖြင့် ဥဇ္ဈာပနကံနာမအတိုင်း အကျယ်ဝိဘင်းကို ဟောရလိမ့်မည်၊ ထို့ကြောင့် “ဒိယနကံနာမ”ဟု ဒိယနကအတွက် မာတိကာပုဒ် သီးခြားလည်းမထုတ်ဘဲ၊ ပဒဘာဇနီ ဝိဘင်းကိုလည်း သီးခြားမဟောဘဲ နိဂုံးကျမှ “ဥဇ္ဈာပေတိဝါ ဒိယတိဝါ”ဟု တပေါင်းတည်း အုပ်လိုက်ရသည်-ဟူလို။

အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ။ပါဠိတော်၌ “ ဓမ္မကမ္မေ ဓမ္မကမ္မသညီ၊ ဥဇ္ဈာပနကေ ဒိယနကေ အာပတ္တိ ပါစိတ္တိယဿ ” စသည်ဖြင့် ရှိ၏၊ ထိုပါဠိတော်အတိုင်း ပါဠိပိုမထည့်ဘဲ သဒ္ဒါနည်းမှန်အောင် အနက်ပေး၍ မဖြစ်၊ ထို့ကြောင့် “ဓမ္မကမ္မေ-၌၊ ဓမ္မကမ္မသညီ (ဟုတွာ ဥဇ္ဈာပနကဉ္စ ဒိယနကဉ္စ ကရောတိ၊ အဿ) ဥဇ္ဈာပနကေ ဒိယနကေ ပါစိတ္တိယဿ အာပတ္တိ ”ဟု ပါဠိပိုထည့်၍ အနက်ပေးပါ-ဟူလို။

အနုပသမ္ပန္နံ၊ ပေ၊ ဒိယျတိ။ ။အညံ အနုပသမ္ပန္နံ ဥဇ္ဈာပေတိတိ အညေန အနုပသမ္ပန္နေန ဥဇ္ဈာပေတိ၊ တဿဝါတံ သန္တိကေ ဒိယျတိတိ တဿ အနုပသမ္ပန္နဿ သန္တိကေ တံ သံဃေန သမ္ပတံ ဥပသမ္ပန္နံ ဒိယျတိ၊ အဝဇ္ဈံ ဝဒန္တောဝါ ပကာသေတိ။ - ဋီကာ၊ [ဤဒီကာအလို “အနုပသမ္ပန္နံ” ၌ ဒုတိယာကို တတိယာအနက်၌ ဓာတ်ကတ္တား အနေအားဖြင့် သက်စေလိုသည်၊ တဿဝါ တံ သန္တိကေ၌လည်း တဿကို အနုပသမ္ပန္နံစွဲ၍ သန္တိကေ၌ စပ်ပါဟု၎င်း၊ တံကိုလည်း သံဃေန သမ္ပတံ ဥပသမ္ပန္နံကို စွဲပါဟု၎င်း သိစေသည်။]

ဥပသမ္ပန္နံ သံယေန အသမ္ပတန္တိ - ကား၊ ကမ္မဝါစာယ-ဖြင့်၊ အသမ္ပတံ-သော၊
 ကေဝလံ - သမုတ်ခြင်း မဖက် သက်သက်၊ သောဘာရော - ဤ တာဝန်သည်၊
 တဝ-သင်၏၊ ဘာရော- တာဝန်တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ သံယေန-သည်၊ အာရော
 ပိတဘာရံ-တင်အပ်သောတာဝန်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို၎င်း၊ ဝါ-တနည်း၊ ဘိက္ခုနံ-
 တို့၏၊ ဖါသုဝိဟာရတ္ထာယ-ချမ်းသာစွာနေရခြင်း အကျိုးငှါ၊ သယမေဝ - မိမိ
 ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ တံဘာရံ - ထို တာဝန်ကို၊ ဝဟန္တံ - ရွက်ဆောင်နေသော
 ပုဂ္ဂိုလ်ကို၎င်း၊ [ဥဇ္ဈာပေတိဉ္စစပ်၊] ယတြိ-အကြင် ကျောင်းတိုက်၌၊ ဒုတ္တယော-
 ၂ ပါး ၃ ပါးကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ ဝိဟရန္တိ-ကုန်၏၊ တတြိ- ထိုကျောင်း
 တိုက်၌၊ တာဒိသံ - သော၊ ကမ္မံ - တာဝန်ဆောင်မှုကို၊ ကရေန္တံ - ပြုနေသော
 ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ဣတိ-ကား၊ အဓိပ္ပါယော-တည်း။

ပန-ကား၊ အနုပသမ္ပန္နံ၊ပေ၊ ဝါတိတ္ထေ-၌၊ အနုပသမ္ပန္နဿ-အား၊ တေရသ-
 ၁၃ ပါးကုန်သော၊ သမ္ပတိယော-တို့ကို၊ ဒါတုံ , ကိဉ္ဇာပိ နဝန္တန္တိ-အကယ်၍
 ကား မအပ်ပါပေကုန်၊ အထခေါ-သော်လည်း၊ ဥပသမ္ပန္နကာလေ-ရဟန်းဖြစ်ရာ
 အခါ၌၊ လဒ္ဓသမ္ပတိကော-ရအပ်သော သမ္ပတိရှိသည်၊ (ဟုတွာ၊) ပစ္စာ-၌၊
 အနုပသမ္ပန္နဘာဝေ - ၌၊ ဌိတော-တည်သူတည်း၊ တံ-ထိုသူ့ကို၊ သန္ဓာယ- ၍၊
 သံယေန သမ္ပတံဝါတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ [သမ္ပတပုဗ္ဗကိုပင် ဘူတပုဗ္ဗဝတိကနည်း
 အားဖြင့် “ သမ္ပတ ” ဟု ဆိုထားသည်-ဟူလို။] ပန-ဆက်၊ ဗျတ္တဿ - ဝိနည်း
 အရာ၌ ထက်မြက်သော၊ ယဿသာမဏေရဿ- ၏၊ (အပေ၍) ကေဝလံ-
 သက်သက်၊ သံယေနဝါ - သည်သော်၎င်း၊ သမ္ပတေန - သော၊ ဘိက္ခုနာဝါ-
 သော်၎င်း၊ တံ- သင်သည်၊ ဣဒံကမ္မံ- ကို၊ ကရေဟိ-လော၊ ဣတိ-သို့၊ ဘာရော-
 တာဝန်ကို၊ ကတော- ပြုအပ်ပြီ၊ တာဒိသံ- ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သော သာမဏေကို၊
 သန္ဓာယ- ၍၊ အသမ္ပတံဝါတိ- ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ- ပြီ၊ သေသံ၊ပေ၊ ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။....
 ဥဇ္ဈာပနကသိက္ခာပဒံ တတိယံ။

x x x x x x x x x

ဥပသမ္ပန္နံ သံယေန အသမ္ပတံ ။ ။ ကမ္မဝါစာဖြင့် မသမုတ်ဘဲ နှုတ်အပြောဖြင့်
 သံဃာက တာဝန်ချထား အပ်သူကို “ ဥပသမ္ပန္နံ သံယေန အသမ္ပတံ ” ဟု ဆိုသည်၊
 တနည်း - ရဟန်းတို့၏ ချမ်းချမ်းသာသာ နေနိုင်ခြင်း အကျိုးငှါ ကိုယ်တိုင် တာဝန်
 ယူထားသော ပုဂ္ဂိုလ်ကိုလည်း “ဥပသမ္ပန္နံ သံယေန အသမ္ပတံ” ဟု ဆိုသည်။

ယတြိ ဒုတ္တယော၊ပေ၊အဓိပ္ပါယော။ ။ဤဝါကျကား“ဘိက္ခုနံဝါ”တက်သော
 ဝါကျ၏အဓိပ္ပါယ်တည်း၊ မိမိဘာသာ တာဝန်ဆောင်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ၂ ပါး ၃ ပါး
 နေရာ ကျောင်းတိုက်များ၌ ရှိနိုင်သည် - ဟူလို၊ ဤသို့ ဘိက္ခုနံ ဝါ စသော ဝါကျ၏
 အဓိပ္ပါယ်ပြုဖြစ်သောကြောင့်“ယတြိဝါ,တတြိဝါ”ဟု စဉ်အုပ်များ၌ ဝါပါနေသည်ကို
 စဉ်းစားပါ။

ပဌမသေနာသန သိက္ခာပုဒ်

စတုတ္ထံ သိက္ခာပဒေ-၌၊ ဟေမန္တိကေ ကာလေတိ- ကား၊ ဟေမန္တိကာလေ-
 ဆောင်းအခါ၌၊ ဟိမပါတ သမယေ - ဆီးနှင်းကျရာအခါ၌၊ ကာယံ ဩတာပေ
 န္နာတိ - ကား၊ မဗ္ဗပိဋ္ဌာဒိသု - ညောင်စောင်း၊ အင်းပျဉ် အစရှိသောနေရာတို့၌၊
 နိသိန္နာ- ထိုင်ကုန်လျက်၊ ဗာလာတပေန-နေစာသည်၊ (ဓာတ်ကတ္တား)၊ ဝါ-
 ကို၊ ကာယံ-ကိုယ်ကို၊ ဩတာပေန္တာ-ပူစေကုန်လသော်၊ (ဗာလာတပေန ကာယံ
 ဩတာပေန္တာ-နေစာလှုံကုန်လသော်၊ နေဝ ဥဒ္ဓရိံ သု, န ဥဒ္ဓရာပေသုံ-ဟု ပါဠိ
 တော်၌ လှမ်းစပ်၊) ကာလေ အာရောစိတေတိ-ကား၊ ယာဂုဘတ္တာဒိသု-ယာဂု၊
 ထမင်းအစရှိသည်တို့တွင်၊ ယဿ ကဿစိ- အမှတ်မရှိ တစုံတခု၏၊ ကာလေ-
 အချိန်ကို၊ အာရောစိတေ - လျှောက်အပ်သော်၊ (ယာဂုဘုဉ်းပေးချိန် တန်ပါပြီ၊
 ယာဂုခံချိန်တန်ပါပြီ၊ စသည်ဖြင့် လျှောက်အပ်သော်၊) ဩဝဋ္ဌံ ဟောတိတိ-ကား၊
 ဟိမဝသေန - ဆီးနှင်းမိုဃ်းသည်၊ ဩဝဋ္ဌံ တိန္တံ - စိုစွပ်အပ်သည်၊ ဟောတိ-
 ဖြစ်၏။ [ဩဝဋ္ဌံကို “တိန္တံ” ဟု ဖွင့်သည်။]

အဝဿိက သင်္ကေတေတိ - ကား၊ ဝဿိကဝဿာနမာသာ- မိုဃ်းအခါ၌
 ဖြစ်သော မိုဃ်းလတို့၊ ဣတိဇေံ - သို့၊ အပညာတေ - မသိအပ်ကုန်သော၊ ဝါ-
 မထင်ရှားကုန်သော၊ စတ္တာရေ-၄ လကုန်သော၊ ဟေမန္တိကေ-ဆောင်းအခါ၌
 ယှဉ်သည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ စတ္တာရေ, ဂိမိကေစ-နွေအခါ၌ ယှဉ်သည်လည်း
 ဖြစ်ကုန်သော၊ အဋ္ဌမာသေ - ဝ လတို့ပတ်လုံး၊ (“နိက္ခိပိတုံ အနုဇာနာမိ” ဟု

x x x x x x x x x

ဟေမန္တိကာလေ။ ။ “ဟိမမေဝ-ဆီးနှင်းသည်ပင်၊ ဟိမန္တာ-မည်၏၊ သုတ္တန္တ
 ဝနန္တကဲ့သို့ အန္တသဒ္ဓါ အနက်သီးခြား မရှိ၊ ဟိမန္တာ+တ္ထေ အတ္ထိတိ ဟေမန္တိကော
 (ကာလော)” ဟု ပြု၊ ဤကား ပါဠိတော်၌ ဟေမန္တိကောရှိသည့်အတိုင်း ပြုအပ်သော
 ပိဂ္ဂဟတည်း၊ ဟေမန္တိကာလေ၌ကား “ ဟိမံ ဣတ္ထာတိ ဟေမော၊ ဟေမောယေဝံ
 ဟေမန္တာ ” ဟု အန္တသဒ္ဓါ တဖွဲ့ဝပြု၊ ဤသို့ ဟေမန္တိကနှင့် ဟေမန္တသည် အရတူ
 သောကြောင့် “ဟေမန္တိကာလေ” ဟု ဖွင့်သည်။

ဟိမဝသေန။ ။ ဟိမမေဝ ဝသော ဟိမဝသော- ဆီးနှင်းသာလျှင် ဖြစ်သော
 မိုဃ်း၊ ဆောင်းအခါဖြစ်၍ ဆီးနှင်းသည် မိုဃ်းပေါက်ကဲ့သို့ တဖျောက်ဖျောက်ကျနေ
 သည်၊ ဟိမဝသေနာတိ ဟိမမေဝ ဝတ္ထံ၊ (ဋီကာ)၊ ယောဇနာ၌ “ဟိမဝသေနာတိ
 ဟိမေနစ ဝသေနစ” ဟု ဒွန်သမာသ်ကြံလေသည်ကား ဋီကာနှင့် မညီ။

အဝဿိက သင်္ကေတေ ။ ။ ဝသေ + နိယုတ္တာ ဝဿိကာ၊ ဝဿိကာ ဣတိ+
 သင်္ကေတာ ဝဿိကသင်္ကေတာ၊ န+ဝဿိက သင်္ကေတာ အဝဿိက သင်္ကေတ-ဟု
 ပြုစေလို၍ “ဝဿိကဝဿာနမာသာတိ ဇေံ အပညာတေ” ဟု ဖွင့်သည်၊ အပညာတေ
 ကား အသင်္ကေတ၏ အဖွင့်။ [အပညာတေတိ - အပ္ပတိတေ - မသိအပ်ကုန်သော၊
 အပ္ပသိဒ္ဓေ-မထင်ရှားကုန်သော၊ ဣတိ အတ္ထော၊ (ဋီကာ။)]

ပါဠိတော်၌ လှမ်းစပ်၊) ဣတိအတ္ထော၊ မဏ္ဍပေဝါတိ - ကား၊ သာခါ မဏ္ဍပေဝါ - သစ်ခက်ဖြင့်မိုးအပ်သော မဏ္ဍပ်၌သော်၎င်း၊ ပဒရမဏ္ဍပေဝါ - ပျဉ်ချပ်ဖြင့် မိုးအပ်သောမဏ္ဍပ်၌ သော်၎င်း၊ ရုက္ခမူလေဝါတိ-ကား၊ ယဿကဿစိ-အမှတ် မရှိ တစုံတခုသော၊ ရုက္ခဿ - ၏၊ ဟေဋ္ဌာ - အောက်၌သော်၎င်း၊ (မဏ္ဍပေဝါ ရုက္ခမူလေဝါ၌ ဝါသဒ္ဓါအတွက် ဟင်းလင်းအပြင်၌လည်း ထားကောင်းသည်- ဟု ဋီကာဖွင့်သည်။)

ယတ္ထပေ၊ န ဥိဟဒန္တိ တိ- ကား၊ ယတ္ထ- အကြင် သစ်ပင်၏ အောက်၌၊ ဓုဝ နိဝါသေန- အမြဲနေခြင်းအားဖြင့်၊ ကုလာဝကေ- အသိုက်တို့ကို၊ ကတွာ - ၍၊ ဝသမာနာ-နေကုန်သော၊ ဧတေ ကာက ကုလလာဝါ-ဤ ကျီး၊ စွန်သတွာတို့ သည်သော်၎င်း၊ အညေ-အခြားကုန်သော၊ သကုန္တာဝါ- ငှက်တို့သည်သော်၎င်း၊ တံ သေနာသနံ-ထို အိပ်ရာ နေရာကို၊ န ဥိဟဒန္တိ-ကျင်ကြီး စွန်မချကုန်၊ တာဒိ သေ- ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ ရုက္ခမူလေ-သစ်ပင်၏ အနီးအောက်၌၊ နိက္ခိပိတုံ- ထားခြင်းငှါ၊ အနုဇာနာမိ-ခွင့်ပြုတော်မူ၏၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ ယတ္ထ - အကြင် သစ်ပင်၌၊ ဝေါစရပ္ပသုတာ - ကျက်စားရာ အရပ်သို့ သွားကုန်သော၊ သကုန္တာ- ငှက်တို့သည်၊ ဝိဿမိတွာ - အပန်းဖြေ၍၊ ဝစ္ဆန္တိ- သွားကြကုန်၏၊ တဿ ရုက္ခဿ-၏၊ မူလေ - အနီးအောက်၌၊ နိက္ခိပိတုံ - ငှါ၊ ဝဇ္ဇတိ- ၏၊ ပန- ဗျတိရိက်ကား၊ ယသ္မိံ - အကြင် သစ်ပင်၌၊ ဓုဝနိဝါသေန- အမြဲနေခြင်းအားဖြင့်၊ ကုလာဝကေ-အသိုက်တို့ကို၊ ကတွာ-၍၊ ဝသန္တိ-နေကြ ကုန်၏၊ တဿရုက္ခဿ-၏၊ မူလေ-အနီးအောက်၌၊ န နိက္ခိပိတုံ-မထားရာ။

အဋ္ဌမာသေတိ - ဟူ၍၊ ဝစနတော - ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်၊ ယေသု ဇန ပဒေသု- တို့၌၊ ဝဿကာလေ- မိုဃ်းအခါ၌၊ န ဝဿတိ-မိုဃ်းမရွာ၊ တေသုပိ-

x x x x x x x x

ဋီကာ။ ။ အဝဿိကသင်္ကေတေတိ ဣမိနာ အနုညာတေပိ အဋ္ဌမာသေ ယတ္ထ ဟေမန္တေ ဒေဝေါ ဝဿတိ၊ တတ္ထ အပရေပိ စတ္တာရော မာသာ ပဋိက္ခိတ္တာတိ အာဟ “အဝဿိကသင်္ကေတေတိ ဝစနတော”တိ အာဒိ၊ ဣမိနာ ဣမံ ဒီပေတိ “ယသ္မိံ ဒေသေ ဟေမန္တေ ဒေဝေါ ဝဿတိ၊ တတ္ထ အဋ္ဌမာသေ ပဋိက္ခိပိတွာ စတ္တာရော မာသာ အနု ညာတာ၊ ယတ္ထ ပန ဝဿာနေယေဝ ဝဿတိ၊ တတ္ထ စတ္တာရော မာသေ ပဋိက္ခိပိတွာ အဋ္ဌမာသေ အနုညာတာ”တိ၊ ဣမိနာဝ နယေန မဇ္ဈိမပဒေသေ ယတ္ထ ဟေမန္တေ ဟိမ ဝဿံ ဝဿတိ၊ တတ္ထာပိ အဋ္ဌေဝ မာသာ ပဋိက္ခိတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ တသ္မာ ဝဿာန ကာလေ ပကတိ အဇ္ဈောကာသေ ဩဝဿက မဏ္ဍပေ ရုက္ခမူလေစ သန္တရိတုံ နဝဇ္ဇတိ၊ ဟေမန္တကာလေ ပကတိ အဇ္ဈောကာသေ ဩဝဿက မဏ္ဍပါဒီသုပိ ဝဇ္ဇတိ၊ တဉ္စခေါ ယတ္ထ ဟိမဝဿေန သေနာသနံ န တေမေတိ၊ ဂိမှကာလေပိ ပကတိ အဇ္ဈောကာသာ ဒီသု ဝဇ္ဇတိယေဝ၊ တဉ္စခေါ အကာလမေသာဒဿနေ၊ ကာကာဒိနံ နိပဒ္ဓဝါသရုက္ခ မူလေ ပန ကဒါပိပိ န ဝဇ္ဇတိတိ ဝေမေတ္ထ ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ထို ဇနပုဒ်တို့၌လည်း၊ စတ္တာရော မာသေ - မိုဃ်းလေးလတို့ ပတ်လုံး၊ နိက္ခိပိတုံ န ဝဇ္ဇတိယေဝ၊ အဝဿိက သင်္ကေတတိ-ဟူ၍၊ ဝစနတော- ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်၊ ယတ္ထ- အကြင် ဇနပုဒ်၌၊ ဟေမန္တေ - ဆောင်းအခါ၌၊ ဒေဝေါ-မိုဃ်းသည်၊ ဝဿတိ - ရွာ၏၊ တတ္ထ - ထို ဇနပုဒ်၌၊ ဟေမန္တေပိ- ၌လည်း၊ အဇ္ဈောကာသေ - လွင်တီးခေါင်၌၊ နိက္ခိပိတုံ န ဝဇ္ဇတိ၊ ပန - ကား၊ ဂိမ္ပေ- နွေအခါ၌၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသောဇနပုဒ်၌၊ ဝိဂတဝလာဟကံ-ကင်းသောတိမ်တိုက်ရှိသော၊ ဝိသုဒ္ဓိ- စင်ကြယ်သော၊ နဘံ- ကောင်းကင်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဝေရူပေ- ဤသို့ သဘောရှိသော၊ ကာလေ-၌၊ ကေနစိဒေဝ-တစုံတခုသာလျှင်ဖြစ်သော၊ ကရဏီယေန-ပြုဘွယ်ကိစ္စကြောင့်၊ အဇ္ဈောကာသေ မဇ္ဇပိဋံ နိက္ခိပိတုံ ဝဇ္ဇတိ။

အဇ္ဈောကာသိကေနာပိ-လွင်တီးခေါင်၌ နေလေ့ရှိသော ရဟန်းသည်လည်း၊ ဝါ-အဇ္ဈောကာသ ခုတင်ဆောင်သော ရဟန်းသည်လည်း၊ ဝတ္တံ-ကျင့်ဝတ်ကို၊ ဇာနိတဗ္ဗံ-သိထိုက်၏၊ ဟိ- ချဲ့၊ တဿ-ထို အဇ္ဈောကာသိက ရဟန်း၏၊ ပုဂ္ဂလိက မဇ္ဇကော-သည်၊ သစေ အတ္ထိ၊ တတ္ထေဝ- ထိုပုဂ္ဂလိကညောင်စောင်း၌သာ၊ သယံ တဗ္ဗံ-အိပ်ရာ၏၊ သံဃိကံ-သံဃိက ညောင်စောင်းကို၊ ဂဏှန္တေန-ယူလိုလသော်၊ ဝေတ္တေန ဝါ-ကြိမ်ဖြင့်သော်၎င်း၊ ဝါကေနဝါ- လျှော်ဖြင့်သော်၎င်း၊ ဝီတမဇ္ဇကော - ယက်အပ်သော ညောင်စောင်းငယ်ကို၊ ဂဟေတဗ္ဗော - ယူထိုက်၏၊ [အညံ့ဆုံး ညောင်စောင်းငယ်ကို ယူထိုက်သည် - ဟူလို။] တသ္မိံ - ထို ကြိမ်ဖြင့် ခက်အပ်,လျှော်ဖြင့်ခက်အပ်သော ညောင်စောင်းငယ်သည်၊ အသတိ-မရှိလသော်၊ ပုရာဏ မဇ္ဇကော- အဟောင်း ဖြစ်သော ညောင်စောင်းကို၊ ဂဟေတဗ္ဗော-၏၊ [အဝတ်ပြားဖြင့် ယက်အပ်သော ညောင်စောင်းအဟောင်းကိုယူထိုက်၏၊ ကုလား များ၏ အဝတ်အိပ်စဉ် မျိုးတည်း။] တသ္မိံပိ - ထို ပုရာဏမဇ္ဇက သည်လည်း၊ အသတိ - သော်၊ နဝ ဝါယိမောဝါ - အသစ်ယက်အပ်သော ညောင်စောင်းကို သော်၎င်း၊ ဩနဒ္ဒကောဝါ-သားရေဖြင့်ကြက်အပ်သော ညောင်စောင်းကိုသော်၎င်း၊ ဂဟေတဗ္ဗော၊ (“ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တံ ဇာနိတဗ္ဗံ ”ပြန်လှည့်၊) [အသစ်ယက်အပ် သော ညောင်စောင်းသည် ယုတ်တရက် မပျက်နိုင်၊ သားရေဖြင့် ကြက်အပ်သော ညောင်စောင်းကား သာ၍ပင် မပျက်စီးနိုင်၊ ထို့ကြောင့် ထို ညောင်စောင်းမျိုးကို ယူပါ။]

စပန-ထပ်၍ဆက်၊ ဂဟေတွာ-ယူပြီး၍၊ အဟံ-သည်၊ ဥက္ကဋ္ဌရုက္ခမူလိကော- ဥက္ကဋ္ဌရုက္ခမူရတင်ဆောင် ပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊ ဥက္ကဋ္ဌ အဇ္ဈောကာသိကော - ဥက္ကဋ္ဌ အဇ္ဈောကာသရတင်ဆောင် ပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ အကြောင်းပြ၍၊ စိဝရ ကုဋိမ္ပိ- သင်္ကန်းကျောင်းငယ်ကိုလည်း၊ အကတွာ-မပြုမူ၍၊ အသမယေ-မထား သင့်ရာအခါ၌၊ (မိုဃ်းအခါ၌၎င်း၊ မိုဃ်းရွာလိမ့်မည်ဟု မှန်းဆနိုင်သောအခါ၌၎င်း ဟူလို၊) အဇ္ဈောကာသေ-၌သော်၎င်း၊ ရုက္ခမူလေဝါ-သစ်ပင်၏ အနီးအောက်၌

ထော်၎င်း၊ ပညာပေတွာ နိပ္ပဇ္ဇိတုံ န ဝဋ္ဋတိ၊ ပန-ဆက်၊ စတုဂ္ဂုဏေနပိ-၄ ထပ်
 ရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ စိဝရေန-ဖြင့်၊ ကတကုဋိ- ပြုအပ်သော ကျောင်းငယ်
 သည်၊ (မဇ္ဇပိဋံ - ကို) အတေမေန္တိ- မိုဗ်းမစွပ်အောင်၊ ရက္ခိတုံ န သက္ကောတိ၊
 သတ္တာဟဝဋ္ဋလိကာဒီနိ-၇ ရက်ပတ်လုံး တိမ်တိုက်တို့၏ လှည့်လည်ရာအခါ အစ
 ရှိသည်တို့သည်၊ ဝါ - ၇ ရက်ပတ်လုံး မိုဗ်းစွေရာအခါ အစရှိသည်တို့သည်၊
 ဘဝန္တိ - ဖြစ်ကုန်အံ့၊ (မဇ္ဇပိဋံ - ၏) ဘိက္ခုနော- ၏၊ ကာယာနုဂတိက
 တ္တာ-ကိုယ်သို့ အစဉ်လိုက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝဋ္ဋတိ။

အရညေ-၌၊ ပဏ္ဏကုဋိသု-သစ်ရွက်ကျောင်းတို့၌၊ ဝသန္တာနံ- နေကုန်သော
 ရဟန်းတို့အား၊ သီလသမ္ပဒါယ - သီလ၏ ပြည့်စုံခြင်း၌၊ ပသန္တစိတ္တာ- ကြည်ညို
 သော စိတ်ရှိကုန်သော၊ မနုဿာ - တို့သည်၊ သံဃိက ပရိဘောဂေန - သံဃိက
 ပစ္စည်းကိုသုံးဆောင်နည်းဖြင့်၊ ပရိဘူတ-သုံးစွဲကြပါကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့လျှော့၍၊
 နဝံ-အသစ်ဖြစ်သော၊ မဇ္ဇပိဋံ-ကို၊ ဒေန္တိ-လှူတတ်ကြကုန်၏၊ ဝသိတွာ-နေပြီး၍၊

× × × × × × × ×

သတ္တာဟ ဝဋ္ဋလိကာဒီနိ။ ။ ဝဋ္ဋန္တိ ဝလာဟကာ အာဝဋ္ဋန္တိ အသ္မိံ သမယေတိ
 ဝဋ္ဋလော၊ (ဝဋ္ဋဓာတ်, ဥလပစ္စည်း၊) သောဓေ ဝဋ္ဋလိကော၊ (သုတ္တအနက် ၏က
 ပစ္စည်းသက်၊) သတ္တာဟံ ဝဋ္ဋလိကော , သတ္တာဟောဝါ ဝဋ္ဋလိကော သတ္တာဟ ဝဋ္ဋ
 လိကော၊ သော အာဒိ ယေသံ တာနိတိ သတ္တာဟဝဋ္ဋလိကာဒီနိ၊ (ယောဇနာ)။

ကာယာနုဂတိကတ္တာ။ ။ ကာယံ-ရဟန်း၏ကိုယ်သို့+ အနုဂစ္ဆထိ- အစဉ်လိုက်
 တတ်၏၊ ဣတိ ကာယာနုဂတိကံ (မဇ္ဇပိဋံ၊) ညောင်စောင်း အင်းပျဉ်က ရဟန်း၏
 ကိုယ်နှင့် မကွဲမကွာ ဖြစ်သောကြောင့် ရဟန်း၏ကိုယ်ကို မိုဗ်းစွပ်သောအခါ မဇ္ဇပိဋံ
 လည်း မိုဗ်းစွပ်မည်ဖြစ်ရကား ထို မိုဗ်းစွပ်ခြင်းကြောင့် အပြစ်မရှိပါ-ဟူလို၊ ဤစကား
 ကိုလည်း ရဟန်းက စိဝရကုဋိ၌ နေခိုက်အခါကို ရည်ရွယ်သည်၊ ဆွမ်းခံ သွားဘို့ရန်
 အစရှိသည်ဖြင့် စိဝရကုဋိမှ ထွက်သွားသောအခါ၌ကား ညောင်စောင်း အင်းပျဉ်ကို
 စိဝရကုဋိအတွင်း၌ ထားခဲ့ခြင်းငှါ မအပ်-ဟု သာရတ္ထဒီကာ၇ ဆိုသည်။

မဇ္ဇပိဋံ ဒေန္တိ။ ။ ဒါယကာတို့က အဖိုးတထောင်ထိုက်သော ကမ္မလာကိုပင်
 “ခြေသုတ်ပုဝါလုပ်၍ သုံးပါဘုရား”ဟု လျှောက်၍ သံဃိကအဖြစ်ဖြင့် လှူစေဥူးတော့၊
 ထိုလျှောက်သည့်အတိုင်း ခြေသုတ်လုပ်၍ သုံးကောင်းသည်၊ ထို့ကြောင့် ဒါယကာ
 တို့က ညောင်စောင်း အင်းပျဉ်ကို ချမ်းသာသလို သုံးစွဲကြပါဟု လျှောက်၍ လှူလျှင်
 လွင်တီးခေါင်၌လည်း ထား၍ သုံးစွဲကောင်း၏-ဟု ဒီကာ၌ ဝဒန္တိဝါဒလာ၏။

မှတ်ချက်။ ။ ထို ဝဒန္တိဝါဒကို လိုက်၍၎င်း, “ယထာ ဒါယကာဝဒန္တိ၊ တထာ
 ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ” ဟူသော အဋ္ဌကထာစကားကို ယူ၍၎င်း, ယခုခေတ် သံဃိကကျောင်း
 ရေစက်ချရာ၌လည်း “ချမ်းသာသလို အသုံးပြုကြပါ” ဟု ထည့်၍ ချကြ၏၊ သို့သော်
 ပစ္စလင်္ဂဓာတ်ကား သုံးကောင်းလိမ့်မည်မဟုတ်၊ မိမိပိုင်ပစ္စည်းသော်မှ မရှိမသေ သုံးစွဲ
 လျှင် ဒုပ္ပရိဘောဂ ဒုက္ခိန္ဒုအာပတ် သင့်သေး၏၊ သံဃိကပစ္စည်းကို မရှိမသေ သုံးစွဲ
 လျှင်ကား ဘာဆိုဘွယ်ရာ ရှိတော့အံ့နည်း၊ [ဗိမ္ဗိသာရမင်း၏ ခြေဖဝါးကို ဒါးခွဲခံရ

ဂစ္ဆန္တဟိ-သွားလိုကုန်လသော်၊ သာမန္တဝိဟာရေ-အနီးဖြစ်သော ကျောင်း၌၊ သဘာဝဘိက္ခုနံ - သဘာဝဖြစ်သော ရဟန်းတို့၏ (အထံသို့၊) ပေသေတွာ- ပို့၍၊ ဂန္တဗ္ဗံ-သွားရာ၏၊ သဘာဝါနိ-သဘောတူသောရဟန်းတို့၏၊ အဘာဝေ- မရှိခြင်းသည်၊ (သတိ - ဖြစ်လသော်၊) အနောဝဿကေ- မိုဃ်းမစွပ်အပ်သော အရပ်၌၊ နိက္ခိဗိတွာ ဂန္တဗ္ဗံ၊ အနောဝဿကေ - သည်၊ အသတိ - မရှိလသော်၊ ရုက္ခေ - ၌၊ လဂ္ဂေတွာ- ချိပ်၍၊ ဂန္တဗ္ဗံ - သွားရာ၏။ [သစ်ပင်၌ ချိပ်ထားလျှင် တော်တော်ကြာအောင် ခြေမတက်နိုင်သောကြောင့်၎င်း၊ မိုဃ်းစိုပြန် လျှင်လည်း ခြောက်လွယ်သောကြောင့်၎င်း “လဂ္ဂေတွာ ဂန္တဗ္ဗံ” ဟု ဆိုသည်။]

စေတီယင်္ဂဏေ-စေတီယင်ပြင်၌၊ သမ္မဇ္ဇနိံ - တံမြက်စည်းကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ဘောဇနသာလင်္ဂဏံဝါ - ဆွမ်းစားကျောင်း အပြင်ကိုသော်၎င်း၊ ဥပေါသထာ ဂါရင်္ဂဏံဝါ-ဥပုသ်ကျောင်းဆောင် အပြင်ကိုသော်၎င်း၊ ပရိဝေဏ၊ ပေ၊ သာလာ ဒီသု - ပရိဝုဏ်၊ နေ့နေရာအရပ်၊ မီးတင်းကုဋ် အစရှိသောအရပ်တို့တွင်၊ အညတရံဝါ- အမှတ်မထား တပါးပါးသောအရပ်ကို သော်၎င်း၊ သမ္မဇ္ဇိတွာ - တံမြက် လှည်းပြီး၍၊ ဓောဝိတွာ-ဆေးကြောပြီး၍၊ ပုန-တဖန်၊ သမ္မဇ္ဇနိ မာဠကေယေဝ- တံမြက်စည်းထားရာ စင်၌သာ၊ ထပေတဗ္ဗာ - ထားထိုက်၏၊ ဥပေါသထာ ဂါရာ ဒီသု - ဥပုသ်ကျောင်းဆောင် အစရှိသောအရပ်တို့တွင်၊ အညတရသ္မိံ - အမှတ် မထား တပါးပါးသောအရပ်၌၊ ဂဟေတွာ-ယူပြီး၍၊ အဝသေသာနိ-ကြွင်းသော ဘောဇနသာလင်္ဂဏ အစရှိသောအရပ်တို့ကို၊ သမ္မဇ္ဇန္တဿပိ - တံမြက်လှည်း သော ရဟန်း၏အတွက်လည်း၊ ဒေဝဝနယော၊ (မူလ တံမြက်စည်းထားရာစင်၌ ပြန်ထားထိုက်သည်-ဟုလို။)

ပန-ဆက်၊ ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဘိက္ခာစာရမဂ္ဂံ-ဆွမ်းခံလှည့်လည်ရာ လမ်းကို၊ [ရွာမရောက်မီ လမ်းကို ဆိုသည်၊] သမ္မဇ္ဇန္တောဝ - လျက်သာ၊ ဂန္တ၊ ကာမော- သည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ (သပိတ်ကို နောက်၌ လွယ်ထားသောကြောင့် တံမြက်လှည်းလျက် သွားနိုင်သည်။) တေန- ထိုရဟန်းသည်၊ သမ္မဇ္ဇိတွာ-တံမြက်

x x x x x x x x x

ခြင်း၏ အကြောင်း၌ သံသိက သင်ဖြူးပေါ်ဝယ် ခြေမဆေးဘဲ နင်းခဲဘူးကြောင်းကို လည်း သာမညဖလသုတ် အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုသည်။]

စေတီယင်္ဂဏေ၊ ပေ၊ ထပေတဗ္ဗာ။ ။ မူလက စေတီယင်ပြင် လှည်းဘို့ရာ တံမြက် စည်းကို ယူသွား၍ လှည်းပြီးလျှင် ဘောဇနသာလင်္ဂဏ စသည်ကို ဆက်၍လှည်းပြီးနေခံ ထို ဘောဇနသာလင်္ဂဏ စသည်၌ ထားမပစ်ခဲ့ရ၊ မူလနေရာဖြစ်သော တံမြက်စည်း စင်သို့ ရောက်အောင်ထားပါ - ဟုလို၊ “သမ္မဇ္ဇိတွာ၊ ဓောဝိတွာ” ဟု ဆိုသောကြောင့် မြေကြီးပေါ်၌ တံမြက်လှည်းပြီးလျှင် ထို တံမြက်စည်းကို ဆေးရမည် ဟု သတိပြုပါ။ ဖုံများများ မလူးလျှင် အသင့်အတင့် ခါလျှင်လည်း သင့်လျော်စရာရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် ယောဇနာ၌ ဓောဝိတွာကို “သမ္မဇ္ဇနိံ သုဒ္ဓိကတွာ” ဟု ဖွင့်သည်။

လှည်းပြီး၍၊ အန္တရာမဂ္ဂေ-ခရီးအကြား၌၊ သာလာ- စရပ်သည်၊ သစေ အတ္ထိ-
 အံ၊(ဧဝံသတိ)၊ တတ္ထ-ထိုစရပ်၌၊ ထပေတဗ္ဗာ-ထားထိုက်၏၊(မိုးမစွပ်အောင်
 စရပ်ထည်း၌ ထားခဲ့ပါ-ဟူလို။) (သာလာ- စရပ်သည်၊)သစေ နတ္ထိ-အံ၊ (ဧဝံ
 သတိ)၊ ဝလာဟကာနံ-တိမ်တိုက်တို့၏၊ အနုဋ္ဌိတဘာဝံ-မတက်လာကုန်သည်၏
 အဖြစ်ကို၊ သလ္လက္ခေတွာ - မှတ်သား၍၊ အဟံ - ငါသည်၊ ယာဝ - အကြင်မျှ
 လောက်သော အခါ၌၊ ဝါမတော- ရွာမှ၊ နိက္ခမာမိ- ထွက်လာ၏၊ တာဝ-ထို
 ရွာမှ ထွက်လာရာအခါတိုင်အောင်၊ န ဝဿိဿတိ- မိုဗ်းရွာလိမ့်မည် မဟုတ်၊
 ဣတိ-သို့၊ ဇာနန္တေန-သိလသော်၊ ယတ္ထကတ္ထစိ- အမှတ်မထား တပါးပါးသော
 အရပ်၌၊ နိက္ခိပိတွာ - ထားခဲ့၍၊ ပုန - ဖန်၊ ပစ္စာဂစ္ဆန္တေန- ပြန်လာလသော်၊
 (တချို့စာ၌ “ပုန ဂစ္ဆန္တေန” ဟု ရှိ၏၊ မကောင်း၊) ပါကတိကဋ္ဌာနေ- ပကတိ
 ယူခဲ့ရာအရပ်၌၊ ထပေတဗ္ဗာ - ပြန်ထားထိုက်၏၊ ဝဿိဿတိ - မိုဗ်းရွာလတံ့၊
 ဣတိ၊ ဇာနန္တေန- သိလျက်၊(အသိသားနဲ့၊) အဇ္ဈောကာသေ-လွင်တီးခေါင်၌၊
 သစေ ထပေတိ- အကယ်၍ထားခဲ့အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ဒုက္ကဋ် (ဟောတိ၊) ဣတိ၊
 မဟာပစ္စရိယံ- ၌၊ ဝတ္ထံ၊ [သံဃိကပစ္စည်းကို မကောင်းသဖြင့် သုံးစွဲခြင်းကြောင့်
 ရောအပ်သော ဒုပ္ပရိဘောဂ ဒုက္ကဋ်အာပတ်ကို ဆိုလိုဟန်တူသည်၊] ပန- ဆက်၊
 တတြတတြေဝ-ထိုထို အရပ်၌ပင်၊(စေတီယင်ပြင် စသော ထိုထို အရပ်၌ပင်၊)
 သမ္မဇနတ္ထာယ- ငှါ၊ သမ္မဇနိ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ နိက္ခိတ္တာ- ထားအပ်ပြီးသည်၊ သစေ
 ဟောတိ- အံ၊(အသင့်ထားပြီး ဖြစ်အံ့၊)(ဧဝံ သတိ) တံတံဌာနံ-ထိုထို အရပ်ကို၊
 (စေတီယင်ပြင် စသော ထိုထို အရပ်ကို၊)သမ္မဇိတွာ- တံမြက်လှည်းပြီး၍၊ တတြ
 တတြေဝ - ၌ပင်၊ နိက္ခိပိတုံ - ထားခြင်းငှါ၊ ဝန္တတိ - ၏၊ (“တံမြက်စည်းစင်သို့
 ရောက်အောင်ပို့ နေဘွယ် မလို” ဟူလို။

အာသနသာလံ - နေရာ စရပ်ကို၊ ဝါ - ဆွမ်းစားစရပ်ကို၊ သမ္မဇနန္တေန -
 တံမြက်လှည်းသော ရဟန်းသည်၊ ဝတ္ထံ - ကျင့်ဝတ်ကို၊ ဇာနိတဗ္ဗံ - သိထိုက်၏၊
 တတြ-ထို “ဝတ္ထံ ဇာနိတဗ္ဗံ” ဟူသောစကားရပ်၌၊ ဣဒံ-ဤဆိုအပ် လတံ့ကား၊

x x x x x x x x x

ဝလာဟကာနံ အနုဋ္ဌိတဘာဝံ သလ္လက္ခေတွာ။ ။ ဤပါဌ်ကို ထောက်၍ “ နွေ
 အခါ၌ပင် ဖြစ်သော်လည်း မိုဗ်းတက်လာလျှင် မဉ္ဇူပိဋ္ဌ စသော သေနာသန အသုံး
 အဆောင်ကို လွင်တီးခေါင်၌ ထားခြင်းငှါ မအပ် ” ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို သိထိုက်
 သည်။ [ဝလာဟကာနံ အနုဋ္ဌိတ ဘာဝံ သလ္လက္ခေတွာတိ ဣမိနာစ ဂိမှာနေပိ မေဗေ
 ဥဋ္ဌိတေ မဉ္ဇူ ပိဋ္ဌာဒိ ယံကိဉ္စိသေနာသနံ အဇ္ဈောကာသေ နိက္ခိပိတုံ န ဝန္တတိတိ ဒီပိတံ
 တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ (ဒီကာ။)]

အာသနသာလံ ။ ။ ယောဂဇနာ၌ အသ (ဘက္ခဏေ) ဓာတ်၊ ယုပစ္စည်းကြံ၍
 “ အာသနသာလံ ” ဟု ပါဌ်တွေ့ရ၏၊ အဘိဓာန် (၂၁၈)၌ “အာသနသာလာနှင့် ပဋိ
 ဣမန” ကို ပရိယာယ်ဟု ဆို၏၊ ထို့ကြောင့် ရွာတွင်းရှိ စရပ်သည် ဆွမ်းစားရုံသာမက၊

ဝတ္တံ-ကျင့်ဝတ်တည်း၊ မဇ္ဈတော- အလယ်မှ၊ ပဋ္ဌာယ- ရှိ၊ ပါဒဋ္ဌာနာဘိမုခါ-
ခြေ၏တည်ရာ အရပ်သို့ ရှေးရှုနေကုန်သော၊ ဝါလိကာ - သဲတို့ကို၊ ဟရိတဗ္ဗာ-
ဖယ်ရှားထိုက်ကုန်၏၊ ကစဝရံ-အမှိုက်ကို၊ ဟတ္ထေဟိ-လက်တို့ဖြင့်၊ ဂဟေတွာ-
ယူပြီး၍၊ ဗဟိ-ပြင်ပ၌၊ ဆဋ္ဌေတဗ္ဗံ-စွန့်ပစ်ရာ၏၊ ဣဒံ-ကား၊ ဝတ္တံ-တည်း။

မသာရကောတိ - ကား၊ မဇ္ဈပါဒေ - ညောင်စောင်း ခြေတို့ကို၊ ဝိဇ္ဈိတွာ-
ထွင်းဖောက်၍၊ တတ္ထ- ထိုအပေါက်၌၊ အဋ္ဌနိယော-အပေါင်တို့ကို၊ (ဗောင်တို့
ကို၊) ပဝေသေတွာ-သွင်း၍၊ ကတော-ပြုအပ်သော ညောင်စောင်းတည်း၊ ဗုဒ္ဓိကာ
ဗဒ္ဓေါတိ-ကား၊ အဋ္ဌနိဟိ-တို့ဖြင့်၊ မဇ္ဈပါဒေ- ညောင်စောင်းခြေတို့ကို၊ ခုံသာပေ
တွာ- ကိုက်ယူစေ၍ (ညှပ်၍)၊ ပလ္လင်္ကသင်္ဇေပေန - ပလ္လင်အသွင်ဖြင့်၊ ကတော-
ပြုအပ်သော ညောင်စောင်းတည်း၊ ကုဋ္ဌီရပါဒကောတိ-ကား၊ အဿ မေဏ္ဍကာ
ဒီနံ-မြင်း၊ သိုး အစရှိသော သတ္တဝါတို့၏၊ ပါဒသဒိသေဟိ- ခြေနှင့်တူကုန်သော၊
ပါဒေဟိ-ခြေတို့ဖြင့်၊ ကတော-ပြုအပ်သော ညောင်စောင်းတည်း၊ ဝါပန-သည်သာ
မကသေး၊ ယောကောစိ - အမှတ်မထား တပါးပါးသော၊ ဝင်္ဂပါဒကော -
ကောက်သော အခြေရှိသော ညောင်စောင်းသည်၊ (အတ္ထိ၊) အယံ-ဤကေဝံသော

x x x x x x x x x

ခေတ္တခဏ ကပ်ဝင်နားနေရာလည်းဖြစ်၊ တရားနှလုံးသွင်းရာလည်း ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့်
“ အာသနသာလံ ” ဟုသာ ရှိသင့်သည်။ [သီဟဋ္ဌဒီပေယေဝ တေသုတေသု ဂါမေသု
အာသနသာလံ န တံ အာသနမတ္ထိ၊ ယတ္ထ ယာဂံ ပိဝိတွာ အရဟတ္တပ္ပတ္တာ သိက္ခာ
နတ္ထိတိ၊ - သီလက္ခန္ဓံ၊ သာမညဇလ၊ သမ္ပဇညအခဏ်း။]

မဇ္ဈတော ၊ ပေ၊ ဆဋ္ဌေတဗ္ဗံ ။ ။ အာသနသာလာကို တံမြက်လှည်းသူအတွက်
အထူးဝတ္တရား ရှိ၏။ ထို ဝတ္တရားဟူသည် အလည်မှစ၍ ခြေချရာဘက်သို့ ရှေးရှုနေသော
သဲများကို ဖယ်ရခြင်း၊ (ထိုသို့ မဖယ်လျှင် ထိုသဲတို့က ဝင်သူထွက်သူ၏ ခြေကို လူးဘွယ်
ကပ်ပါနေဘွယ် ရှိသည်။) အမှိုက်တို့ကိုလည်း လက်တို့ဖြင့် ယူ၍ စွန့်ပစ်ရခြင်းတည်း။
တောင်း စသည်ဖြင့် ကျုံးလျှင် သဲတွေပါသွားမည်စိုး၍ “ ဟတ္ထေဟိ ဂဟေတွာ ” ဟု
ဆိုသည်။

မှတ်ချက်။ ။ ဤ အာသနသာလာ၌ တံမြက်လှည်းပုံ ကျင့်ဝတ်သည် ရှေးရှေးက
ပင် ပျောက်ကွယ်နေဟန် တူ၏။ ထို့ကြောင့် ဋီကာတို့၌ ဝါဒအမျိုးမျိုးပြလျက် ရှိသည်။
ဤ၌လည်း မိမိအထင်မျှကိုသာရေးရပါသည်။ [ယောဇနာ၌ မဇ္ဈဓာတ်၏ သုဒ္ဓိအနက်ကို
ယူ၍ မဇ္ဈတောကို “ ပဝိတ္တတော (စင်ကြယ်သော အရပ်မှ) ” ဟု ဖွင့်၏။ စဉ်းစားပါ။]

မသာရကော။ ။ ပါဒေ မသိတွာ (ဝိဇ္ဈိတွာ) တတ္ထ အဋ္ဌနိယော ပဝေသေတဗ္ဗာ
တ္ထောတိ မသာရကော၊ - ယောဇနာ၊ မသဓာတ်၊ အာရပစ္စည်း၊ က-လာဟု ကြံ၊ “ မ
သာရကော-ထွင်းအပ်သော အခြေရှိသော ညောင်စောင်း ” ဟု ပေးပါ။

ဗုဒ္ဓိကာဗဒ္ဓေါ။ ။ ဗုဒ္ဓော ဝေ ဗုဒ္ဓိကော (ပါဒေါ) ၊ တသ္မိံ အာဗဒ္ဓေါ (ဗုဒ္ဓိတာ)
အဋ္ဌနိ ယဿာတံ ဗုဒ္ဓိကာဗဒ္ဓေါ၊ - ယောဇနာ၊ “ ဗုဒ္ဓိကာဗဒ္ဓေါ-အခြေ၌ ဖွဲ့စပ် ညှပ်ထား
အပ်သော အပေါင်ရှိသော ညောင်စောင်း ” ဟု ပေးပါ။

အခြေရှိသော ညောင်စောင်းကို၊ ကုဋီရပါဒကောတိ-က ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏။ အာဟစ္စပါဒကောနာမ၊ပေ၊ ဟောတိတိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ပရတော-နောက်၌၊ ပါဠိယံယေဝ-ပါဠိတော်၌ပင်၊ ဝုတ္တော-တိုက်ရိုက်ဖွင့်ဆိုအပ်ပြီ၊ (ဘူတဂါမဝဂ်၊ ဝေဟာသ ကုဋိသိက္ခာပုဒ်၏ ပဒဘာဇနီ၌ ဖွင့်ဆိုထားသည်။) တသ္မာ-ကြောင့်၊ အဋ္ဌနိယော - အပေါင်တို့ကို၊ ဝိဇ္ဈိတွာ- ထိုးဖောက်၍၊ ဝါ- ထွင်း၍၊ တတ္ထ- ထိုအပေါက်၌၊ ပါဒသိခံ-ခြေ၏အဖျားကို၊ ပဝေသေတွာ-သွင်း၍၊ ဥပရိ-အထက်၌၊ ဝါ- အထက်က၊ အာဏိံ - မယ်နကို၊ ဝါ- စို့ကို၊ ဒတွာ- ပေး၍၊ ဝါ-ရိုက်၍၊ ကတမဇ္ဈော-ပြုအပ်သော ညောင်စောင်းကို၊ အာဟစ္စပါဒကောတိ- ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ ဝိဋ္ဌေပိ-အင်းပျဉ်၌လည်း၊ ဧသေဝနယော။

အန္တော သံဝေဋ္ဌေတွာ ဗဒ္ဓိဟောတိတိ- ကား၊ ဟေဋ္ဌာစ- အောက် အပြင်၌ ၎င်း၊ ဥပရိစ- အထက် အပြင်၌၎င်း၊ ဝိတ္ထတံ - ကျယ်ပြန့်သည်ကို၎င်း၊ မဇ္ဈေ- အလယ်၌၊ သံခိတ္တံ-ချိုးအပ်သည်ကို၎င်း၊ ပဏဝသဏ္ဍာနံ-ထက်စည် သဏ္ဍာန် ရှိသည်ကို၊ ကတွာ-၍၊ ဗဒ္ဓိ-ရစ်ပတ်ဖွဲ့ချီအပ်သည်၊ ဟောတိ၊ တံ-ထို ကောစ္စကို၊ ဝါ-ထို ခတ်အခင်းကို၊ မဇ္ဈေ- ၌၊ သီဟဗျဒ္ဓိစမ္ပပရိက္ခိတ္တမ္ပိ - ခြင်္သေ့ရေ၊ ကျားရေ တို့ဖြင့် မွန်းမံ ကာရန်အပ်သည်ကိုလည်း၊ ကရောန္တိ ကိရ - ပြုကြကုန်သတတ်၊ တတ္ထ-ဤ ခတ်အခင်း၌၊ အကပ္ပိယစမ္ပ နာမ-မအပ်သော အရေမည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ဟိ-မှန်၊ သေနာသနံ-သံဃိကမဇ္ဈပိဋ္ဌစသော အိပ်ရာနေရာသည်၊ သောဝဏ္ဏ မယမ္ပိ-ရွှေဖြင့်ပြုအပ်သော အိပ်ရာနေရာသော်မှလည်း၊ ဝန္တတိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တံ- ထို ခတ်အခင်းသည်၊ မဟန္တံ - များသော အဖိုးရှိသည်၊ ဝါ- အဖိုးများစွာ

x x x x x x x x x

ကုဋီရပါဒေါ။ ။ ကုဋီရဿ (ပုဇွန်၏)ပါဒေါဝိယ ပါဒါယဿာတိ ကုဋီရပါဒေါ၊ ပုဇွန်၏ခြေသည် ကောက်သကဲ့သို့၊ ကေခံသော ခြေရှိသော ညောင်စောင်းအားလုံးကို “ကုဋီရပါဒ” ဟု ခေါ်ပါ။ ထို့ကြောင့် “အဿမေဏ္ဍကာဒိနံ ပါဒသဒိသေဟိ” ဟု ဆိုသည်။ “ကုဋီရပါဒေါ-ပုဇွန်မြင်းခြေ၊ ယင်းမသွေသည့်၊ အခြေရှိသောညောင်စောင်း” ဟု ပေးပါ။ [ဤ ညောင်စောင်း၌ အပေါင် အခြေတို့ကို သွင်းခြင်း မသွင်းခြင်းမှာ ပစ္စာနမဟုတ်၊ အခြေ၏ ကောက်ခြင်းသာ ပခာနတည်း။]

အာဟစ္စပါဒကော။ ။ “အာဟစ္စ (အက် ဝိဇ္ဈိတွာ) တတ္ထ ပဝေသိတော ပါဒေါ ယဿာတိ အာဟစ္စပါဒကော” ဟု ယောဇနာ ပြု၏။ “အာဟစ္စပါဒကော-အပေါင် ထွင်း၍၊ သွင်းအပ်သော အခြေရှိသော ညောင်စောင်း” ဟု ပေးပါ။

ကောစ္စံ ။ ။ အထက်အောက် ၂ ဘက်က စ၍ အတွင်းဘက်သို့ ရစ်ပတ်ဖွဲ့ချည် လာသောအခါ တိုး၍ တိုး၍ ကျဉ်းသွားအောင် ရစ်ပတ်အပ်သောကြောင့် အလယ် ခေါင်၌ ကျုံ့လျက် အထက်အောက် ၂ ဘက်၌ ကျယ်ပြန့်နေသည်။ ဆင်းတုတော် တင်ပလ္လင်ခွေအောက်၌ တည်သော ပလ္လင်နှင့် ပုံသဏ္ဍာန်တူ၏။ တချို့ ပလ္လင်တော်မှာ အလွန်မြင့်သော်လည်း တချို့ ပလ္လင်တော်ကား တထွာလောက်သာ ရှိသည်။ ထိုသို့ တထွာလောက်သာ ရှိသော်လည်း အလယ်မှာ ကျုံ့လျက်ပင်။

ထိုက်တန်သည်။ ဟောတိ - ၏။ အနုပသမ္ပန္နံ ၊ ပေ။ ပလိဗောဓောတိ - ကား၊
 ယေန - အကြင် ရဟန်းသည်။ သန္တရာပိတံ - လူ သာမဏေကို ခင်းစေအပ်ပြီ။
 ဝါ-အခင်းခိုင်းအပ်ပြီ။ တဿ-ထို အခင်းခိုင်းသော ရဟန်း၏။ ပလိဗောဓော-
 ပလိဗောဓတည်း။ ဝါ - ဖဲသွားခြင်းကို နှောက်ရှက်တတ်သော တာဝန်တည်း။
 (လူသာမဏေကိုအခင်းခိုင်းလျှင် အရပ်တပါးသို့သွားလိုသောအခါ ထိုအခင်းကို
 မရုပ်သိမ်းဘဲသွားလျှင် ခိုင်းသောရဟန်းမှာ အာပတ်သင့်၏-ဟူလို။) လေဒူပပါတံ
 ၊ ပေ။ ပါစိတ္တိယဿာတိ-ကား၊ ထာမမဇ္ဈိမဿ-အားအစွမ်းအားဖြင့် အလယ်
 အလတ်၌ဖြစ်သော၊ ပုရိသဿ-၏။ လေဒူပပါတံ- ခဲကျရာအရပ်ကို။ ဝါ-ခဲတကျ
 အရပ်ကို။ အတိက္ကမန္တဿ-ကျော်လွန်သွားသောရဟန်း၏။ ပါစိတ္တိယံ ဟောတိ။

ပန-ဆက်၊ အယံ-ဤ ဆိုအပ်လတံကား၊ ဧတ္ထ - ဤလေဒူပပါတံ အတိက္ကမ
 န္တဿ ဟူသော ပါဠိ၌၊ ဝိနိစ္ဆယော - တည်း။ [ယောဇနာ၌ကား “ ဧတ္ထာတိ
 အနာပုစ္ဆံဝါ ဂစ္ဆေယျာတိ ပဒေ ” ဟု ဆို၏။ အနာပုစ္ဆံဝါ ဂစ္ဆေယျကို
 တိုက်ရိုက် ဖွင့်နေသော အရာ မဟုတ်သောကြောင့် ထိုအနက်ကို စဉ်းစားပါ။]
 ထေရော-ထေရ်သည်။ ဘောဇနသာလာယံ-ဆွမ်းစားစရပ်၌၊ ဘတ္တကိစ္စံ-ဆွမ်း
 ကိစ္စကို၊ ကတွာ-ပြုပြီး၍၊ ဒဟရံ-ရဟန်းငယ်ကို၊ အာဏာပေတိ - စေခိုင်းအံ့။
 (ကိ-နည်း၊) ဂစ္ဆ-သွားချေ၊ ဒိဝါဌာနေ-နေ့နေရာအရပ်၌၊ မဇ္ဈပိဋံ - ညောင်
 စောင်း အင်းပျဉ်ကို၊ ပညပေဟိ-ခင်းထားချေလော၊ ဣတိ-ဤသို့စေခိုင်းအံ့။ သော-
 ထိုရဟန်းငယ်သည်။ တထာ-ထိုစေခိုင်းသည့်အတိုင်း၊ ကတွာ-ပြုပြီး၍၊ နိသိန္ဒော-
 ထိုင်နေ၏။ ထေရော-သည်။ ယထာရူပိ - အလိုရှိတိုင်း၊ ဝိစရိတွာ-လှည့်လည်
 ပြီး၍၊ (လှည့်လည်ပြီးမှ) တတ္ထ-ထိုညောင်စောင်းအင်းပျဉ် ခင်းထားရာအရပ်သို့၊
 ဂတ္တာ-၍၊ ထဝိကံဝါ- အိပ်ကိုသော်၎င်း၊ ဥတ္တရာသင်္ဂံဝါ-အပေါ်ခြံ ကေသီကို
 သော်၎င်း၊ ထပေတိ-ထားအံ့၊ တတော- ထိုအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ ထေရဿ-
 ၏။ ပလိဗောဓော-တည်း။ (ရဟန်းငယ်မှာ ရုပ်သိမ်းဘို့ အတွက် တာဝန် မရှိ
 တော့-ဟူလို။) နိသိဒိတွာ-ထိုင်ပြီး၍၊ သာယံ - ညနေချမ်း အခါ၌၊ ဂစ္ဆန္တော-
 သွားလသော်၊ နေဝဥဒ္ဓရတိ- ကိုယ်တိုင်မူလည်း မရုပ်သိမ်းအံ့၊ နဥဒ္ဓရာပေတိ-
 သူတပါးကိုမူလည်း မရုပ်သိမ်းစေအံ့။ လေဒူပပါတာတိက္ကမေ-ခဲတကျကို လွန်ရာ
 အခါ၌၊ ပါစိတ္တိယံ (ဟောတိ။)

ထေရော - သည်။ တတ္ထ - ထို ညောင်စောင်း အင်းပျဉ်ခင်းထားရာ အရပ်၌၊
 ထဝိကံဝါ - သော်၎င်း၊ ဥတ္တရာသင်္ဂံဝါ- သော်၎င်း၊ အထပေတွာ- မထားမူ၍၊
 စင်္ဂမန္တောဝ - စကြိုန်သွားလျက်သာ၊ ဒဟရံ - ရဟန်းငယ်ကို၊ တံ - သင်သည်။
 ဂစ္ဆ-သွားတော့၊ ဣတိ- သို့၊ သစေ ဘဏတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ-သော်၊) တေန-ထို
 ရဟန်းငယ်သည်။ ဘန္တေ - အရှင်ဘုရား၊ ဣဒံ- ဤဟာကား၊ မဇ္ဈပိဋံ- ပါတည်း။
 ဣတိ-ဤသို့၊ အာစိက္ခိတဗ္ဗိ-လျှောက်ထားရာ၏။ ထေရော-သည်။ ဝတ္တံ-ကျင့်ဝတ်

ကို၊ သစေ ဇာနာတိ-အကယ်၍ နားလည်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) တံ-သင်သည်။ ဂစ္ဆ-
 သွားတော့၊ အဟံ-သည်။ ပါကတိကံ-ပင်ကိုယ်သဘော ရှိသည်ကို၊ ကရိဿာမိ-
 ပြုလိုက်အံ့၊ ဣတိ, ဝတ္တဗ္ဗံ-ပြောရာ၏၊ (နဂိုရ်နေရာသို့ ပြန်ထားလိုက်အံ့ဟု ပြောရ
 မည် - ဟူလို၊) (ထေရော - သည်၊) ဗာလော - ကျင့်ဝတ်၌ မကျွမ်းကျင်သည်၊
 အနုဂ္ဂဟိတဝတ္တော - သင်ယူအပ်ပြီးသောကျင့်ဝတ် မရှိသည်၊ ဝါ - ကျင့်ဝတ်ကို
 မသင်ယူခဲ့ရသည်၊ (ဗာလော - ကို ထပ်၍ ဖွင့်သည်၊) သစေ ဟောတိ၊ ဂစ္ဆ -
 သွား၊ ဣဓ- ဤအရပ်၌၊ မာတိဋ္ဌ- ရပ်မနေနှင့်၊ နိသီဒိတံ- ထိုင်ခြင်းငှါ၊ ဝါ-ထိုင်
 ခွင့်ကို၊ နေဝ ဒေမိ- မပေး၊ နိပဇ္ဇိတံ-လျောင်းခြင်းငှါ၊ ဝါ-လျောင်းခွင့်ကို၊ န ဒေမိ-
 မပေး၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြော၍၊ ဒဟရံ- ရဟန်းငယ်ကို၊ (သစေ) တဇ္ဇေတိယေဝ-
 အကယ်၍ ခြိမ်းချောက်၍သာ နေအံ့၊(ဧဝံသတိ)၊ ဒဟရေန-ရဟန်းငယ်သည်၊
 ဘန္တေ-အရှင်ဘုရား၊ သုခံ-ချမ်းချမ်းသာသာ၊ သယထ - အိပ်ရစ်ပါကုန်၊ ဣတိ-
 ဤသို့ လျှောက်၍၊ ကပ္ပံ-အပ်သောအခွင့်ကို၊ လဘိတွာ- ရ၍၊ ဝန္နိတွာ-ဝပ်ချ၍၊
 ဂန္တဗ္ဗံ-သွားရာ၏။ [ကပ္ပံ လဘိတွာတိ-ဂစ္ဆာတိ ဝုတ္တဝစနေန ကပ္ပံ လဘိတွာ၊
 ထေရဿ ဟိ အာဏတ္တိယာ ဂစ္ဆန္တဿ အနာပတ္တိ၊-ဋီကာ။] တသ္မိ-ထိုရဟန်း
 ငယ်သည်၊ ဂတေ-သွားလသော်၊ ထေရဿေဝ- ၏သာ၊ ပလိဗောဓော-တည်း၊
 စ - ဆက်၊ ပုရိမနယေနေဝ - ဖြင့်သာလျှင်၊ (နိသီဒိတွာ သာယံ ဂစ္ဆန္တောတိ
 အာဒိနာ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေန၊) အဿ-ထိုထေရ်၏၊ အာပတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ပန-ဆက်၊ အာဏတ္တိက္ခဏေယေဝ-စေခိုင်းအပ်ရာခဏ၌ပင်လျှင်၊ (ခိုင်းရာ
 ခဏတုန်းကပင်၊) ဒဟရော - ရဟန်းငယ်သည်၊ ဘန္တေ- အရှင်ဘုရား၊ မယံ-
 တပည့်တော်၏၊ (တပည့်တော်မှာ၊) ဘဏ္ဍကဓောဝနာဒိ - ဘဏ္ဍာငယ်ကို
 ဖွပ်လျှော်ခြင်း အစရှိသော၊ ကိဗ္ဗိ- တစုံတခုသော၊ ကရဏီယံ-ပြုတွယ်ကိစ္စသည်၊
 အတ္ထိ- ရှိပါ၏၊ ဣတိ- သို့၊ အထဝဒတိ- အကယ်၍ လျှောက်အံ့၊ (ဧဝံသတိ-
 သော်၊) ထေရောစ- ထေရ်သည်လည်း၊ နံ - ထို ရဟန်းငယ်ကို၊ တံ- သင်သည်၊
 ပညပေတွာ-ခင်းပြီး၍၊ ဂစ္ဆာဟိ-လော၊ (သွားတော့၊) ဣတိဝတွာ၊ ဘောဇန
 သာလတော-ဆွမ်းစားဇရပ်မှ၊ နိက္ခမိတွာ-ထွက်၍၊ အညတ္တ-အခြားအရပ်သို့၊
 ဂစ္ဆတိ-သွားအံ့၊ ပါဒုဒ္ဓါရေန-ခြေကို ကြွမြှောက်ခြင်းဖြင့်၊ ကာရေတဗ္ဗော-ပြုစေ
 ထိုက်၏၊ ဝါ-ဆုံးဖြတ်ထိုက်၏၊ တတ္ထေဝ-ထို ညောင်စောင်းအင်းပျဉ် ခင်းထားရာ
 အရပ်သို့သာ၊ ဂစ္ဆာ - သွား၍၊ သစေ နိသီဒတိ - အကယ်၍ ထိုင်အံ့၊ ပုရိမ

x x x x x x x x

အညတ္တ ဂစ္ဆတိ၊ ပါဒုဒ္ဓါရေန။ ။ညောင်စောင်းအင်းပျဉ် ခင်းထားရာ အရပ်သို့
 သွားကြောင်းလမ်းမှ အခြားသောလမ်းသို့သွားခြင်းကို “အညတ္တ ဂစ္ဆတိ”ဟု ဆိုသည်။
 ခင်းထားသောနေရာနှင့် ယခုသွားသောနေရာမှ ခဲတကျကို လွန်ပြီးဖြစ်သောကြောင့်
 လေ့လာပါတအတိက္ကမဖြင့် မဆုံးဖြတ်ဘဲ အခြား လမ်းဘက်သို့ ပဌမခြေလှမ်း ကြွလျှင်
 ဒုက္ကဋ်, ဒုတိယခြေလှမ်းကြွလျှင် ပါစိတ် ဟု ဆုံးဖြတ်ပါ။

နယေနေဝ- ရှေးနည်းဖြင့်သာလျှင်၊ အဿ- ထို ရဟန်း၏၊ လေဒူပါတာတိက္ကမေစ-ခဲတကျကို လွန်ရာအခါ၌လည်း၊ အာပတ္တိ ဟောတိ- ၏။

[ဒဟရကို စေခိုင်းပုံမှတစ်ပါး သာမဏေကို စေခိုင်းပုံကိုပြလို၍ “သစေပန” စသည်မိန့်၊] ပန-ကား၊ ထေရော-သည်၊ သာမဏေရံ-ကို၊ သစေအာဏာပေတိ-အကယ်၍ စေခိုင်းအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ သာမဏေရေ-သည်၊ တတ္ထ-၌၊ မဇ္ဇပီဌ-ညောင်စောင်းအင်းပျဉ်ကို၊ ပညပေတွာ - ခင်းပြီး၍၊ နိသိန္ဓေပိ- ထိုင်နေပါသော်လည်း၊ ဘောဇနသာလတော - ဆွမ်းစားစရပ်မှ၊ အညတ္ထ - အခြားအရပ်သို့၊ ဂစ္ဆန္တော-သွားသောထေရ်ကို၊ ပါဒုဒ္ဓါရေန-ခြေကို ကြမြောက်ခြင်းဖြင့်၊ ကာရေတဗ္ဗော-ပြုစေထိုက်၏၊ ဝါ-ဆုံးဖြတ်ထိုက်၏၊ [သာမဏေမှာ ရဟန်းငယ်လောက်တာဝန်မရှိ၊ ထို့ကြောင့် သာမဏေက စောင့်၍နေသော်လည်း အခြားအရပ်သို့ သွားသောထေရ်မှာ အာပတ်သင့်ရသည်။] ဂတ္ထော- သွားပြီး၍၊ နိသိန္ဓော-ထိုင်နေပြီးသော ထေရ်ကို၊ ပန- ဖန်၊ ဂမနကာလေ- ပြန်သွားရာအခါ၌၊ လေဒူပါတာတိက္ကမေ-ခဲတကျကို လွန်ရာအခါ၌၊ အာပတ္တိယာ-ပါစိတ်အာပတ်ဖြင့်၊ ကာရေတဗ္ဗော-၏၊ ပန-ဆက်၊ အာဏာပေန္တော-စေခိုင်းလသော်၊ ဝါ-စေခိုင်းတုန်းက၊ မဇ္ဇပီဌ-ညောင်စောင်းအင်းပျဉ်ကို၊ ပညပေတွာ-ခင်းပြီး၍၊ တတ္ထေဝ-ထိုအရပ်၌ပင်၊ နိသိဒ-ထိုင်နေဥူးလော့၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ သစေအာဏာပေတိ-အကယ်၍ စေခိုင်းအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ယတြ-အကြင်အရပ်သို့၊ (ဂန္တံ-၄။) ဣစ္ဆတိ-အလိုရှိ၏၊ တတြ-ထိုအရပ်သို့၊ ဂတ္ထော- သွားပြီး၍၊ အာဂန္တံ-ပြန်လာခြင်း၄။၊ ဝါ-ပြန်လာခွင့်ကို၊ လဘတိ- ရ၏၊ ပန-ဆက်၊ သာယံ- ညနေချမ်းအခါ၌၊ ပါကတိကံ-ပင်ကိုယ်အတိုင်းရှိသည်ကို၊ အကတွာ- မပြုမူ၍၊ ဂစ္ဆန္တဿ-ပြန်သွားသောထေရ်၏၊ လေဒူပါတာတိက္ကမေ ပါစိတ္တိယံ။

အန္တရသန္ဓိပါတေ-အကြား အကြား စည်းဝေးရာအခါ၌၊ (စည်းဝေးနေကျရက်မဟုတ်ဘဲ အကြားအကြား အစည်းအဝေး၌၊) မဇ္ဇပီဌာနိ - ညောင်စောင်းအင်းပျဉ်တို့ကို၊ ပညပေတွာ-ပြီး၍၊ နိသိန္ဓေဟိ-ထိုင်နေကုန်သော ရဟန်းတို့သည်၊ (ဝတ္တဗ္ဗံ-၅စပ်) ဂမနကာလေ- ပြန်သွားရာ အခါ၌၊ အာရာမိကာနံ- အာရာမစောင့်တို့အား၊ ဣမံ-ဤ ညောင်စောင်းအင်းပျဉ်ကို၊ ပဋိသာမေထ- သိမ်းထားလိုက်ပါကုန်၊ ဣတိ၊ ဝတ္တဗ္ဗံ- ပြောဆိုရာ၏၊ အဝတွာ-မပြောဆိုဘဲ၊ ဂစ္ဆန္တာနံ- သွားကုန်သော ရဟန်းတို့၏၊ လေဒူပါတာတိက္ကမေ - ၌၊ အာပတ္တိ- ပါစိတ်အာပတ်သည်၊ ဟောတိ၊ မဟာဓမ္မဿဝနံနာမ-ကြီးကျယ်သောတရားပွဲမည်သည်၊ ဟောတိ-ရှိ၏၊ တတ္ထ-ထို တရားပွဲ၌၊ ဥပေါသထာဂါရတောပိ - ဥပုသ်ကျောင်းဆောင်မှ၎င်း၊ ဘောဇနသာလတောပိ - ဆွမ်းစားစရပ်မှ၎င်း၊ အာဟရိတွာ - ဆောင်ယူ၍၊ မဇ္ဇပီဌာနိ-တို့ကို၊ ပညပေန္တိ- ခင်းတတ်ကြကုန်၏၊ (ဧဝံ သန္တေသော်၊) အာဝါသိကာနံယေဝ-တို့၏သာလျှင်၊ ပလိဗောဓော-တည်း၊ အာဂန္တံ၊

ကာ-တို့သည်၊ ဣဒံ - ဤ ညောင်စောင်းအင်းပျဉ်သည်၊ အမှောက်-တို့၏၊ ဥပဇ္ဈာယဿ-ဘို့၊ (ဟောတိ)၊ ဣဒံ-သည်၊ အမှောက်-တို့၏၊ အာစရိယဿ- ဆရာဘို့၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ-ဤသို့၊ သစေ ဂဏ္ဍန္တိ-ကုန်အံ့၊ (ဝေံသတိ)၊ တတော - မှ၊ ပဋ္ဌာယ- စ၍၊ တေသံယေဝ-ထို အာဂန္တုကတို့၏သာ၊ ဗလိဗောဓော - တည်း၊ ဂမနကာလေ - ပြန်သွားရာ အခါ၌၊ ပါကတိကံ-ပင်ကိုယ်အတိုင်းရှိသည်ကို၊ အကတ္တာ- မပြုမူ၍၊ လေဒ္ဓုပါတံ- ကို၊ အတိက္ကမန္တာနံ- ကျော်လွန်ကုန်သော အာဂန္တုက ရဟန်းတို့၏၊ အာပတ္တိ-ပါစိတ် အာပတ်သည်၊ ဟောတိ။

ပန-ဝါဒန္တရကား၊ မဟာပစ္စရိယံ- ၌၊ ဝုတ္တံ - အပ်ပြီ၊ (ကိံ - အဘယ်သို့ ဆိုအပ်သနည်း၊) ယာဝ - အကြင်မျှလောက်သော ကာလပတ်လုံး၊ အညေ-အခြားရဟန်းတို့သည်၊ န နိသီဒန္တိ-မထိုင်ကုန်သေး၊ တာဝ-ထို မထိုင်သေးသမျှ ကာလပတ်လုံး၊ ယေဟိ-အကြင် ရဟန်းတို့သည်၊ [အာဂန္တုကဖြစ်စေ အာဝါသိကဖြစ်စေ အကြင်ရဟန်းတို့သည်။] ပညတ္တံ-ခင်းအပ်ပြီ၊ တေသံ-ထို ခင်းသော ရဟန်းတို့၏၊ ဘာရော-တာဝန်တည်း၊ အညေသု-အခြား ရဟန်းတို့သည်၊ အာဂတ္တာ - လာ၍၊ နိသီဒန္တသု - ထိုင်ကုန်ပြီးလဒော်၊ နိသီဒန္တာနံ- ထိုင်ကုန်သော ရဟန်းတို့၏၊ ဘာရော - တည်း၊ တေ - ထို ထိုင်သော ရဟန်းတို့သည်၊ အနုဒ္ဓရိတွာဝါ-ကိုယ်တိုင် မရုပ်သိမ်းမူ၍၎င်း၊ အနုဒ္ဓရာပေတွာဝါ- သူတပါးကို မရုပ်သိမ်းစေမူ၍၎င်း၊ သစေ ဂဏ္ဍန္တိ- ကုန်အံ့၊ (ဝေံသတိ)၊ ဒုက္ကဋံ၊ ကသ္မာ- အဘယ့်ကြောင့် ဒုက္ကဋ်သာ ဖြစ်ရသနည်း၊ အနာဏတ္တိယာ-မစေခိုင်းခြင်းဖြင့်၊ (မစေခိုင်းဘဲ)၊ ပညပိတတ္တာ-ခင်းအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ။ [မဟာအဋ္ဌကထာ၌ ပါစိတ်အာပတ် ဟု ဆို၍ မဟာပစ္စရိ၌ မခိုင်းဘဲ ခင်းအပ်သော အခင်းဖြစ်၍ ဒုက္ကဋ် ဟု ဆိုသည်။]

ဓမ္မာသနေ - တရားဟောပလ္လင်ကို၊ ပညတ္တေ - ခင်းအပ်ပြီးသော်၊ ယာဝ - အကြင်မျှလောက်သော ကာလပတ်လုံး၊ ဥဿာရကောဝါ - ပါဠိသက်သက်ကို ဖြစ်စေတတ် ရွတ်ပြတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်သော်၎င်း၊ ဓမ္မကထိကောဝါ - ဓမ္မကထိကသည်သော်၎င်း၊ န အာဂစ္ဆတိ-မလာသေး၊ တာဝ-ထို မလာသေးသမျှ ကာလပတ်လုံး၊ ပညာပကာနံ- ခင်းသောရဟန်းတို့၏၊ ပလိဗောဓော- တည်း၊ တသ္မိံ-ထို ဥဿာရကပုဂ္ဂိုလ်၊ သို့မဟုတ် ဓမ္မကထိကပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အာဂတ္တာ-

x x x x x x x x x x

ဥဿာရကော ။ ။ “သရဘာဏကော-အသံသာသာဖြင့် ပါဠိကိုသာ ရွတ်ဆို တတ်သောပုဂ္ဂိုလ်” ဟု ဖွင့်၏၊ ဥဒ္ဓံ ဥဒ္ဓံ-အထက်အထက်၌၊ သာရေတိ-ပါဠိကို ဖြစ်စေ တတ်၏၊ ဣတိ ဥဿာရကော- ဟု ပြု (ဝိမတိ)၊ ပါဠိသက်သက်ကိုသာ မက အနက် အဓိပ္ပါယ်ကိုပါ ဟောပြတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို “ဓမ္မကထိက” ဟု ခေါ်သည်၊ ဓမ္မကထာယံ - တရားစကား၌ + နိယုတ္တော ဓမ္မကထိကော ” ဟု တဖွဲ့တပြု။ [“ ကထေတိတိ ကထိကော ” ဟုမပြုနိုင်၊ ထိုသို့ပြုလျှင် ဣပစ္စည်းဖြင့် “ကထကော” ဟုသာပြီးလိမ့်မည်။]

လာ၍၊ နိသိန္ဒေ-လသော်၊ တဿ-ထို ဥဿာရကပုဂ္ဂိုလ်၊ သို့မဟုတ် ဓမ္မကထိက ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ပလိဗောဓော-တည်း၊ သကလံ-အလုံးစုံသော၊ အဟောရတ္ထိ-နေညဉ့် ပတ်လုံး၊ ဓမ္မဿဝနံ - တရားနာခြင်းသည်၊ ဝါ- တရားပွဲသည်၊ ဟောတိ - အံ့၊ အညော-အခြားသော၊ ဥဿာရကောဝါ-သော်၎င်း၊ ဓမ္မကထိကောဝါ-သော်၎င်း၊ ဥဋ္ဌဟတိ-ထသွား၏၊ အညော - အခြားသော ဥဿာရကပုဂ္ဂိုလ်၊ သို့မဟုတ် ဓမ္မ ကထိက ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ နိသိဒတိ - ထိုင်လာ၏၊ ယောယော - အကြင်အကြင် ရဟန်းသည်၊ အာဂတိော-၍၊ နိသိဒတိ-၏၊ တဿ တဿ-ထိုထို ထိုင်လာသော ရဟန်း၏၊ ဘာရော-တည်း၊ ပန-ထိုသို့ ထိုင်လာသောရဟန်း၏ တာဝန်ဖြစ်ပါ သော်လည်း၊ ဥဋ္ဌဟန္တေနံ -ထသွားသော ရဟန်းသည်၊ ဣဒံ အာသနံ-ဤနေရာ သည်၊ တုမှာကံ-အရှင်ဘုရားတို့၏၊ ဘာရော- တာဝန်ပါတည်း၊ ဣတိ - ဤသို့၊ ဝတ္တာ- နောက်လာသောရဟန်းအား ပြော၍၊ ဂန္တဗ္ဗိ- သွားရာ၏၊ ဣတရသ္မိံ - အခြားသောရဟန်းသည်၊ အနာဂတေယေဝ- မလာသေးမီပင်၊ ပဌမံ-စွာ၊ နိသိန္ဒေ-ထိုင်နေသောရဟန်းသည်၊ ဥဋ္ဌာယ-၍၊ သစေပိ ဂစ္ဆတိ-အကယ်၍မူလည်း သွားအံ့၊ (ဝေံသတိ - သော်၊) တသ္မိံ စ - ထို ထသွားသောရဟန်းသည်လည်း၊ အန္တော ဥပစာရဋ္ဌေယေဝ - ဥပစာအတွင်း၌ တည်စဉ်ပင်၊ ဣတရော - အခြား သောရဟန်းသည်၊ အာဂတိော-၍၊ နိသိဒတိ-အံ့၊ ဥဋ္ဌာယ-၍၊ ဂတော-သွားသော ရဟန်းကို၊ အာပတ္တိယာ - ဖြင့်၊ န ကာရေတဗ္ဗော - မဆုံးဖြတ်ထိုက်၊ ပန-ဆက်၊ ဣတရသ္မိံ - သည်၊ အနာဂတေယေဝ - မီပင်၊ ပဌမံ- စွာ၊ နိသိန္ဒေ-ထိုင်သော ရဟန်းသည်၊ အာသနာ-နေရာမှ၊ ဥဋ္ဌာယ-၍၊ လေဇ္ဈုပါတံ-ခဲတကျအရပ်ကို၊ သစေ အတိက္ကမတိ-အံ့၊ (ဝေံသတိ)၊ အာပတ္တိယာ ကာရေတဗ္ဗော၊ စ-ဆက်၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော အဆုံးအဖြတ်တို့၌၊ လေဇ္ဈုပါတာ တိက္ကမေ-၌၊ ပဌမပါဒေ- ၌၊ ဒုက္ကဋံ၊ ဒုတိယေပါဒေ ပါစိတ္တိယံ၊ ဣတိ-သို့၊ အယံနယော-ကို၊ မဟာ ပစ္စ ရိယံ-၌၊ ဝုတ္တော-ပြီ၊ အယံ-ကား၊ ဧတ္ထ-ဤ လေဇ္ဈုပါတံ အတိက္ကမန္တ သာ အစ ရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ ဝိနိစ္ဆယော - တည်း၊ (ဣတိတလုံး အပိုထည့်၍ “ အယံ ပဒနတ္ထ ဝိနိစ္ဆယော ” ကို ပြန်လှည့်။)

စိမိလိကံ ဝါတိ အာဒိသု- အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ စိမိလိကာနာမ-စိမိလိ ကာ-မည်သည်၊ သုဓာဒိ ပရိကမ္မကတာယ-အင်္ဂတေ အစရှိသည်တို့ဖြင့် ပြုအပ် သော ပရိကမ်ရှိသော၊ (အင်္ဂတေစသည်ဖြင့် သုတ်လိမ်းအပ်သော၊) ဘူမိယာ- မြေ၏၊ ဝဏ္ဏာနုရက္ခဏတ္ထံ - အဆင်းကို စောင့်ရှောက်ခြင်း အကျိုးငှါ၊ ကတာ - ပြုအပ်သော အခင်းတည်း၊ (ဟောတိ - ဟု ရှိသည်ကား မကောင်း၊) တံ - ထို

x x x x x x x x x

သုဓာဒိ ပရိကမ္မကတာယ။ ။ ကတံ ပရိကမ္မံ ဧတိဿာတိ ပရိကမ္မကတာ၊ သုဓာ ဒိဟိ + ပရိကမ္မကတာ သုဓာဒိပရိကမ္မကတာ၊ ထက်ဝန်းကျင် အင်္ဂတေ စသည်တို့ဖြင့် သုတ်လိမ်းမှုကို “ ပရိကမ် ” ဟု ခေါ်သည်။ သုဓာဒိ၌ အာဒိဖြင့် မြေညက်၊ ဆေးအမျိုးမျိုး

အခင်းကို၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်၌၊ ဝါ-အောက်က၊ ပတ္တရိတ္တာ-ဖြန့်ခင်း၍၊ ဥပရိ-
 အထက်၌၊ ဝါ- အပေါ်က၊ ကဋ္ဌသာရကံ-သင်ဖြူးကို၊ ပတ္တရန္တိ - ဖြန့်ခင်းကြကုန်
 ၏။ ဥတ္တရတ္တရဏံနာမ- မည်သည်၊ မဇ္ဈပိဋ္ဌာနံ- တို့၏။ ဥပရိ- ၌။ အတ္တရိတဗ္ဗကံ-
 ခင်းထိုက်သော၊ ပစ္စတ္တရဏံ- အပေါ်လွှမ်းအခင်းတည်း။ [အတ္တရိယတေတိ အတ္တ
 ရဏံ၊ ဥတ္တရိ + အတ္တရဏံ ဥတ္တရတ္တရဏံ။] ဘူမတ္တရဏံနာမ-မည်သည်၊ ဘူမိယံ-
 မြေပေါ်၌၊ အတ္တရိတဗ္ဗာ-ခင်းထိုက်သော၊ [ဘူမိယံ အတ္တရိတဗ္ဗာတိ စိမိလိကာယ
 သတိ တဿာ ဥပရိ၊ အသတိ သုဒ္ဓဘူမိယံ အတ္တရိတဗ္ဗာ၊] ကဋ္ဌသာရကာဒိ ဝိက
 တိ- သင်ဖြူးအစရှိသော အထူးပြုအပ်သော အခင်းတည်း။ (“ ကဋ္ဌသာရကာဒိ
 ဝိကတိ ” ဟု ဆိုသောကြောင့် တန့်ကာမှ အထူးပြုအပ်သော သင်ဖြူးကိုယူပါ။)
 တန့်ကာနာမ - မည်သည်၊ တာလပဏ္ဍေဟိဝါ - ထန်းရွက်တို့ဖြင့် သော်၎င်း၊
 ဝါကေဟိဝါ - လျှော်တို့ဖြင့် သော်၎င်း၊ ကတတန့်ကာ - ပြုအပ်သော သပေါ၊
 ဖျာတည်း။

စမ္မာဇ္ဈောနာမ-စမ္မာဇာန်မည်သည်၊ သီဟဗျုဒ္ဓ ဒီပိ တရစ္ဆ စမ္မာဒီသုပိ- ခြင်္သေ့
 ရေ၊ ကျားရေ၊ သစ်ရေ၊ အောင်းရေ အစရှိသော အရေတို့တွင်လည်း၊ ယံကိဉ္စိ-အမှတ်
 မထား တပါးပါးသော၊ စမ္မံ-အရေတည်း။ [စမ္မဿ-အရေ၏၊ ခဏ္ဍော-အပိုင်း
 တည်း၊ စမ္မာဇ္ဈော - ပိုင်း၊] ဟိ - မှန်၊ အဋ္ဌကထာသု- ရှေး အဋ္ဌကထာတို့၌၊
 သေနာသန ပရိဘောဂေ-ကျောင်း အသုံးအဆောင်၌၊ ပဋိက္ခိတ္တစမ္မံနာမ- ပယ်
 အပ်သော အရေမည်သည်ကို၊ န ဒိဿတိ-မတွေ့မြင်အပ်၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ သီဟ
 စမ္မာဒီနံ-ခြင်္သေ့ရေ အစရှိသည်တို့ကို၊ ပရိဟရဏေယေဝ-သွားလေရာ ဆောင်ယူ
 ခြင်း၌သာ၊ ပဋိက္ခေပေါ-ပယ်မြစ်ခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော- သိထိုက်၏၊ ပါဒပုဉ္ဇနိ
 နာမ- မည်သည်၊ ရဇ္ဇုကေဟိ ဝါ- ကြိုးငယ်တို့ဖြင့်သော်၎င်း၊ ပိလောတိကာဟိ
 ဝါ - အဝတ်ပိုင်းတို့ဖြင့် သော်၎င်း၊ ပါဒပုဉ္ဇနတ္ထံ - ခြေကို သုတ်ခြင်းအကျိုးငှါ၊

x x x x x x x x

တို့ကို ယူပါ။ ထိုကဲ့သို့ အင်္ဂါတေ မြေညက် ဆေးတို့ဖြင့် သုတ်လိမ်းထားသော မြေပေါ်
 ဝယ် သင်ဖြူးတို့ကို တိုက်ရိုက်ခင်းလိုက်လျှင် အင်္ဂါတေရောင် , မြေညက်ရောင် , ဆေး
 ရောင်တို့ ပျက်သွားစရာရှိ၏။ ထိုသို့ မပျက်အောင် “ စိမိလိကာ ” ခေါ်သော အဝတ်
 ကြမ်းကို အောက်ကထားပြီးမှ သင်ဖြူးတို့ကို ခင်းကြရသည်။

ပရိဟရဏေယေဝ ။ ။ ကိုယ့်ဥစ္စာ အနေအားဖြင့် ထိုထို အရပ်သို့ သွားလေရာ
 ဆောင်ယူ၍ (ညောင်စောင်းအင်းပျဉ်စသည်တို့၌ခင်း၍) သုံးဆောင်ခြင်း၌သာ ခြင်္သေ့
 ရေစသော သားရေကိုပယ်သည်။ ကိုယ်ပိုင်မဟုတ်ဘဲ သံဃိကကျောင်းအသုံးအဆောင်
 အဖြစ်၌ကား မအပ်သော သားရေ မရှိပါ။ [သီဟစမ္မာဒီနံ ပရိဟရဏေယေဝ ပဋိ
 က္ခေပေါ ဝေဒိတဗ္ဗောတိ ဣမိနာ “ နဘိက္ခဝေ မဟာဥစ္စာနိ ဓာရေတဗ္ဗာနိ၊ သီဟစမ္မံ၊
 ဗျုဒ္ဓစမ္မံ၊ ဒီပိစမ္မံ၊ ယောဇာရေယျ၊ အဥပတ္တိ ဒုက္ကဋ္ဌဿာ ” တိ ဝေံ ဝုတ္တံဥယ ခန္ဓက
 ပါဠိယာ အဓိပ္ပါယ် ဝိဘာဝေတိ။—ဒီကာ။]

ကတာ-ပြုအပ်သော ခြေသုတ်တည်း။ [ကြီးကလေးတို့ကို ရစ်၍ ဝိုင်းပြီးထားလိုက်လျှင် ခြေသုတ်ကြီးဝန်း ဖြစ်၏။ သင်္ကန်းစုတ်တို့ကို ကြီးကျစ်၍ ဝိုင်းထားလိုက်လျှင် ပိလောတိက ခြေသုတ်ဖြစ်၏။ ရှေးက ထိုခြေသုတ်မျိုးသာရှိသည်။ ယခုအခါ ခြေသုတ်ဖုံများကိုကား အတ္တန္တရိကပုနတ္ထ ဝါသဒ္ဓါဖြင့် ယူပါ။]

ဖလကပီဋ္ဌနာမ - မည်သည်။ ဖလကမယံ - ပျဉ်ချပ်ဖြင့် ပြုအပ်သော၊ ပီဋ္ဌ-အင်းပျဉ်တည်း။ ဝါ-ထိုင်ခုံတည်း။ [ဤ ပဌမနည်းဖြင့် ဖလကပီဋ္ဌဝယ် အလယ်၌ မယပုဒ် ကြေးနုသည်ကို ပြသည်-ဟု ယောဇနာဆို၏။ “ဖလကဉ္စ+တံ+ပီဋ္ဌဉ္စာတိ ဖလကပီဋ္ဌ” ဟု အရတူ ကမ္မဓာရည်းသမာသ်ကို ပြသည် - ဟု ထင်သည်။] အထဝါ - ထိုပြင်တနည်းကား။ ဖလကဉ္စေဝ - ပျဉ်ချပ်၎င်း။ ဒါရုမယပီဋ္ဌဉ္စ - သစ်သားဖြင့်ပြုအပ်သော အင်းပျဉ်၎င်းတည်း။ [ဤ ဒုတိယနည်းအလို ဖလကနှင့် ပီဋ္ဌအရကို တမျိုးစီယူ၍ “ဖလကဉ္စ+ပီဋ္ဌဉ္စ ဖလကပီဋ္ဌ” ဟု ဒွန်သမာသ်ပြုရမည်-ဟု ပြသည်။] ဧတေန- ဤ ဖလကပီဋ္ဌ ဟူသောပါဌ်ဖြင့်၊ သဗ္ဗမ္ဘိ - အလုံးစုံလည်း ဖြစ်သော၊ ဒါရုဘဏ္ဍာဒိ-သစ်ဘဏ္ဍာ အစရှိသည်ကို၊ သင်္ဂဟိတံ-သိမ်းယူအပ်ပြီ၊ ပန-ဝါဒန္တ ရကား၊ မဟာပစ္စရိယံ-၌၊ ဝိတ္ထာရေနေဝ-အကျယ်အားဖြင့်သာလျှင်၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ [“သဗ္ဗမ္ဘိ ဒါရုဘဏ္ဍာဒိ သင်္ဂဟိတံ” ဟု တပေါင်းထည်းလုံး၍ မဆိုဘဲ ခွဲခြား၍ ဆိုထားသည်ကို “အကျယ်ဆိုအပ်ပြီ” ဟု ဆိုသည်။] (ကိံ - အဘယ်သို့ ဆိုအပ်သနည်း။) အာဓာရကံ-သပိတ်ခြေကို၎င်း၊ ပတ္တပိဓာနံ - သပိတ်ဖုံးကို၎င်း၊ ပါဒကထလိကံ-ခြေပွတ်အိုးခြမ်းကို၎င်း၊ တာလဝဏ္ဏံ-ထန်းရွက်ယပ်ဝန်းကို၎င်း၊ ဗီဇနိပတ္တကံ - ယပ်အပြားကို၎င်း၊ ယံကိဉ္စိ-အမှတ်မထား တပါးပါးသော၊ ဒါရုဘဏ္ဍံ - သစ်ဘဏ္ဍာကို၎င်း၊ အန္တမသော - အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့်၊ ပါနိယဥဠုကံ - သောက်ရေမှုတ်ကို၎င်း၊ ပါနိယသင်္ခံ - သောက်ရေ ခရုသင်းကို၎င်း၊ အဇ္ဈောကာသေ-လွင်တီးခေါင်၌၊ နိက္ခိပိတွာ- ထား၍၊ ဂစ္ဆန္တဿ - သွားသော ခုဟန်း၏၊ ဒုက္ကဋ်- တည်း၊ ဣတိ ဝုတ္တံ၊ မဟာအဋ္ဌကထာယံ ပန-၌ကား၊ သေ (သော) နယော-ဤနည်းကို၊ ဒုတိယ သိက္ခာပဒေ-၌၊ ဒဿိတော-ပြုအပ်ပြီ။

အဇ္ဈောကာသေ- လွင်တီးခေါင်၌၊ ရဇနံ - ဆိုးရည်ကို၊ ပစိတွာ - ကျိုပြီး၍၊ ရဇနဘာဇနံ- ဆိုးရည်အိုး၎င်း၊ ရဇန ဥဠုကော- ဆိုးရည်မှုတ်၎င်း၊ ရဇနဒေါဏိကာ-ဆိုးရည်ထည့်စရာ ဇလား၎င်း၊ ဣတိ-ဤသို့ အစရှိသော၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံကို၊ အဂ္ဂိသာလာယ - မီးတင်းကုဋ်၌၊ ပဋိသာမေတဗ္ဗံ - သိုမှီး သိမ်းဆည်း ရာ၏၊ အဂ္ဂိသာလာ-မီးတင်းကုဋ်သည်၊ သစေ နတ္ထိ-အံ့၊ အနောဝဿကေ- မိုဃ်းမစွပ် ခပ်သော၊ ပတ္တာရေ - တောင်၎င်း၌၊ နိက္ခိပိတဗ္ဗံ - ထားရာ၏၊ တသ္မိံပိ - ထို တောင်၎င်းသည်လည်း၊ အသတိ - သော်၊ ယတ္ထ - အကြင်အရပ်၌၊ ဩလောကေ နှာ-ကြည့်ရှုကုန်သော၊ ဘိက္ခူ-တို့သည်၊ ပဿန္တိ-အလွယ်တကူမြင်နိုင်ကုန်၏၊ ဂာဒိသေ-ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ ဌာနေ- အရပ်၌၊ ထပေတွာပိ- ထား၍လည်း။

ဂန္တု- သွားခြင်းငှါ၊ ဝန္တု- အပ်၏။ [ခြ စသည်တို့ တက်နေလျှင် အလွယ်တကူ မြင်နိုင်လေသောအရပ်၌ အခြားရဟန်းများမြင်လျှင် သုတ်သင် ရှင်းလင်းနိုင်၏။ ထို့ကြောင့် “ယတ္ထ ဩလောကေန္တာပေ၊ ထပေတွာပိ” ဟု ဆိုသည်။]

အညဿပုဂ္ဂလိကေတိ-ကား၊ ယသ္မိ-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်၌၊ ဝိဿာသဂ္ဂါဟော- အကျွမ်းဝင်ခြင်းကြောင့် ယူခြင်းသည်၊ နရူဟတိ-မတက်ရောက်၊ ဝါ-အထမမြေခံ၊ တဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ သန္တကေ-ဥစ္စာ၌၊ (အနုဒ္ဓရိတွာဝါ- ရှိ၎င်း၊ အနုဒ္ဓရာ ပေတွာဝါ-ရှိ၎င်း၊ ဂစ္ဆန္တဿ-၏။) ဒုက္ကဋ် (ဟောတိ)၊ ပန- အနွယ်ကား၊ ယသ္မိ- အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်၌၊ ဝိဿာသော - အကျွမ်းဝင်ခြင်းသည်၊ ဝါ- အကျွမ်း ဝင်ခြင်းကြောင့်ယူခြင်းသည်၊ ရူဟတိ-တက်ရောက်၏၊ ဝါ- အထမြေခံ၏၊ တဿ- ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ သန္တကံ- ဥစ္စာသည်၊ အတ္တနော- ၏၊ ပုဂ္ဂလိကမိဝ- ပုဂ္ဂလိကဥစ္စာ ကဲ့သို့၊ ဟောတိ- ၏၊ ဣတိ-ဤသို့၊ မဟာပစ္စရိယာဒိသု- မဟာပစ္စရိ အစရှိသော အဋ္ဌကထာတို့၌၊ ဝုတ္တံ- ဆိုအပ်ပြီ၊ အာပုစ္ဆိဂစ္ဆတိတိ- ကား၊ ယော ဘိက္ခုဝါ- အကြင်ရဟန်းသည်သော်၎င်း၊ ယောသာမဏေရာဝါ- သည်သော်၎င်း၊ ယော အာရာမိကောဝါ-အကြင် အာရာမစောင့်သည်သော်၎င်း၊ လဇ္ဇိ-ရှက်ခြင်းရှိသည်၊ ဟောတိ - ၏၊ အတ္တနော- ၏၊ ပလိဗောဓံဝိယ-ပလိဗောဓကိုကဲ့သို့၊ မညတိ- မှတ် ထင်၏၊ [လဇ္ဇိဟူရာ၌ လဇ္ဇိပေသလသိက္ခာကာမကို ဆိုလိုသည် မဟုတ်၊ မိမိဥစ္စာ ကဲ့သို့ ဂရုစိုက်တတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဤနေရာ၌ လဇ္ဇိ ခေါ်သည် ဟု ပြလို၍ “အတ္တနော ပလိဗောဓံ ဝိယ မညတိ” ဟု လဇ္ဇိပုဒ်ကို ထပ်၍သရုပ်ဖော်သည်။] ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ တထာရူပံ-ထိုသို့သဘောရှိသောပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ အာပုစ္ဆိ တွာ- ပန်ပြော၍၊ ဂစ္ဆတိ- ၏၊ တဿ-၏၊ အနာပတ္တိ၊ ဩတာပေန္တော ဂစ္ဆတိ တိ - ကား၊ အာတပေ - နေပူ၌၊ ဩတာပေန္တော- နေလှမ်းလျက်၊ အာဂတ္တော- ပြန်လာ၍၊ ဥဒ္ဓရိဿာမိ- ရုပ်သိမ်းအံ့၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ ဂစ္ဆတော- သွားသော ရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ။

ကေနစိ ပလိဗုဒ္ဓံ ဟောတိတိ- ကား၊ သေနာသနံ- အိပ်ရာနေရာသည်၊ ဝါ- ကို၊ ကေနစိ - တစုံတယောက်သည်၊ ဥပဒ္ဓုတံ- ကပ်၍ နှိပ်စက်အပ်သည်၊ ဝါ- နောက်ရှက်အပ်သည်၊ ဟောတိ - ဖြစ်အံ့၊ ဣတိအတ္ထော - နက်၊ ဟိ - ချဲ့၊ ဝုဗ္ဗတရော-မိမိထက်သီတင်းကြီးသော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ ဥဋ္ဌာပေတွာ-ထစေ၍၊ သစေပိ ဂဏှာတိ- အံ့၊ (ဧဝံသတိဝါ- ဤသို့ ယူသော်၎င်း၊) ယက္ခောဝါ- ဘီလူးသည် သော်၎င်း၊ ပေတောဝါ- ပြိတ္တာသည်သော်၎င်း၊ အာဂတ္တော- ၍၊ သစေပိ နိသီဒတိ- အံ့၊ (ဧဝံသတိဝါ- ဤသို့ ထိုင်သော်၎င်း၊) ကေနစိ- တစုံတယောက်သော၊ ဣဿ ရော- အစိုးရသူသည်၊ အာဂတ္တော- ၍၊ သစေ ဂဏှာတိ- အံ့၊ (ဧဝံသတိဝါ-ဤသို့ ယူသော်၎င်း၊) သေနာသနံ- သည်၊ ဝါ- ကို၊ ပလိဗုဒ္ဓံ- နောက်ရှက်အပ်သည်၊ ဟောတိ - ၏၊ ဝါပန - သည်သာမကသေး၊ သီဟဗျုဒ္ဓါဒိသု- ခြင်္သေ့ ကျား အစ

ရှိသော သတ္တဝါတို့သည်။ တံ ပဒေသံ-သို့၊ အာဂတိာ-၍၊ ငြိတေသုပိ-တည်နေပြန်
 ကုန်သော်လည်း၊ သေနာသနံ-သည်။ ဝါ-ကို၊ ပလိဗုဒ္ဓံ- နှောက်ရှက်အပ်သည်။
 ဟောတိယေဝ - သည်သာ၊ ဝေ- သို့၊ ကေနစိ- တစုံတယောက်သည်။ (သေနာ
 သနေ-ကို၊) ပလိဗုဒ္ဓေ-နှောခံရှက်အပ်သော်၊ အနုဒ္ဓရိတွာပိ-မရှုပ်သိမ်းမူ၍လည်း၊
 ဂစ္ဆတော- သွားသောရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ။ [ပလိဗုဒ္ဓေန-ဟု ရှေးစာအုပ်တို့၌
 န-ပါနေသည်ကား အပို၊] အာပဒါသုတိ-ကား၊ ဇိဝိတ မြဟ္မစရိယန္တရာယေသု-
 အသက်အန္တရာယ်၊ မြဟ္မစရိယ အန္တရာယ်တို့ကြောင့်၊ (အနုဒ္ဓရိတွာ ဂစ္ဆတော
 အနာပတ္တိ။) သေသံ ဥတ္တာနမေဝ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။ [ဤ အဋ္ဌကထာဆိုပုံနှင့်
 ကင်္ခါအဋ္ဌကထာဆိုပုံသည် မတူ၊ ကင်္ခါအဋ္ဌကထာ၌ ရှုပါ။]... ပဌမသေနာသန
 သိက္ခာပဒံ စတုတ္ထံ။

ဒုတိယသေနာသန သိက္ခာပုဒ်

ဒုတိယသေနာသန သိက္ခာပဒေ - ၌၊ ဘိသိတိ - ကား၊ မဇ္ဇကဘိသိဝါ-
 ညောင်စောင်းငယ်၏ ဘုံလျှိုသည်သော်၎င်း၊ ဝါ - ညောင်စောင်းငယ်ပေါ်၌ ခင်း
 အပ်သော ဘုံလျှိုသည်သော်၎င်း၊ ဝိဋ္ဌကဘိသိဝါ - အင်းပျဉ်ငယ်၏ ဘုံလျှိုသည်
 သော်၎င်း၊ ဝါ-အင်းပျဉ်ငယ်ပေါ်၌ ခင်းအပ်သော ဘုံလျှိုသည်သော်၎င်းတည်း။
 စိမိလိကာဒိနိပိ-စိမိလိကာအစရှိသော အိပ်ရာနေရာတို့သည်လည်း၊ ပုရိမသိက္ခာ
 ပဒေ - ရှေ့သိက္ခာပုဒ်၌၊ ဝုတ္တပ္ပကာရာနိ ယေဝ - ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိကုန်
 သည်သာ၊ သဒသံ- အဆာနှင့်တကွဖြစ်သော အခင်းကို၊ နိသီဒနန္တိ-ဟူ၍၊ ဝေဒိ
 တဗ္ဗံ၊ ပစ္စတ္တံရဏန္တိ-ကား၊ ပါဝါရေ-အပေါ်၌တဘက်သည်၎င်း၊ ကောဇဝေဝါ-
 ကော်ဇောသည်၎င်းတည်း။ ဣတိတ္ထေကမေဝ- ဤမျှလောက်ကိုသာ၊ ဝုတ္တံ- ရှေး
 အဋ္ဌကထာတို့၌ ဆိုအပ်ပြီ၊ တိဏသန္တာရေတိ- ကား၊ ယေသံကေသဉ္စိ-အမှတ်
 မထား တပါးပါးကုန်သော၊ တိဏာနံ - မြက်တို့၏၊ သန္တာရေ - အခင်းတည်း။
 ပဏ္ဏသန္တာရေ - ပဏ္ဏသန္တာရ၌၊ သေနယော- ဤနည်းတည်း၊ ပရိက္ခေပံ အတိ
 က္ကမန္တဿာတိ ဣတ္ထ - ၌၊ ပဌမပါဒံ - ပဌမခြေလှမ်းကို၊ အတိက္ကာမေန္တဿ-
 လွန်စေသောရဟန်း၏၊ ဒုတ္တံ-သည်။ (ဟောတိ။) ဒုတိယာတိက္ကာမေ-ဒုတိယ

x x x x x x x

မဇ္ဇကဘိသိ။ ။ယောဇနာ၌ “မဇ္ဇေ အတ္ထရိတဗ္ဗော မဇ္ဇကော” ဟု ကပစ္စည်းကို
 အတ္ထရိတဗ္ဗ အနက်၌သက် ဟု ကြံလေသည်။ ထိုအကြံကို စဉ်းစားပါ။ အဘယ်ကြောင့်
 နည်း၊ တယောက် အိပ်လောက်သော ညောင်စောင်းငယ်ကို မဇ္ဇကသဒ္ဓါက ဟောရိုး
 ရှိသောကြောင့်တည်း။ ထို့ကြောင့် “မဇ္ဇကေ+အတ္ထရိတဗ္ဗော+ဘိသိ=မဇ္ဇကဘိသိ” ဟု
 အတ္ထရိတဗ္ဗ အလယ်ပုဒ်ကြေသော သတ္တမီတပျုရိသ်သမာသ်ပြုပါ။ တနည်း “မဇ္ဇကဿ+
 ဘိသိ=မဇ္ဇကဘိသိ ” ဟု ဆဒ္ဓါတပျုရိသ်ပြုပါ။ ဝိဋ္ဌကဘိသိ၌လည်း နည်းတူ။

ခြေလှမ်းကို လွန်စေရာအခါ၌၊ ပါစိတ္တိယံ (ဟောတိ၊) အပရိက္ခိတ္တဿ— မကာရံ အပ်သော အာရာမိ၏၊ ဥပစာရောနာမ — ဥပစာမည်သည်၊ သေနာသနတော— အဆုံးဖြစ်သောကျောင်းမှ၊ ဒွေလေဒ္ဓုပါတာ- ခဲ ၂ ကျ အရပ်တို့တည်း။ [သေနာ သနတောတိ သဗ္ဗပစ္စိမ သေနာသနတော၊— ဒီကာ။]

အနာပုစ္ဆံဝါ ဂစ္ဆေယျာတိ ဣတ္ထ-ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိ တဗ္ဗော၊) ဘိက္ခုမိ - ရဟန်းသည်၊ သတိ- သော်၊ ဘိက္ခု- ရဟန်းကို၊ အာပုစ္ဆိ တဗ္ဗော-ပန်ပြောထိုက်၏၊ တသ္မိံ - ထိုရဟန်းသည်၊ အသတိ-မရှိလသော်၊ သာမဏေ ရော - ကို၊ (အာပုစ္ဆိ တဗ္ဗော၊) တသ္မိံ - ထို သာမဏေသည်၊ အသတိ - သော်၊ အာရာမိကော— အာရာမိစောင့်ကို၊ (အာပုစ္ဆိ တဗ္ဗော၊) တသ္မိံ- ထို အာရာမိ စောင့်သည်လည်း၊ အသတိ-သော်၊ ယေန-အကြင် ဥပါသကာသည်၊ ဝိဟာရေ- ကို၊ ကာရိတော-ဆေခံလုပ်စေအပ်ပြီ၊ သော ဝိဟာရသာမိကောဝါ-ကျောင်းရှင် ဖြစ်သော ထို ဥပါသကာကိုသော်၎င်း၊ တဿ - ထို ကျောင်းရှင်ဥပါသကာ၏၊ ကုလေ - အမျိုး၌၊ ယောကောစိဝါ - အမှတ်မရှိ တစုံတယောက်ကို သော်၎င်း၊ အာပုစ္ဆိ တဗ္ဗော - ပန်ပြောထိုက်၏၊ တသ္မိမ္မိ - ထိုကျောင်းရှင် ဥပါသကာ , ထို ကျောင်းရှင် ဥပါသကာ၏အမျိုး၌ တစုံတယောက်သည်လည်း၊ အသတိ-သော်၊ စတုသု-၄ လုံးကုန်သော၊ ပါသာဏေသု-ကျောက်ခဲတို့၌၊ မဇ္ဇ-ညောင်စောင်းကို၊ ထပေတွာ—တင်ထားပြီး၍၊ မဇ္ဇေ—ညောင်စောင်းပေါ်၌၊ အဝသေသ မဇ္ဇဝိဋ္ဌာနိ- ကြွင်းသော ညောင်စောင်းအင်းပျဉ်တို့ကို၊ အာရောပေတွာ — တင်၍၊ ဥပရိ - ၌၊ ဘိသိအာဒိကံ - ဘုံလျှိုအစရှိသော၊ ဒသဝိဓမ္မိ - ၁၀ ပါး အပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်သော၊ သေယျံ - အိပ်ရာနေရာကို၊ ရာသိံ - အစုအပုံကို၊ ကရိတွာ - ပြု၍၊ (တနည်း) ရာသိံ ကရိတွာ - စုပုံ၍၊ ဒါရုဘဏ္ဍံ - သစ်ဘဏ္ဍာကို၎င်း၊ မတ္တိကာ ဘဏ္ဍံ-မြေညက်ဘဏ္ဍာကို၎င်း၊ ပဋိသာမေတွာ-သိုမှီးသိမ်းဆည်းပြီး၍၊ ဒွါရဝါတ ပါနာနိ- တံခါးမ, လေသောက်ပြုတင်းတို့ကို၊ ပိဒဟိတွာ-ပိတ်ပြီး၍၊ ဂမိယဝတ္တံ- ခရီးသွားမည့်ပုဂ္ဂိုလ်၏ ကျင့်ဝတ်ကို၊ ပူရေတွာ- ပြည့်စေ၍၊ ဂန္ဓ ဗွံ-သွားရာ၏။

ပန- ဆက်၊ သေနာသနံ- ကျောင်းကို၊ သစေ ဩဝသတိ-အကယ်၍ မိုဃ်း စွပ်အပ်သည် ဖြစ်အံ့၊ ဆဒနတ္ထဉ္စ - မိုးခြင်းအကျိုးငှါလည်း၊ (မိုးဘိုရန်လည်း၊) တိဏံဝါ-မြက်ကိုသော်၎င်း၊ ဣဋ္ဌကာဝါ-အုဋ်ကိုသော်၎င်း၊ အာနိတာ-ဆောင်ယူ

x x x x x x x x

တသ္မိံ အသတိ ။ ။ သစေ ဘိက္ခု သာမဏေရော အာရာမိကော စာတိ တယေ၃ ဟောန္တိ၊ ဘိက္ခု အနာပုစ္ဆိတွာ သာမဏေရောဝါ အာရာမိကောဝါ န အာပုစ္ဆိ တဗ္ဗော၊ အထ သာမဏေရော အာရာမိကောစာတိ ဒွေ ဟောန္တိ၊ သာမဏေရံ အနာပုစ္ဆိတွာ အာရာမိကော န အာပုစ္ဆိ တဗ္ဗောတိ ဒဿေန္တော အာဟ “ ဘိက္ခုမိ အသတိ ” တိ အာဒိ၊ တီသုပိ အသန္တေသု အာပုစ္ဆိ တဗ္ဗ ဝိမိံ ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ “ တသ္မိမ္မိ အသတိ ” တိ အာဒိ။—ယောဇနာ။

အပ်ကုန်ပြီးသည်၊ (သစေ)ဟောန္တိ၊ သစေ စ ဥဿဟတိ - အကယ်၍မူလည်း မိုးခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်အံ့၊ [“သစေ စ ဥဿဟတိ ” ဟု (စ)ရှိလျှင် ကောင်းသည်၊] (ဧဝံသတိ- ဤသို့ ဖြစ်လသော်၊) ဆာဒေတဗ္ဗံ - မိုးရာ၏၊ နောစေ သက္ကောတိ- အကယ်၍ မိုးခြင်းငှါ မစွမ်းနိုင်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ယော ဩကာသော- အကြင် အရပ်ကို၊ အနောဝဿကော-မိုဗ်းမစွပ်အပ်၊ တတ္ထ-ထိုအရပ်၌၊ မဗ္ဗဝိဌာဒိနိ- အစရှိသည်တို့ကို၊ နိက္ခိပိတွာ- ထားပြီး၍၊ ဂန္တဗ္ဗံ- ရာ၏၊ သဗ္ဗမိ- အလုံးစုံသော ကျောင်းကိုလည်း၊ (တကျောင်းလုံးကိုလည်း၊) သစေ ဩဝဿတိ - အကယ်၍ မိုဗ်းစွပ်အပ်သည်ဖြစ်အံ့၊(ဧဝံသတိ)၊ ဥဿဟန္တေန-စွမ်းနိုင်သောရဟန်းသည်၊ အန္တောဂါမေ - ရွာတွင်း၌၊ ဥပါသကာနံ - တို့၏၊ ယရေ- အိမ်၌၊ ထပေတဗ္ဗံ- ထားရာ၏၊ တေပိ-ထို ဥပါသကာတို့သည်လည်း၊ ဘန္တေ-အရှင်ဘုရား၊ သံဃိကံ နာမ - သံဃာ့ဥစ္စာမည်သည်၊ ဘာရိယံ - ဝန်လေးပါ၏၊ အဂ္ဂိဒါဟာဒိနိ-အိမ်ကို မီးလောင်ခြင်းအစရှိသည်တို့မှ၊ ဘာယာမ-ကြောက်ပါကုန်၏၊ (အိမ်ကိုမီးလောင် လျှင် သံဃိကပစ္စည်း ပါသွားမှာ စိုးရိမ်ပါသည်-ဟူလို၊) ဣတိ-ဤသို့လျှောက်၍၊ သစေ န သမ္ပုဋိစ္ဆန္တိ-အကယ်၍ လက်မခံလိုကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ-ဤသို့ လက်မခံ လိုကုန်လသော်၊) အဇ္ဈောကာသေပိ - ၌လည်း၊ ပါသာဏာနံ- ကျောက်တို့၏၊ ဥပရိ- အထက်၌၊ မဗ္ဗံ- ကို၊ ထပေတွာ - တင်ထားပြီး၍၊ သေသံ - ကြွင်းသော ညောင်စောင်း အင်းပျဉ်စသည်ကို၊ ပုဗ္ဗေ - ၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ - ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာလျှင်၊ နိက္ခိပိတွာ - ထားပြီး၍၊ တိဏေဟိစ- မြက်တို့ဖြင့်၎င်း၊ ပဏ္ဍေ ဟိစ-တို့ဖြင့်၎င်း၊ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ-ဖုံးအုပ်၍၊ ဂန္တံ၊ ဝဋ္ဋတိ-သင့်၏၊ (မိုဗ်းမစွပ် အောင် ဖုံးအုပ်၍ ထားခဲ့ရသည်၊) (ကသ္မာ တိဏေဟိစ ပဏ္ဍေဟိစ ပဋိစ္ဆာဒေ တွာ ဂန္တံ၊ ဝဋ္ဋတိ- သင့်သနည်း၊) ဟိ(ယသ္မာ)- ကြောင့်၊ တတ္ထ- ထို ဖုံးအုပ် အပ်သော အိပ်ရာနေရာတို့တွင်၊ ယံ - အကြင် အိပ်ရာနေရာသည်၊ အင်္ဂမတ္တမိ - အစိတ်အပိုင်းမျှသည်လည်း၊ အဝသိဿတိ- ကြွင်းကျန်လတံ့၊ တံ-ထို ကြွင်းကျန် သော အိပ်ရာနေရာသည်၊ အညေသံ-သွားသောရဟန်းမှတပါးကုန်သော၊ တတ္ထ- ထိုအရပ်သို့၊ အာဂတာနံ-ရောက်လာကုန်သော၊ ဘိက္ခုနံ- တို့အား၊ ဥပကာရံ- လျော်သောကျေးဇူးကို ပြုတတ်သည်၊ ဘဝိဿတိ - လတံ့၊ ဣတိ - ဤအကျိုးကို ရစေလိုခြင်းကြောင့်၊ (တိဏေဟိစ ပဏ္ဍေဟိစ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ဂန္တံ၊ ဝဋ္ဋတိ။)

ဝိဟာရဿဥပစာရေတိ အာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ဝိဟာရဿ-၏၊ ဥပစာရောနာမ-ဥပစာမည်သည်၊ ပရိဝေဏံ-ပရိဝေဏံတည်း၊ [ကျောက်တိုက်ကြီး တခုအတွင်း၌ အသီးအသီး ကျောင်းများ၏ အကာအရံရှိလျှင် ထို အကာအရံ ပရိဝေဏံသည် ကျောင်းအသီး အသီး၏ ဥပစာတည်း၊ ပရိဝေဏန္တိ ဧကေ ကဿ ဝိဟာရဿ ပရိက္ခေပတ္တန္တရံ၊-ဗိုကော။] ဥပဌာနသာလာတိ - ကား၊ ပရိဝေဏ ဘောဇနသာလာ- ပရိဝေဏံအတွင်း၌ ဆွမ်းစားစရပ်တည်း၊ (ရွာတွင်းက ဆွမ်း

စား စရပ်မဟုတ်- ဟူလို။) မဏ္ဍပေဝါတိ- ကား၊ ပရိဝေဏ မဏ္ဍပေဝါ- ပရိဝေဏ အတွင်း၌ မဏ္ဍပ်တည်း။ (ပရိဝေဏပြင်ဘက်ကမဏ္ဍပ်မဟုတ်ဟူလို။] ရုက္ခမူလန္တိ- ကား၊ ပရိဝေဏရုက္ခမူလံ- ပရိဝေဏအတွင်း၌ သစ်ပင်၏ အနီးအောက်တည်း။ တာဝ-သမာနဝါဒမှ ရှေးဥျားစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌော-သော၊) အယံ နယော-ဤနည်းကို၊ ကုရုန္တုဋ္ဌကထာယံ-၌၊ ဝုတ္တော-အပ်ပြီ။ [“ ဝိဟာရဿ ဥပစာရောနာမ ” မှ စ၍ “ ပရိဝေဏရုက္ခမူလံ ” တိုင်အောင် ကုရုန္တုစကားကို ပယ်ရှား၍ မိမိဝါဒကို ပြလိုသောကြောင့် ကိဉ္ဇာပိဝုတ္တော ” စသည် မိန့်။] ကိဉ္ဇာပိ ဝုတ္တော - အကယ်၍ ကား ဆိုအပ်ပါပေပြီ၊ အထခေါ - ထိုသို့ပင် ဆိုအပ်ပါသော်လည်း၊ အန္တော ဝတ္ထောဝါ - အတွင်းအခန်းကို၎င်း၊ အညံ- အခြားသော၊ သဗ္ဗပရိစ္ဆန္ဒံ- အလုံးစုံ မိုးကာအပ်သော၊ ဂုတ္တသေနာသနံဝါ- လုံခြုံသော ကျောင်းကို၎င်း၊ ဝိဟာရေတိ-ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏၊ ဝိဟာရဿ ဥပစာရေတိ-ကား၊ တဿ-ထို ကျောင်း၏၊ ဗဟိ-ပြင်ဘက်၌၊ အာသန္ဓေ- အနီးဖြစ်သော၊ ဩကာသေ- အရပ်၌၊ ဥပဋ္ဌာန သာလာယံဝါတိ-ကား၊ ဘောဇနသာလာယံ ဝါ- ဆွမ်းစား စရပ်၌သော်၎င်း၊ မဏ္ဍပေဝါတိ - ကား၊ အပရိစ္ဆန္ဒေဝါပိ - ထက်ဝန်းကျင် မကာရံအပ်သည် မူလည်း ဖြစ်သော၊ ပရိစ္ဆန္ဒေဝါပိ - ထက်ဝန်းကျင် ကာရံအပ်သည်မူလည်း ဖြစ်သော၊ ဗဟုနံ-များစွာကုန်သော ရဟန်းတို့၏၊ သန္ဓိပါတမဏ္ဍပေ - စုဝေးရာ မဏ္ဍပ်၌သော်၎င်း၊ ရုက္ခမူလေ- ၌၊ ဝတ္တဗ္ဗံ - အထူးဖွင့်ဆိုဘွယ်သည်၊ နတ္ထိ။

အာပတ္တိ ဒုက္ကဋ္ဌဿာတိ (တ္ထေ)-၌၊ ဂုဇ္ဇတ္ထံ- လျှိုဝှက်အပ်သော အနက်ကို၊) ဟိ-(ဥဒ္ဓရိတွာ ဒဿေမိ)-ထုတ်၍ပြုဥျားအံ၊ ဝုတ္တပ္ပကာရံ-ဆိုအပ်ပြီးသော အပြား ရှိသော၊ ဒသဝိဓံ- ဆယ်ပါး အပြားရှိသော၊ သေယျံ- အိပ်ရာနေရာကို၊ အန္တော ဝတ္ထောဒိမိ - အတွင်းအခန်း အစရှိသော၊ ဂုတ္တဋ္ဌာနေ - လုံခြုံရာ အရပ်၌၊ ပည ပေတွာ-ခင်းပြီး၍၊ ဂစ္ဆန္တဿ-သွားသော ရဟန်း၏၊ (ပါဏိတ္တိယံ ဝုတ္တံ-၌စပ်၊) ယသ္မာ- ကြောင့်၊ သေယျာပိ-အိပ်ရာနေရာကို၎င်း၊ သေနာသနမ္ဗိ-ကျောင်းကို၎င်း၊ ဥပစိကာဟိ-ခြံတို့သည်၊ ပလုဇ္ဇတိ - ဖျက်ဆီးအပ်၏၊ (တနည်း) သေယျာပိ- သည်၎င်း၊ သေနာသနမ္ဗိ- သည်၎င်း၊ ဥပစိကာဟိ- တို့ကြောင့်၊ ပလုဇ္ဇတိ-ပျက်စီး ၏၊ ဝမ္ဗိကရာသိယေဝ - တောင်ပို၊ အစုသည်သာ၊ ဟောတိ၊ [“ ဥပစိကာဟိ ပလုဇ္ဇတိ ” ကိုပင် “ ဝမ္ဗိကရာသိ ယေဝ ဟောတိ ” ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊] တသ္မာ - ကြောင့်၊ ပါဏိတ္တိယံ - ပါဏိတ်အာပတ်ကို၊ ဝုတ္တံ- ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဗဟိပန- ပြင်ပ၌ကား၊ ဥပဋ္ဌာနသာလာဒီသု- ဆွမ်းစားစရပ် အစရှိကုန်သော အရပ်တို့၌၊ ပညပေတွာ- ပြီး၍၊ ဂစ္ဆန္တဿ- ၏၊ (ဒုက္ကဋ္ဌံ ဝုတ္တံ-၌စပ်၊) သေယျာမတ္တမေဝ- အိပ်ရာနေရာမျှသည်သာ၊ နသေယျ- ပျက်စီးရာ၏၊ ဌာနဿ- တည်ရာ အရပ်၏၊ အဂုတ္တတာယ- မလုံခြုံသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သေနာသနံ - ကျောင်းသည်၊ န နသေယျ- မပျက်စီးရာ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တတ္ထေ- ဤ ဥပဋ္ဌာနသာလာ အစရှိသော

အရပ်တို့၌၊ ဒုက္ကဋ်-ဒုက္ကဋ်အာပတ်ကို၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ မဇ္ဇိဝါ ဝိဋ္ဌိဝါတိ ဧတ္ထ- ယသ္မာ-
 ကြောင့်၊ မဇ္ဇ ဝိဋ္ဌိ - ကို၊ သဟဿာ- အဆောတလျင်၊ ဥပစိကာဟိ - ခြံတို့သည်၊
 ခါယိတံ - ခဲစားခြင်းငှါ၊ န သက္ကာ - မတတ်နိုင်၊ တသ္မာ, တံ- ထို ညောင်စောင်း
 အင်းပျဉ်ကို၊ ဝိဟာရေပိ-ကျောင်းတွင်း၌လည်း၊ သန္တရိတွာ-ခင်းပြီး၍၊ ဂစ္ဆန္တ
 သ-၏၊ ဒုက္ကဋ် ဝုတ္တံ၊ ဝိဟာရူပစာရေပန - ကျောင်း၏ ဥပစာ၌ကား၊ တံ - ထို
 ညောင်စောင်း အင်းပျဉ်ကို၊ ဝိဟာရစာရိကံ - ကျောင်းစဉ် လှည့်လည်ခြင်းကို၊
 အာဟိဏ္ဏန္တာပိ - လှည့်လည်ကုန်သော ရဟန်းတို့သည်လည်း၊ ဒိသ္မာ-၍၊ ပဋိ
 သာမေသန္တိ-သိုမှီး သိမ်းဆည်းကုန်လတံ၊ (တသ္မာ ဒုက္ကဋ် ဝုတ္တံ-ဟူလို။)

ဥဒ္ဒရိတွာ ဂစ္ဆတိတိ ဧတ္ထ - ပါဌ၌၊ ဥဒ္ဒရိတွာ - ရုပ်သိမ်း၍၊ ဂစ္ဆန္တေန -
 သွားသော ရဟန်းသည်၊ မဇ္ဇဝိဋ္ဌကဝါနံ- ညောင်စောင်းအင်းပျဉ်ငယ်ကို ဖွဲ့ကြက်
 ကြောင်းဖြစ်သော ကြိမ်, အဝတ်ပြား အစရှိသော၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံကို၊ အပနေတွာ-
 ဖယ်ရှား၍၊ သံဟရိတွာ- ခေါက်လိပ်၍၊ စိဝရဝံသေ- သင်္ကန်းတန်းဝါး၌၊ လဂ္ဂေ
 တွာ-ချိတ်၍၊ ဂန္တဗ္ဗံ - ရာ၏၊ ပစ္စွာ-နေခံမှ၊ အာဂတိန္တာ-၍၊ ဝသနက ဘိက္ခုနာ
 ပိ - နေမည့် ရဟန်းသည်လည်း၊ ပုန- တဖန်၊ မဇ္ဇိဝါ - ကိုသော်၎င်း၊ ဝိဋ္ဌိဝါ-
 ကိုသော်၎င်း၊ ပညပေတွာ- ပြီး၍၊ သယိတွာ- အိပ်ပြီး၍၊ ဂစ္ဆန္တေန - လသော်၊
 တထေဝ - ထို ရှေးအတူသာလျှင်၊ ကာတဗ္ဗံ - ပြုရာ၏၊ အန္တော ကုဋ္ဌတော- နံရံ
 အတွင်းမှ၊ သေယျံ- ကို၊ ဗဟိကုဋ္ဌေ - နံရံပြင်ပ၌၊ ပညပေတွာ - ၍၊ ဝသန္တေန-
 နေသော ရဟန်းသည်၊ ဂမနကာလေ-ပြန်သွားရာ အခါ၌၊ ဂဟိတဋ္ဌာနေယေဝ-
 ယူအပ်ရာအရပ်၌သာလျှင်၊ ပဋိသာမေတဗ္ဗံ-၏၊ ဥပရိပါသာဒတော-ပြာသာဒ်၏
 အထက်ထပ်မှ၊ ဩရောပေတွာ-အောက်သို့ ချ၍၊ ဟေဋ္ဌာပါသာဒေ- ပြာသာဒ်၏
 အောက်ထပ်၌၊ ဝသန္တဿပိ-၏လည်း၊ ဧသေဝနယော၊ (ယူအပ်ခဲ့ရာ အရပ်၌
 သိုမှီးသိမ်းဆည်းထားခဲ့ပါ-ဟူလို၊) ရတ္တိဋ္ဌာန ဒိဝါဋ္ဌာနေသု- ညဉ့်နေရာ နေနေရာ
 တို့၌၊ မဇ္ဇဝိဋ္ဌိ- ညောင်စောင်းအင်းပျဉ်ကို၊ ပညပေတွာပိ- ခင်းပြီး၍လည်း၊ ဂမန
 ကာလေ- သွားရာအခါ၌၊ ပုန - တဖန်၊ ဂဟိတဋ္ဌာနေယေဝ - ယူအပ်ရာ အရပ်၌
 သာလျှင်၊ ထပေတဗ္ဗံ-ပြန်ထားရာ၏။

အာပုစ္ဆံ ဂစ္ဆတိတိ ဧတ္ထ-၌၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတံကား၊ အာပုစ္ဆိ တဗ္ဗာနာ
 ပုစ္ဆိ တဗ္ဗံဝိနိစ္ဆယော-ပန်ပြောထိုက် မပန်ပြောထိုက် အဆုံးအဖြတ်တည်း၊ တာဝ-
 ပါသာဏ ဝိဋ္ဌိ စသည်တို့မှ ရှေးဥျးစွာ၊ (နိဗ္ဗိဋ္ဌာယံ-သော၊) ဘူမိယံ-မြေပေါ်၌၊
 ယာ ဒိဃသာလာဝါ- အကြင် တန်းလျားရှည်စရပ်သည် သော်၎င်း၊ ယာ ပဏ္ဏ

x x x x x x x x x x

မဇ္ဇဝိဋ္ဌကဝါနံ။ ။ ယေန မဇ္ဇိဝါ ဝိဋ္ဌိဝါ ဝိနန္တိ၊ တံ မဇ္ဇဝိဋ္ဌကဝါနံ၊ ယေန- အကြင်
 အဝတ်ပြား, ကြိမ်စသည်ဖြင့်၊ မဇ္ဇိဝါ-ညောင်စောင်းကိုသော်၎င်း၊ ဝိဋ္ဌိဝါ-အင်းပျဉ်ကို
 သော်၎င်း၊ ဝိနန္တိ-ဖွဲ့ကြက်ကြကုန်၏၊ တံ-ထိုဖွဲ့ကြက်ကြောင်းဖြစ်သော ကြိုးအဝတ်ပြား
 ကြိမ်စသည်သည်၊ မဇ္ဇဝိဋ္ဌကဝါနံ-မည်၏၊ ဤဋီကာအတိုင်း “မဇ္ဇဝိဋ္ဌကဝါနံ” ဟု ရှိပါစေ။

သာလာဝါ-အကြင် သစ်ရွက်မိုးစရပ်သည် သော်၎င်း၊ ဟောတိ-ရှိ၏၊ ရုက္ခတ္ထမ္ဘေ သု - သစ်သားတိုင်တို့၌၊ ယံ ကတဂေဟံဝါ - အကြင် ဆောက်လုပ်အပ်သော ကျောင်းသည် သော်လည်း၊ ဥပစိကာနံ - ခြံတို့၏၊ ဥဋ္ဌာနဋ္ဌာနေ - ပေါ်ထွက်ရာ အရပ်၌၊ (ခြံပေါ်သော အရပ်၌) ဟောတိ - ၏၊ (“ ဥဋ္ဌာနဋ္ဌာနံ ” မရှိသင့်၊) တတော - ထိုစရပ် ထိုကျောင်းမှ၊ (ဒီဃသာလာ , ပဏ္ဏသာလာ , ခြံပေါ်သော အရပ်၌ ဆောက်အပ်သောကျောင်းမှ) ပတ္တမန္တေန-ဖဲသွားသော ရဟန်းသည်၊ အာပုစ္ဆိတွာဝ - ပန်ပြော၍သာလျှင်၊ ပတ္တမိတဗ္ဗံ - ဖဲသွားရာ၏၊ (ပတ္တမန္တေန တာဝဟု တာဝပါနေသည်ကား ပိုဟန်တူသည်) ဟိ-မှန်၊ တသ္မိံ-ထိုကျောင်းကို၊ ကတိပယာနိ - အနည်းငယ်ကုန်သော၊ ဒွိဝသာနိ - ရက်တို့ပတ်လုံး၊ အဇဂ္ဂိယ မာနေ - မသုတ်သင်အပ်သော်၊ ဝမ္ဘိကာဝ - တောင်ပို့ တို့သည်သာ၊ သန္တိဋ္ဌန္တိ- ကောင်းစွာတည်ကုန်၏။ [ကေဂုဏ်ရှိလျှင် ကောင်း၏။]

ပန- ကား၊ ပါသာဏပိဋိယံ ဝါ - ကျောက်ဖျာပေါ်၌သော်၎င်း၊ ပါသာဏတ္ထမ္ဘေသုဝါ-ကျောံတိုင်တို့၌ သော်၎င်း၊ ယံ ကတသေနာသနံ-အကြင်ဆောက်လုပ် အပ်သော ကျောင်းသည်သော်၎င်း၊ ယံ သိလုစွယလေဏံဝါ - အကြင် တောင်၌ လှိုင်ဂူသည်သော်၎င်း၊ ယံ သုဓာလိတ္တသေနာသနံဝါ - အကြင် အင်္ကျီတို့ဖြင့် လိမ်းကျံအပ်သော ကျောင်းသည်သော်၎င်း၊ (အတ္ထိ)၊ ယတ္ထ - အကြင်ကျောင်း ၌၊ ဥပါစိကာသင်္ကာ- ခြံတို့၌ဖြစ်သော ယုံမှားဘွယ်သည်၊ နတ္ထိ၊ (ခြံတက်လိမ့်မည် ဟု ယုံမှားစရာမရှိ- ဟူလို) တတော- ထိုကျောင်းမှ၊ ပတ္တမန္တဿ- ဖဲသွားသော ရဟန်း၏၊ အာပုစ္ဆိတွာဝိ- ၍၎င်း၊ အနာပုစ္ဆိတွာဝိ- ဘဲ၎င်း၊ ဂန္တံ၊ ဝဇ္ဇတိ၊ ပန- ထိုသို့ပင် အပ်ပါသော်လည်း၊ အာပုစ္ဆိနံ- ပန်ပြောခြင်းသည်၊ ဝတ္တံ- ကျင့်ဝတ် တည်း၊ တာဒိသေဝိ- ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်လည်း ဖြစ်သော၊ [ပီသည် သမ္ဘာဝနာ၊ ခြံတက်ဘို့ ယုံမှားဘွယ် မရှိသည်ကို သမ္ဘာဝနာ ပြုသည်။] သေနာသနေ - ၌၊ ဧကေန- တဖက်သော၊ ပဿေန - နံပါးဖြင့်၊ ဥပစိကာ - တို့သည်၊ သစေ အာရော ဟန္တိ- နအံ၊ (ဝေံသတိ)၊ အာပုစ္ဆိတွာဝ- ပန်ပြော၍သာ၊ ဂန္တဗ္ဗံ- ရာ၏။

ပန- ဆက်၊ အဂန္တုကော - အာဂန္တုကဖြစ်သော၊ ယောဘိက္ခု - သည်၊ သံဃိကံ-သံဃိကဖြစ်သော၊ သေနာသနံ-ကို၊ ဂဟေတွာ- သီးခြားယူ၍၊ ဝသန္တိ- နေသော၊ ဘိက္ခံ-သို့၊ အနုဝတ္တန္တော-အစဉ်လိုက်လျက်၊ အတ္တနော-ဘို့၊ သေနာ သနံ-ကို၊ အဂ္ဂဟေတွာ - သီးခြားမယူဘဲ၊ ဝသတိ - ၏၊ ယာဝ- လုံး၊ သော-ထို အာဂန္တုကရဟန်းသည်၊ (သေနာသနံ) န ဂဏှတိ-သီးခြားမယူသေး၊ တာဝ- ထို မယူသေးသမျှ ကာလပတ်လုံး၊ တံ သေနာသနံ-ထိုကျောင်းသည်၊ ပုရိမဘိက္ခု သေဝ- ရှေ့ဖြစ်သော ရဟန်း၏သာ၊ ပလိဗောဓော - တည်း၊ ယဒါပန-အကြင် အခါ၌ကား၊ သော-ထို အာဂန္တုကရဟန်းသည်၊ သေနာသနံ-ကို၊ ဂဟေတွာ- သီးခြားယူ၍၊ အတ္တနော- ၏၊ ဣဿရိယေန- အစိုးရသူ၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ဝသတိ-၏။

တတော-ထိုအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ အာဂန္တုကဿေဝ-အာဂန္တုကရဟန်း၏သာ၊ ပလိဗောဓေ-တည်း၊ ဥဘောပိ-အာဂန္တုက အာဝါသိကရဟန်း ၂ ပါးတို့သည် လည်း၊ ဝိဘဇိတွာ-ခွဲခြားဝေဘန်၍၊ (ကျောင်းတကျောင်းထည်း၌ ဤဘက်အပိုင်းက အရှင်ဘုရားဘို့၊ ဤဘက်အပိုင်းက တပည့်တော်ဘို့ ဟု ခွဲခြားဝေဘန်၍၊) သစေ ဂဏ္ဍိ-အကယ်၍ ယူကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) ဥဘိန္ဒုမ္ပိ-အာဂန္တုက၊ အာဝါသိက ရဟန်း ၂ ပါး တို့၏လည်း၊ ပလိဗောဓေ - တည်း၊ ပန - ဝါဒန္တရကား၊ မဟာပစ္စရိယံ-၌၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ (ကိ-အဘယ်သို့ဆိုအပ်သနည်း၊) ဒုတ္တယော- ၂ ပါး ၃ ပါးကုန်သော ရဟန်းတို့သည်၊ ဧကတော- တပေါင်းတည်း၊ ဟုတွာ၊ သစေ ပညပေန္တိ-အကယ်၍ ခင်းကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ-သော်၊) ဂမနကာလေ- ပြန်သွားရာ အခါ၌၊ သဗ္ဗေဟိဝိ- အလုံးစုံကုန်သော ရဟန်းတို့သည်လည်း၊ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗိ- ရာ၏၊ တေသု-ထိုရဟန်းတို့တွင်၊ ပဋ္ဌမံ-ရှေးဥးစွာ၊ ဂစ္ဆန္တော-သွားသောရဟန်း သည်၊ ပစ္ဆိမော-နောင်ဖြစ်သောရဟန်းသည်၊ ဇဂ္ဂိဿတိ-စောင့်ရှောက်လိမ့်မည်၊ ဣတိ-ဤသို့၊ အာဘောဂံ-နှလုံးသွင်းမှုကို၊ ကတွာ-၍၊ စေ ဂစ္ဆတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ဝဇ္ဇတိ၊ ပစ္ဆိမဿ-နောက်ဆုံးဖြစ်သော ရဟန်း၏၊ အာဘောဂေန-နှလုံးသွင်းခြင်း ကြောင့်၊ မုတ္တိ- အာပတ်မှ လွတ်မြောက်ခြင်းသည်၊ နတ္ထိ၊ (နောက်ဆုံးရဟန်းမှာ မိမိ၏နောက်၌ စောင့်ရှောက်မည့်သူ မရှိသောကြောင့် “နောက်ပုဂ္ဂိုလ် စောင့်ရှောက် လိမ့်မည်” ဟု အာဘောဂပြုသော်လည်း အာပတ်မှမလွတ်-ဟူလို၊) ဗဟု-များစွာ ကုန်သော ရဟန်းတို့သည်၊ ဧကံ - ရဟန်းတပါးကို၊ ပေသေတွာ - စေလွှတ်၍၊ သန္တရာပေန္တိ - ခင်းစေကုန်အံ့၊ ဂမနကာလေ - ပြန်သွားရာအခါ၌၊ သဗ္ဗေဟိဝိ- အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့သည် သော်လည်း၊ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗိ- ရာ၏၊ ဧကံ- ရဟန်း တပါးကို၊ ပေသေတွာဝါ- စေလွှတ်၍ သော်လည်း၊ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗိ- ရာ၏၊ (ဤ၌ ဣတိထည့်၍ “မဟာပစ္စရိယံ ပန ဝုတ္တံ ” ဟု ပြန်လှည့်သင့်၏-ဟု ထင်သည်။)

အညတော-အခြားသော ကျောင်းမှ၊ မဇ္ဇပိဋ္ဌာဒီနိ-ညောင်စောင်းအင်းပျဉ် အစရှိသည်တို့ကို၊ အာနေတွာ- ဆောင်ယူ၍၊ အညတြ-အခြားသော ကျောင်း၌၊ ဝသိတွာပိ-နေပြီး၍လည်း၊ ဂမနကာလေ - ပြန်သွားရာ အခါ၌၊ တတ္ထေဝ - ထို မူလကျောင်းသို့သာ၊ နေတဗ္ဗာနိ - ပြန်ဆောင်ထိုက်ကုန်၏၊ အညာဝါသတော- အခြားသော နေရာမှ၊ အာနေတွာ-၍၊ ဝသမာနဿ- နေစဉ်၊ အညော - သော၊ ဝုမုတရော- သီတင်းကြီးသူသည်၊ သစေ အာဂစ္ဆတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) န ပဋိဗာဟိ တဗ္ဗော - ထိုက်၊ ဘန္တေ- ရား၊ မယာ - တပည့်တော်သည်၊ အညာဝါသတော- အခြားသော နေရာမှ၊ အာနိတံ - ဆောင်ယူအပ်ပါပြီ၊ ပါကတိကံ - ပင်ကိုယ် သဘောရှိသည်ကို၊ ကရေယျာထ- ပြုရစ်ပါကုန်၊ ဣတိ- သို့၊ ဝတ္တဗ္ဗိ- လျှောက်ရာ ၏၊ တေန- ထို သီတင်းကြီးသူသည်၊ ဧဝံ- ဤသင်ပြောသည့်အတိုင်း၊ ကရိဿာမိ- အံ့၊ ဣတိ- သို့၊ သမ္ပုဋ္ဌိတေ- ဝန်ခံအပ်သော်၊ ဣတရဿ- အခြားသော သီတင်းငယ်

ရဟန်းအား၊ ဂန္တု ဝန္တတိ၊ ဧဝံ-သို့၊ အညတ္ထ-အခြားသောအရပ်သို့၊ ဟရိတွာပိ-
 ဆောင်ယူ၍လည်း၊ သံဃိကပရိဘောဂေန - သံဃိကပစ္စည်းကို သုံးဆောင်နည်း
 ဖြင့်၊ ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ - သုံးဆောင်စဉ်၊ နဋ္ဌိဝါ - ပျောက်သော အိမ်ရာနေရာသည်
 သော်၎င်း၊ ဇိဏ္ဏံဝါ - ဆွေးမြည့်သော အိမ်ရာနေရာ သည်သော်၎င်း၊ စောရေဟိ-
 ခိုးသူတို့သည်၊ ဟင်္ဂံဝါ - ဆောင်ယူအပ်သော အိမ်ရာနေရာသည်သော်၎င်း၊ ဂီဝါ-
 ဘဏ္ဍာစားသည်၊ နဟောတိ-မဖြစ်၊ ပန-ကား၊ ပုဂ္ဂလိကပရိဘောဂေန- ပုဂ္ဂလိက
 ပစ္စည်းကို သုံးဆောင်နည်းဖြင့်၊ ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ- သုံးဆောင်စဉ်၊ (နဋ္ဌိဝါ ဇိဏ္ဏံဝါ
 စောရေဟိ ဟင်္ဂံဝါ) ဂီဝါ ဟောတိ၊ အညဿ - အခြားပုဂ္ဂိုလ်၏၊ မဇ္ဇပိဋ္ဌပန-
 ညောင်စောင်းအင်းပျဉ်ကိုကား၊ သံဃိက ပရိဘောဂေနဝါ - သံဃိက ပစ္စည်းကို
 သုံးဆောင်နည်းဖြင့်သော်၎င်း၊ ပုဂ္ဂလိက ပရိဘောဂေနဝါ - ပုဂ္ဂလိကပစ္စည်းကို
 သုံးဆောင်နည်းဖြင့်သော်၎င်း၊ ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ- သုံးဆောင်စဉ်၊ နဋ္ဌိ-ပျောက်သော
 ညောင်စောင်းအင်းပျဉ်သည်၊ ဂီဝါယေဝ - ဘဏ္ဍာစားသာတည်း၊ (ဣတိ-ကား၊
 အာပုစ္ဆိ တဗ္ဗာနာပုစ္ဆိ တဗ္ဗဝိနိစ္ဆယော-တည်း။)

ကေနစိ ပလိဗုဒ္ဓံ ဟောတိတိ-ကား၊ ဝုရုတရဘိက္ခု၊ ပေ၊ သပ္ပါဒိသု-သီတင်းကြီး
 ရဟန်း၊ အစိုးရသူ၊ ဘီလူး၊ ခြင်္သေ့၊ သားရဲ၊ မြွေဟောက် အစရှိသည်တို့တွင်၊
 ယေနကေနစိ- အမှတ်မရှိ တစုံတခုသည်၊ သေနာသနံ- သည်၊ ဝါ-ကို၊ ပလိဗုဒ္ဓံ-
 နောက်ရှက်အပ်သည်၊ ဟောတိ- အံ၊ သာပေက္ခော ၊ ပေ၊ ဟောတိတိ - ကား၊
 အဇ္ဇေဝ - ယနေ့၌ပင်၊ အာဂတိံ - ပြန်လာ၍၊ ပဋိ ဇဂ္ဂိဿာမိ - သုတ်သင်အံ၊
 (ရှင်သိမ်းအံ၊) ဣတိဧဝံ- သို့၊ သာပေက္ခော- ဝုရုတရဘိက္ခုခြင်းရှိသည်၊ (ဟုတွာ၊)
 နဒီပါရံ ဝါ- မြစ်၏ တဖက်ကမ်းသို့ သော်၎င်း၊ ဝါမန္တရံဝါ- ရွာတပါးသို့သော်
 ၎င်း၊ ဂတိံ - သွားပြီး၍ (သွားပြီးနောက်)၊ ယတ္ထ- အကြင် အရပ်၌၊ အဿ-
 ထိုရဟန်း၏၊ ဂမနစိတ္တံ- ခရီးသွားကြောင်းစိတ်သည်၊ (ဆက်လက်၍ ခရီးသွားလို
 သော စိတ်သည်၊) ဥပ္ပန္နံ- ဖြစ်ပြီ၊ တတ္ထေဝ-ထိုအရပ်၌ပင်၊ ဌိတေ- တည်လျက်၊
 ကဋ္ဌိ-တစုံတယောက်ကို၊ ပေသေတွာ-စေလွှတ်၍၊ အာပုစ္ဆိတိ-အံ၊ [သာပေက္ခော
 ၊ ပေ၊ အာပုစ္ဆိတိ၏ အဖွင့်၊] နဒီပူရရာဇစောရာဒိသု - မြစ်ရေ ပြည့်ခြင်း၊ မင်း၊
 ခိုးသူ အစရှိသည်တို့တွင်၊ ကေနစိဝါ - တစုံတခုသည် သော်လည်း၊ ပလိဗုဒ္ဓေါ
 ဥပဒ္ဓုတော - နှိပ်စက်အပ်သည်၊ ဟောတိ - အံ၊ ပစ္စာဂန္တု - ပြန်လာခြင်းငှါ၊ န
 သက္ကာတိ - အံ၊ [ပါဠိတော်၌ ကေနစိ ပလိဗုဒ္ဓေါ အဖွင့်၊] ဧဝံ ဘူတဿပိ-
 ဤသို့ဖြစ်သော ရဟန်း၏လည်း၊ အနာပတ္တိ၊ သေသံ-ကြွင်းသောအစိအရင်သည်၊
 သမုဠာနာဒိဟိ- သမုဠာန်အစရှိသည်တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ-တကွ၊ ပဌမသိက္ခာပဒေ-၌၊
 ဝုတ္တနယမေဝ - ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းရှိသည်သာ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။...ပဉ္စမံ-
 သော၊ ဒုတိယ သေနာသန သိက္ခာပဒံ- တည်း။

အနုပဓဇ္ဇ သိက္ခာပုဒ်

ဆဋ္ဌသိက္ခာပဒေ-၌၊ ပလိဗုန္ဓေန္တိတိ-ကား၊ ပဌမတရံ-ရှေးဥားစွာ၊ ဂတိော-
 သွားပြီး၍၊ ပတ္တစီဝရံ-ကို၊ အတိဟရိတွာ-ရှေးရှုဆောင်ယူ၍၊ ရုမ္ဘိတွာ-ပိတ်ဆို့-
 ၍၊ တိဋ္ဌန္တိ-တည်နှင့်ကြကုန်၏။ ထေရာ ဘိက္ခု၊ ဝုဋ္ဌာပေန္တိတိ-ကား၊ အာဝုသော-
 ငါ့ရှင်တို့၊ အမှာကံ- ငါတို့၏ (အထံသို့)၊ (သေယျာ-အိပ်ရာနေရာသည်၊)
 ပါပုဏာတိ - ရောက်၏၊ ဣတိ - ဤသို့ ပြော၍၊ ဝဿဂ္ဂေန - ဝါ အပိုင်းအခြား
 အားဖြင့်၊ ဝါ - ဝါစဉ်အားဖြင့်၊ ဂဟေတွာ- ၍၊ ဝုဋ္ဌာပေန္တိ- ထစေကြကုန်၏။
 အနုပဓဇ္ဇသေယံ၊ ကပေန္တိတိ- ကား၊ ဘန္ဓေ- အရှင်ဘုရားတို့၊ တုမှာကံ- အရှင်
 ဘုရားတို့၏ (အထံသို့)၊ မဇ္ဇဋ္ဌာနံယေဝ-ညောင်စောင်းတည်ရာ အရပ်သည်သာ၊
 ပါပုဏာတိ- ရောက်၏၊ သဗ္ဗော- သော၊ ဝိဟာရေ- သည်၊ န (ပါပုဏာတိ)-
 မရောက်ပါ။ အမှာကံ - တပည့်တော်တို့၏ (အထံသို့)၊ ဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ ဣဒံ
 ဋ္ဌာနံ - ဤ ကြွင်းကျန်သော အရပ်သည်၊ ပါပုဏာတိ- ၏၊ ဣတိ- ဤသို့ ပြော၍၊
 အနုပဝိသိတွာ - အနီးသို့ကပ်ဝင်၍၊ (အနုပဓဇ္ဇ၏အဖွင့်၊) မဇ္ဇပီဌံ-ကို၊ ပည
 ပေတွာ- ၍၊ နိသီဒန္တိပိ- ထိုင်လည်း ထိုင်ကြကုန်၏။ နိပဇ္ဇန္တိပိ- လျောင်းလည်း
 လျောင်းကြကုန်၏။ သဇ္ဈာယမ္ပိ - စာအံခြင်းကိုလည်း၊ ကရောန္တိ - ပြုကြကုန်၏။

ဇာနန္တိ-ကား၊ အယံ-ဤ ရဟန်းကို၊ အနုဋ္ဌာပနီယော - အိပ်ရာ နေရာမှ
 မထစေထိုက်၊ ဣတိ-သို့၊ ဇာနန္တော - သိလျက်၊ တေနေဝ - ထို့ကြောင့်ပင်၊
 (ထိုသို့ မထစေထိုက် ဟု သိသူကို “ဇာနံ” ဟု ဆိုလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊)
 အဿ-ထို ဇာနံ ဟူသော ပုဒ်၏၊ ဝိဘဏံ - အကျယ်ဝေဘန်ရာ ပဒဘာဇနိ၌၊
 ဝုဗ္ဗောတိ ဇာနာတိတိ အာဒိ-ဝုဗ္ဗောတိ ဇာနာတိ အစရှိသော စကားကို၊ (ဘဂ
 ဝတာ၊) ဝုတ္တံ၊ ဟိ-ချဲ့၊ ဝုဗ္ဗော-သီတင်းကြီးသူကို၊ အတ္တနော - မိမိထက်၊ ဝုဗ္ဗ
 တာယ-ကြီးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အနုဋ္ဌာပနီယော-အိပ်ရာနေရာမှ မထစေ
 ထိုက်၊ ဝါ-ထ၍ မသွားစေထိုက်၊ ဂိလာနော-ကို၊ ဂိလာနတာယ-မကျန်းမမာ၊
 သနားစရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (အနုဋ္ဌာပနီယော)၊ ပန-ကား၊ သံဃော-သည်၊
 ဘဏ္ဍာဂါရိကဿဝါ-ဘဏ္ဍာတိုက်စိုး ရဟန်းအားသော်၎င်း၊ (ဒေတိ- ၌စပ်၊)
 ဝါ-၏သော်၎င်း၊ (ဂုဏဝိသိဋ္ဌတံ ၌စပ်၊) ဓမ္မကထိက ဝိနယဓရာဒီနံဝါ - ဓမ္မ
 ကထိက ရဟန်း၊ ဝိနည်းမိုရ် ရဟန်းအစရှိသော ရဟန်းတို့အားသော်၎င်း၊ ဝါ-
 တို့၏သော်၎င်း၊ ဂဏဝါစက အာစရိယဿဝါ-ဂိုဏ်းကိုစာချသော ဆရာအား
 သော်၎င်း၊ ဝါ- ၏သော်၎င်း၊ ဗဟူပကာရတံ-များသော လျော်သော ကျေးဇူးကို
 ပြုတတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို၎င်း၊ ဂုဏဝိသိဋ္ဌတံစ - ဂုဏ်အားဖြင့် ထူးကဲကုန်
 သည်၏ အဖြစ်ကို၎င်း၊ သလ္လက္ခေန္တော - မှတ်သားလျက်၊ ဓဝဝါသတ္တာယ-
 အမြဲ နေခြင်းအကျိုးငှါ၊ ဝိဟာရံ- ကို၊ သမ္ပန္နိတွာ-၍၊ ဒေတိ၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊
 ယဿ - အကြင် ရဟန်းအား၊ သံဃေန- သည်၊ ဒိန္နော- ပြီ၊ သောပိ- ထို ရဟန်း

ကိုလည်း၊ အနုဋ္ဌာပနိယော၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤ ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်၊ ဂိလာနဿာပိ-
 အားလည်း၊ သံဃောယေဝ- သည်ပင်၊ အနုစ္ဆရိကံ- လျောက်ပတ်သော၊ သေနာ
 သနံ- ကို၊ ကာမံဒေတိ-အကယ်၍ ပေးပါပေ၏၊ ပန-ထိုသို့ပင်ပေးပါသော်လည်း၊
 (ဘဏ္ဍာဂါရိက စသည်နှင့် ဂိလာနတို့အား သံဃဒိန္နချင်း တူပါသော်လည်း၊)
 ဂိလာနော- ကို၊ အပလောကေတွာ - ပန်ပြော၍၊ သံဃေန - သည်၊ အဒိန္နသေနာ
 သနော - မပေးအပ်သော ကျောင်းရှိသည်၊ (သမာနော)ပိ- လည်း၊ န ပိဠေ
 တဗ္ဗော-မနှိပ်စက်ထိုက်၊ အနုကမ္ပိတဗ္ဗော- သနားစောင့်ရှောက်ထိုက်၏၊ ဣတိ-
 ဤအနက်ကို၊ ဒဿေတုံ-ငှါ၊ ဝိသုံ-သံဃဒိန္နမှသီးခြား၊ ဝုတ္တော-မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။

စ-ဆက်၊ ဥပစာရေတိ ဧတ္ထ-ဤ၊ မဇ္ဇပိဋ္ဌာနံ - တို့၏၊ တာဝ- ခုဒ္ဒက ဝိဟာရမှ
 ရှေးဥျားစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ- သော၊) မဟလ္လကေ - ကြီးသော၊ ဝိဟာရေ - ဤ၊ သမန္တာ-
 ပတ်ဝန်းကျင်၌၊ ဒိယဗျော ဟတ္ထော- အခွဲအားဖြင့် ၂ တောင်သည်၊ ဝါ-တတောင်
 ထွာသည်၊ ဥပစာရော- တည်း၊ ခုဒ္ဒကေ-ငယ်သော၊ (ဝိဟာရေ - ဤ၊) ယတော-
 အကြင်ဘက်၌၊ ဝါ-ဘက်က၊ (ဒိယဗျောဟတ္ထော- သည်၊ ဝါ-သည်၊) ပဟောတိ-
 လောက်၏၊ တတော- ထိုဘက်၌၊ ဝါ-ဘက်က၊ ဒိယဗျောဟတ္ထော-သည်၊ (ဥပ
 စာရော-တည်း၊) ပါဒေ-တို့ကို၊ ဓောဝိတွာ - ဆေးပြီး၍၊ ပဝိသန္တဿ - ဝင်သော
 ရဟန်း၏၎င်း၊ ပဿာဝတ္ထာယ-ကျင်ငယ် အကျိုးငှါ၊ (ကျင်ငယ်စွန့်ဘို့ရာ၊) နိက္ခ
 မန္တဿစ-ထွက်သော ရဟန်း၏၎င်း၊ ယာဝ - အကြင်မျှလောက်သော အရပ်၌၊
 ဒွါရေ- တံခါးပေါက်၌၊ နိက္ခိတ္တပါဒ ဓောဝန ပါသာဏတော - ထားအပ်သော
 ခြေဆေးရာ ကျောက်ဖြာမှ၎င်း၊ ပဿာဝဋ္ဌာနတောစ - ကျင်ငယ် စွန့်ရာအရပ်မှ
 ၎င်း၊ မဇ္ဇပိဋ္ဌ-သည်၊ (အတ္ထိ၊) တာဝ - ထိုမျှလောက်သော အရပ်တိုင်အောင်၊
 ဒိယဗျောဟတ္ထဝိတ္ထာရော-အခွဲအားဖြင့် ၂ တောင်အနံရှိသော၊ ဝါ-တတောင်ထွာ
 အနံရှိသော၊ မဂ္ဂေါ-လမ်းသည်၊ ဥပစာရောနာမ-မည်၏၊ မဇ္ဇဿဝါ-၏သော်၎င်း၊
 ပိဋ္ဌဿဝါ- ၏သော်၎င်း၊ တသ္မိံ ဥပစာရေ- ဤ၊ ဌိတဿဝါ- တည်သည်မူလည်း
 ဖြစ်သော၊ ပဝိသန္တဿဝါ-ဝင်သည်မူလည်းဖြစ်သော၊ နိက္ခမန္တဿဝါ-သော၊
 ဘိက္ခုနော- ၏၊ တသ္မိံ ဥပစာရေ- ဤ၊ ယော- အကြင်ရဟန်းသည်၊ အနုပဒေ-
 အနီးသို့ကပ်ဝင်၍၊ သေယျံ - ထိုင်ခြင်း၊ အိပ်ခြင်းကို၊ ကပ္ပေတုကာမော - ပြုလို
 သည်၊ (ဟုတွာ၊) သေယျံ-အိပ်ရာ၊ နေရာကို၊ သန္တရတိဝါ- ကိုယ်တိုင်မူလည်း
 ခင်းအံ့၊ သန္တရာပေတိဝါ-သူတပါးကိုမူလည်း ခင်းစေအံ့၊ (တဿ- ထို ရဟန်း
 ၏၊) ဒုက္ကဋ္ဌဿ-သို့၊ အာပတ္တိ-သည်၊ (ဟောတိ)။

အဘိနိသီဒတိဝါ အဘိနိပဇ္ဇတိဝါတိ ဧတ္ထ - ဤ၊ အဘိနိသီဒနမတ္ထေန (ဧဝ
 ဝါ) - ထိုင်ခြင်းမျှကြောင့် သာလျှင် သော်၎င်း၊ အဘိနိပဇ္ဇန မတ္ထေန ဧဝဝါ -
 လျောင်းခြင်းမျှကြောင့်သာလျှင် သော်၎င်း၊ ပါစိတ္တိယံ၊ ပန-ဆက်၊ ဒွေပိ-ထိုင်ခြင်း၊
 လျောင်းခြင်း ၂ မျိုးလုံးတို့ကိုလည်း၊ သစေ ကရောတိ - အံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) ဒွေ

ပါစိတ္တိယာနိ (ဟောန္တိ)၊ ဥဋ္ဌာယုဋ္ဌာယ- ထ၍ထ၍၊ နိသီဒတောဝါ- ထိုင်သည် မူလည်းဖြစ်သော၊ နိပဇ္ဇတောဝါ-လျောင်းသည်မူလည်းဖြစ်သော၊ (ဘိက္ခုနော- ဇာ) ပယောဂေ ပယောဂေ ပါစိတ္တိယံ။

ဥပစာရံ၊ ပေ၊ သန္တရာပေတိ ဝါတိ- ဟူသော၊ ဣမသ္မိံ - ဤ ဒုက္ကဋ္ဌဝါရ၌၎င်း၊ ဣတော - ဤဝါရမှ၊ ပရေစ - နောက်လည်းဖြစ်သော၊ ဝိဟာရဿ ဥပစာရေတိ အာဒိကေ - ဝိဟာရဿ ဥပစာရေ အစရှိသော၊ ဒုက္ကဋ္ဌဝါရေပိ - ဒုက္ကဋ္ဌဝါရ အားလုံး၌၎င်း၊ ဣစ-ဤ ပါစိတ္တိယဝါရ၌၊ အဘိနိသီဒနမတ္ထေ-ထိုင်ခြင်းမျှကြောင့် သော်၎င်း၊ အဘိနိပဇ္ဇနမတ္ထေ-လျောင်းခြင်းမျှကြောင့်သော်၎င်း၊ ဥဘယကရဏေ- ၂ ပါးစုံကို ပြုခြင်းကြောင့်၎င်း၊ ပယောဂဘေဒေစ-ပယောဂအပြားကြောင့်၎င်း၊ ပါစိတ္တိယပ္ပဘေဒေါ- ပါစိတ်အာပတ် အပြားကို၊ ဝုတ္တောယထာ - ဟောတော် မူအပ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ - တူ၊ ဒုက္ကဋ္ဌပ္ပဘေဒေါ - ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော - ဇာ၊ ဟိ - မှန်၊ (တနည်း) ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ ဧဝရူပေန-ဤသို့ သဘောရှိသော၊ ဝိသဘာဂ ပုဂ္ဂလေန - ဝိသဘာဂပုဂ္ဂိုလ်နှင့် တကွ၊ ဧကဝိဟာရေဝါ - တကျောင်းထည်း၌ သော်၎င်း၊ ဧက ပရိဝေဏေဝါ - ပရိဝုဏ်တခုထည်း၌ သော်၎င်း၊ ဝသန္တန - နေခြင်းဖြင့်၊ [“ဝသန္တဿ-နေသောရဟန်း၏” ဟု ရှိလျှင် ကောင်း၏၊] အတ္ထော- အကျိုးသည်၊ နတ္ထိ၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ သဗ္ဗတ္ထဝေ-အလုံးစုံသော အရပ်တို့၌သာ၊ အဿ- ထို ဝိသဘာဂ ရဟန်း၏၊ နိဝါသော- နေခြင်းကို၊ ဝါရိတော- တားမြစ် တော်မူအပ်ပြီ။

အညဿ ပုဂ္ဂလိကေတိ - ကား၊ ဣဓာပိ- ဤ သိက္ခာပုဒ်၌လည်း၊ ဝိဿာသိ ကဿ - အကျွမ်းဝင်ခြင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ပုဂ္ဂလိကံ - ပုဂ္ဂလိက အိပ်ရာနေရာ သည်၊ အတ္တနော-ဇာ၊ ပုဂ္ဂလိက သဒိသမေဝ-ပုဂ္ဂလိက အိပ်ရာနေရာနှင့် တူသည် သာ၊ တတ္ထ - ထို အကျွမ်းဝင်ခြင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ အိပ်ရာနေရာ၌၊ အနာပတ္တိ- အနာပတ်တည်း၊ အာပဒါသုတိ - ကား၊ ဗဟိ - အပြင်ဘက်၌၊ ဝသန္တဿ- နေသောရဟန်း၏၊ ဇိဝိတ ဗြဟ္မစရိယန္တရာယော - အသက်၏အန္တရာယ်၊ ဗြဟ္မ စရိယ၏ အန္တရာယ်သည်၊ သစေ ဟောတိ-အံ့၊ ဧဝရူပါသု-ဤသို့သဘောရှိကုန် သော၊ အာပဒါသု- ဘေးရန်တို့ကြောင့်၊ ယော- အကြင်ရဟန်းသည်၊ ပဝိသတိ- ဝင်လာ၏၊ တဿာပိ- ထိုရဟန်း၏လည်း၊ အနာပတ္တိ၊ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ၊ ပေ၊ ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။...အနုပခဇ္ဇသိက္ခာပဒံ ဆဋ္ဌိ။

x x x x x x x

ဧကဝိဟာရေ၊ ဧကပရိဝေဏေ။ ။ဧကဝိဟာရ၌ ဝိဟာရအရ ကျောင်းတိုက်ကို မယူရ၊ ကျောင်းတကျောင်းကိုသာ ယူရမည်၊ ပရိဝုဏ်ဟူသည်လည်း ထိုကျောင်း၏ အကာအရံအတွင်းတည်း၊ မှန်၏၊ ထိုကဲ့သို့ တကျေ၌တည်း၌ အနုပခဇ္ဇ မပြုဘိရန်သာ ဤသိက္ခာပုဒ်က တားမြစ်သည်။-ဋီကာ။

နိကမုန သိက္ခာပုဒ်

သတ္တမသိက္ခာပဒေ-၌၊ ဧကေန ပေ၊ အတိက္ကာမေတိတိ-ကား၊ စတုဘူမက ပဉ္စဘူမကာ- ဘုံ ၄ ဆင့်ရှိကုန် ဘုံ ၅ ဆင့်ရှိကုန်သော၊ ယေ ပါသာဒါ- အကြင် ပြာသာဒ်တို့သည်၎င်း၊ ဆ သတ္တကောဠကနိ- ၆ ခု၊ ၇ ခု တံခါးမုခ်ရှိကုန်သော၊ ယာနိ စတုသာလာနိဝါ-အကြင်လေးဘက်တန်းလျားရှည်ကျောင်းတို့သည်၎င်း၊ (သန္တိ - ရှိကုန်၏။) တာဒိသေသု- ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်ကုန်သော၊ သေနာသနေသု- ကျောင်းတို့၌၊ ဟတ္ထေသုဝါ - လက်တို့၌သော်၎င်း၊ ဂိဝါယဝါ- လည်ပင်း၌သော် ၎င်း၊ ဂဟေတွာ-ကိုင်၍၊ အန္တရာ-အကြား၌၊ အတ္ထပေန္တော-တန့်ရပ်မထားဘဲ၊ ဧကေန- တကြိမ်ထည်းသော၊ ပယောဂေန-ဖြင့်၊ အတိက္ကာမေတိ- ကျောင်းကို လွန်စေအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဧကမေဝ - တချက်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ ပါစိတ္တိယံ၊ ထပေတွာ ထပေတွာ-တန့်ထား၍ တန့်ထား၍၊ နာနာ ပယောဂေဟိ - အမျိုးမျိုး သော ပယောဂတို့ဖြင့်၊ အတိက္ကာမေန္တ သ-လွန်စေသောရဟန်း၏၊ ဒွါရဂဏနာ ယ-တံခါးပေါက် အရေအတွက်အားဖြင့်၊ ပါစိတ္တိယာနိ(ဟောန္တိ။) ဟတ္ထေန- လက်ဖြင့်၊ အနာမသိတွာ-မသုံးသပ်မှု၍၊ နိက္ခမ-ထွက်သွားလော၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဝတွာ- ပြော၍၊ ဝါစာယ- စကားဖြင့်၊ နိကမုန္တ သာပိ- နှင်ထုတ်သော ရဟန်း ၏လည်း၊ ဒေဝဝနယော၊ (တခွန်းထည်းပြောလျှင် ပါစိတ်အာပတ် တချက်၊ ထပ်၍ထပ်၍ ပြောနေရလျှင် စကားခွန်းအရေအတွက် အားဖြင့် ပါစိတ်အာပတ် များစွာသင့်သည်-ဟူလို။)

အညံ အာဏာပေတိတိ ဧတ္ထ-၌၊ ဣမံ-ဤရဟန်းကို၊ နိကမု-ဆွဲထုတ်လော၊ ဣတိ၊ အာဏတ္တိမတ္ထေ- စေခိုင်းအပ်ကာမျှ၌၊ ဒုက္ကဋ် (ဟောတိ။) သော- ထို စေခိုင်းအပ်သောရဟန်းသည်၊ သကိံ-တကြိမ်၊ အာဏတ္တော-စေခိုင်းအပ်သည်၊ (ဟုတွာ၊) ဗဟုကေပိ- များစွာလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဒွါရေ- တံခါးတို့ကို၊ သစေ အတိက္ကာမေတိ-အကယ်၍ လွန်စေအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဧကံ ပါစိတ္တိယံ(ဟောတိ)၊ ပန-ဆက်၊ ဧတ္တကနိ - ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ ဒွါရနိ-တံခါးတို့တိုင် အောင်၊ နိကမုဟိ-ဆွဲထုတ်လော၊ ဣတိဝါ-ဤသို့သော်၎င်း၊ ယာဝ-အကြင်မျှ လောက်သော အရပ်၌၊ မဟာဒွါရံ - တံခါးမကြီးသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တာဝ - ထိုမျှ လောက်သော အရပ်တိုင်အောင်၊ နိကမုဟိ- လော၊ ဣတိဝါ-သော်၎င်း၊ ဧဝံ- သို့၊ နိယမေတွာ- သတ်မှတ်၍၊ အာဏတ္တော- စေခိုင်းအပ်သည်၊ သစေ ဟောတိ- အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဒွါရဂဏနာယ ပါစိတ္တိယာနိ(ဟောန္တိ)။

တဿ ပရိက္ခာရန္တိ- ကား၊ ယံကိဉ္စိ-အမှတ်မရှိ တစုံတခုသော၊ တဿ- ထို ရဟန်း၏၊ သန္တကံ - ဥစ္စာဖြစ်သော၊ ပတ္တ၊ပေ၊ဘေဒံ - သပိတ်၊ သင်္ကန်း၊ ပုဝါ ရေစစ်၊ မမကရိဏ်ရေစစ်၊ ညောင်စောင်း၊ အင်းပျဉ်၊ ဘုံလျှို၊ ခေါင်းအုံး အစရှိ သော အပြားရှိသော ပရိက္ခရာကို၊ အန္တမသော-အားဖြင့်၊ ရဇနဆလ္လိမိ-ဆိုးရည်

ခေါက်ကိုလည်း၊ ယော- အကြင်ရဟန်းသည်၊ နိကမုတိဝါ- ကိုယ်တိုင်မူလည်း ဆွဲထုတ်အံ့၊ နိကမုပတိဝါ- သူတပါးကိုမူလည်း ဆွဲထုတ်စေအံ့၊ တဿ-ထို ရဟန်း၏၊ ဝတ္ထုဂဏနာယ-ဝတ္ထုအရေအတွက်အားဖြင့်၊ ဒုက္ကဋ္ဌာနိ(ဟောန္တိ)၊ ပန-ဆက်၊ ဂါဠိ-တင်းတင်းကြပ်ကြပ်၊ ဗန္ဓိတွာ-ဖွဲ့ချည်၍၊ (အထုပ်ထုပ်၍ဖြစ်စေ၊ စုစီး၍ဖြစ်စေ၊) စပိတေသု-ထားအပ်သော ပရိက္ခရာတို့၌၊ ဧကောဝ-တချက်သာ လျှင် ဖြစ်သော၊ အာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ဣတိ-သို့၊ မဟာ ပစ္စရိယံ-၌၊ ဝုတ္တံ-ပြီ။

အညဿ ပုဂ္ဂလိကေတိ-ကား၊ ဣဓာပိ-ဤ သိက္ခာပုဒ်၌လည်း၊ ဝိဿာသိက ပုဂ္ဂလိကံ - ဝိဿာသိကပုဂ္ဂိုလ်၏ ပရိက္ခရာသည်၊ အတ္တနော - မိမိ၏၊ ပုဂ္ဂလိက သဒိသမေဝ - ပုဂ္ဂလိကပရိက္ခရာနှင့် တူသည်သာ၊ ဣဓ-ဤ သိက္ခာပုဒ်၌၊ ဝိဿာ သိက ပုဂ္ဂလိကံ - ဝိဿာသိကပုဂ္ဂိုလ်၏ ပုဂ္ဂလိက ပရိက္ခရာသည်၊ အတ္တနော - မိမိ၏၊ ပုဂ္ဂလိကသဒိသံ ယထာ-ပုဂ္ဂလိက ပရိက္ခရာနှင့်တူသကဲ့သို့၊ ဧဝံ-ဤအတူ၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော သိက္ခာပုဒ်တို့၌၊ ဝိဿာသိက ပုဂ္ဂလိကံ-သည်၊ အတ္တနော- ၏၊ ပုဂ္ဂလိက သဒိသမေဝ-သာ၊ ပန-ဆက်၊ ယတြ-အကြင်သိက္ခာပုဒ်၌၊ ဝိသေ သော- အထူးသည်၊ ဘဝိဿတိ - ရှိလတံ့၊ တတြ - ထိုသိက္ခာပုဒ်၌၊ ဝက္ခာမ- ဆိုကုန်အံ့။

အလဇ္ဇိံ နိကမုတိဝါတိ အာဒိသု - ဝါ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ဘဏ္ဍန ကာရက ကလဟကာရကမေဝ-မိမိတို့ဘက်တွင် တိုင်ပင်ခြင်းကိုပြုတတ်၊ ခိုက်ရန် ကို ပြုတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကိုသာ၊ သကလ သံဃာရာမတော-အလုံးစုံသောသံဃာ့ အာရာမ်မှ၊ နိကမုတုံ - ဆွဲထုတ်ခြင်းငှါ၊ ဝါ- ဆွဲထုတ်ခွင့်ကို၊ လဘတိ-ရ၏၊ ဟိ- မှန်၊ သော-ထိုရဟန်းသည်၊ ပက္ခံ - အသင်းအပင်းကို၊ လဘိတွာ-၍၊ သံဃမ္ဘိ- သံဃာကိုသော်လည်း၊ ဘိန္ဒေယျ - ခွဲရာ၏၊ အလဇ္ဇိအာဒယော ပန - အလဇ္ဇိ ရဟန်း အစရှိသူတို့ကိုကား၊ အတ္တနော - ၏၊ ဝသနဋ္ဌာနတောယေဝ - နေရာ အရပ်မှသာ၊ နိကမုတဗ္ဗာ - ထိုက်ကုန်၏၊ သကလ သံဃာရာမတော- မှ၊ နိကမု တုံ-ငှါ၊ န ဝဇ္ဇတိ-မအပ်၊ ဥမ္မတ္တကဿာတိ-ကား၊ သယမ္ဘိ-ဆွဲထုတ်သောရဟန်း ကိုယ်တိုင်လည်း၊ ဥမ္မတ္တကဿ - ရူးသည်ဖြစ်၍၊ (နိကမေန္တဿ- ဆွဲထုတ်သော ရဟန်း၏၊) အနာပတ္တိ၊ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ ပေ၊ ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။နိကမုန သိက္ခာပဒံ သတ္တမံ။

X X X X X X X

သကလ ပေ၊ န ဝဇ္ဇတိ။ ။ သကလသံဃာရာမတော နိကမုတုံ နဝဇ္ဇတိတိ ဣဒံ အနန္တရူပတော ဝုတ္တံ၊ (တတိုက်လုံးမှ နှင်ထုတ်ဘို့ရန် မလျော်သောကြောင့် ဆိုအပ် သည်။) ပါပဝံရဟိတာယ ဟိ အကုပိတစ်တ္ထေန နိကမုပန္တဿ ဣမိနာ သိက္ခာပဒေန အာပတ္တိ နတ္ထိ၊ ကုပိတော အနတ္တမနောတိ ဝုတ္တတ္တာ၊ -ဝိမတိ။

ဝေဟာသကုဋ် သိက္ခာပုဒ်

အဋ္ဌမသိက္ခာပဒေ-၌၊ ဥပရိဝေဟာသကုဋ်ယာတိ- ကား၊ ဥပရိ-အထက်၌၊ အစ္ဆန္ဒတလာယ-မဖုံးအပ်သေးသော(မဖုံးရသေးသော)အပြင်ရှိသော၊ ဒွိဘူမိက ကုဋ်ယာဝါ-ဒွိဘူမိကကုဋ်၌သော်၎င်း၊ တိဘူမိကာဒိကုဋ်ယာဝါ- တိဘူမိက အစ ရှိသော ကုဋ်၌သော်၎င်း၊ မဇ္ဇိ သဟသာ အဘိနိသီဒိတိ- ဟူသည်ကား၊ မဇ္ဇိ- ညောင်စောင်းကို၊ သဟသာ- အဆောတလျင်၊ အဘိဘဝိတွာ အဇ္ဈောတ္တရိတွာ- လွှမ်းမိုး၍၊ နိသီဒိ-ထိုင်ပြီ၊ (ပါဠိတော်၌ “ နိသီဒိ” ဟု ရှိသည်။) ဝါ-တနည်း၊ ဧတံ - မဇ္ဇိ၌ ဤဒုတိယာ ဝိဘတ်သည်၊ ဘုမ္မတ္ထ - သတ္တမိဝိဘတ်၏ အနက်၌၊ ဥပယောဂဝစနံ - ဒုတိယာ ဝိဘတ်တည်း၊ (တနည်း) ဧတံ - ဤ မဇ္ဇိဟူသော ပုဒ်သည်၊ ဘုမ္မတ္ထ - ၌၊ ဥပယောဂဝစနံ - ဒုတိယာဝိဘတ်ရှိသော ပုဒ်တည်း။ [တေန္တိ မဇ္ဇန္တိ ပဒေ ဧတံဝစနံ ဥပယောဂဝစနံ၊ အထဝါ တေန္တိ မဇ္ဇန္တိပဒံ ဥပယောဂဝစနံ နန္တိ၊ ယောဇနာ။] မဇ္ဇေ- ၌၊ နိသီဒိ- ထိုင်ပြီ၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ပန-ဆက်၊ အဘိဘိ ဣဒံ- အဘိဟူသော ဤသဒ္ဒါသည်၊ ပဒသောဘနတ္ထံ- ပုဒ်၏ တင့်တယ်ခြင်းအကျိုးရှိသော၊ ဥပသဂ္ဂမတ္ထမေဝ - ဥပသာရမျသာတည်း၊ [ဤ ဒုတိယနည်း၌ အဘိ သဒ္ဒါသည် နိသီဒိပုဒ်ကို တင့်တယ်အောင် တန်ဆာဆင် ထားသော ဥပသာရမျသာတည်း၊ ဝေဖြင့် အဘိအတွက် အနက်မရှိ-ဟုပြုသည်။] နိပတိတွာတိ-ကား၊ ပတိတွာ-ကျ၍၊ ဝါ-တနည်း၊ နိက္ခမိတွာ-ထွက်၍၊ ဟိ-မှန်၊ (နိပတိတွာကို နိက္ခမိတွာဟု ဖွင့်ခြင်းသည် မှန်၏။) (တနည်း) ဟိ (ယသ္မာ)- ကြောင့်၊ တဿ-ထို ညောင်စောင်းခြေ၏၊ ဥပရိ- အထက်၌၊ အာဏီပိ- မယ်န ကိုလည်း၊ ဝါ- စို့ကိုလည်း၊ န ဒိန္နာ - မပေးအပ်သေး၊ တဿာ - ထိုသို့ စို့ မပေးရသေး သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ နိက္ခန္ဓော - ညောင်စောင်း ဘောင်မှ ထွက်ပြီးသည်၊ (ဟုတွာ)၊ (“အဝတ္ထာသိ-ဖိဗြိ”ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်၊) ဝိဿရ မကာသိတိ-ကား၊ ဝိရူပံ-ဖောက်ပြန်သော၊ အာတုရဿရံ-နာကျင်သူ၏ အသံကို၊ အကာသိ- ပြုပြီ။ [အာတုရဿ + သရော အာတုရဿရော- ဟု ပြု၊ ပါဠိတော်၌ လည်း “ဝိရူပေါ+သရော ဝိဿရော”ဟု ပြု။]

ဝေဟာသကုဋ်နာမ၊ပေ၊ အသိသဃန္နာတိ-ကား၊ ယာ-အကြင် ကုဋ်သည်၊ ပမာဏမဇ္ဈိမဿ - ပမာဏအားဖြင့် အလယ်အလတ်၌ ဖြစ်သော၊ ပုရိသဿ-

x x x x x x x x

နိပတိတွာ ။ ။ “ နိ ဥပသာရအတွက် အနက်မရှိ ဓာတွတ္ထဝိသေသကတည်း ” ဟု သိစေလို၍ “ ပတိတွာ ” ဟု ဖွင့်သည်။ တချို့စာအုပ်၌ “နိပတိတွာတိ နိပတိတွာ” ဟု ရှိ၏။ ပါဠိပျက်သာတည်း၊ တနည်း-“နိ ဥပသာရကြောင့် ပတိဓာတ်သည် နိက္ခမန အနက်ဟောတည်း၊ နိဥပသာရလည်း ဓာတွတ္ထ ဝိသေသကတည်း ” ဟု သိစေလို၍ “နိက္ခမိတွာ ဝါ” ဟု တနည်း ဖွင့်သည်။ ပဌမနည်းအလို “နိပတိတွာ-ကျ၍” ဟု ပေး၊ ဒုတိယနည်းအလို “နိပတိတွာ-ထွက်၍” ဟု ပေးပါ။-ဇယဉ္ဇနာ။

၏။ သဗ္ဗဟေဠိမာဟိ- အလုံးစုံတို့၏ အောက်၌ဖြစ်ကုန်သော၊ တုလာဟိ-ထုတ်
 လျောက်တို့ဖြင့်၊ သီသံ- ဥျားခေါင်းကို၊ န ယန္တေတိ- မထိခိုက်၊ (“သ- ထိုကုဋိ
 သည်၊ ဝေဟာသကုဋိနာမ-မည်၏” ဟု ပါဠိတော်ထည့်စပ်၊) ဧတေန-ဝေဟာသ
 ကုဋိနာမ၊ ပေ၊ အသိသယန္ဓာဟူသော ဤပါဠိဖြင့်၊ ဣမ-ဤ သိက္ခာပုဒ်၌၊ အဓိပ္ပေ
 တာ- အလိုရှိအပ်သော၊ ဝေဟာသကုဋိ- သည်၊ ဝါ- ကို၊ ဒဿိတ- ပြတော်မူ
 အပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဝေဟာသကုဋိလက္ခဏံ- ဝေဟာသကုဋိ၏ လက္ခဏာ
 သည်၊ ဝါ- ကို၊ (ဒဿိတံ) န (ဟောတိ၊) ဟိ-မှန်၊ ယာကာစိ- အမှတ်မရှိ
 တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ဥပရိ-အထက်၌၊ အစ္ဆန္ဒတလာ-မဖုံးအပ်သော အပြင်ရှိသော၊
 (အထက်ထပ်၌ အခင်း မခင်းရသေးသော၊) ဒွိဘူမိကကုဋိ - ကိုသော်၎င်း၊
 တိဘူမိကာဒိကုဋိဝါ- တိဘူမိက အစရှိသော ကုဋိကိုသော်၎င်း၊ ဝေဟာသကုဋိ
 တိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ- ဆိုအပ်၏၊ ပန-ထိုသို့ ဆိုအပ်ပါသော်လည်း၊ ဣမ-ဤသိက္ခာ
 ပုဒ်၌၊ အသိသယန္ဓာ- ဥျားခေါင်းကို မထိခိုက်လောက်သော ကုဋိကို၊ (ဥျားခေါင်း
 လွတ်လောက်အောင်မြင့်သော ကုဋိကို၊) အဓိပ္ပေတာ - အလိုရှိအပ်၏၊ အဘိ
 နိသီဒနာဒိသု-အဘိနိသီဒန အစရှိသည်တို့၌၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေ့သိက္ခာပုဒ်၌၊ ဝုတ္တနယေ
 နေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာလျှင်၊ ပယောဂဝသေန- ပယောဂ၏ အပြား
 ဖြင့်၊ အာပတ္တိဘေဒေါဝေဒိတဗ္ဗော။

အဝေဟာသကုဋိယာတိ - ကား၊ ဘူမိယံ - မြေပေါ်၌၊ ဣတပဏ္ဏသာလာ
 ဒိသု - ပြုအပ်သော သစ်ရွက်ကျောင်း အစရှိသည်တို့၌၊ (မဇ္ဇံဝါ၊ ဝိဋ္ဌံဝါ အဘိ
 နိသီဒန္တဿဝါ၊ အဘိနိပဇ္ဇန္တဿဝါ) အနာပတ္တိ ဟောတိ၊ (ဤသို့ အပြည့်အစုံ
 ထည့်ပေးမှ အဓိပ္ပာယ်ပြည့်စုံသည်၊) ဟိ-မှန်၊ တတ္ထ-ထိုမြေပေါ်ဝယ် ပြုအပ်သော
 သစ်ရွက်ကျောင်း စသည်တို့၌၊ (မဇ္ဇံဝါ၊ ဝိဋ္ဌံဝါ အဘိနိသီဒန္တနဝါ၊ အဘိနိပဇ္ဇ
 နန္တနဝါ) ပရဿ-သူတပါးကို၊ ဝိဇ္ဇာ- နှိပ်စက်ခြင်းသည်၊ ဝါ- ကို၊ ကာတုံ-ငှါ၊
 နသက္ကာ-မတတ်ကောင်း၊ သိသယန္ဓာယာတိ-ကား၊ ယာအယံ-အကြင်ကုဋိသည်၊
 သိသယန္ဓာ-ဥျားခေါင်းကို ထိခိုက်သည်၊ ဟောတိ၊ တတ္ထာပိ-ထို သိသယန္ဓာကုဋိ၌
 လည်း၊ (မဇ္ဇံဝါ၊ ဝိဋ္ဌံဝါ အဘိနိသီဒန္တဿဝါ၊ အဘိနိပဇ္ဇန္တဿဝါ) အနာပတ္တိ
 (ဟောတိ)၊ ဟိ- မှန်၊ (တနည်း) ဟိ (ယသ္မာ)- ကြောင့်၊ တတ္ထ-ထို သိသယန္ဓာ
 ကုဋိ၌၊ ဟေဠာပါသာဒေ-ပြာသာဒ်၏ အောက်ထပ်၌၊ အနောဏတေန-မကိုင်း
 ညွတ်ဘဲ (မကုန်းဘဲ)၊ ဝိစရိတုံ- လှည့်လည်ခြင်းငှါ၊ န သက္ကာ - မတတ်ကောင်း၊
 တသ္မာ - ထို့ကြောင့်၊ (ထိုသို့ မကုန်းဘဲ လှည့်လည်၍ မဖြစ်သည့်အတွက်၊)
 အသဉ္စရဏ ဌာနတ္တာ - လှည့်လည်ရာအရပ် မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပရ
 ဝိဇ္ဇာ-သူတပါးကို နှိပ်စက်ခြင်းသည်၊ န ဘဝိဿတိ-မဖြစ်လတုံ။

ဟေဠာ အပရိဘောဂံ ဟောတိတိ-ကား၊ ယဿာ- အကြင်ကုဋိ၏၊ ဟေဠာ-
 အောံ၌၊ ဝါ-သည်၊ ဒဗ္ဗသမ္ဘာရာဒိနံ-သစ် , ဝါးစသော အဆော်အဥျားအစရှိသည်

တို့၏။ ဝါ-တို့ကို၊ နိက္ခိတ္တတ္တာ - ထားအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အပရိ
 ဘောဂံ - မသုံးစွဲအပ်သည်၊ ဟောတိ- ၏၊ တတ္ထာပိ - ထိုကုသိုလ်လည်း၊ (မဉ္ဇဝါ
 ပီဋ္ဌဝါ အဘိနိသီဒန္တဿဝါ , အဘိနိပဇ္ဇန္တဿဝါ) အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊
 ပဒရသန္တိတံ ဟောတိတိ-ကား၊ ယဿာ-အကြင်ကုသိုလ်၊ ဥပရိမတလံ-အထက်၌
 ဖြစ်သော အပြင်သည်၊ ဒါရုဖလကေဟိ - သစ်သားပျဉ်ချပ် တို့ဖြင့်၊ ဃနသန္တတံ
 ဝါ- တခဲနက် ခင်းထားအပ်ပြီး သည်သော်လည်း၊ ဟောတိ၊ သုဓာဒိ ပရိကမ္မ
 ကတံဝါ-အက်တေအစရှိသည်တို့ဖြင့်ပြုအပ်ပြီးသော ပရိကမ်ရှိသည်သော်လည်း၊
 ဟောတိ၊ တတ္ထာပိ - ထိုကုသိုလ်လည်း၊ (မဉ္ဇဝါ , ပီဋ္ဌဝါ အဘိနိသီဒန္တဿဝါ ,
 အဘိနိပဇ္ဇန္တဿဝါ) အနာပတ္တိ(ဟောတိ)၊ ပဋ္ဌာဏိ ဒိန္နာဟောတိတိ-ကား၊
 မဉ္ဇဝီဌာနံ-ညောင်စောင်း၊ အင်းပျဉ်တို့၏၊ ပါဒသိခါသု - ခြေထောက်ဖျားတို့၌၊
 အာဏီ-မယ်နသည်၊ ဝါ- စိုသည်၊ ဝါ-ကို၊ ဒိန္နာ-ပေးအပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ၊
 (ယခုခေတ်၌ သံရိုက်အပ်ပြီးသည်-ဟုလို) ယတ္ထ-အကြင် ညောင်စောင်းအင်းပျဉ်
 ၌၊ နိသီဒန္တေပိ-ထိုင်ပါသော်လည်း(ပါဒါ-ခြေတို့သည်) န နိပတန္တိ-မကျကုန်၊
 တာဒိသေ- ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ မဉ္ဇဝီဌေ-၌၊ နိသီဒတောပိ- ထိုင်သော ရဟန်း
 ၏လည်း၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ) တသ္မိံ ဌိတောတိ - ကား၊ အာဟတ္ထပါဒကေ-
 အပေါင်၌ သွင်းအပ်သော အခြေရှိသော၊ မဉ္ဇဝါ- ၌သော်၎င်း၊ ပီဌေဝါ- ၌
 ၎င်း၊ ဌိတော-ရပ်လျက်၊ ဥပရိ-အထက်၌၊ နာဂဒန္တကာဒိသု-ဆင်စွယ်ကောက်
 အစရှိသည်တို့၌၊ လဂ္ဂိတကံ - ချိတ်အပ်သော၊ စိဝရံဝါ - သက်နန်းကို သော်၎င်း၊
 ကိဉ္စိဝါ-တစုံတခုသော ပရိက္ခရာကိုသော်၎င်း၊ ဂဏှာတိဝါ-ယူမူလည်း ယူအံ့၊
 အညံ-အခြားသောပရိက္ခရာကို၊ လဂ္ဂေတိဝါ-ချိတ်မူလည်း ချိတ်အံ့၊ တဿာပိ-ထို
 ရဟန်း၏လည်း၊ အနာပတ္တိ(ဟောတိ) သေသံပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။.....ဝေဟာသ
 ကုသိုလ်ကွာပဒံ အဋ္ဌမံ။

မဟာလ္လကဝိဟာရ သိက္ခာပုဒ်

နဝမသိက္ခာပဒေ- ၌၊ ယာဝဒ္ဓါရကောသာတိ ဧတ္ထ- ၌၊ ဒွါရကောသောနာမ-
 မည်သည်၊ ပိဋ္ဌသဃံာဋဿ - တံခါးပေါင်၏၊ ဝါ-ကျည်းခွေ၏၊ သမန္တာ - ဘေး
 ပတ်ပန်းကျင်၌၊ ကဝါဋု ပိတ္တာရပ္ပမာဏော - တံခါးရှက်၏ အပြန့် အကျယ်
 ပမာဏရှိသော၊ ဩကာသော-အရပ်တည်း၊ ပန-ဝါဒန္တရကား၊ မဟာပစ္စရိယံ-
 ၌၊ ဒွါရဗာဟတော - တံခါးပေါင်မှ၊ ဝါ- ကျည်းခွေမှ၊ ပဋ္ဌာယ - စ၍၊ ဒိယခု
 ဟတ္ထော-အခွဲအားဖြင့် ၂ တောင်ရှိသော၊ (ဩကာသော-သည်၊ ဒွါရကောသော
 နာမ-မည်၏) ဣတိ ဝုတ္တံ၊ ပန - ဝါဒန္တရကား၊ ကုရုန္တိယံ-၌၊ ဒွါရဿ-တံခါး
 ပေါက်၏၊ ဥဘောသု- ၂ ဘက်ကုန်သော၊ ပဿေသု - ဘေးတို့၌၊ ကဝါဋုပ္ပမာဏံ-

တံခါးရွက်ပမာဏရှိသော အရပ်သည်၊ (ဒွါရကောသောနာမ-၏။) ဣတိ၊ ဝုတ္တံ၊ မဟာအဋ္ဌကထာယံ-၌၊ ကဝါဠိနာမ-တံခါးရွက်မည်သည်၊ ဒိယမုဟတ္ထမိ-အခွဲအားဖြင့် ၂ တောင်ရှိသည်လည်း၊ ဝါ - တတေဒံထွာ ရှိသည်လည်း၊ ဟောတိ၊ ဒွိဟတ္ထမိ- ၂ တောင်ရှိသည်လည်း၊ ဟောတိ၊ အမုတေယျဟတ္ထမိ- အခွဲအားဖြင့် ၃ တောင်ရှိသည်လည်း၊ ဝါ- ၂ တောင်ထွာရှိသည်လည်း၊ ဟောတိ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ၊ တံ-ထိုစကားကို၊ သုဝုတ္တံ-ကောင်းစွာဆိုအပ်ပြီ၊ [ဤ အမုတေယျဟတ္ထမိဟူသော စကားသည် ပါဠိတော်လာ “သမန္တာ ဟတ္ထပါသာ” ဟူသော စကားနှင့် ထပ်တူကျသောကြောင့် သုဝုတ္တဟု ဆိုသည်။] ဟိ-မှန်၊ တဒေဝ- ထို အမုတေယျ ဟတ္ထပမာဏကိုသာလျှင်၊ သန္ဓာယ - ရည်ရွယ်တော်မူ၍၊ ဘဂဝတာပိ- သည်လည်း၊ ပိဋ္ဌသဃာဋဿ သမန္တာ ဟတ္ထပါသာတိ - ဟူ၍၊ အယံ ဥက္ကဋ္ဌနိဒ္ဒေသော - ဤ အလွန်ဆုံး ညွှန်ပြကြောင်းစကားကို၊ ကတော - ပြုတော်မူအပ်ပြီ။

အဂ္ဂဥတ္ထပနာယာတိ-ကား၊ သကဝါဠကဒွါရပန္နတ္ထပနာယ-တံခါးရွက်နှင့် တကွဖြစ်သော တံခါးပေါင်ကို ခိုင်မြဲအောင်ထားခြင်းငှါ၊ သကဝါဠကဿ-တံခါးရွက်နှင့် တကွဖြစ်သော၊ ဒွါရပန္နဿ - တံခါးပေါင်၏၊ နိစ္စလဘာဝတ္ထာယ - မလှုပ်ရှားသည်၏အဖြစ် အကျိုးငှါ၊ ဣတိအတ္ထော၊ ဟိ- ဆက်၊ ဒွါရတ္ထပနာယာတိ- ဟူသော၊ ဣဒမိပဒဘာဇနံ- ဤ ပဒဘာဇနီကိုလည်း၊ ဣမမေဝအတ္ထံ- ဤ နိစ္စလဘာဝတ္ထာယဟူသောအကျိုးကိုပင်၊ သန္ဓာယ, ဘာသိတံ-မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ ပန-ဆက်၊ အယံ- ဤ ဆိုအပ်လတံကား၊ ဧတ္ထ- ဤ အဂ္ဂဥတ္ထပနာယ ဟူသော ပါဠိ၌၊ အဓိပ္ပာယ်ယော-အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလိုတည်း၊ ဟိ-ချဲ့၊ ကဝါဠိ-တံခါးရွက်သည်၊ လဟု ပရိဝဋ္ဌကံ-လျင်မြန်သော ပြန်လည်ခြင်းရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ- ၍။) ပိဝရဏကာလေ-ဖွင့်ရာအခါ၌၊ ဘိတ္တိံ - နံရံကို၊ အာဟနတိ-ထိခိုက်၏၊ ပိဒဟနကာလေ-ပိတ်ရာအခါ၌၊ ဒွါရပန္နံ- တံခါးပေါင်ကို၊ ဝါ-ကျည်းခွေကို၊ (အာဟနတိ- ထိခိုက်၏။) တေန အာဟနနေန - ထိုသို့ ထိခိုက်ခြင်းကြောင့်၊ ဘိတ္တိံ- နံရံသည်၊ ကမ္ပတိ - တုန်လှုပ်၏၊ တတော - ထိုသို့ တုန်လှုပ်ခြင်းကြောင့်၊ မတ္တိကာ - မြေညက်သည်၊ (ယခုခေတ် အင်္ကျီတော်သည်။) စလတိ-လှုပ်၏၊ စလိတွာ-လှုပ်၍၊ ဝါ-လှုပ်ခြင်းကြောင့်၊ သိထိလာဝါ-လျော့သည်သော်လည်း၊ ဟောတိ- ဖြစ်တတ်၏၊ ပတတိဝါ- ကွာ၍သော်လည်း ကျတတ်၏၊ တေန - ကြောင့်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ “ယာဝ ဒွါရကောသာ အဂ္ဂဥတ္ထပနာယာ” တိ-ဟူ၍၊ အာဟ- ဟောတော်မူပြီ။

တတ္ထ - ထို ယာဝဒွါရကောသာ အဂ္ဂဥတ္ထပနာယ ဟူသော ပါဠိ၌၊ “ ဣဒံ နာမ-ဤမည်သော အမှုကို၊ ကတ္တမ္ပိ-ပြုထိုက်၏၊ ဝါ-ရမည်။” ဣတိ၊ မာတိကာယံ - ၌၊ ကိဇ္ဇာပိ နေဝ ဝုတ္တံ - အကယ်၍လည်း ဟောတော်မမူအပ်၊ ပဒဘာဇနေ-၌၊ ကိဇ္ဇာပိ န ဝုတ္တံ - အကယ်၍လည်း ဟောတော် မမူအပ်၊ ပန - ထိုသို့ ဟောတော်မမူပါသော်လည်း၊ အဋ္ဌပုတ္တိယံ- အကြောင်း ဝတ္ထု၏ ဖြစ်ပေါ်လာ

ခြင်း၌၊ “ပုနပျံနံ၊ ပေ၊ လေပါပေသီ” တိ-ဟူသော စကားရပ်၏။ အဓိကာရတော-
 လိုက်လာသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ယာဝဠာရကောသာ-တံခါးပေါင်၏ ထက်ဝန်း
 ကျင် ၂ တောင်ထွာအရပ်တိုင်အောင်၊ အဂ္ဂဠတ္ထပနာယ-တံခါးရှက် တံခါးပေါင်
 တို့ကို မလှုပ်ရှားအောင် ထားခြင်းငှါ၊ ပုနပျံနံ - အထပ်ထပ်၊ လိမ္မိတဗ္ဗောဝါ-
 ကိုယ်တိုင်မူလည်း လိမ်းကျံအပ် လိမ်းကျံနိုင်၏။ လိမ္မိပေတဗ္ဗောဝါ- သူတပါး
 ကိုမူလည်း လိမ်းကျံစေအပ် လိမ်းကျံစေနိုင်၏။ ဣတိ ဧဝံ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ပန - ဆက်၊ ပဒဘာဇနေ - ၌၊ ပိဋ္ဌသဃာဋဿ သမန္တာ ဟတ္ထပါသာတိ-
 ဟူ၍၊ ယံ-အကြင် စကားကို၊ ဝုတ္တံ- မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ တတ္ထ-ထို စကားရပ်၌၊
 ယဿ-အကြင် ကျောင်း၏၊ ဝေမဇ္ဈေ - အလယ်၌၊ ဒွါရံ - တံခါးပေါက်သည်၊
 ဟောတိ- ရှိ၏၊ ဥပရိဘာဂေ - တံခါးပေါက်၏ အထက်အဘို့၌၊ ဥစ္စာ - မြင့်သော၊
 ဘိတ္တိ-နံရံသည်၊ ဟောတိ-ရှိ၏၊ တဿ- (အလယ်၌ တံခါးရှိ၍၊ တံခါးအထက်၌
 လည်း နံရံ အမြင့်ရှိသော) ထိုကျောင်း၏၊ တီသု- ၃ ဘက်ကုန်သော၊ ဒိသာသု-
 အရပ်တို့၌၊ (ဘေး ၂ ဘက် အထက်အားဖြင့် ၃ ဘက်ကုန်သော အရပ်တို့၌)၊
 သမန္တာ-ပတ်ဝန်းကျင်၌၊ ဟတ္ထပါသာ-ဟတ္ထပါသ်တို့သည်၊ ဥပစာရော ဟောတိ၊
 ခုဒ္ဒကဿ-ငယ်သော၊ ဝိဟာရဿ-၏၊ ဒွိသု ဒိသာသု- ၂ ဘက်ကုန်သော အရပ်
 တို့၌၊ (အထက်၌ မရ၍ ဘေး ၂ ဘက်တို့၌) ဥပစာရော ဟောတိ၊ တတြာပိ-ထို
 ငယ်သော ကျောင်း၌လည်း၊ ယံဘိတ္တိံ - အကြင်နံရံကို၊ ဝိဝရိယမာနံ- ဖွင့်အပ်
 သော၊ ကဝါဠံ - တံခါးရှက်သည်၊ အာဟနတိ- ထိခိုက်၏၊ သာ- ထိုနံရံသည်၊
 အပရိပူရဥပစာရာပိ- ၂ တောင်ထွာ မပြည့်သော ဥပစာရှိသည်လည်း၊ ဟောတိ-
 ဖြစ်တတ်၏၊ ပန - ထိုသို့ ၂ တောင်ထွာဥပစာ မပြည့်ပါသော်လည်း၊ ဥက္ကဋ္ဌ ပရိ
 ဇ္ဈဒေန-အလွန်ဆိုး အရပ်ကို ပိုင်းခြားခြင်းအားဖြင့်၊ တီသု ဒိသာသု- ၃ ဘက်
 ကုန်သောအရပ်တို့၌၊ သမန္တာ-၌၊ (ယာဝ) ဟတ္ထပါသာ- ဟတ္ထပါသ်တိုင်အောင်၊
 [ပါဠိတော်မှ ယာဝကို ယူပေးသည်။] ဒွါရဿ- တံခါး၏၊ နိစ္စလဘာဝတ္ထာယ-
 မလှုပ်ရှားသည်၏ အဖြစ်အကျိုးငှါ၊ လေပေါ-လိမ်းကျံခြင်းကို၊ အနညာတော-
 ခွင့်ပြုတော်မူအပ်ပြီ၊ ပန-ဆက်၊ အဿဒွါရဿ-ထိုတံခါး၏၊ အဓောဘာဂေပိ-
 ၌လည်း၊ လေပေါကာသော- လိမ်းကျံအပ်သော အရပ်သည်၊ သစေ အတ္ထိ- အံ့၊
 တမ္ဗိ- ထို အရပ်ကိုလည်း၊ လိမ္မိတု- လိမ်းကျံခြင်းငှါ၊ ဝန္တတိ- အပ်၏။

အာလောကသန္နိ ပရိကမ္မာယာတိတ္ထေ- ၌၊ ဝါတပါနကဝါဠကာ-လေသေခံ
 ပြုတင်း၏ တံခါးရှက်ငယ်တို့ကို၊ အလောကသန္နိတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ-နံ၏၊ တေပိ-
 ထို လေသေခံပြုတင်း၏ တံခါးရှက်ငယ်တို့သည်လည်း၊ ဝိဝရဏကာလေ-ဖွင့်ရာ
 အခါ၌၊ ဝိဒတ္ထိ မတ္တမ္ဗိ- တထွာအတိုင်း အရှည်ရှိသည်လည်း ဖြစ်သော၊ အတိရေ
 ကမ္ဗိ-တထွာထက်ပိုသည်လည်းဖြစ်သော၊ ဘိတ္တိပဒေသံ-နံရံအရပ်ကို၊ ပဟရန္တိ-
 ရိုက်ခတ်ကုန်၏၊ ပန- ဆက်၊ ဣ- ဤ လေသောက်ပြုတင်း၌၊ ဥပစာရော- ကို၊

သဗ္ဗဒိသာသု-အလုံးစုံသော အရပ်တို့၌၊ (နံပါး ၂ ဘက်နှင့် အထက်အောက်ကို ဆိုသည်။) လဗ္ဘတိ - ရအပ်၏။ တသ္မာ - ကြောင့်၊ သဗ္ဗဒိသာသု- တို့၌၊ ကဝါဠ ဝိတ္တာရပ္ပမာဏော-တံခါးရွက်၏ အပြန်အကျယ် ပမာဏရှိသော၊ ဩကာသော- ကို၊ အာလောက သန္ဓိပရိကမ္မတ္တာယ - လေသောက်ပြုတင်း တံခါးရွက်တို့ကို ခိုင်မြဲအောင် ပြုခြင်းငှါ၊ လိမ္မိတဗ္ဗောဝါ၊ လိမ္မိပတဗ္ဗောဝါ၊ ဣတိအယံ - ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဧတ္ထ-ဤ အာလောကသန္ဓိ ပရိကမ္မာယဟူသောပါဠိ၌၊ အဓိပ္ပာ ယော-ဘုရားရှင်၏ အလိုတော်တည်း။

သေတဝဏ္ဏန္တိအာဒိကံ-သေတဝဏ္ဏံ အစရှိသောစကားသည်၊ မာတိကာယ- သိက္ခာပုဒ်မာတိကာ၏၊ ပဒဘာဇနံ-နိသည်၊ န (ဟောတိ-မဟုတ်၊) ဟိ-မှန်၊ ဣမိနာ- ဤ သေတဝဏ္ဏအစရှိသည်ကြောင့်၊ ဝိဟာရဿ-၏၊ ဘာရိယတ္တံနာမ- ဝန်လေးသည်၏ အဖြစ်မည်သည်၊ နတ္ထိ-ရှိ။ [“ဘာရိယတ္တံနာမ” ဟု စာအုပ်တို့၌ ရှိ၏။] ဣတိ-ကြောင့်၊ ပဒဘာဇနေယေဝ-ပဒဘာဇနိဉ္စသာ၊ အနညာတံ-ခွင့်ပြု တော်မူအပ်ပြီ၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ သဗ္ဗံ-သော၊ ဧတံ-ဤ သေတဝဏ္ဏ စသည်ကို၊ ယထာသုခံ-ချမ်းသာသည့်အားလျော်စွာ၊ (အလိုရှိတိုင်း၊) ကတ္တဗ္ဗံ-ပြုနိုင်၏။

ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ လေပကမ္မေ-သုတ်လိမ်းမှု၌၊ ယံ-အကြင်ကိစ္စကို၊ ကတ္တဗ္ဗံ- ပြုထိုက်၏၊ တံ-ထို ကိစ္စကို၊ ဒဿေတွာ-ပြတော်မူပြီး၍၊ ပုန-တဖန်၊ ဆဒေန- အမိုး၌၊ ကတ္တဗ္ဗံ-ပြုထိုက်သောကိစ္စကို၊ ဒဿေတံ-ငှါ၊ ဒုတ္တိစ္ဆဒနဿာတိအာဒိ- အစရှိသော စကားကို၊ ဝုတ္တံ- မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ တတ္ထ- ထို ဒုတ္တိစ္ဆဒနဿ အစ ရှိသော စကားရပ်၌၊ ဒုတ္တိစ္ဆဒနဿ ပရိယာယန္တိ - ကား၊ ဆဒနဿ- အမိုး၏၊ ဒုတ္တိပရိယာယံ - ဝန်းကျင်လှည့်ပတ် ၂ ထပ် ၃ ထပ်ကို၊ (အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗံ၌စပ်၊) ပရိက္ခေပေါ - ထက်ဝန်းကျင် လှည့်ပတ်၍မိုးခြင်းကို၊ ပရိယာယော - ပရိယာယ ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ - ၏၊ ပရိက္ခေပဒယံဝါ - ထက်ဝန်းကျင် လှည့်ပတ်၍မိုးအပ်သော အမိုး ၂ ထပ်အပေါင်းကို သော်၎င်း၊ ပရိက္ခေပတ္တယံဝါ - ထက်ဝန်းကျင် လှည့် ပတ်၍ မိုးအပ်သော အမိုး ၃ ထပ်အပေါင်းကို သော်၎င်း၊ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗံ- စီမံအပ် စီမံနိုင်၏၊ ဣတိအတ္ထော၊ အပ္ပဟရိတေ ဌိတေနာတိ - ကား၊ အဟရိတေ-စိမ်းစို သော ကောက်ပင်၊ ဝဲပင် မရှိရာအရပ်၌၊ ဌိတေန - ရပ်လျက်၊ (အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗံ - ၌ စပ်၊) စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤ အပ္ပဟရိတေဟူသောပါဠိ၌၊ သတ္တဓညဘေဒံ-စပါးမျိုး ၇ ပါး အပြားရှိသော၊ ပုဗ္ဗဏ္ဏံ-ကောက်ကို၎င်း၊ မုဂ္ဂမာသတိလကုလတ္ထ အလာဗုံ ကုမ္ဘဏ္ဍာဒိဘေဒံ - ဝဲနောက်၊ ဝဲကြီး၊ နှမ်း၊ ဝဲပိစပ်၊ ပူး၊ ဖရုံ အစရှိသော အပြား ရှိသော၊ အပရဏ္ဏံစ-ဝဲကို၎င်း၊ ဟရိတန္တိ-ဟူ၍၊ အဓိပ္ပေတံ-အပ်၏၊ တေနေဝ- ထို့ကြောင့်ပင်၊ ဟရိတံနာမ ပုဗ္ဗဏ္ဏံ အပရဏ္ဏန္တိ - ဟူ၍၊ အာဟ-ဟောတော်မူပြီ။

ပန-ဆက်၊ သစေ၊ပေ၊ဒုက္ကဋ္ဌဿာတိတ္ထေ-၌၊ ယသ္မိံပိဒေတ္ထေ-အကြင်လယ်၌ လည်း၊ ဝုတ္တံ-စိုက်ပျိုးအပ်သော၊ ဝိဇီ-မျိုးစေ့သည်၊ နတာဝံ သမ္ပဇ္ဇတိ-ပြည့်စုံစွာ

မဖြစ်သေး၊ ပန-ထိုသို့ မဖြစ်သေးပါသော်လည်း၊ ဝဿ-မိုဃ်းသည်၊ ပတိတေ-ကျလသော်၊ သမ္ပန္နိဿတိ-ပြည့်စုံစွာဖြစ်လတံ့၊ (ဝဿဝါ ပန ပတိတေ-ဟု ဝါ ပါနေသည်ကား အပို၊) တမ္ဘိ-ထို မျိုးစေ့သည်လည်း၊ ဟရိတသင်္ချမေဝ-ဟရိတ ဟု ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့သာ၊ ဂစ္ဆတိ - ရောက်၏၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ ဝေရူပေ-ဤသို့ သဘောရှိသော၊ ခေတ္တေဝိ-၌လည်း၊ ဌိတေန-ရပ်လျက်၊ န အဓိဋ္ဌာ တဗ္ဗံ- မစီမံရာ၊ အဟရိတေ ယေဝ - စိမ်းစိုသော ကောက်ပဲမရှိရာ အရပ်၌သာ၊ ဌိတေန-လျက်၊ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗံ-စီမံရာ၏၊ တတြာပိ-ထို အပ္ပဟရိတဝယ် ရပ်၍ စီမံ ရာ၌လည်း၊ အယံ- ဤ ဆိုအပ်လတံ့ကား၊ ပရိစ္ဆေဒေါ - ရပ်ရာအရပ်၏ အပိုင်း အခြားတည်း၊ ပိဋ္ဌိဝံသဿဝါ-ခေါင်လျှောက်ဝါး၏ သော်၎င်း၊ ကုဋ္ဌာဂါရကဏ္ဍိ ကာယ-စုလစ်မွန်းချွန် အထွဋ်တပ်အပ်သော အချက်၏၊ ဥပရိ ထုပိကာယဝါ- အထက် ထုပိကာ၏သော်၎င်း၊ ပဿ-ဘေး၌၊ နိသိန္နော-ထိုင်နေသောယောက်ျား သည်၊ ဆဒန မုခဝန္တိအန္တေန-အမိုးခြင်ပိတ်၏ အစွန်းဖြင့်၊ ဩလောကေန္တော- ဝှံ့ကြည့်လသော်၊ ယသ္မိံ ဘူမိဘာဂေ - အကြင် မြေအဘို့၌၊ ဌိတံ - ရပ်နေသော ရဟန်းကို၊ (ရပ်၍ စီမံနေသောရဟန်းကို၊) ပဿတိ-မြင်နိုင်လောက်၏၊ ယသ္မိံ စ ဘူမိဘာဂေ-အကြင်မြေအဘို့၌လည်း၊ ဌိတော-ရပ်နေသောရဟန်းသည်၊ ဥပရိ- အထက်၌၊ တံ နိသိန္နကံ-ထို ထိုင်နေသောယောက်ျားကို၊ ပဿတိ-မြင်နိုင်လေခံ၏၊ တသ္မိံ ဌာနေ-ထို အချင်းချင်း မြင်နိုင်လောက်ရာ အရပ်၌၊ (ဌိတေန- ရပ်လျက်၊) အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗံ - ရာ၏၊ (“ အယံ- ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ပရိစ္ဆေဒေါ-တည်း ” ဟု ပြန်လှည့်၊) တဿ-ထိုအရပ်၏၊ အန္တော-အတွင်း၌၊ အဟရိတပိ-စိမ်းစိုသော ကေဝံပင်၊ ပဲပင်မရှိရာအရပ်၌သော်လည်း၊ ဌတော-ရပ်၍၊ အဓိဋ္ဌာတံ- စီမံခြင်းငှါ (စီမံခွင့်ကို)၊ န လဗ္ဘတိ- မရအပ်၊ ကသ္မာ- အဘယ့်ကြောင့်နည်း၊ ဟိ- အကြံ့ ကြောင့်၊ ဝိဟာရဿ- ကျောင်းသည်၊ ပတန္တဿ - မတော်တဆ ပြိုကျလသော်၊ (တနည်း) ပတန္တဿ- ပြိုကျလာသော၊ ဝိဟာရဿ- ၏၊ အယံ-ဤအရပ်သည်၊ ပတနောကာသော- ကျရာအရပ်တည်း၊ ဣတိ- ထို့ကြောင့်တည်း။

မဂ္ဂေနဆာဒေန္တဿာတိတ္ထေ-၌၊ မဂ္ဂေန- လမ်းစဉ်အားဖြင့်၊ ဝါ-အဖြောင့် အားဖြင့်၊ ဆာဒနံနာမ - မိုးခြင်းမည်သည်၊ အပရိက္ခိပိတွာ - ထက်ဝန်းကျင် မလှည့်ပတ်မှု၍၊ ဥဇုကမေဝ-ဖြောင့်ဖြောင့်သာလျှင်၊ ဆာဒနံ-မိုးခြင်းတည်း၊ တံ- ထို မိုးခြင်းကို၊ ဣဋ္ဌကသိလာသုဓာဟိ-အုဋ္ဌ၊ ကျောက်၊ အင်္ဂါတေတို့ဖြင့်၊ လဗ္ဘတိ- ရအပ်၏၊ ဒွေမဂ္ဂေ အဓိဋ္ဌဟိတွာတိ - ကား၊ ဒွေ- ၂ ခုကုန်သော၊ မဂ္ဂါ- အစဉ် အတန်းတို့သည်၊ ဒုစ္ဆန္တာ-မကောင်းသဖြင့် မိုးအပ်ကုန်သည်၊ သစေဟောန္တိ- ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ အပနေတွာပိ-ဖယ်ရှား၍လည်း၊ (ဖျက်၍လည်း၊) ပုနပု၊ နံ - ထပ်ကာ ထပ်ကာ၊ ဆာဒေတံ - မိုးစေခြင်းငှါ၊ လဗ္ဘတိ- ရအပ်၏၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ ယထာ - အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (အဓိဋ္ဌာတံ - စီမံခြင်းငှါ၊)

ဣစ္ဆတိ-အလိုရှိ၏။ တထာ-ထို အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဒွေ- ၂ ခုကုန်သော၊ မဂ္ဂေ- အစဉ်အတန်းတို့ကို၊ အဓိဋ္ဌဟိတွာ-စီမံပြီး၍၊ တတိယမဂ္ဂ-၃ ခုမြောက် အစဉ် အတန်းကို၊ ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ ဧဝံ- ဤသို့ (ဤအတိုင်း၊) ဆာဒေဟိ- မိုးရစ် တော့၊ ဣတိ-ဤသို့၊ အာဏာပေတွာ-စေခိုင်း၍၊ ပက္ကမိတဗ္ဗိ-ဖဲသွားရာ၏။

ပရိယာယေနာတိ- ကား၊ ပရိက္ခေပေန-ထက်ဝန်းကျင် လှည့်ပတ်၍ မိုးခြင်း ဖြင့်၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဆာဒနံပန - မိုးခြင်းကိုကား၊ တိဏပဏ္ဍဟိ - မြက်သစ်ရွက် တို့ဖြင့်၊ လဗ္ဘတိ၊ တသ္မာ - ကြောင့်၊ ဣဓာပိ - ဤ ပရိယာယ မိုးခြင်း၌လည်း၊ ယထာ-အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (အဓိဋ္ဌာတံ- စီမံခြင်းငှါ၊) ဣစ္ဆတိ-အလို ရှိ၏။ တထာ - ထို အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဒွေ - ၂ ခုကုန်သော၊ ပရိယာယေ- လှည့်ပတ်၍ မိုးခြင်းတို့ကို၊ အဓိဋ္ဌဟိတွာ-စီမံပြီး၍၊ တတိယံ-၃ ခုမြော်ဖြစ်သော၊ ပရိယာယံ-လှည့်ပတ်၍ မိုးခြင်းကို၊ ဣဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ ဧဝံ-ဤသို့(ဤအတိုင်း၊) ဆာဒေဟိ- မိုးရစ်တော့၊ ဣတိ အာဏာပေတွာ ပက္ကမိတဗ္ဗိ၊ သစေ န ပက္ကမတိ- အကယ်၍ မဖဲသွားလိုသေးအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ တုဏှိဘူတေန - ဆိတ်ဆိတ်ဖြစ်၍ ဖြစ်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဌာတဗ္ဗိ- ရပ်ရာ၏၊ စ- ဆက်၊ သဗ္ဗမ္ဗိ- အလုံးစုံလည်း ဖြစ်သော၊ ဧတံ ဆဒနံ- ဤ မိုးခြင်းကို၊ ဆဒနူပရိ-အမိုး၏ အထက်၌၊ ဝါ- အမိုး အဆင့်ဆင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗိ-သိထိုက်၏၊ ဟိ-မှန်၊ ဥပရူပရိစ္ဆန္ဒော- အထက် အထက် ၌ (အဆင့်အဆင့်) မိုးအပ်သော၊ ဝိဟာရော - ကျောင်းသည်၊ စိရံ- ကြာမြင့်စွာ၊ အနောဝဿကော - မိုဃ်းမစွပ်အပ်သည်၊ ဟောတိ - ဖြစ်၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ မည မာနာ- မှတ်ထင်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)ဧဝံ- ဤသို့ အထပ်ထပ်၊ ဆာဒေန္တိ-မိုးကြ ကုန်၏၊ တဒတာစေ ဥတ္တရိန္တိ- ကား၊ တိဏ္ဍိ-၃ ခုကုန်သော၊ မဂ္ဂါနိဝါ-သော်၎င်း၊ ပရိယာယာနိဝါ- သော်၎င်း၊ ဥပရိ - အထက်၌၊ စတုတ္ထေ - သော၊ မဂ္ဂေဝါ- ၌ သော်၎င်း၊ ပရိယာယေဝါ-၌ သော်၎င်း၊ (စေ အဓိဋ္ဌေယျ-ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်၊) ကရဠေ ကရဠေတိ-ကား၊ တိဏမုဋ္ဌိယံ တိဏမုဋ္ဌိယံ- မြက်ဆုပ်တိုင်း မြက်ဆုပ် တိုင်း၌၊(အာပတ္တိ ပါစိတ္တိယဿ-ဟုပါဠိတော်၌စပ်၊)သေသံ၊ပေ၊တိဝေဒနန္တိ".... မဟလ္လကဝိဟာရသိက္ခာပဒံ နဝမံ။

သပ္ပါဏက သိက္ခာပုဒ်

ဒဿမသိက္ခာပဒေ-၌၊ ဇာနံ သပ္ပါဏကန္တိ-ကား၊ “ဧတံ- ဤရေသည်၊ သပ္ပါ ဏကံ- ပိုးနှင့် တကွဖြစ်၏၊(ပိုးရှိ၏)” ဣတိ - သို့၊ ယထာ တထာဝါ- အမှတ် မထား တပါးပါးသော အခြင်းရာအားဖြင့်မူလည်း၊ ဇာနန္တော-သိလျက်၊ သိဉ္ဇေ ယျဝါ သိဉ္ဇာပေယျဝါတိ-ကား၊ တေန ဥဒကေန- ထိုရေဖြင့်၊ သယံဝါ-ကိုယ်တိုင် မူလည်း၊ သိဉ္ဇေယျ- သွန်းလောင်းအံ့၊ အညံဝါ- အခြားသူကိုမူလည်း၊ အာဏာ

ပေတွာ- စေခိုင်း၍၊ သိဉ္ဇောပေယျ- စေအံ၊ (တေန ဥဒကေန-နှင့် စပ်၍ အဓိပ္ပာယ်ကို ကင်္ခါဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။) ပန-ဆက်၊ ပါဠိယံ-၌၊ “သိဉ္ဇေယျာတိ သယံ သိဉ္ဇတိတိ” - အစရှိကုန်သော၊ ဤဒိသာနံ - ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်ကုန်သော၊ ဝစနာနံ- စကားတို့၏၊ အတ္ထော - ကို၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေးပထဝီခဏန အစရှိသော သိက္ခာပုဒ်၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။

တတ္ထ - ထို သိဉ္ဇေယျဝါ သိဉ္ဇဝပေယျဝါဟူသော ပါဠိ၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော။) ဓာရံ-ရေအယဉ်ကို၊ အဝိစ္စိန္တိတွာ-မဖြတ်မူ၍၊ သိဉ္ဇန္တဿ-တခါ ထည်း သွန်းလောင်းသောရဟန်း၏၊ ဧကသ္မိံ-တလုံးသော၊ ဥဒကဗဒေ-ရေအိုး၌၊ ဧကောဝ-တချက်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ အာပတ္တိ-ပါစိတ်အာပတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ သဗ္ဗဘာဇနေသု - အလုံးစုံသော ခွက်တို့၌၊ သေနယော၊ ပန - ကား၊ ဓာရံ- ရေအယဉ်ကို၊ ဝိစ္စိန္တိန္တဿ- ဖြတ်သောရဟန်း၏၊ ပယောဂေ ပယောဂေ- တိုင်း၌၊ အာပတ္တိ- တည်း၊ မာတိကံ- ပိုးရှိသော ရေမြောင်းကို၊ သမ္ပုခံ-မိမိလိုရာဘက်သို့ ရှေးရှု၊ ကရောတိ-အံ့၊ ဒိဝသမ္ပိ-တနေ့ပတ်လုံးလည်း၊ သန္တတု-စီးပါစေ၊ ဧကောဝ- သော၊ အာပတ္တိ၊ တတ္ထ တတ္ထ-ထိုထိုအရပ်၌၊ ပန္နိတွာ-ဖွဲ့၍၊ (ဆီးတား၍)၊ အညတော အညတော - အခြားအရပ် အခြားအရပ်သို့၊ သစေ နေတိ - အကယ်၍ ဆောင်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပယောဂေ ပယောဂေ အာပတ္တိ၊ သကဋဘာရမတ္တံ- လှည်းဖြင့် ဆောင်ယူအပ်သော ဝန်အတိုင်းအရှည် ရှိသော၊ (လှည်းတစီးတိုက်လောက်သော၊) တိဏံ-မြက်ကို၊ ဧကပယောဂေန-တကြိမ်ထည်းသော ပယောဂဖြင့်၊ ဥဒကေ - ၌၊ စေပိ ပက္ခိပတိ - အကယ်၍လည်း ထည့်အံ့၊ (ဧဝံသတိပိ)၊ ဧကောဝ အာပတ္တိ၊ ဧကောဝ-တခုစီတခုစီသော၊ တိဏံဝါ-ကိုသော်၎င်း၊ ပဏ္ဍိတဝါ- သစ်ရွက်ကိုသော်၎င်း၊ ပက္ခိပန္တဿ-ထည့်သောရဟန်း၏၊ ပယောဂေ ပယောဂေ အာပတ္တိ (ဟောတိ) မတ္တိကာယပိ-မြေညက်၌၎င်း၊ အညေသု-အခြားကုန်သော၊ ကဋ္ဌဂေါမယာဒီသုပိ-ထင်း၊ နွားချေး အစရှိသည်တို့၌၎င်း၊ ဒေသဝနယော၊ ပန- ဆက်၊ ဣဒံ - သိဉ္ဇေယျဝါ သိဉ္ဇောပေယျဝါဟူသော ဤစကားကို၊ မဟာဥဒကံ- များစွာသောရေကို၊ သန္ဓာယ- ၍၊ န ဝုတ္တံ- မိန့်တော်မူအပ်သည် မဟုတ်၊ ယံ - အကြင်ရေသည်၊ တိဏောဝါ-မြက်ကိုသော်၎င်း၊ မတ္တိကာယဝါ-မြေညက်ကိုသော်၎င်း၊ ပက္ခိတ္တာယ-ထည့်အပ်သော်၊ ပရိယာဒါနံ-ကုန်ခမ်းခြင်းသို့၊ ဝုတ္တတိ-ရေခံ၏၊ အာဝိလံဝါ-နေခံကျသည့်သော်လည်း၊ ဟောတိ-၏၊ ယတ္ထ-အကြင်ရေ၌၊ ပါဏကာ- ပိုးကောင်ငယ်တို့သည်၊ မရန္တိ - သေကုန်၏၊ တာဒိသံ- ထိုကဲ့သို့ရှုအပ်သော၊ ဥဒကံ- နည်းသောရေကို၊ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ သေသံ ၊ ပေ ၊ တိဝေဒနန္တိ။.... သပ္ပါဏကသိက္ခာပဒံ ဒသမံ။

ဘူတဂါမဝဂ် ပြီး၏။

ဘိက္ခုနောဝါဒဝဂ်

ဩဝါဒသိက္ခာပုဒ်

ဘိက္ခုနိဝဂ္ဂဿ- ၏၊ ပဌမသိက္ခာပဒေ- ဌ၊ လာဘိနော ဟောန္တိတိတ္ထေ- ဌ၊ တေသံ - ထို ထေရ်တို့အား၊ ဘိက္ခုနိယော - တို့သည်၊ နဒေန္တိ - ကိုယ်တိုင်လည်း မလှူကြကုန်၊ န ဒါပေန္တိ - သူတပါးကိုလည်း မလှူစေကြကုန်၊ ဝါ - အလှူလည်း မခိုင်းကြကုန်၊ ပန - ထိုသို့ ကိုယ်တိုင်လည်း မလှူကြ၊ သူတပါးကိုလည်း အလှူ မခိုင်းကြပါသော်လည်း၊ မဟာကုလေဟိ - အမျိုးကြီး အဆွေကြီးတို့မှ၊ (နိက္ခမိ တွာ)၊ ပဗ္ဗဇိတာ- ရှင်ရဟန်းပြုကုန်သော၊ ကုလဓိတရော- အမျိုး၏သမီးတို့သည်၊ အတ္တနော - ၏၊ သန္တိကံ - သို့၊ အာဂတာနံ - လာကုန်သော၊ ဉ္ဇတိမနုဿာနံ- ဆွေမျိုးဖြစ်သူ လူတို့အား၊ (ကထယန္တိ၌စပ်၊) ဝါ- တို့သည်၊ (ပုစ္ဆန္တာနံ၌စပ်၊) အယျေ- အရှင်မတို့၊ ကုတော- အဘယ်ထေရ်၏ အထံမှ၊ ဩဝါဒံ- ကို၎င်း၊ ဥဒ္ဒေ သံ- သင်ယူအပ်သော ပါဠိကို၎င်း၊ ပရိပုစ္ဆံ - အဖန်ဖန် မေးမြန်းအပ်သော အဋ္ဌ ကထာကို၎င်း၊ လဘထ-ရပါကုန်သနည်း၊ ဣတိ- သို့၊ ပုစ္ဆန္တာနံ-မေးကုန်လသော်၊ အသုကောစ - ထို မည်သူလည်း ဖြစ်သော၊ အသုကောစ - ထို မည်သူလည်း ဖြစ်သော၊ ထေရော- သည်၊ ဩဝဒတိ-၏၊ ဣတိ- သို့၊ အသိတိ မဟာသာဝကေ- ရှစ်ကျိပ်သော မဟာသာဝကတို့ကို၊ ဥဒ္ဒိသိတွာ- ညွှန်ပြ၍၊ ကထာနုသာရေန-မေး အပ်သောစကားကို အစဉ်လိုက်သဖြင့်၊ တေသံ-ထိုရှစ်ကျိပ်သော မဟာသာဝက တို့၏၊ သီလ၊ ပေ၊ ဝေါတ္တာဒိဘေဒံ- သီလ၊ ကြားနာအပ်သောပရိယတ်၊ အကျင့်၊ အမျိုးဇာတ်၊ အနွယ် အစရှိသော အပြားရှိသော၊ ဝိဇ္ဇမာနဂုဏံ- ထင်ရှားရှိသော ဂုဏ်ကို၊ ကထယန္တိ- ပြောဆိုကြကုန်၏။ [ကထာနုသာရေနာတိ “သော ထေရော ကိံသီလော , ကိံသမာစာရော , ကတရကုလာ ပဗ္ဗဇိတော ” တိ အာဒိနာ ပုစ္ဆန္တာနံ ပုစ္ဆာကထာနုသာရေန၊ ဇီကာ။] ဟိ- မှန်၊ ဝေရူပံ- သော၊ ဝိဇ္ဇမာန ဂုဏံ- ထင်ရှားရှိသောဂုဏ်ကို၊ ကထေတုံ ဝန္တတိ။ [အချို့ စာအုပ်တို့၌ “ဝေရူပေါ ဝိဇ္ဇမာနဂုဏာ ဝန္တန္တိ ” ဟု ရှိ၏။] တတော- ထိုသို့ ပြောခြင်းကြောင့်၊ ပသန္တ စိတ္တာ- ကြည်ညိုသော စိတ်ရှိကုန်သော၊ မနုဿာ-တို့သည်၊ ထေရာနံ-ထေရ်တို့ဘို့၊ စိဝရာဒိဘေဒံ-သင်္ကန်းအစရှိသော အပြားရှိသော၊ မဟန္တံ - များစွာသော၊ လာဘ သက္ကာရံ- ရအပ်သော သာမညလာဘ်၊ ကောင်းစွာပြုအပ်သော ဝိသေသလာဘ် ကို၊ အဘိဟရိံသု- ရှေးရှု ပို့ဆောင်ကြကုန်ပြီ၊ တေန-ကြောင့်၊ လာဘိနော၊ ပေ၊ ပရိက္ခာရာနန္တိ- ဟူ၍၊ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ- တို့သည်၊) ဝုတ္တံ - မိန့်ဆိုအပ်ပြီ။

ဘိက္ခုနိယော ဥပသင်္ကမိတွာတိ တိတ္ထေ-ဌ၊ (ဂုဠတ္တံ) ကိရ (ဥဒ္ဒရိတွာ ဒသေ မိ-အံ၊) တေသံ- ထို ဆဗ္ဗဂ္ဂိတို့၏၊ သန္တိကံ-သို့၊ (သန္တိ ကေဟုလည်း တချို့ စာ ရှိ၏၊) တာသု-ထို ဘိက္ခုနိတို့တွင်၊ ကောပိ-တယေဝံလည်းဖြစ်သော၊ ဘိက္ခုနိ-

သည်။ န အာဂစ္ဆတိ- မလာ၊ ပန- စင်စစ်ကား၊ လာဘတဏှာယ- လာဘကို တပ်မက်သော တဏှာသည်။ အာကနိယမာန ဟဒယာ- ဆွေငင် အပ်သော စိတ် နှလုံးရှိကုန်သည်။ (ဟုတွာ)။ တာသံ- ထိုဘိက္ခုနီတို့၏၊ ဥပဿယံ- ကျောင်းသို့၊ အဂမံသု- သွားကြကုန်ပြီ၊ တံ- ထိုသွားခြင်းကို၊ သန္ဓာယ- ရှိ၊ ဘိက္ခုနီယော ဥပ သင်္ကမိတွာတိ- ဟူ၍၊ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ ဝုတ္တံ) တာပိ ဘိက္ခုနီယော- ထို ဘိက္ခုနီ တို့သည်လည်း၊ စလစိတ္တတာယ- လှုပ်ရှားသောစိတ် ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (စိတ်မတည်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) တေသံ- ထို ဆဗ္ဗဂ္ဂီတို့၏၊ ဝစနံ- စကား ကို၊ အကံသုယေဝ- ပြုကြကုန်သည်သာ၊ တေန- ကြောင့်၊ အထခေါ၊ ပေ၊ နိသိဒ္ဓိံ သူတိ- ဟူ၍၊ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ- ပြီ၊ တိရစ္ဆာနကထန္တိ- ကား၊ သဂ္ဂမဂ္ဂ ဝမနေပိ - နတ်ပြည်လမ်းသို့ သွားခြင်း၌ သော်မှလည်း၊ တိရစ္ဆာနဘူတံ- ဖီလာ ကန်လန်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ ရာဇကထာဒိံ- ရာဇကထာ အစရှိသော၊ အနေကဝိဓံ- တပါးမက များသောအပြားရှိသော၊ နိရတ္ထကကထံ- အကျိုးမရှိသော စကားကို၊ [ဝတွာဟု ထည့်စပ်မှ အစပ်ရသည်။ ပါဠိတော်၌ “တိရစ္ဆာန ကထာယ ဝိတိနာ မေတွာ ” ဟု ရှိသည်။] ဣဒ္ဓေါတိ- ကား၊ သမိဒ္ဓေါ- ပြည့်စုံပါ၏လော၊ သဟိတ ထော- စီးပွားနှင့် စပ်ယှဉ်သောအနက် ရှိပါ၏လော၊ ဝမ္ဘိရော- နက်နဲပါ၏လော၊ ဗဟုရသော - များသောအရသာ ရှိပါ၏လော၊ လက္ခဏ ပဋိဝေဓ သံယုတ္တော- အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တလက္ခဏာကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းနှင့် စပ်ယှဉ်ပါ၏လော၊ ဣတိ- ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ အဓိပ္ပာယ်ယော- ဘုရားရှင်၏ အလိုတော်တည်း။

အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေတိ ဧတ္ထ-၌၊ ယသ္မာ - ကြောင့်၊ တေဘိက္ခု- ထို ဆဗ္ဗဂ္ဂီ ရဟန်းတို့သည်၊ (ဘဝေယျု၌စပ်၊) ဘိက္ခဝေ- တို့၊ တုမေ- တို့သည်၊ ဘိက္ခုနီ ယော- တို့ကို၊ မာ ဩဝဒိတ္ထ- မဆုံးမကြကုန်လင့်၊ ဣတိ- သို့၊ ဝုစ္စမာနာ- မိန့်တော် မူအပ်ကုန် လသော်၊ အဒိဋ္ဌသစ္စတ္တာ - မြင်အပ်ပြီးသော သစ္စာ မရှိကုန်သည်၏

x x x x x x x

တိရစ္ဆာနကထံ ။ ။ အနိယျာနိကတ္တာ သဂ္ဂမောက္ခ မဂ္ဂါနံ တိရစ္ဆာနဘူတာ + ကထာ တိရစ္ဆာနကထာတိ အာဟ သဂ္ဂမဂ္ဂ ဝမနေပိတိ အာဒိ၊ အပိသဒ္ဓေန ပဂေဝ မောက္ခမဂ္ဂဝမနေတိ ဒီပေတိ၊ တိရစ္ဆာနဘူတန္တိ တိရောကရဏဘူတံ၊ ဗာမိကံ (တားမြစ် တတ်သော) တိဝုတ္တံ ဟောတိ၊ လဒ္ဓါသေဝနာ ဟိ တိရစ္ဆာနကထာ သဂ္ဂမောက္ခာနံ ဗာမိ ကာဝ ဟောတိ၊ မှန်၏။— တိရစ္ဆာနကထာ ဟူသည် ရာဇကထာ (မင်းအကြောင်း) စသောစကားတည်း၊ ထိုစကားကိုပြောခြင်း၌ အထုံပါနေလျှင် သဂ္ဂမောက္ခကိုတားမြစ် တတ်၏၊ နတ်ပြည်ကိုသော်မျှ မရောက်နိုင်၊ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကား ဆိုဘွယ်ရာ မရှိ။

သမိဒ္ဓေါ စသည်။ ။ သမိဒ္ဓေါတိ ပရိပုဏ္ဏော၊ သဟိတထောတိ ယုတ္တထော၊ အတ္ထ ဝမ္ဘိရတာဒိ ယောဂတော ဝမ္ဘိရော၊ ဗဟုရသောတိ အတ္ထရသာဒိ ဗဟုရသော၊ လက္ခဏ ပဋိဝေဓ သံယုတ္တောတိ- အနိစ္စဒိလက္ခဏ ပဋိဝေဓရသ အာဝဟနတော လက္ခဏ ပဋိ ဝေဓံသံယုတ္တော။.... စွိကာ။

အဖြစ်ကြောင့်၊ (သစ္စာ ၄ ပါးကိုသိမြင်ပြီးသော အရိယာမဟုတ်ကြသောကြောင့်၊) တထာဂတေ-မြတ်စွာဘုရား၌၊ (မြတ်စွာဘုရား၏အပေါ်၌၊) အာယာတံ-လွန်စွာ ထိခိုက်တတ်သော ဒေါသကို၊ ဝါ-ရန်ညှိုးကို၊ ဗန္ဓိတွာ-ဖွဲ့၍၊ ဝါ-ဖွဲ့ခြင်းကြောင့်၊ အပါယုပဂါ - အပါယ်သို့ ကပ်ရောက်ကြကုန်သည်။ ဘဝေယျံ - ဖြစ်ကုန်ရာ၏။ တသ္မာ-ကြောင့်၊ နေသံ-ထိုဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းတို့၏။ တံ အပါယုပဂတံ-ထိုအပါယ်သို့ ကပ်ရောက်ကြကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ပရိဟရန္တော - ရှောင်တော်မူလိုသော၊ ဘဂဝါ - သည်။ အညေနေဝ-အခြားသာလျှင် ဖြစ်သော၊ ဥပါယေန-အကြောင်း ဖြင့်၊ (တနည်း) အညေနေဝ ဥပါယေန- ဥပါယ်တမည်ဖြင့်သာလျှင်၊ တေ - ထို ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းတို့ကို၊ ဘိက္ခုနောဝါဒတော-ရဟန်းမတို့ကို ဆုံးမခြင်းမှ၊ ပရိဗာဟိ ရေ - ထက်ဝန်းကျင် အပတို့ကို၊ ကတ္ထုကာမော- ပြုတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဣမံ ဘိက္ခုနောဝါဒကသမ္မုတိံ - ဤ ဘိက္ခုနောဝါဒကသမ္မုတိကို၊ အနုဇာနိ- ခွင့်ပြုတော်မူပြီ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဝေ-သို့၊ ဣမံ- ဤ ပဌမဝတ္ထု၌၊ ပရိဗာဟိရေ- ဘိက္ခုနောဝါဒမှ ထက်ဝန်း ကျင် အပတို့ကို၊ ကတ္ထုကာမတာယ - သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အနုဇာနိတွာ- ခွင့်ပြုတော်မူပြီး၍၊ ပရတော - နောက်ဝတ္ထု၌၊ (ပရိဗာဟိရေ- တို့ကို၊) ကရော န္တောဝ-ပြုတော်မူလိုသည်ပင်၊ (ဟုတွာ - ၍၊) အနုဇာနာမိ၊ပေ၊ သမန္နာဂတန္တိ အာဒိံ - အနုဇာနာမိ၊ပေ၊ သမန္နာဂတံ အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ - ပြီး၊ ဟိ-မှန်၊ (တနည်း) ကသ္မာ အာဟ၊ ဟိ(ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ ဣမာနိ အဋ္ဌင်္ဂါနိ- ဤ ဂ ပါးသော အင်္ဂါတို့သည်၊ ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာနံ-တို့၏၊ ဝါ-တို့မှာ၊ သုပိနန္တေနပိ- အိပ်မက်အားဖြင့် သော်မှလည်း၊ န ဘူတပုဗ္ဗာနိ-မဖြစ်ဘူးကုန်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (အနုဇာနာမိ၊ပေ၊သမန္နာဂတန္တိ အာဒိမာဟ၊) တတ္ထ-ထိုအနုဇာနာမိဘိက္ခဝေ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ အဿ-ထို ရဟန်း၏၊ သီလံ-သည်၊ အတ္ထိ-၏၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ (သော-ထိုရဟန်းသည်၊) သီလဝါ-မည်၏၊ ဣဒါနိ-၌၊ ယဉ္စ တံ သီလံ- အကြင်သို့သော ထို သီလသည်လည်း၊ (အတ္ထိ)၊ ယထာစ-အကြင် အခြင်းအရာ အားဖြင့်လည်း၊ တဿ-ထို ရဟန်း၏ (သန္တာန်၌)၊ တံ-ထို သီလသည်၊ အတ္ထိ နာမ-ရှိသည်မည်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ တံ-ထို သီလ, ထိုသီလရှိပုံ အခြင်းအရာကို၊ ဒဿေန္တော - သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ပါတိမောက္ခ သံဝရ သံဝုတောတိ အာဒိံ - အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ-ပြီး၊ တတ္ထ- ထို ပါတိမောက္ခ သံဝရသံဝုတော အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ပါတိမောက္ခောဝ - ပါတိမောက်သည်ပင်၊ သံဝရော-

x x x x x x x x x

ပါတိမောက္ခ သံဝရသံဝုတော။ ။ပါတိရက္ခတိတိ ပါတိ-သီလကို စောင့်ရှောက် တတ်သောပုဂ္ဂိုလ်၊ ပါတိံ မောက္ခတိ မောစေတိတိ ပါတိမောက္ခော-မိမိကို စောင့် ရှောင်သူကို အာပါယိကဒုက္ခသည်တို့မှ လွတ်စေတတ်သောသီလ၊ သံဝရတိ ဧတေနာတိ သံဝရော၊ ပါတိမောက္ခောဝ + သေဝ + သံဝရောစတိ ပါတိမောက္ခသံဝရော၊ သံဝရိ

စောင့်စည်းကြောင်း သီလတည်း၊ ပါတိမောက္ခသံဝရော-ပါတိမောသံသီလ၊ (မိမိကို စောင့်ရှောက်သူကို အာပါယိကဒုက္ခသည်တို့မှ လွတ်စေတတ်သော စောင့်စည်းကြောင်း သီလ၊) ပါတိမောက္ခသံဝရေန- နှင့်၊ ဝါ- ဖြင့်၊ သံဝတော- စောင့်စည်းအပ်သော ကာယဒွါရ၊ ဝစီဒွါရရှိသည်။ သမန္နာဂတော-ပြည့်စုံသည်။ ဟောတိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ပါတိမောက္ခသံဝရ သံဝတော-တ မည်၏။

ဝိဟရတိတိ - ကား၊ ဝတ္တတိ - အတ္တဘောကို ဖြစ်စေ၏။ (ဝတ္တတိတိ အတ္တဘာဝံ ပဝတ္တတိ၊ ကာရိတ်ပစ္စည်းကြော၊)ဟိ-သာဓကကား၊ ဝိဘင်္ဂေ-ဈာနဝိဘင်း ပါဠိတော်၌၊ ပါတိမောက္ခန္တိ သီလံ၊ ပေ၊ ဝိဟရတိတိ- ဟူသော၊ တေ-ဤပါဠိကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ [ပါတိမောက္ခန္တိ - ကား၊ သီလံ - သီလတည်း၊ ပတိဋ္ဌာ- သာသနာတော်၌ ထောက်တည်ရာတည်း၊ အာဒိ-ကုသိုလ်တရားတို့၏ အစတည်း၊

x x x x x x x x

ယတေတိ သံဝတံ+စောင့်စည်းအပ်၊ ပိတ်ဆိုအပ်သော ကာယဒွါရ၊ ဝစီဒွါရ၊ သံဝတံ ယဿ အတ္တိတိ သံဝတော၊ (ဘိက္ခု)၊ ပါတိမောက္ခ သံဝရေန+သံဝတော ပါတိမောက္ခ သံဝရသံဝတော၊ ဤ သဒ္ဒတ္တကို ကြည့်၍ နိဿယ၌ အနက် ပေးထားသည်။ (ကင်္ခါ ဘာသာဋီကာနိဒါန်း၌ တမျိုးဖွင့်ထားသေးသည်၊ ရှုပါလေ။)

ဋီကာ ။ ။ ပါတိမောက္ခောတိ စာရိတ္တဝါရိတ္တပွဘေဒံ သိက္ခာပဒသီလံ၊ တံ ဟိ ယော နံ ပါတိရက္ခတိ၊ တံ မောက္ခောတိ မောစေတိ အာပါယိကာဒိဟိ ဒုက္ခောဟိ၊ တသ္မာ ပါတိမောက္ခန္တိ ဝုတ္တတိ၊ သံဝရဏံ သံဝရော၊ ကာယ ဝစီဒွါရနံ ပိဒဟနံ၊ ယေန ဟိ တေ သံဝတာ ပိဟိတာ ဟောန္တိ၊ သော သံဝရော၊ ကာယိကဝါစသိကဿ အဝိတိက္ကမ သေတံ နာမံ၊ ပါတိမောက္ခသံဝရေန သံဝတောတိ ပါတိမောက္ခသံဝရေန ပိဟိတ ကာယဝစီဒွါရော၊ တယာဘူတော စ ယသ္မာ တေန သမဂ္ဂိနာမ ဟောတိ၊ တသ္မာ ဝုတ္တံ သမန္နာဂတောတိ။

သီလံ ။ ။ သီလန္တိ ကာမဉ္ဇေတံ သဟ ကမ္မဝါစာပရိယောသာနေန ဣဇ္ဈနကဿ ပါတိမောက္ခဿေဝ ဝေဝစနံ၊ ဧဝံသန္တေ ပိ ဓမ္မတော ဧတံ သီလံနာမ ပါဏာတိပါတာ ဒီဟိဝါ ပိရမန္တဿ၊ ဝတ္တ ပဋိပတ္တိံ ဝါပူရေန္တဿ စေတနာဒယော ဓမ္မာ ဝေဒိတဗ္ဗာ- သီလဟူသည် ကမ္မဝါစာအဆုံး၌ ပြည့်စုံသော ရဟန်းသစ်၏ ဝိနည်း ပါဠိတော်လာ သိက္ခာပုဒ်အားလုံး၏ ပရိယာယ်ဖြစ်၏။ သို့သော် ဤနေရာ၌ စောင့်စည်းသောပုဂ္ဂိုလ် အတွက် (မိန့်တော်မူအပ်သောစကား ဖြစ်ရကား) ပါဏာတိပါတသည်မှ ရှောင်ကြဉ် သော ခန္ဓကဝတ်ကို ဖြည့်ကျင့်သောပုဂ္ဂိုလ်၏ စေတနာ၊ ဖဿစသော သမ္ပယုတ္တဓမ္မ၊ သိက္ခာပုဒ်ပါဠိတော်ဟူသော သီလကိုသာ သိထိုက်၏။

ပတိဋ္ဌာ ။ ။ ယသ္မာပန ပါတိမောက္ခသီလေန ဘိက္ခု သာသနေ ပတိဋ္ဌာတိနာမ၊ တသ္မာ တံ“ပတိဋ္ဌာ”တိ ဝုတ္တံ၊ ပတိဋ္ဌာဟတိ ဧတ္ထ ဘိက္ခု၊ ကုသလဓမ္မာဝေဝါ ဧတ္ထ ပတိဋ္ဌ ဟန္တိတိ ပတိဋ္ဌာ-ရဟန်း၏ ထောက်တည်ရာ၊ ဝါ- ကုသိုလ်တရားတို့၏ တည်ရာ။

အာဒိ ။ ။ တဒေတံ ပုဗ္ဗုပ္ပတ္တိအတ္ထေန အာဒိ-ထို သီလသည် သမ္ပာမိ ပညာတို့၏ ရှေးဦးစွာ ဖြစ်ခြင်းအနက်ကြောင့် အာဒိမည်၏။

စရဏံ- နိဗ္ဗာန်သွားကြောင်း ကောင်းသောခြေထောက်တည်း၊ သံယမော- ကိုယ် နှုတ်တို့ကို စောင့်စည်းကြောင်းတရားတည်း၊ သံဝရော-ကာယဒွါရ, ဝစီဒွါရတို့ကို ပိတ်ဆို့ကြောင်း တရားတည်း၊ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ - စတုဘူမက ကုသိုလ်တရား တို့သို့၊ သမာပတ္တိယာ - ကောင်းစွာ ရောက်ခြင်း၏၊ မောက္ခံ - မြတ်သော တရား တည်း၊ ဝါ - ဒိတွင်းသဘွယ်ဖြစ်သော တရားတည်း၊ ပမောက္ခံ - အဥးပခာန ဖြစ်သော တရားတည်း။

သံဝရောတိ-ကား၊ ကာယိကော-ကာယဒွါရ၌ ဖြစ်သော၊ အဝီတိက္ကမော- မလွန်ကျူးကြောင်း သိလတည်း၊ ဝါစသိကော-သော၊ အဝီတိက္ကမော - တည်း၊ ကာယိကဝါစသိကော-ကာယဒွါရ၌ ဖြစ်, ဝစီဒွါရ၌ဖြစ်သော၊ အဝီတိက္ကမော- တည်း၊ သံဝုတောတိ- ကား၊ ဣမိနာ ပါတိမောက္ခသံဝရေန- ဤ ပါတိမောက္ခ သံဝရသီလနှင့်၊ ဝါ - သည်၊ ဥပေတော - ကပ်ရောက်အပ်သည်၊ သမုပေတော- ကောင်းစွာ ကပ်ရောက်အပ်သည်၊ ဥပဂတော - ကပ်ရောက်အပ်သည်၊ သမုပ ဂတော-သည်၊ ဥပပန္နော-ပြည့်စုံသည်၊ သမုပပန္နော-သည်၊ သမ္ပန္နော, သမန္နာ ဂတော-သည်၊ ဟောတိ၊ တေန - ကြောင့်၊ ပါတိမောက္ခသံဝရ သံဝုတောတိ- ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ ဝိဟရတိတိ-ကား၊ ဣရိယတိ-ဣရိယာပုထ် ဖြစ်၏၊ ဝတ္တတိ- အတ္တဘောတည်းဟူသောစက် လည်၏၊ ပါလေတိ-အတ္တဘောကို စောင့်ရှောက်

x x x x x x x

စရဏံ။ ။တဒေတံ စရဏသရိက္ခတာယ စရဏံ၊ စရဏာတိ ပါဒါ ဝုစ္စန္တိ၊ ယထာ ဟိ ဆိန္တံစရဏဿ ပုရိသဿ ဒိသံဂမနာဘိသင်္ခါရော န ဇာယတိ၊ ပရိပုဏ္ဏံ ပါဒသေဝ ဇာယတိ၊ ဧဝမေဝ ယဿ သီလံ ဘိန္တံ ဟောတိ ခဏ္ဍံ အပရိပုဏ္ဏံ၊ တဿ နိဗ္ဗာနဂမနာယ ဉာဏဂမနံ န သမ္ပဇ္ဇတိ၊ ယဿ ပန တံ အဘိန္တံ ဟောတိ အခဏ္ဍံ ပရိပုဏ္ဏံ၊ တဿ နိဗ္ဗာန ဂမနာယ ဉာဏဂမနံ သမ္ပဇ္ဇတိ၊ တသ္မာ သီလံ “စရဏ”န္တိ ဝုတ္တံ။

သံယမော, သံဝရော။ ။တဒေတံ သံယမနဝသေန သံယမော၊ သံဝရဏာဝသေန သံဝရောတိ၊ ဥဘယေနပိ သီလသံယမောစေဝ သီလသံဝရောစ ကထိတော၊ ဝစန ဣော ပနေတ္ထ သံယမတိ ဝီတိက္ကမဝိပုန္နနံ - ကိုယ်နှုတ်တို့၏ လွန်ကျူးခြင်း ဟူသော တုန်လှုပ်မှုကို စောင့်စည်းတတ်သောကြောင့် သီလသည် သံယမမည်၏၊ ပုဂ္ဂလံဝါ သံယ မေတိ ဝီတိက္ကမဝသေန တဿ ဝိပုန္နိတုံ န ဒေတိတိ သံယမော- (တနည်း) ပုဂ္ဂိုလ်ကို မလှုပ်ရှားအောင်စောင့်စည်းထားသောကြောင့် သီလသည် သံယမမည်၏၊ ဝီတိက္ကမဿ ပဝေသနဒွါရံ သံဝရတိ ပိဒဟတိတိ သံဝရော - လွန်ကျူးမှု၏ဝင်ရာ ကာယဒွါရ, ဝစီ ဒွါရတံခါးပေါက်ကို ပိတ်ဆို့တတ်သောကြောင့် သီလသည် သံဝရမည်၏။

မောက္ခံ, ပမောက္ခံ။ ။မောက္ခန္တိ ဥက္ကမံ, မုခဘူတံဝါ၊ ယထာဟိ သတ္တာနံ စတုပ္ပိ ဓော အာဟာရော (အသိတ, ပိတ, ခါယိတ, သာယိတ ဟူသော အာဟာရလေးပါး သည်) မုခေန ပဝိသိတွာ အင်္ဂမင်္ဂါနိ ဇရတိ၊ ဧဝံ ယောဂိနောပိ စတုဘူမကကုသလံ သီလမုခေန ပဝိသိတွာ အတ္ထသိန္နိ သမ္မာဒေတိ၊ တေန ဝုတ္တံ “ မောက္ခ ” န္တိ၊ ပမုခေ သာဓုတိ ပမောက္ခံ၊ ပုဗ္ဗင်္ဂမံ သေဋ္ဌိ ပခာနန္တိ အတ္ထော။

၏။ ယပေတိ ယာပေတိ-အတ္တဘောကို ရှည်သောကာလသို့ရောက်စေ၏။ စရတိ-လှည့်လည်သွားလာ၏။ ဝိဟရတိ-ဣရိယာတပါး၊ ညောင်းညာများကို၊ တပါးဖြင့် ဖြတ်၊ မကျလတ်အောင်၊ အသက်ကို ဆောင်၏။ တေန - ကြောင့်၊ ဝိဟရတိတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏။

အာစာရ ဂေါစရသမ္ပန္နောတိ-ကား၊ မိစ္ဆာဇီဝပဋိသေဓကေန-မိစ္ဆာဇီဝကို တားမြစ်တတ်သော၊ န ဝေဠုဒါနာဒိနာ-ဝါးပေးခြင်းအစရှိသည် မဟုတ်သော၊ အာစာရေန- အကျင့်နှင့်၎င်း၊ ဝေသိယာဒိ အဂေါစရံ- ပြည့်တန်ဆာမ အစရှိ သော ကျက်စားရာ မဟုတ်သော အရပ်ကို၊ ပဟာယ- ပယ်စွန့်၍၊ သဒ္ဓါသမ္ပန္န ကုလာဒိနာ-သဒ္ဓါနှင့်ပြည့်စုံသော အမျိုးအစရှိသော၊ ဂေါစရေနစ-ကျက်စားရာ အရပ်နှင့်၎င်း၊ သမ္ပန္နော-ပြည့်စုံသည်၊ (ဟောတိ၊) [အာစာရဂေါစရသမ္ပန္န၏ အကျယ်ကို ဒီကာ၌ကြည့်ပါ။] အဏုမတ္တေသု ဝဇ္ဇေသု ဘယဒဿာဝီတိ- ကား၊ အပ္ပမတ္တကေသု - နည်းသော အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ ဝဇ္ဇေသု-အပြစ်တို့၌၊ ဘယဒဿာဝီ- ဘေးဟု ရှုလေ့ရှိသည်၊ တာနိ ဝဇ္ဇာနိ-တို့ကို၊ ဘယတော- ဘေး အားဖြင့်၊ ဒဿနသီလော-ရှုခြင်းအလေ့ရှိသည်၊ (ဟုတွာ ဝိဟရတိ၊) ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

သမာဒါယ သိက္ခတိ သိက္ခာပဒေသုတိ-ကား၊ အမိသီလသိက္ခာဒိဘာဝေန- အမိသီလသိက္ခာ အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ တိဓာ - ၃ ပါး အပြားအားဖြင့်၊ ဌိတေသု-တည်ကုန်သော၊ သိက္ခာပဒေသု- သိက္ခာပုဒ်တို့တွင်၊ တံတံသိက္ခာပဒံ- ထိုထို သိက္ခာပုဒ်ကို၊ သမာဒါယ (သမ္မာအာဒါယ)-ကောင်းစွာယူ၍၊ သာဓုကံ- ကောင်းစွာ၊ ဂဟေတွာ - ယူ၍၊ အဝိဇဟန္တော - မစွန့်ဘဲ၊ သိက္ခတိ - ကျင့်၏။ ဣတိအတ္ထော၊ အယံ-ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဧတ္ထ-ဤ သမန္တပါသာဒိကာမည်သော ဝိနည်းအဋ္ဌကထာ၌၊ သင်္ခေပေါ-အကျဉ်းချုပ်တည်း၊ ဝိတ္ထာရောပန-အကျယ်ကို ကား၊ ယော-အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဣစ္ဆတိ-အလိုရှိ၏၊ တေန-ထို ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂတော-ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှ၊ ဂဟေတဗ္ဗော-ယူထိုက်၏၊ ဝါ-ယူပါလေ။

အဿ - ထို ရဟန်း၏၊ ဗဟု - များစွာသော၊ သုတံ - ကြားနာအပ်ပြီးသော ပရိယတ်သည်၊ အတ္ထိ၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ ဗဟုဿုတော- မည်၏၊ သုတံ- ကြားနာ အပ်ပြီးသော ပရိယတ်ကို၊ ဓာရေတိ-ဆောင်ရွက် မှတ်သားနိုင်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သုတဓရော-မည်၏၊ အဿ-ထိုရဟန်း၏၊ ဗဟု-များစွာသော၊ ယံတံ သုတံနာမ-

x x x x x x x x

သုတဓရော ။ ။ ဝဇ္ဇဒုက္ခနိဿရဏတ္ထိကေဟိ သောတဗ္ဗတော သုတံ၊ ပရိယတ္တိ ဓမ္မော၊ “သုယတီတိ သုတံ” ဟု ပြု၊ တံ ဓာရေတီတိ သုတဓရော၊ သုတဿ အာဓာရ ဘူတော- သုတ၏ တည်ရာဖြစ်သူ၊ ယဿ ဟိ ဣတော ဂဟိတံ ဧက္ခော ပုလာယတိ၊ (ဤနေရာမှ ယူအပ်သော သုတသည် ဟိုနေရာရောက် ပျော်၏၊) ဆိဒ္ဓဃဇေ ဥဒကံဝိယ န တိဋ္ဌတိ၊ ပရိသမဓဇ္ဈေ ဧကံသုတ္တံဝါ ဇေတုတံဝါ ကထေတံဝါ ဝါစေတံဝါ နသက္ကော

အကြင် သုတမည်သည်၊(အတ္ထိ)၊ တံ-ထို သုတသည်၊ သုတမတ္တမေဝ-ကြားနာ အပ်ကာမျှသည်သာ၊ န - မဟုတ်၊ အထခေါ- စင်စစ်ကား၊ နံ - ထို သုတကို၊ ဓာရေတိ- ဆောင်ရွက် မှတ်သားနိုင်၏၊ ဣတိအတ္ထော၊ မဇ္ဈိယာယံ- သေတ္တာ၌၊ (သန္ဓိစိတံ-ကောင်းစွာစုထားအပ်သော၊) ရတနံဝိယ-ရတနာသည်ကဲ့သို့၊ အသ္မိံ- ထိုရဟန်း၌၊ သန္ဓိစိတံ-သော၊ သုတံ-သည်၊ အတ္ထိ၊ ဣတိ-ထို ကြောင့်၊ သုတသန္ဓိ စယော-မည်၏၊ တေန - ဤ သုတသန္ဓိစယော ဟူသော ပါဠိဖြင့်၊ သော - ထို ရဟန်းသည်၊ ယံ သုတံ-ကို၊ ဓာရေတိ-နိုင်၏၊ တဿ-ထို သုတ၏၊ မဇ္ဈိယာယ- သေတ္တာ၌၊ ဂေါပေတွာ-လုံခြုံစေ၍၊ သန္ဓိစိတရတနသေဝ- ကောင်းစွာ စုထား အပ်သော ရတနာ၏ကဲ့သို့၊ စိရကာလေနာပိ-ကြာမြင့်စွာသော ကာလ၌လည်း၊ အဝိနာသံ - မပျက်စီးခြင်းကို၊ ဒဿတိ - ပြစ်၊ ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ တံ သုတံ- ကို၊ သရူပတော-သရုပ်အားဖြင့်၊ ဒဿန္တော-သည်၊ (ဟုတွာ-၍၊) ယေတေ ဓမ္မာတိအာဒိံ - အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ- ပြီ၊ တံ- ထို ယေတေဓမ္မာ အစရှိသော စကားရပ်သည်၊ ဝေရဉ္စကဏ္ဍေ - ၌၊ ဝုတ္တနယမေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းရှိသည်သာ။

ပန-ဆက်၊ ဣဒံ-ဤဆိုအပ်လတံကား၊ ဣတ္ထ- ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ နိဂမနံ-နိဂုံး တည်း၊ အဿ-ထို ရဟန်းသည်၊ တထာရူပါ- ကုန်သော၊ ဓမ္မာ - တို့ကို၊ ဗဟု များစွာ၊ သုတာ- ကြားနာအပ်ပြီးကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ တဿ-ကြောင့်၊ ဗဟု သုတော-မည်၏၊ ဓာတာ-ဆောင်ရွက် မှတ်သားအပ်ပြီးကုန်သည်၊(ဟောန္တိ)၊ တဿ-ကြောင့်၊ သုတဓရော-မည်၏၊ ဝစသာ - နှုတ်ဖြင့်၊ ပရိစိတာ - အဖန်ဖန် လေ့ကျက်အပ်ပြီးကုန်သည်၊ မနသာ-စိတ်ဖြင့်၊ အနပေက္ခိတာ-အဖန်ဖန် ရှုအပ် ကြံစည်အပ်ပြီးကုန်သည်၊ ဒိဋ္ဌိယာ-ပညာဖြင့်၊ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓါ-ကောင်းစွာထိုးထွင်း၍ သိအပ်ပြီးကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ တဿ- ကြောင့်၊ သုတသန္ဓိစယော-မည်၏၊ တတ္ထ-ထို နိဂုံးဝါကျ၌၊ ဝစသာ ပရိစိတာတိ- ကား၊ ဝါစာယ - ဖြင့်၊ ပဂုဏာ- အဝါးဝစွာလေ့လာအပ်ပြီးသည်တို့ကို၊ ကတာ-ပြုအပ်ပြီးကုန်သည်၊(ဟောန္တိ)၊

x x x x x x x

တိ၊ အယံ န သုတဓရောနာမ၊ ယဿ ပန ဥဂ္ဂဟိတံ ဗုဒ္ဓဝစနံ ဥဂ္ဂဟိတကာလ သဒိသ မေဝ ဟောတိ၊ ဒသပိ ဝိသတိပိ ဝဿာနိ သဇ္ဈာယံ အကရောန္တံ သ န နဿတိ၊ အယံ သုတဓရောနာမ၊ တေနောဟ “ယဒဿ တံ”တိ အာဒိ။

သုတသန္ဓိစယော။ ။ ဧကပဒမ္ပိ ဧကက္ခရမ္ပိ အဝိနဋ္ဌံ ဟုတွာ သန္ဓိစိယတိ-ကောင်းစွာ စုအပ်၏၊ ဣတိ သန္ဓိစယော၊ သုတံ သန္ဓိစယော တေသ္မိံတိ သုတသန္ဓိစယောတိ အာဟ “သုတံ သန္ဓိစိတံ အသ္မိန္တိ သုတသန္ဓိစယော”တိ၊ [ဝိဂ္ဂိဟိစစ်ပြုရာ၌ “သုတံ+သန္ဓိစယံ အသ္မိံ ”ဟု ပြု။] ယဿ ဟိ သုတံ ဟဒယမဇ္ဈိယာယံ သန္ဓိစိတံ သိလာယ လောခါဝိယ သုဝဏ္ဏသံဇဇ ပက္ခိတ္တာ သိဟဝသဥဝိယစ သာဓု တိဋ္ဌတိ၊ အယံ သုတသန္ဓိစယောနာမ၊ တေနာဟ “ဧတေန၊ ပေ၊ အဝိနဋ္ဌသံ ဒဿတိ”တိ။

မနသာနပေက္ခိတာတိ- ကား၊ မနသာ- ဖြင့်၊ အနပေက္ခိတာ- အဖန်ဖန် ရှုအပ်
 ကြံစည်အပ်ပြီး ကုန်သည်၊ အာဝဇ္ဇန္တဿ - ဆင်ခြင်လသော်၊ ဒီပသဟသေန-
 ဆီမီးတထောင်ဖြင့်၊ ဩဘာသိတာဝိယ- ထွန်းပြအပ်ကုန်သကဲ့သို့၊ ဟောန္တိ၊ ဒိဋ္ဌိ
 ယာသုပ္ပဋိဝိဒ္ဓါတိ- ကား၊ အတ္ထတောစ- အကျိုးအားဖြင့်၎င်း၊ ကာရဏတောစ-
 အကြောင်းအားဖြင့်၎င်း၊ ပညာယ-ဖြင့်၊ သုဠ-ကောင်းစွာ၊ ပဋိပဒ္ဓါ-ထိုးထွင်း၍
 သိအပ်ပြီးကုန်သည်၊ သုပစ္စက္ခကတာ - ကောင်းစွာ မျက်မှောက် ပြုအပ်ပြီးကုန်
 သည်၊ ဟောန္တိ။

ပန - ဆက်၊ အယံဗဟုသုတောနာမ - ဤ ဗဟုသုတ ပုဂ္ဂိုလ်မည်သည်၊
 နိဿယမုစ္စနကော-နိဿယမုစ္စနက ဗဟုသုတ၎င်း၊ ပရိသုပဋ္ဌာပကော-ပရိသု
 ပဋ္ဌာပကဗဟုသုတ၎င်း၊ ဘိက္ခုနောဝါဒကော-ဘိက္ခုနောဝါဒက ဗဟုသုတ
 ၎င်း၊ ဣတိ- သို့၊ တိဝိဓော ဟောတိ၊ တတ္ထ-ထို ၃ ပါးတို့တွင်၊ နိဿယမုစ္စန
 ကေန-နိဿယည်းမှလွတ်သော ဗဟုသုတပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဥပသမ္ပဒါယ-ရဟန်း
 ဖြစ်ခြင်းအားဖြင့်၊ ပဉ္စဝသေန-ငါးဝါရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ [“ ဇာတိယာ သတ္တ
 ဝသိကော ” ဌ်ကဲ့သို့ ဥပသမ္ပဒါယ၌ နာဝိဘတ်သည် ဝိသေသနတ္ထ၊ ယောဇနာ၌
 တွာပစ္စည်း၏ ကာရိယကြိ၍ “ ဥပသမ္ပဒေတွာ ” ဟု ဖွင့်သည်ကို စဉ်းစားပါ။]
 သဗ္ဗန္တိမေန-အလုံးစုံတို့၏ အဆုံး၌ ဖြစ်သော၊ ပရိစ္ဆေဒေန- အပိုင်းအခြားဖြင့်၊
 ဒွေ-ဘိက္ခု၊ ဘိက္ခုနီအားဖြင့် ၂ ပါးကုန်သော၊ မာတိကာ-တို့ကို၊ ပဂုဏာ-
 အဝါးဝစွာ လေ့လာအပ်ပြီးသည်တို့ကို၊ ဝါစုဂ္ဂတာ- နှုတ်သို့တက်သည်တို့ကို၊
 ကာတဗ္ဗာ-ပြုထိုက်ကုန်၏၊ ပက္ခဒိဝသေသု-လဆန်း ပက္ခ၊ လဆုတ်ပက္ခနေတို့၌၊
 ဓမ္မသာဝဏတ္ထာယ-တရားနာစေခြင်း အကျိုးငှါ၊ ဝါ-တရားဟောခြင်း အကျိုး
 ငှါ၊ သုတ္တန္တတော- သုတ္တန်မှ၊ စတ္တာရော ဘာဏဝါရာ - ၄ ဘာဏဝါရတို့၎င်း၊
 သမ္ပတ္တာနံ-ရောက်လာသော ပရိသတ်တို့အား၊ (“ ပရိသာနံ ” ဟု စာအုပ်တို့၌
 ရှိ၏၊) ပရိကထနတ္ထာယ - ထက်ဝန်းကျင် ပြောဟောခြင်း အကျိုးငှါ၊ (စပ်ရာ
 စပ်ရာ ဟောခြင်းအကျိုးငှါ၊) အန္ဓကဝိန္ဒ မဟာရာဟုလောဝါဒ အဗ္ဗဋ္ဌသဒိသော-
 အန္ဓကဝိန္ဒသုတ်၊ မဟာရာဟုလောဝါဒသုတ်၊ အဗ္ဗဋ္ဌသုတ်တို့နှင့်အလားတူသော၊
 ကော-တခုသော၊ ကထာမဂ္ဂေါ-စကားအစဉ်၎င်း၊ သံဃဘတ္တ မင်္ဂလာမင်္ဂလေ

x x x x x x x x

နိဿယ မုစ္စနကေန ။ ။ နိဿယတေတိ နိဿယော၊ နိဿယတော မုစ္စတီတိ
 နိဿယမုစ္စနကော၊ (သမာသန္တ ကပစ္စည်းသက်၊) နိဿယည်းဆရာမှ လွတ်မြောက်
 သောရဟန်း၊ ထိုရဟန်းသည် ဤအဋ္ဌကထာ၌ပြသည့်အတိုင်း “ ၅ ဝါပြည့်ခြင်း ” စသော
 အင်္ဂါ ၇ ပါးနှင့် ပြည့်စုံရသည်။

[ဆောင်] ၅ ဝါပြည့်ဘိ၊ ဒွေမာတိကာ၊ သုတ် ၄ ဘာဏဝါရ၊ အဗ္ဗဋ္ဌတု၊ ဝတ္ထု၊
 စကား၊ တရား ၃ ပုဒ်၊ အားထုတ်ဘို့ရာ၊ ဘာဝနာနှင့်၊ ကမ္မာ ကမ္မ၊
 ခုနစ်ဝ၊ နိဿယမုစ္စနက ဗဟုသုတတည်း။

သု-သံယာဘတ်, မင်္ဂလာ, အမင်္ဂလာတို့၌၊ (ဆွမ်းကျွေးကိစ္စ သုမင်္ဂလ ဒုမင်္ဂလ ကိစ္စတို့၌) အနုမောဒနတ္ထာယ- အနုမောဒနာအကျိုးငှါ၊ (ဆွမ်းတရား စသည် ဟောဘို့ရာ)၊ တိဿော- ၃ ပုဒ်ကုန်သော၊ အနုမောဒနာ - အနုမောဒနာတို့၎င်း၊ ဥပေါသထ ပဝါရဏာဒိဇာနနတ္ထံ- ဥပုသ်, ပဝါရဏာ အစရှိသော ကိစ္စတို့ကို သိခြင်းအကျိုးငှါ၊ ကမ္မာကမ္မဝိနိစ္ဆယော - ကံငယ် , ကံကြီး အဆုံးအဖြတ်၎င်း၊ သမဏဓမ္မကရဏတ္ထံ - ရဟန်း တရားကို ပြုခြင်းအကျိုးငှါ၊ သမာဓိဝသေနဝါ- သမာဓိနှင့် စပ်သဖြင့်သော်၎င်း၊ ဝိပဿနာဝသေနဝါ- ဝိပဿနာနှင့် စပ်သဖြင့် သော်၎င်း၊ အရဟတ္တပရိယောဂံ- အရဟတ္တဖိုလ် အဆုံးရှိသော၊ ဧကံ-တမျိုး သော၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ- ၎င်း၊ တွေ့ကံ- ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော သုတကို၊ ဥဂ္ဂဟေ တဗ္ဗံ-သင်ယူရာ၏၊ ဟိ-အကျိုးကား၊ တွေ့ဝတာ-ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော သုတဖြင့်၊ အယံ-ဤရဟန်းသည်၊ ဗဟုဿုတော-များသောသုတရှိသည်၊ စာတုဒ္ဓိ သော- အရပ် ၄ မျက်နှာရှိသည်၊ ဝါ - အရပ် ၄ မျက်တို့၌ လှည့်လည်နိုင်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ယတ္ထကတ္ထမိ- အမှတ်မထား တပါးပါးသော အရပ်၌၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ဣဿရိယေန - အစိုးရသူ၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ (နိဿယည်းဆရာ မရှိဘဲ)၊ ဝသိတုံ-နေခြင်းငှါ၊ ဝါ-နေခွင့်ကို၊ လဘတိ-ရ၏။

ပရိသုပဋ္ဌာပကေန - ပရိသတ်ကို ပြုစု လုပ်ကျွေးစေနိုင်သော ရဟန်းသည်၊ (ပရိသတ်၏ ပြုစုလုပ်ကျွေးမှုကိုခံနိုင်သောရဟန်းသည်) ဥပသမ္ပဒါယ-မြင့်မြတ် သော ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းအားဖြင့်၊ ဒသဝဿေန - ၁၀ ဝါ ရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ သဗ္ဗန္တိ မေန-သော၊ ပရိစ္ဆေဒန-ဖြင့်၊ ပရိသံ-မိမိပရိသတ်ကို၊ အဘိ ဝိနယေ-လွန်ကဲသော ဝိနည်းပိဋကတ်၌၊ ဝါ-ဝိနည်းပိဋကတ် အရပ်ရပ်၌၊ ဝိနေ တုံ- သွန်သင်ဆုံးမ ပို့ချခြင်းငှါ၊ ဒွေ- ဘိက္ခု၊ ဘိက္ခုနီအားဖြင့် ၂ ပါးကုန်သော၊ ဝိဘင်္ဂါ-အကျယ်ဝေဘန်ကြောင်း ပဒဘာဇနီတို့ကို၊ ပဂုဏာ-တို့ကို၊ ဝါစုဂ္ဂတာ- တို့ကို၊ ကာတဗ္ဗာ၊ [စာအုပ်မရှိသေးသောကြောင့် ရှေးခေတ်က နှုတ်ငုံဆောင်၍ ပို့ချ

x x x x x x x

ပရိသုပဋ္ဌာပကေန ။ ။ ပရိသံ + ဥပဋ္ဌာပေတီတိ ပရိသုပဋ္ဌာပကော၊ ပရိသု ပဋ္ဌာပက ဟူသည် ပရိသတ်မွေး၍ ပရိသတ်၏အပြုအစုကို ခံရမည့်ပုဂ္ဂိုလ်တည်း။ ယခု အခါ၌ “ ကျောင်းထိုင်ပုဂ္ဂိုလ် ” ဟု ခေါ်ကြသည်။ ထို ကျောင်းထိုင်ပုဂ္ဂိုလ်၏ အင်္ဂါ အချုပ်မှာ- ၁-ဆယ်ဝါရပြီးဖြစ်ခြင်း၊ ၂-ဘိက္ခုဝိဘင်း၊ ဘိက္ခုနီဝိဘင်းဟုခေါ်သော (ပါတိမောက် သိက္ခာပုဒ်များကို အကျယ် ဖွင့်ပြသော) ဝိဘင်း ၂ မျိုးကို တတ်သိ နားလည်ခြင်း၊ ၃-ကံကြီး ကံငယ်ပြုလုပ်နည်းကို နားလည်ခြင်း၊ ၄-မဟာဝါစုဋ္ဌဝါ ခန္ဓကဋ္ဌလာသော ကျင့်ဝတ်များကို နားလည်ခြင်း၊ ၅ - နာမ်တရား ရုပ်တရားတို့ကို ဟောပြောနိုင်ခြင်း တို့တည်း။

[ဆောင်] ဆယ်ဝါပြည့်တင်း , ဝိဘင်း ၂ ဖြာ , ကမ္မာကမ္မ , ခန္ဓကပုဒ်, နာမ်ရုပ်ပိုင်ပိုင်, ဟောပြောနိုင်, ကျောင်းထိုင် ငါးအင်္ဂါ။

ရသည်။ ယခုခေတ်၌ကား စာအုပ်များ ရှိနေပြီးဖြစ်သောကြောင့် စာအုပ်ကြည့်၍ နားလည်အောင် ပို့ချနိုင်လျှင် ဤအင်္ဂါ ပြည့်စုံတော့သည်သာ။ “ဝိနေတုံတိ သိက္ခာပေတုံ” — ဝိက္ခာ။] အသက္ကောန္တေန - ဝိဘင်း ၂ ပါးကို နှုတ်တက်ဆောင် ထားခြင်းငှါ မစွမ်းနိုင်သောရဟန်းသည်။ တိဟိ - ၃ ပါးကုန်သော၊ ဇနေဟိ - ရဟန်းတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ - အတူ၊ ဝါ-တွဲ၍၊ ပရိဝတ္တနက္ခမာ-ပြန်လည်စေခြင်း၌ ခံသည် တို့ကို၊ ဝါ-စာပြန်နိုင်သည်တို့ကို၊ ကာတဗ္ဗာ-ပြုထိုက်ကုန်၏၊ ကမ္မာကမ္မဉ္စ-ကံငယ် ကံကြီးကို၎င်း၊ ခန္ဓကဝတ္တဉ္စ - ခန္ဓက၌လာသော ကျင့်ဝတ်ကို၎င်း၊ ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗိ- သင်ယူရာ၏၊ ပန-ဆက်၊ ပရိသာယ-ကို၊ အဘိဓမ္မေ-နာမ်ရုပ်ကို ပိုင်းခြားကြောင်း ဖြစ်သော လွန်ကဲသောတရား၌၊ [အဘိဓမ္မေတိ - နာမရူပ ပဋိစ္ဆေဒေ - ဝိက္ခာ။] ဝိနယနတ္ထိံ-သွန်သင်ဆုံးမ ပို့ချခြင်းအကျိုးငှါ၊ မဇ္ဈိမဘာဏကော-မဇ္ဈိမနိကာယ် ဆောင် ရဟန်းသည်၊ သစေဟောတိ- အံ၊ (ဝေံသတိ - သော်၊) မူလပဏ္ဏာသ ကော - မူလပဏ္ဏာသကကို၊ ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗိ၊ ဒီဃဘာဏကေန - ဒီဃနိကာယ် ဆောင် ရဟန်းသည်၊ မဟာဝဂ္ဂေါ-ကို၊ ဝါ-သုတ် မဟာဝါကို၊ (ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗိ၊) သံယုတ္တဘာဏကေန-သည်၊ ဟေဋ္ဌိမာ-အောက်၌ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝါ-အေဝံပိုင်း ဖြစ်ကုန်သော၊ တယောဝဂ္ဂါဝါ-၃ ဝဂ်တို့ကိုသော်၎င်း၊ [သဂါထာဝဂ္ဂ၊ နိဒါန ဝဂ္ဂ၊ ခန္ဓကဝဂ္ဂ။] မဟာဝဂ္ဂေါဝါ - မဟာဝဂ္ဂကို သော်၎င်း၊ (ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗိ၊) အင်္ဂုတ္တရဘာဏကေန-သည်၊ ဟေဋ္ဌာဝါ-အောက်၌သော်၎င်း၊ ဝါ-အေဝံပိုင်းက သော်၎င်း၊ ဥပရိဝါ- အထက်၌သော်၎င်း၊ ဝါ- အထက်ပိုင်းကသော်၎င်း၊ ဥပခု နိကာယော-ထက်ဝက်သော နိကာယ်ကို၊ ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗိ-၏၊ အသက္ကောန္တေန- နိကာယ်တဝက်ကို သင်ယူခြင်း၌ မစွမ်းနိုင်သောရဟန်းသည်၊ တိကနိပါတေတာ- တိကနိပါတ်မှ၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ ဟေဋ္ဌာ- အောက်ပိုင်းကို၊ ဥဂ္ဂဟေတုမ္ဗိ-ငှါလည်း၊ ဝံန္တတိ-သင့်၏။

ပန-ဝါဒန္တရကား၊ မဟာပစ္စရိယံ-မဟာပစ္စရိအဋ္ဌကထာ၌၊ ဧကံ-တခုသော နိပါတ်ကို၊ (အင်္ဂုတ္တိရ်ထည်းက တခုသောနိပါတ်ကို၊) ဥဂ္ဂဟေတု-သင်ယူသော ရဟန်းသည်၊ စတုတ္ထနိပါတံဝါ - ကိုသော်၎င်း၊ ပဉ္စကနိပါတံဝါ- ကိုသော်၎င်း၊ ဝဟေတု - ငှါ၊ ဝန္တတိ- သင့်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္ထံ- ပြီ၊ ဇာတက ဘာဏကေန- သည်၊ သာဠကထံ- အဋ္ဌကထာနှင့်တကွ ဖြစ်သော၊ ဇာတကံ- ကို၊ ဥဂ္ဂဟေတုမ္ဗိ၊ တတော-ထိုအဋ္ဌကထာနှင့်တကွ ဖြစ်သောဇာတ်မှ၊ ဩရံ-အတွင်း၌၊ ဝါ-လျော့၍၊ (ဥဂ္ဂဟေတု-ငှါ) န ဝန္တတိ - မသင့်၊ ဓမ္မပဒမ္ဗိ - ကိုလည်း၊ ဝတ္ထုနာ - ဝတ္ထု ကြောင်းနှင့်၊ သဟ-တကွ၊ ဥဂ္ဂဟေတု ဝန္တတိ၊ ဣတိ-သို့၊ မဟာပစ္စရိယံ ဝတ္ထံ- ပြီ၊ တတောတတော- ထိုထိုသုတ္တန်မှ၊ သမုစ္စယံ-အပေါင်းကို၊ ကတွာ-၍၊ မူလ ပဏ္ဏာသကမတ္ထံ - မူလပဏ္ဏာသက မျှလောက်ကို၊ (ဥဂ္ဂဟေတု- ငှါ) ဝန္တတိ- အပ်သလော၊ န ဝန္တတိ-မအပ်သလော၊ ဣတိ- ဤကား အမေးတည်း၊ န ဝန္တတိ-

မအပ်၊ ဣတိ-သို့၊ ကုရုန္တုဋ္ဌကထာယံ-၌၊ ပဋိက္ခိတ္တံ-ပြီ၊ ဣတရာသု-အခြားသော အဋ္ဌကထာတို့၌၊ ဝိစာရဏာယေဝ - စိစစ်ခြင်းသည်ပင်၊ နတ္ထိ၊ အဘိဓမ္မေ-၌၊ ကိစ္ဆိ-ကို၊ ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ-ထိုက်၏၊ ဣတိ-သို့၊ နဂုတ္တံ-အပ်၊ ပန-ဆက်၊ ယဿ-အကြင် ရဟန်းသည်၊ သာဋ္ဌကထာမ္ဘိ-အဋ္ဌကထာနှင့် တကွလည်းဖြစ်သော၊ ဝိနယပိဋကံ-ကို၎င်း၊ အဘိဓမ္မ ပိဋကဋ္ဌ - ကို၎င်း၊ ပဂုဏံ ဟောတိ၊ သုတ္တန္တေ-၌ကား၊ ဝုတ္တ ပုကာရော - ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော၊ ဂန္တော - ကျမ်းစာသည်၊ နတ္ထိ - အံ့၊ (သော- ထိုရဟန်းသည်၊) ပရိသံ-ကို၊ ဥပဋ္ဌာပေတံ-ပြုစုလုပ်ကျွေးစေခြင်းငှါ၊ ဝါ-စေခွင့်ကို၊ န လဘတိ- မရ၊ ပန-ဆက်၊ ယေန - အကြင်ရဟန်းသည်၊ သုတ္တန္တ တော-မှ၎င်း၊ ဝိနယတောစ- မှ၎င်း၊ ဝုတ္တပုမာဏော- ဆိုအပ်ပြီးသော ပမာဏ ရှိသော၊ ဂန္တော-ကို၊ ဥဂ္ဂဟိတော-သင်ယူအပ်ပြီ၊ အယံ-ဤရဟန်းသည်၊ ပရိသု ပဋ္ဌာကော-ပရိသတ်ကို ပြုစုလုပ်ကျွေးစေနိုင်သော၊ ဝါ-ပရိသတ်၏ ပြုစုလုပ်ကျွေး မှုကို ခံနိုင်သော၊ ဗဟုဿုတော-များသော သုတရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဒိသာပါမောက္ခော - အရပ်မျက်နှာတို့၌ အကြီးအမှူးသည်၊ ယေနကာမံ- အလိုရှိတိုင်း၊ [“ယေန-အကြင်အရပ်သို့၊ ဂန္တု-ငှါ၊ ကာမော-အလိုသည်၊ အတ္ထိ၊ တေန-ထိုအရပ်သို့၊ ကာမံ-အလိုရှိတိုင်း” ဟုသော်လည်းပေး။] ဂမော-သွားနိုင် သည်၊ (ဟုတွာ) ပရိသံ- ကို၊ ဥပဋ္ဌာပေတံ-ငှါ၊ ဝါ-ကို၊ လဘတိ-ရ၏။

ပန-ကား၊ ဘိက္ခုနောဝါဒကေန- ဘိက္ခုနီတို့ကို ဆုံးမတတ်သောရဟန်းသည်၊ သာဋ္ဌကထာနိ- အဋ္ဌကထာနှင့် တကွဖြစ်ကုန်သော၊ တီဏိ-၃ ပုံကုန်သော၊ ပိဋ ကာနိ - တို့ကို၊ ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗာနိ - သင်ယူထိုက်ကုန်၏၊ အသက္ကောန္တေန - အဋ္ဌ ကထာနှင့်တကွ ပိဋကတ် ၃ ပုံကို သင်ယူခြင်းငှါ မစွမ်းနိုင်သော ရဟန်းသည်၊ စတုသု-၄ ပါးကုန်သော၊ နိကာယေသု-တို့တွင်၊ ဧကဿ- တပါးသော နိကာယ် ၏၊ အဋ္ဌကထာ-ကို၊ ပဂုဏာ ကာတဗ္ဗာ၊ ဟိ- မှန်၊ ဧကနိကာယေန- တပါးသော နိကာယ်ဖြင့်၊ သေသနိကာယေသု- ကြွင်းသော နိကာယ်တို့၌၊ ပဉ္စ- ပြဿနာကို၊ ကထေတံ - ဖြေဆိုခြင်းငှါ၊ သက္ခိဿတိ - စွမ်းနိုင်လတံ့၊ သတ္တသု- ၇ ကျမ်းကုန် သော၊ ပကရဏေသု- အဘိဓမ္မာ ကျမ်းတို့တွင်၊ စတုပ္ပကရဏဿ- ၄ ကျမ်း၏၊ အဋ္ဌကထာ - တို့ကို၊ ပဂုဏာ ကာတဗ္ဗာ၊ ဟိ - မှန်၊ တတ္ထ - ထိုအဋ္ဌကထာ ၄ ကျမ်းတို့၌၊ လဒ္ဓနယေန- ရအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်၊ သေသပကရဏေသု-တို့၌၊ ပဉ္စ ကထေတံ သက္ခိဿတိ၊ ပန - ကား၊ ဝိနယပိဋကံ - သည်၊ နာနတ္ထံ - အမျိုး မျိုးသော အနက်အဓိပ္ပါယ်ရှိသည်၊ နာနာကာရဏံ- အမျိုးမျိုးသော အကြောင်း ဝတ္ထုရှိသည်၊ ဟောတိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တံ-ထိုဝိနည်းပိဋကတ်ကို၊ အဋ္ဌကထာ ယ-နှင့်၊ သဒ္ဓိံ ပဂုဏံ, ကာတဗ္ဗမေဝ-သည်သာ၊ ဟိ- အကျိုးကား၊ တောဝတာ- ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော သုတဖြင့်၊ ဘိက္ခုနောဝါဒကော- ဘိက္ခုနောဝါဒက ရဟန်းသည်၊ ဗဟုဿုတောနာမ-မည်သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ပန- ကား၊ ဥဘယာနိ ခေါပနဿာတိ အာဒိ- သာ အစရှိသောစကားကို၊ (ဝုတ္တိ- ဌ်စပ်၊) ယသ္မာ - ကြောင့်၊ အညသ္မိံ - ဝိနည်းပိဋကတ်မှ အခြားသော၊ သကလေ- အလုံးစုံသော၊ နဝင်္ဂေပိ- ၉ ပါးသောအင်္ဂါ ရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ ဗာဟုဿစ္စေ - သည်၊ (များသောသုတရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ များစွာသော သုတသည်၊) သတိပိ- ရှိပါသော်လည်း၊ သာဠကထံ-သော၊ ဝိနယပိဋကံ- ကို၊ ဝိနာ - ကြည့်၍၊ (ဩဝဒိတုံ - ဆုံးမခြင်းငှါ၊) န ဝန္တတိယေဝ - မသင့်သည်သာ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ဝိနည်းကိုကြည့်၍ ဆုံးမခြင်းငှါ မသင့်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) ဝိသုံ ဝုတ္တိ၊ တတ္ထ- ထို ဥဘယာနိ ခေါပနဿ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ ဝိတ္ထာရေ နာတိ-ကား၊ ဥဘတောဝိဘင်္ဂေန- နှင့်၊ သဒ္ဓိံ-တကွ၊ (“သွာဂတာနိ-ကောင်းစွာ နှုတ်၌လာကုန်သည်၊ ဟောန္တိ” ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) သွာဂတာနိတိ - ကား၊ သုဠ-ကောင်းစွာ၊ အာဂတာနိ- နှုတ်၌ လာကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ပန-ဆက်၊ ယထာ-အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ အာဂတာနိ-နှုတ်၌လာကုန်သည်၊(သမာ နာနိ-ဖြစ်ကုန်လသော်၊) သွာဂတာနိ-ကောင်းစွာ နှုတ်၌လာကုန်သည်မည်သည်၊ ဟောန္တိ၊ တံ-ထိုအခြင်းအရာကို၊ ဒသေတုံ-ငှါ၊ သုဝိဘတ္တာနိတိအာဒိ-ကို၊ ဝုတ္တိ၊ တတ္ထ-ထို သုဝိဘတ္တာနိ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ သုဝိဘတ္တာနိတိ-ကား၊ သုဠ- ကောင်းစွာ၊ ဝိဘတ္တာနိ - ဝေဘန်အပ်ပြီးကုန်သည်၊ ပဒ ပစ္စာဘဠ သင်္ကရဒေါသ ဝိရဟိတာနိ - ရှေးရှေးပုဒ်တို့ကို တဖန် ထပ်၍ရှုတ်ဆိုခြင်း ၊ ပုဒ် ရောယှက်ခြင်း ဟူသောအပြစ်မှ ကင်းကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ၊) သုပ္ပဝတ္တိနိတိ - ကား၊ ပဂုဏာနိ ဝါစုဂ္ဂတာနိ (ဟောန္တိ၊) သုဝိနိစ္ဆိတာနိ သုတ္တသောတိ - ကား၊ ခန္ဓက ပရိဝါရ တော- မဟာဝါ စုဠဝါခန္ဓက, ပရိဝါပါဠိတော်မှ၊ အာဟရိတဗ္ဗသုတ္တဝသေန- ဆောင်ပြုထိုက်သောပါဠိ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ သုဠ-စွာ၊ ဝိနိစ္ဆိတာနိ-ဆုံးဖြတ်အပ်ပြီး ကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ၊) အနုဗျဉ္ဇနသောတိ- ကား၊ အက္ခရပဒ ပါရိပူရိယာစ- အက္ခရာပုဒ်တို့၏ ပြည့်စုံခြင်းအားဖြင့်လည်း၊ သုဝိနိစ္ဆိတာနိ- ကောင်းစွာ ဆုံးဖြတ်

x x x x x x x

သုဝိဘတ္တာနိ။ ။ သုဠ၊ ဝိဘတ္တာနိကို ပဒပစ္စာဘဠ သင်္ကရဒေါသ ဝိရဟိတာနိဟု ထပ်ဖွင့်သည်။ ပဒါနံ - ရှေးရှေး ပုဒ်တို့ကို + ပစ္စာဘဠ - ပတ် + အာဘဠ - ထပ်၍ ရှုတ်ခြင်းတည်း၊ ပဒပစ္စာဘဠ-ခြင်း၊ ကြေကြေညက်ညက် မရသောကြောင့် နေခံနောက် ပုဒ်တို့ကို ချောချောမောမော မရွတ်နိုင်ရကား ရှေ့ ရှုတ်ပြီးပုဒ်တို့ကို ထပ်၍ရှုတ်ဆိုခြင်း သည် “ ပဒပစ္စာဘဠ ” မည်၏။ ရှေ့ပုဒ်နှင့် နောက်ပုဒ်ကို မပြတ်စေဘဲ တဆက်ထည်း ရှုတ်ခြင်းသည် “ပဒသင်္ကရ” မည်၏။ ထိုသို့ရှုတ်ခြင်း ၂ မျိုးကို “ဒေါသ”ဟု ဆို၏။

မှတ်ချက်။ ။ ဥဘယာနိ ခေါပနဿ၊ ပေ၊ သုပ္ပဝတ္တိနိဖြင့် အကျယ်ဝိဘင်းနှင့်တကွ ဘိက္ခု၊ ဘိက္ခုနီပါတိမေခံတို့ကို ညွှန်ပြသည်။ ယခုအခါ ပါရာဇိကဏ်ပါဠိတော် ပါစိတ် ပါဠိတော်များဖြစ်သည်။ သုဝိနိစ္ဆိတာနိ သုတ္တသောဖြင့် မဟာဝါ, စုဠဝါခန္ဓကနှင့် ပရိဝါ ပါဠိတော်တို့ကို ပြသည်။ အနုဗျဉ္ဇနသောဖြင့် ဝိနည်း အဋ္ဌကထာအားလုံးကို ပြသည်။

အပ်ပြီးကုန်သည်၊ အဓဏ္ဍာနိ-မကျိုးမပြတ်ကုန်သည်၊ အဝိပရိတက္ခရာနိ-မဖောက်ပြန်သော အက္ခရာရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဧတေန - ဤ အနုပျဉ္စနသော ဟူသော ပါဠိဖြင့်၊ အဋ္ဌကထာ - ကို၊ ဒီပိတာ- ပြီ၊ ဟိ-မှန်၊ (တနည်း၊ ကဿာ - ကြောင့်၊ ဝိညာယတိ-နည်း၊) ဟိယသွာ- ကြောင့်၊ အဋ္ဌကထာတော- အဋ္ဌကထာကြောင့်၊ ဝါ- အဋ္ဌကထာအားဖြင့်၊ သေ ဝိနိစ္ဆယော- ဤ အနုပျဉ္စနအားဖြင့် ဆုံးဖြတ်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ - ကြောင့်၊ ဧတေန အဋ္ဌကထာ, ဒီပိတာ - ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝိညာယတိ-၏။

ကလျာဏဝါစောတိ-ကား၊ သိထိလဓနိတာဒိနံ-သိထိလ, ဓနိတအစရှိသော အက္ခရာတို့ကို၊ ယထာဝိဓာနဝစနေန-အကြင် အကြင် အစီအရင်အတိုင်း ရွတ်ဆိုခြင်းအားဖြင့်၊ (ရွတ်နည်းကို သင်ပြသော ကျမ်းဂန်အစီအရင်အတိုင်း အဖြတ်အတောက် အသံမှန်ကန်စွာ ရွတ်ခြင်းအားဖြင့်၊ ပရိမဏ္ဍလပဒပျဉ္စန၌ စပ်၊) ပရိမဏ္ဍလပဒပျဉ္စနာယ-ထက်ဝန်းကျင် ဝန်းဝိုင်းသော ပုဒ်ပျဉ်းရှိသော၊ ပေါရိယာ-ပြည်ကြီးသူပြည်ကြီးသားတို့၏ဥစ္စာဖြစ်သော၊ ဝါ-ပြည်ကြီးသူသဘွယ်နုနယ်သော၊ ဝိသဋ္ဌာယ - သလိပ် သည်းခြေတို့သည် စွန့်လွှတ်အပ်သော၊ အနေလဂဠာယ-လျောကျသော တံထွေးမရှိသော၊ ဝါ- သွားရည် မယိုသော၊ အတ္တဿ- အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဝိညာပနိယာ-သိစေနိုင်သော၊ ဝါစာယ-စကားလုံးနှင့်၊ သမန္ဓာဂတော-ပြည့်စုံသည်၊ (ဟောတိ)။

ကလျာဏဝါက္ခရာဏောတိ-ကား၊ မဓုရဿရော-ချိုမြိန်ကောင်းမြတ်သော အသံရှိသည်၊ [ကရိယတိ ဥစ္စာရိယတိ ကရဏံ - ရွတ်ဆိုအပ်သော စကားသံ၊ ဝါစာဝေ + ကရဏံ ဝါက္ခရာဏံ (စကို ကပြ)၊] ဟိ-မှန်၊ (တနည်း၊) ဟိယသွာ-ကြောင့်၊ မာတုဂါမောနာမ- မာတုဂါမ မည်သည်၊ သရသမ္ပတ္တိရတော- အသံ၏ ပြည့်စုံခြင်း၌ မွေ့လျော်၏၊ (အသံကောင်းကြိုက်၏၊) တသွာ-ကြောင့်၊ ပရိမဏ္ဍလပဒပျဉ္စနမ္ဘိ - ထက်ဝန်းကျင် ဝန်းဝိုင်းသော ပုဒ်ပျဉ်းရှိသည်လည်း ဖြစ်သော၊ ဝစနံ-စကားကို၊ သရသမ္ပတ္တိရဟိတံ- အသံ၏ပြည့်စုံခြင်းမှ ကင်းသည်၊ (သမာနံ-ဖြစ်လသော်၊) ဟိဠတိ-ရှုံ့ ချတတ်သေး၏၊ ယေဘုယျေန၊ ပေ၊ မနာပေါတိ-ကား၊ သဗ္ဗာသံ-အလုံးစုံသော ဘိက္ခုနီတို့၏၊ ပိယောနာမ - ချစ်အပ်ကြည်ညိုအပ်သော ရဟန်းမည်သည်ကို၊ ဒုလ္လဘော- ခဲယဉ်းသဖြင့် ရအပ်၏၊ ဝါ- ရနိုင်ခဲ၏၊ ပနစင်စစ်ကား၊ ဗဟုတရာနံ - များစွာကုန်သော၊ ပဏ္ဍိတာနံ - ဉာဏ်ရှိကုန်သော၊ (လိမ္မာကုန်သော၊) ဘိက္ခုနီနံ-တို့၏၊ သီလာစာရသမ္ပတ္တိယာ-(ရဟန်းက) သီလ၊

x x x x x x x x x

ပရိမဏ္ဍလပဒပျဉ္စနာယ။ ။ ပရိမဏ္ဍလပဒပျဉ္စနာယာတိ-ဌာနကရဏသမ္ပတ္တိယာ-ဌာန, ကရိဏ်းတို့၏ ပြည့်စုံခြင်းကြောင့်၎င်း၊ သိက္ခာသမ္ပတ္တိယာစ-ရွတ်ပုံ ရွတ်နည်းကို သင်ပြသော သိက္ခာ၏ ပြည့်စုံခြင်းကြောင့်၎င်း၊ ကတ္တစိပိ အနုနတာယ ပရိမဏ္ဍလပဒါနိ + ပျဉ္စနာနိ (အက္ခရာနိ) ဧတိဿာတိ ပရိမဏ္ဍလပဒပျဉ္စနာ (ဝါစာ)။

အကျင့်နှင့် ပြည့်စုံခြင်းကြောင့်၊ ဝါ - ဝါရိတ္တသီလ, စာရိတ္တသီလနှင့် ပြည့်စုံခြင်းကြောင့်၊ ပိယော-ချစ်အပ် ကြည်ညိုအပ်သည်။ မနဝမုနကော-စိတ်ကို တိုးပွားစေတတ်သည်။ ဟောတိ။ [ပိယ, မနာပပုဒ်ပြီးပုံကို သုဒိန္နကဏ္ဍ၌ ပြခဲ့ပြီ။] ပဋိဗလော၊ပေ၊ဩဝဒိတုန္တိ-ကား၊ သုတ္တန္တ-ပါဠိကို၎င်း၊ ကာရဏန္တ-အကြောင်းကို၎င်း၊ ဒဿန္တော - ပြလျက်၊ ဝန္တောယေန - ဝဋ်ဆင်းရဲဘေးဖြင့်၊ တဇ္ဇေတွာ-ခြမ်းချောက်၍၊ ဘိက္ခုနိယော-တို့ကို၊ ဩဝဒိတုံ- ငှါ၊ တာဒိသံ-ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊(ဝဋ်ဘေးကို ဖော်ပြသော)ဓမ္မံ-ကို၊ ဒေသေတုံ-ငှါ၊ သမတ္ထော- စွမ်းနိုင်သည်။ ဟောတိ။ [အရွယ်၏ ကောင်းခြင်း စသည်ကြောင့် မာန်ယစ်နေသော ဘိက္ခုနီတို့ကို သံသရာဘေးဖြင့် ထိတ်လန့်အောင် ဟောပြနိုင်ရမည်- ဟူလို။]

ကာသာယဝတ္ထဝသနာယာတိ-ကား၊ ကာသာယဝတ္ထနိဝတ္ထာယ-ဝတ်အပ်သော ဖန်ရည်ဆိုး အဝတ်ရှိသော၊ ဝါ - ဖန်ရည်ဖြင့် ဆိုးအပ်သော အဝတ်ကို ဝတ်သော ဘိက္ခုနီ သိက္ခမာန် သာမဏေမ၌၊ ဝရဓမ္မန္တိ-ကား၊ ဂိဟိကာလေ-လူဖြစ်စဉ်အခါ၌၊ (လူဝတ်ကြောင် ဘဝတုန်းက၊) ဘိက္ခုနီယာ - ၌၊ ကာယသံသဂ္ဂံဝါ-ကိုယ်လက်နှီးနှောခြင်းသို့ သော်၎င်း၊ [ဘိက္ခုနီ၌ မေထုန်အမှုကို ပြုကျင့်လျှင် ကျင့်သူသည်ပင် ဘိက္ခုနီဒူသကဖြစ်၍ ရှင်ရဟန်း မပြုကောင်းသောကြောင့် ကာယသံသဂ္ဂကိုသာ ညွှန်ပြသည်။] သိက္ခမာန သာမဏေရီသု - သိက္ခမာန် , သာမဏေမတို့၌၊ မေထုနဓမ္မံဝါ-မေထုန်အမှုသို့ သော်၎င်း၊ အနုဇ္ဈာပန္နပုဗ္ဗော-မရောက်ဘူးသည်။ ဟောတိ။ ဟိ- မှန်၊ မာတုဂါမောနာမ- မည်သည်။ (မိန်းမဆိုတာ၊) ပုဗ္ဗေ - ရှေး၌၊ ကတံ- ပြုအပ်သော အမှုကို၊ အနုဿရန္တော- အမှတ်ရလျက်၊ သံဝရေ- စောင့်စည်းကြောင်း သီလ၌၊ ဌိတဿပိ- တည်သော ထေရ်၏လည်း၊ ဓမ္မဒေသနာယ - တရားဒေသနာ၌၊ ဝါရဝံ - ရိုသေလေးစားခြင်းကို၊ နကရောတိ-မပြုတတ်၊ အထဝါ-ထိုပြင် တနည်းကား၊ တသ္မိံယေဝ အသဒ္ဓမ္မေထို မသူတော်တို့၏ အကျင့်၌ပင်၊ စိတ္တံ- ကို၊ ဥပ္ပါဒေတိ- ဖြစ်စေနေတတ်သေး၏၊ ဝိသတိဝသောဝါတိ- ကား၊ ဥပသမ္ပဒါယ-မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရေခံခြင်းအားဖြင့်၊ ဝိသတိဝသောဝါ-ဝါ ၂၀ ရှိသည်သော်၎င်း၊ တတော-ထိုဝါ ၂၀ ထက်၊ အတိရေကဝသောဝါ- ပိုလွန်သော ဝါရှိသည်သော်၎င်း၊ (ဟောတိ)၊ ဟိ-မှန်၊ ဝေရူပေါ-ဤသို့ သဘောရှိသောထေရ်သည်၊(ဝါ ၂၀, ဝါ ၂၀ ထက် ပိုသောထေရ်သည်၊)ဝိသဘာဂေဟိ-သဘောမတူကုန်သော၊ဝတ္ထုဟိ-မာတုဂါမဟူသော ဝတ္ထုတို့နှင့်၊ ပုနပုနံ - အဖန်ဖန်၊ သမာဂစ္ဆန္တောပိ - ပေါင်းဆုံရပါသော်လည်း၊ ဒဟရောဝိယ-ရဟန်းငယ်သည်ကဲ့သို့၊ သဟသာ-အဆော့တလျှင်၊ သီလဝိနာသံ-သီလ၏ ပျက်စီးခြင်းသို့၊ န ပါပုဏာတိ-မရောက်တတ်၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ ဝယံ-အရွယ်ကို၊ ပစ္စဝေက္ခိတွာ-ဆင်ခြင်၍၊ အယုတ္တဋ္ဌာနေ-မသင့်လျော်သော အရာ၌၊ ဆန္ဒရာဂံ-ဆန္ဒရာဂကို၊ ဝိနေတုံ-ပယ်ဖျောက်ခြင်းငှါ၊ ပဋိဗလော-

သည်၊ ဟောတိ-၏၊ တေန-ကြောင့်၊ ဝိသတိ ပေ၊ ဝဿောဝါတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ၊ စ-ဆက်၊ ဣတ္ထ-ဤ သီလဝါအစရှိသော စကားတို့တွင်၊ သီလဝါတိအာဒိ-သီလဝါ အစရှိသော စကားသည်၊ ဧကံ - သော၊ အင်္ဂံ - တည်း၊ ပေ၊ ဝိသတိဝဿောတိ အာဒိ-ဝိသတိဝဿော အစရှိသောစကားသည်၊ အဋ္ဌမံ-ဂ ခုမြောက်ဖြစ်သော၊ အင်္ဂံ - တည်း၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဥတ္တိစတုတ္ထေနာတိ-ကား၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေးဖြစ်သော၊ ဝတ္ထုသိ-ဝတ္ထုကြောင်း၌၊ ဝုတ္တေနဝ-ဆိုအပ်ပြီးသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ (ဥတ္တိစတုတ္ထေန-ဥတ္တိစတုတ္ထ ကမ္မဝါစာဖြင့် ပြုအပ်သော၊ ကမ္မေန - ကံဖြင့်၊ အသမ္ပတော - မသမုတ်အပ်ဘဲ၊ “ဘိက္ခုနိယော သြဝဒေယျ” ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) ဂရုဓမ္မေဟိတိ-ကား၊ ဂရုဓမ္မေ ဟိ-အလေးပြုထိုက်ကုန်သော၊ ဓမ္မေဟိ-တရားတို့ဖြင့်၊ (သြဝဒတိ-အံ၊) ဟိ-မှန်၊ တေ-ထို တရားတို့ကို၊ ဝါရဝံ-ရိုသေလေးစားခြင်းကို၊ ကတွာ- ၍၊ ဘိက္ခုနိဟိ- တို့သည်၊ သမ္ပဒိန္နိ တဗ္ဗတ္တာ - လက်ခံထိုက်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဂရုဓမ္မာ တိ-တို့ဟူ၍၊ ဝုတ္တန္တိ-ကုန်၏၊ [ဂရုနော-အလေးပြုအပ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ-ဂရုဓမ္မာ၊] ဧကတော ဥပသမ္ပန္နာယာတိတ္ထေ-၌၊ ဘိက္ခုနိနံ-တို့၏၊ သန္တိကေ-၌၊ ဧကတော- ဘိက္ခုနိသံဃာတဖက်၌၊ ဥပသမ္ပန္နာယ-မြင့်မြတ်သော ဘိက္ခုနိအဖြစ်သို့ရောက် သော ရဟန်းမကို၊ ဝါ-အား၊ ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဂရုဓမ္မေန-ဖြင့်၊ သြဝ ဒတိ-ဆုံးမ၏၊ ဝါ- ပြောဟော၏၊ [ဧကတော ဥပသမ္ပန္နာယာတိ ဥပယောဂတ္ထေ ဘုမ္မဝစနံ၊ သြဝဒတိတိဝါ ဣမဿ ဝဒတိတိအတ္ထေ သတိ သမ္ပဒါနဝစနံပိ ယုဇ္ဇ တိ၊-ဋီကာ။] တဿ-ထိုရဟန်း၏၊ ဒုတ္တဋံ ဟောတိ၊ ပန-ကား၊ ဘိက္ခုနိ-တို့၏၊ သန္တိကေ-၌၊ ဥပသမ္ပန္နာယ-ကို၊ ဝါ-အား၊ (သြဝဒန္တဿ-ဂရုဓမ္မဖြင့် ဆုံးမ သောရဟန်း၏၊ ဝါ-ဟောပြောသော ရဟန်း၏၊) ယထာ ဝတ္ထုကမေဝ-အကြင် အကြင် ဝတ္ထုကြောင်းအတိုင်းသာလျှင်၊ (ဟောတိ၊) [ပါစိတ်အာပတ်ပင်သင့်၏- ဟူလို၊ ဘိက္ခုတို့၏အထံ၌ ရဟန်းပြုခဲ့သော ဘိက္ခုနိတို့ဟူသည် ဘိက္ခုအဖြစ်မှ လိန်ပြန်သော ဘိက္ခုနိနှင့် သာကီဝင် မင်းသွီးငါးရာတို့တည်း။]

x x x x x x x

ဘိက္ခုနောဝါဒက အင်္ဂါ၊ ။ ဂ ပါးအချုပ်ကား....၁-ပါတိမောက္ခ သံဝရသီလ ရှိခြင်း၊ ၂-ပိဋကဗဟုဿုဘ ရှိခြင်း၊ ၃-ဥဘတောဝိဘင်းနှင့် ပါတိမောက်ကို နှုတ်တက် ရခြင်း၊ ၄-ကောင်းသောစကားလုံးနှင့် ကောင်းသောအသံရှိခြင်း၊ ၅-ဘိက္ခုနိသံဃာ (အားလုံးမဟုတ်သော်လည်း) အများ၏ကြည်ညိုခြင်းကို ခံရခြင်း၊ ၆-ဘိက္ခုနိတို့ကို တရားဟောစွမ်းနိုင်ခြင်း၊ ၇- ရှေး လူ့ဘဝတုန်းက ဘိက္ခုနိတို့၌ ကာယသံသဂ္ဂအမှု၊ သိက္ခမာန် သာမဏေမတို့၌ မေထုန်မှုကို မပြုဘူးခြင်း၊ ၈-ဝါ ၂၀၊ ဝါ ၂၀ ကျော် ရရှိခြင်းတည်း။

သီလဝါ ဗဟုဿုတောစ၊ သွာဂတောစ သုဝါစကော၊
ပိယေ၃ ပဋိမလောစာပိ၊ နဇ္ဈာပန္နောစ ဝိသတိ။....ယောဇနာ။

ပရိဝေဏံ သမ္မဇ္ဇိတွာတိ - ကား၊ ပါတော - နံနက်စောစော၌၊ အသမ္မဇ္ဇိ-
 တံမြက်မလှည်းအပ်သော အရပ်ကို၎င်း၊ (သမ္မဇ္ဇိတဗ္ဗံ - ၌စပ်၊) သမ္မဇ္ဇိ- တံမြက်
 လှည်းအပ်ပြီးသည်၊ (သမာန)ဗ္ဗိ- ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ပုန-တဖန်၊ တိဏပဏ္ဏာ
 ဒီဟိ-မြက်၊ သစ်ရွက် အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ဥက္ကာပံဝါ-အမှိုက်ရှုပ်သော အရပ်ကို
 ၎င်း၊ ဝါတပ္ပဟာရေဟိ - လေတိုက်ခြင်းတို့ကြောင့်၊ ဝိက်ဏ္ဏဝါလိကံ - ရောငြိမ်း
 သော သဲ ရှိသည်ဖြစ်၍၊ ဇာတံစ - ဖြစ်သောအရပ်ကို၎င်း၊ သမ္မဇ္ဇိတဗ္ဗံ- တံမြက်
 လှည်းထိုက်၏၊ ဟိ-မှန်၊ အသမ္မဇ္ဇိ- တံမြက်မလှည်းအပ်သော၊ တံ- ထို ဥက္ကာပ
 စသောအရပ်ကို၊ ဒိသ္မာ - ၍၊ အယျော - သည်၊ အတ္တနော- ၏၊ နိသိတကေ-
 ခိုကုန်သော၊ ဒဟရဘိက္ခုပိ- ရဟန်းငယ်တို့ကိုသော်မှလည်း၊ ဝတ္တပဋိပတ္တိယံ-
 ဝတ်အကျင့်၌၊ န ယောဇေတိ-မယှဉ်စေ၊ ဝါ-မတိုက်တွန်း၊ ဓမ္မယေဝ-တရားကို
 သာ၊ ကထေတိ - ဟော၏၊ ဣတိ - ဤသို့ကြံ၍၊ တာ ဘိက္ခုနိယော - တို့သည်၊
 အသောတုကာမာပိယ-မနာယူလိုကုန်သကဲ့သို့၊ ဘဝေယျု-ဖြစ်ကုန်ရာ၏၊ တေန-
 ကြောင့်၊ ပရိဝေဏံ သမ္မဇ္ဇိတွာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ။

ပန-ကား၊ အန္တောဂါမတော-ရွာတွင်း(မြို့တွင်း)မှ၊ ဘိက္ခုနိယော-တို့သည်၊
 အာဂစ္ဆန္တိယော-လာခဲ့ရကုန်သည်၊ (ဟုတွာ-၍၊ ဝါ-ကြောင့်၊) ပိပါသိတာစ-
 လွန်စွာဖြစ်သော မွတ်သိပ်ခြင်းရှိကုန်သည်၎င်း၊ [သဗ္ဗာတအဿအနက်၌ ဣတ
 ပစ္စည်း။] ကိလန္တာစ-ပင်ပန်းကုန်သည်၎င်း၊ ဟောန္တိ၊ တာ-ထို ဘိက္ခုနိတို့သည်၊
 ပါနိယဉ္ဇ -သောက်ရေကို၎င်း၊ ဟတ္ထပါဒ မုခ သီတလကရဏဉ္ဇ - လက်၊ ခြေ၊
 မျက်နှာကို အေးမြအောင်ပြုကြောင်း သုံးရေကို၎င်း၊ ပစ္စာသိသန္တိ-တောင်းတတ်
 ကုန်၏၊ တသ္မိဉ္ဇ-ထို သောက်ရေ၊ သုံးရေသည်လည်း၊ အသတိ-မရှိလသော်၊ ပုရိမ
 နယေနေဝ-ရွှေ့နည်းဖြင့်သာလျှင်၊ အဂါရဝံ - မရှိသေ မလေးစားခြင်းကို၊ ဇနေ
 တွာ - ဖြစ်စေ၍၊ အသောတုကာမာပိ - မနာယူလိုကုန် သည်လည်း၊ ဟောန္တိ၊
 တေန-ကြောင့်၊ ပါနိယံ ပရိဘောဇနိယံ ဥပဋ္ဌပေတွာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ။

အာသနန္တိ-ကား၊ နိစပိဋ္ဌက, ဖလက, တန္တိက, ကဋ္ဌသာရကာဒိဘေဒံ-နိမ့်သော
 အင်းပျဉ်, ပျဉ်ချပ်, သပေါ့ဖျော့, သင်ဖျူး အစရှိသော အပြားရှိသော၊ အန္တမ
 သော-အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့်၊ သာခါဘင်္ဂမ္ဗိ-ချိုးအပ်သော သစ်ခက်ကိုလည်း၊
 ဣဒံ-ဤနေရာသည်၊ တာသံ-ထို ဘိက္ခုနိတို့၏၊ အာသနံ- သည်၊ ဘဝိဿတိ-
 ဖြစ်လတံ့၊ ဣတိ ဧဝံ-ဤသို့ ကြံ၍၊ အာသနံ-ကို၊ ပညပေတွာ-၍၊ [နိသိဒိတဗ္ဗံ
 စပ်။] ပန- ဆက်၊ ဓမ္မဒေသနာပတ္တိမောစနတ္ထံ-ဓမ္မဒေသနာအာပတ်မှ လွတ်ခြင်း
 အကျိုးငှါ၊ ဒုတိယော- ၂ ယောက်မြောက် ဖြစ်သော အဖေကို၊ ဣန္ဒြိတဗ္ဗော-
 အလိုရှိထိုက်၏၊ တေန-ကြောင့်၊ ဒုတိယံ ဂဟေတွာ နိသိဒိတဗ္ဗန္တိ - ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-
 ပြီ၊ နိသိဒိတဗ္ဗန္တိ-ဟူ၍၊ (ဝုတ္တတ္တာ- မိန့်ဆိုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ဝိဟာရ
 ပစ္စန္တေ - ကျောင်းတိုက်၏ အစွန်၌၊ န (နိသိဒိတဗ္ဗံ) - မထိုင်ရာ၊ အထခေါ-

စင်စစ်ကား၊ ဝိဟာရမဇ္ဈေ-ကျောင်းတိုက်၏အလယ်၌၊ ဥပေါသထာဝါရဿဝါ-
 ဥပုသ်ကျောင်းဆောင်၏သော်၎င်း၊ ဘောဇနသာလာယဝါ - ဆွမ်းစား စရပ်၏
 သော်၎င်း၊ ဒွါရေ-တံခါးအနီးဖြစ်သော၊ သဗ္ဗေသံ-အလုံးစုံသော ရှင်ရဟန်းတို့၏၊
 ဩသရဏဋ္ဌာနေ- သက်ရောက်ရာအရပ်၌၊ နိသီဒိတဗ္ဗ-ထိုင်ရာ၏၊ သမဂ္ဂါတ္တာတိ-
 ဟူသည်ကား၊ သဗ္ဗာ-အလုံးစုံသော ဘိက္ခုနီတို့သည်၊ အာဂတား-လာကုန်သည်၊
 အတ္ထ-ဖြစ်ကြကုန်၏လော၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ ဝတ္တန္တိတိ-ကား၊ အာဂန္တန္တိ-
 နှုတ်၌လာကုန်၏လော၊ (နှုတ်တက်ကုန်၏လော၊) ပဂုဏာ - ကုန်သည်၊ ဝါစုဂ္ဂ
 တာ-ကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ-ကုန်၏လော၊) ဣတိ အတ္ထော၊ နိယျာတေတဗ္ဗောတိ-
 ကား၊ အပေတဗ္ဗော-နိဂုံးအုပ်ထိုက်၏၊ ဩသာရေတဗ္ဗာတိ-ကား၊ ပါဠိ-ဂရုဓမ်
 ပါဠိကို၊ ဝတ္တဗ္ဗာ-ရွတ်ပြုထိုက်၏၊ ဝဿသတူပ သမ္ပန္နာယာတိအာဒိ-အစရှိသော
 စကားသည်၊ ဝတ္တဗ္ဗပါဠိ ဒဿနံ- ရွတ်ပြုထိုက်သော ဂရုဓမ်ပါဠိကို ပြုကြောင်း
 စကားတည်း။ [ပါဠိရွတ်ခြင်းကို ဩသာရေတဗ္ဗဟုဆိုသောကြောင့် ပါဠိသက်သက်
 ဟောပြုသော ပုဂ္ဂိုလ်ကိုလည်း ဩသာရကပုဂ္ဂိုလ် ဟု ခေါ်ရသည်။]

တတ္ထ-ထို ဝဿသတူပ သမ္ပန္နာယအစရှိသော စကားရပ်၌၊ သာမိစိကမ္မန္တိ-
 ကား၊ မဂ္ဂ၊ပေ၊ ပုစ္ဆနာဒိကံ-လမ်းရှောင်ပေးခြင်း၊ ယပ်လေခတ်ခြင်း၊ သေခံရေကို
 ပန်လျှောက်ခြင်း အစရှိသော၊ အနုစ္ဆဝိကဝတ္တံ - သင့်လျော်သော ကျင့်ဝတ်ကို၊
 (ကာတဗ္ဗံ) (ဘိက္ခုနီက ပြုဘို့ရန် မသင့်လျော်သော နင်းနှိပ်ပေးခြင်းစသော
 ကျင့်ဝတ်ကိုကား ပြုဘွယ်မလို-ဟူလို။) စ-ဆက်၊ ဣ-ဤ အဘိဝါဒနံ ပစ္စုဋ္ဌာနံ
 စသောပါဌ်၌၊ ဘိက္ခုနိယာ - ၏၊ ဘိက္ခုဿ - ကို၊ အဘိဝါဒနံနာမ- ရှိခိုးခြင်း
 မည်သည်ကို၊ (ကာတဗ္ဗမေဝ၌စပ်၊) အန္တောဂါမေဝါ - ရွာတွင်း၌ သော်၎င်း၊
 ဗဟိဂါမေဝါ-ရွာပြင်ဘက်၌ သော်၎င်း၊ အန္တောဝိဟာရေဝါ-ကျောင်းတိုက်တွင်း
 ၌သော်၎င်း၊ ဗဟိဝိဟာရေဝါ - ကျောင်းတိုက်ပြင်ဘက်၌ သော်၎င်း၊ အန္တရ
 ဃရေဝါ - အိမ်တွင်း၌သော်၎င်း၊ (အန္တောဂါမဟု ပါဠိဖြစ်၍ “ယရ” အရ
 အိမ်ကိုယူပါ။ “ ဆွမ်းစားခြင်း စသောကိစ္စကြောင့် အိမ်တွင်း ရောက်နေသော

x x x x x x x

သမဂ္ဂါတ္ထ။ ယောဇနာ၌ သမဂ္ဂတ္ထဝယ် “သံ+အာပုဗ္ဗ+ဂမုဓာတ် , ဟိယုတ္တနိ
 တ္ထဝိဘတ် ဟု ကြံ၍, “သဗ္ဗာ အာဂတတ္ထ” ဟူသော အဖွင့်ပါဌ်ကို အတည်ယူလေသည်၊
 သို့သော် “သဗ္ဗာ အာဂတတ္ထ” ဟု မူကွဲရှိ၏၊ ထိုမူကွဲသည် “သဗ္ဗံ၊ပေ၊သမဂ္ဂဗ္ဗ အနုနကံ”
 အဘိဓာန် (၇၀၂) ဂါထာနှင့် လျော်၏၊ မှန်၏။—ထို အဘိဓာန်၌ သဗ္ဗနှင့် သမဂ္ဂသည်
 အနက်တူဖြစ်၏၊ သဗ္ဗာ အာဂတတ္ထလည်း အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်၊ “သမဂ္ဂါ+အတ္ထ” ဟု ပုဒ်ဖြတ်
 ၍၊ “ သမဂ္ဂါ- အားလုံး စုံညီကြကုန်သည်၊ အတ္ထ-ဖြစ်ကြကုန်၏ လော၊ ” ဟု ပေး။
 [သမဂ္ဂါတ္ထ ဘဂိနိယောတိ ဣမိနံ သဗ္ဗာသံ အာဂမနံ ပုစ္ဆတိတိ အာဟ- သဗ္ဗာ
 အာဂတတ္ထာတိ။—ဒီကာ၊ သမဂ္ဂပုဒ်ပြီးပုံကို ပါတိမောက်ဘာသာဒီကာ နိဒါနုဒ္ဒေသ၌
 ပြထားပြီ။]

အခါ၌သော်၎င်း” ဟူလို။) ရထိကာယဝါ-ရထားလမ်း၌သော်၎င်း၊ အန္တမသော-အောက်ထစ်ဆုံး အားဖြင့်၊ ရာဇဿာရဏာယပိ - မင်း၏ ထွက်လာခြင်းကြောင့် လူအများကို ရှေ့ရှားစေခြင်းသည်လည်း၊ (မင်း၏ ထွက်လာခြင်းကြောင့် လမ်းရှင်းခြင်း သည်လည်း၊) ဝတ္တမာနာယ - ဖြစ်သော်၎င်း၊ ဒေဝေ - မိုဃ်းသည်၊ ဝဿမာနေ-ရှာသော်၎င်း၊ သကဒ္ဒမာယ-ညွှန်နှင့်တကွဖြစ်သော၊ ဘူမိယာ-၌၊ ဆတ္တ ပတ္တဟတ္ထာယပိ - လက်၌ ထီး၊ သပိတ် ရှိသော်၎င်း၊ ဟတ္ထိ အဿာဒီဟိ-ဆင် မြင်း အစရှိသော သတ္တုတို့သည်၊ အနုဗဒ္ဓါယပိ - လိုက်အပ်သော်၎င်း၊ ကာတဗ္ဗမေဝ-ပြုထိုက်သည်သာ။

ကောဗဒ္ဓါယ - တစပ်တည်း စပ်နေသော၊ ပါဠိယာ - အစဉ်အတန်းဖြင့်၊ (စီတန်း၍)၊ ဘိက္ခာစာရံ- ဆွမ်းခံလှည့်လည်အပ်သော အရပ်သို့၊ ပဝိသေန္တ - ဝင်နေသော ရဟန်းတို့ကို၊ ဒိသ္မာ- ၍၊ ဧကသ္မိံ - သော၊ ဌာနေ-အရပ်၌၊ ဝန္ဒာမိ အယျာတိ - ဝန္ဒာမိ အယျဟူ၍၊ ဝန္ဒိတုံ ဝန္ဒတိ၊ အန္တရာအန္တရာ - အကြားအကြား၌၊ ဒွါဒသဟတ္ထေ-၁၂ တောင်တို့ကို၊ မုဉ္ဇိတွာ- လွှတ်၍၊ သစေ ဝစ္ဆန္တိ - ကုန်အံ့၊ (ဝေံသတိ-သော်၊) ဝိသုဝိသု-အသီးအသီး၊ ဝန္ဒိတဗ္ဗာ-ရှိခိုးထိုက်ကုန်၏။ [စီတန်း၍ သွားရာ၌ တပိုင်းနှင့်တပိုင်း တပါးနှင့်တပါး ၁၂ တောင် ဥပစာ လွတ်နေလျှင် အသီးအသီး ရှိခိုးရမည် - ဟူလို။] မဟာသန္ဓိပါတေ - ကြီးစွာသော အစည်းအဝေး၌၊ နိသိန္ဓေ - ထိုင်နေသော ရဟန်းတို့ကို၊ ဧကသ္မိံ ယေဝ - တခုသာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဌာနေ- ၌၊ ဝန္ဒိတုံ ဝန္ဒတိ၊ အဗ္ဗလိကဓမ္မပိ- လက်အုပ်ချီမှုကို ပြုခြင်း၌လည်း၊ သေနယော - တည်း၊ [“တည်ခြင်း ၅ ပါးဖြင့် ကျကျနန ဝပ်ချခြင်းသည် အဘိဝါဒန၊ ဝပ်မချဘဲလက်အုပ်ချီမှုပြုရုံသာ ပြုခြင်းသည် အဗ္ဗလိကဓမ္မ” ဟု ခွဲပါ။] ပန - ဆက်၊ ယတ္ထကတ္ထစိ- အမှတ်မထား တပါးပါးသော အရပ်၌၊ နိသိန္ဓာယ-ထိုင်နေသော ဘိက္ခုနီသည်၊ ပစ္စုဌာနံ-ရှေ့ရှုထခြင်းကို၊ ကာတဗ္ဗ-၏၊ တဿတဿ သာမိစိကမ္မဿ-ထိုထို အရိုအသေပြုမှုအား၊ အနုရူပေ-လျှော့ပတ်သော၊ ပဒေသေစ-အရပ်၌၎င်း၊ ကာလေ-အခါ၌၎င်း၊ တံတံ-ထိုထိုအရိုအသေပြုမှုကို၊ ကာတဗ္ဗ-၏။

သက္ကတွာတိ-ကား၊ ယထာ-အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ကတော- ပြုအပ်သည်၊ (သမာနော-သော်၊) သုကတော-ကောင်းစွာ ပြုအပ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဧဝံ-ဤသို့ ကောင်းစွာ ပြုအပ်သည် မည်လောက်အောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ကတွာ-၍၊ [“သံ+ကတွာ” ဟု ပုဒ်ခွဲ၍ သံအတွက် “ယထာ၊ပေ၊ဧဝံ” ဟု ဖွင့်သည်။

x x x x x x x x

ကာတဗ္ဗမေဝ။ ။ဝတ်ချ၍ တည်ခြင်း ၅ ပါးဖြင့် ကျကျနန ရှိမခိုးနိုင်သောနေရာ ဝယ် မတ်မတ်ရပ်လျက် ကိုယ်ကိုညွတ်ပြီးလျှင် “ရှိခိုးပါ၏ဘုရား” ဟူ၍ လျှောက်ရမည်၊ ဆင် မြင်း စသည်လိုက်၍ အတင်း ပြေးနေချိန်၌လည်း “ရှိခိုးပါ၏ဘုရား” ဟု ဆို၍ ပြေးရမည်၊ ထို့ကြောင့် ဝေဖြင့် “ကာတဗ္ဗမေဝ-ကေနိပြုရမည်” ဟု ဆိုသည်။

ကောင်းစွာပြု၍” ဟု ပေး။] ဝရုံကတွာတိ-ကား၊ တတ္ထ-ထိုအဘိဝါဒနစသည်၌၊ ဝါရဝံ-ရိသေလေးစားခြင်းကို၊ ဇနေတွာ-ဖြစ်စေ၍၊ မာနေတွာတိ-ကား၊ မနေန-ဖြင့်၊ ပိယံ - ချစ်မြတ်နိုးအပ်သည်ကို၊ ကတွာ - ၍၊ ပူဇေတွာတိ- ကား၊ တိဏ္ဏံ- ကုန်သော၊ ဣမေသံယေဝ-ကိစ္စာနံ- ဤ(သက္ကာရ, ဝရုကာရ, မာနန) ကိစ္စတို့ကို ပင်၊ ကရဏေန- ပြုခြင်းအားဖြင့်၊ ပူဇေတွာ- ၍၊ အနတိဏ္ဏမနိ ယောတိ - ကား၊ န အတိဏ္ဏမိတဗ္ဗော- မလွန်ကျူးအပ်, မလွန်ကျူးထိုက်။

အဘိက္ခုကေ အာဝါသေတိ ဣတ္ထ-ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ ဘိက္ခုနုပဿယတော- ဘိက္ခုနီတို့၏ ကျောင်းမှ၊ အမုယောဇနဗ္ဗန္တရေ - ယူဇနာဝက် အတွင်း၌၊ ဩဝါဒ ဒါယကာ - ဩဝါဒကို ပေးတတ်ကုန်သော၊ ဘိက္ခု - တို့သည်၊ သစေ နဝသန္တိ- အကယ်၍ မနေကုန်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ အယံ - ဤကျောင်းသည်၊ အဘိက္ခုကော - အဘိက္ခုက ဖြစ်သော၊ အာဝါသောနာမ-အာဝါသ မည်၏၊ ဣတ္ထ-ဤအဘိက္ခုက အာဝါသ၌၊ ဝသံ-မိဗ်းလပတ်လုံး၊ နဝသိတဗ္ဗံ-မနေရာ၊ ဟိ-သာဓကကား၊ အဘိက္ခုကော နာမ၊ ပေ၊ ဝန္တန္တိ-ဟူသော၊ ဧတံ (သုတ္တံ)- ဤပါဠိကို၊ (ဘဝဝတာ) ဝုတ္တံ၊ [(ယတ္ထ- အကြင် ကျောင်း၌၊) ဩဝါဒါယဝါ- ဩဝါဒ အကျိုးငှါ၎င်း၊ သံဝါသာယဝါ - ဥပုသ် , ပဝါရဏာ စသော သံဝါသ အကျိုးငှါ၎င်း၊ ဝန္တန္တိ- ငှါ၊ သက္ကာ-တတ်ကောင်းသည်၊ န ဟောတိ၊ (သော-ထို ကျောင်းသည်၊) အဘိက္ခုကောနာမ - မည်သော၊ အာဝါသော - တည်း။] စ- ဆက်၊ တတော-ထိုယူဇနာဝက်ခရီးထက်၊ ပရံ-အလွန်၊ ပစ္စာဘတ္တံ-ဆွမ်းစားရာ ကာလ၏ နောက်အဘို့၌၊ ဝတံ- သွား၍၊ ဓမ္မံ- ကို၊ သုတွာ- ၍၊ အာဝန္တိ- ပြန်လာခြင်းငှါ၊ နသက္ကာ- မတတ်ကောင်း၊ တတ္ထ- ထို အဘိက္ခုက အာဝါသ၌၊ ဝသံ-မိဗ်းလပတ်လုံး၊ ဝသိတံ-ငှါ၊ အနိစ္စမာနာ-အလိုမရှိကုန်သော၊ ဘိက္ခု နိယော-တို့ကို၊ ဣတကာဝါ-တို့သည်သော်၎င်း၊ ဥပဋ္ဌာကာဝါ-အလုပ်အကျွေး ဒါယကာတို့သည်သော်၎င်း၊ ဧဝံ-သို့၊ သစေ ဝဒန္တိ-အကယ်၍ လျှောက်ကုန်အံ့၊ (ကိံ - သနည်း၊) အယျေ- အရှင်မတို့၊ ဝသထ - နေပါကုန်၊ မယံ- တို့သည်၊ ဘိက္ခု - ဩဝါဒပေးမည့် ရဟန်းတို့ကို၊ အာနေဿာမ - ပင့်ဆောင်ပါကုန်အံ့၊ ဣတိ-သို့၊ (သစေဝဒန္တိ-ကုန်အံ့၊ ဧဝံသတိ-သော်၊ ဝသိတံ-ငှါ၊) ဝန္တိ။

ပန - ဆက်၊ ဝုတ္တပ္ပမာဏေ - ဆိုအပ်ပြီးသော ယူဇနာဝက် ပမာဏရှိသော၊ ပဒေသေ - အရပ်၌၊ ဝသံ- ဝါသို့၊ ဥပဝန္တိ-ကာမာ- ကပ်ရောက်လိုကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ အာဝတံ-၍၊ သာခါမဏ္ဍပေပိ-သစ်ခက် မိုးအပ်သောမဏ္ဍပ်၌ သော်မှလည်း၊ ဧကရတ္တံ - တညဉ့်မျှ၊ ဝုတ္တာ- နေပြီးကုန်သည်၊ သစေ ဟောန္တိ- ကုန်အံ့၊ နိမန္တိတာ - ဒါယကာတို့က ဆွမ်းစားပင့်အပ်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ) ဝန္တိ-ကာမာ- ပြန်သွားလိုကုန်သည်၊ သစေ နဟောန္တိ- အံ့။ [ဆွမ်းစားပြီးသော အခါ ပြန်သွားလိုစိတ်မရှိဘဲ နေလိုကုန်အံ့။] (ဧဝံသတိ)၊ ဣတ္ထာဝတာပိ - ဤမျှ

အတိုင်းအရှည်ရှိသော တညဉ့်လောက် နေပြီးခြင်းဖြင့်လည်း၊ သဘိက္ခုကော - သော၊ အာဝါသော ဟောတိ၊ ဧတ္ထ - ဤ သဘိက္ခုက အာဝါသဉ္စ၊ ဝဿံ - သို့၊ ဥပဂန္တံ - ၄၊ ဝန္တတိ၊ စ - ဆက်၊ ဥပဂစ္ဆန္တိဟိ - ဝါကပ်ကုန်သော သဘိက္ခုနီ တို့သည်၊ ပက္ခဿ- လဆန်းပက္ခ၊ လဆုတ်ပက္ခ၏၊ တေရသိယံယေဝ-၁၃ ရက် မြောက်နေ့၌ပင်၊ သိက္ခာ-တို့ကို၊ ယာစိတဗ္ဗာ-တောင်းပန်ထိုက်ကုန်၏၊ (ကိ°)၊ အယျာ - အရှင်ဘုရားတို့၊ မယံ - တို့သည်၊ တုမှာကံ - တို့၏၊ ဩဝါဒေန- ဖြင့်၊ ဝသိဿာမ-နေပါကုန်အံ့၊ ဣတိ ယာစိတဗ္ဗာ။

ပန-ဆက်၊ ယတော-အကြင်သိက္ခာနီတို့၏ကျောင်းမှ၊ ဥဇုနာ-ဖြောင့်သော၊ မဂ္ဂေန-လမ်းဖြင့်၊ အနုယောဇနေ- ယူဇနာဝက်အရပ်၌၊ သိက္ခာနံ-တို့၏၊ ဝသနဋ္ဌာနံ-နေရာအရပ်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ပန- ထိုသို့ပင်ရှိပါသော်လည်း၊ တေနမဂ္ဂေန- ထိုဖြောင့်သောလမ်းဖြင့်၊ ဂစ္ဆန္တိနံ - သွားကုန်လသော်၊ ဝါ - သွားသော သိက္ခာနီတို့၏၊ ဇိဝိတန္တရာယောဝါ-အသက်၏ အန္တရာယ်သည်သော်၎င်း၊ မြဟ္မစရိယန္တရာယောဝါ- မြဟ္မစရိယ၏ အန္တရာယ်သည်သော်၎င်း၊ ဟောတိ-ဖြစ်တတ်၏၊ ဝါ-ဖြစ်စရာရှိ၏၊ အညေန-ဥဇုမဂ္ဂမှတပါးသော၊ မဂ္ဂေန-ကေဝံသောလမ်းဖြင့်၊ ဂစ္ဆန္တိနံ-သော်၊ ဝါ-တို့၏၊ အတိရေကနုယောဇနံ-ယူဇနာဝက်ထက် ပိုလွန်သော ခရီးသည်၊ ဟောတိ၊ အယံ-ဤ ကျောင်းသည်၊ အသိက္ခာကောဝါသဋ္ဌာနေယေဝ- အသိက္ခာက အာဝါသ၏ အရာ၌သာ၊ တိဋ္ဌတိ - တည်တော့၏၊ ပန - ဆက်၊ တတော-ထို သိက္ခာနီတို့၏ ကျောင်းမှ၊ ဂါဝုတမတ္ထေ-တဂါဝုတ် အတိုင်းအရှည် ရှိသော အရပ်၌၊ အညော - သော၊ သိက္ခာနုပဿယော - သည်၊ ခေမဋ္ဌာနေ - ဘေးမရှိရာအရပ်၌၊ သစေ ဟောတိ-အံ့၊ တာဟိ သိက္ခာနီဟိ-တို့သည်၊ တာသိက္ခာနိယော- ထို အခြားကျောင်းနေ သိက္ခာနီတို့ကို၊ ယာစိတွာ- တောင်းပန်၍၊ ပုန-တဖန်၊ ဂတိံ-၍၊ သိက္ခာ ယာစိတဗ္ဗာ၊ (ကိ°)၊ အယျာ-အရှင်ဘုရားတို့၊ အမှာကံ-တို့၏၊ ဥဇုမဂ္ဂေန - ဖြောင့်သော လမ်းဖြင့်၊ အန္တရာယော၊ အတ္ထိ - ရှိနေပါ၏၊ အညေန- သော၊ မဂ္ဂေန-ဖြင့်၊ အတိရေကနုယောဇနံ- သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ ပန- ထိုသို့ပင် ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ အန္တရာမဂ္ဂေ- ၌၊ အမှာကံ- တို့၏၊ ဥပဿယတော- မှီတင်းနေထိုင်ရာ ကျောင်းမှ၊ ဂါဝုတမတ္ထေ - တဂါဝုတ် အတိုင်းအရှည် ရှိသော အရပ်၌၊ အညော-သော၊ သိက္ခာနုပဿယော-သည်၊ အတ္ထိ-၏၊ အယျာနံ- တို့၏၊ သန္တိကာ- မှ၊ တတ္ထ - ထို သိက္ခာနီတို့၏ ကျောင်းသို့၊ အာဂတဩဝါဒေန-လာသော ဩဝါဒဖြင့်၊ ဝသိဿာမ-ကုန်အံ့၊ ဣတိ၊ ယာစိတဗ္ဗာ၊ တေဟိ သိက္ခာနီဟိ-တို့သည်၊ သမ္ပုဋိန္ဒြိ တဗ္ဗ-လက်ခံရာ၏။

တတော-ထိုမှ နောက်၌၊ တာဟိသိက္ခာနီဟိ-တို့သည်၊ တံ သိက္ခာနုပဿယံ- သို့၊ အာဂတိံ- ၍၊ ဥပေါသထော- ကို၊ ကာတဗ္ဗော- ၏၊ တာသိက္ခာနိယော- တို့ကို၊ ဒိသ္မာဝါ - တွေပြီး၍လည်း၊ အတ္တနော - ၏၊ ဥပဿယမေဝ - သို့သာ၊

ဂဇ္ဇိာ-ပြန်သွား၍၊ ကာတုဗ္ဗိ-ဥပုသ်ပြုခြင်းငှါလည်း၊ ဝနုတိ- အပ်၏၊ ပန-ဆက်၊ ဝဿံ-ဝါသို့၊ ဥပဂန္တုကာမာ-ကပ်လိုကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ စာတုဒ္ဒသေ- ၁၄ ရက်မြောက် နေ့၌၊ (၁၄ ရက်မြောက်နေ့ ရောက်မှ) ဝိဟာရံ - သို့၊ သစေ အာဂစ္ဆန္တိ - ကုန်အံ့၊ ဘိက္ခုနီဟိစ- တို့သည်လည်း၊ အယျာ - အရှင်ဘုရားတို့၊ ဣဓ-ဤကျောင်း၌၊ ဝဿံ-မိုဃ်းလပတ်လုံး၊ ဝသိဿထ-နေပါကုန်လတံ့လော၊ ဣတိ-သို့၊ ပုစ္ဆိတာ-မေးအပ်ကုန်သည်၊ (သမာနာ-ဖြစ်ကုန်လသော်)၊ အာမ- အိမ်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တာ-ပြောဆိုပြီး၍၊ ပုန-တဖန်၊ တာဟိ-ထိုဘိက္ခုနီတို့သည်၊ အယျာ- အရှင်ဘုရားတို့၊ တေနဟိ - ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊ (ဤကျောင်း၌ ဝါဆိုမည် ဖြစ်လျှင်)၊ မယမိ- တို့သည်လည်း၊ တုမှာကံ- တို့၏၊ ဩဝါဒံ-ကို၊ အနုဇိဝန္တိ ယော - မှီ၍ အသက်မွေးကြကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဝသိဿာမ- နေပါကုန်အံ့၊ ဣတိ- သို့၊ ဝတ္တာ- လျှောက်အပ်ပြီးကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဒုတိယဒိဝသေ- ၌၊ ဝါမေ - ၌၊ ဘိက္ခာစာရသမ္ပဒံ - ဆွမ်းခံလှည့်လည်ရာ အရပ်၏ ပြည့်စုံခြင်းကို၊ အပဿန္တာ- မမြင်ကြကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဣဓ- ဤအရပ်၌၊ ဝသိတံ- ငှါ၊ န သက္ကာ - ကောင်း၊ ဣတိ - ဤသို့ ကြံ၍၊ သစေ ပက္ကမန္တိ - အကယ်၍ ဖဲသွား ကုန်အံ့၊ တာဘိက္ခုနီယော - တို့သည်၊ ဥပေါသထဒိဝသေ- ၌၊ ဝိဟာရံ- သို့၊ ဝဇ္ဇိာ- ၍၊ ဘိက္ခု- တို့ကို၊ အထ နပဿန္တိ - ကုန်အံ့၊ ဣတ္ထ- ဤသို့ဖြစ်ရာ၌၊ ကိ- အဘယ်သို့၊ ကာတမ္ပံ - ပြုထိုက်သနည်း၊ (တနည်း) ကိ ကာတမ္ပံ - ဘယ့်နှယ် လုပ်ရမည်နည်း၊ ဣတိ - ဤကား အမေးတည်း၊ ယတ္ထ- အကြင်အရပ်၌၊ ဘိက္ခု- တို့သည်၊ ဝသန္တိ - ကုန်၏၊ တတ္ထ- ထို အရပ်သို့၊ ဝဇ္ဇိာ- သွား၍၊ ပစ္ဆိမိကာယ- ပစ္ဆိမဝါ၌၊ ဝဿံ- သို့၊ ဥပဂန္တု- ကပ်ရာ၏၊ ပစ္ဆိမိကာယ- ၌၊ ဝဿံ- သို့၊ ဥပ ဂန္တု-ငှါ၊ အာဂမိဿန္တိ - (ဘိက္ခုတို့) လာကုန်လတံ့၊ ဣတိ-ဤသို့၊ အာဘောဂံ- နှလုံးသွင်းမှုကို၊ ကတွာဝါ-ပြု၍သော်လည်း၊ အာဂတာနံ- ရေခံလာသောရဟန်း တို့၏၊ သန္တိကေ- ၌၊ ဩဝါဒေန-ဖြင့်၊ ဝသိတမ္ပံ- ၏။ [ပစ္ဆိမဝါကပ်၍ နေရာ၏။]

ပန-ဆက်၊ ပစ္ဆိမိကာယပိ-၌လည်း၊ ကေစိ-တစုံတယောက်သော ရဟန်း တို့သည်၊ သစေ န အာဂစ္ဆန္တိ - အကယ်၍ မလာကုန်အံ့၊ အန္တရာမဂ္ဂေစ- ခရီး အကြား၌လည်း၊ ရာဇဘယံဝါ - မင်းဘေးသည်သော်၎င်း၊ စောရဘယံဝါ, ဒုဗ္ဗိ ကံ့ဝါ- အစာ၏ မရှိခြင်းသည်သော်၎င်း၊ ဝါ - ငတ်မွတ်ခေါင်းပါး အစာရှားခြင်း သည်သော်၎င်း၊ သစေဟောတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ အဘိက္ခုကာဝါသေ - ရဟန်း ယောက်ျား မရှိသောကျောင်း၌၊ ဝသန္တိယာ - နေသောရဟန်းမ၏၊ အာပတ္တိ- သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဝဿစ္ဆေဒံ - ဝါဖြတ်ခြင်းကို၊ ကတွာ - ၍၊ ဝစ္ဆန္တိယာပိ-

x x x x x x x x x

ဝဿစ္ဆေဒံ၊ ပေ၊ အာပတ္တိ။ ။ ဤ၌ပြုအပ်သော ဘိက္ခုနီတို့သည် ပဌမဝါတုန်းက ဘိက္ခုမရှိ၍ ဝါဆိုခဲ့ရသေး၊ ယခု ဒုတိယဝါ၌လည်း ဘိက္ခုတပါးမျှ မလာသောကြောင့်

သွားသောရဟန်းမ၏လည်း၊ အာပတ္တိ (ဟောတိ - ၏) သာ - ထို ဝဿဇ္ဈေဒ အာပတ်ကို၊ ရက္ခိတဗ္ဗာ-စောင့်ရှောက်ထိုက်၏၊ ဟိ-မှန်၏၊ အာပဒါသု-ဘေးရန် တို့ကြောင့်၊ အဘိက္ခက အာဝါသေ - ဌ၊ ဝဿန္တိယာ - နေသော ရဟန်းမ၏၊ အနာပတ္တိ-ကို၊ ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

အာဂတိာ-လာပြီး၍၊ ဝဿံ- ဝါသို၊ ဥပဂတာ- ကပ်ကုန်သော၊ ဘိက္ခု- တို့သည်၊ ပုန - တဖန်၊ ကေနစိကာရဏေန- တစုံတခုသော အကြောင်းကြောင့်၊ သစေ ပတ္တမန္တိ - ကုန်အံ့၊ ဝသိတဗ္ဗမေဝ - ဆက်၍ နေကောင်းသည်သာ၊ ဟိ- သာကေကား၊ အနာပတ္တိ ၊ပေ၊ အာဒိကမ္ပိကာယာတိ - ဟူသော၊ ဧတံ (သုတ္တံ)- ဤပါဠိကို၊ (ဘဂဝတာ)ဝုတ္တံ၊ [ဝဿူပဂတာ-ဝါသိုကပ်ပြီးကုန်သော၊ ဘိက္ခု- တို့သည်၊ ပတ္တန္တာဝါ-အရပ်တပါးသို့ ဖဲသွားကုန်သည်သော်၎င်း၊ ဝိတ္တန္တာဝါ- လူထွက်ကုန်သည် သော်၎င်း၊ ကာလင်္ကတာဝါ - ပြန်လွန်တော်မူကုန်သည်သော် ၎င်း၊ ပက္ခသင်္ကန္တာဝါ-တိတ္ထိဘောင်သို့ပြောင်းရွှေ့ ကုန်သည်သော်၎င်း၊ ဟောန္တိ- ဖြစ်ကုန်အံ့၊ (ဝေံသတိ)၊ (အဘိက္ခကေ-သော၊ အာဝါသေ-ဌ၊ ဝဿံ-သို၊ ဥပ ဂစ္ဆန္တိယာ-ကပ်သောရဟန်းမ၏၎င်း၊) အာပဒါသု-တို့ကြောင့်၊ (အဘိက္ခကေ အာဝါသေ ဝဿံ ဥပဂစ္ဆန္တိယာ၊)ဥမ္မတ္တိကာယ-ရူးသည်ဖြစ်၍၊ (အဘိက္ခကေ အာဝါသေ ဝဿံ ဥပဂစ္ဆန္တိယာ - ၏၎င်း၊) အာဒိကမ္ပိကာယ - အစအမှု၌ ယှဉ်သော ရဟန်းမ၎င်း၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)။] ပန-ဆက်၊ ပဝါရေန္တိယာ- ပဝါရဏာပြုသောရဟန်းမသည်၊ (ပဝါရေတဗ္ဗံ-ဌစပ်၊) ယတ္ထ-အကြင်အရပ်၌၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ အတ္ထိ-ရှိကုန်၏၊ တတ္ထ-ရဟန်းတို့ရှိရာ ထိုအရပ်သို့၊ ဂတိာ-၍၊ ပဝါရေတဗ္ဗံ-ပဝါရဏာပြုရာ၏။ [ဘိက္ခုတို့အထံ၌ ပဝါရဏာမပြုလျှင် အာပတ် သင့်သောကြောင့် ဘိက္ခုရှိရာသို့သွား၍ ပဝါရဏာပြုရမည်-ဟူလို။]

အန္တဒ္ဓမာသန္တိ-ကား၊ အဒ္ဓမာသေ အဒ္ဓမာသေ- လခွဲတိုင်း လခွဲတိုင်း၌၊ ဒွေ ဓမ္မာ ပစ္စာသိသိတဗ္ဗာတိ- ကား၊ ဒွေ-ကုန်သော၊ ဓမ္မာ-အကျင့်တရားတို့ကို၊ ဣစ္ဆိ

x x x x x x x x x

ဤမဆိုရာ၊ ထို့ကြောင့်“ဝဿဇ္ဈေဒ”အရ ဆိုပြီးဝါ၏ ပြတ်ခြင်းကိုမယူရဘဲ ဝါမဆိုခြင်း လျှင် အရင်းခံရှိသောအာပတ် (ဝါမဆိုဘဲ တခြားတရပ်သို့သွားခြင်းကြောင့် သင့်ရော့ အပ်သောအာပတ်)ကို ယူရသည်။ [ဝဿဇ္ဈေဒ၊ပေ၊အာပတ္တိဘိ ဝဿာနူပဂမနမူလံ အာပတ္တိံ ဝဒတိ။—ဒီကာ။]

သာ ရက္ခိတဗ္ဗာ။ ။ ထို ဝါမကပ်မှုကြောင့် အာပတ်မသင့်တို့ရန် လွတ်လပ်ခွင့် အကြောင်း မရှိရကား ထိုအာပတ်ကို မသင့်အောင် စောင့်ရှောက်ပါ။ “ပစ္ဆိမဝါကပ် ဖြစ်အောင် ကပ်ပါ” ဟူလို၊ “ အဘိက္ခကေ အာဝါသေ ဝဿန္တိယာ”ကား ဘေးရန် တစုံတခုကြောင့် အဘိက္ခကအာဝါသ၌ နေကောင်းသည့်အတွက် မူလကပင် အာပတ် မသင့်၊ သို့သော် အာပတ်သင့်၏ဟု ယုံမှားစရာရှိသောကြောင့်“ဝဿန္တိယာ အာပတ္တိ” ဟု ဆိုထားသည်။ ထိုအာပတ် မသင့်နိုင်ခြင်း၏အကြောင်းကိုပြလို၍ “အာပဒါသု ဟိ” စသော ဝါကျကို တက်သည်။

တဗ္ဗာ- အလိုရှိထိုက်ကုန်၏။ ဥပေါသထ ပုစ္ဆကန္တိ - ကား၊ ဥပေါသထပုစ္ဆနံ - ဥပုသ်နေ့ကို မေးခြင်း၎င်း၊ [ပုစ္ဆနံ + ပုစ္ဆာ၊ ဥပေါသထဿ ပုစ္ဆာ ဥပေါသထ ပုစ္ဆာ၊ ဥပေါသထပုစ္ဆာဝေ ဥပေါသထပုစ္ဆကံ၊ ကပစ္စည်း သုတ္တအနက်၌သက်၊ အာကို အရဿပြု၊] တတ္ထ-ထို ဥပေါသထပုစ္ဆကံ ဟူသောပါဌ်၌၊ ပန္နရသိကေ- ၁၅ ရက်မြေခံဖြစ်သော၊ ဥပေါသထေ-၌၊ ပက္ခဿ - ၏၊ စာတုဒ္ဒသိယံ-၁၄ ရက် မြောက် နေ့၌၎င်း၊ စာတုဒ္ဒသိကေ- ၁၄ ရက်မြေခံဖြစ်သော၊ (ဥပေါသထေ-၌၊) တေရသိယံ - ၁၃ ရက်မြောက်နေ့၌၎င်း၊ ဂတိာ- ၍၊ ဥပေါသထော-ကို၊ ပုစ္ဆိ တဗ္ဗာ၊ ပန-ဝါဒန္တရကား၊ မဟာပစ္စရိယံ-၌၊ ပက္ခဿ-၏၊ တေရသိယံယေဝ-၌သာ၊ ဂတိာ-၍၊ အယံ ဥပေါသထော-သည်၊ စာတုဒ္ဒသိကော- စာတုဒ္ဒသိက ဥပုသ်နေ့ပါလော၊ ပန္နရသိကော-ပါလော၊ ဣတိ၊ ပုစ္ဆိ တဗ္ဗံတိ ဝုတ္တံ။

ဥပေါသထဒိဝသေ - ၌၊ ဩဝါဒတ္ထာယ - ဩဝါဒ ခံယူခြင်းအကျိုးငှါ၊ ဥပ သင်္ကမိတဗ္ဗံ- ချဉ်းကပ်ရာ၏။ ပန- ဆက်၊ ပါဠိပဒ ဒိဝသတော- အထွက်တရက် နေ့မှ၊ ပဋ္ဌာယ - စ၍၊ ဓမ္မဿဝဏတ္ထာယ - တရားနာခြင်း အကျိုးငှါ၊ ဂန္တဗ္ဗံ- သွားရာ၏။ ဣတိ - ဤသို့လျှင်၊ ဘဂဝါ - သည်၊ အညဿ - (ဩဝါဒခံယူဘို့ရန် ချဉ်းကပ်ခြင်း၊ တရားနာဘို့ရန်သွားခြင်းမှ) အခြားသော၊ ကမ္မဿ-အလုပ်အား၊ ဝါ-၏။ ဩကာသံ-အခွင့်ကို၊ အဒတွာ-မပေးမူ၍၊ နိရန္တရံ-မပြတ်၊ ဘိက္ခုနီနံ- တို့၏။ ဘိက္ခုနံ-တို့၏။ သန္တိကေ-သို့၊ ဂမနမေဝ-သွားခြင်းကိုသာ၊ ပညပေသိ- ပညတ်တော်မူပြီ၊ ကသ္မာ-ကြောင့်နည်း၊ မာတုဂါမဿ-၏၊ မန္တပညတ္တာ-နဲ့သော ပညာရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဟိ - မှန်၊ (တနည်း) ဟိယသ္မာ-ကြောင့်၊ မာတုဂါမော-သည်၊ မန္တပညော - နဲ့သောပညာ ရှိ၏။ တသ္မာ - ကြောင့်၊ နိစ္စံ- အမြဲ၊ ဓမ္မဿဝဏံ - တရားနာခြင်းသည်၊ ဗဟူပကာရံ - များသော လျော်စွာ ကျေးဇူးကိုပြုတတ်၏။ စ-ဆက်၊ ဧဝံသတိ-ဤသို့ တရားနာနေရသော်၊ ယံ-အကြင် တရားကို၊ မယံ- တို့သည်၊ ဇာနာမ - သိကုန်၏။ တမေဝ-ထို ငါတို့သိအပ်သော တရားကိုသာ၊ အယျာ-တို့သည်၊ ဇာနန္တိ-ကုန်၏။ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ မာနံ-ကို၊ အကတွာ-၍၊ ဘိက္ခုသံသံ-သို့၊ ပယိရူပါသမာနာ-ချဉ်းကပ်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ) ပဗ္ဗဇ္ဇံ - ရှင်အဖြစ် ရဟန်းအဖြစ်ကို၊ သာတ္ထိကံ - အကျိုးရှိသည်ကို၊ ကရိဿန္တိ- ပြုနိုင်ကုန်လတံ့၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဘဂဝါ - သည်၊ ဧဝံ-သို့၊ (ဩဝါဒခံယူဘို့ရာ ချဉ်းကပ်မှု , တရားနာဘို့ရာ ရဟန်းတို့အထံသို့ သွားစေမှုကို၊) အကာသိ - ပြီ၊ ဘိက္ခုနီယောပိ-တို့သည်လည်း၊ ယထာနုသိဋ္ဌံ-အကြင်အကြင် ဆုံးမတော်မူအပ် သည့်အတိုင်း၊ ပဋိပဇ္ဇိဿာမ- ကျင့်ကုန်အံ့၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ သဗ္ဗာယေဝ - အလုံးစုံသောဘိက္ခုနီတို့သည်ပင်၊ နိရန္တရံ- မပြတ်၊ ဝိဟာရံ-သို့၊ ဥပသင်္ကမိ သု- သွားကြကုန်ပြီ၊ ဟိ- သာဓကကား၊ တေန၊ ပ၊ ဂန္တန္တိ-ဟူသော၊ တေ(သုတ္တံ)- ကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ [တေန ခေါ်ပနသမယေန-၌၊ သဗ္ဗော-သော၊ ဘိက္ခုနီ

သံဃော-သည၊ ဩဝါဒ-ဩဝါဒခံယူရာအရပ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ၊ ပေ၊ ဣမာ-ဤရဟန်းမ
တို့သည်၊ ဣမေသံ-ဤရဟန်းတို့၏၊ ဇာယာယော-အမြဲ မယားတို့တည်း၊ ဣမာ-
တို့သည်၊ ဣမေသံ- တို့၏၊ ဇာရိယော- သားယောက်မယားတို့တည်း၊ (အမြှောင်
မယား၊ မယားငယ်)၊ ဣဒါနိ-၌၊ ဣမေ-ဤရဟန်းတို့သည်၊ ဣမာဟိ-ဤရဟန်းမ
တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ-တက္ခ၊ အဘိရမိဿန္တိ-မွေ့လျော်ကုန်လတံ၊ ဣတိ ဥဇ္ဈာယန္တိ၊ ပေ။]

ပုနပိ - တဖန်လည်း၊ တထေဝ - ထို့အတူပင်၊ ဥဇ္ဈာယိံ သု- ကုန်ပြီ၊ ပုန-
တဖန်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ဒွတ္တိဿော- ၂ယောက် ၃ ယောက်ကုန်သော၊
ဘိက္ခုနိယော- တို့သည်၊ ဩဝါဒ ဂန္တု အနုဇာနာမိ၊ ဣတိ အာဟ-ပြီ၊ တသ္မာ-
ကြောင့်၊ ဘိက္ခုနိသံဃေန-သည်၊ ဒွတ္တိဿော- ၂ ပါး ၃ ပါးကုန်သော၊ ဘိက္ခု
နိယော-တို့ကို ယာစိတွာ- တောင်းပန်၍၊ ပေသေတဗ္ဗာ- စေလွှတ်ထိုက်ကုန်၏၊
(ကိ-အဘယ်သို့ မှာ၍ စေလွှတ်ထိုက်ကုန်သနည်း၊) အယျ- ရှင်မတို့၊ ထေ-
သွားကြပါကုန်၊ ဘိက္ခုသံဃံ-ကို၊ ဩဝါဒုပသင်္ကမနံ-ဩဝါဒခံယူဘို့ရာ ချဉ်းကပ်
ခွင့်ကို၊ ယာစထ-တောင်းချေကြပါကုန်၊ (ကိ-အဘယ်သို့ တောင်းရမည်နည်း၊)
“ဘိက္ခုနိသံဃော အယျ၊ ပေ၊ ဩဝါဒုပသင်္ကမနံ” န္တိ-ဟူ၍၊ (ယာစထ-တောင်း
ကြပါကုန်၊) [ဘိက္ခုနိတို့၏ ဩဝါဒခံယူဘို့ရန် ချဉ်းကပ်ခွင့်တောင်းသော စကား
ကို လက်ခံမည့်ရဟန်းမှာ တပါးထည်း ဖြစ်သောကြောင့် “အယျ” ရှိရမည်၊]
တာဟိ ဘိက္ခုနိဟိ - တို့သည်၊ အာရာမံ- သို့၊ ဂန္တဗ္ဗံ - သွားရာ၏၊ တတော-
ထိုမှ နောက်၌၊ ဩဝါဒပဋိဂ္ဂါဟကံ-ကဖြစ်သော၊ (ဘိက္ခုနိတို့၏ ဩဝါဒ ခံယူ
ဘို့ရန် ခွင့်တောင်းမှုကို လက်ခံသော၊) ဧကံ- တပါးသော၊ ဘိက္ခု-သို့၊ ဥပသင်္ကမိ
တွာ-၍၊ ဝဗ္ဗိတွာ- ၍၊ သော ဘိက္ခု- ကို၊ ဧကောယ- သော၊ ဘိက္ခုနိယာ- သည်၊
ဧဝံ-သို့၊ ဝစနိယော - လျှောက်ထိုက်သည်၊ အဿ- ဖြစ်၏၊ (ကိ- အဘယ်သို့
လျှောက်ထိုက်သနည်း၊) အယျ- အရှင်ဘုရား၊ ဘိက္ခုနိသံဃော - သည်၊ ဘိက္ခု
သံဃဿ-၏၊ ပါဒေ-တို့ကို၊ ဝန္တတိ-ရှိခိုးလိုက်ပါ၏၊ ဩဝါဒုပသင်္ကမနံ - ကို၊
လဘတုကိရ - ရလိုပါသတဲ့၊ ဣတိ(ဝစနိယော အဿ)။

တေနဘိက္ခုနာ-ထိုဩဝါဒပဋိဂ္ဂါဟကရဟန်းသည်၊ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသကော-
ပါတိမောက် ရွတ်ပြမည့် ဖြစ်သော၊ ဘိက္ခု-ကို၊ ဝါ-သို့၊ ဥပသင်္ကမိတွာ-၍၊ ဧဝ
မဿဝစနိယော၊(ကိ-၊) “ဘိက္ခုနိသံဃော၊ ပေ၊ ဩဝါဒုပသင်္ကမနံ” န္တိ- ဟူ၍၊
(ဝစနိယော အဿ၊)ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသကေန-ပါတိမောက် ရွတ်ပြမည့်ရဟန်း
သည်၊ ဝတ္တဗ္ဗော-ပြောဆို မေးမြန်းထိုက်၏၊ (ကိ-နည်း၊) ဘိက္ခုနောဝါဒကော-
က ဟူ၍၊ သမ္မဒတာ- သမုတ်အပ်ပြီးသော၊ ကောစိ-တစုံတယောက်သော၊ ဘိက္ခု-
သည်၊ အတ္ထိ-ရှိပါသလော၊ ဣတိ(ဝတ္တဗ္ဗော၊) [သံဃာကို မေးရမည်၊] ဘိက္ခုနော
ဝါဒကော-ဟူ၍၊ သမ္မဒတာ-သမုတ် အပ်သော၊ ကောစိ-သော၊ ဘိက္ခု-သည်၊
သစေ ဟောတိ-အကယ်၍ ရှိအံ့၊ (ဧဝံသတိ)ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသကေန-သည်။

ဝတ္တဗ္ဗော-ပြောဆိုထိုက်၏။(ကိ°-နည်း။) ဣတ္ထန္ဒာမော-ဤအမည်ရှိသော၊ ဘိက္ခု-
ကို၊ ဘိက္ခုနောဝါဒကော-ကဟူ၍၊ သမ္မတော-သမုတ်အပ်ပါပြီ၊ တံ-ထိုရဟန်း
သို့၊ ဘိက္ခုနိသံဃော- သည်၊ ဥပသင်္ကမတု- ချဉ်းကပ်ပါလော၊ ဣတိ ဝတ္တဗ္ဗော။

ဘိက္ခုနောဝါဒကော-ဟူ၍၊ သမ္မတော-သော၊ ကောစိ-သော၊ ဘိက္ခု-သည်၊
သစေ နဟောတိ-မရှိအံ့၊ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသကေန- သည်၊ ဝတ္တဗ္ဗော - ထိုက်၏။
(ကိ°)၊ ကော အာယသ္မာ-အဘယ် အရှင်သည်၊ ဘိက္ခုနိယော- တို့ကို၊ ဩဝဒိ
တုံ-ဆုံးမခြင်းငှါ၊ ဥဿဟတိ-စွမ်းနိုင်ပါသနည်း၊ ဣတိ ဝတ္တဗ္ဗော၊ ဘိက္ခုနိယော-
တို့ကို၊ ဩဝဒိတုံ-ငှါ၊ ကောစိ-သော၊ ဘိက္ခု - သည်၊ သစေ ဥဿဟတိ-အံ့၊
သောစ- သည်လည်း၊ အဋ္ဌဟိ - ကုန်သော၊ အင်္ဂေဟိ - တို့နှင့်၊ သမ္မန္တာဂတော-
သည်၊ ဟောတိ- အံ့(ဝေံသတိ)၊ သမ္မန္တိတွာ-(ချက်ခြင်း)သမုတ်ပြီး၍၊ ဝတ္တဗ္ဗော-
ထိုက်၏။(ကိ°)၊ ဣတ္ထန္ဒာမော-သော၊ ဘိက္ခု- ကို၊ ဘိက္ခုနောဝါဒကော - ဟူ၍၊
သမ္မတော-ပါပြီ၊ တံ- ထိုရဟန်းသို့၊ ဘိက္ခုနိသံဃော- သည်၊ ဥပသင်္ကမတု- ချဉ်း
ကပ်ပါလော၊ ဣတိ ဝတ္တဗ္ဗော။

ပန-ဗျုတ်ရိုက်ကား၊ ဘိက္ခုနိယော - တို့ကို၊ ဩဝဒိတုံ - ငှါ၊ ကောစိ - တစုံ
တယောက်သော ရဟန်းသည်၊ သစေ န ဥဿဟတိ - အံ့၊ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေ
သကေန ဝတ္တဗ္ဗော၊ (ကိ°)၊ ဘိက္ခုနော ဝါဒကော- ဟူ၍၊ သမ္မတော - သော၊
ကောစိ-သော၊ ဘိက္ခု- သည်၊ နတ္ထိ-မရှိပါ၊ ဘိက္ခုနိသံဃော-သည်၊ ပါသာဒိကေ
န-ကြည်ညိုခြင်းကိုဆောင်နိုင်သော ကိုယ်မှု နှုတ်မှု စိတ်မှုဖြင့်၊ သမ္မာဒေတု-သီလ၊
သမာဓိ၊ ပညာ၊ ဥ ပါးသော သိက္ခာကို ပြီးစီးပါစေလော၊ ဣတိ (ဝတ္တဗ္ဗော၊)
[ပါသာဒိကေနာတိ ပသာဒဇနကေန နိဒ္ဒေါသေန ကာယကမ္မာဒိနာ၊ သမ္မာဒေ
တူတိ တိဝိသေက္ခံ သမ္မာဒေတု၊ ကင်္ခါဘာသာဋီကာ နိဒါနဒ္ဒေသ အဖွင့်၌ ကြည့်
ပါ။]ဟိ-အကျိုးကား၊ တောဝတာ-ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော “ပါသာဒိကေန
ဘိက္ခုနိသံဃော သမ္မာဒေတု” ဟူသော စကားဖြင့်၊ သကလံ-သော၊ သိက္ခတ္တယ
သင်္ဂဟံ-သိက္ခာ ဥ ပါးကို သိမ်းယူအပ်ရာ ဖြစ်သော၊ သာသနံ - သာသနာတော်
သည်၊ ဝါ-ကို၊ အာရောစိတံ- ပြောပြအပ်သည်၊ ဟောတိ- ၏၊ တေန ဘိက္ခုနာ-
သည်၊ သာဓူတိ- ကောင်းပြီဟူ၍၊ သမ္ပုဋိန္ဒိ တွာ-လက်ခံပြီး၍၊ ပါဠိပဒေ- အထွက်
တရက်နေ၌၊ ဘိက္ခုနိနံ-တို့အား၊ အာရောစေတဗ္ဗံ-ပြောပြရာ၏။

ဘိက္ခုနိသံဃေနပိ- သည်လည်း၊ တာ ဘိက္ခုနိယော- တို့ကို၊ [ဥပုသ်နေ့မတိုင်
မီက အမေးသွားသော ဘိက္ခုနိ၊ ဥပုသ်နေ့၌ ခွင့်တောင်းရန်သွားသော ဘိက္ခုနိ
တို့ကို “တာဘိက္ခုနိယော” ဟု ဆိုသည်။] ပေသေတဗ္ဗာ- စေလွှတ်ထိုက်ကုန်၏။
(ကိ°- အဘယ်သို့မှာ၍ စေလွှတ်ထိုက်ကုန်သနည်း။) အယျ- ရှင်မတို့၊ ဂစ္ဆထ-
သွားကြပါကုန်၊ အယျ - အရှင်ဘုရား၊ ဘိက္ခုနိသံဃော - သည်၊ ဩဝါဒူပသင်္ဂ
မနံ- ကို၊ လာဘတိ ကိ°- ရပါသလော၊ ဣတိ၊ ပုစ္ဆထ-မေးချေကြကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့

မှာ၍၊ (ပေသေတဗ္ဗာ - ထိုက်ကုန်၏။) တာဟိ- ထို ဘိက္ခုနီတို့သည်၊ အယျ- အရှင်မ၊ သာဓု- ကောင်းပါပြီ၊ ဣတိ၊ သမ္ပဋိန္ဒြိယ- ၍၊ အာရာမံ- သို့၊ ဂတိံ-၍၊ တံ ဘိက္ခု- ထို သြဝါဒပဋိဂ္ဂါဟက ရဟန်းကို၊ ဝါ- သို့၊ ဥပသင်္ကမိတွာ- ၍၊ ဧဝံ- သို့၊ ဝတ္တဗ္ဗံ- လျှောက်ရာ၏။ (ကိံ)၊ အယျ- ရား၊ ဘိက္ခုနီသံဃော- သည်၊ သြဝါ ဒူပသင်္ကမနိ - ကို၊ လဘတိ ကိံ - ရပါ၏လော၊ ဣတိ (ဝတ္တဗ္ဗံ)၊ တေန- ထို သြဝါဒပဋိဂ္ဂါဟက ရဟန်းသည်၊ ဝတ္တဗ္ဗံ- ပြောဆိုရာ၏၊ ပေ၊ တာဟိ- ထိုဘိက္ခုနီ တို့သည်၊ အယျ- ရား၊ သာဓု- ပြီ၊ ဣတိ၊ သမ္ပဋိန္ဒြိယ- တဗ္ဗံ၊ စ- ဆက်၊ ဧတံ- ဤတာဟိ ဟူသော စကားကို၊ ဧကေတော - တပေါင်းတည်း၊ အာဂတာနံ- လာကုန်သော ဘိက္ခုနီတို့၏၊ ဝသေန ဝုတ္တံ၊ ပန-စင်စစ်ကား၊ တာသု-တို့တွင်၊ ဧကာယ-သော၊ ဘိက္ခုနီယာ - သည်၊ ဝတ္တဗ္ဗဉ္စ - လျှောက်လည်း လျှောက်ရာ၏၊ သမ္ပဋိန္ဒြိယ- လက်ခံလည်း လက်ခံရာ၏၊ ဣတရာ- အခြားသော ဘိက္ခုနီတို့သည်၊ တဿာ-ထို လျှောက်ထား၍ လက်ခံသော ဘိက္ခုနီ၏၊ သဟာယိကာ- အဖော်မတို့တည်း။

ပန-ဆက်၊ ဘိက္ခုနီသံဃောဝါ-သည်သော်၎င်း၊ ဘိက္ခုသံဃောဝါ-သည်သော် ၎င်း၊ သစေ န ပူရတိ-အကယ်၍ မပြည့်အံ့၊ (ဧဝံသတိဝါ- ဤသို့ တဖက်ဖက်က သံဃာမပြည့်သော်၎င်း၊) ဥဘယတောဝိ- ၂ ဖက်လုံး၌လည်း၊ ဂဏတ္ထမေဝဝါ- ရိုက်ကွဲသည်သာလျှင် သော်၎င်း၊ ပုဂ္ဂလမတ္တံဝါ-ပုဂ္ဂိုလ်မျှသည်သော်၎င်း၊ သစေ ဟောတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိဝါ- ဤသို့ ရိုက်ကွဲ၊ သို့မဟုတ် ပုဂ္ဂိုလ်မျှဖြစ်သော်၎င်း၊) ဧကာ-သော၊ ဘိက္ခုနီ- သည်၊ ဗဟုဟိ- နသော၊ ဘိက္ခုနုပဿယေဟိ - ယတို့မှ၊ သြဝါဒတ္ထာယ- ငှါ၊ ပေသိတာ- စေလွှတ်အပ်သည်၊ ဟောတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိဝါ- ဤသို့ စေလွှတ်အပ်သော်၎င်း၊) တဏှ-ထိုသို့ဖြစ်ရာ၌၊ (ရိုက်ကွဲ၊ သို့မဟုတ် ပုဂ္ဂိုလ် မျှဖြစ်ရာ၊ ဘိက္ခုနီတပါးကို ဘိက္ခုနုပဿယအများက စေလွှတ်ရာ၌)၊ အယံ- ဤ ဆိုအပ်လတံကား၊ ဝစနက္ကမော - စကားအစဉ်တည်း။

ဘိက္ခုနီယော အယျ ဘိက္ခုသံဃဿ ပေ၊ သြဝါဒူပ သင်္ကမနန္တိ၊ (ဤကား သံဃာမပြည့်သော ဘိက္ခုနီတို့က သံဃာမပြည့်သောဘိက္ခုတို့ထံ သြဝါဒခံယူဘို့ရန် ခွင့်တောင်းပုံတည်း။)....အဟံ အယျဘိက္ခုသံဃဿ၊ ပေ၊ လဘာမဟံ အယျသြဝါ ဒူပသင်္ကမနန္တိ၊ (ဤကား ဘိက္ခုနီတပါးက သံဃာမပြည့်သောဘိက္ခုတို့ထံ သြဝါဒ ခံယူဘို့ရန် ခွင့်တောင်းပုံတည်း။)....ဘိက္ခုနီသံဃော အယျ အယျာနံ၊ ပေ၊ သြဝါ ဒူပ သင်္ကမနန္တိ၊ (ဤကား ဘိက္ခုနီသံဃာက သံဃာမပြည့်သော ဘိက္ခုတို့ထံ သြဝါဒခံယူဘို့ရန် ခွင့်တောင်းပုံတည်း။).... ဘိက္ခုနီယော အယျ အယျာနံ၊ ပေ၊ သြဝါဒူပ သင်္ကမနန္တိ၊ (ဤကား သံဃာမပြည့်သော ဘိက္ခုနီတို့က သံဃာမပြည့် သော ဘိက္ခုတို့ထံ သြဝါဒခံယူဘို့ရန် ခွင့်တောင်းပုံတည်း။).... အဟံ အယျ အယျာနံ၊ ပေ၊ သြဝါဒူပ သင်္ကမနန္တိ၊ (ဤကား ဘိက္ခုနီတပါးက သံဃာမပြည့် သော ဘိက္ခုတို့ထံ ခွင့်တောင်းပုံတည်း။)

ဘိက္ခုနီသံဃော အယု အယုဿ၊ ပေ၊ ဩဝါဒုပသင်္ဂမနန္တိ၊ (ဤကား ဘိက္ခုနီ သံဃာက ရဟန်းတပါးထံ ခွင့်တောင်းပုံတည်း။).... ဘိက္ခုနီယော အယု အယု ဿ၊ ပေ၊ ဩဝါဒုပသင်္ဂမနန္တိ၊ (ဤကား သံဃာမပြည့်သော ဘိက္ခုနီတို့က ရဟန်းတပါးထံ ခွင့်တောင်းပုံတည်း။).... အဟံ အယု အယုဿ၊ ပေ၊ ဩဝါဒုပ သင်္ဂမနန္တိ၊ (ဤကား ဘိက္ခုနီတပါးက ရဟန်းတပါးထံ ခွင့်တောင်းပုံတည်း။) ဘိက္ခုနီသံဃောစ အယု ဘိက္ခုနီယောစ ဘိက္ခုနီစ၊ ပေ၊ ဩဝါဒုပသင်္ဂမနန္တိ၊ (ဤကား ဘိက္ခုနီပဿယများစွာမှ စုပေါင်း၍ ဘိက္ခုနီတယောက်ကို စေလွှတ် ရာ၌ လျှောက်ထားပုံတည်း။)

တေနာပိ ဘိက္ခုနာ-ထို ဩဝါဒ ပဋိဂ္ဂါဟကရဟန်းသည်လည်း၊ ဥပေါသထ ကာလေ-ဥပုသ်ပြုရာအခါ၌၊ ဧဝံ- သို့၊ ဝတ္တဗ္ဗံ- လျှောက်ရာ၏၊ (ကိံ)၊ ဘိက္ခုနီ ယော ဘန္တေ၊ ပေ၊ ဩဝါဒုပသင်္ဂမနန္တိ၊ (ဤမှနေ၌ လျှောက်ထားပုံကို ဘိက္ခုနီ တို့က လျှောက်ထားပုံကဲ့သို့ သိပါလေတော့။).... ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသကေနာပိ - သည်လည်း၊ သမ္မတော - ဘိက္ခုနောဝါဒကဟု သမုတ်အပ်ပြီးသော၊ ဘိက္ခု - သည်၊ သစေ အတ္ထိ- အံ၊ ပုရိမနယေနဝ - သာလျှင်၊ တံ- ထို သမ္မတိရသော ရဟန်းသို့၊ ဘိက္ခုနီယော- တို့သည်၊ ဥပသင်္ဂမန္တု- ချဉ်းကပ်ပါကုန်၊ (နောက် ကြိယာနှင့်တွဲပါ။) တံ- သို့၊ ဘိက္ခုနီ- သည်၊ ဥပသင်္ဂမတု- လော၊ တံ- သို့၊ ဘိက္ခုနီ သံဃောစ- သည်၎င်း၊ ဘိက္ခုနီယောစ- ၎င်း၊ ဘိက္ခုနီစ- ၎င်း၊ ဥပသင်္ဂမတု- လော၊ ဣတိ ဝတ္တဗ္ဗံ၊ (သမ္မတော ဘိက္ခု) သစေ နတ္ထိ- အံ၊ (ဧဝံသတိ - သော်၊) ပါသာဒိကေန၊ ပေ၊ သမ္မာဒေတူတိ- ဟူ၍၊ ဝတ္တဗ္ဗံ- ရာ၏၊ ဩဝါဒ ပဋိဂ္ဂါဟကေန- သည်၊ ပါဠိပဒေ- ၌၊ ပစ္စာဟရိတွာ- တဖန် ဆောင်၍၊ တထေဝ - ထို မှာလိုက် သည့်အတိုင်းပင်၊ ဝတ္တဗ္ဗံ- ပြောရာ၏၊ (ဘိက္ခုနီတို့အား ပြောရမည်- ဟူလို။)

ပန - ဆက်၊ ဩဝါဒိ - ကို၊ ဗာလဂိလာနဂမိကေ - ဝိနည်း၌ မကျွမ်းကျင် သောရဟန်း၊ ဝိလာနရဟန်း၊ ခရီးသွားမည့်ရဟန်းတို့ကို၊ ထပေတွာ- ထား၍၊ အညော - အခြားသော ရဟန်းသည်၊ အာရညကော - တော၌နေသော ရဟန်း သည်၊ သစေပိ ဟောတိ - အကယ်မူ၍လည်း ဖြစ်စေဥားတော့၊ (ဧဝံသတိပိ- သော်လည်း၊) အပ္ပဋိဂ္ဂဟေတုံ - မခံယူဘဲ နေခြင်းငှါ၊ ဝါ - မခံယူဘဲ နေခွင့်ကို၊ န လဘတိ - မရ၊ ဟိ- သာဓကကား၊ အနုဇာနာမိ၊ ပေ၊ ဂဟေတုန္တိ- ဟူသော၊ ဧတံ(သုတ္တံ)- ဤ ပါဠိတော်ကို၊ ဘဂဝတာ ဝုတ္တံ၊ (ဘိက္ခုနီခန္ဓက)။ တတ္ထ- ထို ဗာလ , ဝိလာန , ဝမိက ရဟန်းတို့တွင်၊ ယော - အကြင် ရဟန်းသည်၊ စာတုဒ္ဒ သိက ပန္နရသိကေသု-စာတုဒ္ဒသိက ပန္နရသိက ဖြစ်ကုန်သော၊ ဥပေါသထေသုဝါ- ဥပုသ်နေ့တို့၌ သော်၎င်း၊ ပါဠိပဒေဝါ - ၌ သော်၎င်း၊ ဂန္တုကာမော - ခရီး သွားခြင်းငှါ လိုလားသည်၊ (ဟောတိ)၊ သော-သည်၊ ဝမိကော-မည်၏၊ ဒုတိယ ပက္ခဒိဝသေ - လဆန်းပက္ခ , လဆုတ်ပက္ခ၏ ဒုတိယနေ့၌၊ ဝတ္တန္တောပိ - ခရီး

သွားလိုသော ရဟန်းသည်လည်း၊ အဂ္ဂဟေတု - ဩဝါဒကို မခံယူဘဲနေခြင်းငှါ၊ ဝါ-နေခွင့်ကို၊ န လဘတိ-မရ၊ “န ဘိက္ခဝေ၊ ပေ၊ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋ္ဌဿာ” တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ - မူအပ်သော၊ အာပတ္တိ - သို့၊ အာပဇ္ဇတိယေဝ - ရောက်သည်သာ၊ [ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ဩဝါဒေါ-ကို၊ န ဝဟေတဗ္ဗော-မယူထိုက်သည်ကား၊ န-မဟုတ်၊ ယော နဝဏှေယျ၊ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋ္ဌဿ။]

စ-ဆက်၊ ဩဝါဒ-ကို၊ ဝဟေတွာ-ယူပြီး၍၊ (ဘိက္ခုနီတို့၏ ဩဝါဒခံယူဘို့ရန် ခွင့်တောင်းမှုကို ခံယူပြီး၍၊) ဥပေါသထဂ္ဂေ - ဥပုသ်ကျောင်းဆောင်၌၊ အနာရောစေတံ ဝါ-မလျှောက်ခြင်းငှါ၎င်း၊ ပါဠိပဒေ-၌၊ ဘိက္ခုနီနံ-တို့၏(အထံသို့)၊ အပစ္စာဟရိတံဝါ-ပြန်မဆောင်ဘဲနေခြင်းငှါ၎င်း၊ နဝဇ္ဇတိ-မအပ်၊ ဝုတ္တံ ဟေတံ၊ (ကိံ)န ဘိက္ခဝေ၊ ပေ၊ ဒုက္ကဋ္ဌဿာတိ၊ (ဣတိ ဝုတ္တံ)၊ အပရမိ ဝုတ္တံ၊ (ကိံ ဝုတ္တံ)၊ န ဘိက္ခဝေ၊ ပေ၊ ဒုက္ကဋ္ဌဿာတိ ဝုတ္တံ၊ တတ္ထ - ထို ဩဝါဒ ပဋိဂ္ဂါဟက ရဟန်းတို့တွင်၊ အာရညကေန- တော၌ နေလေ့ရှိသော ရဟန်းသည်၊ ပစ္စာဟရဏတ္ထံ- ဩဝါဒကို ပြန်ဆောင်ခြင်း အကျိုးငှါ၊ သင်္ကေတော- ချိန်ခါနေရပ် သတ်မှတ်ခြင်းကို၊ (အချိန်းအချက်ကို)၊ ကာတဗ္ဗော - ထိုက်၏၊ ဝုတ္တံ ဟေတံ၊ ဘိက္ခဝေ- တို့၊ အာရညကေန-သော၊ ဘိက္ခုနာ-သည်၊ ဩဝါဒ-ကို၊ ဝဟေတွာ-ငှါ၎င်း၊ အတြုဋ္ဌိအရပ်သို့၊ ပဋိဟရိဿာမိ - တဖန် ဆောင်ခဲ့အံ့၊ ဣတိ - သို့၊ သင်္ကေတံ- ကို၊ ကာတံစ - ငှါ၎င်း၊ အနုဇာနာမိ၊ တသ္မာ - ကြောင့်၊ အာရညကော - သော၊ ဘိက္ခု - သည်၊ ဘိက္ခုနီနံ - တို့၏၊ ဝသနဝါမေ - နေရာရွာ၌၊ ဘိက္ခံ - ဆွမ်းကို၊ သစေ လဘတိ- အကယ်၍ ရအံ့၊ (ဝေံသတိ)၊ ဗုတ္တေဝ- ထိုရွာ၌သာ၊ (ဘိက္ခာယ- ဆွမ်းအလိုငှါ၊) စရိတွာ- လှည့်လည်ပြီး၍၊ ဘိက္ခုနိယော- တို့ကို၊ ဒိသ္မာ- တွေ့၍၊ အာရောစေတွာ- ဩဝါဒကိုပြောပြပြီး၍၊ ဝန္တဗ္ဗံ- ပြန်သွားရာ၏။

တတ္ထ- ထို ရဟန်းမတို့ နေရာရွာ၌၊ ဘိက္ခာ- သည်၊ သုလဘာ- လွယ်ကူစွာ ရအပ်သည်၊ (ရလွယ်သည်)၊ နော စေ ဟောတိ-အကယ်၍ မဖြစ်အံ့၊ (ဝေံသတိ)၊ သာမန္တ ဝါမေ- အနီးရွာ၌၊ (ဘိက္ခာယ- ငှါ၊) စရိတွာ- ၍၊ ဘိက္ခုနီနံ- တို့၏၊ ဝါမံ-သို့၊ အာဂမ္မ-လာ၍၊ တထေဝ-ထိုရှေးအတူသာလျှင်၊ ကာတဗ္ဗံ-ရာ၏၊ ဒူရံ-ဝေးသောအရပ်သို့၊ ဝန္တဗ္ဗံ- သွားရာသည်၊ ဝါ-သွားရသည်၊ သစေ ဟောတိ-အံ့၊ (ဝေံသတိ)၊ သင်္ကေတော- ချိန်ခါနေရပ် သတ်မှတ်ခြင်းကို၊ ကာတဗ္ဗော- ၍၊ (ကိံ - နည်း)၊ အဟံ- သည်၊ တုမှာကံ- တို့၏၊ ဝါမဒ္ဓါရေ- ၌၊ အမုကံနာမ- ထိုမည်သော၊ သဘံ- သဘင်သို့၊ (ဈေးရုံသို့)၊ ဥပသင်္ကမိဿာမိ- ချဉ်းကပ်လာအံ့၊ တတ္ထ- ထိုရွာ ထိုသဘင်သို့၊ အာဂစ္ဆေယျာထ- လာခဲ့ကြကုန်၊ (ဣတိ)ဝါ-ဤသို့ သော်၎င်း၊ မဏ္ဍပံ ဥပသင်္ကမိဿာမိ၊ တတ္ထ အာဂစ္ဆေယျာထ (ဣတိ)ဝါ၊ ရုက္ခမူလံ ဥပသင်္ကမိဿာမိ၊ တတ္ထ အာဂစ္ဆေယျာထ (ဣတိ)ဝါ- သော်၎င်း၊ သင်္ကေတော-ကို၊ ကာတဗ္ဗော- ၍၊ ဘိက္ခုနီဟိ-တို့သည်၊ တတ္ထ-ထို ချိန်းထားအပ်သော

အရပ်သို့၊ ဂန္တဗွံ- သွားရာ၏၊ အဂန္တု- မသွားဘဲနေခြင်းကို၊ ဝါ- နေခွင့်ကို၊ နလဗ္ဗတိ- မရအပ်၊ ဝုတ္တံ ဟေတံ၊ န ဘိက္ခဝေ၊ပေ၊ ဒုက္ကဋ္ဌဿာတိ။

ဥဘတော သံဃေ၊ပေ၊ပဝါရေတဗ္ဗန္တိ ဣတ္ထ-ဟူသော ဤပါဠိ၌၊(ဝေဒိတဗ္ဗ-၌စပ်ပါ။) ဘိက္ခုနိဟိ-တို့သည်၊ စာတုဒ္ဒသေ- ၁၄ ရက်မြောက်နေ့၌၊ အတ္တနာ-မိမိတို့ ကိုယ်တိုင်၊ ပဝါရေတွာ-ပဝါရဏာပြုပြီး၍၊ ဥပေါသထေ-ဥပုသ်နေ့ဝယ်၊ ဘိက္ခုသံဃေ- ၌၊ (ဘိက္ခုသံဃာ၏ အထံ၌၊) ပဝါရေတဗ္ဗ-ပဝါရဏာ ပြုရာ၏၊ ဝုတ္တံ ဟေတံ၊ ဘိက္ခဝေ-တို့၊ အဇ္ဇတနာယ-ယနေ့၌၊ ဝါ-ယနေ့လိုက၊ ပဝါရေတွာ- ပဝါရဏာပြုပြီး၍၊ အပရဇ္ဈ- နက်ဖန်နေ့၌၊ ဘိက္ခုသံဃံ-ကို၊ ပဝါရေတု-ဖိတ်ခြင်းငှါ၊ အနုဇာနာမိ၊ စ-ဆက်၊ ဣတ္ထ-ဤ ဥဘတော သံဃာဝယ် ပဝါရဏာ ပြုရာ၌၊ ဘိက္ခုနိခန္ဓကေ-၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့် သာလျှင်၊ ဝိနိစ္ဆယော-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဝုတ္တံဟေတံ၊ တေန ခေါပနသမယေန-၌၊ သဗ္ဗော- အားလုံးသော၊ ဘိက္ခုနိသံဃာ-ဘိက္ခုနိသံဃာသည်၊ ပဝါရေန္တော- ပဝါရဏာပြုလသော်၊ ကောလာဟလံ-ဆူညံသံကို၊ အကာသိ-ပြီ၊ပေ၊ ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ဗျတ္တံ-သော၊ ပဋိဗလံ-သော၊ ဧကံ-သော၊ ဘိက္ခုနိ-ကို၊ ဘိက္ခုနိသံဃဿ-၏၊ အတ္ထာယ-ငှါ၊ ဘိက္ခုသံဃံ-ကို၊ ပဝါရေတု-ဖိတ်ခြင်းငှါ၊(ဖိတ်ဖို့ရန်)၊ သမ္ဗန္ဓိ တု-သမုတ်ခြင်းငှါ၊ အနုဇာနာမိ၊(ကြွင်းပါဠိများ၏ အနက်လွယ်ပြီ။)

သမ္မတာယ-သမုတ်အပ်ပြီးသော၊ တာယဘိက္ခုနိယာ-သည်၊ ဘိက္ခုနိသံဃံ-ကို၊ အာဒါယ-ခေါ်ယူ၍၊ ဘိက္ခုသံဃံ-သို့၊ ဥပသင်္ကမိတွာ-၍၊ ဧကံသံ- တခုသော လက်ဝဲအဖို့၌၊ ဥတ္တရာသင်္ဂ-အပေါ်၌ ကေသိကို၊ ကရိတွာ-တင်ထား၍၊(လက် ကတော့တင်၍) အဗ္ဗလိ-ကို၊ ပဂ္ဂဟေတွာ- ချီးမြှောက်၍၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝစနိယော-လျှောက်ထိုက်သည်၊ အဿ- ဖြစ်၏၊ (ကိ-နည်း၊) အယျာ-အရှင် ဘုရားတို့၊ ဘိက္ခုနိသံဃော-သည်၊ ဘိက္ခုသံဃံ-ကို၊ ဒိဇ္ဇေနဝါ-မြင်ခြင်းအားဖြင့်၎င်း၊ သုတေန ဝါ-ကြားခြင်းအားဖြင့်၎င်း၊ ပရိသင်္ကာယဝါ-ယုံမှားခြင်းအားဖြင့်၎င်း၊ ပဝါရေတိ- (ပြောဆိုဘို့ရန်) ဖိတ်မန်ပါ၏၊ အယျာ- တို့၊ ဘိက္ခုသံဃော-သည်၊ ဘိက္ခုနိ သံဃံ - ကို၊ အနုကမ္ပံ - သနားစောင့်ရှောက် ချီးမြှောက်ခြင်းကို၊ ဥပါဒါယ - ဉာဏ်ဖြင့် ယူ၍၊ ဝဒတု-ပြောတော်မူပါ၊ ပဿန္တော-(အပြစ်ကို) မြင်လသော်၊ ပဋိကရိဿတိ-ကုစားပါလိမ့်မည်၊ ဒုတိယမ္ပိ-လည်း၊ အယျာ-တို့၊ပေ၊ တတိယမ္ပိ အယျာ၊ပေ၊ပဋိကရိဿတိ၊ ဣတိ ဝေမဿ ဝစနိယော။

ဘိက္ခုနိသံဃော-သည်၊ သစေ နပူရတိ-အကယ်၍ မပြည့်အံ့၊ (ဧဝံသတိ-သော်)၊ “ဘိက္ခုနိယော အယျာ၊ပေ၊ပဿန္တိယော ပဋိကရိဿန္တိ” တိစ-န္တိဟူ၍ ၎င်း၊(ဂိုဏ်းဖြစ်သော ဘိက္ခုနိတို့က ဖိတ်ပုံ)၊ “အဟံ အယျာ၊ပေ၊ပဿန္တိ ပရိ ကရိဿာမိ” တိစ-မိဟူ၍၎င်း၊(ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သော မိမိတယေခံထည်းက ဖိတ်ပုံ)၊ ဧဝံ-သို့၊ တိက္ခတ္တု-၃ကြိမ်၊ ဝတ္တဗ္ဗံ-လျှောက်ရာ၏။

ဘိက္ခုသံဃော-သည်၊ သစေ န ပူရတိ- အံ၊ (ဧဝံသတိ၊) “ ဘိက္ခုနိသံဃော အယျာပေ၊ ပဿန္တော ပဋိ ကရိဿတိ ” တိစ - ဟူ၍၎င်း၊ (ဘိက္ခုနိသံဃာက ရိုဏ်းဖြစ်သောဘိက္ခုတို့ကို ဖိတ်ပုံ၊) ဘိက္ခုနိသံဃော အယျာပေ၊ ပဿန္တော ပဋိ ကရိဿတိတိစ - ဟူ၍၎င်း၊ (ဘိက္ခုနိသံဃာက တပါးတည်းသော ဘိက္ခုကို ဖိတ်ပုံ၊) ဧဝံ တိက္ခတ္တံ၊ ဝတ္တဗ္ဗံ။

ဥဘိန္ဒ - ၂ ဘက်သော ဘိက္ခု ဘိက္ခုနိတို့၏၊ အပရိပူရိယာ - သံဃာမပြည့် ရာ၌၊ “ ဘိက္ခုနိယော၊ ပေ၊ ပဋိကရိဿာမီ ” တိစ - ဟူ၍၎င်း၊ ဧဝံ တိက္ခတ္တံ၊ ဝတ္တဗ္ဗံ၊ မာနတ္ထစရဏဉ္စ-မာနတ်ကျင့်ခြင်းသည်၎င်း၊ ဥပသမ္ပဒါ ပရိယေသနာစ- ဥပသမ္ပဒါကို ရှာခြင်းသည်၎င်း၊ ယထာဌာနေယေဝ - အကြင် အကြင် တည်ရာ ပါဠိရပ်၌သာ၊ အာဝီ-ထင်စွာ၊ ဘဝိဿတိ-တံ။

န ဘိက္ခုနိယာ ကေနစိ ပရိယာယေနာတိ-ဟူသည်ကား၊ ဒသဟိ-ကုန်သော၊ အက္ကောသ ဝတ္ထုဟိဝါ- တို့ဖြင့်သော်၎င်း၊ အညေန- အက္ကောသဝတ္ထုမှ တပါး သော၊ ကေနစိ - တစုံတခုသော၊ ပရိယာယေနဝါ - ပရိယာယ်ဖြင့် သော်၎င်း၊ ဘိက္ခု - ကို၊ နေဝ အက္ကောသိတဗ္ဗော - မဆဲရေးထိုက်၊ န ပရိဘာသိတဗ္ဗော - ဘေးကိုပြု၍ မခြိမ်းချောက်ထိုက်၊ ဘယေန-ဖြင့်၊ န တဇ္ဇေတဗ္ဗော-မခြိမ်းချောက် ထိုက်၊ (န ပရိဘာသိတဗ္ဗောကို “ န ဘယေန တဇ္ဇေတဗ္ဗော ” ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊) ဩဝဇောတိ-ဟူသည်ကား၊ ပိဟိတော-ပိတ်အပ်ပြီ၊ ဝါရိတော-တားမြစ်အပ်ပြီ၊ ပဋိက္ခိတ္တော-ပယ်မြစ်အပ်ပြီ၊ [ဩဝဇော၌ အဝရှေးရှိသော ဝရဓာတ်၊ တပစ္စည်း၊ တကို ၄ ပြု၊ ပိဟိတော၌ အပိပုဗ္ဗ၊ ဓာဓာတ်။] ဝစနံယေဝ - စကားသည်ပင်၊ ဝစနပထော- မည်၏၊ အနောဝဇောတိ-ကား၊ အပိဟိတော-မပိတ်အပ်၊ အ ဝါရိဒတာ- မတားမြစ်အပ်၊ အပဋိက္ခိတ္တော- မပယ်မြစ်အပ်၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဘိက္ခုနိယာ- သည်၊ အာမိပစ္စဋ္ဌာနေ - အကြီးအကဲ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဌာန ဟူသော၊ ဇေဋ္ဌကဋ္ဌာနေ-အကြီးအကဲ၏ အရာ၌၊ ဌာတွာ-တည်၍၊ [အမိပတိနော ဘာဝေါ အာမိပစ္စံ၊ အာမိပစ္စံ ဝေ + ဌာနံ အာမိပစ္စဋ္ဌာနံ။] ဧဝံ-ဤသို့၊ (သည်ပုံ သည်နည်း၊) အဘိက္ကမ-ရှေးသို့သွားလော၊ ဧဝံ-သို့၊ ပဋိက္ကမ-ပြန်လော၊ ဧဝံ-သို့၊ နိဝါသေဟိ-သင်းပိုင်ကိုဝတ်လော၊ ဧဝံ- သို့၊ ပါရူပါဟိ - ကေသီကို ရန်းလော၊

x x x x x x x

ဝစနပထော။ ။ ဝစနံယေဝဖြင့် ပထနှင့် အရတူကမ္မဓာရည်းဟု ပြ၏၊ “ ဝစနံ ယေဝ+ပထော ဝစနပထော ” ဟု ပြု၊ ဧဝံဖြင့် “ ဝစနာနံ+ပထော ” စသော တပျရိသ် သမာသ်ကိုကန်သည်၊ ဝစနဟူသည် ဩဝါဒစကားတည်း၊ ပထဟူသည်လည်း သိလိုသူ၊ သိစေလိုသော သူတို့၏ လမ်းကြောင်းတည်း၊ (တနည်း) ဒိဋ္ဌာနဂတိ လိုက်သူတို့၏ လမ်းကြောင်းတည်း၊ ယောဇနာ၌ကား “ ပထောတိ ဇေဋ္ဌကဋ္ဌာနေ ဌာနဿ ကာရ ဏတ္တာ ပထော - အကြီးအကဲအရာ၌ တည်ခြင်း၏ အကြောင်း ” ဟု ဖွင့်လေသည်၊ ဩဝါဒသည် အကြီးအကဲအရာ၌ တည်ခြင်း၏ အကြောင်းမဟုတ်။

ဝါ-ရုံလော၊ ဣတိ- သို့၊ ကေနစိ ပရိယာယေန - တစုံတခုသော ပရိယာယ်ဖြင့်၊ ဘိက္ခု-ကို၊ နေဝ ဩဝဒိတဗ္ဗော - မဆုံးမထိုက်၊ န အနုသာသိတဗ္ဗော - မသွန် သင်ထိုက်။

ပုန-အန္ဓယကား၊ ဒေါသံ-အပြစ်ကို၊ ဒိသွာ-မြင်ရ၍၊ (မြင်ရလျှင်၊) ပုဗ္ဗေ-ရှေးအခါ၌၊ မဟာထေရာ- တို့သည်၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ န အဘိက္ကမန္တိ-ရှေ့သို့ မသွား ပါကုန်၊ န ပဒိက္ကမန္တိ- မပြန်ပါကုန်၊ န နိဝါသေန္တိ- သင်းပိုင်ကို မဝတ်ပါကုန်၊ န ပါရုပန္တိ-ကေသီကိုမရန်းပါကုန်၊ (မရုံပါကုန်၊) ဤဒိသံ-ဤကဲ့သို့ရှုအပ်သော၊ ကာသာဝမ္ဘိ-သင်္ကန်းကိုလည်း၊ န ဓာရေန္တိ-မဆောင်ပါကုန်၊ ဧဝံ-သို့၊ အက္ခိနိ- မျက်လုံးတို့ကို၊ န အဓ္ဓေန္တိ-မလိမ်းကျံပါကုန်၊ ဝါ-မျက်ရေးမကွင်းပါကုန်၊ ဣတိ အာဒိနာ - သော၊ နယေန - ဖြင့်၊ ဝိဇ္ဇမာနဒေါသံ - ထင်ရှားရှိသော အပြစ်ကို၊ ဒုဿေတုံ-ပြခြင်းငှါ၊ ဝန္တတိ၊ ပန-အဘို့တပါးကား၊ ဘိက္ခုဟိ-တို့သည်၊ “အယံ ဝုဗ္ဗသမဏီ-ဤ ရဟန်းအိုမကြီးသည်၊ ဧဝံ-သို့၊ နိဝါသေတိ-ဝတ်ဘိ၏၊ ဧဝံ, ပါရုပ တိ-၏၊ မာ ဧဝံ နိဝါသေဟိ, မာ ဧဝံ ပါရုပါဟိ၊ တိလကမ္မ ပဏ္ဏကမ္မာဒိနိ-နှမ်းကို ဆီပွတ်မှု, ဟင်းရွက်ခုမှု အစရှိသည်တို့ကို၊ မာ ကရောဟိ-နှင့်၊ ဣတိ-သို့၊ ယထာ သုခံ-ချမ်းသာသည် အားလျော်စွာ၊ (အလိုရှိတိုင်း၊) ဘိက္ခုနိံ - ကို၊ ဩဝဒိတုံ- ငှါ၎င်း၊ အနုသာသိတုံ-ငှါ၎င်း၊ ဝန္တတိ-အပ်၏။

သမဂ္ဂမှယျာတိ ဘဏန္တန္တိ - ကား၊ အယျ- အရှင်ဘုရား၊ သမဂ္ဂါ- အားလုံး စုံညီကြကုန်သည်၊ အမှ - ဖြစ်ပါကုန်၏၊ ဣတိ - သို့၊ ဘဏန္တိ - လျှောက်သော၊ ဘိက္ခုနိသံသံ- ကို၊ အညံဓမ္မံ ဘဏတိတိ- ကား၊ အညံ- ဝရုဓမ်မှ တပါးသော၊ သုတ္တန္တံ ဝါ - ကိုသော်၎င်း၊ အဘိဓမ္မံ ဝါ- ကိုသော်၎င်း၊ (ဘဏတိ- ဟောအံ့)၊ ဟိ- မှန်၊ (တနည်း)ဟိ ယသ္မာ - ကြောင့်၊ သမဂ္ဂမှယျာတိဝ စနေန-သမဂ္ဂမှယျ ဟူသော စကားဖြင့်၊ ဩဝါဒံ - ဝရုဓမ် ဩဝါဒကို၊ ပစ္စာသိသန္တိ - တောင့်တကြ ကုန်၏၊ တသ္မာ - ကြောင့်၊ ဩဝါဒံ- ဝရုဓမ် ဩဝါဒကို၊ ထပေတွာ-၍၊ အညံ- ဝရုဓမ်ဩဝါဒမှ တပါးသော၊ ဓမ္မံ- သုတ္တန် အဘိဓမ္မာတရားကို၊ ဘဏန္တိ သ- ဟောသောရဟန်း၏၊ ဒုတ္တံ (ဟောတိ)။

ဩဝါဒံ အနိယျာတေတွာတိ-ကား၊ သော ဘဂိနိယော ဩဝါဒေါတိ-နှမတို့ ဤဝရုဓမ်သည် ဩဝါဒတည်းဟု၊ အဝတွာ-မဆိုမူ၍၊ (နိဂုံးမအုပ်မူ၍-ဟူလို၊) [“ အညံဓမ္မံ ဘဏတိ ” ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊] အဓမ္မကမ္မေတိ အာဒိသု - အစ ရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ဘိက္ခုနောဝါဒက သမ္ပတိကမ္မံ - ဘိက္ခုနောဝါဒက ဟု သမုတ်ကြောင်းကံကို၊ ကမ္မန္တိ- ကံဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ- ၏၊ တတ္ထ- ထို အဓမ္မကမ္မေ အစရှိသောပါဠိရပ်တို့၌၊ အဓမ္မကမ္မေ-၌၊ ဒွိန္ဒံ- ၂ ပါးကုန်သော၊ နဝကာနံ-တို့၏၊ ဝသေန - ဖြင့်၊ အဋ္ဌာရသ - ၁၈ ပါးကုန်သော၊ ပါစိတ္တိယာနိ - ပါစိတ်အာပတ် တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ (နဝက ၂ ပါးကို ပါဠိတော်၌ ကြည့်ပါ။) ဓမ္မကမ္မေ- ၌၊

ဒုတိယဿ - ဖြစ်သော၊ နဝကဿ - ၏၊ အဝသာနပဒေ- အဆုံးပုဒ်၌၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ သေသေသု - ကြွင်းသော ပုဒ်တို့၌၊ သတ္တရသ - ကုန်သော၊ ဒုက္ကဋ္ဌာနိ (ဟောန္တိ)။

ဥဒ္ဓေသံ ဒေန္တောတိ - ဟူသည်ကား၊ အဋ္ဌန္တံ - ကုန်သော၊ ဂရုဓမ္မာနံ - တို့၏၊ ပါဠိ - ကို၊ ဥဒ္ဓိသန္တော - ရွတ်ပြစဉ်၊ (“ဘဏတိ- ဂရုဓမ်ပါဠိကို ဟောအံ့” ဟု ပါဠိတော်၌စပ်)၊ ပရိပုစ္ဆံ ဒေန္တောတိ- ကား၊ ပဂုဏာယ- အဝါးဝစ္စာလေ့လာ အပ်ပြီးသော၊ တဿာယေဝ ဂရုဓမ္မပါဠိယာ- ထို ဂရုဓမ်ပါဠိ၏ပင်၊ အဋ္ဌကထံ- ကို၊ ကထေန္တော - ဟောပြောစဉ်၊ (ဘဏတိ)၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဩသာရေဟိ အယျာတိ ဝုစ္စမာနော ဩသာရေတိတိ - ကား၊ ဧဝံ- ဤသို့ ဩသာရေဟိ အယျ ဟူ၍၊ ဝုစ္စမာနော- (ဘိက္ခုနီတို့က) လျှောက်အပ်သော်၊ အဋ္ဌဂရုဓမ္မပါဠိ - ဂ ပါးသော ဂရုဓမ်ပါဠိကို၊ ဩသာရေတိ - သက်ရောက်စေအံ့၊ ဝါ - ရွတ်ပြအံ့၊ ဣတိအတ္ထော၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ဥဒ္ဓေသံ- ရွတ်ပြအပ်သော ဂရုဓမ်ပါဠိကို၊ ဒေန္တော- ပေးစဉ်၎င်း၊ ပရိပုစ္ဆံ- အဘန်ဘန် မေးမြန်းအပ်သော အဋ္ဌကထာကို၊ ဒေန္တော- ပေးစဉ်၎င်း၊ ယောစ- အကြင် ရဟန်းသည်လည်း၊ ဩသာရေဟိ- ဂရုဓမ်ပါဠိကို သက်ရောက်စေပါလော၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဝုစ္စမာနော-(ဘိက္ခုနီတို့က)လျှောက်အပ် သော်၎င်း၊ အဋ္ဌဂရုဓမ္မ-တို့ကို၊ ဘဏတိ- ဟောအံ့၊ တဿ-ထိုရဟန်း၏၊ ပါစိတ္တိ ယေန- ဖြင့်၊ အနာပတ္တိ(ဟောတိ)၊ အညံ- ဂရုဓမ်မှ တပါးသော၊ ဓမ္မံ- သုတ္တန် အဘိဓမ္မာတရားကို၊ ဘဏန္တဿ - ဟောသော ရဟန်း၏၊ ဒုက္ကဋ္ဌေန - ဒုက္ကဋ္ဌ အာပတ်ဖြင့်၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)။

ပဉ္စ ပုစ္ဆတိ၊ပေ၊ကထေတိတိ-ကား၊ ဘိက္ခုနီ-ဘိက္ခုနီသည်၊ ဂရုဓမ္မနိဿိကံ ဝါ-ဂရုဓမ်ကို မှီသည်မူလည်းဖြစ်သော၊ ခန္ဓာဒိနိဿိတံဝါ-ခန္ဓာ အစရှိသည်ကို မှီသည်မူလည်းဖြစ်သော၊ ပဉ္စ-ပြဿနာကို၊ ပုစ္ဆတိ-မေးအံ့၊ တံ-ထိုပြဿနာကို၊ ယောဘိက္ခု- အကြင်ရဟန်းသည်၊ ကထေတိ- ဖြေဆို၏၊ တဿာပိ-ထိုရဟန်း၏ လည်း၊အနာပတ္တိ(ဟောတိ)၊အညဿတ္တာယ ဘဏန္တန္တိ-ကား၊စတုပရိသတိ- ၄ ပါးသော ပရိသတ်၌၊ ဓမ္မံ - တရားကို၊ ဒေသေန္တံ- ဟောသော၊ ဘိက္ခု- ရဟန်းသို့၊ ဥပသင်္ကံဒိတ္တာ - ချဉ်းကပ်၍၊ ဘိက္ခုနီယော - ဘိက္ခုနီတို့သည်၊ သုဏန္တိ-နာကုန်အံ့၊ တတြာပိ- ထိုသို့ နာယူရာ၌လည်း၊ ဘိက္ခုဿ- ရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ(ဟောတိ)၊ သိက္ခမာနာယ သာမဏေရိယာတိ-ကား၊ တောသံ-ဤ သိက္ခမာန်, ဤသာမဏေတို့အား၊ ဒေသေန္တဿာပိ- (ဂရုဓမ်ကို)ဟောသော ရဟန်း၏လည်း၊အနာပတ္တိ(ဟောတိ)၊သေသံ ဥတ္တာနမေဝ၊ပေ၊တိဝေဒနန္တိ၊.... ဩဝါဒသိက္ခာပဒံ ပဌမံ။

အတ္တင်္ဂတသိက္ခာပုဒ်

ဒုတိယ သိက္ခာပဒေ-၌၊ ပရိယာယေနာတိ-ကား၊ ဝါရေန- အလှည့် အကြိမ် အားဖြင့်၊ ပဋိပါဋိယာ-အစဉ်အားဖြင့်၊ ဣတိအတ္ထော၊ အဓိစေတသောတိ-ကား၊ အဓိစိတ္တဝတော- လွန်ကဲသော စိတ်ရှိသော၊ သဗ္ဗစိတ္တာနံ-အလုံးစုံသော စိတ်တို့ ထက်၊ အဓိကေန- လွန်ကဲသော၊ အရဟတ္တဖလစိတ္တေန-နှင့်၊ သမန္ဓာဂတဿ- ပြည့်စုံသော၊ ဣတိ အတ္ထော၊ အပ္ပမဇ္ဇတောတိ-ကား၊ နပ္ပမဇ္ဇတော-မမေမလျော့ သော၊ အပ္ပမာဒေန-မမေမလျော့ကြောင်း သတိဖြင့်၊ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ - တို့ကို၊ သာတစ္ဆေကြိယာယ - မပြတ်မလပ် ပြုခြင်းနှင့်၊ သမန္ဓာဂတဿ - သော၊ ဣတိ၊ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ မုနိနောတိ-ကား၊ ယော မုနာတိ၊ ပေ၊ ပဝုစ္စတိတိ- တိဟူ၍၊ ဧဝံ- သို့၊ ဥဘယလောကမုနနေနဝါ- ၂ ပါးသော လောကကို သိခြင်းကြောင့်၎င်း၊ [ဝုစ္စတိ၌စပ်၊] ဉာဏံ- ကို၊ မောနံ- မောနဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ တေန ဉာဏေန-နှင့်၊ သမန္ဓာဂတတ္တာဝါ- ပြည့်စုံသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း၊ ဒိဏာသဝေါ - ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ မုနိနာမ-မည်၏ ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ တဿမုနိနော-ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ (သန္တာန်၌)၊ မောနပထေသု သိက္ခတောတိ-ကား၊ အရဟတ္တဉာဏသင်္ခါတဿ- အရဟတ္တဖိုလ်ဉာဏ် ဟု ဆိုအပ်သော၊ မောနဿ - မောန၏၊ ပထေသု- လမ်းကြောင်းဖြစ်ကုန်သော၊ သတ္တံတိ သဗောဓိပက္ခိယဓမ္မေသု - ၃၇ ပါးသော ဗောဓိပက္ခိယတရားတို့၌၊ ဝါ-တနည်း၊ တီသု-၃ ပါးကုန်သော၊ သိက္ခာသု-တို့၌၊ သိက္ခတော-ကျင့်သော၊ ဣဒဉ္စ- ဤစကားကိုလည်း၊ ပုဗ္ဗဘာဝပဋိပဒံ-အရဟတ္တ ဖိုလ်၏ ရှေ့အဘို့၌ဖြစ်သောအကျင့်ကို၊ ဂဟေတွာ- ၍၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဧဝံ- သို့၊ ပုဗ္ဗဘာဝေ-၌၊ သိက္ခတော-သော၊ ဣမာယသိက္ခာယ- ဤအကျင့်ဖြင့်၊ မုနိဘာဝံ-မုနိ၏ အဖြစ်သို့၊ ပတ္တဿ-သော၊ မုနိနော- ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်၏ (သန္တာန်၌)၊ ဣတိဧဝံ- သို့၊ ဧတ္ထ-ဤ မုနိနော မောနပထေသု သိက္ခ တော-ဟူသော ပါဠိ၌၊ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

သောကာ န ဘဝန္တိတာဒိနောတိ-ကား၊ တာဒိသဿ-ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ ဒိဏာသဝ မုနိနော-ဒိဏာသဝမုနိ၏၊ အပ္ပန္နရေ-အတွင်း၌၊ ဣဋ္ဌ ပိယောဂါဒိ ဝတ္ထုကာ - ဣဋ္ဌာရုံနှင့် ကွေကွင်းရခြင်း အစရှိသော အကြောင်း ရှိကုန်သော၊ သောကာ-ဝမ်းနဲခြင်းတို့သည်၊ န သန္တ- မရှိတော့ကုန်၊ အထဝါ- ကား၊ တာဒိ နောတိ-ကား၊ တာဒိလက္ခဏ သမန္ဓာဂတဿ-တာဒိလက္ခဏာနှင့် ပြည့်စုံသော၊

x x x x x x x

မုနိနော။ ။ယောမုနာတိ၊ ပေ၊ ပဝုစ္စတိကို ကြည့်၍ မုနဓာတ် ကိယာဒိနာပစ္စည်း၊ ဓဉာတုန်ချေ၍ “မုနာတိ” ဟု ဖြစ်၏။ “မုနာတိတိ မုနိ” ဟု ပြု၊ “မောနံ ဝုစ္စတိ ဉာဏံ ” ကို ကြည့်၍ “မောနံ အဿ အတ္တိတိ မောနိ” ဟု ပြု၍ မောဉ် ဩကို ဝိပရိတ် ဥပြု၊ နိဋ္ဌ ဤကို လည်း ဣရဿပြု၍ “မုနိ” ဟု ပြီး၏။

ဝေပယသ-သော၊ မုနိနော-ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ (သန္တာန်၌)၊ သောကာ-တို့သည်၊
 န ဘဝန္တိ-မဖြစ်တော့ကုန်၊ ဣတိအယံ- ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဣတ္ထ-ဤ သောကာ
 န ဘဝန္တိ တာဒိနောဟူသောပါဠိ၌၊ အတ္ထော၊ ဥပသန္တ သာတိ-ကား၊ ရာဂါဒိနိ-
 ရာဂ အစရှိသော ကိလေသာတို့၏၊ ဥပသမေန-ငြိမ်းခြင်းအားဖြင့်၊ ဥပသန္တ သ-
 ငြိမ်းသော၊ သဒါ သတိမတောတိ - ကား၊ သတိ ဝေပုလ္လပုတ္တတ္တာ - သတိ၏
 ပြန့်ပြောသည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ နိစ္စကာလံ-အမြဲကာလ
 ပတ်လုံး၊ သတိယာ- နှင့်၊ အဝိရဟိတဿ- မကင်းသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏။

အာကာသေ အန္တလိက္ခေတိ-ကား၊ န ကသိဏုဋ္ဌါဋီမေ-ကသိုဏ်း ၉ ပါးတို့
 တွင် တပါးပါးကို ခွဲခြင်းကြောင့် ရအပ်သော ကောင်းကင်ပညတ်လည်း မဟုတ်
 သော၊ န ပန ရူပပရိစ္ဆေဒေ-ရုပ်ကလာပ်တို့ကို ပိုင်းခြားတတ်သော အာကာသ
 ဓာတ်လည်း မဟုတ်သော၊ အန္တလိက္ခ သင်္ခါတေ- အန္တလိက္ခဟု ဆိုအပ်သော၊
 ဝါ- ဆီးတားမထင်၊ ကြားအပြင်၏ အဖြစ်ဖြင့် ရှုမြင်အပ်သည်ဟု ဆိုအပ်သော၊
 အာကာသေ- မရေးခြစ်အပ် ကောင်းကင်အရပ်၌၊ စင်္ဂမတိပိ တိဋ္ဌတိပိတိ-ကား၊
 တာသံ ဘိက္ခုနိနိ-တို့၏၊ ကထံ-ကို၊ သုတွာ-၍၊ ဣမာ ဘိက္ခုနိယော-တို့သည်၊
 မံ-ကို၊ အယံ-ဤ အရှင်စူဠပန်သည်၊ ဣတ္ထကမေဝ-ဤမျှလောက်ကိုသာ၊ ဇာနာ
 တိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ အဝမညန္တိ- အထင်သေးကြကုန်၏၊ ဟန္တ- ကိုင်း၊ ဒါနိ- ယခု
 အခါ၌၊ (ဒီတခါတော့)၊ တောသံ- ဤ ဘိက္ခုနိတို့အား၊ အတ္တနော- ၏၊ အာနု
 ဘာဝံ- ကို၊ ဒဿေမိ- ပြလိုက်ရဥားတော့အံ့၊ ဣတိ - ဤသို့ ကြံ၍၊ ဓမ္မပဟုမာနံ-
 တရား၌ များစွာမြတ်နိုးခြင်းကို၊ ဥပ္ပါဒေတွာ-ဖြစ်စေ၍၊ [ဤစကားဖြင့် မိမိအပေါ်
 အထင်သေးမှုကို မခံချင်သောကြောင့် တန်ခိုးပြခြင်း မဟုတ် ဟု သိစေသည်။]
 အဘိညာပါဒကံ- အဘိညာဉ်၏ အခြေခံဖြစ်သော၊ စတုတ္ထဇ္ဈာနံ- ကို၊ သမာပဇ္ဇိ

x x x x x x x x x x

တာဒိနော။ ။ပဋ္ဌမနည်းအလို တာဒိကို “သောဝိယ ဒိဿတိတိ တာဒိ”ဟု ပြု၊
 ထို ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကဲ့သို့ ရှုအပ်သောပုဂ္ဂိုလ်၊ အထဝါတက်သော ဒုတိယနည်းအလို
 “တံ ဝိယ ပဿတိတိ တာဒိ”ဟု ပြု၊ ထို အနိဋ္ဌကို ဣဋ္ဌကိုကဲ့သို့၊ ထိုဣဋ္ဌကို အနိဋ္ဌကိုကဲ့သို့
 ရှုတတ်သော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်။

အန္တလိက္ခသင်္ခါတေ အာကာသေ။ ။“အန္တရေန-အထက်မိုဗ်းနှင့် မြေကြီး၏
 အကြား၏အဖြစ်ဖြင့်+ဣက္ခိယတေ-ရှုအပ်၏၊ ဣတိ အန္တရိက္ခံ”ဟု ဆိုလိုလျက် ရကို လ
 ပြု၍ အန္တလိက္ခဟု ဖြစ်သည်၊ အဘိဓာန်၌ “အန္တလိက္ခံ” ဟု နပုံလိန်ရှိသည်၊ “အန္တ
 လိက္ခ သင်္ခါတေ”ဟူသော ဤ ဝိသေသနဖြင့် ကသိဏုဋ္ဌါဋီ မာကာသကို၎င်း၊ ကလာပ
 ပရိစ္ဆေဒရုပ်ဖြစ်သော အာကာသဓာတ်ကို၎င်း တားမြစ်သည်ဟု ပြလို၍ “န ကသိဏု
 ဋ္ဌါဋီမေ န ပန ရူပပရိစ္ဆေဒေ ” ဟု အဋ္ဌကထာ ထည့်သည်၊ [ဤ အာကာသ ၄ ပါး
 ရှိကြောင်းနှင့် ထို ၄ ပါး အကျယ်ကို သင်္ဂြိုဟ် ဘာသာဋီကာ ပရိစ္ဆေဒ ရုပ်အဖွင့်မှာ
 ကြည့်ပါ။] န ကသိတိ - မရေးခြစ်အပ် (ရေးခြစ်လို့ မရ)၊ ဣတိ အကဉ္စသော၊
 အကဉ္စသောယေဝ+အကဉ္စသော၊ သုတ္တံ၌ ဏပစ္စည်းသက်။

တွာ-ဝင်စားပြီး၍၊ ဂုဠာယ- စတုတ္ထဈာန်မှ ထ၍၊ အန္တလိက္ခေ-ဆီးတားမထင်၊
 ကြားအပြင်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ရှုမြင်အပ်သည် ဟု ဆိုအပ်သော၊ အာကာသေ- မရေး
 ခြစ်အပ် ကောင်းကင်အရပ်၌၊ စင်္ဂဟိတိ - စကြိုနုလည်းသွား၏၊ ပေ၊ အန္တရာပိ
 ဓာယတိ- ကွယ်လည်းကွယ်၏၊ ဣတိ- သို့၊ ဝေရူပံ- သော၊ ဣဒ္ဓိပါဠိဟာရိယံ-
 တန်ခိုးပြာဠိဟာကို၊ ဒဿေသိ - ပြုပြီ၊ တတ္ထ - ထို တန်ခိုးပြာဠိဟာ၌၊ အန္တရာပိ
 ဓာယတိတိ- ကား၊ အန္တရဓာယတိပိ-၏၊ အဒဿနမိ-မမြင်အပ်သည်၏ အဖြစ်
 သို့လည်း၊ ဝစ္ဆတိ-ရောက်၏၊ ဣတိအတ္ထော။

တဉ္စေဝ ပေ၊ ဗုဒ္ဓဝစနန္တိ (တ္ထေ)- ၌၊ (ဂုဠတ္ထိ ကိရ ဥဒ္ဓရိတွာ ဒဿေမိ၊)
 ထေရော - အရှင် စူဠပန်ထေရ်သည်၊ အတ္တနော - မိမိ၏၊ ဘာတုထေရဿ -
 နောင်တော် မဟာပန္နက ထေရ်၏၊ သန္တိကေ - ၌၊ ပဒ္ဓံ ပေ၊ အန္တလိက္ခေတိ-
 ဟူသော၊ ဣမံ ဂါထံ-ဤဂါထာကို၊ ဥဒ္ဓိသာပေတွာ-ရွတ်ပြစေ၍၊ ဝါ-သင်ယူ၍၊
 စတ္တာရောမာသေ - ၄ လတို့ပတ်လုံး၊ သဇ္ဈယိ - သရဇ္ဈာယ်ပြီ၊ “ စာကျက်သလို
 ကြေအောင်အံ့နေသည်” ဟုလို၊ [စာအုပ်မရှိသေးသော ရှေးခေတ်၌ စာချဆရာက
 ရွတ်ပြပေး၍၊ တပည့်က လိုက်၍ဆိုသည်ကို “သင်ယူ” ဟု ခေါ်သည်။]

ဂါထာနက်။ ။ပါတော - နံနက်စောစော၌၊ သုဂန္ဓံ- ကောင်းသော အနံ့
 ရှိသော၊ ကောကနဒံ-စက္ကဝက်ငှက်တို့ကို တွန်မြူးစေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်
 ကောကနဒ မည်သော၊ ပဒ္ဓံ (ပဒုမံ)- အထပ်တရာ , ချပ်လွှာတင့်ဆန်း, ပဒုမ္မာ
 ကြာနိပန်းသည်၊ ဖုလ္လံ - ကားကား စွင့်စွင့် ပွင့်သည်၊ အဝိတ ဂန္ဓံ- မကင်းသော
 ရနံ့ရှိသည်၊ (ဟုတွာ - ၍) ဝိရောစမာနံ- တင့်တယ်သည်၊ (သိယာ) ယထာ-
 ဖြစ်ရာသကဲ့သို့၊ (တထာ- တူ) သုဂန္ဓံ- ကိုယ်တော်ရနံ့, ဂုဏ်ရနံ့တို့ဖြင့်, သင်းပျံ
 မွှေးထုံ, အနံ့ပေါင်းစုံတော်မူသော၊ အန္တလိက္ခေ-ဆီးတားမထင်, ကြားအပြင်၏
 အဖြစ်ဖြင့် ရှုမြင်အပ်သော ကောင်းကင်၌၊ တပ္ပန္နံ (တပန္နံ)- တောက်ပသော၊
 အာဒိစ္စံဣဝ-နေမင်းကဲ့သို့၊ အဂီရသံ-ကိုယ်အင်္ဂါတော်အစိတ်အစိတ်မှ တဖိတ်ဖိတ်
 ထွက်သောအရောင်ရှိတော်မူသော၊ (သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ-ကို) ပဿ- ဉာဏ်စက္ခုဖြင့်,
 စေတုထင်ထင်, ဖူးမြင်စမ်းပါလော။ [ကောကနံ စကြဝါကနံ နဒတိ နာဒယတိတိ
 ကောကနဒေါ၊—ထောမနိမိ။]

စ-ထိုသို့ပင် ၄ လတို့ပတ်လုံး သရဇ္ဈာယ်ပါသော်လည်း၊ ပဂုဏံ-အဝါးဝစွာ,
 လေ့လာအပ်သည်ကို၊ (ကြေကြေပွန်ပွန်ရအောင်) ကတ္တု-ပြုခြင်းငှါ၊ န အသက္ခိ-
 မစွမ်းနိုင်၊ တတော-ထို့ ကြောင့်၊ နံ-ထို အရှင် စူဠပန်ကို၊ ထေရော-နောင်တော်
 ထေရ်သည်၊ တံ-သင်သည်၊ ဣမသ္မိံ သာသနေ-ဤ သာသနာတော်၌၊ (ဝသိတုံ-
 ငှါ) အဘဗ္ဗော - မထိုက်၊ ဣတိ- ဤသို့ ပြောဆို၍၊ ဝိဟာရာ- ကျောင်းတိုက်မှ၊
 နိက္ကမာပေသိ- နှင်ထုတ်စေပြီ၊ သော-ထို အရှင် စူဠပန်သည်၊ ရောဒမာနော-
 ဝိုလျက်၊ ဒွါရကောဠကေ-တံခါးမုခ်၌၊ အဋ္ဌာသိ-ရပ်နေရှာပြီ၊ အထ-ထိုအခါ၌၊

ဘဝဝါ-သည်၊ ဗုဒ္ဓစက္ခုနာ-(ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တိဉာဏ်၊ အာသယာနုသယ ဉာဏ်တော်ဟူသော) ဘုရားစက္ခုတော်ဖြင့်၊ ဝေနေယျသတ္တေ- ဆုံးမထိုက်သော သတ္တဘူတို့ကို၊ ဩလောကေန္တော - ကြည့်တော်မူလသော်၊ တံ - ထို ငိုနေသော အရှင် စူဠပန်ကို၊ ဒိသ္မာ-မြင်တော်မူရ၍၊ ပိဟာရစာရိကံ-ကျောင်းစဉ်ဒေသစာရိ ကို၊ စရမာနောဝိယ- လှည့်လည်တော်မူသကဲ့သို့၊ တဿ- ထို စူဠပန်၏၊ သန္တိ ကံ-အနီးသို့၊ ဝဇ္ဇာ-ကြွတော်မူ၍၊ စူဠပန္တက-ပန်၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ ရောဒသိ- ငိုနေသနည်း၊ ဣတိ၊ အာဟ - မေးတော်မူပြီ၊ သော - ထို စူဠပန်သည်၊ တမတ္တိ- ကို၊ (နောင်တော်နှင့်သည့် အကြောင်းကို၊) အာရောစေသိ-လျှောက်ပြီ၊ အထ-၌၊ အဿ - ထို စူဠပန်အား၊ ဘဝဝါ - သည်၊ သုဒ္ဓံ - သန့်ရှင်း စင်ကြယ်သော၊ ပိလောတိက ခဏ္ဍံ - အဝတ်ပိုင်းကလေးကို၊ ဒတွာ - ၍၊ ဣဒံ - ဤ အဝတ်ပိုင်း ကလေးကို၊ ရဇောဟရဏံ ရဇောဟရဏန္တိ-ရဇောဟရဏံ ရဇောဟရဏံဟု ဆို၍၊ ပရိမဇ္ဇာဟိ-ဆုပ်နယ်လော၊ ဣတိ အာဟ။ [ရဇောဟရဏံ-မြူကိုဆောင်ယူ ပယ်ရှားတတ်သော မြူသုတ်ပုဝါကလေး။]

သော-ထို အရှင် စူဠပန်သည်၊ “သာဓု”တိ- “ကောင်းပါပြီ ဘုရား” ဟု၊ သမ္ပုဋိန္ဒြိ တွာ-၍၊ အတ္တနော-၏၊ နိဝါသဋ္ဌာနေ- နေရာအရပ်၌၊ နိသီဒိတွာ-၍၊ တဿ-ထို အဝတ်ပိုင်းကလေး၏၊ ကေမန္တံ- တခုသော အစွန်၌၊ ပရိမဇ္ဇိ- ဆုပ် နယ်ပြီ၊ ပရိမဇ္ဇိတဋ္ဌာနံ - ဆုပ်နယ်အပ်သော အရပ်သည်၊ ကာဠကံ-မည်းညစ် သည်၊ အဟောသိ-ဖြစ်ပြီ၊ သော-ထိုအရှင်စူဠပန်သည်၊ ဝေ-သို့၊ (သို့ကလေးခံ၊) ပရိသုဒ္ဓံနာမ-စင်ကြယ်သည်မည်သော၊ ဝတ္ထမ္ပိ-အဝတ်သော်မှလည်း၊ ဣမံ အတ္တ ဘာဝံ-ဤအတ္တဘောကို၊ နိဿာယ- မှီ၍၊ ကာဠကံ - မည်းညစ်သည်၊ ဇာတံ- ဖြစ်ရပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ သံဝေဂံ-ထိန့်လန့်ကြောင်း ဖြစ်သော အနိစ္စသညာ၊ အသုဘ သညာကို၊ ပဋိလဘိတွာ-၍၊ ပိပဿနံ-ကို၊ အာရဘိ - အားထုတ်ပြီ၊ အထ-၌၊ ဘဝဝါ-သည်၊ အဿ-ထို အရှင်စူဠပန်အား၊ ဝါ - ၏၊ အာရဒ္ဓဝီရိယဘာဝံ- အားထုတ်အပ်သော ဝီရိယရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဥ တွာ-၍၊ အမိစေတသေ-တိ-

x x x x x x x x x x

ပိလောတိကခဏ္ဍံ ဒတွာ။ ။ရှင်စူဠပန်သည် ရှေးရှင်ဘုရင်ဘဝတုန်းက မြို့တော်ကို လက်ယာရစ် လှည့်လည်စဉ် နဖူးမှကျလာသောချွေးကို စင်ကြယ်သော ပုဝါကလေးဖြင့် သုတ်လိုက်ပြီ၊ ထိုအခါ ညစ်နွမ်းသွားသော ပုဝါကလေးကို ကြည့်၍ “ ဤမျှလောက် ဖြူစင်သော ပုဝါကလေးသည် ဤကိုယ်ကိုအကြောင်းပြု၍ ညစ်နွမ်းရပေသည်တကား” ဟု အနိစ္စသညာနှင့် အသုဘသညာဖြစ်လေသည်၊ ထိုစဉ်က သံဝေဂဉာဏ်သည် ဓာတ်ခံ အဖြစ်ဖြင့် ပါလာသောကြောင့် ဘုရားရှင်သည် ထိုဉာဏ်ကိုထပ်မံဖော်ထုတ်ဘို့ရန် ပုဝါ ဖြူကလေးကို ဖန်ဆင်းတော်မူ၍ “ ဤ ပုဝါကလေးကို ဆုပ်နယ်ရင်း ရဇောဟရဏံ ရဇောဟရဏံ ဟု အဘန်ဘန်ရှုတ်ဆိုလော” ဟု မိန့်တော်မူသည်။ [ရဇံ-မြူမှုန်ကို+ ဟရတိ- ပယ်ရှားတတ်၏၊ ဣတိ ရဇောဟရဏံ။]

အဓိစေတသော အစရှိသော၊ ဣမံ ဩဘာသဂါထံ-ဤရောင်ခြည်တော် လွှတ်ခြင်း လျှင် ရှေ့သွားရှိသော ဂါထာကို၊ အဘာသိ-ဟောတော်မူပြီ၊ ထေရော - သည်၊ ဂါထာပရိယောသာနေ-ဂါထာ၏ အဆုံး၌၊ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ထေရော-သည်၊ ပကတိယာဝ-ပင်ကိုယ်အားဖြင့်ပင်၊ ဣမံဂါထံ-ကို၊ မမာယတိ- ငါ့ဥစ္စာ ဟု ပြု၏၊ ဝါ - မြတ်နိုး၏၊ သော - ထို အရှင်စူဠပန်သည်၊ ဣမိဿာ ဂါထာယ-၏၊ တံ မမာယနဘာဝံ-ထို ငါ့ဥစ္စာ ဟု ပြုအပ်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဝါ- မြတ်နိုးအပ်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဇာနာပေတံ-သိစေခြင်းငှါ၊ တံယေဝ-ထိုဂါထာ ကို၎င်း၊ အညံ-သော၊ အန္တရန္တရာ-အကြားအကြား၌၊ အာဟရိတွာ-ဆောင်ယူ ၍၊ ဗဟံ- များစွာသော၊ ဗုဒ္ဓဝစနံစ- ဘုရားစကားတော်ကို၎င်း၊ ဘဏတိ- ရွတ် ဆို၏၊ တေန-ကြောင့်၊ “တဉ္စေဝ၊ ပေ၊ ဗုဒ္ဓဝစနံ” န္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-(သင်္ဂါယနာတင် ထေရ်တို့) မိန့်ဆိုအပ်ပြီ၊ ဧကတော ဥပသမ္ပန္နာယာတိ - ကား၊ ဘိက္ခုနိသံဃေ- ၌၊ ဥပသမ္ပန္နာယ - မြင့်မြတ်သော ရဟန်းမ အဖြစ်သို့ရောက်သော ဘိက္ခုနိအား၊ (“ဩဝဒတိ- ဆုံးမအံ့” ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) ပန- ဆက်၊ ဘိက္ခုသံဃေ-၌၊ ဥပ သမ္ပန္နာယ- မြင့်မြတ်သော ရဟန်းမအဖြစ်သို့ရောက်သော ဘိက္ခုနိအား၊ ဩဝဒ န္တိဿ - ၏၊ (ရဟန်းမှာ၊) ပါစိတ္တိယံ (ဟောတိ၊) သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ၊ စ-ဆက်၊ ဣဒမ္ဗိ-ဤသိက္ခာပုဒ်သည်လည်း၊ ပဒသောဓမ္မသမုဠာနံမေဝ-ပဒသော ဓမ္မသမုဠာန်ရှိသည်သာ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။……အတ္ထင်္ဂတသိက္ခာပဒံ ဒုတိယံ။

ဘိက္ခုနုပဿယ သိက္ခာပုဒ်

တတိယသိက္ခာပဒေ - ၌၊ အညတြ၊ ပေ၊ ပါစိတ္တိယဿာတိ အာဒိသု-တို့၌၊ အဠဟိ-ရှစ်ပါးကုန်သော၊ ဂရုဓမ္မေဟိ-တို့ဖြင့်၊ ဩဝဒန္တဿေဝ-၏သာ၊ ပါစိတ္တိ ယံ- (ဟောတိ၊) အညေန - ဂရုဓမ်မှ တပါးသော၊ ဓမ္မေန - သုတ္တန် အဘိဓမ္မာ တရားဖြင့်၊ (ဩဝဒန္တဿ-၏၊) ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ၊)၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဧကတော ဥပသမ္ပန္နာယာတိ-ကား၊ ဘိက္ခုနိသံဃေ-၌၊ ဥပသမ္ပန္နာယ-အား၊ (ဩဝဒတိ- အံ့၊) ပန - ဆက်၊ ဘိက္ခုသံဃေ - ၌၊ ဥပသမ္ပန္နာယ - အား၊ ဩဝဒတော - ၏၊ (ရဟန်းမှာ)၊ ပါစိတ္တိယမေဝ (ဟောတိ)၊ ဣတော- ဤသိက္ခာပုဒ်မှာ၊ ပရမ္ဗိ - ၌လည်း၊ ယတ္ထ ယတ္ထ - အကြင် အကြင်သိက္ခာပုဒ်၌၊ “ဧကတော ဥပသမ္ပန္နာ” တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်၏၊ သဗ္ဗတ္ထ-သော၊ (တတ္ထ တတ္ထ-ထိုထို သိက္ခာပုဒ်၌၊) အယမေဝ အတ္ထော- ဤအနက်ကိုသာ၊ ဒဠဗ္ဗော-၏၊ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။……ဘိက္ခုနုပဿယ သိက္ခာပဒံ တတိယံ။

ပန - ဆက်၊ ဣဒံ-ဤဆိုအပ်လတံ့သော စကားသည်၊ ဣတ္ထ-ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ မဟာပစ္စရိယံ - ဝယ်၊ ဝုတ္တံ- သော၊ ပကိဏ္ဏကံ - ရောပြုမ်းသော အဆုံးအဖြတ်

တည်း၊ အသမ္မတော- မသမုတ်အပ်သော၊ ဝါ- သမ္မုတိမရသော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ သူရိယေ- သည်၊ အတ္တင်္ဂတေ- ဝင်ပြီးလသော်၊ ဘိက္ခုနုပဿယံ- ဘိက္ခုနီတို့၏ ကျောင်းသို့၊ ဥပသင်္ကမိတွာ- သွား၍၊ အဋ္ဌဟိ-ကုန်သော၊ ဂရုဓမ္မေဟိ-တို့ဖြင့်၊ စေ ဩဝဒတိ-အကယ်၍ဆုံးမအံ့၊ တီဏိ-၃ ချက်ကုန်သော၊ ပါစိတ္တိယာနိ(ဟောန္တိ)၊ အညေန-ဂရုဓမ်မှ တပါးသော၊ ဓမ္မေန-ဖြင့်၊ ဩဝဒတော - ၏၊ (ရဟန်းမှာ)၊ ဒွေ- ကုန်သော၊ ဒုက္ကဋ္ဌာနိ- တို့သည်၎င်း၊ ဧကံ- သော၊ ပါစိတ္တိယံ-သည်၎င်း၊ (ဟောန္တိ)၊ ကထံ- အဘယ်သို့ ဖြစ်သနည်း၊ အသမ္မတမူလကံ - မသမုတ်အပ် သည်၏ အဖြစ်လျှင် အကြောင်းရင်းရှိသော၊ ဒုက္ကဋ္ဌ- ၎င်း၊ ဘိက္ခုနုပဿယံ- သို့၊ ဂတိံ- ၍၊ အညေန - သော၊ ဓမ္မေန - ဖြင့်၊ ဩဝဒနမူလကံ - ဆုံးမခြင်းလျှင် အကြောင်းရင်းရှိသော၊ ဒုက္ကဋ္ဌ-၎င်း၊ သူရိယေ-သည်၊ အတ္တင်္ဂတေ-သော်၊ ဩဝဒန မူလကံ-ရှိသော၊ ပါစိတ္တိယံ-၎င်း၊ ဣတိ-ဤသို့ ဖြစ်ကုန်၏။

သမ္မတဿ- ၏၊ ဝါ- သည်၊ သူရိယေ- သည်၊ အတ္တင်္ဂတေ- သော်၊ တတ္ထ-ထို ဘိက္ခုနီတို့၏ ကျောင်းသို့၊ ဂတိံ-၍၊ အဋ္ဌဟိ-ကုန်သော၊ ဂရုဓမ္မေဟိ- တို့ဖြင့်၊ ဩဝဒန္တဿ- လသော်၊ ဧကော- သော၊ အနာပတ္တိ- သည်၎င်း၊ ဒွေ-ကုန်သော၊ ပါစိတ္တိယာနိ-တို့သည်၎င်း၊ (ဟောန္တိ)၊ ကထံ-နည်း၊ သမ္မတတ္တာ-သမုတ်အပ် ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ သူရိယေ - သည်၊ အတ္တင်္ဂတေ - သော်၊ ဩဝဒနမူလကံ-သော၊ ဧကံ-တချက်သော ပါစိတ်အာပတ်၎င်း၊ (ဘိက္ခုနု ပဿယံ-သို့)၊ ဂတိံ- ၍၊ ဂရုဓမ္မေဟိ- တို့ဖြင့်၊ ဩဝဒနမူလကံ-သော။ ဧကံ- တချက်သော ပါစိတ်အာပတ်၎င်း၊ ဣတိ ဒွေ ပါစိတ္တိယာနိ (ဟောန္တိ)၊ တဿ ဝ-ထို သမ္မုတိရသော ရဟန်း၏ပင်၊ ဝါ-သည်ပင်၊ အညေန-သော၊ ဓမ္မေန-ဖြင့်၊ ဩဝဒတော-လသော်၊ ဧကော- သော၊ အနာပတ္တိ- သည်၎င်း၊ ဧကံ ဒုက္ကဋ္ဌံ, ဧကံ ပါစိတ္တိယံ (ဟောန္တိ)၊ ကထံ-အဘယ်သို့ ဖြစ်သနည်း၊ သမ္မတတ္တာ-သမုတ်အပ် ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အနာပတ္တိ-သည်၎င်း၊ (ဘိက္ခုနုပဿယံ-သို့)၊ ဂတိံ- ၍၊ အညေန- သော၊ ဓမ္မေန-ဖြင့်၊ ဩဝဒနမူလကံ - သော၊ ဒုက္ကဋ္ဌံ-သည်၎င်း၊ သူရိ ယေ-သည်၊ အတ္တင်္ဂတေ- သော်၊ ဩဝဒနမူလကံ- သော၊ ပါစိတ္တိယံ-သည်၎င်း၊ ဣတိ- ဤသို့ဖြစ်၏၊ ပန-ဆက်၊ ဒိဝါ-နေအခါ၌၊ ဂတိံ- (ဘိက္ခုနီတို့ကျောင်း သို့) သွား၍၊ ဩဝဒတော - ၏ (သာမည)၊ သမ္မတဿစ - သမုတ်အပ်သော ရဟန်း၏၎င်း၊ အသမ္မတဿစ-မသမုတ်အပ်သော ရဟန်း၏၎င်း၊ (ဝိသေသ)၊ ရတ္တိံ - ညဉ့်အခါ၌၊ ဩဝဒနမူလကံ-သော၊ ဧကံ- သော၊ ပါစိတ္တိယံ-ကို၊ အပနေ တွာ-ပယ်ရှား၍၊ အဝသေသာ-ကြွင်းကုန်သော၊ အာပတ္တာနာပတ္တိယော-တို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ- န်၏၊ ဣတိ- ဤကား ရောပြွမ်းသော အဆုံးအဖြတ်တည်း၊ ဣတိ- အပြီးတည်း၊ (ဣတိတလုံးကြေ)....ပကိဏ္ဍကကထာ နိဋ္ဌိတာ။

အာမိသ သိက္ခာပုဒ်

စတုတ္ထသိက္ခာပဒေ-၌၊ န ဗဟုကတာတိ-ကား၊ ကတဗဟုမာနာ- ပြုအပ်သော များစွာ မြတ်နိုးခြင်းရှိကုန်သည်။ (ဟုတွာ)၊ န ဩဝဒန္တိ-ဆုံးမကြသည်မဟုတ်၊ ဓမ္မေ-၌၊ ဗဟုမာနံ - များစွာ မြတ်နိုးခြင်းကို၊ ကတွာ - ပြု၍၊ န ဩဝဒန္တိ- ဆုံးမ ကြသည် မဟုတ်၊ ဣတိ - ဤကား၊ အဓိပ္ပါယ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂိတို့၏ အလိုတည်း၊ ဘိက္ခုနောဝါဒကံ အဝဏ္ဏံ ကတ္တုကာမောတိ အာဒိနံ - အစရှိသော ပုဒ်တို့၏၊ ဥဇ္ဈာပနကေ-က သိက္ခာပုဒ်၌၊ ဝုတ္တနယေနော အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဥပသမ္ပန္နံ၊ ပေ၊ အသမ္ပတန္တိ ဣတ္ထေ-၌၊ အသမ္ပတောနာမ- အသမ္ပတ မည်သူကို၊ သမ္ပတေန ဝါ-သမုတ်အပ်သော ရဟန်းသည် သော်၎င်း၊ သံဃေနဝါ-သံဃာသည် သော်၎င်း၊ ဘာရံ-တာဝန်ကို၊ ကတွာ-၍၊ ထပိတော - ထားအပ်သော ရဟန်း ဟူ၍၊ ဝေဒိ တဗ္ဗော - ၏၊ ပန - အဘို့တပါးကား၊ အနုပသမ္ပန္နံ၊ ပေ၊ အသမ္ပတံ ဝါတိ ဣတ္ထေ- ၌၊ ဘိက္ခုကာလေ-ရဟန်းဖြစ်ရာအခါ၌၊ သမ္ပတိံ - ဘိက္ခုနောဝါဒက သမ္ပတိကို၊ လဘိတွာ - ရခဲ့၍၊ သာမဏေရဘူမိယံ - သာမဏေဖြစ်ရာ အခိုက်၌၊ ဌိတော - တည်သော သာမဏေသည်၊ သမ္ပတော-မည်၏၊ သမ္ပတေနဝါ- သမုတ်အပ်သော ရဟန်းသည် သော်၎င်း၊ သံဃေနဝါ- သည် သော်၎င်း၊ ထပိတော-(တာဝန်ပြု၍) ထားအပ်သော၊ ဗဟုဿုတော - များသော သုတရှိသော၊ သာမဏေရော - ကို၊ အသမ္ပတောတိ- အသမ္ပတဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သေသံ ၊ ပေ ၊ ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။... အာမိသသိက္ခာပဒံ စတုတ္ထံ။

စိဝရဒါန သိက္ခာပုဒ်

ပဉ္စမသိက္ခာပဒေ- ၌၊ ဝိသိခါယာတိ- ကား၊ ရထိကာယ- ရထားလမ်းမ၌၊ [ရထဿ + ဟိတာ ရထိကာ၊ ဟိတအနက် ဣကပစ္စည်း၊ မြင်းရထား၊ မော်တော် ကား စသည်တို့ သွားရာဖြစ်သော လမ်းမကြီးကို ဆိုသည်။] ဝိဇ္ဇာယ စရတိတိ- ကား၊ နိဗဒ္ဓစာရဝသေန- အမြဲလှည့်လည်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အဘိဏ္ဍိ-မပြတ်၊ စရတိ-လှည့်လည်၏၊ သန္ဓိဋ္ဌာတိ- ကား၊ သန္ဓိဋ္ဌမိတ္တာ- ထိုဤ အရပ်၊ ပေါင်းဆုံ လတ်၍၊ မြင်အပ်ဘူးသော မိတ်ဆွေတို့သည်၊ အဟေသုံ - ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ ဣတ္ထေ- ဤ သိက္ခာပုဒ်၌၊ သေသံ-ဆိုအပ်ပြီးသည်မှ ကြွင်းသောပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ပဒတော- ပုဒ်အားဖြင့်၊ ဥတ္တာနတ္ထံ- ပေါ်လွင် ထင်ရှားသော အနက်ရှိ၏၊ ဝိနိစ္ဆယတော- အဆုံးအဖြတ်အားဖြင့်၊ စိဝရပဋိဂ္ဂဟဏသိက္ခာပဒေ-၌၊ ဝုတ္တနယေနော-ဖြင့်သာ၊ သမုဋ္ဌာနာဒိဟိ သန္ဓိံ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဟိ-မှန်၊ တတြ-ထိုစိဝရပဋိဂ္ဂဟဏသိက္ခာပုဒ်၌၊ ဘိက္ခု-ရဟန်းသည်၊ ပဋိဂ္ဂါဟကော- ခံယူတတ်သူတည်း၊ ဣဓ-ဤ သိက္ခာပုဒ်၌၊

ဘိက္ခုနီ-သည်၊(ပဋိဂ္ဂါဟိကာ-ခံယူတတ်သူတည်း၊) အယံ-ဤ စိဝရပဋိဂ္ဂဟဏ သိက္ခာပုဒ်၌ ရဟန်း၏ ခံယူတတ်သူ ဖြစ်ခြင်း၊ ဤသိက္ခာပုဒ်၌ ရဟန်းမ၏ ခံယူ တတ်သူ ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ဝိသေသော- ထူး၏၊ သေသံ - ကြွင်းသော အစီအရင်ကို၊ တာဒိသမေဝ - ထိုသိက္ခာပုဒ်၌ ကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်သာ၊ ဣတိ- အပြီးတည်း။... စိဝရဒါနသိက္ခာပဒံ ပဉ္စမံ။

စိဝရသိဗ္ဗန သိက္ခာပုဒ်

ဆဋ္ဌသိက္ခာပဒေ-၌၊ ဥဒါယိတိ-ကား၊ လာဠုဒါယိ (လာဠု + ဥဒါယိ)- လျှပ်ပေါ် လော်လီသော ဥဒါယိတည်း၊ ပဇ္ဇောတိ - ကား၊ ပဋိဗလော- စွမ်းနိုင် ၏၊ နိပုနောစေဝ-သိမ်မွေ့သောဉာဏ်ရှိသည်၎င်း၊ သမတ္ထောစ-စွမ်းနိုင်သည်၎င်း၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ အညတရာ ဘိက္ခုနီတိ-ကား၊ တသေဝ- ထို လာဠုဒါယိ၏ပင်၊ ပုရာဏဒုတိယိကာ - ဇနီးဟောင်းသည်၊ (ဥပသင်္ကမိ- ဌ်စပ်၊) ပဋိဘာနစိတ္တန္တိ- ကား၊ အတ္တနော-၏၊ ပဋိဘာနေန- ရှေးရှုထင်လာသော ဉာဏ်ဖြင့်၊ ကတစိတ္တံ-ပြုအပ်သော ဆန်းကြယ်သောအရုပ်ကို၊ ကိရ- ချွ၊ သော- ထိုလာဠုဒါယိသည်၊ စိဝရံ-ကို၊ ရဇိတွာ-ဆိုးပြီး၍၊ တဿ-ထိုသင်္ကန်း၏၊ မဇ္ဈေ- အလယ်၌၊ နာနာဝဏ္ဏေဟိ - အမျိုးမျိုးသော အဆင်းရှိသော ချည်တို့ဖြင့်၊ ဝိပု ကတမေထုနံ- အပြားအားဖြင့် မပြုအပ်သေးသော မေထုန်ရှိသော၊ (မပြီးသော မေထုန်မှီဝဲနေပုံ ပါသော၊) ဣတ္ထိ ပုရိသရူပံ - မိန်းမ ယောက်ျား အရုပ်ကို၊ အကာသိ-ပြုလိုက်ပြီ၊ တေန-ကြောင့်၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ယထာသံဟဒူန္တိ - ကား၊ ယထာသံဟရိတမေဝ - အကြင် အကြင် ခေါက်အပ်သည့် အတိုင်းသာ၊ ဝါ- ခေါက်မြဲတိုင်းသာ၊ (“ဟရိတွာ-ဆောင်ယူ၍” ၌စပ်၊) ယံ-အကြင်အဝတ်သည်၊ နိဝါသေတုံဝါ-ဝတ်ခြင်းငှါသော်၎င်း၊ ပါရူပိတုံဝါ-ရန်းခြင်းငှါသော်၎င်း၊ သက္ကာ- တတ်ကောင်းသည်၊ ဟောတိ၊ (တံ- ထို အဝတ်သည်၊) စိဝရန္တိ - စိဝရမည်၏၊ ဧဝံဟိ-ဤသို့သာ၊ မဟာပစ္စရိယာဒိသု-အစရှိသော အဋ္ဌကထာတို့၌၊ ဝုတ္တံ-ပြီ။

သယံ သိဗ္ဗတိတိတ္ထေ - ၌၊ သိဗ္ဗိဿာမိ- ချုပ်အံ့၊ ဣတိ- ဤသို့ ကြံ၍၊ ဝိစာရေ န္တဿာပိ-ပဉ္စခဏ်း၊ သတ္တခဏ်းစသည်ကို စီစဉ်သောရဟန်း၏၎င်း၊ ဆိန္ဒန္တဿာ ပိ - ဖြတ်သော ရဟန်း၏၎င်း၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)၊ ပန - ကား၊ သိဗ္ဗန္တဿ-

x x x x x x x

ပဇ္ဇော, ပဇ္ဇော။ ။ “ပဓာန ဘာဝေန ဌာတိ ပဝတ္တတိတိ ပဇ္ဇော” ဟု ယောဇန၃ ပြု၏၊ “ ပသည် ပဓာနအနက်ဟော ” ဟု ကြံသည်၊ ပဇ္ဇောဟုလည်း မှုကွဲရှိ၏၊ “ ပဋ္ဌ၊ နော + ဘာဝေါ ပဋ္ဌံ - ကျွမ်းကျင်လိမ္မာသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ကျွမ်းကျင်မှု၊ ပဋ္ဌံ+ ယဿ အတ္တိတိ ပဇ္ဇော - ကျွမ်းကျင်မှုရှိသူ ” ဟုကြံ၊ ထို့ကြောင့် “ ပဋိဗလော ” ဟု ဖွင့်သည်။

ချုပ်သောရဟန်း၏၊ ပါစိတ္တိယံ (ဟောတိ)၊ အာရာပထေ အာရာပထေတိ - ကား၊ သူစိ-အပ်ကို၊ ပဝေသေတွာ ပဝေသေတွာ-သွင်းပြီး၍ သွင်းပြီး၍၊ နိဟရဏေ - နှုတ်ခြင်း၌၊ ဝါ- နှုတ်ရာအခါ၌၊ (ပါစိတ္တိယံ ဟောတိ၊) ပန - ဆက်၊ သကလသူစိ-အလုံးစုံသောအပ်ကို၊ ဝါ-အပ်တချောင်းလုံးကို၊ အနိဟရန္တော-မနှုတ်ဘဲ၊ ဒီဃသုတ္တပ္ပဝေသနတ္ထံ - ရှည်သောချည်ကို သွင်းခြင်းအကျိုးငှါ၊ သတက္ခတ္တုမ္ပိ - အကြိမ်တရာလည်း၊ ဝါ- အကြိမ်များစွာလည်း။ [အနေကသင်္ချာ။] ဝိဇ္ဈိတွာ- ထိုး၍၊ သစေနိဟရတိ- အကယ်၍ နှုတ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ-သော်၊) ဧကမေဝ-တချက်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ ပါစိတ္တိယံ (ဟောတိ)၊ သကိံ အာဏတ္တောတိ-ကား၊ သကိံ-တကြိမ်၊ စိဝရံ-ကို၊ သိဗ္ဗ-ချုပ်ပေးပါလော၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဝုတ္တော-လျှောက်အပ်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဗဟုမ္ပိ သိဗ္ဗတိတိ- ကား၊ သဗ္ဗံ - သော၊ သူစိကမ္မံ-အပ်ချုပ်မှုကို၊ ပရိယောသာပေတွာ- ပြီးဆုံးစေပြီး၍၊ စိဝရံ- ကို၊ သစေပိ နိဋ္ဌာပေတိ-အကယ်၍မူလည်းပြီးဆုံးစေဥူးတော့၊ (ဧဝံသတိပိ-သော်လည်း၊) ဧကမေဝ-တချက်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ပါစိတ္တိယံ(ဟောတိ၊)ပန- သို့မဟုတ်၊ ဣမသ္မိံ စိဝရေ-၌၊ ကတ္တဗ္ဗကမ္မံ - ပြုထိုက်သော အမှုသည်၊ တဝ - သင်၏၊ ဘာရော - တာဝန်တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တော-ပြောအပ်သည်၊(ဟုတွာ)၊ အထကရောတိ-အကယ်၍ ပြုအံ့၊ (ဧဝံသတိ-သော်၊) အာဏတ္တဿ-စေခိုင်းအပ်သောရဟန်း၏၊ အာရာပထေ အာရာပထေ - အပ်လမ်းကြောင်းတိုင်း အပ်လမ်းကြောင်းတိုင်း၌၊ ဧကမေကံ-တချက်တချက်သော၊ ပါစိတ္တိယံ (ဟောတိ)၊ အာဏာပကဿ - စေခိုင်းသော ရဟန်း၏၊ ဧကဝါစာယ- တခွန်းတည်းသောစကားဖြင့်၊ သမ္မဟုလာနိပိ- များစွာသော ပါစိတ်အာပတ်တို့သည်လည်း၊ (ဟောန္တိ)၊ ပုနပုနံ- ထပ်ကာထပ်ကာ၊ အာဏတ္တိယံပန - စေခိုင်းရာ၌ကား၊ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ - ပါစိတ်အာပတ် များစွာဟု ဆိုဘွယ်သည်ပင်၊ နတ္ထိ-မရှိတော့။

အာစရိယုပဇ္ဈာယေသု-ဆရာဥပဇ္ဈာယ်တို့သည်၊ အတ္တနော-၏၊ ဣတိကာနံ-ဆွေမျိုးတော်သော ဘိက္ခုနီတို့၏၊ စိဝရံ- ကို၊ သိဗ္ဗန္တေသု - ချုပ်နေကုန်စဉ်၊ တေသံ- ထိုဆရာ ဥပဇ္ဈာယ်တို့၏၊ ယေပိ နိဿိတကာ-အကြင် တပည့်တို့သည်လည်း၊ အာစရိယုပဇ္ဈာယဝတ္ထံ - ဆရာ ဥပဇ္ဈာယ်တို့၏ ဝတ်ကို၊ ကရောမ - ပြုကုန်အံ့၊ ဣတိဝါ-ဤသို့ကြံ၍သော်၎င်း၊ ကထိနဝတ္ထံ-ကထိနဝတ်ကို၊ ကရောမ၊ ဣတိဝါ-သော်၎င်း၊ သစေ သိဗ္ဗန္တိ -အကယ်၍ ချုပ်ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ- သော်၊) တေသမ္ပိ-ထိုတပည့်ရဟန်းတို့၏လည်း၊ အာရာပထဝဏနာယ-အပ်လမ်းကြောင်း အရေ အတွက်အားဖြင့်၊ အာပတ္တိယော (ဟောန္တိ)၊ အာစရိယုပဇ္ဈာယာ-တို့သည်၊ အတ္တနော ဣတိကာနံ၊ စိဝရံ-ကို၊ အန္တေ ဝါသိကေဟိ-အနီးနေတပည့်တို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊ သိဗ္ဗာပေန္တိ-ချုပ်စေကုန်အံ့၊ အာစရိယုပဇ္ဈာယာနံ - တို့၏၊ ဒုက္ကဋံ(ဟောတိ)၊ အန္တေ ဝါသိကာနံ ပါစိတ္တိယံ (ဟောတိ)၊ အန္တေ ဝါသိကာ

အတ္တနော ဉ္ဇတိကာနံ(စိဝရံ)အာစရိယုပဇ္ဈာယေဟိ-တို့သည်။ ဝါ-တို့ကို၊ သိဗ္ဗာပေန္တိ-ချုပ်စေကုန်အံ့၊ တကြာပိ-ထိုသို့ချုပ်စေရာ၌လည်း၊ ဒေဝေဝနယော၊ အန္တေဝါသိကာနမ္ပိ-တို့၏၎င်း၊ အာစရိယုပဇ္ဈာယာနမ္ပိ-တို့၏၎င်း၊ ဉ္ဇတိကာယ-ဆွေမျိုးတော်သော ဘိက္ခုနီ၏၊ စိဝရံ- သည်၊ ဟောတိ - အံ့၊ အာစရိယုပဇ္ဈာယာပန-တို့သည်ကား၊ အန္တေဝါသိကေ- တို့ကို၊ ဝဇ္ဇေတွာ - လှည့်ပတ်၍၊ (ဆွေမျိုး ဟု မပြောဘဲ လှည့်ပတ်၍၊) သိဗ္ဗာပေန္တိ-ချုပ်စေကုန်အံ့၊ ဥဘိန္ဒုဗ္ဗိ- ဆရာ , တပည့် ၂ ဥးလုံးတို့၏လည်း၊ ဒုတ္တဋ္ဌံ (ဟောတိ)၊ ကသ္မာ - နည်း၊ အန္တေဝါသိကာနံ-တို့၏၊ အညာတိကသညာယ- အညာတိကဟူသောအမှတ်ဖြင့်၊ သိဗ္ဗိတတ္တာ-ချုပ်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၎င်း၊ ဣတရေသံ-တပည့်မှတပါးသော ဆရာဥပဇ္ဈာယ်တို့၏၊ အကပ္ပိယေ-မအပ်သောအရာ၌၊ နိယောဇိတတ္တာ-တိုက်တွန်းအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၎င်းတည်း၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဣဒံ-ဤ သင်္ကန်းသည်၊ တေ-သင်၏၊ မာတု-မယ်တော်၏၊ စိဝရံ-တည်း၊ ဣဒံ (တေ- ၏၊) ဘဂိနိယာ- နှမ၏၊ (စိဝရံ-တည်း၊) ဣတိ-သို့၊ အာစိက္ခိတွာ - ပြောပြ၍၊ သိဗ္ဗာပေတဗ္ဗံ- ချုပ်စေရာ၏၊ အညံပရိက္ခာရန္တိ-ကား၊ ယံကိဗ္ဗိ-အမှတ်မထား တပါးပါးသော၊ ဥပါဟနတ္ထဝိကာဒိ-ဘိနပ်အိပ်အစရှိသော ပရိက္ခရာကို၊ (သိဗ္ဗတိဝါ သိဗ္ဗာပေတိဝါ၌စပ်၊) သေသံ၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။... စိဝရသိဗ္ဗနသိက္ခာပဒံ ဆဋ္ဌံ။

သံဝိဇာန သိက္ခာပုဒ်

သတ္တမသိက္ခာပဒေ-၌၊ ပစ္စာ၊ ပေ၊ အန္တိန္ဒိ သူတိ-ကား၊ ပစ္စာ-နောက်၌၊ ဝါ-မှ၊ ဂစ္ဆန္တိနံ-လိုက်သွားကုန်သော ဘိက္ခုနီတို့၏၊ ပတ္တစိဝရံ-ကို၊ စောရာ-တို့သည်၊ ဟရိံသု-ဆောင်ယူကြကုန်ပြီ၊ [အန္တိန္ဒိ သူ၏ကံပုဒ်ကို “ပတ္တစိဝရံ” ဟု ထည့်ပါ-ဟူလို။] ဒုသေသုန္တိ- ကား၊ တာ ဘိက္ခုနိယော- တို့ကို၊ စောရာ-တို့သည်၊ ဒုသယိံသု - ပျက်စီးစေကြကုန်ပြီ၊ ဝါ-ဖျက်ဆီးကြကုန်ပြီ၊ [ပစ္စာ ဂစ္ဆန္တိနံကို ပစ္စာ ဂစ္ဆန္တိယောဟု ပြင်၍ ဒုသေသု၌ ကံအဖြစ်ဖြင့် စပ်ပါ - ဟူလို။] သီလဝိနာသံ-သီလ၏ ပျက်စီးခြင်းသို့၊ ပါပယိံသု - ရောက်စေကြကုန်ပြီ၊ ဣတိအတ္ထော၊ သံဝိဇာယာတိ-ကား၊ သံဝိဒဟိတွာ-ကောင်းစွာစီစဉ်၍၊ ဝါ-တိုင်ပင်၍၊ ဂမနကာလေ-သွားခါနီးအခါ၌၊ သင်္ကေတံ- ချိန်ခါနေရပ်, သတ်မှတ်ခြင်းကို၊ ကတွာ- ၍၊ ဣတိအတ္ထော။

ကုက္ကုဒ္ဓ သမ္မာဒေတိတ္ထေ-၌၊ ယသ္မာဂါမာ- မှ၊ နိက္ခမိတွာ- ထွက်၍၊ ကုက္ကုဒ္ဓော-ကြက်သည်၊ ပဒသာဝ-ခြေဖြင့်သာလျှင်၊ အညံ-သော၊ ဂါမံ-သို့၊ ဂစ္ဆတိ-သွားနိုင်၏၊ အယံ- ဤရွာကို၊ ကုက္ကုဒ္ဓ သမ္မာဒေတိ- ဒဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ တကြ-ထိုကုက္ကုဒ္ဓသမ္မာဒေဟူသော ပါဠိ၌၊ အယံ - ဤ ဆိုအပ်လတံကား၊ ဝစနတ္ထော - တည်း၊ ဣတ္ထေ- ဤရွာ၌၊ သမ္ပဒန္တိ - ကောင်းစွာ သွားနိုင်ကုန်၏၊ ဣတိ - ဤသို့

ကောင်းစွာ သွားနိုင်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (သော - ထိုရွာသည်၊) သမ္မာဒေါ-မည်၏။ [“ပဒ- ဂတိမိ” ဟူသော ဓာတ်နက်နှင့်အညီ “သွား” ဟု ပေးရသည်။] ကေ- အဘယ်သူတို့သည်၊ သမ္မဒန္တိ - ကောင်းစွာ သွားနိုင်ကုန်သနည်း၊ ကုက္ကုဒု-တို့သည်၊ (သမ္မဒန္တိ) ကုက္ကုဒုနံ-တို့၏၊ သမ္မာဒေါ-ကောင်းစွာ သွားနိုင်ရာ ရွာတည်း၊ ကုက္ကုဒုသမ္မာဒေါ-ရွာ၊ အထဝါ-ကား၊ သမ္မာဒေါတိ-ကား၊ ဂမနံ- သွားနိုင်ခြင်းတည်း၊ ဣ-ဤရွာ၌၊ ကုက္ကုဒုနံ - တို့၏၊ သမ္မာဒေါ- ကောင်းစွာ သွားနိုင်ခြင်းသည်၊ အတ္ထိ-၏၊ ဣတိပိ- ကြောင့်လည်း၊ ကုက္ကုဒုသမ္မာဒေါ-မည်၏။

ကုက္ကုဒုသမ္မာဒေါ-ဟူ၍လည်း၊ ပါဠိ-ပါဠိရှိသေး၏၊ တတ္ထ-ထို ကုက္ကုဒုသမ္မာဒေါ ဟူသော ပါဠိ၌၊ ယဿဂါမဿ- ၏၊ ဂေဟတ္ထဒနပိဋ္ဌိတော- အဆုံးစွန်အိမ်၏ အမိုးခေါင်မှ၊ ကုက္ကုဒု- သည်၊ ဥပ္ပတိတွာ- ပျံ၍၊ အညဿ (ဂါမဿ)-၏၊ ဂေဟတ္ထဒန ပိဋ္ဌိယံ-၌၊ ပတတိ-ကျ၏၊ အယံ-ဤရွာကို၊ ကုက္ကုဒု သမ္မာဒေါတိ ဝုစ္စတိ၊ ပန - ဆက်၊ ဣ - ဤ ကုက္ကုဒုသမ္မာဒေါ ဟူသော ပါဠိ၌၊ ဝစနတ္ထော ဝုတ္တနယေနော ဝေဒိတဗ္ဗော၊ စ-ဆက်၊ ဒိဓာ-အားဖြင့်၊ (“ကုက္ကုဒု သမ္မာဒေါ၊ ကုက္ကုဒုသမ္မာဒေါ” ဟူသော ၂ ပါး အပြားအားဖြင့်၊) ဝုတ္တပ္ပကာ ရောပိ - ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်သော၊ ဝေဂါမော - သည်၊ အစွာသန္ဓေ-အလွန်နီးသည်၊ ဟောတိ၊ ဥပစာရော-ရွာ၏ဥပစာကို၊ န လတ္တတိ- မရအပ်၊ ဝါ-မရနိုင်၊ [ရွာအပြင်၌ ခဲတကျစ် ဥပစာမရနိုင်-ဟူလို။]

ပန - ဆက်၊ ယသ္မိံ ဂါမေ- ၌၊ ပစ္စုသေ- မိုးသောက်အခါ၌၊ ဝဿန္တဿ- တွန်သော၊ ကုက္ကုဒုဿ-၏၊ သဒ္ဓေါ-ကို၊ အနန္တရေ-အခြားမဲ့ဖြစ်သော၊ ဂါမေ- ရွာ၌၊ သုယုတိ - ကြားအပ်၏၊ ဝါ - ကြားနိုင်၏၊ တာဒိသေဟိ - ကုန်သော၊ ဂါမေဟိ-တို့ဖြင့်၊ သမ္ပုဏ္ဏရဋ္ဌေ-ပြည့်နေသော တိုင်းနိုင်ငံ၌၊ ဂါမန္တရေ ဂါမန္တရေ- ရွာတပါးတိုင်း ရွာတပါးတိုင်း၌၊ ပါစိတ္တိယံ (ဟောတိ)၊ ဣတိ၊ အဋ္ဌကထာယံ- မဟာအဋ္ဌကထာ၌၊ ဝုတ္တံ - ပြီ၊ ကိဉ္ဇာပိဝုတ္တံ- အကယ်၍ကား ဆိုအပ်ပါပေပြီ၊ ပန - သော်လည်း၊ ဂါမန္တရေ ၊ ပေ ၊ ပါစိတ္တိယဿာတိ - ဟူ၍၊ ဝစနတော- ဟောတော် မူခြင်းကြောင့်၊ ရတနမတ္တန္တရော - အကြား၌ တတောင်မျှ အတိုင်း အရှည် ရှိသော။ [ရွာ ၂ ရွာ၏ အကြား၌ တတောင်လောက်သာ ခြားသော၊] ဂါမော-သည်၊ သစေပိဟောတိ၊ (ဝေသတိပိ)၊ တဿ-ထို ရွာ၏၊ မနုဿေဟိ- တို့သည်၊ ယော ထပိတ ဥပစာရော-အကြင် ထားအပ်သောဥပစာသည်(အတ္ထိ)။

* * * * *

ကုက္ကုဒုသမ္မာဒေါ ။ ။ “ဝုတ္တနယေနော” ဟု ဆိုသောကြောင့် “သမ္မတန္တိ ဣတ္ထာတိ သမ္မာဒေါ၊ ကုက္ကုဒုနံ+သမ္မာဒေါ ကုက္ကုဒုသမ္မာဒေါ” ဟု ပြုပါ။ ဒုတိယ ပိဂ္ဂဟကား မရနိုင်၊ ဤပါဠိကိုထောက်၍ အလွန်နီးသော ရွာများကို “ ကြက်ပျံတကျ ဝေးသည် ” ဟု၎င်း၊ ထိုမျှလေးနီးသောရွာတို့ဖြင့် ပြည့်နေသောတိုင်းပြည်ကို “ ကြက်ပျံ မကျ စည်ကားသည် ” ဟု၎င်း ပြောစမှတ်ပြုကြသည်။

တံ-ထို ဥပစာသို့၊ ဩက္ကမန္တဿ-သက်ရောက်သော ရဟန်း၏၊ အာပတ္တိယေဝ-
ပါစိတ်အာပတ်သည်သာ၊ (ဟောတိ)။

တတြ-ထို အာပတ္တိ ပါစိတ္တိယဿဟူသော ပါဠိ၌၊ အယံ- ဤ ဆိုအပ်လတံ
ကား၊ အာပတ္တိ ဝိနိစ္ဆယော - တည်း၊ ဟိ - ချဲ့၊ သံဝိဇာနကာလေ - သဘောတူ
စီစဉ်ရာအခါ၌၊ ဝါ-တိုင်ပင်ရာအခါ၌၊ ဥဘောဝိ-ဘိက္ခု၊ ဘိက္ခုနီ ၂ ဥးလုံးတို့
သည်လည်း၊ ဘိက္ခုနုပဿယေဝါ- ဘိက္ခုနီတို့၏ ကျောင်း၌သော်၎င်း၊ အန္တရာ
ရာမေဝါ - ရွာတွင်းကျောင်း၌ သော်၎င်း၊ အာသနသာလာယဝါ - ရွာတွင်း
ဆွမ်းစားစရပ်၌ သော်၎င်း၊ တိတ္ထိယသေယျာယဝါ- တိတ္ထိတို့၏ ကျောင်း၌သော်
၎င်း၊ ဌတွာ-တည်၍၊ သစေ သံဝိဒဟန္တိ-အကယ်၍ တိုင်ပင်ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)
အနာပတ္တိ (ဟောတိ) ၊ ကဿ အနာပတ္တိ ဟောတိ - နည်း၊ ကိရ (ယဿာ)-
ကြောင့်၊ အယံ - ဤ ဘိက္ခုနုပဿယ အစရှိသော အရပ်သည်၊ ကပ္ပိယဘူမိ-
အပ်သောမြေတည်း၊ (တဿ အနာပတ္တိ ဟောတိ)၊ တဿ-ထိုသို့ အနာပတ်၏
အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧတ္ထ- ဤ ဘိက္ခုနုပဿယ အစရှိသောအရပ်၌၊ သံဝိဒဟန္တ ပစ္စ
ယာ- သဘောတူ စီစဉ်ခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဒုက္ကဋ္ဌာပတ္တိ - ကို၊ န
ဝဒန္တိ-မဆိုကုန်၊ ဝစ္ဆန္တဿ-သွားသောရဟန်း၏၊ ယထာဝတ္ထုကမေဝ-အကြင်
အကြင်ဝတ္ထုအတိုင်းသာ၊ (ဟောတိ)၊ [ပါစိတ်အာပတ်သင့်သည်-ဟူလို။]

ပန - ဆက်၊ အန္တောဂါမေ - ၌၊ ဘိက္ခုနုပဿယ ဌါရေဝါ - ဘိက္ခုနီတို့၏
ကျောင်းတံခါး၌သော်၎င်း၊ ရထိကာယဝါ - ရထားလမ်းမ၌သော်၎င်း၊ အညေ
သု-အခြားကုန်သော၊ စတုက္က သိင်္ခာဋက ဟတ္ထိသာလာဒီသုဝါ- လမ်းလေးခွ၊
လမ်းသုံးခွ၊ ဆင်တင်းကုန် အစရှိသောအရပ်တို့၌ သော်၎င်း၊ သစေ သံဝိဒဟန္တိ-
ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဘိက္ခုနော-၏၊ ဒုက္ကဋ္ဌဿ-သို့၊ အာပတ္တိ(ဟောတိ)၊ ဧဝံ-
ဤသို့၊ သံဝိဒဟိတွာ-သဘောတူ စီစဉ်ပြီး၍၊ ဝါမတော-မှ၊ နိက္ခမန္တိ-န်အံ့၊ နိက္ခ
မနေ-ထွက်ခြင်း၌၊ အနာပတ္တိ(ဟောတိ)၊ ပန-ဆက်၊ အနန္တရဂါမဿ-အခြားမဲ့
ဖြစ်သောရွာ၏၊ ဥပစာရောက္ကမနေ-ဥပစာသို့ သက်ရောက်ရာအခါ၌၊ ဘိက္ခုနော-
၏၊ ပါစိတ္တိယံ (ဟောတိ)၊ တတြာပိ - ထိုသို့ ဥပစာသို့ သက်ရောက်ရာ၌လည်း၊
ပဌမပါဒေ - ပဌမခြေလှမ်း၌၊ ဒုက္ကဋ္ဌံ (ဟောတိ) ၊ ဒုတိယပါဒေ ပါစိတ္တိယံ
(ဟောတိ)၊ ဣတိ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ၊ ပန- ဆက်၊ ဝါမတော- မှ၊ နိက္ခမိတွာ-
ထွက်ပြီး၍၊ ယာဝ-အကြင်မျှလောက်သော ကာလပတ်လုံး၊ အန္တရဂါမဿ-
၏၊ ဥပစာရံ-သို့၊ န ဩက္ကမန္တိ-မသက်ရောက်ကုန်သေး၊ (တာဝ-ထိုမျှလောက်
သော ကာလပတ်လုံး၊) ဧတ္ထန္တ ရေ-ဤအခြားမဲ့ဖြစ်သော ရွာ၏ဥပစာသို့ မရောက်
သေးသမျှအတွင်း၌၊ သံဝိဒဟိတေပိ-သဘောတူ စီစဉ်အပ်ပါသော်လည်း၊ ဘိက္ခု
နော ဒုက္ကဋ္ဌံ (ဟောတိ)၊ အနန္တရဂါမဿ - ၏၊ ဥပစာရောက္ကမနေ- ၌၊ ပုရိမ
နယေနေဝ-သာ၊ အာပတ္တိ-ပါစိတ်အာပတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဒူရံ- ဝေးသော

အရပ်သို့၊ ဂန္ဓကာမာ-သွားလိုကုန်သည်။ သစေ ဟောန္တိ-ကုန်အံ့၊ (ဝေံသတိ) ဂါမုပစာရ ဂဏနာယ- ရွာ၏ ဥပစာအရေအတွက်အားဖြင့်၊ ဩက္ကမနေ ဩက္ကမနေ-သက်ရောက်တိုင်း သက်ရောက်တိုင်း၌၊ အာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ တဿ တဿ ဂါမဿ-ထိုထိုရွာကို၊ အတိက္ကမနေပန-လွန်ရာအခါ၌ကား၊ အနာပတ္တိ။

ပန-ဆက်၊ ဘိက္ခုနီ - သည်၊ အသုကံနာမဂါမံ-ထိုမည်သော ရွာကို၊ ဂမိဿာမိ-သွားအံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ဥပဿယတော-ကျောင်းမှ၊ သစေနိက္ခမတိ-အကယ်၍ ထွက်လာအံ့၊ ဘိက္ခုပိ-သည်လည်း၊ တမေဝဂါမံ-ကိုပင်၊ သန္ဓာယ-၍၊ အသုကံနာမဂါမံ ဂမိဿာမိ၊ ဣတိ - ဤသို့ကြံ၍၊ ဝိဟာရတော - မှ၊ သစေနိက္ခမတိ-အံ့၊ အထ- ထိုအခါ၌၊ ဒွေပိ- ၂ ဥးလုံးတို့သည်လည်း၊ ဂါမဒ္ဓါရေ-၌၊ သမာဂတိော-ပေါင်းဆုံမိ၍၊ တုမှေ-အရှင်ဘုရားတို့သည်၊ ကုဟိံ-အဘယ်အရပ်သို့၊ ဂစ္ဆထ-ကြွကြမလို့ ပါနည်း၊ (ဤကား ဘိက္ခုနီကစ၍ မေးပုံတည်း၊) အသုကံနာမံ ဂါမံ-သို့၊ (ဂစ္ဆာမ-သွားကြမလို့၊) တုမှေ-သင်တို့သည်၊ ကုဟိံ၊ ဂစ္ဆထ-သွားကြမလို့ နည်း၊ ဣတိ-ဤသို့မေးအံ့၊ မယမ္ဗိ-တပည့်တော်မတို့ သည်လည်း၊ တတ္ထေဝ- ထိုအရပ်သို့သာ၊ (ဂစ္ဆာမ - သွားကြမလို့ပါ၊) ဣတိ - သို့၊ ဝတ္တာ-လျှောက်၍၊ ဝါ-လျှောက်ခြင်းကြောင့်၊ ဧဟိ - လာလော၊ ဒါနိ-၌၊ ဂစ္ဆာမ-သွားကြစို့၊ ဣတိ၊ သံဝိဓာယ-၍၊ ဂစ္ဆန္တိ-န်အံ့၊ အနာပတ္တိ(ဟောတိ)၊ ကသ္မာ-နည်း၊ ပုဗ္ဗမေဝ- မတိုင်ပင်မီ ရှေးဥးကပင်၊ ဂမိဿာမ-အံ့၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ နိက္ခန္တတ္တာ- ထွက်ခဲ့ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဣတိ၊ မဟာပစ္စရိယံ-၌၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တံ- ထို စကားသည်၊ ပါဠိယာ-နှင့်၊ နေဝသမေတိ-မညီညွတ်၊ သေသအဋ္ဌကထာယ-နှင့်၊ နသမေတိ၊ (“အယံ အာပတ္တိဝိနိစ္ဆယော” ဟု ပြန်လှည့်။)

အဒ္ဓယောဇနေ အဒ္ဓယောဇနေတိ-ကား၊ ဧကမေကံ-တခုတခုသော၊ အဒ္ဓယောဇနံ- ယူဇနာဝဂ် ခရီးကို၊ အတိက္ကမန္တဿ - ကျော်လွန်သော ရဟန်း၏၊ ဣဒါနိ-၌၊ (ဂစ္ဆန္တော- သွားသောရဟန်းသည်၊) အတိက္ကမိဿတိ-ယူဇနာဝဂ်ကို ကျော်လွန်လတံ့၊ ဣတိ-သို့၊ (ဝတ္တဗ္ဗကာလေ- ဆိုထိုက်ရာ အခါ၌၊) ပဌမပါဒေ ဒုက္ကဋ်(ဟောတိ)၊ ဒုတိယပါဒေ ပါစိတ္တိယံ(ဟောတိ)၊ ဟိ-မှန်၊ ဣမသ္မိံ နယေ- ဤ အဒ္ဓယောဇနကို ပြုရာနည်း၌၊ အတိက္ကမနေ - ရွာကို ကျော်လွန်ရာ အခါ၌၊ အာပတ္တိ-(ဟောတိ)၊ ဩက္ကမနေ-ရွာ၏ ဥပစာသို့ သက်ရောက်ရာအခါ၌၊ အနာပတ္တိ(ဟောတိ)။

x x x x x x x x

တံနေဝါပေ၊ သမေတိ။ ။ သံဝိဓာယာတိ ပါဠိယံ အဝိသေသေန ဝုတ္တတ္တာ နေဝပါဠိယာ သမေတိတိ ဝုတ္တံ [ပါဠိတော်၌ မည်သည့်နေရာဟု မပြဘဲ “သံဝိဓာယ” ဟုသာ မိန့်တော်မူ၏၊ ဤ၌ “ဧဟိ၊ ဒါနိ ဂစ္ဆာမ” ဟု တိုင်ပင်၏၊ ထို့ကြောင့် “အနာပတ္တိ” ဟု ဆိုခြင်းသည် ပါဠိတော်နှင့် မညီ။] ဧက္ကန္တရေ သံဝိဒဟိတေပိ ဘိက္ခုနော ဒုက္ကဋ် ဝုတ္တတ္တာ န သေသအဋ္ဌကထာယ သမေတိတိ ဝုတ္တံ။

ဘိက္ခုသံဝိဒဟတိတိ-ကား၊ နဂရဒ္ဒါရေဝါ-မြို့တံခါး၌သော်၎င်း၊ ရထိကာယ ဝါ- ရထားလမ်း၌ သော်၎င်း၊ ဘိက္ခုနိ - ဘိက္ခုနိကို၊ ဒိသ္မာ - တွေ့၍၊ အသုက ဝါမံနာမ-သို့၊ ဂတပုဗ္ဗာ- ရောက်ဘူးကုန်သည်၊ အတ္ထ- ဖြစ်ကုန်သလော၊ ဣတိ ဝဒတိ - ပြောအံ့၊ အယျ - အရှင်ဘုရား၊ ဂတပုဗ္ဗာ - ရောက်ဘူးသည်၊ န အမှိ- မဖြစ်ပါ၊ ဣတိ - ဤသို့ လျှောက်အံ့၊ ဟေိ - လာလော၊ ဂစ္ဆာမ - သွားကြစို့၊ ဣတိဝါ-သော်၎င်း၊ သွေ အဟံ ဂမိဿာမိ-နက်ဖန် ငါသွားမည်၊ တုမ္ဗိအာဂစ္ဆေ ယျာသိ - သင်လည်း လိုက်ခဲ့လော၊ ဣတိဝါ- သော်၎င်း၊ ဝဒတိ - အံ့၊ ဘိက္ခုနိ သံဝိဒဟတိတိ - ကား၊ ဂါမန္တရေ - ရွာတပါး၌၊ စေတိယဝန္တနတ္ထံ - စေတိကို ရှိခိုးခြင်းအကျိုးငှါ၊ ဂါမတော-ရွာမှ၊ နိက္ခမန္တံ-ထွက်လာသော၊ ဘိက္ခု-ရဟန်း ကို၊ ဒိသ္မာ-မြင်၍၊ အယျ-အရှင်ဘုရား၊ ကုဟိံ -သို့၊ ဂစ္ဆထ-ကြွကြမလို့ ပါနည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒတိ-လျှောက်အံ့၊ အသုကံနာမဝါမံ-သို့၊ စေတိယဝန္တနတ္ထံ-ငှါ၊ (ဂစ္ဆာမိ-သွားမလို့)၊ ဣတိ-ဤသို့ပြောအံ့၊ အယျ-ရား၊ အဟမ္ဗိ-တပည့်တော်မ သည်လည်း၊ အာဂစ္ဆာမိ-လိုက်လိုပါ၏၊ ဣတိဝေံ-သို့၊ ဘိက္ခုနိယေဝ-သည်သာ၊ သံဝိဒဟတိ၊ ဘိက္ခု-သည်၊ န သံဝိဒဟတိ-မတိုင်ပင်အံ့။

ဝိသင်္ကေတေနာတိတ္ထေ-၌၊ ပုရောဘတ္တံ- ၌၊ ဂစ္ဆိဿာမ- သွားကြစို့၊ ဣတိ- သို့၊ ဝတ္တာ-တိုင်ပင် ပြောဆိုပြီး၍၊ ပစ္ဆာဘတ္တံ-၌၊ ဂစ္ဆန္တိ-ကုန်အံ့၊ ဝါ-တနည်း၊ အဇ္ဇ- ယနေ့၊ ဂမိဿာမ-သွားကြစို့၊ ဣတိ ဝတ္တာ၊ သွေ- ၌၊ ဂစ္ဆန္တိ-ကုန်အံ့၊ ဝေံ-သို့၊ ကာလဝိသင်္ကေတယေဝ-ကာလ၏အချိန်းအချက်လွဲရာ၌သာ၊ အနာ ပတ္တိ- သည်၊ (ဟောတိ)၊ ပန- ကား၊ ဒွါရဝိသင်္ကေတ- တံခါး၏ အချိန်းအချက် လွဲခြင်းသည်၊ သတိပိ ဝါ- ဖြစ်ပါသော်၎င်း၊ မဂ္ဂဝိသင်္ကေတ - လမ်း၏ အချိန်း အချက် လွဲခြင်းသည်၊ သတိပိ ဝါ- ၎င်း၊ အာပတ္တိယေဝ၊ အာပဒါသုတိ - ကား၊ ရဋ္ဌဘေဒေ - တိုင်းပြည် ပျက်ရာအခါ၌၊ စက္ကသမာရဋ္ဌာ - ဣရိယာပုထ်တည်း ဟူသော စက်သို့ တက်ရောက်ကြ ကုန်သည်၊ ဝါ - လှည်းတည်းဟူသော စက်သို့ တက်ရောက်ကြ ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ) ဇာနပဒါ - ဇနပုဒ်နေသူ လူတို့သည်၊ (တနည်း)ဇနပဒါ- ဇနပုဒ်တို့သည်၊ ပရိယာယန္တိ၊ လှည့်လည်ကြရကုန်၏၊ ဧဝ ရူပါသု, အာပဒါသု- တို့ကြောင့်၊ (ဂစ္ဆန္တဿ- တိုင်ပင်၍သွားသော ရဟန်း၏)၊ အနာပတ္တိ၊ သေသံ ၊ ပေ ၊ တိဝေဒနန္တိ ။...သံဝိဇာနသိက္ခာပဒံ သတ္တမံ။

နာဝါဘိရုဟန သိက္ခာပုဒ်

အဋ္ဌမသိက္ခာပဒေ- ၌၊ သံဝိဇာယာတိ- ကား၊ လောကဿာဒ မိတ္တသန္တဝ ဝသေန-လောက၌ သာယာအပ်သော မိတ်ဆွေဖွဲ့ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ကိဋ္ဌာပုရေ က္ခာရာ-ပျော်မြူးခြင်းကို ရှေးရှုပြုကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ သံဝိဒဟိတ္တာ- သဘောတူ စီစဉ်၍၊ ဝါ-တိုင်ပင်၍၊ (အဘိရုဟန္တိ - ၌စပ်) ဥဒ္ဓံ ဂါမိနိန္တိ - ကား၊ နဒိယာ-

မြစ်၏၊ ဥဒ္ဓံ-အထက်ဖြစ်သော၊ ပဋိသောတံ - ရေညာသို့၊ ဂစ္ဆန္တိ - သွားသော၊ (ကေံနာဝံ-၌စပ်၊) ပန- ဆက်၊ ယသ္မာ- ကြောင့်၊ ယော - အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဥဒ္ဓံ-သို့၊ ဇဝနတော-သွားသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဥဇ္ဇဝနိကာယ-ကာ မည်သော၊ နာဝါယ-လှေ (သင်္ဘော)ဖြင့်၊ ကိဠတိ-ကစား၏၊ သော - ထိုရဟန်းကို၊ ဥဒ္ဓံ ဂါမိနိ အဘိရဟတိတိ- ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ- ၏၊ တေန-ထို့ ကြောင့်၊ အဿ-ဤ ဥဒ္ဓံ ဂါမိနိ ဟူသော ပုဒ်၏၊ ပဒဘာဇနေ-ပဒဘာဇနိ၌၊ အတ္ထမေဝ-ကိုသာ၊ ဒသေ ထုံ-ငှါ၊ ဥဇ္ဇဝနိကာယာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ [ဥဒ္ဓံ- သို့+ ဇဝတိ- သွားတတ်၏၊ ဣတိ ဥဇ္ဇဝနိကာ။]အစော ဂါမိနိန္ဒိ - ကား၊ အစော- အောံသို့၊ အနုသောတံ - ရေစုန်သို့၊ ဂစ္ဆန္တိ - သွားသော၊ (ကေံနာဝံ-၌စပ်၊) ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ အစော-သို့၊ ဇဝနတော- ကြောင့်၊ ဩဇဝနိကာယ-ကာမည်သော၊ နာဝါယ- ဖြင့်၊ ကိဠတိ-၏၊ သော- ထိုရဟန်း ကို၊ အစော၊ပေ၊ရဟတိတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ တေန၊ပေ၊ဝုတ္တံ၊ [အစော+ဇဝတိတိ ဩဇဝနိကာ။]တတ္ထ-ထိုဥဒ္ဓံ ဂါမိနိ အစောဂါမိနိဟူသောပါဌ၌၊ ယံ-အကြင် လှေကို၊ တိတ္ထသမ္ပုပ္ပါဒနတ္ထံ-ဆိပ်ကမ်းကို ကောင်းစွာပြည့်စုံစေခြင်းအကျိုးငှါ၊ ဥဒ္ဓံဝါ- သို့သော်၎င်း၊ အစောဝါ - သို့သော်၎င်း၊ ဟရန္တိ - ဆောင်ယူကြကုန်၏၊ ဧတ္ထ-ဤလှေ၌၊ (ဤလှေကိုစီးရာ၌) အနာပတ္တိ၊ တိရိယံ တရဏာယာတိ(ဧတ္ထ-၌) (တရဏာယာတိ ဣဒံ-တရဏာယဟူသော ဤသဒ္ဒါသည်၊) ဥပယောဂ ဧတ္ထ-ဒုတိယာဝိဘတ်၏အနက်၌၊ နိသက္ကဝစနံ-ပဉ္စမိဝိဘတ်ရှိသော သဒ္ဒါတည်း။

ဂါမန္တရေ ဂါမန္တရေတိတ္ထေ-၌၊ ယဿာ နဒိယာ- ၏၊ ကေံ-တဖက်သော၊ တီရံ - ကမ်းသည်၊ ကုတ္တုဋ္ဌသမ္ပာဒဂါမေဟိ - ကြက်တို့၏ သွားနိုင်လောက်ရာ ရွာတို့ဖြင့်၊ [“ကုတ္တုတ သမ္ပာတဂါမေဟိ- ကြက်ပျံတကျသားဝေးသော ရွာတို့ ဖြင့်” ဟုလည်း ရှိ၏။] နိရန္တရံ - အကြားမရှိသည်၊ (ဟောတိ)၊ ကေံ - သော၊ တီရံ-သည်၊ အဂါမကံ-ရွာမရှိသော၊ အရညံ-တောသည်၊ (ဟောတိ)၊ တဿာ- ထိုမြစ်၏၊ သဂါမက တီရပသေန-ရွာရှိသော ကမ်း၏ဘေးဖြင့်၊ ဂမနကာလေ- သွားရာအခါ၌၊ ဂါမန္တရဂဏနာယ - အခြားတရွာ၏ အရေအတွက်အားဖြင့်၊ ပါစိတ္တိယာနိ (ဟောန္တိ)၊ အဂါမကတီရပသေန- ရွာမရှိသော ကမ်း၏ ဘေး ဖြင့်၊ ဂမနကာလေ-၌၊ အဒ္ဓယောဇန ဂဏနာယ-ယူဇနာဝဂ်၏ အရေအတွက် အားဖြင့်၊(ပါစိတ္တိယာနိ ဟောန္တိ)၊ ပန-ဆက်၊ ယာ-အကြင်မြစ်သည်၊ ယောဇန ဝိတ္ထတာ- တယူဇနာ ပြန့်ကျယ်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ တဿာ-ထိုမြစ်၏၊ မဇ္ဈေန- အလယ်ဖြင့်၊ ဂမနေပိ-သွားရာ၌လည်း၊ အဒ္ဓယောဇန ဂဏနာယ-ယူဇနာဝဂ် အရေအတွက်အားဖြင့်၊ ပါစိတ္တိယာနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

အနာပတ္တိ တိရိယံ တရဏာယာတိ ဧတ္ထ-၌၊ ကေဝလံ- (သမုဒြာ မဘက်) သက်သက်၊ နဒိယာ-ကို၊(တိရိယံ-ဖီလာ၊ တရဏာယ-ဖြတ်ကူးခြင်း၌၊ အနာ

ပတ္တိ-သည်။) န-မဟုတ်သေး၊ ယောဝိ-အကြင် ရဟန်းသည်လည်း၊ မဟာတိတ္ထ ပဉ္စနတော- မဟာတိတ္ထဆိပ်ကမ်းမှ၊ တာမလိတ္ထိံ ဝါ- တာမလိတ္ထိ ဆိပ်ကမ်းသို့ သော်၎င်း၊ သုဝဏ္ဏဘူမိံ ဝါ- သုဝဏ္ဏဘူမိသို့သော်၎င်း၊ ဂစ္ဆတိ-၏၊ တဿာပိ- ထိုရဟန်း၏လည်း၊ အနာပတ္တိ၊ ဟိ-မှန်၏၊ သဗ္ဗအဋ္ဌကထာသု-တို့၌၊ နဒိယံယေဝ- ၌သာ၊ အာပတ္တိ-ကို၊ ဝိစာရိတာ-စိစစ်အပ်ပြီ၊ သမုဒ္ဒေ-၌၊ န ဝိစာရိတာ-မစိစစ် အပ်၊ ဝိသင်္ကေတနာတိ ဣဓာပိ-ဟူသော ဤပါဠိ၌လည်း၊ ကာလဝိသင်္ကေတ နေဝ-ကြောင့်သာ၊ အနာပတ္တိ-အနာပတ်တည်း၊ ပန - အဘို့တပါးကား၊ တိတ္ထ ဝိသင်္ကေတန - ဆိပ်ကမ်း၏ အချိန်းအချက် လွဲခြင်းကြောင့်သော်၎င်း၊ နာဝါ ဝိသင်္ကေတနဝါ - လှေ (သင်္ဘော) ၏ အချိန်းအချက် လွဲခြင်းကြောင့်သော်၎င်း၊ ဂစ္ဆန္တဿ- တိုင်ပင်၍သွားသောရဟန်း၏၊ အာပတ္တိယေဝ- အာပတ်သာတည်း၊ သေသံ၊ ပေ၊ သမုဋ္ဌာနာဒိဟိတိ။....နာဝါဘိရူဟန သိက္ခာပဒံ အဋ္ဌမံ။

ပရိပါစိတ သိက္ခာပုဒ်

နဝမသိက္ခာပဒေ-၌၊ မဟာနာဂေ တိဋ္ဌမာနေတိ (တေံ)-ဟူသော ဤသဒ္ဒါ သည်၊ ဘုမ္မတ္ထေ- သတ္တမီဝိဘတ်၏ အနက်၌၊ ဥပယောဂဝစနံ- ဒုတိယာ ဝိဘတ် ရှိသော သဒ္ဒါတည်း၊ မဟာနာဂေသု-ရဟန္တာကြီးတို့သည်၊ တိဋ္ဌမာနေသု-တည်ရှိ ပါကုန်လျက်၊ ဣတိအတ္ထော၊ အထဝါ-ကား၊ မဟာနာဂေ- တို့ကို၊ တိဋ္ဌမာနေ- တည်ရှိသည်တို့ကို၊ အဒိသွာ- မမြင်မူ၍၊ ဣတိ- သို့၊ ဣ - ဤမဟာနာဂေ တိဋ္ဌ မာနေ ဟူသော ပါဠိ၌၊ အယံ ပါဠိသေသော- ဤ အဒိသွာဟူသော ပါဠိကြွင်းကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ဟိ- လဒ္ဒဒေါသ , ထင်ရှားပြီအံ့၊ ဣတရထာ - ဤ ဘုမ္မတ္ထံ ဒုတိယာ ဝိဘတ်မှ တပါးသော အမြင်းအရာ , သို့မဟုတ် အဒိသွာဟူသော ပါဠိသေသမှ တပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (ဂယမာနော - ယူအပ်သော်၊ ဝါ-ယူအပ် သော၊) အတ္ထော-သည်၊ နယုဇ္ဇတိ-မသင့်။

အန္တရာကထာတိ - ကား၊ အဝသာနံ- အဆုံးသို့၊ အပ္ပတွာ - မရောက်မူ၍၊ အာရမ္ဘဿစ-အစ၏၎င်း၊ အဝသာနဿစ-အဆုံး၏၎င်း၊ ဝေမဇ္ဈဋ္ဌာနံ-အလယ် အရပ်သို့၊ ပတ္တကထာ-ရောက်သော စကားသည်၊ ဝိပုကတာတိ-ကား၊ ကယိရ မာနာ-ပြုအပ်ဆဲသည်၊ ဝါ-ပြောဆိုအပ်ဆဲသည်၊ ဟောတိ-၏၊ သစ္စံ၊ ပေ၊ ဂဟပတိ တိ- ကား၊ အဒ္ဓစ္စိကေန - ထက်ဝက်သော မျက်လုံးဖြင့်၊ ဩလောကယမာနာ- စောင်း၍ ကြည့်လသော်၊ ထေရေ-တို့ကို၊ ပဝိသန္တေ-ဝင်လာသည်တို့ကို၊ ဒိသွာ- ၍၊ တေဟိ-ထိုထေရ်တို့သည်၊ သုတဘာဝံ-မိမိစကား၏ ကြားအပ်သည်၏အဖြစ် ကို၊ ဥ တွာ-၍၊ ဝေ-ဤသို့ (သစ္စံ မဟာနာဂါခေါ စသည်ဟူ၍၊) အာဟ-ပြောပြီ။

ဘိက္ခုနိပရိပါစိတန္တိ - ကား၊ ဘိက္ခုနိယာ-သည်၊ ပရိပါစိတံ-ထက်ဝန်းကျင် ကျက်စေအပ်သော၊ ဝါ- စီမံအပ်သော၊ ဂုဏပ္ပကာသနေန - ဂုဏ်ကို ထင်ရှား ပြခြင်းဖြင့်၊ နိပ္ပာဒိတံ- ပြီးစေအပ်သော၊ လဒ္ဓဗ္ဗံ-ရထိုက်အောင်၊ ကတံ - ပြုအပ်

သော၊(ပိဏ္ဍပါတ်-၌စပ်၊)ဣတိအတ္ထော၊ ပန-ဆက်ဥးအံ၊ အဿ-ထို ဘိက္ခုနိ ပရိပါစိတံ ဟူသော ပုဒ်၏၊ ပဒဘာဇနေ- ပဒဘာဇနိ၌၊ ဘိက္ခုနိဉ္စ - ဘိက္ခုနိကို ၎င်း၊ တဿာ- ထို ဘိက္ခုနိ၏၊ ပရိပါစနာ ကာရဉ္စ- ထက်ဝန်းကျင် ကျက်စေပုံ အခြင်း အရာကို၎င်း၊ ဝါ- စီမံပုံအခြင်း အရာကို၎င်း၊ ဒဿေတုံ- ပြတော်မူခြင်းငှါ၊ ဘိက္ခုနိနာမ ၊ ပေ ၊ အဒါတုကာမာနံတိ အာဒိ- အစရှိသော စကားကို၊ ဝုတ္တံ- ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ပုဗ္ဗေ ဂိဟိသမာရမ္ဘာတိ ဧတ္ထ- ၌၊ ပုဗ္ဗေတိ- ကား၊ ပဌမံ- ရှေးဥးစွာ၊ (ဘိက္ခုနိ မစီမံမီ ရှေးဥးစွာ၊) သမာရဒ္ဓိ- ကောင်းစွာ အားထုတ် အပ်ပြီးသော ဆွမ်းကို၊ သမာရမ္ဘာတိ- ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ တံ- ဤသမာရမ္ဘာဟူသော အမည်သည်၊ ပဋိယာဒိတဿ - လျော်စွာ အားထုတ်ခြင်းရှိသော ဆွမ်း၏၊ အဓိ ဝစနံ- အမည်တည်း။ [ဤပုဒ်တို့၏အဖွင့်ကို ကင်္ခါ ဘာသာဋီကာမှာ ရှုပါ။] ဂိဟိ နံ-တို့၏၊ ဝါ- တို့သည်၊ သမာရမ္ဘာ-ကောင်းစွာ အားထုတ်အပ်သော ဆွမ်း တည်း၊ ဂိဟိသမာရမ္ဘာ-ဆွမ်း၊ ဘိက္ခုနိယာ-၏၊ ပရိပါစနတော-ထက်ဝန်းကျင် ကျက်စေရာ အခါမှ၊ ဝါ-ပြီးစီးစေရာအခါမှ၊ ပဌမမေဝ - သာလျှင်၊ ဂိဟိနံ - တို့သည်၊ ပဋိယာဒိတံ - လျော်စွာ အားထုတ်အပ်သော၊ ဝါ-စီမံအပ်သော၊ ယံ ဘတ္တံ (အတ္ထိ)၊ တတော-ထို ဂိဟိပဋိယာဒိတဆွမ်းမှ၊ အညတြ(အညံ)-အခြား သော ဆွမ်းကို၊ တံ ပိဏ္ဍပါတ်-ထို ဂိဟိပဋိယာဒိတဆွမ်းကို၊ ထပေတွာ-ထား၍၊ အညံ-အခြားသော ဘိက္ခုနိ ပရိပါစိတဆွမ်းကို၊ (တတော အညတြကို ထပ်ဖွင့် သည်။) ဘုဇ္ဇန္တဿ-၏၊ အာပတ္တိ(ဟောတိ)၊ ပန-ကား၊ တံ-ထိုဂိဟိပဋိယာဒိတ ဆွမ်းကို၊ ဘုဇ္ဇန္တဿ အနာပတ္တိ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ပန-ဆက်၊ ပဒဘာဇနေ-၌၊ ယသ္မာ- ကြောင့်၊ ဣဘိ ပဝါရိတေဟိ-တို့သည်၊ ဘိက္ခုဿ-၏၊ အတ္ထာယ-ငှါ၊ အသမာရဒ္ဓေါ-ကောင်းစွာ အားမထုတ်အပ်သည်၊ (သမာနော)ပိ- ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ပိဏ္ဍပါတော-သည်၊ အတ္ထတော- အနက် သဘောအားဖြင့်၊ သမာရဒ္ဓေါ- ကောင်းစွာ အားထုတ်အပ်ပြီး ဖြစ်တော့သည် သာ၊ ဟောတိ-၏၊ (ကသ္မာ - နည်း၊ ဘိက္ခုနာ- သည်။) ယထာသုခံ- စွာ၊ (ပိဏ္ဍ ပါတဿ- ၏၊ ဝါ-ကို၊) အာဟရာပေတဗ္ဗတော- ဆောင်စေနိုင်သည်၏ အဖြစ် ကြောင့်တည်း၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဗျဉ္ဇနံ-သဒ္ဓါကို၊ အနာဒိယိတွာ-၍၊ အတ္ထမေဝ- ကိုသာ၊ ဒဿေတုံ- ငှါ၊ ဂိဟိသမာရမ္ဘာ၊ပေ၊ပဝါရိတာဝါဘိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ။

x x x x x x x

ဗျဉ္ဇနံ ၊ ပေ၊ ဒဿေ တုံ။ ။ ဂိဟိသမာရမ္ဘာဟူသော သဒ္ဓါအတိုင်းဆိုလျှင် “ လူတို့ အားထုတ်အပ်သောဆွမ်း” ဟုသာ အနက်ဖြစ်နိုင်၏။ “ ဣတကပဝါရိတ ” ဟု အနက် မဖြစ်နိုင်၊ သို့သော် ဣတကပဝါရိတတို့ အထံ၌ အလိုရှိတိုင်း တောင်းနိုင်သောကြောင့် ဂိဟိသမာရမ္ဘာဆွမ်းနှင့် သဘောတူရကား သဒ္ဓါကို ဂရုမစိုက်ဘဲ လိုရင်းအနက်ကိုသာ ပြတော်မူခြင်းငှါ “ဂိဟိသမာရမ္ဘာနာမ၊ပေ၊ပဝါရိတာဝါ” ဟု မိန့်တော်မူသည်။

ပကတိ ပဋိယတ္တန္တိ-ကား၊ ပကတိယာ-ပင်ကိုယ်အားဖြင့်၊ တဿေဝ ဘိက္ခု
 နော-၏ပင်၊ အတ္ထာယ-၄၊ ထေရဿ-အား၊ ဒဿာမ-လှူကုန်အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊
 ပဋိယာဒိတံ-စီရင်အပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ပန-ဝါဒန္တရကား၊ မဟာပစ္စရိယံ-၌၊
 တဿ - ထိုရဟန်းဘို့၊ (ဣတိ - ဤသို့သော်၎င်း၊) အညဿ - အခြားရဟန်းဘို့၊
 ဣတိ-၎င်း၊ အဝတ္တာ-ခွဲခြား၍ မဆိုဘဲ၊ ဘိက္ခုနံ၊ ပေ၊ ဟောတိတိ - ဟူ၍၊ အဝိ
 သေသေန - အထူးမပြ သာမညအားဖြင့်၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ပဉ္စ၊ ပေ၊ အနာပတ္တိတိ- ကား၊
 ယာဂု ခဇ္ဇက ဖလာဖလေ- ယာဂု၊ ခဲဘွယ်၊ သစ်သီးငယ်၊ သစ်သီးကြီးဟူသော၊
 သဗ္ဗတ္ထ - အလုံးစုံ၌၊ ဘိက္ခုနိ ပရိပါစိတေပိ - ဘိက္ခုနိ စီမံအပ်ပါသော်လည်း၊
 အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ သေသံ၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။....ပရိပါစိတသိက္ခာပဒံ နဝမံ။

ရဟောနိသဇ္ဇ သိက္ခာပုဒ်

ဒသမသိက္ခာပဒေ-၌၊ သဗ္ဗော-သော၊ ပါဠိအတ္ထောစ-ပါဠိတော်၏ အနက်ကို
 ၎င်း၊ ဝိနိစ္ဆယောစ-ကို၎င်း၊ ဒုတိယ အနိယတေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော၊
 ဟိ-မှန်၊ ဣဒံ သိက္ခာပဒံ-သည်၊ ဒုတိယ အနိယတေစ-ဒုတိယ အနိယတသိက္ခာ
 ပုဒ်နှင့်၎င်း၊ ဥပရိ - အထက်ဖြစ်သော အစေလကဝဂ်၌၊ ဥပနန္ဒဿ- ဥပနန္ဒ၏၊
 စတုတ္ထ သိက္ခာပဒေနစ- နှင့်၎င်း၊ သဒ္ဓိံ, ကေပရိစ္ဆေဒံ - တူသော အပိုင်းအခြား
 ရှိ၏၊ ပန-ထိုသို့ပင် တူသောအပိုင်းအခြား ရှိပါသော်လည်း၊ အဋ္ဌ၊ ပုပ္ဖတ္တိဝသေန -
 အကြောင်းဝတ္ထု ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝိသု-သီးခြား၊ ပညတ္တံ-ပညတ်
 တော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ - ဤသို့ မှတ်အပ်၏၊ ရဟောနိသဇ္ဇ သိက္ခာပဒံ ဒသမံ။....
 သမတ္ထော ဝဏ္ဏနာက္ကမေန ဘိက္ခုနိဝဂ္ဂေါ တတိယော။

x x x x x x x x x x

ပဉ္စ၊ ပေ၊ အနာပတ္တိ။ ။ “ဘောဇဉ် ၅ ပါးမှတစ်ပါး ဘိက္ခုနိ ပရိပါစိတဖြစ်သော
 ယာဂု ခဲဘွယ်စသည်ကို စားရာ၌ အနာပတ္တိ” ဟူရာဝယ် ဤသိက္ခာပုဒ်ဖြင့်သာ ပါစိတ်
 အာပတ် မသင့်ခြင်းကို ရည်ရွယ်သည်။ ဘိက္ခုနိစသော သီတင်းသုံးဘော် ၅ ဥျားတို့
 တိုက်တွန်းမှ ရအပ်သော စားဘွယ်ကို စားရာ၌ သူပေါဒန ဝိညတ္တိသိက္ခာပုဒ် အရ
 ဒုက္ကဋ်အာပတ်မှကား မလွတ်မြောက်နိုင်။-ဋီကာ။

ဥပနန္ဒဿ စတုတ္ထသိက္ခာပဒေန ။ ။ ဥပနန္ဒဿ စတုတ္ထသိက္ခာပဒေနာတိ အပု
 ဋိစ္ဆန္တေ မာတုဂါမေန သဒ္ဓိံ ရဟော နိသဇ္ဇသိက္ခာပဒံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊ ကိဉ္စာပိ တံ အစေ
 လကဝဂ္ဂေ ပဉ္စမံ သိက္ခာပဒံ ဟောတိ၊ ဥပနန္ဒတ္ထေရံ အာရမ္ဘိ ပညတ္ထေသုပန စတုတ္ထ
 ဘာဝတော “ဥပနန္ဒဿ စတုတ္ထ သိက္ခာပဒေနာတိ ဝုတ္တံ၊ စတုတ္ထ သိက္ခာပဒဿ ဝတ္ထု
 တော ဣမဿ သိက္ခာပဒဿ ဝတ္ထုနော ပဉ္စမံ ဥပနန္ဒတ္တာ ဣဒံ သိက္ခာပဒံ ပဉ္စမံ ပညတ္တံ၊
 ဣမိနာစ သိက္ခာပဒေန ကေဝလံ ဘိက္ခုနိယာဝေ ရဟောနိသဇ္ဇာယ အာပတ္တိ ပညတ္တာ၊
 ဥပရိ မာတုဂါမေန သဒ္ဓိံ ရဟော နိသဇ္ဇာယ အာပတ္တိ ဝိသု ပညတ္တာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

ဘိက္ခုနောဝါဒဝဂ် ပြီး၏။

ဘောဇနဝဂ်

အာဝသထပိဏ္ဍ သိက္ခာပုဒ်

ဘောဇနဝဂ္ဂဿ - ၏၊ ပဌမသိက္ခာပဒေ- ဌ၊ အာဝသထပိဏ္ဍာတိ - ကား၊ အာဝသထေ-လာ၍ နေရာစရပ် စသည်၌၊ (ပညတ္တော-ဝတ်တည်အပ်သော၊) ပိဏ္ဍော-ထမင်းတည်း၊ သမန္တာ- ပတ်ဝန်းကျင်၌၊ ပရိက္ခိတ္တိ- ကာရံအပ်သော၊ (အာဝသထံ၌စပ်၊) အဗ္ဗိက ဂိလာန ဝတ္တိနိ ပဗ္ဗဇိတနံ-ခရီးသွားသူ၊ မကျန်းမာသူ၊ ကိုယ်ဝန်ရှိသူ၊ ရသေ့ရဟန်းတို့၏၊ ဝါ- တို့ဘို့၊ ယထာနုရူပံ- လျောက်ပတ်သည်အားလျော်စွာ၊ ပညတ္တမဉ္စ ဝိဋ္ဌိ-ခင်းထားအပ်သော ညောင်စောင်းအင်းပျဉ်ရှိသော၊ အနေကဝဗ္ဘ ပမုခပရိစ္ဆေဒံ - တပါးမက များသောတိုက်ခန်း၊ အဥးစမုခ၊ အပိုင်းအခြားရှိသော၊ အာဝသထံ-လာ၍ နေရာစရပ်စသည်ကို၊ ကတွာ-၍၊ တတ္ထ- ထို စရပ်စသည်၌၊ ပုညကာမေဟိ- ကောင်းမှုကို အလိုရှိသူတို့သည်၊ ပိဏ္ဍော- ထမင်းသည်၊ ဝါ- ကို၊ ပညတ္တော- ဝတ်တည်အပ်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ယာဂု ဘတ္တ ဘေသဇ္ဇာဒိ-ယာဂု၊ ထမင်း၊ ဆေးအစရှိသော၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော သုံးဆောင်ဘွယ်ကို၊ တေသံ တေသံ-ထိုထို အဗ္ဗိက ဂိလာနစသူတို့အား၊ ဒါနတ္ထာယ-ပေးခြင်းအကျိုးငှါ၊ ထပိတံ- ထားအပ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိအတ္ထော-နက်၊ [အာဝသထပိဏ္ဍပုဒ်၏အဖွင့်ကို ကင်္ခါဘာသာဋီကာ၌ပြထားပြီ၊ “အနေကဝဗ္ဘ ပမုခပရိစ္ဆေဒံ” ဟူသည် တန်းလျားရှည်စရပ်မျိုးဖြစ်၍ အခန်းများစွာကို တခုစီ ပိုင်းခြားထားခြင်း၊ ထိုအခန်းများသို့ဝင်ဘို့ရာ အဥးစမုခ တခုစီရှိခြင်းတည်း။]

ဟိယျောပီတိ-ကား၊ သွေပံ-နက်ဖန်၌လည်း၊ (အာဝန္တဗ္ဗံ ဘဝိဿတိ၌စပ်၊) အပသက္ကန္တိတိ-ကား၊ အပဝန္တန္တိ- ဖဲသွားကြကုန်၏၊ [ဘူဝါဒိသက္ကဓာတ်၏ ဝတိအနက်ကို ဖွင့်သည်။] မနဿာ ဥဇ္ဈာယန္တိတိ- ကား၊ တိတ္ထိယေ- တို့ကို၊ အပဿန္တာ - မမြင်ကုန်လသော်၊ ဝါ-မမြင်ကုန်သော လူတို့သည်၊ တိတ္ထိယာ-တို့သည်၊ ကုဟိံ-သို့၊ ဝတာ-သွားကုန်သနည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ မေး၍၊ [“ ကုဟိံ ဝတာတိ ” ဟု ပုစ္ဆာနိဒဿန ဣတိသဒ္ဓါပါရှိစေ။] ဣမေ - ဤ ရဟန်းတို့ကို၊ ပဿိတွာ-မြင်၍၊ ပက္ကန္တာ-ဖဲသွားကုန်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ သုတွာ- ၍၊ ဥဇ္ဈာယန္တိ- ကဲ့ရဲ့ကြကုန်၏၊ ကုက္ကုစ္စာယန္တောတိ-ကား၊ ကုက္ကုစ္စံ-ကို၊ ကရောန္တော-ပြုလျက်၊ အကပ္ပိယသညံ-အကပ္ပိယသညာကို၊ ဥပ္ပါဒေန္တော-ဖြစ်စေလျက်၊ ဣတိအတ္ထော၊ [ကရဓာတ်၏ အနက်၌ အာယပစ္စည်း သက်သော နာမဓာတ် ဟု သိစေလိုသောကြောင့် ကုက္ကုစ္စာယန္တောကို “ ကုက္ကုစ္စံ ကရောန္တော ” ဟု ဖွင့်သည်၊ ကုက္ကုစ္စ အရ အကုသိုလ်ကုက္ကုစ္စစေတသိက် ဟု ထင်မှားမည်စိုးသောကြောင့် “အကပ္ပိယ သညံ ဥပ္ပါဒေန္တော” ဟု ဖွင့်သည်။] သက္ကောတိ၊ ပေ၊ ပက္ကမိတုန္တိ - ကား၊ အဒ္ဓယောဇနံဝါ-ယူဇနာဝဂ်ခရီးကိုသော်၎င်း၊ ယောဇနံဝါ-တယူဇနာကိုသော်၎င်း၊ ဝန္တိ- ငှါ၊ သက္ကောတိ - စွမ်းနိုင်၏၊ [“ ယော တမှာ အာဝသထာ ပက္ကမိတုံ

သက္ကောတိ၊ သော အဂါလာနောနာမ ’ ဟု ပါဠိတော်၌ ယော၊ သော ထည့်၍ စပ်ပါ။ နသက္ကောတိ၌လည်း နည်းတူ။] နသက္ကောတိတိ- ကား၊ ဧတ္တကမေဝ- ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော ယူဇနာဝက်၊ သို့မဟုတ် တယူဇနာကိုပင်။ (ဂန္ထိ- ၄၂) န သက္ကောတိ။

အနောဒိဿာတိ - ကား၊ ဣမေသံယေဝ-ဤပါသဏ္ဍာအယူရှိသူ အားလုံးတို့ အတွက်သာ၊ ဣတိဝါ- ဤသို့သော်၎င်း၊ ဧတ္တကာနံယေဝ-ပါသဏ္ဍာအယူရှိသူတို့ တွင် ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသူတို့ အတွက်သာ၊ ဣတိဝါ - သော်၎င်း၊ ဧဝံ-သို့၊ ပါသဏ္ဍိ-ပါသဏ္ဍာအယူရှိသူကို၊ အနန္တိသိတွာ- မရည်စူးမူ၍၊ သဗ္ဗေသံ-လာလာ သမျှ၊ အားလုံးတို့ကို၊ ပညတ္တော ဟောတိ။ [“ဣမေသံယေဝ၊ ဧတ္တကာနံယေဝ၊ ပါသဏ္ဍာပုဒ်တို့နှင့် စပ်၍ မှတ်ဘွယ်ကို ကင်္ခါဘာသာဒီကာ၌ ပြထားပြီ။] ယာဝ ဒတ္တောတိ-ကား၊ ဘောဇနဓိ-ကိုလည်း၊ ဧတ္တကန္တိ-ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော ဘောဇဉ် ဟူ၍၊ အပရိစ္ဆန္တိတွာ - မပိုင်းခြား မကန့်သတ်မူ၍၊ ယာဝ- အကြင်မျှ လောက်သော ဘောဇဉ်ဖြင့်၊ အတ္ထော- အလိုသည်။ (အတ္ထိ၊ တာဝ-ထိုအလိုရှိ သမျှ၊ ပိဏ္ဏော-သည်၊ ဝါ-ကို) ပညတ္တော ဟောတိ၊ သကိံ ဘုဒ္ဓိတဗ္ဗန္တိ-ကား၊ ဧကဒိဝသံ - တနေ၌၊ ဘုဒ္ဓိတဗ္ဗံ - စားနိုင်၏၊ ဝါ- စားကောင်း၏၊ ဒုတိယဒိဝ သတော ပဋ္ဌာယ၊ ပဋိဂ္ဂဟဏေ-ခံယူခြင်းကြောင့်၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)၊ အဇ္ဈော ဟာရေ အဇ္ဈောဟာရေ - ခံတွင်းသို့ ရှေးရှုဆောင်ခြင်း ရှေးရှုဆောင်ခြင်းကြောင့်၊ (စားတိုင်း စားတိုင်း)၊ ပါစိတ္တိယံ ဟောတိ။

ပန- ဆက်၊ အယံ- ဤ ဆိုအပ်လတံကား၊ ဧတ္ထ-ဤ သကိံ ဘုဒ္ဓိတဗ္ဗံဟူသော ပါဠိ၌၊ ဝိနိစ္ဆယော၊ ဧကကုလေန ဝါ-တဥျးသော အမျိုးသည်သော်၎င်း၊ နာနာ ကုလေဟိ- အထူးထူးသော အမျိုးတို့သည်၊ ဧကတော- တပေါင်းတည်း၊ ဟုတွာ ဝါ-ဖြစ်၍သော်၎င်း၊ ဧကသ္မိံ-တခုသော၊ ဌာနေဝါ-အရပ်၌သော်၎င်း၊ နာနာ ဌာနေသုဝါ - အမျိုးမျိုးသော အရပ်တို့၌ သော်၎င်း၊ အဇ္ဇ - ယနေ၊ ဧကသ္မိံ- တခုသော အရပ်၌၊ သွေ - နက်ဖန်၌၊ ဧကသ္မိံ- တခုသော အရပ်၌၊ ဣတိဧဝံ- ဤသို့၊ အနိယမိတဌာနေ ဝါ - အမြဲ မသတ်မှတ်အပ်သော အရပ်၌သော်၎င်း၊ ပညတ္တံ- ဝတ်တည်အပ်သော ဆွမ်းကို၊ ဧကသ္မိံ ဌာနေ-၌၊ ဧကဒိဝသံ- တနေ၌၊ ဘုဒ္ဓိတွာ- စားပြီး၍၊ ဒုတိယဒိဝသေ-၌၊ တသ္မိံ ဌာနေ- ထို ပဋ္ဌမစားရာအရပ်၌ သော်၎င်း၊ အညသ္မိံ ဝါ-အခြားသော အရပ်၌သော်၎င်း၊ ဘုဒ္ဓိတုံ-၄၂၊ န ဝန္တတိ-

x x x x x x x x x

ယာဝဒတ္တော , ယာဝတတ္တော ။ ။ ပါဠိ ၂ မျိုးရှိ၏။ ထို ၂ မျိုးလုံးပင် ယာဝ, သို့မဟုတ် ယာဝတာ တပုဒ်, အတ္ထောတပုဒ် အားဖြင့် ၂ ပုဒ်ဟု မှတ်။ “ယာဝ အတ္ထော အတ္ထိ၊ တာဝ ပိဏ္ဏော, ပညတ္တော ဟောတိ” ဟု၎င်း, ယာဝတာ - အကြင်မျှ အတိုင်း အရှည်ရှိသောဆွမ်းဖြင့်၊ အတ္ထော အတ္ထိ၊ တာဝတာ-ထိုအလိုသမျှ၊ ပိဏ္ဏော ပညတ္တော ဟောတိ” ဟု၎င်း အနက်ပေးပါ။ ပညတ္တော၏ကံမှာ ပိဏ္ဏောသာ ဖြစ်သည်။

မအပ်၊ ပန- အန္တယကား၊ နာနာကုလေဟိ- အထူးထူးသော အမျိုးတို့သည်၊ နာနာဌာနေသု - အမျိုးမျိုးသော အရပ်တို့၌၊ ပညတ္တံ - ကို၊ ဧကသိဉ္စာနေ - ၌၊ ဧကဒိဝသံ-၌၊ ဘုဒ္ဓိတွာ-ပြီး၍၊ ဒုတိယဒိဝသေ-၌၊ အညတ္တ-အခြားသော အရပ်၌၊ ဘုဒ္ဓိတုံ ဝန္တတိ။ [နာနာကုလတို့က တပေါင်းတည်းစု၍ ပေးလှူခြင်းမဟုတ်သော ကြောင့် အမျိုးမျိုးသောနေရာ၌ စားကောင်းသည်။] ပန-ဆက်၊ ပဋိပင်္ဂါ-အစဉ်ကို၊ ခေပေတွာ-ကုန်စေပြီး၍၊ ပုန-ဖန်၊ အာဒိတော-အစမှ၊ ပဌာယ-၍၊ ဘုဒ္ဓိတုံ န ဝန္တတိ၊ ဣတိ-သို့၊ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ။ [နာနာကုလ အလှူရှင်ပေါင်း ၁၀၂၃ က ဆယ်နေရာ၌ ကျွေးလျှင် ၁၀ ရက် ပြည့်အောင် စားကောင်း၏။ အလှည့်စဉ် ကုန်သွားလျှင်ကား နောက်ထပ် မစားကောင်းတော့-ဟူလို။] ဧကပူဂ နာနာပူဂ ဧကဂါမ နာနာဂါမေသုပိ - တသင်းတဖွဲဟူသော အလှူရှင် , အထူးထူးသော အသင်းအဖွဲ ဟူသော အလှူရှင် , တရွာဟူသော အလှူရှင် , အထူးထူးသော ရွာဟူသော အလှူရှင်တို့၌လည်း၊ ဒေဝေ နယော။

ယောပိ-အကြင် ဆွမ်းသည်လည်း၊ ဧကကုလသဝါ-တဥျားသော အမျိုးသည် သော်၎င်း၊ နာနာကုလာနံ ဝါ-အထူးထူးသော အမျိုးတို့သည် သော်၎င်း၊ ဧက တော-တပေါင်းတည်း၊ ပညတ္တော-ဝတ်တည်အပ်သည်၊ (ဟုတွာ-၍) တဏှု၊ လာဒီနံ - ဆန် အစရှိသည်တို့၏၊ အဘာဝေန- မရှိခြင်းကြောင့်၊ အန္တရန္တရာ- အကြား အကြား၌၊ ဆိဇ္ဇတိ-ပြတ်၏၊ သောပိ-ထို ဆွမ်းကိုလည်း၊ န ဘုဒ္ဓိတဗ္ဗော- (နောက်ထပ်) မစားထိုက်၊ ပန - ဆက်၊ ဒါတုံ- ပေးလှူခြင်းငှါ၊ န သက္ကောမ- မစွမ်းနိုင်တော့ကုန်၊ ဣတိ - ဤသို့ ကြံ၍၊ ဥပစ္စန္ဒိတွာ- ဖြတ်ပြီး၍၊ ပုန- တဖန်၊ ကလျာဏစိတ္တေ-ကောင်းသော စိတ်သည်၊ ဥပ္ပန္နေ-ဖြစ်လသော်၊ ဒါတုံ-ငှါ၊ သစေ အာရဘန္တိ-အကယ်၍ အားထုတ်ကုန်အံ့။ [တချို့ စာ၌ “ အာဟရန္တိ-ဆောင်ယူ ကုန်အံ့ ” ဟု ရှိ၏။] ဧတံ-ဤ ဆွမ်းကို၊ ပုန-နောက်ထပ်၊ ဧကဒိဝသံ-၌၊ ဘုဒ္ဓိတုံ ဝန္တတိ၊ ဣတိ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ၊ (ဣတိ အယံ ဧတ္ထ ဝိနိစ္ဆယော-ဟု ဣတိ တလုံးထည့်၍ ပြန်လှည့်ပါ)။

အနာပတ္တိ ဂိလာနဿာတိ-ကား၊ ဂိလာနဿ-ဂိလာနဖြစ်၍၊ အနုဝသိတွာ- နေ့စဉ်နေ၍၊ ဘုဒ္ဓန္တဿ- စားသောရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ၊ (ဟောတိ)၊ ဂစ္ဆန္တောဝါတိ- ကား၊ ယော - အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဂစ္ဆန္တော - သွားလသော်၊ အန္တရာမဂ္ဂေ-ခရီးအကြား၌၊ ဧကဒိဝသံ-၌၎င်း၊ ဂတဌာနေ - ရောက်အပ်သော အရပ်၌၊ ဧကဒိဝသံစ- ၌၎င်း၊ ဘုဒ္ဓတိ-စား၏၊ တဿာပိ- ၎်လည်း၊ အနာပတ္တိ၊ အာဂစ္ဆန္တေပိ-ပြန်လာသောရဟန်း၌လည်း၊ ဒေဝေ နယော၊ ဂတိန္ဒာ-သွားပြီး ၍၊ ပစ္စာဂစ္ဆန္တေပိ-ပြန်လာပြန်သော်လည်း၊ အန္တရာမဂ္ဂေ-၌၊ ဧကဒိဝသံ-၌၎င်း၊ အာဂတဌာနေ, ဧကဒိဝသံစ, ဘုဒ္ဓိတုံ-ငှါ၊ (စားခွင့်ကို) လာတိ- ၎်၊ [ဒေဝေ နယောကိုပင် “ ဂတိန္ဒာ၊ ပေ၊ လာတိ ” ဟု ချဲ့ပြသည်။] ဂမိဿာမိ-သွားအံ့၊ ဣတိ-

ဤသို့ကြံ၍၊ ဘုဉ္ဇိတွာ-စားပြီး၍၊ နိက္ခန္တသ-ထွက်စဉ်၊ နဒီဝါ - မြစ်သည်သော်
 လည်း၊ ပူရတိ - ပြည့်အံ့၊ စောရာဒိ ဘယံဝါ- ဒါးမြဲ အစရှိသော ဘေးသည်သော်
 လည်း၊ ဟောတိ-အံ့၊(ဝေံသတိ၊) သော-ထိုရဟန်းသည်၊ နိဝတ္တိတွာ-ပြန်နစ်၍၊
 ခေမဘာဝံ-ဘေးမရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဥ တွာ-သိရ၍၊ ဂစ္ဆန္တော-လသော်၊ ပုန-
 နောက်ထပ်၊ ဧကဒိဝသံ-၌၊ ဘုဉ္ဇိတုံ-၄၊ (စားခွင့်ကို၊) လဘတိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊
 သဗ္ဗံ-သော၊ ဣဒံ-ဤအဆုံး အဖြတ်ကို၊ မဟာပစ္စရိယာဒိသု- မဟာပစ္စရိ အစ
 ရှိသောအဋ္ဌကထာတို့၌၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ဩဒိဿ ပညတ္တော ဟောတိတိ-ကား၊ ဘိက္ခုနံ
 ယေဝ-တို့၏သာ၊ အတ္ထာယ-၄၊ ဥဒ္ဓိသိတွာ - ရည်စူး၍၊ ပညတ္တော-ဝတ်တည်
 အပ်သည်၊ ဟောတိ၊ နယာဝဒတ္တောတိ-ကား၊ ယာဝဒတ္တံ- အလိုရှိတိုင်း၊ ပည
 တ္တော-ဝတ်တည်အပ်သည်၊ နဟောတိ-မဟုတ်၊ ထောကံ ထောကံ-အနည်းငယ်
 အနည်းငယ်သော ဆွမ်းကို၊ လဗ္ဘတိ-ရအပ်၏၊ တာဒိသံ-ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သော
 ဆွမ်းကို၊ [ဘိက္ခုတို့၌ ရည်စူးအပ်သော ဆွမ်း၊ ယာဝဒတ္တပညတ္တ မဟုတ်သော
 ဆွမ်းကို၊] နိစ္စမိ-အမြဲလည်း၊ ဘုဉ္ဇိတုံ ဝန္တတိ၊ ပဉ္စ၊ ပေ၊ သဗ္ဗတ္တာတိ-ကား၊ ယာဂု
 ခဇ္ဇကဖလာဖလာဒိဘောဒေ- ယာဂု၊ ခဲဘွယ်၊ သစ်သီးငယ်၊ သစ်သီးကြီး အစ
 ရှိသော အပြားရှိသော၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသောစားဘွယ်သေခံဘွယ်၌၊ အနာပတ္တိ၊
 ဟိ-မှန်၊ ယာဂုအာဒိနိ-ယာဂုအစရှိသည်တို့ကို၊ နိစ္စမိ-လည်း၊ ဘုဉ္ဇိတုံ ဝန္တတိ၊
 သေသံ ဥတ္တာနမေဝ၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။... အာဝသထ ပိဏ္ဏသိက္ခာပဒံ ပဌမံ။

—————◆—————
ဂဏဘောဇန သိက္ခာပုဒ်

ဒုတိယသိက္ခာပဒေ-၌၊ ပရိဟိန လာဘသက္ကာရေတိ (တ္ထေ)-၌၊ (ဂုဇ္ဇတ္တံ)
 ကိရ (ဥဒ္ဓရိတွာ ဒသေမိ)၊ သော - ထို အရှင်ဒေဝဒတ်သည်၊ အဇာတသတ္တု
 နာ - အဇာတသတ်သည်၊ (ကာရိတ်ကတ္တာ)၊ ဝါ - ကို၊ ရာဇာနံ - ဗိမ္ဗိသာရ
 မင်းကို၊ မာရေတွာပိ-သတ်စေ၍၎င်း၊ ဝါ-အသတ်ခိုင်း၍၎င်း၊ အဘိမာရေ-ဘုရား
 ရှင်ကို လွှမ်းမိုး၍ သတ်မည့်လေးသမားတို့ကို၊ ယောဇေတွာပိ - စေလွှတ်၍၎င်း၊
 [အဘိမာရေတိ - အဘိဘဝိတွာ ဘဂဝန္တံ မာရဏတ္တာယ ပယောဇိတေ ဓနု
 ဓရေ။-ဝိမတိ၊] ရဟိရုပ္ပါဒံ-သွေးကို ဖြစ်စေခြင်းကို၊ ဝါ-ခြေမတော်ကို သွေးစိမ်း
 တည်အောင်၊ ကတွာပိ-ပြု၍၎င်း၊ ဂုဇ္ဇပဋိစ္ဆန္တော-လျှို၎င်းအပ် ဖုံးလွှမ်းအပ်သော
 အပြစ်ရှိသည်၊ (ပြစ်မှုမထင်ရှားသည်၊) အဟောသိ၊ ယဒါပန-အကြင် အခါ၌
 ကား၊ ဒီဝါယေဝ-နေ့အခါ၌ပင်၊ (နေ့လည်ကြောင်တောင်၌ပင်၊) ဓနပါလကံ-
 ဓနပါလကဆင်ကို၊ ပယောဇေသိ-စေလွှတ်စေပြီ၊ တဒါ-ထိုအခါ၌၊ (ထိုအခါ
 ကျမှ) ပါကဇော-ထင်ရှားသည်၊ (ဗူးပေါ်သလို ပေါ်သည်၊) ဇာတော-ဖြစ်ပြီ၊
 ကထံ-အဘယ်သို့ဖြစ်သနည်း၊ ဒေဝဒတ္တော-သည်၊ ဟတ္ထိ - ဓနပါလကဆင်ကို၊
 ပယောဇေသိ-စေလွှတ်စေပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ပရိကထာယ-အဖန်ဖန် ပြောဆိုအပ်သော

စကားသည်။ ဝါ- ကဲ့ရဲ့-ကြောင်းစကားသည်။ ဥပ္ပန္နာယ- ဖြစ်လသော်၊ ကေဝ
 လံ-မင်းကို သတ်စေခြင်းစသည် မဘက် သက်သက်၊ ဟတ္ထိ - ဓနပါလကဆင်ကို
 သာ၊ န ပယောဇေသိ- လွတ်စေသည် မဟုတ်သေး၊ ရာဇာနမ္မိ-ကိုလည်း၊ မာရာ
 ပေသိ-သတ်စေပြီ၊ အဘိမာရေဝိ - တို့ကိုလည်း၊ ပေသေသိ-စေလွှတ်ပြီ၊ သိလဠိ-
 ကျောက်ကိုလည်း၊ ပဝိဇ္ဈိ-လှိမ့်ချပြီ၊ ဒေဝဒတ္တော-သည်၊ ပါပေါ-ယုတ်မာလှ၏၊
 ဣတိ ပါကဋော အဟောသိ။

ကေန - အဘယ်သူနှင့်၊ သဒ္ဓိ - တကွ၊ ဣဒံကမ္မံ- ဤအမှုကို၊ အကာသိ-
 ပြုသနည်း၊ ဣတိစ-ဤသို့လည်း၊ ဝုတ္တေ- ဆက်၍ မေးအပ်သော်၊ အဇာတသတ္တု
 နာ-မည်သော၊ ရညာ-နှင့်၊ (သဒ္ဓိ ဣဒံကမ္မံ အကာသိ၊) ဣတိ-သို့၊ အာဟံသု-
 ပြောကြကုန်ပြီ၊ တတော - ထိုသို့ ပြောကြခြင်းကြောင့်၊ နာဂရာ - မြို့သူ မြို့သားတို့
 သည်၊ ကထံဟိ- အဘယ်ကြောင့်၊ ရာဇာ-သည်၊ ဝေရူပံ- သော၊ စောရံ-သူပုန်
 ဖြစ်သော၊ သာသနကဏ္ဍကံ - သာသနာတော်၏ ဆူးငြောင့်ကို၊ ဂဟေတွာ -
 လက်ဝယ်ယူ၍၊ ဝိစရိဿတိနာမ - လှည့်လည်ရတုံဘိသနည်း၊ ဣတိ - ဤသို့
 ပြော၍၊ ဥဋ္ဌဟိ သု-ထကြွကြကုန်ပြီ၊ ရာဇာ-သည်၊ နဂရသင်္ခါဘံ-မြို့၏ ချောချား
 ခြင်းကို၊ ဥတွာ- သိရ၍၊ ဒေဝဒတ္တံ - ကို၊ နိဟရိ- နှင်ထုတ်ရလေပြီ၊ စ-ဆက်၊
 တတော- ထို နှင်ထုတ်ရာအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ- စ၍၊ အဿ- ထို အရှင်ဒေဝဒတ်ဘို့၊
 ပဉ္စထာလိ ပါကသတာနိ-ငါးရာသော ဆွမ်းချက်အိုးတို့ကို၊ ဥပစ္ဆိန္ဒိ-ဖြတ်လိုက်ပြီ၊
 အဿ - ထို အရှင်ဒေဝဒတ်အား၊ ဥပဋ္ဌာနမ္မိ - ဆည်းကပ်ရာအရပ်သို့လည်း၊ န
 အဂမာသိ-မသွားတော့၊ အဿ-ထိုအရှင်ဒေဝဒတ်အား၊ အညေ-မင်းမှအခြား
 ကုန်သော၊ မနုဿာပိ-တို့သည်လည်း၊ ကိဉ္စိ-တစုံတခုကို၊ ဒါတဗ္ဗံဝါ-ပေးထိုက်၏
 ဟူ၍သော်၎င်း၊ ကာတဗ္ဗံဝါ-ပြုထိုက်၏ဟူ၍ သော်၎င်း၊ န မညိ သု-မမှတ်ထင်ကြ
 တော့ကုန်၊ တေန ဝုတ္တံ၊ ပေ၊ သက္ကာရောတိ၊ ကုလေသု၊ ပေ၊ ဘုဉ္ဇတိတိ- ကား၊ မေ-
 ငါ၏၊ ဂဏော-ရိုက်သည်၊ မာဘိဇ္ဇိ-မကွဲပါစေလင့်၊ ဣတိ-ဤသို့ကြို၍၊ ပရိသံ-
 ကို၊ ပေါသန္တော- မွေးမြူလျက်၊ တံ- သင်သည်၊ ဝါ-သင်က၊ (သင်ဒကာက၊
 သင် ဒကာမက၊) ကေဘိက္ခုနော-ရဟန်းတပါးဘို့၊ ဘတ္တံ-ဘတ်ကို၊ ဝါ-ထမင်း
 ကို၊ ဒေဟိ- ပေးပါလော၊ (ဘတ္တ၏ အကပ္ပိယ ဝေါဟာရဖြစ်ကြောင်း နောက်၌
 ထင်ရှားလတံ၊) တံ- သည်၊ ဝါ- က၊ ဒိန္နံ (ဘိက္ခုနံ-ရဟန်း ၂ ပါးတို့ဘို့၊ ဘတ္တံ
 ဒေဟိ)၊ ဣတိဇေ-သို့၊ ဝိညာပေတွာ-၍၊ ဝါ-တောင်း၍၊ သပရိသော-ပရိသတ်
 နှင့် တကွဖြစ်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ကုလေသု-အိမ်တို့၌၊ ဘုဉ္ဇတိ-စား၏။

စိဝရံ ပရိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ-ကား၊ ဘတ္တံ-ကို၊ အဂဏ္ဍန္တာနံ-မခံယူကုန်သော
 ရဟန်းတို့အား၊ စိဝရံ - ကို၊ န ဒေန္တိ - မလှူကြကုန်၊ တဿာ- ကြောင့်၊ ပရိတ္တံ-
 နည်းသည်၊ ဟောတိ၊ စိဝရကာရကေ၊ ပေ၊ နိမန္တန္တိတိ-ကား၊ ဝါမေ-၌၊ ပိဏ္ဍာ
 ယ-ငှါ၊ စရိတွာ-လှည့်လည်ရ၍၊ ဝါ-ခြင်းကြောင့်၊ စိရေန-ကြာမြင့်မှ၊ စိဝရံ-ကို၊

နိဋ္ဌာပေန္တ-ပြီးဆုံးစေရသည်တို့ကို၊ ဒိသ္မာ-၍၊ ဧဝံ-ဤသို့ ဆွမ်းဖြင့် ဖိတ်မံရသည် ရှိသော်၊ လဟံ-လျင်စွာ၊ နိဋ္ဌာပေတွာ-ပြီးဆုံးစေ၍၊ စိဝရံ-ကို၊ ပရိဘုဒ္ဓိဿန္တိ- သုံးစွဲရကုန်လတံ၊ ဣတိ - ဤသို့ ကြံ၍၊ ပုညကာမတာယ- ကောင်းမှုကို အလို ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ နိမန္တန္တိ-ဖိတ်မံကြကုန်၏၊ နာနာဝေရဇ္ဇကေတိ- ကား၊ နာနာဝိဓေဟိ - အထူးထူးသော အပြားရှိကုန်သော၊ အညရဇ္ဇေဟိ - အခြားတိုင်းပြည်တို့မှ၊ အာဂတေ - လာကုန်သော၊ (“ ဘိက္ခုပဿိတွာ ” ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) နာနာဝိရဇ္ဇကေတိပိ-ဟူ၍လည်း၊ ပါဠော (အတ္ထိ)၊ အယမေဝ အတ္ထော- ဤ အနက်ပင်တည်း။

ဂဏဘောဇနေတိ - ကား၊ ဂဏဿ - ဂိုဏ်း၏၊ ဘောဇနေ - ဘောဇဉ်ကို စားခြင်းကြောင့်၊ (“ ပါစိတ္တိယံ ဟောတိ ” ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊ ဤ ပုဒ်နှင့်စပ်၍ မှတ်ဘွယ်ကို ကင်္ခါဘာသာဋီကာ၌ ရှု၊) စ- ဆက်၊ ဣဓံ- ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ စတ္တာ ရော- န်သော၊ ဘိက္ခု- တို့ကို၊ အာဒိ- ကတွာ- အစပြု၍၊ တတုတ္တရိ-ထို ၄ ပါးထက် အလွန် ဖြစ်ကုန်သော၊ ဘိက္ခု- တို့ကို၊ ဂဏောနာမ- မည်၏ဟူ၍၊ အဓိပ္ပေတော၊ တေနေဝ- ထို့ကြောင့်ပင်၊ သဗ္ဗန္တိမံ - အလုံးစုံသော အပိုင်းအခြားတို့၏ အဆုံး၌ ဖြစ်သော၊ ပရိစ္ဆေဒံ- အပိုင်းအခြားကို၊ ဒဿန္တော- လိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ယတ္ထ ပေ၊ နာမာတိ-ဟူ၍၊ (ဘဂဝါ)အာဟ-ပြီ၊ ပန- ဆက်၊ တံ ဧတံ ဂဏဘောဇနံ- သည်၊ နိမန္တနတော ဝါ - ပင့်ဖိတ်ခြင်းကြောင့် သော်၎င်း၊ ဝိညတ္တိတော ဝါ -

x x x x x x x

နာနာဝေရဇ္ဇကေ။ ။ရညော ဣဒံ ရန္တံ၊ ဝိသဒိသံ ရန္တံ ဝိရန္တံ-မတူသောတိုင်းပြည်၊ “နာနပုကာရံ ဝိရန္တံ နာနာဝိရန္တံ - အမျိုးမျိုး မတူကြသော တိုင်းပြည်၊ နာနာဝိရဇ္ဇေဟိ အာဂတာ နာနာဝိရဇ္ဇကာ”ဟု ဝိဉ္စ ဝုဒ္ဓိမပြုဘဲ ပြီး၏၊ ဝိဉ္စ မဇ္ဈေဝုဒ္ဓိပြုလျှင် “နာနာဝေရဇ္ဇကေ”ဟု ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် နာနာဝိရဇ္ဇကေ၊ နာနာဝေရဇ္ဇကေဟု ပါဠိ ၂ မျိုးရှိသည်၊ နာနာဝိဓေဟိသည် နာနာ၏ အဖွင့်တည်း၊ အညရဇ္ဇေဟိ - ၌ အညသည် ဝိ၏ အဖွင့် တည်း၊ အာဂတေကား ဣပစ္စည်း၏ အနက် အဖွင့်တည်း။ [“ နာနာဝေရဇ္ဇကေ- အထူးထူး အပြားပြား မတူထူးခြားသောတိုင်းပြည်တို့မှ လာကြကုန်သော”ဟုပေး။]

ဋီကာ။ ။အညမည ဝိသိဋ္ဌတ္တာ ဝိသဒိသံ ရန္တံ ဝိရန္တံ၊ တတော အာဂတာ၊ တတ္ထ ဝါ ဇာတာ၊ ဘဝါတိဝါ ဝေရဇ္ဇာ၊ (ဣပစ္စည်း)၊ တေဝေ ဝေရဇ္ဇကာ။ [သုတ္တံ၌ ကပစ္စည်း၊] တေပန ယသ္မာ ဂေါတ္တံစရဏာဒိဝိဘာဂေန (ကဿပအနွယ် ဂေါတမ အနွယ်စသော ဂေါတ္တံစရဏတို့၏ အထူးအပြားအားဖြင့်) နာနပုကာရာ၊ တသ္မာ ဝုတ္တံ နာနာဝေရဇ္ဇကေတိ၊ အဋ္ဌကထာယံပန နာနာပေ၊ အာဂတေတိ ရဇ္ဇာနံယေဝ ဝသေန နာနပုကာရတာ ဝုတ္တာ။ [ဤဋီကာအလို “ နာနာ ” သည် တိုင်းပြည်၏ ဝိသေသန မဟုတ်၊ တိုင်းသူပြည်သား၏ ဝိသေသနတည်း။] ဤဋီကာစကားကို အဋ္ဌကထာနည်းမှ တနည်းပြ ဟု မှတ်ပါ။ [ဤဋီကာအလို “ နာနာဝေရဇ္ဇကေ - အနွယ်အကျင့်စသည် ကွဲပြား၍ မတူထူးခြားသော တိုင်းပြည်တို့မှ လာကြကုန်၊ တိုင်းပြည်တို့၌ မွေးကြကုန်၊ တိုင်းပြည်တို့၌ ကြီးပွားကြကုန်သော”ဟု ပေးပါ။]

တောင်းခြင်းကြောင့် သော်၎င်း၊ ခွီဟိ - ကုန်သော၊ အာကာရေဟိ - အကြောင်း
တို့ကြောင့်၊ ပသဝတိ - ဖြစ်ပွား၏။

ကထံ- အဘယ်သို့လျှင်၊ နိမန္တနတော, ပသဝတိ- နည်း၊ စတ္တာရော ဘိက္ခု-
တို့သို့၊ ဥပသင်္ကမိတွာ - ၍၊ ဘန္တေ - တို့၊ တုဒမှ - တို့ကို၊ သြဒနေန - ထမင်းဖြင့်၊
နိမန္တမိ-ဖိတ်မန်ပါ၏၊ မေ- ၏၊ သြဒနံ- ကို၊ ဂဏှထ- ခံယူပါကုန်၊ အာကင်္ခထ-
အလိုရှိပါကုန်၊ သြလောကေထ- ကြည့်ပါကုန်၊ အမိဝါသေထ- လက်ခံပါကုန်၊
ပဋိမာနေထ- မြတ်နိုးပါကုန်၊ ဣတိဝေံ-သို့၊ ယေနကေနစိ- သော၊ ဝေဝစနေနဝါ-
ဝေဝစပရိယာယ် စကားလွယ်ဖြင့် သော်၎င်း၊ ဘာသန္တရေနဝါ- ပါဠိဘာသာမှ
တပါးသော ဘာသာဖြင့်သော်၎င်း၊ ပဉ္စန္ဒ- ကုန်သော၊ ဘောဇနာနံ- တို့၏၊ နာမံ-
အမည်ကို၊ ဂဟေတွာ- ၍၊ နိမန္တေတိ- ၏၊ ဝေံ- သို့၊ ဧကတော- တပေါင်းတည်း၊
နိမန္တိတာ- ဖိတ်မန်အပ်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ပရိန္တန္တကာလဝသေန- ပိုင်းခြား
သတ်မှတ်အပ်သော အချိန်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (ဒကာလျှောက်တုန်းက မည်သည့်
အချိန် ဟု ပိုင်းခြားအပ်သော အချိန်၏အစွမ်းဖြင့်၊) အဇ္ဇတနာယဝါ- ယနေ့၌
ဘုဉ်းပေးခြင်း အကျိုးငှါ သော်၎င်း၊ သွာတနာယဝါ- နက်ဖန်၌ ဘုဉ်းပေးခြင်း
အကျိုးငှါ သော်၎င်း၊ ဧကတော - တပေါင်းတည်း၊ ဂစ္ဆန္တိ - သွားကုန်အံ့၊ ပေ၊
အာပတ္တိ၊ ဧကတော, နိမန္တိတာ-ပင့်ဖိတ်အပ်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဧကတောဝါ-
တပေါင်းတည်းအားဖြင့် သော်၎င်း၊ နာနာတောဝါ- အသီးအသီး အားဖြင့်သော်
၎င်း။ [တောပစ္စည်း မပါဘဲလည်း ဤ အနက်ပေးနိုင်၏၊ တောပစ္စည်း ပိုဟန်
တူသည်။] ဂစ္ဆန္တိ- ကုန်အံ့၊ ပေ၊ အာပတ္တိယေဝ- ပင်တည်း၊ ဟိ- မှန်၏၊ ဧတ္ထ-ဤ
ဂဏဘောဇဉ်အရာ၌၊ ပဋိဂ္ဂဟဏမေဝ- ခံယူခြင်းသည်သာလျှင်၊ ပမာဏံ-လိုရင်း
တည်း၊ ဧကတော နိမန္တိတာ၊ ပေ၊ အနာပတ္တိ- တည်း။ [နာနာဂဟဏ ဖြစ်သော
ကြောင့် အနာပတ်ဖြစ်သည်။] စတ္တာရိ- ၄ ခုကုန်သော၊ ပရိဝေဏာနိဝါ- ပရိဝေဏ
တို့သို့သော်၎င်း။ [ကျောင်းတိုက်ကြီးအတွင်း၌ ကျောင်းဝင်းငယ်များကို ဆိုသည်။]
(စတ္တာရော- ၄ တိုက်ကုန်သော၊) ဝိဟာရေဝါ- ကျောင်းတိုက်တို့သို့ သော်၎င်း၊
ဂတ္တာ- ၍၊ နာနာတော- အားဖြင့်၊ နိမန္တိတာ (ဟုတွာ)၊ ဝါ- တနည်း၊ ဧက
ဋ္ဌာနေ - တခုသော အရပ်၌၊ ဌိတေသုယေဝ - တည်သော ရဟန်းတို့တွင်ပင်၊
ဧကော- တပါးကို၊ ပုတ္တေန-သည်၊ (နိမန္တိတော- ပင့်ဖိတ်အပ်ပြီ၊) ဧကော ပိတရာ
(နိမန္တိတော)၊ ဣတိဝေဓိ - ဤသို့လည်း၊ နာနာတော, နိမန္တိတာ (ဟုတွာ)၊
ဧကတောဝါ- တပေါင်းတည်းသော်၎င်း၊ နာနာတောဝါ- ၎င်း၊ ဂစ္ဆန္တိ- သွားပ
စေကုန်၊ ပေ၊ ဘုဉ္ဇန္တိ- စားပစေကုန်၊ ဧကတော-တည်း၊ သစေဂဏန္တိ- အကယ်
၍ ခံယူကုန်အံ့၊ (ဝေံသတိ)၊ ဂဏဘောဇနံ-သည်၊ ဟောတိ-၏၊ သဗ္ဗေသံ- တို့၏၊
အာပတ္တိ(ဟောတိ)၊ ဝေံ- သို့၊ တာဝ-တောင်းခြင်းမှရှေးဥျားစွာ၊ နိမန္တနတော-
ဖိတ်မန်ခြင်းကြောင့်၊ (ဂဏဘောဇနံ- သည်၊) ပသဝတိ- ဖြစ်ပွား၏။

ကထံ ဝိညတ္တိတော-ကြောင့်၊ (ဂဏဘောဇနံ ပသဝတိ)၊ စတ္တာရော၊ ဘိက္ခု-
 တို့သည်။ ဧကတော၊ ဌိတာ-ရပ်နေကုန်သည်။ (ဟုတွာ) ဝါ- ဖြစ်၍သော်၎င်း၊
 နိသိန္ဒာ-ထိုင်နေကုန်သည်။ (ဟုတွာ) ဝါ-သော်၎င်း၊ ဥပါသကံ-ကို၊ ဒိသွာ-၍၊
 စတုန္ဒမ္ဘိ - ၄ ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ အမှာကံ - တို့အား၊ ဘတ္တံ - ထမင်းကို၊
 ဒေဟိ-ပေးပါလော၊ ဣတိဝါ- ဤသို့သော်လည်း၊ ဝိညာပေယျံ - တောင်းကုန်
 ရာ၏၊ ပါဠေက္ကံ- အသီးအသီး၊ ပသိတွာ- မြင်၍၊ မယံ-အား၊ ဒေဟိ- ပေး၊
 ဣတိဝါ-(ဝိညာပေယျံ၊) ဧဝံ-သို့၊ ပေ၊ ဘတ္တံ-ကို၊ ဂဟေတွာပိ-ခံယူပြီး၍လည်း၊
 ပေ၊ ဧဝံ ဝိညတ္တိတော-ကြောင့်၊ (ဂဏဘောဇနံ) ပသဝတိ။

ပါဒါပိ ဖါလိတာတိ- ကား၊ ယထာ- အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့် ကွဲကုန်
 လသော်၊ မဟာစမ္မဿ-ကြီးစွာသော အရေ၏၊ ဝါ- အတွင်း အရေထူ၏၊ ပရ
 တော-ထိုမှဘက်၌၊ ဝါ-အတွင်းဘက်က၊ မံသံ-အသားကို၊ ဒိဿတိ-မြင်အပ်
 ၏၊ ဝါ-မြင်နိုင်၏၊ ဧဝံ-ဤသို့ အတွင်းက အသားကို မြင်နိုင်လောက်အောင်သော
 အခြင်းအရာ အားဖြင့်၊ ဖါလိတာ - လွန်စွာ ဖြစ်သော ကွဲခြင်းရှိကုန်သည်။
 (ဟောန္တိ)၊ [ဖါလံ သဗ္ဗာတံ ဧတေသန္တိ ဖါလိတာ၊- သဗ္ဗာတ အဿအနက်၌
 ဣတပစ္စည်းသက်၊]ဧဝံ-ဤသို့၊ ဝါ-ဤမျှလောက်၊ ဖါလိတာ-လွန်စွာဖြစ်သော
 ကွဲခြင်းရှိကုန်သော ခြေတို့သည်၊ ဝါလိကာယဝါ- သဲသည်သော်၎င်း၊ သက္ကရာ
 ယဝါ- ကျောက်စရစ်သည်သော်၎င်း၊ ပဟဋမတ္တာ- ပုတ်ခတ်အပ်ကာမျှတို့သည်၊
 (သမာနာ-ဖြစ်ကုန်လသော်၊) ဒုက္ခံ-ကို၊ ဥပ္ပါဒေန္တိ - ဖြစ်စေနိုင်ကုန်၏၊ [တဝါကျ
 တည်း၌ အရတူ ၂ ပုဒ် မရှိကောင်းသောကြောင့် “ပဟဋမတ္တေ” ဟု မရှိရ၊
 “ပဟဋမတ္တာ” ဟု ရှိရမည်၊ “ပဟဋမတ္တေ” ဟု ရှိလျှင် “ဂေလညေ - အနာကို၊
 ပဟဋမတ္တေ-” ဟု အပိုထည့်ပေးပါ။]အန္တောဂါမေ-ရွာ၏အတွင်း၌၊ ပိဏ္ဍာယ၊
 စရိတံ- ၄၊ နသတ္တာ - မတတ်ကောင်းသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဤဒိသေ - သော၊
 ဂေလညေ-မကျန်းမာသူ၏ အဖြစ်သည်၊ ဝါ-အနာသည်၊ (သတိ- ရှိလသော်၊
 အယံ-ဤအခါသည်၊) ဂိလာနသမယော - မကျန်းမာသူ၏ အခါတည်း၊ ဣတိ-
 ဤသို့ မိဋ္ဌာန်၍၊ (ဂဏဘောဇနံ- ကို၊) ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ - စားနိုင်၏၊ လေသကပ္ပိယံ-
 အနည်းငယ်သော အကြောင်းဖြင့် အပ်သည်ကို၊ ဝါ-အမြွက်အားဖြင့် အပ်သည်
 ကို၊ နကာတဗ္ဗံ-မပြုထိုက်။

x x x x x x x x

လေသကပ္ပိယံ။ ။ကပ္ပေါဧဝ ကပ္ပိယံ၊ လေသေန ကပ္ပိယံ လေသကပ္ပိယံ၊ လေသ
 သဒ္ဓါ အနည်းငယ်အနက်ဟော၊ “အနည်းငယ် ခြေကွဲခြင်းစသည်ကြောင့် အပ်သည်”
 ဟု ယူဆ၍ “ဂိလာနသမယ ” ဟု အမိဋ္ဌာန်ပြု၍ မစားပါနှင့် - ဟူလို၊ ယောဇနာ၌
 “လေသေန ကပ္ပန္တိ ပဝတ္တံ စိတ္တံ လေသကပ္ပိယံ ” ဟု ကပ္ပိယ အရ စိတ်ကို ရအောင်
 ဖွင့်သွားလေသည်၊ ကပ္ပိယံ ကရောဟိစသည်၌ ထိုသို့ကြံ၍ မဖြစ်နိုင်၊ ဤပုဒ်သည် “ကပ္ပိယံ
 ကရောဟိ”၌ ကပ္ပိယံနှင့် သဘောတူပင် ဖြစ်သည်။

စီဝရေ ကယိရမာနေတိ-ကား၊ ယဒါ-၌၊ သာဠကဉ္စ-အဝတ်ကို၎င်း၊ သုတ္တဉ္စ-
 ချည်ကို၎င်း၊ လဘိတွာ-၍၊ စီဝရံ-ကို၊ ကရောန္တိ- ပြုကြကုန်၏၊ တဒါ-ထိုအခါ၌၊
 (“အယံ-ဤအခါသည်၊ စီဝရကာရသမယော-သင်္ကန်းကို ပြုလုပ်ရာအခါတည်း၊
 ဣတိ - ဤသို့မိဋ္ဌာန်၍၊ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ - စားနိုင်၏” ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) ဟိ- မှန်၊
 (တနည်း) ဟိ(ယသ္မာ)- ကြောင့်၊ ဝိသုံ - သီးခြား၊ စီဝရကာရသမယောနာမ-
 မည်သည်၊ နတ္ထိ- မရှိ၊ တသ္မာ - ကြောင့်၊ ယော - အကြင်ရဟန်းသည်၊ တတ္ထ
 စီဝရေ-၌၊ ကတ္တဗ္ဗံ-သော၊ ယံကိဉ္စိ- သော၊ ကမ္မံ- အမှုကို၊ ကရောတိ - ပြုလုပ်၏၊
 (တေန- ထိုရဟန်းသည်၊ စီဝရကာရသမယော စသောဝါကျ၌စပ်၊) ဟိ- မှန်၊
 (ယံကိဉ္စိ ကမ္မံ ကရောတိဟူသော စကားသည် မှန်၏၊) မဟာပစ္စရိယံ-၌၊ အန္တ
 မသော သူစိဝေဓနကောပီတိ- ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ- ဆိုအပ်ပြီ၊ [အန္တမသော-အောက်
 ထစ်ဆုံးအားဖြင့်၊ သူစိဝေဓနကောပီ-အပ်ကို နဖါးဖောက်ပေးသော ရဟန်းသော်
 မှလည်း၊ စီဝရကာရနာမ-မည်၏။] တေန-ထိုသင်္ကန်းကိုပြုလုပ်သောရဟန်း
 သည်၊ (အယံ-ဤအခါသည်၊) စီဝရကာရသမယော-စီဝရကာရသမယတည်း၊
 ဣတိ-ဤသို့ မိဋ္ဌာန်၍၊ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ- စားနိုင်၏။

ပန-ဝါဒန္တရကား၊ ကုရုန္တိယံ-၌၊ ဝိတ္တာရေနေဝ-အကျယ်အားဖြင့်ပင်၊ ဝုတ္တံ၊
 (ကိံ ဝုတ္တံ၊) ယော စီဝရံ၊ ပေ၊ အနာပတ္တိတိ - ဟူ၍၊ (ဝုတ္တံ၊) ယော - အကြင်
 ရဟန်းသည်၊ စီဝရံ - ကို၊ ဝိစာရေတိ - ပဉ္စခန်း၊ သတ္တခန်းစသည်ဖြင့် စီစဉ်၏၊
 ဆိန္ဒတိ-ဖြတ်၏၊ (စီစဉ်ထားသည့်အတိုင်း ဖြတ်၏၊) မောဃသုတ္တံ-အချိုးနီးသော
 ချည်ကို၊ ထပေတိ-တင်ထား၏၊ [အပြီးချုပ်ခြင်းမဟုတ်ဘဲ သီရုံသီခြင်းကို ပြု၏။]

x x x x x x x

သူစိဝေဓနကောပီ ။ ။ သူစိဝေဓနကောပီတိဟု ဂရဟာဇောတကပိကို ရှေ့က
 နေစေရမည်၊ ထို သူစိဝေဓနကောကို ယောဇနာ၌ ၂ လွှာဆက်ပေးသော ရဟန်းဟု
 ဆိုထား၏၊ [သူစိဝေဓနကောတိ သိဗ္ဗနတ္ထာယ ဒွေ ပိလောတိကခဏှေ သမ္ပန္နိတွာ သူစိ
 ယာ ဝိဇ္ဇနကော၊-ယောဇနာ၊] ထိုစကားကို စဉ်းစဉ်းသင့်သည်၊ ဘာကြောင့်နည်း၊
 ရှေးတုန်းက အပ်များ၌ နဖါးပေါက် မပါသေး၊ ထို နဖါးဖောက်ပေးသူကိုသာ သူစိ
 ဝေဓနကဟု ဆိုသင့်သောကြောင့်၎င်း၊ “အာရာတု သူစိဝိဇ္ဇနံ” ဟူသော အဘိဓာန်ဝယ်
 အပ်နဖါးဖောက်ကြောင်း စူးကို သူစိဝိဇ္ဇနဟု ဆိုထားသောကြောင့်၎င်းတည်း၊ သင်္ကန်း
 ချုပ်ဆိုးသောကိစ္စတွင် သူစိဝိဇ္ဇနအမှုသည် အသေးငယ်ဆုံးတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဂရဟာ
 ဇောတကပိဖြင့် “သူစိဝေဓနကောပီ” ဟု ဆိုသည်။

မောဃသုတ္တံ ထပေတိ ။ ။ နောက်ထပ်လိုက်၍ချုပ်ဘို့ရန် ရှေးဥျားစွာအပ်ချည်ဖြင့်
 ဤပေးခြင်း-သီပေးခြင်းကို “မောဃသုတ္တံ ထပေတိ” ဟု ခေါ်သည်၊ ထိုထံပေးကြောင်း-
 သီပေးကြောင်း အပ်ချည်သည် အချောချုပ်ပြီးသော အခါ ဖြုတ်ပစ်ရသောကြောင့်
 သင်္ကန်း၌အကျိုးမရှိတော့ရကား “မောဃသုတ္တံ” မည်၏၊ မောဃသဒ္ဓါသည် အချည်းနှီး
 ဟူသော အနက်ကိုဟော၍၊ ယောဇနာ၌ကား “မုယုနံ မောဃော၊ အတ္ထတော ဂဟေ
 တဗ္ဗ ဆန္ဒေတဗ္ဗဂ္ဂာနေ မုယုနစိတ္တံ၊ တဿ ဆိန္ဒနံ သုတ္တံတိ မောဃသုတ္တံ” ဟုဖွင့်လေသည်။

အာဂန္တုကပဋိ - အာဂန္တုကအလွှာကို၊ ဝါ - သလင်းထောင်ကို၊ ထပေတိ- ထား၏။ ပစ္စာဂတံ-တဖန်ပြန်၍၊ သိဗ္ဗတိ-ချုပ်၏။ အာဂန္တုကပဋိ-ကို၊ ဗန္ဓတိ- မူလ သင်္ကန်းသားနှင့် ဖွဲ့စပ်၏။ အနုဝါတံ - အလျားအနားပတ်ကို၊ ဆိန္ဒတိ- ဖြတ်၏။ ဃဒ္ဓတိ-အလျားအနားပတ်ကို လက်စသည်ဖြင့် ပုတ်ခတ်၏။ (ပွတ်တိုက် ပေး၏။) [“အလျားအနားပတ် ၂ ခုကို စပ်ပေး၏ ” ဟု ယောဇနာ၌ ဆို၏။] အာရောပေတိ-အပေါ်၌တင်၏။ (အပေါ်၌ အနားပတ်ကို ထပ်ပေး၏။) တတ္ထ- ထို အပေါ်ထပ်၌၊ ပစ္စာဂတံ-တဖန် ပြန်၍၊ သိဗ္ဗတိ-ချုပ်၏။ သုတ္တံ-အပ်ချည်ကို၊ ကရောတိ-ပြုလုပ်ပေး၏။ (တနည်း) သုတ္တံကရောတိ-အပ်ချည်ကျပ်ပေး၏။ ဝလေ တိ-ရစ်ပေး၏။ (ဒုတ်၌သော်၎င်း၊ လက်၌သော်၎င်း အပ်ချည်ကိုရစ်ပေး၏။) ပိဗ္ဗ လိကံ-ဒါးငယ်ကို၊ နိသေတိ-သွေးပေး၏။ ပရိဝတ္တနံ-ချည်ကိုရစ်ကြောင်း ယန္တရား ကို၊ ကရောတိ - ပြုလုပ်ပေး၏။ သဗ္ဗောပိ - အလုံးစုံလည်း ဖြစ်သော၊ (သော-ထို ရဟန်းကို) စိဝရံ ကရောတိ-ယဝါတိ-သင်္ကန်းကိုပြုလုပ်ပေးသူပင် ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ- ၏။ ပန- ဗျတိရိက်ကား၊ ယော - အကြင်ရဟန်းသည်၊ သမိပေ- သင်္ကန်းပြုလုပ် နေသူတို့၏ အနီး၌၊ နိသိန္ဓော-ထိုင်လျက်၊ ဇာတကံဝါ-ဇာတ်တော်ကိုသော်၎င်း၊ ဓမ္မပဒံဝါ - ၎င်း၊ ကထေတိ - ဟောပြော၏။ အယံ - ဤ ရဟန်းသည်၊ န စိဝရ ကာရကော-စိဝရကာရကမဟုတ်၊ ဧတံ-ဤရဟန်းကို၊ ထပေတွာ-ချန်ထား၍၊ သေသာနံ-ကြွင်းသောရဟန်းတို့၏။ ဂဏဘောဇန-ဂဏဘောဇနကို စားခြင်း ကြောင့်၊ အနာပတ္တိ-အနာပတ်တည်း။

× × × × × × × ×

အာဂန္တုကပဋိ ထပေတိ ။ ။ အာဂန္တုကပဋိ အတ္ထိန္ဒိတွာ အန္ဓာမိ° အာရော ပေတွာ ကရောစိဝရံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ- သင်္ကန်းလျာအဝတ်ကို မဖြတ်ဘဲ မြောင်းနေရာ၌ သလင်းထောင် (အပေါ်ထပ်) တင်၍ ချုပ်အပ်သောသင်္ကန်းကို ရည်ရွယ်၍ ဆိုအပ်၏။ ထပေတိတိ ဧကံ အန္တံ စိဝရေ ဗန္ဓနဝသေန ထပေတိ-အစွန်းတခုကို သင်္ကန်း၌ ဖွဲ့ချည် သောအားဖြင့် ထား၏။

ပစ္စာဂတံ သိဗ္ဗတိ ။ ။ တသေဝ ဒုတိယအန္တံ ပရိဝတ္တိတွာ အာဟတံ သိဗ္ဗတိ= ထို သလင်းထောင်၏ပင် ဒုတိယအစွန်းကို ပြန်လည်၍ ဆက်စပ်အောင် ချုပ်၏။ အာဂန္တုက ပဋိ ဗန္ဓတိတိ-စိဝရေနလဂ္ဂံ ကရောန္တော (သလင်းထောင်ကို သင်္ကန်းနှင့် ကပ်ပြု အောင် ပြုလျက်) ပုနပျုနံ တတ္ထတတ္ထ သုတ္တေန ဗန္ဓတိ။—ဝိမတိ။

ဃဒ္ဓတိ, သုတ္တံ ကရောတိ ။ ။ ဃဒ္ဓတိတိ-အနုဝါတံ (အလျား အနားပတ်ကို), ဆိန္ဒိတွာ ဟတ္ထေန ဒဏ္ဍကေနဝါ (ဒုတ်ငယ်ဖြင့်သော်၎င်း) ဃဒ္ဓတိ-ပွတ်တိုက်ပေး၏။ သုတ္တံ ကရောတိတိ-သုတ္တံ ဝဇ္ဇတိ (ချည်ကျပ်ပေး၏)-သာရတ္ထ။

ဝလေတိ ။ ။ ဝလေတိတိ-ဒဏ္ဍကေနဝါ ဟတ္ထေနဝါ အာဝဇ္ဇတိ- ဒုတ်တံ၌ဖြစ်စေ လက်၌ဖြစ်စေ ရစ်ပတ်၏။-သာရတ္ထ။ ပရိဝတ္တနံ ကရောတိတိ- ပရိဝတ္တနံ ဒဏ္ဍကယန္တိ ကံ-ချည်ကိုရစ်ကြောင်းဖြစ်သော ဒုတ်ငယ်ယန္တိယားကို၊ ကရောတိ-ဝိမတိ။

အဒ္ဓယောဇနန္တိ-ကား၊ ဧတ္တကမ္မိ-ဤမျှလောက် ယူဇနာဝဂ် အပိုင်းအရှည် ရှိသည်လည်း ဖြစ်သော၊ အဒ္ဓါနံ-ခရီးအခွန်ကို၊ ဂန္တုကာမေန- သွားလိုသော ရဟန်းသည်။ [“ဘုဉ္စိတဗ္ဗံ-စားနိုင်၏” ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊ ဧတ္တကမ္မိ-၌၊ ဂရဟာ ဇောတကပိသဒ္ဓါအတွက် ရထိုက်သော သမ္ဘာဝနာ အနက်ကိုပြလို၍ “ယော ပန” စသည်မိန့်။] ပန-ချီးမွမ်းဘွယ်ရာ၊ သမ္ဘာဝနာကား၊ ယော-အကြင် ရဟန်း သည်၊ ဒုရံ - ယူဇနာဝဂ်ထက် ဝေးသော ခရီးကို၊ ဂန္တုကာမော - သည်၊ (ဟောတိ)၊ တတ္ထ - ထို ယူဇနာဝဂ်ထက် ဝေးသောခရီးကို သွားလိုသော ရဟန်း၌၊ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ - စားကောင်း၏ ဟု ဆိုဘွယ်သည်ပင်၊ နတ္ထိ - မရှိတော့၊ ဂစ္ဆန္တေနာတိ - ကား၊ အဒ္ဓါနံ - ကို၊ ဂစ္ဆန္တေန - သွားဆဲ ရဟန်းသည်၊ အဒ္ဓ ယောဇနန္တိရေ-ယူဇနာဝဂ် အတွင်း၌ ဖြစ်သော၊ ဂါဂုတေပိ-တဂါဂုတ်၌ လည်း၊ ဘုဉ္စိတံ ဝန္တတိ၊ ဂတေန ဘုဉ္စိတဗ္ဗန္တိ - ကား၊ ဂတေန - လိုရာ အရပ်သို့ ရောက်ပြီးသော ရဟန်းသည်၊ ဧကဒိဝသံ-တနေ၌၊ ဘုဉ္စိတဗ္ဗံ-စားနိုင်၏၊ နာဝါဘိ ရူဟနေပိ-၌လည်း၊ ဒေဝဝနယော၊ ပန- အထူးကား၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတံ ကား၊ ဝိသေသော - တည်း၊ အဘိရုဠေန - လှေသို့ တက်ပြီးသော ရဟန်းသည်၊ ဣန္ဒြိတဋ္ဌာနံ-အလိုရှိအပ်သော အရပ်သို့၊ ဂတ္တာပိ-ရောက်ပြီး၍လည်း၊ ယာဝ- အကြင်မျှလောက်၊ န ဩရောဟတိ-လှေမှ မဆင်းသေး၊ တာဝ-ထိုလှေမှ မဆင်း သေးသမျှ၊ ဘုဉ္စိတဗ္ဗံ-၏၊ ဣတိအယံ- ကား၊ ဝိသေသော-တည်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ။ [ဣတိ တလုံးကြေ၊ အဒ္ဓါနဂမန၌ ရောက်ပြီး၍ တရက်သာ စားကောင်းသည်၊ နာဝါဘိရူဟန၌ကား ရောက်ပြီးနောက် လှေမှမဆင်းမီ ရက် အတော်ကြာ စားကောင်း၏၊ ဤသို့ ထူးသည်ဟု မဟာပစ္စရိ၌ ဆိုသည်-ဟူလို။]

စတုတ္ထ အာဂတေတိ-ကား၊ အယံ-ဤ ငှ ပါး အပိုင်းအခြားသည်၊ အန္တိမ ပရိစ္ဆေဒေါ-အဆုံး၌ ဖြစ်သော အပိုင်းအခြားတည်း၊ စတုတ္ထပိ- ငှ ပါးမြောက် ရဟန်းသည်သော်လည်း၊ အာဂတေ- ရေံလာလသော်၊ ယတ္ထ-အကြင်အခါ၌၊ နယာပေန္တိ-မမျှတကုန်၊ သော-ထိုအခါသည်၊ မဟာသမယော- များစွာသော ရဟန်းတို့ စုဝေးမိရာ အခါတည်း၊ ပန-ချီးမွမ်းဘွယ်ရာ၊ သမ္ဘာဝနာကား၊ ယတ္ထ- အကြင်အခါ၌၊ သတံဝါ- တရာသည်သော်၎င်း၊ သဟသံဝါ - တထောင်သည် သော်၎င်း၊ သန္တိပတန္တိ-စုဝေးမိကုန်၏၊ တတ္ထ - ထို တရာတထောင် စုဝေးမိရာ အခါ၌၊ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ-မဟာသမယဟု ဆိုဘွယ်သည်ပင်၊ နတ္ထိ-မရှိတော့၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ တာဒိသေ-သော၊ ကာလေ - ၌၊ မဟာသမယောတိ - ဟူ၍၊ အဓိဋ္ဌ ဟိတွာ-အဓိဋ္ဌာန်၍၊ ဘုဉ္စိတဗ္ဗံ၊ ယောကောစိ၊ ပေ၊ သမာပန္နောတိ-ကား၊ သဟ ဓမ္မိကေသုဝါ- သီတင်းသုံးဘော်တို့တွင်သော်၎င်း၊ တိတ္ထိယေသုဝါ- တို့တွင်သော် ၎င်း၊ အညတရော-အမှတ်မရှိ တစုံတယောက်သည်၊ (ဘတ္တံ ကရောတိ- ဟု ပါဠိ တော်၌စပ်၊)ဟိ-မှန်၊ ဧတေသံ-ဤရေသေ့၊ ရဟန်း၊ ပရမိုဇတို့တွင်၊ ယေနကေနစိ-

အမှတ်မရှိ တစုံတယောက်သည်၊ ဘတ္တေ- ကို၊ ကတေ- ပြုအပ်သော်၊ သမဏ ဘတ္တသမယောတိ - ဟူ၍၊ (အဓိဋ္ဌဟိတွာ) ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။

အနာပတ္တိ သမယေတိ - ကား၊ သတ္တသု - ၇ ပါးကုန်သော၊ သမယေသု- တို့တွင်၊ အညတရသ္မိ-အမှတ်မထား တပါးပါးသော သမယဉ္ဇ၊ (ဘုဉ္ဇန္တဿ- စားသောရဟန်း၏) အနာပတ္တိ၊ ဒုတ္တယော ကေတောတိ-ကား၊ ယေပိ-အကြင် ရဟန်းတို့သည်လည်း၊ အကပ္ပိယနိမန္တနံ - မအပ်သော ပင့်ဖိတ်ခြင်းကို၊ သာဒ ယိတွာ- သာယာပြီး၍၊ (ပင့်တုန်းက လက်ခံပြီး၍) ဒွေဝါ- ၂ ပါးတို့သည်သော် ၎င်း၊ တယောဝါ-၃ ပါးတို့သည်သော်၎င်း၊ ကေတော-တပေါင်းတည်း၊ ဂဟ တွာ-ခံယူပြီး၍၊ ဘုဉ္ဇန္တိ-ကုန်၏၊ တေသမ္ပိ အနာပတ္တိ။

တတ္ထ-ထို ဒုတ္တယော ကေတော အစရှိသော အနာပတ္တိဝါရဉ္ဇ၊ အနိမန္တိတ စတုက္ကံ-၎င်း၊ ပေ၊ ဣတိ- သို့၊ ပဉ္စန္ဒ- န်သော၊ စတုက္ကာနံ- တို့၏၊ ဝသေန - ဖြင့်၊ ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗျော၊ ကထံ-အဘယ်သို့သိထိုက်သနည်း၊ ဣဓ-ဤလောကဉ္စ၊ ကေစော - အချို့သော ဥပါသကာသည်၊ စတ္တာရော- န်သော၊ ဘိက္ခု - တို့ကို၊ (နိမန္တေတိ-၌စပ်) ဘတ္တိ-ထမင်းကို၊ ဂဏထ-ခံယူပါကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ နိမန္တေတိ-

x x x x x x x x

သမဏဘတ္တသမယ ။ ။ ဤဂဏဘောဇန သိက္ခာပုဒ်ကို အဇာတသတ်မင်း၏ လက်ထက်ရောက်မှ ရှင်ဒေဝဒတ်ကို အကြောင်းပြု၍ ပညတ်တော်မူ၏။ ပါဠိတော်၌ လာသော အာဇီဝက၏ သံဃဘတ္တ ကျွေးမှုကား မိမိသာရမင်း၏ လက်ထက်မှ စ၍ ဖြစ်ခဲ့၏။ ထိုစဉ်က ရဟန်းတော်များသည် ထိုအာဇီဝက၏ ဘတ်ကို လက်ခံဘုဉ်းပေးခဲ့ ကြသော်လည်း ဤသိက္ခာပုဒ် ပညတ်တော်မူပြီးသော အခါ လက်မခံကြသောကြောင့် အာဇီဝကသည် ဘုရားအထံတော်လာ၍ မိမိ၏ ဘတ်ကို လက်ခံဘို့ရန် တောင်းပန် သောကြောင့် “သမဏဘတ္တသမယ” ဟု သီးခြားခွင့်ပြုတော်မူရပြန်သည်။

အကပ္ပိယနိမန္တနံ ။ ။ ရဟန်း ၄ ပါး ၅ ပါး စသူတို့၏ အထံသို့ သွား၍ “ဩဒ နေန နိမန္တေမိ-ထမင်းဖြင့် ဖိတ်မန်ပါ၏” ဟု လျှောက်လျှင် မအပ်သောဖိတ်ခြင်းဖြစ်၏။ ဤနည်းအတိုင်း ပါဠိဘာသာဖြင့် ဖြင့်စေ၊ မြန်မာစသော အခြားဘာသာဖြင့်ဖြစ်စေ ဘောဇဉ် ၅ ပါးကို နာမည်တပ်၍ “ ထမင်းဘုန်းပေးကြပါ၊ ငါးဘုန်းပေးကြပါ ” စသည်ဖြင့် ဖိတ်ခြင်းများသည် အကပ္ပိယနိမန္တနများတည်း။ အကပ္ပိယနိသဂ္ဂိပစ္စည်းများ ကဲ့သို့ အကပ္ပိယမဟုတ်၊ ဂဏဘောဇနအာပတ်ကိုဖြစ်စေတတ်သော အကပ္ပိယတည်း။ [ဂဏဘောဇနာပတ္တိဇနက နိမန္တနဘာဝတော အကပ္ပိယနိမန္တနန္တိ ဝုတ္တံ။]

အနိမန္တိတ စတုက္ကံ ။ ။ ယောဇနာ၌ “အနိမန္တိတော စတုတ္ထော ယဿ စတုက္က သာတိ အနိမန္တိတစတုက္ကံ” ဟု ဆို၏။ ထိုအလို “ မပင့်ဖိတ်အပ်သော ရဟန်းလျှင် ၄ ပါးမြောက်ရှိသော စတုက္ကံ ” ဟု ပေး၊ “အနိမန္တိတစတုက္ကံ” ဟုလည်း ပါဠိရှိစေ၊ ရှေးစာတို့၌ “အနိမန္တိတစတုက္ကံ” ဟု ရှိ၏။ စတုန္ဒပူရဏော၌ စတုက္ကံ၊ အနိမန္တိတေန+ ဥပလက္ခိတံ+စတုက္ကံ အနိမန္တိတစတုက္ကံ “မပင့်ဖိတ်အပ်သော ရဟန်းဖြင့်မှတ်အပ်သော ၄ ပါးတို့၏အပေါင်း” ဟုပေး၊ “စက္ခုဒသကံ” ပုဒ်ကဲ့သို့တည်း။

ဖိတ်မန်အံ၊ (ဘတ္တဟူသော ထမင်းဟူသော)စကားဖြင့်၊ ပင့်ဖိတ်အံ၊)တေသု- ထို
 ၄ ပါးသော ရဟန်းတို့တွင်၊ တယော - ၃ ပါးသော ရဟန်းတို့သည်၊ ဂတာ-
 လိုက်သွားကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဧကော - သည်၊ နဂတော- လိုက်မသွား၊ ဥပါ
 သကော-သည်၊ ဘန္တေ-တို့၊ ဧကော-သော၊ ထေရော-သည်၊ ကုဟိံ-အဘယ်မှာ
 ပါနည်း၊ ဣတိ၊ ပုစ္ဆတိ-မေးအံ၊ ဥပါသက-ဥပါသကာ၊ နာဂတော- မကြွလာ၊
 ဣတိ - ဤသို့ ပြောကုန်ပြီ၊ သော - ထို ဥပါသကာသည်၊ အညံ - အခြားသော၊
 တံဏပုတ္တံ-ထိုခဏ၌ရောက်လာသော၊ ကန္တိ-တစုံတယောက်သော ရဟန်းကို၊
 ဘန္တေ - ရား၊ ဧဟိ-ကြွတော်မူပါ၊ ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်၍၊ [ဤသို့ လျှောက်
 ခြင်းသည် ပင့်ဖိတ်ခြင်း မဟုတ်၊] ပဝေသေတွာ-အိမ်တွင်းသို့ သွင်း၍၊ စတုန္ဒမ္ဗိ-
 ၄ ပါးကုန်သော ရဟန်းတို့အားလည်း၊ ဘတ္တိ-ဘတ်ကို၊ ဒေတိ-အံ၊ သဗ္ဗေသံ-
 တို့၏၊ အနာပတ္တိ-တည်း၊ ကသ္မာ - နည်း၊ ဂဏပူရကဿ - ၄ ပါးဂိုဏ်းကို
 ပြည့်စေတတ်သော နောက်ဆုံးရဟန်း၏၊ ဝါ-ကို၊ အနိမန္တိတတ္တာ-မဖိတ်မန်အပ်
 သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဟိ-မှန်၊ တတ္ထ- ထို ၄ ပါးတို့တွင်၊ တယောဝေ-
 ၃ ပါးတို့ကိုသာ၊ နိမန္တိတာ-ပင့်ဖိတ်အပ်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဂဏိံသု- ခံယူ
 ကုန်ပြီ၊ တေဟိ-ထို ၃ ပါးတို့ဖြင့်၊ ဂဏော-၄ ပါးဂိုဏ်းသည်၊ န ပူရတိ-မပြည့်၊
 ဂဏပူရကောစ-၄ ပါးဂိုဏ်းကို ပြည့်စေတတ်သော ရဟန်းကိုလည်း၊ အနိမန္တိ
 တော-မပင့်ဖိတ်အပ်၊ တေန-ထိုရဟန်းကြောင့်၊ ဂဏော-၄ ပါးဂိုဏ်းသည်၊ ဘိဇ္ဇ
 တိ-ပျက်၏၊ ဣတိ-ထို ကြောင့်၊ ဣဒံ-ဤစတုက္ကသည်၊ အနိမန္တိတစတုက္ကံ-မည်၏။

ပိဏ္ဍပါတိက စတုက္ကေ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) နိမန္တနကာလေ-
 ပင့်ဖိတ်ရာ အခါ၌၊ ဧကော- တပါးသည်၊ ဝါ-က၊ ပိဏ္ဍပါတိကော-ပိဏ္ဍပါတ်
 စုတင်ဆောင်သည်၊ ဟောတိ၊ သော-ထို ပိဏ္ဍပါတိက ရဟန်းသည်၊ နာမိဝါသ
 တိ-လက်မခံ၊ ပန-ထိုသို့ပင် လက်မခံပါးသော်လည်း၊ ဂမနဝေလာယ-သွားချိန်
 ၌၊ ဘန္တေ-ရား၊ ဧဟိ-ကြွပါ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ-လျှောက်အပ်သော်၊ အနမိဝါသိ
 တတ္တာ - လက်မခံအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အနာဂစ္ဆန္တမ္ဗိ - မလိုက်လိုပါ
 သော်လည်း၊ ဝါ-မလိုက်လိုသော ပိဏ္ဍပါတိက ရဟန်းကိုလည်း၊ ထေ-လိုက်ခဲ့
 ပါကုန်၊ ဘိက္ခံ-ဆွမ်းကို၊ လစ္ဆထ-ရပါကုန်လတံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ ဂဟေတွာ-
 ခေါ်၍၊ ဂစ္ဆန္တိ- သွားကုန်အံ၊ သော- ထို ပိဏ္ဍပါတိက ရဟန်းသည်၊ တံဂဏံ-
 ကို၊ ဘိန္ဒတိ- ပျက်၏၊ တသ္မာ သဗ္ဗေသံ အနာပတ္တိ။

အနုပသမ္ပန္တစတုက္ကေ-၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) သာမဏေရေန-
 နှင့်၊ သဒ္ဓိံ, နိမန္တိတာ-ပင့်ဖိတ်အပ်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-နံ ၏၊ သောပိ-ထိုသာမဏေ
 သည်လည်း၊ ဂဏံ ဘိန္ဒတိ၊ ပတ္တစတုက္ကေ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊)
 ဧကော- ရဟန်းတပါးသည်၊ သယံ-ကိုယ်တိုင်၊ အဂဇ္ဈိာ- မသွားမူ၍၊ ပတ္တိ-ကို၊
 ပေသေတိ - စေလွှတ်၏၊ (ကိုယ်တိုင်မသွားဘဲ လူသာမဏေကို သပိတ်ပေး၍

ကိုယ်စား စေလွှတ်သည်-ဟူလို။)ဝေဓိ - သို့လည်း၊ ဂဏော ဘိဇ္ဇတိ၊ တသ္မာ သဗ္ဗေသံ အနာပတ္တိ။

ဂိလာနစတုက္ကေ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊)ဂိလာနေန-နှင့်၊ သဒ္ဓိံ - က္က၊ နိမန္တိတာ ဟောန္တိ၊ တတ္ထ - ထို ၄ ပါးတို့တွင်၊ ဂိလာနဿေဝ - ၎င်းသာ၊ အနာပတ္တိ-တည်း၊ ပန-ထိုသို့ပင် အနာပတ်ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဣတရေသံ-မိမိမှ တပါးသော ရဟန်း ၃ ပါးတို့၏၊ ဂဏပူရကော- သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဟိ-မှန်၊ ဂိလာနေန- ကြောင့်၊ ဂဏော - ၄ ပါးဂိုဏ်းသည်၊ န ဘိဇ္ဇတိ- မပျက်၊ တသ္မာ တေသံ အာပတ္တိယေဝ၊ ပန-ဝါဒန္တရကား၊ မဟာပစ္စရိယံ၊ အဝိသေသေန- ဂိလာနဟု အထူးမပြု သာမညအားဖြင့်၊ ဝုတ္တံ၊ (ကိံ ဝုတ္တံ)၊ သမယလဒ္ဓကော- ရအပ်သော သမယရှိသော ရဟန်းသည်၊ သယမေဝ - မိမိသည်သာ၊ မုစ္ဆတိ- အာပတ်မှလွတ်၏၊ သေသာနံ-ကြွင်းသောရဟန်းတို့၏၊ ဂဏပူရကတ္တာ-ဂိုဏ်းကို ပြည့်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အာပတ္တိကရော-အာပတ်ကို ပြုတတ်သည်၊ ဝါ- ပြုနိုင်သည်၊ ဟောတိ၊ (ဣတိ၊ ဝုတ္တံ)၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ စိဝရဒါနသမယ လဒ္ဓကာဒိနဓိ - ရအပ်သော စိဝရဒါန သမယရှိသော ရဟန်းအစရှိသည်တို့၏ လည်း၊ ဝသေန-ဖြင့်၊ စတုက္ကာနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

ပန-ဆက်၊ အဓိဝါသေတွာ-လက်ခံပြီး၍၊ ဂတေသုပိ-သွားပြီးပါ ကုန်သော် လည်း၊ ဝါ-သွားပြီးသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ စတုသု၊ ဇနေသု-ရဟန်းတို့တွင်၊ ဧကော-သော၊ ပဏ္ဍိတော-ဉာဏ်ရှိသော၊ ဘိက္ခု-ရဟန်းသည်၊ အဟံ-တပည့်တော် သည်၊ တုမှာကံ-တို့၏၊ ဂဏံ-၄ ပါးဂိုဏ်းကို၊ ဘိဒ္ဓိဿာမိ-ဖျက်ပါအံ့၊ နိမန္တနံ- နိမန္တနဘတ်ကို၊ သာဒယထ-သာယာကြပါကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတွာ-၍၊ ယာဂု ခဇ္ဇကာဝသာနေ-ယာဂုခဲဘွယ်၏ အဆုံး၌၊ [ရှေးက ယာဂုစသည်ကို ရှေးဥျးစွာ ကပ်ပြီးမှ ဆွမ်းကပ်ကြသည်။]ဘတ္တတ္ထာယ-ဆွမ်းအကျိုးငှါ၊ ပတ္တံ-ကို၊ ဂဏန္တာ နံ - ယူကုန်သော ဥပါသကာတို့အား၊ အဒတွာ - မပေးမူ၍၊ ဣမေဘိက္ခု- ဤ ရဟန်းတို့ကို၊ ဘောဇေတွာ- ကျွေးပြီး၍၊ တာဝ ဝိသဇ္ဇေထ - လွတ်လိုက်ကြပါ ကုန်ဥျး၊ အဟံ-သည်၊ ပစ္စာ-နောက်မှ၊ အနုမောဒနံ- ဆွမ်းအနုမောဒနာကို၊ ကတွာ - ၍၊ ဂမိဿာမိ- သွားအံ့၊ ဣတိ - ဤသို့ ပြော၍၊ နိသိန္ဓော- ထိုင်နေပြီ၊ တေသု- ထို ရဟန်းတို့သည်၊ ဘုတွာ- စားပြီး၍၊ ဂတေသု- သွားကုန်လသော်၊ ဘန္တေ, ပတ္တံ, ဒေထ-ကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်၍၊ ဥပါသကေန-သည်၊ ပတ္တံ- ကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ဘတ္တေ-ထမင်းကို၊ ဒိန္ဓေ-ပေးလှူအပ်သော်၊ ဘုဇ္ဇိတွာ-၍၊ အနုမောဒနံ ကတွာ ဂစ္ဆတိ၊ သဗ္ဗေသံ အနာပတ္တိ။

ဟိ-မှန်၊ (တနည်း)ဟိယသ္မာ-ကြောင့်၊ ပစ္စန္ဒံ-ကုန်သော၊ ဘောဇနာနံယေဝ- တို့၏သာ၊ ဝသေန-ဖြင့်၊ ဂဏဘောဇနေ-ဂဏဘောဇဉ်အရာ၌၊ ဝိသင်္ဂေတံ- ချွတ်ယွင်းခြင်းသည်၊ နတ္ထိ၊ ဩဒနေန-ထမင်းဖြင့်၊ နိမန္တိတာ-နသည်၊ (ဟုတွာ-

၍၊) ကုမ္မာသံ-တဝက်ကျက် ဘောဇဉ်ကို၊ ဂဏန္တာပိ- ခံယူကုန်သော ရဟန်းတို့ သည်လည်း၊ အာပတ္တိံ၊ အာပဇ္ဇန္တိ၊ တာနိစ-ထို ဘောဇဉ်တို့ကိုလည်း၊ တေဟိ- ထို ရဟန်းတို့သည်၊ ဧကတော-တည်း၊ န ဂဟိတာနိ-မခံယူအပ်ကုန်၊ ပန-ကား၊ ယာဂုအာဒိသု-တို့၌၊ ဝိသင်္ဂေတံ ဟောတိ၊ တာနိ-ထို ယာဂုအစရှိသည်တို့ကို၊ တေဟိ၊ ဧကတော၊ ဂဟိတာနိ၊ ဣတိတဿာ သဗ္ဗေသံ အနာပတ္တိံ၊ ဧဝံ- ဤသို့ လျှင်၊ ဧကော၊ ပေ၊ အနာပတ္တိံ ကရောတိ၊ တဿာ - ကြောင့်၊ ကောစိ - တစုံ တယောက်သော ဒါယကာသည်၊ ဝါ - ကို၊ သံဃာတ္ထံ - သံဃာတို့ကို၊ ကတ္ထု ကာမေန- ပြုလိုသော ဥပါသကာသည်၊ နိမန္တနတ္ထာယ- ပင့်ဖိတ်ခြင်းအကျိုးငှါ၊ ပေသိတော - စေလွှတ်အပ်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဝိဟာရံ- သို့၊ အာဂမ္မ- လာ၍၊ ဘန္တေ-တို့၊ သွေ-နက်ဖန်၊ အမှာကံ-တို့၏၊ ယရေ-၌၊ ဘိက္ခံ-ဆွမ်းကို၊ ဂဏှထ- ခံယူပါကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့၊ အဝတ္တာ-မလျှောက်မူ၍၊ ဘတ္တံ-ထမင်းကို၊ ဂဏှထ- ခံယူပါကုန်၊ ဣတိဝါ-သော်၎င်း၊ သံဃာတ္ထံ- သံဃာတို့ကို၊ (သံဃာကုန်လှူအပ် သော ထမင်းကို၊) ဂဏှထ၊ ဣတိဝါ၊ သံဃာ၊ ဘတ္တံ- ထမင်းကို၊ ဂဏှာတု- ယူလှည့်ပါလော၊ ဣတိဝါ - ၎င်း၊ သစေ ဝဒတိ- အကယ်၍လျှောက်အံ့၊ ဘတ္ထု ဒွေသကေန - ဆွမ်းညွှန်ရဟန်းသည်၊ ပဏှိတေန - ပညာရှိသူသည်၊ ဘဝိတဗ္ဗ- ဖြစ်ရာ၏၊ နေမန္တနိကာ - ပင့်ဖိတ်ခြင်းကိုလက်ခံကုန်သော ရဟန်းတို့ကို၊ ဂဏှ ဘောဇနတော - ဂဏှဘောဇနအာပတ်မှ၎င်း၊ ဝိဏှပပါတိကာ- ဝိဏှပပါတ်စုတင် ဆောင် ရဟန်းတို့ကို၊ စုတင်ဘောဒတောစ- စုတင်ပျက်ခြင်းမှ၎င်း၊ မောစေတဗ္ဗာ- လွတ်စေထိုက်ကုန်၏။

ကထံ-အဘယ်သို့ လွတ်စေထိုက်ကုန်သနည်း၊ တာဝ - စုတင်ဘောဒမှလွတ် အောင် ပြောဆိုပုံမှ ရှေးဥပုစ္ဆာ၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝတ္တဗ္ဗံ- ပြောဆိုထိုက်၏၊ (ကိံ)၊ ဥပါ သက-ကာ၊ သွေ-နက်ဖန်၌၊ (အာဂန္တံ-လာခြင်းငှါ) နသက္ကာ-မတတ်ကောင်း၊ ဣတိ(ဝတ္တဗ္ဗံ)၊ ဘန္တေ၊ ပုနဒိဝသေ-နေခံတနေ၌၊ (ဘတ္တံ-ထမင်းကို၊ ဂဏှထ၊) ဣတိ-ဤသို့လျှောက်အံ့၊ ပုနဒိဝသေဝိ-၌လည်း၊ (အာဂန္တံ- ငှါ) နသက္ကာ- မတတ်ကောင်း၊ ဣတိ(ဝတ္တဗ္ဗံ)၊ ဧဝံ-သို့၊ ယာဝ အဒ္ဓမာသမ္ဘိ-တလ ထက်ဝက်၊ ၁၅ ရက်တိုင်အောင်လည်း၊ ဟရိတွာ-ဆောင်ယူ၍၊ (စကားအဖြစ်ဖြင့် ဆောင်ယူ ၍) ပုန ဝတ္တဗ္ဗော၊ (ကိံ)၊ တံ-သင် ဥပါသကာသည်၊ ကိံ - အဘယ်စကားကို၊ အဝစ-လျှောက်လိုက်သနည်း၊ ဣတိ ဝတ္တဗ္ဗော၊ ပုနပိ- တဖန်လည်း၊ သံဃာတ္ထံ ဂဏှထ၊ ဣတိ-သို့၊ သစေ ဝဒတိ၊ တတော- ထိုသို့လျှောက်ခြင်းကြောင့်၊ ဥပါ သက- ကာ၊ ဣမံ ပုပ္ဖံ - ဤပန်းကို၊ ကပ္ပိယံ - အပ်သည်ကို၊ တာဝ ကရောဟိ- ပြုစမ်းပါဥပုစ္ဆာ၊ ဣမံ တိဏံ- ဤမြက်ကို၊ (ကပ္ပိယံ တာဝ ကရောဟိ၊) ဣတိ ဧဝံ - သို့၊ ဝိက္ခေပံ - အထူးထူး အပြားပြား ပစ်လွှင့်ခြင်းကို၊ (စိတ်ပျံ့လွင့်သွား သဖြင့် “ သံဃာတ္ထံ ဂဏှထ ” ဟု နောက်ထပ်မဆိုမိအောင်)၊ ကတ္တာ-၍၊ ပုန-

တဖန်၊ ကိံ - အဘယ်စကားကို၊ ကထယိတ္ထ-ပြောလိုက်ကုန်သနည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပုစ္ဆိတဗ္ဗော- မေးထိုက်၏၊ ပုနပိ- တဖန်လည်း၊ တထေဝ - ထို ရှေ့အတူသာ၊ သစေ ဝဒတိ- အံ၊ (“ သံဃာတို့ ဂဏထ- ဟု ထပ်၍ လျှောက်နေသေးအံ့ ” ဟုလို၊) ဧဝံသတိ (ဝတ္ထဗ္ဗော ဌှပ်။)

အာဂုသော- ငါ့ရှင်ဒါယကာ၊ တံ- သင်ဒါယကာသည်၊ ပိဏ္ဏပါတိကေဝါ- ပိဏ္ဏပါတ်စုတင်ဆောင် ရဟန်းတို့ကို၎င်း၊ မဟာထေရေဝါ - မဟာထေရ်တို့ကို ၎င်း၊ န လစ္ဆသိ-ရလိမ့်မည်မဟုတ်၊ သာမဏေရေ-တို့ကိုသာ၊ လစ္ဆသိ-ရလတံ။ ဣတိ ဝတ္ထဗ္ဗော၊ ဘန္တေ-ရား၊ အသုကသ္မိဂါမေ-ထိုမည်သောရွာ၌၎င်း၊ အသုက သ္မိဂါမေ-၌၎င်း၊ ဘဒန္တေ-အရှင်ကောင်းတို့ကို၊ ဘောဇေသံနနု- ကျွေးကြရ ကုန်သည် မဟုတ်ပါလော၊ အဟံ-သည်၊ ကဿာ- ကြောင့်၊ န လဘာမိ-မရပါ သနည်း၊ ဣတိစ-သို့လည်း၊ ဝုတ္တေ-လျှောက်အပ်သော်၊ တေ-ထို အခြားရွာက ဥပါသကာတို့သည်၊ နိမန္တေတံ- ပင့်ဖိတ်ခြင်းငှါ၊ ဝါ-ပင့်ဖိတ်နည်းကို၊ ဇာနန္တိ- နားလည်ကုန်၏၊ တံ - သင် ဥပါသကာသည်၊ (နိမန္တေတံ) န ဇာနာတိ- နားမလည်၊ ဣတိ ဝတ္ထဗ္ဗော၊ ဘန္တေ-ရား၊ တေ- ထိုအခြားရွာက ဥပါသကာတို့ သည်၊ ကထံ-အဘယ်သို့၊ နိမန္တေသံ- ပင့်ဖိတ်ကြပါကုန်သနည်း၊ ဣတိ - ဤသို့ လျှောက်အံ့၊ (ဧဝံသတိ၊ တေ-ထိုအခြားရွာက ဥပါသကာတို့သည်၊) ဧဝံ အာဟံ သု(ကိံ)၊ ဘန္တေ-တို့၊ အမှာကံ- တို့၏၊ ဘိက္ခံ- ဆွမ်းကို၊ ဂဏထ-ခံယူပါကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ အာဟံသု- လျှောက်ကြကုန်ပြီ၊ သောပိ- ထို ဥပါသကာသည်လည်း၊ တထေဝ- ထို အတူသာ၊ (ဘိက္ခံဂဏထ ဟူ၍သာ၊) သစေ ဝဒတိ - အံ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ဝဒတိ၊ အထ - သို့မဟုတ်၊ ပုနပိ-တဖန်လည်း၊ ဘတ္တံဂဏထာတိ- ဟူ၍၊ ဝဒတိ-အံ၊ အာဂုသော- ဒါယကာ၊ ဒါနိ-၌၊ တံ - သင်ဒါယကာသည်၊ ဗဟု-ကုန်-ကုန်သော၊ ဘိက္ခူ-တို့ကို၊ နလစ္ဆသိ-ရလိမ့်မည် မဟုတ်၊ တယော ဝေ-ရဟန်း ၃ ပါးတို့ကိုသာ၊ လစ္ဆသိ - ရလတံ၊ ဣတိ ဝတ္ထဗ္ဗော၊ ဘန္တေ- ရား၊ အသုကသ္မိံ စ (ဂါမေ)- ၌၎င်း၊ အသုကသ္မိံ စဂါမေ - ၌၎င်း၊ သကလံ- သော၊ ဘိက္ခုသံဃံ- ကို၊ ဘောဇေသံနနု - ကျွေးကြရကုန်သည် မဟုတ်ပါလော၊ အဟံ- သည်၊ ကဿာ-ကြောင့်၊ နလဘာမိ-မရပါသနည်း၊ ဣတိ-ဤသို့လျှောက်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ တံ-သည်၊ နိမန္တေတံ- ငှါ၊ ဝါ-ပင့်ဖိတ်နည်းကို၊ နဇာနာသိ- နားမလည် ပေ၊ အထ-သို့မဟုတ်၊ ပုနပိ၊ ဘတ္တမေဝါတိ-ထမင်းဟူ၍ပင်၊ ဝဒတိ-လျှောက်နေ သေးအံ့၊ တတော- ထိုသို့လျှောက်နေခြင်းကြောင့်၊ ဝတ္ထဗ္ဗော၊ (ကိံ)၊ တံ-သည်၊ ဂစ္ဆ - သွားတော့၊ အမှာကံ - ငါတို့အား၊ တဝ- သင်ဒါယကာ၏၊ ဘတ္တေန - ထမင်းဖြင့်၊ အတ္ထော- အလိုသည်၊ နတ္ထိ-မရှိတော့၊ သေ-ဤရွာသည်၊ အမှာကံ- တို့၏၊ နိဗ္ဗဂါမော-အမြဲကျက်စားရာ ဆွမ်းခံရွာတည်း၊ မယံ- တို့သည်၊ ဧတ္ထ- ဤရွာ၌၊ ပိဏ္ဏာယ- ငှါ၊ စရိသာမ-လှည့်လည်ကုန်အံ့၊ ဣတိ ဝတ္ထဗ္ဗော။

ဘန္တေ-တို့၊ စရထ-လှည့်လည်ပါကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တာ-လျှောက်ပြီး၍၊ အာ
 ဂတံ-ပြန်လာသော၊ တံ- ထို ဥပါသကာကို၊ ပုစ္ဆန္တိ၊ (ကိံ)၊ ဘော- အမောင်၊
 ဘိက္ခု-တို့ကို၊ လဒ္ဓါကိံ-ရအပ်ပါကုန်သလော၊ ဣတိ ပုစ္ဆန္တိ၊ တေတေ- ဤ မေး
 ခြင်းဖြင့်၊ ကိံ - အဘယ်အကျိုး ရှိအံ့နည်း၊ ဧတ္ထ- ဤသို့ မေးရာ၌၊ ဝတ္တဗ္ဗံ- ပြောဆို
 ဘွယ်သည်၊ ဗဟု-များ၏၊ (သုနံ၊ ရဟန်း၏ပြောခဲ့ရသောစကားတွေကို ပြောနေ
 ရလျှင် အများကြီးဖြစ်၏၊ မေးမနေကြပါနဲ့၊ တော့-ဟူလို၊) ထေရာ- တို့သည်၊ သွေ-
 နက်ဖန်၌၊ ပိဏ္ဏာယ စရိဿာမ၊ ဣတိ အာဟံသု-ပြောလိုက်ကြကုန်ပြီ၊ ဒါနိ-၌၊
 တုမေ-တို့သည်၊ မာ ပမဇ္ဇိတ္ထ-မမေ့လျော့ကြကုန်လင့်၊ ဣတိ-ဤသို့ပြောပြီ၊ ဒုတိယ
 ဒိဝသေ-၌၊ စေတိယဝတ္တံ-ကို၊ ကတ္တာ-ပြုပြီး၍၊ ဌိတာ-တည်နေကုန်သော၊ ဘိက္ခု-
 တို့ကို၊ သံယတ္ထေရေန-သည်၊ ဝတ္တဗ္ဗာ-ပြောဆိုထိုက်ကုန်၏၊ (ကိံ)၊ အာဂုသော-
 ငါရှင်တို့၊ ဓရဂါမေ - ပဓာနဖြစ်သော ရွာ၌၊ ဝါ- အနီးဖြစ်သော ရွာ၌၊ သံယ
 ဘတ္တံ-သံယဘတ်သည်၊ (အတ္ထိ၊) [ကျောင်းနှင့် အနီးဆုံးဖြစ်၍ ဆွမ်းခံဘို့ရန်
 ပဓာနဖြစ်သော ရွာကို “ ဓရဂါမ ” ဟု ခေါ်သည်၊ ပဓာနစန္ဒိကေ ဓရော၊
 အဘိဓာန်၊] ပန- ထိုသို့ပင် ရှိပါသော်လည်း၊ အပဏ္ဍိတမနုဿော- နားမလည်
 သောလူသည်၊ အာဂမာသိ-ပင့်ဖိတ်ဘို့ရာလာပြီ၊ ဝတ္ထာမ-သွားကြစို့၊ ဓရဂါမေ-
 ၌၊ ဝါ - ၌၊ ပိဏ္ဏာယ- ငှါ၊ စရိဿာမ - လှည့်လည်ချေကြစို့၊ ဣတိ ဝတ္တဗ္ဗာ၊
 ဘိက္ခုဟိ-တို့သည်၊ ထေရဿ-၏၊ ဝစနံ-စကားကို၊ ကာတဗ္ဗံ-ပြုလုပ်ထိုက်၏၊
 ဝါ-လိုက်နာထိုက်၏၊ ဒုဗ္ဗစေဟိ-အပြောခက် အဆိုခက်သူတို့သည်၊ န ဘဝိတဗ္ဗံ-
 မဖြစ်ထိုက်၊ ဝါမဒ္ဓါရေ- ၌၊ အဋ္ဌတွာဝ- မရပ်မူ၍သာလျှင်၊ ပိဏ္ဏာယ-ငှါ၊ စရိ
 တဗ္ဗံ-လှည့်လည်ရာ၏။ [ရပ်နေလျှင် မနေ့က ဒါယကာသည် ရှေးရှုလာ၍ “ဘတ္တံ
 ဝဏှထ” ဟု လျှောက်ဥူးမည်စိုးသောကြောင့် “အဋ္ဌတွာဝ” ဟု ဆိုသည်။]

တေသု-ထို ဥပါသကာတို့သည်၊ ပတ္တာနိ-တို့ကို၊ ဂဟေတွာ- ယူ၍၊ နိသီဒါ
 ပေတွာ-ထိုင်စေပြီး၍၊ ဘောဇနေသု-ကျေးကုန်လသော်၊ ဘုဒ္ဓိတဗ္ဗံ - စားရာ၏၊
 အာသနသာလာယ-ဆွမ်းစားစရပ်၌၊ ဘတ္တံ-ဘတ်ကို၊ ထပေတွာ-ထား၍၊ ရထိ
 ကာသု - ရထားလမ်းမတို့၌၊ အာဟိဏ္ဏန္တာ - လှည့်လည်ကုန်လျက်၊ သစေ
 အာရောစန္ဒိ-အကယ်၍ လျှောက်ကုန်အံ့၊ (ကိံ-နည်း၊) ဘန္တေ- တို့၊ အာသန
 သာလာယ-၌၊ ဘတ္တံ- ထမင်းကို၊ ဝဏှထ - ခံယူလှည့်ကြပါကုန်၊ ဣတိ - သို့၊
 (သစေ ဝဒန္တိ-အံ့၊ ဧဝံသတိ၊ ဘုဒ္ဓိတံ) နဝန္တတိ၊ ပန - သို့မဟုတ်၊ ဘတ္တံ - ကို၊
 အာဒါယ-၍၊ တတ္ထတတ္ထ-ထိုထိုအရပ်သို့၊ ဝတ္တံ-သွား၍၊ ဘတ္တံ-ကို၊ ဝဏှထ-
 ကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ အထဝဒန္တိ-အကယ်၍ လျှောက်ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိဝါ- ဤသို့
 လျှောက်ကုန်သော်၎င်း၊) ပဋိကစ္ဆေဝ-စောစောကပင်၊ ဝိဟာရံ - သို့၊ အဘိဟရိ
 တွာ-ဆောင်ယူ၍၊ ပတိရူပေ-သင့်လျော်သော၊ ဌာနေ-အရပ်၌၊ ထပေတွာ-ထား၍၊
 အာဂတာဂတာနံ-ကြွလာကုန် ကြွလာကုန်သော ရဟန်းတို့အား၊ အထဒေန္တိ-

အကယ်၍ လှူကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိဝါ- ဤသို့ လှူကုန်သော်၎င်း၊) အယံ- ဤဆွမ်းသည်၊ အဘိဟဋ္ဌဘိက္ခာနာမ - ရှေးရှုဆောင်ယူ အပ်သော ဆွမ်းမည်၏၊ (ပဋိဂ္ဂဟေတု-၄၊) ဝဋ္ဋတိ၊ ပန- ဆက်၊ ဘတ္တိသာလာယ-၌၊ ဒါနံ- အလှူကို၊ သဇ္ဇေတွာ- စီစဉ်ပြီး၍၊ တံတံပရိဝေဏံ- ထိုထို ကျောင်းပရိဝေဏံသို့၊ သစေပဟိဏန္တိ- အကယ်၍ စေလွှတ်ကုန်အံ့၊ (ကိံ - အဘယ်သို့ မှာ၍ စေလွှတ်ကုန်သနည်း၊) ဘတ္တိသာလာယ-၌၊ ဘတ္တိ-ထမင်းကို၊ ဂဏှထ၊ ဣတိ-သို့မှာ၍ စေလွှတ်ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ-သော်၊ ပဋိဂ္ဂဟေတု) နဝဋ္ဋတိ။

ပန- ဆက်၊ ယေမနုဿာ- တို့သည်၊ ပိဏ္ဏစာရိကေ-ဆွမ်းခံလှည့်လည်ကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့ကို၊ ဒိသ္မာ-၍၊ အာသနသာလံ-ဆွမ်းစားစရပ်ကို၊ သမ္ပဇ္ဇိတွာ- တံမြက်လှည်း၍၊ တတ္ထ- ထိုစရပ်၌၊ နိသီဒါပေတွာ- ထိုင်စေပြီး၍၊ ဘောဇေန္တိ- စားစေကုန်အံ့၊ ဝါ- ဆွမ်းကျွေးကုန်အံ့၊ တေ - ထို ဒါယကာတို့ကို၊ နပဋိက္ခိပိ တဗ္ဗာ- မပယ်ထိုက်ကုန်၊ ပန-ဆက်၊ ယေ-အကြင် လူတို့သည်၊ (ဒိသ္မာဝဒန္တိ၌ စပ်၊) ဂါမေ-၌၊ ဘိက္ခံ- ဆွမ်းကို၊ အလဘိတွာ-မရမူ၍၊ (မရဘဲ၊) ဂါမတော-မှ၊ နိက္ခမန္တေ - ထွက်လာကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့ကို၊ ဒိသ္မာ- ၍၊ ဘန္တေ - တို့၊ ဘတ္တိ- ထမင်းကို၊ ဂဏှထ-ယူပါကုန်၊ ဣတိ ဝဒန္တိ-လျှောက်ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ တေ- ထိုလူတို့ကို၊ ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗာ-ပယ်ထိုက်ကုန်၏၊ ဝါ-သို့မဟုတ်၊ (မပယ်လျှင်၊) န နိဝတ္တိတဗ္ဗံ- မပြန်နစ်ရာ၊ ဘန္တေ - တို့၊ နိဝတ္တထ, ဘတ္တိ ဂဏှထ၊ ဣတိ သစေ ဝဒန္တိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ နိဝတ္တထာတိ ဝတ္တပဒေ- နိဝတ္တထ ဟု ပြောဆိုအပ်သော ပုဒ်၌၊ ဝါ- ပုဒ်အရာ၊ နိဝတ္တိတံ ဝဋ္ဋတိ၊ ဘန္တေ - တို့၊ နိဝတ္တထ, ယရေ- ၌၊ ဘတ္တိ- ထမင်းကို၊ ကတံ-ပြုအပ်ပါပြီ၊ ဂါမေ ဘတ္တိ ကတံ၊ ဣတိ ဝဒန္တိ၊ ဂေဟေစ-၌၎င်း၊ ဂါမေစ-၌၎င်း၊ ဘတ္တိနာမ- ထမင်းမည်သည်၊ ယဿကဿစိ- အမှတ်မရှိ တစုံ တယောက်၏အတွက်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ ဣတိ - ထို့ကြောင့်၊ နိဝတ္တိတံ ဝဋ္ဋတိ၊ နိဝတ္တထ- ကုန်၊ ဘတ္တိ- ကို၊ ဂဏှထ- ကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ သမ္ပန္နံ - တဆက်ထည်း ဆက်စပ်အပ်သည်ကို၊ ကတွာ, ဝဒန္တိ-လျှောက်ကုန်အံ့၊ နိဝတ္တိတံ နဝဋ္ဋတိ၊ ပေ၊ ဘတ္တိ-ကို၊ ဂဏှထ-ကုန်၊ ဣတိ- သို့၊ ဝတ္ထေပိ-လျှောက်အပ်ရာ၌လည်း၊ ဒေသဝ နယော-တည်း၊ (မအပ်ဟူလို။) ဓဝဘတ္တိ-အမြဲမပြတ် လှူအပ်သောဘတ်ကို၊ နိစ္စဘတ္တန္တိ - ဟူ၍၊ ဝတ္ထေပိ - ၏၊ နိစ္စဘတ္တိ - အမြဲမပြတ် လှူအပ်သောထမင်းကို၊ ဂဏှထ၊ ဣတိ ဝဒန္တိ၊ ဗဟုနဗ္ဗိ-များစွာကုန်သော ရဟန်းတို့၏လည်း၊ ဧကတော ဂဟေတံ ဝဋ္ဋတိ၊ သလာကဘတ္တာဒိသုပိ ဒေသဝနယော၊ သေသံ ၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။ဂဏဘောဇန သိက္ခာပဒံ ဒုတိယံ။ [“ သလာကဘတ္တာဒိသု ”၌ အာဒိ သဒ္ဓါဖြင့် ပါဠိတော်၌ပါသော ပက္ခိကဘတ် စသည်ကိုသာ ယူရ၏၊ သံဃဘတ္တ ဥဒ္ဓေသဘတ္တကိုကား ပါဠိတော်၌ မပါသောကြောင့် မယူနိုင်၊ ထို့ကြောင့် ရှေ့၌ “ သံဃဘတ္တိ ဂဏှထ ” ဟု လျှောက်လျှင် အကပ္ပိယနိမန္တန ဟု ဆိုခဲ့ရသည်။

“အဓိဝါသေတု မေ ဘန္တေ ဘဂဝါ သွာတနာယဘတ္တံ သဒ္ဓိံ ဘိက္ခုသံဃေန”
 ဟု လျှောက်ခြင်းလည်း မဟာသမယဖြစ်သော အခါ၌သာ ကပ္ပိယနိမန္တနဖြစ်
 သည်။ ဤပါဠိတော်၌ အာဇီဝကတယောက်က ထိုကဲ့သို့လျှောက်ရာဝယ် (အလှူ
 ရှင်က အာဇီဝကဖြစ်သောကြောင့်) “သမဏဘတ္တသမယ” ဟု သီးခြား ခွင့်ပြု
 တော်မူရသည်။ မဟာသမယ, သမဏဘတ္တသမယစသည်လည်း မဟုတ်ဘဲ ထိုသို့
 “အဓိဝါသေတု မေ ဘတ္တံ သဒ္ဓိံ ဘိက္ခုသံဃေန” ဟု လျှောက်လျှင် အကပ္ပိယ
 နိမန္တန ဟု မှတ်ပါ။]

ပရမ္ပရဘောဇန သိက္ခာပုဒ်

တတိယသိက္ခာပဒေ- ဌ၊ နခေါ၊ ပေ၊ ကရောန္တိတိ- ကား၊ ယေန နိယာမေန-
 အကြင် အမှတ်အသားဖြင့်၊ ဣမေ မနဿာ - တို့သည်၊ သက္ကစ္စံ - ရိုရိုသေသေ၊
 ဘတ္တံ-ထမင်းကို၊ ကရောန္တိ - ပြုကြကုန်၏၊ တေန (နိယာမေန) - ကြောင့်၊ ဣဒံ
 သာသနံဝါ-သည်၎င်း၊ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခေ-ဘုရား အမှူးရှိသော၊ သံဃေ-သံဃာ၌၊ (မောဂ္ဂ
 လ္လာန်အလို၊) ဝါ-အား၊ (ကစည်းအလို၊) ဣဒံ ဒါနံဝါ-ဤ ပေးလှူခြင်းသည်၎င်း၊
 ဩရကံ-ယုတ်ညံ့သည်၊ နခေါ ဘဝိဿတိ- ကေန ဖြစ်လိမ့်မည်မဟုတ်၊ ပရိတ္တံ-
 နည်းသည်၊ လာမကံ - ယုတ်ညံ့သည်၊ နေဝ ဘဝိဿတိ - ကေန ဖြစ်လိမ့်မည်
 မဟုတ်၊ ဣတိ-သို့၊ ဉာယတိ-သိအပ်၏။

ကိရပတိကောတိ ဣတ္ထ-ဌ၊ ကိရောတိ (တေံ)-ကိရဟူသော ဤအမည်သည်၊
 တဿ ကုလပုတ္တဿ-ထို အမျိုးသား၏၊ နာမံ-တည်း၊ ပန-ကား၊ အာဓိပစ္စဋ္ဌေ
 န-အကြီးအကဲ၏ အဖြစ်ဟူသောအနက်ကြောင့်၊ ကိရပတိကောတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊
 [ကိရောစ-ကိရမည်သူလည်း ဟုတ်၏၊ သော+ ပတိစ-အစိုးရသူလည်း ဟုတ်၏၊
 ဣတိ ကိရပတိ၊ သမာသန္တ ကပစ္စည်းသက်။] သော-ထိုကိရပတိကသည်၊ ဣဿ
 ရော-အစိုးရသည်၊ အဓိပတိ-အကြီးအကဲသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ မာသ၊ ပေ၊ နိယာမေ
 န-လ အမှတ်အသား , ဥတု အမှတ်အသား, နှစ် အမှတ်အသားဖြင့်၊ ဝေတနံ-
 ရိက္ခာကို၊ ဒတ္တာ - ၍၊ ကမ္မကာရကေ - အလုပ်သမားတို့ကို၊ ကမ္မံ - အလုပ်ကို၊
 ကာရေတိကိရ-ပြုစေသတတ်၊ ဗဒရာ ပဋိယတ္တာတိ (ဣဒံ ဝစနံ)-ကို၊ ဥပစာရ

x x x x x x x x x

ယေန၊ ပေ၊ ဉာယတိ။ ။ ယထာကို “ယေန နိယာမေန” ဟု ဖွင့်သည်။ ထို ယေန
 ကြောင့် တေနဟု နိယမ ထည့်ပေးရသည်။ တေနသည် ဉာယတိဖြစ်၍ စပ်ပုဒ်လည်း
 တိုက်ရိုက်မပါသောကြောင့် “ဉာယတိ” ဟု ကြိယာထည့်၍ ဖွင့်သည်။

ဥပစာရ ဝသေန ။ ။ ဆီးသီးသာမက အခြားသော ခဲဘွယ် ဘောဇဉ်များကို
 လည်း စီစဉ်ထားပြီးဖြစ်၏။ သို့သော် ပြောရိုးအတိုင်း ဆီးသီးကိုမှတ်သား၍ ဥပလက္ခဏ
 နည်းအားဖြင့် “ဗဒရာပဋိယတ္တာ” ဟု လျှောက်သည်။ [ဥပစာရဝသေနာတိ ဝေါဟာရ
 ဝသေန၊ ဥပလက္ခဏဝသေန , ပစ္စာနဝသေနဝါတိ အတ္ထော။-ယောဇနာ။]

ဝသေန-လောက ပြောရိုးဆိုစဉ်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝဒတိ-လျှောက်၏၊ ဗဒရမိဿ နာတိ-ကား၊ ဗဒရသာဠဝေန-ဆီးဖျော်ရည်အားဖြင့်၊ (“ပေယျာ-သောက်ဖွယ် တို့သည်၊ ပရိပူရေဿန္တိ-ပြည့်စုံ လုံလောက်ပါကုန်လတံ့ ” ဟု ပါဠိတော်၌စပ်။)

ဥဿူရေန အာဟရိယိတ္တာတိ-ကား၊ အတိဒိဝါ-အလွန်နေမြင့်မှ၊ အာဟရိ ယိတ္ထ-ပို့ဆောင်အပ်ပြီ၊ [ဥဒ္ဓံ+သူရော အသ္မိံ ကာလေတိ ဥဿူရော၊ ကာလတ္ထ၌ နာ ဝိဘတ်သက်၍ “ဥဿူရေန” ဟု ရှိစေ၊ “အထက်ကောင်းကင်ဝယ် နေရှိရာ အခါ၌၊ ဝါ-နေမြင့်မှ” ဟု ပါဠိတော်၌ အနက်ပေးပါ။] မယံ၊ ပေ၊ ဒမ္မိတိ ဣတ္ထ-၌၊ အယံ ဘတ္တဝိကပ္ပနာ နာမ - ဤ ထမင်းကို ဝိကပ္ပနာ ပြုခြင်းမည်သည်၊ ဝါ- ဤ ထမင်းကို လှူခြင်းမည်သည်၊ သမ္မုခါပိ-မျက်မှောက်၌၎င်း၊ ပရမ္မုခါပိ- မျက်ကွယ် ၌၎င်း၊ ဝန္တတိ-အပ်၏၊ သမ္မုခါ- ၌၊ ဒိသ္မာ- မြင်၍၊ (မယံ-တပည့်တော်၏၊ ဘတ္တ ပစ္စာသံ-ထမင်း၌ ဖြစ်သော အာသာကို၊ ဝါ-ထမင်းရအိုရန် မြှော်လင့်ချက်ကို၊) တုယံ-အရှင့်အား၊ ဝိကပ္ပေမိ-ဝိကပ္ပနာပြုပါ၏၊ ဝါ-လှူပါ၏၊ ဣတိ၊ ဝတုာ-လျှော့ ၍၊ (အညံ-အခြားဘတ်ကို၊) ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ- စားကောင်း၏၊ (သမ္မုခါ) အဒိသ္မာ- ၍၊ ဝါ-မမြင်ခြင်းကြောင့်၊ ပဉ္စသု၊ သဟဓမ္မိကေသု - သီတင်းသုံးဘော်တို့တွင်၊ ဣတ္ထန္တာမဿ - ဤ အမည်ရှိသော ရဟန်းအား၊ ဝိကပ္ပေမိ - ဝိကပ္ပနာပြုပါ၏၊ ဝါ-လှူပါ၏၊ ဣတိ ဝတုာ(အညံ ဘတ္တံ)ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ၊ ပန- ဝါဒန္တရကား၊ မဟာ ပစ္စရိယာဒိသု-မဟာပစ္စရိ အစရှိသော အဋ္ဌကထာတို့၌၊ ပရမ္မုခ ဝိကပ္ပနာဝ- ကိုသာ၊ ဝုတ္တာ၊ စ-ဆက်၊ သာအယံ - ထို ဘတ္တဝိကပ္ပနာကို၊ ယသ္မာ - ကြောင့်၊ ဝိနယကမ္မေန-ဖြင့်၊ သင်္ဂဟိတာ-သိမ်းယူအပ်ပြီ၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ ဘဂဝတော- အား၊ ဝိကပ္ပေတုံ နဝန္တတိ၊ ဟိ-မှန်၊ ဘဂဝတိ-သည်၊ ဝန္တကုဋိယံ - ဝန္တကုဋိ ကျောင်းတော်၌၊ နိသိန္ဓေပိ- ထိုင်နေတော်မူသော်၎င်း၊ (ဤစကားဖြင့် သံဃာ၏ ဟတ္ထပါသ်မရောက်ကြောင်းကို ပြသည်။) သံဃမဇ္ဈေ နိသိန္ဓေပိ-၎င်း၊ သံဃေန- သည်၊ ဝဏပ္ပဟောနကေ-ဂိုဏ်းလောက်ကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့ကို၊ ဝဟေတွာ- ၍၊ တံတံကမ္မံ-ထိုထိုကံသည်၊ ဝါ-ကို၊ ကတံ-ပြုအပ်သည်၊ (သမာနံ - ဖြစ်လ သော်၊) သုကတမေဝ-ကောင်းစွာပြုအပ်သည်သာ၊ ဟောတိ-၏၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ကမ္မံ-ကို၊ နေဝကောပေတိ - ဖျက်တော်မမူနိုင်၊ (ဟတ္ထပါသ်အတွင်း မရောက် သော်လည်း မဖျက်-ဟူလို။) န သမ္မာဒေတိ- ပြီးစေတော် မမူနိုင်၊ (ဟတ္ထပါသ် အတွင်းရောက်သော်လည်း မပြီးစေနိုင်၊) ဓမ္မိဿရတ္တာ-တရားကို အစိုးရသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ နကောပေတိ- ဖျက်တော် မမူနိုင်၊ အဝဏပူရကတ္တာ- ဂိုဏ်းကို မပြည့်စေတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ န သမ္မာဒေတိ-ပြီးစေတော် မမူနိုင်။

ဒုတ္တယော၊ ပေ၊ ဘုဉ္ဇတိတိ-ကား၊ ဒုတ္တိဏိ နိမန္တနာနိ- ၂ခု၊ ၃ခုသော ပင့်ဖိတ် ကြောင်း ဘတ်တို့ကို၊ ဧကပတ္တေ- တခုသော သပိတ်၌၊ ပက္ခိပိတွာ- ၍၊ မိဿ တွာ-ရော၍၊ ဧကံ-တခုတည်းကို၊ ကတွာ-၍၊ ဘုဉ္ဇတိ-စားအံ့၊ (အနာပတ္တိ-၌စပ်။)

ဣတိ အတ္ထော၊ ဒုတ္တိဏိကုလာနိ- ၂၂၃း ၃ ၂၃းသော အမျိုးတို့သည်၊ နိမန္တေတွာ-
 အကပ္ပိယနိမန္တနဖြင့် ဖိတ်၍၊ ကေသ္မိံဌာနေ-၌၊ နိသီဒါပေတွာ - ၍၊ ဣတော
 စိတောစ-ဤမှ ဤမှလည်း၊ အာဟရိတွာ-ဆောင်ယူ၍၊ ဘတ္တိ-ကို၊ အာကိရန္တိ-
 လောင်းထည့်ကုန်အံ့၊ သူပဗျဉ္ဇနံ - ဟင်းရည် ဟင်းလျာကို၊ အာကိရန္တိ၊ ကေ
 မိဿကံ-တခုတည်း ရောနှောသည်၊ ဟောတိ-အံ့၊(ဆွမ်းရော ဟင်းပါ တပေါင်း
 တည်း ရောသွားအံ့- ဟူလို။) ဣတ္ထ-ဤစုပေါင်း ထည့်အပ်သော ဘတ်၌၊ (ဘုဉ္ဇ
 န္တဿ- ၏၊) အနာပတ္တိ - အနာပတ်တည်း၊ ဣတိ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ၊ ပန-
 ဆက်၊ မူလနိမန္တနံ-မူလပင့်ဖိတ်ကြောင်းဘတ်သည်၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်၌၊ ဝါ-
 အောက်က၊ ဟောတိ- အံ့၊ ပစ္ဆိမံ ပစ္ဆိမံ- နောက်နောက် ပင့်ဖိတ်ကြောင်း ဘတ်
 သည်၊ ဥပရိ- အထက်၌၊ ဝါ-က၊ (ဟောတိ-အံ့၊) တံ- ထိုဘတ်ကို၊ ဥပရိတော
 ပဋ္ဌာယ ဘုဉ္ဇန္တဿ အာပတ္တိ(ဟောတိ)၊ ပန- ဆက်၊ ဟတ္ထိ-ကို၊ အန္တော- သို့၊
 ပဝေသေတွာ-သွင်း၍၊ ပဌမနိမန္တနတော-ပဌမ ပင့်ဖိတ်ကြောင်းဘတ်မှ၊ ကေမ္ပိ-
 တလုပ်လည်းဖြစ်သော၊ ကဗဠိ-ဆွမ်းလုပ်ကို၊ ဥဒ္ဓရိတွာ-ထုတ်ယူ၍၊ ဘုတ္တကာလ
 တော- စားအပ်ပြီးရာ အခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ- ၍၊ ယထာဝါ တထာဝါ - ဟုတ်ဟုတ်
 ငြားငြားသော အခြင်းအရာအားဖြင့်လည်း၊ (အထက်ပိုင်းကယူ၍ဖြစ်စေ၊ အောက်
 ပိုင်းက ယူ၍ဖြစ်စေ၊ ဟူလို၊) ဘုဉ္ဇန္တဿ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ တတ္ထ - ထို
 အများစုပေါင်း၍ ထည့်အပ်သော ဘတ်၌၊ ဒီရံဝါ- နို့ရည်ကိုသော်၎င်း၊ ရသံ
 ဝါ-အသားရည်ကိုသော်၎င်း၊ သစေ အာကိရန္တိ- အကယ်၍ လောင်းထည့်ကုန်
 အံ့၊ [“သစေဝိ” ဟု ပိပါသည်ကား မကောင်း။] (ဧဝံသတိ- ဤသို့ လောင်းထည့်
 ကုန်လသော်၊) ယေန-ယင်းနို့ ရည်, သို့မဟုတ် အသားရည်သည်၊ အဇ္ဈောတ္တတံ-
 လွှမ်းမိုးအပ်သော၊ ဘတ္တိ-ဘတ်သည်၊ ကေရသံ- တခုတည်းသော အရသာရှိသည်၊
 ဟောတိ - အံ့၊ (အရသာချင်း ရောသွားအံ့ - ဟူလို။) ကောဋီတော- အစွန်မှ၊
 ပဋ္ဌာယ, ဘုဉ္ဇန္တဿ အနာပတ္တိ၊ ဣတိ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ။

ပန-ဝါဒန္တရကား၊ မဟာအဋ္ဌကထာယံ-၌၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ (ကိံ)၊ ဒီရဘတ္တိဝါ-
 နို့ရည်ဖြင့် ရောအပ်သော ဘတ်ကိုသော်၎င်း၊ ရသဘတ္တိဝါ - အသားရည်ဖြင့်
 ရောအပ်သော ဘတ်ကိုသော်၎င်း၊ လဘိတွာ - ရ၍၊ နိသိန္ဓဿ - ထိုင်နေစဉ်၊
 တတ္ထေဝ- ထို ဒီရဘတ္တိ, သို့မဟုတ် ရသဘတ္တိ၌ပင်၊ အညေပိ- အခြားသူတို့သည်
 လည်း၊ ဒီရဘတ္တိဝါ, ရသဘတ္တိဝါ, အာကိရန္တိ- ကုန်အံ့၊ ဒီရံဝါ- ကိုသော်၎င်း၊
 ရသံဝါ - အသားရည်ကို သော်၎င်း၊ ပိဝတော - သောက်သော ရဟန်း၏၊ အနာ
 ပတ္တိ၊ (“ဒီရ, ရသတို့သည် ဘောဇဉ် ၅ ပါးတွင် မပါဝင်သောကြောင့် အနာပတ်
 ဖြစ်သည် ” ဟူလို၊) ဘုဉ္ဇန္တနပန - စားသော ရဟန်းသည်ကား၊ ပဌမံ - စွာ၊
 လဒ္ဓံ-ရအပ်သော၊ မံသခဏ္ဍံဝါ-အသားတုံးကိုသော်၎င်း၊ ဘတ္တိပိဏ္ဍံဝါ-ထမင်းခဲ
 ကိုသော်၎င်း၊ မုခေ-၌၊ ပက္ခိပိတွာ-၍၊ ကောဋီတော၊ ပေ၊ ဝန္တတိ၊ သပ္ပိပါယသေ

ပိ- ထောပတ်ယနာ ထမင်း၌လည်း၊ ဧသေဝနယော၊ ဣတိ ဝုတ္တံ။ [ပယသာ-
 နိ.ရည်ဖြင့်၊ သင်္ခတော- ပြုစီမံအပ်သော အစာတည်း၊ ပါယသော၊ (ထောမနိဓိ
 ပိဂ္ဂဟ၊) သင်္ခတအနက်၌ ဣပစ္စည်းသက်၊ ဣအနုဗန်ကြောင့် ပါ၌ ဝုဒ္ဓိပြု၊ မနော
 ဂဏာဒိဂိုဏ်းဖြစ်၍ သ လာ၊ “ပါယသ” ဟု ပြီး၏၊ ယ၌ ဒီယမရှိစေရ၊ ဤသို့
 “ ပယသာ သင်္ခတော ” ဟူသော ဝါကျအစိုက်တုန်းက နိ. ယနာထမင်း ဟူသော
 အနက်ပိသေသကို ဟောသော်လည်း ပါယသဟု တဒ္ဓိတ်ပြီးသောအခါ သာမည
 ယနာထမင်းကို ဟောသည်၊ ထို့ကြောင့် “ သပ္ပိပါယသ ” ဟု ထောပတ်ယနာ
 ထမင်းလည်း ဖြစ်နိုင်ပြန်သည်။]

မဟာဥပါသကော-ဥပါသကာကြီးသည်၊ [သား မယား ညီ စသူတို့၏ အကြီး
 အကဲဖြစ်သောကြောင့် “မဟာ” ဟု ပိသေသန ပြုသည်။] ဘိက္ခု-ကို၊ နိမန္တေတိ-
 ပင့်ဖိတ်အံ့၊ (အကပ္ပိယ နိမန္တနဖြင့် ပင့်ဖိတ်အံ့၊) ကုလံ-အိမ်သို့၊ ဥပဂတဿ-
 ချဉ်းကပ်လာသော၊ တဿ - ထိုရဟန်း၏၊ (ပတ္တေ - ၌စပ်၊) ဥပါသကောပိ -
 သည်၎င်း၊ တဿ- ထို ဥပါသကာ၏၊ ပုတ္တ၊ ပေ၊ အာဒေယာပိ- သား မယား ညီ
 နှမ အစရှိသူတို့သည်၎င်း၊ အတ္တနော အတ္တနော-မိမိ မိမိ၏၊ ကောဠာသံ-အဖို့ကို၊
 အာဟရိတွာ-ဆောင်ယူ၍၊ ပတ္တေ- ၌၊ ပက္ခိပန္တိ - ထည့်ကုန်အံ့၊ ဥပါသကေန-
 သည်၊ ပဌမံ-စွာ၊ ဒိန္နံ-ပေးလှူအပ်သော ဘတ်ကို၊ အဘုဉ္ဇိတွာ-၍၊ ပစ္ဆာ-နေခံမှ၊
 လဒ္ဓံ - ရအပ်သော ဘတ်ကို၊ ဘုဉ္ဇန္တဿ အာပတ္တိ၊ ဣတိ မဟာအဋ္ဌကထာယံ

x x x x x x x

ယောဇနာ။ ။ “ပါယာသ” ဟု ယာ၌ ဒီယဖြင့် တွေ့ရသောပါဌ်ကိုယူ၍ ပဝါရဏာ
 သိက္ခာပုဒ် ယောဇနာ၌ “ ပါတဗ္ဗဿစ အသိတဗ္ဗဿစ ဒိန္နံ ဗျုပ္ပတ္တိနိမိတ္တာနံ သမ္ပဝ
 တောဝါ ပါယာသောတိဝုစ္စတိ ” ဟု တနည်း ဖွင့်၏၊ ထိုအလို “ပါတဗ္ဗောတိ ပါယော၊
 အသိတဗ္ဗောတိ အာသော၊ ပါယောစ + သော + အာသောစာတိ ပါယာသော -
 သောက်လည်းသောက်နိုင်၊ လက်ဖြင့်ကော်ယူ၍လည်း စားနိုင်သော ထမင်း ” ဟု ပြုရ
 သည်၊ ထိုအကြံကို စဉ်းစားသင့်၏၊ ဘာကြောင့်နည်း၊ ထိုအကြံအတိုင်းဆိုလျှင် နိ.ရည်
 ဟူသော အနက်သည် သဒ္ဓါအတွင်း၌ မပါတော့ရကား “နိ.ဃနာ” ဟု မဖြစ်နိုင်သော
 ကြောင့်၎င်း၊ ဘုရားအလောင်းတော်အား သုဇာတာကပ်လှူအပ်သော နိ.ဃနာဆွမ်း၌
 သောက်၍မဖြစ်၊ ၄၉-လုပ် ဆွမ်းလုပ်ပြု၍ ဘုဉ်းပေးရသော ဃနာဆွမ်းသာ ဖြစ်သော
 ကြောင့်၎င်းတည်း၊ သပ္ပိပါယာသေပီတိ သပ္ပိနာစ , ပါယာသေနစ ကတေ ဘတ္တေပိ ”
 ဟု ယောဇနာ ဖွင့်သည်ကိုလည်း စဉ်းစားပါ၊ “ သပ္ပိနာ + သင်္ခတော ပါယာသော
 သပ္ပိပါယာသော ” ဟုသာ ပြုသင့်သည်။ [ဃန - တခဲနက် ပြစ်နေသော ထမင်းကို
 “ဃနာ” ဟု ဆိုသည်။]

အာပတ္တိတိ၊ ပေ၊ ဝဇ္ဇတိ။ ။ “ဘုဉ္ဇန္တဿ အာပတ္တိ ” နေရာဝယ် စာအုပ်များ၌
 “ဘုဉ္ဇန္တဿ အာပတ္တိ ” ဟု ရှိ၏၊ ထိုပါဌ်သည် “ မဟာအဋ္ဌကထာယံ အာပတ္တိတိ
 ဝစနေန ကုရုန္တိယံ ဝဇ္ဇတိတိ ဝစနံ ပိရုဒ္ဓိပိယ ဒိဿတိ ” ဟူသော သုတ္တန်တို့နှင့်
 မညီ၊ ထို့ကြောင့် အာပတ္တိ ဟုသာ ရှိပါစေ။

ဝုတ္တံ၊ ပန-ဝါဒန္တရကား၊ ကုရုန္တုဋ္ဌကထာယံ-၌၊ ဝဇ္ဇတိ- ဧ၊ ဣတိဝုတ္တံ၊ မဟာ ပစ္စရိယံ - ၌၊ (ဝုတ္တံ - ၌စပ်၊) ပါဠိကော - အသီးအသီး၊ သဗ္ဗေပစ္စန္နိ - ကုန်အံ၊ အတ္တနော အတ္တနော-ဧ၊ ပက္ခဘတ္တတော-ချက်အပ်သောဘတ်မှ၊ အာဟရိတွာ၊ ဒေန္တိ- နအံ၊ တတ္ထ- ထိုသို့ လှူကြရာ၌၊ ပစ္ဆာ- မှ၊ အာဟရိ- ဆောင်ယူအပ်သော ဘတ်ကို၊ ပဌမံ - စွာ၊ ဘုဇ္ဇန္တဿ ပါဏိတ္တိယံ (ဟောတိ)၊ ပန - သို့မဟုတ်၊ သဗ္ဗေသံ- အလုံးစုံသော သား၊ မယား စသူတို့၏၊ ဧကော- တခုတည်းသာလျှင် ဖြစ်သော၊ ပါကော - ချက်ခြင်းသည်၊ ယဒိဟောတိ - အံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပရမ္ပရ ဘောဇနံ- သည်၊ နဟောတိ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ။

မဟာဥပါသကော-သည်၊ နိမန္တေတွာ-၍၊ နိသီဒါပေတိအံ၊ အညော-သော၊ မနုဿော ပတ္တံ၊ ဝဏှာတိ-အံ၊ နဒါတဗ္ဗံ - မပေးရာ၊ ဘန္တေ-ရား၊ ကိ - အဘယ့်ကြောင့်၊ နဒေထ - မပေးပါကုန်သနည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်အံ၊ ဥပါသက- ကာ၊ တယာ- သည်၊ နိမန္တိတာ- ပင့်ဖိတ်အပ်ကုန်သည်၊ အမှန်နု-ဖြစ်ကုန်သည် မဟုတ်လော၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြောရာ၏၊ ဘန္တေ၊ ဟောတု-ရှိပါစေ၊ လဒ္ဓံ လဒ္ဓံ-ရအပ် ရအပ်သောဘတ်ကို၊ ဘုဇ္ဇထ- ကုန်၊ ဣတိ၊ ဝဒတိ-လျှောက်အံ၊ ဘုဉ္ဇိတံ ဝဇ္ဇတိ၊ အညေန-အခြားသော ဥပါသကာသည်၊ အာဟရိတွာ-၍၊ ဘတ္တေ-ကို၊ ဒိန္တေ- သော်၊ အာပုစ္ဆိ တွာပိ-ပန်ပြော၍လည်း၊ (မူလပင့်ဖိတ်သူကို ပန်ပြော၍လည်း)၊ ဘုဉ္ဇိတံ ဝဇ္ဇတိ၊ ဣတိ ကုရုန္တိယံ ဝုတ္တံ၊ အနုမောဒနံ - ကို၊ ကတွာ-၍၊ ဝစ္ဆန္တိ- ကြွသွားသော ရဟန်းကို၊ ဓမ္မံ-ကို၊ သောတုကာမာ- နာလိုကုန်သည်(ဟုတွာ)၊ ဘန္တေ၊ သွေပိ-နက်ဖန်၌လည်း၊ အာဂစ္ဆေ ယျာထ-ကြွတော်မူပါကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံသော ဥပါသကာတို့သည်၊ နိမန္တေန္တိ - ကုန်အံ၊ (အကပ္ပိယ နိမန္တနုဖြင့် ဖိတ်ကုန်အံ၊) ပုနဒိဝသေ အာဂတိံ၊ လဒ္ဓံ လဒ္ဓံ-ရအပ်ရအပ်သော ဘတ်ကို၊ ဘုဉ္ဇိတံ ဝဇ္ဇတိ၊ ကသ္မာ-နည်း၊ သဗ္ဗေဟိ-အလုံးစုံသော ဥပါသကာ တို့သည်၊ နိမန္တိတတ္တာ-ပင့်ဖိတ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

ဧကော-သော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ ပိဏ္ဍာယ-ငှါ၊ စရန္တော-လှည့်လည်စဉ်၊ ဘတ္တံ- ကို၊ လဘတိ - အံ၊ တံ- ထိုရဟန်းကို၊ အညော- သော၊ ဥပါသကော - သည်၊ နိမန္တေတွာ-၍၊ (အကပ္ပိယနိမန္တနုဖြင့် ပင့်ဖိတ်၍၊) ယရေ-၌၊ နိသီဒါပေတိ- ထိုင်စေအံ၊ စ-ထိုသို့ပင် ထိုင်စေပါသော်လည်း၊ ဘတ္တံ-သည်၊ နတာဝ သမ္ပဇ္ဇတိ-

x x x x x x x x

မဟာပစ္စရိယံ။ ။မဟာအဋ္ဌကထာ၏ “အာပတ္တိ” ဟူသော စကားနှင့် ကုရုန္တိ အဋ္ဌကထာဝယ် “ဝဇ္ဇတိ” ဟူသော စကားသည် ဆန့်ကျင်သကဲ့သို့ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် “မဟာ ပစ္စရိယံ သဗ္ဗေ” စသည်ဖြင့် မဆန့်ကျင်အောင် ညှိ၍ပြသည်၊ မှန်၏။ - မဟာ ပစ္စရိယံ ပါဏိတ္တိယံဟူသောစကားသည် မဟာအဋ္ဌကထာ၏ အာပတ္တိဟူသောစကားနှင့် သဘောတူ၏။ “ယဒိပန၊ ပေ၊ နဟောတိ” ဟူသော စကားသည် ကုရုန္တိ အဋ္ဌကထာ၏ “ဝဇ္ဇတိ” ဟူသော စကားနှင့် သဘောတူ၏။

မပြီးစီးသေးအံ့၊ သောဘိက္ခု - သည်၊ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ၊ လဒ္ဓဘတ္တံ - ရအပ်ပြီး သောဘတ်ကို၊ သစေ ဘုဇ္ဇတိ - အံ့၊ (ဝေံသတိ)၊ အာပတ္တိ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ (ဘတ္တံ)အဘုတွာ- မစားမူ၍၊ နိဿိန္ဒေ-ထိုင်နေလသော်၊ ဘန္တေ၊ ကိံ - ကြောင့်၊ နဘုဇ္ဇသိ-သနည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ-လျှော့အပ်သော်၊ တယာ-သည်၊ နိမန္တိတတ္တာ-ပင့်ဖိတ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (နဘုဇ္ဇာမိ-မစား၊) ဣတိ၊ ဝတ္တာ-၍၊ ဘန္တေ၊ လဒ္ဓံလဒ္ဓံ-ရအပ်ရအပ်ပြီးသောဘတ်ကို၊ ဘုဇ္ဇလ-ဘုဇ္ဇာပေးပါကုန်၊ ဣတိ ဝုတ္တေ-လျှောက်အပ်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဘုဇ္ဇတိ-စားအံ့၊ ဝဇ္ဇတိ။

သကလေန ဝါမေနာတိ-ကား၊ သကလေန- သော၊ ဝါမေန-သည်၊ ကေတော၊ ဟုတွာ၊ နိမန္တိတယေဝ-ပင့်ဖိတ်အပ်သည် ဖြစ်၍သာလျှင်၊ [အကပ္ပိယ နိမန္တနဖြင့် ပင့်ဖိတ်အပ်သည်-ဟူလို၊) ယတ္ထကတ္တစိ-အမှတ်မရှိ တစုံတခုသော အိမ်၌၊ ဘုဇ္ဇတော- စားသောရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ၊ ပူဂေဝိ - အသင်း၌လည်း၊ ဧသေဝနယော၊ နိမန္တိယမာနော၊ ပေ၊ ဘဏတိတိ- ကား၊ ဘတ္တံ - ဘတ်ကို၊ ဝဏ္ဏ - ခံယူပါလော၊ ဣတိ- သို့၊ နိမန္တိယမာနော - ပင့်ဖိတ်အပ်သော်၊ ဝါ- ပင့်ဖိတ်အပ်တုန်းက၊ မယံ- အား၊ တဝ- ၏၊ ဘတ္တေန - ဘတ်ဖြင့်၊ န အတ္ထော- အလိုမရှိ၊ ဘိက္ခံ-ဆွမ်းကို၊ ဝဏ္ဏိယာမိ-ယူလာအံ့၊ ဣတိ၊ ဝဒတိ-ပြောအံ့၊ (အနာပတ္တိ၌စပ်)၊ ပန- ဆက်၊ ဣတ္ထ- ဤ နိမန္တိယမာနော ဘိက္ခံ ဝဏ္ဏိယာမိဟူသော ပါဠိ၌၊ မဟာပဒုမတ္ထေရော အာဟ၊ (ကိံ)၊ ဧဝံ-ဤသို့ ဘိက္ခံ ဝဏ္ဏိယာမိဟူ၍၊ ဝဒန္တော-ပြောသောရဟန်းသည်၊ ဣမသ္မိံ သိက္ခာပဒေ-၌၊ အနိမန္တနံ- နိမန္တန ဘတ်မဟုတ်သည်ကို၊ ကာတံ-ငှါ၊ သက္ကောတိ-စွမ်းနိုင်၏၊ ပန-ထိုသို့ပင်စွမ်းနိုင် ပါသော်လည်း၊ ဘုဇ္ဇနတ္ထာယ - စားခြင်းအကျိုးငှါ၊ ဩကာသော - အခွင့်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ကတော - သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ ဝဏ္ဏဘောဇနတော- ဝဏ္ဏဘောဇနအာပတ်မှ၊ နေဝမုစ္စတိ- မလွတ်၊ စာရိတ္တတော - စာရိတ္တအာပတ်မှ၊ န မုစ္စတိ၊ ဣတိ အာဟ၊ မဟာသုမတ္ထေရော အာဟ၊ (ကိံ)၊ ယဒဂ္ဂေန - အကြင် အဘို့အစုဖြင့်၊ အနိမန္တနံ- အကပ္ပိယနိမန္တန မဟုတ်သည်ကို၊ ကာတံ သက္ကောတိ၊ တဒဂ္ဂေန-ထိုအဘို့အစုဖြင့်၊ ဝဏ္ဏဘောဇနံ-သည်၊ နေဝ ဟောတိ၊ စာရိတ္တံ- စာရိတ္တအာပတ်သည်၊ နဟောတိ၊ ဣတိ အာဟ၊ သေသံ၊ ပေ၊ ဝစိကမ္မံ - တည်း၊ [ပြုသင့်သောဝိကပ္ပနာ မပြုခြင်းကို “ဝစိကံ” ဟုဆိုသတတ်။]ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။.... ပရမ္မရဘောဇနသိက္ခာပဒံ တတိယံ။

x x x x x x x x

သစေ သောဘိက္ခု၊ပေ၊အာပတ္တိ။ ။မိမိဘာသာဆွမ်းခံ၍ ရအပ်ပြီးသော ပဌမ ဆွမ်းပင် ဖြစ်သော်လည်း ထို ဆွမ်းသည် အကပ္ပိယနိမန္တနကြောင့် ရအပ်သော ဆွမ်း မဟုတ်၊ ယခုအခါ အကပ္ပိယနိမန္တနဘတ်ရှိနေသောကြောင့် ထိုဆွမ်းခံ၍ရအပ်ပြီးသော ဆွမ်းကိုပင် မစားကောင်းတော့။

ကာဏမာတာသိက္ခာပုဒ်

စတုတ္ထသိက္ခာပဒေ- ဌ။ ကာဏမာတာတိ- ကား၊ ကာဏာယ- ကာဏာ၏၊ မာတာ-အမိသည်။ (“သဒ္ဓါပသန္နာ ဟောတိ” ဟု ပါဠိတော်၌စပ်။) [“ကာဏာ စ+သာ+မာတာစာတိ” ဟု ကမ္မဓာရေ ပြုမည်စိုး၍ “ကာဏာယ+မာတာ” ဟု တပျူရိသ်ဖွင့်သည်။] ကိရ - ချဲ့၊ အဿာ- ထို ကာဏမာတာ၏၊ သာဓိတာ- ထို သမီးသည်၊ အဘိရူပါ - လွန်ကဲသော အဆင်းရှိသည်၊ ဝါ - အလွန် အဆင်း လှသည်၊ အဟောသိ၊ ယေယေ - အကြင်အကြင် ယောက်ျားတို့သည်၊ တံ - ထို ကာဏာကို၊ ပဿန္တိ- မြင်ကြကုန်၏၊ တေတေ- ထိုထိုယောက်ျားတို့သည်၊ ရာဂေ န- ရာဂကြောင့်၊ ကာဏာ- ကာဏ်းကုန်သည်၊ ဟောန္တိ- ကုန်၏၊ ရာဂန္ဓာ- ရာဂကြောင့်အကာဏ်းတို့သည်၊ ဟောန္တိ- ဖြစ်ကြရကုန်၏၊ ဣတိအတ္ထော၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ ပရေသံ - တပါးသော ယောက်ျားတို့၏၊ ကာဏဘာဝ ကရဏတော- ကာဏ်းကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြုတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ကာဏာတိ - ဟူ၍၊ ဝိဿုတာ- ထင်ရှားသည်၊ အဟောသိ။ [“ကာဏဘာဝကရဏ” ဟုလို လျက် ဘာဝကရဏပုဒ်တို့ကို ချေ၍ “ကာဏာ” ဟု ဖြစ်သည်၊ ယောဇနာ၌ “ကဏန္တိ နိမိလန္တိ ရာဂေန ပုရိသာ တောယာတိကာဏာ” ဟု ကြံလေသည်။] တဿာ-ထို ကာဏာ၏၊ ဝါ-နှင့်၊ ဝသေန-စပ်သဖြင့်၊ အဿာ-ထို ကာဏာ၏၊ မာတာပိ - သည်လည်း၊ ကာဏမာတာတိ - ဟူ၍၊ ပါကဋာ - ထင်ရှားသည်၊ ဇာတာ-ဖြစ်ပြီ၊ အာဂတန္တိ-ကား၊ အာဂမနံ-လာခြင်းကို၊ (“ဣစ္ဆာမိ”၌စပ်။) ကိသ္ဗိံ ဝိယာတိ-ကား၊ ကိဒိသံဝိယ-အဘယ်သို့ ရှုအပ်သကဲ့သို့၊ ဝါ-ဘာတာတာ ကဲ့သို့၊ လဇ္ဇနကံဝိယ- ရှက်ဖွယ်ကဲ့သို့၊ ဟောတိ- ၏။ [ကိသ္ဗိံ ဝိယသည် ကိဒိသံ အနက်ဟော နိပါတ်ပုဒ်။] ဣတိအယံ - ဤ လဇ္ဇနကံဝိယကား၊ အဓိပ္ပာယ်ော- ကာဏမာတာ၏ အလိုတည်း၊ ရိတ္တဟတ္ထံဂန္တန္တိ-ကား၊ အသ္ဗိံ ဝမနေ-ဤ သွား ခြင်း၌၊ ရိတ္တာ-အချည်းနှီးကုန်သော၊ ဟတ္တာ(သန္တိ)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တဒိဒံ-ထို သွားခြင်းသည်၊ ရိတ္တဟတ္ထံ-မည်၏၊ ရိတ္တဟတ္ထံ-အချည်းနှီးလက်ရှိသော၊ တံဂမနံ- ကို၊ ဝန္တံ-ငှါ၊ လဇ္ဇနကံဝိယ ဟောတိ၊ ဣတိဝုတ္တံ ဟောတိ။ [တံဂမနံနှင့် ဝန္တံ သည် သွားခြင်း ကြိယာချည်း ရေးသော်လည်း အဘေဒဘေဒုပစာရအားဖြင့် ၂ ခု ခွဲ၍ ဆိုထားသည်၊ စာအုပ်တချို့၌ “ရိတ္တဟတ္ထဂမန” ဟု သမာသ်ရှိ၏။]

ပရိက္ခယံ အဂမာသိတိ-ကား၊ ဥပါသိကာ-ဥပါသိကာမသည်၊ အရိယသාරိ ကာ - အရိယာဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၏ သာဝိကာမတည်း၊ သာ - ထို ဥပါသိကာမသည်၊ ဘိက္ခု-ကို၊ ဒိသ္မာ-၍၊ သန္တိ - ထင်ရှားသောဝတ္ထုကို၊ အဒါ တံ-မပေးဘဲနေခြင်းငှါ၊ န သက္ကောတိ-မစွမ်းနိုင်၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ယာဝ-အကြင် မျှလောက်၊ သပ္ပံ- အလုံးစုံသောမို့သည်၊ ပရိက္ခယံ - ကုန်ခြင်းသို့၊ အဂမာသိ-ပြီ၊ တာဝ - ထို ကုန်သည့်တိုင်အောင်၊ ဒါပေသိ - လှူစေပြီ၊ ဓမ္မိယာကထာယာတိ

တ္ထေ- ဌ၊ ကာဏာပိ - သည်လည်း၊ မာတု - ၏၊ အတ္ထာယ- ငှါ၊ ဒေသိယမာနံ-
 ဟောတော်မူအပ်သော၊ ဓမ္မံ-ကို၊ သုဏန္တိ - နာစဉ်၊ ဒေသနာ ပရိယောသာနေ-
 ဌ၊ သောတာပန္နာ- သည်၊ အဟောသိ-ပြီ၊ ဥဋ္ဌာယာသနာပက္ကမိတိ-ကား၊ အာ
 သနတော - မှ၊ ဥဋ္ဌဟိတွာ- ၍၊ ဂတော - ကြွတော်မူပြီ၊ သောပိပုရိသော - ထို
 ကာဏာ၏ ယောက်ျားသည်လည်း၊ သတ္တာ - သည်၊ ကာဏမာတာယ - ၏၊
 နိဝေသနံ-အိမ်သို့၊ အဂမာသိကိရ-ကြွတော်မူသတဲ့၊ ဣတိ, သုတွာ-၍၊ ကာဏံ-
 ကို၊ အာနေတွာ-ပြန်ခေါ်၍၊ ပကတိဋ္ဌာနေယေဝ-ပကတိမယားကြီး အရာ၌ပင်၊
 ထပေသိ-ပြီ၊ ပန - ဆက်၊ ဣမသိံ ဝတ္ထုသိံ - ဤ ပူပဝတ္ထုသည်၊ ဥပ္ပန္နမတ္ထေ-
 ဖြစ်ပြီးကာမျှ ဖြစ်လသော်၊ သိက္ခာပဒေ - ကို၊ အပညတ္တေယေဝ - သေးမီပင်၊
 ပါထေယျဝတ္ထု-ပါထေယျဝတ္ထုသည်၊ ဥဒပါဒိ- ထင်ရှားဖြစ်ပြီ၊ တသ္မာ, အနန္တရ
 မေဝ - ပူပဝတ္ထု၏ အခြားမဲ့၌ပင်၊ ဧတံ - ဤ ပါထေယျဝတ္ထုကို၊ ဒသေတံ-
 ငှါ၊ တေနခေါပန သမယေနာတိ အာဒိ - အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ (သင်္ဂီတိ
 ကာရေဟိ) ဝုတ္တံ၊ စ-ဆက်၊ သောပိ ဥပါသကော-သည်လည်း၊ [ပိဖြင့် ကာဏ
 မာတာကိုပေါင်း။] အရိယသာဝကတ္တာ-ကြောင့်၊ သဗ္ဗမေဝ-အလုံးစုံသောသတ္တု
 ကိုပင်၊ ဒါပေသိ-လှူစေပြီ၊ တေနဝုတ္တံ ပရိက္ခယံ အဂမာသိတိ။

ယံကိဉ္စိ ပဟေဏကတ္တာယတိ - ကား၊ ပဏ္ဏာကာရတ္တာယ - လက်ဆောင်
 အကျိုးငှါ၊ ပဋိယတ္တံ-စီရင်အပ်သော၊ ယံကိဉ္စိ-အမှတ်မရှိ တစုံတခုသော၊ အတိ
 ရသက၊ပေ၊ကာဒိ - အတိရသကမို့, လဒ္ဓါးမို့, မုံကြွက်ကျစ် အစရှိသော၊ သဗ္ဗံ-
 အလုံးစုံသောမို့သည်၊ ဣမ- ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ ပူပေါေတွဝ - ပူပဟူ၍သာ၊ သင်္ချံ
 ဂစ္ဆတိ၊ [အတိရသကကို မည်သည့်မို့ဟု ဖော်ပြကြ၊ “ပူပ” ပုဒ်ပြီးပုံကို ကင်္ခါ
 ဘာသာဒီကာ၌ ရှုပါ။] ယံကိဉ္စိ ပါထေယျတ္တာယာတိ- ကား၊ မဂ္ဂံ-ကို၊ ဂစ္ဆန္တာ
 နံ - သွားကုန်သူတို့၏၊ အန္တရာ မဂ္ဂတ္တာယ - ခရီးအကြား၌ အကျိုးငှါ၊ (ခရီး
 အကြား၌ စားဘို့ရာ)၊ ပဋိယတ္တံ-သော၊ ယံကိဉ္စိ-သော၊ ဗဒ္ဒသတ္တု အဗဒ္ဒသတ္တု
 တိလတဏှုလာဒိ - ဖွဲ့ဆုပ်အပ်သော မုံခဲ, မဖွဲ့ဆုပ်အပ်သော မုံမှုန့် , နှမ်း , ဆန်
 အစရှိသော၊ သဗ္ဗံ - အလုံးစုံသည်၊ ဣမ- ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ မန္တောတွဝ သင်္ချံ
 ဂစ္ဆတိ၊ [ဗဒ္ဒသတ္တု စသည်တို့၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ကင်္ခါဘာသာဒီကာ၌ ရှုပါ။]
 တဒတာ စေ ဥတ္တရိန္တိ-ကား၊ တတိယံ-၃ လုံးမြောက်ဖြစ်သော၊ ပတ္တံ-ကို၊ ထူပီ
 ကတံ-ထူပကဲ့သို့ ပြုအပ်သည်မည်လောက်အောင်၊ ဝါ-မိုမောက်အောင်၊ သစေပိ
 ဂဏှာတိ - အံ၊ (ဝေံသတိ)၊ ပူပဂဏာနာယ - မုံတို့၏ အရေအတွက်အားဖြင့်၊
 (အပေါ်၌မေံနေသော မုံတို့၏အရေအတွက်အားဖြင့်)ပါစိတ္တိယံ(ဟောတိ)၊
 ဒုတ္တိပတ္တပူရေ ပဋိဂ္ဂဟေတွာတိ - ကား၊ မုခဝနိယာ - နားခမ်းရစ်၏၊ ဟေဋ္ဌိမ
 လေခါယ-အောက်အနားရစ်နှင့်၊ သမပူရေ-အညီအမျှ ပြည့်ကုန်သော၊ ပတ္တေ-
 တို့ကို၊ ဂဟေတွာ-ခံယူပြီး၍၊ [နိဟရိတွာ သံဝိဘဇိတဗ္ဗံ စပ်။]

အမုတြ မယာ ဒုတ္တိပတ္တပူရာဘိတ္တေ-၌၊ ဒွေ-၂ သပိတ်ပြည့် မှုံတို့ကို၊ သစေ
 ဂဟိတာ - အကယ်၍ ခံယူအပ်ကုန်ပြီးဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ အတြ- ထိုအိမ်၌၊
 မယာ-သည်၊ ဒွေ ပတ္တပူရာ- ၂ သပိတ်ပြည့် မှုံတို့ကို၊ ပဋိဂ္ဂဟိတာ-ခံယူအပ်ကုန်ပြီး
 တွံ-အရှင်ဘုရားသည်၊ ဧကံ-တသပိတ်ပြည့်မှုံကို၊ ဂဏှေယျာသိ- ခံယူပါတော့၊
 ဣတိ- သို့၊ ဝတ္တဗ္ဗံ - လျှောက်ရ၏၊ တေနာပိ - ထို ဒုတိယရဟန်းသည်လည်း၊
 အညံ- အခြား တတိယရဟန်းကို၊ ပဿိတွာ- မြင်၍၊ ပဌမံ-စွာ၊ အာဂတေန-
 လာသောရဟန်းသည်၊ ဒွေ ပတ္တပူရာ-တို့ကို၊ ဂဟိတာ-ခံယူအပ်ကုန်ပြီး၊ မယာ-
 သည်၊ ဧကော- တသပိတ်ပြည့် မှုံကို၊ (ဂဟိတော)၊ တွံ- သည်၊ မာဂဏှိ-မခံယူ
 ပါလင့်တော့၊ ဣတိ ဝတ္တဗ္ဗံ၊ ယေန-အကြင်ရဟန်းသည်၊ ပဌမံ၊ ဧကော-တသပိတ်
 ပြည့် မှုံကို၊ ဂဟိတော - ခံယူအပ်ပြီး၊ တဿာပိ - ထိုရဟန်း၏လည်း၊ ပရမ္မရာ
 ရောစနေ-အဆင့်ဆင့် ပြောခြင်း၌၊ ဒေဝဝနယော၊ ပန- ဆက်၊ ယေန- အကြင်
 ရဟန်းသည်၊ သယမေဝ- မိမိချည်းပင်၊ တယော- ၃ သပိတ်ပြည့်မှုံတို့ကို၊ ဂဟိ
 တာ-န်ပြီး၊ တေန-ထိုရဟန်းသည်၊ အညံ-အခြားရဟန်းကို၊ ဒိသွာ-၍၊ ဧတ္ထ-ထို
 အိမ်၌၊ မာခေါပဋိဂ္ဂဏှိ-မခံယူလင့်တော့၊ ဣစ္စေဝ-ဤသို့သာ၊ ဝတ္တဗ္ဗံ-ပြောရ၏၊
 ပဋိက္ကမနံ နိဟရိတွာတိ - ကား၊ အာသနသာလံ-သို့၊ ဟရိတွာ-ဆောင်ယူ၍။

စ-ဆက်၊ အာသနသာလံ-သို့၊ ဂစ္ဆန္တေန-သွားသော ရဟန်းသည်၊ ဆန္ဒိတ
 သာလာ-ရဟန်းအများတို့ စွန့်ပစ်အပ်သော စရပ်သို့၊ နဂန္တဗ္ဗာ-မသွားထိုက်၊
 [ခွဲ၍ ပေးရမည်စိုးသောကြောင့် ရဟန်းအများစွန့်ပစ်အပ်သော စရပ်သို့ မသွား
 ထိုက်-ဟူလို။] ယတ္ထ - အကြင် စရပ်၌၊ မဟာ-များစွာသော၊ ဘိက္ခုသံဃော-
 သည်၊ နိသီဒတိ-ထိုင်၏၊ တတ္ထ-ထိုစရပ်သို့၊ ဂန္တဗ္ဗံ-သွားရ၏၊ ပန-ဝါဒန္တရ
 ကား၊ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ၊ (ကိံ)၊ လဒ္ဓဋ္ဌာနတော-ရအပ်ရာအရပ်မှာ၊ အာသန္ဓာ-
 အနီးဆုံးဖြစ်သော၊ ယာ အာသနသာလာ (အတ္ထိ)၊ တတ္ထ-ထိုအနီးဆုံးစရပ်သို့၊
 ဂန္တဗ္ဗံ- သွားရ၏၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ သန္ဓိဋ္ဌာနံ-သန္ဓိဋ္ဌရဟန်းတို့အား၊ ဒဿာမိ-
 ပေးအံ့၊ ဣတိဝါ - ဤသို့ ကြံ၍ သော်၎င်း၊ သမ္ဘတ္တာနံ-သမ္ဘတ္တရဟန်းတို့အား၊
 ဒဿာမိ၊ ဣတိဝါ - သော်၎င်း၊ ဧကနိကာယိကာနံ - တူသော နိကာယ်ဆောင်
 ရဟန်းတို့အား၊ ဒဿာမိ၊ ဣတိဝါ - သော်၎င်း၊ အညတ္ထ - အနီးဆုံးမှ အခြား
 စရပ်သို့၊ ဂန္တံ-၄၊ (သွားခွင့်ကို) နလဗ္ဗတိ- မရအပ်၊ ပန- ဆက်၊ အဿ-
 ထိုရဟန်း၏၊ နိပဒ္ဓနိသီဒနဋ္ဌာနံ-အမြဲထိုင်၍ စားရာစရပ်သည်၊ သစေ ဟောတိ-
 အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဒုရမ္ဗိ- ဝေးသော အရပ်သို့လည်း၊ ဂန္တံ ဝန္တတိ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ။

x x x x x x x x x

ပဋိက္ကမနံ။ ။ပတိက္ကမန္တိ ဧတ္တာတိ ပဋိက္ကမနံ-ရှေးရှု ကပ်ဝင်ရာဖြစ်သော ဆွမ်းစား
 စရပ်၊ ထို့ကြောင့် “အာသနသာလံ” ဟု ဖွင့်သည်၊ ယောဇနာ၌ကား “ပဋိက္ကမန္တိ
 ဘုဠိတွာ ဧတ္တာတိ ပဋိက္ကမနံ” ဟု ဝိပြုဟ်ပြုသည်၊ “ပဋိက္ကမန္တိ - ဖဲသွားကြကုန်၏” ဟု
 ပေးစေလိုဟန်တူ၏၊ ဖဲသွားခြင်းအနက်ယူလျှင် အပါဒါန်ရှိရမည်ဖြစ်၍ စဉ်းစားပါ။

သံဝိဘဇိတဗြဟ္မာ- ကား၊ တယော- ၃ ခု ကုန်သော၊ ပတ္တပူရာ-သပိတ်ပြည့် မှု
 တို့ကို၊ သဗ္ဗေဂဟိတာ-အကယ်၍ ခံယူအပ်ကုန်ပြီး ဖြစ်အံ့၊ (ဝေဝိသိတိ၊) ကေ-
 တသပိတ်ပြည့် မှုကို၊ အတ္တနော-မိမိဘို့၊ ထပေတွာ-ချန်ထား၍၊ ဒွေ- ၂ သပိတ်
 ပြည့် မှုတို့ကို၊ ဘိက္ခုသံဃဿ-အား၊ ဒါတဗ္ဗာ-ကုန်၏၊ပေ၊ပန- ဗျတိရိက်ကား၊
 ယထာမိတ္တံ- အကြင်အကြင် မိတ်ဆွေအား၊ ဒါတုံ-၄၊ ဝါ-ပေးခွင့်ကို၊ နလဗ္ဗတိ-
 အပ်၊ ယေန- အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဧကော - တသပိတ်ပြည့် မှုကို၊ ဂဟိတော၊
 တေန-သည်၊ ကိဉ္စိ- တစုံတခုသော မှုကို၊ အကာမာ - မပေးလိုဘဲ၊ နဒါတဗ္ဗံ-
 မပေးရာ၊ ဝါ-ပေးဘွယ်မလို၊ ယထာရူစိ- အလိုအတိုင်း၊ ကာတဗ္ဗံ - ပြုနိုင်၏၊
 ဂမနေ ပဋိပ္ပဿဒွေတိ-ကား၊ အန္တရာမဂ္ဂေ-၌၊ ဥပဒ္ဒဝံ-ဘေးရန်ကို၊ ဒိသ္မာဝါ-၍
 သော်၎င်း၊ ဝါ-မြင်ခြင်းကြောင့်သော်၎င်း၊ အနတ္ထိကာတာယ- သွားခြင်းငှါ အလို
 မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်သော်၎င်း၊ ဝါ-မသွားလိုသည်၏အဖြစ်ကြောင့်သော်၎င်း၊
 မယံ- တို့သည်၊ ဣဒါနိ-၌၊ န ပေသိဿာမ - မပို့ ကုန်တော့အံ့၊ (ပဟေဏက
 အတွက် ရည်ရွယ်သည်၊) န ဂမိဿာမ-မသွားတော့ကုန်အံ့၊ (ပါထေယျအတွက်
 ရည်ရွယ်သည်၊) ဣတိဝေ- သို့၊ ဂမနေ - သွားကြောင်းစိတ်သည်၊ ပဋိပ္ပဿဒွေ-
 ငြိမ်းအေးလသော်၊ ဥပန္နိန္ဒေ-ပြတ်စဲလသော်၊ [ဒေန္တိ၌ စပ်။] ဉာတကာနံ ပဝါရိ
 တာနန္တိ-ကား၊ ဧတေသံ-ဤ ဉာတိပဝါရိတ တို့သည်၊ ဗဟုမ္ဘိ- ၂ သပိတ်ပြည့်
 ၃ သပိတ်ပြည့်ထက် များစွာလည်း၊ ဒေန္တာနံ- ပေးလှူကုန်စဉ်၊ ပဋိဂ္ဂဏန္တဿ-
 ခံယူသော ရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ၊ ပန - ဝါဒန္တရကား၊ အဋ္ဌကထာသု - တို့၌၊
 တေသမ္ဘိ-ထိုဉာတိပဝါရိတတို့၏လည်း၊ ပါထေယျ ပဟေဏကတ္တာယ-လမ်းစာ
 ရိက္ခာအကျိုး လက်ဆောင်အကျိုးငှါ၊ ပဋိယတ္တတော-စီရင်အပ်သောမှီခဲဘွယ်မှ၊
 ပမာဏမေဝ- ၂ သပိတ်ပြည့်၊ ၃ သပိတ်ပြည့် ပမာဏသည်သာ၊ ဝဇ္ဇတိ-အပ်၏၊
 ဣတိ ဝုတ္တံ၊ သေသံ၊ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ....ကာဏမာတာသိက္ခာပဒံ စတုတ္ထံ။

ပဌမပဝါရဏာ သိက္ခာပုဒ်

ပဌမသိက္ခာပဒေ- ၌၊ ဘိက္ခု၊ ဘုတ္တာဝိ ပဝါရိတာတိ - ကား၊ မြာဟ္မဏေန-
 သည်၊ ဘန္တေ-တို့၊ ယာဝ- လောက်၊ (ဂဏှိတုံ- ၄၊) ဣတ္ထထ- အလိုရှိကုန်၏၊
 တာဝ- ထို အလိုရှိသလောက်၊ ဂဏှထ-ခံယူပါကုန်၊ ဣတိ ဝေ-သို့၊ ယာဝဒတ္ထ

x x x x x x x

မြာဟ္မဏေန၊ပေ၊ပဝါရိတာ။ ။ပဝါရဏာ ၄ မျိုး ရှိသည်တွင် ဤနေရာ၌ ယာဝ
 ဒတ္ထပဝါရဏာနှင့် ပဋိက္ခေပပဝါရဏာကို ရထိုက်၏ဟု သိစေလိုသောကြောင့် “မြာဟ္မ
 ဏေန၊ပေ၊ပဝါရိတာ” ဟု မိန့်သည်၊ပဝါရဏာ ၄ မျိုးကား ဝသံဝုဋ္ဌ ပဝါရဏာ၊ ပစ္စယ
 ပဝါရဏာ၊ ပဋိက္ခေပပဝါရဏာ၊ ယာဝဒတ္ထပဝါရဏာတည်း။ [“ဝသံဝုဋ္ဌ”ဟုလည်း
 ရေးကြ၏။]

ပဝါရဏာယ- ယာဝဒတ္ထပဝါရဏာဖြင့်၎င်း၊ ဝါ- အလိုရှိတိုင်း ဖိတ်မန်ခြင်းဖြင့်
၎င်း၊ သယံ- ရဟန်းဟူသော မိမိတို့ကိုယ်တိုင်၊ အာဂုသော - ဒါယကာ၊ အလံ-
တော်ပြီ၊ ထောက် ထောက် - နည်းနည်း နည်းနည်းကို၊ ဒေဟိ - ပေးလော့၊ ဣတိ
ဧဝံ-သို့၊ ပဋိက္ခေပ ပဝါရဏာယစ- ပဋိက္ခေပပဝါရဏာဖြင့်၎င်း၊ ဝါ - ပယ်မြစ်
ခြင်းဟူသော ပဝါရဏာဖြင့်၎င်း၊ ပဝါရိတာ- အပြားအားဖြင့် အလိုရှိစေအပ်

x x x x x x x x

ဝဿံဂုဋ္ဌ ပဝါရဏာ။ ။ “အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဝဿံ ဂုတ္တာနံ ဘိဟိ ဌာနေဟိ
ပဝါရေတုံ” ဟု လာသော ပဝါရဏာသည် ဝဿံဂုတ္ထ ပဝါရဏာမည်၏။ ဝါကျွတ်
ကုန်သော ရဟန်းတို့၏ (အပြစ်ရှိလျှင် ပြောဆိုဘို့ရန်) အချင်းချင်း ဖိတ်မန်ကြခြင်း၊
ပကာရေဟိ ဒိဋ္ဌာဒိဟိ ဝါရေတိ , သံဃာဒိကေ ဘဇာပေတိ, ဘတ္တေ ကရေတိ တော
ယာတိ ပဝါရဏာ၊ တောယ-အပြစ်ရှိလျှင် ပြောဆိုရန် မိမိကိုယ်ကို အပ်နှံခြင်း ပြောဆို
ဘို့ရန် ခွင့်ပေးခြင်းဖြင့်၊ ဒိဋ္ဌာဒိဟိ- မြင်ခြင်း အစရှိကုန်သော၊ ပကာရေဟိ - အပြား
တို့ဖြင့်၊ ဝါရေတိ သံဃာဒိကေ ဘဇာပေတိ-သံဃာအစရှိသည်တို့သို့ မိမိကို ဆည်းကပ်
စေတတ်၏၊ ဘတ္တေ ကရေတိ- ဆည်းကပ်အပ်သည်တို့ကို ပြုတတ်၏၊ ဣတိ , ပဝါ
ရဏာ-မည်၏။ ဝရဓာတ်၏ အနက်များစွာတို့တွင် ဤနေရာ၌ ဘတ္တိအနက်ဟောတည်း။
အာပတ္တိ ဝိသောဓနာယ-အာပတ်ကို သုခိသင်ခြင်းအကျိုးငှါ၊ အတ္တဝေါသဂ္ဂေါကာသ
ဒါနံ- မိမိကိုယ်ကို စွန့်လွှတ်အပ်နှံခြင်း ပြောဆိုဘို့ရန် အခွင့်ပေးခြင်းရ၏။ ဤစကား
အရ ဝါကျွတ်သော အခါ ပဝါရဏာ ပြုကြခြင်းသည် မိမိကိုယ်ကို သံဃာ , ရိုဏ်း,
ပုဂ္ဂိုလ်အထံ၌ အပ်နှံခြင်း , အပြစ်ရှိသော် ပြောဆိုဘို့ရန် အခွင့်ပေးခြင်းတည်း - ဟု
မှတ်ပါ။ [ဤအဓိပ္ပါယ်နှင့် ညီအောင် “သံဃံ ဘန္တေ ပဝါရေမိ”၌ “ပဝါရေမိ-အပြစ်
ရှိသော် ပြောဆိုဘို့ရန် မိမိကိုယ်ကို အပ်နှံပါ၏”ဟု ပေးပါ။]

ပစ္စယပဝါရဏာ ။ ။ “ဣစ္ဆာမဟံ ဘန္တေ သံဃံ စတုမာသံ ပဝါရေတုံ” ဟု
၎င်း, “ အညတြ ပုနပဝါရဏာယ , အညတြ နိစ္စပဝါရဏာယ ”ဟု၎င်း , လာသော
ပဝါရဏာသည် ပစ္စယပဝါရဏာမည်၏။ ပစ္စည်းဖြင့် အလိုရှိသော အခါ တောင်းခံဘို့
ရန် ဖိတ်မန်ထားခြင်း၊ ပဝါရေတိ ပစ္စယေ ဣစ္ဆာပေတိ တောယာတိ ပဝါရဏာ၊ တော
ယ-ဤဖိတ်မန်ထားခြင်းဖြင့်၊ ပစ္စယေ-တို့ကို၊ ဣစ္ဆာပေတိ-အလိုရှိစေ၏၊ ဣတိ ပဝါ
ရဏာ၊ ဝရဓာတ်သည် ဤနေရာ၌ ဣစ္ဆာအနက်ဟောတည်း။ စိဝရာဒိဟိ - သင်္ကန်း
အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ဥပနိမန္တနာယ-ဖိတ်မန်ခြင်း၏၊ ဧတံ အဓိဝစနံ-အမည်တည်း။

ပဋိက္ခေပ ပဝါရဏာ ။ ။ “ ပဝါရိတောနာမ အသနံ ပညာယတိ, ဘောဇနံ
ပညာယတိ , ဟတ္ထပါသေ ဌိတော , အဘိဟရတိ , ပဋိက္ခေပေါ ပညာယတိ , ဧသော
ပဝါရိတောနာမ” ဟု ဤ သိက္ခာပုဒ်၌ လာသော ပဝါရဏာသည် ပဋိက္ခေပ ပဝါရဏာ
မည်၏။ “ ပယ်မြစ်ခြင်းဟူသော ပဝါရဏာ ” ဟုလို၊ ဝိပုကတဘောဇနတာဒိ ပဉ္စင်
သဟိတော- စား၍ မပြီးသေးသော ဘောဇနံရှိသူ၏ အဖြစ် (စားဆဲဘောဇနံ) အစ
ရှိသော ငါးပါးသော အင်္ဂါနှင့် တကွဖြစ်သော၊ ဘောဇနပဋိက္ခေပေါ ယေဝ ဟေတ္ထ
ပကာရယုတ္တာ(ဝိပုကတဘောဇနံအစရှိသော ဗျာပါးသောအင်္ဂါအပြားနှင့်ယှဉ်သော)၊
ဝါရဏာ - တားမြစ်ခြင်းတည်း၊ ပဝါရဏာ - ခြင်း၊ ဤနေရာ၌ ဘူဝါဒိ , ဒိဝါဒိ ဝရ
ဓာတ်သည် အာဝရဏ-တားမြစ်ခြင်း အနက်ဟောတည်း။

ကုန်သည်၊ ဝါ-ပယ်မြစ်စေအပ်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ-ဘုဉ္ဇိ သု-ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်၊) ပတိဝိသကေတိ- ကား၊ သာမန္တယရဝါသိကေ - အနီးအိမ်၌နေခြင်း ရှိသူတို့ကို၊ ဝါ- အိမ်နီးချင်း နေသူတို့ကို၊ (“အဝေါစ” ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်၊) ကာကောရဝ သဒ္ဓတိ- ကား၊ ကာကာနံ- ကျီးတို့၏၊ ဩရဝသဒ္ဓိ-စုပေါင်း၍ အော်မြည်သံကို၊ သန္ဓိပတိတွာ-စုဝေး၍၊ ဝိရဝန္တာနံ- အော်မြည်ကုန်သော ကျီးတို့၏၊ သဒ္ဓိ-အသံ ကို၊ (“အသောသိ” ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်။)

အလမေတံ သဗ္ဗတိ ဣတ္ထ-၌၊ တိကာရံ-တိအက္ခရာကို၊ အဝတွာဝ-မဆိုမူ၍ သာလျှင်၊ အလမေတံ သဗ္ဗ-အလမေတံ သဗ္ဗဟူသော၊ ဣတ္ထကံ- ဤမျှလောက်ကို၊ ဝတ္ထု- ၄၊ ဝန္တတိ - သင့်၏။ [ပါဠိတော်၌ အလမေတံ သဗ္ဗတိဟု တိအက္ခရာ ပါသော်လည်း တကယ်ဝိနည်းကံကို ပြုသောအခါ ဝိနည်းမိရ်ပုဂ္ဂိုလ်က “အလ မေတံ သဗ္ဗ” ဟု တိအက္ခရာမထည့်ဘဲ ဆိုရမည်-ဟူလို။]

ဘုတ္တာဝိတိ-ကား၊ ဘုတ္တဝါ-စားပြီးသည်၊ (ဟုတွာ) (“ခါဒေယျဝါ ဘုဉ္ဇေ ယျဝါ” ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်၊) စ - ဆက်၊ တတ္ထ - ထို ဘုတ္တာဝိဟူသော ပါဠိ၌၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ယေန-အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဧကမ္ပိသိတ္ထိ-ဆွမ်းလုံးတလုံးသည် သော်လည်း၊ ဝါ-ကိုသော်လည်း၊ သင်္ခါဒိတွာဝါ-ကောင်းစွာခဲစားပြီး၍ သော်လည်း၊ အသင်္ခါဒိတွာဝါ-ကောင်းစွာ မခဲစားမူ၍ သော်လည်း၊ အဇ္ဈောဟရိတံ-ဝမ်းတွင်းသို့ ရှေးရှု ဆောင်အပ်ပြီးသည်၊ ဝါ-မျိုးအပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ၊ သော-ထို မျိုးပြီးသော ရဟန်းသည်၊ ဘုတ္တာဝိတိ - ဟူ၍၊ သင်္ချံ ဝတ္ထတိ၊ တေန - ကြောင့်၊ အဿ - ထို ဘုတ္တာဝိပုဒ်၏၊ ပဒဘာဇနေ - ၌၊ ဘုတ္တာဝိနာမ ပဉ္စန္ဒ ဘောဇနာနံတိ အာဒိ -

x x x x x x x x

ယာဝဒတ္ထ ပဝါရဏာ။ ။ “ပဏီတေန ခါဒနိယေန ဘောဇနိယေန သဟတ္တာ သန္တပေသိ , သမ္ပဝါရေသိ ” ဟု ထိုထိုပါဠိတော်၌ လာသော ပဝါရဏာသည် ယာဝ ဒတ္ထ ပဝါရဏာမည်၏။ ယာဝဒတ္ထိ-အလိုရှိတိုင်း၊ ဘောဇနဿပဝါရဏာ-ဘောဇနကို အပြားအားဖြင့် အလိုရှိစေခြင်းတည်း၊ ယာဝဒတ္ထပဝါရဏာ- ခြင်း၊ ဝရဓာတ်သည် ဣစ္ဆာအနက်ဟောတည်း။

ပဋိဝိသကေ။ ။ ယောဇနာ၌ “ ပဋိမုခံ အတ္တနော ဂေဟံ ဝိသန္တိ ပဝိသန္တိ တိ ပဋိ ဝိသကာ ” ဟု ပြု၏။ မိမိအိမ်သို့ ရှေးရှုဝင်ကြသူတို့ကို “ ပဋိဝိသက ” ဟု ဆိုလိုဟန် တူသည်။ မိမိကား ဤအိမ်၏ ရှေးရှုဖြစ်သော အိမ်သို့ ဝင်ကြသူတို့ကို “ပဋိဝိသက” ဟု ဆိုလို၏။ ပဋိမုခံ-ဤအိမ်၏ ရှေးရှုဖြစ်သော အိမ်သို့၊ ဝိသန္တိ ပဝိသန္တိ တိ ပဋိဝိသကာ။

ကာကောရဝသဒ္ဓိ။ ။ ယောဇနာ၌ “ဥဒ္ဓင်္ဂမော ရဝေါ ဩရဝေါ” ဟု ပြု၏။ သန္ဓိ ပတိတွာ ဝိရဝန္တာနံကို ကြည့်၍ “ သန္ဓိပတိတွာ ရဝေါ ဩရဝေါ ” ဟု ပြုလျှင်သင့်မည် ထင်သည်။ ဩရဝေါယေဝ + သဒ္ဓေါ ဩရဝသဒ္ဓေါ၊ ကာကာနံ + ဩရဝသဒ္ဓေါ ကာကောရဝသဒ္ဓေါ၊ “ကာကောရဝသဒ္ဓိ-ကျီးတို့၏ စုဝေး၍မြည်သံကို၊ အသောသိ- ကြားတော်မူရပြီ” ဟု ပါဠိတော်၌ အနက်ပေး။

အစရှိသောစကားကို၊ (ဘဝဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ပဝါရိတောတိ - ကား၊ ကတ ပဝါရဏော၊ ကတ ပဋိက္ခေပေါ - ပြုအပ်ပြီးသော ပယ်မြစ်ခြင်းရှိသည်။ (ဟောတိ)။ [ပဝါရဏောကို ပဋိက္ခေပေါဟု ဖွင့်သည်။] စ - ဆက်၊ သောပိ - ထို ပဝါရိတ်သည်လည်း၊ ယသ္မာ - ကြောင့်၊ ပဋိက္ခေပ မတ္တေန - ပယ်မြစ်ခြင်းမျှကြောင့်၊ န (ဟောတိ) - မဖြစ်၊ အထခေါ-စင်စစ်ကား၊ ပဉ္စင်ဝသေန- ၅ ပါးသောအင်္ဂါ၏ အစွမ်းကြောင့်၊ (ဟောတိ)။ တေန-ကြောင့်၊ အဿ-ထို ပဝါရိတောပုဒ်၏၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တတ္ထ-ထို အသနံ ပညာယတိအစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ အသနံ ပညာယတိတိဇ္ဇမိနာ- ဤပါဠိဖြင့်၊ ဝိပုကတဘောဇနော-အပြားအားဖြင့် မပြုအပ်သော ဘောဇနရှိသူကို၊ ဝါ-စားဆဲဘောဇန ရှိသူကို၊ ပဝါရိတောတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တော-ပြီ၊ ယောစ- အကြင်ရဟန်းသည်လည်း၊ ဝိပုကတဘောဇနော-အပြားအားဖြင့် မပြုအပ်သောဘောဇန ရှိသည်၊ ဝါ - စားဆဲဘောဇန ရှိသည်၊ (ဟောတိ)။ တေန-ထိုရဟန်းသည်၊ ကိဉ္စိ-အချို့ဘောဇနကို၊ ဘုတ္တံ-စားအပ်ပြီ၊ ကိဉ္စိ-အချို့ဘောဇနကို၊ အဘုတ္တံ-မစားအပ်သေး၊ ယဉ္စ- အကြင်ဘောဇနကိုလည်း၊ ဘုတ္တံ- ပြီ၊ တံ- ထို စားအပ်ပြီးသမျှဘောဇနကို၊ သန္ဓာယ- ရည်ရွယ်၍၊ ဘုတ္တာဝိတိပိ-ဟူ၍လည်း၊ သနံ ဝစ္ဆတိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (အချို့ကို စားပြီး၍ အချို့ကို မစားသေးသူကို ဘုတ္တာဝိဟု ဆိုအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) ဘုတ္တာဝိ ဝစနေန- ဘုတ္တာဝိသဒ္ဓါဖြင့်၊ ဝိသုံ-သီးခြား၊ ကဉ္စိ- တစုံဘနသော၊ အတ္ထသိဒ္ဓိံ - အနက်၏ ပြီးစီးခြင်းကို၊ န ပဿာမ-မတွေ့မြင်ရကုန်၊ ပန- ထိုသို့ပင် မတွေ့မြင်ရပါသော်လည်း၊ ဒိရတ္တ၊ ပေ၊ အာဒိသု-ဒိရတ္တတိရတ္တံ၊ ဆပ္ပဉ္စဝါစာဟိ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ဒိရတ္တာဒိ ဝစနံဝိယ- ဒိရတ္တ အစရှိသောသဒ္ဓါကိုကဲ့သို့၊ ပဝါရိတပဒဿ-ပဝါရိတပုဒ်၏၊ ပရိဝါရကဘာဝေန-အခြံအရံ၏ အဖြစ်ဖြင့်၎င်း၊ ဗျဉ္ဇနသိလိဋ္ဌတာယစ-သဒ္ဓါ၏ ညက်ညောသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၎င်း၊ ဧတံ-ဤ ဘုတ္တာဝိဟူသောစကားကို၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

x x x x x x x

ယသ္မာ၊ ပေ၊ ဝစ္ဆတိ။ ။ ပဝါရိတောအရ အင်္ဂါ ၅ ပါးတွင် “ အသနံ ပညာယတိ စားခြင်းကြိယာ ထင်ရှား၏” ဟု ဆိုသဖြင့် စားဆဲဖြစ်ကြောင်း စား၍ မပြီးသေးကြောင်း သိသာ၏။ ဘုတ္တာဝိ အရပ်လည်း တချို့တဝက် စားပြီးကို ရည်ရွယ်၍ အတိတ်ဟော တာဝိပစ္စည်းဖြင့် ဆိုထားသည်။ တချို့တဝက်စားပြီးဟု ဆိုလျှင် တချို့ကို မစားရသေးဟု အဓိပ္ပာယ်ရ၏။ ဤသို့ဖြစ်လျှင် အသနံ ပညာယတိနှင့် ဘုတ္တာဝိသည် အဓိပ္ပာယ်တူ၏။

တသ္မာ၊ ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ။ ထိုသို့ အဓိပ္ပာယ် ထပ်တူကျသောကြောင့် ဘုတ္တာဝိ အတွက် သီးခြား ပြီးစီးနိုင်သော အနက်ကို မတွေ့ရ၊ ထို့ကြောင့် ဒိရတ္တတိရတ္တံ - ၌ ဒိရတ္တသဒ္ဓါနှင့်၊ ဆပ္ပဉ္စဝါစာဟိ-၌ ပဉ္စသဒ္ဓါတို့ကို ပရိဝါရအဖြစ်၊ ဗျဉ္ဇနသိလိဋ္ဌတာ အဖြစ်ဖြင့် ဆိုအပ်သကဲ့သို့၊ ထို့အတူ ဘုတ္တာဝိသဒ္ဓါကိုလည်း ပဝါရိတပုဒ်၏ ပရိဝါရအဖြစ်၊ ဗျဉ္ဇနသိလိဋ္ဌတာ အဖြစ်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သည်-ဟု သိထိုက်သည်။

အသနံ ပညာယတီတိ အာဒိသု - အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ဝိပုကတ
 ဘောဇနံ - အပြားအားဖြင့် မပြုအပ်သေးသော ဘောဇဉ်ကို၊ ဝါ - စားအပ်ဆဲ
 ဘောဇဉ်ကို၊ ဒိဿတိ - တွေ့မြင်အပ်၏။ သောပုဂ္ဂလော - သည်။ ဘုဇ္ဇမာနော-
 စားဆဲသည်။ စေဟောတိ-အံ့။ ဣတိ အတ္ထော- နက်။ ဘောဇနံ ပညာယတီတိ-
 ကား။ ပဝါရဏပုဟောနက ဘောဇနံ - ပဝါရိတ်လောက်သော ဘောဇဉ်ကို၊
 ဒိဿတိ-၏။ ဩဒနာဒီနံ-ဩဒန အစရှိသည်တို့တွင်၊ အညတရံ- တမျိုးမျိုးသော၊
 ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗံ-ပယ်မြစ်ထိုက်သော၊ ဘောဇနံ-ဘောဇဉ်သည်။ စေဟောတိ- အံ့။
 ဣတိ အတ္ထော၊ ဟတ္ထပါသေ ဌိတောတိ-ကား။ ပဝါရဏပုဟောနကံ- ပဝါရိတ်
 လောက်သော၊ ဘောဇနံ- ဘောဇဉ်ကို၊ ဂဏိတွာ - ယူ၍၊ ဒါယကော - ပေးလှူ
 တတ်သော ဒါယကာသည်။(ဆွမ်း၊ ဟင်းလိုက်သော ဒါယကာသည်။) အမှ
 တေယျဟတ္ထပုမာဏေ- အခွဲအားဖြင့် ၃ တောင် ပမာဏရှိသော၊ ဝါ- ၂တောင်
 ထွာ ပမာဏရှိသော၊ ဩကာသေ - အရပ်၌၊ ဟောတိ - အံ့။ ဣတိ အတ္ထော၊
 အဘိဟရတီတိ- ကား။ သောဒါယကော - ထို ပေးလှူတတ်သော ဒါယကာ
 သည်။ (ထို ဆွမ်း၊ ဟင်းလိုက်သော ဒါယကာသည်။) တဿ - ထို ရဟန်းဘို့၊
 တံ ဘတ္တံ- ထို ဘတ်ကို၊ ကာယေန- ဖြင့်၊ စေ အဘိဟရတိ- အကယ်၍ ရှေးရှု
 ဆောင်အံ့။ ဣတိ အတ္ထော၊ ပဋိက္ခေပေါ ပညာယတီတိ - ကား။ ပဋိက္ခေပေါ-
 ပယ်မြစ်ခြင်းကို၊ ဒိဿတိ-၏။ အဘိဟဒံ- ရှေးရှုဆောင်အပ်သော။ တံ-ထိုဘတ်
 ကို၊ သောဘိက္ခု-သည်။ ကာယေနဝါ-သော်၎င်း၊ ဝါစာယဝါ-သော်၎င်း၊ စေပဋိ
 က္ခိပတိ - အကယ်၍ ပယ်မြစ်အံ့။ ဣတိ အတ္ထော၊ [ပယ်မြစ်သော ရဟန်းကမူ
 ကိုယ်၊ နှုတ်ဖြင့်ပယ်နိုင်သည်။] ဝေ-ဤသို့လျှင်၊ ပဉ္စန္ဒ-ကုန်သော၊ အင်္ဂါနံ-တို့၏။
 ဝသေန - ဖြင့်၊ ပဝါရိတောနာမ- ပယ်မြစ်စေအပ်သူ မည်သည်။ ဝါ - ပဝါရိတ်
 သင့်သူ မည်သည်။ ဟောတိ-၏။ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏။ စ-သာဓကကား။ ပဉ္စဟိ
 ပေ၊ ပညာယတီတိ-ဟူသော၊ ဧတံပိသုတ္တံ-ဤပါဠိတော်ကိုလည်း၊ (ဘဂဝတာ)
 ဝုတ္တံ၊ [ဥပါလိ-ဥပါလိ၊ ပဉ္စဟိ-ကုန်သော၊ အာကာရေဟိ-အကြောင်းတို့ကြောင့်၊
 ပဝါရဏာ-ပယ်မြစ်ခြင်းသည်၊ ပညာယတိ- ထင်ရှား၏။ [“ပရိဝါ ပါဠိတော်၌
 ကတမေဟိ ပဉ္စဟိ ” ဟု ပါသေး၏။ အသနံ- စားခြင်းကြိယာသည်၊ ပညာယတိ-
 ၏။ ဘောဇနံ- ဘောဇဉ် ၅ ပါး တပါးပါးသည်၊ ပညာယတိ- ၏။ ဟတ္ထပါသေ-
 ဟတ္ထပါသ်၌၊ ဌိတော-တည်သည်။ (ဟောတိ-၏။) အဘိဟရတိ-ရှေးရှုဆောင်၏။
 ပဋိက္ခေပေါ-ပယ်မြစ်ခြင်းသည်၊ ပညာယတိ။]

x x x x x x x x

ကာယေန အဘိဟရတိ။ ။ “ကာယေန” ဟု ဆိုသောကြောင့် ပေးသူက ရှေးရှု
 ဆောင်ရာ၌ ကိုယ်ဖြင့် (ကိုယ်၏ အစိတ်အပိုင်းဖြစ်သော လက် စသည်ဖြင့်) ဆွမ်း၊ ဟင်း
 စသည်ကို ရှေးရှုဆောင်လာမှ ပဝါရိတ် သင့်၏။ “ဆွမ်း အလိုရှိပါသလား” စသည်ကို
 နှုတ်ဖြင့်မေးရာ၌ ပယ်မြစ်သော်လည်း ပုဝါရိတ်မသင့်။

တကြ-ထို အသနံ ပညာယတိ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ အယံ- ဤ ဆိုအပ်
လတံကား၊ ဝိနိစ္ဆယော-တည်း၊ အသနန္တိ အာဒိသု-အသနံ အစရှိသည်တို့၌၊
တာဝ - ဝိနိစ္ဆယမှ ရှေးဥးစွာ၊ [ဝေဒိတဗ္ဗံ- ဌစပ်။] ယဉ္ဇ- အကြင်ဘောဇဉ်ကို
လည်း၊ အသ္မာတိ-စား၏၊ ဝါ-စားဆဲ၊ [အသဓာတ်, ကိယာဒိနာပစ္စည်း။] ယဉ္ဇ
ဘောဇနံ-ကိုလည်း၊ ဟတ္ထပါသေ-၌၊ ဌိတေန- တည်သူသည်၊ အဘိဟဋံ-ရှေးရှု
ဆောင်အပ်သည်ကို၊ ပဋိက္ခိပတိ - ပယ်မြစ်၏၊ တံ - ထိုဘောဇဉ်ကို၊ ဩဒနော-
ထမင်း၎င်း၊ ကုမ္မာသော - တဝက်ကျက်ပြုတ် မုယောဆန်ဖြင့် ပြုလုပ်အပ်သော
စားဘွယ်၎င်း၊ သတ္တု-မုံ့မှုန့်၎င်း၊ မစ္ဆော-ငါး၎င်း၊ မံသံ-အသား၎င်း၊ ဣတိ-သို့၊
ဣမေသံ- ဤ ငါးမျိုးသောဘောဇဉ်တို့တွင်၊ အညတရမေဝ - တမျိုးမျိုးဟူ၍သာ၊
ဝေဒိတဗ္ဗံ-ထိုက်၏၊ [ဝေဖြင့် ယာဂု, ခဲဘွယ်, သစ်သီးကြီးငယ်ကိုကန်။] တတ္ထ-
ထို ဘောဇဉ် ၅ ပါးတို့တွင်၊ သာလိ-သလေး၎င်း၊ ဝီဟိ-ကောက်၎င်း၊ ယဝေါ-
မုယော၎င်း၊ ဂေါရမေဝ - နတ်ကောက်၎င်း၊ ဝါ- ဂျုံ၎င်း၊ ကင်္ဂ- ဆတ်၎င်း၊ ဝရ
ကော-ပြောင်း၎င်း၊ ကုဒြုသကော-လူး၎င်း၊ ဣတိ-သို့၊ သတ္တာနံ-၇ မျိုးကုန်သော၊
ခညာနံ - စပါးတို့၏၊ တဏှုလေဟိ - ဆန်တို့မှ၊ နိဗ္ဗတ္တော - ဖြစ်သော ထမင်း
သည်၊ ဩဒနောနာမ-မည်၏၊ တတ္ထ-ထို စပါးမျိုး ၇ ပါးတို့တွင်၊ အန္တမသော-
အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့်၊ နိဝါရံ-ကျိတ်စပါးကို၊ ဥပါဒါယ-အစပြု၍၊ သဗ္ဗာပိ-
အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော၊ သာလိဇာတိ-သလေးစပါးမျိုးသည်၊ သာလိတိ-သာလိ
မည်၏၊ သဗ္ဗာပိ - သော၊ ဝီဟိဇာတိ - ကောက်စပါး မျိုးသည်၊ ဝီဟိတိ - ဝီဟိ
မည်၏၊ ယဝဂေါရမေသု - မုယော, နတ်ကောက်တို့၌၊ ဘေဒေါ- အထူးအပြား
သည်၊ နတ္ထိ၊ [ထို့ကြောင့် “ သဗ္ဗာပိ ယဝဇာတိ, ဂေါရမဇာတိ”ဟု ဆိုဘွယ်
မလို။] သေတ ရတ္ထ ကာဠဘေဒေါ- ဖြူသောအဆင်း, နိသောအဆင်း, မည်းနက်
သောအဆင်း အပြားရှိသော၊ သဗ္ဗာပိ- လည်းဖြစ်သော၊ ကင်္ဂဇာတိ- ဆတ်မျိုး
သည်၊ ကင်္ဂတိ-မည်၏၊ အန္တမသော-အားဖြင့်၊ ဝရကစောရကံ-ပြောင်းသူခိုးကို၊
ဝါ-ပြောင်းဖူးကို၊ ဥပါဒါယ- ၍၊ သဗ္ဗာ- သော၊ သေတဝဏှာ - ဖြူသောအဆင်း
ရှိသော၊ ဝရကဇာတိ-ပြောင်းမျိုးသည်၊ ဝရကောတိ-မည်၏၊ [အပင်၏ အလယ်၌
ဖူးသောကြောင့် အထက်၌ ဖူးသလို မထင်ရှားရကား ပြောင်းဖူးကို “ ပြောင်း
သူခိုး”ဟု ခေါ်သတတ်။] ကာဠကောဒြဝေါစေဝ-မည်းနက်သောလူးသည်၎င်း၊
သာမာကာဒိဘေဒေါ - လမန်းဆန် အစရှိသော အပြားရှိသော၊ သဗ္ဗာပိ - လည်း
ဖြစ်သော၊ တိဏဓညဇာတိစ-မြက်စပါးမျိုးသည်၎င်း၊ ကုဒြုသကောတိ-မည်၏။

X X X X X X X

ကုမ္မာသ ။ ။ “ယဝါဒယော ပူတိ” ကတွာ ကတတ္တာ (မုယော စသည်တို့ကို
အပုတ်စိမ်၍ လုပ်အပ်သောကြောင့်) ကုစ္ဆိတေန မသီယတိ အာမသီယတိတိ ကုမာ
သော”ဟု ယောဇနာဖွင့်၏၊ ဤကျမ်း၏အယူကို ကင်္ခါဘာသာဒီကာ၌ ရှုပါ။

စ- ဆက်၊ ဣတ္ထ- ဤ စပါးမျိုးတို့တွင်၊ နိဝါရဝရကစောရကာ-ကျိတ်စပါး၊ ပြောင်းသူခိုးတို့သည်၊ ခညာနုလောမာ- စပါးအား လျော်ကုန်၏၊ ဣတိ ဝဒန္တိ၊ ခညာနိဝါ-စပါးတို့သည်မူလည်း၊ ဟောန္တု-ဖြစ်စေကုန်၊ ခညာနုလောမာနိဝါ- စပါးအားလျော်သော အစာတို့သည်မူလည်း၊ ဟောန္တု၊ ဝုတ္တပ္ပဘောဒါနံ-ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိကုန်သော၊ သတ္တန္တံ-ကုန်သော၊ ဧတေသံ ခညာနံ-တို့၏၊ တဏှုလေ-ဆန့်တို့ကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ဘတ္တံ-ထမင်းကို၊ ပစိဿာမ-ချက်ကုန်အံ့၊ ဣတိ ဝါ- ဤသို့ ကြံ၍သော်၎င်း၊ ယာဂံ-ယာဂကို၊ ပစိဿာမ-ကြိုကုန်အံ့၊ ဣတိ ဝါ- သော်၎င်း၊ အဗ္ဗိလ ပါယသာဒီသု - ချဉ်သောနို့ ဃနာ အစရှိသည်တို့တွင်၊ အညတရံ- တမျိုးမျိုးကို၊ ပစိဿာမ-ချက်ကုန်အံ့၊ ဣတိ ဝါ-ဤသို့ကြံ၍၎င်း၊ ယံကိဉ္စိ- အမှတ်မရှိတစုံတခုကို၊ သန္ဓာယ-ရည်ရွယ်၍၊ ပစန္တု-ချက်ပစေကုန်၊ ဝါ-ကြိုပစေကုန်၊ ဥက္ကံဝါ-အပူကိုသော်၎င်း၊ သီတလံဝါ-အင်္ကျီသော်၎င်း၊ ဘုဉ္ဇန္တာနံ-စားသူတို့၏၊ ဘောဇနကာလေ-စားရာအခါ၌၊ ဂဟိတ ဂဟိတဌာနေ-ယူအပ်ယူအပ်ရာအရပ်၌၊ ဩဓိ - အရေးအသား အပိုင်းအခြားသည်၊ သစေ ပညာယတိ - အကယ်၍ ထင်ရှားအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဩဒန သင်္ဂဟမေဝ-ဩဒန၌ သွင်းယူအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့သာ၊ ဂစ္ဆတိ-၏၊ ပဝါရဏံ-ပယ်မြစ်ခြင်းကို၊ ဝါ-ပဝါရိတ်ကို၊ ဇနေတိ- ဖြစ်စေ၏၊ ဩဓိ-သည်၊ သစေ န ပညာယတိ- အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ယာဂ သင်္ဂဟံ-ယာဂ၌ သွင်းယူအပ်သည်၏အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ၊ ပဝါရဏံ န ဇနေတိ။

ယောပိ ပါယသောဝါ - အကြင် နို့ ထမင်းသည် သော်၎င်း၊ [ပါယသော ပုဒ်ပြီးပုံကို ပရမ္မရ ဘောဇန သိက္ခာပုဒ်၌ ပြခဲ့ပြီ။] ပဏ္ဍုဖလကဋီရမိဿကာ- အရွက်ဖြင့် ရောအပ်, အသီးဖြင့် ရောအပ်, အညောက်ဖြင့် ရောအပ်သော၊ ယာ အဗ္ဗိလယာဂဝါ- အကြင်ချဉ်သောယာဂသည်သော်၎င်း၊ ဝါ-(အကြင် ပြုံးစပ်ယာဂသည်သော်၎င်း၊) ဥဒ္ဓနတော-ဖိုခနောက်မှ၊ ဩတာရိတမတ္တာ-ချအပ်ကာမျှသည်၊ (ဟုတွာ)၊ အဗ္ဘုဏှာ- လောလောပူသည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်အံ့၊ အာဝိဉ္ဇိတွာ-စောင်း၍၊ ပိဝိတံ - သောက်ခြင်းငှါ၊ သက္ကာ - တတ်ကောင်း၏၊ ဟတ္ထေန-ဖြင့်၊ ဂဟိတောကာသေပိ-ယူအပ်ရာ အရပ်၌လည်း၊ ဩဓိ - ကို၊ နဒသေတိ-မပြ၊ (သော-ထို နို့ ထမင်းသည်၊ သာ-ထို ယာဂသည်၊) ပဝါရဏံ-ကို၊ နဇနေတိ- မဖြစ်စေနိုင်၊ [ဩဒန မဟုတ်သောကြောင့် ပဝါရိတ် မဖြစ်စေနိုင်- ဟူလို။] ပန-ကား၊ ဥသုမာယ-အငွေသည်၊ ဝိဂတာယ-ကင်းလသော်၊ သီတလီဘူတာ-သေည် ဖြစ်၍ ဖြစ်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ယနဘာဝံ- တခဲနက်ပြစ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊

x x x x x x x

ဩဓိ ပညာယတိ။ ။လက်ရာ, ဇွန်းရာကို ဩဓိ (အရေးအသား အပိုင်းအခြား) ဟု ခေါ်၏၊ ယာဂအကြိုကို ဇွန်းဖြင့် ခတ်ယူသော အခါ ယူရာ အရပ်၌ (ဇွန်းရာ) မထင်ရှား၊ ဤနို့ ထမင်းနှင့် ယာဂအပြစ်ကား ယူရာအရပ်၌ (လက်ရာ ဇွန်းရာ) ထင်ရှား၏၊ ထို့ကြောင့် ယာဂ အပြစ်လည်း ဩဒန အမည်ရသည်-ဟူလို။

သစေ ဂစ္ဆတိ-အံ၊ ဩဓိ-ကို၊ သစေ ဒဿတိ-အံ၊(ဧဝံသတိ)၊ ပုန-တဖန္၊ ပဝါရဏံ-ကို၊ ဇနေတိ - ဖြစ်စေပြန်၏။ [ဩဒန ဖြစ်သောကြောင့် ပဝါရိတ်ကို ဖြစ်စေသည်-ဟူလို။] ပုဗ္ဗ-ရှေး၌၊ (ဖိုမှ ချကာစ ပူနေတုန်းက - ဟူလို၊) တနု ဘာဝေါ - ကြံသည်၏အဖြစ်သည်။ နရက္ခတိ - ပဝါရိတ် မသင့်အောင် မစောင့် ရှောက်နိုင်၊ ဒမိတက္ကာဒိနိ-နိ၊ ဓမ်း၊ ရက်တက်ရည်အစရှိသော သေခံဘွယ်တို့ကို၊ အာရောပေတွာ-မီးဖိုပေါ်သို့တင်၍၊ ဗဟုပဏ္ဍာဖလကဠိရေ-များစွာသောအရွက်၊ အသီး၊ အညောက်တို့ကို၊ ပက္ခိပိတွာ-ထည့်၍၊ မုဠိမတ္တာပိ-လက်တဆုပ်မျှလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ တဏှုလော - ဆန်တို့သည်။ ဝါ - တို့ကို၊ ပက္ခိတ္တာ - ထည့်အပ် ကုန်သည်။ သစေပိ ဟောန္တိ - အကယ်၍မူလည်း ဖြစ်စေကုန်ဥးတော့၊ (ဧဝံ သတိပိ)၊ ဘောဇနကာလေ- စားရာအခါ၌၊ ဩဓိ-သည်၊ စေ ပညာယတိ- အံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပဝါရဏံ ဇနေတိ။

အယာဂုကေ- ယာဂုမရှိသော။ [နဂိုရ်စီရင်တုန်းက ယာဂုမပါသော၊] နိမန္တ နေ-နိမန္တနဘတ်၌၊ ယာဂုံ-ယာဂုကိုလည်း၊ ဒဿာမ-လှူကုန်အံ၊ ဣတိ- ဤသို့ ကြံ၍၊ ဘတ္တေ- ထမင်း၌၊ ဥဒက ကဠိက ဒီရာဒိနိ-ရေ၊ ပအုန်းရည်၊ နိ.ရည် အစ ရှိသည်တို့ကို၊ အာကိရိတွာ-လောင်းထည့်၍၊ ယာဂုံ-ကို၊ ဂဏှထ-ခံယူပါကုန်၊ ဣတိ - ဤသို့လျှောက်၍၊ ဒေန္တိ - လှူတတ်ကုန်၏။ တနုကာ- ကြံသည်။ ကိဇ္ဇာပိ ဟောတိ - အကယ်၍မူလည်း ဖြစ်စေဥးတော့၊ (ဧဝံသတိပိ)၊ (သာ-ထို ယာဂု သည်။) ပဝါရဏံ- ကို၊ ဇနေတိယေဝ - ဖြစ်စေသည်သာ၊ ပန-ကား၊ ပတ္တုထိ တေသု - ပွက်ပွက်ဆူကုန်သော၊ ဥဒကာဒီသု-ရေ အစရှိသည်တို့၌၊ [အာဒိဖြင့် ကဠိက, ဒီရစသည်တို့ကိုယူ၊] ပက္ခိပိတွာ-ထမင်းကိုထည့်၍၊ ပစိတွာ- ကြိုချက်၍၊ သစေဒေန္တိ - ကုန်အံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ယာဂုသင်္ဂဟမေဝ - ယံဂု၌ သွင်းယူအပ် သည်၏ အဖြစ်သို့သာ၊ ဂစ္ဆတိ- ၏၊ ယာဂုသင်္ဂဟံ - သို့၊ ဂတေပိ- ရောက်ပြီးပါ သော်လည်း၊ တသ္မိံ ဝါ-ထိုအရည်၌သော်၎င်း၊ အညသ္မိံ ဝါ-ယာဂုမှတပါးသော ဟင်းသီး ဟင်းရွက်ရည်၌ သော်၎င်း၊ ယတ္ထ - အကြင် အရည်၌၊ မစ္ဆမံသံ - ငါး အသားကို၊ ပက္ခိပန္နိ-ထည့်ကုန်၏။ သာသပမတ္တမိ-မုံညင်းစေ့မျှ ပမာဏရှိသည် လည်း ဖြစ်သော၊ မစ္ဆမံသခဏ္ဍံဝါ- ငါးအပိုင်း၊ အသားအပိုင်းသည်သော်၎င်း၊ နှာရူဝါ - အကြောသည်သော်၎င်း၊ သစေ ပညာယတိ - အံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ငါး ဆန်ပြုတ်စသည် ဖြစ်သွားလသော်- ဟူလို၊ (သော- ထိုအရည်သည်။) ပဝါရဏံ ဇနေတိ။ [ငါးအသားပါသောကြောင့်တည်း။]

ပန - ကား၊ သုဒ္ဓရသကော - ငါးအသားစသည် မဖက် သက်သက်သော အသားရည်သည် သော်၎င်း၊ ရသကယာဂုဝါ - အသားရည်ရှိသော ယာဂုသည် သော်၎င်း၊ (ပဝါရဏံ) နဇနေတိ၊ ဝုတ္တဇညာနံ - ဆိုအပ်ပြီးသော စပါးတို့၏၊ တဏှုလေ - ဆန်တို့ကို၊ ထပေတွာ - ၍၊ အညေဟိ- အခြားကုန်သော၊ ဝေဏု

တဏှာ၊ လာဒီဟိဝါ-ဝါးသီးအဆန်အစရှိသည်တို့ဖြင့်သော်၎င်း၊ ကန္တမူလဖလေဟိ
 ဝါ-သစ်အု သစ်မြစ် သစ်သီးတို့ဖြင့် သော်၎င်း၊ ယေဟိကေဟိစိ-အမှတ်မရှိ တစုံ
 တခုသော ဝတ္ထုတို့ဖြင့်၊ ကတံ - ပြုအပ်သော၊ ဘတ္တမ္ဘိ - သည်လည်း၊ ပဝါရဏံ
 န ဇနေတိ၊ [ဆန် မပါ , အသားငါး မပါသောကြောင့် တည်း။] ယနယာဂ-
 တခဲနက်ပြစ်သော ယာဂသည်၊ (ဝေဏုတဏှာ၊ လ စသည်တို့ဖြင့် ပြုအပ်သော
 ယာဂသည်။) (ပဝါရဏံ- ကို၊) ပဂေဝဇနေတိ- အဘယ်မှာ ဖြစ်စေနိုင်ပါအံ့
 နည်း၊ ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤ ဝေဏုတဏှာ၊ လ စသည်တို့ဖြင့် ပြုအပ်သောထမင်း၌၊
 မစ္ဆမံသံ-ကို၊ သစေ ပက္ခိပန္နိ-နအံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပဝါရဏံ ဇနေတိ၊ မဟာပစ္စရိ
 ယံ-၌၊ ပုပ္ဖိအတ္ထာယ-မုရွေးပေါက်ပေါက်အကျိုးငှါ၊ (ကတံ-သော၊) ဘတ္တမ္ဘိ-
 သည်လည်း၊ ပဝါရဏံဇနေတိ၊ ဣတိဝုတ္တံ၊ ပုပ္ဖိခဇ္ဇကတ္ထာယ-မုရွေးပေါက်ပေါက်
 ဟူသော ခဲဘွယ်အကျိုးငှါ၊ ကုထိတုဒကေ-ပွက်ပွက်ဆူသော ရေ၌၊ ပက္ခိပိတွာ-
 ၍၊ သေဒိတတဏှာ၊ လာ - ပြုတ်အပ်သော ဆန်တို့ကို၊ (ပြုတ်ဆန်တို့ကို၊) ပုပ္ဖိ
 အတ္ထာယ ဘတ္တိနာမ-ပုပ္ဖိအတ္ထာယ ဘတ္တမည်၏ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ။

ပန-ဆက်၊ တေ တဏှာ၊ လေ- ထို ဆန်တို့ကို၊ [မရွေးပေါက်ပေါက် လုပ်ဘို့ရန်
 ပြုတ်အပ်သော ဆန်တို့ကို] သုက္ခာပေတွာ- ခြောက်စေ၍၊ (နေလှမ်း၍)၊ သစေ
 ခါဒန္တိ-ကုန်အံ၊ ဝန္တတိ-အပ်၏၊ သတ္တုသင်္ချံ-သတ္တုဟု ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏
 အဖြစ်သို့၊ နေဝဂစ္ဆန္တိ၊ ဘတ္တသင်္ချံ - ဘတ္တ ဟု ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊
 နဂစ္ဆန္တိ၊ ပန- တဖန်၊ တေဟိ-ထို ပြုတ်ပြီး၍ အခြောက်လှမ်းအပ်ပြီးသော ဆန်
 တို့ဖြင့်၊ ကတဘတ္တံ-ပြုအပ်သော ထမင်းသည်၊ ပဝါရေတိယေဝ - ပဝါရိတ်ကို
 ဖြစ်စေသည်သာ၊ တေ တဏှာ၊ လေ - တို့ကို၊ သပ္ပိတေလာဒီသုဝါ-ထောပတ်၊ ဆီ
 အစရှိသည်တို့၌သော်လည်း၊ ပစ္စန္တိ - ထည့်၍ ချက်ကုန်အံ၊ ပူပံဝါ - မှိုကိုသော်
 လည်း၊ ကရောန္တိ-ကုန်အံ၊ နပဝါရေန္တိ-ပဝါရိတ်ကို မဖြစ်စေနိုင်ကုန်၊ ပုထုကာ
 ဝါ-မုံဆန်းသည်သော်၎င်း၊ တာဟိ-ထိုမုံဆန်းတို့ဖြင့်၊ ကတသတ္တုဘတ္တာဒိနိဝါ-
 ပြုအပ်သော မုံမှုန့်၊ ထမင်း အစရှိသည်တို့သည်သော်၎င်း၊ န ပဝါရေန္တိ-ကုန်။

ယဝေဟိ-မုယောဆန်တို့ဖြင့်၊ (ဂျုံဆန်တို့ဖြင့်၊) ကတကုမ္မာသော- ပြုအပ်
 သော တဝက်ကျက် စားဘွယ်သည်၊ ကုမ္မာသောနာမ- ကုမ္မာသမည်၏၊ ပန-
 ကား၊ အညေဟိ-မုယောမှ အခြားကုန်သော၊ မုဂ္ဂါဒီဟိ - ဝဲနောက် အစရှိသည်
 တို့ဖြင့်၊ ကတကုမ္မာသော - ပြုအပ်သော တဝက်ကျက် စားဘွယ်သည်၊ ပဝါ
 ရဏံ နဇနေတိ၊ [ခညမှ ဖြစ်သော ဆန်ကို မလုပ်အပ်သောကြောင့် ပဝါရိတ်ကို

x x x x x x x

ပုပ္ဖိအတ္ထာယ ဘတ္တမ္ဘိ။ ။ ပုပ္ဖိ ယဿ အတ္ထိတိ ပုပ္ဖိ၊ ပန်းပွင့်သလို ပွင့်လာသော
 ပေါက်ပေါက် ခဲဘွယ်တမျိုးကို မုရွေးပေါက်ပေါက် ဟု ခေါ်ကြ၏၊ ပုပ္ဖိနော+အတ္ထော
 ပုပ္ဖိအတ္ထော၊ ပုပ္ဖိအတ္ထာယနှင့် ဘတ္တမ္ဘိကိုကား အာဂန္တုကဘတ္တံကဲ့သို့ တဒတ္ထသမ္ပဒါန+
 သမ္ပဒါနီအဖြစ်ဖြင့် စပ်၊ ယောဇနာ၌ တဒတ္ထာယကတံတိဟု ကတံထည့်၍ စပ်လေသည်။

မဖြစ်စေ။] သာလိဝီဟိ ယဝေဟိ-သလေးစပါး၊ ကောက်စပါး၊ မုယောစပါး တို့ဖြင့်၊ ကတသတ္တု-ပြုအပ်သော မုံမှုန့်သည်၊ သတ္တုနာမ-မည်၏။ ကင်္ဂဝရက ကုဒြူသကသိသာနိပိ-ဆတ်စပါး၊ ပြောင်း၊ လူးတို့၏အနှံ့တို့ကိုလည်း၊ ဘဇ္ဇိတွာ-လှော်၍၊ ဤသကံ- စဉ်ငယ်၊ ကောဇ္ဇေတွာ-ထောင်း၍၊ ထုသေ-ဖွဲတို့ကို၊ ပလာ ပေတွာ-လွင့်စေ၍၊ ပုန, ဒဠိ-ပြင်းစွာ၊ ကောဇ္ဇေတွာ-ထောင်း၍၊ စုဏ္ဏံ-အမှုန့်ကို၊ ကရောန္တိ၊ တံ-ထိုအမှုန့်သည်၊ အလ္လတ္တာ-စိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ကောဗဒ္ဓိ-တစ်ထည်း ဖွဲ့စပ်သည်၊ သစေပိ ဟောတိ- အကယ်၍မူလည်း ဖြစ်စေဥားတော့၊ (ဝေံ သတိပိ)၊ သတ္တုသင်္ဂဟမေဝ- သတ္တု၌ သွင်းယူအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့သာ၊ ဂစ္ဆတိ။ [“ တွဲ၍နေသော်လည်း သတ္တု စုဏ္ဏံ၌ သွင်းယူရသည်”။]

ခရပါကဘဇ္ဇိတာနံ- ကြမ်းကြမ်းကျက်အောင် လှော်အပ်ကုန်သော၊ ဝါ- ကောင်းကောင်းကျက်အောင် လှော်အပ်ကုန်သော၊ ဝိဟီနံ-ကောက်စပါးတို့၏၊ တဏှုလေ-တို့ကို၊ ကောဇ္ဇေတွာ- ၍၊ ဒေန္တိ- ပေးလှူကုန်အံ့၊ တမ္ဗိစုဏ္ဏံ - သည်လည်း၊ သတ္တုသင်္ဂဟမေဝ ဂစ္ဆတိ၊ ပန- ဗျုတ်ရိုက်ကား၊ သမပါက ဘဇ္ဇိတာနံ- သင့်ရုံကျက်အောင်လှော်အပ်ကုန်သော၊ ဝိဟီနံဝါ-ကောက်စပါးတို့၏သော်၎င်း၊ ဝိဟိပလာသာနံဝါ-ကောက် အဖျင်းတို့၏ သော်၎င်း၊ တဏှုလော-ဆန်တို့သည် ၎င်း၊ ဘဇ္ဇိတတဏှုလောဝေဝါ- လှော်အပ်သော ဆန်တို့သည် သာလျှင်၎င်း၊ န ပဝါရေန္တိ-ကုန်၊ [ဘောဇဉ် ၅ ပါးတွင် မပါဝင်သောကြောင့် ပဝါရိတ်ကို မဖြစ်စေ။] ပန-ဆက်၊ တေသံတဏှုလောဒီနံ-ထို ဆန် အစရှိသည် တို့၏၊ စုဏ္ဏံ-သည်၊ ပဝါရေတိ၊ [သတ္တုဖြစ်သောကြောင့် ပဝါရိတ်ကို ဖြစ်စေနိုင်သည်- ဟူလို၊] ခရပါကဘဇ္ဇိတာနံ-ကုန်သော၊ ဝိဟီနံ-တို့၏၊ ကုဏ္ဏကမ္ဗိ- ဆန်ကျိုး ဆန်ကွဲသည်လည်း၊ ပဝါရေတိ-၏၊ ပန-ဗျုတ်ရိုက်ကား၊ သမပါက ဘဇ္ဇိတာနံ-သင့်ရုံ ကျက်အောင် လှော်အပ်ကုန်သော(စပါးတို့၏၎င်း၊) အာတပသုက္ခာနံဝါ-နေကြောင့် ခြောက်ကုန်သော(စပါးတို့၏၎င်း၊) ကုဏ္ဏကံ-ဆန်ကျိုးသည်၊ (ဆန်ကွဲသည်)၊ န ပဝါရေတိ၊ လာဇာဝါ- ပေါက်ပေါက်တို့သည်၎င်း၊ တေဟိ - ထို ပေါက်ပေါက်တို့ဖြင့်၊ ကတဘတ္တ သတ္တုအာဒိနိဝါ- ပြုအပ်သော ထမင်း၊ မုံမှုန့် အစရှိသည်တို့သည်၎င်း၊ န ပဝါရေန္တိ၊ ဘဇ္ဇိတပိဠဝါ- လှော်အပ်သော မုံမှုန့်သည်၎င်း၊ ယံကိဉ္စိ-အမှတ်မရှိ တစုံတခုသော၊ သုဒ္ဓါဒ္ဓေကံဝါ- သက်သက်ဖြစ်သော ခဲဘွယ်သည်၎င်း၊ နပဝါရေတိ၊ ပန - ကား၊ မစ္ဆမံသပူရိတဒ္ဓေကံ-ငါး၊ အသားတို့ဖြင့် ပြည့်နေသောခဲဘွယ်သည်၎င်း၊ သတ္တုမောဒကောဝါ-အမှုန့်ဖြစ်သော ကတွတ်မုံ (လနူးမုံ)သည်၎င်း၊ ပဝါရေတိ- ၏၊ မစ္ဆော-သည်၎င်း၊ မံသဉ္စ-အသားသည်၎င်း၊ ပါကဋ္ဌမေဝ-သည်သာ။

ပန-အထူးကား၊ အယံ-ဤ ဆိုအပ်လတံကား၊ ဝိသေသော-တည်း၊ ယာဂုံ-ကို၊ ပိဝန္တဿ-သောက်နေသော ရဟန်းအား၊ (ဒေန္တိ-၌စပ်၊) ယာဂုသိတ္ထမတ္တာ

နေဝ-ယာဂုလုံးမျှ ပမာဏရှိသည်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒွေ-၂ ခု ကုန်သော၊ မစ္ဆဒဏ္ဍာနိဝါ- ငါးအပိုင်းတို့ကိုသော်၎င်း၊ မံသဒဏ္ဍာနိဝါ-အသားအပိုင်းတို့ကို သော်၎င်း၊ ဧကဘာဇနေဝါ - တခွက်ထည်း၌ သော်၎င်း၊ နာနာဘာဇနေဝါ- အမျိုးမျိုးသောခွက်၌သော်၎င်း၊ သစေပိဒေန္တိ- ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိပိ)၊ တာနိ-ထို ငါးအပိုင်း အသားအပိုင်းတို့ကို၊ အခါဒန္တော- မခဲစားသေးဘဲ၊ အညံ- ငါးအပိုင်း အသားအပိုင်းမှ အခြားသော၊ ယံကိဉ္စိ- သော၊ ပဝါရဏာပုဟောနကံ- ပဝါရိတ် လောက်သော ဘောဇဉ်ကို၊ စေ ပဋိက္ခိပတိ- အံ့၊ (ဧဝံသတိ- သော်၊) န ပဝါ ရေတိ- ပယ်မြစ်သည်မည်၊ (ပယ်မြစ်ရာမရောက်၊) [သောက်နေသော ယာဂုက လည်း ဘောဇဉ်မဟုတ်၊ မစ္ဆမံသဒဏ္ဍာတို့ကိုလည်း စားဆဲ မဟုတ်သောကြောင့် ပဝါရိတ်မသင့်၊] တတော-ထိုငါးအပိုင်း ၂ ခုမှ၊ ဝါ-ထိုအသားပိုင်း ၂ ခုမှ၊ ဧကံ- တခုကို၊ ခါဒိတံ- ခဲစားအပ်ပြီ၊ ဧကံ - တခုသည်၊ ဟတ္ထေဝါ- လက်၌သော်၎င်း၊ ပတ္ထေဝါ- သပိတ်၌သော်၎င်း၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ သော- ထိုရဟန်းသည်၊ အညံ- အခြားသော ဘောဇဉ်ကို၊ စေ ပဋိက္ခိပတိ- အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပဝါရေတိ- ပယ်မြစ် သည် မည်၏၊ (ပယ်မြစ်ရာရောက်၏၊) [“ငါးပိုင်း သားပိုင်းက စားဆဲဘောဇဉ် ဖြစ်သောကြောင့် ပဝါရိတ် သင့်၏ ” ဟူလို၊] ဒွေပိ - ၂ ခု လုံးတို့သည်လည်း၊ ဝါ- တို့ကိုလည်း၊ ခါဒိတာနိ - ခဲစားအပ်ပြီး ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ- ဖြစ်ကုန်အံ့၊ မုခေ- ခံတွင်း၌၊ သာသပမတ္တမ္ဘိ - မုံညင်းစေ့မျှ ပမာဏရှိသည်လည်း ဖြစ်သော၊ အဝသိဋ္ဌိ- ကြွင်းကျန်သောငါး , အသားသည်၊ နတ္ထိ- မရှိတော့အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ အညံ- အခြားသောဘောဇဉ်ကို၊ သစေပိ ပဋိက္ခိပတိ-အကယ်၍မူလည်း ပယ်မြစ် စေဥျးတော့၊(ဧဝံသတိပိ)၊ န ပဝါရေတိ-ပဝါရိတ်မသင့်၊ [“သားပိုင်း၊ ငါးပိုင်း ကို စားပြီးဖြစ်၍ စားဆဲဘောဇဉ် မဟုတ်သောကြောင့် ပဝါရိတ်မသင့်” ဟူလို။]

ကပ္ပိယမံသံ- အပ်သောအသားကို၊ ခါဒန္တော- ခဲစားစဉ်၊ ကပ္ပိယမံသံ-ကို၊ ပဋိက္ခိပတိ- ပယ်မြစ်အံ့၊ ပဝါရေတိ၊ ကပ္ပိယမံသံ ခါဒန္တော, အကပ္ပိယမံသံ- မအပ်သောအသားကို၊ ပဋိက္ခိပတိ-အံ့၊ န ပဝါရေတိ၊ ကသ္မာ၊ အဝတ္ထုတယ- ပဝါရိတ်၏တည်ရာဝတ္ထုမဟုတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဟိ-မှန်၊ (တနည်း) ဟိ-ချဲ့၊ (တနည်း) ဟိယသ္မာ-ကြောင့်၊ ယံ - အကြင် ကပ္ပိယမံသံကို၊ ဘိက္ခုနော- အား၊ ခါဒိတံ- ၄၊ ဝန္တတိ၊ တံယေဝ- ထို ကပ္ပိယမံသံကိုသာ၊ ပဋိက္ခိပတော- ပယ်မြစ်သောရဟန်း၏၊ ပဝါရဏာ - ပယ်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ- ၏၊ ပန- ကား၊ ဣဒံ - ဤ အကပ္ပိယမံသံကို၊ ဇာနန္တော-အကပ္ပိယမံသံ ဟု သိသည်၊(ဟုတွာ)၊ အကပ္ပိယတ္တာ - မအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဋိက္ခိပတိ- ၏၊ အဇာနန္တောပိ- အကပ္ပိယမံသံ ဟု မသိပါသော်လည်း၊ ဝါ- အကပ္ပိယမံသံ ဟု မသိစေကာမူ၊ ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗဋ္ဌာနေ-ပယ်မြစ်ထိုက်သောအရာ၌၊ ဌိတမေဝ-တည်သောအကပ္ပိယ မံသံကိုသာ၊ ပဋိက္ခိပတိနာမ - ပယ်မြစ်သည်မည်၏၊ တသ္မာ, န ပဝါရေတိ။

ပန - ကား၊ အကပ္ပိယမံသံ ခါဒန္တော ကပ္ပိယမံသံ သစေ ပဋိက္ခိပတိ၊ ပဝါရေ တိ-၏၊ ကသ္မာ၊ ဝတ္ထုတဘယ-ပဝါရိတ်၏ တည်ရာဝတ္ထု၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဟိ-မှန်၊ (တနည်း)ဟိ-ချဲ့၊ (တနည်း)ဟိယသ္မာ-ကြောင့်၊ ယံ-အကြင်ကပ္ပိယမံသ ကို၊ တေန-ထိုရဟန်းသည်၊ ပဋိက္ခိတ္တံ-ပြီ၊ တံ-ထို ကပ္ပိယမံသသည်၊ ပဝါရဏာ ယ-ပယ်မြစ်ခြင်း၏၊ ဝတ္ထု-တည်ရာတည်း၊ ပန-ဆက်၊ ယံ-အကြင်အကပ္ပိယမံသ ကို၊ ခါဒတိ-ခဲစား၏၊ တံ-ထို အကပ္ပိယမံသသည်၊ ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗဋ္ဌာနေ-ပယ်မြစ် ထိုက်သောအရာ၌၊ ကိဉ္စာပိဋိတံ - အကယ်၍ကား တည်ပါပေ၏၊ ပန- ထိုသို့ပင် တည်ပါသော်လည်း၊ ခါဒိယမာနံ-ခဲစားအပ်သော်၊ မံသဘာဝံ-အသား၏အဖြစ် ကို၊ န ဇဟတိ-မစွန့်၊ တသ္မာ၊ ပဝါရေတိ၊ အကပ္ပိယမံသံ ခါဒန္တော အကပ္ပိယ မံသံ ပဋိက္ခိပတိ၊ ပုရိမနယေနေဝ - ရှေ့နည်းဖြင့်သာလျှင်၊ န ပဝါရေတိ၊ ကပ္ပိယ မံသံဝါ-ကိုသော်၎င်း၊ အကပ္ပိယမံသံဝါ- ကိုသော်၎င်း၊ ခါဒန္တော-စဉ်၊ ပဉ္စန္ဒ- ကုန်သော၊ ဘောဇနာနံ- တို့တွင်၊ ယံကိဉ္စိ- သော၊ ကပ္ပိယဘောဇနံ - အပ်သော ဘောဇဉ်ကို၊ ပဋိက္ခိပတိ- အံ၊ ပဝါရေတိ၊ ကုလဒ္ဓသက၊ ပေ၊ ရူပိယာဒိဟိ-ကုလ ဒ္ဓသက၏ အမှု၊ ဆေးဆရာ၏အမှု၊ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မကို ပြောဆိုခြင်း၊ သာယာ အပ်သော ရှေ့ ငွေ အစရှိသည်တို့ကြောင့်၊ နိဗ္ဗတ္တံ-ဖြစ်သော၊ ဗုဒ္ဓပဋိကုဋ်-မြတ်စွာ ဘုရားသည် စက်ဆုပ်တော်မူအပ်သော၊ အနေသနာယ - မအပ်သော ရှာမှီးခြင်း ဖြင့်၊ ဥပ္ပန္နံ-ဖြစ်သော၊ အကပ္ပိယဘောဇနံ- ကို၊ ပဋိက္ခိပတိ- အံ၊ န ပဝါရေတိ၊ [“နဂိုရ်ကပင် ပယ်မြစ်ရမည့်ပစ္စည်း ဖြစ်သောကြောင့် ပဝါရိတ်မသင့်” ဟုလို၊] ကပ္ပိယဘောဇနံဝါ၊ အကပ္ပိယဘောဇနံဝါ၊ ဘုဉ္ဇန္တောပိ-စားဇဉ်လည်း၊ ကပ္ပိယ ဘောဇနံ ပဋိက္ခိပတိ၊ ပဝါရေတိ၊ အကပ္ပိယဘောဇနံ ပဋိက္ခိပတိ၊ နပဝါရေတိ၊ ဣတိ-ဤသို့အစရှိသော၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသောစားခြင်းပယ်ခြင်းတို့၌၊ [“သဗ္ဗေသု ဝါရေသု” ဟု ယောဇနာ၌ ဆို၏။] ဝုတ္တနယေနေဝ ကာရဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဝေ-ဤသို့လျှင်၊ အသနန္တ အာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ယဉ္ဇ-အကြင် ဘောဇဉ်ကိုလည်း၊ အသ္မာတိ- စား၏၊ ဝါ- စားဆဲ၊ ယဉ္ဇဘောဇနံ- ကိုလည်း၊ ဟတ္ထပါသေ - ဟတ္ထပါသ်၌၊ ဌိတေန - တည်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အဘိဟင်္ဂ-ရှေ့ရှု ဆောင်အပ်သော ဘောဇဉ်ကို၊ ပဋိက္ခိပန္တော-ပယ်မြစ်သောရဟန်းသည်၊ ပဝါ ရဏံ-ပယ်မြစ်ခြင်းသို့၊ အာပဇ္ဇတိ-၏၊ တံ-ထို အလုံးစုံကို၊ (“စားဆဲဘောဇဉ်၊ ဟတ်တွင်းဝင်၊ ဆောင်စဉ် ကိုယ်နှုတ်မြစ်” ဟူသော ထို အလုံးစုံကို၊) ဥ တ္တာ- သိပြီး၍၊ ဣဒါနိ-၌၊ ယထာ - အကြင် အကြောင်းကြောင့်၊ (ပဝါရဏံ - သို့၊) အာပဇ္ဇတိ၊ တဿ-ထိုအကြောင်းကို၊ ဇာနနတ္ထံ-၄၊ အယံ-ဤ ဆိုအပ်လတံကား၊ ဝိနိစ္ဆယော-တည်း။

တာဝ- ဟတ္ထပါသေဌိတောမှ ရှေးဥားစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ-သော၊) အသနံ ဘောဇနန္တိ ဣတ္ထ- ဟူသော ပါဠိ၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဝေ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ယေန- အကြင် ရဟန်း

သည်။ ကေသိတ္ထမိ- ဆွမ်းတလုံးသည်လည်း၊ ဝါ-ကိုလည်း၊ အဇ္ဈောဟဒံ-ခံတွင်း သို့ ရှေးရှုဆောင်အပ်ပြီးသည်။ ဝါ-မျိုးအပ်ပြီးသည်။ ဟောတိ-၏။ သော-ထိုရဟန်း သည်။ ပတ္တ မုခ ဟတ္တာနံ- သပိတ်, ခံတွင်း, လက်တို့တွင်။ ယတ္ထကတ္ထမိ- အမှတ် မရှိ တစုံတခု၌။ ပဉ္စသု- ကုန်သော၊ ဘောဇနသု- တို့တွင်။ ကေသိ-ပိ- တခုသော ဘောဇဉ်သည်လည်း၊ သတိ - ရှိလသော်၊ အညံ - သော၊ ပဉ္စသုဘောဇနသု- တို့တွင်။ ကေမိ- တပါးသော ဘောဇဉ်ကိုလည်း၊ သစေ ပဋိက္ခိပတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပဝါရေတိ၊ ကတ္ထမိ- တစုံတခု၌၊ (ပတ္တ, မုခ, ဟတ္ထတို့တွင် တစုံတခု၌) ဘောဇနံ- သည်။ နတ္ထိ - မရှိတော့အံ့၊ အာမိသဂန္ဓမတ္ထံ - အာမိသ၏ အနံ့မျှသာ၊ ပညာ ယတိ- ထင်ရှားတော့အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ န ပဝါရေတိ။ [စားဆဲဘောဇဉ် မဟုတ် သောကြောင့်တည်း။] မုခေစ- ခံတွင်း၌၎င်း၊ ဟတ္ထေစ-လက်၌၎င်း၊ ဘောဇနံ- သည်။ နတ္ထိ - မရှိတော့၊ ပတ္ထေ - ၌၊ အတ္ထိ - ရှိသေး၏။ ပန - ထိုသို့ပင် သပိတ်၌ ဘောဇဉ် ရှိသေးပါသော်လည်း၊ တသ္မိံ အာသနေ- ထိုနေရာ၌၊ ဘုဒ္ဓိတုကာမော- စားလိုသည်။ န(ဟောတိ)- မဖြစ်အံ့၊ ဝိဟာရံ- သို့၊ ပဝိသိတွာ- ဝင်၍၊ ဘုဒ္ဓိတု ကာမော- သည်။ (ဟောတိ- အံ့၊) အညဿဝါ- အခြားပုဂ္ဂိုလ်အား မူလည်း၊ ဒါတုကာမော- ပေးလိုသည်။ (ဟောတိ - အံ့၊) တသ္မိံ အန္တရေ - ထိုအတွင်း၌၊ ဘောဇနံ-ကို၊ စေ ပဋိက္ခိပတိ- အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ န ပဝါရေတိ၊ ကဿာ- နည်း၊ ဝိပုကတ ဘောဇနဘာဝဿ-စား၍မပြီးသော ဘောဇဉ်ရှိသူ၏အဖြစ်၏။ ဥပစ္ဆန္နတ္ထာ - ပြတ်ပြီးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ [တနေရာ၌ စားခြင်းကိစ္စ ပြတ်ပြီး သောကြောင့်တည်း။] ယောပိ - အကြင် ရဟန်းသည်လည်း၊ အညတြ - အခြား အရပ်သို့၊ ဂတိံ-၍၊ ဘုဒ္ဓိတုကာမော-သည်။ (ဟုတွာ)၊ မုခေ-ခံတွင်း၌၊ ဘတ္တိ- ထမင်းကို၊ ဝိလိတွာ- မျိုးပြီး၍၊ သေသံ- အကြွင်းကို၊ အာဒါယ-ယူ၍၊ ဂစ္ဆန္တော- သွားစဉ်၊ အန္တရာမဂ္ဂေ-၌၊ အညံ-သော၊ ဘောဇနံ-ကို၊ ပဋိက္ခိပတိ-၏၊ တဿာပိ- ထို ရဟန်း၏လည်း၊ ပဝါရဏာ- ပယ်မြစ်ခြင်းသည်။ န ဟောတိ၊ ဣတိ မဟာ ပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ။

စ- ဆက်၊ ပဒတ္တ - ၌၊ (ဝိဇ္ဇမာနဘောဇနံ - ထင်ရှားရှိသော ဘောဇဉ်ကို၊ အနဇ္ဈောဟရိတုကာမော-မျိုးခြင်းငှါ အလိုမရှိသည်။ ဟောတိ) ယထာ-ဖြစ်သကဲ့ သို့၊ ဧဝံ - တူ၊ ဟတ္ထေပိ- လက်၌လည်း၊ (ဝိဇ္ဇမာနဘောဇနံ-ကို၊ အနဇ္ဈော ဟရိတုကာမော, ဟောတိ)၊ ဝါ - တနည်း၊ မုခေပိ- ခံတွင်း၌လည်း၊ ဝိဇ္ဇမာန ဘောဇနံ, အနဇ္ဈောဟရိတုကာမော - သည်။ သစေ ဟောတိ၊ တသ္မိံ စ ခဏေ- ၌လည်း၊ အညံ- အခြားဘောဇဉ်ကို၊ ပဋိက္ခိပတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ န ပဝါရေတိ၊ ဟိ-မှန်၊ ကေသိ-တခုသော၊ ပဒေ- ပတ္ထေဟူသော ပုဒ်၌၊ ဝုတ္တလက္ခဏံ- ဆိုအပ် ပြီးသော လက္ခဏာသည်။ သဗ္ဗတ္ထ- အလုံးစုံသော ဟတ္ထေ မုခေဟူသော ပုဒ်တို့၌၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-သိထိုက်သည်။ ဟောတိ- ၏၊ အပိစ-စင်စစ်ကား၊ ကုရုန္တိယံ - ၌၊ သေ

နယော-ကို၊ ဒဿိတောယေဝ- တိုက်ရိုက်ပြအပ်သည်သာ၊ ဟိ- မှန်၊ တတ္ထ- ထို ကုရုန္တိအဋ္ဌကထာ၌၊ မုခေ-ခံတွင်း၌၊ ဘတ္တံ-ကို၊ ဂိလိတံ-မျိုးအပ်ပြီ၊ ဟတ္ထေ-၌၊ ဘတ္တံ-ကို၊ ဝိယာသာဒဿ - စားကြွင်းစားအား၊ ဒါတုကာမော - ပေးလိုသည်၊ (ဟောတိ)ပတ္ထေ-၌၊ ဘတ္တံ-ကို၊ ဘိက္ခုဿ-အခြားရဟန်းအား၊ ဒါတုကာမော (ဟောတိ) တသ္မိံခဏေ-၌၊ သစေပဋိက္ခိပတိ-အံ၊ နပဝါရေတိ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ။

ပန-ကား၊ ဟတ္ထပါသေ ဌိတောတိတ္ထေ-၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ဘိက္ခု-သည်၊ နိသိန္ဓော-ထိုင်နေသည်၊ သစေဟောတိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ အာနိသ ဒဿ-တင်ပါး၏၊ ပစ္ဆိမန္တတော-နောက်အစွန်းမှ၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၎င်း၊ ဌိတော- ရပ်နေသည်၊ သစေဟောတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပဏှိအန္တတော- ဖနောင့်အစွန်းမှ၊ ပဋ္ဌာယ- ၎င်း၊ နိပန္ဓော- လျောင်းနေသည်၊ သစေဟောတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ယေန ပဿေန- အကြင် နံပါးဖြင့်၊ နိပန္ဓော- လျောင်းနေ၏၊ တဿ- ထို နံပါး၏၊ ပါရိ မန္တတော-ထိုဘက် အစွန်းမှ၊ ပဋ္ဌာယ- ၎င်း၊ [ကပ်လှူမည့်ဒါယကာက မျက်နှာ ဘက်မှ လာမည်ဖြစ်၍ နေခံအစွန်းတွေကို ပြထားသည်။] ဒါယကာဿ-ဒါယကာ ၏၊ နိသိန္ဓဿဝါ-ထိုင်နေသော ဒါယကာ၏ သော်၎င်း၊ ဌိတဿဝါ-ရပ်နေသော ဒါယကာ၏သော်၎င်း၊ နိပန္ဓဿဝါ - လျောင်းနေသော ဒါယကာ၏သော်၎င်း၊ ပသာရိတဟတ္ထိ-ဆန့်တန်းအပ်သော လက်ကို၊ ထပေတွာ-ထား၍၊ ယံ အင်္ဂံ - အကြင် အင်္ဂါသည်၊ အာသန္ဓတရံ-သာ၍နီး၏၊ ဝါ-အနီးဆုံးတည်း၊ တဿ-ထို အနီးဆုံးအင်္ဂါ၏၊ ဩရိမန္တေန - ဤဘက်အစွန်းဖြင့်၊ ပရိစ္ဆန္ဒိတွာ- ပိုင်းခြား၍၊ အမုတေယျဟတ္ထော-အခွဲအားဖြင့် သုံးတောင်ကို၊ ဝါ- ၂ တောင့်ထွာကို၊ ဟတ္ထ ပါသောတိ- ဟတ္ထပါသ်ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ တသ္မိံ - ထို ဟတ္ထပါသ်၌၊ ဌတွာ-၍၊ အဘိဟင်္ဂု- ရှေးရှုဆောင်အပ်သော ဘောဇဉ်ကို၊ ပဋိက္ခိပန္တဿဝ- ပယ်မြစ် သော ရဟန်း၏သာ၊ ပဝါရဏာ ဟောတိ၊ တတော - ထို ဟတ္ထပါသ်မှ၊ ပရိ- နောက်၌၊ ဝါ - ပြင်ဘက်က၊ (အဘိဟင်္ဂု ပဋိက္ခိပန္တဿ ပဝါရဏာ- သည်၊)န (ဟောတိ)။ [အထက်နှင့် အောက် ဟတ္ထပါသ်တိုင်းနည်းများလည်း ဒန္တပေါဏ သိက္ခာပုဒ်၌ လာဥျားလတံ။]

x x x x x x x

ဟတ္ထပါသော။ ။ဟတ္ထဿ + ပါသော သဒ္ဓိပေါ ဟတ္ထပါသော- လက်၏အနီး အရပ်၊ ဟတ္ထော ပသတိ ဖုသတိ အသ္မိံ ဌာနေတိဝါ ဟတ္ထပါသော-လက်၏ ထိလေခံရာ အရပ်၊ ဝါ- လက်လှမ်းမှီရာ အရပ်၊ (ယောဇနာ)၊ “ဟတ္ထဿ-လက် ၂ ဘက်၏+ ပါသော-ကွင်းတည်း၊ ဟတ္ထပါသော-လက်၏ကွင်း၊ ထို လက်အကွင်းကို ဟတ္ထပါသ် ခေါ်သည်” ဟု တနည်းကြံပါ၊ ဤဟတ္ထပါသ်တိုင်းရာ၌ အကပ်ခံသူ၏ နောက်ဘက် အစွန်းကို၎င်း၊ ကပ်လာသူ၏ ဆန့်သောလက်မှတပါး အနီးဆုံးအင်္ဂါ၏ ဤဘက်အစွန်း ကို၎င်း တိုင်းရသည်၊ ဥပမာ - မတ်တတ်ရပ်၍ ဥျားခေါင်း ညွတ်ပြီးကပ်လျှင် ရဟန်းနှင့် အနီးဆုံးအင်္ဂါသည် ဥျားခေါင်းတည်း၊ ထိုဥျားခေါင်း၏ ဤဘက်အစွန်းဖြင့် တိုင်းရသည်။

အဘိဟရတိတိ-ကား၊ ဟတ္ထပါသ ဗ္ဗန္တရေ-ဟတ္ထပါသ်အတွင်း၌၊ ဌိတော-
 တည်သူသည်၊ ဂါဟဏတ္ထိ-ခံယူခေခြင်းအကျိုးငှါ၊ ဥပနာမေတိ-အနီးသို့ ညွတ်စေ
 အံ၊ ဝါ- ကပ်အံ၊ [စာအုပ်တို၌ “ ဂါဟဏတ္ထိ ” ဟု ရှိသည်ကား မကောင်း၊
 အကပ်ခံသူကို ယူစေရမည်ဖြစ်သောကြောင့် “ ဂါဟဏတ္ထိ ” ဟု ရှိရမည်။] ပန-
 ဆက်၊ အနန္တရနိသိန္ဓောပိ - အခြားမဲ့၌ ထိုင်နေသည်လည်းဖြစ်သော၊ (ဘေး
 နား၌ ထိုင်နေသည်လည်းဖြစ်သော၊) ဘိက္ခု-သည်၊ ဟတ္ထေဝါ-လက်၌သော်၎င်း၊
 ဥရုသုဝါ- ပေါင်တို၌သော်၎င်း၊ အာဓာရကေဝါ - သပိတ်ခြေ၌သော်၎င်း၊ ဌိတ
 ပတ္တိ- တည်သော သပိတ်ကို၊ အနဘိဟရိတွာဝ- ရှေးရှုမဆောင်မူ၍ သာလျှင်၊
 ဘတ္တိ-ထမင်းကို၊ ဂဏှ-ယူပါလော၊ ဣတိ, သစေဝဒတိ-အံ၊ (နှုတ်သက်သက်ဖြင့်
 သာ ပြောအံ၊) တံ-ထို ထမင်းကို၊ ပဋိက္ခိပတော-ပယ်မြစ်သော ရဟန်း၏၊ ပဝါ
 ရဏာ-သည်၊ နတ္ထိ။ [ရှေးရှု မဆောင်သောကြောင့် အဘိဟရတိ အင်္ဂါမမြေခံ” -
 ဟုလို။]

ဘတ္တပတ္တိ-ထမင်းတောင်းကို၊ အာနေတွာ-ဆောင်ယူ၍၊ ပုရတော-ရဟန်း၏
 ရွှေ၌၊ ဘူမိယံ - မြေ၌၊ (တည်ရာကြမ်းပြင် စသည်၌၊) ထပေတွာ - ထားပြီး၍၊
 ဝါ-ထားပြီးမှ၊ ဂဏှာဟိ-ယူပါလော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေပိ-လျှော့အပ်ရာ၌လည်း၊
 ဝေဝနယော၊ ပန- ကား၊ ဤသကံ- ဇဉ်ငယ်၊ ဝါ- နည်းနည်း၊ ဥဒ္ဓရိတွာဝါ-
 မြှောက်၍သော်၎င်း၊ အပနာမေတွာဝါ- စောင်း၍သော်၎င်း၊ ဂဏှာထ - ခံယူပါ
 ကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ-လျှောက်အပ်သော်၊ ပဋိက္ခိပတော- ပယ်မြစ်သောရဟန်း
 ၏၊ ပဝါရဏာ ဟောတိ၊ ထေရာသနေ - ထေရ်ကြီး၏နေရာ၌၊ နိသိန္ဓော - သော၊
 ထေရာ-သည်၊ ဒူရေ- ၂ တောင့်ထွာထက် ဝေးသောအရပ်၌၊ နိသိန္ဓဿ- ထိုင်နေ
 သော၊ ဒဟရဘိက္ခုဿ - ရဟန်းငယ်၏ (အထံသို့)၊ ပတ္တိ - ကို၊ ပေသေတွာ-
 စေလွှတ်၍၊ ဣတော-ဤသပိတ်ထည်းမှ၊ ဩဒနံ- ကို၊ ဂဏှာဟိ- ယူလိုက်လော၊
 ဣတိ, ဝဒတိ- အံ၊ ပန - ထိုသို့ပြောပါသော်လည်း၊ ဂဏှိတွာ - သပိတ်ကိုယူ၍၊
 ဂတော-သွားသောတမန်သည်၊ တုဏှိ- ဆိတ်ဆိတ်၊ တိဌတိ-ရပ်နေအံ၊ ဒဟရေ-
 ရဟန်းငယ်သည်၊ မယံ-တပည့်တော်အား၊ အလံ- တော်ပါပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့ပြော
 ၍၊ ပဋိက္ခိပတိ-အံ၊ န ပဝါရေတိ၊ ကသ္မာ၊ ထေရဿ - ၏၊ ဒူရဘာဝတော-ဝေး
 သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း၊ ဒူတဿ - တမန်၏၊ အနဘိဟရဏ တောစ - ရှေ့ရှု

x x x x x x x

အနန္တရပေ၊ နတ္ထိ။ ။ တပါးနှင့်တပါးကပ်နေသော်လည်း ဘောဇဉ်ကို လက်ဖြင့်
 ရှေးရှုမဆောင်ဘဲ နှုတ်ဖြင့်သာ ဖိတ်သောကြောင့် ပယ်မြစ်သော ရဟန်းမှာ ပဝါရိတ်
 မသင့်၊ ဤစကားကိုထောက်၍ ဆွမ်းအတူစားရာဝယ် ဆွမ်းစသည်ကို လက်ဖြင့် ဆောင်
 ယူ၍ “ ဆွမ်းယူအုံးမလား ” ဟု မဖိတ်ပါလေနှင့်၊ ဖိတ်လိုလျှင် လက်ဖြင့် မဆောင်ဘဲ
 နှုတ်ဖြင့်သာ ဖိတ်ရသည်၊ လက်ဖြင့် ဆောင်ယူ၍ ဖိတ်သည်ကို ပယ်လျှင်ကား ပဝါရိတ်
 သင့်သည်သာ။

မဆောင်ခြင်းကြောင့်၎င်းတည်း၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏။ ပန-ဆက်၊ ဂဟေတွာ-
၍၊ အာဂတော- သော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ ဣမံဘတ္တံ-ကို၊ ဂဏှ-ယူပါလော၊ ဣတိ-
သို့၊ ဝဒတိ-အံ၊ တံ-ထို ထမင်းကို၊ ပဋိက္ခိပတော ပဝါရဏာ ဟောတိ။

ပရိဝေသနာယ-ဆွမ်းလုပ်ကျွေးရာ အခါ၌၊ ဧကော-တယေဝံသောဒါယကာ
သည်၊ ဧကေန ဟတ္ထေန-တဖက်သောလက်ဖြင့်၊ ဩဒနပစ္စိ-ထမင်းတောင်းကို
၎င်း၊ ဧကေန- တဖက်သောလက်ဖြင့်၊ ကဋ္ဌစ္ဆု-ဇွန်းကို၎င်း၊ ဂဟေတွာ-ကိုင်၍၊
ဘိက္ခု-တို့ကို၊ ပရိဝိသတိ- ဆွမ်းလုပ်ကျွေးအံ့၊ တတြ-ထိုသို့ ဆွမ်းလုပ်ကျွေးရာ၌၊
အညော - အခြားသော ဒါယကာသည်၊ အာဂတော - ၍၊ အဟံ - သည်၊ ပစ္စိ-
တောင်းကို၊ ဓာရေဿာမိ- ဆောင်ထားအံ့၊ တံ-သင်သည်၊ ဝါ- သင်က၊ ဩဒနံ-
ထမင်းကို၊ ဒေဟိ-လှူပါလော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတွာ-ပြော၍၊ ဂဟိတမတ္တကမေဝ-
ကိုင်အပ်ကာမျှကိုသာ၊ (ကိုင်ရုံလောက်ကိုသာ၊) စေ ကရောတိ-အံ့၊ [တောင်းကို
ကိုင်ရုံသာ ကိုင်ထား၏၊ အားရှိပါးရှိအောင် ကိုင်ခြင်းကိုကား မပြု-ဟူလို။] ပန-
စင်စစ်ကား၊ ပရိဝေသကောဝေ- ဆွမ်းလုပ်ကျွေးသူသည်သာ၊ ဝါ- ဆွမ်းလိုက်
သူသည်သာ၊ တံ-ထို ဆွမ်းတောင်းကို၊ ဓာရေတိ-ဆောင်နေရ၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊
သာ-ထို ဆွမ်းတောင်းသည်၊ ဝါ-ကို၊ (ပရိဝိသကေန- သည်၊) အဘိဟဋ္ဌာဝ-
ရှေးရှုဆောင်အပ်သည်သာ၊ ဟောတိ၊ တတော-ထိုဆွမ်းတောင်းမှ၊ ဒါတုကာမ
တာယ- ပေးလိုသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဂဏှန္တံ - ခပ်ယူဆဲကို၊ ပဋိက္ခိပန္တဿ-
ပယ်သောရဟန်း၏၊ ပဝါရဏာ ဟောတိ၊ [ခပ်ယူနေစဉ် ရှေးရှုဆောင်ဆဲ မဟုတ်
သော်လည်း တောင်းက ရှေးရှုဆောင်ဆဲ ဖြစ်သောကြောင့် ပဝါရိတ်သင့်သည်။]

ပန-ကား၊ ပရိဝေသကေန-ဆွမ်းလုပ်ကျွေးသော ဒါယကာသည်၊ (ဆွမ်း
လိုက်သူသည်၊) ဖုဠမတ္တာဝ - ထိုအပ်ကာမျှသည်သာ၊ သစေ ဟောတိ - အံ့၊
ဣတရောဝ-အခြားသူသည်သာ၊ (ဘေးက ဆောင်ယူပေးသူသည်သာ၊) နံ- ထို
ဆွမ်းတောင်းကို၊ (သစေ) ဓာရေတိ- အကယ်၍ ဆောင်ထားအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊
တတော-ထို ဆွမ်းတောင်းမှ၊ ဒါတုကာမတာယ-ကြောင့်၊ ဂဏှန္တံ-ခပ်ယူနေဆဲ
ကို၊ ပဋိက္ခိပန္တဿ ပဝါရဏာ န ဟောတိ၊ ကဋ္ဌစ္ဆုနာ-ဇွန်းဖြင့်၊ ဥဒ္ဓဋ္ဌဘတ္ထေ
ပန-ထုတ်ဆောင်အပ်ပြီးသော ဘတ်၌ကား၊ (ပဝါရဏာ) ဟောတိ၊ ဟိ - မှန်၊
ကဋ္ဌစ္ဆုအဘိဟာရောယေဝ - ဇွန်းဖြင့် ရှေးရှု ဆောင်ယူခြင်းသည်သာ၊ တဿ-
ထို ထမင်းကို၊ အဘိဟာရေ - ရှေးရှုဆောင်ယူခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဒိန္နံ-
၂ယောက်တို့၏၊ (ဆွမ်းလိုက်သူနှင့် ကူညီသူ ၂ ယောက်တို့၏) သမဘာရေပိ-
အညီအမျှ ဆောင်ယူအပ်သော ဝန်၌လည်း၊ ပဋိက္ခိပန္တော-ပယ်မြစ်သောရဟန်း
သည်၊ ပဝါရေတိယေဝ-သည်သာ၊ ဣတိ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ၊ အနန္တရဿ-
အခြားမဲ့ဖြစ်သော၊ ဘိက္ခုနော-အား၊ ဘတ္ထေ-ကို၊ ဒိယုမာနေ- ပေးလှူအပ်စဉ်၊
ဣတရော-အခြားသော ရဟန်းသည်၊ ပတ္တံ- ကို၊ ဟတ္ထေဟိ- တို့ဖြင့်၊ ပိဒဟတိ-

ပိတ်ထားအံ့၊ ပဝါရဏာ နတ္ထိ၊ ကသ္မာ၊ အညဿ - အခြား ရဟန်းဘို့၊ အဘိ
ဟဋေ-ရှေးရှုဆောင်ယူအပ်သော ထမင်း၌၊ ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ-ပယ်မြစ်အပ်သည်၏
အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ [မိမိအား ပေးသည်ကို ပယ်ခြင်း မဟုတ်၊ အခြားရဟန်း
အား ပေးသည်ကို မိမိသပိတ်ထဲ၌ မကျအောင် ပိတ်ထားခြင်း ဖြစ်သောကြောင့်
ပဝါရိတ် မသင့်။]

ပဋိက္ခေပေါပညာယတိတိ ဧတ္ထ-၌၊(ပိနိစ္ဆယော ဝေဝေဒိတဗ္ဗော၊)ဝါစာယ-
နှုတ်ဖြင့်၊ အဘိဟဋေ-ရှေးရှုဆောင်ယူအပ်သော ဘောဇဉ်ကို၊ ပဋိက္ခိပတော- ၏၊
ပဝါရဏာ နတ္ထိ၊ ပန-အန္ဓယကား၊ ကာယေန-ဖြင့်၊ အဘိဟဋေ-ကို၊ ကာယေန
ဝါ-ကိုယ်ဖြင့်သော်၎င်း၊ ဝါစာယဝါ- နှုတ်ဖြင့်သော်၎င်း၊ ပဋိက္ခိပန္တဿ - ၏၊
ပဝါရဏာ ဟောတိ၊ ဣတိ- သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ တတ္ထ- ထို ကာယေနဝါ ဝါစာ
ယဝါ ပဋိက္ခိပန္တဿ ဟူသော ပါဠိ၌၊ အင်္ဂုလိံ ဝါ- လက်ချောင်းကိုသော်၎င်း၊
ဟတ္ထံဝါ-လက်ကိုသော်၎င်း၊ မစ္ဆိ ကဗီဇနိံ ဝါ-ခြင်နှင် ယပ်ကိုသော်၎င်း၊ (ခြင်ကို
ချောက်ကြောင်း ယပ်ကိုသော်၎င်း၊)စိဝရကဏ္ဍံဝါ-သင်္ကန်းအနားကိုသော်၎င်း၊
(ယံ)စာလေတိ-အကြင်လှုပ်စေ၏၊ (တံစာလနံဝါ- ထို လှုပ်စေခြင်းသည်၎င်း၊)
ဘမုကာယ=မျက်ခန်းဖြင့်၊ အာကာရံ-ပယ်မြစ်ပုံ အခြင်းအရာကို၊(ယံ)ကရော
တိ-အကြင်ပြု၏၊ (တံကရဏံဝါ-ထို ပြုခြင်းသည်၎င်း၊) ကုဒ္ဓေါ-စိတ်ဆိုးသည်၊
(ဟုတ္တာ) (ယံ) ဩလောကေတိ-အကြင် ကြည့်၏၊ (တံ ဩလောကနံဝါ-ထို
ကြည့်ခြင်းသည်၎င်း၊)ကာယေန-ဖြင့်၊ ပဋိက္ခေပေါနာမ-ပယ်ခြင်းမည်၏၊ အလံ-
တော်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊(ယံ)ဝဒတိ-အကြင် ပြော၏၊(သောဝါဒေါ)ဝါ-ထိုပြောခြင်း
သည်၎င်း၊ န ဝဏ္ဏာမိ-မယူလို၊ ဣတိ(ယံ)ဝဒတိ၊ (သောဝါဒေါ) ဝါ၊ မာ
အာကိရ-မလောင်းထည့်နှင့်၊ ဣတိ(ယံ)ဝဒတိ၊(သောဝါဒေါ)ဝါ၊ အပဂစ္ဆ-
ဖဲလော၊ ဣတိ(ယံ)ဝဒတိ၊(သောဝါဒေါ)ဝါ-သည်၎င်း၊ဝါစာယ-ဖြင့်၊ ပဋိက္ခေ
ပေါနာမ- မည်၏၊ ဧဝံ-လျှင်၊ ယေနကေနစိ - သော၊ အာကာရေန-အခြင်းအရာ
ဖြင့်၊ ကာယေနဝါ- သော်၎င်း၊ ဝါစာယဝါ - သော်၎င်း၊ ပဋိက္ခိတ္ထေ- ပယ်မြစ်
အပ်သော်၊ ပဝါရဏာ ဟောတိ။

ဧကော-တပါးသောရဟန်းသည်၊ ဘတ္ထေ-ထမင်းကို၊ အဘိဟဋေ- (ထည့်
ဘို့ရန်)ရှေးရှု ဆောင်ယူအပ်သော်၊ ပဝါရဏာယ-ပယ်မြစ်ခြင်းမှ၊ ဝါ-ပဝါရိတ်
သင့်ခြင်းမှ၊ ဘိတော-ကြောက်သည်၊(ဟုတ္တာ)၊ဟတ္ထံ-ကို၊ အပနေတွာ-သပိတ်မှ
ဖယ်၍၊ ပုနပ္ပုနံ-ထပ်ခါ ထပ်ခါ၊ ပတ္ထေ-၌၊ ဩဒနံ- ကို၊ အာကိရန္တံ-လောင်း
ထည့်နေသော ဒါယကာကို၊ အာကိရ အာကိရ-လောင်းထည့်လော၊ လောင်း
ထည့်လော၊ ကောဇ္ဇေတွာ-ဖိရိုက်၍၊ ဝါ-ဖိသိပ်၍၊ ပူရေဟိ-ပြည့်စေလော၊ ဣတိ၊
ဝဒတိ-ပြောအံ့၊ ဧတ္ထ-ဤသို့ပြောရာ၌၊ ကထံ-အဘယ်သို့ဖြစ်သနည်း၊ (ပဝါရိတ်
သင့်သလား၊ မသင့်ဘူးလား - ဟူလို) ဣတိ - ဤကား အမေးတည်း၊ တာဝ -

မဟာပဒုမထေရ်မှ ရှေးဥျးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌော - ညွှန်ပြအပ်သော၊) မဟာသုမတ္ထေ
 ရော - သည်၊ အနာကိရဏတ္ထာယ - မလောင်းထည့်ခြင်း အကျိုးငှါ၊ ဝုတ္တတ္တာ-
 ပြောဆိုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဝါရဏာ - ပယ်မြစ်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ၊
 ဣတိ၊ အာဟ-ပြီ၊ ပန- ဝါဒန္တရကား၊ မဟာပဒုမတ္ထေရော-သည်၊ အာကိရ-
 လောင်းလော၊ ပူရေဟိ-ပြည့်စေလော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒန္တဿ-ပြောဆိုသော၊ ကဿ
 စိ-တစုံတယောက်၏၊ ပဝါရဏာ-သည်၊ အတ္ထိနာမ-ရှိရသေးသတဲ့လော၊ ဣတိ၊
 ဝတ္တာ-ပြောဆိုပြီး၍၊ န ပဝါရေတိ-ပယ်မြစ်သည်မမည်၊ ဝါ - ပဝါရိတ်မသင့်၊
 ဣတိ၊ အာဟ-ပြီ။

အပရော-အခြားသောရဟန်းသည်၊ ဘတ္တံ-ကို၊ အဘိဟရန္တံ-ရှေးရှုဆောင်လာ
 သော၊ ဘိက္ခု-ကို၊ သလ္လဒကွတ္တာ-မှတ်သား၍၊ (မိမိသပိတ်၌ထည့်ဘို့ရန် ဆောင်ယူ
 လာသူဟု မှတ်သား၍၊) အာဝုသော-ငါ့ရှင်၊ ကိံ-အသို့နည်း၊ ဣတောပိ - ဤ
 သပိတ်ထည်းမှလည်း၊ ကိဉ္စိ-တစုံတခုကို၊ ဂဏှိဿသိ- ယူဥျးလတံလော၊ တေ-
 သင့်အား၊ ကိဉ္စိ-ကို၊ ဒမ္ဗိ-ပေးလိုသေး၏၊ (သင်က ပေးဘို့မဆိုထားဘိ၊ ဒီကတောင်
 ပေးချင်သေးသည်-ဟူလို၊) ဣတိ၊ အာဟ-ပြီ၊ တတြာပိ- ထိုသို့ ပြောရာ၌လည်း၊
 ဧဝံ- ဤသို့ ပြောလသော်၊ နာဂမိဿတိ - ရှေ့သို့တိုး၍ မလာလတံ၊ ဣတိ - ဤသို့
 ကြံ၍၊ ဝုတ္တတ္တာ - ပြောဆိုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဝါရဏာ ဟောတိ၊
 ဣတိ မဟာသုမတ္ထေရော အာဟ၊ ပန-ဝါဒန္တရကား၊ မဟာပဒုမတ္ထေရော-သည်၊
 ဂဏှိဿသိ- ယူဥျးလတံလော၊ ဣတိ- သို့၊ ဝဒန္တဿ-သော၊ ကဿစိ-၏၊ ပဝါ
 ရဏာ-သည်၊ အတ္ထိနာမ-ရှိရသေးသတဲ့လော၊ ဣတိ၊ ဝတ္တာ-၍၊ န ပဝါရေတိ-
 မမည်၊ ဝါ-မသင့်၊ ဣတိ၊ အာဟ-ပြီ။

ဧကော - တယောက်သော ဒါယကာသည်၊ သမိသကံ-အသားအဖတ်နှင့်
 တကွဖြစ်သော၊ ရသံ-အရည်ကို၊ အဘိဟရိတွာ-၍၊ ရသံ-အရည်ကို၊ ဂဏှာထ-
 ခံယူပါကုန်၊ ဣတိ၊ ဝဒတိ-လျှောက်၏၊ တံ-ထိုစကားကို၊ သုတ္တာ-၍၊ ပဋိက္ခိပ
 တော၊ ပဝါရဏာ၊ နတ္ထိ၊ [အသားရည်က ဘောဇဉ် ၅ ပါးတွင် မပါဝင်သော
 ကြောင့် ပယ်သော်လည်း ပဝါရိတ်မသင့်- ဟူလို။] မစ္ဆရသံ- ငါး အရည်ကို၊
 (ဂဏှာထ၊) မိသရသံ - အသား အရည်ကို၊ (ဂဏှာထ)၊ ဣတိ- သို့၊ ဝုတ္တေ-
 သော်၊ ပဋိက္ခိပတော (ပဝါရဏာ) ဟောတိ၊ ဣဒံ-ဤဟာကို၊ ဂဏှာထ၊ ဣတိ-
 သို့၊ ဝုတ္တေပိ- အမည်မတပ်ဘဲ လျှောက်အပ်ရာ၌လည်း၊ (ပဝါရဏာ) ဟောတိ

x x x x x x x

မစ္ဆရသံ ။ ။ “ မစ္ဆဿ + ရသော မစ္ဆရသော ” ဟု တပျုရိသံသမာဓ်ပြုလျှင်
 အရည်သာရသောကြောင့် ပဝါရိတ်သင့်နိုင်စရာမရှိ၊ သို့သော် “ မစ္ဆောစ + မစ္ဆရသောစ
 မစ္ဆရသော ” ဟု ဧကသေသံ ပြုလျှင်ကား ငါးလည်း ပါနေသောကြောင့် ပဝါရိတ်
 သင့်နိုင်သည်၊ မစ္ဆရသံပုဒ်က ငါးကို၎င်း၊ ငါးအရည်ကို၎င်း ၂ မျိုးလုံး ဧဟာနိုင်သော
 ကြောင့် ပဝါရိတ်သင့်ရသည်-ဟူလို၊ မိသရသံ၌လည်း နည်းတူ။

ယေဝ- သည်သာ၊ မံသံ- အသားကို၊ ဝိသုံ- အရည်မှ သီးခြား၊ ကတွာ- ရှိ၊ ဓံသ
 ရသံ- အသားရည်ကို၊ ဂဏှထ၊ ဣတိ၊ ဝဒတိ-အံ၊ တတ္ထ- ထိုသို့ လျှောက်ရာ၌၊
 (တနည်း) တတ္ထ - ထို အသားရည်၌၊ သာသပမတ္တမ္ဘိ - မုံညင်းစေ့မျှ ပမာဏ
 ရှိသည်လည်း ဖြစ်သော၊ မံသဇဏှံ - အသားတုံးသည်၊ စေ အတ္ထိ - အကယ်၍
 ရှိသေးအံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ တံ - ထို အသားရည်ကို၊ ပဋိက္ခိပတော ပဝါရဏာ
 ဟောတိ၊ ပန- ဆက်၊ ပရိဿာဝိဒတာ - စစ်အပ်ပြီးသည်၊ သစေ ဟောတိ၊ (ဧဝံ
 သတိ)၊ ဝန္တတိ၊ (ပဝါရိတ်မသင့်-ဟူလို)၊ ဣတိ၊ အဘယတ္ထေရော- သည်၊ အာဟ။

မံသရသန- အသားရည်ဖြင့်၊ အာပုစ္ဆန္တံ - ပန်ပြောသူကို၊ မဟာထေရော-
 သည်၊ မုဟုတ္တံ- တမုဟုတ်မျှ၊ အာဂမေဟိ- ဆိုင်းငံ့ဥးလော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတွာ-
 ပြောဆိုပြီး၍၊ အာဂုသော-ငါ့ရှင်၊ ထာလကံ-ခွက်ကို၊ အာဟရ-ဆောင်ယူခဲ့လော၊
 ဣတိ-သို့၊ အာဟ-ပြီ၊ ဣတ္ထ-ဤသို့ ပြောဆိုရာ၌၊ ကထံ-အဘယ်သို့ ဖြစ်သနည်း၊
 (ပဝါရိတ် သင့်သလား၊ မသင့်ဘူးလား - ဟူလို။) တာဝ - မဟာပဒုမထေရ်မှ
 ရှေးဥးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌော- သော၊) မဟာသုမတ္ထေရော- သည်၊ အဘိဟာရကဿ-
 ရှေးရှုဆောင်ယူလာသူ၏၊ ဂမနံ- သွားခြင်းကို၊ ပဌမံ- စွာ၊ ဥပစ္ဆန္တံ- ဖြတ်အပ်ပြီ၊
 [မုဟုတ္တံ အာဂမေဟိ - ဆိုတုန်းက သွားခြင်းကြိယာကို ဖြတ်လိုက်ပြီ။] တသ္မာ-
 ကြောင့်၊ ပဝါရေတိ - ပယ်မြစ်သည် မည်၏၊ ဝါ - ပဝါရိတ် သင့်၏၊ ဣတိ ;
 အာဟ၊ ပန - ဝါဒန္တရကား၊ မဟာပဒုမတ္ထေရော - သည်၊ အယံ- ဤဒါယကာ
 သည်၊ ကုဟိံ - သို့၊ ဂစ္ဆတိ-သွားသေးသနည်း၊ တေဿ- ဤဒါယကာ၏၊ ကိဒိသံ-
 အဘယ်ကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ ဂမနံ - သွားခြင်းသည်၊ (ဟောတိ- နည်း၊) ဂဏှန္တ
 သာပိ- ခံယူသူ၏လည်း၊ (ယူလာသောခွက်ဖြင့် ခံယူသူ၏လည်း၊) ပဝါရဏာ-
 ပယ်မြစ်ခြင်းသည်၊ အတ္ထိနာမ - ရှိရသေးသလော၊ ဣတိ , ဝတွာ- ပြောဆိုပြီး၍၊
 န ပဝါရေတိ- ပဝါရိတ်မသင့်၊ ဣတိ အာဟ- ပြီ။

ကဋ္ဌိရ ပနသာဒီဟိ - အညောက်၊ ပိန္နဲသီး အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ မိဿေတွာ-
 ရောနှော၍၊ မံသံ - အသားကို၊ ပစန္နိ- ချက်ကြကုန်၏၊ တံ- ထို ဟင်းကို၊ ဂဟေ
 တွာ- ယူ၍၊ ကဋ္ဌိရသုပံ - အညောက်ဟင်းရည်ကို၊ ဂဏှထ၊ ပနသဗျဉ္ဇနံ- ပိန္နဲသီး
 ဟင်းလျှောက်၊ ဂဏှထ၊ ဣတိ , ဝဒန္တိ- လျှောက်ကုန်အံ၊ ဝေဓိ- ဤသို့လျှော့ပါ
 သော်လည်း၊ နပဝါရေတိ - ပဝါရိတ်မသင့်၊ [ပယ်မြစ်သောရဟန်းမှာ ပဝါရိတ်
 မသင့်- ဟူလို၊] ကသ္မာ- နည်း၊ အပဝါရဏာရဟဿ - မဝါရိတ် မထိုက်သော
 ဟင်းချို ဟင်းလျှာ၏၊ နာမေန - ကဋ္ဌိရသုပ , ပနသဗျဉ္ဇန ဟူသော နာမည်ဖြင့်၊
 ဝုတ္တတ္တာ- လျှောက်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ပန- ဆက်၊ မစ္ဆသုပံ- ငါး
 ဟင်းချိုကို၊ (ဂဏှထ- ခံယူပါကုန်၊) ဣတိဝါ- ဤသို့သော်၎င်း၊ မံသသုပံ-အသား
 ဟင်းချိုကို၊ (ဂဏှထ)၊ ဣတိဝါ-သော်၎င်း၊ ဣမံ-ဤဟာကို၊ ဂဏှထ၊ ဣတိဝါ-
 သော်၎င်း၊ ဝဒန္တိ- လျှောက်ကုန်အံ၊ ပဝါရေတိ။

မံသကဒမ္မကောနာမ - အသားဖြင့် ရောပြွမ်းအပ်သော အစာမည်သည်။ ဟောတိ-ရှိ၏။ တံ-ထို မံသကဒမ္မကကို၊ ဒါတုကာမော-ပေးလှူလိုသည်။ (သမာနော)ပိ- ဖြစ်သော်လည်း၊ (“ မံသပါသော်လည်း ” ဟူလို၊) ကဒမ္မကံ ဂဏှထာတိ- ကဒမ္မကံ ဂဏှထဟူ၍၊ ဝါ-ရောပြွမ်းအပ်သော အစာကို ခံယူပါကုန်ဟူ၍၊ ဝဒတိ-လျှောက်အံ့၊ ဝန္တတိ၊ နပဝါရေတိ- ပဝါရိတ် မသင့်၊ [ဝန္တတိကိုပင် နပဝါရေတိဟု ထပ်ဖွင့်သည်။] ပန - အဘို့တပါးကား၊ မံသကဒမ္မကန္တိဝါ- မံသကဒမ္မက ဟူ၍သော်၎င်း၊ ဣဒန္တိဝါ- ဤဟာဟူ၍သော်၎င်း၊ ဝုတ္တေ-လျှောက်အပ်သော်၊ ပဝါရေတိ၊ သဗ္ဗေသု-န်သော၊ မစ္ဆ မံသမိဿကေသု-ငါးဖြင့် ရောပြွမ်းအပ်, အသားဖြင့် ရောပြွမ်းအပ်သောအစာတို့၌၊ ဒေဝေ နယော- တည်း။

ပန - ဆက်၊ ယော - အကြင် ရဟန်းသည်၊ နိမန္တနေ - ပင့်ဖိတ်ရာ အရပ်၌၊ ဘုဉ္ဇမာနော- ဆွမ်းစားစဉ်၊ အဘိဟဋ္ဌံ- ရှေးရှုဆောင်ယူအပ်သော၊ မံသံ- အသားကို၊ ဥဒ္ဓိဿကတန္တိ- ဥဒိဿကတ အသားဟူ၍၊ (ရဟန်းကို ရည်စူး၍ ပြုအပ်သတ်အပ်သော အသားဟူ၍၊) မညမာနော- မှတ်ထင်သည်၊ (ဟုတွာ-၍၊) ပဋိက္ခိပတိ-၏၊ (သော-ထိုရဟန်းသည်၊) ပဝါရိတောဝ- ပယ်မြစ်စေအပ်သည်သာ၊ ဝါ-ပဝါရိတ်သင့်သည်သာ၊ ဟောတိ၊ ဣတိ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ [အစာက မစားထိုက်သော အစာမဟုတ်သောကြောင့် ပဝါရိတ်သင့်သည်။] ပန-ဆက်၊ မိဿကကထာ-မိဿကနှင့်စပ်သော စကားကို၊ ကုရုန္တိယံ - ၌၊ သုဠု-စွာ၊ ဝါ-ကျယ်ဝန်းစွာ၊ ဝုတ္တာ- ပြီ၊ ဟိ- ချဲ့၊ ဝေ- သို့၊ တတ္ထ - ထိုကုရုန္တိ အဋ္ဌကထာ၌၊ ဝုတ္တံ၊(ကိံ)၊ ပိဏှပပါတစာရိကော- ဆွမ်းခံလှည့်လည်သော၊ ဘိက္ခု - သည်၊ ဘတ္တမိဿကံ-ထမင်းဖြင့် ရောပြွမ်းအပ်သော၊ ယာဂံ - ကို၊ အာဟရိတွာ - ၍၊ ယာဂံ-ကို၊ ဂဏှထ - ကုန်၊ ဣတိ ဝဒတိ၊ န ပဝါရေတိ၊ ဘတ္တံ ဂဏှထာတိ-

x x x x x x x x x x

ကဒမ္မက။ ။ “ကဒမံဘတ်, အမွှစ် ပစ္စည်း (စ် အနုဗန်ချေ)၊ သွတ္တံ၌ ကပစ္စည်း” ဟု တောမနိမိ ဆို၏။ ကဒမံဘတ်သည် ဒိဝါဒိဖြစ်မှု ဗျာကုလ - ရှုပ်ပွေခြင်း အနက်ကို ဟော၏။ “ ကဒမ္မက ” မည်သော ဤ အစာလည်း သား, ငါး, အညွန့်, အညွှောက် အသီးအရွက် အမျိုးမျိုးရော၍ ချက်အပ်ရကား ရှုပ်ပွေနေသကဲ့သို့ ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် “ကရမ္မကော”ဟု ရှိလျှင် ပါဠိပျက်, သို့မဟုတ် ဒကို ရပြေ။ [ကဒမ္မကောတိ မိဿကာဒိ ဝစနမေတံ၊ ယံ ဟိ ဗဟူဟိ မိဿေတွာ ကရေတိ၊ သော ကဒမ္မကောတိ ဝုစ္စတိ၊- ဟု ဝိမတိ၌ ပါဠိရှိပါစေ။]

ယောဇနာ။ ။ ကရေတိ သမူဟံတိ ကရော၊ ကရိယတိ သမူဟေနာတိ ကရော၊ အပေါင်း ပြုတတ်သော (အပေါင်းသည် ပြုအပ်သော) အစိတ်အစိတ် ရ၏။ ကရံ+ ဝကတိ အာဒဒါတိတိ ကရမ္မကော - အစိတ်စိတ်ကို ယူတတ်သော အပေါင်းရ၏။ ဤသို့ ယောဇနာ ပိဂ္ဂဟုပြုသည်။ ထိုအလို ကရမ္မကကို ပါဠိမှန် ဟု ယူစေလို၏။ အသား, အရွက်, အသီး, အညွန့်, အညွှောက် စသည်တို့တွင် ရသမျှကို စုပေါင်း၍ချက်အပ်သော ဟင်းသပြွမ်းပင်တည်း။

ဟူ၍၊ ဝုတ္တေ-သော်၊ ပဝါရေတိ၊ ကသ္မာ - နည်း၊ ယေန - အကြင် ထမင်းဖြင့်၊ အာပုစ္ဆိတော- ပန်ပြောအပ်ပြီ၊ တဿ-ထို ထမင်း၏၊ အတ္ထိတာယ - ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ အယံ- ဤဆိုအပ်လတံကား၊ ဣ- ဤ ယေနာပုစ္ဆိတော စသော စကားရပ်၌၊ အဓိပ္ပါယ်-ကုရုန္တိဆရာ၏ အလိုတည်း၊ ယာဂုမိဿကံ- ယာဂုဖြင့် ရောပြွမ်းအပ်သော အစာကို၊ ဂဏှာထ - ပါကုန်၊ ဣတိ ဝဒတိ-အံ၊ တတြ- ထိုသို့လျှောက်ရာ၌၊ ယာဂု- သည်၊ ဗဟုတရာဝါ- သာ၍များသည်သော် ၎င်း၊ သမသမာဝါ- အညီ အမျှသည်သော်၎င်း၊ စေ ဟောတိ-အံ၊(ဧဝံ သတိ)၊ နပဝါရေတိ၊ ယာဂု-သည်၊ မန္ဒာ-နည်းသည်၊ ဘတ္တိ-သည်၊ ဗဟုတရံ-များသည်၊ (စေဟောတိ- အံ၊ ဧဝံသတိ)၊ ပဝါရေတိ၊ ဣဒဉ္စ- ဤစကားကိုလည်း၊ သဗ္ဗအဋ္ဌ ကထာသု-တို့၌၊ ဝုတ္တတ္တာ- ကြောင့်၊ ပဋိက္ခိပိတုံ-ငှါ၊ နသက္ကာ- မတတ်ကောင်း၊ ပန-ထိုသို့ပင် ပယ်ခြင်းငှါ မတတ်ကောင်းပါသော်လည်း၊ ဣ-ဤ ယာဂုမိဿကံ ဂဏှာထ အစရှိသောစကား၌၊ ကာရဏံ - အကြောင်းကို၊ ဒုဒ္ဒသံ- ခဲယဉ်းသဖြင့် သိမြင်အပ်၏၊ ဝါ-သိမြင်နိုင်ခဲ၏။

ဘတ္တိမိဿကံ- ထမင်းဖြင့် ရောပြွမ်းအပ်သော အစာကို၊ ဂဏှာထ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒတိ- လျှောက်အံ၊ (တတြ- ထိုသို့ လျှောက်ရာ၌) ဘတ္တိ- ထမင်းသည်၊ ဗဟုကံ ဝါ- များသည် သော်၎င်း၊ သမံဝါ- အညီအမျှသည် သော်၎င်း၊ အပ္ပတရံဝါ- နည်းသည်သော်၎င်း၊ ဟောတိ - အံ၊ ပဝါရေတိယေဝ၊ ဘတ္တိဝါ- ဘတ္တိဟူသော နာမည်ကို သော်၎င်း၊ ယာဂုဝါ- ယာဂုဟူသော နာမည်ကိုသော်၎င်း၊ အနာမသိ တွာ- မသုံးသပ်မူ၍၊ မိဿကံ ဂဏှထာတိ- ဟူ၍၊ ဝဒတိ- အံ၊ တတြ- ထိုသို့ လျှောက်ရာ၌၊ ဘတ္တိ- သည်၊ ဗဟုတရံဝါ- များသည်သော်၎င်း၊ သမကံဝါ- အညီ အမျှသည်သော်၎င်း၊ စေ ဟောတိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပဝါရေတိ၊ (ဘတ္တိ-သည်)၊ အပ္ပတရံ- နည်းသည်၊ (စေ ဟောတိ- အံ၊ ဧဝံသတိ) န ပဝါရေတိ၊ ဣဒဉ္စ- ဤ

x x x x x x x x

အယ | ပေ | ပွါယော။ ။ “ယေနာ ပုစ္ဆိတော တဿ အတ္ထိတာယ” ၌ ကုရုန္တိ ဆရာ၏အလိုကိုပြလို၍ “အယမေတ္ထ အဓိပ္ပါယ်” ဟု မိန့်သည်၊ ထို အဓိပ္ပါယ်ပြစကား သည် “ယာဂု မန္ဒာ, ဘတ္တိ ဗဟုတရံ, ပဝါရေတိ” တိုင်ရုံသာတည်း။

ဒုဒ္ဒသံ။ ။ “ယာဂုမိဿကံ” ဟူသည် ယာဂုနှင့်ရောအပ်သော ဘတ္တိပင်တည်း၊ ကဒမ္မကကဲ့သို့ အမျိုးမျိုးရောအပ်သည် မဟုတ်၊ သို့ပါလျက် “ ယာဂုက များလျှင်၎င်း သမသမဖြစ်လျှင်၎င်း ပဝါရိတ်မသင့်၊ ယာဂုကနည်းနေ၍ ဘတ္တိက များမှ ပဝါရိတ် သင့်၏” ဟူရာ၌ “ဘတ္တိ” ပါနေပါလျှင် ယာဂုအနည်းအများ ခွဲခြားဘွယ်မလိုပါဘဲ လျက် ခွဲခြား၍ဆို၏၊ ထိုသို့ဆိုရာ၌ အကြောင်းရှာ၍ မရပါ၊ ရှေးအဋ္ဌကထာတို့၌ တညီ တညွတ်ထည်း ဆိုအပ်သော အဆုံးအဖြတ် ဖြစ်သောကြောင့် ပယ်လည်းမပယ်နိုင်ပါ- ဟူလို။ [ဤနေရာဝယ် အကြောင်းရှာ၍ မရသကဲ့သို့ နောက် “မိဿကံ ဂဏှာထ” ၌လည်း အကြောင်းရှာ၍ မရ, ဒုဒ္ဒသပင် ဖြစ်သည်။]

စကားကိုလည်း၊ ကဒမ္မကေန-ကဒမ္မကနှင့်၊ န သမာနေတဗ္ဗိ- အတုမပြုထိုက်၊
 ဟိ-မှန်၊ (တနည်း) ဟိယသ္မာ-ကြောင့်၊ ကဒမ္မကော-သည်၊ မံသမိဿကောပိ-
 အသားဖြင့် ရောပြွမ်းအပ်သော ကဒမ္မကသည်လည်း၊ ဟောတိ - ရှိ၏၊ အမံသ
 မိဿကောပိ- မံသမိဿက မဟုတ်သော ကဒမ္မကသည်လည်း၊ ဟောတိ- ရှိ၏၊
 တသ္မာ-ကြောင့်၊ ကဒမ္မကန္တိ-ကဒမ္မကံဟူ၍၊ ဝုတ္တေ-ဆိုအပ်သော်၊ ပဝါရဏာ၊
 နတ္ထိ၊ ဣဒံပန-ဤမိဿကသည်ကား၊ ဘတ္တမိဿကမေဝထမင်းဖြင့်ရောပြွမ်းအပ်
 သော အစာသာတည်း၊ ဣ- ဤ ဘတ္တမိဿက၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ ပဝါရဏာ
 ဟောတိ၊ ဗဟုရသေ- များသောအရည်ရှိသော၊ ဘတ္တေ-၌၊ ရသံ-ကို၊ (ဂဏှထ-
 ပါကုန်၊) ဣတိစ-ဤသို့၎င်း၊ ဗဟုဒီရေ-များသော နို့ရည်ရှိသော၊ (ဘတ္တေ-၌၊)
 ဒီရံ- ကို၊ (ဂဏှထ)၊ ဣတိစ- ၎င်း၊ ဗဟုသပ္ပိမ္ပိ- များသော ထောပတ်ရှိသော၊
 ပါယသေ- ယနာထမင်း၌၊ သပ္ပိ- ကို၊ ဂဏှထ၊ ဣတိစ - ၎င်း၊ ဝိသုံ - သီးခြား၊
 ကတွာ၊ ဒေတိ- ပေးအံ့၊ တံ-ထို ရသစသည်ကို၊ ပဋိက္ခိပတော - ၏၊ ပဝါရဏာ-
 သည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ-သို့၊ တတ္ထ-ထို ကုရုန္တိအဋ္ဌကထာ၌၊ ဝုတ္တိ၊ (ပြန်လှည့်)။

ပန- ဆက်၊ ယော- အကြင် ရဟန်းသည်၊ ဂစ္ဆန္တော-သွားနေစဉ်၊ ပဝါရေ
 တိ-ပဝါရိတ်သင့်၏၊ သော-ထို ရဟန်းသည်၊ ဂစ္ဆန္တောဝ-သွားရင်းပင်၊ ဘုဉ္ဇိတုံ-
 စားခြင်းငှါ၊ ဝါ-စားခွင့်ကို၊ လဘတိ-ရ၏။ [“သွားခြင်း ဣရိယာပုထ်မပျက်လျှင်
 ဆက်၍ စားကောင်းသည် ” ဟူလို။] ကဒ္ဒမံဝါ-ခွံညွန်သို့သော်၎င်း၊ ဥဒကံဝါ-
 ရေသို့သော်၎င်း၊ ပတွာ- ရောက်၍၊ ဌိတေန- ရပ်သော ရဟန်းသည်၊ အတိရိတ္တံ-
 အတိရိတ် ဝိနည်းကံကို၊ ကာရေတဗ္ဗိ - ပြုစေထိုက်၏။ [“ ပဝါရိတ် သင့်တုန်းက
 သွားနေသော ဣရိယာပုထ် ပျက်သောကြောင့် နောက်ထပ် စားလိုလျှင် အတိ
 ရိတ် ဝိနည်းကံပြုပါ” ဟူလို။] အန္တရာ-လိုရာအရပ်သို့ မရောက်မီ ခရီးအကြား၌၊
 နဒီ-မြစ်သည်၊ ပူရာ-ပြည့်နေသည်၊ သစေဟောတိ-အံ့၊ (ဝေံသတိ)၊ နဒီတီရေ-
 မြစ်ကမ်း၌၊ ဂုမ္မ - ချုံတချုံကို၊ အနုပရိယာယန္တေန - အစဉ် လှည့်လည်လျက်၊
 ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗိ- စားရာ၏၊ [“ သွားခြင်းဣရိယာပုထ် မပျက်အောင် ချုံကို လှည့်ပတ်
 လျက် စားပါ” ဟူလို။] အထ-သို့မဟုတ်၊ နာဝါဝါ-လေ့သည်သော်၎င်း၊ သေတု
 ဝါ- တံတားသည်သော်၎င်း၊ အတ္ထိ- ရှိအံ့၊ တံ- ထိုလေ့၊ ထိုတံတားကို၊ အဘိရူဟိ
 တွာပိ- တက်၍လည်း၊ စင်္ဂမန္တေနေဝ- ခေါက်တုန့်ခေါက်ပြန် စကြိန်သွားလျက်
 သာ၊ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗိ- စားရာ၏၊ ဂမနံ- သွားခြင်း ဣရိယာပုထ်ကို၊ န ဥပစ္စိန္တိတဗ္ဗိ -
 မဖြတ်ရာ၊ ယာနေဝါ- ယာဉ်၌သော်၎င်း၊ ဟတ္ထိ အဿပိဋ္ဌေဝါ- ဆင်ကျောကုန်း

* * * * *

ဝိသုံ ကတွာ ဒေတိ။ ။ “ရသံ ဂဏှထ” ဟု စကားအားဖြင့် အသားမှ သီးခြား
 ပြုခြင်းတည်း၊ အသားတခြား အရည်တခြားဖြစ်အောင် လက်ဖြင့် ခွဲခြားခြင်းကို မဆိုလို။
 [ဝါစာယ ဝိသုံ ကတွာ ဒေတိတိ အတ္ထော၊ န ပန ကာယေန ရသာဒိံ ဝိယောဇေတွာ၊ -
 ဝိမတိ။]

မြင်းကျောကုန်း၌ သော်၎င်း၊ စန္ဒမဏ္ဍလေဝါ- လဝန်းဗိမာန်ပေါ်၌ သော်၎င်း၊ သူရိယမဏ္ဍလေဝါ- နေဝန်းဗိမာန်၌သော်၎င်း၊ နိသီဒိတွာ-ထိုင်၍၊ ပဝါရိတေန- ပဝါရိတ်သင့်သော ရဟန်းသည်၊ ယာဝ- အကြင်မျှလောက်၊ မဇ္ဈနိကံ-မွန်းတည့် ချိန်သည်၊ (အတ္ထိ၊) တာဝ-ထို မွန်းတည့်ချိန်တိုင်အောင်၊ ဂစ္ဆန္တေသုပိ- သွားနေ သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ တေသု - ထို ယာဉ်အစရှိသည်တို့၌၊ နိသိန္ဒေနေဝ- ထိုင်လျက်သာ၊ ဘုဒ္ဓိတဗ္ဗံ-စားရာ၏။

ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဌိတော-ရပ်လျက်၊ ပဝါရေတိ-ပဝါရိတ်သင့်၏၊ (တေန-ထိုရဟန်းသည်၊)ဌိတေနေဝ-ရပ်လျက်သာ၊ ဘုဒ္ဓိတဗ္ဗံ-စားရာ၏၊ ယော- အကြင် ရဟန်းသည်၊ နိသိန္ဒော-ထိုင်လျက်၊ ပဝါရေတိ၊ (တေန-သည်၊)နိသိန္ဒေန နေဝ-ထိုင်လျက်သာ၊ ဘုဒ္ဓိတဗ္ဗံ-၏၊ တံတံ ဣရိယာပထံ-ထိုထို ဣရိယာပုထံကို၊ ကောပေန္တေန - ဖျက်သော ရဟန်းသည်၊ အတိရိတ္တံ- အတိရိတ် ဝိနည်းကံကို၊ ကာရေတဗ္ဗံ - ပြုစေထိုက်၏၊ [စားလိုလျှင် အတိရိတ်ဝိနည်းကံ ပြု၍ စားပါ- ဟူလို။] ယော - အကြင် ရဟန်းသည်၊ ဥက္ကဋ္ဌိကော - ဆောင့်ကြောင့်သည်၊ (ဟုတွာ) နိသီဒိတွာ - ထိုင်၍၊ ပဝါရေတိ- ၏၊ တေန - ထိုရဟန်းသည်၊ ဥက္ကဋ္ဌိကေနေဝ-ဆောင့်ကြောင့် ထိုင်လျက်သာ၊ ဘုဒ္ဓိတဗ္ဗံ - စားရာ၏၊ ပန- ဆက်၊ တဿ-ထို ရဟန်းအား၊ ဝါ-၏၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်၌၊ ပလာလပိဌံဝါ- ကောက်ရိုး ထိုင်ခုံကိုသော်၎င်း၊ ကိဉ္စိ-တစုံတခုသော၊ နိသီဒနကံဝါ-ထိုင်ခုံငယ်ကို သော်၎င်း၊ ဒါတဗ္ဗံ-ပေးရာ၏၊ [“ညောင်းမည် စိုးသောကြောင့် ဖင်ထိုင်ခုံကလေး ပေးပါ”-ဟူလို။] ပိဋကေ-လှည့်၍ ရသော ထိုင်ခုံငယ်၌၊ နိသီဒိတွာ-၍၊ ပဝါ ရိတေန-ပဝါရိတ်သင့်သော ရဟန်းသည်၊ အာသနံ- ထိုင်နေခြင်းကို၊ အစာလေ တွာဝ-မလှုပ်စေမှု၍သာ၊ (တင်ပါးကို မရွှေ့ဘဲသာလျှင်- ဟူလို၊) စတဿော- ကုန်သော၊ ဒိသာ- အရပ်တို့ကို၊ ပရိဝတ္တန္တေန-လှည့်လျက်၊ ဘုဒ္ဓိတံ လဗ္ဗတိ၊ [ထိုင်ခုံကလေးက လှည့်၍ ရသောကြောင့် “စတဿော ဒိသာ ပရိဝတ္တန္တေန” ဟု ဆိုသည်၊ (တနည်း)ထိုင်ခုံ မလှည့်ဘဲ မျက်နှာချည်း ၄ ဘက် လှည့်၍လည်း

x x x x x x x x

နိသီဒနကံ ဒါတဗ္ဗံ ။ ။ သစေ ဥက္ကဋ္ဌိကံ နိသိန္ဒော ပါဒေ အမုဉ္ဇိတွာပိ ဘူမိယံ နိသီဒတိ၊ ဣရိယာပထံ ဝိကောပေန္တေနာနာမ ဟောတီတိ ဥက္ကဋ္ဌိကာသနံ အဝိကော ပေတွာဝ သုခေန နိသီဒိတံ “တဿ ပန ဟေဋ္ဌာပေ၊ နိသီဒနကံ ဒါတဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တံ။

အာသနံ အစာလေတွာ ။ ။ အာသနံ အစာလေတွာတိ ပိဋေ ဖုဋ္ဌောကာသ တော အာနိသဒမံသံ အမောစေတွာ၊ အနုဋ္ဌဟိတွာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ “အဒိန္နာဒါနေ ဝိယ ဌာနာစာဝနံ နဂဟေတဗ္ဗန္တိ”တီသုပိ ဂဏ္ဍိပဒေသု ဝုတ္တံ၊ အဒိန္နာဒါနပါရာဇိကန္တ ကား တည်ရာမှ ဘေးသို့ဖြစ်စေ အထက်အောက်သို့ဖြစ်စေ ရွှေ့ခြင်းကို “ဌာနာစာဝနံ” ဟု ခေါ်၏၊ ဤ၌ကား အင်းပျဉ်ပေါ်၌ တင်ပါးမခွါဘဲ ဟိုရွှေ့ ဒီရွှေ့ ရွှေ့ရုံဖြင့် ဌာနာ စာဝနမဖြစ်၊ တင်ပါးကို တည်ရာမှ လွတ်စေမှသာ “ဌာနာစာဝနံ”ဟု ယူရမည်-ဟူလို။

စားနိုင်သည်။] မဇ္ဈ နိသီဒိတွာ, ပဝါရိတေန-သည်၊ ဣတောဝါ - ဤဘက်သို့ သော်၎င်း၊ ဧတ္ထောဝါ- ထိုဘက်သို့သော်၎င်း၊ သံသရိတုံ-ရွှေ့ခြင်းငှါ၊ ဝါ- ရွှေ့ခွင့်ကို၊ နလဗ္ဗတိ၊ ပန-ဆက်၊ နံ-ထိုရဟန်းကို၊ မဇ္ဈေန-နှင့်၊ သဟ-ကွ၊ ဥက္ခိပိတွာ- မြောက်၍၊ အညတြ- အခြားအရပ်သို့၊ သစေနန္တိ - အကယ်၍ ဆောင်ကုန်အံ့၊ (ဝေံသတိ)၊ ဝန္တတိ၊ နိပဇ္ဇိတွာ-လျောင်း၍၊ ပဝါရိတေန- သည်၊ နိပဇ္ဇေနဝ- လျောင်းလျက်လာ၊ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ၊ ပရိဝတ္တန္တေန- ပြောင်းပြန် ပြန်လသော်၊ (ဟိုဘက် နံပါးနှင့် ဒီဘက်နံပါး ပြောင်းရွှေ့ လသော်၊) ယေန ပဿေန- အကြင်နံပါးဖြင့်၊ နိပဇ္ဇာ-လျောင်းနေ၏၊ တဿ-ထိုနံပါး၏၊ ဌာနံ-တည်ရာကို၊ နာတိတ္တာမေတဗ္ဗံ- မလွန်စေထိုက်။ [ယာဘက်ဖြင့် လျောင်းနေတုန်း ပဝါရိတ်သင့်လျှင် ဝဲဘက်ဖြင့် လျောင်းလျက် စားနိုင်သေး၏၊ သို့သော် လျောင်းနေရာအရပ်ကိုကား နှမ်းတလုံးမျှ မလွန်စေထိုက်။]

အနတိရိတ္တန္တိ-ကား၊ န အတိရတ္တံ-အပိုအလျှံမဟုတ်သော၊ န အဓိကံ-အပို အလျှံမဟုတ်သော၊ [“ ခါဒနိယံဝါ ဘောဇနိယံဝါ ” ဌှ ဝပ။] ဣတိအတ္ထော- နက်၊ ပန- ဆက်၊ တံ- ထို အနတိရိတ္တ ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်သည်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ကပ္ပိယကတာဒိဟိ- ကပ္ပိယကတ အစရှိကုန်သော၊ သတ္တဟိ-ကုန်သော၊ ဝိနယ ကမ္မာကာရေဟိ-ဝိနည်းကံပြုပုံ အခြင်းအရာတို့ဖြင့်၊ အကတံဝါ- မပြုအပ်သည် သော်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ ဝိလာနဿ-၏၊ အနဓိကံဝါ-အပိုအလျှံ မဟုတ်သည် သော်လည်း၊ ဟောတိ၊ တသ္မာ - ကြောင့်၊ ပဒဘာဇနေ-၌၊ အကပ္ပိယကတန္တိ အာဒိ- အစရှိသောစကားကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ [သတ္တသရုပ်ကို ပါဠိတော်၌ ကြည့်ပါ၊ ပါတိမောက် ဘာသာဋီကာ၌ ဆောင်ပုဒ်နှင့်တကွ ပြထားပြီ၊ တံကို ဟောတိ၌သာ စပ်ရမည်ဖြစ်၍ “ယသ္မာ ပနတံ” ဟု ရှိလျှင် ကောင်းသည်။] တတ္ထ- ထို အကပ္ပိယကတံ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ အကပ္ပိယကတန္တိ- ဟူသည်ကား၊ တတ္ထ-ထိုသပိတ်၌၊ ဝါ-ထိုခွက်၌၊ [အတိရိတ်ဝိနည်းကံပြုဘို့ရန် ထည့်ခဲ့ရာသပိတ်၊ သို့မဟုတ် ခွက်၌၊] ယံ ဖလံဝါ-အကြင် အသီးကိုသော်၎င်း၊ ယံ ကန္တမူလာဒိဝါ- အကြင် သစ်ဥ, သစ်မြစ် အစရှိသည်ကိုသော်၎င်း၊ ပဉ္စဟိ - ကုန်သော၊ သမဏ ကပ္ပေဟိ-ရဟန်းတို့၏ ကပ္ပိခြင်းတို့ဖြင့်၊ ကပ္ပိယံ-အပ်သည်ကို၊ အကတံ-မပြုအပ်၊ ယဉ္ဇ-အကြင်ဘောဇဉ်သည်လည်း၊ အကပ္ပိယမံသံဝါ- မအပ်သောအသားကြီး သည်သော်၎င်း၊ (အသားကြီး ၁၀ ပါးကို ဆိုသည်၊) အကပ္ပိယဘောဇနံဝါ- မအပ်သော ဘောဇဉ်သည် သော်၎င်း၊ (ကုလဒ္ဒသန စသည်ကြောင့် ဖြစ်သော ဘောဇဉ်၊) ဟောတိ၊ ဧတံ - ဤ ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်သည်၊ (ဤ မကပ္ပိအပ်သော အသီး, အဥ , အမြစ် , မအပ်သောအသားကြီး , မအပ်သောဘောဇဉ်သည်၊) အကပ္ပိယံနာမ-အကပ္ပိယမည်၏၊ အကပ္ပိယံ - မအပ်သော၊ တံ - ထို ခဲဘွယ် ဘောဇဉ်ကို၊ အလမေတံ သဗ္ဗန္တိ- အလမေတံ သဗ္ဗံဟူ၍၊ ဝေံ- သို့၊ အတိရိတ္တံ-

အပိုအလျှံကို၊ ဝါ-အတိရိတ်ဝိနည်းကံကို၊ ကတံ- ပြုအပ်သည်၊ (သမာနံ)ဝိ-
ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ အကပ္ပိယကတန္တိ - အကပ္ပိယကတဟူ၍၊ ဝါ- မအပ်သော
ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်ကို ပြုအပ်သော အတိရိတ္တဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏။

အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတကတန္တိ-ကား၊ ဘိက္ခုနာ-သည်၊ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတံ ယေဝ-အကပ်
မခံအပ်သော ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်သည်ပင်၊ ဝါ - ကိုပင်၊ ပုရိမနယေန - အလမေတံ
သဗ္ဗဟူသော ရှေ့နည်းဖြင့်၊ အတိရိတ္တံ- ကို၊ ကတံ - ပြုအပ်သည်၊ (ဟောတိ၊)
[“ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတကတံ - အကပ်မခံအပ်ဘဲ ပြုအပ်သော အတိရိတ္တ၎င်း ” ဟု
ပါဠိတော်၌ အနက်ပေးပါ။] အနုစ္စာရိတ ကတန္တိ-ကား၊ ကပ္ပိယံ-အပ်သည်ကို၊
ဝါ-အပ်အောင်၊ ကာရာပေတုံ-ပြုစေခြင်းငှါ၊ အာဂတေန-လာသော၊ (အတိရိတ်
ဝိနည်းကံ ပြုဘို့ရန်လာသော) ဘိက္ခုနာ- သည်၊ ဤသကမ္ဘိ- ဇဉ်ငယ်လည်း၊ ဝါ-
အနည်းငယ်လည်း၊ အနုက္ခိတ္တံ ဝါ - မမြောက်အပ်သည်ကို၎င်း၊ အန ပနာမိတံ
ဝါ- ဝိနည်းမိုရ်ဘက်သို့ မညွတ်စေအပ်သည်ကို၎င်း၊ ကတံ - သည်၊ (ဟောတိ၊)
[“ အနုစ္စာရိတ ကတံ- မမြောက်အပ်, မညွတ်စေအပ်ဘဲ ပြုအပ်သော အတိရိတ္တ
၎င်း ” ဟု ပါဠိတော်၌ အနက်ပေးပါ။] အဟတ္ထပါသေကတန္တိ - ကား၊ ကပ္ပိယံ-
အပ်သည်ကို၊ ကာရာပေတုံ-ငှါ၊ အာဂတဿ- လာသော ရဟန်း၏၊ ဟတ္ထပါသ
တော-မှ၊ ဗဟိ- ပြင်ဘက်၌၊ ဌိတေန-တည်သော ဝိနည်းမိုရ်သည်၊ ကတံ- ပြုအပ်
သော အတိရိတ္တသည်၊ (ဟောတိ၊) [“ အဟတ္ထပါသေ- ဟတ္ထပါသ် မဟုတ်သော
ပြင်ဘက်၌၊ (ဌိတေန -- တည်သော ဝိနည်းမိုရ်သည်၊) ကတံ - ပြုအပ်သော
အတိရိတ္တ၎င်း ” ဟု ပါဠိတော်၌ အနက်ပေးပါ။] အဘုတ္တာဝိနာကတန္တိ-ကား၊
ယော-အကြင် ဝိနည်းမိုရ်သည်၊ အလမေတံသဗ္ဗန္တိ-ဟူ၍၊ အတိရိတ္တံ-အပိုအလျှံ
ကို၊ ဝါ- အတိရိတ် ဝိနည်းကံကို၊ ကရောတိ - ၏၊ တေန- ထိုဝိနည်းမိုရ်သည်၊
ပဝါရဏပဟောနကံ - ပဝါရိတ်လောက်သော၊ ဘောဇနံ - ကို၊ အဘုတ္တေန-
စားပြီး မဟုတ်သည်၊ (ဟုတ္တာ) ကတံ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဘုတ္တာဝိနာ၊ပေ၊
ကတန္တိ ဣဒံ-ဟူသော ဤအင်္ဂါသည်၊ ဥတ္တာနမေဝ-ပေါ်လွင် ထင်ရှားသည်သာ၊
[“ ဘုတ္တာဝိနာ- တချို့ တဝက် စားပြီးသည်၊ (ဟုတ္တာ) ပဝါရိတေန - ပဝါရိတ်

x x x x x x x

အကပ္ပိယ ကတံ။ ။ အတိရိတ်ဝိနည်းကံ ပြုမည့် ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်တွင် ဝိနည်းထုံးစံ
အရ ကပ္ပိစရာ အသီး , အဥ, အမြစ်စသည်ပါလျှင် ကပ္ပိရသည်၊ ထိုသို့ မကပ္ပိဘဲပြုလျှင်
အကပ္ပိယကတဖြစ်၍ ဝိနည်းကံမမြောက်၊ သို့ရာတွင် ထို ကပ္ပိစရာ အသီး အဥ စသည်
သာ ဝိနည်းကံမမြောက်၊ ထို ဝိနည်းကံပြုမည့်ခွက်၌ ပါဝင်သော အခြားသော ခဲဘွယ်
ဘောဇဉ်ကား ဝိနည်းကံမြေခံပါ၏၊ အသားကြီး ၁၀ ပါး တပါးပါးဖြစ်၍ အကပ္ပိယ
မံသဖြစ်လျှင်၎င်း , ကုလဒူသန စသည်ကြောင့် ရအပ်သောဘောဇဉ် ဖြစ်၍ အကပ္ပိယ
ခဲဘွယ် ဘောဇဉ်ဖြစ်လျှင်၎င်း အတိရိတ်ဝိနည်းကံ ပြု၍ မဖြစ်။ [“ အကပ္ပိယကတံ -
မအပ်ဘဲလျက် ပြုအပ်သော အတိရိတ္တ၎င်း ” ဟု ပါဠိတော်၌ အနက်ပေးပါ။]

သင့်သော ရဟန်းသည်။ အာသနာ-မှ၊ ဝုဠိတေန-ထပြီးသည်။ (ဟုတွာ) ကတံ-သည်။ (ဟောတိ- ဧ။)” ဟု ပါဠိတော်၌ အနက်ပေးပါ။] အလမေတံ သဗ္ဗန္တိ အဝုတ္တန္တိ - ကား၊ ဝစီဘေဒံ - စကားလုံး၏ ကွဲပြားမှုကို၊ ဝါ- နှုတ်မြွက်မှုကို၊ ကတွာ- ရှိ၊ ဝေ- ဤသို့ အလမေတံ သဗ္ဗဟူ၍၊ အဝုတ္တံ-မဆိုအပ်သည်။ ဟောတိ- ဧ။ [အလမေတံ သဗ္ဗ-၏အဓိပ္ပာယ်ကို ကင်္ခါဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

ဣတိ - ဤသို့လျှင်၊ သတ္တဟိ - ကုန်သော၊ ဣမေဟိ ဝိနယကမ္မာကာရေဟိ- ဤဝိနည်းကံ ပြုပုံအခြင်းအရာတို့ဖြင့်၊ ယံ-အကြင် ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်ကို၊ အတိရိတ္တံ- အပိုအလျှံ ဖြစ်အောင်၊ ကပ္ပိယံ-အပ်အောင်၊ [ပဝါရိတ်သင့်ပြီးသူ စားကောင်းသည်ကို၊] အကတံ-မပြုအပ်၊ ယဉ္ဇ- အကြင် ခဲဘွယ် ဘောဇဉ်သည်လည်း၊ န ဝိလာနာတိ ရိတ္တံ- ဝိလာန၏ အပိုအလျှံ အကြွင်းအကျန် မဟုတ်၊ တဒုဘယမ္ဗိ- ထို ၂ ပါးစုံသော ခဲဘွယ် ဘောဇဉ်ကိုလည်း၊ [ဝိနည်းကံဖြင့် အတိရိတ္တကပ္ပိယ ဖြစ်အောင်လည်း မပြုအပ်၊ ဝိလာန၏ အကြွင်းအကျန်လည်း မဟုတ်သော ထို ၂ ပါးစုံသော ခဲဘွယ် ဘောဇဉ်ကိုလည်း။] အနတိရိတ္တန္တိ - ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ- ထိုက်၏။

ပန-ကား၊ အတိရိတ္တံ- အပိုအလျှံဖြစ်သော ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်ကို၊ တဿေ ဝ- ထို အနတိရိတ္တံ ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်၏ပင်၊ ပဋိပက္ခနယေန - ဆန့်ကျင်ဘက် နည်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ - ဧ။ အပိစ - စိုးစဉ်းအနည်းငယ် ဆိုဘွယ် အထူးကား။ [“ပဋိပက္ခနည်းဖြင့် သိပါ-ဟု ဆိုသော်လည်း အနည်းငယ်ထူးသော အရာရှိသေးသည်” ဟူလို။] ဣတ္ထ- ဤ အတိရိတ်ဖြစ်အောင် ပြုရာ၌၊ (တနည်း) ဣတ္ထ- ဤ ပဋိပက္ခအင်္ဂါတို့တွင်၊ ဘုတ္တာဝိနာကတံ ဟောတိတိ- ကား၊ အနန္တရေ- အခြားမဲ့ နေရာ၌၊ နိသိန္ဓဿ- ထိုင်နေသော၊ သဘာဝဿ- သဘောတူသော၊ ဘိက္ခုနော- ဧ။ [သဘာဝဿ ဘိက္ခုနောဖြင့် အလဇ္ဇိစသည် ဖြစ်နေသောကြောင့် သဘော မတူသော ရဟန်းကို ကန့်သည်။] ပတ္တတော-မှ၊ (နိဟရိတွာ - ထုတ်ဆောင်၍၊) ဧကမ္ဘိ - တခုလည်း ဖြစ်သော၊ သိတ္တံဝါ - ထမင်းလုံးကို သော်၎င်း၊ မံသဟီရံဝါ- အသားမျှင်ကိုသော်၎င်း၊ ခါဒိတွာ - ခဲစားပြီး၍၊ ကတမ္ဘိ - ပြုအပ်သော အတိရိတ္တံ သည်လည်း၊ ဘုတ္တာဝိနာဝ - စားပြီးသူသည်သာ၊ ကတံ - ပြုအပ်သည်၊ ဝါ- ပြုအပ်ရာရောက်သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ [“စားပြီးသော ဝိနည်းခိုရ်” ဟူရာ၌ အဝစားပြီးသူကိုသာ ဘုတ္တာဝိ ဟု ဆိုလိုသည်- မဟုတ်၊ ဝအောင် စားပြီး ဖြစ်လျှင်၎င်း၊ ဆွမ်းတလုံး , သို့မဟုတ် အသားမျှင် တမျှင်ကို စားပြီးဖြစ်လျှင်၎င်း ဘုတ္တာဝိမည်တော့သည်သာ။]

ပန - ကား၊ အာသနာ အဝုဠိတေနာတိဣတ္ထ - ဤပါဠိ၌၊ အသမ္မောဟတ္ထံ- မတွေ့ဝေခြင်းအကျိုးငှါ၊ အယံ- ဤ ဆိုအပ်လတံကား၊ ဝိနိစ္ဆယော- တည်း၊ ဒွေ- ၂ ပါးကုန်သော၊ ဘိက္ခု - တို့သည်၊ ပါတောဝ - စောစော၌ပင်၊ ဘုဉ္ဇမာနာ-

စားကုန်စဉ်၊ ပဝါရိတာ- ပဝါရိတ် သင့်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ- ကုန်အံ့၊ ဧကေန- တပါးသော ရဟန်းသည်။ တတ္ထေဝ-ထို ပဝါရိတ်သင့်ရာ အရပ်၌ပင်၊ နိသီဒိတဗ္ဗ- ထိုင်နေရာ၏။ ဣတရေန- ထိုင်နေသောရဟန်းမှ အခြားသော ရဟန်းသည်။ နိစ္စ ဘတ္တံဝါ- နိစ္စဘတ်ကိုသော်၎င်း၊ သလာကဘတ္တံဝါ- ကိုသော်၎င်း၊ အာနေတွာ- ဆောင်ယူ၍၊ ဥပဗ္ဗံ- တဝက်ကို၊ တဿ ဘိက္ခုနော- ထို ထိုင်နေသော ရဟန်း၏။ ပတ္တေ-၌၊ အာကိရိတွာ- လောင်းထည့်၍၊ ဟတ္ထံ- လက်ကို၊ ဓောဝိတွာ- ဆေးပြီး ၍၊ သေသံ- အကြွင်းကို၊ တေနဘိက္ခုနာ- သည်၊ ကပ္ပိယံ- အပ်သည်ကို၊ ကာရာ ပေတွာ - ပြုစေပြီး၍၊ (အတိရိတ်ဝိနည်းကံ ပြုစေပြီး၍၊) ဘုဒ္ဓိတဗ္ဗံ - စားရာ၏။ ကဿာ-ကြောင့်၊ (ဟတ္ထံ ဓောဝိတွာ သေသံတေနဘိက္ခုနာ ကပ္ပိယံ ကာရာပေတွာ၊ ဘုဒ္ဓိတဗ္ဗံ - စားရာသနည်း၊) ဟိယဿာ - ကြောင့်၊ တဿ - ဘတ်ကို ဆောင်ယူ လာသော ထို ရဟန်း၏။ ဟတ္ထေ - လက်၌၊ လဂ္ဂံ - ကပ်နေသော၊ (ထိုင်နေသော ရဟန်းအား မိမိသပိတ်မှ ယူ၍ပေးတုန်းက လက်၌ကပ်နေသော၊) ယံ - အကြင် ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တံ-ထိုခဲဘွယ်ဘောဇဉ်သည်၊ အကပ္ပိယံ-မအပ် သည်၊ ဟောတိ။ [အတိရိတ် ဝိနည်းကံပြုရာ၌ မပါသောကြောင့် အကပ္ပိယ ဖြစ်သည်။] တဿာ- ကြောင့်၊ ဟတ္ထံ၊ ပေ၊ ဘုဒ္ဓိတဗ္ဗံ- ရာ၏။

ပန-ဆက်၊ ပဌမံ-စွာ၊ နိသိန္ဒော-သော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ သယမေဝ-ကိုယ်တိုင် သာလျှင်၊ တဿ-ထိုရဟန်း၏၊ ပတ္တတော-မှ၊ ဟတ္ထေန-ဖြင့်၊ သစေ ဝဏ္ဏာတိ- အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဟတ္ထဓောဝနကိစ္စံ-လက်ဆေးဘွယ်ကိစ္စသည်၊ နတ္ထိ၊ ပန-ဆက်၊ ဧဝံ-သို့၊ ကပ္ပိယံ- ကို၊ ကာရာပေတွာ- ၍၊ ဘုဒ္ဓန္တဿ- စားနေစဉ်၊ ပုန- တဖန်၊ ကိစ္ဆိ-သော၊ ဗျုဒ္ဓနံဝါ-ဟင်းလျာကိုသော်၎င်း၊ ခါဒနီယံဝါ-ကိုသော်၎င်း၊ ပတ္တေ- ၌၊ သစေ အာကိရန္တိ - အကယ်၍ လောင်းထည့်ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ယေန - အကြင် ဝိနည်းမိရ်သည်၊ ပဌမံ - စွာ၊ ကပ္ပိယံ - အပ်သည်ကို၊ ကတံ - ပြုအပ်ပြီ၊ သော-ထို ဝိနည်းမိရ်သည်၊ ပုန-တဖန်၊ (ကပ္ပိယံ-ကို) ကာတံ-ပြုခြင်းငှါ၊ ဝါ- ပြုခွင့်ကို၊ န လဘတိ၊ ယေန - အကြင်ရဟန်းသည်၊ (ပဌမံ ကပ္ပိယံ) အကတံ- မပြုအပ်သေး၊ တေန-သည်၊ ကာတဗ္ဗံ-ပြုထိုက်၏၊ ယဉ္ဇ-အကြင်ခဲဘွယ်ဘောဇဉ် ကိုလည်း၊ (ကပ္ပိယံ-ကို) အကတံ-သေး၊ တံ-ထိုခဲဘွယ်ဘောဇဉ်ကို၊ (ကပ္ပိယံ- အပ်သည်ကို) ကာတဗ္ဗံ-၏၊ ယေန အကတန္တိ-ကား၊ အညေန-သော၊ ယေန ဘိက္ခုနာ-သည်၊ ပဌမံ - စွာ၊ န ကတံ - မပြုအပ်သေး၊ တေန - ထိုရဟန်းသည်၊ ကာတဗ္ဗံ-၏၊ ယဉ္ဇ အကတန္တိ-ကား၊ ယေန-အကြင်ရဟန်းသည်၊ ပဌမံ ကပ္ပိယံ- ကို၊ ကတံ၊ တေနာပိ - ထိုရဟန်းသည်လည်း၊ ယံ - အကြင်ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်ကို၊ (ကပ္ပိယံ) အကတံ-သေး၊ တံ-ထို ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်ကို၊ ကာတဗ္ဗံ-ပြုနိုင်၏၊ ပန- ထိုသို့ပင် ပြုနိုင်ပါသော်လည်း၊ ပဌမဘာဇနေ-ပဌမခွက်၌၊ ကာတံ-ငှါ၊ ဝါ-ပြုခွင့် ကို၊ န လဘတိ၊ ဟိ-မှန်၊ (တနည်း) ဟိယဿာ-ကြောင့်၊ တတ္ထ-ထို ပဌမခွက်၌၊

ကရိယမာနံ-နေခံထပ်ပြုအပ်သော်၊ ပဌမံ-စွာ၊ ကတေန- ပြုအပ်ပြီးသော ခဲဘွယ်
 ဘောဇဉ်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ-တက္ခ၊ ဝါ-ရော၍၊ ကတံ- ပြုအပ်သည်မည်သည်၊ ဟောတိ၊
 တဿ-ကြောင့်၊ အညသ္မိံ-အခြားသော၊ ဘာဇနေ-၌၊ ကာတုံ ဝဇ္ဇတိ၊ ဣတိ-ဤ
 ဆိုအပ်ပြီးကား၊ အဓိပ္ပာယ်ော - အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလိုတည်း၊ [ပဌမခွက်ကို
 စင်ကြယ်အောင်ဆေး၍ ပြုလျှင်လည်း အပြစ်မရှိပါ။] ပန-ဆက်၊ ဧဝံ-သို့၊ ကတံ-
 ပြုအပ်သော ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်ကို၊ တေန ဘိက္ခုနာ- သည်၊ ပဌမံ-စွာ၊ ကတေန-
 ပြုအပ်သော ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ-တက္ခ၊ ဝါ-ရော၍၊ ဘုဒ္ဓိတုံ ဝဇ္ဇတိ။

စ- ဆက်၊ ကပ္ပိယံ- အပ်သည်ကို၊ (အတိရိတ် ဝိနည်းကံကို) ကရောန္တေန-
 ပြုသောရဟန်းသည်၊ ကေဝလံ- ကုဏ္ဍစသည် မဖက် သက်သက်၊ ပတ္တေယေဝ-
 သပိတ်၌သာ၊ (ကာတဗ္ဗံ-ပြုရာ သည်ကား) န-မဟုတ်သေး၊ ကုဏ္ဍေပိ- ထမင်းအိုး
 ၌၎င်း၊ ပစ္ဆိယမ္ပိ- တောင်း၌၎င်း၊ ယတ္ထကတ္ထစိ- အမှတ်မထား တပါးပါးသော၊
 ပုရတော-ရှေ့၌၊ ထပေတွာ- ၍၊ ဩနာမိတဘာဇနေ- ညွတ်စေအပ်သောခွက်၌၊
 ကာတဗ္ဗံ-ပြုရာ၏၊ [ရှေးရှုဆောင်ရာ ရောက်အောင် “ဩနာမိတ” ဟု ဆိုသည်။]
 တံ-ထိုဘောဇဉ်ကို၊ (ဘုဒ္ဓိတုံ ဝဇ္ဇတိ-၌ စပ်) ဘိက္ခုသတံ-ရဟန်းပေါင်းတရာ
 သည်၊ ပဝါရိတံ - ပဝါရိတ်သင့်ပြီးသည်၊ သစေပိ ဟောတိ - အကယ်၍မူလည်း
 ဖြစ်စေဥူးတော့၊ (ဧဝံသတိပိ)၊ သဗ္ဗေသံ- အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့အား၊ ဘုဒ္ဓိ
 တုံ - ငှါ၊ ဝဇ္ဇတိ - ၏၊ အပဝါရိတာနမ္ပိ - ပဝါရိတ်မသင့်သော ရဟန်းတို့အား
 လည်း၊ (ဘုဒ္ဓိတုံ) ဝဇ္ဇတိ၊ ပန-ဆက်၊ ယေန- အကြင် ဝိနည်းမိရ်ရဟန်းသည်၊
 ကပ္ပိယံ-အပ်သည်ကို၊ ကတံ- အပ်ပြီ၊ တဿ- ထို ဝိနည်းမိရ်ရဟန်းအား၊ (ဘုဒ္ဓိ
 တုံ) န ဝဇ္ဇတိ-မအပ်၊ [“ အလမေတံ သဗ္ဗံ- ဤ အားလုံးကို ငါတော်ပြီ ” ဟု
 ဆိုထားသောကြောင့် ထိုဝိနည်းမိရ်မှာ မအပ်”ဟူလို။]

ပဝါရေတွာ-ပဝါရိတ်သင့်ပြီး၍၊ ပိဏ္ဍာယ- ငှါ၊ ပပိဋံ - ရွာသို့ဝင်လာသော၊
 ဘိက္ခု-ကို၊ ပတ္တံ-ကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ အဝဿံ-မချွတ်ကေန၊ ဘုဇ္ဇနကေ-စားအပ်ရာ
 ဖြစ်သော၊ မင်္ဂလနိမန္တနေ-မင်္ဂလာအလို ငှါ ပင့်ဖိတ်ရာအရပ်၌၊ သစေပိ နိသီဒါ
 ပေန္တိ-အကယ်၍မူလည်းထိုင်စေကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိပိ)၊ အတိရိတ္တံ-အတိရိတ်ကို၊
 (အပိုအလျှံကို) ကာရေတွာဝ - ပြုစေပြီး၍သာ၊ ဘုဒ္ဓိတဗ္ဗံ-စားရာ၏၊ [မင်္ဂလာ
 ဆွမ်းဖြစ်၍ မစားလျှင် မင်္ဂလာမရှိဟု လူတို့အယူရှိသောကြောင့် စားမှသင့်လျော်
 သည်ကို “အဝဿံ ဘုဇ္ဇနကေ” ဟု ဆိုသည်။] တတ္ထ - ထို ပင့်ဖိတ်ရာအရပ်၌၊
 အညော-အခြားသော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ (ဝိနည်းမိရ်လုပ်မည့် ရဟန်းသည်) သစေ
 နတ္ထိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ အာသနသာလံဝါ-ရွာတွင်း ဆွမ်းစားစရပ်သို့သော်၎င်း၊
 ပိဟာရိဝါ- ကျောင်းသို့သော်၎င်း၊ ပတ္တံ- ကို၊ ပေသေတွာ - စေလွှတ်၍၊ ကာရေ
 တဗ္ဗံ-အတိရိတ်ဝိနည်းကံကို ပြုစေရာ၏၊ [လူသာမဏေ၏လက်၌ သပိတ်ကိုပေး၍
 စေလွှတ်ရာ၏။] ပန-ထိုသို့ပင် စေလွှတ်၍ ပြုနိုင်ပါသော်လည်း၊ ကပ္ပိယံ-အပ်သည်

ကို၊ ကရောဇ္ဇေန - ပြုသောဝိနည်းမိရ် ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ အနုပသမ္ပန္နဿ - လူ
 သာမဏေ၏။ ဟတ္ထေ - ဌ၊ ဌိတံ - တည်သော ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်ကို။ န ကာတဗ္ဗံ-
 မပြုရာ၊ အာသနသာလာယံ - ဆွမ်းစားစရပ်၌၊ အဗျတ္တော- ဝိနည်း သိက္ခာပုဒ်၌
 မကျွမ်းကျင်သော (အတိရိတ်ဝိနည်းကံ မပြုတတ်သော)၊ ဘိက္ခု- သည်၊ သစေ
 ဟောတိ-အကယ်၍ ရှိအံ့၊ (ဝေသတိ) သယံ-ကိုယ်တိုင်၊ ဂတိံ- ၍၊ ကပ္ပိယံ-
 အပ်သည်ကို၊ ကာရာပေတွာ - ပြုစေပြီး၍၊ အာနေတွာ-မင်္ဂလနိမန္တန အရပ်သို့
 ဆောင်ယူ၍၊ ဘုဒ္ဓိတဗ္ဗံ-စားရာ၏။ [ကိုယ်တိုင်သွားလျှင် မိမိက အတိရိတ် ဝိနည်းကံ
 ပြုပုံကို သင်ပေးနိုင်သည်။]

ဂိလာနာတိရိတ္တန္တိ ဣတ္ထေ - ဌ၊ ကေဝလံ - အာဟာရ မဖက် သက်သက်၊ ယံ-
 အကြင် ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်သည်။ ဂိလာနဿ-မကျန်းမာသူ၏၊ ဘုတ္တာဝသေသံ-
 စားအပ်ပြီးမှ အကြွင်းအကျန်သည်။ ဟောတိ-ဖြစ်၏။ တံ- ထို အကြွင်းအကျန်
 ဖြစ်သော ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်သည်သာ၊ ဂိလာနာတိရိတ္တံ-ဂိလာနာတိရိတ္တမည်သည်။
 န-မဟုတ်သေး၊ အထခေါ- အဟုတ်ကား၊ ယံကိဉ္စိ- အမှတ်မထား တပါးပါးသော
 ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်ကို၊ (အာဟာရံ-၌စပ်) ဂိလာနံ- ကို၊ ဥဒ္ဓိဿ-ရည်စူး၍၊ အဇ္ဇဝါ-
 ယနေ့၌သော်၎င်း၊ သွေဝါ-နက်ဖန်ခါ၌သော်၎င်း၊ ယဒါ-အကြင်အခါ၌၊ (ခါဒိတုံ-
 ခဲခြင်းငှါ)၊ ဣတ္ထိ- အလိုရှိ၏၊ တဒါဝါ- ထိုအခါ၌သော်၎င်း၊ ခါဒိဿတိ-ခဲစား
 လတံ၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ အာဟာရံ- ဆောင်ယူအပ်ပြီး၊ တံသဗ္ဗံ-ထို အလုံးစုံသော
 ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်ကို၊ ဂိလာနာတိရိတ္တန္တိ- ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ- ထိုက်၏။

ယာမကာလိကာဒိသု- ယာမကာလိက အစရှိသော အာဟာရတို့တွင်၊ ယံ-
 အကြင် အာဟာရကို၊ အဇ္ဈောဟာရေ အဇ္ဈောဟာရေ- စားမျိုတိုင်း စားမျိုတိုင်း
 ၌၊ ဒုတ္တဋံ- ဒုတ္တဋံအာပတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ တံ- ထို အာဟာရကို၊ အသံသဋ္ဌ
 ဝသေန-ဆွမ်းစသောအာမိသနှင့် မရောအပ်သော ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်၏အစွမ်းဖြင့်၊
 ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီး၊ ပန-ဆက်၊ အာမိသသံသဋ္ဌာနိ- ဆွမ်းစသော အာမိသ
 နှင့် ရောအပ်ကုန်သည်။ သစေဟောန္တိ-ကုန်အံ့၊ (ဝေသတိ)၊ အာဟာရတ္ထာယပိ-
 အာဟာရအကျိုးငှါသော်၎င်း၊ အနာဟာရတ္ထာယပိ-အာဟာရအကျိုးငှါ မဟုတ်
 သော်၎င်း၊ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ - အကပ်ခံပြီး၍၊ အဇ္ဈောဟရန္တဿ - စားမျိုသော
 ရဟန်း၏၊ ပါစိတ္တိယမေဝ- သည်သာ၊ (ဟောတိ)၊ [ဆီစသည်ကို ခြေနယ် ဆီ
 စသည်လုပ်၍ အပြင်ဘက်၌သုံးစွဲဘို့ရန် အကျိုးကို “အနာဟာရတ္ထ” ဟု ဆိုသည်။]
 သတိပစ္စယတိ - ကား၊ ယာမကာလိကံ - ယာမကာလိကကို၊ ပိပါသာယ-
 မွတ်သိပ်ဆာလောင် ခြင်းသည်။ သတိ - ရှိလသော်၊ ပိပါသဇ္ဈဒနတ္ထံ - မွတ်သိပ်
 ဆာလောင်ခြင်းကို ဖြတ်ခြင်းအကျိုးငှါ၎င်း၊ သတ္တာဟကာလိကံ- ကို၎င်း၊ ယာဝ-
 ဇီဝိကဉ္စ-ကို၎င်း၊ တေန တေန- ထိုထိုဆေးဖြင့်၊ ဥပသမေတဗ္ဗကေ- ငြိမ်းပျောက်
 စေထိုက်သော၊ အာဗာဓေ- အနာသည်၊ သတိ- ရှိလသော်၊ တဿ- ထိုအနာ၏။

ဥပသမနတ္ထိ-ဗြိမ်းပျော်ခြင်းအကျိုးငှါ၎င်း၊ ပရိဘုဉ္ဇတော-၏၊ အနာပတ္တိ၊ သေသံ၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။... ပဌမ ပဝါရဏာသိက္ခာပဒံ ပဉ္စမံ။

X X X X X X X X

သတိပစ္စယ။ ။သတိပစ္စယကို “ယာမကာလိကံ၊ ပေ၊ အာမာဓေ သတိ” ဟု ဖွင့်၏။ ယာမကာလိက (ညဉ့်ယာမကာလ၌ သုံးဆောင်ထိုက်သော) ဖျော်ရည် စသည် အတွက် ပိပါသ (ရေဆာသကဲ့သို့ ဆာလောင်မွတ်သိပ်ခြင်း) သည် ပစ္စယတည်း။ ထိုသို့ ဆာခြင်းဟူသော အကြောင်းရှိမှ အဆာပြေအောင် သောက်ကောင်းသည်။ မဆာဘဲ သက်သက် အရသာခံလို၍ ဘိလပ်ရည် စသည်ကို မသေခံကောင်း၊ သတ္တာဟကာလိက (တခါ အကပ်ခံထားလျှင် ၇ ရက်ပတ်လုံး သုံးဆောင် ကောင်းသော) သကြား ထန်းလျက် ကြံသကာ စတုမရ စသည်အတွက် လေနာခြင်း အားနည်းခြင်း စသော ရောဂါရှိမှ ထိုရောဂါပျောက်အောင် သုံးစားကောင်း၏။ သက်သက်စားလို၍ သို့မဟုတ် ဆာရုံမျှဖြင့် မစားကောင်း။

ယာဝဇီဝိက (တခါ အကပ်ခံထားလျှင် တသက်လုံး သုံးစားနိုင်သော) လျက်ဆား စသည် အတွက်လည်း ရောဂါရှိမှ သုံးစွဲကောင်း၏။ ဇီးဖြူသီး ဖန်ခါးသီး စသော အသီး၊ ဆေးရွက် ကွမ်းရွက်စသော အရွက်၊ ဂျင်း နှမ်း ကြက်သွန်စသော အတက်အအူ များသည် ယာဝဇီဝိက ဖြစ်ကြ၏။ ထို အသီးများ ထို အရွက်များကိုလည်း သက်ဆိုင် သော ရောဂါရှိမှ ထိုရောဂါ ပျောက်ကင်းအောင် သက်သာအောင် သုံးစွဲကောင်း၏။ သက်ဆိုင်သောရောဂါမရှိဘဲ ကွမ်း ဆေး ဂျင်းသုတ် စသည်ကို နေလွဲအခါ သုံးစွဲလျှင် နေခံ ဝိကာလဘောဇနသိက္ခာပုဒ်၏ အာပတ္တိဝါရအရ အကပ်ခံရုံဖြင့် ဒုက္ကဋ်၊ စားတိုင်း သောက်တိုင်းလည်း ဒုက္ကဋ်အာပတ်သင့်၏။

မှတ်ချက်။ ။ “သတိပစ္စယ=ပစ္စဝေက္ခဏာဆင်ခြင်မှု သတိရှိသော်၊ ပရိဘုဉ္ဇတိ- သုံးဆောင်အံ့၊ အနာပတ္တိ” ဟု အနက်ပေး၍ “ပစ္စယ” အရ ပိပါသ-ဂေလညအကြောင်း ကို မယူဘဲ ပစ္စဝေက္ခဏာ ဆင်ခြင်မှုသတိကိုယူ၍ အလွဲအမှား ဆုံးဖြတ်ထားကြ၏။ ထို အဆုံးအဖြတ်၏ သင့် မသင့်ကို ဤ အဋ္ဌကထာအဖွင့် ကြည့်၍ စဉ်းစားပါ။ [အဘယာ ရာမ ဆရာတော် ဆုံးဖြတ်တော်မူအပ်သော သတိပစ္စယ အဆုံးအဖြတ်ကိုလည်း ရှုပါ။]

ဒုတိယပဝါရဏာ သိက္ခာပုဒ်

ဆဋ္ဌသိက္ခာပဒေ - ဌံ၊ အနာစာရံ အာစရတီတိ - ကား၊ ပဏ္ဍိတ္တိဝိတိက္ကမံ- ပညတ်တော်ကို ကျူးလွန်မှုကို၊ ကရောတိ - ပြု၏၊ ဥပနန္ဒိတိ - ကား၊ ဥပနာဟံ- ကပ်၍ ဖွဲ့တတ်သောဒေါသကို၊ ဝါ- ရန်ညှိုးကို၊ ဇနေန္တော- ဖြစ်စေလျက်၊ တသ္မိံ ပုဂ္ဂလေ- ဌံ၊ အတ္တနော- ၏၊ ကောဓံ - ဒေါသကို၊ ဗဒ္ဓိ- ဖွဲ့ပြီ၊ ပုနပျုနံ- အဖန်ဖန် အထပ်ထပ်၊ အာယာတံ- ဒေါသကို၊ ဇနေသိ- ဖြစ်စေပြီ၊ ဣတိအတ္ထော။ [ပုဂ္ဂိုလ် တယောက်၏ အပေါ်၌ မကြာမကြာ ဒေါသဖြစ်နေခြင်းကို “ရန်ညှိုးဖွဲ့သည်” ဟု ခေါ်သည် - ဟူလို။] ဥပနဒ္ဓေါ ဘိက္ခုတိ- ကား၊ ဇနိတဥပနာဟော- ဖြစ်စေအပ် သော ရန်ညှိုးရှိသော၊ ဘိက္ခု - သည်၊ အဘိဟဋ္ဌံ ပဝါရေယျာတိ- ကား၊ အဘိ

ဟရိတွာ- ရှေးရှုဆောင်ယူ၍၊ (ပဝါရေယျဉ္စစပ်၊) ဘိက္ခု- ရဟန်း၊ ဟန္တ-ရော၊ ခါဒဝါ- ခဲမူလည်း ခဲပါလော၊ ဘုဉ္ဇဝါ- စားမူလည်း စားပါလော၊ ဣတိဝေ- သို့၊ ပဝါရေယျ- ဖိတ်မန်အံ၊ ပဒဘာဇနေ ပန- ဉ္စကား၊ ဟန္တဘိက္ခုတိ အာဒိ- အစ ရှိသော စကားကို၊ အနုဒ္ဓရိတွာ- ထုတ်ဆောင်တော် မမူဘဲ၊ သာဓာရဏ မေဝ- ဆက်ဆံသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ [ဟန္တဘိက္ခု ခါဒဝါတိ အာဒိနာ ဝုတ္တပဝါရဏာ ယ သာဓာရဏံ၊ အတ္ထိဉ္စစပ်။] အဘိဟဋ္ဌ၊ ပဝါရဏာယ- အဘိဟဋ္ဌ၊ ပဝါရဏာ ၏၊ အတ္ထိ- အနက်ကို၊ ဒဿေတုံ-ငှါ၊ ယာဝတကံ၊ပေ၊ ဝဏှာဟိတိ- ဟူ၍၊ ဝုတ္ထိ- မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။

ဇာနန္ဒိ-ကား၊ ပဝါရိတဘာဝံ-ပဝါရိတ်သင့်ပြီးသူ၏ အဖြစ်ကို၊ ဇာနန္ဒော- သိလျက်၊ (ပဝါရေယျဉ္စစပ်၊) ပန-ဆက်၊ အဿ-ထို ရဟန်း၏၊ တံဇာနနံ-ထို သိခြင်းသည်၊ ယသ္မာ- ကြောင့်၊ တိဟိ-ကုန်သော၊ အာကာရေဟိ- အကြောင်းတို့ ကြောင့်၊ [ကိုယ်တိုင်သိခြင်း၊ သူတပါးကပြော၍ သိခြင်း၊ ပဝါရိတ်သင့်သောရဟန်း ကိုယ်တိုင်က ပြော၍သိခြင်း အားဖြင့် ၃ ပါးကုန်သော အကြောင်းတို့ကြောင့်။] ဟောတိ-၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဇာနာတိနာမ သာမံဝါဇာနာတိတိ အာဒိနာ- အစရှိသော၊ နယေန-ဖြင့်၊ ပဒဘာဇနံ-ကို၊ (ဘဝဝတာ) ဝုတ္ထိ-ပြီ၊ အာသာဒနာ ပေက္ခောတိ-ကား၊ အာသာဒနံ စောဒနံ-အပြစ်တင်ခြင်းကို၊ မင်္ဂုကရဏဘာဝံ- မျက်နှာမသာယာအောင် ပြုတတ်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ အပေက္ခမာနော-ရှုငဲ့သည်၊ (ဟုတွာ ပဝါရေယျ) [အာသာဒနာပုဒ်၏ အဖွင့်ကို ကင်္ခါဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။] ပဋိဂ္ဂဏှာတိ ၊ပေ၊ ဒုက္ကဋ္ဌဿာတိ- ကား၊ ယဿ-အကြင်ရဟန်းဘို့၊ အဘိဟဋ္ဌ- ရှေးရှုဆောင်ယူအပ်ပြီ၊ တသ္မိံ - ထို ရဟန်းသည်၊ ပဋိဂ္ဂဏှန္တေ-ခံယူ လသော်၊ အဘိဟာရကဿ-ရှေးရှုဆောင်ယူလာသော၊ ဘိက္ခုနော-၏၊ ဒုက္ကဋ္ဌ- သည်၊ (ဟောတိ)၊ ပန- ကား၊ ဣတရဿ- ရှေးရှုဆောင်ယူလာသော ရဟန်းမှ အခြားသော ရဟန်း၏၊ သဗ္ဗော- သော၊ အာပတ္တိဘေဒေါ-အာပတ်အပြားကို၊ ပဌမသိက္ခာပဒေ - ပဌမပဝါရဏာ သိက္ခာပုဒ်၌၊ ဝုတ္တော - ပြီ၊ [“ ဣတရဿ ” ဟူသည် ပဝါရိတ်သင့်သောရဟန်းတည်း၊ ထိုရဟန်းမှာ သင့်ထိုက်သောအာပတ် အပြားသည် ပဌမ ပဝါရဏာသိက္ခာပုဒ်နှင့်ဆိုင်သော အာပတ်ချည်းဖြစ်၍ ထို သိက္ခာပုဒ်၌ ဆိုအပ်သည့်အတိုင်းသိပါ-ဟူလို။] ပန-ဆက်၊ ဣမသ္မိံ သိက္ခာပဒေ- ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ သဗ္ဗာ-ကုန်သော၊ အာပတ္တိယော-တို့ကို၊ အဘိဟာရကဿေဝ- ရှေးရှုဆောင်ယူသော ရဟန်း၏ အတွက်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ - သိထိုက် ကုန်၏၊ သေသံ - ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ပဌမသိက္ခာပဒေ - ၌၊ ဝုတ္တနယတ္တာ- ကြောင့်၊ ပါကဋ္ဌမေဝ - သည်သာ၊ တိသမုဋ္ဌာနံ ၊ပေ၊ ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။... ဒုတိယ ပဝါရဏာသိက္ခာပဒံ ဆဋ္ဌိ။

ဝိကာလဘောဇန သိက္ခာပုဒ်

သတ္တမသိက္ခာပဒေ - ဌ။ ဂိရဂ္ဂသမဇ္ဇောတိ - ကား၊ ဂိရိမိ - တောင်၌၊ အဂ္ဂသမဇ္ဇော-ကောင်းမြတ်သောပွဲသဘင်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဝါ-တနည်း၊ ဂိရိဿ-တောင်၏၊ အဂ္ဂဒေသေ-မြတ်သောအရပ်၌၊ သမဇ္ဇော-ပွဲသဘင်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ကိရ-ချုံ၊ သော - ထို ပွဲသဘင်သည်၊ သတ္တမေ ဒိဝသေ - ၇ ရက်မြောက်နေ့၌၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လတံ့၊ ဣတိ-သို့၊ နဂရေ-၌၊ ယောသနာ-ကြွေးကြော်ခြင်းကို၊ (ကျေညာခြင်းကို) ကရိယတိ- ပြုအပ်၏၊ နဂရဿ- ရာဇဂြိုဟ်မြို့၏၊ ဗဟိဒ္ဓါ-ပြင်ဘက်၌၊ သမေ-ညီညွတ်သော၊ ဘူမိဘာဂေ-မြေအဖို့၌၊ ပဗ္ဗတစ္ဆာယာယ-တောင်ရိပ်၌၊ မဟာဇနကာယော-များစွာသော လူအပေါင်းသည်၊ သန္နိပတတိ-စုဝေး၏၊ အနေကပ္ပကာရာနိ- တပါးမက များသော အပြားရှိကုန်သော၊ နဋနာဋကာနိ-ကချေသည်တို့၏ ကပြသီဆို တီးမှုတ်ခြင်းတို့သည်၊ ပဝတ္တန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏၊ တေသံ-ထို နဋနာဋကတို့ကို၊ ဒဿနတ္ထံ- ကြည့်ရှုခြင်း အကျိုးငှါ၊ မဇ္ဇာတိမဇ္ဇေ- ညောင်စောင်း အဆင့်ဆင့်တို့ကို၊ ဝါ- ထိုင်ခုံ အဆင့်ဆင့်တို့ကို၊ ဗန္ဓန္တိ-ဖွဲ့ကြကုန်၏၊ [ယခုကာလ ပွဲကြည့်စင် အနိမ့်အမြင့် အဆင့်ဆင့်မျိုးတည်း။]

သတ္တရသဝဂ္ဂိယာ-သတ္တရသဝဂ္ဂိ ရဟန်းတို့သည်၊ သိက္ခာပဒေ - ဥ၊ နဝိသတိဝဿ သိက္ခာပုဒ်ကို၊ အပညတ္တေ-ပညတ်တော်မမူအပ်သေးမီ [တနည်း-သိက္ခာပဒေ-ဥ၊ နဝိသတိဝဿ သိက္ခာပုဒ်၏၊ အပညတ္တေ - ပညတ်တော်မမူအပ်သေး

x x x x x x x x

ဂိရဂ္ဂ သမဇ္ဇော ။ ။ သမံ အဇန္တိ ဂစ္ဆန္တိ ဣတိ သမဇ္ဇော- အညီအညွတ်သွားရောက်ကြရာဖြစ်သော ပွဲသဘင်၊ အဂ္ဂေါ+သမဇ္ဇော အဂ္ဂသမဇ္ဇော-ကောင်းမြတ်သော (ကြီးကျယ်ခမ်းနားသော) ပွဲသဘင်၊ ဂိရိမိ + ပဝတ္တော + အဂ္ဂသမဇ္ဇော ဂိရဂ္ဂသမဇ္ဇော-တောင်၌ဖြစ်သော ကောင်းမြတ်သော (ကြီးကျယ်ခမ်းနားသော) ပွဲသဘင်၊ တနည်း- ဂိရိဿ + အဂ္ဂေါ, ဂိရဂ္ဂေါ- တောင်၏ ကောင်းမြတ်သောအရပ်၊ ဂိရဂ္ဂေါ + ပဝတ္တော + သမဇ္ဇော ဂိရဂ္ဂသမဇ္ဇော- တောင်၏ ကောင်းမြတ်သောအရပ်၌ ဖြစ်သော ပွဲသဘင်။

မှတ်ချက်။ ။ ဋီကာ၌ “တံ ကိရ ပဗ္ဗတမတ္ထကေ ဌတွာ ဧကံ ဒေဝတံ ဥဒ္ဓိဿ ကရောန္တိ” ဟု ဆို၏၊ ထိုအဆိုကို လိုက်၍ “ဂိရဂ္ဂသမဇ္ဇော - တောင်ထိပ်ပွဲ” ဟု ဆိုကြသည်၊ သို့သော် နောက်၌ “ သမေ ဘူမိဘာဂေ ပဗ္ဗတစ္ဆာယာယံ ” ဟု ဆိုသောကြောင့် ထို “သမဘူမိဘာဂ” ပင် ဖြစ်သင့်၏၊ ဋီကာအဆိုအတိုင်း နတ်ပူဇော်သော အခမ်းအနားကိုကား တောင်ထိပ်အရပ်၌ ပြုလုပ်ပေလိမ့်မည်။

နဋ နာဋ ကာနိ။ ။ နာဋကဟူသည် ကချေသည်တို့၏ ကပြ သီဆို တီးမှုတ်မှုတည်း၊ ထို့ကြောင့် “နဋာနံ + ဣမာနိ နာဋကာနိ” ဟု ဣဒံ တဒ္ဓိတံပြု၊ ထို့နောက် “ နဋာနံ + နာဋကာနိ နဋနာဋကာနိ ” ဟု ဋီကာဝိဂြိုဟ် ပြု၍ သီတာမိဖုရားကို ဒသဂိရိဘိလူးက ဆောင်ယူခြင်းစသော ရာမဇာတ် စသည်ကို အရကေခံသည်။ [ယောဇနာ၌ “နဋဗ္ဗ + နာဋကဗ္ဗ နဋနာဋကာနိ” ဟု ပြု၏၊ စဉ်းစားပါ။]

သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊] ဒဟရာဝ-အသက် ၂၀ မပြည့်သေးသော ငယ်ရွယ်သူ တို့သည်သာ၊(ဟုတွာ-၍၊)ဥပသမ္ပန္နာ-မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက် ကုန်ပြီ၊ တေ - ထို သတ္တရသဝဂ္ဂိ ရဟန်းကလေးတို့သည်၊ [အဂမံသုဉ္စ စပ်၊] အာဝုသော- ငါ့ရှင်တို့၊ နာဋကောနိ - ကချေသည်တို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သော ကပြသီဆို တီးမှုတ်ခြင်းတို့ကို၊ ပဿိဿာမ-ကြည့်ချေကြစို့၊ ဣတိ- ဤသို့တိုင်ပင်၍၊ တတ္ထ- ထိုပွဲသဘင်သို့၊ အဂမံသု-သွားကြကုန်ပြီ၊ အထ- ထိုအခါ၌၊ နေသံ-ထို သတ္တရသ ဝဂ္ဂိ ရဟန်းကလေးတို့အား၊ ဝါ-တို့၏၊ ဉာတကာ-တို့သည်၊ အမှာကံ-ငါတို့၏၊ အယျာ- အရှင်ကလေးတို့သည်၊ အာဂတာ - လာကြကုန်ပြီ၊ ဣတိ - သို့၊ တုဋ္ဌ စိတ္တာ-နှစ်သက်သောစိတ်ရှိကြကုန်သည်၊(ဟုတွာ)၊ နှာပေတွာ-ရေချိုးပေးပြီး၍၊ ဝိလိမ္ပေတွာ-နံသာ လိမ်းကျံပေးပြီး၍၊ ဘောဇေတွာ-စားစေပြီး၍၊ ဝါ-ကျွေးပြီး ၍၊ အညမ္ဘိ- အခြားလည်း ဖြစ်သော၊ ပူပခါဒနိယာဒိ - မှုံ့၊ ခဲဘွယ် အစရှိသော စားဘွယ်ကို၊ ဟတ္ထေ-၌၊ အဒံသု- ပေးလိုက်ကြကုန်ပြီ၊ တေ-ထို ဆွေမျိုးတို့ကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ မနုဿာ၊ပေ၊ ပဿိတွာတိ အာဒိ- အစရှိသော စကားကို၊ ဝုတ္တိ- သင်္ဂါယနာတင် ထေရ်တို့ မိန့်ဆိုအပ်ပြီ။

ဝိကာလေတိ-ကား၊ ဝိဂတကာလေ-ရဟန်းတို့၏ စားသောက်ချိန်ကာလမှ ကင်းသော နေလွဲအခါ၌၊ (တနည်း) ကာလေ - ရဟန်းတို့၏ စားသောက်ရာ အချိန်အခါသည်၊ ဝိဂတေ-ကင်းလသော်၊ (ခါဒေယျဝါ၊ ဘုဉ္ဇေယျဝါ-၌စပ်၊) ဘိက္ခုနံ-တို့၏၊ ဘောဇနကာလော-စားသောက်ရာအချိန်အခါကို၊ ကာလောတိ- ကာလဟူ၍၊ အဓိပ္ပေတော-အလိုရှိအပ်၏၊ သောစ-ထိုရဟန်းတို့၏ စားသေခံရာ အချိန်အခါသည်လည်း၊ သဗ္ဗန္တိမေန-အလုံးစုံသော အပိုင်းအခြားတို့၏ အဆုံး၌ ဖြစ်သော၊ ပရိစ္ဆေ ဒေန-ဖြင့်၊ မဇ္ဈန္တိကော-နေ့၏ အလယ်၌ဖြစ်သော အဘို့တည်း၊ ဝါ-မွန်းတည့်အခါတည်း၊ တသ္မိံ - ထို မွန်းတည့်အခါသည်၊ ဝိတိဝတ္ထေ-လွန်လ

x x x x x x x

ဝိကာလေ။ ။စာအုပ်များ၌“ဝိဂတေ ကာလေ”ဟု တွေ့ရ၏၊ ကာလအရ ရဟန်း တို့၏ စားသောက်ချိန်ကာလကို ယူရမည်ဖြစ်သောကြောင့် ဝိဂတေနှင့် ကာလေသည် အရတူ မဖြစ်ထိုက်၊ ထိုပါဌ်အတိုင်း အတည်ယူလျှင် “ ကင်းသော စားသောက်ချိန် ကာလ”ဟု အနက်ထွက်နေသောကြောင့် လိုအပ်သော အဓိပ္ပါယ်မရနိုင်၊ ထို့ကြောင့် “ဝိဂတကာလေ”ဟု ရှိသင့်သည်၊ “ကာလတော-ရဟန်းတို့၏ စားသောက်ချိန်ကာလ မှ+ဝိဂတော-ကင်းသော အခါတည်း၊ ဝိကာလော - ရဟန်းတို့၏ စားသောက်ချိန် ကာလမှကင်းသော (နေလွဲ)အခါ”ဟု ပြု။

တသ္မိံဝိတိဝတ္ထေ။ ။ဤပုဒ်အဖွင့်သည် ဝိကာလေ၏ အဓိပ္ပါယ်အဖွင့်သာ၊ သဒ္ဒတ္ထ မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် ဤအဖွင့်ကို ကြည့်၍ ရှေးက “ ဝိဂတေ ကာလေ”ဟု ဝါကျဖွင့် ဟန်တူ၏၊ ထိုအတိုင်း အမှန်ယူလျှင် “ကာလေ-ရဟန်းတို့၏ စားသောက်ချိန်အခါ သည်+ဝိဂတော-ကင်းလသော်”ဟု အနက်မှန်ရ၏၊ သို့သော် ထို ဝိကာလေကို ဝိဂ္ဂဟ

သော်၊ ဣတိ(အယံ)-ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ အဓိပ္ပာယ်ယော-ဘုရားရှင်၏ အလိုတော် တည်း၊ တေနေဝ-ကြောင့်ပင်၊ အဿ- ထို ဝိကာလေပုဒ်၏၊ ပဒဘာဇနေ-၌၊ ဝိကာလော ပေ၊ အရုဏုဂ္ဂမနာတိ - ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ [မဇ္ဈိကေ- မွန်းတည့်အခါသည်၊ ဝိတိဝတ္ထေ- လွန်လသော်၊ ယာဝ အရုဏုဂ္ဂမနာ- အရုဏ် တက်သည်တိုင်အောင်၊ ဝိကာလောနာမ-မည်၏။] ဌိတ မဇ္ဈိကောပိ-တန့်ရပ် တည်နေသော မွန်းတည့်အခါသည်လည်း၊ (မွန်း မတ်မတ်တည့်ရာ အခါသည် လည်း၊) ကာလသင်္ဂဟံ - ကာလ၌ သွင်းယူအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ- ၏၊ ပန-ဆက်၊ တတော- ထို မွန်းတည့်အခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ ခါဒိတုံဝါ ဘုဉ္ဇိတုံဝါ၊ န သက္ကာ-မတတ်ကောင်း၊ သဟသာ- အဆော့တလျင်၊ ပိဝိတုံ-သောက်ခြင်းငှါ၊ သက္ကာ-တတ်ကောင်းသည်၊ ဘဝေယျ-ဖြစ်နိုင်ရာ၏၊ ပန-ထိုသို့ပင် ဖြစ်ရာပါသော် လည်း၊ ကုက္ကုစ္စကေန - ကုက္ကုစ္စကို ပြုတတ်သော ရဟန်းသည်၊ န ကတ္တဗ္ဗံ - သောက်ခြင်းကို မပြုရာ၊ [“ ငါသောက်နေရာ အချိန်အခါသည် မွန်းများ လွဲနေ ရော့သလား” ဟု ကုက္ကုစ္စဖြစ်လျက် သောက်လျှင် ဒုက္ကဋ်အာပတ် သင့်နိုင်သော ကြောင့် “ကုက္ကုစ္စကေန န ကတ္တဗ္ဗံ” ဟု ဆိုသည်။] စ- ဆက်၊ ကာလပရိစ္ဆေဒ ဇာနတ္ထိ- ကာလအပိုင်းအခြားကို သိခြင်းအကျိုးငှါ၊ (မွန်းတည့်-မတည့်ကို သိဘို့ ရှိ၊) ကာလတ္ထမ္ဘော- ကာလကိုသိကြောင်းတိုင်ကို၊ (နေမှတ်တိုင်ကို၊) ယောဇေ တဗ္ဗော - ယှဉ်စေထိုက်၏၊ ဝါ - သုံးစွဲထိုက်၏၊ ကာလန္တရေယေဝ - ကာလ အတွင်း၌သာ၊ ဘတ္တကိစ္စံ- ဆွမ်းကိစ္စကို၊ ကာတဗ္ဗံ-ပြုရာ၏။

အာသေသံ ခါဒနိယံနာမာတိ ဣတ္ထ-၌၊ တာဝ-ဝနမူလစသည်တို့မှ ရှေးဥျး စွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌိ - သော၊) သက္ခလိမောဒကာဒိ- မှုံကြွက်ကြစ်၊ လဒ္ဓါးမှုံအစရှိသော၊ ပုဗ္ဗဏ္ဍာပရဏ္ဍမယံ-ကောက်ဖြင့်ပြုအပ်၊ ပဲဖြင့် ပြုအပ်သော၊ ယံ-အကြင်မှုံခဲဘွယ် သည်၊ (အတ္ထိ-ရှိ၏၊) တတ္ထ-ထိုကေခံပဲတို့ဖြင့် ပြုအပ်သောခဲဘွယ်၌၊ ဝတ္ထုဗ္ဗမေဝ- ခါဒနိယဟု ဆိုဘွယ်သည်ပင်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ဝနမူလာဒိပ္ပဘေဒိ-တောသစ်မြစ် အစ ရှိသော အပြားရှိသော၊ ယမ္ဗိ - အကြင် ခဲဘွယ်သည်လည်း၊ အာမိသဂတိကံ- အာမိသနှင့်အလားတူသည်၊ ဟောတိ-၏၊ [အာမိသဂတိကံ-ဖြင့် ဆေးသဘော ရှိသော အမြစ်စသည်ကို တားမြစ်သည်။] သေယျထိဒံ - အာမိသနှင့် အလားတူ သော ခဲဘွယ်ဟူသည် အဘယ်နည်း၊ မူလခါဒနိယံ - သစ်မြစ်ခဲဘွယ်၎င်း၊ ကန္တ ခါဒနိယံ-သစ်အူ ခဲဘွယ်၎င်း၊ မုဋ္ဌာလခါဒနိယံ-ကြာစွယ် ကြာရင်း ခဲဘွယ်၎င်း၊

x x x x x x x x

ပြုလျှင် “ဝိဂတော + ကာလော” ဟု အရတူပြုရလိမ့်မည်၊ ထို ဝိဂဟအတိုင်း “ကင်းသော စားသောက်ချိန် ကာလ ” ဟု အနက်ပေးလျှင်ကား ကာလအရ မွန်းလွဲကာလရ၍ “ကာလောတိ သိက္ခန္တိ ဘောဇနကာလော” နှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် “ဝိကာလေတိ ဝိဂတကာလေ ” ဟု ပါဠိမှန် ရှိစေ၍ “ ကာလတော + ဝိဂတော ဝိကာလော” ဟု ပြုသင့်ပါသည်။

မတ္တကခါဒနီယံ-အညောကံ ခဲဘွယ်၎င်း၊ ခန္ဓခါဒနီယံ-ပင်စည် ခဲဘွယ်၎င်း၊ တစ ခါဒနီယံ - အခေါက် အခွံ ခဲဘွယ်၎င်း၊ ပတ္တခါဒနီယံ-အရွက်ခဲဘွယ်၎င်း၊ ပုပ္ဖ ခါဒနီယံ-အပွင့် ခဲဘွယ်၎င်း၊ ဖလခါဒနီယံ- အသီးခဲဘွယ်၎င်း၊ အဋ္ဌိခါဒနီယံ- အစေ့ခဲဘွယ်၎င်း၊ ဝိဋ္ဌခါဒနီယံ- အမှုန့် ခဲဘွယ်၎င်း၊ နိယျာသခါဒနီယံ - အစေး ခဲဘွယ်၎င်း၊ ဣတိ- ဤသည်တည်း၊ ဣဒမိ- မူလခါဒနီယ စသော ဤအလုံးစုံ သည်လည်း၊ ခါဒနီယ သင်္ချေမဝ-ခါဒနီယ၌ ရေတွက်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့သာ၊ ဝတ္ထုတိ-၏။ [ဘောဇနီယကဲ့သို့ လုပ်၍ လွှေး၍ မစားရ၊ ကိုက်၍ ခဲ၍ စားရသော ကြောင့် ထိုမူလစသော အားလုံးကို ခါဒနီယ(ခဲဘွယ်)ဟု ခေါ်သည်။]

ပန-ဆက်၊ တတ္ထ-ထို ၁၂ ပါးသော ခါဒနီယတို့၌၊ အာမိသဂတိက သလ္လက္ခ ဣတ္ထိ- အာမိသနှင့် အလားတူသည်၏အဖြစ်ကို မှတ်သားခြင်း အကျိုးငှါ၊ ဣဒံ- ဤဆိုအပ်လတံကား၊ မုခမတ္တနိဒဿနံ-အမြွက်မျှကို ပြဆိုကြောင်းစကားတည်း၊ ဝါ- အနည်းငယ်သော ခါဒနီယကို ပြဆိုကြောင်း စကားတည်း၊ တာဝ - ကန္ဓ ခါဒနီယ စသည်တို့မှ ရှေးဥားစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ- သော၊) မူလခါဒနီယေ- အမြစ် ခဲဘွယ်၌၊ (အာမိသဂတိကာနိ- ၌ စပ်၊ ယောဇနာ၌ကား “ ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော” ဟု ထည့်စပ်လေသည်။) မူလကမူလံ- မုံလာမြစ်၎င်း၊ (မုံလာကို ဆိုဟန်တူသည်။) ခါရကမူလံ-ဟင်းခါးမြစ်၎င်း၊ စစ္စုမူလံ- ဟင်းခလာဖိုလ်မြစ် ၎င်း၊ တမ္ဗကမူလံ- ဟင်းချဉ်နီမြစ်၎င်း၊ တဏှုလေယျက မူလံ- ဟင်းဆန်ကွဲမြစ် ၎င်း၊ ဝတ္ထုလေယျကမူလံ- ကြွက်နှာပေါင်းမြစ်၎င်း၊ ဝဇကလိမူလံ- ကင်ပိတ်မြစ် ၎င်း၊ ဇဇ္ဈရီမူလံ - ဟင်းခါးပန်းတူမြစ်၎င်း၊ ဣတိ ဝေမာဒိနိ- ဤသို့ အစရှိကုန် သော၊ သူပေယျပဏ္ဍမူလာနိ-ဟင်းချက်၍ ရကောင်းသော အရွက်ရှိသော သစ်ပင် ၏ အမြစ်တို့သည်၊ အာမိသဂတိကာနိ - အာမိသနှင့် အလားတူကုန်၏၊ စ- ဆက်၊ ဣတ္ထ- ဤအမြစ်တို့တွင်၊ ဝဇကလိမူလေ- ကင်ပိတ်မြစ်၌၊ ဇရဋ္ဌံ- ရင့်သည် ၏ အဖြစ်ဖြင့် တည်သော အပိုင်းကို၊ ဆိန္ဒိတွာ- ဖြတ်၍၊ ဆန္ဒေန္တိ - စွန့်ပစ်ကြ

* * * * *

သူပေယျံ၊ ပေ၊ ဂတိကာနိ။ ။ သူပဿ + ဟိတံ သူပေယျံ - ဟင်း၏ စီးပွား၊ ဟင်းချက်၍ ရကောင်းသော အရွက်၊ သူပေယျံ + ပဏ္ဍံ ယေသံတိ သူပေယျပဏ္ဍာ - ဟင်းချက်၍ ရကောင်းသော အရွက်ရှိသော သစ်ပင်တို့၊ တေသံ - မူလာနိ သူပေယျ ပဏ္ဍာ မူလာနိ၊ တဏှာယ အာမသိယတေတိ အာမိသော - စားဘွယ် ဟူသမျှသည် တဏှာဖြင့် သုံးသပ်အပ်သောကြောင့် အာမိသ မည်၏၊ အာမိသဿ+ဂတိဝိယ ဂတိ ယေသံတိ အာမိသဂတိကာနိ - အာမိသ၏ ဖြစ်ခြင်းကဲ့သို့ ဖြစ်ခြင်းရှိသော အမြစ်တို့၊ (သဒ္ဓတ္ထ၊) ဝါ-အာမိသနှင့် အလားတူသော အမြစ်တို့၊ (အဓိပ္ပါယ်တ္ထ၊) “ဟင်းချက်၍ စားကောင်းသော အမြစ်တို့” ဟုလို၊ ယောဇနာ၌ “အာမိယတိ အန္တောပဝေသိယတိ တိ အာမိသော - ခံတွင်း၌ သွင်းအပ်သောကြောင့် အာမိသ” ဟု ကြံလေသည်၊ “ကာမဂုဏ် ၅ ပါးကို လောကာမိသ” ဟု ဆိုသောစကားဖြင့် ထိုအကြံကို စဉ်းစားပါ၊ ကာမဂုဏ်သည် “အာမိယတိ အန္တော ပဝိသတိ” ဟူသော ဝုစနတ္ထနှင့် မလျော်ပါ။

ကုန်၏။ တံ-ထိုရင့်သောအပိုင်းသည်။ ယာဝဇီဝိကံ-ယာဝဇီဝိကသည်။ ဟောတိ-
 ၏။ အညမ္ဗိ- အခြားလည်း ဖြစ်သော၊ ဝေရူပံ- ဤသို့ သဘောရှိသော ရင့်သော
 အပိုင်းကို၊ ဧတေနော နယေန-ဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-ထိုက်၏။ ပန-ဆက်၊ မူလက
 ခါရကဇဇ္ဇရီမူလာနံ-မုံလာမြစ်၊ ဟင်းခါးမြစ်၊ ဟင်းခါးပန်တူမြစ်တို့၏။ ဇရဋ္ဌာ
 နိပိ - ရင့်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့် တည်သော အပိုင်းတို့သည်လည်း၊ အာမိသဂတိ
 ကာနေဝ- အာမိသနှင့် အလားတူကုန်သည်သာ၊ (ဟောန္တိ၊) ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ-
 ရှေး အဋ္ဌကထာတို့၌ ဆိုအပ်ပြီ။

ပန-ဆက်၊ ယာနိ-အကြင် အမြစ်တို့ကို၊ (ဝုတ္တာနိ၌စပ်၊) ပါဠိယံ-ပါဠိတော်
 ၌၊ (ဝိနည်းမဟာဝါ ဘောသဇ္ဇက္ခန္ဓက၌၊) အနုဇာနာမိ ။ပေ၊ ဖရန္တိတိ - ဟူ၍၊
 ဝုတ္တာနိ-ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ တာနိ-ထိုအမြစ်တို့သည်၊ ယာဝဇီဝိကာနိ-
 ယာဝဇီဝိကတို့တည်း။ [ဘိက္ခဝေ-တို့၊ မူလာနိ-အမြစ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဘောသဇ္ဇာ
 နိ-ဆေးတို့ကို၊ ဟလိဒ္ဓိံ-နန္ဒင်းကို၎င်း၊ သိဂီဝေရံ-ချင်းကို၎င်း၊ (အဆာမပါသော
 ချင်းသက်သက်ကိုသာ ရည်ရွယ်သည်။ အဆာတွေနှင့် ရော၍ သုတ်ထားသော
 ချင်းကား ခါဒနီယတွင် ပါဝင်၏။) ဝစံ - လင်းနေကို၎င်း၊ ဝစတ္တံ- ဆိတ်ဖူးကို
 ၎င်း၊ အတိဝိသံ-တိဝုတ်ကို၎င်း၊ ကဋ္ဌံ၊ ကရောဟိဏိံ - ကုလားဆောင်းမေးခါးကို
 ၎င်း၊ ဥသီရံ-ပန်းရင်းကို၎င်း၊ ဘဒ္ဒမုတ္တကံ-နွားမြေရင်းကို၎င်း၊ အနုဇာနာမိ-
 ခွင့်ပြုတော်မူ၏။ ဝါပန-သည်သာမကသေး၊ အညာနိပိ-ဆိုအပ်ပြီးမှတပါးလည်း
 ဖြစ်ကုန်သော၊ မူလာနိ - အမြစ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ယာနိဘောသဇ္ဇာနိ- တို့သည်၊
 အတ္ထိ- ရှိကုန်၏။ (ယာနိ - အကြင် အမြစ်ဟူသော ဆေးတို့သည်။) ခါဒနီယေ-
 ခဲဘွယ်၏ အရာ၌၊ ခါဒနီယတ္ထံ-ခဲဘွယ်၏ကိစ္စကို၊ နေဝ ဖရန္တိ-မပြီးစေနိုင်ကုန်၊
 ဘောဇနီယေ-ဘောဇဉ်၏အရာ၌၊ ဘောဇနီယတ္ထံ-ဘောဇဉ်၏ကိစ္စကို၊ န ဖရန္တိ-
 ကုန်၊ (တာနိ-ထို အမြစ်ဟူသော ဆေးတို့ကို၊) အနုဇာနာမိ-၏။]

x x x x x x x

ဇရဋ္ဌံ။ ။ “ဇရံဟုတွာ- ရင့်ရော်သည်ဖြစ်၍၊ တနည်း- ဇရံဟုတွာ-ရင့်ရော်သည်၏
 အဖြစ်ဖြင့်၊ ဌာတိ တိဋ္ဌတိတိ ဇရဋ္ဌံ” ဟု ပြု၊ ယောဇနာ၌ကား “ဇရဋ္ဌံ”ဟု ပါဠိကိုပြင်၍
 “ဇရ+အဗ္ဗ-ရင့်သော တဝက်”ဟု အနက်ဖွင့်လေသည်။

ခါဒနီယေ၊ပေ၊ဖရန္တိ။ ခါဒနီယတ္ထံကို “ခါဒနီယေန ကတ္တဗ္ဗံ ကိစ္စံ” ဟု ဇီကာ
 ဖွင့်၏။ အတ္ထသဒ္ဓါ ကိစ္စအနက်ဟောဟု ဆိုလိုဟန်တူသည်။ “ခဲဘွယ်၏ ကိစ္စ”ဟူသည်
 မွတ်သိပ်ဆာလောင်ခြင်းကို ပယ်ဖျောက်ခြင်း ကိစ္စတည်း။ နေဝဖရန္တိကို “န နိပ္ပာဒေ
 န္တိ”ဟု ဖွင့်ကြသည်။ ထို ခဲဘွယ်၏ကိစ္စဖြစ်သော မွတ်သိပ် ဆာလောင်ခြင်းကို မပြီးစေ
 နိုင်-ဟူလို။ [ခါဒနီယေကို နေဝ ဖရန္တိ၌စပ်၍ “ခဲဘွယ်အရာဝယ် မပြီးစေနိုင် ဟူရာ၌”
 “ခဲဘွယ်အရာ၌ အသုံးမကျ”ဟု ဆိုလိုသည်။] ယောဇနာ၌ကား ခါဒနီယေကို ခါဒနီ
 ယတ္ထံ ၌၎င်း၊ န ဘောဇနီယေကို ဘောဇနီယတ္ထံ ၌၎င်း စပ်လေသည်။ ထို စပ်ပုံကို
 စဉ်းစဉ်းပါ။

တေသံ-ထိုအမြစ်တို့၏၊ (အန္တောနတ္ထိ- ဌစပ်၊) စူဠပဉ္စမူလံ- စူဠပဉ္စမူရင်း၊
 (ရှေးနိဿယ၌ “အမြစ်ငယ် ၅ ပါး” ဟု ပေး၏၊) မဟာပဉ္စမူလံ- မဟာပဉ္စမူရင်း၊
 (ရှေးနိဿယ၌ “အမြစ်ကြီး ၅ ပါး” ဟု ပေး၏၊) ဣတိ အာဒိနာ-သော၊ နယေန-
 ဖြင့်၊ ဂဏိယမာနာနံ- ရေတွက်အပ်ကုန်လသော်၊ ဝါ - ရေတွက်အပ်ကုန်သော၊
 တေသံ - ထို အမြစ်တို့၏၊ ဂဏနာယ - ရေတွက်ကြောင်း၊ ဂဏန်း၏၊ အန္တော-
 အဆုံးသည်၊ နတ္ထိ-မရှိနိုင်၊ ပန-စင်စစ်ကား၊ ခါဒနိယတ္ထိ-ခဲဘွယ်၏ ကိစ္စကို၎င်း၊
 ဘောဇနိယတ္ထိ- ဘောဇန၏ ကိစ္စကို၎င်း၊ ဖရဏာဘာဝေါယေဝ- ပြီးစေခြင်း၏
 မရှိခြင်းသည်သာလျှင်၊ တေသံ-ထို ယာဝဇီဝိကတို့၏၊ လက္ခဏံ-အမှတ်လက္ခဏာ
 တည်း၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ယံကိစ္ဆိ-သော၊ မူလံ-သည်၊ တေသု တေသု ဇနပဒေသု-
 တို့၌၊ ပကတိ အာဟာရဝသေန - ရိုးရာအာဟာရ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ မနုဿာနံ-
 တို့၏၊ ခါဒနိယတ္ထိ-ကို၎င်း၊ ဘောဇနိယတ္ထိ-ကို၎င်း၊ ဖရတိ-ပြီးစေနိုင်၏၊ တံ-
 ထိုအမြစ်သည်၊ ယာဝကာလိကံ - တည်း၊ ဣတရံ - အခြားသော အမြစ်သည်၊
 (ခါဒနိယတ္ထိ, ဘောဇနိယတ္ထိကို မပြီးစေနိုင်သော အမြစ်သည်၊) ယာဝဇီဝိကံ-
 တည်း၊ ဣတိ, ဝေဒိတဗ္ဗံ-ထိုက်၏။

ဟိ- မှန်၊ တေသု - ထို အမြစ်တို့၌၊ ဗဟံ - များစွာ၊ ဝတွာပိ - ဆို၍လည်း၊
 ဣမသ္မိံ ယေဝ လက္ခဏေ-၌သာ၊ ဌာတဗ္ဗံ-တည်ရာ၏၊ (ခါဒနိယတ္ထိကိုပြီးစေခြင်း၊
 ဘောဇနိယတ္ထိကို ပြီးစေခြင်းဟူသော လက္ခဏာ၌သာ တည်စရာရှိသည်-ဟူလို၊)
 ပန - ဆက်၊ နာမသညာသု - အမည်သညာတို့ကို၊ ဝုစ္စမာနာသု - ဆိုအပ်ကုန်
 လသော်၊ တံတံ နာမံ- ထိုထိုနာမည်ကို၊ အဇာနန္တာနံ - မသိကုန်သောပုဂ္ဂိုလ်
 တို့၏၊ သမ္မောဟောယေဝ-ပြင်းစွာ တွေဝေခြင်းသည်သာ၊ ဟောတိ- ၏၊ တသ္မာ-
 ကြောင့်၊ နာမသညာယ - ၌၊ အာဒရံ - အလေးဂရုကို၊ အကတွာ - မပြုမူ၍၊
 လက္ခဏမေဝ-ကိုသာ၊ ဒဿိတံ-ပြုအပ်ပြီ၊ ဝါ-ပြုလိုက်ပြီ၊ [ခါဒနိယတ္ထိ, ဘောဇနိ
 ယတ္ထိကို ပြီးစေနိုင်လျှင် ယာဝကာလိကံ , မပြီးစေနိုင်လျှင် ယာဝဇီဝိကဟူသော
 ဤ လက္ခဏာကိုသာပြထားလိုက်သည်-ဟူလို။] စ-ဆက်၊ မူလေ-၌၊ (လက္ခဏံ-
 ကို၊ ဒဿိတံ)ယထာ- ပြုအပ်သကဲ့သို့၊ ကန္တာဒိသုပိ- သစ်အု အစရှိသော ခဲဘွယ်
 တို့၌လည်း၊ ယံ လက္ခဏံ- ကို၊ ဒဿိတံ - ပြီ၊ တသေဝ - ထို လက္ခဏာ၏သာ၊
 ဝသေန-စပ်သဖြင့်၊ ဝိနိစ္ဆယော- အဆုံးအဖြတ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-သိထိုက်၏၊ စ-
 ဆက်၊ ပါဠိယံ - ပါဠိတော်၌၊ ဟလိဒ္ဒါဒိ - နန္ဒင်း အစရှိသော၊ အဋ္ဌဝိဓံ - သော၊
 ယံတံ- အကြင် အမြစ်ခဲဘွယ်ကို၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ တဿ- ထို အမြစ်
 ခဲဘွယ်၏၊ ခန္ဓ တစ ပုပ္ဖ ဖလမ္ဘိ - ပင်စည် , အခေါက် , အပွင့် , အသီးလည်းဖြစ်
 သော၊ သဗ္ဗံ- အလုံးစုံသည်၊ ယာဝဇီဝိကံ-တည်း၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏၊ မူလ
 ခါဒနိယံ- အမြစ်ခဲဘွယ်ကို၊ ဝုတ္တံ- ဆိုအပ်ပြီ၊ ဝါ- ဆိုပြီးပြီ။ [“ဝုတ္တံ မူလခါဒနိ
 ယံ” ကား နိဂုံးစကားတည်း။]

ကန္ဓခါဒနိယေ-သစ်အုခဲဘွယ်၌၊ ကန္ဓော-သစ်အုသည်၊ ဒီယော-ရှည်သော သစ်အု၎င်း၊ ရသောစ - တိုသော သစ်အု၎င်း၊ (ဣတိ - သို့၊) ဒုဝိဓော - ၂ ပါး အပြားရှိ၏။ ဘိသ ကိံသုကကန္ဓာဒိ - ကြာစွယ်၊ ပေါက်အု အစရှိသည်တည်း။ ဝန္ဓော- လုံးသော၊ (အလုံးအပိုင်း ဖြစ်သော)၊ ဥပ္ပလ ကသေရုက ကန္ဓာဒိ- ကြာအု၊ ဝက်မြေအု အစရှိသည်သည်။(အတ္ထိ)၊ ယံ-ယင်းအအုကို၊ ဂဏ္ဍိတိပိ- အဆစ်အဖု ဟူ၍လည်း၊ ဝဒန္တိ- ကုန်၏။ တတ္ထ- ထို ကန္ဓခါဒနိယ၌၊ သဗ္ဗေသံ- ကုန်သော၊ ကန္ဓာနံ-တို့၏။ ဇိဏ္ဏဇရဋ္ဌာနိစ- ဆွေးမြည့်သော အပိုင်း၊ ရင့်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့် တည်သော အပိုင်းတို့သည်၎င်း၊ ဆလ္လိစ - အခွံအခေါက် သည်၎င်း၊ သုခုမမူလာနိစ - သိမ်မွေ့ သေးငယ်သော အဖြစ်တို့သည်၎င်း၊ ယာဝဇီဝိကာနိ- တို့တည်း။ ပန-ကား၊ (ယာဝကာလိကကား - ဟူလို၊) တရုဏော- နုသော၊ သုခါဒနိယော - လွယ်ကူစွာ ခဲအပ် ခဲနိုင်သော၊ သာလကလျာဏီ ပေါတက ကန္ဓော- နပပင်ငယ် ၏အအု၎င်း၊ ကိံသုကပေါတကကန္ဓော- ပေါက်ပင်ငယ်၏ အအု၎င်း၊ အမ္မာဋကကန္ဓော-ဝွေးပင်၏အအု၎င်း၊ ကေတကကန္ဓော-ဆပ်သွား အု၎င်း၊ မာလုဝကန္ဓော- ကညင်အု၎င်း။ [“ မာလုဝလတာ- မာလောန္ဓယ် ” ဟူရာ၌ ခွေးတောက်န္ဓယ် ဟု ဆရာတို့ဆိုကြသည်။] ဘိသသင်္ခါတော- ကြာစွယ် ကြာရင်း ဟု ဆိုအပ်သော၊ ပဒုမ ပုဏ္ဏရိက ကန္ဓော - ပဒုမ္မာ ကြာအု၊ ပုဏ္ဏရိက ကြာအု၎င်း၊ ပိဏ္ဏာလု မသာလု အာဒယောစ-သတွေးအု၊ မြောက်အုအစရှိသည် တို့၎င်း၊ ဒီရဝလ္လိကန္ဓော - ဥမွန်းအု၎င်း၊ အာလုဝကန္ဓော - ပြိန်းအု၎င်း၊ သိဂ္ဂု ကန္ဓော - သနပ်အု၎င်း၊ (“ ဒန့်သလွန်အု ” လည်း ဆို၏။) တာလကန္ဓော- ထန်းအု၎င်း၊ ဝါ - ထန်းမြစ်၎င်း၊ နီလုပ္ပလ ရတ္တုပ္ပလ ကုမုဒသောဂန္ဓိကာနံ- ကြာညို၊ ကြာနီ၊ ကုမုဒြာကြာ၊ ကြာတံဆိပ်တို့၏။ ကန္ဓော- အအုတို့၎င်း၊ ကဒလိ ကန္ဓော - ငှက်ပျောအု၎င်း၊ ဝေဠုကန္ဓော - ဝါးအု၎င်း၊ ကသေရုကကန္ဓော- ဝက်မြေအု၎င်း၊ ဣတိဝေမာဒယော - ဤသို့ အစရှိကုန်သော၊ တေသုတေသု ဇန ပဒေသု-တို့၌၊ ပကတိအာဟာရ ဝသေန - ရိုးရာ အာဟာရ၏ အဖြစ်ဖြင့် ၊ ပေ၊ ဖရဏကကန္ဓော-ပြီးစေနိုင်သော အအုတို့သည်၊ ယာဝကာလိကာ-တို့တည်း။

ဒီရဝလ္လိကန္ဓော - ဥမွန်းအုသည်၊ အဓောတော - (စပ်သော အရသာကုန် အောင်) မဆေးကြောအပ်သေးသည်၊ (သမာနော - သော်၊) ယာဝဇီဝိကော- တည်း၊ ဓောတော - ဆေးကြောအပ် ပြီးသည်၊ (သမာနော - သော်၊) ယာဝ ကာလိကော-တည်း၊ ပန-ကား၊ ဒီရကာကောလီ ဇီဝိက ဥသဘက လသုဏာဒိ ကန္ဓော-မျောက်ငိုအု၊ သစ်ခွအု၊ ကြက်သွန်နီအု၊ ကြက်သွန်ဖြူအုအစရှိကုန်သော အအုတို့သည်၊ ယာဝဇီဝိကာ-တို့တည်း၊ တေ-ထိုအအုတို့ကို၊ ပါဠိယံ-တော်၌၊ ယာနိ၊ ပေ၊ ဘောသဇ္ဇာနိတိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ - သို့၊ မူလဘောသဇ္ဇသင်္ဂဟေနဝ-မူလ ဘောသဇ္ဇ၌ သွင်းယူခြင်းဖြင့်သာလျှင်၊ သင်္ဂဟိတာ-သွင်းယူအပ်ကုန်ပြီ။

ပန-ကား၊ မုဠာလခါဒနီယေ-အစွယ်အရင်း ခဲဘွယ်၌၊ ပဒုမမုဠာလံ-ပဒုမ္မာ
 ကြာစွယ်သည်။ ပုဏ္ဏရိကမုဠာလသဒ္ဓိသမေဝ - ပုဏ္ဏရိကကြာစွယ်နှင့် တူသည်
 သာ၊ ဟောတိ၊ ရေကမူလံ-ပြိတ်စွယ်၎င်း၊ ကန္ဒလမူလံ-ကြာဖြူစွယ်၎င်း၊ ဣတိ
 ဝေမာဒိ-ဤသို့ အစရှိသော၊ပေ၊ ဖရဏကမုဠာလံ-ပြီးစီးနိုင်သော အစွယ်သည်။
 ယာဝကာလိကံ-တည်း၊ ပန-ကား၊ ဟလိန္ဒါပေ၊ ပုဂရုက္ခာဒိမုဠာလံ-နန္ဒင်း၊ ချင်း၊
 သင်ပန်း၊ ကြာဟင်းနွယ်၊ ဆပ်သွား၊ ထန်း၊ ဒနန်း၊ မင်းဘော၊ အုန်း၊ ကွမ်းသီးပင်
 အစရှိသည်တို့၏ အစွယ်သည်။ ယာဝဇီဝိကံ-တည်း၊ တံသဗ္ဗမ္ဘိ-ထိုအလုံးစုံသော
 အစွယ်ကိုလည်း၊ ပါဠိယံ-၌၊ ယာနိ၊ပေ၊ သင်္ဂဟိတံ-သွင်းယူအပ်ပြီ။

မတ္တက ခါဒနီယေ - အညောက်ခဲဘွယ်၌၊ တာလာပေ၊ ကဒလိနံ-ထန်းပင်၊
 ဒနန်းပင်၊ မင်းဘောပင်၊ ဆပ်သွားပင်၊ အုန်းပင်၊ ကွမ်းသီးပင်၊ သင်ပေါင်းပင်၊
 ကြိမ်ပင်၊ ပြိတ်ပင်၊ ငှက်ပျောပင်တို့၏၊ ကဠီရသင်္ခါတာ - အညောက်ဟု ဆိုအပ်
 ကုန်သော၊ မတ္တကာ - ဥျးထိပ်တို့၎င်း၊ ဝေဏကဠီရော - ဝါးညောက်၎င်း၊ နဠ
 ကဠီရော - ကျူညောက်၎င်း၊ ဥစ္ဆုကဠီရော - ကြံညောက်၎င်း၊ မူလကကဠီရော-
 မုံလာညောက်၎င်း၊ သာသပကဠီရော-မုံညင်းညောက်၎င်း၊ သတာဝရိကဠီရော-
 ကြံညှတ်အညောက်၎င်း၊ သတ္တန္တံ-ကုန်သော၊ ဓညာနံ- စပါးမျိုးတို့၏၊ ကဠီရာ-
 အညောက်တို့၎င်း၊ ဣတိ ဝေမာဒိ - သော၊ပေ၊ ဖရဏကော - ပြီးစေနိုင်သော၊
 ရုက္ခဝလ္လိ အာဒိနံ - သစ်ပင်၊ နွယ် အစရှိသည်တို့၏၊ မတ္တကော- ဥျးထိပ်သည်။
 ယာဝကာလိကော - တည်း၊ ဟလိန္ဒါပေ၊ လသုဏာနံ- နန္ဒင်း၊ ချင်း၊ လင်းနေ၊
 သင်ပန်း၊ ကြက်သွန်ဖြူတို့၏၊ ကဠီရာ-အညောက်တို့သည်၎င်း၊ တာလာပေ၊ ကဠီရာ
 နံ-ထန်း၊ ဒနန်း၊ မင်းဘော၊ အုန်းညောက်တို့၏၊ ဆိန္ဒိတွာ - ဖြတ်၍၊ ပါတိတော-
 ကျစေအပ်သော၊ ဇရဠုဗုဒ္ဓောစ- ရင့်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်တည်သော အဖုသည်၎င်း၊
 ယာဝဇီဝိကော-တည်း။

ခန္ဓခါဒနီယေ - ပင်စည်ခဲဘွယ်၌၊ အန္ဓောပထဝီဂတော - မြေအတွင်းသို့
 ရောက်သော၊ [သာလကလျာဏီ ခန္ဓကိုသာ ရည်ရွယ်သည်။] သာလကလျာဏီ
 ခန္ဓော - နပဲပင်စည်၎င်း၊ ဥစ္ဆုခန္ဓော - ကြံပင်စည်၎င်း၊ နီလုပ္ပလ၊ပေ၊ သောဂန္ဓိ
 ကာနံ-ကြာညို၊ ကြာနီ၊ ကုမုဒြာကြာ၊ ကြာတံဆိပ်တို့၏၊ ခန္ဓကာ-ပင်စည်တို့၎င်း၊
 ဣတိ ဝေမာဒိ-သော၊ပေ၊ ဖရဏကော-သော၊ ခန္ဓော-သည်။ ယာဝကာလိကော-
 တည်း၊ ဥပ္ပလဇာတိနံ-ဥပ္ပလဇာတ်ရှိသော ကြာတို့၏၊ ပဏ္ဏဒဏ္ဏကော-အရွက်၏
 အရိုးသည်၎င်း၊ ပဒုမဇာတိနံ-ပဒုမ္မာဇာတ်ရှိသော ကြာတို့၏၊ သဗ္ဗောပိ-အလုံးစုံ
 လည်း ဖြစ်သော၊ (အပွင့်ရိုး၊ အရွက်ရိုး အားလုံးဖြစ်သော၊) ဒဏ္ဏကော-အရိုး
 သည်၎င်း၊ ကာရဝိန္ဒက ဒဏ္ဏာဒယောစ-ဟင်းရဲပင်၏ အရိုး အစရှိသည်တို့သည်
 ၎င်း၊ အဝသေသ သဗ္ဗခန္ဓာ(စ)-ကြွင်းသော အလုံးစုံသော ပင်စည်တို့သည်၎င်း၊
 ယာဝဇီဝိကော-တို့တည်း။

တစခါဒနီယေ-အခေါက်အခွံခဲဘွယ်၌၊ ဧကော-တမျိုးသော၊ ဥစ္ဆုတစောဝ-
 ကြံခွံသည်သာ၊ ယာဝကာလိကော- တည်း၊ သောပိ - ထို ကြံခွံသည်လည်း၊ သ
 ရသော-အရည်နှင့်တကွ ဖြစ်သောအခွံသည်၊ (ယာဝကာလိကော၊) သေသော-
 ကြံခွံမှ ကြွင်းသော၊ သဗ္ဗော- အလုံးစုံသော အခွံသည်၊ ယာဝဇီဝိကော- တည်း၊
 ပန-ဆက်၊ တိဏ္ဍိ-ကုန်သော၊ တေသံ မတ္ထကခန္ဓ တစာနံ-ထိုအညောက်၊ ပင်စည်၊
 အခွံတို့ကို၊ ပါဠိယံ-၌၊ ကသာဝဘောသဇ္ဇေန - အဖန်ဆေးဖြင့်၊ သင်္ဂဟော - ကို၊
 ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ ဟိ- သာဓကကား၊ အနုဇာနာမိ၊ ပေ၊ ဖရန္တိ တိ-ဟူသော၊ ဧတံ
 (သုတ္တံ)-ဤပါဠိကို၊ (ဘဝဝတာ) ဝုတ္တံ-ပြီ။ [ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ကသာဝါနိ-အဖန်
 ဖြစ်ကုန်သော၊ ဘောသဇ္ဇာနိ - တို့ကို၊ နိဗ္ဗကသာဝံ - တမာအဖန်ကို၎င်း၊ ကုဋ္ဌဇ
 ကသာဝံ- လက်ထုတ်အဖန်ကို၎င်း၊ ပဋေလကသာဝံ- ဗြူးတားရွက် အဖန်ကို
 ၎င်း၊ ဖဂ္ဂဝကသာဝံ-ခွေးတေခံအဖန်ကို၎င်း၊ နတ္ထမာလကသာဝံ-သင်းဝင်အဖန်
 ကို၎င်း၊ အနုဇာနာမိ - ၏၊ ဝါပန- သည်သာမကသေး၊ အညာနိပိ- ဆိုအပ်ပြီး
 တို့မှ အခြားလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ကသာဝါနိ - အဖန်ဖြစ်ကုန်သော၊ ယာနိ
 ဘောသဇ္ဇာနိ-တို့သည်၊ အတ္ထိ- ရှိကုန်၏၊ (ယာနိ- အကြင် အဖန်ဆေးတို့သည်၊)
 ခါဒနီယေ-၌၊ ပေ၊ န ဖရန္တိ- မပြီးစေနိုင်ကုန်၊ (တာနိ-ထို အဖန်ဆေးတို့ကို၊) အနု
 ဇာနာမိ-၏။] ဟိ-မှန်၊ ဧတ္ထ-ဤပါဠိရပ်၌၊ ဧတေသမ္ပိ-ဤ အညောက်၊ ပင်စည်၊
 အခွံတို့ကိုလည်း၊ သင်္ဂဟော-သည်၊ သိဇ္ဈတိ-ပြီး၏၊ စ-ဆက်၊ ဝုတ္တကသာဝါနိ-
 ဆိုအပ်ပြီးသောအဖန်တို့ကို၊ သဗ္ဗကပ္ပိယာနီတိ-အလုံးစုံ အကုန်အစင်အားဖြင့်
 အပ်ကုန်၏ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ-နိ၏။ [သဗ္ဗကပ္ပိယာနီတိ-မူလ ခန္ဓ တစ ပတ္တာဒိ
 ဝသေန သဗ္ဗသော ကပ္ပိယာနိ၊-ဇီကာ။]

ပတ္တခါဒနီယေ - အရွက်ခဲဘွယ်၌၊ မူလကံ-မုံလာ၎င်း၊ ခါရကော-ဟင်းကျို
 ၎င်း၊ စစ္ဆ - ဟင်းခလာ၎င်း၊ တမ္ပကော - ဟင်းချင်နီ၎င်း၊ တဏှုလေယျကော-
 ဟင်းစက္ကဲ၎င်း၊ ပပုန္နာဂေါ-ဒန့်ကျဲ၎င်း၊ ဝတ္ထုလေယျကော-ကြွက်နားပေါင်း၎င်း၊
 ဝဇကလိ-ကင်ပိတ်၎င်း၊ ဇဗ္ဗရိ-ဟင်းခါးပန်းတူ၎င်း၊ သေလ္လု-သနပ်၎င်း၊ သိဂ္ဂု-
 ဒန့်သလွန်၎င်း၊ ကာသမဒ္ဒကော- မှီချွန်၎င်း၊ ဥမ္မာ-ကန်တေခံ၎င်း၊ [အဘိဓာန်၌
 “ဥမာ - နှမ်းကြပ်၊ ဝါ- ဗိဇ္ဇာ” ဟု ရှိ၏။] စိနမုဂ္ဂေါ- ဝဲနောက်၎င်း၊ မာသော-
 ဝဲလွန်း၎င်း၊ ရာဇမာသော- ဝဲကြီး၎င်း၊ မဟာနိပ္ပာဝံ- ဝဲတက်ကို၊ ထပေတွာ- ၍၊
 အဝသေသနိပ္ပာဝေါ-ကြွင်းသောဝဲတက်၎င်း၊ အဂ္ဂိမန္တော- တပဆေး၎င်း၊ သုနိ
 သန္ဓကော - တောင်ကစွန်း၎င်း၊ သေတဝရဏော - ခတက်ဖြူ၎င်း၊ နာဠိကာ-
 ကန်စွန်း၎င်း၊ ဘူမိယံ - မြေ၌၊ ဇာတလောဏီ - ဖြစ်သော ကြံပေါင်း၎င်း၊ (ရှေး
 နိဿယ၌ “ဘူမိယံ ဇာတလောဏီ- မြေဖြစ်ကြံ” ဟု ပေး၏၊) ဣတိ- သို့၊ ဧတေ
 သံ-ဤ သစ်ပင်တို့၏၊ ပတ္တာနိ- အရွက်တို့သည်၎င်း၊ အညာနိ- ကုန်သော၊ ဝေ
 ရူပါနိ-ဤသို့ သဘောရှိကုန်သော၊ ပေ၊ ဖရဏကာနိ-ကုန်သော၊ ပတ္တာနိစ-အရွက်

တို့သည်၎င်း၊ ကေသေန-စင်စစ်အားဖြင့်၊ ယာဝကာလိကာနိ- တို့တည်း၊ ပန-
 ကား၊ အညာ- အခြားသော၊ မဟာ- ကြီးသော၊ နခ ပိဋ္ဌိမတ္တာ - လက်သည်းခွံ၏
 ကျောက်ကုန်း ပမာဏရှိသော၊ ပဏ္ဏလောဏိ - အရွက်ရှိသော မြေဖြစ်ကြီးပေါင်း
 သည်၊ ရုက္ခေစ - သစ်ပင်တို့ကို၎င်း၊ ဂစ္ဆေစ - ချုံတို့ကို၎င်း၊ အာရောဟတိ-
 တက်၏၊ တဿာ - ထို မြေဖြစ်ကြီးပေါင်း၏၊ ပတ္တိ - အရွက်သည်၊ ယာဝဇီဝိကံ-
 တည်း၊ စ-ဆက်၊ မြဟ္မိပတ္တိ- မြဟေ့ရွက်သည်၊ ယာဝကာလိကံ-တည်း၊ ဣတိ-
 သို့၊ ဒီပဝါသိနော- သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ နေလေ့ရှိသူတို့သည်၊ ဝဒန္တိ - ဆိုကြကုန်၏၊
 အဗ္ဗပလ္လဝံ-သရက်ညွန့်သည်၊ ယာဝကာလိကံ- တည်း၊ ပန-ကား၊ အသောက
 ပလ္လဝံ-ပန်းသုံးညွန့်သည်၊ ယာဝဇီဝိကံ-တည်း၊ အညာနိ- ကုန်သော၊ ယာနိ-
 အကြင် အရွက်တို့ကို၊ ပါဠိယံ - တော်၌၊ (ယာနိဝါပနညာနိ-ဟု ဝါပနပါသည်
 ကားပါဠိတော်မဟုတ်သောကြောင့် အပို၊) အနုဇာနာမိ ၊ပေ၊ ဖရန္တိတိ - ဟူ၍၊
 ဝုတ္တာနိ-ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ တာနိ-ထို အရွက်တို့သည်၊ ယာဝဇီဝိကာနိ-
 တို့တည်း။ [ဘိက္ခဝေ- တို့၊ ပဏ္ဏာနိ- အရွက်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဘေသဇ္ဇာနိ-တို့ကို၊
 နိမ္မပဏ္ဏံ-တမာရွက်ကို၎င်း၊ ကုဋ္ဌပဏ္ဏံ-လက်ထုတ်ရွက်ကို၎င်း၊ ပဋေလပဏ္ဏံ-
 မြူးတားရွက်ကို၎င်း၊ သုလသိပဏ္ဏံ-ရုံးရွက်ကို၎င်း၊ ကပ္ပါသိကပဏ္ဏံ- ဝါရွက်ကို
 ၎င်း၊ အနုဇာနာမိ၊ ဝါပန-သေး၊ အညာနိပိ-ကုန်သော၊ ဘေသဇ္ဇာနိ-ကုန်သော၊
 ယာနိပဏ္ဏာနိ - အကြင် အရွက်တို့သည်၊ အတ္ထိ - ကုန်၏၊ (ယာနိ - တို့သည်၊)
 ခါဒနိယေ၊ပေ၊န ဖရန္တိ-ကုန်၊ (တာနိ-တို့ကို၊) အနုဇာနာမိ။]

စ- ဆက်၊ ကေဝလံ- ပုပ္ဖဖလ စသည်မဘက် သက်သက်၊ တေသံ- ထို တမာ
 စသော သစ်ပင်တို့၏၊ ပဏ္ဏာနိယေဝ-တို့သည်သာ၊ (ယာဝဇီဝိကာနိ-တို့သည်၊)
 န- မဟုတ်ကုန်သေး၊ တေသံ- ထို တမာစသော သစ်ပင်တို့၏၊ ပုပ္ဖဖလာဒီနိပိ-
 အပွင့် အသီး အစရှိသည်တို့သည်လည်း၊ ယာဝဇီဝိကာနိ-တို့တည်း၊ [တေသန္တိ
 နိမ္မာဒီနံ၊ ဣဒံ ပဒံ ပုပ္ဖပရာပေက္ခံ၊တသ္မာ ဒိန္တံမဇ္ဈေ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ-ယောဇနာ။]
 ပဏ္ဏာနံ-တို့၏၊ (အန္တော နတ္ထိ-၌စပ်၊) ဖဂ္ဂဝပဏ္ဏံ- ခွေးတေခံရွက်၎င်း၊ အဇ္ဈက
 ပဏ္ဏံ-ကညိရွက်၎င်း၊ ဖဏိဇ္ဈကပဏ္ဏံ- ရုံးရွက်၎င်း၊ ပဋေလပဏ္ဏံ-မြူးတားရွက်
 ၎င်း၊ တမ္ဗူလပဏ္ဏံ-ကွမ်းရွက်၎င်း၊ ပဒုမိနိပဏ္ဏံ- ပဒုမ္မာကြာရွက်၎င်း၊ ဣတိဇေဝံ-
 သို့၊ ဂဏန ဝသေန - ဂဏန်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အန္တော - အဆုံးသည်၊ နတ္ထိ။
 [အဇ္ဈက-ရုံးဖြူ (ပင်စိမ်းဖြူ)၊ ဖဏိဇ္ဈက-ရုံးရိုင်း (ပင်စိမ်းရိုင်း)ဟု အဘိဓာန်
 နိဿယသစ်(၅၇၉)၌ ပေး၏။]

ပုပ္ဖခါဒနိယေ - အပွင့် ခဲဘွယ်၌၊ မူလကပုပ္ဖံ - မုံလာပွင့်၎င်း၊ ခါရကပုပ္ဖံ-
 ဟင်းကျိုပွင့်၎င်း၊ စစ္စုပုပ္ဖံ - ဟင်းခလာပွင့်၎င်း၊ တမ္ဗူကပုပ္ဖံ - ဟင်းချဉ်နီပွင့်၎င်း၊
 ဝဇကလိပုပ္ဖံ- ကင်ပိတ်ပွင့်၎င်း၊ ဇဇ္ဈရီပုပ္ဖံ - ဟင်းခါးပန်းတူပွင့်၎င်း၊ စူဠနိပ္ပေါ
 ပုပ္ဖံ-ဝဲပဇ္ဇန်ပွင့်၎င်း၊မဟာနိပ္ပေါပုပ္ဖံ-ဝဲတက်ပွင့်၎င်း၊ကသေရကပုပ္ဖံ-ဝက်မြေပွင့်

၎င်း၊ နာဠိကောရတာလ ကေတကာနံ - အုန်း၊ ထန်း၊ ဆတ်သွားတို့၏၊ တရုဏ ပုပ္ဖာနိ - နုသောအပွင့်တို့၎င်း၊ သေတဝရဏပုပ္ဖံ - ခတက်ဖြူပွင့်၎င်း၊ သိဂ္ဂုပုပ္ဖံ - ဒန့်သလွန်ပွင့်၎င်း၊ ဥပ္ပလပဒုမ ဇာတိကာနံ - ဥပ္ပလဇာတ်၊ ပဒုမ္မာဇာတ် ရှိကုန် သော ကြာတို့၏၊ ပုပ္ဖာနိ - အပွင့်တို့၎င်း၊ ကဏ္ဍိကမတ္တံ - အချက်မျှသာ ရှိသော၊ အဝဇ္ဇိကပုပ္ဖံ - ပေါက်ပွင့်၎င်း၊ ကဠီရပုပ္ဖံ - ဆင်နှာမောင်းပွင့်၎င်း၊ ဇိဝန္တိပုပ္ဖံ - စမုံနီပွင့်၎င်း၊ (“မိုးဆွေပွင့်” ဟုလည်း ပေးကြ၏။) ဣတိ ဝေမာဒိ- သော၊ ပေ၊ ဖရဏကပုပ္ဖံ- ပြီးစေနိုင်သောအပွင့်သည်၊ ယာဝကာလိကံ- တည်း။

ပန- ကား၊ (ယာဝဇိဝိကကား၊) အသောက- ပန်းသုံး၊ ဗကုလ- ချယား၊ ကုလျက- ဆူးရစ်၊ ပုန္နာဂ- ပုန်းညက်၊ စမ္ပက- စကား၊ ဇာတိ- မလေး၊ စမ္ပါယံ၊ ကဏ္ဍိရ- ကုလားဇလပ်၊ ကဏ္ဍိကာရ - မဟာလှေကား၊ ကုန္ဒု - သင်းခွေ၊ နဝ မာလိက- ဆိတ်ဘီလူး၊ မလ္လိကာဒိနံ - ကြက်ရုံးအစရှိသည်တို့၏၊ ပုပ္ဖံ- အပွင့်သည်၊ ယာဝဇိဝိကံ - တည်း၊ တဿ- ထို အပွင့်၏၊ ဝဏနာယ- ဝဏန်း၏၊ အန္တော နတ္ထိ၊ ပန- ဆက်၊ အဿ- ထို အပွင့်ကို၊ ပါဠိယံ - တော်၌၊ ကသာဝဘောသဇ္ဇေ နေဝ- ဖြင့်သာ၊ သင်္ဂဟော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဖလခါဒနိယေ- အသီးခဲဘွယ်၌၊ ပနသ- အိမ်ပိန္နဲ၊ လဗုဇ- တောင်ပိန္နဲ၊ တာလ- ထန်း၊ နာဠိကောရ- အုန်း၊ အမ္ပ- သရက်၊ ဇမ္ဗူ- သပြေ၊ အမ္မာဋက- ဝှေး (ဝှေး)၊ တိန္တိဏိက- မန်းကျည်း၊ မာတုလုဂ်- ရှောက်၊ ကပိတ္ထ- သီး၊ လာဗု- ပူး၊ ကုမ္ဘဏ္ဍ- ဖရုံ၊ ပုဿဖလ - သခွား ငပြုတ်၊ တိမ္မရူသက - တည်၊ တိပုသ- သခွားဆစ်၊ ဝါတိဂ်ဏ - ခရမ်း၊ စောစ - တောငှက်ပျော၊ မောစ- အိမ်ငှက်ပျော- မရကာ ဒိနံ- သစ်မည်စည် အစရှိသည်တို့၏၊ ယာနိဖလာနိ- တို့သည်၊ လောကေ- ၌၊ ပေ၊ ဖရန္တိ- ကုန်၏၊ သဗ္ဗာနိ - ကုန်သော၊ တာနိ- ထို အသီးတို့သည်၊ ယာဝကာလိ ကာနိ၊ နာမဝဏနဝသေန- နာမည်ကို ရေတွက်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ နေသံ - ထို အသီးတို့၏၊ ပရိယန္တိ- အဆုံးအပိုင်းအခြားကို၊ ဒေသတုံ- ငှါ၊ န သက္ကာ- မတတ် နိုင်၊ ပန - ဆက်၊ ယာနိ - အကြင် အသီးတို့ကို၊ ပါဠိယံ - ၌၊ အနုဇာနာမိ၊ ပေ၊ ဖရန္တိတိ- ဟူ၍၊ ဝုတ္တာနိ- ကုန်ပြီ၊ တာနိ- ထို အသီးတို့သည်၊ ယာဝဇိဝိကာနိ၊ [ဘိက္ခဝေ ဖလာနိ ဘောသဇ္ဇာနိ - တို့ကို၊ ဗိလင်္ဂံ - အိမ်မွေ့သီကို၎င်း၊ ပိပ္ပလိ - ပိတ်ချင်းကို၎င်း၊ မရိစံ - ငရုပ်သီးကို၎င်း၊ ဟရိတကံ - ဖန်းခါးသီးကို၎င်း၊ ဝိဘိ

x x x x x x x

မာတုလုဂ် ။ ။ ဤမာတုလုဂ်ကို ယာဝဇိဝိက ထင်၍ နေလွဲအခါ၌ အကပ်ခံ ရှလပတ်ရည်လုပ်၍ မစစ်ဘဲ သောက်တတ်ကြ၏။ အမှန်မှာ - ယာဝကာလိက၌ ပါနေ သောကြောင့် နေလွဲအခါ၌ မန်ကျည်းသီးမှည့်ကဲ့သို့သာ အသုံးပြုနိုင်၏။ အရည်ညှစ်၍ ရေဖြင့်ရောပြီးလျှင် စင်ကြယ်စွာစစ်ပြီးမှ ဆေးအဖြစ်ဖြင့် အကပ်ခံ၍ သုံးကောင်းသည်- ဟူလို၊ ဤမာတုလုဂ်၏ အဆုံးအဖြတ်ကို အဘယာရာမဆရာတော်၏ အဘိဓာန် နိဿ ယသစ် (၅၇၇) ၌ ရှုပါ။

တကံ-သစ်ဆိမ့်သီးကိုင်း၊ အာမလကံ-ရှစ်ရှားသီးကိုင်း၊ ဂေါဠုဖလံ-သမင်စာ
 သီးကိုင်း၊ အနုဇာနာမိ၊ပေ၊] တေသမ္ပိ-ထို အသီးတို့၏လည်း၊ အပရိပက္ခာနိ-
 မမှည့်ရင့်သေးသော အသီးတို့သည်ကိုင်း၊ အစ္ဆိဝ၊ပေ၊အာဒိနံ-ရင်ခတ်, ကျီးအာ,
 ခတက်, ဆပ်သွား, ကုန်ကျဉ်း (ဂုန်ညင်း) အစရှိသည်တို့၏၊ ဖလာနိ- တို့ကိုင်း၊
 ဇာတိဖလံ— ဇာဒိပ္ပိလ်သီးကိုင်း၊ ကဋုကဖလံ - ဆောင်းမေးခါးသီးကိုင်း၊ ဧဠာ-
 ဖါလာကိုင်း၊ တက္ကောလံ - ကရဝေးကိုင်း၊ ဣတိ ဝေ- သို့၊ နာမဝသေန - နာမည်
 အစွမ်းဖြင့်၊ ပရိယန္တံ ဒဿေတုံ, နသက္ကာ- နိုင်။

အဋ္ဌါဒါဒနိယေ-အစေ့ခဲဘွယ်၌၊ လဗုဇဋ္ဌိ- တောင်ပိန္နဲစေ့ကိုင်း၊ ပနသဋ္ဌိ-အိမ်
 ပိန္နဲစေ့ကိုင်း၊ အမ္မာဋကဋ္ဌိ-ဌေး(ဌေး)စေ့ကိုင်း၊ သာလဋ္ဌိ-အင်ကြင်းစေ့ကိုင်း၊ ခဇ္ဇူရီ
 ကေတကတိမ္မရသကာနံ- သင်ပေါင်း, ဆပ်သွား, တည်ပင်တို့၏၊ တရုဏဖလဋ္ဌိ-
 နသော အသီး၏ အစေ့ကိုင်း၊ တိန္ဒြိဏိကဋ္ဌိ-မန်ကျဉ်းစေ့ကိုင်း၊ ဗိမ္မဖလဋ္ဌိ- ကျီး
 အာစေ့ကိုင်း၊ ဥပ္ပလပဒုမဇာတိနံ - ဥပ္ပလဇာတ်, ပဒုမ္မာဇာတ်ရှိသော ကြာတို့၏။
 ပေါက္ခရဋ္ဌိ-ကြာစေ့ကိုင်း၊ ဝေမာဒိနိ-ကုန်သော၊ပေ၊ အဋ္ဌိနိ- အစေ့တို့သည်၊ ယာဝ
 ကာလိကာနိ၊ မရကဋ္ဌိ-သစ်မည်စည်စေ့ကိုင်း၊ ပုန္နာဂဋ္ဌိ-ပုန်းညက်စေ့ကိုင်း၊ ဟရိတ
 ကာဒိနံ-ဖန်ခါး အစရှိသော အသီးတို့၏၊ အဋ္ဌိနိ-တို့ကိုင်း၊ သိဒ္ဓတ္ထကဋ္ဌိ-မုံညင်းဖြူ
 စေ့ကိုင်း၊ ရာဇိကဋ္ဌိ-မုံညင်းနက်စေ့ကိုင်း၊ ဣတိ ဝေမာဒိနိ အဋ္ဌိနိ ယာဝဇီဝိကာနိ၊
 တေသံ—ထို အစေ့တို့ကို၊ ပါဠိယံ ဖလဘောသဇ္ဇေနဝ သင်္ဂဟော ဝေဒိတဗျော။

ပိဋ္ဌါဒါဒနိယေ - အမှုန့်ခဲဘွယ်၌၊ တာဝ- တာလပိဋ္ဌစသည်တို့မှ ရှေးဥျားစွာ၊
 (နိဒ္ဒိဋ္ဌာနံ-ကုန်သော၊) သတ္တန္တံ-နံသော၊ ဓညာနံ-စပါးတို့၏ကိုင်း၊ ဓညာနုလော
 မာနံစ - စပါးအားလျော်သော ကျိတ်ဆန်, လမန်းဆန် အစရှိသည်တို့၏ကိုင်း၊
 အပရက္ခာနဉ္စ - ဝဲတို့၏ကိုင်း၊ ပိဋ္ဌိ-ကျိတ်အပ်သော အမှုန့်ကိုင်း၊ ပနသပိဋ္ဌိ- ပိန္နဲစေ့
 မှုန့်ကိုင်း၊ လဗုဇပိဋ္ဌိ- တောင်ပိန္နဲစေ့မှုန့်ကိုင်း၊ အမ္မာဋကပိဋ္ဌိ- ဌေး (ဌေး)စေ့မှုန့်
 ကိုင်း၊ သာလပိဋ္ဌိ- အင်ကြင်းစေ့မှုန့်ကိုင်း၊ ဓောတက တာလပိဋ္ဌဉ္စ-ဆေးအပ်သော
 ထန်းစေ့ မှုန့်ကိုင်း၊ ဒီရဝလ္လိပိဋ္ဌဉ္စ - ဥမွန်းမှုန့်ကိုင်း၊ ဣတိ ဝေမာဒိနိ - ကုန်သော၊
 ပေ၊ ပိဋ္ဌာနိ, ယာဝကာလိကာနိ၊ အဓောတက တာလပိဋ္ဌိ - မဆေးအပ်သော
 ထန်းသီးစေ့မှုန့်သည်ကိုင်း၊ ဒီရဝလ္လိပိဋ္ဌိ - ဥမွန်းမှုန့်သည်ကိုင်း၊ အဿဂန္ဓာဒိ ပိဋ္ဌာ
 နိစ-တောင့်တဲစာ အစရှိသော အသီးတို့၏ အမှုန့်တို့သည်ကိုင်း၊ ယာဝဇီဝိကာနိ၊
 တေသံ - ထို အမှုန့်တို့ကို၊ ပါဠိယံ - ၌၊ ကသာဝေဟိစ- အဖန်တို့ဖြင့်ကိုင်း၊ မူလ
 ဖလဟိစ-အမြစ် အသီးတို့ဖြင့်ကိုင်း၊ သင်္ဂဟော ဝေဒိတဗျော။

နိယျာသါဒါဒနိယေ - အစေးခဲဘွယ်၌၊ ဧကော - တမျိုးသော၊ ဥစ္ဆုနိယျာ
 သောဝ - ကြံစေးသည်သာ၊ သတ္တာဟကာလိကော၊ သေသာ- ကြွင်းကုန်သော၊
 (ပါဠိယံဂုတ္တနိယျာသာ-၌စပ်၊) အနုဇာနာမိ၊ပေ၊ ဘာသဇ္ဇာနိတိ-ဟူ၍၊ ပါဠိယံ-
 ၌၊ ဂုတ္တနိယျာသာ - ဟောတော်မူအပ်သော အစေးတို့သည်၊ ယာဝဇီဝိကာ-

တို့တည်း။ [ဘိက္ခဝေ၊ ဇတုနိ-ချိတ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဘောသဇ္ဇာနိ - တို့ကို၊ ဟိင်္ဂု-ဟိန်းခိုစစ် (ရှိန်းခိုစစ်) ကို၎င်း၊ ဟိင်္ဂုဇတံ - ဟိန်းခိုချိတ်ကို၎င်း၊ ဟိင်္ဂုသိပါဠိကံ-ဟိန်းခိုလွှာကို၎င်း၊ တကံ-ချိတ်ကို၎င်း၊ တကပတ္တိံ - ချိတ်နှစ်ကို၎င်း၊ တကပတ္တိံ - ချိတ်လွှာကို၎င်း၊ သဇ္ဇုလသံ - ပွဲရက်ကို၎င်း၊ အနုဇာနာမိ ပေ။ ။] တတ္ထ - ထို ပါဠိတော်၌၊ ယေဝါပနကဝသေန - ယေဝါပနကသဒ္ဓါ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ သင်္ဂဟိ တာနံ-သိမ်းယူအပ်ကုန်သော အစေးတို့၏၊ (ပရိယန္တံ-၌စပ်၊) အမွန်နိယျာသော- သရက်စေး၎င်း၊ ကဏိကာရနိယျာသော-မဟာလောကားစေး၎င်း၊ ဣတိဝေ-သို့၊ နာမဝသေန ပရိယန္တံ ဒဿေတံ နသက္ကာ၊ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ ဣမေသု မူလခါဒနိ ယာဒိသု-ဤအမြစ်ခဲဘွယ် အစရှိသည်တို့တွင်၊ ယံကိဉ္စိ-အမှတ်မရှိတစုံတခုသည်၊ ယာဝကာလိကံ (ဟောတိ)၊ သဗ္ဗမ္ပိ - အလုံးစုံသော ယာဝကာလိကကိုလည်း၊ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ-ဤ ပါဠိတော်၏အနက်၌၊ [“ခါဒနိယံနာမ ပဉ္စဘောဇနာနိ ယာမ ကာလိကံ၊ သတ္တာဟကာလိကံ၊ ယာဝဇီဝိကံ ထပေတွာ အဝသေသံ ခါဒနိယံ နာမ ” ဟူသော ပါဠိတော်၏အနက်၌၊] အဝသေသံ ခါဒနိယံနာမာတိ - အဝ သေသံ ခါဒနိယံနာမဟူ၍၊ သင်္ဂဟိတံ-သိမ်းယူအပ်ပြီ။

ဘောဇနိယံ၊ပေ၊အာဒိမိ- အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ ယံ- အကြင် အဆုံးအဖြတ် စကားရပ်ကို၊ ဝတ္ထုဗ္ဗံ - ဆိုထိုက်၏၊ တံ - ထို အဆုံးအဖြတ် စကားရပ်ကို၊ ဝုတ္ထ မေဝ - ဆိုအပ်ပြီးသည်သာ၊ (ပဌမပဝါရဏာ သိက္ခာပုဒ်၌ ဆိုပြီးခဲ့ပြီ - ဟူလို၊) ခါဒိဿာမိ၊ပေ၊ပဋိဂ္ဂဏှာတိတိ- ကား၊ ယောဘိက္ခု-သည်၊ ဝိကာလေ- နေလွဲ အခါ၌၊ ဧတံ ခါဒနိယံ-ဤ ပြုအပ်ပြီးသော ခဲဘွယ်ကို၎င်း၊ ဧတံ ဘောဇနိယဉ္စ- ဤ ပြုအပ်ပြီးသော ဘောဇဉ်ကို၎င်း၊ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ-အကပ်ခံ၏၊ တဿ- ထိုရဟန်း ၏၊ တာဝ-မစားမီ ရှေးဥျားစွာ၊ ပဋိဂ္ဂဟဏေ-အကပ်ခံခြင်းကြောင့်၊ ဒုက္ကဋ္ဌဿ- သို့၊ အာပတ္တိ-သည်၊(ဟောတိ)၊ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ၊ပေ၊တိဝေဒနန္တိ။.... ဝိကာလဘောဇနသိက္ခာပဒံ သတ္တမံ။

သန္တိမိ ကာရ သိက္ခာပုဒ်

အဋ္ဌမသိက္ခာပဒေ-၌၊ ဗေလဋ္ဌသိသောနာမ-ဗေလဋ္ဌ သိသထေရ်မည်သည်၊ ဇဋိလသဟဿ ဗ္ဗန္တ ရော-ရသေ့တထောင်၏ အတွင်း၌ဖြစ်သော၊မဟာထေရော- မဟာထေရ်တပါးတည်း၊ [ဥရုဝေလ ကဿပ အမှူးရှိသော ရသေ့တထောင်တွင် ပါဝင်သော မဟာထေရ်တပါး- ဟူလို။] အရညေ ဝိဟရတိတ်- ကား၊ ဇေတ ဝနဿ-ဇေတဝန် ကျောင်းတိုက်၏၊ အဝိဒူရေ- အနီး၌၊ ပဓာနဃရေ-ကမ္မဋ္ဌာန်း ကျောင်းဖြစ်သော၊ ကေသ္မိံ အာဝါသေ-တခုသော ကျောင်း၌၊ ဝသတိ-နေတော် မူ၏။[ပဒဟတိ ဧတ္တာတိ ပဓာနံ၊ ပဓာနဉ္စ+တံ+ဃရဉ္စာတိ ပဓာနဃရံ - ကမ္မ

ဋ္ဌာန်း အားထုတ်ရာ ကျောင်း၊ ဝါ - ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်း။] သုက္ကကုရန္တိ - ကား၊ အသုပဗျုဉ္ဇနံ - ဟင်းရည် ဟင်းလျာမရှိသော၊ ဩဒနံ - ထမင်းကို၊ (ထမင်းသန့်သန့်ကို၊ “နိက္ခိပတိ-ချန်ထား၏” ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) ကိရ- ချွ၊ သော - ထိုပေလဋ္ဌသီသထေရ်သည်၊ အန္တောဂါမေ - ရွာတွင်း၌၊ ဝါ - ရွာတွင်း ဆွမ်းစားစရပ်၌၊ ဘုဒ္ဓိတွာ - ဆွမ်းဘုဉ်းပေးပြီး၍၊ ပစ္စွာ - နောက်မှ၊ ပိဏ္ဍာယ - ၄၊ စရိတွာ - ၍၊ တာဒိသံ - ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ ဩဒနံ - ထမင်းကို၊ (“ အသုပဗျုဉ္ဇနံ ဖြစ်သော ထမင်းသန့်သန့်ကို ”) အာဟာရတိ - ဆောင်ယူလာ၏၊ တဉ္စ - ထို ဆွမ်းကိုလည်း၊ အပ္ပိစ္ဆတာယ - အပ္ပိစ္ဆတာဂုဏ်ကြောင့်၊ (အာဟာရတိ၊) ပစ္စယဂိဒ္ဓတာယ - ပစ္စည်း၌ မက်မောသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ န (အာဟာရတိ)၊ ဆောင်ယူလာသည် မဟုတ်၊ ထေရော - သည်၊ သတ္တာဟံ - ၇ ရက်ကို၊ နိရောဓသမာပတ္တိယာ - နိရောဓသမာပတ်ဖြင့်၊ ဝီတိနာမေတွာ - လွန်စေပြီး၍၊ သမာပတ္တိတော - မှ၊ ဝုဋ္ဌာယ - ထပြီး၍၊ တံပိဏ္ဍပီတံ - ထို ဆွမ်းခြောက်ကို၊ ဥဒကေန - ရေဖြင့်၊ တေးမတွာ - စိုစေ၍၊ ဝါ - နှူး၍၊ ဘုဒ္ဓတိကိရ - ဘုဉ်းပေးတော်မူသတတ်၊ တတော - ထိုသို့ ဆွမ်းဘုဉ်းပေးပြီးရာအခါမှ (နောက်၌)၊ ပုန - တဖန်၊ သတ္တာဟံ - လုံး၊ သမာပတ္တိယာ - ဖြင့်၊ နိသိဒတိ - နေတော်မူပြန်၏၊ [အာဟာရကိုမှီ၍ အသက်ရှည်ရသော ကာမဘုံသားတို့၏ တကြိမ် စားအပ်သော အာဟာရသည် ၇ ရက်သာ မျှတစေနိုင်သောကြောင့် “သတ္တာဟံ” ဟု ဆိုသည်။] ဝေ - သို့၊ ဒွေ - ၂ ခုကုန်သော၊ (သတ္တာဟာနိ) ပိ - သတ္တာဟာတို့ကို၎င်း၊ တီဏိ (သတ္တာဟာနိ) ပိ၊ စတ္တာရိ သတ္တာဟာနိ ပိ - တို့ကို၎င်း၊ ဝီတိနာမေတွာ - ပြီး၍၊ ဝါ - လွန်စေပြီးမှ၊ ဝါမံ ပိဏ္ဍာယ ပပိသတိ၊ တေန - ကြောင့်၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ - သင်္ဂါယနာတင်ထေရ်တို့ မိန့်ဆိုအပ်ပြီ။

ကာရော - ကာရော ဟူသော ပုဒ်၎င်း၊ ကရဏံ - ကရဏံဟူသော ပုဒ်၎င်း၊ ကိရိယာ - ကိရိယာဟူသော ပုဒ်၎င်း၊ ဣတိ - ဤပုဒ် ၃ ခု အပေါင်းသည်၊ အတ္တတော - အနက်အားဖြင့်၊ ဧကံ - တမျိုးတည်းသာတည်း၊ အဿ - ထို ခဲဘွယ် ဘောဇဉ်၏၊ သန္နိမိ - သိုမှီးသိမ်းဆည်းမှုကို၊ ကာရော - ပြုခြင်းသည်၊ (အတ္တိ)၊ ဣတိ - ဤသို့ သိုမှီးသိမ်းဆည်းမှုကို ပြုခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (တံ - ထို ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်သည်။) သန္နိမိကာရံ - သန္နိမိကာရမည်၏၊ သန္နိမိကာရမေဝ - သိုမှီးသိမ်းဆည်းမှုကို ပြုခြင်းရှိသော ခဲဘွယ်ဘောဇဉ် သည်ပင်၊ သန္နိမိကာရကံ - သန္နိမိကာရကမည်၏၊ သန္နိမိကြိယံ - သိုမှီးသိမ်းဆည်းမှုကို ပြုခြင်းရှိသော၊ (ခါဒနီယံဝါဘောဇနီယံဝါ ၌စပ်၊) ဣတိအတ္ထော - နက်၊ [သန္နိမိကာရကပုဒ်၏အဖွင့်ကို ပါတိမောက်ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ၊ သန္နိမိပုဒ်ကို “ သမ္မာ + နိဓာနံ သန္နိမိ - ကောင်းစွာ သိုမှီးသိမ်းထားခြင်း ” ဟု ပြပါ။] ဧတံ - ဤ သန္နိမိကာရကံ ဟူသော အမည်သည်၊ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ - အကပ်ခံပြီး၍၊ ဧကရတ္တံ - တညဉ့်ကို၊ ဝီတိနာမိတဿ - လွန်စေအပ်ပြီးသော ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်၏၊ အဓိဝစနံ - တည်း၊ တေနေဝ - ထို့ကြောင့်ပင်။

အဿ- ဤ သန္ဓိမိကာရကံပုဒ်၏၊ ပဒဘာဇနေ- ပဒဘာဇနိဉ္စ၊ သန္ဓိမိ၊ပေ၊ အပရ
ဇ္ဇူတိ - ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ - ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ [ဤဝါကျ၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ကင်္ခါ
ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

ပဋိဂ္ဂဏှာတိ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋ္ဌဿာတိ - ဟူသည်ကား၊ ဧဝံ - ဤသို့၊ သန္ဓိမိ
ကတံ-ပြုအပ်သော သိုမှီးသိမ်းဆည်းမှုရှိသော၊ ယံကိဉ္စိ-အမှတ်မထား တပါးပါး
သော၊ ယာဝကာလိကံဝါ- ယာဝကာလိကကိုသော်၎င်း၊ ယာမကာလိကံဝါ-
ယာမကာလိကကိုသော်၎င်း၊ အဇ္ဈောဟရိတု ကာမတာယ- စားမျိုးခြင်းငှါ အလို
ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဂဏှန္တဿ-ယူသောရဟန်း၏၊ တာဝ-မစားမီ ရှေးဥျား
စွာ၊ ပဋိဂ္ဂဟဏေ- ယူခြင်းကြောင့်၊ ဒုက္ကဋ္ဌဿ- သို့၊ အာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ပန-
ကား၊ အဇ္ဈောဟရတော-စားမျိုးသောရဟန်း၏၊ ဧကမေကသ္မိံ-တကြိမ် တကြိမ်
သော၊ အဇ္ဈောဟာရေ-စားမျိုးခြင်း၌၊ ဝါ-ကြောင့်၊ ပါစိတ္တိယံ (ဟောတိ)။

ပတ္တော - သည်၊ ဒုဒ္ဒေါတော - မကောင်းသဖြင့် ဆေးအပ်သည်၊ ဝါ - မစင်
မကြယ် ဆေးအပ်သည်၊ သစေပိ ဟောတိ - အကယ်၍မူလည်း ဖြစ်အံ့၊ ယံ -
အကြင်သပိတ်ကို၊ အင်္ဂုလိယာ - လက်ချောင်းဖြင့်၊ ဗံသန္တဿ - ပွတ်တိုက်လ
သော်၊(ပွတ်၍ကြည့်သော ရဟန်း၏)၊ လေခါ-အရေးသည်၊ ဝါ-လက်ချောင်းရာ
သည်၊ ပညာယတိ-ထင်ရှားအံ့၊ ဂဏှိကပတ္တဿဝါ-အဖွဲ့အတုပ်ရှိသော သပိတ်
၏မူလည်း၊ ဂဏှိကန္တရေ-အဖွဲ့အတုပ်၏အကြား၌၊ သေဟောဝါ-အဆီစေးသည်
သော်လည်း၊ ပဝိဋ္ဌော-ဝင်နေသည်၊ ဟောတိ-အံ့၊ သော-ထို အဆီအစေးသည်၊
ဥဏှ-နေပူ၌၊ ဩတာပေန္တဿ-သပိတ်ကို နေလှမ်းလသော်၊ ဝါ- စဉ်၊ ပဋ္ဌရ
တိ- ယိုထွက်လာတတ်၏၊ ဥဏှယာဂုယာဝါ - ပူသောယာဂုကို မူလည်း၊ ဂဟိ
တာယ - ခံယူအပ်သော်၊ သန္ဓိဿတိ - ထင်ရှားလာတတ်၏၊ (ယာဂုအပေါ်၌
အဆီဝေ့လာတတ်၏၊) တာဒိသေ-ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ ပတ္တေပိ-၌လည်း၊ ပုန
ဒိဝသေ-၌၊ ဘုဂ္ဂန္တဿ-စားသောရဟန်း၏၊ ပါစိတ္တိယံ (ဟောတိ)၊ [ဤဝါကျ
များ၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ကင်္ခါဘာသာဋီကာ၌ ရှုပါ။] တဿာ - ကြောင့်၊ ပတ္တံ- ကို၊
ဓောဝိတွာ-ဆေးပြီး၍၊ ပုန-တဖန်၊ တတ္ထ-ထိုသပိတ်၌၊ အဇ္ဈောဒကံ-ကြည်သော
ရေကို၊ အာသိဉ္စိတွာဝါ - လောင်းထည့်၍သော်၎င်း၊ အင်္ဂုလိယာ- ဖြင့်၊ ဗံသိ

x x x x x x x

ပဋိဂ္ဂဟဏေ တာဝ ။ ။ နဂိုရ်က အကပ်ခံပြီး၍ သန္ဓိမိ ဖြစ်နေသော ယာဝ
ကာလိက, ယာမကာလိက ဖြစ်ရကား “ပဋိဂ္ဂဟဏေ” အရ အကပ်ခံခြင်းကို မဆိုလို၊
စားဘို့ရန်ယူခြင်းကို ဆိုလိုသည်ဟု ဋီကာဖွင့်၏။ [ပဋိဂ္ဂဟဏေတိ ဂဟဏမေဝ သန္ဓာယ
ဝုတ္တံ၊ ပဋိဂ္ဂဟိတမေဝ ဟိ တံ၊ ပုန ပဋိဂ္ဂဟဏကိစ္စံ နတ္ထိ၊ တေနေဝ အဇ္ဈောဟရိတု ကာမ
တာယ ဂဏှန္တဿ (ယူသော ရဟန်း၏) ပဋိဂ္ဂဟဏေတိ ဝုတ္တံ။- ဋီကာ။] သို့သော်
တစုံတခုသော အကြောင်းကြောင့် အကပ်ပျက်နေသော သန္ဓိမိဝတ္ထုကို အကပ်ခံလျှင်
လည်း ဒုက္ကဋ္ဌသင့်သည်သာ။

တွာဝါ- ပွတ်၍သော်၎င်း၊ နိသ္မေဟဘာဝေါ-အဆီအစေး မရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊
 ဇာနိတဗျော - သိထိုက်၏၊ ဟိ- မှန်၊ ဥဒကေ - ရေ၌၊ သ္မေဟဘာဝေါဝါ- အဆီ
 အစေး ရှိသည်၏အဖြစ်သည်သော်၎င်း၊ ပတ္တေ-၌၊ အင်္ဂုလိလေခါဝါ-လက်ချောင်း
 ရာသည်သော်၎င်း၊ သစေ ပညာယတိ- အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဒုဒ္ဒေါတော- မကောင်း
 သဖြင့် ဆေးအပ်သည်၊ ဝါ-မစင်မကြယ်ဆေးအပ်သည်၊ ဟောတိ၊ ပန-ဆက်၊
 တေလဝဏ္ဏပတ္တေ-ဆီ၏ အရောင်ရှိသောသပိတ်၌၊ အင်္ဂုလိလေခါ- လက်ချောင်း
 ရာသည်၊ ပညာယတိ-ထင်ရှား၏၊ သာ-ထို လက်ချောင်းရာသည်၊ အဗျောဟာရိ
 ကာ-အာပတ်၏အင်္ဂါဟု ပြောဆိုခြင်းကို မထိုက်။

ယံ-အကြင် ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်ကို၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ နိရပေက္ခာ-ဇွဲကွက်ခြင်း
 မရှိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ) သာမဏေရာနံ- တို့အား၊ ပရိစ္စုဇန္တိ-စွန့်ကုန်၏၊ တံ-
 ထို ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်ကို၊ သာမဏေရာ-တို့သည်၊ နိဒဟိတွာ-သိုမှီးသိမ်းဆည်း၍၊
 စေဒေန္တိ-အကယ်၍ ပေးလှူကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ သဗ္ဗိ-အလုံးစုံသော ခဲဘွယ်
 ဘောဇဉ်သည်၊ ဝဇ္ဇတိ-အပ်၏၊ ဟိ- မှန်၊ သယံ- ရဟန်းကိုယ်တိုင်၊ ပဋိဂ္ဂဟေ
 တွာ-အကပ်ခံပြီး၍၊ အပရိစ္စတ္တမေဝ-မစွန့်အပ်သော ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်သည်သာ၊
 ဒုတိယဒိဝသေ-ဒုတိယနေ့၌၊ နဝဇ္ဇတိ-မအပ်၊ ဟိ-မှန်၊ တတော-ထိုအပရိစ္စတ္တ
 ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်မှ၊ (နိဟရိတွာ - ထုတ်ဆောင်၍၊) ဧကသိတ္တမ္ပိ- ဆွမ်းတလုံး
 ကိုသော်လည်း၊ အဗျောဟရတော - စားမျိုသော ရဟန်း၏၊ ပါစိတ္တိယမေဝ
 (ဟောတိ)၊ [ဤ“တတောဟိ”ဝါကျဖြင့် “သယံ၊ပေ၊ နဝဇ္ဇတိ” ကို ခိုင်မြဲစေ
 သည်။] အကပ္ပိယမံသေသု - အကပ္ပိယ အသားတို့တွင်၊ (အသားကြီး ၁၀ ပါး
 တို့တွင်)၊ မနုဿမံသေ-၌၊ ထုလ္လစ္စယေန- နှင့်၊ သဒ္ဓိ-ကွ၊ ပါစိတ္တိယံ-သည်၊
 (ဟောတိ)၊ (သန္နိမိပါစိတ်အာပတ် သင့်သည် - ဟူလို၊) အဝသေသေသု -
 လူသားမှ ကြွင်းသော အသားကြီး ၉ ပါး တို့၌၊ ဒုက္ကဋေန သဒ္ဓိ (ပါစိတ္တိယံ
 ဟောတိ)၊ ယာမကာလိကံ - ကို၊ ပစ္စယေ - ဝိပါသ အကြောင်းသည်၊ သတိ-
 ရှိလသော်၊ အဗျောဟရတော-စားမျိုသော ရဟန်း၏၊ ပါစိတ္တိယံ(ဟောတိ)၊
 (သန္နိမိ ပါစိတ်အာပတ်သင့်သည်-ဟူလို၊) အာဟာရတ္ထာယ-အာဟာရအကျိုး
 ငှါ၊ အဗျောဟရတော ဒုက္ကဋေန သဒ္ဓိ ပါစိတ္တိယံ(ဟောတိ)။

x x x x x x x

သယံ၊ပေ၊ နဝဇ္ဇတိ ။ ။ သယံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ၊ပေ၊ န ဝဇ္ဇတိတိတ္ထေ ပဋိဂ္ဂဟဏေ
 အနပေက္ခာပိသဇ္ဇနေန (အကပ်ခံခြင်း၌ မဇွဲမကွက် စွန့်ခြင်းအားဖြင့် သော်၎င်း၊ ဤ
 စကားဖြင့် အကပ်စွန့်ကို ပြ၏၊) အနုပသမ္ပန္နဿ အနပေက္ခဒါနေနဝါ (မဇွဲမကွက်
 ပေးခြင်းအားဖြင့် သော်၎င်း၊ ဤစကားဖြင့် ဝတ္ထုစွန့်ကို ပြ၏၊) ဝိဇဟိတပဋိဂ္ဂဟဏံ
 ပရိစ္စတ္တမေဝ ဟောတိတိ အပရိစ္စတ္တန္တိ ဣမိနာ ဥဘယထာပိ အဝိဇဟိတပဋိဂ္ဂဟဏမေဝ
 ဝုတ္တိ-ဒီကာ၊ ဤ သာရတ္ထဒီကာဆရာသည် အကပ်စွန့်ခြင်း ကိုလည်း “ ပရိစ္စတ္တ ” ဟု
 ယူဆ၏၊ ထိုဝါဒကို ပါတိမောက်ဘာသာဒီကာ၌ စိစစ်ထားပြီ။

ပဝါရိတော-ပယ်မြစ်စေအပ်ပြီးသည်၊ ဝါ-ပဝါရိတ်သင့်ပြီးသည်၊ (ဟုတ္တာ) အနတိရိတ္တကတံ-ပြုအပ်ပြီးသော အတိရိတ် ဝိနည်းကံမရှိသော ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်ကို၊ သစေ အဇ္ဈောဟရတိ-အကယ်၍စားမျိုးအံ့၊(ဝေံသတိ)၊ ပကတိ အာမိသေ-ပကတိ အာမိသ၌၊ [အကပ္ပိယမပါသော စားရိုးအာမိသကို ပကတိအာမိသဟု ခေါ်၏။] ဒွေ- ၂ ချက်ကုန်သော၊ ပါစိတ္တိယာနိ-တို့သည်၊(ဟောန္တိ)၊ [ပဝါရိတ် ပါစိတ်အာပတ် တချက် , သန္နိမိပါစိတ်အာပတ် တချက်၊] မနုဿမံသေ - ၌၊ ထုလ္လစ္စယေန သဒ္ဓိံ ဒွေ (ပါစိတ္တိယာနိ ဟောန္တိ၊) သေသ အကပ္ပိယမံသေ-ကြွင်းသော အကပ္ပိယအသား၌၊ ဒုက္ကဋ္ဌေန သဒ္ဓိံ (ဒွေ ပါစိတ္တိယာနိ ဟောန္တိ)၊ ယာမကာလိကံ-ကို၊ ပစ္စယေ-ပိပါသအကြောင်းသည်၊ သတိ-ရှိလသော်၊ သာမိသေန - အာမိသနှင့် တကွဖြစ်သော၊ မုခေန - ခံတွင်းဖြင့်၊ အဇ္ဈောဟရတော-စားမျိုးသော ရဟန်း၏၊ ဒွေ(ပါစိတ္တိယာနိ ဟောန္တိ)၊ နိရာမိသေန- အာမိသ မရှိသော၊ (မုခေန အဇ္ဈောဟရတော) ဧကမေဝ - တချက်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ (ပါစိတ္တိယံ ဟောတိ)၊ [သန္နိမိပါစိတ်အာပတ်၊] အာဟာရတ္ထာယ အဇ္ဈောဟရတော, ဝိကပ္ပဒ္ဓယေပိ- ဝိကပ် ၂ ပါး အပေါင်း၌လည်း၊ (သာမိသ , နိရာမိသ ဟူသော ဝိကပ် ၂ ပါး အပေါင်း၌လည်း၊) ဒုက္ကဒ္ဓံ, ဝနုတိ-တိုးပွား၏။ [အာဟာရတ္ထာယ အဇ္ဈောဟရဏ ပစ္စယာ ဒုက္ကဒ္ဓံ ဝနုတိ။] ဝိကာလေ-၌၊ သစေ အဇ္ဈောဟရတိ- အံ့၊ (ဝေံသတိ)၊ ပကတိဘောဇန- ပကတိဘောဇဉ်၌၊ (အကပ္ပိယမံသမပါသော ဘောဇဉ်၌) သန္နိမိပစ္စယာစ-သန္နိမိဟူသော အကြောင်းကြောင့် ၎င်း၊ ဝိကာလဘောဇန ပစ္စယာစ-ဝိကာလဘောဇနဟူသော အကြောင်းကြောင့် ၎င်း၊ ဒွေ ပါစိတ္တိယာနိ (ဟောန္တိ)၊ အကပ္ပိယမံသေသု - တို့၌၊ ထုလ္လစ္စယဉ္စသည်၎င်း၊(လူ၏ အသားအတွက်) ဒုက္ကဒ္ဓု-သည်၎င်း၊(ကြွင်းသောအသားကြီး ၉ ပါးအတွက်) ဝနုတိ၊ ယာမကာလိကေသု - တို့၌၊ ဝိကာလပစ္စယာ အနာပတ္တိ၊ ပန-ဆက်၊ အနတိရိတ္တပစ္စယာ-အနတိရိတ္တဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဝိကာလေ-၌၊ သဗ္ဗဝိကပ္ပေသု-အလုံးစုံသော ဝိကပ်တို့၌၊ အနာပတ္တိ။ [အပ်သော အာဟာရကိုသာ အတိရိတ်ဝိနည်းကံ ပြုကောင်း၏၊ မအပ်သော အာဟာရကို အတိရိတ် မပြုကောင်း၊ ထို့ကြောင့် အနတိရိတ္တအတွက် အာပတ်မသင့်။]

x x x x x x x

ယာမကာလိကံ၊ပေ၊ ဟရတော ဒွေ ။ ။ ဟိယျော ပဋိဂ္ဂဟိတယာမကာလိကံ အဇ္ဈ ပုရောတ္တံ သာမိသေန မုခေန ဘုဉ္စတော သန္နိဟိတယာမကာလိကပစ္စယာ ဧကံ ပါစိတ္တိယံ၊ သန္နိဟိတေန သံသဋ္ဌ အာမိသပစ္စယာ ဧကန္တိ ဒွေ ပါစိတ္တိယာနိ။ သန္နိမိ သိက္ခာပုဒ် အခင်း ဖြစ်သောကြောင့် သန္နိမိ ဖြစ်လောက်သော ယာမကာလိကကို ထုတ်ပြသည်၊ အကယ်၍ ယနေ့ အကပ်ခံအပ်သော ယာမကာလိကကို အာမိသနှင့် ရော၍ ကဉ္စလ၌(နံနက်ပိုင်း၌) စားလျှင် အာပတ်မသင့်၊ ညနေကျမှ အာမိသနှင့်ရော၍ စားသောက်လျှင် ဝိကာလဘောဇန ပါစိတ်သင့်သည်။

သတ္တာဟကာလိကံ၊ပေ၊အာဟာရတ္တာယာတိ-ကား၊ အာဟာရတ္တာယ-၄၊ ပဋိဂ္ဂဏှတော-အကပ်ခံသော ရဟန်း၏၊ တာဝ-မစားမီ ရှေးဥးစွာ၊ ပဋိဂ္ဂဟဏ ပစ္စယာ-အကပ်ခံခြင်းဟူသောအကြောင်းကြောင့်၊ ဒုက္ကဋ်(ဟောတိ)၊ပန-ကား၊ အဇ္ဈောဟရတော-စားမျှသော ရဟန်း၏၊ နိရာမိသံ- အာမိသ မရှိသည်၊ သစေ ဟောတိ-အံ၊(ဧဝံ သတိ)၊ အဇ္ဈောဟာရေ အဇ္ဈောဟာရေ-၌၊ ဒုက္ကဋ် ဟောတိ၊ (သတ္တာဟကာလိက ယာဝဇီဝိကကို အာမိသနှင့် မရောဘဲ စားလျှင် ဒုက္ကဋ် အာပတ်သင့်သည်-ဟူလို။) အထ - သို့မဟုတ်၊ အာမိသ သံသဋ္ဌိ- အာမိသနှင့် ရောနှောအပ်သော သတ္တာဟကာလိက ယာဝဇီဝိကကို၊ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ-အကပ် ခံပြီး၍၊ ထပိတံ-ထားအပ်သည်၊ (သစေ) ဟောတိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ယထာ ဝတ္ထုကံ- အကြင်အကြင် ဝတ္ထုကြောင်း အတိုင်း၊ ပါစိတ္တိယမေဝ - သည်သာ၊ (သန္နိမိပါစိတ်အာပတ်သည်သာ၊ ဟောတိ)။

အနာပတ္တိ ယာဝကာလိကန္တိအာဒိမိ-အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊(ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ဝိကာလဘောဇန သိက္ခာပဒေ-၌၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌိ- သော၊ ခါဒနိယ ဘောဇနိယံ-သည်၊(ယာဝကာလိကံ-၌စပ်၊)ယာဝ-အကြင်မျှလောက်၊ မဇ္ဈနိက သင်္ခါတော-မွန်းတည့် ကာလ ဟု ဆိုအပ်သော၊ ကာလော - သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တာဝ- ထို မွန်းတည့် ကာလတိုင်အောင်၊ ဘုဂ္ဂိတဗ္ဗတော - စားကောင်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ယာဝကာလိကံ- ကမည်၏၊ အနုလောမပါနေဟိ- အနုလောမ ဖျော်ရည်တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ-တကွ၊ အဋ္ဌဝိဓံ-သော၊ ပါနိ- ဖျော်ရည်သည်၊ ယာဝ- အကြင်မျှလောက်၊ ရတ္တိယာ-ညဉ့်၏၊ ပစ္စိမယာမ သင်္ခါတော-ပစ္စိမယာမ ဟု ဆိုအပ်သော၊ ယာမော-သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တာဝ - ထို နောက်ဆုံး ညဉ့်ယာမ တိုင်အောင်၊ ပရိဘုဂ္ဂိတဗ္ဗတော - သုံးဆောင်ကောင်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အဿ-ထို ဖျော်ရည်၏၊ ယာမော- နောက်ဆုံးညဉ့်ယာမ ဟူသော၊ ကာလော- သုံးဆောင်ကောင်းရာ ကာလသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ,ယာမကာလိကံ - မည်၏၊ သပ္ပိအာဒိ- ထောပတ်အစရှိသော၊ ပဉ္စဝိဓံ - သော၊ ဘေသဇ္ဇံ - သည်၊ သတ္တာဟံ- ၇ရက်ပတ်လုံး၊ နိမေတဗ္ဗတော-သိုမှီးသိမ်းဆည်းကောင်းသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အဿ-ထို ဆေး၏၊ သတ္တာဟော-၇ ရက် ဟူသော၊ ကာလော-သိုမှီးရာကာလ သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ,သတ္တာဟကာလိကံ-မည်၏၊ [ဤဝါကျ၌ သတ္တာဟောကို စဉ်းစားထိုက်၏၊ သမာဟာရဒီဂုဖြစ်၍ “သတ္တာဟံ” ရှိလျှင် ကောင်း၏၊ သို့မဟုတ်

x x x x x x x x

ပဋိဂ္ဂဟဏပစ္စယာ ။ ။ ပဋိဂ္ဂဟဏပစ္စယာ တာဝ ဒုက္ကဋ် ဧတ္ထ သန္နိဟိတတ္တာ ပုရောတ္တမိ ဒုက္ကဋ်မေဝ၊ သတိ ပစ္စယေ ပန သန္နိဟိတမိ သတ္တာဟကာလိက ယာဝ ဇီဝိကံ ဘေသဇ္ဇတ္တာယ ဂဏှန္တဿ ပရိဘုဂ္ဂန္တဿစ အနာပတ္တိယေဝ။ [သတိပစ္စယ- ဟူသည် ဂေလည အကြောင်းတည်း၊ “သန္နိဟိတ သတ္တာဟကာလိက” ဟူရာ၌လည်း အကပ်ခံပြီး၍ ၇ ရက် မလွန်သေးကို ရည်ရွယ်သည်။]

သမာဟာရဒိဂုဋ္ဌ တခါတရံ ပုံလိနိရှိကောင်း၏ဟု ကြံ။] ဥဒကံ- အမှုန်မပါသော ရေကို၊ ထပေတွာ-ချန်ထား၍၊ [အမှုန်မပါသောရေက ကာလိကဝိမုတ် ဖြစ်သော ကြောင့် ချန်ထား၏၊ အမှုန်ပါလျှင်ကား အမှုန်အတွက် ယာဝဇီဝိကဖြစ်သည်။] အဝသေသံ- ကာလိက ၃ ပါးမှ ကြွင်းသော၊ သဗ္ဗမ္ဘိ - အလုံးစုံသော အာဟာရ ကိုလည်း၊ ယာဝဇီဝိ- အသက်ထက်ဆုံး၊ ပရိဟရိတွာ- သွားလေရာ ဆောင်ယူ၍၊ ပစ္စယေ- ဂေလည အကြောင်းသည်၊ သတိ- သော်၊ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗတော- ကြောင့်၊ ယာဝဇီဝိကန္တိ - ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ [ဤပုဒ်တို့၏ အဖွင့်ကို ပါတိမောက်ဘာသာ ငိုကာ ဝိကာလဘောဇနသိက္ခာပုဒ်၌ ပြထားပြီ။]

တတ္ထ- ထိုကာလိက ၄ ပါးတို့တွင်၊ အရုဏော ဒယေဝ - အရုဏ်တက်ရာ အခါ၌ပင်လျှင်၊ ပဋိဂ္ဂဟိတံ- အကပ်ခံအပ်ပြီးသော၊ ယာဝကာလိကံ- ကို၊ သတ က္ခတ္တုမ္ဘိ- အကြိမ်တရာလည်း၊ နိဒဟိတွာ- သိုမှီး သိမ်းဆည်း၍၊ ယာဝ-လေဝံ၊ ကာလော- စားသောက်ချိန်ကာလသည်၊ နာတိက္ကမတိ- မလွန်သေး၊ တာဝ- ထို မျှလောက်သော ကာလပတ်လုံး၎င်း၊ (ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ - ၌စပ်၊) (အရုဏော ဒယေဝ-၌ ပင်လျှင်၊ ပဋိဂ္ဂဟိတံ-သော၊) ယာမကာလိကံ- ကို၊ ဧကံ-တခုသော၊ အဟောရတ္တံ-နေ့ညဉ့်ပတ်လုံး၎င်း၊ (ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ-၌စပ်၊) (အရုဏောဒယေဝ- ၌ပင်၊ ပဋိဂ္ဂဟိတံ- သော၊) သတ္တာဟကာလိကံ- ကို၊ သတ္တရတ္တံ- ၇ ညဉ့်ပတ်လုံး ၎င်း၊ (ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ-၌စပ်၊) ဣတရံ- ကာလိက ၃ ပါးမှ တပါးသော ယာဝ ဇီဝိကကို၊ ပစ္စယေ-ဂေလည အကြောင်းသည်၊ သတိ-ရှိလသော်၊ ယာဝဇီဝိ- အသက်ထက်ဆုံး၎င်း၊ ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ - သုံးဆောင်သော ရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ၊ [ဂေလည အကြောင်းမရှိလျှင်ကား ဇီးဖြူ ရှစ်ရှား လျက်ဆားစသည်ကိုမျှ မစား ကောင်း၊ စားလျှင် ဒုက္ကဋ်၊ “ဂေလည” အကြောင်းရှိစေကာမူ ထိုဆေးနှင့် ထို ရောဂါ သင့်မြတ်မှ စားကောင်းသည်။] သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။

ပန - ဆက်၊ အဋ္ဌကထာသု - ရှေးအဋ္ဌကထာတို့၌၊ ဣမသ္မိံ ဌာနေ- ဤသိက္ခာ ပုဒ်အရာ၌၊ ပါနကထာ - ပါနကထာကို၎င်း၊ ကပ္ပိယာနုလောမကထာ- ကို၎င်း၊ (ကပ္ပိယ အာဟာရအားလျော်သော အာဟာရကိုဆိုကြောင်း စကားကို၎င်း၊) ကပ္ပတိ၊ပေ၊ အာဒိကထာစ- အစရှိသော ကထာကို၎င်း၊ ကပ္ပိယဘူမိကထာစ- ကို၎င်း၊ ဝိတ္တာရိတာ - အကျယ် ချဲ့အပ်ပြီ၊ တံ - ထိုကထာကို၊ မယံ - တို့သည်၊ အာဂတဋ္ဌာ နေယေဝ- တိုက်ရိုက်လာရာ ပါဠိရပ်၌သာ၊ (ဘောသဇ္ဇေန္တကစသည် ၌သာ၊) ကထယိဿာမ- ဆိုကုန်အံ့၊ (ဣဒံသိက္ခာပဒံ - သည်၊) ဋ္ဌေကလောမ သမုဋ္ဌာနံ - ဋ္ဌေကလောမသိက္ခာပုဒ်၏ သမုဋ္ဌာန်နှင့် တူသောသမုဋ္ဌာန်ရှိ၏၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။...သန္ဓိမိကာရသိက္ခာပဒံ အဋ္ဌမံ။

ပဏိတဘောဇန သိက္ခာပုဒ်

နဝမသိက္ခာပဒေ- ဌ။ ပဏိတဘောဇနာနိတိ - ကား၊ ဥတ္တမဘောဇနာနိ- မွန်မြတ်သော အာဟာရဖြင့် ရောစပ်အပ်သောဘောဇဉ်တို့ကို၊ (“ဝိညာပေတွာ ဘုဉ္ဇန္တိ” ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) [“ ပဏိတေန သံသဋ္ဌာနိ ဘောဇနာနိ ပဏိတ ဘောဇနာနိ ” ဟု ပြု၊ သံသဋ္ဌ အလယ်ပုဒ်ကြေသော မဇ္ဈေလောပီ တပျုရိသ်။] ကဿ၊ပေ၊ နမနာပန္နိ-ကား၊ သမ္ပတ္တိယုတ္တံ-သမ္ပတ္တိနှင့်ယှဉ်သော ဘောဇဉ်ကို၊ ကဿ-အဘယ်သူသည်၊ နပိယံ-မနှစ်သက်အပ်ဘဲရှိပါအံ့နည်း၊ သာဒုန္တိ-ကား၊ သုရသံ- ကောင်းသောအရသာကို၊ (“န ရုစ္စတိ- မနှစ်သက်ဘဲ ရှိပါအံ့နည်း” ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊ “သာဒု ” ဟု ဖြစ်သင့်လျက် ဝါစာသိလိဋ္ဌ နိဂ္ဂဟိတ်လာ။) ယောပန၊ပေ၊ဘုဉ္ဇေယျာတိတ္ထေ - ဌ။ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) သုဒ္ဓါနိ- ဩဒနစသည် မဖက် သက်သက် (သန့်သန့်) ဖြစ်ကုန်သော၊ သပ္ပိအာဒီနိ - ထောပတ် အစရှိသော အာဟာရတို့ကို၊ ဝိညာပေတွာ- ရှိ၊ ဘုဉ္ဇန္တော-စားသော ရဟန်းသည်၊ ပါစိတ္တိယံ - သို့၊ နာပဇ္ဇတိ- မရောက်၊ သေခိယေသု- သေခိယတို့၌၊ ဝါ-သေခိယတို့ထည်းက၊ သူပေါဒနဝိညတ္တိ ဒုက္ကဋ်-သူပေါဒန ဝိညတ္တိဒုက္ကဋ်သို့၊ အာပဇ္ဇတိ-၏၊ ပန-ဆက်၊ ဩဒနသံသဋ္ဌာနိ - ထမင်းဖြင့် ရောစပ်အပ်သော သပ္ပိ စသော အာဟာရတို့ကို၊ ဝိညာပေတွာ - ရှိ၊ ဘုဉ္ဇန္တော-သည်၊ ပါစိတ္တိယံ-သို့၊ အာပဇ္ဇတိ-၏၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ အယံ-ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဣတ္ထ-ဤ ပဏိတ ဘောဇနာနိ အစရှိသောပါဠိရပ်၌၊ အဓိပ္ပာယ်ော- ဘုရားရှင်၏ အလိုတော်သည်၊ (ဟောတိ) ကိရ-ဖြစ်သတတ်၊ စ-ဆက်၊ တေနော- ကြောင့်ပင်၊ ပဏိတာနိတိ- ဟူ၍၊ အဝတွာ - မိန့်တော်မမူဘဲ၊ ပဏိတဘောဇနာနိတိ - ဟူ၍၊ သုတ္တေ- ပါဠိ တော်၌၊ ဝုတ္တံ - မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ ဟိ - မှန်၊ ပဏိတာနိတိ- ဟူ၍၊ ဝုတ္တေ- ဟောတော်မူအပ်သော်၊ သပ္ပိ အာဒီနိယေဝ - ထောပတ် အစရှိသော အာဟာရ တို့ကိုသာ၊ ဂဟဏံ- ယူရခြင်းသည်၊ ဟောတိ- ၏၊ ပဏိတဘောဇနာနိတိ- ဟူ၍၊ ဝုတ္တေပန - သော်ကား၊ ပဏိတသံသဋ္ဌာနိ - မွန်မြတ်သောအာဟာရဖြင့် ရောစပ် အပ်ကုန်သော၊ သတ္တဓည နိဗ္ဗတ္တာနိ - စပါးမျိုး ၇ ပါးတို့မှ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဘောဇနာနိ-တို့သည်၊ ပဏိတဘောဇနာနိ-တို့မည်၏၊ ဣတိအယံအတ္ထော-သည်၊ ပညာယတိ - ထင်ရှား၏။ [“ ဣတိအယံ - ကား၊ ဝိနိစ္ဆယော- တည်း ” ဟု ပြန်လှည့်။]

ဣဒါနိ- ဌ။ ဝိညာပေတိ၊ ပေ၊ အာဒီသု- အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ အယံ-ဤ ဆိုအပ်လတံ့ကား၊ ဝိနိစ္ဆယော-တည်း၊ သပ္ပိနာ-ထောပတ်ဖြင့်၊ ဘတ္တံ-ထမင်းကို၊ ဒေဟိ-ပေးလှူလော၊ သပ္ပိ-ထောပတ်ကို၊ အာကိရိတွာ-လောင်းထည့်၍၊ ဒေဟိ၊ သပ္ပိမိဿကံ-ထောပတ်ဖြင့်ရောနှောအပ်သည်ကို၊ ကတွာ-၍၊ ဒေဟိ-လော၊ သပ္ပိ နာ-နှင့်၊ သဟ-ကွ၊ ဒေဟိ-လော၊ သပ္ပိဉ္စ- ကို၎င်း၊ ဘတ္တဉ္စ-ထမင်းကို၎င်း၊ ဒေဟိ-

လော၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ ဝိညာပေန္တဿ-တောင်းသောရဟန်း၏၊ ဝိညတ္တိယာ-
 တောင်းခြင်းကြောင့်၊ ဒုက္ကဋ် (ဟောတိ)၊ ပဋိဂ္ဂဟဏေ-ခံယူခြင်းကြောင့်၊ ဒုက္ကဋ်
 ဟောတိ၊ အဇ္ဈောဟာရေ-ကြောင့်၊ ပါစိတ္တိယံ (ဟောတိ)၊ ပန-ကား၊ သပ္ပိဘတ္တံ
 ဒေဟိတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တေ - ပြောဆိုအပ်သော်၊ ဝါ - ပြောဆို၍ တောင်းအပ်သော်၊
 ယသ္မာ- ကြောင့်၊ သာလိဘတ္တံ- သလေးထမင်းသည်၊ (အတ္ထိ) ဝိယ- ရှိသကဲ့သို့၊
 (တထာ-တူ၊) သပ္ပိဘတ္တံနာမ-ထောပတ် တည်းဟူသော ထမင်းမည်သည်၊ နတ္ထိ-
 မရှိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ သူပေါဒနဝိညတ္တိ ဒုက္ကဋ်မေဝ-ကိုသာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏၊ ပန-
 ကား၊ သပ္ပိနာ ဘတ္တံ ဒေဟိတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တေ - ပြောဆိုအပ်သော်၊ ဝါ-ပြောဆို၍
 တောင်းအပ်သော်၊ ဘတ္တံ-ကို၊ ဒတွာ-ပေးလှူပြီး၍၊ သပ္ပိ - ထောပတ်ကို၊ ကတွာ-
 ပြု၍၊ ဘုဇ္ဇ-စားပါလော၊ ဣတိ-ဤသို့လျှောက်၍၊ နဝနိတံဝါ-ဆီဥျားကိုသော်၎င်း၊
 ဒိရံဝါ-နို့ ရည်ကိုသော်၎င်း၊ ဒမိံဝါ-နို့ ဓမ်းကိုသော်၎င်း၊ သစေဒေတိ-အကယ်၍
 ပေးလှူအံ့၊ (ဝေံသတိဝါ-ဤသို့ ပေးလှူသော်၎င်း၊) ပန-သို့မဟုတ်၊ (သည်သာမက
 သေး၊) မူလံ-အဖိုးကို၊ ဣမိနာ-ဤအဖိုးဖြင့်၊ သပ္ပိ -ကို၊ ဝဟေတွာ-လဲယူ၍၊ ဘုဇ္ဇ-
 စားပါလော၊ ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်၍၊ သစေ ဒေတိ- အကယ်၍ လှူအံ့၊ (ဝေံသတိ
 ဝါ - ဤသို့ ပေးလှူသော်၎င်း၊) ယထာ ဝတ္ထုကမေဝ - အကြင် အကြင် ငတ္ထု
 ကြောင်း အတိုင်းပင်တည်း။ [“ ယထာဝတ္ထုကံ ” ၏ ဝိဂ္ဂဟကို ကင်္ခါဘာသာ
 ငိုကောဉ် ပြထားပြီ၊ “ အဖိုး ” ဟူရာ၌ ငွေစသော အကပ္ပိယဝတ္ထုကို ဆိုလိုသည်
 မဟုတ်၊ ဆန် စသော ကပ္ပိယပစ္စည်းဝတ္ထုကိုသာ ဆိုလိုသည်၊ မူလန္တိ- ကပ္ပိယ
 ဘဏ္ဍံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊-ငိုကာ။]

ပန - ဆက်၊ ဝေါသပ္ပိနာ - နွားမှဖြစ်သော ထောပတ်ဖြင့်၊ ဘတ္တံ - ဘတ်ကို၊
 ဒေဟိ - လှူပါလော၊ ဣတိဝုတ္တေ- သော်၊ ဝါ - သော်၊ ဝေါသပ္ပိနာဝါ- နွားမှ
 ဖြစ်သော ထောပတ်ဖြင့်မူလည်း၊ (ဘတ္တံ- ကို၊) ဒေတု- လှူပစေ၊ ဝေါသပ္ပိမ္ပိ-
 နွားမှ ဖြစ်သော ထောပတ်သည်၊ အသတိ - မရှိလသော်၊ ပုရိမနယေနေဝ -
 ရှေးနည်းဖြင့် သာလျှင်။ [“ သပ္ပိ ကတွာဘုဇ္ဇ ” စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်
 သာလျှင်၊] ဝေါနဝနိတာဒိနိဝါ- နွားမှဖြစ်သော ဆီဥျားအစရှိသည်တို့ကို မူလည်း၊
 (ဒေတု)၊ ဣတော - ဤနွားမမှ၊ (နိဗ္ဗတ္တေန- ဖြစ်သော၊) သပ္ပိနာ- ဖြင့်၊ ဘုဇ္ဇ-
 စားပါလော၊ ဣတိ- ဤသို့ လျှောက်၍၊ ဝါဝိံ ယေဝါ - နွားမကိုသာလျှင်သော်
 လည်း၊ ဒေတု- စေ၊ ယထာဝတ္ထုကမေဝ- ပင်တည်း၊ ပန- ဆက်၊ ဝေါသပ္ပိနာ-
 ဖြင့်၊ (ဘတ္တံ- ကို၊) ယာစိတော- တောင်းအပ်သော ဒါယကာသည်၊ အဇိယာ-

* * * * *

သပ္ပိဘတ္တံ ။ ။ သပ္ပိဘတ္တန္တိ ဧတ္ထ ကိဗ္ဗာပိ သပ္ပိသံသဋ္ဌံ ဘတ္တံ သပ္ပိဘတ္တံ၊ သပ္ပိစ
 ဘတ္တန္တံ သပ္ပိဘတ္တံတိပိ ဝိညာယတိ၊ အဋ္ဌကထာသု ပန၊ “ သာလိဘတ္တံပိယ သပ္ပိဘတ္တံ
 နာမ နတ္ထိ ” တိ ကာရဏံ ဝတ္ထာ ဒုက္ကဋ်သေဝ ဒဋ္ဌတရံ ကတွာ ဝုတ္တတ္တာ န သတ္တာ အညံ
 ဝတ္တံ၊ အဋ္ဌကထာစရိယာ ဝေ ဟိ ဤဒိသေသု ဌာနေသု ပမာဏံ။

ဆိတ်မ၏။ သပ္ပိအာဒိဟိ - ထောပတ် အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ (ဘတ္တိ - ကို၊) သစေ
 ဒေတိ - အကယ်၍လှူအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဝိသင်္ကေတံ - သင်္ကေတမှ ကင်းသည်၊
 (ချွတ်ယွင်းခြင်းသည်၊) (ဟောတိ)၊ ဟိ - မှန်၊ (တနည်း)၊ ဟိယသ္မာ - ကြောင့်၊
 ဧဝံသတိ-သော်၊ [ဂေါသပ္ပိဘတ္တိကို တောင်းပါလျက် အဇိကာသပ္ပိဘတ္တိစသည်ကို
 လှူလသော်။] အညံ - အခြားသော ဝတ္ထုကို၊ ယာစိတေန - တောင်းအပ်သော
 ဒါယကာသည်၊ အညံ - အခြားသော ဝတ္ထုကို၊ ဒိန္နံနာမ - လှူအပ်သည်မည်သည်၊
 ဟောတိ၊ တသ္မာ - ကြောင့်၊ အနာပတ္တိ၊ အဇိယာ - ဆိတ်မမှ၊ (နိဗ္ဗတ္တေန -
 ဖြစ်သော၊) သပ္ပိနာ - ဖြင့်၊ (ဘတ္တိ - ကို၊) ဒေဟိ - လှူပါလော့၊ ဣတိအာဒိသုပိ - ဤသို့
 အစရှိသော တောင်းခြင်းတို့၌လည်း၊ သေနယော - တည်း။

ကပ္ပိယသပ္ပိနာ-အပ်သော အသားရှိသော သတ္တုမှဖြစ်သော ထောပတ်ဖြင့်၊
 (ဘတ္တိ - ကို၊) ဒေဟိ - လော့၊ ဣတိ - သော်၊ အကပ္ပိယသပ္ပိနာ - မအပ်သော
 အသားရှိသော သတ္တုမှဖြစ်သော ထောပတ်ဖြင့်၊ (ဘတ္တိ - ကို၊ သစေ) ဒေတိ - အံ့၊
 ဝိသင်္ကေတမေဝ - သည်သာ၊ (ဟောတိ)၊ အကပ္ပိယသပ္ပိနာတိ - ဟူ၍၊ ဝုတ္တေ -
 သော်၊ အကပ္ပိယသပ္ပိနာ - ဖြင့်၊ (ဘတ္တိ - ကို၊ သစေ) ဒေတိ - အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊
 ပဋိဂ္ဂဟဏေပိ - အကပ်ခံခြင်းကြောင့်၎င်း၊ ပရိဘောဂေပိ - သုံးဆောင်ခြင်းကြောင့်
 ၎င်း၊ ဒုက္ကဋ္ဌမေဝ - သည်သာ၊ (ဟောတိ)၊ အကပ္ပိယသပ္ပိမိ - သည်၊ အသတိ - မရှိ
 လသော်၊ ပုရိမနယေနေဝ - သာလျှင်၊ (သပ္ပိ ကတွာ ဘုဂ္ဂစသော ရှေးနည်းဖြင့်သာ
 လျှင်၊) အကပ္ပိယနဝနိတာဒိနိ - မအပ်သော အသားရှိသော သတ္တုမှဖြစ်သော
 ဆီဥးအစရှိသည်တို့ကို၊ (သစေ) ဒေတိ - အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ အကပ္ပိယ သပ္ပိနာဝ -

x x x x x x x

ဝိသင်္ကေတံ။ ။ သံပုဗ္ဗ, ကိတဓိတံ, ဣပစ္စည်းဖြင့် “သင်္ကေတ” ဟု ပြီး၏။ ကိတ
 ဓာတ်၏ အနက်များစွာတွင် ဤ၌ ဣဏအနက်ဖြစ်သင့်၏။ သံကိတိယတေ ဧတေနာတိ
 သင်္ကေတံ၊ “ ဂေါသပ္ပိ ” သည် ကောင်းစွာ သိမှတ်ကြောင်းဖြစ်သော အမှတ်အသား
 တည်း။ ထို အမှတ်အသားအတိုင်း မဟုတ်သော အဇိကာသပ္ပိသည် ဝိသင်္ကေတဖြစ်၏။
 န + သင်္ကေတံ ဝိသင်္ကေတံ - သင်္ကေတမဟုတ်သော ထောပတ်၊ ယောဇနာ၌ “သင်္ကေတ
 တော ဣပိတတော ဝိဂတံ ဝိရဟိတံတိ အတ္ထော ” ဟု ဖွင့်၏။ “သင်္ကေတတော -
 ကောင်းစွာ သိစေအပ်သော အမှတ်အသားမှ + ဝိဂတံ - ကင်းသည်တည်း။ ဝိသင်္ကေ
 တံ - သည် ” ဟု ပြုစေလို၏။ “ချွတ်ယွင်းခြင်း” ကား အဓိပ္ပါယ်နက်တည်း။

ကပ္ပိယ သပ္ပိနာ ။ ။ “ မအပ်သော ထောပတ် ” ဟု မရှိ၊ မြင်းနို့မှဖြစ်သော
 ထောပတ်သော်မှလည်း သုံးစားကောင်းသော ကပ္ပိယထောပတ်ပင်တည်း။ ဤ၌ကား
 အပ်သောအသား ရှိသော နွားစသောသတ္တုမှ ဖြစ်သောထောပတ်ကို “ကပ္ပိယသပ္ပိ”
 ဟု၎င်း ၊ မအပ်သော အသားရှိသော မြင်းစသော သတ္တုမှဖြစ်သော ထောပတ်ကို
 “အကပ္ပိယသပ္ပိ” ဟု၎င်း ဆိုသည်။ ကပ္ပိယမံသသပ္ပိ, အကပ္ပိယမံသသပ္ပိ ဟု ဆိုလိုလျက်
 “ မံသ ” ဟူသော အလယ်ပုဒ် ကြေသည့်ဟု ကြံပါ။ [ကပ္ပိယသပ္ပိနာ အကပ္ပိယ သပ္ပိ
 နာတိစ ဣဒံ ကပ္ပိယာကပ္ပိယမံသသတ္တာနံ ဝသေန ဝုတ္တိ၊ - ဝိမတိ။]

ဖြင့်သာ၊ ဒိန္နံ-ပေးလှူအပ်သည်။ ဝါ-ပေးလှူအပ်ရာရေခံသည်။ ဟောတိ၊ [အကပ္ပိယ နဝနိတာဒိနိ ဒေဟိနောက်၌ “သပ္ပိံကတွာ ဘုဉ္ဇာတိ” ဟု ရှိ၏။ ပုရိမနယေနေဝ ဟု ညွှန်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် ပိုဟန်တူသည်။] အကပ္ပိယသပ္ပိနာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တေ-သော်၊ ကပ္ပိယေန - အပ်သောအသားရှိသော သတွာမှဖြစ်သော ထောပတ်ဖြင့်၊ (ဘတ္တံ သစေ)ဒေဟိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ) ဝိသင်္ကေတံ (ဟောတိ)၊ သပ္ပိနာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တေ-သော်၊ သေသေသု-ကြွင်းကုန်သော၊ နဝနိတာဒိသု-နဝနိတ အစရှိသော ပဏိတအာဟာရတို့တွင်၊ အညတရေန - အမှတ်မထား တပါးပါးဖြင့်၊ (ဘတ္တံ သစေ) ဒေဟိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ-သော်) ဝိသင်္ကေတမေဝ-ဝိသင်္ကေတပင်တည်း၊ နဝနိတေန ဒေဟိတိ အာဒိသုပိ - အစရှိသော တောင်းခြင်းတို့၌လည်း၊ သေနယော၊ ဟိ - မှန်၊ ယေန ယေန - အကြင် အကြင် သပ္ပိအစရှိသော ပဏိတ အာဟာရဖြင့်၊ ဝိညတ္တိ-ဘတ္တံကို တောင်းခြင်းသည်၊ ဟောတိ၊ တသ္မိံ ဝါ-ထိုထို သပ္ပိအစရှိသော ပဏိတ အာဟာရကိုသော်၎င်း၊ တဿ- ထိုထို သပ္ပိအစရှိသော ပဏိတအာဟာရ၏၊ မူလေဝါ-အဖိုးကိုသော်၎င်း၊ လဒ္ဓေ-ရအပ်ပြီးသော်၊ တံတံ-ထိုထို ပဏိတ အာဟာရကို၊ လဒ္ဓမေဝ- ရအပ်သည်သာ၊ ဟောတိ။ [တသ္မိံ တဿာတိ ဧတ္တာပိ ဝိစ္ဆာဝသေန အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊- ယောဇနာ။]

ပန-ဆက်၊ အညံ-တောင်းအပ်သော ပဏိတအာဟာရမှ တပါးသော၊ ပါဠိ ယာ-တော်၌၊ အာဂတံဝါ - လာသော ပဏိတအာဟာရကို သော်၎င်း၊ အနာဂတံဝါ - မလာသော ပဏိတအာဟာရကိုသော်၎င်း၊ သစေ ဒေန္တိ- ကုန်အံ၊ (ဧဝံ သတိ) ဝိသင်္ကေတံ (ဟောတိ)၊ ပါဠိယံ-တော်၌၊ အာဂတနဝနိတာဒိနိ-လာသော ဆီဥျး အစရှိသည်တို့ကို၊ ထပေတွာ-ချန်ထား၍၊ အညေဟိ-နိသော၊ နဝနိတာဒိဟိ- တို့ဖြင့်၊ (ဘတ္တံ) ဝိညာပေန္တဿ - တောင်းသော ရဟန်း၏၊ ဒုက္ကဋ်(ဟောတိ)၊ စ-ဆက်၊ သပ္ပိဘတ္တံ၊ပေ၊ ဟောတိတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ ယထာ-ဆိုအပ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ - တူ၊ နဝနိတဘတ္တံ ဒေဟိတိ အာဒိသုပိ - အစရှိသော တောင်းခြင်းတို့၌လည်း၊ သူပေါဒနဝိညတ္တိဒုက္ကဋ်မေဝ-သည်သာ၊ ဟောတိ၊ ဟိ-မှန်၊ ပဋိပါဠိယာ- အစဉ်အားဖြင့်၊ ဧကမေကံ- တခုစီတခုစီကို၊ ဝိတ္တာရေတွာ-ချွဲ၍၊ ဝုစ္စမာနေပိ- ဆိုအပ်ပါသော်လည်း၊ အယမေဝ အတ္ထော- ဤအနက်သည် သာ၊ ဝါ-ကိုသာ၊ ဝတ္တဗ္ဗော-ဆိုထိုက်သည်၊ သိယာ-ဖြစ်ရာ၏၊ သောစ-ထိုအနက် သည်လည်း၊ ဝါ- ကိုလည်း၊ သင်္ခေပေနပိ- အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့်လည်း၊ ဣတံ- သိခြင်းငှါ၊ သက္ကာ-တတ်ကောင်း၏၊ တတ္ထ-ထိုအကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် သိလောက် ရာ၌၊ ဝိတ္တာရေန - အကျယ်ချဲ့သဖြင့်၊ ကိံ - အဘယ်အကျိုး ရှိအံ့နည်း၊ တေန-ကြောင့်၊ သေ၊ပေ၊အာဒိသုပိတိ-ပိဟူ၍၊ (မယာ)ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ၊ ဝါ-ဆိုလိုက်ပြီ။

ပန - ဆက်၊ သဗ္ဗေဟိပိ - အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ သပ္ပိအာဒိဟိ- ထောပတ်အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ (ဘတ္တံ-ကို) ဧကဋ္ဌာနေဝါ-တနေရာထည်း၌သော်

၎င်း၊ နာနာဋ္ဌာနေဝါ-အမျိုးမျိုးသော နေရာ၌သော်၎င်း၊ ဝိညာပေတွာ-တောင်း
 ပြီး၍၊ ပဋိလဒ္ဓံ - ရအပ်ပြီးသောဘတ်ကို၊ ဧကဘာဇနေ- တခုတည်းသော ခွက်၌၊
 အာကိရိတွာ-လောင်းထည့်၍၊ ဧကရသံ- တမျိုးထည်းသော အရသာရှိသည်ကို၊
 ကတ္တာ-၍၊ တတော-ထိုဧကရသဘတ်မှ၊ ကုသဂ္ဂနာပိ-သမန်းမြက်ဖျားဖြင့်သော်
 လည်း၊ ဇိဝ္ဗဂ္ဂ - လျှာဖျား၌၊ ဗိန္ဒု- အပေါက်ကို၊ [ဒီရစသည်တို့လည်း ပါနေ
 သောကြောင့် “ ဗိန္ဒု ” ဟု ဆိုသည်။] ထပေတွာ - တင်ထား၍၊ သစေ အဇ္ဈော
 ဟရတိ - အံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ နဝ - ၉ ချက်ကုန်သော၊ ပါစိတ္တိယာနိ - တို့သို့၊
 အာပဇ္ဇတိ၊ စ-သာဓကကား၊ ပရိဝါရေ - ၌၊ ကာယိကာနိ၊ ပေ ၊ စိန္တိတတိ-
 ဟူသော၊ ဧတံ(ဂါထာဝစနံ)-ကို၊ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ)ပိ - သင်္ဂါယနာတင်
 ထေရ်တို့သည်လည်း၊ ဝုတ္တံ - ပြီ။ [ကာယိကာနိ - ကာယဒွါရ၌ ဖြစ်ကုန်သော၊
 န ဝါစသိကာနိ - ဝစိဒွါရ၌ ဖြစ်သည် မဟုတ်ကုန်သော၊ နာနာဝတ္ထုကာနိ-
 အမျိုးမျိုးသော ဝတ္ထုရှိကုန်သော၊ (သပ္ပိ, နဝနိတ စသော အားဖြင့် အမျိုးမျိုး
 သော ဝတ္ထုရှိကုန်သော၊) သဗ္ဗာနိ-အလုံးစုံသော ပါစိတ်တို့သို့၊ အပုဗ္ဗိ-ရှေးလည်း
 မကျ၊ အစရိမံ-နောက်လည်း မကျ၊ (တနည်း) အပုဗ္ဗိအစရိမံ-မရှေးမနှောင်း၊
 ဧကတော-တပြိုင်နက်၊ အာပဇ္ဇေယျ-ရောက်ရာ၏၊ သောပဉ္စာ-ကို၊ ကုသလေဟိ-
 ဝိနည်းကျမ်းကျင့်, ပညာရှင်တို့သည်၊ စိန္တိတ-ကြံအပ်ပြီ။]

အဂိလာနော ဂိလာနသညီတိ ဧတ္ထ - ၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊)
 (အဂိလာနော-ဂိလာနမဟုတ်ပါဘဲ၊) ဂိလာနသညီ-ဂိလာနဟု အမှတ်ရှိသည်၊
 ဟုတွာပိ-ဖြစ်၍လည်း၊ ဘောသဇ္ဇတ္တာယ-၄၊ ပဉ္စ-ကုန်သော၊ ဘောသဇ္ဇာနိ-တို့ကို၊
 သစေ ဝိညာပေတိ- အံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ မဟာနာမ သိက္ခာပဒေန - ဖြင့်၊ ကာရေ
 တဗ္ဗော-ပြုစေထိုက်၏၊ ဝါ- ဆုံးဖြတ်ထိုက်၏၊ ပန-ကား၊ (အဂိလာနော ဂိလာန
 သညီ ဟုတွာပိ) နဝ-ကုန်သော၊ ပဏိတဘောဇနာနိ- တို့ကို၊ ဝိညာပေန္တော-
 တောင်းသောရဟန်းကို၊ ဣမိနာ သိက္ခာပဒေန- ဤ ပဏိတဘောဇန သိက္ခာပုဒ်
 ဖြင့်၊ ကာရေတဗ္ဗော၊ ပန-ကား၊ ဘိက္ခုနီနံ-တို့၏၊ တောနိ-ဤ ကပ္ပိယသပ္ပိ အစ
 ရှိသည်တို့သည်၊ ပါဠိဒေသနိယ ဝတ္ထုနိ - ပါဠိဒေသနိယ အာပတ်၏ ဝတ္ထုတို့
 သည်၊ ဟောန္တိ၊ [အကပ္ပိယသပ္ပိ အစရှိသည်တို့ကား ဒုက္ကဋ်ဝတ္ထုတို့တည်း။]
 သူပေါဒနဝိညတ္တိယံ-သူပေါဒနကိုတောင်းခြင်း၌၊ ဥဘယေသမ္ပိ- ဘိက္ခု၊ ဘိက္ခုနီ
 ၂ ပါးစုံတို့၏လည်း၊ သေခပဏ္ဍတ္တိ ဒုက္ကဋ်မေဝ - သေခိယ၌ ပညတ်တော် မူအပ်
 သော ဒုက္ကဋ်အာပတ်သည်သာ၊ (ဟောတိ)၊ [သူပေါဒန ဝိညတ္တိယန္တိ ဘိက္ခုနီ
 ပါစိတ္တိယဝတ္ထုနိ, ဘိက္ခုနီနံ ပါဠိဒေသနိယဝတ္ထုနိစ ထပေတွာ အဝသေသ
 ဝိညတ္တိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊ -ဋီကာ။] သေသံ၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။ . . . ပဏိတဘောဇန
 သိက္ခာပဒံ နဝမံ။

ဒန္တပေါနသိက္ခာပုဒ်

ဒသမသိက္ခာပဒေ-၌၊ အဿ-ထိုရဟန်း၏၊ စတုသု-ကုန်သော၊ ပစ္စယေသု-
 တို၌၊ အန္တမသော- အားဖြင့်၊ ဒန္တကဋ္ဌမိ- ဒန်ပူလည်းဖြစ်သော၊ သဗ္ဗိ-အလုံးစုံ
 သည်၊ ပံသုကူလမေဝ - ပံသုကူချည်းသာတည်း၊ ဣတိ - ကြောင့်၊ (သော - ထို
 ရဟန်းသည်၊) သဗ္ဗပံသုကူလိကော- ကမည်၏၊ [“သဗ္ဗိ + ပံသုကူလံ သဗ္ဗပံသု
 ကူလံ” ဟု ပဌမ ပြု၊ “သဗ္ဗပံသုကူလံ အဿ အတ္တိတိ သဗ္ဗပံသုကူလိကော” ဟု
 ပြု။] သော-ထိုရဟန်းသည်၊ သုသာနေ-သုသာန်၌၊ ဆန္ဒိတဘာဇနမေဝ-စွန့်ပစ်
 အပ်သော ခွက်ကိုသာ၊ ပတ္တိ-သပိတ်ကို၊ ကတွာ-ပြု၍၎င်း၊ တတ္ထ-ထို သုသာန်၌၊
 ဆန္ဒိတစောဠကေယေဝ-စွန့်ပစ်အပ်သောအဝတ်တို့ကိုသာ၊ စိဝရံ-ကို၊ ကတွာ-
 ၎င်း၊ တတ္ထ - ၌၊ ဆန္ဒိတမဉ္ဇ ပိဋကနိယေဝ - စွန့်ပစ်အပ်သော ညောင်စောင်း
 ငယ်၊ အင်းပျဉ်ငယ်တို့ကိုသာ၊ ဂဟေတွာ - ယူ၍၎င်း၊ ပရိဘုဉ္ဇတိ ကံရ - သုံးစွဲ
 သတတ်၊ [စောဠကေယေဝ, စောဠကေဟေဝဟု ပါဠိ ၂ မျိုးရှိ၏၊ သုခဏ္ဍံ ကဋ
 ကံ ကရောတိ၌ကဲ့သို့ ကရဓာတ်သည် ဒွိကမ္မကဓာတ် ဖြစ်နိုင်သောကြောင့် စောဠ
 ကေယေဝသာ ပါဠိမှန်ဖြစ်ရမည်။] အယျဝေါသာဋိတကာနိတိ ဧတ္ထ-၌၊ ကာလ
 ကံတာ- သေလွန်ကုန်ပြီးသော၊ ပိတိ ပိတာမဟာ - အဘ အဘိုးတို့ကို၊ ဝါ- မိဘ
 ဘိုးဘွားစသော ဆွေမျိုးတို့ကို၊ အယျာ - အယျတို့ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ - ဆိုအပ်ကုန်၏၊
 တေသံ- ထို အဘ အဘိုးတို့၏၊ ဝါ- မိဘ ဘိုးဘွားစသော ဆွေမျိုးတို့၏၊ အတ္ထာ
 ယ-၎င်း၊ သုသာနာဒိသု-သုသာန် အစရှိသောအရပ်တို့၌၊ (အာဒိဖြင့် ပါဠိတော်၌
 လာသော ရုက္ခမူလ, ဥမ္မာရတို့နှင့် တကွ အခြား စွန့်ပစ်အပ်ရာအရပ်တို့ကိုယူ၊)
 ဆန္ဒိတကာနိ-စွန့်ပစ်အပ်ကုန်သော၊ ခါဒနိယ ဘောဇနိယာနိ-တို့ကို၊ ဝေါသာ
 ဋိတကာနိတိ- ကတို့ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ၊ မနုဿာ- တို့သည်၊ ကာလကံတေ - သေလွန်
 ကုန်ပြီးသော၊ ဣတကေ-တို့ကို၊ ဥဒ္ဓိဿ-ရည်စူး၍၊ ယံ-အကြင် ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်
 သည်၊ တေသံ - ထို မိဘ ဘိုးဘွားစသော ဆွေမျိုးတို့သည်၊ သဇိဝကာလေ -

x x x x x x x

အယျဝေါသာဋိတကာနိ။ ။ အယျအရ မိဘဘိုးဘွားတို့ကို ယူစေလို၍ “အယျာ
 ဝုစ္စန္တိ၊ ပေ၊ မဟာ” ဟု မိန့်သည်။ ပိတိ ပိတာမဟာကိုလည်း ယောကျ်ားဘက်ကို ပဓာန
 နည်းအားဖြင့် ဆိုထားသည်။ အပံဓာနအားဖြင့် အမိ အဘွားတို့ကိုပါ ယူပါ။ ဝေါသာ
 ဋိတကာဟူသောအမည်သည် သေလွန်ပြီးသော မိဘ ဘိုးဘွားစသော ဆွေမျိုးတို့အတွက်
 သုသာန် စသော အရပ်တို့၌ စွန့်ပစ်အပ်သော ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်တို့၏ အမည်တည်းဟု
 သိစေလိုသောကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌ ရုက္ခိအဖြစ်ကို ပြသော “ဝုစ္စန္တိ” ကြိယာဖြင့်၎င်း၊
 ဋိကာ၌ “အယျဝေါသာဋိတကာနိတိ ပိတုပိဏ္ဍာသေတံ အဓိဝစနံ” ဟု အဓိဝစနံသဒ္ဓါ
 ဖြင့်၎င်း မိန့်သည်။ အယျာနံ - သေလွန်ပြီးသော မိဘဘိုးဘွားစသော ဆွေမျိုးတို့၏
 (အကျိုးငှါ) + ဝေါသာဋိတကာနိ - စွန့်ပစ်အပ်သော ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်တို့တည်း။
 အယျဝေါသာဋိတကာနိ-တို့။

အသက်ရှင်ရာအခါ၌၊ ပိယံ- မြတ်နိုးအပ်သည်။ ဝါ- ကြိုက်သည်။ ဟောတိ- ၏၊ တံ- ထို ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်ကို၊ ဧတေသု သုသာနာဒိသု - ဤ သုသာန် အစရှိသော အရပ်တို့၌၊ ပိဏ္ဍံ ပိဏ္ဍံ- အခဲ အခဲကို၊ ကတွာ- ရှိ၊ နော-ငါတို့၏၊ ဉာတကာ- ဆွေမျိုးတို့သည်။ ပရိဘုဉ္ဇန္တု - သုံးဆောင်ကြပါကုန်၊ ဣတိ - ဤသို့ ပြောဆို၍၊ ထပေန္တိကိရ- ထားတတ်ကြကုန်သတတ်၊ သောဘိက္ခူ - သည်၊ တံ- ထို ခဲဘွယ် ဘောဇဉ်ကို၊ ဂဟေတွာ- ပံသုကူ ကောက်ယူ၍၊ ဘုဉ္ဇတိ- စား၏၊ အညံ- အခြား သော၊ ပဏီတံ- မွန်မြတ်သော ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်ကို၊ ဒိယုမာနမ္ပိ- ပေးလှူအပ်ပါ သော်လည်း၊ န ဣစ္ဆတိ-အလိုမရှိ၊ တေန- ကြောင့်၊ သုသာနေပိ၊ပေ၊ပရိဘုဉ္ဇတိ တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-သင်္ဂါယနာတင်ထေရ်တို့ မိန့်ဆိုအပ်ပြီ။

ထေရောတိ - ကား၊ ထိရော-ခိုင်ခံ့သည်။ ယနဗဒ္ဓေါ - တခဲနက် အသားဖြင့် ဖွဲ့စပ်အပ်သည်၊(ဟောတိ)၊ ဝဋ္ဋရောတိ-ကား၊ ထူလော-ဝ ဖြိုးသည်၊(ဟောတိ)၊ အယံဘိက္ခူ - သည်၊ ထူလောစ - ဝ ဖြိုးသည်၎င်း၊ ယနသရီရောစ - တခဲနက် ကျစ်လစ်သော ကိုယ်ရှိသည်၎င်း၊(ဟောတိ)၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ မနုဿ၊ပေ၊ ခါဒတိတိ- ကား၊ မနုဿမံသံ- လူ၏အသားကို၊ ခါဒတိ- ခဲစား၏၊ ဣတိ-ဤသို့၊ နံ-ထိုရဟန်းကို၊ သလ္လက္ခေမ-ငါတို့ မှတ်ထင်ကုန်၏၊ ဟိ-မှန်၊ မနုဿမံသံ-ကို၊ ခါဒန္တာ-ခဲစားသူတို့သည်၊ ဤဒိသာ- ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်ကုန်သည်၊ ဝါ-ဤသို့ ဝ ဖြိုး ကျစ်လစ်သော ကိုယ်ရှိကုန်သည်၊ ဘဝန္တိ-ကုန်၏၊ ဣတိအယံ-ဤ ဆိုအပ်ပြီး ကား၊ တေသံ-ထိုကဲ့ရဲ့ သော လူတို့၏၊ အဓိပ္ပာယော-အလိုတည်း။

ဥဒက ဒန္တပေါနေ ကုက္ကုစ္စာယန္တိ တိတ္ထေ-၌၊ (အတ္ထော ဝေ ဝေဒိတဗွေ၊) တေဘိက္ခူ - တို့သည်၊ အဒိန္နံ ၊ပေ၊ အာဟာရံ အာဟရေယျာတိပဒဿ - ယျ ဟူသောပုဒ်၏၊ အတ္ထံ- အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ သမ္မာ- မဖေါက်မပြန် ဟုတ်မှန်စွာ၊ အသလ္လက္ခေတွာ-မမှတ်သားနိုင်မူ၍၊ ဝါ- မမှတ်သားနိုင်ခြင်းကြောင့်၊ ကုက္ကုစ္စာ

x x x x x x x

မညေ သလ္လက္ခေမ။ ။ပါဠိတော်၌ မညေကို “ သလ္လက္ခေမ ” ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုသို့ ဖွင့်သဖြင့် မညေပုဒ်ကို သလ္လက္ခေမ နိပါတ်ပုဒ်ဟုကြံပါ၊ ယောဇနာ၌ကား မနဇံသတ်၊ မဝိဘတ်ကို ဖြေ၍ “မညေ” ပြီးသည်ဟု သိစေလို၍ “သလ္လက္ခေမ” ဖွင့်သည်ဟု ကြံသည်။

မုခဒ္ဓါရံ အာဟာရံ အာဟရေယျ။ ။မုခဒ္ဓါရန္တိ - ဂလနာဠိကံ (လည်ချောင်း သို့၊) အာဟာရန္တိ - အဇ္ဈောဟရိတဗ္ဗံ ယံကိဉ္စိ ယာဝကာလိကာဒိ° (ယာဝကာလိက စသော ၄ ပါးကို) အာဟရေယျာတိ-မုခဒ္ဓါရံ ပဝေသေယျ၊ မုခေနဝါ ပဝိဋ္ဌံ ဟောတု၊ နာသိကာယဝါ၊ ဂလေန အဇ္ဈောဟရဏီယတ္တာ သဗ္ဗမ္ပိ တံ မုခဒ္ဓါရံ ပဝေသိတမေဝ ဟောတိ၊ သဒ္ဓတ္ထအားဖြင့် “ အာဟရေယျ - ခံတွင်းသို့ ရှေးရှုဆောင်အံ့ ” ဟု ဖြစ်၏၊ “မုခဒ္ဓါရံ ပဝေသေယျ” ကား အဓိပ္ပာယ်တ္ထ၊ ခံတွင်းဖြင့် သွင်းအပ်သည်မူလည်းဖြစ်စေ၊ နှာခေါင်းဖြင့် သွင်းအပ်သည်မူလည်း ဖြစ်စေ၊ လည်ချောင်းဖြင့် မျိုအပ်သောကြောင့် အစာ အားလုံးသည် ခံတွင်းပေါက်သို့ သွင်းအပ်သည်ချည်း ဖြစ်သည်။

ယိသု-ကုက္ကုစ္စကို ပြုကြကုန်ပြီ၊ ပန-ဆက်၊ ဘဂဝါ- သည်၊ ယထာ ဥပ္ပန္နဿ- အကြင် အကြင် ဖြစ်ပေါ်လာသော၊ ဝတ္ထုဿ - အကြောင်းဝတ္ထု၏၊ ဝါ- နှင့်၊ ဝသေန-စပ်သဖြင့်၊ ပိတာ- အဘသည်၊ ဒါရကေ-ကလေးတို့ကို၊ သညာပေတိ ဝိယ-နားလည်စေသကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ၊ (တေဘိက္ခူ-တို့ကို၊ သညာပေန္တော- နားလည်စေတော် မူလိုသည်၊ (ဟုတွာ - ၍၊) အနုပညတ္တိံ - ကို၊ ထပေသိ - ထားတော်မူပြီ။

အဒိန္နန္တိ- ကား၊ ကာယေနဝါ- ကိုယ်ဖြင့်သော်၎င်း၊ ကာယ ပဋိဗဒ္ဓေနဝါ- ကိုယ်နှင့်စပ်သောဝတ္ထုဖြင့်သော်၎င်း၊ ဂဏှန္တဿ-ခံယူသောရဟန်းအား၊ (နဒိန္နန္တိစပ်၊) ကာယ၊ပေ၊နိသဂ္ဂိယာနံ-ကိုယ်၊ ကိုယ်နှင့်စပ်သောဝတ္ထု၊ ပစ်လွှတ်ခြင်းတို့တွင်၊ အညတရဝသေန-တပါးပါးသော ပယောဂ၏အစွမ်းဖြင့်၊ နဒိန္နန္တိ-မပေးအပ်သော၊ (“အာဟာရံ-ကို၊ အာဟာရေယျ - ရှေးရှုဆောင်အံ့” ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်၊) ဟိ-မှန်၊ တေဒေဝ-ဤ အဒိန္နကိုသာ၊ (ဤ ကာယ၊ ကာယပဋိဗဒ္ဓတို့ဖြင့် ခံယူသောရဟန်းအား ကာယ , ကာယပဋိဗဒ္ဓ , နိသဂ္ဂိယတို့တွင် တပါးပါးဖြင့် မပေးအပ်သော အာဟာရကိုသာ၊) သန္ဓာယ- ၍၊ ပဒဘာဇနေ-၌၊ အဒိန္နနာမ၊ ပေ၊ဝုစ္စတိတိ-ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ)ဝုတ္တံ၊ [အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတကံ-အကပ်မခံအပ်သော အာဟာရကို၊ အဒိန္နနာမ-မည်၏ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ။] ပန-ဆက်၊ ဒုတိယပါရာဇိကေ-၌၊ အဒိန္န၊ပေ၊ဝုစ္စတိတိ-ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ)ဝုတ္တံ၊ [ပရ ပရိဂ္ဂဟိတံ-သူတပါးတို့ သိမ်းပိုက်အပ်သော ဥစ္စာကို၊ အဒိန္နနာမ - မည်၏ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ။] ပန - ကား၊ ဒိန္နန္တိဗုဒ္ဓိ- ဒိန္နဟူသော ဤပုဒ်ကို၊ တဿေဝ အဒိန္နဿ - ထို အဒိန္န၏ပင်၊ ပဋိ ပက္ခဝသေန - ဆန့်ကျင်ဘက်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ လက္ခဏာဒဿနတ္ထံ - လက္ခဏာကို ပြခြင်းအကျိုးငှါ၊ ဥဒ္ဓဋ်-ပဒဘာဇနီ၌ ထုတ်ဆောင်တော်မူအပ်ပြီ။

x x x x x x x x x x

ကုက္ကုစ္စာယိသု။ ။ ယသ္မာ ပန တေ ဘိက္ခူ အနာဟာရေပိ ဥဒကေ အာဟာရ သညာယ၊ ဒန္တပေါနေစ မုခဒ္ဓါရံ အာဟဋ္ဌံ ဗုဒ္ဓန္တိသညာယ ကုက္ကုစ္စာယိသု၊ တသ္မာ ဝုတ္တံ “တေ ဘိက္ခူ၊ပေ၊ ကုက္ကုစ္စာယိသု”တိ၊ ဥဒကံ ဟိ ယထာသုခံ ပါတံ၊ ဒန္တကဋ္ဌေ ဒန္တပေါနပရိဘောဂေန ပရိဘူတံ ဝဇ္ဇတိ၊ တဿ ပန ရသံဂိလိတံ န ဝဇ္ဇတိ၊ (ထိုဒန်ပူ ၏အရည်ကိုကား မျိုခြင်းငှါ မအပ်။) သစေပိ ဒန္တကဋ္ဌရသော အဇာနန္တဿ အန္တော ပဝိသတိ၊ ပါစိတ္တိယမေဝ၊ အနန္တောဟရန္တေန ပန ဒန္တကဋ္ဌံဝါ ဟောတု အညံဝါ၊ ကိစ္ဆိ မုခေ ပက္ခိပိတံ ဝဇ္ဇတိ၊ (ခံတွင်းသို့ မဆောင်သော မမျိုသောပုဂ္ဂိုလ်ကား ဒန်ပူဖြစ်ဖြစ် အခြား အာဟာရဖြစ်ဖြစ် ပါးစပ်ထည်း၌ ထည့်ခြင်းငှါ အပ်၏။)

အဒိန္န၊ပေ၊ နဒိန္နံ ။ ။ အကပ်ခံသူဘက်က ကာယ , ကာယပဋိဗဒ္ဓ ၂ ပါးတွင် တပါးပါးဖြင့်ယူ၍၊ ပေးသူ ကပ်သူဘက်က ကာယ၊ ကာယပဋိဗဒ္ဓ, နိသဂ္ဂိယ ၃ပါးတွင် တပါးပါးဖြင့်ပေးမှ အကပ်မြောက်၏၊ ထိုသို့မဟုတ်လျှင် အကပ်မမြောက်သောကြောင့် အဒိန္နဖြစ်သည်။ [သိက္ခာပုဒ်၌ “ဒိန္နံ” ပုဒ် မရှိပါဘဲ ပဒဘာဇနီ၌ “ဒိန္နနာမ” စသည်ကို ထုတ်ပြခြင်းသည် အဒိန္န၏ ပြောင်းပြန်လက္ခဏာကို ပြခြင်းအကျိုးငှါ ဖြစ်၏။]

စ-ဆက်၊ အသ-ဤ ဒိန္နံပုဒ်၏၊ နိဒ္ဒေသေ-၌၊ ကာယေန၊ပေ၊ ဒေန္တေ တိ-
 ကား၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ (ကာယ, ကာယပဋိဗဒ္ဓ, နိသဂ္ဂိယတို့တွင် တပါးပါးဖြင့်၊)
 အညသ္မိံ - ခံယူသူမှ တပါးသော ကပ်မည့်သူသည်၊ ဒဒမာနေ - ပေးလသော်၊
 ဟတ္ထပါသေ၊ ပေ၊ ပဋိဂ္ဂဏှာတိတိ-ကား၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ (ကာယ , ကာယပဋိဗဒ္ဓ,
 နိသဂ္ဂိယတို့တွင် တပါးပါးဖြင့်၊) ဒိယျမာနံ-ပေးအပ်သော၊ တံ-ထို အာဟာရကို၊
 အန္တမသော-ဖြင့်၊ ရထရေဏုမ္ဗိ-ရထရေဏုမ္ဗိကိုလည်း၊ [အကပ်ခံ၍ဖြစ်နိုင်သော
 အာဟာရတို့တွင် (လှည်း , ရထားတို့ သွားသောအခါ ထသော) ရထရေဏု
 မ္ဗိမုန်သည် အသေးဆုံးဖြစ်၏။] ပုဗ္ဗေ - ရှေး၌၊ (ပဌမပဝါရဏာ သိက္ခာပုဒ်၌၊)
 ဝုတ္တလက္ခဏေ - ဆိုအပ်ပြီးသော လက္ခဏာရှိသော၊ ဟတ္ထပါသေ-၌၊ ဌိတော-
 တည်လျက်၊ ကာယေနဝါ-ဖြင့်သော်၎င်း၊ ကာယပဋိဗဒ္ဓေနဝါ-သော်၎င်း၊ သစေ
 ပဋိဂ္ဂဏှာတိ-အံ၊(ဧဝံသတိ)၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ (ကာယ, ကာယပဋိဗဒ္ဓဖြင့်၊) ပဋိဂ္ဂဟိ
 တံ-အကပ်ခံအပ်ပြီးသော၊ ဧတံ-ဤအာဟာရကို၊ ဒိန္နံနာမ- မည်၏ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊
 ဣဒံ-ဤဟာကို၊ ဝဏှ-ယူပါလော့၊ ဣဒံ-ဤဟာသည်၊ တဝ-သင်၏(ဥစ္စာသည်၊)
 ဟောတု-ဖြစ်ပါစေ၊ ဣတိ အာဒိဝစနေန-ဤသို့ အစရှိသော စကားဖြင့်၊ နိသဋ္ဌိ-
 စွန့်ပေးအပ်သော အာဟာရကို၊ (ဒိန္နံနာမ - ဟူ၍၊) န (ဝုစ္စတိ)- မဆိုအပ်။
 [ပါးစပ်အပြောဖြင့် ပေးခြင်းကြောင့် ဒိန္နံအမည်မရ-ဟူလို။]

တတ္ထ- ထို ကာယေနဝါ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ကာယေနာတိ- ကား၊
 ဟတ္ထာဒိသု- လက် အစရှိသည်တို့တွင်၊ ယေနကေနစိ- အမှတ်မထား တပါးပါး
 သော၊ သရီရာဝယဝေန - ကိုယ်၏ အစိတ်အပိုင်းဖြင့်၊ အန္တမသော - အားဖြင့်၊
 ပါဒဂံလိယာပိ - ခြေချောင်းဖြင့်သော်လည်း၊ ဒိယျမာနံ - ပေးအပ်သော ခဲဘွယ်
 ဘောဇဉ်သည်၊ ကာယေန ဒိန္နံနာမ-ကာယေနဒိန္နံမည်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ပဋိ
 ဂ္ဂဟဏေပိ-အကပ်ခံခြင်း၌လည်း၊ ဒေသဝနယော-တည်း၊ ဟိ-မှန်၊ ယေနကေနစိ-
 သော၊ သရီရာဝယဝေန- ဖြင့်၊ ဝဟိတံ- ခံယူအပ်သော ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်သည်၊
 ကာယေန ဝဟိတမေဝ - ကာယေန ဝဟိတမည်သည်သာ၊ ဟောတိ- ၏၊ နတ္ထု
 ကရဏိယာ - နှာနှပ်တံဖြင့်၊ ဒိယျမာနံ - ပေးအပ်သော နှာကို၊ နာသာပုဇ္ဇေန-
 နှာခေါင်းမှဖြင့်သော်၎င်း၊ အကလ္လကော-မကျန်းမာသည်၊ (ဟုတွာ-၍၊) မုခေန
 ဝါ-ခံတွင်းဖြင့်သော်၎င်း၊ သစေပိ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ- အကယ်၍မူလည်း ခံယူအံ၊ (ဧဝံ
 သတိပိ-သော်လည်း၊) ကာယေနဝဟိတမေဝ-ကာယေနဝဟိတ မည်သည်သာ၊
 (ဟောတိ)၊ ဟိ-မှန်၊ ဧတ္ထ-ဤအကပ်ခံရာ၌၊ အာဘောဂမတ္တမေဝ-အကပ်ခံမည်
 ဟု နှလုံးသွင်းခြင်း မျှသည်သာ၊ ပမာဏံ - လိုရင်းပမာဏတည်း၊ ဣတိ အယံ
 နယော - ကို၊ မဟာပစ္စရိယံ-၌၊ ဝုတ္တော-ပြီ။

ကာယပဋိဗဒ္ဓေနာတိ - ကား၊ ကဋ္ဌုအာဒိသု - ဇွန်း အစရှိသည်တို့တွင်၊
 ယေနကေနစိ-အမှတ်မထား တပါးပါးသော၊ ဥပကရဏေန-အသုံးအဆောင်ဖြင့်၊

ဒိန္နံ - ပေးအပ်သော ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်သည်။ ကာယပဋိဗဒ္ဓေန ဒိန္နံနာမ- ကာယပဋိဗဒ္ဓေန ဒိန္နံမည်သည်။ ဟောတိ၊ ပဋိဂ္ဂဟဏေပိ ဒေသဝနယော၊ ဟိ - မှန်၊ ယေနကေနစိ-သော၊ သရီရပဋိဗဒ္ဓေန-ကိုယ်နှင့်စပ်သော၊ ပတ္တထာလကာဒိနာသပိတ်, ခွက် အစရှိသည်ဖြင့်၊ ဂဟိတံ - ခံယူအပ်သော ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်သည်။ ကာယပဋိဗဒ္ဓေန ဂဟိတမေဝ - ကာယပဋိဗဒ္ဓေန ဂဟိတ မည်သည်သာ၊ ဟောတိ။

နိသဂ္ဂိယေနာတိ- ကား၊ ကာယတောစ-ကိုယ်မှ၎င်း၊ ကာယပဋိဗဒ္ဓတောစ-ကိုယ်နှင့်စပ်သော ဝတ္ထုမှ၎င်း၊ မောစေတွာ-လွတ်စေ၍၊ ဟတ္ထပါသေ- ၂ တောင့်ထွာ ဟတ္ထပါသ်၌၊ ဌိတဿ-တည်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ကာယေနဝါ-ဖြင့်သော်၎င်း၊ ကာယပဋိဗဒ္ဓေနဝါ - ဖြင့်သော်၎င်း၊ ပါတိယမာနဗ္ဗိ - ကျစေအပ်သော ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်သည်လည်း၊ ဝါ-ကိုလည်း၊ နိသဂ္ဂိယေန-ပစ်လွတ်ခြင်းဟူသော၊ ပယောဂေန - ဖြင့်၊ ဒိန္နံနာမ - ပေးအပ်သည် မည်သည်၊ ဟောတိ၊ အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီး ကား၊ တာဝ- ပါဠိမုတ္တက ဝိနိစ္ဆယမှ ရှေးဥျားစွာ၊ ပါဠိဝဏ္ဏနာ - ပါဠိတော်၏ အဖွင့်တည်း။

ပန-ဆက်၊ (“ပါဠိတော်၏ အဖွင့်မှတစ်ပါး ပါဠိတော်မှ အလွတ်ဖြစ်သော အဆုံးအဖြတ်ကား” ဟုလည်း ပေးကြ၏။) အယံ-ဤ ဆိုအပ်လတံကား၊ ဣတ္ထိ-ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ ပါဠိမုတ္တကဝိနိစ္ဆယော - ပါဠိတော်မှ အလွတ်ဖြစ်သော အဆုံးအဖြတ်တည်း၊ ပဉ္စဟိ-ကုန်သော၊ အင်္ဂေဟိ-အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ ပဋိဂ္ဂဟဏံ-အကပ်ခံခြင်းသည်၊ ရူဟတိ-တက်ရောက်၏၊ ဝါ-အကပ်မြောက်၏၊ ထာမ မဇ္ဈိမဿ-အားစွမ်းအားဖြင့် အလယ် အလတ်၌ဖြစ်သော၊ ပုရိသဿ-၏၊ ဥစ္စာရဏမတ္တံ-ကြွမြောက်နိုင်ခြင်း ဟူသော အတိုင်းအရှည်ရှိသည်၊ ဟောတိ - အံ့၊ ဟတ္ထပါသေ - ၂ တောင့်ထွာ ဟတ္ထပါသ်သည်၊ ပညာယတိ - ထင်ရှားအံ့၊ အဘိဟာရော- ရှေးရှုဆောင်ခြင်းသည်၊ ပညာယတိ - ထင်ရှားအံ့၊ ဒေဝေါဝါ - နတ်သည်သော်၎င်း၊ မနုဿောဝါ - သော်၎င်း၊ တိရစ္ဆာနဂတောဝါ - (မျောက်စသော) တိရစ္ဆာန်သည်သော်၎င်း၊ ကာယေနဝါ- ဖြင့်သော်၎င်း၊ ကာယပဋိဗဒ္ဓေနဝါ-ဖြင့်သော်၎င်း၊ နိသဂ္ဂိယေနဝါ-ပစ်လွတ်ခြင်းဖြင့်သော်၎င်း၊ ဒေတိ-ပေးအံ့၊ တံ- ထိုခဲဘွယ်ဘောဇဉ်ကို၊ ဘိက္ခု- သည်၊ ကာယေနဝါ- ဖြင့်သော်၎င်း၊ ကာယပဋိဗဒ္ဓေနဝါ - ဖြင့်သော်၎င်း၊ ပဋိဂ္ဂဟာတိ - အံ့၊ ဧဝံ - ဤသို့ ပေးခြင်း ခံယူခြင်း ဖြစ်လသော်၊ ပဉ္စဟိ - ကုန်သော၊ အင်္ဂေဟိ- တို့ကြောင့်၊ ပဋိဂ္ဂဟဏံ - သည်၊ ရူဟတိ-တက်ရောက်၏၊ ဝါ-အထမြောက်၏။

× × × × × × ×

ပဉ္စဟိ၊ ပေ၊ ရူဟတိ။ ။ ရှေးရှုလည်း ဆောင်, ၂ တောင်ထွာရောက်, မြောက်နိုင် ဝတ္ထု, သုံးခုပေးခြင်း, ခံခြင်း နှစ်လျှောက်, ကပ်ခံမြောက်, မှတ်လောက် အင်္ဂါ ၅ ပါးတည်း။

တတ္ထ-ထို အင်္ဂါ ၅ ပါးတို့၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ဌိတနိသိန္န နိပန္နာနံ- ရပ်နေသူ၊ ထိုင်နေသူ၊ လျောင်းနေသူတို့၏၊ (ဟတ္ထပါသော- ဌ်စပ်၊) ပဝါရဏသိက္ခာပဒေ - ပဌမပဝါရဏာ သိက္ခာပုဒ်၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ - ဖြင့်သာ လျှင်၊ ဟတ္ထပါသော-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-ထိုက်၏၊ ပန-ဆက်၊ ဒါယကပဋိဂ္ဂါဟ ကေသု-ပေးသူ၊ အကပ်ခံသူတို့တွင်၊ ဧကော-တယောံသည်၊ ဝါ-တယောက်က၊ အာကာသေ-ကောင်းကင်၌၊ ဧကော-သည်၊ ဝါ-က၊ ဘူမိယံ-၌၊ သစေဟောတိ- အံ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ဘူမဋ္ဌဿ-မြေ၌ တည်သူ၏၊ သီသေနစ- ဥးခေါင်းဖြင့်၎င်း၊ အာကာသဋ္ဌဿ - ကောင်းကင်၌ တည်သူ၏၊ ဒါတုံဝါ- ပေးခြင်းငှါသော်၎င်း၊ ဂဟေတုံဝါ-ယူခြင်းငှါသော်၎င်း၊ ပသာရိတဟတ္ထိ-ဆန့်တန်းအပ်သော လက်ကို၊ ထပေတွာ-၍၊ ယံအင်္ဂံ - အကြင် အင်္ဂါသည်၊ အာသန္နတရံ - အနီးဆုံးဖြစ်၏၊ တဿ-ထို အနီးဆုံးအင်္ဂါ၏၊ ဩရိမန္တေနစ - ဤမှာဘက် အစွန်ဖြင့်၎င်း၊ ဟတ္ထ ပါသပ္ပမာဏံ- ဟတ္ထပါသ်၏ အတိုင်းအရှည်ကို၊ ပရိစ္ဆိန္ဒတဗ္ဗံ-ပိုင်းခြားထိုက်၏၊ ဧကော-သည်၊ ဝါ- က၊ ကူပေ - တွင်းထည်း၌၊ ဧကော, ကူပတေဇ - တွင်း၏ နခမ်း၌၊ (ကူပတီရေ - ဟုလည်း ရှိ၏၊) သစေပိ ဟောတိ- အံ၊ (ဧဝံ သတိဝါ- ဤသို့ ဖြစ်သော်၎င်း၊) ဝါပန - တနည်းကား၊ ဧကော, ရုက္ခေ - သစ်ပင်ပေါ်၌၊ ဧကော, ပထဝိယံ-မြေပေါ်၌၊ (သစေပိ ဟောတိ-အံ၊ ဧဝံ သတိဝါ- သော်၎င်း၊) ဝုတ္တနယေနေဝ ဟတ္ထပါသပ္ပမာဏံ ပရိစ္ဆိန္ဒတဗ္ဗံ၊ ဧဝရူပေ-သော၊ ဟတ္ထပါသေ- ဌ်၊ ဌတွာ-၍၊ ပက္ခိ-အတောင်ရှိသောငှက်သည်၊ မုခတုဏ္ဏကေနဝါ-နှုတ်သီးဖျားဖြင့် သော်၎င်း၊ ဟတ္ထိ-ဆင်သည်၊ သောဏ္ဏာယဝါ- နှာမောင်းဖြင့် သော်၎င်း၊ ဂဟေ တွာ-၍၊ ပုပ္ဖဝါ-ပန်းကို သော်၎င်း၊ ဖလံဝါ-ကိုသော်၎င်း၊ သစေပိ ဒေတိ-အကယ် ၍မူလည်းပေးအံ၊ (ဧဝံသတိပိ-ဤသို့ ပေးပါသော်လည်း၊) ပဋိဂ္ဂဟဏံ ရူဟတိ၊ ပန-ဆက်၊ အဒ္ဓဋ္ဌမ ရတနဿာပိ-အခွဲအားဖြင့် ရှစ်တောင်မြောက်ရှိသည်လည်း ဖြစ်သော၊ (၇ တောင်တွာရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊) ဟတ္ထိနော-၏၊ ခန္ဓေ-ပခုံးပေါ် ၌၊ နိသိန္နော-ထိုင်နေသော ရဟန်းသည်၊ (သစေ ဂဏှာတိ-၌စပ်၊) တေန- ထို ဆင်သည်၊ သောဏ္ဏာယ-ဖြင့်၊ ဒိယုမာနံ-ပေးအပ်သော သစ်သီးစသည်ကို၊ သစေ ဂဏှာတိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ) ဝန္တတိယေဝ- အပ်သည်သာ။

ဧကော- သည်၊ ဗဟူနိ - များစွာကုန်သော၊ ဘတ္တဗျဉ္ဇနဘာဇနာနိ - ထမင်း တောင်း , ဟင်းအိုးတို့ကို၊ သီသေ - ဥးခေါင်းပေါ်၌၊ ကတွာ - ပြု၍၊ (ရွက်၍၊) [ထမင်းတောင်းအပေါ်၌ ဟင်းအိုးထားခြင်းအားဖြင့် အဆင့်ဆင့်ရွက်ထားသည်၊ ထို့ကြောင့် နေ၌ “ဟေဋ္ဌိမဘာဇနံ” ဟု ဆိုလိမ့်မည်။] ဘိက္ခုဿ-၏၊ သန္တိကံ- အနီးသို့၊ အာဂတိာ-၍၊ ဌိတကောဝ-ရပ်လျက်သာလျှင်၊ ဂဏှထ-ခံယူပါကုန်၊ ဣတိ, ဝဒတိ-အံ၊ အဘိဟာရေ-ရှေးရှုဆောင်ခြင်းသည်၊ နတာဝပညာယတိ- မထင်ရှားသေး၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ န ဂဟေတဗ္ဗံ - မခံယူထိုက်။ [ရဟန်းဘက်သို့

အနည်းငယ်မျှ မညွတ်ဘဲ မတ်မတ်ရပ်နေသောကြောင့် “န တာဝံ ပေ၊ ပညာယတိ” ဟု ဆိုသည်။] ပန-ကား၊ ဤသကမ္ပိ- စဉ့်ငယ်လည်း၊ သစေ ဩနမတိ- အကယ်၍ အောက်သို့ ညွတ်လိုက်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဘိက္ခုနာ-သည်၊ ဟတ္ထိ-ကို၊ ပသာရေတွာ-ဆန့်တန်း၍၊ ဟေဋ္ဌိမဘာဇနံ-အောက်ဆုံးတောင်းကို၊ ဧကဒေသေနာပိ-တစ်တံတဒေသအားဖြင့်လည်း၊ သမ္ပုဋ္ဌိန္ဒြိယ-လက်ခံနိုင်၏၊ ဧတ္တာဝတာ-ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော တစ်တံတဒေသကိုလက်ခံခြင်းဖြင့်၊ သဗ္ဗဘာဇနာနိ-အလုံးစုံသောခွက်တို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊ ပဋိဂ္ဂဟိတာနိ-အကပ်ခံအပ်ပြီးကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ တတော- ထို လက်ခံပြီးရာအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ- ၍၊ ဩရောပေတွာ ဝါ-အောက်သို့ ချ၍သော်၎င်း၊ ဥဋ္ဌါဇေတွာဝါ - (အုပ်ဆောင်းစသည်ကို) ဖွင့်၍ သော်၎င်း၊ ယံ-အကြင် ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်ကို၊ (ဘုဒ္ဓိတုံ-၄၊) ဣစ္ဆတိ-၏၊ တံ-ထို ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်ကို၊ ဂဟေတွာ, ဘုဒ္ဓိတုံ, ဝန္တတိ၊ ပန-ချီးမြှောက်ဘွယ်ရာ, သမ္ဘာဝနာကား၊ သဘတ္တပစ္စိအာဒိမိ - ထမင်းနှင့် တကွဖြစ်သော တောင်းအစရှိသော၊ (“ဘတ္တပစ္စိအာဒိမိ - ထမင်းတောင်း အစရှိသော” ဟုလည်း ပါဠိရှိ၏။) ဧကဘာဇနေ-၌၊ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ-အကပ်မြှောက်၏ဟု ဆိုဘွယ်သည်ပင်၊ နတ္ထိ-မရှိတော့။

ကာဇေန-ထမ်းပိုးဖြင့်၊ ဘတ္တိ-ထမင်းကို၊ ဟရန္တောပိ-ဆောင်ယူစဉ်လည်း၊ ကာဇံ-ထမ်းပိုးကို၊ ဩနာမေတွာ-အောက်သို့ ညွတ်စေ၍၊ သစေ ဒေတိ-အံ့၊ (ဧဝံ သတိ, ဂဏိတုံ-၄၊) ဝန္တတိ၊ ဝေဏု-ထမ်းပိုးဝါးသည်၊ တိံသဟတ္ထော-အတောင်သုံးဆယ် ရှိသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်အံ့၊ ဧကသ္မိံ-တဖက်သော၊ အန္တေ-အစွန်၌၊ ဂုဠကုမ္ဘော - တင်လဲအိုးသည်၊ ဝါ- ကို၊ ဗဒ္ဓေါ- ဖွဲ့ချည်အပ်သည်၊ (ဟောတိ-အံ့၊) ဧကသ္မိံ-သော၊ (အန္တေ-၌၊) သပ္ပိကုမ္ဘော - ထောပတ်အိုးသည်၊ ဝါ-ကို၊ ဗဒ္ဓေါ-သည်၊ (ဟောတိ-အံ့၊) တံ-ထိုထမ်းပိုးကို၊ စေ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ-အကယ်၍ အကပ်ခံအံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ သဗ္ဗိ-အလုံးစုံသော တင်လဲထောပတ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ပဋိဂ္ဂဟိတမေဝ- အကပ်ခံအပ်ပြီးသည်သာ၊ (အကပ်မြှောက်တော့သည်သာ၊ ဟောတိ)၊ ဥစ္ဆယန္တဒေါဏိတော - ကြိုရည်ကြိတ် စက်ဝယ် ကြိုရည်စကျင်းမှ၊ ပဋ္ဌရန္တမေဝ - ယိုကျစဉ်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ ရသံ-အရည်ကို၊ ဂဏှထ - ခံယူပါကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒတိ- လျှောက်အံ့၊ အဘိဟာရော - ရှေးရှုဆောင်ခြင်းသည်၊ န ပညာယတိ- မထင်ရှားသေး၊ ဣတိ - ကြောင့်၊ န ဂဟေ

x x x x x x x

ဥန္တိ၊ ပေ၊ ဂဏှထ။ ။ ကြိုညှစ်သန္တယား၌ ရဟန်းတို့ မဟုတ်ဘဲ ညှစ်ရိုးညှစ်စဉ် အရည်ကို ခံယူဘို့ရန် လျှောက်သောကြောင့် “အဘိဟာရော န ပညာယတိ” ဟု ဆိုသည်။ အကယ်၍ ရဟန်းအတွက် မှန်းပြီးလျှင် လူဘယောက် ချီမနိုင်လောက်သော ကြိုကြိတ်စက်ကလေးဖြင့် ၂ တောင့်ထွာ ဟတ္ထပါသ်အတွင်း ညှစ်ပေးအံ့။ “ခံယူပါ” ဟု လျှောက်လျှင် ကာယပဋိပဒ္ဓဖြင့် ရှေးရှုဆောင်ခြင်း ထင်ရှားသောကြောင့် ခံယူကောင်း၏-ဟု ဝိကာဆိုသည်။

တဗ္ဗော- မခံယူထိုက်၊ ပန- ဆက်၊ ကသဋ္ဌိ-အဖတ်ကို၊ ဆဇ္ဇေတွာ - စွန့်ပစ်၍၊ ဟတ္ထေန- ဖြင့်၊ ဥဿိဋ္ဌိတွာ ဥဿိဋ္ဌိတွာ- ခတ်ယူ၍ ခတ်ယူ၍၊ သစေ ဒေတိ- အံ့၊ (ဧဝံသတိ၊ ဂဏှိတုံ-၄၊) ဝဇ္ဇတိ။

ဗဟူ- များစွာကုန်သော၊ ပတ္တာ-သပိတ် တို့သည်၊ ဝါ-ခွက်တို့သည်၊ မဇ္ဈေဝါ-ညောင်စောင်းပေါ်၌သော်၎င်း၊ ပိဋ္ဌေဝါ-အင်းပျဉ်ပေါ်၌သော်၎င်း၊ ကဋ္ဌသာရကေဝါ-သင်ဖြူးပေါ်၌သော်၎င်း၊ ဒေါဏိယံဝါ-စကျင်း၌သော်၎င်း၊ ဖလကေဝါ-ပျဉ်ချပ်ပေါ်၌ သော်၎င်း၊ ထပိတာ-ထားအပ်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-ဖြစ်ကုန်အံ့၊ ယတ္ထ- အကြင်အရပ်၌၊ ဌိတဿ-တည်သော ရဟန်း၏၊ ဒါယကော-ပေးလှူမည့် ဒါယကာသည်၊ ဟတ္ထပါသေ - ၌၊ ဟောတိ - ဖြစ်၏၊ တတ္ထ - ထို ဟတ္ထပါသ်ဖြစ်လောက်သောအရပ်၌၊ ဌတွာ-၍၊ ပဋိဂ္ဂဟဏသညာယ-ခံယူကြောင်းသညာဖြင့်၊ ဝါ - ခံယူမည်ဟူသော အမှတ်သညာဖြင့်၊ မဇ္ဇာဒိနိ- (မြောက်၍ ကပ်အပ်သော) ညောင်စောင်းအစရှိသည်တို့ကို၊ အင်္ဂုလိယာပိ-လက်ချောင်းဖြင့်လည်း၊ ဖုသိတွာ-ထည့်၍၊ ဌိတေနဝါ- ရပ်သော ရဟန်းသည်သော်၎င်း၊ နိသိန္ဓေနဝါ-ထိုင်သော ရဟန်းသည်သော်၎င်း၊ နိပဇ္ဇေနဝါ-လျောင်းသော ရဟန်းသည်သော်၎င်း၊ (“ပဋိဂ္ဂဟိတံ ဟောတိ ”၌စပ်၊) တေသု ပတ္ထေသု- ထို ခွက်တို့၌၊ ယံ- အကြင် ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်ကို၊ ဒိယုတိ- ပေးအပ်၏၊ တံသဗ္ဗံ- ထို အလုံးစုံသော ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်သည်၊ ပဋိဂ္ဂဟိတံ - အကပ်ခံအပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ၊ ပဋိဂ္ဂဟေဿာမိ- ခံယူအံ့၊ ဣတိ- ဤသို့ ကြံ၍၊ မဇ္ဇာဒိနိ -ညောင်စောင်း အစရှိသည်တို့သို့၊ အာရုဟိတွာ-တက်၍၊ သစေပိ နိသိဒတိ- အကယ်၍မူလည်း ထိုင်အံ့၊ (ဧဝံသတိပိ - ဤသို့ ထိုင်ပြန်ပါသော်လည်း၊) ဝဇ္ဇတိယေဝ-အပ်သည်သာ၊ [ကာယပဋိဗဒ္ဓဖြစ်သော ညောင်စောင်းစသည်ဖြင့် ခံယူရာရောက်သောကြောင့် အကပ်မြောက်သည်သာ။] ပန-ချီးမြောက်ဘွယ်ရာ၊ သမ္ဘာဝနာကား၊ မဇ္ဇာဒိနိ - တို့ကို၊ ဟတ္ထေန၊ ဂဟေတွာ၊ မဇ္ဈေ-၌၊ သစေ နိသိဒတိ - အကယ်၍ ထိုင်ချလိုက်အံ့၊ (ဧဝံသတိ - ဤသို့ ထိုင်ချလသော်၊) ဝတ္ထုဗ္ဗမေဝ-အကပ်မြောက်၏ ဟု ဆိုဘွယ်သည်ပင်၊ နတ္ထိ- မရှိတော့။ [လက်ဖြင့်ကိုင်ခြင်းပါနေသောကြောင့် အကပ်မြောက်၏ဟု ဆိုဘွယ်မလို- ဟူလို။]

ပန-ဆက်၊ (ဗဟူ-ကုန်သော၊ ပတ္တာ-တို့သည်၊) ပထပိယံ-မြေပေါ်၌၊ ကုစ္ဆိယာ- ဝမ်းဖြင့်၊ ကုစ္ဆိံ - ဝမ်းကို၊ (တနည်း) ကုစ္ဆိယာကုစ္ဆိံ - သပိတ်ဝမ်းအချင်းချင်း၊ အာဟစ္စ-ထိ၍၊ ဌိတာ-တည်ကုန်သည်၊ သစေပိ ဟောန္တိ-အကယ်၍

x x x x x x x

ကသဋ္ဌိ ဆဇ္ဇေတွာ ။ ။ ယာမကာလိက ဖြစ်အောင် အဖတ်ကို ဖယ်၍ ကြံရည် စကျင်းမှ လက်ဖြင့် ခတ်ယူ၍ပေးလျှင် ခံယူခြင်းငှါအပ်၏၊ ယာမကာလိက ဖြစ်ဘို့ရန် အတွက် “ ကသဋ္ဌိ ဆဇ္ဇေတွာ ” ဟု ဆိုသည်၊ နံနက်ပိုင်း၌ သောက်ဘို့ ဖြစ်လျှင်ကား အဖတ်ကို မဖယ်ဘဲလည်း ခံယူကောင်းပါ၏။

မူလည်း ဖြစ်ကုန်အံ့၊ ဧဝံသတိပိ-ဤသို့ ဖြစ်ပါကုန်သော်လည်း၊ ယံယံ- အကြင် အကြင်သပိတ်ကို၊ အင်္ဂုလိယာဝါ - လက်ချောင်းဖြင့်သော်၎င်း၊ သူစိယာဝါ - ကညစ်ဖြင့်သော်၎င်း၊ ဖုသိတွာ - ထိ၍၊ နိသိန္ဓော - ထိုင်နေသည်၊ ဟောတိ-၏၊ [ပေစာရေးရင် လာကပ်သောသခါ ကညစ်ဖြင့်တို့၍ အကပ်ခံသောကြောင့် “သူစိယာဝါ ဖုသိတွာ” ဟု ဆိုသည်။] တတ္ထတတ္ထ - ထိုထို သပိတ်၌၊ ဒိယျမာနမေဝ- ပေးအပ်သော ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်သည်သာ၊ ပဋိဂ္ဂဟိတံ-အကပ်ခံအပ်သည်၊ (ဝါ- အကပ်မြောက်သည်၊) ဟောတိ၊ ပန- ဆက်၊ ကတ္ထစိ-အချို့ အဋ္ဌကထာတို့၌၊ [“ကတ္ထစိ အဋ္ဌကထာသု” ဟု ငိုကာရှိသောကြောင့် “ယတ္ထ ကတ္ထစိ” ဟု မရှိရ၊ “ယံ ပန ကတ္ထစိ” ဟုသာ ပါ၌မှန်ရှိရမည်။] မဟာကဋ၊ ပေ၊ န ရူဟတိတိ- ဟူ၍၊ ယံ-အကြင်စကားကို၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တံ- ထိုစကားကို၊ ဟတ္ထပါသာတိက္ကမံ-ဟတ္ထ ပါသ်ကို လွန်သောသပိတ်ကို၊ သန္ဓာယ- ၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ [မဟာ ကဋသာရ ဟတ္ထတ္ထရဏာဒိသု-ကြီးစွာသောသင်ဖြူး၊ ဆင်ကျော်ကုန်း၏အခင်းကြီး အစရှိသောအရပ်တို့၌၊ ထပိတပတ္တေ-ထားအပ်သောသပိတ်၌၊ ပဋိဂ္ဂဟဏံ-ခံယူ ခြင်းသည်၊ န ရူဟတိ-မတက်ရောက်၊ ဝါ- မမြောက်။] ပန- ဆက်၊ ဟတ္ထပါသေ- သည်၊ သတိ-ရှိသော်၊ တတ္ထဇာတက-ထိုသစ်ပင်၌ဖြစ်သောအရွက်ကို၊ အညတြ- ကြပ်၍၊ ယတ္ထ ကတ္ထစိ - အမှတ် မထား တပါးပါးသော ခွက် အစရှိသည်၌၊ (ဂဏှိတံ - ၄၊) ဝန္တတိ၊ ပန - ဗျတိရိက်ကား၊ တတ္ထဇာတကေ - ထိုသစ်ပင်၌ ဖြစ်သော၊ ပဒုမိနိပဏ္ဏေဝါ- ပဒုမ္မာကြာရွက်၌ သော်၎င်း၊ ကိံသုက ပဏ္ဏာဒိမ္ပိ ဝါ-ပေါက်ပင်ရွက် အစရှိသည်၌သော်၎င်း၊ (ဂဏှိတံ-၄၊) န ဝန္တတိ၊ ဟိ-မှန်၊ တံ - ထို တတ္ထဇာတက ပဒုမ္မာကြာရွက် စသော အရွက်သည်၊ ကာယပဋိဗဒ္ဓ သန့် - ကာယပဋိဗဒ္ဓ၌ ရေတွက်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့၊ န ဝန္တတိ- မရောက်။

တတ္ထဇာတကေ - ထိုသစ်ပင်၌ဖြစ်သော အရွက်စသည်၌၊ (ပဋိဂ္ဂဟဏံ- အကပ်ခံခြင်းသည်၊ န ရူဟတိ) ယထာ - မတက်ရောက်သကဲ့သို့၊ ဝါ - အကပ် မမြောက်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ- တူ၊ ခါဏုကေ- သစ်ပင်၌၊ ဗန္ဓိတွာ- ဖွဲ့ချည်၍၊ ထပိတ မဇ္ဇာဒိမ္ပိ-ထားအပ်သော ညောင်စောင်းအစရှိသော၊ အသံဟာရိမေ-ပြောင်းရွှေ့၍ မရကောင်းသော၊ ဖလကေဝါ-ပျဉ်ချပ်၌သော်၎င်း၊ ပါသာဏေဝါ-ကျော်ဖျာ၌ သော်၎င်း၊ (ပဋိဂ္ဂဟဏံ - သည်၊) န ရူဟတိယေဝ - မတက်ရောက်သည်သာ၊

x x x x x x x

အသံဟာရိမေ ။ ။ ထာမ မဇ္ဈိမေန ပုရိသေန သုဠုဟရိတဗ္ဗန္တိ သံဟာရိယံ၊ တံယေဝ သံဟာရိမံ ယကာရဿ မကာရံကတွာ၊ န + သံဟာရိမံ အသံဟာရိမံ၊ (ယောဇနာ) ။ ဤသို့ ယကို (မ) ပြု ဟု ဆိုသော်လည်း ထိုကဲ့သို့ ကာရိ ကာရိယ ပြောင်းပုံကို ကျမ်းစာတို့၌တွေ့ခဲ့၏။ ထို့ကြောင့် “သံ(သမန္တတော)-ထက်ဝန်းကျင်သို့+ ဟရဏံ သံဟာရော၊ သံဟာရေန နိဗ္ဗတ္တံ သံဟာရိမံ - ထက်ဝန်းကျင် ရွှေ့ခြင်းဖြင့် ဖြစ်စေအပ်သောပျဉ်ချပ်စသည်၊ န+သံဟာရိမံ အသံဟာရိမံ” ဟု ပြုသင့်မည်ထင်သည်။

ဝါ - အကပ်မမြောက်သည်သာ၊ ဟိ - မှန်၊ တေပိ - ထို ပျဉ်ချပ် , ကျောက်ဖျာ တို့သည်လည်း၊ တတ္ထဇာတကသင်္ခေပုပဂါ - တတ္ထဇာတက၌ သွင်းယူအပ်ကုန် သည်၏အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ။

ဘူမိယံ-မြေပေါ်၌၊ အတ္ထတေသု-ဖြန့်ခင်းအပ်ကုန်သော၊ သုခုမေသု-သိမ်မွေ့ ကုန်သော၊ တိန္တိဏိကာဒိပဏ္ဏေသုပိ - မန်ကျည်းရွက် အစရှိသော အရွက်တို့၌ လည်း၊ ပဋိဂ္ဂဟဏံ-အကပ်ခံခြင်းသည်၊ န ရူဟတိ-မတက်ရောက်၊ ဝါ-အကပ် မမြောက်၊ (ကသ္မာ-နည်း၊) ဟိ (ယသ္မာ)- ကြောင့်၊ တာနိ-ထို မန်ကျည်းရွက် အစရှိသော အရွက်တို့သည်၊ သန္ဓာရေတံ - ကပ်အပ်သောဝတ္ထုကို ဆောင်ထား ခြင်းငှါ၊ နသမတ္တာနိ-မစွမ်းနိုင်ကုန်၊ ဣတိ-ထို ကြောင့်တည်း၊ ပန-အန္ဓယကား၊ မဟန္တေသု-ကြီးကုန်သော၊ ပဒုမိနိပဏ္ဏာဒိသု-ပဒုမ္မာကြာရွက် အစရှိသည်တို့၌၊ (တတ္ထဇာတကမဟုတ် ကြာပင်မှ ဖြတ်ထားအပ်ပြီးသော ပဒုမ္မာကြာရွက် အစ ရှိသည်တို့၌၊) (ပဋိဂ္ဂဟဏံ - သည်၊) ရူဟတိ၊ ဟတ္ထပိသံ - ကို၊ အတိက္ကမ္မ- ကျော်လွန်၍၊ ဌိတော- တည်သော ဒါယကာသည်၊ ဒီဃ ဒဏ္ဍကေန- ရှည်သော အရိုးရှိသော၊ ဥဠုကေန - ယောက်ချိုဖြင့်၊ ဝါ - မှုတ်ဖြင့်၊ သစေ ဒေတိ - အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ အာဂတိံ-အနီးသို့လာ၍၊ ဒေဟိ-ပေးလော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္ထဗ္ဗော- ပြောဆိုထိုက်၏၊ ဝစနံ-ကို၊ အသုတွာဝါ- မကြားမူ၍သော်၎င်း၊ ဝါ-မကြားခြင်း ကြောင့် သော်၎င်း၊ အနာဒိယိတွာဝါ - မနာယူမူ၍သော်၎င်း၊ ဝါ- မနာယူခြင်း ကြောင့်သော်၎င်း၊ ပတ္တေ-သပိတ်၌၊ အာကိရဏိယေဝ-လောင်းထည့်သည်သာ ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပုန ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ၊ ဒုရေ-၌၊ ဌတွာ - ၍၊ ဘတ္တပိဏ္ဍံ-ကို၊ ခိပန္တေပိ- ပစ်ပေးသော ဒါယကာ၌လည်း၊ ဧသေဝနယော။

ပတ္တတ္ထပိကတော - သပိတ်အိပ်မှ၊ နိဟရိယမာနေ - ထုတ်ဆောင်အပ်ဆဲ ဖြစ်သော၊ ပတ္တေ - သပိတ်၌၊ ရဇန စုဏ္ဏာနိ - ဆိုးရည်၏ အမှုန်တို့သည်၊ သစေ ဟောန္တိ- အကယ်၍ ဖြစ်ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဥဒကေ - ရေသည်၊ သတိ-ရှိလ သော်၊ ဓောဝိတဗ္ဗော- ဆေးထိုက်၏၊ (ဥဒကေ- သည်၊) အသတိ- မရှိလသော်၊ ရဇနစုဏ္ဍံ-ကို၊ ပုဉ္ဇိတွာဝါ-သုတ်၍သော်၎င်း၊ ပဋိဂ္ဂဟေတွာဝါ- အကပ်ခံ၍ သော်၎င်း၊ ပိဏ္ဏာယ-ငှါ၊ စရိတဗ္ဗံ- လှည့်လည်ရာ၏၊ ပိဏ္ဏာယ- ငှါ၊ စရန္တသ-

x x x x x x

သစေ၊ ပေ၊ ပဋိဂ္ဂဟေတွာဝါ။ ။ ရှေးခေတ်၌ သပိတ်အိပ်ဟူသည် သပိတ်ကို အတွင်း၌ မြုပ်သွားစေနိုင်သော အဝတ်အိပ်တည်း၊ ထိုအိပ်ကို ဆိုးရည်ဖြင့် ဆိုးထား ၏၊ ထို့ကြောင့် “အိပ်မှထုတ်စဉ် သပိတ်ထည်း၌ ဆိုးရည်၏အမှုန်ကျလျှင်” ဟု ဆိုသည်၊ ထိုအမှုန်သည် ယာဝဇီဝိကအာဟာရ ဖြစ်သောကြောင့် “ရေရှိလျှင် သပိတ်ကို ဆေးပြီး မှ၊ ရေမရှိလျှင် သပိတ်ကို အကပ်ခံပြီးမှ ဆွမ်းခံရမည်” ဟု ဆိုသည်၊ သပိတ်ကို အကပ်ခံ သောအခါ အမှုန်ကိုလည်း အကပ်ခံပြီး ဖြစ်တော့၏။ [“ပဋိဂ္ဂဟေတွာဝါ” ဟု ရှေးစာ အုပ်များ၌ ဝါသဒ္ဓါပါဟန် မတူ။]

လှည့်လည်စဉ်၊ ရဇံ- မြူမှုန်သည်၊ သစေ ပတတိ- အကယ်၍ကျအံ့၊ (ဝေံသတိ)၊ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ-အကပ်ခံပြီး၍၊ ဘိက္ခာ-ကို၊ ဂဏှိတဗ္ဗာ-ခံယူထိုက်၏၊ အပဋိဂ္ဂဟေတွာ-အကပ်မခံဘဲ၊ ဂဏှိတော- ခံယူသောရဟန်း၏၊ ဝိနယဒုက္ကဋ်- ဝိနယဒုက္ကဋ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ပန- ထိုသို့ပင် အကပ်မခံဘဲ ခံယူသောရဟန်းအား ဝိနယဒုက္ကဋ်ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ တံ-ထိုဆွမ်းကို၊ ပုန- တဖန်၊ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ- ၍၊ ဘုဇ္ဇတော-စားသောရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ- အနာပတ်တည်း၊ ပန-ဆက်၊ ပဋိဂ္ဂါဟေတွာ - အကပ်ခံစေပြီး၍၊ ဝါ - မှ၊ ဒေထ - ပေးပါကုန်၊ ဝါ - လောင်းပါကုန်၊ [ကန်၍ “ပဋိဂ္ဂါဟေတွာ ဒေထ” ဟု ရှိ၏။] ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ- ဆွမ်းလောင်းသူတို့အား ပြောဆိုအပ်ပါလျက်၊ ဝစနံ-ကို၊ အသုတွာဝါ-၎င်း၊ အနာဒိယိတွာဝါ-၎င်း၊ ဘိက္ခံ - ကို၊ သစေ ဒေန္တိယေဝ - အကယ်၍ ပေး၍ ပေးနေကုန်အံ့၊ ဝါ-လောင်း၍ လောင်းနေကုန်အံ့၊ (ဝေံသတိ)၊ ဝိနယဒုက္ကဋ် - သည်၊ နတ္ထိ၊ ပုန, ပဋိဂ္ဂဟေတွာ-၍၊ အညာ-အခြားသော၊ ဘိက္ခာ-ကို၊ ဂဟေတဗ္ဗာ-ခံယူထိုက်၏။

မဟာဝါတော- ကြီးစွာသော လေသည်၊ တတော တတော- ထိုထို အရပ်မှ၊ ရဇံ- မြူမှုန်ကို၊ သစေပါတေတိ- အကယ်၍ ကျစေအံ့၊ (ထိုသို့ ကျခြင်းကြောင့်)၊ ဘိက္ခံ-ကို၊ ဂဟေတံ-၎င်း၊ သက္ကာ-တတ်ကောင်းသည်၊ သစေ နဟောတိ-အကယ်၍ မဖြစ်အံ့၊ (မြို့မှုံမကျအောင် ဆွမ်းကို ခံယူခြင်းငှါ မတတ်ကောင်းသည် ဖြစ်အံ့-ဟူလို) (ဝေံသတိ)၊ အနုပသမ္ပန္နဿ - လူသာမဏေအား၊ ဒဿာမိ - ပေးအံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံ၍၊ သုဒ္ဓစိတ္တေန-စင်ကြယ်သော စိတ်ဖြင့်၊ (အမှန်ပေးမည်-ဟူသော စိတ်ဖြင့်)၊ အာဘောဂံ - နှလုံးသွင်းမှုကို၊ ကတွာ-၍၊ ဂဏှိတံ-၎င်း၊ ဝန္တတိ-၏၊ ဝေံ-သို့၊ ပိဏ္ဏာယ - ၎င်း၊ စရိတွာ - ပြီး၍၊ ဝိဟာရံဝါ - ကျောင်းသို့ သော်၎င်း၊ အာသန သာလံဝါ-ရွာတွင်း ဆွမ်းစားစရပ်သို့ သော်၎င်း၊ ဂတ္တာ-၍၊ တံ-ထိုဆွမ်းကို၊ အနုပသမ္ပန္နဿ- လူသာမဏေအား၊ ဒတွာ- ပေးပြီး၍၊ ပုန- တဖန်၊ ဧတေန-ထို လူသာမဏေသည်၊ ဒိန္နံဝါ- ပေးအပ်သော ဆွမ်းကိုသော်၎င်း၊ တဿ-ထိုလူသာမဏေ၏၊ ဝါ-နှင့်၊ ဝိဿာသေန-အကျွမ်းဝင်ခြင်းကြောင့်၊ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ဝါ-ခံယူ၍သော်၎င်း၊ ဘုဉ္ဇိတံ-၎င်း၊ ဝန္တတိ- အပ်၏။

x x x x x x x

ဝိနယဒုက္ကဋ် ။ ။ “မည်သည့် ဒုက္ကဋ်အာပတ်” ဟု သီးခြား အမည်မတပ်အပ်ဘဲ သဒ္ဓမညဒုက္ကဋ်ဟူသမျှကို “ဝိနယေ+ပညတ္တံ+ဒုက္ကဋ်” အရ “ဝိနယဒုက္ကဋ်” ဟု ခေါ်သည်။ ဒုက္ကဋ် ၈ မျိုးအကျယ်ကို ဒုတိယပါရာဇိက အဋ္ဌကထာမှာ ရှုပါ။ အကျဉ်းချုပ်ကား—
 ပုဗ္ဗ-သဟပယောဂေါစ, အနာမာသ-ဒုရူပစိက္ခေ၊
 ဝိနယေစေဝ ဉာတေစ, ဥတ္တိယာစ ပဋိဿဝေ၊
 အဋ္ဌေတေ ဒုက္ကဋ္ဌာ ဝုတ္တာ, ဝိနယေ ဝိနယညနာ။

အနုပသမ္ပန္နဿ၊ ပေ၊ ဝန္တတိ။ ။ ပုဗ္ဗဘောဂဿ အနုရူပေန (ရှေ့၌ “အနုပသမ္ပန္နဿ ဒဿာမိတိ” ဟု ဆိုခဲ့သော အာဘောဂအားလျော်အောင်) “အနုပသမ္ပန္နဿ ဒတွာ”

(ဘိက္ခု-ရဟန်းတပါးသည်။) ဘိက္ခုာစာရေ - ဆွမ်းအလို၌ လှည့်လည်ရာ ဆွမ်းခံရွာ၌၊ သရဇံ- မြူမှုန်နှင့် တကွ ဖြစ်သော၊ ပတ္တိ - ကို၊ ဘိက္ခုဿ - အခြား ရဟန်းအား၊ သစေ ဒေတိ-အကယ်၍ ပေးအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ သော - ထို ပေးရာ ရဟန်းကို၊ (ဘိက္ခုနာ - ပေးသော ရဟန်းသည်။) ဝတ္ထဗ္ဗော-ပြောဆို ထိုက်၏၊ (ကိံ)၊ ဣမံ-ဤသပိတ်ကို၊ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ- အကပ်ခံပြီး၍၊ ဘိက္ခံ - ဆွမ်းကို၊ ဂဏှယျာသိဝါ - ခံယူမှုလည်း ခံယူပါလော၊ ပရိဘုဒ္ဓယျာသိဝါ - သုံးဆောင် မှုလည်း သုံးဆောင်ပါလော၊ ဣတိ(ဝတ္ထဗ္ဗော၊)တေန-ထိုပေးရာရဟန်းသည်၊ တထာ-ထိုပြောသည့်အတိုင်း၊ ကာတဗ္ဗံ-ပြုရာ၏၊ ရဇံ-မြူမှုန်သည်၊ ဥပရိ-ဆွမ်း၏ အပေါ်၌၊ သစေ ဥပ္ပဝတိ - အကယ်၍ ပေါလော ပေါ်နေအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ကဉ္စိကံ-ပအုန်းရည်ကို၊ ပဝါဟေတွာ- မျှောပစ်၍၊ ဝါ-ငဲ့ပစ်၍၊ သေသံ- အကြွင်း ကို၊ ဘုဉ္စိတဗ္ဗံ-စားရာ၏၊ [ဆွမ်းထည်း၌ ပအုန်းရည်ပါနေ၍ မြူမှုန်တွေ ပေါလော ပေါ်နေအံ့ - ဟု ဆိုသည်၊ ပအုန်းရည်ကို ဥပလက္ခဏနည်း အားဖြင့် မှတ်၍ ဆိုသည်၊ နိ.ရည် , ဟင်းရည်တို့ကိုပါယူ။]

(ရဇံ - သည်။) အန္တော - ဆွမ်း၏အတွင်း၌၊ ပဝိဋ္ဌံ - ဝင်ပြီးသည်၊ သစေ ဟောတိ - အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ - အကပ်ခံရာ၏၊ အနုပသမ္ပန္နော- လူ သာမဏေသည်၊ အသတိ-မရှိလသော်၊ ဟတ္ထတော-လက်မှ၊ အမောစေန္တေန- မလွတ်ဘဲ၊ ယတ္ထ - အကြင်အရပ်၌၊ အနုပသမ္ပန္နော - သည်၊ အတ္ထိ၊ တတ္ထ - ထို လူသာမဏေရှိရာ အရပ်သို့၊ နေတွာ - သပိတ်ကို ဆောင်ယူ၍၊ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ- ရာ၏၊ [လက်က လွတ်လိုက်ပြီးမှ ထပ်၍ သပိတ်ကိုယူလျှင် ဥဂ္ဂဟိတက ဒုက္ကဋ် အာပတ်သင့်သောကြောင့် “ ဟတ္ထတော အမောစေန္တေန ” ဟု ဆိုသည်။] သုက္ခ ဘတ္တေ-ခြောက်သောထမင်း၌ [ဟင်းရည် စသည်တို့ဖြင့် မလူးအပ်သော ထမင်း သန့်သန့်ကို “ သုက္ခဘတ္တ ” ဟု ဆိုသည်။] ပတိတရဇံ-ကျသောမြူမှုန်ကို၊ အပ နေတွာ-ဖယ်ရှား၍၊ ဘုဉ္စိတံ ဝဇ္ဇတိ၊ (ရဇံ-သည်။) အတိသုခုမံ-အလွန် သိမ်မွေ့ သည်၊ သစေ ဟောတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဥပရိဘတ္တေန-အပေါ်ယံထမင်းနှင့်၊ သဒ္ဓိံ- တကွ၊ အပနေတဗ္ဗံ - ဖယ်ရှားရာ၏၊ ပဋိဂ္ဂဟေတွာဝါ - အကပ်ခံ၍သော်လည်း၊ ဘုဉ္စိတဗ္ဗံ-စားရာ၏။

* * * * *

၊ပေါဝဇ္ဇတိ” တိ ဝတ္ထံ၊ ယသ္မာ ပန တံ “ အညဿ ဒဿာမိ” တိ စိတ္တုပ္ပါဒမတ္တေန ပရ သန္တကံနာမ နဟောတိ၊ တဉ္စိတံ တဿ အဒတွာပိ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ဘုဉ္စိတံ ဝဇ္ဇတိ။— ဒီကာ။

ပဋိဂ္ဂဟေတွာဝါ ဘုဉ္စိတဗ္ဗံ။ ။ဤဝါကျကိုထောက်၍ ယခုအခါ ဆွမ်းစားတုန်း၌ မြူမှုန်ကျခဲ့သော် ဆွမ်းပွဲတပွဲလုံးကို ဖြစ်စေ , မြူမှုန်ကျကြောင်း ထင်ရှားသော ဆွမ်းခွက် ဟင်းခွက်ကိုဖြစ်စေ ထပ်၍ အကပ်ခံပြီးမှ ဆက်လက်စားသင့်သည်၊ ထိုသို့ အကပ်မခံဘဲ စားလျှင် အဒိန္နသိက္ခာပုဒ်အရ ပါစိတ်အာပတ်သင့်သည်။

ယာဂုံဝါ- ယာဂုကိုသော်၎င်း၊ သူပံဝါ- ဟင်းရည်ကိုသော်၎င်း၊ ပုရားတာ- ရဟန်း၏ရှေ့၌၊ (သပိတ်ဖြင့် ဆွမ်းစားနေသော ရဟန်း၏ ရှေ့၌၊) ထပေတွာ - ချထား၍၊ အာလုလေန္တာနံ - မွှေနေသော လူသာမဏေတို့၏၊ (အာလောလေန္တာနံ-ဟုလည်း ရှိ၏ အနက်တူ၊) ဘာဇနတော - အိုးခွက်မှ၊ ဖုသိတာနိ- ယာဂုပေါက်၊ ဟင်းရည်ပေါက်တို့သည်၊ ဥဂ္ဂတ္တာ-အထက်သို့တက်၍၊ ပတ္တေ-ရဟန်း၏ သပိတ်၌၊ (သစေ) ပတန္တိ - ကုန်အုံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပတ္တော - ကို၊ ပဋိဂ္ဂဟတဗ္ဗော - ထပ်၍ အကပ်ခံထိုက်၏၊ [ရဟန်း၏အနီးသို့ ဆောင်ယူ၍ မြေပေါ်၌ ချထားသည့်အတွက် ထို ယာဂုပေါက် ဟင်းရည်ပေါက်ကို ရှေးရှုဆောင်ခြင်း မရှိသောကြောင့် ထပ်၍ အကပ်ခံရသည်။] ဥဠုကေန-ယေခံချိုဖြင့်၊ အာဟရိတွာ-ဆောင်ယူ၍၊ ဒေန္တာနံ- ပေးကုန်သော လူသာမဏေတို့၏၊ ပဌမတရံ- မထည့်မီ ရှေးဥားစွာ၊ ဥဠုကံတော-ယေခံချိုမှ၊ ဝါ- ဇွန်းကြီးမှ၊ ထေဝါ- ဟင်းရည်ပေါက်တို့သည်၊ ပတ္တေ-၌၊ (သစေ)ပတန္တိ-အကယ်၍ ကျကုန်အုံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ သုပတိတာ-ကောင်းစွာကျကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ အဘိဟဋ္ဌတ္တာ-ရှေးရှုဆောင်ယူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒေါသော - ဤ ဒန္တပေါဏသိက္ခာပုဒ်အရ အပြစ်သည်၊ နတ္ထိ၊ စရုကေန - အိုးငယ်ဖြင့်၊ (“စရုကေနာတိ ခုဒ္ဒကဘာဇနေန ” ဝိကာ၊) ဘတ္တေ-ထမင်းကို၊ အာကိရိယမာနေ-လောင်းထည့်အပ်သော်၊ စရုကတော-မှ၊ မသိဝါ-မီးသွေးသည်သော်၎င်း၊ ဆာရိကာဝါ-ပြာသည်သော်၎င်း၊ သစေပိ ပတတိ- အကယ်၍မူလည်း ကျအုံ၊ (ဧဝံသတိပိ - သော်လည်း၊) အဘိဟဋ္ဌတ္တာ-ကြောင့်၊ ဒေါသော-သည်၊ နေဝအတ္ထိ - မရှိပင်တည်း၊ အနန္တရဿ - အခြားမဲ့ဖြစ်သော၊ ဘိက္ခုနော - အား၊ ဒိယျမာနံ - ပေးအပ်သော ခဲဘွယ်သည်၊ ပတ္တတော-မှ၊ ဥပ္ပတိတွာ-ခုန်တက်၍၊ ဣတရဿ- အခြားသောရဟန်း၏၊ ပတ္တေ-၌၊ (သစေ)ပတတိ-အုံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ သုပတိတံ-ကောင်းစွာကျသည်၊ (ဟောတိ၊) ဟိ-မှန်၊ တံ - ထို ခဲဘွယ်သည်၊ ပဋိဂ္ဂဟိတမေဝ - အကပ်ခံအင်ပြီး သည်သာ၊ ဟောတိ။ [သပိတ်ထည်းကျတုန်းက အကပ်ခံပြီးဖြစ်သည် - ဟူလို၊ “ သပိတ်မှ ခုန်တက် ” ဟု ဆိုပုံကိုထေခံ၍ “ ရှေးတုန်းက သပိတ်များသည် ယခုခေတ် သပိတ်များလောက် အစောက်နက်ဟန် မတူ ” ဟု ထင်သည်။]

x x x x x x x

ဒေါသော နတ္ထိ ။ ။ ရှေးရှုဆောင်ခြင်း ဟူသော အင်္ဂါနှင့်ပြည့်စုံသောကြောင့် ယေခံချို၊ သို့မဟုတ် ဇွန်းကြီးမှ ယာဂုပေါက် ဟင်းရည်ပေါက်သည် လောင်း၍ မထည့်မီ ကျသွားသော်လည်း ဤ သိက္ခာပုဒ် အရ အပြစ် မရှိ၊ ရှေးရှု ဆောင်တုန်းက ရှေးဥားစွာကျသော ဟင်းရည်ပေါက်တို့အတွက် အပြစ်မရှိသကဲ့သို့ လောင်းထည့်ပြီး၍ ယောက်ချိုကို ပြန်ယူသောအခါ ကျရစ်သော ဟင်းရည်ပေါက်တို့အတွက်လည်း အပြစ် မရှိသတတ်။ [ယထာ ပဌမတရံ ပတိတထေဝေ ဒေါသော နတ္ထိ၊ တထာ အာကိရိတွာ အပနေန္တာနံ ပတိတထေဝေပိ အဘိဟတတ္တာ နေဝတ္ထိ ဒေါသောတိ ဝဒန္တိ၊-ဝိကာ။]

ဇတ္တရိသာခါဒိ°-ဟင်းခါးပန်းတူခက် အစရှိသည်ကို၊ ဖာလေတွာ-ခွဲ၍၊ ဝါ-
 ခြမ်း၍၊ ကေဿ - တပါးသော၊ ဘိက္ခုနော - အား၊ ဒေန္တာနံ - ပေးကုန်စဉ်၊
 သာခတော-အခက်မှ၊ ဖုသိတာနိ-အပေါက်တို့သည်၊ (အမှုန်အဖတ်၏ အပေါက်
 တို့သည်။) အညဿ - အခြားရဟန်း၏၊ ပတ္တေ - ဤ၊ သစေ ပတန္တိ - ကုန်အံ့၊
 (ဧဝံသတိ)၊ ပတ္တော ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗော၊ ယဿ- အကြင် ရဟန်း၏၊ ပတ္တဿ-၏၊
 ဥပရိ- အထက်၌၊ ဖာလေန္တိ - ခွဲကုန်၏၊ (ခြမ်းကုန်၏။) တဿ- ထို ရဟန်း၏၊
 ပတ္တေ- ဤ၊ (ဖုသိတေသု - အပေါက်တို့သည်။) ပတိတေသု - ကျကုန်လသော်၊
 ဒါတုကာမတာယ- ပေးလိုသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ အဘိဟဒုတ္တာ, ဒေါသော, နတ္ထိ၊
 ပါယသဿ-နို့ ယနာဖြင့်၊ ပူရေတွာ-ပြည့်စေ၍၊ ပတ္တံ-ကို၊ သစေဒေန္တိ-ကုန်အံ့၊
 (ဧဝံသတိ)၊ ဥဏ္ဍတ္တာ - ပူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဟေဠော - အောက်၌၊ ဝါ-
 အောက်က၊ ဂဟေတံ-ယူခြင်းငှါ၊ (သစေ) န သက္ကောတိ- အကယ်၍ မစွမ်းနိုင်
 အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ မုခဝနိယာပိ - သပိတ်နခမ်း၌လည်း၊ ဂဟေတံ, ဝဇ္ဇတိ၊
 [“ပူသောနို့ ယနာဖြင့် ပြည့်နေသောသပိတ်ကို ကပ်သောအခါ သပိတ်အောက်
 မခံယူနိုင်လျှင် သပိတ်နခမ်းကိုင်၍လည်း အကပ်ခံနိုင်သည်” ဟူလို။] တထာပိ-ထို
 အခြင်းအရာအားဖြင့်လည်း၊ (သပိတ်နခမ်းကိုင်၍လည်း) (ဂဟေတံ - ငှါ။)
 သစေ န သက္ကောတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ အာဓာရကေန-သပိတ်ခြေဖြင့်၊ ဂဏ္ဍိတဗ္ဗော-
 ခံယူထိုက်၏၊ (သပိတ်ခြေက ကာယပဋိဗဒ္ဓဖြစ်သောကြောင့် ခံယူနိုင်သည်။)

အာသန သာလာယ - ရွာတွင်း ဆွမ်းစားစရပ်၌၊ ပတ္တံ - ကို၊ ဂဟေတွာ-
 ကိုင်၍၊ နိသိန္ဒော-ထိုင်နေသော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ နိဒ္ဒံ-အိပ်ငိုက်ခြင်းသို့၊ ဩက္ကန္တော-
 သက်ရောက်သည်၊ ဟောတိ - ဖြစ်အံ့၊ အာဟရိယမာနံ - ဆောင်ယူအပ်သည်ကို
 လည်း၊ နေဝဇာနာတိ-မသိအံ့၊ ဒိယုမာနံ-ပေးအပ်သည်ကိုလည်း၊ န ဇာနတိ-
 မသိအံ့၊ [နိဒ္ဒေါက္ကန္တကို ထင်ရှားပြသည်။] (ဧဝံသတိ - ဤသို့ မသိလသော်။)
 အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတံ- အကပ်မခံအပ်သည်၊ ဝါ- အကပ်မမြောက်သည်၊ ဟောတိ-၏၊
 ပန-ဆက်၊ အာဘောဂံ-အကပ်ခံမည်ဟု နှလုံးသွင်းမှုကို၊ ကတွာ-၍၊ (မငိုက်ခင်က
 နှလုံးသွင်း၍။) နိသိန္ဒော - ထိုင်နေသည်၊ သစေ ဟောတိ - အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊
 ဝဇ္ဇတိ-အပ်၏၊ (အကပ်မြောက်သည်-ဟူလို။) သေ-ထို ငိုက်နေသော ရဟန်း
 သည်၊ ဟတ္ထေန-ဖြင့်၊ အာဓာရကံ-သပိတ်ခြေကို၊ မုဉ္ဇိတွာ-လွှတ်၍၊ ပါဒေန-
 ဖြင့်၊ ပေလ္လေတွာ - နှိပ်ထား၍၊ (ရှေးနိဿယ၌ ညှပ်ထား၍ဟု ပေး၏။) သစေပိ
 နိဒ္ဒါယတိ- အကယ်၍မူလည်း ငိုက်နေစေဥားတော့၊ (ဧဝံသတိပိ- ဤသို့ ငိုက်နေ
 ပါသော်လည်း။) ဝဇ္ဇတိယေဝ - အပ်သည်သာ၊ (အကပ်မြောက်သည်သာ-
 ဟူလို။) ပန - ထိုသို့ပင် အပ်ပါသော်လည်း၊ ပါဒေန - ဖြင့်၊ အာဓာရကံ - ကို၊
 အက္ကမိတွာ - နင်း၍၊ ပဋိဂ္ဂဏ္ဍဿ - ခံယူသောရဟန်း၏၊ ဇာဂရန္တဿပိ -
 နိုးနေသောရဟန်း၏သော်မှလည်း၊ အနာဒရပဋိဂ္ဂဟဏံ-မရိုမသေခံယူခြင်းသည်။

ဟောတိ-၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ န ကတ္တဗ္ဗိ-မပြုထိုက်၊ ကေစိ-အချို့သော အဘယ
 ဂိရိဝါသီဆရာတို့သည်၊ (ဝဒန္တိ-၌စပ်၊) ဧဝံ-သို့၊ အာဓာရကေန-ဖြင့်၊ ပဋိဂ္ဂဟ
 ဏံ- အကပ်ခံခြင်းသည်၊ ကာယပဋိဗဒ္ဓ ပဋိဗဒ္ဓေန - ကိုယ်နှင့်စပ်သော ဝတ္ထုနှင့်
 စပ်သောဝတ္ထုဖြင့်၊ ပဋိဂ္ဂဟဏံနာမ-အကပ်ခံခြင်းမည်သည်၊ ဟောတိ၊ တသ္မာ၊
 န ဝန္တတိ - မအပ်၊ ဣတိ ဝဒန္တိ၊ [သပိတ်သည် ကာယပဋိဗဒ္ဓ၊ သပိတ်ခြေသည်
 ကာယပဋိဗဒ္ဓပဋိဗဒ္ဓ။] တံ-ထို စကားသည်၊ တေသံ-ထိုကေစိဆရာတို့၏၊ ဝစန
 မတ္တမေဝ-စကားမျှသာတည်း၊ အတ္ထတောပန-အနက်အဓိပ္ပါယ်အားဖြင့်ကား၊
 ဧတံသဗ္ဗမ္ဘိ-ဤအလုံးစုံသော သပိတ်, သပိတ်ခြေသည်လည်း၊ ကာယပဋိဗဒ္ဓမေဝ-
 ကိုယ်နှင့်စပ်သော ဝတ္ထုသည်သာ၊ ဟောတိ- ၏၊ စ- ဆက်၊ ကာယသံသဂ္ဂေပိ-
 ကာယသံသဂ္ဂသိက္ခာပုဒ်၌လည်း၊ သေနယော-ဤနည်းကို၊ ဒဿိတောဝ-ပြုအပ်
 ပြီးသည်သာ။ [“ ကာယပဋိဗဒ္ဓဖြင့် တို့ရာ၌ ထုလွှစဉ်း အာပတ်သင့်သကဲ့သို့
 ကာယပဋိဗဒ္ဓ ပဋိဗဒ္ဓဖြင့် တို့ရာ၌လည်း ထုလွှစဉ်းဟုပင် ဆိုခဲ့သည်” ဟုလို။]

ယမ္ဘိ-အကြင် ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်သည်လည်း၊ ဘိက္ခုဿ-အား၊ ဒိယုမာနံ-
 ပေးအပ်စဉ်၊ ပတတိ-လျောကျသွား၏၊ (ဒါယကာ၏လက်မှ လျောကျသွား၏၊)
 တံပိ-ထို ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်သည်လည်း၊ ဝါ- ကိုလည်း၊ သာမံ- ရဟန်းကိုယ်တိုင်၊
 ဂဟေတွာ-ကေဝံယူ၍၊ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ-သုံးဆောင်ခြင်းငှါ၊ ဝန္တတိ-အပ်၏၊ တကြ-
 ထိုသို့ကေဝံယူ၍ သုံးဆောင်ကောင်းရာ၌၊ ဣဒံ-ဤ ဆိုအပ်လတံကား၊ သုတ္တံ-ပါဠိ
 တော်တည်း၊ အနုဇာနာမိ၊ပေ၊ ဒါယကေဟိတိ-ဟူသည်တည်း။ [ဘိက္ခဝေ-တို့၊
 ယံ-အကြင် ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်သည်၊ ဒိယုမာနံ- ပေးအပ်စဉ်၊ ပတတိ- လျောကျ
 သွား၏၊ တံ-ထို ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်ကို၊ သာမံ- ရဟန်းကိုယ်တိုင်၊ ဂဟေတွာ-၍၊
 ပရိဘုဉ္ဇိတုံ- ငှါ၊ အနုဇာနာမိ- ၏၊ ဘိက္ခဝေ- တို့၊ တံ- ထို ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်ကို၊
 ဒါယကေဟိ - ဒါယကာတို့သည်၊ ပရိစ္စတ္တံ - စွန့်လွှတ်အပ်ပြီ။.... စူဠဝဂ္ဂ၊
 ခုဒ္ဒကက္ခန္ဓက ပါဠိတော်။]

စပန-ထပ်၍ ဆက်ဥျားအံ့၊ ဣဒံသုတ္တံ- ဤ ပါဠိတော်သည်၊ နေယျတ္ထံ-အခြား
 သော စကားဖြင့် သိထိုက်သော အနက်ရှိသော ပါဠိတော်တည်း။ [ဝစနန္တရေန
 ဂမိတဗ္ဗတ္ထံ နေယျတ္ထံ၊-ဒွါရကထာအဖွင့် မူလဋီကာ၊] တသ္မာ- ကြောင့်၊ ဧဝံ-သို့၊
 ဧတ္ထ-ဤ ပါဠိတော်၌၊ အဓိပ္ပါယော-ဘုရားရှင်၏ အလိုတော်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-
 ထိုက်၏၊ ယံ- အကြင် ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်သည်၊ ဒိယုမာနံ- ပေးအပ်စဉ်၊ ဒါယက
 သ-၏၊ ဟတ္ထတော-မှ၊ ပရိဂဠိတွာ-လျောကျ၍၊ သုဒ္ဓါယ - သန့်ရှင်း စင်ကြယ်

x x x x x x x x x

အနုဇာနာမိ |ပေ၊ ဒါယကေဟိ ။ ။ ဤသို့ ဒါယကာ၏လက်မှ လျောကျသွား
 သော ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်၌ ရဟန်းက ကာယ , ကာယပဋိဗဒ္ဓဖြင့် ခံယူခြင်း မရှိသေး၊
 ထိုသို့ပင် မရှိသေးပါသော်လည်း မြတ်စွာဘုရား၏ သီးခြား ခွင့်ပြုတော်မူချက် ဖြစ်သော
 ကြောင့် ကျရာအရပ်မှ ကိုယ်တိုင် ကောက်ယူ၍ သုံးစားနိုင်သည်။

သော၊ ဘူမိယာဝါ - မြေ၌သော်၎င်း၊ ပဒုမိနိ ပေ၊ ဒီသုဝါ - ပဒုမ္မာကြာရွက်၊ အဝတ်၊ သင်ဖြူး အစရှိသည်တို့၌သော်၎င်း၊ ပတတိ- လျောကျ၏၊ တံ-ထို ခဲဘွယ် ဘောဇဉ်သည်၊ ဝါ- ကို၊ သာမံ ဂဟေတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ၊ ဝန္တတိ - အပ်၏၊ ပန- ကား၊ ယံ-အကြင် ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်သည်၊ သရဇာယ- မြူမှုန်နှင့်တကွ ဖြစ်သော၊ ဘူမိယာ-၌၊ ပတတိ၊ တံ-ထို ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်ကို၊ ရဇံ-မြူမှုန်ကို၊ ဝါ-ဖိုကို၊ ပုဇ္ဈိ တွာဝါ-သုတ်၍သော်၎င်း၊ ဓောဝိတွာဝါ- ဆေး၍သော်၎င်း၊ ပဋိဂ္ဂဟေတွာဝါ- အကပ်ခံ၍သော်၎င်း၊ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ - ထိုက်၏၊ ပန- ဆက်၊ ဝန္တန္တံ-လိမ့်လျက်၊ အညဿ-သော၊ ဘိက္ခုနော-၏၊ သန္တကံ- အနီးသို့၊ သစေ ဝန္တတိ - အကယ်၍ သွားအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ တေန - ထို အခြားသောရဟန်းသည်၊ ဝါ- ကို၊ အာဟရာ ပေတုမ္ပိ- မိမိအထံသို့ ဆောင်ယူစေခြင်းငှါလည်း၊ ဝန္တတိ- အပ်၏၊ [မူလပေးရာ ပုဂ္ဂိုလ်က ထိုရဟန်းကို “ယုခဲစမ်းပါ” ဟု စေခိုင်းခြင်းငှါ အပ်သည်- ဟူလို၊] တံ ဘိက္ခု-ထိုရဟန်းကို၊ သစေ ဝဒတိ - အကယ်၍ ပြောအံ့၊ (မူလ အကပ်ခံသော ရဟန်းက ပြောအံ့) (ကိံ)၊ တံယေဝ - အရှင်ဘုရားသည်သာ၊ ခါဒ - ခဲစားပါ တော့၊ ဣတိ (သစေ ဝဒတိ-အံ့၊ ဧဝံသတိ)၊ တဿာပိ-ထိုရဟန်းအားလည်း၊ ခါဒိတုံ၊ ဝန္တတိ- အပ်၏၊ ပန - ဆက်၊ အနာဏတ္ထေန - မူလရဟန်းက မစေခိုင်း အပ်ဘဲ၊ တေန-ထို အခြားရဟန်းသည်၊ န ဂဟေတဗ္ဗံ-မကောက်ယူထိုက်၊ အနာ ဏတ္ထေန-မစေခိုင်းအပ်သည်၊ (သမာနေန) ပိ- ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဣတရဿ- အခြားရဟန်းအား၊ (မူလ အကပ်ခံသော ရဟန်းအား၊) ဒဿာမိ - ပေးအံ့၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ ဂဟေတုံ၊ ဝန္တတိ-အပ်၏၊ ဣတိ ကုရုန္တိယံ ဝုတ္တံ။

ပန - ပရိဟာရပက္ခမှ တပါး စောဒကပက္ခကို ဆိုဥားအံ့၊ ကဿာ - ကြောင့်၊ ဧတံ-ဤ ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဣတရဿ-မူလ အကပ်ခံသောရဟန်းမှ တပါးသော၊ ဘိက္ခုနော-အား၊ ဂဟေတုံ-ငှါ၊ န ဝန္တတိ-မအပ်သနည်း၊ ဣတိ- ဤကား အမေးတည်း၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ အနနညာတတ္တာ-ခွင့်ပြုတော်မမူအပ် သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဣတရဿ ဘိက္ခုနော ဂဟေတုံ န ဝန္တတိ၊) ဣတိ - ဤကား အဖြေတည်း၊ ဟိ - ချဲ့၊ သာမံ ပေ၊ ပရိဘုဉ္ဇိတုံတိ - ဟူ၍၊ ဝဒန္တေန- မိန့်တော်မူသော၊ (သာမံပုဒ်ကိုထည့်၍ မိန့်တော်မူသော)၊ ဘဂဝတာ - သည်၊ ယဿ - အကြင်ရဟန်းအား၊ (ဧဝံကို နောက် တဿနှင့် တွဲ၍ပေး၊) တံ - ထို ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်သည်၊ ဒီယုမာနံ-ပေးအပ်စဉ်၊ ပတတိ-လျောကျ၏၊ တဿဝေ- ထိုရဟန်းအားသာ၊ ဝါ-၏သာ၊ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတကံ-အကပ်မခံအပ်သည်၊ (သမာ နံ) ပိ-လည်း၊ တံ-ထို ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်ကို၊ ဂဟေတွာ-ကိုယ်တိုင် ကောက်ယူ၍၊ ပရိဘောဂေါ-သုံးဆောင်ခြင်းကို၊ အနညာတော-ခွင့်ပြုတော်မူအပ်ပြီ၊ ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ - ဤ ပါဠိတော်စကားရပ်တို့တွင်၊ ပရိစ္စတ္တံ၊ ပေ၊ ဝစနေန - ဟူသော စကား တော်ဖြင့်၊ ပရသန္တကာဘာဝေါ - သူတပါးဥစ္စာ မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဒီပိ

တော-ပြတော်မူအပ်ပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ အညဿ - အခြားရဟန်းအား၊ ဝါ-၏၊ သာမံ ဂဟေတွာ ပရိဘုဂ္ဂိတုံ န ဝဋ္ဋတိ၊ ပန-အန္ဓယကား၊ တဿ-ထိုရဟန်း၏၊ အာဏတ္တိယာ - စေခိုင်းခြင်းကြောင့်၊ (ဂဟေတွာ ပရိဘုဂ္ဂိတုံ) ဝဋ္ဋတိ၊ [မူလ အကပ်ခံသောရဟန်းက “ယူခဲစမ်းပါ” ဟု ခိုင်းလျှင်လည်း အပ်သည်။ “အရှင် ဘုရားသာ စားပါတော့” ဟု ပြောလျှင်လည်း ကောက်ယူစားခြင်းငှါ အပ်သည်- ဟူလို၊] ဣတိအယံ-ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဣတ္ထ-ဤ ပါဠိတော်၌၊ အဓိပ္ပာယ်- ဘုရားရှင်၏ အလိုတော်သည်၊ (ဟောတိ) ကိရ-ဖြစ်သတတ်။

စ-ဆက်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ တံ-ထိုခဲဘွယ်ဘောဇဉ်ကို၊ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတကတ္တာ- အကပ် မခံအပ်သေးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အနုညာတံ-တမင်လာ ခွင့်ပြုတော် မူအပ်ပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ယထာဋ္ဌိတံယေဝ-အကြင်အကြင် တည်မြဲတိုင်းသော ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်ကိုပင်၊ အနာမသိတွာ - မသုံးသပ်မှု၍၊ (လက်စသည်ဖြင့် မထိ စေမှု၍၊) ကေနစိ-တစုံတခုဖြင့်၊ ပိဒဟိတွာ- ပိတ်ဖုံး၍၊ ထပိတံ-ထားအပ်သည်၊ (သမာနံ- ဖြစ်လသော်၊) ဒုတိယဒိဝသေပိ - ၌လည်း၊ ပရိဘုဂ္ဂိတုံ, ဝဋ္ဋတိ- အပ်၏၊ သန္နိမိပစ္စယာ- ကြောင့်၊ အနာပတ္တိ-(ဟောတိ)၊ ပန-ထိုသို့ပင် ဒုတိယ နေ၌ သုံးဆောင်ကောင်းပါသော်လည်း၊ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ- အကပ်ခံပြီး၍၊ ဝါ-မှ၊ ပရိဘုဂ္ဂိတဗ္ဗံ-သုံးဆောင်ထိုက်၏၊ ဟိ-မှန်၊ တံဒိဝသံယေဝ-(အကပ်ခံစဉ် လျော ကျရာ) ထိုပဌမနေ၌သာ၊ တဿ-ထိုရဟန်းအား၊ သာမံ-ကိုယ်တိုင်၊ ဂဟေတွာ- ယူ၍၊ ပရိဘောဂေါ- သုံးဆောင်ခြင်းကို၊ အနုညာတော - ခွင့်ပြုတော်မူအပ်ပြီ၊ တတော-ထို အကပ်ခံရာနေ့မှ၊ ပရိ-နောက်၌၊ (ပရိဘောဂေါ) န (အနုညာ တော)-ခွင့်ပြုတော် မမူအပ်၊ ဣတိ အယမ္ဗိ - ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်သည် လည်း၊ ဣတ္ထ - ဤ ပါဠိတော်၌၊ အဓိပ္ပာယ်- ဘုရားရှင်၏ အလိုတော်သည်၊ (ဟောတိ) ကိရ-ဖြစ်သတတ်။

[အကပ်မခံဘဲ သုံးဆောင်ကောင်းသော ခဲဘွယ်ဘောဇဉ် အထူးကို ပြုပြီးရာ ယခုအခါ၌ အာပတ်၏အင်္ဂါ ဟု ပြောဆိုခြင်းငှါ မထိုက်သော ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်ကို

x x x x x x x

ယသ္မာ ပေ၊ ပရိဘုဂ္ဂိတဗ္ဗံ ။ ။ မူလအကပ်ခံသော ပုဂ္ဂိုလ်မှာ အကပ်မခံဘဲပင် သုံးဆောင်ဘို့ရန် ခွင့်ပြုတော်မူသောကြောင့် (အကပ်မခံရသေးဟု အဓိပ္ပာယ်ရှိရကား)၊ ကျရာအရပ်၌ တည်မြဲတိုင်းသော ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်ကို လက်ဖြင့် မသုံးသပ်ဘဲ တစုံတခု ဖြင့် ပိတ်ဖုံး၍ ထားလျှင် ဒုတိယနေ၌လည်း သုံးဆောင်ကောင်း၏၊ ပဌမနေ့က အကပ် မခံခဲ့သောကြောင့် သန္နိမိပိတ်အာပတ်လည်း မသင့်၊ သို့သော် ဒုတိယနေ့ကား ပဌမ နေ့ကကဲ့သို့ ကိုယ်တိုင် ကော်ယူ၍ မစားနိုင်၊ အကပ်ခံ၍သာ စားနိုင်သည်။ [လက်ဖြင့် သုံးသပ်မိလျှင်ကား နောက်တနေ့စားလျှင် ဥဂ္ဂဟိတကပစ္စည်းကို အကပ်ခံ၍ စားခြင်း နှင့် တူသောကြောင့် “အနာမသိတွာ” ဟု ဆိုသည်၊ တစုံတယောက်က ယူမသွား အောင် “ကေနစိ ပိဒဟိတွာ” ဟု ဆိုသည်။]

ပြလိုသောကြောင့် “ဣဒါနိ” စသည်ကိုမိန့်၊] ဣဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ အဗ္ဗောဟာရိက
 နယော- အဗ္ဗောဟာရိကနည်းကို၊ ဝုစ္စတေ - ဆိုအပ်၏၊ ဟိ - ချဲ့၊ ဘုဇ္ဇန္တာနံ-
 စားနေကုန်စဉ်၊ ဝါ-စားနေသော ရဟန်းတို့၏၊ ဒန္တာ-သွားတို့သည်၊ ဝိယန္တိ-
 ကုန်ကုန်၏၊ နခါ-လက်သည်းတို့သည်၊ ဝိယန္တိ၊ ပတ္တဿ-၏၊ ဝဏ္ဏော-သည်၊
 ဝိယတိ-ကုန်၏၊ သဗ္ဗံ- အလုံးစုံကုန်သွားသော ရုပ်ကလာပ်သည်၊ အဗ္ဗောဟာရိ
 ကံ - အဗ္ဗောဟာရိကတည်း၊ သတ္တကေန - အကပ်ခံအပ်ပြီးသော ဒါးငယ်ဖြင့်၊
 [သတ္တကေနာတိ ပဋိဂ္ဂဟိတသတ္တကေန။] ဥစ္ဆုအာဒိသု-ကြံ အစရှိသည်တို့ကို၊
 ဖာလိတေသု-ခွဲအပ်ကုန်လသော်၊ ယံမလံ- အကြင် အညစ်အကြေးသည်၊ ပညာ
 ယတိ- ထင်ရှား၏၊ တေမ္ဗိ - ဤအညစ် အကြေးသည်လည်း၊ နဝသမုဋ္ဌိတံနာမ-
 နဝသမုဋ္ဌိတမည်၏၊ ဝါ - အသစ်ဖြစ်ပေါ်လာသော အညစ်အကြေး မည်၏၊
 ပဋိဂ္ဂဟေတွာ-အကပ်ခံပြီး၍၊ ဝါ-မှ၊ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ-သုံးဆောင်ရာ၏၊ သတ္တကံ-
 ဒါးငယ်ကို၊ ဓောဝိတွာ-စင်ကြယ်အောင် ဆေးပြီး၍၊ (ဥစ္ဆုအာဒိသု- တို့ကို၊)
 ဖာလိတေသု- ခွဲအပ်ကုန်လသော်၊ မလံ နပညာယတိ၊ လောဟဂန္ဓမတ္တံ- သံ၏
 အနံ့မျှသည်၊ ဟောတိ - ဖြစ်၏၊ တံ - ထိုသံ၏ အနံ့မျှသည်၊ အဗ္ဗောဟာရိကံ-

x x x x x x x

ဘုဇ္ဇန္တာနံ၊ ဗေ၊ ဟာရိကံ။ ။ သွား၊ လက်သည်းနှင့် သပိတ်၏ အဆင်းတို့သည်
 အဋ္ဌကလာပ် ရုပ်ကလေးအပေါင်းချည်းသာတည်း၊ ထို့ကြောင့် စားသောအခါ သွား၌
 ရှိသော ရုပ်ကလာပ်အနည်းငယ် ကုန်ခန်း၏၊ လက်ဖြင့် ဆွမ်းလုပ်ကို ယူရသောအခါ
 ကုန်သွား၏၊ သပိတ်၏ အဆင်းတွင် ပါဝင်သော ရုပ်ကလာပ်ကလေးများလည်း ကုန်
 ခန်းသွား၏၊ “ထိုသို့ ကုန်ခန်းသွားသော ရုပ်ကလာပ်ကလေးတွေသည် အကပ်မခံရာဘဲ
 ဝမ်းထည်းသို့ ရေခံသွားလျှင် ဤသိက္ခာပုဒ်အရ အပြစ်ရှိလေသလော” ဟု ယုံမှားတွယ်
 ရှိသောကြောင့် “အဗ္ဗောဟာရိကံ - အာပတ်၏ အင်္ဂါဟု ပြောဆိုခြင်းငှါ မထိုက်ပါ၊
 မပြောပလောက်ပါ” ဟု မိန့်သည်။

မှတ်ချက်။ ။ ထိုသို့ သွား လက်သည်းတို့၌ ရုပ်ကလာပ်ကလေးတွေ တဖြေးဖြေး
 ကုန်သွားသော်လည်း အသစ်အသစ်ဖြစ်သော ရုပ်ကလာပ်ကလေးများလည်း ရှိသေး
 သောကြောင့် သွားလည်း မတို၊ လက်သည်းလည်း မတိုဘဲ ရှိရသည်။

နဝသမုဋ္ဌိတံ။ ။ နဝ-အသစ် + သမုဋ္ဌိတံ- ဖြစ်လာသော + မလံ- အညစ်အကြေး
 တည်း၊ နဝသမုဋ္ဌိတံ - ကြေး၊ ကြံကို၎င်း ၊ ဒါးကို၎င်း အကပ်ခံပြီး၍ ဒါးဖြင့် ခွဲခြမ်း
 လိုက်သောအခါ ကြံပေါ်၌ အညိုရောင်ကလေး ပေါ်လာတတ်၏၊ ထို အညိုရောင်သည်
 မူလက ကြံ၌လည်း မရှိ၊ ဒါး၌လည်း မရှိ၊ ကြံနှင့် ဒါးကို အကပ်ခံစဉ်ကလည်း လုံးဝမပါ၊
 ကြံနှင့် ဒါး ပေါင်းမိမှ အသစ်ပေါ်လာသော အညစ်အကြေး အညိုရောင်သာ ဖြစ်၏၊
 ထိုအညိုရောင်သည် မျက်စိဖြင့် မြင်ရလေခံအောင် ထင်ရှားသောကြောင့် “ပဋိဂ္ဂဟေတွာ
 ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ-ကြံကို နှောက်ထပ်အကပ်ခံပြီးမှ သုံးဆောင်ကောင်းသည်” ဟု ဆိုသည်၊
 သစ်သီးကို ဒါးဖြင့် လှီးရာ၌လည်း ထိုကဲ့သို့ နဝသမုဋ္ဌိတံ အညစ်အကြေး ကလေးများ
 ဖြစ်ပေါ်လာတတ်၏၊ သတိပြုပါ။

တည်း၊ ယမ္ဗိ သတ္တကံ-အကြင် ဒါးငယ်ကိုလည်း၊ ဝဟေတွာ- ယူ၍၊ (အကပ် မခံဘဲယူ၍၊) ပရိဟရန္တိ- သွားလေရာရာ ဆောင်ယူကြကုန်၏၊ တေန-ထိုဒါးငယ် ဖြင့်၊ ဖါလိတေပိ- ခွဲအပ်သောခဲဘွယ်၌လည်း၊ ဒေဝဝနယော-တည်း၊ (အဗ္ဗော ဟာရိကတည်း ဟူလို၊) ဟိ- မှန်၊ (တနည်း) ဟိ(ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ တံ - ထို ဒါးငယ်ကို၊ ပရိဘောဂတ္တာယ - သုံးဆောင် စားသောက်ခြင်း အကျိုးငှါ၊ နပရိ ဟရန္တိ- သွားလေရာရာ ဆောင်ယူကြသည် မဟုတ်၊ ဣတိ - ကြောင့်၊ (ဒေဝဝ နယော-တည်း)။

မူလဘောသဇ္ဇာဒီနိ-အမြစ်ဆေး အစရှိသည်တို့ကို၊ ပိသန္တာနံဝါ-ကြိတ်ကုန် စဉ်သော်၎င်း၊ ကောဇ္ဇန္တာနံဝါ- ထောင်းကုန်စဉ်သော်၎င်း၊ နိသဒါပေ၊ ဒီနိ- ကျောက်ပြင်၊ ကျောံတုံး၊ ဆုံ၊ ကျည်ပွေ့ အစရှိသည်တို့သည်၊ ခိယန္တိ- ကုန်ကုန်၏၊ ပရိဟရဏကဝါသိံ - သွားလေရာရာ ဆောင်ယူအပ်သော ဒါးကို၊ တာပေတွာ- ပူစေ၍၊ ဘောသဇ္ဇတ္တာယ-ဆေးအကျိုးငှါ၊ တက္ကောဝါ-ရက်တက်ရည်၌သော်၎င်း၊ ဒီရေဝါ-နို့ရည်၌သော်၎င်း၊ ပက္ခိပန္တိ-ထည့်ကြကုန်၏၊ (ရက်တက်ရည် နို့ရည်တို့ ပူသွားအောင် ထည့်ကြကုန်၏၊) တတ္ထ-ထို ရက်တက်ရည်၊ သို့မဟုတ် နို့ရည်၌၊ နိလိကာ-အညှိရောင်သည်၊ ပညာယတိ-ထင်ရှားအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ သတ္ထကေ- ဒါးငယ်၌၊ ဝုတ္တသဒိသောဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော အဆုံးအဖြတ်နှင့် တူသည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ ဝိနိစ္ဆယော- သည်၊ (ဟောတိ)၊ ပန- ဆက်၊ အာမကတတ္တာဒီသု- အစိမ်းဖြစ်သော ရက်တက်ရည်အစရှိသည်တို့၌၊ သယံ-ရဟန်းကိုယ်တိုင်၊ နပက္ခိပိ တဗ္ဗာ- မထည့်ထိုက်၊ စေပက္ခိပတိ - အကယ်၍ ထည့်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ သာမံ ပါကတော-သာမံပါက ဒုက္ကဋ်အာပတ်မှ၊ န မုစ္စတိ-မလွတ်။

ဒေဝေ-မိုဃ်းသည်၊ ဝဿန္တေ-ရွာလသော်၊ ပိဏ္ဍာယ-ငှါ၊ စရန္တဿ-လှည့် လည်သောရဟန်း၏၊ သရိရတောဝါ-ကိုယ်မှသော်၎င်း၊ စိဝရတောဝါ-သင်္ကန်းမှ

x x x x x x x x x

နဟိ၊ပေ၊ပရိဟရန္တိ။ ။သွားလေရာရာ ဆောင်ယူအပ်သောဒါးဖြင့် ခွဲရာ၌ နဝ သမုဋ္ဌိတဖြစ်ပေါ်လာလျှင် အကပ်ခံထားသော ဒါးမဟုတ်သောကြောင့် ဥဂ္ဂဟိတက- အကပ်မခံဘဲ ကိုယ်တိုင်ကိုင်ယူရာ မရောက်ပါလော၊ ရှေးရှေးနေ့က ယူဆောင်ခဲ့သော ဒါးဖြစ်သည့်အတွက် သန္ဓိမိလည်း မဖြစ်ပါလော - ဟု စောဒနာဘွယ်ရှိသောကြောင့် “ နဟိ ” စသည်ကို မိန့်၊ ဆောင်ယူစဉ်က ထိုဒါးကို စားဘို့ ဆောင်ယူသည်မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် ဥဂ္ဂဟိတက မဖြစ်၊ သန္ဓိမိလည်း မဖြစ်ပါ-ဟူလို။

မှတ်ချက်။ ။အကယ်၍ တစုံတခုသော ဝတ္ထုကို စားဘို့အနေအားဖြင့် ဆောင်ယူ သွားလျှင်ကား (ဥပမာ ဆားကို ဆွမ်းစသည်နှင့်ရော၍ စားဘို့ရန် ဆောင်ယူသွားလျှင် ကား) နဂိုရိက အကပ်ခံယူခဲ့သော် သန္ဓိမိပါစိတ်ကား သင့်နိုင်သေး၏၊ အကပ်မခံခဲ့လျှင် ဥဂ္ဂဟိတ ဒုက္ကဋ်လည်း သင့်၏၊ ဆီစသည်ကို စားဘို့မဟုတ်ဘဲ၊ သပိတ်သုတ်ဘို့ ခြေနယ် ဆီလုပ်ဘို့ရန် သွားလေရာရာ ဆောင်ယူခြင်း၌ကား အကပ်မခံဘဲ ဆောင်ယူတုန်းက အာပတ်မသင့်၊ ဆောင်ယူပြီးနောက် စားလိုစိတ်ဖြစ်မှုကား အကပ်ခံပြီးမှ စားရသည်။

သော်၎င်း၊ ကိလိဋ္ဌဥဒကံ-ညစ်နွမ်းသောရေသည်။ ပတ္တေ-၌၊ (သစေ) ပတတိ-
 အံ၊ (ဝေံသတိ)၊ တံ-ထိုသတ်ကို၊ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ-ရာ၏၊ [ရှေးက သပိတ်ဖုံးမပါ
 သောကြောင့် ဤစကားကိုဆိုသည်။] ရုက္ခမူလာဒီသု - သစ်ပင်၏အနီး အောက်
 အစရှိသော အရပ်တို့၌၊ ဘုဉ္ဇန္တဿ- ဆွမ်းစားစဉ်၊ ပတိတေပိ-ရေပေါက်ကျရာ
 ၌လည်း၊ ဒေသဝနယော-တည်း၊ [ထပ်၍ အကပ်ခံရမည်-ဟူလို၊ သစ်ပင်အောက်
 ဆွမ်းစားစဉ် ကျသော မိုဖမ်းရေသည် သစ်ရွက် သစ်ခက် များကို ထိခိုက် ပြီးမှ
 ကျသဖြင့် အမှုန်ပါလာသောကြောင့် ထပ်၍အကပ်ခံရသည်။] ပန-ဆက်၊ ဒေဝေ-
 မိုဖမ်းသည်၊ သတ္တာဟံ- ဂု ရက်ပတ်လုံး၊ ဝဿန္တေ-ရွာလသော်၊ သုဒ္ဓိ-သန့်ရှင်း
 စင်ကြယ်သော၊ ဥဒကံ-သည်၊ သစေဟောတိ-အံ၊ (ဝေံသတိဝါ-ဤသို့ ဖြစ်သော်
 ၎င်း၊) အဗ္ဗောကာသတော-လွင်တီးခေါင်မှ၊ သစေ ပတတိ- အကယ်၍ကျအံ၊
 (ဝေံသတိ)ဝါ-ဤသို့ ကျသော်၎င်း၊ ဝန္တတိ-အပ်၏၊ [ဂု ရက် မိုဖမ်းစွေနေသဖြင့်
 သစ်ရွက် သစ်ခက်များ သန့်ရှင်းနေရကား ထို သစ်ရွက် သစ်ခက်များကို ထိခိုက်
 ပြီးမှ ကျလာသောမိုဖမ်းရေသည် အမှုန်မပါသောကြောင့် အကပ်မခံဘဲ စားမြဲ
 ဆွမ်းကို စားကောင်း၏-ဟူလို။] သာမဏေရဿ-အား၊ ဩဒနံ-ဆွမ်းကို၊ ဒေန္တ
 န-ပေးသောရဟန်းသည်၊ တဿ-ထိုသာမဏေ၏၊ ပတ္တဂတံ-သပိတ်၌တည်ရှိ
 သော ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်ကို၊ အတ္ထုပန္တေနေဝ - မတို့မထိဘဲ သာလျှင်၊ ဒါတဗ္ဗော-
 ပေးထိုက်၏၊ အဿ - ထို သာမဏေ၏၊ ပတ္တောဝါ- သပိတ်ကို သော်လည်း၊
 ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗော-အကပ်ခံထိုက်၏၊ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတေ-အကပ်မခံအပ်သော သပိတ်
 ၌၊ (သပိတ်ထည်းက)၊ ဩဒနံ- ကို၊ ဆုပိတွာ-ထိမိပြီး၍၊ ဝါ-ပြီးမှ၊ ပုန, အတ္တ
 နော-မိမိ၏၊ ပတ္တေ-၌၊ ဩဒနံ- ကို၊ ဂဏန္တဿ - ယူသောရဟန်း၏၊ ဥဂ္ဂဟိတ
 ကော - ဥဂ္ဂဟိတကသည်၊ (အကပ်မခံအပ်ဘဲ ကိုယ်တိုင် ကောက်ယူအပ်သော
 ဆွမ်းသည်။) ဟောတိ။

* * * * *

သာမဏေရဿ | ပေ၊ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗော။ ။ သာမဏေအား ဆွမ်းပေးလိုလျှင်
 သာမဏေ၏ သပိတ်ထည်း၌ ရှိပြီးသောဆွမ်း၊ နောက်ထပ် ထည့်၍ ရောက်ပြီးသော
 ဆွမ်းကို ပေးသောလက်ဖြင့် မထိစေဘဲ မြှောက်၍ ပေးရသည်။ သို့မဟုတ် သာမဏေ၏
 သပိတ်ကိုသော်လည်း အကပ်ခံပြီးမှ ပေးရသည်။

အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတကေ | ပေ၊ ဥဂ္ဂဟိတကော။ ။ လက်ကိုမြှောင်၍မပေးဘဲ သာမဏေ၏
 သပိတ်ထည်း၌ လက်ရောက်သွား၍ သာမဏေ၏ဆွမ်းနှင့် ထိမိသော် ထို ဆွမ်းအမှုန်
 သည် လက်၌ ကပ်၍ပါလာရကား ထို ဆွမ်းအမှုန်သည် ဥဂ္ဂဟိတကဖြစ်၏။ ထို ဥဂ္ဂဟိ
 တက ဖြစ်ပြီးသောဆွမ်းနှင့် မိမိ၏ သပိတ်ထည်းက ဆွမ်းသည် ရောမိလျှင် မိမိသပိတ်
 ထည်းက ဆွမ်းလည်း ဥဂ္ဂဟိတကဆွမ်းနှင့် သဘောတူဖြစ်ပြန်၏။ ထိုသို့ မဖြစ်အောင်
 သာမဏေ၏သပိတ်ထည်းက ဆွမ်းကို မထိစေဘဲ လက်ကိုမြှောက်၍ပေးပါ။ သို့မဟုတ်
 သာမဏေ၏သပိတ်ကို အကပ်ခံပါဟု ဆိုသည်။ ကျောင်းသားစသူတို့၏ ဇလုံထည်းဝယ်
 ဆွမ်းကို ထည့်ပေးလိုရာ၌လည်း ဤ အစီအစဉ်အတိုင်း ကျင့်ရသည်။

ပန-ဆက်၊ ဒါတုကာမော-ပေးလိုသည်။ ဟုတွာ-၍၊ သာမဏေရ-သာမဏေ၊ ပတ္တိ-သပိတ်ကို၊ အာဟရ-ဆောင်ယူခဲ့လော၊ ဩဒနံ- ဆွမ်းကို၊ ဂဏှ-ယူလော၊ ဣတိ၊ သစေဝဒတိ- အကယ်၍ ပြောအံ့၊ ဣတရောစ- အခြားသော သာမဏေ သည်လည်း၊ မယံ-တပည့်တော်အား၊ အလံ - တော်ပါပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြော၍၊ (သစေ) ပဋိက္ခိပတိ-အကယ်၍ ပယ်မြစ်အံ့၊ ပုန, တေ-ဤ ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်ကို၊ တဝေဝ-သင့်အားသာ၊ မယာ-သည်၊ ပရိစ္စတ္တံ-စွန့်လွှတ်အပ်ပြီ၊ ဣတိစ-ဤသို့ လည်း၊ ဝုတ္တေပိ-ပြောဆိုအပ်ပါသော်လည်း၊ မယံ-တပည့်တော်အား၊ ဧတေန- ဤခဲဘွယ်ဘောဇဉ်ဖြင့်၊ န အတ္ထော-အလိုခရှိပါ၊ ဣတိ,(သစေ)ဝဒတိ-အကယ်၍ လျှောက်အံ့၊(ဝေံသတိ)၊ သတက္ခတ္တုမ္ဘိ-အကြိမ်တရာလည်း၊ ပရိစ္စတေ-စွန့်ပစေ၊ ယာဝ-လောက်၊ အတ္တနော-၏၊ ဟတ္ထဂတံ-လက်၌တည်ရှိသေးသည်၊(ဟောတိ၊ တာဝ-ထို မိမိလက်၌ တည်ရှိနေသေးသမျှ၊) ပဋိဂ္ဂဟိတမေဝ- အကပ်ခံအပ်မြဲ ခံအပ်သည်သာ၊ ဟောတိ၊ [နှုတ်ဖြင့်သာ ပေးရုံပေးနေလျှင် မိမိလက်က မလွတ် သေးသမျှ သာမဏေက “ယူပါမည်” ဟု ဆိုစေကာမူ အကပ်မပျက်သေးပါ။] ပန-ဆက်၊ အဓာရကေ-သပိတ်ခြေ၌၊ ဌိတံ- တည်သော သပိတ်ကို၊ (လက်ဖြင့် မထိဘဲ သပိတ်ခြေ၌တည်သော သပိတ်ကို)၊ နိရပေက္ခော - ဝဲကွက်ခြင်း မရှိသည်၊ (ဟုတွာ-၍)၊ ဂဏှ-ယူလော၊ ဣတိ,သစေ ဝဒတိ-အံ့၊ (ဝေံ သတိ)၊ ပုန-တဖန်၊ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ- အကပ်ခံရာ၏၊ [ဤသို့ပြောလျှင် အကပ်ပျက်သောကြောင့် စားလို လျှင် နောက်ထပ် အကပ်ခံပါ- ဟုလို၊ ယခုခေတ်၌ ဆွမ်းပွဲကြီးကို “ယူတော့” ဟု ပေးလိုက်တတ်၏၊ ထိုအခါ “ဘုန်းပေးပါဥျား ဘုရား” ဟု လျှောက်သောကြောင့် နောက်ထပ်စားလိုလျှင် ထပ်၍ အကပ်ခံပါ။]

သာပေက္ခော - ဝဲကွက်ခြင်းရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ အာဓာရကေ - ၌၊ ပတ္တိ, ထပေတွာ- ထား၍၊ ဧတ္ထော- ဤ သပိတ်ထည်းမှ၊ ပုပံ- မုံကို၊ ဂဏှ- ယူလော၊ ဣတိဝါ-ဤသို့သော်၎င်း၊ ဘတ္တံ-ကို၊ ဂဏှ၊ ဣတိဝါ-သော်၎င်း၊ သာမဏေရံ- ကို၊ သစေ ဝဒတိ - အံ့၊ (ဝေံသတိ)၊ သာမဏေရော - သည်၊ ဟတ္ထံ- လက်ကို၊ ဓောပိတွာ-ဆေး၍၊ (မြှူမှုန်မပါအောင် ဆေးပြီး၍)၊ သတက္ခတ္တု-အကြိမ်တရာ၊ ဂဟေတွာ - ယူ၍၊ အတ္တနော - ၏၊ ပတ္ထဂတံ - သပိတ်၌တည်သော ခဲဘွယ် ဘောဇဉ်ကို၊ အဖုသန္တောဝ- မတို့မထိဘဲသာလျှင်၊ အတ္တနော- ၏၊ ပတ္ထေ- ၌၊ သစေပိ ပက္ခိပတိ-အကယ်၍မူလည်း ထည့်နေအံ့၊(ဝေံသတိပိ)၊ ပုန, ပဋိဂ္ဂဟဏ

x x x x x x x

သစေပိ၊ ဗေ၊ နတ္ထိ။ ။ သာမဏေသည် မုံကိုယူစဉ်က မြှူမှုန်မပါဘဲ စင်ကြယ်သော လက်ဖြင့် ယူသောကြောင့် ရဟန်း၏ သပိတ်၌ မြှူမှုန်မကျရစ်၊ မိမိ၏ သပိတ်ထည်း၌ ဒုတိယအကြိမ် ထည့်ပြန် သော်လည်း သပိတ်ထည်းက မုံနှင့် မိမိလက် မထိမိအောင် လက်ကိုမြှောက်၍ထည့်၏၊ ထို့ကြောင့် အကပ်မပျက်၊ ထိုသို့ အကပ်မပျက်သောကြောင့် “ထပ်၍ အကပ်ခံဘွယ် ကိစ္စမရှိ” ဟု ဆိုသည်။

ကိစ္စံ-အကပ်ခံဘွယ် ကိစ္စသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ပန-သို့မဟုတ်၊ အတ္တနော-၏၊ ပတ္တ
ဂတံ- ကို၊ ဖုသိတွာ- ထိပြီး၍၊ ဝါ- မှ၊ တတော- ထိုရဟန်း၏ သပိတ်မှ၊ ယဒိ
ဂဏှာတိ-အကယ်၍ယူအံ့၊ (ဝေံသတိ)၊ သာမဏေရသန္တကေန- သာမဏေ၏
ဥစ္စာနှင့်၊ သံသဠိ-ရောအပ်သည်၊ ဟောတိ၊ ပုန, ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗ-ရာ၏။

ပန- ဝါဒန္တရကား၊ ကေစိ - အချို့သော အဘယဂိရိဝါသီ ဆရာတို့သည်၊
ဂယုမာနံ- ယူအပ်ဆဲဖြစ်သော မှုံသည်၊ ဆိဇ္ဇိတွာ- ပြတ်၍၊ တတ္ထ- ထိုရဟန်း၏
သပိတ်၌၊ သစေပိ ပတတိ-အံ့၊ (ဝေံသတိ)၊ ပုန, ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗ- ထိုက်၏၊ ဣတိ
ဝဒန္တိ၊ တံ- ထိုစကားကို၊ ကေ-သော၊ ဘတ္တပိဏ္ဍံ- ထမင်းခဲကို၊ ဂဏှ-ယူလော၊
ကေ-သော၊ ပူပံ- ကို၊ ဂဏှ၊ ဣမဿ ဂုဠပိဏ္ဍဿ-ဤ တင်လဲအခဲ၏၊ ဧတ္တကံ-
ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ပဒေသံ - အရပ်ကို၊ ဂဏှ၊ ဣတိဝေံ-သို့၊ ပရိစ္ဆိန္ဒ
တွာ-ပိုင်းခြား၍၊ ဝုတ္တေ-ပြောဆိုအပ်သော်၊ ဝါ-အပ်ရာ၌၊ ဝေဒ္ဒိတဗ္ဗ-သိထိုက်၏၊
ဣပေန-ဤ “ဧတ္တာ ပူပံဝါ ဘတ္တံဝါ ဂဏှ” ဟူသော စကား၌ကား၊ ပရိစ္ဆေ
ဒေါ - ဤ၍ ဤမျှဟု အပိုင်းအခြားသည်၊ နတ္ထိ - မရှိ၊ တသ္မာ - ကြောင့်၊ ယံ -
အကြင် ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်သည်၊ သာမဏေရဿ - ၏၊ ပတ္တေ - ၌၊ ပတတိ - ၏၊
တဒေဝ-တို့ ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်သည်သာ၊ ပဋိဂ္ဂဟဏံ-အကပ်ခံခြင်းကို၊ ဝိဇဟတိ-
စွန့်၏၊ ဟတ္ထဂတံပန - သာမဏေ၏လက်၌ တည်ရှိသော ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်သည်
ကား၊ ယာဝ-အကြင်မျှလောက်၊ သာမဏေရောဝါ-သည်သော်လည်း၊ အလန္တိ-
တော်ပါငြိဟူ၍၊ န ဩရမတိ- မရှောင်ကြဉ်သေး၊ ဘိက္ခုဝါ - သည်သော်လည်း၊
နဝါရေတိ- မတားမြစ်သေး၊ တာဝ-လောက်၊ ဘိက္ခုဿေဝ - ၏သာ၊ သန္တကံ-
ဥစ္စာတည်း၊ တသ္မာ, ပဋိဂ္ဂဟဏံ-ကို၊ န ဝိဇဟတိ။

x x x x x x x x

ယဒိ ပန၊ ပေ၊ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗ။ ။ သာမဏေသည် ဒုတိယအကြိမ် မှုံကို မိမိသပိတ်
ထည်း၌ ထည့်သောအခါ သပိတ်ထည်း၌ အရင်ရောက်ပြီးသောမှုံကို လက်ဖြင့်ထိပြီးမှ
ရဟန်း၏သပိတ်ထည်းက မှုံကို ယူပြန်လျှင် ရဟန်း၏သပိတ်ထည်းက ကျန်သော မှုံများ
သည် သာမဏေ၏လက်၌ပါသော မှုံ၏အမှုန်များနှင့် ရောစပ်လျက်ရှိ၏၊ ထို အမှုန်များ
ကို အကပ်မခံရသေးသောကြောင့် နောက်ထပ်စားလိုလျှင် ထပ်၍ အကပ်ခံရသည်။

ယံ သာမဏေရဿ၊ ပေ၊ န ဝိဇဟတိ။ ။ ပုနပျုန် ဂဏှန္တဿ အတ္တနော ပတ္တေ
ပက္ခိတ္တမေဝ အတ္တနော သန္တကန္တိ သန္တိဋ္ဌာနကရဏတော ဟတ္ထဂတံ ပဋိဂ္ဂဟဏံ နဝိဇ
ဟတိ-ထပ်၍ထပ်၍ယူသော သာမဏေ၏ မိမိသပိတ်၌ ထည့်အပ်ပြီးကိုသာ မိမိဥစ္စာဟု
ဆုံးဖြတ်မှုကို ပြုခြင်းကြောင့် (သပိတ်၌ မထည့်ရသေးဘဲ) လက်၌တည်သော အာဟာရ
သည် အကပ်ခံခြင်းကို မစွန့်၊ ပရိစ္ဆိန္ဒတွာ ဒိန္နံ ပန ဂဏှန္တဿ-မည်၍မည်မျှယူလောဟု
ပိုင်းခြား၍ပေးအပ်သော အာဟာရကို ယူသော သာမဏေ၏ကား၊ ဂဟဏသမယေ
ယေဝ အတ္တနော သန္တကန္တိ သန္တိဋ္ဌာနဿ ကတတ္တာ ဟတ္ထဂတံ ပဋိဂ္ဂဟဏံ ဝိဇဟတိ-
ယူရာအခါတုန်းကပင် မိမိပိုင်ပြီဟု ဆုံးဖြတ်မှုကို ပြုသောကြောင့် လက်၌တည်သော
အာဟာရသည် အကပ်ကိုစွန့်၏။

အတ္တနောဝါ-(ရဟန်းဟူသော)မိမိတပါးတည်း၏သော်၎င်း၊ [ယောဇနာ၌ “အတ္တနောဝါတိ သာမဏေရဿဝါ” ဟုဖွင့်၏၊ စဉ်းစားပါ၊ သာမဏေ၏လက်၌ ဆွမ်းကိုထည့်သော ရဟန်းကိုသာ “ အတ္တနော ” ဟု ဆိုလိုသည်။] ဘိက္ခုနံဝါ- ရဟန်းအများတို့၏သော်၎င်း၊ ယာဂု ပစနကဘာဇနေ- ယာဂုကြိုကြောင်းအိုး၌၊ (ယာဂုကြိုနေကျအိုး၌၊) ကေသဉ္စိ-အချို့သော ရဟန်းသာမဏေတို့၏၊ အတ္တာယ-အကျိုးငှါ၊ ဩဒနံ-ကို၊ သစေ ပက္ခိပတိ- အကပ်၍ ထည့်လိုအံ့၊ (ဧဝံသတိ- ဤသို့ ထည့်လိုလသော်၊) သာမဏေရ- သာမဏေ၊ ဘာဇနဿ- အိုး၏၊ ဥပရိ-၌၊ ဟတ္ထံ-ကို၊ ကရောဟိ- ပြုထားစမ်းလော၊ ဣတိ၊ ဝတွာ- ပြော၍၊ တဿ-ထို သာမဏေ၏၊ ဟတ္ထေ - လက်ပေါ်၌၊ ပက္ခိပိတဗ္ဗံ- ထည့်ရာ၏၊ ဟိ- အကျိုးကား၊ တဿ - ထို သာမဏေ၏၊ ဟတ္ထတော - မှ၊ ဘာဇနေ - အိုးထည့်၌၊ ပတိတံ- ကျသောဆွမ်းသည်၊ ဒုတိယဒိဝသေ - ၌၊ ဘာဇနဿ- အိုး၏၊ အကပ္ပိယဘာဝံ- မအပ်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ န ကရောတိ - မပြု၊ (ကဿွာ - နည်း၊ ဩဒနဿ- ၏၊ ဝါ-ကို၊) ပရိစ္ဆတ္တတ္တာ- စွန့်အပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဧဝံ-သို့၊ (သာမဏေ ၏လက်ကို အိုးပေါ်၌ဖြန့်၍ ခံထားစေမှုကို)၊ အကတွာ- မပြုမှု၍၊ သစေ ပက္ခိပ တိ- အကယ်၍ထည့်အံ့၊ (ဧဝံသတိ- ဤသို့ ထည့်လသော်၊) ပတ္တမိဝ-သပိတ်ကို ကဲ့သို့၊ ဘာဇနံ-အိုးကို၊ နိရာမိသံ-အာမိသမရှိအောင်၊ ကတွာ-၍၊ ပရိဘုဉ္စိတဗ္ဗံ- သုံးစွဲရာ၏။

x x x x x x x

သစေ၊ ပေ၊ ပက္ခိပိတဗ္ဗံ ။ ။ ရဟန်းတပါးသည် မိမိအတွက်၊ သို့မဟုတ် ရဟန်း အများ အတွက် ယာဂုကြိုနေကျ အိုး၌ အကပ်ခံပြီးသော ဆွမ်းကို အခြား ရဟန်း သာမဏေတို့အတွက် ခေတ္တခဏ ထည့်လိုလျှင် “ အို သာမဏေ.... အိုး၏အပေါ်၌ သင်၏လက်ကို ဖြန့်ထားစမ်းပါလော” ဟု ပြော၍ ထို သာမဏေ၏လက်၌ ထည့်ရသည်။

တဿ၊ ပေ၊ ပရိစ္ဆတ္တတ္တာ ။ ။ ဤသို့ ထည့်ရခြင်း၏ အကျိုးကား ရဟန်း၏လက်မှ ဆွမ်းသည် သာမဏေ၏ လက်ပေါ်၌ ကျရောက်သည်နှင့် တပြိုင်နက် အကပ်ပျက်ပြီး ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် သာမဏေ၏လက်မှ ထိုကဲ့သို့ ကျသွားသော ဆွမ်းသည် ထိုအိုးဖြင့် နေ၌တနေ၌ ချက်သောအခါ အိုးကို မအပ်သော အိုးဖြစ်အောင် (သန္နိမိပစ္စည်း လူးနေသော အိုးဖြစ်အောင်) မပြုတော့။

သစေ၊ ပေ၊ ပရိဘုဉ္စိတဗ္ဗံ ။ ။ ဤသို့ သာမဏေ၏လက်ကို အိုး၏အပေါ်၌ ဖြန့်၍ မခံစေဘဲ အိုး၌ တိုက်ရိုက်ထည့်လိုက်လျှင် အိုးမှာ အကပ် မပျက်သေးသော ဆွမ်း အာမိသလူးလျက် ရှိ၏။ ထို လူးသည့် အတိုင်းသာ နက်ဖန်တိုင်အောင် ထားလျှင် ထို အာမိသသည် သန္နိမိဖြစ်၏။ ထိုအိုးဖြင့် ယာဂုကြိုလျှင် ထို ယာဂုသည် သန္နိမိပစ္စည်းနှင့် ရော၍နေ၏။ ထို့ကြောင့် အကပ်ခံပြီးသော ဆွမ်း၏လူးနေရာ သပိတ်ကို စင်ကြယ်စွာ ဆေးရသကဲ့သို့ အိုးကိုလည်း စင်ကြယ်စွာဆေးပြီးမှ ယာဂုကြိုစေရသည်။

ပတ္တမိဝ နိရာမိသံ ကတွာ ။ ။ ယခုအခါ ဆွမ်းခံသပိတ်ကို စင်ကြယ်စွာ ဆေးကြ ရာ၌ သန့်ရှင်းစေမှုသာ မက , သပိတ်၌ ကပ်နေသော အာမိသတို့၏ နက်ဖန်၌ သန္နိမိ

ဒါယကာ - အလှူရှင်တို့သည်၊ ယာဂကုဋ်- ယာဂအိုးကြီးကို၊ ထပေတွာ- ထားခဲ့၍၊ ဝတာ-သွားကုန်ပြီ၊ တံ- ထို ယာဂအိုးကြီးကို၊ ဒဟရသားဇောရော- ကိုရင်ကလေးသည်၊ ပဋိဂ္ဂဏှာပေတံ - အကပ်ခံစေခြင်းငှါ၊ ဝါ- ကပ်ခြင်းငှါ၊ န သက္ကာတိ-မစွမ်းနိုင်အံ့။ [“ယာဂအိုးကြီးကို ထာမမဇ္ဈိမပုရိသ (မ) နိုင်သော်လည်း သာမဏေက ငယ်နေ၍ မနိုင်သောကြောင့် မြောက်၍မကပ်နိုင်” ဟူလို။] (ဝေံသတိ-ဤသို့ မစွမ်းနိုင်လသော်၊) ဘိက္ခု-သည်၊ ပတ္တိ-သပိတ်ကို၊ ဥပနာမေတိ- အနီးသို့ညွတ်စေအံ့၊ သာမဏေရော-သည်၊ ကုဋသ-အိုး၏၊ ဝိဝံ-ကို၊ ပတ္တသ-၏၊ မုခဝန္တိယံ-နခမ်းရစ်ပေ၍၊ ထပေတွာ-တင်ထား၍၊ အဝဇ္ဇေတိ-စောင်းလိုက်အံ့၊ ဟတ္ထဝတာ- ရဟန်း၏လက်၌ ရောက်သော၊ ယာဂ- သည်၊ ပဋိဂ္ဂဟိတာဝ-အကပ်ခံအပ်ပြီးသည်သာ၊ ဝါ - အကပ်မြေခံပြီးသည်သာ၊ ဟောတိ-၏။ [“ယာဂအိုးက မြေမှမြေခံသော်လည်း အကပ်မြေခံသည်” ဟူလို။] အထဝါ- ထို့ပြင် တနည်းကား၊ ဘိက္ခု-သည်၊ ဘူမိယံ-မြေပေ၍၊ ဟတ္တိ-ကို၊ ထပေတိ- ထားအံ့၊ သာမဏေရော - သည်၊ ပဝဇ္ဇေတွာ - လှိမ့်၍၊ တတ္ထ - ထို ရဟန်း၏ လက်ပေ၍၊ အာရောပေတိ - ယာဂအိုးကို တင်လိုက်အံ့၊ ဝန္တိတိ - အပ်၏၊ (“အကပ်မြေခံသည်” ဟူလို၊) ပူပပတ္တိ၊ ပေ၊ ဒိသုပိ-မို့တောင်းကြီး၊ ဆွမ်းတောင်းကြီး၊ ကြိုစည်းဝန်အစရှိသည်တို့၌လည်း၊ ဒေသဝ နယော-တည်း။

x x x x x x x x

မဖြစ်ခြင်း အကျိုးလည်း ရှိ၏။ သပိတ်ကဲ့သို့ပင် နေ့စဉ် ထည့်၍စားအပ်သော ဇွန်းပုဂံများကိုလည်း သန့်ရှင်းအောင်ဆေးမှ သန္နိမိအပြစ်လွတ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဆရာအစဉ်အဆက်ပင် နေ့စဉ် ဇွန်းပုဂံ လဘက်ရည်အိုးများကို ညနေအခါ၌ ဝတ်တခု အနေအားဖြင့် ပွတ်တိုက် ဆေးကြောမှုကို ပြုစေတော်မူကြသည်။ ပွတ်တိုက်၍ မရနိုင်သော အကွဲအက်ကြောင်းပါသော ပုဂံများနှင့် နှုတ်သီးအလုံး ပါသော လဘက်ရည်အိုး များကို ကား ရဟန်းများအတွက် လုံးလုံးအသုံးမပြုစေကြပါ။

အာပတ် ၃ ချက်။ ။ သန္နိမိပါနေသော သပိတ် ဇွန်း ပုဂံကို နက်ဖန်၌ အကပ်မခံဘဲ ကိုယ်တိုင်ယူလျှင် ဥဂ္ဂဟိတကဒုက္ကဋ်သင့်၏။ ထိုခွက်များ၌ အခြားအာမိသကိုထည့်၍ စားလျှင် သန္နိမိပါစိတ်သင့်၏။ မနေ့က သန္နိမိပစ္စည်းကို အကပ်မခံဘဲ စားရာရောက်သောကြောင့် (ယနေ့ အာမိသများကို အကပ်ခံသော်လည်း) အဒိန္နပါစိတ်အာပတ် သင့်သေး၏။ ထို့ကြောင့် သန္နိမိ မဖြစ်အောင် သပိတ် ဇွန်း ပုဂံတို့ကို စင်ကြယ်စွာ ပွတ်တိုက်၍ ဆေးကြရသည်။ ထိုသို့ စင်ကြယ်စွာဆေးမှု၌ သံသယမဖြစ်အောင်ကား မိမိ၏ စားသောက်ခွက်များကို လူသာမဏေတို့အား (အကြွင်းအကျန် ရှိရှိ- မရှိရှိ) စွန့်ပေးလိုက်လျှင် သန္နိမိအပြစ် လွတ်၏။ [ထိုသို့စွန့်ပေးရာ၌ အကြွင်းအကျန် အာမိသနှင့်တကွ အက်ကြောင်းတို့တွင် ဝင်နေသော ဆီ စသည်တို့ အပေါ်ဝယ် တွယ်တာမှု အာလယလည်း မရှိတော့ပါ။] နက်ဖန်၌လည်း ဇွန်း ပုဂံ သပိတ် လဘက်ရည်အိုး ကွမ်းအစ်မှစ၍ ထည့်စရာ ဟူသမျှကို အကပ်ခံပြီးမှ ထည့်၍စားလျှင် ဥဂ္ဂဟိတက-အဒိန္နအပြစ်တို့မှလည်း လွတ်နိုင်ပါသည်။

ပဋိဂ္ဂဟဏူပဝံ-အကပ်ခံခြင်းသို့ ကပ်ရောက်သော၊ ဝါ-ကပ်နိုင်လေသော၊ ဘာရံ-ထာမမဇ္ဈိမတယောက်နိုင်ဝန်ကို၊ ဒုတ္တယော- ၂ ပါး ၃ ပါးကုန်သော၊ သာမဏေရာ- တို့သည်၊ သစေ ဒေန္တိ - အကယ်၍ ပေးကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိဝါ)၊ ဧကေန-တပါးသော၊ ဗလဝတာ-အားရှိသော သာမဏေသည်၊ ဥက္ခိတ္တံ-မြေခံ၍ ကပ်အပ်သောဝန်ကို၊ ဒုတ္တယော-ကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ (သစေ) ဝဏ္ဏန္တိ- အကယ်၍ ခံယူကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိဝါ)၊ ဝဇ္ဇတိ- အပ်၏၊ (“ အကပ်မြောက်သည်” ဟူလို၊) မဇ္ဈဿဝါ-ညောင်စောင်း၏ သော်၎င်း၊ ပိဋ္ဌဿဝါ-၏သော်၎င်း၊ ပါဒေ-ခြေ၌၊ တေလယဋ္ဌဝါ-ဆီအိုးကိုသော်၎င်း၊ ဖာဏိတယဋ္ဌဝါ- တင်လဲအိုးကိုသော်၎င်း၊ နဝနိတယဋ္ဌဝါ-ဆီဥအိုးကိုသော်၎င်း၊ လဂ္ဂေန္တိ-ချိတ်ထားကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဘိက္ခုဿ- ၏၊ မဇ္ဈေပိ-ညောင်စောင်း၌၎င်း၊ ပိဋ္ဌေပိ-၎င်း၊ နိသီဒိတံ ဝဇ္ဇတိ၊ ဥဂ္ဂဟိတကံနာမ- ဥဂ္ဂဟိတကမည်သည်၊ နဟောတိ။

နာဝဒန္တကေဝါ- ဆင်စွယ်ကောက်၌သော်၎င်း၊ အင်္ဂုသကေဝါ-ချွန်းချိတ်၌သော်၎င်း၊ ဒွေ- ၂ လုံးကုန်သော၊ တေလယဋ္ဌာ- ဆီအိုးတို့သည်၊ ဝါ- တို့ကို၊ လဂ္ဂိတာ-ချိတ်ထားအပ်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-ဖြစ်ကုန်အံ့၊ ဥပရိ - အထက်၌၊ (လဂ္ဂိတော-ချိတ်အပ်သောအိုးသည်၊) ပဋိဂ္ဂဟိတကော-အကပ်ခံအပ်ပြီးသည်၊ (ဟောတိ-အံ့၊) ဟေဋ္ဌာ-၌၊ (လဂ္ဂိတော-သည်၊) အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတကော-အကပ်မခံအပ်သေးသည်၊ ဟောတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဥပရိမံ-အထက်၌ဖြစ်သောအိုးကို၊ ဝဟေတုံ-ယူခြင်းငှါ၊ ဝဇ္ဇတိ၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ (လဂ္ဂိတော-သည်၊) ပဋိဂ္ဂဟိတကော-အကပ်ခံအပ်ပြီးသည်၊ (ဟောတိ-အံ့၊) ဥပရိ-၌၊ (လဂ္ဂိတော-သည်၊) အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတကော- အကပ်မခံအပ်သေးသည်၊ (ဟောတိ၊ ဧဝံသတိ)၊ ဥပရိမံ - ကို၊ ဝဟေတွာ- ယူပြီး၍၊ ဝါ-မှ၊ ဣတရံ- အခြားသော အောက်အိုးကို၊ ဝဏ္ဏတော-ယူသောရဟန်း၏၊ ဥပရိမော - အထက်၌ ဖြစ်သော အိုးသည်၊ ဥဂ္ဂဟိတကော- ဥဂ္ဂဟိတကမည်၊ ဟောတိ။

ဟေဋ္ဌာမဇ္ဈေ - ညောင်စောင်းအောက်၌၊ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတကံ- အကပ်မခံအပ်သေးသော၊ တေလထာလကံ-ဆီခွက်သည်၊ ဟောတိ- ရှိအံ့၊ တံ- ထိုဆီခွက်ကို၊ (ယဇ္ဇေတိ - ၌စပ်၊) သမ္ပဇ္ဇန္တော - တံမြက်လှည်းသော ရဟန်းသည်၊ သမ္ပုဇ္ဇနိယာ-တံမြက်စည်းဖြင့်၊ စေ ယဇ္ဇေတိ-အကယ်၍ ထိခိုက်မိအံ့၊ (ဧဝံသတိ-သော်၊)

x x x x x x x

၂ ပါး ၃ ပါးကပ် ။ ။ ထာမမဇ္ဈိမ ယောက်ျား၏ တယောက်မြောက်နိုင်သော စားပွဲခုနစ်ခုသည်ကို ၂ ယောက် ၃ ယေခံ (မ) ၍ ရဟန်းအား ကပ်ရာ၌ “ပဋိဂ္ဂဟဏူပဝံ၊ ပေ၊ ဝဇ္ဇတိ” ကို ထောက်၍ “အကပ်မြောက်၏” ဟု၎င်း၊ “ဗလဝတာ-ထာမမဇ္ဈိမအား ရှိသော သာမဏေတပါးသည် မြေခံ၍ကပ်အပ်သော စားပွဲခုနစ်ခုသည်ကို ၂ ပါး ၃ ပါး အကပ်ခံရာ၌လည်း “ဧကေန ဗလဝတာ၊ ပေ၊ ဝဇ္ဇတိ” ကို ထောက်၍ “အကပ်မြေခံ၏” ဟု၎င်း မှတ်ပါ။

ဥဂ္ဂဟိတကံ-သည်။ န ဟောတိ၊ [ကိုင်ယူလိုသောစိတ်မရှိသောကြောင့် ဥဂ္ဂဟိတက
 မဖြစ်။] ပဋိဂ္ဂဟိတကံ-အကပ်ခံအပ်ပြီးသောဝတ္ထုကို၊ ဂဏှိဿာမိ-ယူအံ့၊ ဣတိ-
 ဤသို့ကြံ၍၊ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတကံ - အကပ်မခံအပ်သေးသော ဝတ္ထုကို၊ ဂဟေတွာ-
 ယူပြီး၍၊ ဥ တွာ-(အကပ်မခံအပ်သေး ဟု) သိ၍၊ ပုန- တဖန်၊ ထပေတိ-အံ့၊
 ဥဂ္ဂဟိတကံ န ဟောတိ၊ ဗဟိ-ပြင်ဘက်သို့၊ နိဟရိတွာ-ထုတ်ဆောင်ပြီး၍၊ ဝါ-မှ၊
 သဇ္ဇာနာတိ-(အကပ်မခံအပ်သေးသောဝတ္ထု ဟု) သိအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဗဟိ-
 ပြင်ဘက်၌၊ အထပေတွာ- မထားမူ၍၊ ဟရိတွာ-ပြန်ဆောင်၍၊ တတ္ထေဝ-ထို
 မူလနေရာ၌သာ၊ ထပေတဗ္ဗ- ထားရာ၏၊ ဒေါသော - အပြစ်သည်၊ နတ္ထိ - မရှိ၊
 (သိပြီးနောက် ပြန်၍ယူသွားခြင်းကြောင့် ဥဂ္ဂဟိတက အပြစ်မရှိ၊) ပန - ဆက်၊
 ပုဗ္ဗေ-မယူမီရှေး၌၊ ဝိဝရိတွာ-ဖွင့်၍၊ ထပိတံ-ထားအပ်သည်၊ သစေ (ဟောတိ)-
 အံ့၊ (ဧဝံသတိ) န ပိဒဟိတဗ္ဗ- မပိတ်ရာ၊ (ပိတ်လျှင် ဒုရူပစိက္ခာဖြစ်လိမ့်မည်။)
 ယထာ - အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ပုဗ္ဗေ - မယူမီရှေး၌၊ ဌိတံ - တည်ပြီ၊
 တထေဝ-ထို တည်မြဲကိုင်သောအခြင်းအရာအားဖြင့်သာ၊ ထပေတဗ္ဗ-ထားရာ၏၊
 ဗဟိ - ပြင်ဘက်၌၊ သစေ ထပေတိ- အကယ်၍ ချထားမိအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပုန၊
 န ဆုပိတဗ္ဗ- မတို့မထိရာ၊ ဟေဋ္ဌာပါသာဒံ-ပြာသာဒ်အောက်ထပ်သို့၊ ဩရောဟ
 နန္တာ - သက်ဆင်းလသော်၊ နိဿဏိမဇ္ဈေ - လှေခါးအလယ်၌၊ ဝါ- လှေခါး
 အလယ်ရောက်မှ၊ သဇ္ဇာနာတိ - (အကပ်မခံအပ်သေး ဟု) သိအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊
 အနောကာသတ္တာ-ထားရာ မဟုတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (လှေခါးအလယ်က
 ပစ္စည်းထားဘို့နေရာ မဟုတ်သောကြောင့်၊) ဥဒ္ဓံဝါ - ပြာသာဒ်၏ အထက်သို့
 သော်၎င်း၊ အဓောဝါ-ပြာသာဒ်၏ အောက်သို့သော်၎င်း၊ ဟရိတွာ-ဆောင်ယူ၍၊
 ထပေတဗ္ဗ-ထားရာ၏။

ပဋိဂ္ဂဟိတကေ-အကပ်ခံအပ်ပြီးသော၊ တေလာဒိမိ-ဆီ အစရှိသောဝတ္ထု၌၊
 ကဏှိကံ-မို့သည်၊ ဥဋ္ဌေဘိ-တက်တတ်၏၊ သိဂီဝေရာဒိမိ-ချင်းအစရှိသောဝတ္ထု၌၊
 ဃနစုဏှံ-တခဲနက်သောအမှုန်သည်၊ (ဥဋ္ဌေတိ၊) တေ- ဤ မို့၊ အမှုန်သည်၊ တံ
 သမုဋ္ဌာနမေဝနာမ-ထို ဆီ ချင်း အစရှိသောဝတ္ထုတို့ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည်
 သာ မည်၏၊ (တသ္မာ-ကြောင့်၊) ပုန- တဖန်၊ ပဋိဂ္ဂဟဏကိစ္စံ- အကပ်ခံဘွယ်
 ကိစ္စသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ။

x x x x x x x

တံ သမုဋ္ဌာနမေဝ၊ ပေ၊ နတ္ထိ။ ။ “တံသမုဋ္ဌာနမေဝ နာမေတံ” ဟု ပြင်ကြ၏၊
 ယောဇနာ၌ကား “တံ သမုဋ္ဌာနမေဝနာမ တံ” ဟု ဆို၍ ထို “တံ” ပုဒ်ကိုလည်း ရှေ့နေခံ
 ဝဲသောပုဒ်ဟု ဆိုသည်၊ သို့သော် ထိုတံသည် ပဋိဂ္ဂဟဏကိစ္စံ၌ စပ်၍လည်းမကောင်း၊
 ပဋိဂ္ဂဟဏကိစ္စံ၌ စပ်လိုလျှင် “တဿ” ဟု ရှိရမည်၊ နတ္ထိ၏ကတ္တားလည်းမဖြစ်နိုင်၊ ကိစ္စ
 ဟု ကတ္တားရှိပြီးဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် စဉ်းစားပါ၊ [တတော+သမုဋ္ဌိတံ တံသမုဋ္ဌိတံ၊
 ဤ တံသမုဋ္ဌိတံပါ၌ဖြင့် ရှေး၌ပြောသော နဝံသမုဋ္ဌိတံကို ကန့်သည်။]

တာလံဝါ - ထန်းပင်ကိုသော်၎င်း၊ နာဠိကေရံဝါ - အုန်းပင်ကို သော်၎င်း၊ အာရုဇ္ဈော-တက်သော လူသာမဏေသည်၊ ယောတ္ထေန-ကြိုးဖြင့်၊ ဖလပိဏ္ဍိံ - အသီးခိုင်ကို၊ ဩတာရေတွာ - ချ၍၊ ဥပရိ - သစ်ပင်၏ အထက်၌၊ ဌိတောဝ-တည်လျက်သာ၊ ဂဏှထ-ခံယူပါကုန်၊ ဣတိ, ဝဒတိ-လျှောက်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ နဂဟေတဗ္ဗိ-မခံယူထိုက်။ [ပေးသူက ဟတ္ထပါသ်အတွင်း မရောက်သောကြောင့် မခံယူထိုက်။] အညော- အခြားသော၊ ဘူမိယံ-မြေပေါ်၌၊ ဌိတော - တည်သော လူသာမဏေသည်၊ ယောတ္ထပါသကေ- ကြိုးကွင်း၌၊ ဂဟေတွာ- ကိုင်၍၊ ဥက္ခိပိတွာ- မြှောက်၍၊ သစေ ဒေတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ဝဇ္ဇတိ-အပ်၏၊ (အကပ်မြေခံ၏။) သဖလံ - အသီးနှင့်တကွဖြစ်သော၊ မဟာသာခံ - သစ်ခက်ကြီးကို၊ ကပ္ပိယံ-အပ်သည်ကို၊ ကာရေတွာ-ပြုစေပြီး၍၊ (“ကပ္ပိယံ ကရေဟိ, ကပ္ပိယံ ဘန္တေ” ဟု ပြုစေပြီး၍၊) (သစေ) ပဋိဂ္ဂဏှာတိ-အကယ်၍ အကပ်ခံအံ့၊ (ဧဝံသတိ) ဖလာနိ-တို့သည်၊ ဝါ- တို့ကို၊ ပဋိဂ္ဂဟိတာနေဝ - အကပ်ခံအပ်ပြီး ဖြစ်ကုန်သည်သာ၊ ဟောန္တိ၊ ယထာသုခံ - ချမ်းသာသည်အားလျော်စွာ၊ ပရိဘုဉ္ဇိတံ ဝဇ္ဇတိ။

အန္တောဝတိယံ- စည်းစောင်ရန်း အတွင်း၌၊ ဌတွာ- ၍၊ ဝတိ - စည်းကို၊ ဆိန္ဒိတွာ- ဖြတ်၍၊ ဝါ- ဖောက်၍၊ ဥစ္စံ၊ ဝါ- ကြံကိုသော်၎င်း၊ တိမ္မရူသကံဝါ- တည်သီးကိုသော်၎င်း၊ (သစေ) ဒေန္တိ-အကယ်၍ ပေးကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဟတ္ထပါသေ-သည်၊ သတိ-ရိုလသော်၊ ဝဇ္ဇတိ-အပ်၏၊ (အကပ်မြှောက်သည်-ဟူလို။) ဝတိ ဒဏှကေသု-စည်းစောင်ရန်း၏ ရိုးတံတို့၌၊ အပ္ပဟရိတွာ-မထိခိုက် မပုတ်ခတ်မှု၍၊ နိဂ္ဂတံ - ထွက်လာသော အသီးကို၊ ဂဏှန္တဿ - အား၊ ဝဇ္ဇတိ - ၍၊ ပဟရိတွာ-၍၊ နိဂ္ဂတေ-ထွက်လာသောအသီး၌၊ အဋ္ဌကထာသု-ရှေးအဋ္ဌကထာတို့၌၊ ဒေါသော-ကို၊ န ဒသိတော - မပြုအပ်၊ မယံပန- (ဗုဒ္ဓယောသဆရာ) ငါတို့သည်ကား၊ ယံဌာနံ - အကြင်အရပ်ကို၊ ပဟဋံ - ထိခိုက် ပုတ်ခတ်အပ်ပြီ၊ တတော- ထိုအရပ်မှ၊ သယံပတိတမေဝ- အလိုလို ကျလာသည်သာ၊ ဟောတိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ တက္ကယာမ-ကြံမိကုန်၏၊ [အလိုလို ကျလာသောကြောင့် ကပ်သူ မရှိရကား အကပ်မခံကောင်း ဟု ဆိုလိုသည်။] တသ္မိမ္ဘိ - ထို ပုတ်ခတ်အပ်သော စည်းစောင်ရန်း၏ရိုးတံ၌လည်း၊ အဌတွာ-မတန့်ရပ်မှု၍၊ ဂစ္ဆန္တေ-သွားလသော်၊ (ပဋိဂ္ဂဟေတံ- ငှါ၊) ယုဇ္ဇတိ - သင့်၏၊ သုက္ခယာတတော- ကင်းခွန်ကောက်ရာ အရပ်မှ၊ ပဝဇ္ဇေတွာ-လိမ့်၍၊ ဗဟိ-ပြင်ဘက်၌၊ ပတိတဘဏ္ဍိပိယ-ကျလာသော

x x x x x x x

သုက္ခယာတတော၊ ပေ၊ ဝိယ ။ ။ ကင်းခွန်ကောက်ရာ ပြင်ဘက်သို့ ဘဏ္ဍာကို ပစ်၍ ပို့ရာ၌ တစုံတခုကို ထိခိုက်၍ အရှိန်သေပြီးမှ လိမ့်သွားလျှင် ပါရာဇိက မကျဘဲ၊ ထိခိုက်သော်လည်း အရှိန်မသေဘဲ လိမ့်သွားလျှင် ပါရာဇိကကျသကဲ့သို့ “စည်းရိုးဝယ် တစုံတခုကို တိုက်မိ၍ မတန့်ရဘဲထွက်လာလျှင် အကပ်ခံခြင်းငှါ အပ်၏၊ တန့်ရပ်ပြီးမှ ထွက်လာလျှင် အရှိန်သေသောကြောင့် အကပ်ခံခြင်းငှါ မအပ်” ဟု ဆိုလိုသည်။

ဘဏ္ဍာကဲ့သို့တည်း၊ ဝတိံ ဝါ- စည်းစောင်ရန်းကိုသော်၎င်း၊ ပါကာရံ ဝါ- တံတိုင်းကိုသော်၎င်း၊ လဃံ အပတွာ - ကျော်စေ၍၊ ဒေန္တိ- ပေးကုန်အံ့၊ ပန - ဆက်၊ ပုထုသော- ပြန်ကျယ်သော၊ ပါကာရော- သည်၊ သစေ န(ဟောတိ)၊ အန္တောပါကာရေစ- တံတိုင်းတွင်း၌၎င်း၊ ဗဟိ ပါကာရေစ- တံတိုင်း၏ပြင်ဘက်၌၎င်း၊ ဌိတဿ- တည်သူ၏၊ (ကပ်သူနှင့် အကပ်ခံသူ၏) ဟတ္ထပါသော- သည်၊ သစေ ပဟောတိ- အကယ်၍ လောက်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ) ဟတ္ထသတမ္ဗိ- အတောင် တရာလည်း၊ ဥဒ္ဓံ- အထက်သို့၊ ဂတိံ- တက်သွား၍၊ သမ္ပတ္တံ- ရောက်လာသော သစ်သီးကို၊ ဂဟေတု- ဖမ်းယူခြင်းငှါ၊ ဝဇ္ဇတိ။

ဘိက္ခု - ရဟန်းတပါးသည်၊ ဂိလာနံ - မကျန်းမာသော၊ သာမဏေရံ- ကို၊ ခန္ဓေန - ပခုံးဖြင့်၊ ဝဟဘိ - ထမ်းဆောင်သွား၏၊ သော- ထို သာမဏေသည်၊ ဖလာဖလံ- သစ်သီးငယ်၊ သစ်သီးကြီးကို၊ ဒိသ္မာ- မြင်၍၊ ဂဟေတွာ- ယူ၍၊ ခန္ဓေ- ရဟန်း၏ ပခုံးပေါ်၌၊ နိသိန္ဓောဝ- နေလျက်ပင်၊ ဒေတိ- ပေးအံ့၊ ဝဇ္ဇတိ- အင်၏၊ အပရော - အခြားသော သာမဏေသည်၊ ဘိက္ခု - မကျန်းမာသော ရဟန်းကို၊ ဝဟန္တော- ထမ်းဆောင်လျက်၊ ခန္ဓေ- ၌၊ နိသိန္ဓဿ- နေသော၊ ဘိက္ခုနော- အား၊ ဒေတိ- အံ့၊ ဝဇ္ဇတိယေဝ - သည်သာ၊ ဘိက္ခု - သည်၊ ဖလိနိံ - အသီးရှိသော၊ သာခံ- သစ်ခက်ကို၊ ဆာယတ္တာယ- အရိပ်အကျိုးငှါ၊ ဂဟေတွာ- ၍၊ ဂစ္ဆတိ- သွားအံ့၊ ဖလာနိ- တို့ကို၊ ခါဒိတုံ- ငှါ၊ စိတ္တ- သည်၊ ဥပ္ပန္ဓေ- လသော်၊ ပဋိဂ္ဂါဟာပေတွာ- ကပ်စေပြီး၍၊ ဝါ- ကပ်ဘို့ရန်စေခိုင်းပြီး၍၊ ခါဒိတုံ- ငှါ၊ ဝဇ္ဇတိ- ၍၊ မစ္ဆိကဝါရဏတ္ထံ- ယင်တို့ကို တားမြစ်ခြင်းအကျိုးငှါ၊ (ယင်ချောက်ခြင်း အကျိုးငှါ) ကပ္ပိယံ- အပ်သည်ကို၊ ကာရေတွာ- ပြုစေပြီး၍၊ (ကပ္ပိပြီး၍) ပဋိဂ္ဂဏှာတိ- အကပ်ခံအံ့၊ ခါဒိတုကာမော - ခဲစားခြင်းငှါ အလိုရှိသည်၊ စေ ဟောတိ - အံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ မူလပဋိဂ္ဂဟဏမေဝ- မူလ အကပ်ခံခြင်းသည်ပင်၊ ဝဇ္ဇတိ၊ ခါဒန္တဿ- ခဲစားသော ရဟန်း၏၊ ဒေါသော နတ္ထိ။

x x x x x x x x

မစ္ဆိကဝါရဏတ္ထံ။ ။မစ္ဆိကဝါရဏတ္ထန္တိတ္ထေ “သစေပိ သာခါယ လဂ္ဂရဇံ ပတ္တေပတတိ၊ သုခေန ပရိဘုဇ္ဇိတုံ သက္ကာ၊ သာခါယ ပဋိဂ္ဂဟိတတ္တာ၊ [သစ်ခက်ကို အကပ်ခံပြီးဖြစ်သောကြောင့် သစ်ခက်၌ မြူမှုန်လည်း အကပ်ခံရာတွင် ပါဝင်ပြီး ဖြစ်တော့၏၊ ထို့ကြောင့် “သုခေန ပရိဘုဇ္ဇိတုံ သက္ကာ” ဟု ဆိုသည်။] အဗ္ဘန္တရ ပရိဘောဂတ္ထမေဝိဓပဋိဂ္ဂဟဏန္တိ “မူလပဋိဂ္ဂဟဏမေဝ ဝဇ္ဇတိ” တိ ဝုတ္တံ။ [မူလ အကပ်ခံတုန်းကပင် အသီးရှိသော အခက်ဖြစ်၍ စားလိုလျှင် စားရအောင် အကပ်ခံခြင်း ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် အဗ္ဘန္တရ ပရိဘောဂ (အတွင်းစားသုံးဘို့) ဟု ဆိုသည်။] အပရောန “မစ္ဆိကဝါရဏတ္ထန္တိတ္ထေ ဝစနမတ္တံ ဂဟေတွာ ဗာဟိရပရိဘောဂတ္ထံ ဂဟိတ” န္တိ ဝဒန္တိ။ - အပရောဆရာတို့ကား “ယင်ချောက်ဘို့” ဟူသော စကားမျှကိုယူ၍ ဗာဟိရပရိဘောဂတ္ထဟု ဆိုကြ၏။ [“မက္ခိက” ဟု ရှိသင့်လျက် ကွဲကို ခွဲပြု၍ “မစ္ဆိက” ဟု ရှိသည်။]

ဘိက္ခု- သည်၊ ပဋိဂ္ဂဟဏာရဟံ- အကပ်ခံခြင်းကို ထိုက်သော၊ ဘဏ္ဍ- ကို၊ မနုဿာနံ-တို့၏၊ ယာနေ - ယာဉ်ပေါ်၌၊ ထပေတွာ - ထား၍၊ မဂ္ဂ- ခရီးကို၊ ဂစ္ဆတိ-သွား၏၊ ယာနံ-သည်၊ ကဒ္ဒမေ- ရှံညွှန်၌၊ လဂ္ဂတိ - ငြိနေအံ့၊ ဒဟရော- ရဟန်းငယ်သည်၊ စက္ကံ-လှည်းဘီးကို၊ ဂဟေတွာ-ကိုင်၍၊ ဥက္ခိပတိ-မြှောက်အံ့၊ ဝန္တတိ - အပ်၏၊ ဥဂ္ဂဟိတကံနာမ န ဟောတိ၊ (ဝန္တတိကိုပင် ထပ်ဖွင့်သည်။) [လှည်းဘီးကိုသာ မြှော့်လိုစိတ်ရှိ၍ စားဘွယ်ကို မြှောက်လိုစိတ်မရှိသောကြောင့် ဥဂ္ဂဟိတက မဖြစ်။] နာဝါယ-လှေပေါ်၌၊ ထပေတွာ-၍၊ နာဝံ-ကို၊ အရိတ္တေန ဝါ-ထိုးဝါးဖြင့်သော်လည်း၊ ပါဇေတိ-သွားစေအံ့၊ ဟတ္ထေနဝါ- လက်ဖြင့်သော်လည်း၊ ကမုတိ-ဆွဲငင်အံ့၊ ဝန္တတိ-၏၊ ဥဠုမ္ပေဝိ-ဖေါင်၌လည်း၊ ဒေသဝနယော၊ စာဋိယံ - အိုးစရည်းကြီး၌ သော်၎င်း၊ ကုဏ္ဍကေဝါ - ထမင်းအိုး၌ သော်၎င်း၊ ထပေတွာပိ - ထား၍လည်း၊ တံ- ထိုအိုးကို၊ အနုပသမ္ပန္နေန-သည်၊ ဝါ- ကို၊ ဂါဟာပေတွာ-ယူစေပြီး၍၊ အနုပသမ္ပန္နံ-ကို၊ ဗာဟာယံ-လက်မောင်း၌၊ ဂဟေတွာ- ကိုင်၍၊ တရိတံ - ကူးခြင်းငှါ၊ ဝန္တတိ - အပ်၏၊ တသ္မိမ္ပိ - ထို အိုးစရည်း၊ သို့မဟုတ် ထမင်းအိုးသည်လည်း၊ အသတိ - သော်၊ အနုပသမ္ပန္နံ(နွေ)- ကို၊ ဂါဟာပေတွာ-ယူစေပြီး၍၊ တံ-ထိုလူသာမဏေကို၊ ဗာဟာယံ ဂဟေတွာ တရိတံ ဝန္တတိ။ [အနုပသမ္ပန္နံ နေရာဝယ် “အနုပသမ္ပန္နေန” ဟု ရှိသင့်၏။]

ဥပါသကာ-တို့သည်၊ ဂမိကဘိက္ခုနံ-ခရီးသွားမည့် ရဟန်းတို့အား၊ ပါထေယျ တဏှာလေ - ရိက္ခာဆန်တို့ကို၊ ဒေန္တိ - လှူတတ်ကြကုန်၏၊ သာမဏေရာ- တို့သည်၊ ဘိက္ခုနံ-တို့၏၊ တဏှာလေ-ဆန်တို့ကို၊ ဂဟေတွာ-ယူရ၍၊ ဝါ-ကြောင့်၊ အတ္တနော-၏၊ တဏှာလေ-တို့ကို၊ ဂဟေတွာ-ငှါ၊ န သက္ကောန္တိ-မစွမ်းနိုင်ကုန်အံ့၊ ဘိက္ခု - တို့သည်၊ တေသံ- ထို သာမဏေတို့၏၊ တဏှာလေ - တို့ကို၊ ဂဏ္ဍန္တိ- ယူကုန်အံ့၊ သာမဏေရာ - တို့သည်၊ အတ္တနာ - သည်၊ ဂဟိတ တဏှာလေသု- ယူအပ်သော ဆန်တို့သည်၊ ဒိဏေသု - ကုန်ကုန်လသော်၊ ဣတရေဟိ - မိမိတို့ ယူအပ်သောဆန်မှ တပါးကုန်သော၊ တဏှာလေဟိ-ရဟန်းတို့ယူအပ်သော ဆန် တို့ဖြင့်၊ ယာဂံ-ကို၊ ပစိတွာ-ကြို၍၊ သဗ္ဗေသံ-အလုံးစုံသောရဟန်းတို့၏၊ ပတ္တာနိ- တို့ကို၊ ပဋိပါဋိယာ - အစဉ်အားဖြင့်၊ ထပေတွာ- ၍၊ ယာဂံ- ကို၊ အာကရန္တိ- လောင်းထည့်ကုန်အံ့၊ ပဏ္ဍိတော - ဉာဏ်ရှိသော၊ (ဝိနည်းကို တတ်သိသော၊) သာမဏေရာ- သည်၊ အတ္တနော - ၏၊ ပတ္တံ- ကို၊ ဂဟေတွာ - ၍၊ ထေရဿ- အား၊ ဒေတိ-အံ့၊ ထေရဿ- ၏၊ ပတ္တံ - ကို၊ (ဂဟေတွာ - ၍၊) အနုထေရဿ- အနုထေရ်အား၊ (ဒေတိ-အံ့၊) ဣတိဝေံ-သို့၊ ဝါ- ဤနည်းအားဖြင့်၊ သဗ္ဗာနိ- အလုံးစုံသော သပိတ်တို့ကို၊ ပရိဝတ္တေတိ- လဲလှယ်အံ့၊ သဗ္ဗေဟိ-အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့သည်၊ သာမဏေရဿ - သာမဏေ၏၊ သန္တကံ-ဥစ္စာသည်၊ ဝါ-ကို၊ ဂုတ္တံ-စားသောက်အပ်သည်၊ ဟောတိ၊ (တသ္မာ-ကြောင့်၊) ဝန္တတိ။

သာမဏေရာ - သည်၊ အပဏ္ဍိတော - ဉာဏ်မရှိသည်၊ သစေပိ ဟောတိ - အကယ်၍မူလည်း ဖြစ်အံ့၊ အတ္တနော - ၏၊ ပတ္တေ-၌၊ ယာဂုံ - ကို၊ သယမေဝ-မိမိချည်းသာ၊ ပါကံ - ငှါ၊ (သစေပိ) အာရဘတိ - အကယ်၍မူလည်း အားထုတ်အံ့၊ (အပဏ္ဍိတောကိုပင် အတ္တနော စသည်ဖြင့် ထပ်ဖွင့်သည်။) (ဧဝံသတိဝိ-ဤသို့ဖြစ်ပြန်သော်လည်း၊) အာဂုသော-ငါ့ရှင်သာမဏေ၊ တုယံ-၏၊ ယာဂုံ-ကို၊ မယံ-အား၊ ဒေဟိ- ပေးပါလော၊ ဣတိဧဝံ- သို့၊ ထေရေဟိ- တို့သည်၊ ပဋိပါဋိယာ- အားဖြင့်၊ ယာစိတွာပိ - တောင်း၍လည်း၊ ပိဝိတံ၊ ဝဇ္ဇတိ- အပ်၏၊ သဗ္ဗေဟိ - အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့သည်၊ သာမဏေရဿ - ၏၊ သန္တကမေဝ-ဥစ္စာသည်သာ၊ ဝါ- ကိုသာ၊ ဘုတ္တံ - စားသောက်အပ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဥဂ္ဂဟိတပစ္စယာ- ဥဂ္ဂဟိတဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဝဇ္ဇံ- အပြစ်သို့၊ နေဝဗုသန္တိ- မထိရောက်ကုန်၊ သန္တိမိပစ္စယာ - သန္တိမိဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဝဇ္ဇံ-သို့၊ န ဗုသန္တိ၊ [သာမဏေတို့၏ဆန်ကို မိမိတို့က ယူခဲ့ရသော်လည်း ဥဂ္ဂဟိတကမဖြစ်၊ အကပ်ခံ၍ ရှေးရှေးနေက ယူခဲ့စေကာမူ သန္တိမိလည်း မဖြစ်၊] ပန-ဆက်၊ ဣတ္ထ- ဤ သပိတ်လဲလှယ်ခြင်းကို ဆိုကြောင်း စကားရပ်၌၊ မာတာပိတုနံ- တို့ဘို့၊ ဘေလာဒိနိ - ဆီ အစရှိသည်တို့ကို၎င်း၊ ဆာယာဒိနံ - အရိပ် အစရှိသည်တို့၏၊ အတ္ထာယ-ငှါ၊ သာခါဒိနိစ-သစ်ခက် အစရှိသည်တို့ကို၎င်း၊ ဟရန္တာနံ- ဆောင်ယူသောရဟန်းတို့၏၎င်း၊ ဣမေသဉ္စ-ဤရဟန်းတို့၏၎င်း၊ ဝိသေသော-အထူးကို၊ န ဒိဿတိ - မတွေ့မြင်အပ်၊ တသ္မာ - ကြောင့်၊ ကာရဏံ - ကို၊ ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗံ- စူးစမ်း ရှာဖွေထိုက်၏။

x x x x x x x x

ဣတ္ထ၊ ပေ၊ ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗံ။ ။ မိဘတို့ဘို့ ဆီ အစရှိသည်တို့ကို ဆောင်ယူသွားရာ၌၎င်း၊ နေပူကွယ်ကာဘို့ရန် သစ်ခက်တို့ကို ဆောင်ယူသွားရာ၌၎င်း၊ လမ်း၌စားလိုသောစိတ် ဖြစ်လျှင် အကပ်ခံ၍စားရုံသာ၊ ထိုကဲ့သို့ လဲလှယ်ခြင်းသော အစီအစဉ်ကို ပြုလုပ်ဘို့မလို၊ ဤနေရာ၌လည်း သာမဏေတို့၏ အကျိုးငှါ သာမဏေတို့၏ ဆန်ကို ဆောင်ယူသွားရာ၌ ထိုဆန်ဖြင့် ကြိုသေဥယာဂုအတွက် ဥဂ္ဂဟိတက၊ သန္တိမိ လျဉ်းပါးစရာ လိုမည်မထင်၊ ထို့ကြောင့် “ ကာရဏံ ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗံ ” ဟု အဋ္ဌကထာဆိုသည်။

ဋီကာ။ ။ ဣတ္ထပန သာမဏေရေဟိ ဂဟိတတဏှာလေသု ပရိက္ခိဏေသု (သာမဏေတို့ ယူအပ်သော ဆန်များကုန်လျှင်) အဝဿံ အမှောက် သာမဏေရာ သင်္ဂဟံ ကရောန္တိတိ ဝိတတ္ထုပ္ပတ္တိ သမ္ဘဝတိ- (ဧကန် သာမဏေတို့က ငါတို့အား ချီးမြှောက်မှုကို ပြုလိမ့်မည် ” ဟု အကြံဖြစ်စေရာရှိ၏၊) တသ္မာ တံ ပရိဝတ္တေတွာဝ ပရိဘုဠိတဗ္ဗံ - (ထို့ကြောင့် ရဟန်းများဆောင်ယူအပ်ခဲ့သော သာမဏေများ၏ဆန်ကို ယာဂုကြိုရာ၌ လဲ၍သာသုံးဆောင်ထိုက်၏၊) မာတာပိတုနံ အတ္ထာယ ပန ဆာယတ္ထာယ ဝါ ဂဟဏေ (မိဘတို့ဘို့ ယူခြင်း၊ အရိပ်ရဘို့ သစ်ခက်ကို ယူခြင်း၌ကား) ပရိဘောဂါသာ နတ္ထိ (စားလိုသောအခါသာ မရှိခဲ့၊) တသ္မာ တံ ဝဇ္ဇတိတိ ကာရဏံ ဝဒန္တိ။

သာမဏေရော - သည်၊ ဘတ္တိ - ဆွမ်းကို၊ ပစိတုကာမော - ချက်လိုသည်၊ (ဟုတွာ) တဏှုလေ-ဆန်တို့ကို၊ ဓောဝိတွာ-ဆေးပြီး၍၊ နိစ္စာလေတုံ- အကြွင်း မရှိ လှုပ်စေခြင်းငှါ၊ နသက္ကောတိ-မစွမ်းနိုင်အံ့၊ [နိစ္စာလေတွာ သက္ကရံ အပနေတုံ န သက္ကောတိ-ဆန်ဆေးသောအခါ လှုပ်၍ ကျောက်ခဲကလေးများကို ဖယ်ရှား ခြင်းငှါ မစွမ်းနိုင်။] ဘိက္ခုနာ-သည်၊ တဏှုလေစ - ဆန်တို့ကို၎င်း၊ ဘာဇနဉ္စ- အိုးကို၎င်း၊ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ- အကပ်ခံပြီး၍၊ တဏှုလေ-တို့ကို၊ ဓောဝိတွာ-ဆေး ပြီး၍၊ နိစ္စာလေတွာ-အကြွင်း မရှိ လှုပ်စေပြီး၍၊ ဘာဇနံ- အိုးကို၊ ဥဒ္ဓနံ- ဖိုခနေခံ သို့၊ အာရောပေတဗ္ဗံ-တင်ပေးထိုက်၏၊ အဂ္ဂိ- မီးကို၊ နကာတဗ္ဗော - မပြုထိုက်၊ (သာမံပါက ဖြစ်မည်စိုးသောကြောင့်တည်း။) ပက္ကကာလေ-ကျက်ပြီးရာ အခါ၌၊ ဝိဝရိတွာ-ဖွင့်၍၊ ပက္ကဘာဝေါ-ကျက်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဇာနိတဗ္ဗော-သိထိုက်၏၊ [ဆန်တုန်းက အကပ်ခံထားသောကြောင့် ကိုယ့်ဘာသာ ဖွင့်လျက် ကျက်မကျက် စုံစမ်းနိုင်သည်။] ဒုပ္ပက္ကံ - မကောင်းသဖြင့် ကျက်သည်၊ (မနူးမနပ်သည်၊) သစေ ဟောတိ၊ (ဝေံသတိ)၊ ပါကတ္ထာယ-ကျက်ခြင်း အကျိုးငှါ၊ ပိဒဟိတုံ-ပြန်၍ ပိတ်ခြင်းငှါ၊ နဝန္တတိ - မအပ်၊ [ကျက်စေလို၍ ပိတ်ခြင်းကြောင့် သာမံပါက ဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် မပိတ်ရ။] ရဇဿဝါ- မြူမှုန်၏သော်၎င်း၊ ဆာရိကာယ ဝါ-ပြာ၏သော်၎င်း၊ အပတနတ္ထာယ-မကျခြင်းအကျိုးငှါ၊ (ပိဒဟိတုံ) ဝန္တတိ၊ [ကျက်စေလို၍ မဟုတ်ဘဲ မြူမှုန်- ပြာ စသည် မကျအောင်ကား ပိတ်ကောင်း၏။] ပက္ကကာလေ- ကျက်ပြီးရာ အခါ၌၊ ဩရောပေတံပိ - အောက်သို့ ချခြင်းငှါ၎င်း၊ ဘုဒ္ဓိတုမိ-စားခြင်းငှါ၎င်း၊ ဝန္တတိ၊ ပုန ပဋိဂ္ဂဟဏကိစ္စံ နတ္ထိ။ [ဆန်အဖြစ်တုန်းက အကပ်ခံပြီးဖြစ်သောကြောင့် ထပ်၍ အကပ်ခံဘွယ် မလို။]

သာမဏေရော-သည်၊ ပစိတုံ-ငှါ၊ ပဋိဗလော - စွမ်းနိုင်၏၊ ပန - ထိုသို့ပင် စွမ်းနိုင်ပါသော်လည်း၊ အဿ- ထိုသာမဏေ၏၊ ခဏော- အားလပ်ခွင့်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိအံ့၊ ကတ္တမိ- တစုတခုသော အရပ်သို့၊ ဂန္တုကာမော- သွားလိုသည်၊ (ဟောတိ-အံ့) [ခဏော နတ္ထိကို ထပ်ဖွင့်သည်။] (ဝေံသတိ)၊ ဘိက္ခုနာ-သည်၊ သတဏှုလောဒကဘာဇနံ- ဆန်၊ ရေနှင့်တကွဖြစ်သော အိုးကို၊ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ- အကပ်ခံပြီး၍၊ ဥဒ္ဓနံ- ဖိုခနေခံသို့၊ အာရောပေတွာ- တင်ပြီး၍၊ အဂ္ဂိ-မီးကို၊ ဇာလေတွာ-တောက်စေပြီး၍၊ ဝါ-မှ၊ ဂစ္ဆာဟိ-သွားပါလော၊ ဣတိ၊ ဝတ္တဗ္ဗော- ပြောထိုက်၏၊ [အကပ်ခံအပ်ပြီးသော ဆန်စသည်နှင့် တကွ ထမင်းအိုးကို ရဟန်း ကိုယ်တိုင် တည်ပြီးနောက် မီးကို ကိုယ်တိုင် မတောက်စေကောင်းသောကြောင့် “ကိုရင်....မီးကို တောက်စေပြီးမှ သွားပါ” ဟု ပြောရမည်။] တတော-ထိုမီးကို တောက်စေပြီးရာအခါမှ၊ ပရံ-နောက်၌၊ ပုရိမနယေနေဝ-ဖြင့်သာလျှင်၊ (“ပက္က ကာလေ ဝိဝရိတွာ ပက္ကဘာဝေါ ဇာနိတဗ္ဗော ” မှ စ၍ “ ပုန ပဋိဂ္ဂဟဏကိစ္စံ နတ္ထိ ” တိုင်အောင် ညွှန်သည်။) သဗ္ဗံ- အလုံးစုံကို၊ ကာတံ - ငှါ၊ ဝန္တတိ - ၏။

ဘိက္ခု-သည်။ ယာဂုအတ္ထာယ - ယာဂုအကျိုးငှါ။ သုဒ္ဓံ - စင်ကြယ်သော၊ ဘာဇနံ-အိုးကို၊ (အာမိသစသည်လည်း မပါ၊ မြူမှုန်မပါအောင်လည်း စင်ကြယ်သော ရေဖြင့် ဆေးအပ်ပြီးသော အိုးကို၊) အာရောပေတွာ - ဖိုခနောက်ပေါ်သို့ တင်၍၊ ဥဒကံ- ကို၊ (ဆန်မပါသော ရေသက်သက်ကို၊) တာပေတိ - ပူစေအံ့၊ ဝဇ္ဇတိ၊ တတ္ထေ-ပူသော၊ ဥဒကေ-၌၊ သာမဏေရော-သည်။ တဏှုလေ-တို့ကို၊ ပက္ခိပတိ-ထည့်အံ့၊ တတော- ထိုထည့်ပြီးရာ အခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ ဘိက္ခုနာ-သည်။ အဂ္ဂိ-ကို၊ န ကာတဗ္ဗော-မပြုထိုက်၊ [“သာမံပါကဖြစ်မည်စိုးသောကြောင့် မီးကို မပြုထိုက် ” ဟု ဆိုသည်။] ပတ္တယာဂံ- ကျက်ပြီးသော ယာဂုကို၊ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ-အကပ်ခံ၍၊ ပါတံ ဝဇ္ဇတိ၊ သာမဏေရော- သည်။ ယာဂံ - ကို၊ ပစတိ-ကြိုနေ၏။ ဟတ္ထကုတ္တုစကော-လက်၏ ကုတ္တုစကိုပြုတတ်သော၊ ဝါ-လက်ဆော့သော၊ ဘိက္ခု - သည်။ ကိဠန္တော - ကစားလျက်၊ (ကစားသော အားဖြင့်၊) ဘာဇနံ-အိုးကို၊ အာမသတိ-သုံးသပ်အံ့၊ ဝါ-ကိုင်အံ့၊ ပိဓာနံ-အဖိုးကို၊ အာမသတိ-အံ့၊ ဝါ- အံ့၊ ဥဂ္ဂတံ-တက်လာသော၊ ဖေဏံ- ယာဂုအမြှုပ်ကို၊ ဆိန္ဒိတွာ-ဖြတ်၍၊ (ယောက်မ စသည်ဖြင့် ဖြတ်၍၊) ဟရတိ- ဖယ်ရှားအံ့၊ တဿေဝ - ထိုရဟန်းအားသာ၊ ပါတံ န ဝဇ္ဇတိ၊ ဒုရုပစိဏ္ဏနာမ- မကောင်းသဖြင့် ပြုကျင့်ခြင်းမည်သည်၊ ဟောတိ၊ ပန-ဆက်၊ ဒဗ္ဗိ ဝါ-ယောက်မကိုသော်၎င်း၊ ဥဠုကံ ဝါ-ယောက်ချိုကိုသော်၎င်း၊ ဝါ- ဇွန်းကိုသော်၎င်း၊ ဂဟေတွာ- ကိုင်၍၊ အနက္ခိပန္တော- မမြှောက်ဘဲ၊ သစေ အာလုဠေတိ- အကယ်၍ မွှေအံ့၊ (ဧဝံသတိ- ဤသို့ မွှေလသော်၊) သဗ္ဗေသံ-အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့အား၊ (ပါတံ) နဝဇ္ဇတိ၊ သာမံပါကဇ္ဇေဝ-ကိုယ်တိုင် ချက်ခြင်းသည်၎င်း၊ ဒုရုပစိဏ္ဏန္တ-မကောင်းသဖြင့် ပြုကျင့်ခြင်းသည်၎င်း၊ ဟောတိ-၏၊ (ဘာဇနံ- အိုးကို၊) သစေ ဥက္ခိပတိ - အကယ်၍ မြှောက်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ဥဂ္ဂဟိတကမ္မိ-ဥဂ္ဂဟိတကသည်လည်း၊ (အကပ်မခံဘဲ ကိုယ်တိုင် မြှောက်ယူအပ်သည်လည်း၊) ဟောတိ။

ဘိက္ခုနာ-သည်။ ပိဏ္ဏာယ- ငှါ၊ စရိတွာ - လှည့်လည်ပြီး၍၊ အာဓာရကေ-သပိတ်ခြေပေါ်၌၊ ပတ္တော-သည်။ ဝါ-ကို၊ ထပိတော-ထားအပ်သည်၊ ဟောတိ-အံ့၊ [သပိတ်ကို ချထားတုန်းက နောက်ထပ် အကပ်ခံဘို့ရန် အကပ်ဖျက်သော အားဖြင့် ချထားသောသပိတ်တည်း။] တတြ-ထိုသို့ ချထားရာ၌၊ အညော-သပိတ်ရှင်မှ အခြားသော၊ လောလဘိက္ခု- လျှပ်ပေါ်လော်လီသော ရဟန်းသည်။ ကိဠန္တော - ကစားလျက်၊ (ကစားသောအားဖြင့်၊) ပတ္တံ - ကို၊ စေ အာမသတိ-အကယ်၍ သုံးသပ်အံ့၊ (ကိုင်အံ့၊) ပတ္တပိဓာနံ- သပိတ်ဖိုးကို၊ စေ အာမသတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ တဿေဝ-ထိုရဟန်းအားသာ၊ တတော-ထိုသပိတ်ထည်းမှ၊ လဒ္ဓံ-ရအပ်သော၊ ဘတ္တံ - ဆွမ်းသည်၊ န ဝဇ္ဇတိ၊ ပန- ဆက်၊ ပတ္တံ- ကို၊ ဥက္ခိပိတွာ-မြှောက်၍၊ သစေ ထပေတိ - အကယ်၍ ပြန်ထားအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ သဗ္ဗေသံ-

အလုံးစုံသောရဟန်းတို့အား၊ န ဝ န္ဋတိ၊ (မြှော်ယူတုန်းက ဥဂ္ဂဟိတကဖြစ်သော
 ကြောင့် ရဟန်းအားလုံး မအပ် - ဟူလို။) တတ္ထ ဇာတကဖလာနိ-ထို သစ်ပင်၌
 ဖြစ်သော သစ်သီးတို့ကို၊ သာခါယဝါ- သစ်ခက်၌သော်၎င်း၊ ဝါ- ကိုသော်၎င်း၊
 ဝလ္လိယာဝါ-နွယ်၌သော်၎င်း၊ ဝါ-ကိုသော်၎င်း၊ ဂဟေတွာ- ကိုင်၍၊ (သစေ)
 စာလေတိ-အကယ်၍ လှုပ်စေအံ့၊ (ဝေံသတိ-ဤသို့လှုပ်စေလသော်၊) တဿေဝ-
 ထိုရဟန်းအားသာ၊ တတော-ထိုသစ်ပင်မှ၊ လဒ္ဓံ-ရအပ်သော၊ ဖလံ-အသီးသည်၊
 န ဝ န္ဋတိ၊ ဒုရူပစိဏ္ဏဒုက္ကဒုဗ္ဗ - ဒုရူပစိဏ္ဏဒုက္ကဒု အာပတ်သို့လည်း၊ အာပဇ္ဇတိ-
 ရောက်၏။ ပန - ဆက်၊ ဖလရူက္ခံ - အသီးရှိသော သစ်ပင်ကို၊ အပဿယိတုံဝါ-
 မှီခြင်းငှါ၎င်း၊ တတ္ထ-ထိုသစ်ပင်၌၊ ကဏ္ဍကေ-ဆူးတို့ကို၊ ဗဒ္ဓိတုံဝါ-ဖွဲ့ခြင်းငှါ၎င်း၊
 ဝ န္ဋတိ၊ [ရှဉ့် စသော တိရစ္ဆာန်များ သစ်ပင်ပေါ်တက်၍ အသီးကို မစားနိုင်
 အောင် သစ်ပင်၏ပင်လုံး၌ ဆူးစသည် ဖွဲ့ထားခြင်းငှါ အပ်သည် - ဟူလို။] ဒုရူပ
 စိဏ္ဏံ-သည်၊ န ဟောတိ၊ ဣတိ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ။

ပန-ဆက်၊ အရညေ-တော၌၊ ပတိတံ-ကျနေသော၊ အမ္မဖလာဒိံ -သရက်သီး
 အစရှိသော ဝတ္ထုကို၊ ဒိသ္မာ - ၍၊ သာမဏေရဿ - အား၊ ဒဿာမိ- ပေးအံ့၊
 ဣတိ - ဤသို့ ကြံ၍၊ အာဟရိတွာ - ဆောင်ယူ၍၊ ဒါတုံ ဝ န္ဋတိ။ [မိမိအတွက်၊
 ရဟန်းများအတွက် မဟုတ်ရကား ကိုယ်တိုင်ကောက်ယူခြင်းကြောင့် ဥဂ္ဂဟိတက
 ဒုက္ကဒုအာပတ် မသင့် - ဟူလို။] သီဟဝိဿာသာဒိံ - ခြင်္သေ့စားကြွင်း အစရှိသော
 အစကို၊ ဒိသ္မာပိ-တွေ့၍လည်း၊ သာမဏေရဿ-အား၊ ဒဿာမိ- အံ့၊ ဣတိ-
 ဤသို့ကြံ၍၊ ပဋိဂ္ဂဟေတွာဝါ-အကပ်ခံ၍သော်၎င်း၊ အပ္ပဋိဂ္ဂဟေတွာဝါ-အကပ်
 မခံမူ၍သော်၎င်း၊ အာဟရိတွာ ဒါတုံ ဝ န္ဋတိ၊ ပန- ဆက်၊ ဝိတက္ကံ-အကြံကို၊
 သောဓေတုံ - သုတ်သင်ခြင်းငှါ၊ သစေ သက္ကောတိ - အကယ်၍ စွမ်းနိုင်အံ့၊
 (ဝေံသတိ)၊ တတော-ထိုသာမဏေ၏အထံမှ၊ လဒ္ဓံ-ရအပ်သော သီဟဝိဿာသ

* * * * *

သီဟဝိဿာသာဒိံ၊ ပေ၊ ဒါတုံ ဝ န္ဋတိ။ ။ အစိမ်းသရဲဖမ်းစားသော ရောဂါရှိလျှင်
 သားစိမ်း ငါးစိမ်းကို ခွင့်ပြုတော် မူ၏။ အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ အမနုဿိကာဗာဓေ
 အာမကမံသံ၊ အာမက လောဟိတံ၊- [ဝိနည်းမဟာဝါ၊ ဘေသဇ္ဇက္ခန္ဓက။] ဤနေရာ၌
 သားစိမ်းငါးစိမ်းလည်းဖြစ်၊ အမနုဿိကာဗာဓိလည်း မရှိပါဘဲလျက် ခြင်္သေ့စားကြွင်း
 စသည်ကို ကိုင်ယူကောင်းပါသလော-ဟု မေးတွယ်ရှိသောကြောင့် “သီဟဝိဿာသာ
 ဒိံ” စသည်ကိုမိန့်၊ မိမိအတွက် ရဟန်းများအတွက်မဟုတ်၊ သာမဏေအတွက်ဖြစ်သော
 ကြောင့် ကိုင်ယူကောင်းပါသည်-ဟူလို။

ဝိ တက္ကံ သောဓေတုံ။ ။ “သာမဏေအထံရောက်လျှင် သာမဏေက ငါ့ကိုလည်း
 ပေးလိမ့်မည်” ဟူသော အကြံကို “ဝိတက္ကံ” ဟု ခေါ်သည်။ ထိုအကြံမျိုး မရှိအောင်
 စိတ်ထားနိုင်ခြင်းကို “သောဓေတုံ” ဟု ခေါ်သည်။ ထိုအကြံမျိုးမဖြစ်အောင် သုတ်သင်
 ခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်လျှင် သာမဏေအထံ ရောက်သောအခါ သာမဏေက တဆင့်ပေးပြန်မူ
 စားကောင်းသည်။

အစရှိသည်ကို၊ ခါဒိတုမ္ပိ ဝန္တတိ၊ အာမကမံသပဋိဂ္ဂဟဏ ပစ္စယာ - သားစိမ်း
ငါးစိမ်းကို ကောက်ယူခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဝဇ္ဇံ - အပြစ်သို့၊ နေဝ
ဖုသတိ-မရောက်၊ ဥဂ္ဂဟိတကပစ္စယာ-ကြောင့်၊ ဝဇ္ဇံ န ဖုသတိ။

မာတာပိတုနံ - တို့၏၊ အတ္ထာယ - ငှါ၊ တေလာဒိနိ - ဆီ အစရှိသည်တို့ကို၊
ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ ဂစ္ဆတော-သွားသောရဟန်း၏၊ အန္တရာမဂ္ဂေ-၌၊ ဗျာဓိ-အနာ
သည်၊ (သစေ)ဥပ္ပဇ္ဇတိ-အကယ်၍ ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ တတော- ထိုဆီအစ
ရှိသည်တို့မှ၊ ယံ-အကြင်ဝတ္ထုကို၊ (ပရိဘုဉ္ဇိတုံ-ငှါ၊) ဣစ္ဆတိ-အလိုရှိ၏၊ တံ-ထို
ဝတ္ထုကို၊ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝန္တတိ၊ ပန-ဆက်၊ မူလေပိ-အရင်း၌လည်း၊
(ဆောင်ယူခဲ့စဉ်တုန်းကလည်း၊) ပဋိဂ္ဂဟိတံ - အကပ်ခံအပ်ပြီးသည်၊ သစေ
ဟောတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပုန, ပဋိဂ္ဂဟဏကိစ္စံ, နတ္ထိ၊ မာတာပိတုနံ-တို့၏၊ တဏှာ
လေ-တို့ကို၊ အာဟရိတွာ-၍၊ ဒေတိ-အံ့၊ တေ-ထိုမိဘတို့သည်၊ တတောယေဝ-
ထို ဆန်တို့မှသာလျှင်၊ ယာဂုအာဒိနိ - ယာဂုအစရှိသည်တို့ကို၊ သမ္ပာဒေတွာ-
ပြီးစီးစေ၍၊ တဿ- ထိုရဟန်းအား၊ ဒေန္တိ- ကုန်အံ့၊ ဝန္တတိ၊ သန္ဓိမိပစ္စယာဝါ၊
ဥဂ္ဂဟိတက ပစ္စယာဝါ ဒေါသောနတ္ထိ။ [သန္ဓိမိပါစိတ် အာပတ် , ဥဂ္ဂဟိတက
ဒုက္ကဋ်အာပတ်မသင့်-ဟူလို။]

ဘိက္ခု-သည်၊ ပိဒဟိတွာ-ပိတ်၍၊ (ပြာမကျအောင်ပိတ်၍၊) ဥဒကံ-ရေကို၊
(ထင်ရှားသောအမှုန် မပါအောင် စစ်အပ်ပြီးသောရေကို၊) တာပေတိ-ပူစေအံ့၊
ယာဝ ပရိက္ခယာ-ကုန်သည့်တိုင်အောင်၊ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝန္တတိ၊ ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ-
ဤရေနှေး၌၊ ဆာရိကာ-ပြာသည်၊ သစေပတတိ-အကယ်၍ ကျအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊
ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ-ရာ၏၊ ဒိဃသဏှာသေန-ရှည်သောသံညှပ်ဖြင့်၊ ထာလကံ-ခွက်ကို၊
ဂဟေတွာ - ကိုင်၍၊ တေလံ - ဆီကို၊ ပစန္ဒဿ - ချက်စဉ်၊ ဆာရိကာ - သွယ်၊
(သစေ)ပတတိ-အံ့၊(ဧဝံသတိ)၊ ဟတ္ထေန-ဖြင့်၊ ဝါ-မှ၊ အမုဉ္ဇန္တေနေဝ-မလွတ်
ဘဲသာ၊ ပုစိတွာ- ချက်မြီ ချက်ပြီး၍၊ ဩတာရေတွာ-အောက်သို့ချ၍၊ ပဋိဂ္ဂဟေ
တဗ္ဗံ-ရာ၏၊ အင်္ဂါရာပိ - မီးကျိုးတို့သည်၎င်း၊ ဝါ- တို့ကို၎င်း၊ ဒါရုနိဝါ - ထင်း
တို့သည်၎င်း၊ ဝါ-တို့ကို၎င်း၊ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ-အကပ်ခံပြီး၍၊ ထပိတာနိ-ထားအပ်
ကုန်သည်၊ သစေ (ဟောန္တိ)၊ (ဧဝံသတိ)၊ မူလ ပဋိဂ္ဂဟဏမေဝ-မူလ အကပ်
ခံခြင်းသည်ပင်၊ ဝန္တတိ၊ [ပြာကျသော်လည်း မီးကျိုးထင်းတို့ကို အကပ်ခံပြီးဖြစ်၍
နောက်ထပ် အကပ်ခံဘွယ် မလို၊ ပြာသည် နဝသမုဋ္ဌိတမဟုတ် သို့ မီးကျိုးထင်း
တို့မှဖြစ်သော တံသမုဋ္ဌိတတည်း။] ဘိက္ခု-သည်၊ ဥစ္စံ-ကို၊ ခါဒတိ-ခဲစားနေ၏၊
သာမဏေရော- ပည်၊ မယုမ္ပိ-တပည့်တော်အားလည်း၊ ဒေထ-ပေးပါကုန်၊ ဣတိ၊
ဝဒတိ-လျှောက်အံ့၊ ဣတော-ဤကြံမှ၊ ဆိန္ဒိတွာ-ဖြစ်၍၊ ဂဏှ-ယူလော့့ ကိ-
သို့၊ ဝုတ္တော-ပြောဆိုအပ်သော သာမဏေသည်၊ ဂဏှာတိ-ယူအံ့၊ အဝသေသေ-
ကြွင်းသော ကြံအပိုင်း၌၊ ပုန ပဋိဂ္ဂဟဏကိစ္စံ နတ္ထိ၊ ဝုဠပိဏှကံ - တင်လဲခဲကို၊

ခါဒန္တဿာပိ-ခဲစားစဉ်လည်း၊ ဒေဝဝ နယော၊ ဟိ-မှန်၊ ဝုတ္တောကာသတော-
ပြောဆိုအပ်သောအရပ်မှ၊ ဆိန္ဒိတွာ-၍၊ ဂဟိတာဝသေသံ-ယူအပ်ပြီးမှကြွင်းသော
ကြံပိုင်း ထန်းလျက်ခဲသည်၊ အဇဟိတ ပဋိဂ္ဂဟဏမေဝ-မစွန့်အပ်သော အကပ်
ခံခြင်းရှိသည်သာ၊ ဝါ-အကပ်ခံခြင်းကို မစွန့်သည်သာ၊ ဟောတိ။

ဘိက္ခု - သည်၊ ဂုဠိ-တင်လဲကို၊ ဘာဇေန္တော- ဝေဘန်လိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊
ပဋိဂ္ဂဟေတွာ-အကပ်ခံပြီး၍၊ ကောဠာသေ - အဘို့အစုတို့ကို၊ ကရောတိ-ပြု၏၊
ဘိက္ခုပိ- တို့သည်၎င်း၊ သာမဏေရာပိ- တို့သည်၎င်း၊ အာဂတ္တိာ- လာ၍၊ ကေ
ဂ္ဂဟဏေနဝ-တကြိမ်တည်း ကိုင်ယူခြင်းဖြင့်သာလျှင်၊ [ကိုင်ပြီး ပြန်မချဘဲ ယူသွား
ခြင်းကို “ကေဂ္ဂဟဏ” ဟု ဆိုသည်။] ဂဟိတာဝသေသံ-ယူအပ်ပြီးမှ ကြွင်းသော
တင်လဲသည်၊ ပဋိဂ္ဂဟိတမေဝ- အကပ်ခံအပ်မြဲ ခံအပ်သည်သာ၊ ဟောတိ-၏၊
လောလသာမဏေရာ - လျှပ်ပေါ်လော်လီသော သာမဏေသည်၊ ဂဏှိတွာ
ဂဏှိတွာ-ယူပြီး၍ယူပြီး၍၊ ပုန-တဖန်၊ သဒစ ထပေတိ-အကယ်၍ ထားအံ့၊ (ဧဝံ
သတိ)၊ တဿ - ထို သာမဏေ၏၊ ဝါ- သည်၊ ဂဟိတာဝသေသံ- ယူအပ်ပြီးမှ
ကြွင်းသော တင်လဲသည်၊ (ယူပြီး၍ ပြန်ချထားအပ်ခဲ့သော တင်လဲသည်၊) အပ္ပဋိ
ဂ္ဂဟိတကံ-ပဋိဂ္ဂဟိတ မဟုတ်သည်၊ ဝါ-အကပ်ပျက်သည်၊ ဟောတိ။

ဘိက္ခု-သည်၊ ဓူမဝန္တိ-အခိုးရှိသောအလိပ်ကို၊ ဝါ-ဆေးလိပ်ကို၊ ပဋိဂ္ဂဟေ
တွာ-အကပ်ခံပြီး၍၊ ဓူမံ- အခိုးကို၊ ပိဝတိ- သောက်အံ့၊ မုခဉ္စ-ခံတွင်းသည်၎င်း၊
ကဏ္ဍောစ-လည်ချောင်းသည်၎င်း၊ မနောသိလာယ-ဆေးဒန်းမြင်းသီလာဖြင့်၊
လိတ္တောပိယ-သုတ်လိမ်းအပ်သကဲ့သို့၊ ဟောတိ-၏၊ (ဧဝံသတိပိ-ဤသို့ ဖြစ်ပါ
သော်လည်း၊) ယာဝကာလိကံ - ယာဝကာလိက ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်ကို၊ ဘုဒ္ဓိတုံ
ဝန္တတိ၊ ယာဝကာလိကေန-ယာဝကာလိက ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်နှင့်၊ ယာဝဇီဝိက
သံသဂ္ဂေ-ယာဝဇီဝိကဆေးညှိတို့ရောနှောမိခြင်းကြောင့်၊ ဒေါသော-သည်၊ နတ္ထိ။

x x x x x x x

ကောဠာသေ ကရောတိ။ ။ကောဠာသေ ကရောတိတိ ဘိက္ခုစ သာမဏေရာစ
အတ္တနော အတ္တနော အဘိရုစိတံ ကောဠာသံ ဂဏ္ဍန္တိတိ သဗ္ဗေသံ သမကေ ကောဠာ
သေ ကရောတိ-ဋီကာ၊ ဤဋီကာကိုထောက်၍ “အချို့သံသိက စားဘွယ် သေခံဘွယ်
ဝေစုဝေရာဝယ် သာမဏေများလည်း ရဟန်းများနှင့်အညီအမျှ ရနိုင်၏” ဟု မှတ်ချက်
တခု ရပြန်သည်၊ မဟာဝါ၊ စိဝရက္ခန္ဓကပါဠိတော်၌ကား သာမဏေတို့အား တဝက်
ပေးရမည်-ဟု မိန့်တော်မူ၏၊ ထို့ကြောင့် “ကျေးဇူးအထူးမများလျှင် တဝက်သာပေး၊
သာမဏေများက သံသိက အလုပ်ကို များစွာ လုပ်ရလျှင် အညီအမျှ ပေးပါ” ဟု
မှတ်သင့်သည်။

ဘိက္ခုပေ၊ ဒေါသော နတ္ထိ။ ။ဓူမ - အခိုးရှိသော + ဝန္တိ- အလုံး (အလိပ်)
ဟူသည်ကို “ဆေးလိပ်” ဟု ဆိုကြ၏၊ ကုလားကြီးတွေသောက်သော တမာဂူလည်း
ဓူမဝန္တိပင်တည်း၊ ထို ဆေးလိပ်ကို သောက်သောအခါ ခံတွင်း၌၎င်း လည်ချောင်း၌

ပတ္တိ-သပိတ်ကို၊ ပစ္စယသဝါ-ဖုတ်စဉ်သော်၎င်း၊ ရဇနံ - ဆိုးရည်ကို၊ ပစ္စယသဝါ- ကျိုစဉ်သော်၎င်း၊ ကဏ္ဍနာသမုခဆိဒ္ဒေဟိ - နားပေါက် , နှာခေါင်းပေါက်, ပါးစပ်ပေါက်တို့မှ၊ ဝုမော-မီးအခိုးသည်၊ ပဝိသတိ - ဝင်အံ့၊ ဗျာမိပစ္စယာ-အနာဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ပုပ္ဖဝါ - ပန်းကိုသော်၎င်း၊ ဖလံဝါ-ကိုသော်၎င်း၊ ဥပသိဿိတိ-နမ်းရှုအံ့၊ (ဝေံ သတိ- ဤသို့ ဖြစ်လသော်၊) အဗ္ဗောဟာရိကတ္တာ-အဗ္ဗောဟာရိက၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝဇ္ဇတိ-အပ်၏၊ ဘတ္တုဂ္ဂါရောက္ကိ-ထိုးခြင်း စသည်ကြောင့် အနုထွက်လာသော အစာသည်၊ တာလုံ-အာစေခံ

* * * * *

၎င်း ဆေးညှိကလေးတွေ အနည်းငယ် ကပ်နေတတ်၏။ အနည်းငယ် ဆိုသော်လည်း ကြိ၌ အခွံခါသော အခါ အညှိရောင်ကလေးသည် အဗ္ဗောဟာရိက မဖြစ်သကဲ့သို့ ဤ ဆေးညှိကလေးလည်း အဗ္ဗောဟာရိကမဟုတ်၊ အာပတ်၏အင်္ဂါဟု ပြောဆိုလေ့ရှိသည်။ သို့သော် အာရုံတက်ပြီးမှ အကပ်ခံ၍ သောက်သောကြောင့် ယာဝကာလိက ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်ကို ထပ်၍ စားခြင်းငှါ အပ်၏။ ယာဝကာလိက ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်နှင့် ယာဝဇီဝိကဖြစ်သော ဆေးညှိကလေး၏ ပါးစပ်အတွင်း၌ ရော၍ ဝမ်းတွင်းသို့ ဝင်သွားခြင်းကြောင့် ဤ သိက္ခာပုဒ်အရ အပြစ်မရှိ။

ဆက်ဥပဒ်အံ့။ — ဆေးလိပ်ကို အကပ်ခံသော်လည်း ဆေးလိပ် သောက်ပြီးသော အခါ ခံတွင်း၌ ငြိကပ်၍ကျန်ရစ်သော အညှိကလေးများကို အကပ်မခံရသေး ဟု ထင်မှားဘွယ်ရှိ၏။ ထိုသို့ ထင်မှား၍ ဤသိက္ခာပုဒ်အရ အပြစ်ရှိပါသလောဟု ယုံမှားဘွယ်ရှိသောကြောင့် “ဒေါသောနတ္ထိ” ဟု ဆိုသည်။ [ပဋိဂ္ဂဟေတွာတိ- တဒဟု ပဋိဂ္ဂဟေတွာ၊-- တေနေဝ “ယာဝကာလိကေန၊ပေ၊ဒေါသောနတ္ထိ” တိ ဝုတ္တံ၊-ဋီကာ။] သစေပန ပုရိမဒိဝသေ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ထပိတာ ဟောတိ၊ သာမိသေန မုခေန- အာမိသနှင့် တကွဖြစ်သော ခံတွင်းဖြင့်၊ တဿာ ဝနိယာ ဝုမံ ပိဝိတံ နဝဇ္ဇတိ၊ ဆိုလိုရင်းကား— “ဆေးလိပ်ကို ရှေးရှေးနေ့က အကပ်ခံထားလျှင် ထိုဆေးလိပ်၏ အာခေါင်တွင်ကပ်နေသော ဆေးညှိနှင့် ယနေ့အကပ်ခံအပ်သော ယာဝကာလိက (ဆွမ်းစသော အာမိသတို့) ရော၍သွားလျှင် သန္နိမိပါစိတ်သင့်သည့်” ဟု ဆိုလိုသည်။

မှတ်ချက်။ ။ “ဝုမံဝဇ္ဇိ” ပဋိဂ္ဂဟေတွာ” ဟု အဋ္ဌကထာဆိုသောကြောင့် ဆေးလိပ်ကို အကပ်မခံဘဲမသောက်ကောင်း၊ အကပ်မခံဘဲသေခံလျှင် ကိုင်ယူတုန်းကပင် ဥဂ္ဂဟိတက ဒုက္ကဋ်အာပတ် သင့်၏။ အကပ်ခံပြန်သော်လည်း အာရုံမတက်ခင် အကပ်ခံ၍သေခံလျှင် အာရုံတက်ပြီးမှ စားဘွယ် သောက်ဘွယ်နှင့် ခံတွင်း၌ ရောသွားသောကြောင့် သန္နိမိပါစိတ်အာပတ် သင့်ပြန်၏။ ဆေးလိပ်ဟူသည် ယာဝဇီဝိကဝတ္ထု ဖြစ်ရကား ထိုဆေးညှိငွေ့လည်း ယာဝဇီဝိကဝတ္ထုပင်တည်း၊ အကြောင်းမရှိဘဲ လျက်ဆားသော်မျှ မလျက်ကောင်းရကား ထိုယာဝဇီဝိက ဆေးလိပ်ကိုလည်း အကြောင်းမရှိဘဲ သောက်ချင်ရုံမျှဖြင့် နေလွဲအခါ၌ မသေခံကောင်း၊ လေနာခြင်းစသော သင့်လျော်သောအကြောင်းရှိလျှင် သောက်ကောင်း၏။ နံနက်အခါ ၌ကား အကပ်ခံ၍ သောက်လျှင် မည်သည့်အပြစ်မျှ မရှိပါ။ သို့သော် လူမြင် သူမြင် မသေခံဘို့ရန်ကား ဆရာကြီး သမားကြီးတို့ တားမြစ်လေ့ ရှိကြသည်။ ဆေးလိပ်သောက်မှုသာမက၊ နေလွဲအခါ ဆေးဝါးမှု ကွမ်းစားမှုများ၌လည်း ဤသဘောပင်တည်း။

ကို၊ အာဟာရ-ထိခိုက်၍၊ အန္တောယေဝ-အတွင်းသို့သာ၊ ပဝိသတိ-ပြန်ဝင်အံ့၊ အဝိသယတ္တာ-စောင့်စည်းနိုင်သော အရာမဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ပြန် မကျအောင် မထိန်းသိမ်းနိုင်သောကြောင့်၊) ဝန္တတိ၊ ပန - ထိုသို့ အပ်ပါသော် လည်း၊ မုခံ-ခံတွင်းသို့၊ ပဝိဋ္ဌိ- ဝင်ပြီးသော ကြို ထိုးဖတ်ကို၊ အဇ္ဈောဟရတော- ပြန်၍ မျိုချသော ရဟန်း၏၊ ဝိကာလေ - ဌ၊ အာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ဒန္တန္တရေ- သွား၏ အကြား၌၊ လဂ္ဂဿ-ငြိကပ်နေသော၊ အာမိသဿ-အာမိသ၏၊ ရသော- အရည်သည်၊ ပဝိသတိ-ဝင်အံ့၊ အာပတ္တိယေဝ-သည်သာ၊ (ဟောတိ)၊ သုခုမံ- သိမ်မွေ့သော၊ အာမိသံ-သည်၊ သစေ ဟောတိ- အံ့၊ ရသော- အရသာသည်၊ (သစေ)နပညာယတိ-အကယ်၍ မထင်ရှားအံ့၊ (ဧဝံသတိ-ဤသို့ ဖြစ်လသော်၊) အဗ္ဗောဟာရိက ပက္ခံ-အဗ္ဗောဟာရိက ဘက်သို့၊ ဘဇတိ-ကပ်ဝင်တော့၏။

ကာလေ-မွန်းတည့်ချိန် အခါသည်၊ ဥပကဋ္ဌေ-နီးကပ်သော်၊ နိရုဒကဋ္ဌာနေ- ရေမရှိသော အရပ်၌၊ ဘတ္တံ-ကို၊ ဘုဉ္ဇိတွာ-စားပြီး၍၊ ကက္ခာရေတွာ-ကက် ဟု အသံပြု၍၊ (ဟက်၍၊) ဒုတ္တယော- ၂ ခု ၃ ခုကုန်သော၊ ခေဠပိဏ္ဏေ-တံထွေးခဲ တို့ကို၊ ပါတေတွာ- ကျစေပြီး၍၊ ဥဒကဋ္ဌာနံ- ရေ၏တည်ရာအရပ်သို့၊ ဝတိတ္တာ- ရောက်၍၊ ဝါ-ရောက်မှ၊ မုခံ-ပါးစပ်ကို၊ ဝိက္ခာလေတဗ္ဗံ - ဆေးရာ၏၊ ပဋိဂ္ဂဟေ တွာ-အကပ်ခံပြီး၍၊ ထပိတသိဝိဝေရာဒိနံ-ထားအပ်သော ချင်းအစရှိသည်တို့၏၊ အင်္ဂုရာ-အညွန့်တို့သည်၊ နိက္ခမန္တိ-ထွက်ကုန်အံ့၊ ပုန, ပဋိဂ္ဂဟဏကိစ္စံ, နတ္ထိ၊ (တံသမုဋ္ဌိတ ဖြစ်သောကြောင့် နောက်ထပ် အကပ်ခံဘွယ်-မလို။) လောဏကိစ္စံ- ဆားသည်၊ အသတိ-သော်၊ သမုဒ္ဒေါဒကေန- သမုဒြာရေဖြင့်၊ လောဏကိစ္စံ-

x x x x x x x

ဝိကာလေ အာပတ္တိ။ ။ “ဝိကာလေ အာပတ္တိ” ဟူသည် ဝိကာလ ဘောဇန အာပတ် သန္နိမိအာပတ်တည်း၊ လည်ချောင်းသို့ ဝင်ပြီးအာဟာရသည် ပြန်ထွက်လာ သော်လည်း နံနက်ကာလ၌ ဖြစ်လျှင် ပြန်၍ မျိုချမှုကြောင့် အာပတ် မသင့်၊ ဘာကြောင့် နည်း-ထို အာဟာရက အကပ်ခံအပ်ပြီး ဖြစ်သောကြောင့်တည်း၊ ဝိကာလ၌ ပြန်၍ မျိုချလျှင် အဓိန္နသိက္ခာပုဒ်နှင့် စပ်၍ အာပတ် မသင့်သော်လည်း ဝိကာလဘောဇနနှင့် သန္နိမိအာပတ်ကား သင့်သည်-ဟုလို။

ကက္ခာရေတွာ ။ ။ ကက်ဇုတိ ကရိယတေတိ ကက်ကာရော၊ က် ကို နောက် အက္ခရာသို့ ကပ်သော အခါ ကာ၌ ကသည် ခဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် (နိက္ခမောက္ခသို့) “ကက္ခာရော” ဟု ဖြစ်၏၊ ထို့နောက် အာစာရ (ကရ) အနက်၌ ဣပစ္စည်းသက်၊ ပြေ၍ တွာပစ္စည်းဖြင့် “ကက္ခာရေတွာ” ဟု ပြီးသည်၊ ထို “ကက်” ဟူသော အသံဟူသည် ယခုအခါ သလိပ်ဟက်သံပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် သလိပ်ဟက်၍ သလိပ်ခဲတံထွေးခဲများ ၂ ခဲ ၃ ခဲ ကျသွားပါစေ” ဟု ဆိုသည်။ [ဤသို့ သလိပ်ဟက်စေခြင်းမှာလည်း ခံတွင်း၌ ဆွမ်းစသော အာမိသများ မကျန်ဘဲ သန့်ရှင်းစေလိုသောကြောင့် ဖြစ်သည်၊ ထိုနေခံမှ အတော် ဝေးသော ရေရှိရာအရပ်သို့ ရောက်သော အခါ ပါးစပ်ကို ဆေးပါ - ဟု ညွှန်ပြသည်။

ဆား၏ကိစ္စကို၊ ကာတုံ ဝန္တတိ၊ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ-၍၊ ထပိတံ-သော၊ လောဏော ဒကံ-ဆားရေသည်၊ လောဏံ-သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်အံ့၊ လောဏံဝါ-ဆားသည် သော်လည်း၊ ဥဒကံ - သည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်အံ့၊ ရသောဝါ - ကြံရည်သည်သော် လည်း၊ ဖာဏိတံ-တင်လဲသည်၊ ဟောတိ-အံ့၊ ဖါဏိတံဝါ- တင်လဲသည်သော် လည်း၊ ရသော - အရည်သည်၊ ဟောတိ - ဖြစ်အံ့၊ မူလပဋိဂ္ဂဟဏမေဝ - မူလ အကပ်ခံခြင်းသည်ပင်၊ ဝန္တတိ- အပ်၏၊ ဟိမကရကာ-ဆီးနှင်း၊ မိုဃ်းသီး မိုဃ်း ပေါက်တို့သည်၊ ဥဒကဂတိကာဝေ - ရေနှင့် အလားတူ ကုန်သည် သာတည်း၊ ပါရိဟာရိကေန- သွားလေရာရာ ဆောင်ယူအပ်သော၊ ကတကဋ္ဌိနာ - ခပေါင်း ရေကြည်စေ့ဖြင့်၊ ဥဒကံ-ရေကို၊ ပသာဒေန္တိ-ကြည်စေ့ကုန်အံ့၊ တံ- ထို ခပေါင်း ရေကြည်စေ့သည်၊ အပ္ပောဟာရိကံ- ကတည်း၊ အာမိသေန- နှင့်၊ သဒ္ဓိံ-တကွ၊ (ပိပိတုံ)ဝန္တတိ။ [ယသ္မာ ကတကဋ္ဌိ ဥဒကံ ပသာဒေတွာ ဝိသုံ တိဋ္ဌတိ၊ တသ္မာ “အပ္ပောဟာရိက” န္တိ ဝုတ္တံ၊-ဒီကာ။] အာမိသဂတိကေဟိ-အာမိသ၏ဖြစ်ခြင်း နှင့်တူသော ဖြစ်ခြင်းရှိကုန်သော၊ ဝါ- အာမိသနှင့် အလားတူကုန်သော၊ ကပိတ္ထ ဖလာဒိဟိ- သီးသီး အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ပသာဒိတံ- ကြည်စေ့အပ်သောရေသည် ပုရောတ္တမေဝ- နံနက်အခါ၌သာ၊ ဝန္တတိ-၏။ [ရေထည်း၌ သီးသီး၏ အရသာ ပါနေသောကြောင့် နံနက်အခါ၌သာ အပ်သည်။]

ပေါက္ခရဏီအာဒိသု-လေးထောင့်ကန် အစရှိသောအရပ်တို့၌၊ ဥဒကံ-သည်၊ ဗဟလံ- ပြစ်သည်၊ ဟောတိ - ဖြစ်တတ်၏၊ ဝန္တတိ-အပ်၏၊ [“ပြစ်သော်လည်း အကပ်မခံဘဲ သောက်ကောင်း၏ ” ဟူလို။] ပန-ဗျတိရိက်ကား၊ မုခေစ- ခံတွင်း ၌၎င်း၊ ဟတ္ထေစ - ၌၎င်း၊ သစေ လဂ္ဂတိ - အကယ်၍ ငြိကပ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) န ဝန္တတိ၊ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ - ၍၊ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ - သုံးဆောင်ရာ၏၊ [ဥဒကေ သုက္ကေ သေတဝဏ္ဏံ ဒသေန္တံ လဂ္ဂတိ-ရေခြောက်သောအခါ ပါးစပ်နှင့်လက်၌ ဖြူသော အဆင်းကိုပြုလျက် ငြိကပ်နေလျှင် အကပ်မခံဘဲ မသုံးဆောင်ကောင်း - ဟူလို။] ခေတ္တေသု-လယ်တို့၌၊ ကသိတဋ္ဌာနေ- ထွန်အပ်ရာအရပ်၌၊ ဗဟလံ-ပြစ်သော၊ ဥဒကံ- သည်၊ ဟောတိ - ၍၊ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ - ရာ၏၊ (အမှုန်ပါနေသောကြောင့် အကပ်ခံရသည်၊) သဒ္ဓိတွာ-လယ်မှ စီးသွား၍၊ ကန္တရာဒိနိ- ချောင်း အစရှိသည် တို့သို့၊ ပဝိသိတွာ- ဝင်၍၊ နဒိံ-မြစ်ကို၊ သစေ ပူရေတိ- အကယ်၍ ပြည့်စေအံ့၊ (ဧဝံ သတိ) ဝန္တတိ၊ [မြစ်ထဲရောက်သွားလျှင် အပ်၏၊ အပ်၏ ဆိုသော်လည်း အမှုန်မပါအောင် ကြည်နေသော ရေသာ မစစ်ဘဲ သောက်ကောင်းသည်၊ ထင် ရှားသော အမှုန်ပါနေလျှင်ကား စစ်၍သောက်ရမည်။] ကကုဓသောဗ္ဗာဒယော- ရေခတ်ကပ်ပင်ရှိသော ထူးအိုင် အစရှိသည်တို့သည်၊ ရုက္ခတော- သစ်ပင်မှ၊ ပတိ တေဟိ-ကျကုန်သော၊ ပုပ္ဖေဟိ- အပွင့်တို့ဖြင့်၊ သဉ္ဇေန္တာဒကာ - ဖုံးလွှမ်းအပ် သော ရေရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-ဖြစ်ကုန်အံ့၊ ပုပ္ဖရသော-အပွင့်၏အရသာသည်၊

သစေ န ပညာယတိ-အကယ်၍ မထင်ရှားအံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ပဋိဂ္ဂဟဏကိစ္စ-
 ရေကို အကပ်ခံဘွယ် ကိစ္စသည်၊ နတ္ထိ၊ ပရိတ္တံ - နည်းသော၊ ဥဒကံ - သည်၊
 ဟောတိ-အံ့၊ ရသော-အပွင့်၏အရသာသည်၊ ပညာယတိ-အံ့၊ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ-
 ရာ၏၊ ပဗ္ဗတကန္တရာဒိသု-တောင်၊ ချောက် အစရှိသောအရပ်တို့၌၊ ကာဠဝဏ္ဏ
 ပဏ္ဏ သဗ္ဗန္ဓုဥဒကေပိ- မည်းနက်သော အဆင်းရှိသော သစ်ရွက်တို့ဖြင့် ဖုံးလွှမ်း
 အပ်သော ရေ၌လည်း၊ ဒေသဝနယော။

ပါနိယဃဇေ- သေခံရေအိုး၌၊ သရေဏုကာနိဝါ-ဝတ်မှုန်နှင့်တကွ ဖြစ်သည်
 လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ သဝဏ္ဏဒီရာနိဝါ- အညွှာ၏ နို့ရည်နှင့်တကွ ဖြစ်သည်
 လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ပုပ္ဖာနိ - ပန်းတို့သည်၊ ဝါ- တို့ကို၊ ပက္ခိတ္တာနိ- ထည့်အပ်
 ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ- ဖြစ်ကုန်အံ့၊ (ဥဒကံ- ကို) ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ- ရာ၏၊ ပုပ္ဖာနိ
 ဝါ-ပန်းတို့ကိုသော်လည်း၊ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ-အကပ်ခံပြီး၍၊ ဝါ-ပြီးမှ၊ ပက္ခိပိတဗ္ဗာ
 နိ - ထည့်ထိုက်ကုန်၏၊ ပါဠိလိ စမ္ပက မလ္လိကာ - သခွတ်ပန်း၊ စကားဝါပန်း၊
 စပယ်ပန်းတို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊ ပက္ခိတ္တာ-ထည့်အပ်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-နအံ့၊
 ဝါသမတ္တံ-ထုံအပ်သော အနံ့မျှသည်၊ ဘိဠတိ - တည်အံ့၊ တံ-ထို အနံ့မျှသည်
 အဗ္ဗောဟာရိကံ- ကတည်း၊ ဒုတိယဒိဝသေပိ - ၌လည်း၊ အာမိသေန - ဆွမ်း
 စသော အာမိသနှင့်၊ သဒ္ဓိံ (ပါတုံ) ဝန္တတိ၊ ဘိက္ခုနာ-သည်၊ ထပိတ၊ ပေ၊ ပါနိ
 ယတော-အကပ်ခံ၍ထားအပ်သော ပန်းဖြင့် ထုံအပ်သောသေခံရေမှ၊ သာမဏေ
 ရော - သည်၊ ပါနိယံ - သောက်ရေကို၊ ဂဟေတွာ - ခပ်ယူ၍၊ ဝိတာဝသေသံ -
 သောက်အပ်ပြီးမှအကြွင်းကို၊ တတ္ထေဝ-ထိုအိုး၌သာ၊ အာကိရဘိ-လောင်းထည့်
 အံ့၊ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ - ရာ၏၊ ပဒုမဿရာဒိသု - ပဒုမ္မာကြာအိုင် အစရှိသည်တို့၌၊
 ဥဒကံ-ကို၊ သန္တရိတွာ-ဖြန့်ခင်း၍၊ ဌိတံ-တည်သော၊ ပုပ္ဖရေဏံ- ပန်းဝတ်မှုန်
 ကို၊ ဃဇေန - အိုးဖြင့်၊ ဝိက္ခမ္ဘေတွာ- ခွါ၍၊ ဝါ-ဖယ်၍၊ ဥဒကံ-ကို၊ ဂဟေတုံ-
 ခပ်ယူခြင်းငှါ၊ ဝန္တတိ-အပ်၏။

ကပ္ပိယံ- အပ်သည်ကို၊ ကာရာပေတွာ- ပြုစေပြီး၍၊ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ- အကပ်
 ခံပြီး၍၊ ထပိတံ-ထားအပ်သော၊ ဒန္တကဋ္ဌိ-ဒန်ပူသည်၊ ဟောတိ- ရှိအံ့၊ တဿ-
 ထိုဒန်ပူ၏၊ ရသံ-အရည်ကို၊ ပိပိတုကာမော-သောက်လိုသည်၊ သစေ(ဟောတိ-)
 အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ မူလ ပဋိဂ္ဂဟဏမေဝ-မူလ အကပ်ခံခြင်းသည်ပင်၊ ဝန္တတိ-၏။

x x x x x x x

ဝိတာဝသေသံ ။ ။ သာမဏေ၏ မိမိသောက်ဘို့ ခပ်ယူအပ်ပြီးသော ရေသည်
 အကပ်ပျက်ပြီး ဖြစ်၏၊ ထို အကပ်ပျက်ပြီး ရေကို အိုးထည့်၌ လောင်းထည့်လိုက်လျှင်
 ထိုရေအားလုံး အကပ်ပျက်၏၊ ထို့ကြောင့် နောက်ထပ် အကပ်ခံရသည်၊ ခပ်ယူတုန်း
 ကပင် ကျန်တာကို ပြန်ထည့်မည်ဟူသော အာဘောဂရှိလျှင် ကျန်သောရေကို ပြန်၍
 ထည့်ခြင်းကြောင့် အကပ်မပျက်-ဟု ဋီကာဆို၏၊ ပန်းဖြင့် မထုံအပ်ဘဲ ကြည်နေသော
 ရေရိုးရိုးကား သာမဏေ၏ အကျန်ပင်ဖြစ်စေ အကပ်ခံဘွယ် မလို။

အပ္ပဋိဂ္ဂဟေတွာ- ရှိ၊ ထပိတံ- ထားအပ်သော ဒန်ပူရည်ကို၊ (ပိဝိတုကာမေန- သောက်လိုသောရဟန်းသည်။) ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ - ဒန်ပူကို အကပ်ခံရာ၏၊ [ဒန်ပူ ရည်ကို သွား၏ဆေးတမျိုးဟု ယူဆ၍ မျိုချလိုလျှင် အကပ်ခံပါ - ဟုလို။] အဇာ နန္တဿ - မသိစဉ်၊ ရေးသ- ဒန်ပူရည်သည်၊ ပဝိဋ္ဌေပိ-ဝင်သွားပါသော်လည်း၊ အာပတ္တိယေဝ - သည်သာ၊ (ကသ္မာ - နည်း၊) ဟိ (ယသ္မာ) - ကြောင့်၊ ဣဒံ သိက္ခာပဒံ-ဤ ဒန္တပေါနသိက္ခာပုဒ်သည်၊ အစိတ္တကံ-လွန်ကျူးလိုစိတ် မရှိသော် လည်း သင့်ရောက်ခြင်းရှိသော သိက္ခာပုဒ်၊ (ဟောတိ)၊ (တသ္မာ-တည်း။)

မဟာဘူတေသု-မဟာဘုတ်တို့တွင်၊ ကိံ-အဘယ် မဟာဘုတ်သည်၊ ဝဇ္ဇတိ- အပ်သနည်း၊ ကိံ-သည်၊ န ဝဇ္ဇတိ-မအပ်သနည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ တာဝ-အဿုစသည်တို့မှ ရှေးဥားစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌံ-သော၊) ဒီရံ-နိ.ရည်သည်၊ ဝဇ္ဇတိ- အပ်၏၊ ကပ္ပိယမံသ ဒီရံဝါ-အပ်သောအသားရှိသော နွား စသော သတ္တုတို့၏ နိ.ရည်သည်သော်လည်း၊ ဟောတု-ဖြစ်စေ၊ အကပ္ပိယမံသ ဒီရံဝါ-မအပ်သော အသားရှိသော မြင်းစသော သတ္တုတို့၏ နိ.ရည်သည်သော်လည်း၊ ဟောတု-စေ၊ ပိဝန္တဿ - သောက်သောရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ - အနာပတ်တည်း၊ အဿု - မျက်ရည်၎င်း၊ ခေဋ္ဌော-တံထွေး၎င်း၊ သင်္ခါဏိကာ-နှပ်၎င်း၊ မုတ္တိ-ကျင်ငယ်၎င်း၊ (အာပေါမာတ် လွန်ကဲသော မဟာဘုတ်တို့တည်း၊) ကရိသံ - ကျင်ကြီး၎င်း၊ သေမှံ- သလိပ်၎င်း၊ ဒန္တမလံ - သွားချေး၎င်း၊ အက္ခိဂူထကော - မျက်ချေး၎င်း၊ ကဏ္ဍဂူထကော-နားချေး၎င်း၊ သရီရေ - ကိုယ်၌၊ ဥဋ္ဌိတလောဏံ - ပေါက်သော ဆား၎င်း၊ (ပထဝီဓာတ်လွန်ကဲသော မဟာဘုတ်များတည်း၊) ဣတိ ဣဒံ သဗ္ဗံ- ဤ အလုံးစုံသည်၊ ဝဇ္ဇတိ - အပ်၏၊ ပန - ဆက်၊ ဧတ္ထ - ဤ ကိုယ်၌တည်သော မဟာဘုတ်တို့တွင်၊ ယံ-အကြင် မဟာဘုတ်သည်၊ ဌာနတော-တည်ရာမှ၊ စပိတွာ- ရှေ့လျော့၍၊ ပတ္တေဝါ- သပိတ်၌သော်၎င်း၊ ဟတ္တေဝါ-သော်၎င်း၊ ပတတိ-ပြတ် ကျ၏၊ တံ- ထို မဟာဘုတ်ကို၊ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ - အကပ်ခံရာ၏၊ [ပြတ်ကျလျှင်သာ အကပ်ခံရသည်၊ လက်ဖြင့် တမင်ယူလျှင် အကပ်ခံဘွယ်မလို၊ ပတတိတိ ဝိန္တိန္ဒိတွာ ပတတိ၊ ဝိန္တိန္ဒိတွာ ပတိတမေဝ ဟိ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ၊ န ဣတရံ-ဒီကာ။]

အင်္ဂလဂ္ဂံ-ကိုယ်၌ငြိကပ်သော မဟာဘုတ်သည်၊ ပဋိဂ္ဂဟိတကမေဝ-ပဋိဂ္ဂဟိ တကမည်သည်သာ၊ ဝါ-အကပ်ခံအပ်ပြီးဖြစ်သည်သာ၊ ဥဏ္ဍပါယသံ- ပူသော နို့ဃနာကို၊ ဘုဇ္ဇန္တဿ - စားစဉ်၊ သေဒေါ - ချွေးသည်၊ အင်္ဂုလိ အနုသာရေန- လက်ချောင်းသို့ အစဉ်လိုက်သဖြင့်၊ ကောဗဒ္ဓေါ - နို့ဃနာနှင့် တစပ်ထည်း သာလျှင်၊ ဟုတွာ - ရှိ၊ ပါယသေ- နို့ဃနာ၌၊ သန္တိဋ္ဌတိ - ကောင်းစွာ တည်အံ့၊ (ပဋိဂ္ဂဟဏကိစ္စံ နတ္ထိ-၌စပ်၊) ဝါ-တနည်း၊ ပိဏ္ဍာယ-၎င်း၊ စရန္တဿ-စဉ်၊ ဟတ္ထ တောဝါ- လက်မှသော်၎င်း၊ ပတ္တဿ- ၏၊ မုခဝန္တိတောဝါ- နှုတ်ခမ်းရစ်မှသော် ၎င်း၊ ပတ္တတလံ- သပိတ်အပြင်သို့၊ ဩရောဟတိ- သက်ဆင်းအံ့၊ ဧတ္ထ-ဤချွေး၌၊

ပဋိဂ္ဂဟဏကိစ္စံ နတ္ထိ၊ (ကိုယ်အင်္ဂါနှင့် တဆက်ထည်းဆက်၍သွားသောကြောင့် နောက်ထပ် အကပ်ခံဘွယ်မလို၊) ဈာမ မဟာဘူတေသု - မီးလောင်အပ်သော မဟာဘုတ်တို့တွင်၊ ဣဒံနာမ- ဤမည်သော မဟာဘုတ်သည်၊ န ဝန္တတိ-မအပ်၊ ဣတိ- ဤသို့ ဆိုဘွယ်သည်၊ နတ္ထိ- မရှိ၊ ပန - ထိုသို့ ဆိုဘွယ်မရှိပါသော်လည်း၊ ဒုဇ္ဈာပိတံ - မကောင်းသဖြင့် မီးလောင်စေအပ်သော အရိုးစသော မဟာဘုတ် သည်၊ န ဝန္တတိ- မအပ်၊ သုဇ္ဈာပိတံ-ကောင်းစွာ မီးလောင်စေအပ်သော မဟာ ဘုတ်သည်၊ (ဝန္တတိ-၌စပ်၊) ဝါ-ကို၊ (စုဏ္ဏံကတ္တာ-၌စပ်၊) မနုဿဋ္ဌိမ္မိ-လူရိုးကို သော်မှလည်း၊ စုဏ္ဏံ-အမှုန်ကို၊ ကတ္တာ-၍၊ လေဟေ-လျက်ဘွယ်၌၊ (လျက်ဆား စသော လျက်ဘွယ်၌၊) ဥပနေတုံ-ကပ်ဆောင်ခြင်းငှါ၊ ဝန္တတိ။

စတ္တာရိ - လေးပါးကုန်သော၊ မဟာဝိကဋ္ဌာနိ - မဟာဝိကဋ္ဌ ဆေးတို့ကို၊ [ဝိကဋ္ဌာနိတိ အပကတိဘောဇနတ္တာ - ရိုးရာအစာ မဟုတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ် ကြောင့်၊ ဝိကဋ္ဌာနိ-ဝိကဋ္ဌဖြစ်ကုန်သော၊ ဝိရူပါနိတိအတ္ထော၊-နိသဂ္ဂိ၊ ဘေသဇ္ဇ သိက္ခာပုဒ်ဒီကာ၊ ကင်္ခါဘာသာဒီကာ၌အကျယ်ရေးထားပြီ။] ကပ္ပိယကာရကေ- သည်၊ အသတိ-မရှိလသော်၊ သာမမ္ပိ- ရဟန်းကိုယ်တိုင်လည်း၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ပရိဘုဋ္ဌိတုံ ဝန္တတိ၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤ အသတိကပ္ပိယကာရကဟူသောပါဌ၌၊ ဒုဗ္ဗစောပိ-အပြောအဆို ခက်သူမူလည်းဖြစ်သော၊ အသမတ္ထောပိ-မစွမ်းနိုင်သူ မူလည်းဖြစ်သော၊ (အိုနေ၍၊ သို့မဟုတ်ငယ်နေ၍ မစွမ်းနိုင်သူမူလည်းဖြစ်သော၊) ကပ္ပိယကာရကော-သည်၊ အသန္တပက္ခေယေဝ-မရှိသူ၏အဘို့၌သာ၊ တိဋ္ဌတိ- တည်၏၊ ဆာရိကာယ - သစ်စိမ်းပြာသည်၊ အသတိ- မရှိလသော်၊ သုက္ခဒါရုံ- ခြောက်သောသစ်သားကို၊ ဈာပေတွာ- မီးရှို့၍၊ ဆာရိကာ-ကို၊ ဂဟေတဗ္ဗာ- ထိုက်၏၊ သုက္ခဒါရုံမိ-ခြောက်သောသစ်သားသည်၊ အသတိ-သော်၊ အလ္လဒါရုံ- စိုသောသစ်သားကို၊ ရုက္ခတော-မှ၊ ဆိန္ဒိတွာပိ-ရဟန်းကိုယ်တိုင်ဖြတ်၍လည်း၊ ကာတုံ ဝန္တတိ။ [အလ္လဒါရုံ၊ ပေ၊ ဝန္တတိတိတ္ထေ မတ္တိကတ္တာယ ပထဝီ ခဏိတုမ္ပိ ဝန္တတိတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ-ဒီကာ။] ပန-ဆက်၊ စတုဗ္ဗိမ္မိ-၄ ပါးအပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်သော၊ ဣဒံမဟာဝိကဋ္ဌံ - ဤ မဟာဝိကဋ္ဌဆေးသည်၊ ကာလောဒိဿံနာမ- ကာလောဒိဿ မည်၏၊ ဝါ - မြေကိုက်ရာကာလကို ရည်ရွယ်၍ ခွင့်ပြုအပ်သော ဆေးမည်၏၊ သပ္ပဒဋ္ဌက္ခဏေယေဝ-မြေကိုက်ရာခဏ၌သာ၊ ဝန္တတိ၊ [သပ္ပဒဋ္ဌက္ခဏေယေဝ ဝန္တတိတိ အသတိ ကပ္ပိယကာရကေ သာမံ ဂဟေတွာ ပရိဘုဋ္ဌိတုံ ဝန္တတိ၊ အညဒါပဋိဂ္ဂါဟာပေတွာ ပရိဘုဋ္ဌိတဗ္ဗံ-ဒီကာ။] သေသံ၊ ပေ၊ တိဝေဒ နန္တိ။.... ဒန္တပေါနသိက္ခာပဒံ ဒသမံ။.... ဝဏ္ဏနက္ကမေန - ဖွင့်စဉ်အားဖြင့်၊ စတုတ္ထော-သော၊ ဘောဇနဝဂ္ဂေါ- သည်၊ သမတ္ထော-ပြည့်စုံပြီ။

ဘောဇနဝဂ်အဖွင့် ပြီး၏။

အစေလကဝဂ်

အစေလက သိက္ခာပုဒ်

အစေလကဝဂ္ဂဿ - ဧ၊ ပဌမသိက္ခာပဒေ - ဌ၊ ပရိဝေသနန္တိ - ကား၊ ပရိဝေသနဌာနံ - ဆွမ်းလုပ်ကျွေးရာအရပ်သို့၊ (“အဂမာသိ-သွားပြီ” ဟု ပါဠိတော် ဌှပ်၊) ပရိဗ္ဗာဇကသမာပန္နောတိ - ကား၊ ပဗ္ဗဇ္ဇံ - လူမှုကိစ္စကို စွန့်ခွါ၍ သင်္ခမ်းကျောင်းသို့ သွားနေကြောင်းအကျင့်သို့၊ သမာပန္နော - ကောင်းစွာရေခံသူတည်း၊ ဒေတိ အာပတ္တိ ပါဏိတ္တိယဿာတိ - ကား၊ သမတိတ္ထိကံ - သပိတ်၏ နခမ်းရစ်နှင့် အညီအမျှပြည့်သော၊ ယာဂုဘတ္တံ - ယာဂုဘတ်ကို၊ ဧကပယောဂေန - တကြိမ်တည်းသော ပယောဂဖြင့်၊ ဒေတိ - ပေးအံ့၊ ဧကံ - တချက်သော၊ ပါဏိတ္တိယံ (ဟောတိ)၊ အဝစ္ဆန္တိတွာ အဝစ္ဆန္တိတွာ - ယာဂုအယဉ်ကို ဖြတ်၍ဖြတ်၍၊ ဒေတိ - ပေးအံ့၊ ပယောဂေ ပယောဂေ ပါဏိတ္တိယံ (ဟောတိ)၊ ပူပဘတ္တာဒိသု - မှုံ့ထမင်း အစရှိသည်တို့၌၊ ဒေဝဝနယော။

* * * * *

ပရိဝေသနံ ။ ။ ထောမနိဓိ၌ “ပရိပုဗ္ဗ + ဝိသဇာတ် , ကာရိတ် ဣပစ္စည်း , ယုပစ္စည်း” ဟု ဆို၏။ ကာရိတ်ပစ္စည်းကြောင့် “ဝေ” ဟု ဝုဒ္ဓိဖြစ်ရ၏။ ဘောဇနတ္ထံ အန္ဓာဒိ-ကျွေးမွေးခြင်းအကျိုးရှိသော ထမင်းစသောအနက်, ဘောဇနပတ္တံ - စားခွက်ဟူသော (စားရာခွက်) ဟူသောအနက်, ဒါန (ပေးခြင်း) အနက်တို့ကို ဟော၏။ ဤ၌ “စားစေရာ ဌာန = ကျွေးမွေးရာဌာန” ဟူသော အနက်ကိုဟော၏။ ထို့ကြောင့် “ပရိဝေသနဌာနံ” ဟု ဖွင့်သည်။ [စာအုပ်တို့၌ “ပရိဝိသနဌာနံ” ဟု တွေ့ရ၏။ ကာရိတ်မပါသောကြောင့် ဝိသဇာတ်ကို ဒါနအနက်ဟော ဟု ကြံပါ။ ဆွမ်းကိုပေးရာ (ဆွမ်းလုပ်ကျွေးရာဌာန) ၊ ပရိဝိသတိ ဧတ္ထာတိ ပရိဝိသနံ၊ “ပရိဝိသိတွာ” စသည်၌လည်း နည်းတူ။]

ပရိဗ္ဗာဇက, ပဗ္ဗဇ္ဇာ ။ ။ ပရိဗ္ဗာဇကပုဒ်၏အနက်ကို ပါတိမောက်ဘာသာဋီကာ၌ အကျယ်ပြုထားပြီ။ အချုပ်မှာ - ပရိ (ပရိစ္စဇိတွာ) - လူမှုကိစ္စကို စွန့်၍ + ဝဇတိ - ကျောင်းသင်္ခမ်းသို့ ထွက်သွားတတ်၏။ ဣတိ ပရိဗ္ဗာဇကော - မည်၏။ သတ္တံတ၌ “ပြုပြုဇ္ဇာ” သည် ပါဠိ၌ “ပဗ္ဗဇ္ဇာ” ဟု ဖြစ်၏။ “ပ + ဝဇ - ကျ” တည်း။ ပသည် ပရိကဲ့သို့ ပရိစ္စဇနအနက်ကို ဟော၏။ ပရိစ္စဇိတွာ + ဝဇတိ တောယာတိ ပဗ္ဗဇ္ဇာ - လူမှုကိစ္စကို စွန့်ခွါ၍ ကျောင်းသင်္ခမ်းသို့ သွားနေကြောင်း အကျင့်၊ ဤနည်းအားဖြင့် ပရိဗ္ဗာဇကဘာဝနှင့် ပဗ္ဗဇ္ဇာသည် အနက်အဓိပ္ပါယ် တူရကား ပရိဗ္ဗာဇကသမာပန္နောကို “ ပဗ္ဗဇ္ဇံ သမာပန္နော” ဟု ဖွင့်သည်။ ပရိဗ္ဗာဇက၌လည်း ဘာဝပုဒ် အကြေကြံပါ။

ယာဂုပတ္တံ, ယာဂုဘတ္တံ ။ ။ ရှေး နိဿယ၌ “ယာဂုပတ္တံ” ဟု တွေ့ရ၏။ အချို့အဋ္ဌကထာစာအုပ်များ၌ “ယာဂုဘတ္တံ” ဟုလည်း တွေ့ရ၏။ နောက်ဝါကျ၌ “အဝစ္ဆန္တိတွာ အဝစ္ဆန္တိတွာ ဒေတိ” ကို ထောက်လျှင် “ခွက်ကို ဖြတ်၍ ဖြတ်၍” ဟု မပေးနိုင်သောကြောင့်၎င်း, “သမတိတ္ထိကံ ဝိဏ္ဏပါတံ” ကို ထောက်၍၎င်း, “ယာဂုဘတ္တံ” ပါဠိက ကောင်းမည် ထင်သည်။ “ယာဂုတည်းဟူသော ဘတ်ကို” ဟု အနက်ပေး၊ ယာဂုကို တကြိမ်တည်းလောင်းမပေးဘဲ အယဉ်ကို ဖြတ်၍ဖြတ်၍ ပေးခြင်းကို “အဝစ္ဆန္တိတွာ ဒေတိ” ဟု ဆိုသည်။

တိတ္ထိယေ အတိတ္ထိယသညိတိ-ကား၊ မာတာဝါ-အမိသည်သော်၎င်း၊ ပိတာဝါ-၎င်း၊ တိတ္ထိယေသု - တို့၌၊ ပဗ္ဗဇတိ- ကျင့်အံ့၊ တေသံ - ထို တိတ္ထိတို့အား၊ မာတာပိတုသညာယ-အမိ အဘဟူသော အမှတ်ဖြင့်၊ ဒေန္တဿာပိ-ပေးသော ရဟန်း၏လည်း၊ ပါစိတ္ထိယမေဝ ဟောတိ၊ ဒါပေတိတိ- ကား၊ အနုပသမ္ပန္နေန-လူသာမဏေသည်၊ ဝါ-ကို၊ ဒါပေတိ-ပေးစေအံ့၊ ဥပနိက္ခိပိတ္တာ ဒေတိတိ-ကား၊ တထာရူပေ-ထိုသို့ သဘောရှိသော၊ ဘာဇနေ-ခွက်၌၊ (တိတ္ထိတို့အား ပေးဘို့ရန် ထည့်ခြင်းငှါ လျှောက်ပတ်သောခွက်၌၊) တံ ဘာဇနံ-ကို၊ ထပေတွာ-၍၊ တေသံ-ထို တိတ္ထိတို့၏၊ သန္တိကေ-အနီး၌၊ ဘူမိယံ-၌၊ နိက္ခိပိတ္တာ-ချထား၍၊ ဒေတိ-အံ့၊ ဝါ-တနည်း၊ တေသံ-ထို တိတ္ထိတို့၏၊ ဘာဇနံ-ကို၊ နိက္ခိပိတ္တာ-ချထားစေ၍၊ တတ္ထ-ထိုခွက်၌၊ ဒေတိ-အံ့၊ (“အနာပတ္တိ” ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) ပတ္တိ-သပိတ်ကို၊ အာဓာရကေဝါ- သပိတ်ခြေ၌သော်၎င်း၊ ဘူမိယံဝါ- သော်၎င်း၊ ထပေတွာပိ- ၍ လည်း၊ ဣတော-ဤသပိတ်ထည်းမှ၊ ဝဏှထ-ယူကြကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တံ၊ ဝန္တတိ၊ တိတ္ထိယော-သည်၊ သစေ ဝဒတိ-အကယ်၍ လျှောက်အံ့၊ (ကိံ -နည်း၊) ဣဒံ-ဤဥစ္စာသည်၊ မယံ နာမ သန္တကံ-တပည့်တော်၏ဥစ္စာ မည်ပါ၏၊ ဣမ-ဤခွက်၌၊ နံ-ထိုဥစ္စာကို၊ အာကိရထ-လောင်းထည့်ပါကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်အံ့၊ အာကိရိတမ္ပိ-လောင်းထည့်နိုင်၏၊ (လောင်းထည့်ကောင်း၏၊) [“စောစောက မိမိဘို့ ရည်မှန်းထားသော ဥစ္စာဖြစ်၍ မိမိပိုင် ဖြစ်၏ ” ဟု ယူဆသောကြောင့် “မယံ နာမ ဣဒံ သန္တကံ ” ဟု ဆိုသည်။] တဿ- ထို တိတ္ထိ၏၊ သန္တကတ္တာ-ဥစ္စာ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သဟတ္တာ-ဖြင့်၊ ဒါနံနာမ-ပေးခြင်းမည်သည်၊ န ဟောတိ၊ သေသံ၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။...အစေလကသိက္ခာပဒံ ပဌမံ။

—◆—

ဥပျောဇန သိက္ခာပုဒ်

ဒုတိယသိက္ခာပဒေ - ၌၊ ပဋိက္ကမနေပိတိ - ကား၊ အာသနသာလာယမ္ပိ - ရွာတွင်း ဆွမ်းစားစရပ်၌လည်း၊ ဘတ္တဝိသဂ္ဂန္တိ-ကား၊ ဘတ္တကိစ္စံ-ဆွမ်းစားခြင်း ကိစ္စကို၊ န သမ္ဘာဝေသီတိ-ကား၊ န ပါပုဏိ-မရောက်၊ ဝါ- မရှိ၊ အနာစာရန္တိ-ကား၊ ဝုတ္တာဝသေသံ-ပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက်ဟောတော်မူအပ်ပြီးမှ ကြွင်းသော၊ ကာယ ဝစီဒ္ဓါရ ဝီတိက္ကမံ- ကာယဒ္ဓါရ ဝစီဒ္ဓါရ၌ လွန်ကျူးမှုကို၊ (“အာစရိတု ကာမော” ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) [ပါဠိတော်၌ “ မာတုဂါမေန သဒ္ဓိံ ဟသိတု ကာမော , ကီဠိတုကာမော , ရဟော နိသီဒိတုကာမော , အနာစာရံ အာစရိတု ကာမော ” ဟု ၄ မျိုး ဟောတော်မူ၏၊ ထိုတွင် ဟသိတုကာမ , ကီဠိတုကာမ , ရဟောနိသီဒိတုကာမ တို့မှ ကြွင်းသမျှကို “ အနာစာရံ အာစရိတုကာမ ” ဟု ဆိုသည်။] ဒဿနူပစာရံဝါ၊ ပေ၊ ဝိဇဟန္တဿာတိ ဧတ္ထ-၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဝေဝေဒိ တဗ္ဗော၊) ဌိတော-ရပ်နေသည်၊ (ဟုတွာ) ဝါ-ဖြစ်၍သော်၎င်း၊ နိသိန္နော-ထိုင်နေ

သည်။ (ဟုတ္တာ)ဝါ - သော်၎င်း၊ ယဒိ ဥယျောဇတိ - အကယ်၍ ပြန်လွှတ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ယော-အကြင်ရဟန်းကို၊ ဥယျောဇိတော-ပြန်လွှတ်အပ်ပြီ၊ သော-ထို ပြန်လွှတ် အပ်သော ရဟန်းသည်။ ဝိဇဟတိ - ဒဿနူပစာ၊ သို့မဟုတ် သဝနူပစာကိုစွန့်၏။ တဿစ - ထို စွန့်သွားသော ရဟန်း၏လည်း၊ အာပတ္တိနာမ - မည်သည်၊ နတ္ထိ၊ ပန-စင်စစ်ကား၊ တသ္မိံ - ထို ပြန်လွှတ်အပ်သောရဟန်းသည်။ ဝိဇဟန္တပိ-စွန့်သော်လည်း၊ အတ္ထတော- လိုရင်းအနက်အားဖြင့်၊ ဣတရေန-ပြန်လွှတ်အပ်သောရဟန်းမှ တပါးသော ပြန်လွှတ်တတ်သောရဟန်းသည်။ ဝိဇဟိတမေဝ-စွန့်အပ်သည်သာ၊ ဟောတိ။ [ပြန်လွှတ်အပ်သောရဟန်းက ဥပစာကို စွန့်လျှင် “ ပြန်လွှတ်တတ်သောရဟန်းလည်း ထိုသူ့ ကိုမမြင်ရ၊ ထိုသူ၏အသံကို မကြားရသောကြောင့် ဥပစာကို စွန့်ရာရောက်သည် ” ဟုလို။] တသ္မာ - ကြောင့်၊ ယော-အကြင်ရဟန်းသည်။ ဥယျောဇတိ-ပြန်လွှတ်၏။ တဿေဝ-ထို ပြန်လွှတ်သော ရဟန်း၏သာ၊ အယံ အာပတ္တိ-ဤအာပတ်သည်။ (ဟောတိ)။

တတ္ထ-ထိုသို့ ပြန်လွှတ်ရာ၌၊ ဥပစာရဗ္ဗန္တရေ-ဥပစာ၏အတွင်း၌၊ ဧကော-တဘက်သော၊ ပါဒေါ-ခြေသည်။ သစေ ဟောတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ-သော်)၊ ဒုက္ကဋ် (ဟော တိ)၊ သီမာတိက္ကမေ - ဥပစာ အပိုင်းအခြားကို လွန်ရာအခါ၌၊ ပါစိတ္တိယံ (ဟောတိ)၊ စ - ဆက်၊ ဧတ္ထ- ဤ ဒဿနူပစာ၊ သဝနူပစာတို့တွင်၊ ဒဿနူပစာ ရဿ - ၏၊ အဗ္ဗောကာသေ - လွင်တီးခေါင်၌၊ ဒွါဒသဟတ္ထပ္ပမာဏံ - တဆဲ့နှစ်တောင် ပမာဏသည်။ (ဟောတိ)၊ သဝနူပစာရဿ-၏၊ (အဗ္ဗောကာသေ-၌)၊ တထာ-ထို အတူ တဆဲ့နှစ်တောင် ပမာဏသည်။ (ဟောတိ)၊ ပန-ကား၊ အန္တရာ-တဆဲ့နှစ်တောင်၏အကြား၌၊ ကုဋ္ဌဒွါရ ပါကာရာဒယော-နံရံ၊ တံခါး၊ တံတိုင်း အစရှိသည်တို့သည်။ သစေ ဟောန္တိ-အကယ်၍ ရှိကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ တေဟိ - ထို နံရံ၊ တံခါး၊ တံတိုင်း အစရှိသည်တို့သည်။ အန္တရိတဘာဝေါ-ခြားကွယ် အပ်သည်၏ အဖြစ်သည်။ ဒဿနူပစာရာတိက္ကမေ - ဒဿနူပစာကို လွန်ခြင်းတည်း၊ တဿ-ထိုဒဿနူပစာကိုလွန်ခြင်း၏၊ ဝသေန-ဖြင့်၊ အာပတ္တိ-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ- ၏၊ န အညော၊ပေ၊ ဟောတိဟိ- ကား၊ ဝုတ္တပ္ပကာရံ- ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော၊ အနာစာရံ-မလျောက်ပတ်သောအကျင့်ကို၊ ထပေတွာ-၍၊ အညံ-အခြားသော၊ ကိဉ္စိကာရဏံ-တစုံတခုသော အကြောင်းသည်။ န ဟောတိ-မရှိအံ့။

ကလိသာသနံ အာရောပေတိတိ (ဧတ္ထ)- ၌၊ ကလိတိ - ကား၊ ကောဓော-ကောဓတည်း၊ တဿ-ထိုကောဓ၏၊ သာသနံ- အမိန့်အာဏာကို၊ အာရောပေတိ-တင်အံ့၊ ကောဓယ-၏၊ အာဏံ- ကို၊ အာရောပေတိ- အံ့၊ ကောဓဝသေန-ဖြင့်၊ ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု - ရပ်ခြင်း၊ ထိုင်ခြင်း အစရှိသည်တို့၌၊ ဒေါသံ - အပြစ်ကို၊ ဒဿေတွာ - ၍၊ ဘော- အမောင်တို့၊ ဣမဿ- ဤရဟန်း၏၊ (ငါ၏ နောက်ပါ

ရဟန်း၏) ဌာနံ- ရပ်ပုံကို၎င်း၊ နိသဇ္ဇိ- ထိုင်ပုံကို၎င်း၊ အာလောကိတံ - ရှေးရှုကြည့်ပုံကို၎င်း၊ ဝိလောကိတံ - အထောင့်ကြည့်ပုံ ကို၎င်း၊ ပဿထ - ရှုကြကုန်၊ ခါဏုကောဝိယ-သစ်ငုတ်ကဲ့သို့၊ တိဋ္ဌတိ-ရပ်၏၊ (သစ်ငုတ်ကြီး ထောင်နေသလို စန့်စန့်ကြီး ရပ်နေ၏၊) ဘသုနခေါဝိယ- ခွေးကဲ့သို့၊ နိသိဒတိ-ထိုင်၏၊ မက္ခန္ဓောဝိယ-မျောက်ကဲ့သို့၊ ဣတောစိတောစ-ဤမှဤမှလည်း၊ ဝိလောကေတိ-ကြည့်၏၊ ဣတိဝေ-သို့၊ အမနာပဝစနံ- မနှစ်သက်ဘွယ်စကားကို၊ ဝဒတိ-ပြောအံ့၊ (ကိ- အဘယ်သို့ကြံ၍ ပြောသနည်း၊) ဣမိနာပိ - ဤစကားသည်လည်း၊ ဥဗ္ဗာဠော- ထွက်သွားစေအပ်သည်၊ ဝါ-နှိပ်စက်အပ်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ အပ္ပေဝနာမပက္ကမေယျ-ဖဲသွားတန်ရာ၏၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ (ဝဒတိ-အံ့၊) သေသံ၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။... ဥယျောဇနသိက္ခာပဒံ ဒုတိယံ။

× × × × × ×

ကလိသာသနံ ။ ။ “ကလ-သဒ္ဓေ” ဟူသော ဓာတ်နောင် ဣပစ္စည်း၊ ကလတိ ဧတေနာတိ ကလိ-အသံပြုကြောင်း၊ စိတ်ဆိုး၍ပြောဆိုကြောင်း ကောဓ၊ “သာသန” ဟူသည် ဆုံးမကြောင်းဖြစ်သော အာဏာတည်း၊ ကလိနော-ကောဓ၏+ သာသနံ- အာဏာတည်း၊ ကလိသာသနံ-ကောဓ၏အာဏာ (ကောဓနှင့်စပ်သော အာဏာ) ၊ ဤအဓိပ္ပါယ်ကိုပြလို၍ “ကလိတိ ကောဓော” စသည်ကိုမိန့်သည်၊ ပါဠိတော်၌ “ ကလိ သာသနံ-ကောဓအတွက် နှိပ်နှိပ်စက်စက် ပြောဆိုဆုံးမကြောင်းဖြစ်သောအာဏာကို၊ အာရောပေတိ-တင်အံ့” ဟု အနက်ပေးပါ။

—————
သဘောဇနသိက္ခာပုဒ်

တတိယသိက္ခာပဒေ- ၌၊ သယနိယရေတိ-ကား၊ သယနိယဃရေ-အိပ်ရာခန်းဆောင်၌၊ [ဤပုဒ်၏အဖွင့်ကို ကင်္ခါဘာသာဇီကာ၌ ပြုထားပြီ။] ယတော၊ ပေ၊ ဒိန္နာတိ-ကား၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဘိက္ခာ- ဆွမ်းကို၊ ဒိန္နာ - ပေးလှူအပ်ပါပြီ၊ အာဂတေန- ကြွလာသောရဟန်းသည်၊ ယံ- အကြင် အရာဝတ္ထုကို၊ လဒ္ဓဗ္ဗံ- ရထိုက်၏၊ တံ- ထိုရထိုက်သောအရာဝတ္ထုကို၊ ဝေါ-အရှင်ဘုရားတို့သည်၊ လဒ္ဓံ- ရအပ်ပါပြီ၊ (တသ္မာ-ကြောင့်၊) ဝစ္ဆထ- ပြန်ကြွပါကုန်၊ ဣတိ- ဤ ဆိုအပ်ပြီး ကား၊ အဓိပ္ပါယော- ယောက်ျား၏ အလိုတည်း၊ ပရိယုဋ္ဌိတောတိ- ကား၊ ရာဂ ပရိယုဋ္ဌိတော - ရာဂသည် ထက်ဝန်းကျင် ထကြွ လှူအပ်၏၊ မေထုနာမိပ္ပါယော - မေထုန်၌ဖြစ်သော အလိုရှိ၏၊ ဣတိအတ္ထော- ဤကား အဓိပ္ပါယ်နက်၊ (ယံ ကုလံ-အကြင်အမျိုးသည်၊ ဝါ- အကြင်အိမ်သည်၊) ဥဘောဟိ- သွီးခင်ပွန်း ၂ ယောက်ကုန်သော၊ ဇနေဟိ-လူတို့နှင့်၊ သဟ၊ (ဝတ္တတိ) ဣတိ-ကြောင့်၊ (တံ ကုလံ-သည်၊) သဘောဇနံ - မည်၏၊ သဘောဇနေ - သွီးခင်ပွန်း ၂ ယောက် ဟူသော လူတို့နှင့်တကွဖြစ်သော၊ တသ္မိံ (ကုလေ)-ထိုအမျိုး၌၊ ဝါ- ထိုအိမ်၌၊

အထဝါ-ကား၊ သဘောဇနေတိ-ကား၊ သဘောဂေ-သုံးဆောင်ခံစားအပ်သော မိန်းမယောက်ျားနှင့် တကွဖြစ်သော၊ (တသ္မိံ ကုလေ- ဌ) ဟိ- မှန်၊ ရာဂပရိယုဋ္ဌိ တဿ-ရာဂသည် ထက်ဝန်းကျင် ထကြွ လှယူအပ်သော၊ ပုရိသဿ- ၏၊ ဣတ္ထိ- သည်၊ ဘောဂေါ-အသုံးအဆောင်တည်း၊ (ရာဂပရိယုဋ္ဌိတာယ- သော၊) ဣတ္ထိ ယာစ- ၏လည်း၊ ပုရိသော- သည်၊ (ဘောဂေါ- တည်း၊) တေနေဝ-ပင်၊ (ဣတ္ထိ ပုရိသတို့ အချင်းချင်း ဘောဂမည်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊) အဿ - ထို သဘောဇနေဟူသောပုဒ်၏၊ ပဒဘာဇနေ-ဌ၊ ဣတ္ထိစေဝ ဟောတိ ပုရိသောစာတိ အာဒိ-အစရှိသောစကားကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ [သဘောဇနပုဒ်ပြီးပုံကို ကင်္ခါ ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ၊ ကုလသဒ္ဒါသည် အမျိုးကိုဟောရင်း ဖြစ်သော်လည်း ဌာနျူပစာရအားဖြင့် “အိမ်” ကိုလည်းဟောနိုင်၏၊ “ကုလံတိ တဝနိဝေသနံ” အဋ္ဌကအင်္ဂုတ္တရဋ္ဌ၊ မဟာဝဂ်၊ ဒုတိယသုတ်။]

မဟလ္လကေယရေတိ- ကား၊ မဟလ္လကေ- ကြီးသော၊ သယနိဃရေ- အိပ်ရာ ခန်းဆောင်၌၊ ဝိဋ္ဌ၊ ပေ၊ ဝိဇဟိတွာတိ- ကား၊ သယနိဃရေ-၌၊ တဿဂဗ္ဘဿ- ထိုတိုက်ခန်း၏၊ ယောဝိဋ္ဌသဃံဘော-အကြင်တံခါးပေါင်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တဿ- ထို တံခါးပေါင်၏၊ ဟတ္ထပါသံ - ကို၊ ဝိဇဟိတွာ - စွန့်၍၊ အန္တောသယနဿ- အတွင်းအိပ်ရာ၏၊ အာသန္ဓေ-အနီးဖြစ်သော၊ ဌာနေ-အရပ်၌၊ နိသီဒတိ-ထိုင်အံ့၊ ဣတိအတ္ထော၊ စ-ဆက်၊ ဤဒိသံ-သော၊ သယနိဃရံ-သည်၊ မဟာစတုဿာလာ ဒီသု- ကြီးစွာသော လေးဘက်တန်းလျားရှိသောအိမ် အစရှိသည်တို့၌၊ ဟောတိ၊ ပိဋ္ဌဝံသံအတိက္ကမိတွာတိ ဣမိနာ-ဖြင့်၊ မဇ္ဈာတိက္ကမံ-အလယ်အရပ်ကိုလွန်ခြင်း ကို၊ ဒဿတိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ယထာဝါ တထာဝါ-ဟုတ်ဟုတ်ငြားငြားသော အခြင်းအရာ အားဖြင့်လည်း၊ ကတဿ - ပြုအပ်သော၊ ခုဒ္ဒကဿ - ငယ်သော၊ သယနိဃရဿ-၏၊ မဇ္ဈာတိက္ကမေ-အလယ်အရပ်ကို လွန်ရာ၌၊ အာပတ္တိ- ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ သေသံ၊ ပေ၊ ဒွိဝေဒနန္တိ။....သဘောဇနသိက္ခာပဒံ တတိယံ။

စတုတ္ထ ပဉ္စမ သိက္ခာပုဒ်

စတုတ္ထပဉ္စမသိက္ခာပဒေသု - စတုတ္ထ သိက္ခာပုဒ်, ပဉ္စမ သိက္ခာပုဒ်တို့၌၊ ယံ- အကြင် အဆုံးအဖြတ်စကားရပ်သည်၊ ဝတ္ထုဗ္ဗံ-ဆိုထိုက်သည်၊ သိယာ-ဖြစ်ရာ၏၊ တံ- ထို အဆုံးအဖြတ် စကားရပ်သည်၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံအကုန်အစင်၊ အနိယတ ဒ္ဒယေ - အနိယတ သိက္ခာပုဒ် ၂ ပါးအပေါင်း၌၊ ဝုတ္တနယမေဝ၊ စ - ဆက်၊ သဘောဇနသိက္ခာပဒံ - သည်၊ (ပဌမ ပါရာဇိကသမုဋ္ဌာနံ - ပဌမ ပါရာဇိက သမုဋ္ဌာန်ရှိသည်၊ ဟောတိ) ယထာ- ကဲ့သို့၊ ဝေ- တူ၊ တောနိပိ-၌ စတုတ္ထ ပဉ္စမ သိက္ခာပုဒ်တို့သည်လည်း၊ ပဌမပါရာဇိကသမုဋ္ဌာနာနေဝ-ရှိကုန်သည်သာ၊ ဣတိ- အပြီးတည်း။....ရဟောပဋိစ္ဆန္နသိက္ခာပဒံ စတုတ္ထံ၊ ရဟောနိသဇ္ဇသိက္ခာပဒံ ပဉ္စမံ။

စာရိတ္တ သိက္ခာပုဒ်

ဆဋ္ဌသိက္ခာပဒေ-၌၊ ဒေထာဝုသောဘတ္တန္တိတ္ထေ-၌၊ တံ ဘတ္တံ-ထိုဘတ်သည်၊ အဘိဟဋ္ဌံ-ရှေးရှုဆောင်ယူအပ်ပြီးသည်၊ အဟောသိ-ပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဧဝံ- ဤသို့ ဒေထာဝုသော ဘတ္တံဟူ၍၊ အဘဟံသုကိရ - ပြောဆိုကြကုန်သတတ်၊ ပန- ဆက်၊ အနဘိဟဋ္ဌေ - ရှေးရှု မဆောင်ယူအပ်သော ဘတ်၌၊ ဧဝံ - ဤသို့ ဒေထာ ဝုသော ဘတ္တံဟူ၍၊ ဝတ္တံ- ၄၊ န လတ္တံ - မရအပ်၊ ပယုတ္တဝါစာ - ပစ္စည်းနှင့် စပ်ယှဉ်သောစကားသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ပန-ဆက်၊ တေန၊ပေ၊နိက္ခိပထာတိဗ္ဗဒံ- ဟူသော ဤစကားကို၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ကုလဿ - အမျိုး၏၊ သဒ္ဓါနုရက္ခဏတ္တာ ယ-သဒ္ဓါကိုစောင့်ရှောက်ခြင်းအကျိုး၄၊ အာဟ-ပြီ၊ ဘာဇေတွာ-ဝေဘန်၍၊ ခါဒထ-ခဲစားလိုက်ကြကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ ယဒိဝဒေယျ-အကယ်၍ မိန့်တော်မူအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ မနဿာနံ-အလှူ ရှင်ဖြစ်သော လူတို့၏၊ ပဿာဒညထတ္တံ- ကြည်ညို ခြင်းမှ တပါးသော အပြား၏ အဖြစ်သည်၊ ဝါ- အကြည်ညို ပျက်ခြင်းသည်၊ သိယာ-ဖြစ်ရာ၏၊ ဥဿာရိယိတ္တာတိ-ကား၊ ပဋိဟရိယိတ္တ-ပြန်၍ဆောင်ယူအပ်ပြီ၊ ယရံယေဝ- အိမ်သို့သာ၊ နံ-ထို ခဲဘွယ်ကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ အဂမံသု-သွားကုန် ပြီ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

x x x x x x x x

တံ ကိရ၊ပေ၊အဟောသိ။ ။သံဃာဘို့ဖြစ်စေ၊ မိမိဘို့ဖြစ်စေ မလှူရသေးသော်လည်း လှူဘို့ရန် ရှေးရှု ဆောင်ယူအပ်ခဲ့ပြီး (ကျောင်းရောက်ပြီး) ဖြစ်သော ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်ကို “လှူကြလော့၊ ထည့်ကြလော့၊ လိုက်ကြလော့” ဟု ပြောကောင်း၏၊ ရှေးရှု ဆောင်ယူ အပ်ပြီး မဟုတ်ဘဲ အိမ်စသည်၌ ထားစဉ်ကား လှူဘို့ရန် မှန်းထားစေကာမူ ဉာတိ ပဝါ ရိတ မဟုတ်သူအား မပြောကေဉ်း၊ ပြောလျှင် တောင်းရာရောက်သောကြောင့် သူပေါ် ဒန ဝိညတ္တိ ဒုက္ကဋ်အာပတ် သင့်သည် - ဟူလို။ [ပတ္တဝဂ် ပရိဏာတ သိက္ခာပုဒ်၌ကား “အဘိဟဋ္ဌပဋိယတ္ထေစ ဥဒ္ဓါသထပိတဘာဂေစ ပယုတ္တဝါစာနာမ နတ္ထိ” ဟု ဆိုခဲ့၏။]

ဣဒံ၊ပေ၊သိယာ။ ။အဘိဟဋ္ဌသိက္ခာကို “ပေးကြ” ဟူ၍သော်မှ ပြောကောင်းလျှင် အဘယ့်ကြောင့် ကျောင်းသို့ ရောက်ပြီးဖြစ်သောသံဃာဘို့ ခဲဘွယ်ကို စားခွင့်ပေးတော် မမူသေးဘဲ “အကပ်ခံထားလိုက်ကြ” ဟု မိန့်တော်မူရပါသနည်းဟု မေးဘွယ်ရှိသော ကြောင့် “ဣဒံန” စသည်ကို မိန့်၊ ထိုသို့ ပြောကောင်းသော်လည်း ဝေ၍စားလိုက်လျှင် အလှူရှင်တို့မှာ သူတို့မှန်းထားသောရဟန်း မပါသည့်အတွက် သဒ္ဓါပျက်မည် စိုးသော ကြောင့် “အကပ်ခံ၍ ထားလိုက်ကြဥား” ဟု မိန့်တော်မူသည်။

ဥဿာရိယိတ္တ ။ ။ ဥပုဗ္ဗ သရဓာတ်, ဂတိအနက်, ကာရိတ်ကြေ၊ ကံဟော ယ ပစ္စည်း, အာဝိဘတ်ကို ထွဲပြုထားသည်၊ (ခါဒနိယံ-ကို) ဥဿာရိယိတ္တ- အထက်သို့ ရောက်စေအပ်ပြီ, ဟု သဒ္ဓတ္ထ ဖြစ်၏၊ “နဂိုရိက အောက်ချထားသော ခဲဘွယ်ကို ပြန်၍ ထမ်းယူသွားကြသည်” ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် “ပဋိဟရိယိတ္တ” ဟု ဝေါဟာရတ္ထ ဖွင့်၍ “ဃရံယေဝ၊ပေ၊ ဝုတ္တံ ဟောတိ” ဟု ဆိုလိုရင်း အဓိပ္ပါယ်တ္ထ ဖွင့်သည်။ [ယောဇနာ၌ တမျိုးကြိလေသည်။]

သန္တံ ဘိက္ခုနီတ္ထေ - ဤ၊ ကိတ္တာဝတာ - အဘယ်မျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော အကြောင်းဖြင့်၊ သန္တာ- ထင်ရှားရှိသော ရဟန်းသည်၊ ဟောတိ- နည်း၊ ကိတ္တာဝတာ, အသန္တာ-ထင်ရှားမရှိသော ရဟန်းသည်၊ (ဟောတိ- နည်း၊) ဣတိ- ဤကား အမေးတည်း၊ အန္တာဝိဟာရေ - ကျောင်းတိုက်၏ အတွင်း၌၊ ယတ္ထ- အကြင်အရပ်၌၊ ဌိတဿ-တည်သောရဟန်း၏၊ ကုလာနိ- တို့သို့၊ ပယိရူပါသန စိတ္တံ-ချဉ်းကပ်ကြောင်းစိတ်သည်၊ (ချဉ်းကပ်လိုသောစိတ်သည်၊) ဥပ္ပန္နံ- ဖြစ်ပြီး၊ တတော-ထိုအရပ်မှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ ယံ-အကြင်ရဟန်းကို၊ ပဿေဝါ-ဘေး၌သော် ၎င်း၊ အဘိဓုခေဝါ- ရှေးရှု၌သော်၎င်း၊ ပဿတိ-မြင်၏၊ ယဿ- အကြင်ရဟန်း အား၊ ပကတိဝစနေန - ပြောရိုးဆိုစဉ်စကားဖြင့်၊ အာရောစေတုံ- ပြောခြင်းငှါ၊ သက္ကာ - တတ်ကောင်းသည်၊ ဟောတိ - ၏၊ အယံ - ဤရဟန်းသည်၊ သန္တာ နာမ-ထင်ရှားရှိသောရဟန်းမည်၏၊ [၁၂ တောင်အတွင်းရှိသူ၏ ကြားနိုင်လေခံ သော စကားကို “ပကတိဝစနေ” ဟုဆိုသည်။] ဣတောစိတောစ-ဤမှဤမှလည်း၊ ပရိယေသိတွာ-ရှာ၍၊ အာရောစနကိစ္စနာမ- ပြောဆိုဘွယ် ကိစ္စမည်သည်၊ နတ္ထိ၊ ဟိ- မှန်၊ ယော - အကြင်ရဟန်းကို၊ ဧဝံ - သို့၊ ပရိယေသိတဗ္ဗော - ရှာထိုက်၏၊ သော- ထိုရဟန်းသည်၊ အသန္တာယေဝ- အသန္တမည်သည်သာ၊ (ဟောတိ)၊ အပိစ-သည်သာမကသေး၊ ဥပစာရသိမာယ-ဥပစာရသိမ်၏၊ အန္တာ-အတွင်း၌၊ ဘိက္ခု-ကို၊ ဒိသ္မာ- ၍၊ ဝါ- တွေ့လျှင်၊ အာပုစ္ဆိဿ-မိ-အံ့၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ ဂတ္တိာ-၍၊ တတ္ထ- ထိုဥပစာရသိမ်တွင်း၌၊ ယံ-အကြင်ရဟန်းကို၊ ပဿတိ-မြင်၏၊ သော-ထိုရဟန်းကို၊ အာပုစ္ဆိ တဗ္ဗော-၏၊ နောစေပဿတိ-အကယ်၍မမြင်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ အသန္တံ- သော၊ ဘိက္ခု-ကို၊ အနာပုစ္ဆာ- မပန်ပြောဘဲ၊ ပဝိဋ္ဌော နာမ-ဝင်သူမည်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ (အာပတ်မသင့်- ဟူလို။) အန္တရာမန္တိ- ကား၊ အန္တာဝါမေ - ၌၊ ဝိဟာရေ- သည်၊ ဟောတိ - ရှိ၏၊ တံ - ထိုရှာတွင်း ကျောင်းသို့၊ ဂစ္ဆတိ- အံ့၊ ဘတ္တိယဃရန္တိ - ကား၊ နိမန္တိတဃရံဝါ - ပင့်ဖိတ် ကြောင်းဘတ်ရှိရာ အိမ်သို့သော်၎င်း၊ သလာကဘတ္တာဒိ ဒါယကာနံ - သလာက ဘတ် အစရှိသည်တို့ကို လှူမည့် ဒါယကာတို့၏၊ ဃရံဝါ- အိမ်သို့ သော်၎င်း၊ (ဂစ္ဆတိ- အံ့, ၌စပ်) အာပဒါသူတိ - ကား၊ ဇိဝိတ၊ ပေ၊ ယေသု- အသက်၏ အန္တရာယ်, မြဟ္မစရိယ၏ အန္တရာယ်တို့သည်၊ သတိ - ရှိကုန်လသော်၊ ဂန္တံ ဝန္တတိ၊ သေသံ၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။...စာရိတ္တသိက္ခာပဒံ ဆဋ္ဌံ။

x x x x x x x x

အာပုစ္ဆိ တဗ္ဗော။ ။ အာပုစ္ဆိ တဗ္ဗောတိ “အဟံ ဣတ္ထံန္တာမဿ ဃရံ ဂစ္ဆာမိ” တိ ဝါ, “စာရိတ္တံ အာပန္နာမိ” တိ ဝါ ဤဒိသေန ဝစနေန အာပုစ္ဆိ တဗ္ဗော။ [“ဤဒိသေန” ဟု ဆိုသောကြောင့် “ရှာထည်း သွားပါဥျားမည်, မြူထည်း သွားပါဥျားမည်” စသော မြန်မာစကားဖြင့်လည်း ပန်ကြားကောင်း၏။]

မဟာနာမသိက္ခာပုဒ်

သတ္တမသိက္ခာပဒေ, မဟာနာမောနာမ-မဟာနာမ်မည်သည်။ ဘဂဝတော-
 ၏၊ စူဠပိတုပုတ္တော- ဘထွေးတော်၏သားဖြစ်သော၊ မာသမတ္တေန- တလမျှဖြင့်၊
 မဟလ္လကတရော - မြတ်စွာဘုရားထက်ကြီးသော၊ ဒွိသု- ကုန်သော၊ ဖလေသု-
 အေခံဖိုလ်တို့၌၊ ပတိဋ္ဌိတော-တည်သော၊ အရိယသဘာဝကော-အရိယာဖြစ်သော
 သဘာဝကတည်း၊ ဘောသဇ္ဇံ၊ ပေ၊ ဟောတိတိ- ကား၊ ဝဇတော-နွားခြံမှ၊ အာဟရိ
 တွာ- ဆောင်ယူ၍၊ ထပိတသပ္ပိ-ထားအပ်သောထောပတ်သည်၊ ဗဟု-များသည်၊
 ဟောတိ - ၏၊ သာဒိတဗ္ဗာတိ - ကား၊ တသ္မိံသမယေ - ဖိတ်မန်ရာ ထိုအခါ၌၊
 ရောဂေါ- ရောဂါသည်၊ နတ္ထိ- မရှိ၊ ဣတိ- ဤသို့နှလုံးသွင်း၍၊ န ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗာ-
 မပယ်ထိုက်ကုန်၊ ရောဂေ- သည်၊ သတိ - ရှိလသော်၊ ဝိညာပေဿာမိ- မိမိအလို
 ရှိကြောင်းကို သိစေအံ့၊ ဝါ- တောင်းအံ့၊ ဣတိ- ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ အမိဝါသေ
 တဗ္ဗာ-လက်ခံထိုက်ကုန်၏။ [“သာဒိတဗ္ဗာ” အရ သာယာဟူသည် ရောဂါရှိလျှင်
 တောင်းဆိုရန် လက်ခံခြင်းတည်း ဟု သိစေလို၍ “ ရောဂေ ၊ ပေ ၊ အမိဝါသေ
 တဗ္ဗာ ” ဟု ဖွင့်သည်။ (ဋီကာ၌ ဘုရားရှင်၏ ဆွေတော်မျိုးတော်များကို ဖွင့်ပြ
 ထားသည်။ အလိုရှိက ကြည့်ရှုပါကုန်။)]

တ္ထကေဟိ ဘောသဇ္ဇေဟိ ပဝါရေမိတိ - ကား၊ နာမဝသေန - အမည်နှင့်
 စပ်သဖြင့်၊ သပ္ပိတေလာဒိသု - ထောပတ်, ဆီ အစရှိသည်တို့တွင်၊ ဒွိဟိ- ၂ ပါး
 ကုန်သော ဆေးတို့ဖြင့်၊ ပဝါရေမိ- ဖိတ်ပါ၏၊ ဣတိဝါ- ဤသို့သော်၎င်း၊ တိဟိ-
 ၃ ပါးကုန်သောဆေးတို့ဖြင့်၊ ပဝါရေမိ-၏၊ ဣတိဝါ-သော်၎င်း၊ ပရိမာဏဝသေ
 န-အတိုင်းအရှည်နှင့်စပ်သဖြင့်၊ ပတ္တေန-စလယ်ကွမ်းစား အတိုင်းအရှည်ရှိသော
 ဆေးဖြင့်၊ ပဝါရေမိ-၏၊ ဣတိဝါ-သော်၎င်း၊ [“ပတ္တေန”ဟု တချို့စာအုပ်များ၌
 ရှိသောကြောင့် “ ခွက်ဖြင့်” ဟု ရှေးနိဿယ ပေး၏။] နာဠိယာ - ခွက်ကွမ်းစား
 အတိုင်းအရှည်ရှိသော ဆေးဖြင့်၊ ပဝါရေမိ , ဣတိဝါ၊ အာဠကေန - တပြည်
 အတိုင်းအရှည်ရှိသောဆေးဖြင့်၊ ပဝါရေမိ-ဖိတ်ပါ၏၊ ဣတိဝါ-သော်၎င်း၊ (ပဝါ
 ရေတိ-ဖိတ်အံ့၊) အညံ ဘောသဇ္ဇံ ဝိညာပေတိတိ - ကား၊ သပ္ပိနာ - ဖြင့်၊ ပဝါရိ
 တော-ဖိတ်အပ်သည်၊ (သမာနော-ဖြစ်ပါလျက်၊) တေလံ-ဆီကို၊ ဝိညာပေတိ-
 တောင်းအံ့၊ အာဠကေန-တပြည် အတိုင်းအရှည်ရှိသောဆေးဖြင့်၊ ပဝါရိတော-
 သည်၊ (သမာနော - လျက်၊) ဒေါဏံ - တစိတ် အတိုင်းအရှည်ရှိသောဆေးကို၊
 ဝိညာပေတိ-အံ့။

န ဘောသဇ္ဇေန ကရဏီယေနာတိ- ကား၊ မိဿကဘတ္တေနပိ- ရောနှောအပ်
 သောဆွမ်းဖြင့် သော်လည်း၊ ယာပေတုံ- မျှတခြင်းငှါ၊ စေ သက္ကောတိ-အကယ်၍
 စွမ်းနိုင်အံ့၊ (ဧဝံသတိ- ဤသို့ စွမ်းနိုင်လသော်၊) န ဘောသဇ္ဇကရဏီယံနာမ-
 ဆေးမဟုတ်သော အစာဖြင့် ပြုဘွယ်မည်သည်၊ ဟောတိ - ၏၊ ပဝါရိတာနန္ဒိ-

ကား၊ ယေ-အကြင် ဒါယကာတို့သည်၊ အတ္တနော-မိမိတို့၊ (မိမိဟူသောရဟန်း
 တို့) ပုဂ္ဂလိကာယ-ပုဂ္ဂလိကဖြစ်သော၊ ပဝါရဏာယ-ဖိတ်ခြင်းဖြင့်၊ ပဝါရိတာ-
 ဖိတ်ကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ - ကုန်၏) တေသံ-ထို ဒါယကာတို့၏၊ ပဝါရိတာနုရူ
 ပေန-ဖိတ်အပ်သောဆေးအား လျော်သော၊ ဝိညတ္တိယာ - တောင်းခြင်းကြောင့်၊
 အနာပတ္တိ - အာပတ် မသင့်၊ ပန - ကား၊ သံဃဝသေန - သံဃာနှင့် စပ်သဖြင့်၊
 ပဝါရိတေသု-ဖိတ်သော ဒါယကာတို့၌၊ ပမာဏံ- အတိုင်းအရှည်ကို၊ သလ္လက္ခေ
 တဗ္ဗမေဝ - မှတ်သားထိုက်သည်သာ၊ ဣတိ- အပြီးတည်း၊ သေသံ၊ ပေ၊ တိဝေဒန
 န္တိ။ [ဤ ဝါကျတို့၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ပါတိမောက်ဘာသာဒီကာ၌ ပြထားပြီ။]...
 မဟာနာမသိက္ခာပဒံ သတ္တမံ။

ဥယျုတ္တသေနာ သိက္ခာပုဒ်

အဋ္ဌမေ-၌၊ အဗ္ဘုယျာတောတိ- ကား၊ အဘိဥယျာတော- ရှေးရှု ထွက်လာ
 သည်၊ (ဟောတိ)၊ ပရသေနံ- တဖက်စစ်တပ်သို့၊ အဘိမုခံ- ရှေးရှု၊ (တချို့
 စာအုပ်များ၌ “ အဘိမုခေါ- ရှေးရှုသည်၊ ဟုတွာ- ရှိ ” ဟုလည်း ရှိ၏၊) ဂမိ
 သာမိ - သွားအံ့၊ ဣတိ - ဤသို့ကြံ၍၊ နဂရတော - မှ၊ နိဂ္ဂတော - ထွက်လာ
 သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိအတ္ထော - နက်၊ ဥယျုတ္တန္တိ - ကား၊ ကတဥယျောဂံ-
 ပြုအပ်ပြီးသော ထွက်သွားခြင်းရှိသော၊ ဂါမတော - မြို့ရွာမှ၊ နိက္ခန္တံ - ထွက်ပြီး
 သော၊ (“သေနံ- စစ်တပ်ကို” ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) ဣတိအတ္ထော - နက်၊ (ပုဒ်
 ပြီးပုံကို ကင်္ခါဘာသာဒီကာ၌ ကြည့်ပါ။)

ဒွါဒသပုရိသောဟတ္ထိတိ- ကား၊ စတ္တာရော-၄ ယောက်ကုန်သော၊ အာရော
 ဟကာ - တက်စီးသော စစ်သားတို့၎င်း၊ ဧကေကပါဒရက္ခကာ - တဖက် တဖက်
 သော ခြေကိုစောင့်ကုန်သော၊ ဒွေဒွေ- ၂ ယောက် ၂ ယောက်ကုန်သော စစ်သား
 တို့၎င်း၊ ဣတိဝေ- သို့၊ ဒွါဒသပုရိသော - ၁၂ ယောက်သော ယောက်ျားရှိသည်၊
 ဟောတိ-၏၊ တိပုရိသော အသောတိ-ကား၊ ဧကော-သော၊ အာရောဟကော-
 တက်စီးသော စစ်သား၎င်း၊ ဒွေ - ကုန်သော၊ ပါဒရက္ခကာ - ခြေကိုစောင့်သော
 စစ်သားတို့၎င်း၊ ဣတိဝေ-သို့၊ တိပုရိသော-၃ ယောက်သောယောက်ျားရှိသည်၊
 ဟောတိ-၏၊ စတုပုရိသောရထောတိ- ကား၊ ဧကော- သော၊ သာရထိ-ရထား
 ထိန်း၎င်း၊ ဧကော-သော၊ ယောဓော-သူရဲကောင်း၎င်း၊ ဒွေ-ကုန်သော၊ အာဏိ
 ရက္ခကာ-နပန်းစောင့်စစ်သားတို့၎င်း၊ ဣတိဝေ-သို့၊ စတုပုရိသော- ၄ ယောက်
 သော ယောက်ျားရှိသည်၊ ဟောတိ-၏၊ စတ္တာရော ပုရိသာ သရဟတ္ထာတိ-ကား၊
 အာဝုဓဟတ္ထာ - လက်၌ လေးရှိကုန်သော၊ စတ္တာရော - ကုန်သော၊ ပုရိသာ-
 တို့၎င်း၊ ဣတိအယံ - ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ ပစ္ဆိမကောဋိယာ - အဆုံး၌ဖြစ်သော
 အပိုင်းအခြား အားဖြင့်၊ စတုရင်္ဂံ သမန္နာဂတာ - ၄ ပါးသော အင်္ဂါနှင့် ပြည့်စုံ

သော၊ သေနာနာမ- စစ်တပ်မည်၏။ ဤဒိသံ- ဤကဲ့သို့ရှုအပ်သော၊ သေနံ- ကို၊ ဒဿနာယ - ငှါ၊ ဂစ္ဆတော - သွားသောရဟန်း၏၊ ပဒေ ပဒေ - ခြေလှမ်းတိုင်း ခြေလှမ်းတိုင်း၌၊ ဒုက္ကဋ် (ဟောတိ)။

ဒဿနူပစာရံ ဝိဇဟိတွာတိ - ကား၊ ကေနစိ - တစုံတခုသော တော တောင် အစရှိသည်သည်၊ အန္တရိတာ-ခြားကွယ်အပ်သည်၊ (ဟုတွာ)ဝါ- ဖြစ်၍သော် ၎င်း၊ နိန္ဒ - နိမ့်သောအရပ်သို့၊ ဩရုဠာ - သက်ဆင်းသွားသည်၊ (ဟုတွာ)ဝါ- သော်၎င်း၊ န ဒိဿတိ-မမြင်အပ်၊ ဣဓ-ဤအရပ်၌၊ ဌတွာ-ရပ်၍၊ ဒဠိ-ကြည့်ခြင်း ငှါ၊ န သက္ကာ - မတတ်ကောင်း၊ ဣတိ - ဤသို့ကြံ၍၊ အညံ - သော၊ ဌာနံ- သို့၊ ဂတိာ-၍၊ ပဿတော-ကြည့်သောရဟန်း၏၊ ပယောဂေ ပယောဂေ ပါစိတ္တိယံ (ဟောတိ)၊ ဣတိအတ္ထော-နက်၊ ကေမေကန္တိ-ကား၊ ဟတ္ထိအာဒိသု-ဆင် အစ ရှိကုန်သော၊ စတုသု-ကုန်သော၊ အင်္ဂေသု- တို့တွင်၊ ကေမေကံ- တခုတခုသော စစ်အင်္ဂါကို၊ အန္တမသော - အားဖြင့်၊ ဧကပုရိသာရုဠကဟတ္ထိဓိံ - ယောက်ျား တယေဝံသည် တက်စီးအပ်သောဆင်ကိုသော်၎င်း၊ သရဟတ္ထိ-လက်၌လေးရှိသော၊ ဧကံ-သော၊ ပုရိသဓိ-ကိုသော်၎င်း၊ (“ဒဿနာယ-ငှါ၊ ဂစ္ဆတိ-အံ” ဟု ပါဠိတော် ၌စပ်၊) (ယာယသေနာယ - နှင့်၊ သဒ္ဓိံ - တကွ၊) ရာဇာ- သည်၊ ဥယျာနံဝါ- ဥယျာဉ်သို့သော်၎င်း၊ နဒိံဝါ- သို့သော်၎င်း၊ ဂစ္ဆတိ-၏၊ (သာသေနာ-သည်၊) အနုယုတ္တာနာမ-အနုယုတ္တာမည်၏၊ ဧဝံ-သို့၊ အနုယုတ္တာ-တိုင်းပြည်မှမထွက် သည်၊ ဟောတိ- အံ၊ အာပဒါသုတိ - ကား၊ ဇိဝိတ၊ပေ၊ ယေသု- အသက်၏ အန္တရာယ်၊ ဗြဟ္မစရိယ၏ အန္တရာယ် တို့သည်၊ သတိ - ရှိကုန်လသော်၊ ဧတ္ထ- ဤစစ်တပ်တွင်းသို့၊ ဂတော-ဝင်သွားသည်၊ (သမာနော-သော်၊) မုစ္ဆိဿာမိ- ဘေးရန်မှ လွတ်လိမ့်အံ့၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ ဂစ္ဆတော - သွားသောရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ-တည်း၊ သေသံ၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။....ဥယျုတ္တသေနာသိက္ခာပဒံ အဋ္ဌမံ။

သေနာဝါသသိက္ခာပုဒ်

နဝမေ- ၌၊ အတ္ထင်္ဂတေ၊ ပေ၊ ဝသတိတိ-ကား၊ တိဋ္ဌတုဝါ-ရပ်မူလည်း ရပ် ပစေ၊ နိသီဒတုဝါ-ထိုင်မူလည်း ထိုင်ပစေ၊ သယတုဝါ- အိပ်မူလည်း အိပ်ပစေ၊ အာကာသေ-၌၊ ဣဒ္ဓိယာ-ဖြင့်၊ ကန္တိ-တစုံတခုသော၊ ဣရိယာပထံ-ကို၊ သစေပိ ကပ္ပေတုဝါ - အကယ်၍မူလည်း ပြုပစေ၊ (ဧဝံသတိပိ - ဤသို့ပင် ဖြစ်ပါသော် လည်း၊) ပါစိတ္တိယမေဝ-သည်သာ၊ (ဟောတိ)၊ သေနာ၊ပေ၊ ဟောတိတိ-ကား၊ ယထာ-အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့် ပိတ်ဆို့ အပ်သော်၊ သဉ္ဇာရော-လှည့်လည် ခြင်းသည်၊ (ထွက်နိုင် ဝင်နိုင်ခြင်းသည်၊) ဆိဇ္ဇတိ- ပြတ်၏၊ ဧဝံ-ဤ ပြတ်လောက် အောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ရုဒ္ဓါ-ပိတ်ဆို့ အပ်သည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်အံ့။

ပလိမုဒ္ဒေါတိ - ကား၊ ဝေရိကေနဝါ - ရန်သူသည်သော်၎င်း၊ ဣဿရေနဝါ - အစိုးရသည်သော်၎င်း၊ ရုဒ္ဒေါ - ပိတ်ဆို့အပ်သည်၊ (ဟောတိ - အံ့၊) သေသံ ဥတ္တာနမေဝံ၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။...သေနာဝါသသိက္ခာပဒံ နဝမံ။

ဥယျောမိက သိက္ခာပုဒ်

ဒသမေ - ဌ၊ ဧတ္ထ - ဤအရပ်၌၊ ဥဂ္ဂတိံသာ ဥဂ္ဂတိံသာ- တိုးတက်၍ တိုးတက်၍၊ ယုဇ္ဈန္တိ - စစ်ထိုးကြကုန်၏၊ ဣတိ - ကြောင့်၊ (ထိုသို့ တိုးတက်၍ တိုးတက်၍ စစ်ထိုးရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တံ- ထိုအရပ်သည်၊) ဥယျောမိကံ- မည်၏၊ ဧတံ- ဤ ဥယျောမိကံဟူသော အမည်သည်၊ သမ္ပဟာရဋ္ဌာနဿ - ပြင်းစွာ ပုတ်ခတ် အပ်ရာအရပ်၏၊ (စစ်တိုက်နေရာအရပ်၏၊) အမိဝစနံ-အမည်တည်း၊ ဧတ္ထ-ဤ အရပ်၌၊ ဗလဿ - စစ်သည်အပေါင်း၏၊ အဂ္ဂံ-အစုကို၊ ဇာနန္တိ-သိကြကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ စစ်သည်အစုကို သိရာ၏အဖြစ်ကြောင့်၊) ဗလဂ္ဂံ-မည်၏၊ ဗလဂဏနဋ္ဌာနံ-စစ်သည်အစုကို ရေတွက်ရာအရပ်တည်း၊ ဣတိအတ္ထော-နက်၊ သေနာယ - စစ်တပ်၏၊ ဝိယူဟံ - စုဝေး တည်နေပုံအထူးတည်း၊ (စစ်ဆင်ခြင်း တည်း၊) သေနာယူဟံ-ထူး၊ ဧတံ-ဤ သေနာယူဟံဟူသော အမည်သည်၊ သေနာ နိဝေသဿ-စစ်တပ်၏ စုဝေးတည်နေခြင်း၏၊ အမိဝစနံ-တည်း၊ (အဓိပ္ပာယ်ကို ကင်္ခါဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။)

တယော၊ ပေ၊ ဟတ္ထာနိကန္တိ - ကား၊ ယော - အကြင် ဆင်ကို၊ ပုဗ္ဗေ - ၌၊ (ဥယျူတ္တသိက္ခာပုဒ်၌၊) ဒွါဒသပုရိသော ဟတ္ထိတိ- ဟူ၍၊ ဝုတ္တော - မိန့်တော်မူ အပ်ပြီ၊ တေနဟတ္ထိနာ-ဖြင့်၊ တယော-၃ စီးကုန်သော၊ ဟတ္ထိ-တို့သည်၊ (ပစ္စိမံ- အဆုံး၌ဖြစ်သော၊ ဟတ္ထာနိကံ-ဟတ္ထာနိကမည်၏၊) သေသေသုပိ-ဟတ္ထာနိကမှ ကြွင်းသော အသာနိက စသည်တို့၌လည်း၊ ဒေသေ နယော၊ [“ယော ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တော ၊ တိပုရိသော အသောတိ၊ တေန အသေန တယော အသာ ပစ္စိမံ အသာနိကံ” စသော နည်းအတိုင်း- ဟူလို။] သေသံ-ကြွင်းသောအစီအရင်ကို၊ သမုဋ္ဌာနာဒီဟိ- တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ - ကွ၊ ဥယျူတ္တသေနာ သိက္ခာပဒေ-၌၊ ဝုတ္တနယေ နေဝ-ဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။...ဥယျောမိကသိက္ခာပဒံ ဒသမံ။

ဝဏ္ဏနာက္ကမေန-အဖွင့်အစဉ်အားဖြင့်၊ ပဉ္စမော- သော၊ အစေလကဝဂ္ဂေါ- အစေလကဝဂ်သည်၊ (သမတ္ထော-ပြီးပြီ။)

အစေလကဝဂ် ပြီး၏။

သုရာပါနဝဂ်
သုရာပါန သိက္ခာပုဒ်

သုရာပါနဝဂ္ဂဿ-၏။ ပဌမသိက္ခာပဒေ-၌၊ ဘဒ္ဒဝတိကာတိ-ကား၊ ကော-
သော၊ ဂါမော- တည်း၊ သော- ထိုရွာသည်၊ ဘဒ္ဒိကာယ - ကောင်းသော၊ ဝါ-
လှသော၊ ဝတိယာ- စည်းရိုးနှင့်၊ သမန္ဓာဂတတ္တာ- ကြောင့်၊ တေံနာမံ-ဤ ဘဒ္ဒ
ဝတိကာဟူသော အမည်ကို၊ လဘိ - ရပြီ၊ [ဘဒ္ဒါ + ဝတိ ဘဒ္ဒဝတိ၊ ဘဒ္ဒဝတိ
တေံဿ အတ္ထိတိ ဘဒ္ဒဝတိကာ-ဟုပြု။] ပထာဝိနောတိ-ကား၊ အဒ္ဓိကာ-ခရီး
သွားတို့သည်၎င်း၊ [အဝ-ဂတေ ဟု ဓာတ်ကျမ်းရှိ၏။ “ပထံ အဝန္တိ ဂစ္ဆန္တိတိ
ပထာဝိနော ”၊ အဒ္ဓိကာကိုလည်း “အဒ္ဓိ ဂစ္ဆန္တိတိ အဒ္ဓိကာ” ဟုပြု။] တေဇသာ
တေဇန္တိ-ကား၊ အတ္တနော-၏။ (မိမိဟူသော အရှင်သာဂတ၏။) တေဇသာ-
တန်ခိုးဖြင့်၊ အာနုဘာဝေန - အာနုဘော်ဖြင့်၊ [တေဇသဒ္ဓါ၏ မီးအစွမ်းစသော
အနက်ကိုကန့်လို၍ တေဇသာကို အာနုဘာဝေန ဟု ဖွင့်သည်။] နာဂဿ-၏။
တေဇံ- တန်ခိုးအာနုဘော်ကို၊ (“ပရိယာဒိယိတွာ- ထက်ဝန်းကျင် ကုန်အောင်
ယူ၍ ” ဟု ပါဠိတော်၌စပ်။) ကာပေါတိကာတိ-ကား၊ ကပေါတပါဒသမဝဏ္ဏာ-
ခိုခြေအဆင်းနှင့်တူသောအဆင်းရှိသည်၊ ရတ္တောဘာသာ- နိသောအဆင်းရှိသည်၊
ပသန္ဓာတိတေံ - ဟူသော ဤအမည်သည်၊ သုရာမဏ္ဍဿ- သေရည်အကြည်၏၊
အဓိဝစနံ-တည်း၊ အနုနုစ္ဆရိယံ ၊ ပေ၊ သာဂတဿာတိ-ကား၊ ပဉ္စာဘိညဿ-
၅ပါးသော အဘိညာဉ်ရှိသည်ဖြစ်၍၊ သတော-ဖြစ်သော၊ (သာဂတဿ - ၏။)
မဇ္ဇပါနံနာမ-သေရည်ကိုသောက်ခြင်းမည်သည်၊ န အနုစ္ဆရိယံ-မလျောက်ပတ်၊
ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

မဇ္ဇကပုပ္ဖာဒိနံ - သစ်မည်စည်ပွင့် အစရှိသည်တို့၏၊ ရသေန - အရည်ဖြင့်၊
ကတော-ပြုအပ်သောအရက်သည်၊ ပုပ္ဖာသဝေ ဝါနာမ-မည်၏၊ မုဒ္ဓိကဖလာဒိနိ-
မုဒရက်သီးအစရှိသည်တို့ကို၊ ဝါ-သပြက်သီး အစရှိသည်တို့ကို၊ မဒ္ဓိတွာ-ရေဖြင့်
နယ်၍၊ တေသံ-ထို သပြက်သီး အစရှိသည်တို့၏၊ ရသေန-အရည်ဖြင့်၊ ကတော-
ပြုအပ်သော အရက်သည်၊ ဖလာသဝေ ဝါနာမ - မည်၏၊ မုဒ္ဓိကာနံ - မုဒရက်သီး
တို့၏၊ ဝါ- သပြက်သီးတို့၏၊ ဇာတိရသေန - ဖြစ်မြဲအရည်ဖြင့်၊ (ရေမပါသော
အသီးရည်ဖြင့်။) ကတော- ပြုအပ်သောအရက်သည်၊ မဇ္ဇာသဝေ ဝါနာမ- မည်၏၊
မက္ခိကမဇ္ဇနာပိ-ပျားငယ်၏ ပျားရည်ဖြင့်လည်း၊ ကရိယတိ-ပြုအပ်၏၊ ဣတိ-သို့၊

x x x x x x x x

ကာပေါတိကာ။ ။ ကပေါတဿ+အယံ ကာပေါတော-ခို၏ခြေ၊ ခို၏ခြေဖြင့်
ခြေ၏အဆင်းတိုင်အောင် ဌာနူပစာရအားဖြင့် ယူပါ၊ ကာပေါတော ယဿ အတ္ထိတိ
ကာပေါတိကာ၊ ယောဇနာ၌ကား “ ကပေါတဿ ပါဒေါ ကပေါတော၊ ဥပစာရေန
(ဌာနူပစာ) တဿ ဧသော ကာပေါတော၊ ဝဏ္ဏော၊ ကာပေါတောဝိယ ဝဏ္ဏော
အဿာတိ ကာပေါတိကာ ” ဟု ဆိုလေသည်။

ဝဒန္တိ-ကုန်၏။ (ယော-အကြင်အရက်ကို) ဥစ္ဆာရသာဒီဟိ-ကြိရည်အစရှိသည်
 တို့ဖြင့်၊ ကရိယတိ - ပြုအပ်၏။ (သော- ထိုအရက်သည်။) ဂုဠာသဝေါနာမ-
 မည်၏။ ပိဋကိဏ္ဍပက္ခိတ္တာ - ထည့်အပ်သော မှုံ့မှုန့်တဆေးရှိသော အရည်သည်။
 သုရာနာမ- သုရာမည်၏။ နာဠိကေရာဒီနဠိ - အုန်းသီး အစရှိသည် တို့၏လည်း။
 ရသန-အရည်ဖြင့်၊ ကတော- ပြုအပ်သောအရည်သည်။ သုရာတွေဝ- သုရာဟူ၍
 သာ၊ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ။ ကိဏ္ဍပက္ခိတ္တာယ-ထည့်အပ်သောတဆေးရှိသော၊ [သေရည်
 ဖြစ်၍ မျိုးစေ့ကို “တဆေး” ဟု ခေါ်၏။] တဿာယေဝ - ထို သေရည်၏ပင်၊
 မဏ္ဍ- အကြည်ရည်ကို၊ ဂဟိတေ-ယူအပ်သော်၊ မေရယောတွေဝ - ဟူ၍သာ၊
 သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ။ ဣတိ ဝဒန္တိ။ [အဓိပ္ပာယ်ကို ပါတိမေဘာသာဒီကာ၌ ပြထားပြီ။

အန္တမသော၊ ပေ၊ ဂိဝတိတိ-ကား၊ ဧတံ သုရံဝါ-ဤ ဆိုအပ်ပြီးသောသေရည်
 ကိုသော်၎င်း၊ ဧတံ မေရယံဝါ-ဤ ဆိုအပ်ပြီးသောအရက်ကိုသော်၎င်း၊ ဗိဇတော-
 မျိုးစေ့မှ၊ ပဠာယ-စ၍၊ ကုသဂ္ဂေန-သမန်းမြက်ဖျားဖြင့်၊ ပိဝတောပိ-သေခံသော
 ရဟန်း၏လည်း၊ ပါစိတ္တိယံ(ဟောတိ)၊ ဣတိအတ္ထော-နက်၊ [ဗိဇတောပဠာယ၏
 အဓိပ္ပာယ်ကို ကင်္ခါဘာသာဒီကာ၌ ပြထားပြီ။] ပန-ဆက်၊ ဧကေန ပယောဂေန-
 တကြိမ်တည်းသောပယောဂဖြင့်၊ ဗဟုမ္ဘိ-များစွာသောအရည်ကိုလည်း၊ ပိဝန္တ
 သ-သေခံသောရဟန်း၏၊ ကော-တချက်သော၊ အာပတ္တိ-ပါစိတ်အာပတ်သည်။
 (ဟောတိ)၊ ဝိစ္ဆန္တိတွာ ဝိစ္ဆန္တိတွာ - အယဉ်ကို ဖြတ်၍ဖြတ်၍၊ ပိဝတော -
 သေခံသောရဟန်း၏၊ ပယောဂဂဏနာယ- အားဖြင့်၊ အာပတ္တိယော- တို့သည်။
 (ဟောန္တိ)၊ အမဇ္ဇဉ္စ၊ ပေ၊ မဇ္ဇရသန္တိ - ကား၊ (အမဇ္ဇိ-သေရည်အရက် မဟုတ်
 သော၊ မဇ္ဇဝဏ္ဏံ- သေရည်အရက်၏ အဆင်းရှိသော၊ မဇ္ဇဂန္ဓံ- သေရည်အရက်၏
 အနံ့ရှိသော၊ မဇ္ဇရသံ- သေရည်အရက်၏ အရသာရှိသော၊) လောဏသောဝီရ
 ကံဝါ - လောဏသောဝီရက မည်သော ဆေးရည်သည် သော်၎င်း၊ သုတ္တံဝါ-
 သုတ္တမည်သော အဖျော်သည်သော်၎င်း၊ ဟောတိ- အံ၊ (“တံ- ထိုအရည်ကို၊ ပိဝ
 တော အနာပတ္တိ” ဟု ထည့်စပ်။) [လောဏသောဝီရက သုတ္တတို့၏အဓိပ္ပာယ်
 ကို ကင်္ခါဘာသာဒီကာ၌ ပြထားပြီ။]

သုပသမ္မာကေတိ- ကား၊ ဝါသဂါဟာပနတ္ထိ-ထုံအပ်သောအနံ့ကိုယူခြင်း
 အကျိုးငှါ၊ [ဝါသဂါဟာပနတ္ထိန္တိ သုဂန္ဓဘာဝဂ္ဂါဟာပနတ္ထိ- ကောင်းသောအနံ့
 ရှိသည်၏အဖြစ် ယူခြင်းအကျိုးငှါ၊ - ဒီကာ။] ဤသကံ - ဇဉ်ငယ်၊ မဇ္ဇိ - ကို၊

x x x x x x x x

သုပသမ္မာကေ ။ ။ သမ္မာ+ပစ္စန္တိ ဧတေနာတိ သမ္မာကော၊ သုပသ+သမ္မာ
 ကော သုပသမ္မာကော၊ မံသဿ + သမ္မာကော မံသသမ္မာကော၊ ဟင်းရည်ကိုဖြစ်စေ
 အသားဟင်းကို ဖြစ်စေ သေရည်အနည်းငယ် ထည့်၍ ချက်လျှင် ပို၍သောက်ကောင်း
 စားကောင်း၏။ ထိုသို့ ထည့်အပ်သောသေရည်ရှိ၍ အနံ့လည်းမထင်ရှားသော ဟင်းကို
 သောက်စားသူအား အနာပတ်တည်း။

ပက္ခိပိတ္တာ - ထည့်၍၊ သူပံ - ဟင်းရည်ကို၊ ပစန္တိ - ချက်ကြကုန်၏၊ တသ္မိံ - ထိုဟင်းရည်၌၊ (ပိဝတော - ၏၊) အနာပတ္တိ၊ မံသ သမ္ပာကေပိ - အသားကို ကောင်းအောင်ချက်ကြောင်းဖြစ်သော သေရည်အရည်၌လည်း၊ သေဝနယော-တည်း၊ ပန- ကား၊ တေလံ - ဆီကို၊ ဝါတဘောသဇ္ဇတ္ထံ- လေဆေး အကျိုးငှါ၊ မဇ္ဇေန-နှင့်၊ သဒ္ဓိံ-တကွ၊ ဝါ-ရော၍၊ ပစန္တိ - ချက်ကြကုန်၏၊ တသ္မိံပိ - ထိုဆီ၌လည်း၊ အနတိဓိတ္တ မဇ္ဇေယေဝ - အလွန် မထည့်အပ်သော သေရည်ရှိသော ဆီကိုသာ၊ (ပိဝတော - ၏၊) အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ပန-ဆက်၊ ယံ-အကြင် ဆီသည်၊ အတိဓိတ္တမဇ္ဇံ-အလွန်ထည့်အပ်သော သေရည်ရှိသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ယတ္ထ-အကြင်ဆီ၌၊ မဇ္ဇဿ- ၏၊ ဝဏ္ဏ ဝန္ဓ ရသာ - အဆင်း၊ အနံ့၊ အရသာတို့ သည်၊ ပညာယန္တိ-ထင်ရှားကုန်၏၊ တသ္မိံ - ထိုဆီ၌၊ (ပိဝတော- ၏၊) အာပတ္တိ ယေဝ-သည်သာ၊ (ဟောတိ၊) [သူပသမ္ပာကေ - ဟင်းရည်ကို ကောင်းအောင် ချက်ကြောင်း သေရည်အရက်၌၊ ပိဝတော-၏၊ အနာပတ္တိ။]

အမဇ္ဇံ အရိဋ္ဌန္တိ - ကား၊ ယော အရိဋ္ဌော- အကြင် အရိဋ္ဌဆေးရည်သည်၊ မဇ္ဇံ- သေရည်အရက်သည်၊ နဟောတိ - မဟုတ်၊ တသ္မိံ - ထို အရိဋ္ဌဆေးရည်၌၊ (ပိဝတော) အနာပတ္တိ၊ အာမလကာဒိနံယေဝ - ရှစ်ရှားသီး အစရှိသည်တို့၏ ပင်၊ ရသေန-အရည်ဖြင့်၊ အရိဋ္ဌံ-အရိဋ္ဌဆေးရည်ကို၊ ကရောန္တိကိရ- ပြုကြကုန် သတတ်၊ [အရက်လုပ်သောအခါ၌လည်း ရှစ်ရှားသီး အစရှိသည်တို့ဖြင့် လုပ်ရ သောကြောင့် “အာမလကာဒိနံ ယေဝ” ဟု ဝေဖြင့်ဆိုသည်။] သော-ထို အရိဋ္ဌ ဆေးရည်သည်၊ မဇ္ဇ ဝဏ္ဏ ဝန္ဓ ရသောယေဝ-သေရည်အရက်၏ အဆင်း၊ အနံ့၊ အရသာရှိသည်သာ၊ ဟောတိ - ၏၊ စ - ထိုသို့ သေရည်အရက်၏ အဆင်း အနံ့ အရသာ ရှိပါသော်လည်း၊ မဇ္ဇံ - မဇ္ဇသည်၊ န- မဟုတ်၊ တံ- ထို မဇ္ဇမဟုတ်သော အရိဋ္ဌဆေးရည်ကို၊ သန္ဓာယ- ၍၊ တေံ - ဤ အမဇ္ဇံ အရိဋ္ဌဟူသော စကားကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ပန-ဆက်၊ ယော-အကြင် အရိဋ္ဌဆေးရည်သည်၊ သမ္ဘာရ ပက္ခိတ္တော-ထည့်အပ်သောသေရည်အရက်ဖြစ်ကြောင်း အဆောက်အဦးရှိသည်၊ (ဟောတိ)၊ သော - ထို အရိဋ္ဌဆေးရည်သည်၊ မဇ္ဇံ- သေရည်သည်၊ ဟောတိ၊ ဝိဇတော-မှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ နဝန္တတိ၊ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ ဝတ္ထု၊ အဇာနနတာယ-သေရည်အရက်ဟူသော ဝတ္ထုကို မသိသည်၏အဖြစ် အားဖြင့်၊ အစိတ္တကတာ - အစိတ္တက၏ အဖြစ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ [တပသာဥတ္တမော - ကဲ့သို့ ဝတ္ထု၊ အဇာနနတာယသည် ဘိန္နာဓိ ကရဏ ဝိသေသန။] အကုသလေနေဝ-အကုသိုလ်စိတ်ဖြင့်သာ၊ ပါတဗ္ဗတာယ- သောက်ထိုက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ လောကဝဇ္ဇတာ-လောကဝဇ္ဇ၏အဖြစ်ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗာ)၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။...သုရာပါနသိက္ခာပဒံ ပဋ္ဌမံ။

အင်္ဂုလိပတောဒက သိက္ခာပုဒ်

ဒုတိယေ-၌၊ အင်္ဂုလိပတောဒကေနာတိ(တ္ထေ)- ၌၊ အင်္ဂုလိဟိ-လက်ချောင်း တို့ဖြင့်၊ ဥပကစ္ဆကာဒိဃန္ဓနံ-လက်ကတီးကြား အစရှိသောအရပ်၌ ထိုးခတ်ခြင်း ကို၊ (အင်္ဂုလိပတော ဒကောတိ-ကောဟူ၍၊) ဝုစ္စတိ၊ (ထည့်စပ်၊) [ပုဒ်ပြီးပုံကို ပါတိမေခံဘာသာဒီကာ၌၎င်း၊ အဓိပ္ပါယ်ကို ကင်္ခါဘာသာဒီကာ၌၎င်း တိုက်ရိုက် ပြထားပြီ။] ဥတ္တသန္တောတိ - ကား၊ အတိဟာသေန - အလွန်ရယ်ခြင်းကြောင့်၊ (အရယ်လွန်ခြင်းကြောင့်၊) ကိလမန္တော-ပင်ပန်းသည်၊ အနဿာသကောတိ- ကား၊ ဥပစ္ဆန္န၊ ပေ၊ သဗ္ဗာရော-ပြတ်စဲသော ထွက်သက်ဝင်သက်၏လှည့်လည်ခြင်း ရှိသည်၊ (ထွက်သက် ဝင်သက်၏ လှည့်လည်ခြင်း ပြတ်စဲသည်၊) ဟုတွာ - ၍၊ (“ကာလမကာသိ” ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) အနုပသမ္ပန္နံ ကာယေန ကာယန္တိ ဧတ္ထ- ၌၊ ဘိက္ခုနီပိ - သည်လည်း၊ အနုပသမ္ပန္နဌာနေ - အနုပသမ္ပန္နအရာ၌၊ ဌိတာ- တည်၏၊ တမ္ဗိ - ထို ဘိက္ခုနီကိုလည်း၊ ခိဇ္ဇာဓိပ္ပါယေန- မြူးတူးပျော်ရွှင် ခြင်း၌ဖြစ်သော အလိုဖြင့်၊ (မြူးတူးပျော်ရွှင်လိုသဖြင့်၊) ဖုသန္တဿ- တို့ထိသော ရဟန်း၏၊ ဒုက္ကဋ်-သည်၊ (ဟောတိ၊) သေသံ၊ ပေ၊ ဒွိဝေဒနန္တိ။... အင်္ဂုလိပတော ဒကသိက္ခာပဒံ ဒုတိယံ။

ဟသဓမ္မသိက္ခာပုဒ်

တတိယေ- ၌၊ အပ္ပကတညုနောတိ - ကား၊ ယံ - အကြင် သိက္ခာပုဒ်ကို၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ ပကတံ-အပြားအားဖြင့် ပြုတော်မူအပ်ပြီ၊ ပညတ္တံ - ပညတ် တော်မူအပ်ပြီ၊ တံ- ထိုသိက္ခာပုဒ်ကို၊ နဇာနန္တိ-မသိကုန်၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ [“ပကရိယိတ္တာတိ ပကတံ” ဟု ပြု၊ ပကတံ အရ ပကတိစသော အနက်ကို ယူမည်စိုး၍ “ပညတ္တံ” ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ “အပ္ပကတညုနော- အပြားအားဖြင့် ပြုအပ်ပြီးသော သိက္ခာပုဒ်ကို မသိကြကုန်သည်၊ ဝါ-ပညတ်အပ်ပြီးသော သိက္ခာ ပုဒ်ကို မသိကြကုန်သည်” ဟု ပါဠိတော်၌ ပေးပါ။] ဥဒကေ ဟသဓမ္မေတိ ဧတ္ထ- ၌၊ ဥဒကေ- ရေ၌၊ ကိဠိကာ- ကစားခြင်းကို၊ (ဥဒကေ ဟသဓမ္မောတိ- ဟူ၍၊) ဝုစ္စတိ၊ ဥပရိဂေါပ္ပကေတိ- ကား၊ ဂေါပ္ပကာနံ - ဖမျက်တို့၏၊ ဝါ- ခြေမျက်စိ တို့၏၊ ဥပရိဘာဂပ္ပမာဏေ-အထက်အဘို့ပမာဏရှိသော၊ (ဥဒကေ-၌၊) ဟသာ ဓိပ္ပါယောတိ - ကား၊ ကိဠာဓိပ္ပါယော - ကစားခြင်း၌ ဖြစ်သောအလိုရှိသည်၊ (ကစားလိုသည်၊ ဟုတွာ-၍၊) နိမုဇ္ဇတိဝါတိ အာဒိသု- နိမုဇ္ဇတိဝါ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) နိမုဇ္ဇနတ္ထာယ-၎င်းခြင်းအကျိုးငှါ၊ ဩရောဟန္တဿ- သက်ဆင်းသော ရဟန်း၏၊ ပဒဝါရေ ပဒဝါရေ - ခြေအကြိမ် ခြေအကြိမ်တိုင်း၌၊ ဒုက္ကဋ်(ဟောတိ၊)၊ နိမုဇ္ဇနမ္ပုဇ္ဇနေသု- ၎င်းခြင်း ဖေါခြင်းတို့၌၊ ပယောဂေ ပယောဂေ ပါစိတ္တိယံ (ဟောတိ)၊ နိမုဇ္ဇိတွာ - ၎င်းပြီး၍၊ အန္တော

ဥဒကေယေဝ - ရေ၏ အတွင်း၌သာ၊ ဂစ္ဆန္တဿ - သွားသောရဟန်း၏၊ ဟတ္ထဝါရပဒဝါရေသု-လက်အကြိမ် ခြေအကြိမ် ဟူကုန်သော၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော ပယောဂတို့၌၊ ပါစိတ္တိယံ (ဟောတိ)၊ ပလဝတိတိ - ကား၊ တရတိ - ကူးအံ့၊ ဟတ္ထဟိ - တို့ဖြင့်၊ တရန္တဿ - ကူးသော ရဟန်း၏၊ ဟတ္ထဝါရေ ဟတ္ထဝါရေ ပါစိတ္တိယံ (ဟောတိ)၊ ပါဒေသုပိ ဒေဝေဝနယော၊ ယေနယေနအင်္ဂေန-အကြင် အကြင် အင်္ဂါဖြင့်၊ တရတိ - ကူး၏၊ တဿတဿ - ထိုထို အင်္ဂါ၏၊ ပယောဂေ ပယောဂေ ပါစိတ္တိယံ၊ တိရတောဝါ-ကမ်းမှသော်၎င်း၊ ရုက္ခတောဝါ- သစ်ပင်မှ သော်၎င်း၊ ဥဒကေ-၌၊ ပတတိ-ခုန်ချအံ့၊ ပါစိတ္တိယမေဝ(ဟောတိ)။

နာဝါယ ကိဠတိတိ-ကား၊ ဖိယာရိတ္တာဒိဟိ- လှော်တက် ထိုးဝါး အစရှိ သည်တို့ဖြင့်၊ နာဝံ-ကို၊ ပါဇေန္တောဝါ-သွားစေလျက်သော်၎င်း၊ (လှော်ခတ်လျက် သော်၎င်း) တိရေ-၌၊ ဥဿာရေန္တောဝါ-ရွှေ့စေလျက်သော်၎င်း၊ ဝါ-ရွှေ့လျက် သော်၎င်း၊ နာဝါယ- ဖြင့်၊ ကိဠတိ- ကစားအံ့၊ ဒုက္ကဋ် - သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဟတ္ထနဝါတိ အာဒိသု - အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိ တဗ္ဗော၊) ပယောဂေ ပယောဂေ ဒုက္ကဋ်၊ ကေစိ-အချို့ ဆရာတို့သည်၊ ဟတ္ထန- ဖြင့်၊ ဥဒကေ-၌၊ ဒိတ္တာယ-ပစ်အပ်သော၊ ကထလာယ-အိုးခြမ်းကွဲ၏၊ ပတ နုပ္ပတနဝါရေသု-ကျခြင်း၊ ခုန်တက်ခြင်း အကြိမ်တို့၌၊ ဒုက္ကဋ် - ဒုက္ကဋ်အာပတ် များစွာကို၊ ဝဒန္တိ-ဆိုကြကုန်၏၊ တံ-ထို စကားကို၊ န ဂဟေတဗ္ဗိ-မယူထိုက်၊ ဟိ-မှန်၊ တတ္ထ-ထိုရေထည်းဝယ် အိုးခြမ်းကွဲကိုပစ်၍ ကစားခြင်း၌၊ ကေပယော ဂတ္တာ-တကြိမ်တည်းသော ပယောဂ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ကေမေဝ - တချက်သာ လျှင်ဖြစ်သော၊ ဒုက္ကဋ်(ဟောတိ)၊ အပိစ-သည်သာမကသေး၊ ဥပရိဂေါဗ္ဗကေ- ဖမျက်တို့၏ အထက်အဘို့ပမာဏရှိသော ရေ၌၊ ဝုတ္တာနိ - ဆိုအပ်ပြီးကုန်သော၊ ဥမ္မုဇ္ဇနာဒိနိ-ဖေါခြင်း အစရှိသည်တို့ကို၊ ထပေတွာ-၍၊ အညေန-သော၊ ယေန ကေနစိ-အမှတ် မထား တပါးသော၊ အာကာရေန-အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (ကိဠန္တဿ - ၌စပ်၊) ဥဒကံ - သို့၊ ဩတရိတွာဝါ- သက်ဆင်း၍သော်၎င်း၊ အနော တရိတွာဝါ- မသက်ဆင်းမူ၍သော်၎င်း၊ ယတ္ထကတ္ထစိ-အမှတ်မထား တပါးပါး သော အရပ်၌၊ (ရေကန်စသည်၌ဖြစ်စေ၊ အိုးခွက်စသည်၌ဖြစ်စေ တပါးပါးသော အရပ်၌၊) ဌိတံ-သော၊ ဥဒကံ-ကို၊ အန္တမသော-အားဖြင့်၊ ဗိန္ဒု- ရေပေါက်ကို၊ ဂဟေတွာ - ယူ၍၊ ဒိပနကီဠာယပိ - ပစ်ခြင်း ဟူသော ကစားခြင်း ဖြင့်လည်း၊ ကိဠန္တဿ-၏၊ ဒုက္ကဋ်မေဝ၊ ပန-ဆက်၊ အတ္ထဇောတကံ-အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ထွန်းပြတတ်သော၊ အက္ခရံ-အက္ခရာကို၊ လိခိတုံ-ရေထည်း၌ ရေခြင်းငှါ၊ ဝဇ္ဇတိ- အပ်၏၊ အယံ- ကား၊ ဧတ္ထ- ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ ဝိနိစ္ဆယော၊ သေသံ၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။...ဟသဓမ္မသိက္ခာပဒံ တတိယံ။

အနာဒရိယ သိက္ခာပုဒ်

စတုတ္ထေ- ဤ၊ ကထာယံ နသေယျာတိ - ကား၊ ကထံ - အဘယ်နည်းဖြင့်၊ အယံ ဓမ္မော - ဤ သိက္ခာပုဒ်တရားသည်၊ အယံတန္တိ - ဤ အစဉ်သည်၊ အယံ ပဝေဏီ- ဤ အဆက်သည်၊ နသေယျ-ပျက်စီးရာပါအံ့နည်း၊ တံ ဝါ နသိက္ခိတု ကာမောတိ-ကား၊ ယေနပညတ္တေန-အကြင်ပညတ်တော်မူအပ်သော သိက္ခာပုဒ် ဖြင့်၊ ဝုစ္စတိ - ပြောဆိုအပ်၏၊ တံပညတ္တံ- ကို၊ နသိက္ခိတုကာမော- မကျင့်လို သည်၊ (“ဟုတ္တာ - ဤ၊ အနာဒရိယံ - လေးစားခြင်းမရှိသူ၏ အဖြစ်ကို၊ ဝါ- မလေးစားခြင်းကို၊ ကရောတိ- အံ့ ” ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) အပညတ္တေနာတိ- ကား၊ သုတ္တေဝါ-သုတ္တန်၌သော်၎င်း၊ အဘိဓမ္မေဝါ-၌သော်၎င်း၊ အာဂတေန- လာသောတရားစကားဖြင့်၊ (“ ဝုစ္စမာနော- ပြောဆိုအပ်သော်” ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်၊) ဝေပ၊ ဥဂ္ဂဟောတိတ္ထေ-ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ ဝါရယော-ကဲ့ရဲ့ ထိုက်သော၊ အာစရိယုဂ္ဂဟော - ဆရာတို့၏ အထက်အထက်၌ သင်ယူအပ်သော အယူကို၊ န ဂဟေတဗ္ဗော - မမှတ်ယူထိုက်၊ ပဝေဏီယာ - အစဉ်အဆက် အားဖြင့်၊ အာ ဂတော-လာသော၊ အာစရိယုဂ္ဂဟောဝ-ကိုသာ၊ ဂဟေတဗ္ဗော-မှတ်ယူထိုက်၏၊ ပန- ဝါဒန္တရကား၊ ကုရုန္တိယံ - ၌၊ လောကဝဇ္ဇေ- လောကဝဇ္ဇ သိက္ခာပုဒ်၌၊ အာစရိယုဂ္ဂဟော- သည်၊ နဝန္တတိ၊ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇေပန- ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇ သိက္ခာပုဒ်၌ ကား၊ (အာစရိယုဂ္ဂဟော - သည်၊) ဝန္တတိ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ၊ မဟာပစ္စရိယံ - ၌၊ သုတ္တံ - ပါဠိတော်ကို၎င်း၊ သုတ္တာနုလောမဉ္ဇ- ပါဠိတော်အားလျော်သော အဋ္ဌ ကထာကို၎င်း၊ ဥဂ္ဂဟိတကာနံယေဝ - သင်ယူဘူးသည်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ အာစရိယာနံ - တို့၏၊ ဥဂ္ဂဟော - အထက်အထက်၌ ယူအပ်သော အယူသည်၊ ပမာဏံ-ပမာဏတည်း၊ အဇာနန္ဒာနံ-သုတ္တ သုတ္တာနုလောမကို မသိကုန်သော၊ (အာစရိယာနံ- တို့၏၊) ကထာ- စကားသည်၊ အပ္ပမာဏံ - ပမာဏ မဟုတ်၊ ဣတိ ဝုတ္တံ၊ တံသဗ္ဗံ - ထို အလုံးစုံသော ကုရုန္တိစကား မဟာပစ္စရိ စကားသည်၊ ပဝေဏီယာအာဂတေ- ပဝေဏီယအာဂတ၌၊ [“ ပဝေဏီယာ အာဂတော အာစရိယုဂ္ဂဟောဝ ဂဟေတဗ္ဗော ” ဟု ဆိုအပ်သော မဟာအဋ္ဌကထာဝါဒ၌-

* * * * *

ဝါရယုအာစရိယုဂ္ဂဟ။ ။ ကြံရည်သည် သတ္တဝါဟကာလိက၊ အရည်ထုတ်အပ် ပြီးသော ကြံဖတ်သည် ယာဝဇီဝိက၊ ထို ၂ မျိုး၏ အပေါင်း ဖြစ်သောကြောင့် ကြံ ချောင်းသည် အကြောင်းရှိလျှင် နေလွဲအခါ၌ စုတ်ကောင်း၏၊ တင်လဲခဲ့ ဖန်ခါးသီးနှင့် သဘောတူပင်တည်း ဟု ယူအပ်သော အယူမျိုးကို ဝါရယုအာစရိယုဂ္ဂဟဟု ခေါ်သည်။

ပဝေဏီယာ အာဂတော ။ ။ ပဌမသံဂါယနာတင်ရာ အခါမှစ၍ အရှင်မဟာ ကဿပစသော ဆရာအစဉ်အဆက်မှ ဆင်းသက်လာသော ပါဠိအဋ္ဌကထာကို “ ပဝေ ဏီယာ အာဂတ ” ဟု ဆိုသည်။ မိမိတို့ သင်ယူအပ်သော ထို ပဝေဏီ အာဂတ အာစရိ ယုဂ္ဂဟကိုသာ ယူထိုက်သည်။

ဟူလို။] သမောဓာနံ-ပေါင်းဆုံခြင်းသို့၊ ဂစ္ဆတိ-ရောက်၏။ သေသံ၊ပေ၊ ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။....အနာဒရိယသိက္ခာပဒံ စတုတ္ထံ။

* * * * *

တံ သဗ္ဗံ၊ပေ၊ သမောဓာနံ ဂစ္ဆတိ။ ။ပဏ္ဏတ္တိ ဝဇ္ဇသိက္ခာပုဒ်၌ “အပ်၏”ဟူသော ကုရုန္တိ စကားသည် “ပဝေဏိယာ အာဂတော အာစရိယုဂ္ဂ ဟောဝ ဂဟေတဗ္ဗော” ဟူသော မဟာ အဋ္ဌကထာစကားနှင့် သဘောတူ၏။ “ သုတ္တံ သုတ္တာနုလောမဉ္စ၊ပေ၊ ပမာဏံ”ဟူသော မဟာပစ္စရိစကားလည်း “ပဝေဏိယာ၊ပေ၊ဂဟေတဗ္ဗော”ဟူသော မဟာ အဋ္ဌကထာစကားနှင့် သဘောတူ၏။ အချုပ်ကား “ဝိနည်းနှင့် လျော်သော ပဝေဏိအာဂတ အာစရိယုဂ္ဂဟမှန်လျှင် အပ်သည်”ဟု မှတ်။

ဘိသာပန သိက္ခာပုဒ်

ပဉ္စမေ - ဌ၊ ရူပူပဟာရာဒယော - ရူပါရုံကို ရှေးရှုဆောင်ခြင်း အစရှိသည် တို့ကို၊ မနုဿဝိဂ္ဂဟေ- မနုဿဝိဂ္ဂဟ သိက္ခာပုဒ်၌၊ (တတိယ ပါရာဇိကသိက္ခာ ပုဒ်၌၊) ဝုတ္တနယေနေဝ, ဝေဒိတဗ္ဗာ-ကုန်၏။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ၊ သမုဋ္ဌာနာ ဒီနိ- သမုဋ္ဌာန် အစရှိသည်သို့သည်။ အနာဒရိယ သဒိသာနေဝ - အနာဒရိယ သိက္ခာပုဒ်၏ သမုဋ္ဌာန် အစရှိသည်နှင့် တူကုန်သည်သာ၊ ဣတိ- အပြီးတည်း။.... ဘိသာပနသိက္ခာပဒံ ပဉ္စမံ။

ဇောတိ သိက္ခာပုဒ်

ဆဋ္ဌေ-၌၊ ဘဂ္ဂါတိ-ဘဂ္ဂါဟူသောအမည်သည်၊ ဇနပဒဿ-၏။ နာမံ-တည်း၊ သုသုမာရဂိရန္တိ-ရံဟူသော အမည်သည်၊ နဂရဿ-၏။ (နာမံ-တည်း၊) ဘေသ ကဠာဝနန္တိ - ဟူသောအမည်သည်၊ တန္တိသိတဝနဿ- ထိုမြို့၌မှီသော တော၏။ (နာမံ-တည်း၊) ပန- ဆက်၊ တံ-ထိုတောကို၊ မိဂါနံ-သားကောင်တို့အား၊ (ဒိန္န ဌ်စပ်၊) ဝါ - တို့၏။ (ဖာသုဝိဟာရဌ်စပ်၊) ဖာသုဝိဟာရတ္ထာယ - ချမ်းသာစွာ နေရခြင်းအကျိုးငှါ၊ ဒိန္နတ္တာ-ဘေးမဲ့ပေးအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ မိဂဒါယော တိ - ဟူ၍၊ ဝုစ္ဆတိ၊ [ဘဂ္ဂ, သုသုမာရဂိရ, ဘေသကဠာဝန အမည်ရခြင်း၏ အကြောင်းတို့ကို ငိုကာ၌ရူပါ။] သမာဒဟိတွာတိ-ကား၊ ဇာလေတွာ-တောက် စေ၍၊ ပရိပါတေသိတိ- ကား၊ အနုဗန္ဓိ- လိုက်ပြီ၊ ပဒီပေပီတိ- ကား၊ ပဒီပုဇ္ဇာလ နေပိ- ဆီမီးကို တောက်စေခြင်း၌၎င်း၊ ဝါ-မီးထွန်းခြင်း၌၎င်း၊ ဇောတိကေပီတိ- ကား၊ ပတ္တ၊ပေ၊ ဒီသု - သပိတ်ဖုတ်ခြင်း, ချွေးထုတ်မှုကိုပြုခြင်း အစရှိသည်တို့၌၊ ဇောတိကရဏေ - မီးကိုပြုခြင်း၌၎င်း၊ (“ ကုက္ကုစ္စာယန္တိ ” ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊ ဇောတိကရဏ ဟု ဆိုလိုလျက် ရဏကိုချေ၍ “ ဇောတိကေ ” ဟု မိန့်သည်၊) တထာရူပ ပစ္စယာတိ - ကား၊ ပဒီပါဒီ ပစ္စယာ - ဆီမီးထွန်းခြင်း အစရှိသော

အကြောင်းကြောင့်၊ (“ဇောတိ” သမာဒဟတိဝါ သမာဒဟာပေတိဝါ” ဟု ပါဠိ တော်၌စပ်၊) သယံ သမာဒဟတိတိတ္ထေ-၌၊ ဇောတိ - ကို၊ သမာဒဟိတု ကာမတာယ- တောက်စေခြင်းငှါ အလိုရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အရဏိသဏ္ဍာပနတော- ပွတ်ခုံ ပွတ်ကျည်ကို ကောင်းစွာတည်စေရာအခါမှ၊ (ထားရာအခါမှ)၊ ပဋ္ဌာယ- ရှိ၊ ယာဝ-အကြင်မျှလေခံ၊ ဇာလာ-မီးလျှံသည်၊ န ဝုဋ္ဌဟတိ-မထသေး၊ တာဝ- ထို မီးလျှံမထသေးသမျှ၊ သဗ္ဗပယောဂေသု - တို့၌၊ ဒုက္ကဋ်။ [ရှေးခေတ်က ပွတ်ခုံ ပွတ်ကျည်ကို ကောင်းစွာထားပြီးမှ မီးထွက်လာအောင် ပွတ်ကြရ၏၊ ယခုခေတ်၌ ကား မီးခြစ်ကို ရှာရာအခါမှစ၍ ပယောဂတိုင်း ဒုက္ကဋ်အာပတ်သင့်သည်။]

ပတိလာတံ ဥက္ခိပတိတိ-ကား၊ ဒယုမာနံ- လောင်အပ်ဆဲဖြစ်သော၊ အလာ တံ-မီးစကို၊ ပတိတံ- မီးဖိုမှကျသည်ကို၊ ဥက္ခိပတိ- မြောက်တင်အံ့၊ ပုန- တဖန်၊ ယထာဌာနေ-တည်မြဲတိုင်းသောအရပ်၌၊ ထပေတိ-ထားအံ့၊ ဣတိအတ္ထော-နက်၊ ဝေ-ဤ ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ အဝိဇ္ဇာတံ- ကင်းသောမီးတေခံ ရှိသည် မဟုတ် သော မီးစကို၊ (မီးတောက်နေသော မီးစကို၊) ဥက္ခိပိတွာ-မြောက်ချိ၍၊ ပက္ခိပန္တ သေဝ - မီးဖိုသို့ ထည့်သောရဟန်း၏သာ၊ ဒုက္ကဋ် (ဟောတိ၊) ဝိဇ္ဇာတံပန- ကင်းပြီးသော မီးတောက်ရှိသော မီးစကိုကား၊ (မီးငြိမ်းပြီးသော မီးစကိုကား၊) ဇာလာပေန္တဿ - တောက်စေသောရဟန်း၏၊ ပါစိတ္တိယမေဝ (ဟောတိ)၊ [ဝိဇ္ဇာတံ၌ ဝိပုဗ္ဗ ဈေ(ခုဟနေ)ဓာတ်, တပစ္စည်း။] တထာရူပ ပစ္စယာတိ-ကား၊ ပဒီပါဒီနိ - ဆီမီးထွန်းခြင်း အစရှိသည်တို့ကို၊ ထပေတွာ-၍၊ အညေနပိ- အခြား လည်းဖြစ်သော၊ တထာရူပေန- ထိုသို့ သဘောရှိသော၊ ဝါ-ထိုသို့ မီးတောက်စေ ထိုက်သော သဘောရှိသော၊ ပစ္စယေန- အကြောင်းကြောင့်၊ သမာဒဟန္တဿ - တောက်စေသော ရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ၊ အာပဒါသူတိ - ကား၊ ဒုဋ္ဌ ဝါဠ မိဂ အမနုဿေဟိ-ပျက်သော ခြင်္သေ့ သစ်ကျားစသော သားကောင်, ပျက်သော ဘီလူး သဘက်တို့ဖြင့်၊ ဥပဒ္ဒဝေါ- ဘေးရန်သည်၊ ဟောတိ - အံ့၊ တတ္ထ- ထိုသို့ ဘေးရန် ဖြစ်ရာ၌၊ သမာဒဟန္တဿာပိ အနာပတ္တိ၊ [ရဟန်းများကိုလိုက်သော နောက်ရှက် သော ဝါဠမိဂ, အမနုဿများကို “ ဒုဋ္ဌ ” ဟု ဆိုလိုဟန်တူသည်။] သေသံ၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။...ဇောတိသိက္ခာပဒံ ဆဋ္ဌံ။

န ဟာ န သိ က္ခာ ပု န်

သတ္တမေ-၌၊ စုဏ္ဏေနဝါ မတ္တိကာယဝါတိတ္ထေ- ၌၊ စုဏ္ဏမတ္တိကာနံ- ဆပ်ပြာ မှုန့်, မြေညက်တို့ကို၊ အဘိသင်္ခရဏကာလတော-ပြုလုပ်ရာအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ သဗ္ဗပယောဂေသု ဒုက္ကဋ်၊ ပါရိ၊ပေ၊ နှာယတိတိတ္ထေ-၌၊ သုက္ခာယ- ခြေခံသော၊ နဒိယာ-၌၊ ဝါလိကံ-သဲကို၊ ဥက္ခိရိတွာ-ယက်ကော်၍၊ ကတအာဝါဠကေသုပိ- ပြုအပ်သောတွင်းငယ်တို့၌လည်း၊ နှာယိတုံ ဝန္တတိ၊ အာပဒါသူတိ-ကား၊ ဘမရာ

ဒီဟိ - ပိတုန်းအစရှိသော သတ္တဝါတို့သည် အနုဗန္ဓဿ - အစဉ် လိုက်အပ်သော ရဟန်းအား၊ ဝါ- ၏၊ ဥဒကေ- ဌ၊ နိမုဇ္ဇိတံ- ဝတ်ခြင်းငှါ၊ ဝန္တတိ၊ ဣတိ-အပြီး တည်း၊ သေသံ၊ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။...နဟာနသိက္ခာပဒံ သတ္တမံ။

ဒုဗ္ဗဏ္ဏကရဏသိက္ခာပုဒ်

အဋ္ဌမေ-ဌ၊ နဝံ၊ပေ၊ လာဘောနာတိတ္ထေ-ဌ၊ (ဝစနတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) အလဘိ - ရပြီ၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ လဘော - လဘမည်၏၊ လဘောယေဝ- ရပြီး သော ရဟန်းသည်ပင်၊ လာဘော - လာဘမည်၏၊ ကိံ - အဘယ်ကို၊ အလဘိ- ရသနည်း၊ စိဝရံ-ကို၊(အလဘိ-ပြီ)ကိံဒိသံ-အဘယ်ကဲ့သို့ရှုအပ်သော၊ (စိဝရံ- ကို၊ အလဘိ-နည်း၊) နဝံ-အသစ်ဖြစ်သော၊ (စိဝရံ- ကို၊ အလဘိ-ပြီ) ဣတိ- ဤနည်းအားဖြင့်၊ နဝစိဝရလာဘောနာတိ - နဝစိဝရလာဘောနဟူ၍၊ ဝတ္တဗ္ဗေ- ဟောတော်မူထိုက် ပါလျက်၊ အနုနာသိကလောပံ - နိဂ္ဂဟိတ်ကို ချေခြင်းကို၊ အကတ္တာ-မပြုမူ၍၊ နဝစိဝရလာဘောနာတိ-ဟူ၍၊(ဘဝဝတာ)ဝုတ္တံ-ဟောတော် မူအပ်ပြီ၊ ပဋိလဒ္ဓ နဝစိဝရေန- ရအပ်သော အသစ်သင်္ကန်းရှိသော၊ ဝါ-အသစ် သင်္ကန်းကိုရသော၊ (ဘိက္ခုနာ-သည်၊) ဣတိအတ္ထော၊ မဇ္ဈေ-နဝံ စိဝရ ၂ ပုဒ် တို့၏အလယ်၌၊ ဌိတပဒဒ္ဓယေ - တည်သောပုဒ် ၂ ပါးအပေါင်းတွင်၊ ပနာတိ- ပန ဟူသောသဒ္ဓါသည်၊ နိပါတော - အနက်မရ နိပါတ်မျှတည်း၊ ဘိက္ခုနာတိ- ဘိက္ခုနာဟူသော သဒ္ဓါသည်၊ ယေန - အကြင် ရဟန်းသည်၊ လဒ္ဓံ - ရအပ်ပြီ၊ တဿ-ထို ရသောရဟန်းကို၊ နိဒဿနံ-ညွှန်ပြားကြောင်းသဒ္ဓါတည်း၊ ပဒဘာဇနေ ပန-ဌကား၊ ဗျဉ္ဇနံ-သဒ္ဓါကို၊ အနာဒိယိတွာ- မယူမူ၍၊ ဝါ-ဝရမစိုက်မူ၍၊ ယံ- အကြင်သင်္ကန်းကို၊ လဒ္ဓံ- ရအပ်ပြီ၊ တံ- ထိုသင်္ကန်းကို၊ ဒဿေတံ- ငှါ၊ စိဝရံ၊ ပေ၊စိဝရနန္တိအာဒိ-အစရှိသောစကားကို၊(ဘဝဝတာ)ဝုတ္တံ၊ [ဤဝါကျများ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ကင်္ခါဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ၊] စိဝရန္တိတ္ထေ- ဌ၊ ယံ-အကြင် သင်္ကန်းသည်၊ နိဝါသေတံဝါ-သင်းပိုင်အဖြစ်ဖြင့်ဝတ်ခြင်းငှါသော်၎င်း၊ ပါရပိတံ ဝါ-ကေသီအဖြစ်ဖြင့်ရန်းခြင်းငှါသော်၎င်း၊ သက္ကာ-တတ်ကောင်းသည်၊ ဟောတိ- ၏၊ တဒေဝ-ထိုသင်္ကန်းကိုသာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ- သိထိုက်၏၊ တေနေဝ-ကြောင့်ပင်၊ ဝိကပ္ပနုပဝံပစ္ဆိမန္တိ-ဟူ၍၊ နဝုတ္တံ- ပဒဘာဇနိဌ ဟောတော်မူအပ်။ [အခြား နေရာ၌ စိဝရ ဟု လာလျှင် “ ဝါကပ္ပနုပဝံ ပစ္ဆိမံ စိဝရံ ” ဟု ပဒဘာဇနိဌ ဖွင့်တော်မူ၏၊ ဤသိက္ခာပုဒ်၌ကား ဝတ်လောက် ရုံလောက်သော စိဝရကိုသာ အလိုရှိသောကြောင့် “စိဝရံနာမ ဆန္တံ စိဝရနံ ” စသည်ဖြင့် ဖွင့်တော်မူသည်။]

ကံသနိလန္တိ-ကား၊ စမ္မကာရနိလံ - သားရေနယ်သမားတို့၏ အညှိုးရောင် ၎င်း၊ ပန-ဝါဒန္တရကား၊ မဟာပစ္စရိယံ-ဌ၊ အယောမလံ-သံ၏အညစ်အကြေး

အညှိရောင်ကို၎င်း၊ လောဟမလံ - ကြေး၏ အညစ်အကြေး အညှိရောင်ကို၎င်း၊
 ဧတံ-ဤအညှိရောင်ကို၊ ကံသနီလံနာမာတိ-ကံသနီလမည်၏ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်
 ပြီ၊ ပလာသနီလန္တိ - ကား၊ ယောကောစိ - အမှတ်မရှိ တစုံတခုသော၊ နီလ
 ဝဏ္ဏော- ညိုသော အဆင်းရှိသော၊ ပဏ္ဏရသော - သစ်ရွက်ရည်တည်း၊ ဒုပ္ပဏ္ဍ
 ကရဏံ အာဒါတဗ္ဗန္တိ ဧတံ - ဟူသော ဤစကားကို၊ ကပ္ပမိန္ဒြုံ - ကပ္ပမိန္ဒြုံကို၊
 (အပ်အောင်ပြုကြောင်းဖြစ်သော အပျောက်ကို၊) သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊ နီလာဒိဟိ-
 အညှိ အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ သကလစိဝရဿ - အလုံးစုံသော သင်္ကန်းကို၊ ဝါ-
 သင်္ကန်းတထည်လုံးကို၊ ဒုပ္ပဏ္ဍကရဏံ - မကောင်းသောအဆင်းရှိအောင် ပြုခြင်း
 ကို၊(သန္ဓာယ-၍၊) န(ဝုတ္တံ)-ဟောတော်မူအပ်သည်မဟုတ်၊ ပန-ဆက်၊ တဗ္ဗ
 ကပ္ပံ-ထို ကပ္ပမိန္ဒြုံကိုလည်း၊ အာဒိယန္တေန- ယူသောရဟန်းသည်၊ စိဝရံ- ကို၊
 ရဇိတွာ - ဆိုးပြီး၍၊ စတုသု- ၄ ခုကုန်သော၊ ကောဏေသုဝါ- အထောင့်တို့၌
 သော်၎င်း၊ တီသု-ကုန်သော၊(ကောဏေသု)ဝါ-သော်၎င်း၊ ဒွိသု(ကောဏေသု)
 ဝါ-သော်၎င်း၊ ကေသ္မိ-သော၊ ကောဏေဝါ-အထောင့်၌သော်၎င်း၊ မောရဿ-
 ဥဒေါင်း၏၊ အက္ခိမဏ္ဍလမတ္တံဝါ- မျက်ကွင်း ပမာဏရှိသော ကပ္ပမိန္ဒြုံကိုသော်
 ၎င်း၊ မဂ်လပိဋ္ဌမတ္တံဝါ - ကြမ်းပိုး၏ ကျောက်ကုန်း ပမာဏရှိသော ကပ္ပမိန္ဒြုံကို
 သော်၎င်း၊ အာဒါတဗ္ဗံ-ယူရာ၏။

မဟာပစ္စရိယံ-၌၊ ပတ္တေဝါ- အနားပတ်၌ သော်၎င်း၊ [“ ပတ္တေဝါတိ အန
 ဝါတပတ္တေဝါ” -ယောဇနာ၊] ဂဏ္ဍိယံဝါ - ကမ္ပတ်အိမ်၌သော်၎င်း၊ (အာဒါ
 တံ-၄၊) နဝန္တတိ-မအပ်၊ ဣတိ ဝုတ္တံ၊ မဟာအဋ္ဌကထာယံ ပန-ကား၊ ဝန္တတိ
 ယေဝ - သည်သာ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ၊ ပန - ဆက်၊ ပါဠိကပ္ပ ကဏ္ဍိကကပ္ပါဒယော-
 အစဉ်အတန်း ထိုးအပ်သော ကပ္ပမိန္ဒြုံ၊ ကြာချက်သဏ္ဍာန် ထိုးအပ်သော ကပ္ပ
 မိန္ဒြုံ အစရှိသည်တို့ကို၊ သပ္ပတ္တ - အလုံးစုံသော အဋ္ဌကထာတို့၌၊ ပဋိသိဒ္ဓါ-
 ပယ်မြစ်အပ်ကုန်ပြီ၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ ဧကံ - တခုသော၊ ဝန္တမိန္ဒြုံ - လုံးသော
 မိန္ဒြုံကို၊ ထပေတွာ- ၍၊ အညေန- သော၊ ကေနစိပိ- တစုံတခုလည်း ဖြစ်သော၊
 ဝိကာရေန-ထူးသောအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ကပ္ပေါ-ကပ္ပမိန္ဒြုံကို၊ နကာတဗ္ဗော-
 မပြုထိုက်၊ အဂ္ဂဠေတိ အာဒိသု- အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ တောနိ အဂ္ဂဠာဒိနိ-
 ဤ အဖါ အစရှိသည်တို့ကို၊ ကပ္ပကတစိဝရေ-ပြုအပ်ပြီးသော ကပ္ပမိန္ဒြုံရှိသော
 သင်္ကန်း၌၊ ပစ္ဆာ-နောက်ထပ်၊ အာရောပေတွာ - တင်ပြီး၍၊ ကပ္ပကရဏကိစ္စံ-
 ကပ္ပမိန္ဒြုံကို ပြုဘွယ်ကိစ္စသည်၊ နတ္ထိ၊ သေသံ၊ပေ၊တိဝေဒနန္တိ။ [အပေါ်၌ထပ်၍
 ဖါခြင်းကို “အဂ္ဂဠာဒိနိ ပစ္ဆာ အာရောပေတွာ” ဟု ဆိုသည်၊ ကပ္ပမိန္ဒြုံနှင့်စပ်၍
 အခြား မှတ်ဘွယ်များကို ပါတိမောက်ဘာသာဇီကာ ဤသိက္ခာပုဒ်၌ အကျယ်
 ပြထားပြီ။]...ဒုပ္ပဏ္ဍကရဏသိက္ခာပဒံ အဋ္ဌမံ။

ဝိကပ္ပန သိက္ခာပုဒ်

နဝမေ-၌၊ တဿဝါ အဒိန္နန္တိ-ကား၊ စိဝရသာမိကဿ-မူလ သင်္ကန်းရှင် ဖြစ်သော၊ (တဿ- ထိုရဟန်းအား၊ အဒိန္နန္တိ-ပရိဘုဝါ၊ ပေ၊ ကရောဟိတိ- ဟူ၍၊ ဝေ-သို့၊ ဝတ္တာ-ပြော၍၊ အဒိန္န(ဝါ)-မပေးအပ်သော သင်္ကန်းသည်၎င်း၊ တဿဝါ အဝိဿသန္တောတိ - ကား၊ ယေန- အကြင် ရဟန်းနှင့်တကွ၊ ဝိနယ ကမ္မ-ဝိနည်းကံကို၊ ကတံ-ပြုအပ်ပြီ၊ တဿ- ထိုဝိနည်းကံပြုဘက် ရဟန်း၏၊ ဝါ- နှင့်၊ အဝိဿာသေန - အကျွမ်းဝင်ခြင်းကြောင့် မဟုတ်ဘဲ၊ (ယံ- အကြင်သင်္ကန်း ကို၊) ပရိဘုဝတိ- သုံးစွဲ၏၊ တံဝါ- ထိုသင်္ကန်းသည်၎င်း၊ အပစ္စုဒ္ဓရဏံနာမ-အ ပစ္စုဒ္ဓရဏမည်၏၊ [ဤသို့ ပါဠိတော်မှယူ၍၎င်း၊ ထည့်သင့်ရာပုဒ်ကို ထည့်၍၎င်း အနက်ပေးပါ။] ပန - ကား၊ တေန- ထိုဝိနည်းကံပြုဘက် ရဟန်းသည်၊ ဒိန္နဝါ- ပေးအပ်သောသင်္ကန်းကိုသော်၎င်း၊ တဿ - ထိုဝိနည်းကံပြုဘက် ရဟန်း၏၊ ဝါ- နှင့်၊ ဝိဿာသေနဝါ- အကျွမ်းဝင်ခြင်းကြောင့် သော်၎င်း၊ ပရိဘုဝန္တဿ အနာ ပတ္တိ၊ [ယေန ဝိနယကမ္မံ ကတန္တိ - ယေန သဒ္ဓိံ ဝိနယကမ္မံ ကတံ၊-ဇီကာ။] ဣတ္ထ- ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ သေသံ- ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ တိံသကဝဏ္ဏနာ ယံ-တိံသကအဖွင့်၌၊ (နိသဂ္ဂိအဖွင့်၌-ဟူလို၊) ဝုတ္တနယတ္တာ - ကြောင့်၊ ဥတ္တာန မေဝါတိ၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။ [ဤသိက္ခာပုဒ်နှင့်စပ်၍ မှတ်ဘွယ်များကို ပါတိမေခံ ဘာသာဇီကာ၌ပြုထားပြီ။] ...ဝိကပ္ပနသိက္ခာပဒံ နဝမံ။

စိဝရာပနိဓာန သိက္ခာပုဒ်

ဒဿမေ- ၌၊ အပနိဓေန္တိတိ - ကား၊ အပနေတွာ- မူလနေရာမှ ဖယ်ရှား၍၊ နိဓေန္တိ-ထားကုန်၏၊ (တနည်း) အပနေတွာ နိဓေန္တိ-၎က်ထားကုန်၏၊ ဟသာ ပေက္ခောတိ-ကား၊ ဟသာမိပ္ပါယော-ရယ်မြူးခြင်း၌ဖြစ်သော အလိုရှိသည်၊ ဝါ- ရယ်မြူးလိုသည်၊ (“ဟုတွာ အပနိဓေတိ” ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) အညံ ပရိက္ခာ ရန္တိ-ကား၊ ပါဠိယာ-၌၊ အနာဂတံ- မလာသော၊ ပတ္တတ္ထဝိကာဒိံ-သပိတ်အိပ် အစရှိသော ပရိက္ခရာကို၊ (“အပနိဓေတိဝါ အပနိဓာပေတိဝါ” ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်၊) ဓမ္မိံ ကထံ ကတွာတိ-ကား၊ သမဏေနာမ-ရဟန်းမည်သည်၊ အနိဟိတ ပရိက္ခာရေန - မသိုမှီး မသိမ်းဆည်းအပ်သော ပရိက္ခရာရှိသူသည်၊ ဘဝိတုံ - ငှါ၊ န ဝန္တတိ- မသင့်၊ ဣတိဝေ - သို့၊ ဓမ္မကထံ- တရားစကားကို၊ ကထေတွာ- ပြော ဟောပြီး၍၊ ဝါ-မှ၊ ဒဿာမိ-ပြန်ပေးအံ့၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ နိက္ခိပတော-သိမ်း ထားသောရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ၊ သေသံ၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။ ... စိဝရာပနိဓာန သိက္ခာပဒံ ဒဿမံ။ ... သမတ္တာ ဝဏ္ဏနာက္ကမေန သုရာပါနဝဂ္ဂေါ ဆဋ္ဌော။

သုရာပါနဝဂ် ပြီး၏။

သပ္ပါဏကဝဂ်

သဒ္ဓိစ္စပါဏ သိက္ခာပုဒ်

သပ္ပါဏကဝဂ္ဂဿ - ၏၊ ပဌမသိက္ခာပဒေ - ဌ၊ ဣဿာသော ဟောတိတိ-
 ကား၊ ဂိဟိကာလေ- လူ၏အခါ၌၊ ဝါ- လူဖြစ်စဉ် အခါ၌၊ ဓနုဂ္ဂဟာစရိယော-
 လေးသမားတို့၏ ဆရာသည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ [ဟောတိ၌ တံကာလာပေက္ခ
 ဝတ္တမာန်ဖြစ်ကြောင်းကို သိစေလို၍ “ဂိဟိကာလေ” ဟု အပိုထည့်ဖွင့်သည်။]
 ဇိဝိတာ ဝေါရောပိတာတိ-ကား၊ ဇိဝိတာ-ဇိဝိတိန္ဒြေမှ၊ ဝိယောဇိတာ-မယျဉ်စေ
 အပ်ပါကုန်သနည်း၊ ဝါ-ခွင်းအပ်ပါကုန်သနည်း၊ သိက္ခာပဒေပိ-သိက္ခာပုဒ် ပါဠိ
 တော်၌လည်း၊ ဝေါရောပေယျာတိ-ကား၊ ဝိယောဇေယျ - မယျဉ်စေအံ့၊ ပန-
 ဆက်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဧတံ- ဤဝေါရောပေယျဟူသော စကားသည်၊ ဝေါဟာရ
 မတ္တမေဝ- ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုရိုးမျှသာတည်း၊ ဟိ-မှန်၊ (တနည်း) ဟိ(ယသ္မာ)-
 ကြောင့်၊ ဧတ္ထ-ဤသူ့ အသက်ကို သတ်ရာ၌၊ သိသာလင်္ကာရေ-ဥျားခေါင်းတန်ဆာ
 ကို၊ ဝိယောဇိတေ-မယျဉ်စေအပ်သော်၊ ဝါ-ခွဲအပ်သော်၊ သိသံ-ဥျားခေါင်းသည်၊
 (ဝိသုံ-သီးခြား၊ တိဋ္ဌတိ) ဝိယ-တည်သကဲ့သို့၊ (ဧဝံ) ပါဏေပိ-သတ္တာကိုလည်း၊
 ဇိဝိတာ-မှ၊ ဝေါရောပိတေ-မယျဉ်စေအပ်သော်၊ ဝါ-ခွင်းအပ်သော်၊ ကိဉ္စိ-တစုံ
 တခုသော၊ ဇိဝိတံနာမ-အသက်မည်သည်၊ ဝိသုံ-သီးခြား၊ နတိဋ္ဌတိ - မတည်
 တော့၊ အညဒတ္ထု-စင်စစ်၊ အန္တရဓာနမေဝ- ကွယ်ပျောက်ခြင်းသို့သာ၊ ဂစ္ဆတိ-
 ရောက်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တမတ္ထံ-ထို အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ (ဇိဝိတ၏ သီးခြား
 မတည်ရစ်ဘဲ ကွယ်ပျောက်၏ ဟူသော အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊) ဒဿေတုံ - ငှါ၊
 ပဒဘာဇနေ-၌၊ ဇိဝိတိန္ဒြေယံ ဥပစ္စိန္နတိတိ အာဒိ - အစရှိသော စကားရပ်ကို၊
 (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ-အပ်ပြီ။

* * * * *

ဣဿာသော။ ။ “ဥသု+အာသ” ဟုခွဲ၊ အာသ၌ အသဓာတ်၊ ဏပစ္စည်း၊ ဥသုံ-
 မြားကို၊ အသတိ ဒိပတိ - ပစ်ချတတ်၏၊ ဣတိ - ဤ ဝစနတ္ထံကြောင့်၊ (ဥသ္မာသောဟု
 ဖြစ်သင့်လျက် ဥကို ဣပြု၊ သု၏ ဥကို သပြု၍) ဣဿာသော-မည်၏၊ ထို ဣဿာသနှင့်
 ဓနုဂ္ဂဟာစရိယလည်း ပရိယာယ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် “ဓနုဂ္ဂဟာစရိယော” ဟု ဖွင့်သည်၊
 ပဋိသတ္တု ဝိမေဓတ္ထံ- ဆန့်ကျင်ဘက်ရန်သူကို ဖျက်ဆီးခြင်းအကျိုးငှါ၊ ဓနု- လေးကို၊
 ဂဏ္ဍန္တိတိ ဓနုဂ္ဂဟာ၊ “တေသံ+အာစရိယော ဓနုဂ္ဂဟာစရိယော” ဟု ပြု။

နဟိ၊ပေ၊ဝုတ္တံ။ ။ ဆိုလိုရင်းကား - ဥျားခေါင်းမှတန်ဆာကို ခွင်းလိုက် ခွဲလိုက်
 သောအခါ ဥျားခေါင်းသည် သီးခြားတည်ရစ်သကဲ့သို့ ထို့အတူ ဇိဝိတမှသတ္တာကို ခွင်း
 လိုက်သောအခါ ဇိဝိတသည် သီးခြား မတည်ရစ်တော့၊ ချုပ်ပျောက်လေတော့သည်၊
 ထို့ကြောင့် ပဒဘာဇနေ၌ ဇိဝိတာ ဝေါရောပေယျကို “ ဇိဝိတိန္ဒြေယံ ဥပစ္စိန္နတိ ” ဟု
 အဖြောင့်အားဖြင့် အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ပြသည်-ဟူလို။ [ရှေးက “ဇိဝိတာ-မှ၊ ဝေါရောပေယျ-
 ချအံ့” ဟု ပေးကြ၏၊ ထိုအနက်ကို ဤအဖွင့် ဤအဓိပ္ပာယ်များဖြင့် စဉ်းစားပါ။]

စ - ဆက်၊ ဣမသ္မိံ သိက္ခာပဒေ - ဌ၊ တိရစ္ဆာန်ဂတောယေဝ - တိရစ္ဆာန် သတ္တဝါကိုသာ၊ ပါဏောတိ-ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗျော - သိထိုက်၏၊ [ဝေဖြင့် မနုဿ ပါဏကို ကန့်သည့်။] တံ - ထို တိရစ္ဆာန် သတ္တဝါကို၊ ခုဒ္ဒကမ္ပိ - ငယ်သော တိရစ္ဆာန်သတ္တဝါကို၎င်း၊ မဟန္တမ္ပိ-ကြီးသော တိရစ္ဆာန်သတ္တဝါကို၎င်း၊ မာရေန္တ သ - သတ်သော ရဟန်း၏၊ အာပတ္တိနာနာကရဏံ - အာပတ်၏ အသီးအခြား ပြုကြောင်း အထူးသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ [အာပတ္တိယာ+နာနာကရဏံ အာပတ္တိနာနာ ကရဏံ။] ပန- ထိုသို့ အာပတ်အထူး မရှိပါသော်လည်း၊ မဟန္တေ - ကြီးသော တိရစ္ဆာန်၌၊ ဥပက္ကမမဟန္တတ္တာ- လုံးလ၏ ကြီးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အကု သလမဟတ္တံ-အကုသိုလ်၏ ကြီးသည်၏ အဖြစ်သည်၊ ဟောတိ၊ [တချို့ စာအုပ်၌ “အကုသလံ- သည်၊ မဟန္တံ- ကြီးသည်၊ ဟောတိ” ဟု လည်း ရှိ၏။] ပါဏော ပါဏသညီတိ-ကား၊ အန္တမသော- အားဖြင့်၊ မဇ္ဇပိဋံ - ကို၊ သောဓေန္တော- သုတ်သင်သော ရဟန်းသည်၊ မဂ်လဗီဇကေပိ-ကြမ်းပိုးအုတ်သော်လည်း၊ ပါဏ သညီ-သတ္တဝါ ဟု အမှတ်ရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ နိက္ကာရဏိကတာယ - ကရုဏာ မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တံ-ထိုကြမ်းပိုးအုတ်ကို၊ ဘိန္ဒုန္တော-ဖေ့ါက်ခွဲလျက်၊ ဝါ- ဖြစ်ညစ်လျက်၊ အပနေတိ- ဖယ်ရှားအံ့၊ (ဝေံ သတိ) ပါစိတ္တိယံ (ဟောတိ)၊ တဿာ-ကြောင့်၊ ဝေရူပေသု - ဤသို့ ညောင်စောင်း အင်းပျဉ်ကို သုတ်သင်ခြင်း သဘောရှိကုန်သော၊ ဌာနေသု-အရာတို့၌၊ ကာရညံ-သနားခြင်းကို၊ [ကရုဏာ ယေဝ ကာရညံ။] ဥပဋ္ဌပေတွာ- ဖြစ်စေ၍၊ အပ္ပမတ္တေန - မမေ့မလျော့သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဝတ္တံ-သေနာသနဝတ်ကို၊ ကာတမ္ပံ-ပြုထိုက်၏၊ သေသံ- ကြွင်းသော အဆုံးအဖြတ်ကို၊ သမုဋ္ဌာနာဒိဟိ-တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ, မနုဿဝိဂ္ဂဟေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတမ္ပံ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။.....သဒ္ဓိစ္စသိက္ခာပဒံ ပဌမံ။

သပ္ပာယ်ကထာ သိက္ခာပုဒ်

ဒုတိယေ-၌၊ သပ္ပာယ်ကန္တိ-ကား၊ ယေ ပါဏကာ- အကြင် ပိုးကောင်ငယ် တို့သည်၊ ပရိဘောဂေန- ရေကို သုံးစွဲခြင်းကြောင့်၊ မရန္တိ-သေကြကုန်၏၊ တေဟိ ပါဏကေဟိ-ထို ပိုးကောင်ငယ်တို့ဖြင့်၊ သပ္ပာယ်ကံ- ပိုးကောင်ငယ်တို့နှင့်တကွ ဖြစ်သော၊ (ဥဒကံ ပရိဘူန္တိ - ဌစပ်၊) [ခုဒ္ဒကာ + ပါဏာ ပါဏကာ၊ သဟ ပါဏကေဟိ ယံ ဝတ္တတိတိ သပ္ပာယ်ကံ။] ဟိ - မှန်၊ တာဒိသံ - ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ် သောရေကို၊ (သုံးစွဲခြင်းကြောင့် သေနိုင်လောက်သော ပိုးရှိသောရေကို) ဇာနံ- ပိုးကောင်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကို သိလျက်၊ ပရိဘူတော - သုံးစွဲသော ရဟန်း၏၊ ပယောဂေ ပယောဂေ ပါစိတ္တိယံ၊ [ဤဝါကျဝယ် ပရိဘူတောနှင့် ဝိဘတ်တူ၊ အရတူဖြစ်သောကြောင့် “ဇာနံ၌ ဇာနန္တတည်, သသက်၊ နှုကို သိမှီ ဝတ္တန္တာဒိနံ

န္တသဒ္ဓေါ အံသုတ်၌ ဂစ္ဆန္တာဒီနံ နန္တသဒ္ဓေါ အံ ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် အံပြု , သ ဝိဘတ်ကိုချေ၍ ဇာနံ” ဟု ဖြစ်ရသည်။] ပတ္တပူရဗ္ဗိ- သပိတ်၌ပြည့်နေသော ရေကိုလည်း၊ အဝိဇ္ဇိန္ဒိတ္တာ-ရေ၏အယဉ်ကို မဖြတ်မူ၍၊ ကေပယောဂေန-ဖြင့်၊ ပိဝတော- ၏၊ ကော - တချက်သော၊ အာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ တာဒိသေန-ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ (ပိုးကောင်နှင့် တကွဖြစ်သော၊) ဥဒကေန-ဖြင့်၊ သာမိသံ-ဆွမ်းစသော အာမိသနှင့်တကွဖြစ်သော၊ ပတ္တိ-ကို၊ အာဝိဇ္ဇိတ္တာ-လှည့်ပတ်၍၊ ဓောဝတောပိ - ဆေးသော ရဟန်း၏၎င်း၊ [လက်ဖြင့် လှည့်ပတ် မွှေနှောက်၍ ဆေးလျှင် ပိုးတွေ သေနိုင်သောကြောင့် “ အာဝိဇ္ဇိတ္တာ ” ဟု ဆိုသည်။] တာဒိသေ-သော၊ ဥဒကေ- ၌၊ ဥဏှယာဂုပတ္တိ- ပူသော ယာဂုသပိတ်ကို၊ နိဗ္ဗာပယတောပိ - ငြိမ်းစေသော ရဟန်း၏၎င်း၊ (ပူသော ယာဂုသပိတ်ကို ရေထဲနှစ်၍ အေးအောင်ပြုသော ရဟန်း၏၎င်း၊) တံ ဥဒကံ - ကို၊ ဟတ္ထေနဝါ- လက်ဖြင့် သော်၎င်း၊ ဥဠုဏေနဝါ-မူတ်ဖြင့်သော်၎င်း၊ ဂဟေတွာ-ခပ်ယူ၍၊ နှာယတောပိ- ရေချိုးသော ရဟန်း၏၎င်း၊ ပယောဂေ ပယောဂေ ပါစိတ္တိယံ (ဟောတိ)။

ဥဒကသောဏ္ဍိံ ဝါ- ရေအိုင်သို့သော်၎င်း၊ ပေါက္ခရဏိံ ဝါ- ရေကန်သို့သော်၎င်း၊ ပဝိသိတ္တာ - ဝင်၍၊ ဗဟိ - ပြင်ဘက်သို့၊ နိက္ခမနတ္ထာယ - ရေ၏ ထွက်ခြင်း အကျိုးငှါ၊ ဝိစိံ - လှိုင်းကို၊ ဥဠာပယတောပိ - ထစေသော ရဟန်း၏လည်း၊ (ပယောဂေ ပယောဂေ ပါစိတ္တိယံဟောတိ)၊ သောဏ္ဍိံ ဝါ-ရေအိုင်ကိုသော်၎င်း၊ ပေါက္ခရဏိံ ဝါ- ရေကန်ကိုသော်၎င်း၊ သော ဓေန္တေဟိ - သုတ်သင်ကုန်သော ရဟန်းတို့သည်၊ တတော-ထို ရေအိုင်၊ ရေကန်မှ၊ ဂဟိတဥဒကံ - ယူအပ်သော ရေကို၊ ဥဒကေယေဝ - အခြားရေ၌သာ၊ အာသိဇ္ဇိတဗ္ဗံ - သွန်းလောင်းရာ၏၊ [ပိုးကောင်ငယ်များ သေမည်စိုးသောကြောင့် အခြားရေ၌သွန်းလောင်းပါ၊ မြေကြီးပေါ်၌ မလောင်းပါနှင့်-ဟူလို။] သမိပမ္ဘိ- အနီး၌၊ ဥဒကေ-ရေသည်၊ အသတိ-မရှိလသော်၊ ကပ္ပိယဥဒကဿ-အပ်သော ရေ၏၊ (ပိုးမပါသော ရေ၏၊) အဠာဝါ- ဂ လုံးသော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒသဝါ-၁၀ လုံးသော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ယဇေ-အိုးတို့ကို၊ ဥဒကသဏ္ဍာနကပ္ပဒေသေ-ရေ၏ ကောင်းစွာတည်နိုင်လောက်သော အရပ်၌၊ [ဤစကားဖြင့် မြေထဲသို့ စိမ့်သွားလောက်ရာ မြေအရပ်ကို တားမြစ်သည်။] အာသိဇ္ဇိတ္တာ - လောင်းထည့်၍၊ တတ္ထ - ထိုရေ၌၊ အာသိဇ္ဇိတဗ္ဗံ- သွန်းလောင်းရာ၏၊ ပဝန္နိတ္တာ-လိမ့်၍၊ ဥဒကေ-၌၊ ပတိဿတိ-ကျလတံ၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံ၍၊ ဥဏှပါသာဏေ- ပူသော ကျောက်ဖျာပေါ်၌၊ ဥဒကံ - ပိုးရှိသော ရေကို၊ န အာသိဇ္ဇိတဗ္ဗံ- မသွန်းလောင်းရာ၊ ပန-အန္ဓယကား၊ ကပ္ပိယဥဒကေန- အပ်သော ရေဖြင့်၊ ပါသာဏံ-ကို၊ နိဗ္ဗာပေတွာ-ငြိမ်းစေပြီး၍၊ ဝါ-မှ၊ အာသိဇ္ဇိတံ-ငှါ၊ ဝဇ္ဇတိ-သင့်၏၊ သေသံ ပေ၊ တိဝေဒနံ၊ [အဠာကထာအဖွင့် မပြီးသေးသောကြောင့် “တိဝေဒနန္တိ” ဟု ဣတိ သဒ္ဓါ ပါဘွယ်မလိုသေး။] စ - ဆက်၊

တ္ထေ-ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ ပဋိပက္ခိယကော- ပဋိပက္ခိယသော ပိုးငယ်တို့၏၊ ဝါ - ပိုး
 ပရန်တို့၏၊ ပတနံ-ကျခြင်းကို၊ ဥ တွာပိ-သိ၍လည်း၊ သုဒ္ဓိစိတ္တတာယ-စင်ကြယ်
 သော စိတ်ရှိသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ဒီပဇာလနေဝိယ-ဆီမီးကို တောက်စေခြင်း၌
 ကဲ့သို့၊ ဝါ-ဆီမီးထွန်းခြင်း၌ကဲ့သို့၊ သပ္ပာယ်ကထာဘာဝံ - ပိုးနှင့် တကွ ဖြစ်သည်၏
 အဖြစ်ကို၊ ဥ တွာပိ-သိ၍လည်း၊ ဥဒကသညာယ- ရေဟူသော အမှတ်ဖြင့်၊ ပရိ
 ဘုဒ္ဓိတဗ္ဗတော - သုံးစွဲနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇတာ - ကို၊ ဝေဒီ
 တဗ္ဗာ-၏၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။... သပ္ပာယ်ကထာ သိက္ခာပုဒ် ဒုတိယံ။

x x x x x x x x

ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇတာ ။ ။ ပိုးရှိမှန်း နဂိုရက သိသော်လည်း သုံးစွဲသောအခါ ပိုးကို
 သတိမထားမိဘဲ ရေသာမည ဟု သဘောထား၍သုံးလျှင် အကုသိုလ်စိတ် အပြစ်မရှိ၊
 ထို့ကြောင့် ဤသိက္ခာပုဒ်သည် လောကဝဇ္ဇမဟုတ်၊ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇသာဖြစ်ရသည်။

ဥက္ကောဋေသိက္ခာပုဒ်

တတိယသိက္ခာပုဒ်-၌၊ ဥက္ကောဋေန္တိတိ-ကား၊ တဿ တဿဘိက္ခုနော-
 ထိုထိုရဟန်း၏၊ သန္တိကံ-အထံသို့၊ ဂတိာ-၍၊ အကတံကမ္မန္တိအာဒိနိ-အကတံ
 ကမ္မံအစရှိသော စကားတို့ကို၊ [အာဒိဖြင့် ပါဠိတော်၌လာသော “ဒုက္ကဋံ ကမ္မံ”
 စသည်တို့ကိုယူ။] ဝဒန္တာ-ပြောဆိုကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဥစ္စာလေန္တိ- အထက်
 အထက်၌ လှုပ်စေကြကုန်၏၊ (လှုံ့ဆော်ကြကုန်၏) ယထာပတိဋ္ဌိတဘာဝေန-
 တည်မြဲတိုင်း၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ပတိဋ္ဌာတံ - တည်ခြင်းငှါ၊ နဒေန္တိ - မပေးကြကုန်၊
 [ဥစ္စာလေန္တိတိ ဣမိနာ ဥက္ကောဋေန္တိတိ တ္ထေ ဥပုဗ္ဗဿ ကုဋေဓာတုဿ ဥစ္စာလန
 တံ ဒဿေတိ ဓာတုန မနေကတ္ထတ္တာ၊-ယောဇနာ။] ယထာမေန္တိ-ကား၊ ယဿ
 အဓိကရဏဿ-၏၊ ဝုပသမနာယ- ငြိမ်းခြင်းငှါ၊ ယောဓမ္မော- အကြင် သမထ
 တရားကို၊ (ဘဂဝတာ)၊ ဝုတ္တော-(သမထက္ခန္ဓက၌) ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊
 တေနော ဓမ္မေန- ထို သမထတရားဖြင့်ပင်၊ (“ နိဟတာဓိကရဏံ ” ၌စပ်၊)
 ဣတိ အတ္ထော၊ နိဟတာဓိကရဏန္တိ - ကား၊ နိဟတံ - နှိမ်နင်းအပ် ပြီးသော၊
 အဓိကရဏံ-ကို၊ သတ္တာရာ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဝုတ္တဓမ္မေနော- ဟောတော်မူ
 အပ်သော သမထတရားဖြင့်ပင်၊ ဝုပသမိတံ-ငြိမ်းစေအပ်ပြီးသော၊ အဓိကရဏံ-
 ကို၊ (“ ပုနကမ္မာယ ဥက္ကောဋေယျ ” ၌စပ်၊) ဣတိအတ္ထော- နက်၊ ဓမ္မကမ္မေ ဓမ္မ
 ကမ္မသညီတိ-ကား၊ ယေနကမ္မေန-ဖြင့်၊ တံအဓိကရဏံ-ကို၊ ဝုပသမိတံ-ငြိမ်းစေ
 အပ်ပြီ၊ တံ-ထို အဓိကရဏံ ငြိမ်းကြောင်းကံသည်၊ ဓမ္မကမ္မံ - ဓမ္မကံသည်၊ စေ
 ဟောတိ-အကယ်၍ဖြစ်အံ့၊ တသ္မိံ ဓမ္မကမ္မေ-၌၊ အယမ္ဗိ-ဤရဟန်းသည်လည်း၊
 ဓမ္မကမ္မသညီ- ဓမ္မကံ ဟု အမှတ်ရှိသည်၊ ဟုတွာ - ၍၊ ဝါ- ဖြစ်ပါလျက်၊ ယဒိ
 ဥက္ကောဋေတိ-အကယ်၍လှုပ်ရှားစေအံ့၊ (ဧဝံသတိ-ဤသို့လှုပ်ရှားစေလသော်၊)

ပါစိတ္တိယံ အာပဇ္ဇတိ၊ ဣတိအတ္ထော-နက်၊ ဧတေန နယေန-ဖြင့်၊ သေသ ပဒါ နိပိ - ကြွင်းသော ပုဒ်တို့ကိုလည်း (ဓမ္မကမ္မေ အဓမ္မကမ္မသညီ အစရှိသောပုဒ်တို့ ကိုလည်း၊) ဝေဒိတဗ္ဗာနိ-ကုန်၏။

အယံ-ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဧတ္ထ-ဤ ပါစိတ်အဋ္ဌကထာ၌၊ သင်္ခေပေါ-အကျဉ်း ချုပ်တည်း၊ ဝိတ္ထာရောပန - အကျယ်ကိုကား၊ ဣမေသံ ပေ၊ ဥက္ကောဋ္ဌနာတိ အာဒိနာ-အစရှိသော၊ နယေန-ဖြင့်၊ ပရိဝါရေ-ပရိဝါ ပါဠိတော်၌၊ ဝုတ္ထော-ပြီ၊ အဋ္ဌကထာသု-ရှေး အဋ္ဌကထာတို့၌၊ တံသဗ္ဗံ-ထို အလုံးစုံသော ပရိဝါစကား ကို၊ အာဟရိတွာ-ဤနေရာသို့ဆောင်၍၊ တဿေဝ - ထို အဓိကရဏပုဒ်၏ပင်၊ အတ္ထော-ကို၊ ဝဏ္ဏိတော- ဖွင့်ပြအပ်ပြီ၊ မယံပန- ငါတို့သည်ကား၊ တံ- ထို အဓိ ကရဏပုဒ်၏ အနက်ကို၊ တတ္ထေဝ - တိုက်ရိုက်လာရာ ထို ပရိဝါပါဠိရပ်၌သာ၊ ဝဏ္ဏယိဿာမ-ဖွင့်ကုန်အံ့၊ ဟိ- မှန်၊ ဣမ-ဤ အဋ္ဌကထာသို့၊ အာဟရိတွာ- ဆောင်၍၊ (တသ္မိံ သဗ္ဗေ - ကို၊) ဝဏ္ဏိယမာနေ - ဖွင့်ပြအပ်သော်၊ သုဋ္ဌတရံ- သာ၍လွန်စွာ၊ သမ္မောဟော - ပြင်းစွာ တွေဝေခြင်းသည်၊ ဘဝေယျ - ဖြစ်ရာ၏၊ ဣတိ-ထို ကြောင့်၊ န ဝဏ္ဏယိမှ- မဖွင့်ပြလိုကုန်၊ သေသံပေ၊ ဒုက္ခဝေဒနန္တိ... ဥက္ကောဋ္ဌနသိက္ခာပဒံ တတိယံ။

ဒုဋ္ဌါလ္လသိက္ခာပုဒ်

စတုတ္ထေ- ၌၊ ဒုဋ္ဌါလ္လာနာမ အာပတ္တိတိတ္ထေ-၌၊ စတ္တာရိ-ကုန်သော၊ ပါရာဇိ ကာနိ - တို့ကို၊ အတ္ထုဒ္ဓါရဝသေန - ရထိုက်သော အနက်တို့ကို ထုတ်ပြခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဒဿိတာနိ - ပြတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ ပန- ထိုသို့ပင် ပါရာဇိကတို့ကို ပြအပ်ပါကုန်သော်လည်း၊ သံဃာဒိသေသာပတ္တိ-ကို၊ အဓိပ္ပေတာ- အလိုရှိအပ် ၏၊ တံ-ထိုသံဃာဒိသေသ်အာပတ်ကို၊ ဆာဒေန္တဿ-ဖိုးသောရဟန်း၏၊ ပါစိတ္တိ ယံ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ ခရံ နိက္ခိတ္တမတ္ထေတိ-ကား၊ ခရေ-တာဝန်ကို၊ (လုံးလ ဝီရိယကို၊) နိက္ခိတ္တမတ္ထေ-လျှောချအပ်ကာမျှ ဖြစ်လသော်၊ (“အာပတ္တိ ပါစိတ္တိ ယဿ” ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) [လက္ခဏ-လက္ခဏဝ နှစ်ပုဒ်တို့မည်သည် ဝိဘတ် တူရိမြဲ ဖြစ်သောကြောင့် နိက္ခိတ္တမတ္ထေနှင့် ဝိဘတ်တူအောင် ခရံကို ခရေ ဟု ဖွင့် သည်၊ ခရံဝယ် သတ္တမိအနက်၌ ဒုတိယာဝိဘတ်သက်ပါ-ဟူလို၊] ခရံ-တာဝန် ကို၊ နိက္ခိပိတွာ-လျှောချပြီး၍၊ ပစ္စာ-နောက်မှ၊ သစေပိ အာရောစေတိ-အကယ် ၍မူလည်း ပြောစေဥးတော့၊ (ဝေသတိပိ- သော်လည်း၊) န ရက္ခတိ- အာပတ်မှ မခစာင့်၊ ခရံ - ကို၊ နိက္ခိတ္တမတ္ထေယေဝ - လျှောချအပ်ကာမျှ ဖြစ်သော်သာ၊ ပါစိတ္တိယံ ဟောတိ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ပန-ဆက်၊ ဝေ-သို့၊ ခရံ-ကို၊ နိက္ခိပိ တွာ-၍၊ ပဋိစ္ဆာဒနတ္ထမေဝ-ဖိုးထားခြင်းအကျိုးငှါပင်၊ အညဿ-အခြားရဟန်း အား၊ သစေ အာရောစေတိ-အကယ်၍ပြောအံ့၊ သောပိ-ထိုအခြားရဟန်းသည်

လည်း၊ အညဿ - အခြားသော တတိယရဟန်းအား၊ (သစေ အာရောစေတိ-
အံ၊) ဣတိ - သို့၊ ဧတေနပါယေန - ဤနည်းဖြင့်၊ ယာဝ - လောက်၊ ကောဋိ-
အစွန်းအစသည်၊ (အဆက်သည်၊) န ဆိဇ္ဇတိ-မပြတ်သေး၊ တာဝ-ထိုအဆက်
မပြတ်သေးသမျှ၊ သမဏသတမ္ဘိ - ရဟန်း တရာသည်၎င်း၊ သမဏသဟဿမ္ဘိ-
ရဟန်းတထောင်သည်၎င်း၊ အာပတ္တိ - သို့၊ အာပတ္တိယေဝ-ရေခံနိုင်သည်သာ။

ပန-ပရိဟာရပက္ခမှတစ်ပါး စောဒကပက္ခကို ဆိုဥားအံ၊ ကဒါ- အဘယ်အခါ
၌၊ ကောဋိ-အစွန်းအစသည်၊ (အဆက်သည်၊) ဆိဇ္ဇတိ- ပြတ်သနည်း၊ ဣတိ-
ဤကား အမေးတည်း၊ တာဝ-မဟာပဒုမထေရ်မှရှေးဥားစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌော-သော၊)
မဟာသုမတ္ထေရော-သည်၊ ဝဒတိ-ပြော၏၊ (ကိ -နည်း၊) အာပတ္တိ - သို့၊ အာပ
ဇ္ဇော - ရောက်သောရဟန်းသည်၊ ဧကဿ - တစ်ပါးသော ရဟန်းအား၊ အာရော
စေတိ-ပြော၏၊ သော-ထိုပြောရာရဟန်းသည်၊ ပဋိနိဝတ္တိတွာ-ပြန်နစ်၍၊ တဿေ
ဝ-ထို အာပတ်သင့်သောရဟန်းအားပင်၊ အာရောစေတိ- အံ၊ ဧဝံ-ဤသို့ပြောလ
သော်၊ ကောဋိ- သည်၊ ဆိဇ္ဇတိ- ၏၊ ဣတိ ဝဒတိ၊ ပန - ဝါဒန္တရကား၊ မဟာ
ပဒုမတ္ထေရော- သည်၊ အာဟ- ပြီ၊ (ကိ -နည်း၊) အယံ-ဤပြန်ပြောအပ်ရာရဟန်း
သည်၊ ဝတ္ထုပုဂ္ဂလောယေဝ- ဝတ္ထုရှင်ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သာတည်း၊ ပန- စင်စစ်
ကား၊ အာပတ္တိ - သို့၊ အာပဇ္ဇော-ရောက်သော မူလရဟန်းသည်၊ ဧကဿ-
သော၊ ဘိက္ခုနော- အား၊ အာရောစေတိ - ပြောအံ၊ အယံ- ဤ ဒုတိယရဟန်း
သည်၊ အညဿ-အခြားသော တတိယရဟန်းအား၊ အာရောစေတိ-အံ၊ သော-
ထိုတတိယရဟန်းသည်၊ ပဋိနိဝတ္တိတွာ-၍၊ ယေန-အကြင်ဒုတိယရဟန်းသည်၊
အဿ - ထို မိမိအား၊ (တတိယ ရဟန်းအား၊) အာရောစိတံ - ပြောအပ်ပြီ၊
တဿေဝ - ထို တတိယရဟန်းအားပင်၊ အာရောစေတိ - အံ၊ ဧဝံ- ဤနည်းအား
ဖြင့်၊ တတိယေန ပုဂ္ဂလေန - သည်၊ ဒုတိယဿ -အား၊ အာရောစိတေ - ပြန်၍
ပြောအပ်သော်၊ ကောဋိ- သည်၊ ဆိန္ဒာ- ပြတ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ အာဟ။

အဒုဋ္ဌုလ္လံ အာပတ္တိန္တိ -ကား၊ အဝသေသေ-ကြွင်းကုန်သော၊ ပဇ္ဇာပတ္တိက္ခန္ဓေ-
၅ ပါးသော အာပတ်အစုတို့ကို၊ (ပဋိစ္စာဒေတိ - ၌စပ်၊) အနုပသမ္ပန္ဿ၊ ပေ၊
အဇ္ဈာစာရန္တိတ္ထေ-၌၊ အနုပသမ္ပန္ဿ-၏၊ သုက္ကဝိသဋ္ဌိစ-သုက္ကဝိသဋ္ဌိ အမှု၎င်း၊

x x x x x x x

ကောဋိ ဆိန္ဒာ ဟောတိ။ ။ယသ္မာ ပဋိစ္စာဒန ပစ္စယာ အာပတ္တိ အာပတ္တိတွာဝ
ဒုတိယေန တတိယဿအာရောစိတံ၊ [ဒုတိယရဟန်းက တတိယရဟန်းအား ပြောသော
အခါ ဒုတိယရဟန်းသည် ဖုံးလွှမ်းလိုသော သဘောအားဖြင့် သူတစ်ပါးကို မပြောလိုက်
ဘို့ရန် ပြော၏၊ ထို့ကြောင့် “အာပတ္တိ အာပတ္တိတွာဝ” ဟု ဆိုသည်၊] တသ္မာ တပစ္စ
ယာ ပန တေန အာပတ္တိတဗ္ဗာပတ္တိယာ အဘာဝတော အာပတ္တိယာ ကောဋိ ဆိန္ဒာနာမ
ဟောတိ။ [ဆာဒေဿာမိတိ ရုရနိက္ခေပေသတိပိ ပုဂ္ဂလပုရုမ္မရာယ ဝတ္ထန္တိ အာပတ္တိ
ကောဋိ ဆိဇ္ဇတိ၊ -ဝိမတိ။]

ကာယသံသဂ္ဂေါစ- ကာယသံသဂ္ဂအမှု၎င်း၊ ဣတိ-သို့၊ အယံ-ဤ ၂ ပါးသည်၊ ဒုဠုလ္လ အဇ္ဈာစာရောနာမ - ရုန့်ရင်းသော လွန်ကျူးမှုမည်၏။ သေသံ၊ ပေ၊ ဒုက္ခ ဝေဒနန္တိ။...ဒုဠုလ္လသိက္ခာပဒံ စတုတ္ထံ။

x x x x x x x

အနုပသမ္ပန္နဿ၊ ပေ၊ နာမ။ ။ အနုပသမ္ပန္နဿ၊ ပေ၊ ဒုဠုလ္လ အဇ္ဈာစာရောနာမာ တိ ဣဒံ ဒုဠုလ္လာရောစန သိက္ခာပဒေကထာယ န သမေတိ၊ ဝုတ္တံ ဟိ တတ္ထ “အနုပသမ္ပန္န ဿ ဒုဠုလ္လံ ဝါ အဒုဠုလ္လံ ဝါ အဇ္ဈာစာရန္တိ ဣ အာဒိတော ပဉ္စ သိက္ခာပဒါနိ (ပါဏာ တိပါတစသော ၅ ပါး)၊ ဒုဠုလ္လောနာမ အဇ္ဈာစာရော၊ သေသာနိ အဒုဠုလ္လော၊ သုတ္တ ရိသဋ္ဌိ ကာယသံသဂ္ဂ ဒုဠုလ္လ အတ္တကာမာ ပနဿ အဇ္ဈာစာရော နာမာတိ၊ [ဒုဠုလ္လာ ရောစနသိက္ခာပုဒ်၌ ပါဏာတိပါတစသော လိန်ကျကြောင်း သိက္ခာပုဒ် ၅ ပါးကို ဒုဠုလ္လ အဇ္ဈာစာရဟု ဖွင့်၍၊ ကြွင်းသော လိန် ၅ ပါး ဒဏ် ၁၀ ပါးကို အဒုဠုလ္လဟု ဖွင့်ပြီးလျှင် သုတ္တရိသဋ္ဌိ စသည်ကို အဇ္ဈာစာရ ဟုသာ (ဒုဠုလ္လသဒ္ဓါ မပါဘဲ) ဖွင့်ခဲ့၏။ ဤ၌ သုတ္တ ရိသဋ္ဌိ ကာယသံသဂ္ဂကို ဒုဠုလ္လအဇ္ဈာစာရဟု ဆိုသောကြောင့် ရှေ့နေခံမညီ-ဟူလို။]

နီးနှောချက်။ ။ ဒုဠုလ္လာရောစန သိက္ခာပုဒ်ဝယ် သုတ္တရိသဋ္ဌိ စသည်ကို ဒုဠုလ္လ သဒ္ဓါမပါဘဲ “အဇ္ဈာစာရ” ဟု သာမညဆိုခဲ့၏။ ထို အဇ္ဈာစာရသည် ဒုဠုလ္လ အဒုဠုလ္လ ၂ မျိုးခွဲလျှင် သုတ္တရိသဋ္ဌိ ကာယသံသဂ္ဂ ၂ ပါးသည် ဒုဠုလ္လ ဖြစ်၍၊ အတ္တကာမသည် အဒုဠုလ္လဖြစ်သောကြောင့် ဤ သိက္ခာပုဒ်အဋ္ဌကထာ၌ ဒုဠုလ္လသဒ္ဓါထည့်၍ သုတ္တရိသဋ္ဌိ ကာယသံသဂ္ဂကို “ဒုဠုလ္လအဇ္ဈာစာရ” ဟု နာမည်ပေးသည် ဟု ကြံပါ။

ဥဒ္ဓါရီသတိဝဿ သိက္ခာပုဒ်

ပဉ္စမသိက္ခာပဒေ-၌၊ အင်္ဂုလိယော ဒုက္ခာ ဘဝိဿန္တိ တိ- ကား၊ အက္ခရာနိ- အက္ခရာတို့ကို၊ ဝါ-စာတို့ကို၊ လိခန္တဿ-ရေးရသော ဥပါလိ၏၊ အင်္ဂုလိယော- လက်ချောင်းတို့သည်၊ ဒုက္ခာ-ဆင်းရဲကုန်သည်၊ ဘဝိဿန္တိ-ဖြစ်ကုန်လတံ၊ ဣတိ- သို့၊ စိန္တေသုံ - ကြံကြကုန်ပြီ၊ ဥရဿ ဒုက္ခောတိ-ကား၊ ဝဏနံ - ဝဏန်းသင်္ချာ အတတ်ကို၊ သိက္ခန္တေန- သင်သူသည်၊ ဗဟံ- များစွာ၊ စိန္တေတဗ္ဗံ-ကြံစည်ထိုက် သည်၊ ဝါ - ကြံစည်ရသည်၊ ဟောတိ - ၏၊ တေန - ထိုသို့ များစွာ ကြံစည်ခြင်း ကြောင့်၊ တဿ-ထို ဥပါလိ၏၊ ဥရော-ရင်ဘတ်သည်၊ ဒုက္ခော-ဆင်းရဲသည်၊ ဝါ- ပူလာသည်၊ ဘဝိဿတိ - ဖြစ်လတံ၊ ဣတိ - သို့၊ မညိံသု - မှတ်ထင်ကြကုန်ပြီ၊ အက္ခိနိ - မျက်လုံးတို့သည်၊ ဒုက္ခာနိ - ဆင်းရဲကုန်သည်၊ ဘဝိဿန္တိ - ဖြစ်ကုန် လတံ၊ ဣတိ- သို့၊ မညိံသု - မှတ်ထင်ကြကုန်ပြီ၊ [တကယ် ဖြစ်နိုင်သည်မဟုတ်၊ မိဘတို့၏ အယူအဆဟုသာ သိစေလို၍ “မညိံသု” ဟု အဋ္ဌကထာ ဖွင့်သည်။] ခံသာဒိသု - ခံသ အစရှိသည်တို့တွင်၊ ခံသာတိ - ကား၊ ပိင်္ဂလမက္ခိကာယော- ကြောင်သော အဆင်းရှိသော မှတ်တို့တည်း၊ ဒုက္ခာနန္တိ-ကား၊ ဒုက္ခမာနံ-ခဲယဉ်း သဖြင့် သည်းခံအပ်ကုန်သော၊ ဝါ- သည်းခံနိုင်ခဲ့ကုန်သော၊ တိဗ္ဗာနန္တိ - ဗဟ

လာနံ-ထူထဲကုန်သော၊ ခရာနန္တိ-ကား၊ တိဒိဏာနံ-ထက်ကုန်သော၊ ကဋုကာ
 နန္တိ-ကား၊ ဖရုသာနံ - ကြမ်းတန်းကုန်သော၊ ဝါ- တနည်း၊ အမနာပတာယ-
 မြတ်နိုးဘွယ် မဟုတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ကဋုကာရသသဒိသာနံ - ခါးစပ်
 သော အရသာနှင့် တူကုန်သော၊ [“ကဋုကာနံ-ကြမ်းတန်းကုန်သော၊ ဝါ-ခါး
 စပ်သော အရသာနှင့် တူကုန်သော ” ဟု အနက်ပေး။] အသာတာနန္တိ - ကား၊
 အမရရာနံ-မချိုမြိန်ကုန်သော၊ ပါဏဟရာနန္တိ-ကား၊ ဇီဝိတဟရာနံ-အသက်ကို
 ပယ်ရှားတတ်ကုန်သော၊ (“ ဝေဒနာနံ - တို့ကို၊ အနမိဝါသကဇာတိကော-
 သည်းခံနိုင်သူ၏အဖြစ်ဟူသောသဘောမရှိသည်၊ ဟောတိ ” ဟု ပါဠိတော်၌စပ်။)

သီမံ သမ္ပန္နတိတိ-ကား၊ နဝံ-အသစ်ဖြစ်သော၊ သီမံ- သိမ်ကို၊ ဗန္ဓတိ - ဖွဲ့အံ့၊
 ပန - ဝါဒန္တရကား၊ ကုရုန္တိယံ - ၌၊ ဥဒကုက္ခေပပရိစ္ဆန္တနေပိ - ဥဒကုက္ခေပကို
 ပိုင်းခြားခြင်း၌လည်း၊ (ရေကိုပစ်၍ ရေတကျပတ်လည်ကို ပိုင်းခြားခြင်း၌လည်း၊)
 ဒုက္ကဋ်- ဒုက္ကဋ်အာပတ်ကို၊ ဝုတ္တံ- ဆိုအပ်ပြီ၊ ပရိပုဏ္ဏဝီသတိဝသောတိ - ကား၊
 ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏာတော - ပဋိသန္ဓေယူရာ အခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ - ၍၊ ပရိပုဏ္ဏဝီသတိ
 ဝသော- ပြည့်သော အနှစ် ၂၀ ရှိသူတည်း၊ [ပရိပုဏ္ဏဝီသတိဝသသညီ ဟူသော
 ပါဠိတော်ဝယ် ပရိပုဏ္ဏဝီသတိဝသကိုခွဲ၍ ဖွင့်သည်။] ဟိ- မှန်၊ ဂဟ္တဝိသောပိ-
 အမိဝမ်းဝယ် ကိန်းရာကာလနှင့် တကွ ၂၀ မြောက်နှစ် ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်
 လည်း၊ ပရိပုဏ္ဏဝီသတိဝသောတွေဝ - ဟူ၍သာ၊ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ၊ ယထာဟ-
 မြတ်စွာဘုရား အဘယ်သို့ ဟောတော်မူသနည်း၊ တေန၊ ပေ၊ ဥပသမ္ပာဒေတုန္တိ -
 ဟူ၍၊ အာဟ-ပြီ၊ [တေန ခေါ်ပန သမယေန, အာယသ္မာ ကုမာရကဿပေါ-
 သည်၊ ဂဟ္တဝိသော - အမိဝမ်းဝယ် ကိန်းရာကာလနှင့်တကွ ၂၀ မြောက်နှစ်
 ရှိသည်၊ (ဟုတွာ-၍၊) ဥပသမ္ပန္နော-မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်သည်၊
 ဟောတိ၊ ပေ၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ ဥပသမ္ပာဒေတုန္တိ-ယုတ်လျော့သော အနှစ်
 ၂၀ ရှိသော၊ ပုဂ္ဂလော - ကို၊ န ဥပသမ္ပာဒေတုန္တိ - မြင့်မြတ်သော ရဟန်း
 အဖြစ်သို့ မရောက်စေထိုက်၊ ဣတိ-သို့၊ ပညတ္တံ-ပြီ၊ အဟဉ္စ - ငါသည်လည်း၊
 ဂဟ္တဝိသော-သည်၊ (ဟုတွာ- ၍၊) ဥပသမ္ပန္နော-သည်၊ အမိ- ဖြစ်၏၊ (အဟံ)
 ဥပသမ္ပန္နော - သည်၊ အမိနုခေါ - ဖြစ်လေသလော၊ န အမိနုခေါ - မဖြစ်လေ
 သလော၊ ဣတိ ဧတံ-ဤ အကြံသည်၊ အဟောသိ-ပြီ၊ ပေ၊ ဘိက္ခဝေ-တို့၊ မာတု
 ကုစ္ဆိမိ - အမိဝမ်း၌၊ ပဋ္ဌမံ - ရှေးဥပသော၊ ယံစိတ္တံ-အကြင် စိတ်သည်၊
 ဥပဉ္စံ-ဖြစ်ပြီ၊ ပဋ္ဌမံ-သော၊ (ယံ) ဝိညာဏံ-အကြင် ဝိညာဉ်သည်၊ ပါတုဘူတံ-

x x x x x x x x x

ဂဟ္တဝိသောပိ။ ။ ဂဟ္တ သယံတကာလေန သဒ္ဓိဝိသတိမံ ဝသံ အသာတိ ဂဟ္တ
 ဝိသော - အမိဝမ်းဝယ် ကိန်းရာကာလနှင့် တကွ ၂၀ မြောက်နှစ် ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၊
 (ဝိကာ၊) ၎င်းကားအရ ဂဟ္တဖြင့် ဂဟ္တသယံတကာလကို ဌာနပစ္စာရ အားဖြင့် ယူ၊
 ဝိသတိမံဟု ဆိုလိုလျက် တိပုဒ် မပုဒ်တို့ကို ချေ-ဟု ကြံပါ။

ထင်ရှားဖြစ်ပြီ။ တံ- ထိုစိတ် ထို ဝိညာဉ်ကို၊ ဥပါဒါယ - အစပြု၍၊ အသ- ထို သူငယ်၏၊ သာဝဇာတိ-ထိုဖြစ်ခြင်းသည်ပင်၊ (ဝဗ္ဗောနာမ-မည်သည်၊ ဟောတိ၊) ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ဝဗ္ဗဝိသံ- ကို၊ ဥပသမ္ပာဒေတုံ - မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်စေခြင်းငှါ၊ ဝါ - ရဟန်းခံပေးခြင်းငှါ၊ အနုဇာနာမိ - ခွင့်ပြုတော် မူ၏၊ - မဟာဝါ မဟာခန္ဓကပါဠိတော်။]

တတ္ထ - ထို ပါဠိရပ်၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ယော - အကြင် သူငယ်သည်၊ ဒွါဒသမာသေ- ၁၂ လတို့ပတ်လုံး၊ မာတုကုန္တိသ္မိံ-၌၊ ဝသိတွာ- နေပြီး၍၊ မဟာ ပဝါရဏာယ - သီတင်းကျွတ်လပြည့် မဟာ ပဝါရဏာနေ့၌၊ ဇာတော-မွေးဖွားပြီး၊ သော-ထိုသူငယ်ကို၊ တတော-ထိုမွေးဖွားရာနေ့မှ၊ ပဋ္ဌာယ- ၍၊ ယာဝ-အကြင်မျှလေခံ၊ ကောနဝိသတိမေ-တနှစ်ဖြင့် ယုတ်လျော့သော ၂၀ မြေခံ ဖြစ်သော၊ ဝါ-၁၉ နှစ်မြေခံဖြစ်သော၊ ဝသေ- နှစ်၌၊ မဟာပဝါရဏာ-သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တံ - ထို မဟာပဝါရဏာနေ့ကို၊ အတိက္ကမိတွာ- ကျော်လွန်၍၊ ပါဠိ ပဒေ-အထွက် တရက်နေ့၌၊ ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗော-မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်စေနိုင်၏။ [အမိဝမ်း၌ တနှစ် , ဖွားပြီးနောက် ၁၉ နှစ်အားဖြင့် အသက် ၂၀ ပြည့်သောကြောင့် ရဟန်းပြုပေးကောင်းသည်- ဟူလို။] တေတေ ဥပါယေန- ဖြင့်၊ ဟာယနဝမုနံ- ယုတ်လျော့ခြင်း တိုးခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ- သိထိုက်၏။

ပန-ဝါဒန္တရကား၊ ပေါရာဏကတ္တရာ- ရှေး၌ဖြစ်သော ထေရ်တို့သည်၊ ကောနဝိသတိဝသံ - တနှစ်ဖြင့် ယုတ်လျော့သော အနှစ် ၂၀ ရှိသော၊ ဝါ- ၁၉ နှစ်ရှိသော၊ (မဟာ ပဝါရဏာနေ့၌ ၁၉ နှစ်ပြည့်သော၊) သာမဏေရံ - ကို၊ နိက္ခမနိယပုဏ္ဏမာသိံ - ဝါခေါင်လပြည့်နေ့ကို၊ အတိက္ကမ္မ-၍၊ ပါဠိပဒေဒိဝသေ- အထွက်တရက်နေ့၌၊ ဥပသမ္ပာဒေန္တိ- န်၏။ [ထိုအခါ ၁၉ နှစ်နှင့် ၁၀ လရှိပြီ။] တံ- ထို သာမဏေကို၊ ကသ္မာ- ကြောင့်၊ ဥပသမ္ပာဒေန္တိ- နည်း၊ ဣတိ- ဤကား အမေးတည်း၊ (ပရိဟာရော- အဖြေကို၊ မယာ- ငါသည်၊) ဝုစ္စတေ- ဆိုအပ်၏။ ဝါ- ဆိုဥျားအံ့၊ ကေသ္မိံ ဝသေ- တနှစ်၌၊ ဆ - ၆ ပါးကုန်သော၊ စာတုဒ္ဒသိက ဥပေါသထာ - စာတုဒ္ဒသိ ဥပုသ်နေ့တို့သည်၊ ဟောန္တိ- ရှိကုန်၏။ ဣတိ- ဤနည်း အားဖြင့်၊ ဝိသတိယာ- ၂၀ သော၊ ဝသေသု-နှစ်တို့၌၊ စတ္တာရောမာသာ-၄ လ တို့သည်၊ ပရိဟာယန္တိ-ယုတ်လျော့ကုန်၏။ ရာဇာနော-မင်းတို့သည်၊ တံတိယေ တတိယေဝသေ - ၃ နှစ်မြောက် , ၃ နှစ်မြောက်၌၊ ဝသံ - ဝါကို၊ ဥက္ကမုန္တိ- အထက်သို့ ငင်ကြကုန်၏။ ဣတိ - ဤနည်းအားဖြင့်၊ အဋ္ဌာရသသု ဝသေသု - ၁၀ နှစ်တို့၌၊ ဆမာသာ-၆ လတို့သည်၊ ဝမုန္တိ-တိုးကုန်၏။ တတော-ထို ၆ လမှ၊ ဥပေါသထဝသေန - စာတုဒ္ဒသိ ဥပုသ်နေ့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပရိဟိနေ - ယုတ်လျော့ ကုန်သော၊ စတ္တာရောမာသေ-တို့ကို၊ အပနေတွာ - ဖယ်ရှား၍၊ ဝါ - ဖယ်ရှား လိုက်သည်ရှိသော်၊ ဒွေမာသာ- ၂ လတို့သည်၊ အဝသေသာ-ကြွင်းကျန်ကုန်သည်။

ဟောန္တိ၊ တေ ဒွေမာသေ - ထို ၂ လတို့ကို၊ ဂဟေတွာ - ၍၊ ဝိသတိဝဿာနိ-
အနှစ် ၂၀ တို့သည်၊ ပရိပုဏ္ဏာနိ-ပြည့်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဣတိ-ထိုကြောင့်၊
နိက္ကံခါ-ယုံမှားမရှိကုန်သည်၊ ဟုတွာ-၍၊ နိက္ခမနိယပုဏ္ဏမာသိ-ဝါခေါင်လပြည့်
နေ့ကို၊ အတိက္ကမ္မ- ၍၊ ပါဠိပဒေ-၌၊ ဥပသမ္ပာဒေန္တိ-ကုန်၏။

ပန - မှန်၏။ ဧတ္ထ - ဤ ကျေနပ်သတိဝဿံ သာမဏောရံ အစရှိသော စကား
ရပ်၌၊ ယော- အကြင်သာမဏေသည်၊ ပဝါရေတွာ- ပဝါရဏာပြုပြီး၍၊ ဝါ-မှ၊
ဝိသတိဝဿော- အနှစ် ၂၀ ရှိသည်၊ ဝါ-အနှစ် ၂၀ ပြည့်သည်၊ ဘဝိဿတိ-
လတံ၊ တံ-ထိုသာမဏေကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ ကျေနပ်သတိဝဿံတိ- ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-
ပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ယော-အကြင်သာမဏေသည်၊ မာတုကုန္တိသ္မိ- ၌၊ ဒွါဒသ
မာသေ- ၁၂ လတို့ပတ်လုံး၊ ဝသိ - နေခဲ့ပြီ၊ သော-ထို သာမဏေသည်၊ ဧက
ဝိသတိဝဿော - ၂၀ နှစ်ရှိသည်၊ ဟောတိ၊ [ဧကဝိသတိဝဿော ဟောတိတိ
ဇာတဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ဝိသတိဝဿော သမာနော ဂဗ္ဘမာသေဟိ သဒ္ဓိံ
ဧကဝိသတိဝဿော ဟောတိ၊ - ငိုကာ။] ယော - အကြင် သာမဏေသည်၊
(မာတုကုန္တိသ္မိ - အမိဝမ်း၌) သတ္တမာသေ - ခုနှစ်လတို့ ပတ်လုံး၊ ဝသိ - ပြီ၊
သော-ထိုသာမဏေသည်၊ သတ္တမာသာမိကဝိသတိဝဿော- ခုနှစ်လ အလွန်
ရှိသော အနှစ် ၂၀ ရှိသည်၊ ဟောတိ၊ [ဤစကားကိုထောက်၍ “ကျေနပ်သတိ
ဝဿံ သာမဏောရံ” တုန်းက အမိဝမ်း၌ ကိန်းခဲ့သောလများ မပါဘဲ ရေတွက်
ထားသည်-ဟု မှတ်ပါ။] ပန- အဘို့တပါးကား၊ ဆမာသေ- ၆ လတို့ပတ်လုံး၊
(ဝသိတွာ- အမိဝမ်း၌ နေပြီး၍) ဇာတော - မွေးဖွားလာသူသည်၊ န ဇိဝတိ-
အသက်မရှည်။

x x x x x x x

ဧတ္ထပန၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ ။ ။ နနုစ “တေဒွေမာသေ ဂဟေတွာ ဝိသတိဝဿာနိ ပရိ
ပုဏ္ဏာနိ ဟောန္တိ” တိ ကသ္မိာ ဝုတ္တံ၊ ကျေနပ်သတိဝဿမိ ပန အပရသ္မိံဝဿေ ပက္ခိတ္တေ
ဝိသတိဝဿာနိ ပရိပုဏ္ဏာနိ ဟောန္တိတိ အာဟ “ဧတ္ထ ပန၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ” န္တိ၊ အနေကတ္ထ
တ္တာ နိပါတာနံ ပန သဒ္ဓေါ ဟိသဒ္ဓတ္ထေ၊ ဧတ္တဟိတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ဣဒံ ဟိ ဝုတ္တသေ
ဥတ္တဿ သမတ္တနဝသေန ဝုတ္တံ၊ ဣမိနာစ ဣမံ ဒီပေတိ၊ ယံဝုတ္တံ “ ကျေနပ်သတိဝဿံ
သာမဏောရံ နိက္ခမနိယပုဏ္ဏမာသိ” အတိက္ကမ္မ ပါဠိပဒေဒိဝသေ ဥပသမ္ပာဒေန္တိ” တိ၊ တတ္ထ
ဂဗ္ဘမာသေပိ အဂ္ဂဟေတွာ ဒွိဟိမာသေဟိ အပရိပုဏ္ဏာဝိသတိဝဿံ သန္ဓာယ “ ကျေန
ပ်သတိဝဿံ ” တိ ဝုတ္တံ၊ တသ္မာ အဓိကမာသေသု ဒွိသု ဂဟိတေသု ဝိသတိဝဿာနိ
ပရိပုဏ္ဏာနိ နဒမ ဟောန္တိတိ။

ဆမာသေ ဇာတော။ ။ ယခုစာအုပ်တို၌ “ဆမာသဇာတော” ဟု ရှိ၏။ ထို
ပါဠိရှိအတိုင်းဆိုလျှင် “ မွေးသည်မှ စ၍ ၆ လ ရှိသူ” ဟု အဓိပ္ပါယ်ရ၏။ ထိုအဓိပ္ပါယ်
လည်း မဖြစ်သင့်၊ ယောဇနာ၌ “ ဆမာသေ ဝသိတွာတိ သမ္ပန္နော ” ဟု ဝသိတွာ
ထည့်၍ စပ်သည်။ ထို့ကြောင့် “ဆမာသေ ဇာတော” ဟု ပါဠိမှန် ရှိရမည်။

အနာပတ္တိ၊ပေ၊ သညီတိတ္ထေ - ဌ၊ ဥပသမ္မာဒေသနာ - ဥပဇ္ဈာယ် လုပ်၍ မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်စေသော ရဟန်း၏။ အနာပတ္တိ - သည်၊ ကိဉ္ဇာပိ ဟောတိ-အကယ်၍ကား ဖြစ်ပါပေ၏။ ပန-ထိုသို့ပင် အနာပတ်ဖြစ်ပါ သော်လည်း၊ ပုဂ္ဂလော-ရဟန်းခံပေးအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အနုပသမ္မန္နောဝ- ရဟန်းမဖြစ်သည်သာ၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏။ ပန-ဆက်၊ သော-ထို ရဟန်းမဖြစ် သူသည်၊ ဒသဝဿစ္စယေန - ၁၀ ဝါ လွန်ရာအခါ၌၊ အညံ - အခြား ရဟန်း လောင်းကို၊ သစေ ဥပသမ္မာဒေတိ - အကယ်၍ ဥပဇ္ဈာယ်လုပ်၍ မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်စေအံ့၊ တံ-ထို ဥပဇ္ဈာယ်ကို၊ မုဉ္ဇိတွာ-အရေအတွက်မှ လွတ်၍၊ ဂဏော-ဂိုဏ်းသည်၊ စေပူရတိ-အကယ်၍ ပြည့်အံ့၊ (ဝေသတိ- ဤသို့ ပြည့်လသော်၊) သူပသမ္မန္နော (သု+ဥပသမ္မန္နော)-ကောင်းစွာ ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်သည်၊ (ဟောတိ၊) [ထို ဥပဇ္ဈာယ်လုပ်သော ရဟန်းတို့ကို ချန်လှပ်၍ ရဟန်းစစ်စစ်ဖြစ်သူ မဇ္ဈိမဒေသ၌ ၁၀ ပါး၊ ပစ္စန္ဒရာဇ်၌ ၅ ပါးဂိုဏ်းပြည့်လျှင် ထိုသူ ရဟန်းစစ်စစ် ဖြစ်၏- ဟူလို။] သောပိ - ထို ရဟန်းစစ်စစ် မဖြစ်သူသည် လည်း၊ ယာဝ-အကြင်မျှလောက်၊ နဇာနာတိ- ရဟန်း မဖြစ်ခဲ့ကြောင်းကို မသိ သေး၊ တာဝ-ထို မသိသေးသမျှ၊ အဿ-ထိုရဟန်းစစ်စစ်မဖြစ်သူ၏၊ သဂ္ဂန္တရာ ယော- နတ်ပြည်၏ အန္တရာယ်သည်၊ နေဝ (ဟောတိ) - မဖြစ်၊ မောက္ခန္တရာ ယော-နိဗ္ဗာန်၏အန္တရာယ်သည်၊န(ဟောတိ)-မဖြစ်၊ပန-ထိုသို့ပင် သဂ္ဂန္တရာယ် မောက္ခန္တရာယ် မဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဥ တွာ-ရဟန်းမဖြစ်မှန်းကိုသိပြီး၍၊ ဝါ- သိလသော်၊ ပုန-တဖန်၊ ဝါ- ထပ်၍၊ ဥပသမ္မန္နိတဗ္ဗံ - မြင့်မြတ်သော ရဟန်း အဖြစ်သို့ ရောက်ရာ၏၊ (“ မဖြစ်မှန်း သိလျှင် ထပ်၍ ရဟန်းခံပါ ” ဟူလို။) သေသံ၊ပေ၊တိဝေဒနန္တိ။....ဥပသမ္မာဒေသနာ ဝဿသိက္ခာပဒံ ပဉ္စမံ။

x x x x x x x

သစေ၊ပေ၊သူပသမ္မန္နော ။ ။ ရဟန်းမဖြစ်သော်လည်း မိမိကိုယ်ကို ရဟန်းဖြစ် သည် ဟု ထင်၍ ၁၀ ဝါ လွန်ပြီးသောအခါ အခြား အင်္ဂါများနှင့်လည်း ပြည့်စုံသော ကြောင့် ဥပဇ္ဈာယ်လုပ်၍ ရဟန်းခံပေးလျှင် ထိုရဟန်းလောင်းသည် ကောင်းစွာရဟန်း ဖြစ်၏။ ဥပဇ္ဈာယ်မဟုတ်ဘဲ ကမ္မဝါစာဆရာလုပ်၍ ရဟန်းခံပေးလျှင်လည်း ကောင်းစွာ ရဟန်းဖြစ်သည်သာ၊.... [အညံ ဥပသမ္မာဒေတိတိ ဥပဇ္ဈာယော ကမ္မဝါစာစရိယော ဝါ ဟုတွာ ဥပသမ္မာဒေတိ၊ - ဒီကာ။] ထိုအားလုံးသည် သင့်မြတ် မှန်ကန်၏။ ဘာ ကြောင့်နည်း၊ - ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ လုံးလုံး မရှိစေကာမူ ကမ္မဝါစာ၌ ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ တပါးပါး၏ အမည်ကိုထည့်၍ ရွတ်ဆိုလျှင်ပင် ရဟန်း ဖြစ်ကြောင်းကို မဟာဝါ အနု ပဇ္ဈာယကဝတ္ထု၌ အဋ္ဌကထာ၊ ဒီကာတို့ ဖွင့်ပြလတံ့ ဖြစ်သောကြောင့်တည်း၊ ထို့ပြင် ကမ္မဝါစာ ရွတ်ရာ၌လည်း ရဟန်း မဟုတ်စေကာမူ ရဟန်း ဟု အမှတ်ရှိလျက် ဌာန် ကရိုဏ်းပိသအောင် ရွတ်နိုင်လျှင် ထိုကမ္မဝါစာလည်း အထမြောက်နိုင်ပါသည်။

ထေယျသတ္တသိက္ခာပုဒ်

ဆဋ္ဌေ- ဌ၊ ပဋိယာလောကန္တိ-ကား၊ သူရိယာလောကဿ - နေရောင်၏၊ ပဋိမုခံ- ရှေးရှုဖြစ်သောအရပ်သို့၊ ပစ္ဆိမံဒိသံ - အနောက်အရပ်သို့၊ (“ ဝန္တ၊ ကာမော ဟောတိ ” ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော၊ ကမ္မိယာတိ - ကား၊ သုက္ခဋ္ဌာနေ-ကင်းခွန်ကောက်ရာ အရပ်၌၊ ကမ္မိကာ- အလုပ်၌ ယှဉ်သူတို့သည်၊ (“ အသောသုံ ” ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) [ကမ္မေ+ နိယုတ္တာ ကမ္မိကာ၊ နိယုတ္တ အနက်၌ ဣကပစ္စည်းသက်၊ ကကို ယပြု၍ “ ကမ္မိယာ ” ဟု ဖြစ်သည်။] ရာဇာနံ၊ ပေ၊ ဝစ္ဆန္တိ တိ-ကား၊ ရာဇာနံ ဝါ-သော်လည်း၊ ဝါ-မင်း၏ဥစ္စာကိုသော်လည်း၊ ထေနေတွာ ဝဇ္ဇေတွာ - လှည့်ပတ်၍သော်၎င်း၊ [ဝါဖြင့် ပါဠိတော်လာ “ သုက္ခံ ဝါ ပရိဟရန္တိ ” ကို ဝိကပ်ပြုသည်။] ရညော-၏၊ သန္တကံ- ဥစ္စာဖြစ်သော၊ ကိစ္ဆိ- တစုံတခုကို၊ ဝဟေတွာ- ယူ၍၊ ဣဒါနိ- ၌၊ တဿ - ထိုမင်းအား၊ န ဒဿာမ- မပေးကုန်တော့အံ့၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ ဝစ္ဆန္တိ-သွားကုန်၏၊ ဝိသင်္ကေတေနာတိ- ကား၊ ကာလဝိသင်္ကေတေန - ကာလ၏ချွတ်ယွင်းခြင်းဖြင့်၊ (ဝစ္ဆတောစ-သွား သော ရဟန်း၏၎င်း၊) ဒိဝသဝိသင်္ကေတေန-နေ့၏ ချွတ်ယွင်းခြင်းဖြင့်၊ ဝစ္ဆတော စ-သွားသောရဟန်း၏၎င်း၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ပန - ကား၊ မဂ္ဂဝိသင်္ကေ တေန(ဝါ)- လမ်း၏ ချွတ်ယွင်းခြင်းဖြင့်သော်၎င်း၊ အဋ္ဌဝိသင်္ကေတေန ဝါ - တောအုပ်၏ ချွတ်ယွင်းခြင်းဖြင့်သော်၎င်း၊ (ဝစ္ဆတော- ၏၊) အာပတ္တိယေဝ- သာ၊ (ဟောတိ၊) ဣတ္ထ-ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ သေသံ- ကြွင်းသောပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဘိက္ခုနိဝဂ္ဂေ-၌၊ (ဘိက္ခုနော ဝါ ဒကဝဂ်၊ သံဝိဓာနသိက္ခာပုဒ်၌၊) ဝုတ္တနယတ္တာ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ၊ သေသံ၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။ ထေယျသတ္တသိက္ခာပုဒ် ဆဋ္ဌံ။

x x x x x x x x x

ပဋိယာလောကံ။ ။ “ အာလောက ” အရ မီးရောင်စသည်ကိုမယူဘဲ နေရောင်ကို ယူစေလို၍ “ သူရိယာလောကဿ ” ဟု ဖွင့်သည်။ နေထွက်လာသောအခါ နေရောင် သည် အရှေ့အရပ်မှ အနောက်အရပ်သို့ ရှေးရှုလင်း၏၊ ထို့ကြောင့် “ အာလောကဿ + ပဋိမုခံ ပဋိယာလောကံ ” ဟု ပြု၍ အနောက်အရပ်ကို အရကောက်ရသည်။

မှတ်ချက်။ ။ ယောဇနာ၌ “ အာလောကဿဒ္ဓေန သူရိယော ဝုတ္တော ဥပစာရေန ” ဟု ဖွင့်၏။ “ အရောင်၏ အာလောကအမည်ကို နေ၌တင်စား၍ ဌာနပစာရ အားဖြင့် နေကို အာလောကခေါ်သည် ” ဟု ဆိုလိုဟန်တူသည်။ ထိုစကားကို “ စတ္တာရော မေ ဘိက္ခဝေ အာလောကာ ” စသော စတုတ္ထဂုံတ္တရ၊ အာဘာဝဂ် ပါဠိတော်ဖြင့်စဉ်းစားပါ။

ရာဇာနံ ဝါ၊ ပေ၊ ဝစ္ဆန္တိ။ ။ ထေယျကို “ ထေနေတွာ ” ဟု ဖွင့်သောကြောင့် ကြိယာဝိသေသန ဟု သိစေ၏။ “ ထေနေတွာ ” အရလည်း ပစ္စည်းကိုခိုးခြင်း မဟုတ်၊ လှည့်ပတ်ခြင်း ဟု သိစေလို၍ “ ဝဇ္ဇေတွာ ” ဟု ဖွင့်သည်။ ရညော၊ ပေ၊ န ဒဿာမိတိ ကား လှည့်ပတ်ပုံကိုပြသော အာကာရစကားတည်း။

သံဝိဇာနသိက္ခာပုဒ်

သတ္တမေ- ဌှ၊ ပရူပေန္တော နိသီဒိတိ - ကား၊ ပဇ္ဈာယန္တော - ကြံ့မှိုင်လျက်၊ အတ္တာနံယေဝ - မိမိကိုယ်ကိုသာလျှင်၊ ပရိဘာသန္တော- ရေးရှတ်လျက်၊ နိသီဒိ- ထိုင်နေပြီ၊ နာယျောပေ၊ နိပ္ပါတေသီတိ - ကား၊ အယျော-အရှင်၊ အယံဘိက္ခု- သည်၊ မံ-ကျွန်မကို (ကျမကို)၊ န နိက္ခာမေသိ-ထွက်စေသည်မဟုတ်ပါ၊ မံ-ကို၊ ဂဟေတွာ-ခေါ်၍၊ န အဂမာသိ - သွားသည်မဟုတ်ပါ၊ ဣတိအတ္ထော - နက်၊ သေသံ၊ ပေ၊ သမုဋ္ဌာနာဒိဟီတိ။ ...သံဝိဇာနသိက္ခာပဒံ သတ္တမံ။ [ပတ - ဂတိမှိ ဟူသောဓာတ်သည် နိးရှေးရှိသောကြောင့် “နိက္ခမနအနက်ဟော” ဟု သိစေလို၍ နိပ္ပါတေသိကို “နိက္ခာမေသိ” ဟု ဖွင့်သည်။]

x x x x x x x x

ပရူပေန္တော။ ။ပပုဗ္ဗ ရူပဓာတ်မဟုတ်၊ ပရူပံဟူသော နဂမ်ပုဒ်နောင် ကရောတိ အနက်၌ ဣပစ္စည်းသက်သော နာမဓာတ်ဟု ကြံသင့်၏။ “များစွာသောဝိတက်အနီးကို ပြုလျက်” ဟု သဒ္ဓါနက်ပေး၊ ထိုသို့ အနီးလွတ်ခြင်း ဟူသည် ကြံစည်ခြင်း မှိုင်နေခြင်း ဖြစ်သောကြောင့် “ပဇ္ဈာယန္တော” ဟု အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်သည်။ “မိန်းမ၏ ငါ့နေခံလိုက်လာ ခြင်းကို လက်ခံမိတာ မှားလေခြင်း” ဟု မိမိကိုယ်ကို မိမိ အပြစ်တင်ကာ မှိုင်နေသည်- ဟူလို။ [ယောဇနာ၌ “ပပုဗ္ဗ ရူပဓာတ်သည် ပရိဘာသနအနက်ဟော ” ဟု ဆို၏။ စဉ်းစားပါ။ သံဃာဒိသေသံ ဒုဋ္ဌဒေါသသိက္ခာပုဒ်၌ “ပဇ္ဈာယန္တောတိ ပရူပါယန္တော” ဟု ဖွင့်၏။ ထို၌ ပရိဘာသနအနက်လုံးလုံးမရှိချေ၊ ပရူပါယန္တံ အာယပစ္စည်းသာထူး၏။]

အရိဋ္ဌသိက္ခာပုဒ်

အဋ္ဌမေ-ဌှ။ (ဝစနတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗျော၊) ဂဒ္ဓေ- လင်းတတို့ကို၊ ဗာဓယိ သု- ညဉ်းဆဲသတ်ဖြတ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ ဂဒ္ဓဗာဓိနော- ဂဒ္ဓဗာဓိတို့မည်၏။ အဿ - ထို အရိဋ္ဌ၏၊ ဂဒ္ဓဗာဓိနော - လင်းတတို့ကို ညဉ်းဆဲ သတ်ဖြတ်ဘူးကုန် သော၊ ပုဗ္ဗပုရိသာ - ရှေး၌ ဖြစ်သော ယောက်ျားတို့သည်၊ (သန္တိ - ရှိကုန်၏။) ဣတိ-ကြောင့်၊ ဂဒ္ဓဗာဓိပုဗ္ဗော-ဂဒ္ဓဗာဓိပုဗ္ဗမည်၏။ ဂဒ္ဓဗာဓိပုဗ္ဗဿ - လင်းတ တို့ကို ညဉ်းဆဲသတ်ဖြတ်ဘူးသော ရှေးရှေးယောက်ျားရှိသော၊ တဿ-ထိုအရိဋ္ဌ၏။ ဂိဇ္ဈယာတက ကုလပ္ပသုတဿ- လင်းတတို့ကို သတ်သောအမျိုး၌ မွေးဖွားသော၊ (တဿ-ထို အရိဋ္ဌ၏၊ ဧဝရူပံ ဒိဋ္ဌိဂတံ-ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော။

x x x x x x x x

ဂဒ္ဓဗာဓိပုဗ္ဗဿ။ ။သတ္တံတ၌ ပြုခြင်းသည် ပါဠိ၌ “ဂိဋ္ဌ” ဟု ဖြစ်၏။ ကုဏပေ ဂိဇ္ဈန္တိတိ ဂဒ္ဓါ၊ ဂိဇ္ဈဓာတ်၊ တပစ္စည်း၊ ဂိဋ္ဌ ဣကို (အ) ပြု၊ ဗာဓယိ သူတိ ဗာဓိနော-ညဉ်းဆဲ သတ်ဖြတ်တတ်သော ရှေးရှေး ယောက်ျားတို့၊ ဂဒ္ဓေ+ဗာဓိနော၊ ဂဒ္ဓဗာဓိနော+ပုဗ္ဗာ- ရှေးယောက်ျားတို့သည်၊ တေဿာတိ ဂဒ္ဓဗာဓိပုဗ္ဗော၊ [“ဂိဋ္ဌ” ဟု တချို့စာ၌ ရှိသော် လည်း ကျမ်းရင်း၌ မရှိ။]

(ယေ- အကြင်တရားတို့သည်။) သဂ္ဂမောက္ခာနံ- နတ်ပြည် မြဟ္မာပြည် နိဗ္ဗာန်တို့၏၊ အန္တရာယံ-ကို၊ ကရောန္တိ-ပြုတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တေ-တို့သည်။) အန္တရာယိကာ- တို့မည်၏၊ တေ-ထိုအန္တရာယိကဓမ္မတို့သည်၊ ကမ္မ၊ ပေ၊ ဝသေ၊ န-ကမ္မန္တရာယ်၊ ကိလေသန္တရာယ်၊ ဝိပါကန္တရာယ်၊ ဥပဝါဒန္တရာယ်၊ အာဏာဝိတိက္ကမန္တရာယ်တို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ ပဉ္စဝိစာ- ၅ ပါး အပြားရှိကုန်၏၊ တတ္ထထို ၅ပါးတို့တွင်၊ ပဉ္စ-ကုန်သော၊ အာနန္တရိယဓမ္မာ-အာနန္တရိယသဘောရှိသော စေတနာတရား တို့သည်၊ ကမ္မန္တရာယိကာနာမ - ကမ္မန္တရာယိက တို့မည်၏၊ ဝါ- ကံ ဟူသော အန္တရာယိကတို့ မည်၏၊ [ကမ္မာနိ ဝေ + အန္တရာယိကာ ကမ္မန္တရာယိကာ။] ဘိက္ခုနိဒ္ဓသကကမ္မံ-ကံသည်၊ တထာ - ထိုအတူ ကမ္မန္တရာယိက မည်၏၊ ပန - ထိုသို့ပင် ကမ္မန္တရာယိက ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ တံ- ထို ဘိက္ခုနိဒ္ဓသကကံသည်၊ မောက္ခဿေဝ - နိဗ္ဗာန်၏သာ၊ အန္တရာယံ - ကို၊ ကရောတိ-ပြုနိုင်၏၊ သဂ္ဂဿ-နတ်ပြည်၏၊ (အန္တရာယံ-ကို၊) န (ကရောတိ)- မပြုနိုင်၊ နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဓမ္မာ - နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတရား တို့သည်၊ ကိလေသန္တရာယိကာနာမ-တို့ မည်၏၊ ဝါ- ဒိဋ္ဌိကိလေသာ ဟူသော အန္တရာယိက တို့မည်၏၊ [ဒိဋ္ဌိစေတသိက်က ကိလေသာ ၁၀ ပါးတွင် ပါဝင်သောကြောင့် နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကို

* * * * *

အန္တရာယိကာ ။ ။ သတ္တသန္တာနဿ ဝေမဇ္ဈေ တေ အာဂစ္ဆတီတိ အန္တရာယော၊ (ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာဒိ အနတ္ထော) ၊ သတ္တာဟု ခေါ်အပ်သော ခန္ဓာအစဉ် အစ အဆုံး၏ အလယ် (အကြား) ၌ (ပဋိသန္ဓေနှင့်စုတိအကြားဝယ်) ဖြစ်ပေါ်လာတတ်သောကြောင့် ယခုဘဝ၌ အကျိုးမဲ့ဖြစ်ခြင်း၊ နောက်ဘဝ၌ ဒုဂ္ဂတိဘုံဝယ် ဖြစ်ခြင်း၊ လူဆင်းရဲဖြစ်ခြင်း စသည်ကို “အန္တရာယ” ဟု ခေါ်၏၊ အနတိတ္တမနဋ္ဌေန (မိမိပြုအပ်သော ကံ စသည်က ထိုအန္တရာယကို မကျော်လွန်နိုင်၊ မဖြစ်အောင် မတတ်နိုင်သောကြောင့်) -

- ၁။ အန္တရာယေ + နိယုတ္တာ အန္တရာယိကာ = အန္တရာယ်၌ ယှဉ်သောတရားတို့။ [နိယုတ္တတဒ္ဓိတ်၊ ဣကပစ္စည်း။]
- ၂။ အန္တရာယံ + အရဟန္တီတိ အန္တရာယိကာ = အန္တရာယ်ဟူသော အကျိုးကို ထိုက်သော (အန္တရာယ်အကျိုး ရထိုက်သော) တရားတို့။ [အရဟတိတဒ္ဓိတ်။]
- ၃။ အန္တရာယော (အန္တရာယကရဏံ) ၊ + သီလံ ဧတေသန္တိ အန္တရာယိကာ = အန္တရာယ်ကိုပြုခြင်း အလေ့ရှိသော တရားတို့။ [တသီလတဒ္ဓိတ်၊ အန္တရာယကရဏကိုပင် ဌာနပစာရအားဖြင့် “အန္တရာယ” ဟု ဆိုထားသည်။]

အာနန္တရိယဓမ္မာ။ ။ [“ကမ္မာ” ဟု စာအုပ်တို့၌ တွေ့ရသော်လည်း ဝိကာ၌ “အာနန္တရိယ ဓမ္မာတိ - အာနန္တရိယသဘာဝါ စေတနာဓမ္မာ” ဟု ဖွင့်သောကြောင့် “ဓမ္မာ” ဟု ရှိပါစေ။] စုတိ၏ အခြားမဲ့အကျိုးကို “အနန္တရ” ဟု ခေါ်ပါ။ အနန္တရေ + နိယုတ္တာ၊ အနန္တရံ (စုတိအခြားမဲ့အကျိုးကို ပြုခြင်းဟူသော) သီလံ ဧတေသံတိဝါ အာနန္တရိယာ၊ အနန္တရံ ပဿောဇနံ ဧတေသံတိ အာနန္တရိယာ၊ ယကို ကပြု၍ “အာနန္တရိကာ” ဟု ဖြစ်၏။

“ ကိလေသန္တရာယိက ” ဟု ဆိုသည်။] ပဏ္ဍက၊ ပေ၊ ဗျဉ္ဇနကာနံ - ပဏ္ဍုက်၊ တိရစ္ဆာန်၊ ဥဘတောဗျဉ်းတို့၏၊ ပဋိသန္ဓိဓမ္မာ - ပဋိသန္ဓေ ဝိပါက်တရားတို့သည်၊ ဝိပါကန္တရာယိကာနာမ - တို့မည်၏၊ ဝါ-ဝိပါက်ဟူသော အန္တရာယိကဓမ္မတို့ မည်၏၊ [ပဏ္ဍုက်၊ တိရစ္ဆာန်၊ ဥဘတောဗျဉ်းတို့၏ ပဋိသန္ဓေဝိပါက်တရားတို့ သည် သုဂတိအဟိတ်၊ ဒုဂ္ဂတိ အဟိတ် ဖြစ်သောကြောင့် ဈာန် မဂ်ဖိုလ်ကို မရ နိုင်အောင် အန္တရာယ်ကို ပြုတတ်ရကား ဝိပါကန္တရာယိကတို့မည်၏။] အရိယူပ ဝါဒါ- အရိယာကို စွပ်စွဲခြင်းတို့သည်၊ (အရိယာကို စွပ်စွဲကြောင်း ဖြစ်သော ဒေါသပြဓာန်းသော စိတ္တုပ္ပဒ်တို့သည်၊) ဥပဝါဒန္တရာယိကာနာမ - တို့မည်၏၊ ဝါ-အရိယာကိုစွပ်စွဲကြောင်း စိတ္တုပ္ပဒ်ဟူသော အန္တရာယိကဓမ္မတို့မည်၏။

ပန - ဆက်၊ တေ - ထို အရိယူပဝါဒတို့သည်၊ ယာဝ - အကြင်မျှလောက်၊ အရိယေ-တို့ကို၊ န ခမာပေန္တိ - သည်းမခံစေကြကုန်သေး၊ ဝါ- မကန်တော့ကြ ကုန်သေး၊ တာဝဒေဝ-ထိုမကန်တော့သေးသမျှကာလပတ်လုံးသာလျှင်၊ (အန္တ ရာယိကာ ဟောန္တိ၊) တတော-ထိုကန်တော့ပြီးရာအခါမှ၊ ပရံ-၌၊ (အန္တ ရာယိ ကာ) န(ဟောန္တိ)၊ သဗ္ဗိစ္စ- သညာနှင့်တကွစေ့ဆော်၍၊ အာပန္နာ - သင့်ရောက် အပ်ကုန်သော၊ အာပတ္တိယော - တို့သည်၊ အာဏာဝိတိက္ကမန္တရာယိကာနာမ- တို့မည်၏၊ (မြတ်စွာဘုရား၏ ဝိနည်းပညတ်တော် ဟူသော အမိန့် အာဏာ တော်ကို ကျူးလွန်ကျော်နင်းကြောင်း အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပဒ်ဟူသော အန္တရာယိက

x x x x x x x x

ဥပဝါဒန္တရာယိက။ ။ အရိယာကို ဂုဏ်ပျက်အောင် စွပ်စွဲမိ၍ မတောင်းပန်မီက ထိုသူ့ သန္တာန်၌ အကုသိုလ်ကံ၏ သတ္တိ ရှိနေသော်လည်း ကန်တော့ တောင်းပန်၍ ကုသိုလ်စေတနာ ဖြစ်သောအခါ ထို အကုသိုလ်၏သတ္တိသည် ပျက်ပြယ်တော့ရကား အန္တရာယ်ကို မပြုနိုင်တော့။

အာဏာဝိတိက္ကမန္တရာယိက။ ။ ဤ၌လည်း မြတ်စွာဘုရား၏အာဏာတော်ကို ကျူးလွန်ကျော်နင်းသော အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပဒ်၏ ကမ္မပစ္စယ သတ္တိသည် လူဝတ်လဲမှု စသည်ကို ပြုလိုက်သောအခါ မြတ်စွာဘုရားကို ကန်တော့တောင်းပန်ရာ ရောက်သော ကြောင့် ထိုသတ္တိများ ပြယ်လေတော့၏။ သို့သော် လောကဝဇ္ဇ ဖြစ်သော သိက္ခာပုဒ် များ၌ကား လောကထုံးစံ အတိုင်း ဖြစ်ရသော အကုသိုလ်စိတ်များ၏ သတ္တိသည် ပြယ်လိမ့်မည်မဟုတ်၊ ဥပမာ- သူတပါးမယားကိုခိုး၍ ပဌမပါရာဇိကအမှုကို ကျူးလွန် ခြင်း၊ သူတပါးဥစ္စာကိုခိုး၍ ဒုတိယပါရာဇိကအမှုကို ကျူးလွန်ခြင်း၊ လူ၏အသက်ကို သတ်၍ တတိယပါရာဇိကအမှုကို ကျူးလွန်ခြင်း၊ အကျိုးပျက်အောင် လိမ်လည်လှည့် ပတ်၍ မုသာဝါဒအမှုကို ကျူးလွန်ခြင်း၊ တိရစ္ဆာန်ကိုသတ်၍ သဗ္ဗိစ္စပါဏသိက္ခာပုဒ်ကို ကျူးလွန်ခြင်းစသော လောကဝဇ္ဇများသည် လူဝတ်လဲ၍သော်၎င်း၊ ဒေသနာပြော၍ သော်၎င်း မြတ်စွာဘုရား၏ အာဏာတော်ကို ကျူးကျော်မှု ဝိတိက္ကမန္တရာယိကသာ ပြေပျောက်၏။ သူ့မယား ခိုးမှု၊ သူ့အသက် သတ်မှု စသော ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ ပါဏာတိပါတ စေတနာတို့၏သတ္တိကဋ္ဌး ပျက်သွားလိမ့်မည် မဟုတ်။

ဓမ္မတို့မည်၏။) တာပိ-ထို အာဏာဝိတိက္ကမန္တရာယိကဟူသော အာပတ်တို့သည် လည်း၊ ယာဝ-အကြင်မျှလောံ၊ ဘိက္ခုဘာဝံ-ရဟန်း၏အဖြစ်ကို၊ ပဋိဇာနာတိ ဝါ-ဝန်ခံမှုလည်းဝန်ခံသေး၏၊ (ပါရာဇိကအာပတ်သင့်သူအတွက်၊) န ဝုဠာတိ ဝါ-အာပတ်မှမူလည်း မထသေး၊ (သံဃာဒိသေသ် အာပတ်သင့်သူအတွက်၊) န ဒေသေတိဝါ- ဒေသနာမူလည်း မပြောသေး၊ (အောက်အာပတ် ၅ ဖုံသင့်သူ အတွက်၊) တာဝဒေဝ- ထိုမျှလောက်သော ကာလပတ်လုံးသာလျှင်၊ (အန္တရာယိကာ ဟောန္တိ၊) န တတော ပရံ။ [ပါရာဇိကအာပတ်သင့်သူအတွက် လူထွက် ပြီးနောက်၊ သံဃာဒိသေသ်အာပတ် သင့်သူအတွက် ဝုဠာနကံပြုပြီးနောက်၊ အေဝံ အာပတ် ၅ ဖုံသင့်သူ အတွက် ဒေသနာပြောပြီးနောက် အန္တရာယိ မပြုတော့- ဟူလို။]

တတြိ - ထို ၅ ပါးသော အန္တရာယိကဓမ္မတို့တွင်၊ အယံဘိက္ခု - ဤ အရိဋ္ဌ ရဟန်းသည်၊ ဗဟုဿုတော - များသော သုတရှိသော၊ ဓမ္မကထိကော - ဓမ္မ ကထိကသည်၊ (ဟုတွာ-၍၊ ဝါ-ကြောင့်၊) သေသန္တရာယိကေ-အာဏာဝိတိက္ကမန္တရာယိကမှ ကြွင်းသော အန္တရာယိကဓမ္မ တို့ကို၊ ဇာနာတိ - သိ၏၊ ပန- ဗျတိ ရိက်ကား၊ ဝိနယေ - ဌ၊ အကောဝိဒတ္တာ - မကျွမ်းကျင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဏ္ဏတ္တိ ဝိတိက္ကမန္တရာယိကေ - မြတ်စွာဘုရား၏ ပညတ်တော်ကို ကျူးလွန်ခြင်း ဟူသော အန္တရာယိကဓမ္မတို့ကို၊ န ဇာနာတိ - နားမလည်၊ တသ္မာ - ကြောင့်၊ (ကမ္မ၊ ကိလေသ၊ ဝိပါက၊ ဥပဝါဒန္တရာယိကတို့ကိုသာနားလည်၍ ပဏ္ဏတ္တိဝိတိ က္ကမန္တရာယိကကို နားမလည်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) ရဟောဂတော-ဆိတ်ငြိမ် ရာအရပ်၌ ရောက်ပြီးသည်၊ (ဟုတွာ-၍၊) ဧဝံ-သို့၊ စိန္တေသိ-ကြံစည်ပြီ၊ (ကိ- နည်း၊) ဣမေ အာဂါရိကာ-ဤအိမ်၌နေသူ လူဝတ်ကြောင်တို့သည်၊ ပဉ္စ-၅ ပါး ကုန်သော၊ ကာမဂုဏေ- ကာမဂုဏ်တို့ကို၊ ပရိဘုဉ္ဇန္တာ- သုံးဆောင်ကုန်လျက်၊ (သုံးဆောင်ကြ ကုန်ရင်း၊) သောတာပန္နာပိ - သောတာပန်တို့ သည်၎င်း၊ သကဒါဂါမိနောပိ - တို့သည်၎င်း၊ အနာဂါမိနောပိ - တို့သည်၎င်း၊ ဟောန္တိ- ဖြစ်ကြကုန်၏၊ ဘိက္ခုပိ-ရဟန်းတို့သည်လည်း၊ မနာပိကာနိ- မြတ်နိုးဘွယ်ကို ဖြစ်စေတတ်ကုန်သော၊ စက္ခုပိညေယျာနိ- စက္ခုဖြင့် သိအပ်ကုန်သော၊ ရူပါနိ- ရူပါရုံတို့ကို၊ ပဿန္တိ-မြင်ကြကုန်၏၊ [ပေယျာလ ဖေပါ။] ပေဖုသန္တိ-ထိကြ ကုန်၏၊ မုဒုကာနိ - နညံ့ကုန်သော၊ အတ္ထရဏ ပါဝုရဏာဒိနိ - အခင်း၊ အခြံ အစရှိသော အသုံးအဆောင်တို့ကို၊ ပရိဘုဉ္ဇန္တိ-သုံးစွဲကြကုန်၏၊ ဧတံ သဗ္ဗံ- ဤ အလုံးစုံသည်၊ ဝန္တတိ-အပ်၏၊ ကသ္မာ-အဘယ့်ကြောင့်၊ ဣတ္ထိရူပ၊ ပေ၊ ဖေ၊ ဣဗ္ဗာ ဝေ-မိန်းမ၏အဆင်း၊ မိန်းမ၏အသံ၊ ပေ၊ မိန်းမ၏အတွေ့တို့သည်သာ၊ န ဝန္တန္တိ- မအပ်ကုန်သနည်း၊ ဧတေပိ - ဤ ဣတ္ထိရူပ အစရှိသည်တို့သည်လည်း၊ ဝန္တန္တိ- အပ်ကုန်၏၊ ဣတိ-သို့၊ (စိန္တေသိ)။

ဝေ - သို့၊ ရသေန - အပြစ်မရှိသော ပစ္စည်း ၄ ပါးကို သုံးဆောင်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော အရသာဖြင့်၊ ရသံ-အပြစ်ရှိသော ကာမဂုဏ်ကို သုံးဆောင်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော အရသာကို၊ သံသန္နိတွာ- ရောနှော၍၊ သစ္စန္ဒရာဂ ပရိဘောဂဉ္စ-ဆန္ဒ ရာဂနှင့်တကွ ဖြစ်သော သုံးစွဲခြင်းကို၎င်း၊ နိစ္ဆန္ဒရာဂ ပရိဘောဂဉ္စ - ဆန္ဒရာဂ မရှိသော သုံးစွဲခြင်းကို၎င်း၊ ဧကံ - တမျိုးထည်းကို၊ ကတွာ - ပြု၍၊ ထူလဝါကေ ဟိ-ထူသောလျှော်တို့နှင့်၊ ဝါ-တုတ်သောလျှော်တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ-တကွ၊ အတိသုခုမ သုတ္တံ- အလွန် သိမ်မွေ့ သေးငယ်သော ချည်ကို၊ ဃဋ္ဌေန္တောဝိယ - ဆက်သကဲ့သို့ ၎င်း၊ သာသပေန - မုန်ညင်းစေ့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ, သိနေရုံ- မြင့်မိုရ်တောင်ကို၊ ဥပသံ ဟရန္တောဝိယ- အတူဆောင်သကဲ့သို့၎င်း၊ [ဥပသံဟရန္တောဝိယာတိ သဒိသတံ ဥပသံဟရန္တောဝိယ ဧကန္တသာဝဇ္ဇေ အနဝဇ္ဇဘာဝ ပက္ခေပနတော။] ပါပကံ- ယုတ်မာသော၊ ဝါ-အပါယ်သို့ကျရောက်စေတတ်သော၊ ဒိဋ္ဌိဂတံ-မိစ္ဆာအယူကို၊ ဥပ္ပါဒေတွာ- ဖြစ်စေ၍၊ ဘဂဝတာ - ဘုန်းတော်ကြီးဘုရားသည်၊ မဟာသမုဒ္ဒံ- မဟာသမုဒြာကို၊ ဗန္ဓန္တေနဝိယ - ကံသင်း ဖွဲ့သကဲ့သို့၊ မဟတာ - ကြီးစွာသော၊ ဥဿာဟေန- အားထုတ်ခြင်းဖြင့်၊ ပဌမပါရာဇိကံ- ကို၊ ကိံ - အဘယ့်ကြောင့်၊ ပညတ္တံ-ပညတ်တော်မူအပ်ပါလိမ့်မည်နည်း၊ ဧတ္ထ-ဤ မေထုန်အမှု၌၊ ဒေါသော- အပြစ်သည်၊ နတ္ထိ- မရှိပါ။ (ပဌမပါရာဇိက ပညတ်လောက်အောင် မကြီးပါ- ဟူလို။) ဣတိ-သို့၊ သဗ္ဗညုတညာဏေန- သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ-တကွ၊ ပဋိဝိရုဇ္ဈန္တော-ဆန့်ကျင်လျက်၊ ဘဗ္ဗပုဂ္ဂလာနံ - သစ္စာ ၄ ပါးကို သိထိုက်သော

X X X X X X X X X

ရသေန ရသံ သံသန္နိတွာ ။ ။ ရသေန ရသံ သံသန္နိတွာတိ - အနဝဇ္ဇေန ပစ္စယ ပရိဘူနရသေန (ပစ္စည်း ၄ ပါးကို သုံးစွဲခြင်း၌ဖြစ်သော အပြစ်မရှိသော အရသာနှင့်) သာဝဇ္ဇကာမဂုဏ ပရိဘောဂရသံ (ကာမဂုဏ်ကို သုံးဆောင်ခြင်း၌ ဖြစ်သော အပြစ် ရှိသော အရသာကို) သမာနေတွာ (အတူဆောင်၍, အတူတူဖြစ်အောင်ရောမွှေ၍) ။

သစ္စန္ဒါပေ၊ ဧကံ ကတွာ ။ ။ “ဆန္ဒ” ဟူသည် ကာမဂုဏ်ကို လိုလားသော တဏှာတည်း၊ ရာဂ ဟူသည်လည်း ထို ကာမဂုဏ်ကို စွဲမက်သော ရာဂပင်တည်း၊ သဒ္ဓါ ၂ ခုအတွက် အလွန်တပ်မက်သော တဏှာရာဂကို ယူပါ၊ ပစ္စည်း ၄ ပါးကို သုံးဆောင် ရာ၌ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ဖြင့် ပရိယတ် ပဋိပတ် အားထုတ်၍ ရန်သုံးလျှင် တဏှာလေးဘ မဖြစ်သောကြောင့် နိစ္ဆန္ဒရာဂ ပရိဘောဂဖြစ်၏၊ ကာမဂုဏ်ကို ခံစားရာ၌ကား ထိုကဲ့သို့ ပစ္စဝေက္ခဏာဆင်ခြင်၍ မဖြစ်, တဏှာရာဂ ပြင်းပြစွာဖြင့် ခံစားရကား သစ္စန္ဒရာဂ ပရိဘောဂဖြစ်သည်၊ ဤသို့ သဘောချင်း အလွန်ဝေးနေသော သစ္စန္ဒရာဂ သုံးဆောင် ခြင်းနှင့် နိစ္ဆန္ဒရာဂ သုံးဆောင်ခြင်းကို တမျိုးတည်း တန်းတူထား၍ စဉ်းစားရကား ကြမ်းတန်း တုတ်ခိုင်သော လျှော်ချည်နှင့် သိမ်မွေ့သော အပ်ချည်ကို ဆက်ပုံနှင့်၎င်း, မြင့်မိုရ်တောင်နှင့် မုန်ညင်းစေ့ကို အတူထား၍ ရှုစားသူနှင့်၎င်း တူနေလေသည်။

သဗ္ဗညုတံ ပေ၊ ပဋိဝိရုဇ္ဈန္တော ။ ။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ပဌမပါရာဇိက အမှုကို အလွန်ကြီးကျယ်သော အပြစ်ဟု မြင်တော်မူ၏၊ အရိဋ္ဌကား ဘဝမျှ ကြီးကျယ်သော

ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အာသံ-ကျင့်ကြံလိုသော အာသာကို၊ ဆိန္ဒုန္တော-ဖြတ်တေခံလျက်၊ ဇိနဿ - မြတ်စွာဘုရား၏ အာဏာစက္ကေ - အာဏာတော်ဟူသော စက်ဘီး၌၊ ပဟာရံ - ပုတ်ခတ်ခြင်းကို၊ အဒါသိ - ပေးပြီ၊ [အာဏာစက္ကေတိ ပဌမပါရာဇိက သိက္ခာပဒ သင်္ခါတေ, “ အဗြဟ္မစရိယံ ပဟာယာ” တိ အာဒိဒေသနာသင်္ခါတေစ အာဏာစက္ကေ။] တေန- ကြောင့်၊ တထာဟံ၊ပေ၊ အာဇာနာမိတိ အာဒိ- အစရှိသော၊ (ယံ ဝစနံ-သည်၊ အတ္ထိ၊ တံ ဝစနံ-ကို၊ အရိဋ္ဌော-သည်၊) အာဟ-ပြီ။

အဋ္ဌိကင်္ဂလူပမာတိ အာဒိမိ-အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိ တဗ္ဗော၊) အပ္ပဿာဒဋ္ဌေန - အနည်းငယ်သာ သာယာဘွယ် ရှိသည်၏ အဖြစ် ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်၊ အဋ္ဌိကင်္ဂလူပမာ-အသားမစပ်, အညှီကပ်၍, ခွေးငတ် မလွှတ်ရန်နိုင်သော အရိုးစုဟူသော ဥပမာရှိကြကုန်၏။ ဗဟုဿာဓာ ရဏဋ္ဌေန-များစွာသောသတ္တုတို့နှင့် ဆက်ဆံနေသည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက် သဘောကြောင့်၊ မံသပေသုပမာ- ကျီးများဘောင်တွင်, တကောင်ရလစ် , မိုင်း အော်ဟစ်သည့် , အသားတစ် ဟူသော ဥပမာရှိကြကုန်၏။ အနုဒဟနဋ္ဌေန-

x x x x x x x x x x

အပြစ်မရှိ ဟု ယူဆလေ၏။ ဤသို့ ယူဆသည့်အတွက် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ သဗ္ဗညုတဉာဏ် တော်ကို ဆန့်ကျင်ဘက် အပြိုင်ပြုရာ ရောက်သည်။ [သဗ္ဗညုတညာဏေန သဒ္ဓိံ ပဋိ ဝိရုဇ္ဈန္တောတိ-သာဝဇ္ဇိတိ ဒိဋ္ဌိံ အနဝဇ္ဇန္တိ ဝဟဏေန တေန သဟ ပဋိဝိရုဇ္ဈန္တော။]

အဋ္ဌိကင်္ဂလူပမာ။ ။ဝိဂတမံသာယ ဟိ အဋ္ဌိသင်္ခလိကာယ ဧကဋ္ဌိမိဝါ ကင်္ဂလ သဒ္ဓေါ နိရုဋ္ဌော=ကင်္ဂလသဒ္ဓါသည် အသားမရှိသော အရိုးဆက်၌၎င်း အရိုးတချောင်း တည်း၌၎င်း ထင်ရှားသော အထင်ရူဠိသဒ္ဓါတည်း၊ အဋ္ဌိဇေ+ကင်္ဂလံ အဋ္ဌိကင်္ဂလံ- အသားမရှိသောအရိုး, အရိုးဆက်၊ အဋ္ဌိကင်္ဂလံ+ဥပမာ ယေသံတိ အဋ္ဌိကင်္ဂလူပမာ။ [အပ္ပ•ဿာဒ=အပ္ပ+အဿာဒ။]

နွားသတ် သမားတို့သည် အသားကို ခွါ၍ အရိုးချည်းသာ ကျန်နေသော ညှိစိုစို အနံ့လောက်သာ ရှိသော အရိုးကို ပစ်ထားကြ၏။ ထိုအရိုးကို ငတ်နေသော ခွေးပိန် ကလေး တွေသောအခါ သွားရည် တမြားမြားကျလျက် ခဲရှာလေ၏။ အရိုးချည်းသာ ဖြစ်သော်လည်း အညှီနံ့ကလေးရှိနေသေး၍ ခွေးပိန်ကလေးသည် မပစ်ရန်ရှာ၊ ပို၍ ကောင်းသော အရသာ ရနိုးရနိုးနှင့် ခဲ၍သာ နေရှာသည်။ ထို့အတူ ကာမဂုဏ် အာရုံ တို့သည် မေထုန်အတွေ့ပင် ဖြစ်သော်လည်း အညှီနံ့ရသော ခွေး၏ မြော်လင့်ချက်မျိုး ဖြင့် တိုး၍ အရသာပေါ်နိုးနိုးသာရှိ၏။ တကယ်ကား အရသာမတိုးလာချေ၊ ထို့ကြောင့် ကာမဂုဏ်သည် ခွေးပိန်ကလေး မလွှတ်နိုင်သော အရိုးနှင့် တူလှလေ၏။

မံသပေသုပမာ။ ။ ကျီးတကောင်သည် အသားတုံးတခုကို ရ၏။ အခြားကျီး တို့ကား ထိုကျီးကို မိုင်း၍ ထိုးကြကုန်၏။ ကာမဂုဏ်တို့လည်း ထိုကာမဂုဏ်ရနေသူကို မိုင်း၍ လုယူလိုကြသောကြောင့် အသားတုံး အသားတစ်နှင့် တူကြလေသည်။

အနုဒဟနဋ္ဌေန။ ။ အနုပါယပတိပတ္တိယာ (ဤဘဝ နေခံဘဝ ကြီးပွားကြောင်း မဟုတ်သော အကျင့်အားဖြင့်) သမ္ပတိအာယတိဉ္စ (ယခုဘဝ၌၎င်း, နောင်ဘဝ၌၎င်း)

အစဉ်အတိုင်း လောင်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ တိဏုတ္တူပမာ - လေတင် လှည့်ဆောင် , လက်ထိလောင်သည့် , တန်ဆောင်မြက်မီးရှူးဟူသော ဥပမာရှိကြကုန်၏။ မဟာဘိတာပနဋ္ဌေန-ကြီးကျယ်စွာပူလောင်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်၊ အင်္ဂါရကာသုပမာ-မီးကျိုးတွင်းဟူသော ဥပမာရှိကြကုန်၏။ ဣတ္တရပစ္စုပဋ္ဌာနဋ္ဌေန- တိုတောင့်လှစွာ, ခဏသာလျှင်, ထင်လာကုန်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်၊ သုပိနကူပမာ- စားရဇယောင်ယောင်, သေခံရယောင်ယောင်, နတ်လှည့်ဆောင်သည့်, သန်းခေါင်အိပ်မက်ဟူသော ဥပမာရှိကြကုန်၏။ တာဝကာလိကဋ္ဌေန - အခိုက် အတန်မျှ သုံးစွဲရသည်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်၊ ယာစိတကူပမာ- ငှါးရမ်းယူငင်, ပွဲသဘင်၌, ဝတ်ဆင် ခဏ, သုံးဆောင် ရသော ဥစ္စာဟူသော ဥပမာရှိကြ

x x x x x x x x x

အနုဒဟနဋ္ဌေန (အတ္တာနုဝါဒဘေး ပရာနုဝါဒဘေး ဒဏ္ဍဘေး တို့ဖြင့် ယခုဘဝ၌ လောင်တတ်, ဒုဂ္ဂတိဘေးတို့ဖြင့် နောင်ဘဝ၌ လောင်တတ်သောသဘောကြောင့်)။

‘တိဏုတ္တူပမာ။ ။ မြက်ဆုပ်ကို မီးရှို့၍ ညဉ့်မှောင်တုန်းဝယ် လေးဘက်သို့လှည့်ကာ မီးရှူးမီးတိုင် လုပ်၍ ယူသွားသူ၏ လက်ကို ထို မြက်မီးရှူးက လောင်သကဲ့သို့ ကာမဂုဏ်မီးတိုင်ကို ကိုင်ထားသူအားလည်း ထိုကာမဂုဏ်က လောင်တတ်လေရကား ကာမဂုဏ်တို့သည် မြက်မီးရှူးနှင့် တူလှကုန်၏။

အင်္ဂါရကာသုပမာ။ [မဟာဘိတာပနဋ္ဌေနာတိ အနဝဋ္ဌိတသဘာဝတာယ။] သက်မဲ့ပစ္စည်း ဖြစ်စေ သက်ရှိ သား လင်ခင်ပွန်း ဇနီးဖြစ်စေ မိမိအထံ၌ အမြဲမတည်၍ တခြားလက်သို့ရောက်သွားလျှင် သို့မဟုတ် သေကြေပျက်စီးသွားလျှင် အလွန်အမင်း သောကဖြစ်ကြရသောကြောင့် ကာမဂုဏ်အာရုံတို့သည် အလွန်ပူသော မီးကျိုးတွင်းနှင့် တူကြလေ၏။

သုပိနကူပမာ။ ။ [ဣတ္တရသဒ္ဓါသည် မုဟုတ္တ (တမုဟုတ်, တခဏ) အနက်ကို ဟော၏။] အိပ်မက်မက်ရာ၌ တကယ်ပင် စားရ ဝတ်ရ မြင်ရ တွေ့ရသည် ဟု မြင်မက်သော်လည်း အိပ်ရာမှ နိုးလာသောအခါ ဘာမျှ မဟုတ်တော့၊ ထို့အတူ ကာမဂုဏ်တို့သည် ကြည့်တုန်း ကြားတုန်း ခံစားတုန်း ခဏကလေးမျှ မက်လိုက်ရသော်လည်း ပြီးလျှင် ဘာမျှမရှိတော့၊ ထို့ကြောင့် ကာမဂုဏ်တို့သည် အိပ်မက်နှင့်တူကြကုန်၏။

ယာစိတကူပမာ။ ။ လူတယောက်သည် သူတပါး၏ ယာဉ်ရထား မော်တော်ကားကိုငှါး၍, ငှါးရမ်းထားသော လက်ဝတ်တန်ဆာတို့ကို ဆင်ပြင်ကာ ပွဲသဘင်သို့ ထွက်လာရာ၏။ ဘေးကမြင်သူ လူအများကလည်း တကယ်ချမ်းသာသော စည်းစိမ်ရှင်ကြီး ဟု ထင်မှားကုန် ရာ၏။ ထိုကဲ့သို့ သူတပါး အထင်မှားအောင် ဝါကြွား၍ နေစဉ် ဥစ္စာရှင်တို့သည် သူတို့၏ဥစ္စာကို ပြန်၍ယူသောအခါ ထိုအငှါးဖြင့် ကြွားနေသူအတွက် အလွန် စိတ်မကောင်း ဖြစ်ရသကဲ့သို့ ကာမဂုဏ် အာရုံများလည်း ကိုယ်ပိုင် အစစ်မဟုတ်ကြ, ရန်သူအမျိုးမျိုးကြောင့် ပျက်စီးတတ်ရကား ငှါးရမ်းထားသော ပစ္စည်းများနှင့် အလားတူကြကုန်၏။ [တာဝကာလိကဋ္ဌေန-ပရေဟိ အဘိဘဝနိယတယ-ရေမီး မင်းစသူတို့က လွှမ်းမိုးအပ်သဖြင့် ငှါးရမ်းအပ်သော ပစ္စည်းကဲ့သို့ဖြစ်၏။]

ကုန်၏။ သဗ္ဗင်္ဂပစ္စင်္ဂပလိဘဉ္ဇနဋ္ဌေန - အလုံးစုံသော အင်္ဂါကြီးငယ်ကို ချိုးဖျက်
 ကြောင်း၏ အဖြစ် ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်။ ရုက္ခမလူပမာ - အခက်
 အရှက်၊ ထွားထွားညက်အောင်၊ ခုတ်ဖျက်ယူငင်၊ အသီးသီးသော သစ်ပင်ဟူသော
 ဥပမာရှိကြကုန်၏။ အဓိကုဋ္ဌနဋ္ဌေန - ဖြတ်တောက် ခုတ်စင်းရာ၏ အဖြစ်ဟူသော
 အနက်သဘောကြောင့်။ အသိသုနူပမာ - သန်လျက်ဝင်းဝင်း၊ သားတစ်မြင်းဘို့၊
 စင်းတီတုံးဟူသော ဥပမာရှိကြကုန်၏။ [အသိ-သန်လျက် + သုနာ-စင်းတီတုံး။]
 ဝိနိဝိဇ္ဈနဋ္ဌေန - လျှိုထွင်း ထိုးဖောက်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘော
 ကြောင့်။ သတ္တိသုလူပမာ - လုံ့မတံကျင် ဟူသော ဥပမာရှိကြ ကုန်၏။ သာသင်္ဂ
 သပ္ပုဋိဘယဋ္ဌေန - ရှံရှားဘွယ်နှင့် တကွ၊ ဘေးရန်နှင့်တကွ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်
 ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်။ သပ္ပသိရူပမာ - အဆိပ်ထန်သောမြွေ၏ ဥျားခေါင်း
 ဟူသော ဥပမာရှိကြကုန်၏။ ဣတိ အယံ - ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဧတ္ထ - ဤသမန္တ

x x x x x x x x

သဗ္ဗင်္ဂပစ္စင်္ဂပလိဘဉ္ဇနဋ္ဌေန။ ။ ဆေဒနဘောဒနာဒိ အဓိကရဏဘာဝေန-ဖြတ်ခြင်း ခွဲခြင်း
 စသည်တို့၏ တည်ရာ အဖြစ်ဖြင့် (အဖြတ်ခံရ အခွဲခံရခြင်း စသည်ဖြင့်) ၊ သဗ္ဗင်္ဂပစ္စင်္ဂ
 ပလိဘဉ္ဇန-အလုံးစုံသော အင်္ဂါကြီးငယ်တို့ကို ဖျက်ချိုးကြောင်းဖြစ်သည်။

ရုက္ခမလူပမာ။ ။ အသီးရှိသော သစ်ပင်ကို ရုက္ခမလူဟု ခေါ်၏။ လူတယောဝံသည်
 အသီးကိုလို၍ အပင်ပေါ်သို့တက်နေစဉ်၊ အခြားတယောက်လည်း ဒါးမကြီးကိုကိုင်၍
 ထိုအပင်အောက်သို့ရောက်လာ၏။ ထိုသူသည် အပင်ပေါ်သို့မတက်နိုင်ရကား အမြစ်က
 ခုတ်လှဲနေ၏။ ထိုအချိန်၌ အထက်ကလူသည် မြန်မြန်ဆင်းလျှင် ဆင်းရော့၊ မဆင်းလျှင်
 သစ်ပင်လဲသောအခါ လက်ခြေအင်္ဂါတို့ ကျိုးပျက်ကုန်ရာသကဲ့သို့ ကာမဂုဏ်တို့လည်း
 သူတပါးက လိုလားသည့်အတွက် ဥစ္စာရှင်မှာ ပျက်စီးစရာများရကား အသီးရှိသော
 သစ်ပင်နှင့် တူလှကုန်၏။

အသိသုနူပမာ။ ။ ကာမဂုဏ်အာရုံတို့သည် (အသားတင်၍ခုတ်စင်းရာ) စင်းတီ
 တုံးနှင့် တူကုန်၏။ ကိလေသာတို့ကား သန်လျက်နှင့်တူကုန်၏။ ကာမဂုဏ်အာရုံပေါ်၌
 ကိလေသာကို ခံစားရကား ကာမဂုဏ်အာရုံတို့သည် သန်လျက်ဖြင့်ခုတ်စင်းရာ စင်းတီ
 တုံးနှင့် တူကြလေသည်။

သတ္တိသုလူပမာ။ ။ လုံ့မတံကျင်သည် အနာမရှိသော အရပ်ကို အနာပေါက်ဖြစ်
 အောင် ပြုလျက် အထည်းသို့စိုက်ဝင်သကဲ့သို့၊ ကာမဂုဏ်အာရုံတို့လည်း ဒုက္ခမရှိသူကို
 ဒုက္ခဖြစ်အောင်ပြုလျက် သောကပရိဒေဝ စသည်တိုင်အောင် အတွင်းစိုက်သောကြောင့်
 လုံ့မတံကျင်နှင့် ဥပမာတူကြလေသည်။

သပ္ပသိရူပမာ။ ။ မြွေပွေး မြွေဟောက်တို့၏ တကိုယ်လုံးတွင် ဥျားခေါင်းသည်
 ကြောက်ရွံ့စရာ အကောင်းဆုံး ဖြစ်၏။ ကာမဂုဏ် အာရုံတို့သည် ဒုက္ခ အမျိုးမျိုးကို
 ပေးတတ်ရကား ပညာရှိ သူတော်စင်တို့၏ အမြင်အားဖြင့် မြွေပွေး မြွေဟောက်တို့၏
 ဥျားခေါင်းပမာ အလွန်ရွံ့စရာ ကြောက်စရာဖြစ်ကြလေသည်။ [မဇ္ဈိမပံ၊ ဂဟပတိဝဂ္ဂ၊
 ပေါတလိသုတ် စသည်မှယူသည်။]

ပါသာဒိကာ မည်သော ဝိနည်းအဋ္ဌကထာ၌၊ သင်္ခေပေါ - အကျဉ်းချုပ်တည်း၊
ဝိတ္တာရောပန- အကြယ်ကိုကား၊ ပပဉ္စသုဒနိယံ - ပပဉ္စသုဒနိမည်သော၊ မဇ္ဈိမ
ဋ္ဌကထာယံ-မဇ္ဈိမနိကာယ်အဋ္ဌကထာ၌၊ ဂဟေတဗ္ဗော- ယူထိုက်၏၊ ဧဝံဗျာခေါ
တိ- ကား၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ (အာဇာနာမိ)ဝိယ- သိသကဲ့သို့ရှိပါ၏၊ ဝါ- သိသလိုလို
ရှိပါ၏၊ သေသံ၊ပေ၊ ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။...အရိဋ္ဌသိက္ခာပဒံ အဋ္ဌမံ။

ဥက္ခိတ္တသမ္ဘောဂသိက္ခာပုဒ်

နဝမေ- ၌၊ အကတာနုဓမ္မောနာတိ(တ္ထေ)- ၌၊ အာပတ္တိယာ- အာပတ်ကို၊
အဒဿနဝါ- မရှုခြင်းကြောင့်သော်၎င်း၊ အပ္ပဋိကမ္မေဝါ-မကုစားခြင်းကြောင့်
သော်၎င်း၊ ပါပိကာယ - ယုတ်မာသော၊ ဒိဋ္ဌိယာ - အယူကို၊ အပ္ပဋိနိသဂ္ဂေဝါ-
မစွန့်ခြင်းကြောင့်သော်၎င်း၊ ဓမ္မေန-ဟုတ်မှန်သောဝတ္ထုဖြင့်၊ ဝိနယေန-စောဒနာ
သာရဏာ ဝိနည်းဖြင့်၊ သတ္တုသာသနေန - မြတ်စွာဘုရား၏ အဆုံးအမတော်
ဖြစ်သော ဥတ်ကမ္မဝါစာဖြင့်၊ ဥက္ခိတ္တကဿ-နှင့်ထုတ်အပ်ပြီးသော ရဟန်းကို၊
(ဩသာရဏာ-၌စပ်၊) ဝါ-၏၊ (အနုလောမဝတ္တံ-၌စပ်၊) အနုလောမဝတ္တံ-
ဥက္ခိတ္တကကံအားလျော်သော ကျင့်ဝတ်ကို၊ ဒိဿာ-မြင်၍၊ ကတာ-ပြုအပ်သော၊
ဩသာရဏာ-သံဃာ့ဘောင်သို့ သွင်းခြင်းကို၊ အနုဓမ္မော- အနုဓမ္မဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-
ဆိုအပ်၏၊ ယဿ - အကြင်ရဟန်း၏ (အပေါ်၌၊) ဩသာရဏသင်္ခါတော-
သံဃာ့ဘောင်သို့သွင်းခြင်း ဟု ဆိုအပ်သော၊ သော အနုဓမ္မော - ထို အနုဓမ္မကို၊
န ကတော-မပြုအပ်၊ အယံ- ဤရဟန်းသည်၊ အကတာနုဓမ္မောနာမ - မည်၏၊
တာဒိသေန-ထိုကဲ့သို့ရှုအပ်သော ရဟန်းနှင့်၊ သဒ္ဓိံ-တကွ၊ ဣတိအတ္ထော-နက်၊
တေနေဝ-ကြောင့်ပင်၊ အဿ-ထိုအကတာနုဓမ္မောဟူသောပုဒ်၏၊ ပဒဘာဇနေ-
၌၊ အကတာနုဓမ္မောနာမ ပေ၊ သာရိတောတိ- ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ- ပြီ၊
ဒေတိဝါ ပဋိဂ္ဂဏှာတိဝါတိ-ကား၊ ဧပယောဂေန-ဖြင့်၊ ဗဟုဗ္ဗိ-များစွာသော
အာမိသကိုလည်း၊ ဒဒတောဝါ-ပေးသောရဟန်း၏သော်၎င်း၊ ဂဏှတောဝါ-
ယူသောရဟန်း၏သော်၎င်း၊ ဧကံ ပါစိတ္တိယံ(ဟောတိ၊) ဝိစ္ဆိန္ဒိတွာ ဝိစ္ဆိန္ဒိတွာ-
ပေးခြင်း ယူခြင်းကြိယာကို ဖြတ်၍ဖြတ်၍၊ ဒေန္တဿစ - ပေးသောရဟန်း၏သော်
၎င်း၊ ဂဏှန္တဿစ- ယူသောရဟန်း၏သော်၎င်း၊ ပယောဂဂဏှနာသ ပါစိတ္တိ
ယာနိ(ဟောန္တိ၊)သေသံ၊ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။...ဥက္ခိတ္တသမ္ဘောဂသိက္ခာပဒံ နဝမံ။

x x x x x x x

အနုဓမ္မော ။ ။ ဩသာရဏသင်္ခါတောဖြင့် အနုဓမ္မ၏ သရုပ်ကို ပြသည်။ အနု
ရှုပေါ-ဥက္ခေပနိယကံအားလျော်သော၊ ဓမ္မော-ဩသာရဏကံဟူသော ဝိနည်းတရား
တည်း၊ အနုဓမ္မော - တရား၊ ယောဇနာ ၌ကား “ အနုလောမဝတ္တံနှင့်တကွ ကတာ
ဩသာရဏာသည် အနုဓမ္မ၏ သရုပ်ပြ ”ဟု ဆိုလေသည်။

ကဏ္ဍက သိက္ခာပုဒ်

ဒသမေ-၌၊ ဒိဋ္ဌိဂတံ ဥပ္ပန္နန္တိ-ကား၊ အရိဋ္ဌဿဝိယ-အရိဋ္ဌ၏ကဲ့သို့၊ တေဿာ ပိ-ဤကဏ္ဍက၏လည်း၊ အယောနိသော-မသင့်သောအကြောင်းအားဖြင့်၊ ဥမ္မုဇ္ဇန္တဿ-ဖေဖီစဉ်၊ ဝါ-တွေးတော ကြံစည်စဉ်၊ [“ဥမ္မုဇ္ဇန္တဿ- ပွတ်တိုက် ကြံစည် စဉ်” ဟုလည်း ရှိ၏။] (ဒိဋ္ဌိဂတံ မိစ္ဆာအယူသည်။) ဥပ္ပန္နံ-ဖြစ်သည်။ (ဟောတိ)၊ နာသေတူတိတ္ထေ-၌၊ နာသနာ-နာသနာတို့သည်၊ သံဝါသနာသနာ-သံဝါသ နာသနာ၎င်း၊ လိင်္ဂနာသနာ-၎င်း၊ ဒဏ္ဍကမ္မနာသနာ-၎င်း၊ ဣတိ-သို့၊ တိဝိဓာ- ၃ ပါး အပြားရှိကုန်၏၊ တတ္ထ- ထို ၃ ပါးတို့တွင်၊ အာပတ္တိယာ - အာပတ်ကို၊ အဒဿနာဒိသု-မရှုခြင်းအစရှိသောအကြောင်းတို့ကြောင့်၊ ဥက္ခေပနာ-နှင်ထုတ် ခြင်းသည်၊ သံဝါသနာသနာ နာမ - နာမည်၏၊ ဝါ - ကံကြီး ကံငယ်ဟူသော သံဝါသကို ဖျက်ဆီးခြင်းမည်၏၊ ဒုသကော- ဖျက်ဆီးတတ်သော သာမဏေကို၊ နာသေတဗ္ဗော - ပျက်စီးစေထိုက်၏၊ ဝါ - အသွင်ကိုဖျက် လှူထွက်စေထိုက်၏၊ မေတ္တိယံ - မေတ္တိယာမည်သော၊ ဘိက္ခုနိ - ကို၊ နာသေထ - ပျက်စီးစေကြကုန် လော၊ ဝါ - အသွင်ကိုဖျက် လှူထွက်စေကြကုန်လော၊ ဣတိအယံ-ဤ ဖျက်ဆီး ခြင်းသည်၊ လိင်္ဂနာသနာနာမ - မည်၏၊ ဝါ - အသွင်ကိုဖျက်ခြင်း မည်၏၊ အဇ္ဇ တဂ္ဂေ၊ပေ၊ အပဒိသိတဗ္ဗောတိ- ဟူသော၊ အယံ-ဤဖျက်ဆီးခြင်းသည်၊ ဒဏ္ဍကမ္မ နာသနာနာမ- မည်၏၊ ဝါ- ဒဏ်ပေးမှုဟူသော ဖျက်ဆီးခြင်းမည်၏၊ အယံ-ဤ ဒဏ္ဍကမ္မနာသနာကို၊ ဣမ-ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ အဓိပ္ပေတာ-အလိုရှိအပ်၏၊ တေန- ထို့ကြောင့်၊ ဝေဇ္ဇ၊ ပေ၊ ဝိနဿာတိ- ဟူ၍၊ (ဘဂဝါ) အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ။

တတ္ထ - ထို ဝေဇ္ဇပန ဘိက္ခဝေ အစရှိသောပါဠိရပ်၌၊ စရာတိ-ကား၊ ဂစ္ဆ- သွားတော့၊ ပိရေတိ - ကား၊ ပရ- ဟဲ့ သာသနာတော်၌ အပဖြစ်သူ၊ အမာမက- ရတနာ ၃ ပါးကို မမြတ်နိုးသူ၊ ဝိနဿာတိ - ကား၊ နဿ - ပျက်စီးလေတော့၊ ယတ္ထ-အကြင်အရပ်၌၊ တေ-သင့်ကို၊ [ဥပယောဂတ္ထေ သာမိဝစနံ၊ ကင်္ခါ၌ တံဟု ရှိ၏။] နပဿာမ- ဝါတို့ မမြင်ကြရကုန်၊ တတ္ထ- ထိုအရပ်သို့၊ ဂစ္ဆ- သွားတော့၊ ဣတိ-ဤကား အဓိပ္ပာယ်နက်၊ [စရ၊ ပိရေပုဒ်တို့၏အဓိပ္ပာယ်ကို ကင်္ခါ ဘာသာ ငိုကာ၌ပြုထားပြီ။] ဥပလာပေယျာတိ- ကား၊ သင်္ဂဏေယျ-ချီးမြှောက်အံ့၊ ဥပဋ္ဌာ ပေယျာတိ - ကား၊ တေန - ထို သာမဏေသည်၊ (ဓာတ်ကတ္တား၊) ဝါ - ကို၊ (ကာရိတ်ကံ၊) အတ္တနော - မိမိအား၊ ဥပဋ္ဌာနံ - လုပ်ကျွေးမှုကို၊ ကာရာပေယျ- ပြုစေအံ့၊ သေသံ၊ ပေ၊ သမုဋ္ဌာနာဒိဟီတိ။...ကဏ္ဍကသိက္ခာပုဒ် ဒသမံ။....

သမတ္တော ဝဏ္ဏနက္ကမေန သပ္ပါဏကဝဂ္ဂေါ သတ္တမော။

သပ္ပါဏကဝဂ် ပြီး၏။

သဟဓမ္မိကဝဂ်

သဟဓမ္မိက သိက္ခာပုဒ်

သဟဓမ္မိကဝဂ္ဂဿ-၏၊ ပဌမသိက္ခာပဒေ-၌၊ တေသ္မိံ သိက္ခာပဒေတိ-ကား၊ တေသ္မိံ သိက္ခာပဒေ-၌၊ ယံ-အကြင် ကျင့်ဝတ်ကို၊ (တုမေဟိ- သင်တို့သည်၊) ဝုတ္တံ-ပြောဆိုအပ်ပြီ၊ တံ-ထိုကျင့်ဝတ်ကို၊ (ဘူတဂါမ သိက္ခာပုဒ်၌ “ ဘူတဂါမ်ကို မဖျက်အပ် ” စသည်ဖြင့် မိန့်တော်မူအပ်သော အကျင့်မျိုးကို၊) နတာဝ သိက္ခိ သာမိ-ကျင့်လိမ့်ဥျးမည် မဟုတ်၊ ပန-ဆက်၊ အာပတ္တိ ပါစိတ္တိယဿာတိ ဧတ္ထ-၌၊ ဝါစာယဝါစာယ - စကားခွန်းတိုင်း စကားခွန်းတိုင်း၌၊ အာပတ္တိ - ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-ထိုက်၏၊ သိက္ခမာနေန၊ ပေ၊ ဘိက္ခုနာတိ- ကား၊ ဩဝါဒံ - အဆုံး အမကို၊ သိရသာ-ဥျးခေါင်းဖြင့်၊ သမ္ပဒိန္နိတ္တာ- ခံယူ၍၊ သိက္ခိတုကာမေနေဝ- ကျင့်လိုသည်သာလျှင်၊ ဟုတွာ- ၍၊ အာဇာနိတဗ္ဗဉ္စေဝ - သိလည်း သိထိုက်၏၊ ဝါ-မသိ၊ သိအောင်လည်း ပြုထိုက်၏၊ ပုစ္ဆိတဗ္ဗဉ္စ-မသိလျှင်လည်း မေးထိုက်၏၊ ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗဉ္စ - မေးမြန်းပြီးနေခံ စူးစမ်းနှိုင်းချိန်လည်း စူးစမ်းနှိုင်းချိန်ထိုက်၏၊ သေသံ၊ ပေ၊ ဥတ္တာနမေဝ၊ ပေ၊ ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။... သဟဓမ္မိကသိက္ခာပဒံ ပဌမံ။

ဝိလေခန သိက္ခာပုဒ်

ဒုတိယေ-၌၊ ဝိနယကထံ ကထေတိတိ-ကား၊ ကပ္ပိယာ၊ ပေ၊ သံယုတ္တကထာ- အပ်သော အကြောင်းအရာ၊ မအပ်သော အကြောင်းအရာ၊ အာပတ်၊ အနာပတ်၊ စောင့်စည်းကြောင်းတရား၊ ပယ်ကြောင်းတရားနှင့် စပ်ယှဉ်သော စကားသည်၊ ဝိနယကထာနာမ-မည်၏၊ တံ-ထိုဝိနည်းနှင့်စပ်ယှဉ်သောစကားကို၊ ကထေတိ- ဟောတော်မူ၏၊ [ဝိနယေန + ပဋိသံယုတ္တာ + ကထာ ဝိနယကထာ။] ဝိနယဿ ဝဏ္ဏံ ဘာသတိတိ-ကား၊ ပဉ္စန္ဒ-၅ ပါးကုန်သော၊ အာပတ္တိက္ခန္ဓာနမ္မိ - အာပတ် အစုတို့၏၎င်း၊ သတ္တန္ဒ-ကုန်သော၊ အာပတ္တိက္ခန္ဓာနမ္မိ-တို့၏၎င်း၊ ဝသေန-အပြား အားဖြင့်၊ မာတိကံ-မာတိကာကို၊ နိက္ခိပိတွာ-ထားတော်မူ၍၊ ပဒဘာဇနေန- ပုဒ်တို့ကို အကျယ်ဝေဘန်ကြောင်းပဒဘာဇနီအားဖြင့်၊ ဝဏ္ဏနာ-ဖွင့်ခြင်းသည်၊ ဝိနယဿဝဏ္ဏာနာမ-ဝိနယဿဝဏ္ဏမည်၏၊ တံ-ထိုအကျယ်ဝေဘန်ကြောင်း ပဒဘာဇနီကို၊ ဘာသတိ - ဟောတော်မူ၏၊ [ဤ၌ ဝဏ္ဏသဒ္ဒါသည် ဝိတ္ထာရ အနက်ကို ဟောသည်။] ဝိနယပရိယတ္တိယာ ဝဏ္ဏံ ဘာသတိတိ- ကား၊ ဝိနယံ- ဝိနည်းပိဋကကို၊ ပရိယာပုဏန္တာနံ- သင်ယူကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ဝိနယပရိ ယတ္တိမူလကံ - ဝိနည်းပိဋကကို သင်ယူခြင်းလျှင် အကြောင်းရင်း ရှိသော၊ ဝဏ္ဏံ- ဂုဏ်ကျေးဇူးကို၊ ဂုဏံ- ဂုဏ်ကျေးဇူးကို၊ အာနိသံသံ-အာနိသင်ကို၊ ဘာသတိ- ဟောတော်မူ၏၊ [ဝဏ္ဏံ-ကို “ ဂုဏံ အာနိသံသံ ” ဟု ဖွင့်သည်၊ ဤဝဏ္ဏသဒ္ဒါသည်

ဂုဏအနက်ကို ဟော၏။] ဟိ - မှန်၊ ဝိနယဓရော - ဝိနည်းဆိုရ ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဝိနယပရိယတ္တိမူလကေ - ဝိနည်း ပိဋကတ်ကို သင်ယူခြင်းလျှင် အကြောင်းရင်း ရှိကုန်သော၊ ပဉ္စ-၅ ပါးကုန်သော၊ အာနိသံသေ - အာနိသင်တို့ကို၎င်း၊ ပေ၊ ကောဒသ- ၁၁ ပါးကုန်သော၊ အာနိသံသေစ-အာနိသင်တို့ကို၎င်း၊ လဘတိ- ရနိုင်၏၊ တေသဗ္ဗေ- ထို အလုံးစုံသော အာနိသင်တို့ကို၊ ဘာသတိ- ဟောတော် မူ၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ပဉ္စ-ကုန်သော၊ ကတမေ အာနိသံသေ-အဘယ် အာနိသင် တို့ကို၊ လဘတိ-ရနိုင်သနည်း၊ ဣတိ-ဤကားအမေးတည်း၊ အတ္တနော သီလက္ခန္ဓ သုဂုတ္တိအာဒိကေ-အတ္တနော သီလက္ခန္ဓသုဂုတ္တိ အစရှိကုန်သော၊ (ပဉ္စ, အာနိ သံသေ, လဘတိ-နိုင်၏) ဟိ- သာဓကကား၊ ပဉ္စိမေပေ၊ ဟောတိတိ- ဟူသော၊ ဧတံ - ဤပါဠိတော်ကို၊ (ဘဂဝတော) ဝုတ္တံ - ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ [ဘိက္ခဝေ- တို့၊ ဝိနယဓရေ-ဝိနည်းကို ဆောင်သော၊ ပုဂ္ဂလေ - ပုဂ္ဂိုလ်၌၊ ဝါ-၏၊ အာနိ သံသာ-တို့သည်၊ ဣမေပဉ္စ-ဤ ၅ ပါးတို့တည်း၊ အတ္တနော-၏၊ ဝါ-သည်၊ သီလ က္ခန္ဓော- သီလဂုဏ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ သုဂုတ္တာ - ကောင်းစွာ လုံခြုံစေအပ်သည်၊ သုရက္ခိတော-ကောင်းစွာ စောင့်ရှောက်အပ်သည်၊ ဟောတိ၊ ကုက္ကုစ္စာပကတတာ နံ- ကုက္ကုစ္စသည် ပင်ကိုယ်သဘောမှ ကင်းအောင်ပြုအပ်ကုန်သော ရဟန်းတို့၏၊ ဝါ - ကုက္ကုစ္စသည် နှိပ်စက်အပ်ကုန်သော ရဟန်းတို့၏၊ ပဋိသရဏံ-လည်း လျောင်းရာသည်၊ ဟောတိ - ၏၊ ဝိသာရဒေါ - ကင်းသော ရွံရှားခြင်း ရှိသည်၊ ဝါ-ရွံရှားခြင်းကင်း ရဲတင်းသည်၊(ဟုတွာ) သံဃမဇ္ဈေ-၌၊ ဝေါဟရတိ-ပြောဆို နိုင်၏၊ ပစ္စတ္ထိကေ-ဆန့်ကျင်ဘက်ကို အလိုရှိသော ရဟန်းတို့ကို၊ သဟဓမ္မန- အကြောင်းနှင့်တကွ၊(ဝိနည်းတော်နှင့်အညီ) သုနိဂ္ဂဟိတံ-ကောင်းစွာနှိပ်အပ် သည် မည်လေခံအောင်၊ နိဂ္ဂဏှာတိ-နှိပ်နိုင်၏၊ သဒ္ဓမ္မဋ္ဌိတိယာ-သူတော်ကောင်း တရား၏ တည်တန့်ခြင်းငှါ၊ ပဋိပန္နော-ကျင့်သည်၊ ဟောတိ။]

ကလံ-အဘယ်သို့လျှင်၊ အဿ-ထို ဝိနည်းဆိုရပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝါ-သည်၊ အတ္တ နော-၏၊ သီလက္ခန္ဓော-သည်၊ ဝါ-ကို၊ သုဂုတ္တာ, သုရက္ခိတော, ဟောတိ-နည်း၊ ဣမ - ဤ သာသနာတော်၌၊ ကေစ္စော - သော၊ ဘိက္ခု - သည်၊ အာပတ္တိံ - သို့၊ အာပဇ္ဇန္တော-ရောလသော်၊ အလဇ္ဇိတာ-အရှက်မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၎င်း၊ အညာဏတာ-မသိတတ်သူ၏အဖြစ်ကြောင့်၎င်း၊ ကုက္ကုစ္စာပကတတာ-ကုက္ကုစ္စ သည် ပင်ကိုယ်သဘောမှ ကင်းအောင်ပြုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း၊ ဝါ - ကုက္ကုစ္စ နှိပ်စက်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း၊ အကပ္ပိယေ-မအပ်သောအရာ၌၊ ကပ္ပိယသည်တာ-အပ်သောအရာဟု အမှတ်ရှိသူ၏အဖြစ်ကြောင့်၎င်း၊ ကပ္ပိယေ- အပ်သောအရာ၌၊ အကပ္ပိယသည်တာ-မအပ်သောအရာဟု အမှတ်ရှိသူ၏အဖြစ် ကြောင့်၎င်း၊ သတိသမ္မောသာ - သတိပျောက်ကင်း မေ့လျော့ခြင်းကြောင့်၎င်း၊ ဆဟိ-ကုန်သော၊ ဣတိ (ဣမေဟိ) အာကာရေဟိ- ဤအကြောင်းတို့ကြောင့်၊

အာပဇ္ဇတိ-၏၊ [သတိသမ္ပေသာသကို၎င်း၊ ဆဟိ အာကာရေဟိဟူသော အပေါင်းကို၎င်း ကြည့်၍ အလဇ္ဇိတာ စသည်တို့၌ “အလဇ္ဇိတာယ” ဟု ဆိုလိုလျက် တတိယာဝိဘတ်၏ ကာရိယဖြစ်သော(ယ)ကြောနေသည် ဟု မှတ်ပါ။]

ကထံ- အဘယ်သို့လျှင်၊ အလဇ္ဇိတာယ- ကြောင့်၊ အာပတ္တိ- သို့၊ အာပဇ္ဇတိ- ရေခံသနည်း၊ အကပ္ပိယဘာဝံ - မအပ်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ (မအပ်မှန်းကို) ဇာနန္ဒောယေဝ- သိလျက်ပင်၊ မဒ္ဓိတွာ- ပညတ်တော်ကို နင်းချေ၍၊ ဝိတိက္ကမံ- ကျူးလွန်မှုကို၊ ကရောတိ- ၏၊ (စေ- လျှင်၊ အလဇ္ဇိတာယ- ကြောင့်၊ အာပတ္တိ- အာပဇ္ဇတိ၊ ဤသို့ နိဂုံးဝါကျရှိလျှင်ကောင်း၏၊ မရှိလျှင်ထည့်ပါ၊ နေခံ၌ တိုက်ရိုက် ရှိ၏) စ- သာဓကကား၊ သဒ္ဓိစ္စ၊ ပေ၊ အလဇ္ဇိပုဂ္ဂလောတိ- လော ဟူသော၊ ဧတံ (ဂါထာဝစနံ) - ဤ ဂါထာစကားကို၊ (ဘဂဝတာပိ - မြတ်စွာဘုရားသည် လည်း၊) ဝုတ္တံ- ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ (ပရိဝါပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူအပ်ပြီ) [သဒ္ဓိစ္စ - သညာနှင့်တကွ စေတနာဖြင့် စေ့ဆော်၍၊ အာပတ္တိ- သို့၊ အာပဇ္ဇတိ- ၏၊ အာပတ္တိ- သင့်ရောက်အပ်ပြီးသော အာပတ်ကို၊ ပရိဂူဟတိ- လျှို့ဝှက်ထား၏၊ အဂတိဂမနန္တ- အဂတိလိုက်ခြင်းသို့လည်း၊ ဂစ္ဆတိ- ရောက်၏၊ ဒေသော- ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ အလဇ္ဇိပုဂ္ဂလော- အလဇ္ဇိပုဂ္ဂိုလ် ဟူ၍၊ ဝုစ္ဆတိ- ၏။]

ကထံ အညာဏတာယ(အာပတ္တိ) အာပဇ္ဇတိ-နည်း၊ ဟိ- ချဲ့၊ အညာဏ ပုဂ္ဂလော- မသိတတ်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ မန္ဒော- နံ့ညံ့သည်၊ မောမူဟော- အလွန် တွေဝေသည်၊ ကတ္တဗ္ဗာကတ္တဗ္ဗံ- ပြုထိုက် မပြုထိုက်သော အမှုကို၊ အဇာနန္ဒော- မသိသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊ ဝါ- ကြောင့်) အကတ္တဗ္ဗံ- မပြုထိုက်သောအမှုကို၊ ကရောတိ- ၏၊ ကတ္တဗ္ဗံ - ပြုထိုက်သောအမှုကို၊ ဝိရာဇေတိ - ချွတ်လွှဲစေ၏၊ ဧဝံ အညာဏတာယ (အာပတ္တိ) အာပဇ္ဇတိ၊ ကထံ ကုက္ကုစ္စာပကတတာယ (အာပတ္တိ) အာပဇ္ဇတိ၊ ကပ္ပိယာကပ္ပိယံ- အပ်သောအရာ၊ မအပ်သောအရာကို၊ နိဿာယ- မှီ၍၊ ကုက္ကုစ္စ- ဝိနယကုက္ကုစ္စသည်၊ ဥပ္ပန္နံ- ဖြစ်လသော်၊ ဝိနယ ဓရံ- ဝိနည်းမိရ်ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ပုစ္ဆိတွာ- မေး၍၊ ကပ္ပိယံ- အပ်သည်၊ စေ(ဟောတိ)- အကယ်၍ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ကတ္တဗ္ဗံ- ပြုထိုက်သည်၊ သိယာ- ဖြစ်၏၊ အကပ္ပိယံ- မအပ်သည်၊ စေ(ဟောတိ)- အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ နကတ္တဗ္ဗံ- မပြုထိုက်၊ အယံ ပန- ဤကုက္ကုစ္စာပကတပုဂ္ဂိုလ်သည်ကား၊ ဝန္တတိ- အပ်၏၊ ဣတိ- ဤသို့ယူဆ၍၊ မဒ္ဓိတွာ- ပညတ်တော်ကို နင်းချေ၍၊ ဝိတိက္ကမတိယေဝ- ကျူးလွန်သည်သာ၊ ပေ၊ အာပဇ္ဇတိ။

ကထံ အကပ္ပိယေ ကပ္ပိယသညိတာယ (အာပတ္တိ) အာပဇ္ဇတိ၊ အစ္စမံသံ- ဝံသားကို၊ (မအပ်သောအသားကြီး ၁၀ ပါးတွင်ပါဝင်သော ဝံသတွာ၏အသား ကို) သူကရမံသံ - ဝက်သားတည်း၊ ဣတိ - ဤသို့သော အမှတ်သညာဖြင့်၊ ခါဒတိ- ခဲစား၏၊ ဒီပိမံသံ- သစ်၏အသားကို၊ မိဂမံသံ - သမင်သားတည်း၊ ဣတိ-

ဤသို့သောအမှတ်သညာဖြင့်၊ ခါဒတိ၊ အကပ္ပိယဘောဇနံ-မအပ်သောဘောဇဉ်ကို၊ ကပ္ပိယဘောဇနံ - အပ်သောဘောဇဉ်တည်း၊ ဣတိ- ဖြင့်၊ ဘုဇ္ဇတိ - စား၏၊ ပိကာလေ- နေလွဲအခါ၌၊ ကာလသညာယ - စားချိန်အခါဟူသော အမှတ်ဖြင့်၊ ဘုဇ္ဇတိ-၏၊ အကပ္ပိယပါနကံ-မအပ်သောဖျော်ရည်ကို၊ ကပ္ပိယပါနကံ-အပ်သောဖျော်ရည်တည်း၊ ဣတိ - ဖြင့်၊ ပိဝတိ-သောက်၏၊ပေ၊ ကထံ သတိသမ္မောသာယ (အာပတ္တိံ)အာပဇ္ဇတိ-နည်း၊ သဟဓေယျ၊ပေ၊ ပစ္စယာ-လူသာမဏေစသုနှင့် အတူတကွ အိပ်ခြင်းဟူသော အကြောင်း၊ တံစိဝရိက်အဓိဋ္ဌာန် တင်အပ်သော သင်္ကန်းနှင့် ညဉ့်ကင်းနေခြင်းဟူသော အကြောင်း၊ ဆေးပစ္စည်း သင်္ကန်းပစ္စည်းတို့ကို ဆိုင်ရာကာလ လွန်စေခြင်း ဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ အာပတ္တိံ စသို့လည်း၊ သတိသမ္မောသာယ-သတိပျောက်ကင်း မေ့လျော့ခြင်းကြောင့်၊ အာပဇ္ဇတိ-ရောက်၏။

ပန-ကား၊ ပိနယဓိရော-ပိနည်းမိရ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဆဟိ-ကုန်သော၊ ဣမေဟိ အာကာရေဟိ- ကြောင့်၊ အာပတ္တိံ - သို့၊ န အာပဇ္ဇတိ၊ ကထံ - အဘယ်သို့လျှင်၊ လဇ္ဇိတာယ-ရှက်ခြင်းရှိသူ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ န အာပဇ္ဇတိ-မရောက်သနည်း၊ ဟိ-ချေ၊ သော-ထို ပိနည်းမိရ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဘော-အရှင်တို့၊ ပဿထ-ကြည့်ကြပါကုန်၊ အယံ-ဤရဟန်းသည်၊ ကပ္ပိယာ ကပ္ပိယံ-အပ်သောအရာ၊ မအပ်သောအရာကို၊ ဇာနန္တောယေဝ - သိလျက်ပင်၊ ပဏ္ဏတ္တိဝီတိက္ကမံ - ပညတ်တော်ကို ကျူးလွန်ခြင်းကို၊ ကရောတိ - ပြု၏၊ ဣတိ - ဤသို့၊ ဣမံ ပရူပဝါဒံ - ဤ သူတပါးတို့၏ စွပ်စွဲခြင်းကို၊ ရက္ခန္တောပိ-စောင့်ရှောက်လျက်လည်း၊ (စောင့်ရှောက်ခြင်းကြောင့်လည်း၊) န အာပဇ္ဇတိ-မရေခံ၊ ဧဝံ လဇ္ဇိတာယ နာပဇ္ဇတိ၊ သဟသာ- အဆောတလျှင်၊ အာပန္နမ္ပိ - သင့်ရောက်အပ်သော အာပတ်ကိုလည်း၊ ဒေသနာဂါမိနိဝိ-ဒေသနာဂါမ်အာပတ်ကို၊ ဒေသေတွာ- ဒေသနာပြော၍၎င်း၊ ဝုဠာနဂါမိနိယာ-ဝုဠာနဂါမ်အာပတ်မှ၊ ဝုဠဟိတွာ- ထ၍၎င်း၊ သုဒ္ဓန္တေ-စင်ကြယ်သူ၏အဘို့၌၊ ပတိဋ္ဌာတိ-တည်၏၊ တတော-ထိုသို့ တည်ခြင်းကြောင့်၊ သဗ္ဗိစ္စ၊ပေ၊လဇ္ဇိပုဂ္ဂလောတိ-သဗ္ဗိစ္စ၊ပေ၊လဇ္ဇိပုဂ္ဂလောဟူသော၊ ဣမသ္မိံ လဇ္ဇိဘာဝေ-ဤ လဇ္ဇိအဖြစ်၌၊

x x x x x x x

အာပတ္တိဋ္ဌ။ ။အာပတ္တိဋ္ဌ သတိသမ္မောသာယာတိ ဧတ္ထံ စ သဒ္ဓေါ အဝုတ္တဝါကျ သမ္ပိဏ္ဏနတ္ထော၊ ကတ္တဗ္ဗဋ္ဌ န ကရောတီတိ အတ္ထော (ယောဇနာ)၊ လူသာမဏေ စသုနှင့် အတူတကွအိပ်မိရာ၌ သတိမထားမိခြင်းကြောင့် အိပ်သူမှာသတိသမ္မောသကြောင့် အာပတ်သင့်၏။ ထိုသတိသမ္မောသကြောင့် ၃ ရက်မြေခံသောညဉ့်၌ အာရုံမတက်ခင် အိပ်ရာမှထမှုကို မပြုမိဘဲရှိ၏။ အဓိဋ္ဌာန်သင်္ကန်းနှင့် ညဉ့်ကင်းရာ၊ ဆေးပစ္စည်းကို ၇ ရက် ကာလလွန်စေရာ၊ သင်္ကန်းကာလဖြစ်သော တန်ဆောင်မှန်းလပြည့် တပေါင်းလပြည့်ကို လွန်စေရာတို့၌ သတိသမ္မောသကြောင့် အာပတ်သင့်၏။ သတိသမ္မောသကြောင့်ပင် ညဉ့်မကင်းအောင် စောင့်ရှောက်မှု၊ မလွန်မီ မိဋ္ဌာန်မှုစသည်ကို မပြုမိဘဲရှိရသည်။

ပတိဋ္ဌိတောဝ-တည်ပြီးတော့သည်သာ၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏။ [သဗ္ဗိစ္စ-သညာနှင့်တကွ စေတနာဖြင့် စေ့ဆော်၍၊ အာပတ္တိံ - သို့၊ န အာပဇ္ဇတိ-မရောက်၊ အာပတ္တိံ - သင့်ရောက်အပ်ပြီးသော အာပတ်ကို၊ န ပရိဂူဟတိ- မလျှိုဝှက်၊ အဂတိဂမနဉ္စ- သို့လည်း၊ န ဂစ္ဆတိ-မရောက်၊ ဒေဒသာ-ကို၊ လဇ္ဇိပုဂ္ဂလော-ဟူ၍၊ ဝုစ္ဆတိ-၏။]

ကထံ ဉာဏတာယ နာပဇ္ဇတိ၊ ဟိ-ချဲ့၊ သော- ထို ဝိနည်းမိရ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ကပ္ပိယာကပ္ပိယံ-အပ်သောအရာ၊ မအပ်သောအရာကို၊ ဇာနာတိ-သိ၏၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ ကပ္ပိယမေဝ - အပ်သော အရာကိုသာ၊ ကရောတိ - ၏၊ အကပ္ပိယံ န ကရောတိ၊ပေ၊ကထံ အကုက္ကုစ္စာပကတတာယ နာပဇ္ဇတိ၊ ဟိ-ချဲ့၊ သော-ထို ဝိနည်းမိရ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ကပ္ပိယာ ကပ္ပိယံ-ကို၊ နိဿာယ- ၍၊ ကုက္ကုစ္စေ-ဝိနယ ကုက္ကုစ္စသည်၊ ဥပ္ပန္န- ဖြစ်လသော်၊ ဝတ္ထု-ဝတ္ထုကြောင်းကို၊ ဩလောကေတွာ စ-ကြည့်၍၎င်း၊ မာတိကံ - သိက္ခာပုဒ်မာတိကာကို၊ (ယောပန ဘိက္ခုစသော သိက္ခာပုဒ်ကို၊ ဩလောကေတွာစ - ကြည့်၍၎င်း၊) ပဒဘာဇနံ - ပဒဘာဇနီ ကို၊ (ယောပနာတိ ယောယာဒိသော အစရှိသော သိက္ခာပုဒ် အကျယ်ကို၊ ဩလောကေတွာစ-၍၎င်း၊) အန္တရာပတ္တိံ - အန္တရာပတ်ကို၊ (“အလာတံ ဥက္ခိ ပတိ၊ အာပတ္တိံ ဒုက္ကဋ္ဌဿ” စသော အကြားအာပတ်ကို၊) ဩလောကေတွာစ- ၎င်း၊ အာပတ္တိံ - အာပတ်ကို၊ (တိကပါစိတ္တိယံ စသောအာပတ်ကို၊ ဩလော ကေတွာစ-၎င်း၊) အနာပတ္တိံ - အနာပတ်ကို၊ (အနာပတ္တိ အဇာနန္တဿစသော အနာပတ္တိကို၊) ဩလောကေတွာစ- ၎င်း၊ ကပ္ပိယံ - အပ်သောအရာသည်၊ စေ ဟောတိ - အကယ်၍ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ- ဤသို့ ဖြစ်လသော်၊) ကရောတိ- ၏၊ အကပ္ပိယံ-သည်၊ စေ ဟောတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) န ကရောတိ၊ပေ၊နာပဇ္ဇတိ။

ကထံ အကပ္ပိယာဒိ သညိတာယ - မအပ်သောအရာ အစရှိသည်ဟု အမှတ် ရှိသူ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ န အာပဇ္ဇတိ- နည်း၊ ဟိ- ချဲ့၊ သော-ထို ဝိနည်းမိရ်ပုဂ္ဂိုလ် သည်၊ပေ၊စ- သည်သာမကသေး၊ (တနည်း၊) စ- အကပ္ပိယေ ကပ္ပိယသညိတာ ကြောင့် အာပတ်သို့ မရောက်ပုံမှ တပါး သတိသမ္ပောသာကြောင့် အာပတ်သို့ မရောက်ပုံကား၊ အဿ - ထို ဝိနည်းမိရ်၏၊ သတိ - သတိသည်၊ သူပဋ္ဌိတာ - ကောင်းစွာတည်သည်၊ ဟောတိ၊ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗံ-အဓိဋ္ဌာန်တင်ထိုက်သော သပိတ် သင်္ကန်း စသည်ကို၊ အဓိဋ္ဌေတိ-အဓိဋ္ဌာန်တင်၏၊ ဝိကပ္ပေတဗ္ဗံ-ဝိကပ္ပနာ ပြုထိုက် သော သပိတ် သင်္ကန်းစသည်ကို၊ ဝိကပ္ပေတိ- ဝိကပ္ပနာပြု၏၊ ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊ ဆဟိဇ္ဈမေဟိ အာကာရေဟိ အာပတ္တိံ နာပဇ္ဇတိ၊အာပတ္တိံ -သို့၊အနာပဇ္ဇန္တော- မရောက်လသော်၊ အခဏ္ဍသီလော - မကျိုး မပြတ်သောသီလ ရှိသည်၊ ပရိသုဒ္ဓ သီလော-စင်ကြယ်သောသီလရှိသည်၊ ဟောတိ၊ ဧဝံ၊ပေ၊သုရက္ခိတော ဟောတိ။

ကထံ ကုက္ကုစ္စာပကတာနံ ပဋိသရဏံ ဟောတိ - နည်း၊ တိရောရဋ္ဌေသု - တပါးသော တိုင်းတို့၌၎င်း၊ [မန္တလေးတိုင်းနှင့် စစ်ကိုင်းတိုင်းတို့တွင် မန္တလေး

တိုင်းကို ထောက်လျှင် စစ်ကိုင်းတိုင်းသည် တိရောရဋ္ဌ၊ စစ်ကိုင်းတိုင်းကို ထေဝံလျှင် မန္တလေးတိုင်းသည် တိရောရဋ္ဌ၊] တိရောဇနပဒေသုစ - တပါးသော ဇနပုဒ်တို့၌ ၎င်း၊ [ရွှေဘိုခရိုင်နှင့် မုံရွာခရိုင်တို့တွင် ရွှေဘိုကို ထောက်လျှင် မုံရွာသည် တိရောဇနပဒေ, မုံရွာကို ထောက်လျှင် ရွှေဘိုသည် တိရောဇနပဒေ။] ဥပ္ပန္နကုက္ကုစာ - ဖြစ်သော ကုက္ကုစာကုန်သော၊ ဘိက္ခု - တို့သည်၊ အသုကသ္မိံ ဝိဟာရေ - ထိုမည်သော ကျောင်းတိုက်၌၊ ဝိနယဓရော - သည်၊ ဝသတိကိရ-နေသတတ်၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြားရ၍၊ ဒူရတောပိ-အဝေးမှလည်း၊ တဿ-ထို ဝိနည်းစိုရ်၏၊ သန္တိကံ-သို့၊ အာဂဗ္ဘိ-၍၊ ကုက္ကုစာ- ကို၊ ပုစ္ဆန္တိ - မေးကြကုန်၏၊ သော- ထို ဝိနည်းစိုရ်သည်၊ တေဟိ-ထို ရဟန်းတို့သည်၊ ကတဿ- ပြုအပ်သော၊ ကမ္မဿ-အမှု၏၊ ဝတ္ထု-ကို၊ ဩလောကေတွာ-၍၊ အာပတ္တာ၊ ပေ၊ ဘေဒံ-အာပတ်, အနာပတ်, ဝရုကအာပတ်, လဟုကအာပတ် အစရှိသော အပြားကို၊ သလ္လက္ခေတွာ- မှတ်သား၍၊ ဒေသနာဂါမိနိံ - ဒေသနာဂါမ် အာပတ်ကို၊ ဒေသာပေတွာ - ဒေသနာပြောစေ၍၊ ဝုဠာနဂါမိနိယာ - ဝုဠာနဂါမ် အာပတ်မှ၊ ဝုဠာပေတွာ - ထစေ၍၊ သုဒ္ဓန္တ-စင်ကြယ်သော အဘို့၌၊ ပတိဋ္ဌာပေတိ-တည်စေ၏၊ ဧဝံ၊ ပေ၊ ဟောတိ။

သံဃမဇ္ဈေ၊ ပေ၊ ဝေါဟရတီတိ (တ္ထေ-၌၊ ဂူဠတ္ထိ)ဟိ (ဥဒ္ဓရိတွာ ဒေသေမိ)-အံ၊ သံဃမဇ္ဈေ-၌၊ ကထေန္တဿ - ပြောဆိုသော၊ အဝိနယဓရဿ - ဝိနည်းစိုရ်မဟုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ (စိတ်၌)၊ ဘယံ - ကြောက်ခြင်းသည်၊ သာရဇ္ဇံ - ရှိရားခြင်းသည်၊ ဩက္ကမတိ-သက်ရောက်၏၊ ဝိနယဓရဿ-ဝိနည်းစိုရ်ပုဂ္ဂိုလ်၏(စိတ်၌)၊ တံ-ထို ဘယသာရဇ္ဇသည်၊ န ဟောတိ-မဖြစ်၊ ကသ္မာ-နည်း၊ ဧဝံ- သို့၊ ကထေန္တဿ-ပြောဆိုလသော်၊ ဒေါသော- အပြစ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဧဝံ-သို့၊ (ကထေန္တဿ-သော်၊) ဒေါသော- သည်၊ န (ဟောတိ)- မဖြစ်၊ ဣတိ- သို့၊ ဥ တွာ-သိပြီး၍၊ ဝါ-သိပြီးမှ၊ ကထနတော- ပြောဆိုခြင်းကြောင့်တည်း။

ပစ္စတ္ထိကေ၊ ပေ၊ နိဂ္ဂဏှာတီတိ တ္ထေ-၌၊ (လတ္တမာနာ-ကုန်သော၊) ပစ္စတ္ထိကာနာမ-ဆန့်ကျင်ဘက်ကို အလိုရှိသော ရန်သူတို့မည်သည်၊ အတ္တပစ္စတ္ထိကာစ-မိမိ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ကို အလိုရှိသော ရန်သူတို့၎င်း၊ သာသနပစ္စတ္ထိကာစ - သာသနာတော်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ကို အလိုရှိသော ရန်သူတို့၎င်း၊ (ဣတိ-ဤသို့၊) ဒွိဓာ- ၂ ပါးပြားကုန်၏၊ [အတ္တနော + ပစ္စတ္ထိကာ အတ္တပစ္စတ္ထိကာ။] တတ္ထ-ထို ၂ ပါးတို့တွင်၊ မေတ္တိယဘူမဇကော- မေတ္တိယဘူမဇကမည်ကုန်သော၊ ဘိက္ခု-စ-

* * * * *

ပစ္စတ္ထိကာ ။ ။ ပဋိပက္ခံ ပဋိဝိရုဒ္ဓံဝါ အတ္တယန္တိ ဣစ္ဆန္တိတိ ပစ္စတ္ထိကာ၊ ဣသဒ္ဓေါ ဗဟုလံ ကတ္တာဘိဓာယကော၊ ဣပစ္စည်းမှ ဣကိုချေ၊ ယကို ကပြ၊ ဣလာ၊ (ယောဇနာ။) အတ္တနော + ပစ္စတ္ထိကာ အတ္တပစ္စတ္ထိကာ၊ မေတ္တိယဘူမဇက ရဟန်းတို့သည်၎င်း ဝဗ္ဗလိစ္ဆဝီသည်၎င်း အရှင်ဒဗ္ဗကို စွပ်စွဲကြကုန်၏၊ (သံဃာဒိသေသံ, ဒုဠဒေါသသိက္ခာပုဒ်, ဝုဠာ-ဒုဒ္ဓကဝတ္ထုခန္ဓက) ၊ ထိုသူတို့သည် အရှင်ဒဗ္ဗ၏ အတ္တပစ္စတ္ထိကတို့တည်း။

တို့သည်၎င်း၊ ဝနော- ဝနုမည်သော၊ လိစ္ဆဝိစ- လိစ္ဆဝိမင်းသည်၎င်း၊ အမူလ
 ကေန-အခြေအမြစ် မရှိသော၊ အန္တိမဝတ္ထုနာ- အဆုံး၌ ဖြစ်သော ပါရာဇိက
 ဝတ္ထုဖြင့်၊ စောဒေသို-စောဒနာကြကုန်ပြီ၊ ဣမေ-ဤသူတို့သည်၊ အတ္တပစ္စတ္ထိ
 ကာနာမ - အတ္တပစ္စတ္ထိကတို့ မည်၏၊ ဝါပန- သည်သာ မကသေး၊ အညေပိ-
 အခြားလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဒုဿီလာ-သီလမရှိကုန်သော၊ ပါပဓမ္မာ-ယုတ်မာ
 သော အကျင့်ရှိကုန်သော၊ ယေ- အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ (သန္တိ- ရှိကုန်၏၊)
 သဗ္ဗ-အလုံးစုံကုန်သော၊ တေ-ထို ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ အတ္တပစ္စတ္ထိကာ- အတ္တပစ္စ
 တ္ထိကတို့မည်၏၊ ပန-ကား၊ ဝိပရိတဒဿနာ-ဖောက်ပြန်သော အယူရှိကုန်သော၊
 အရိဋ္ဌဘိက္ခု၊ ပေ၊ ဝဇ္ဇိပုတ္တကာ-အရိဋ္ဌရဟန်း၊ ကဏ္ဍကသာမဏေ၊ ဝေသာလီ
 မြို့၌ မွေးဖွားသော ဝဇ္ဇိမင်း၏ သားတို့သည်၎င်း၊ [ဝဇ္ဇိပုတ္တကာတို့သည် ဒုတိယ
 သံဂါယနာတင်ရခြင်း အကြောင်းဖြစ်သော ဆယ်ပါးသောဝတ္ထုကို ပြကြသူတို့
 တည်း။] ပရူပဟာရ၊ ပေ၊ ပရဝိတာရဏာဒါဝါဒါ-ပရူပဟာရဝါဒ၊ အညာဏ
 ဝါဒ၊ ကင်္ခါဝါဒ၊ ပရဝိတာရဏဝါဒ အစရှိသော ဝါဒရှိကုန်သော၊ မဟာ
 သံဃိကာဒယောစ - မဟာသံဃိကရိုဏ်းသား အစရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၎င်း၊

x x x x x x x x

ပရူပဟာရ ဝါဒ။ ။ယေ အရဟတ္တံ ပဋိဇာနန္တာနံ အပ္ပတ္တေ ပတ္တသညိနံ အဓိမာနိ
 ကာနံ , ကုဟကာနံဝါ အရဟတ္တံ ပဋိဇာနန္တာနံ , သုတ္တဝိသဋ္ဌိံ ဒိသ္မာ မာရကာယိကာ
 ဒေဝတာ “အရဟတော အသုစိံ ဥပသံဟရန္တိ” တိ မညန္တိ သေယျထာပိ ပုဗ္ဗသေလိယာ
 အပရသေလိယာစ၊ တေ ပရူပဟာရဝါဒါ = မရအပ်သော အရဟတ္တမဂ်ကို ရအပ်ပြီဟု
 ထင်မှတ်၍၎င်း , ဝါကြားသော အားဖြင့်၎င်း ရဟန္တာ ဟု ဝန်ခံကြကုန်၏၊ ထိုသူတို့၏
 သုတ္တဝိသဋ္ဌိကိုပြင်၍ မရနတ်ဘက်သားတို့က ရဟန္တာတို့ကိုယ်သို့ သက်ကိုဆောင်သွင်း
 ကြကုန်၏ဟု ပုဗ္ဗသေလိယာ အပရသေလိယာရိုဏ်းသားတို့သည် အယူရှိကြ၏၊ ထိုရဟန်း
 တို့ကို ပရူပဟာရဝါဒ ရှိသူတို့ဟူ၍ ဆိုရသည်။

အညာဏဝါဒစသည်။ ။ယေသံ ပန အရဟတော ဣတ္ထိ ပုရိသာဒီနံ နာမဂေါတ္တာ
 ဒိသု ဉာဏပဝတ္ထိယာ အဘာဝေန အတ္ထိ အရဟတော အဉာဏံ၊ တတ္ထေဝ သန္တိဋ္ဌာနာ
 ဘာဝေန အတ္ထိ အရဟတော ကင်္ခါယသ္မာစဿ တာနိဝတ္ထုနိ ပရေဝိတာရေန္တိ ပကာ
 သေန္တိ အာစိက္ခန္တိ၊ တသ္မာ အတ္ထိ အရဟတော ပရဝိတာရဏာတိ ဣမာတိသော လဒ္ဓိ
 ယော သေယျထာပိ တေရဟိ ပုဗ္ဗသေလိယာနံ၊ တေ အဉာဏ ကင်္ခါ ပရဝိတာရဏ
 ဝါဒါ၊ နိဂ္ဂဟောပန နေသံ ကထာဝတ္ထုပုကရဏေ ပုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော =
 ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် မိန်းမယောက်ျား စသည်တို့၏နာမည်ကို၎င်း အနွယ်စသည်ကို
 ၎င်း မသိကြ၊ ထို အနွယ်နာမည်ကို မည်သူမည်ဝါဟု ဆုံးဖြတ်ချက် မချနိုင်ကြ၊ သူတပါး
 တို့က ပြောပြမှ သိနိုင်ကြ၏၊ ထို့ကြောင့် ရဟန္တာတို့မှာ အညာဏ (မောဟ) ရှိသေး၏၊
 ကင်္ခါ (ဝိစိကိစ္ဆာ) လည်း ရှိသေး၏ဟု အယူရှိကြသည်၊ မသိတာကို သူတပါးကပြောပြ
 ပေးရသောကြောင့် ပရဝိတာရ (သူတပါးတို့က လွန်မြောက်စေရသည်) ဟု အယူလည်း
 ရှိကြသည်၊ ထို ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကား ပုဗ္ဗသေလိယာရိုဏ်းသားတို့တည်း၊ ထိုအယူရှိသူများကို
 ကထာဝတ္ထု ပါဠိတော်၌ နှိပ်နင်းထားပြီ။

အဗုဒ္ဓသာသနံ-ဘုရား အဆုံးအမတော် မဟုတ်သောစကားကို၊ ဗုဒ္ဓသာသနန္တိ-
 ဘုရားအဆုံးအမတော်ဟူ၍၊ ဝတ္တာ- ပြော၍၊ ကတပဂ္ဂဟာ- ပြုအပ်သော ချီမြော်
 ခြင်းရှိကုန်သည်။ (ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍၊ ဝါ- ဖြစ်ခြင်းကြောင့်။) သာသနပစ္စတ္ထိကာ
 နာမ-တို့မည်၏။ သဗ္ဗေဝိ-အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တေ-ထို အတ္တပစ္စတ္ထိက၊
 သာသနပစ္စတ္ထိကတို့ကို၊ သဟဓမ္မေန - အကြောင်းနှင့် တကွဖြစ်သော၊ သကာရ
 ဣန္ဒြေ - အကြောင်းနှင့် တကွဖြစ်သော၊ ဝစနေန - စကားဖြင့်၊ ယထာ-အကြင်
 အခြင်းအရာအားဖြင့် နှိပ်အပ်သော်၊ တံအသဒ္ဓမ္မံ - ထိုမသူတော်တို့၏ တရားကို၊
 ပတိဋ္ဌာပေတုံ - တည်စေခြင်းငှါ၊ န သက္ကောန္တိ - မစွမ်းနိုင်ကုန်၊ ဧဝံ - ဤသို့
 တည်စေခြင်းငှါ မစွမ်းနိုင်လောက်အောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ သုနိဂ္ဂဟိ
 တံ- ကောင်းစွာ နှိပ်အပ်သည်ကို၊ ကတ္တာ - ၍၊ နိဂ္ဂဏှာတိ- နှိပ်နိုင်၏။ [သဟ
 ဓမ္မေနကို သကာရဣန္ဒြေ ဟု ထပ်ဖွင့်သည်။ ထိုတွင် သဟကို သ, ဓမ္မေနကို က, ရ
 ဣန္ဒြေ ဟု ဖွင့်သည်။ ထိုသို့ဖွင့်သဖြင့် သဟနှင့် ဓမ္မေနတို့၏ သမာသ်၏ အဖြစ်ကို
 သိစေသည်။ “သဟ + ဓမ္မေန ယံ ဝတ္တတီတိ သဓမ္မံ” ဟု ပြု။]

ပန - ကား၊ သဒ္ဓမ္မဋ္ဌိတိယာ ပဋိပန္နောဟောတီတိ ဣတ္ထိ- ဌှ၊ (လဗ္ဘမာနော-
 ရထိုက်သော၊) သဒ္ဓမ္မော-သဒ္ဓမ္မသည်။ ပရိယတ္တိ၊ ပေ၊ ဝသေန- ပရိယတ္တိသဒ္ဓမ္မ၊
 ပဋိပတ္တိသဒ္ဓမ္မ , အဓိဂမသဒ္ဓမ္မတို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ တိဝိဓော - ၃ ပါး အပြား
 ရှိ၏။ တတ္ထ - ထို ၃ ပါးတို့တွင်၊ တေ ပိဋကံ- ပိဋက ၃ ပုံဟူသော၊ ဗုဒ္ဓဝစနံ-
 ဘုရားစကားတော်သည်။ ပရိယတ္တိသဒ္ဓမ္မော နာမ - မည်၏။ တေရသ - ၁၃ ပါး
 ကုန်သော၊ ဓတင်္ဂဂုဏာ - ဓတင်္ဂဂုဏ်တို့၎င်း၊ စုဒ္ဓသ- ၁၄ ပါးကုန်သော၊ ခန္ဓက
 ဝတ္တာနိ-ခန္ဓကဝတ်တို့၎င်း၊ ဒွေ အသီတိ - ၈၂ ပါးသော၊ မဟာဝတ္တာနိ-မဟာ
 ဝတ်တို့၎င်း၊ ဣတိအယံ-ဤ သဒ္ဓမ္မသည်။ ပဋိပတ္တိ သဒ္ဓမ္မောနာမ-မည်၏။ [သီလ
 ဖြည့်မှု, ဘာဝနာပွားမှုများလည်း ပဋိပတ္တိသဒ္ဓမ္မများပင်ဖြစ်ကြ၏။] စတ္တာရော-
 ၄ ပါးကုန်သော၊ မဂ္ဂါ- မဂ်တို့၎င်း၊ (စတ္တာရိ - ၄ ပါးကုန်သော၊) ဖလာနိစ-
 ဖိုလ်တို့၎င်း၊ ဣတိအယံ - ဤ သဒ္ဓမ္မသည်။ အဓိဂမသဒ္ဓမ္မောနာမ - မည်၏။
 [စတ္တာရော မဂ္ဂါစ ဖလာနိတိ ဥက္ကဋ္ဌ နိဒ္ဒေသဝသေန ဝုတ္တံ၊ စတဿော ပဋိ
 သန္တိဒါ, တိဿောဝိဇ္ဇာ , ဆ အဘိညာတိ အယမ္ပိ အဓိဂမ သဒ္ဓမ္မောယေဝ၊
 စကာရောဝါ အဝုတ္တ သမ္ပိဏ္ဏနတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ဋီကာ၊- အဓိဂမနှင့် ပဋိဝေဓ
 သည် သဘောတူပင်တည်း။] တတ္ထ - ထို ၃ ပါးသော သဒ္ဓမ္မတို့တွင်၊ ကေစိ -
 ကုန်သော၊ ထေရာ-ထေရ်တို့သည်။ [ဝဒန္တိ-၌စပ်၊ ကေစိ ထေရာတိ ဓမ္မကထိကာ။]
 ယောဝေါ၊ ပေ၊ သတ္တာတိ - ဟူသော၊ ဣမိနာ သုတ္တေန - ဤ ပါဠိတော်ဖြင့်၊ ပရိ
 ယတ္တိ-ပရိယတ္တိသဒ္ဓမ္မသည်။ သာသနဿ-သာသနာတော်၏၊ မူလံ-အခြေအမြစ်
 တည်း၊ ဣတိ - သို့၊ ဝဒန္တိ - ကုန်၏။ ကေစိထေရာ - တို့သည်။ [အာဟံသုဋ္ဌစပ်၊
 အာဟံသုတိ ပံသုကုလိကတ္ထေရာ ဧဝံ အာဟံသု-ဋီကာ။] ဣမေစ၊ ပေ၊ အဿာတိ-

ဟူသော၊ ဣမိနာသုတ္တေန- ဖြင့်၊ ပဋိပတ္တိ- ပဋိပတ္တိ သဒ္ဓမ္မသည်၊ သာသနဿ-၏၊ မူလံ-တည်း၊ ဣတိ,ဝတွာ-ပြောဆို၍၊ ယာဝ-အကြင်မျှလေခံ၊ သမ္မာ-ကောင်းစွာ၊ ပဋိပန္နာ- ကျင့်ကုန်သော၊ ပဉ္စ - ၅ ပါးကုန်သော၊ ဘိက္ခု- တို့သည်၊ သံဝိဇ္ဇန္တိ- ရှိကုန်၏၊ တာဝ - ကောင်းစွာကျင့်သော ရဟန်း ၅ ပါးတို့ ရှိသေးသမျှ ကာလ ပတ်လုံး၊ သာသနံ-တော်သည်၊ ဌိတံ-တည်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ အာဟံ သု-ပြောဆိုကြကုန်ပြီ။

ပန- ကား၊ ဣတရေ- တပါးကုန်သော၊ ထေရာ - တို့သည်၊ ပရိယတ္တိယာ- ပရိယတ်သည်၊ အန္တရဟိတာယ-ကွယ်လသော်၊ သုပ္ပဋိပန္နဿာပိ-ကောင်းစွာ ကျင့်သောရဟန်း၏လည်း မ္ဗောဘိသမယော-သစ္စာ ၄ ပါး တရားကို ထိုးထွင်း၍ သိနိုင်ခြင်းသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟံသု-ပြောဆိုကြကုန်ပြီ၊ စတ္တာရိ- ကုန်သော၊ ပါရာဇိကာနိ- တို့ကို၊ ရက္ခဏကာ - စောင့်ရှောက်ကုန်သော၊ ပဉ္စ - ကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ သစေ ဟောန္တိ- အကယ်၍ ရှိကုန်အံ့၊ (ဝေံသတိ- ဤသို့ ရှိကုန်လသော်၊) တေ-ထိုရဟန်းတို့သည်၊ သဒ္ဓေ-သဒ္ဓါရှိကုန်သော၊ ကုလ ပုတ္တေ - အမျိုးကောင်းသားတို့ကို၊ ပဗ္ဗာဇေတွာ - ရှင်ဖြစ်စေ၍၊ ပစ္စန္ဒိမေ- မဇ္ဈိမ ဒေသ၏ အစွန်အဖျား၌ဖြစ်သော၊ ဇနပဒေ-၌၊ ဥပသမ္ပာဒေတွာ-မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်စေ၍၊ ဒသဝဂ္ဂံ - ၁၀ ပါးအစုရှိသော၊ ဂဏံ- ဂိုဏ်းကို၊ ပူရေတွာ- ပြည့်စေ၍၊ မဇ္ဈိမေ ဇနပဒေပိ- မဇ္ဈိမဇနပုဒ်၌လည်း၊ ဥပသမ္ပဒံ- မြင့် မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်သို့ရောက်စေခြင်းကို၊ ကရိဿန္တိ-ပြုကြကုန်လတံ့၊ ဧတေန ဥပါယေန - ဖြင့်၊ ဝိသတိဝဂ္ဂဂဏံ - ၂၀ အစုဟူသော အရေအတွက်ရှိသော၊

x x x x x x x x

ဣတရေပန။ ။ ပတိပတ်ကို သာသနာတော်၏ မူလဟု ပြောကြသော ဒုတိယ ကေစိထေရ်တို့မှ တပါးသော ပဌမကေစိထေရ်တို့ကိုပင် “ဣတရေ”ဟု ဆို၏။ [ဣတရေ ပနာတိ အာဒိသု အယံ အဓိပ္ပာယ်ယော၊- ဓမ္မကထိကထေရာ ပန ပံသုကုလိကတ္ထေရေဟိ အာဘတံ သုတ္တံ (“ဣမေစ သုဘဒ္ဓ ဘိက္ခု သမ္မာ ဝိဟရေယျံ” စသော ပရိနိဗ္ဗာန သုတ်တော်ကို) သုတွာ “ယာဝ တိဋ္ဌန္တိ၊ပေ၊ယောဂက္ခေမာ နဓံသတိ”တိ ဣဒံ သုတ္တံ အာဟရိတွာ အတ္တနောဝ ဝါဒံ ပတိပတ္တိပေန္တော ပါရာဇိကာနာပဇ္ဇနဝသေန ဌိတာ ပတိပတ္တိသင်္ဂဟိတာ ပရိယတ္တိယေဝ မူလန္တိ အာဟံသုတိ၊-ဝိမတိ။]

စတ္တာရိပါရာဇိကာနိ ရက္ခဏကာ။ ။ပါရာဇိက မကျရုံသာ သီလသိက္ခာတည် ရှိသော ရဟန်း ၅ ပါးမှ တဖန်ပြန်၍ သာသနာတော်တည်စေရပုံကို ပြသော ဤ အဋ္ဌ ကထာ စကားကိုထောက်၍ ဝိနည်းပရိယတ်ကို တတ်သိသောပုဂ္ဂိုလ်များ ရှိသေးသော ကြောင့်သာ သာသနာတော်ပြန်၍တည်နိုင်သေးကြောင်း၊ ရှင်ပြုရဟန်းခံစသော ဝိနည်း ပရိယတ်ဆိုင်ရာကိုမသိလျှင် ထို ရဟန်းများလည်း သာသနာတော်ကို ပြန်၍ အသက် မဆက်နိုင်ကြောင်း သိသာ၏။ ထို့ကြောင့် “ပရိယတ်သာ သာသနာတော်၏ မူလ” ဟု ဆိုလိုကြသည်။ [သာရတ္ထဒီကာ၌ ထေရ်တို့၏ ပြောဆိုကြပုံကို အကျယ်ပြထား၏။ ရူပါလေ။]

သံဃံ - ကို၊ ပူရေတွာ - ပြည့်စေ၍၊ အတ္တနောပိ - မိမိ၏လည်း၊ အပ္ပာနကမ္မံ - အပ္ပာနကံကို၊ ကတွာ-ပြု၍၊ [ပစ္စန္ဒရဇ်၌ ၅ ပါးရှိလျှင် ဥပသမ္ပဒကံဖြစ်နိုင်သောကြောင့် ပဉ္စဘိက္ခုဟု ဆိုသည်။] သာသနံ-တော်ကို၊ ဝုခိံ-ကြီးပွားခြင်းသို့၊ ဝိရုဇ္ဇိံ-စည်ပင်ခြင်းသို့၊ ဝေပုလ္လံ-ပြန်ပြောသည်၏အဖြစ်သို့၊ ဂမယိဿန္တိ - ရောက်စေနိုင်ကုန်လတံ၊ ဝေ - ဤသို့လျှင်၊ အယံ ဝိနယဓရော - သည်၊ တိဝိဓဿာပိ - ၃ ပါးအပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ သဒ္ဓမ္မဿ-၏၊ စိရဋ္ဌိတိယာ-ကြာမြင့်စွာတည်ခြင်းငှါ၊ ပဋိပန္နော ဟောတိ၊ ဣတိဝေ-ဤသို့လျှင်၊ အယံ ဝိနယဓရော-သည်၊ တာဝ-ဆ အာနိသံသစသည်တို့မှ ရှေးဥျားစွာ၊ ပဉ္စ-ကုန်သော၊ ဣမေ အာနိသံသေ-တို့ကို၊ ပဋိလဘတိ-ရနိုင်၏၊ ဣတိ ဝေဒိတဗျော။

ဆ-ကုန်သော၊ ကတမေ အာနိသံသေ-တို့ကို၊ လဘတိ-နိုင်သနည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ ဥပေါသထော-သည်၊ တဿ-ထို ဝိနည်းမိုရ်၏၊ အာဓေယျာ-ဆောင်ထားအပ်သော ဥစ္စာတည်း၊ ပဝါရဏာ- သည်၊ (တဿ-၏၊ အာဓေယျာ- တည်း၊) သံဃကမ္မံ - ကြွင်းသော သံဃာ့ကံသည်၊ (တဿ - ၏၊ အာဓေယျံ၊) ပဗ္ဗဇ္ဇာ- ရှင် အဖြစ်သည်၎င်း၊ ဥပသမ္ပဒါ- မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်စေကြောင်း အစီအရင်သည်၎င်း၊ (တဿ - ၏၊ အာဓေယျာ-တည်း၊) နိဿယံ- နိဿယည်းကို၊ ဒေတိ-ပေးနိုင်၏၊ သာမဏေရံ-ကို၊ ဥပဋ္ဌာပေတိ - လုပ်ကျွေးစေနိုင်၏၊ ဟိ-ချဲ့၊ စာတုဒ္ဓသိကော-စာတုဒ္ဓသိ ဥပုသ်၎င်း၊ ပပ၊ သံဃဥပေါသထော-သံဃဥပုသ်၎င်း၊ ဂဏေဥပေါသထော၊ ပေ၊ သုတ္တုဒ္ဓေသော-သုတ္တုဒ္ဓေသဥပုသ်၎င်း၊ ပါရိသုဒ္ဓိဥပေါသထော-၎င်း၊ အဓိဋ္ဌာန ဥပေါသထော-၎င်း၊ ဣတိ-သို့၊ နဝ-၉ ပါးကုန်သော၊ ယေ ဣမေ ဥပေါသထာ-အကြင်ဥပုသ်တို့သည်၊ (သန္တိ - ရှိကုန်၏၊) သဗ္ဗေ- ကုန်သော၊ တေ-ထိုဥပုသ်တို့သည်၊ ဝိနယဓရာယတ္တာ- ဝိနည်းမိုရ်ပုဂ္ဂိုလ်၏စပ်ဆိုင်သော ဥစ္စာတို့တည်း။

x x x x x x x x x

ယေ ဟိ ဣမေ။ ။ ဤနေရာ၌ “ယေ ဣမေ” ဟု စာအုပ်တို့၌ရှိ၏၊ ယောဇနာ၌ကား “ယေဝိ ဣမေ နံဝဥပေါသထာတိ သမ္ပန္နော” ဟု ရှိ၏၊ နောက်၌ ယာပိ၊ ယာနိပိ စသည်ကို ထောက်၍ ယေဝိ ဟု ရှိခြင်းသည် ကောင်းသကဲ့သို့ ထင်ရ၏၊ သို့သော် ပဌမစကားရပ်၌ ဝိသဒ္ဓါပါခြင်းသည် ထုံးစံမဟုတ်၊ နောက်ဝါကျတို့၌သာ သမ္ပိဏ္ဏနတ္ထ ဝိသဒ္ဓါ ပါရသည်၊ ထို့ကြောင့် “တဿာ ဓေယျာ ဥပေါသထော” စသော ရှေးစကားကိုချဲ့ပြသော ဝါကျသာဖြစ်၍ “ယေဟိ ဣမေ” ဟု ဝိတ္ထာရဇောဘက “ဟိ” သဒ္ဓါသာ ပါသင့်သည်။

တဿ အာဓေယျော။ ။ အာရံ+ အာဓေယျ ဟူရာ၌ကဲ့သို့ အာဓေယျသဒ္ဓါသည် “ဆောင်ထားအပ်” ဟူသော အနက်ကို ဟော၏၊ ဝိနယဓရာယတ္တာကို တဿ သန္တကာ ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ ထိုသို့ ဖွင့်သောကြောင့် “ဝိနယဓရာယတ္တာ-ဝိနည်းမိုရ်နှင့် စပ်သော ဥစ္စာတို့တည်း” ဟု မပေးရ၊ “ဝိနည်းမိုရ်၏ စပ်ဆိုင်သော ဥစ္စာတို့တည်း” ဟု သမ္ပန်အနက်သာ ပေးရသည်၊ [အကျယ်ကို ကင်္ခါဘာသာဋီကာ နိဒါနုဒ္ဓေသ အဖွင့်၌ ရှုပါ။]

စ-သည်သာ မကသေး၊ စာတုဒ္ဒသိကာ-စာတုဒ္ဒသိကာ ပဝါရဏာ၎င်း၊ ပေ၊ သံဃပဝါရဏာ - သံဃပဝါရဏာ၎င်း ၊ ပေ ၊ တေဝါစိကာ (ပဝါရဏာ)- တေဝါစိကာပဝါရဏာ၎င်း၊ ဧဒဝါစိကာ ၊ ပေ၊ သမာနဝသိကာ ပဝါရဏာ- သမာနဝသိကာ ပဝါရဏာ၎င်း၊ ဣတိ-သို့၊ နဝ-ကုန်သော၊ ယာဇ္ဇမာ ပဝါရဏာယော-အကြင် ပဝါရဏာတို့သည်၊ (သန္တိ- ကုန်၏၊) တာပိ-ထို ပဝါရဏာတို့သည်လည်း၊ ဝိနယဓရာယတ္တာဝေ- ဝိနည်းမိုရ်၏ စပ်ဆိုင်သော ဥစ္စာတို့သာတည်း၊ တဿ-ထို ဝိနည်းမိုရ်၏၊ သန္တကာ- ဥစ္စာတို့တည်း၊ သော- ထို ဝိနည်းမိုရ်သည်၊ တာသံ-ထို ပဝါရဏာတို့၏၊ သာမိ- အရှင်တည်း။ [ယာပိမှ ပိကို တာနှင့်တွဲ၊ တာပိ၌ ပိသည် အပို။] အပလောကနကမ္မံ-အပလောကနကံ ၎င်း၊ ဥတ္တိကမ္မံ-ဥတ္တိကံ၎င်း၊ ဥတ္တိဒုတိယကမ္မံ, ဥတ္တိစတုတ္ထကမ္မံ-၎င်း၊ ဣတိ- သို့၊ စတ္တာရိ-ကုန်သော၊ ယာနိ ဇ္ဇမာနိ သံဃကမ္မာနိ-အကြင် သံဃာ့ကံတို့သည်၊ (သန္တိ)၊ တာနိပိ-ထို သံဃာ့ကံတို့သည်လည်း၊ ဝိနယဓရာယတ္တာနိ - ဝိနည်း မိုရ်၏ စပ်ဆိုင်သော ဥစ္စာတို့တည်း၊ စ- သည်သာ မကသေး၊ ဥပဇ္ဈာယေန- ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာသည်၊ ဟုတ္တာ- ၍၊ ကုလပုတ္တာနံ-တို့၏၊ ယာ အယံ ပဗ္ဗဇ္ဇာစ- အကြင် ရှင်အဖြစ်ကို၎င်း၊ ယာ အယံ ဥပသမ္ပဒါစ-အကြင်မြင့်မြတ်သော ရဟန်း အဖြစ်သို့ ရောက်ကြောင်း အစီအရင်ကို၎င်း၊ ကာတဗ္ဗာ-ပြုထိုက်၏၊ အယမ္ဗိ-ဤ ပဗ္ဗဇ္ဇာ ဥပသမ္ပဒါသည်လည်း၊ ဝိနယဓရာယတ္တာဝ - သာတည်း၊ ဟိ - မှန်၊ အညော-ဝိနည်းမိုရ်မှ တပါးသော၊ ဒွိပိဋကဓရောပိ- သုတ္တန် အဘိဓမ္မာ ၂ ဖြာ သော ပိဋကတ်ကိုဆောင်သော ပုဂ္ဂိုလ်သော်မှလည်း၊ ဧတံ-ဤပဗ္ဗဇ္ဇာ ဥပသမ္ပဒါ ကို၊ ကာတံ-ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာလုပ်၍ ပြုခြင်းငှါ၊ န လဘတိ - မရ၊ သောဝေ - ထို ဝိနည်းမိုရ်သည်သာ၊ နိဿယံ-ကို၊ ဒေတိ-နိုင်၏၊ အညော - ဝိနည်းမိုရ်မှတပါး သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ နိဿယံ-ကို၊ ဒါတံ-ငှါ၊ နေဝလဘတိ - မရ၊ သာမဏောရံ- ကို၊ ဥပဋ္ဌာပေတံ-ဥပဇ္ဈာယ်လုပ်၍ ပြုစုလုပ်ကျွေးစေခြင်းငှါ၊ န လဘတိ။

ပန-ဆက်၊ သာမဏောရူပဋ္ဌာနံ-သာမဏေ၏ပြုစုလုပ်ကျွေးခြင်းကို၊ ပစ္စာသီသန္တာ-တောင့်တသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဝိနယဓရဿ- ၏၊ သန္တိကေ- ၌၊ ဥပဇ္ဈံ-ကို၊ ဝါဟာပေတွာ - ယူစေ၍၊ ဝတ္တပဋိပတ္တိံ - ဝတ်အကျင့်ကို၊ သာဒိတံ - သာယာခြင်းငှါ၊ လဘတိ-ရ၏၊ (ဓမ္မာစရိယ, အနုဿာဝနာစရိယအဖြစ်ဖြင့် သာယာနိုင်သည်-ဟူလို။) စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤ ဆ အာနိသံသတို့တွင်၊ နိဿယဒါနဉ္စေ- နိဿယည်းပေးခြင်း သည်၎င်း၊ သာမဏောရူပဋ္ဌာပနဉ္စ - သာမဏေကို ပြုစုလုပ် ကျွေးစေခြင်းသည်၎င်း၊ ဧတံ-တပါးသော၊ အင်္ဂံ - တည်း၊ ဣတိ- ဤသို့လျှင်၊ ဆ- ကုန်သော၊ ဣမေသု အာနိသံသေသု-တို့တွင်၊ ဧကေန-တပါးသောအာနိသင်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ - ကွ၊ ပုရိမာ-ရှေးဖြစ်ကုန်သော၊ ပဉ္စ-၅ ပါးသော အာနိသင်တို့သည်၊ ဆ- ၆ ပါးတို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဒွိဟိ- ၂ ပါးသောအာနိသင်တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ (ပုရိမာပဉ္စ)

သတ္တ- ၇ ပါးသောအာနိသင်တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ တိဟိ- ၃ ပါးသောအာနိသင်
 တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ- ကွ၊ (ပုရိမာပဉ္စ)အဋ္ဌ-၈ ပါးသောအာနိသင်တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊
 စတူဟိ သဒ္ဓိ- (ပုရိမာပဉ္စ)နဝ ဟောန္တိ၊ ပဉ္စဟိ သဒ္ဓိ- (ပုရိမာပဉ္စ)ဒသဟောန္တိ၊
 သဗ္ဗေဟိပိ- အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဧတေဟိ- ဤ အာနိသင်တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ-
 (ပုရိမာပဉ္စ)ကောဒသ-၁၁ ပါးသော အာနိသင်တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဣတိ
 ဧဝံ-ဤသို့၊ ဝိနယဓရော-သော၊ ပုဂ္ဂလော-သည်၊ ပဉ္စ- ကုန်သော၊ အာနိသံသေ
 စ-တို့ကို၎င်း၊ ပေ၊ ကောဒသ-ကုန်သော၊ အာနိသံသေစ - တို့ကို၎င်း၊ လဘတိ-
 ရနိုင်၏၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဣမေ အာနိသံသေ-
 တို့ကို၊ ဒသေန္တော- ပြတော်မူလျက်၊ ဝိနယပရိယတ္တိယာ-ဝိနည်းကို သင်ယူခြင်း
 ၏၊ ဝဏ္ဏံ- ဂုဏ်ကျေးဇူးကို၊ ဘာသတိ - ဟောတော်မူ၏၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

အာဒိဿ အာဒိဿာတိ-ကား၊ ပုနပ္ပုနံ- အဖန်ဖန် အထပ်ထပ်၊ ဝဝတ္ထပေ
 တွာ - အခြားပုဂ္ဂိုလ်တို့မှ သီးသန့် တည်စေ၍၊ ဝိသုဝိသု - အခြား ပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့်
 မရောအောင် အသီးအခြား အသီးအခြား၊ ကတွာ-ပြု၍၊ (ဝဏ္ဏံ ဘာသတိ-၌စပ်၊)
 အာယသ္မတော၊ ပေ၊ ဘာသတိတိ- ကား၊ ဝိနယပရိယတ္တိ - ဝိနည်းပရိယတ်ကို၊
 နိဿာယ-မှီ၍၊ (အကြောင်းပြု၍၊) ဥပါလိတ္တေရဿ- ၏၊ ဂုဏံ- ကို၊ ဘာသတိ-
 မိန့်တော်မူ၏၊ ထောမေတိ - ထောမနာတော်မူ၏၊ ပသံသတိ - ချီးမွမ်းတော်မူ၏၊
 ကသ္မာ-ကြောင့်၊ (ဥပါလိတ္တေရဿ ဂုဏံ ဘာသတိ ထောမေတိ ပသံသတိ-နည်း၊)
 မမ-ငါ၏၊ ဝဏ္ဏနံ- ချီးမွမ်းခြင်းကို၊ သုတွာပိ- ကြားရ၍လည်း၊ ဘိက္ခု- တို့သည်၊
 ဥပါလိဿ- ၏၊ သန္တိကေ- ၌၊ ဝိနယံ - ကို၊ ဥဂ္ဂဟတဗ္ဗံ - နာယူထိုက်၏ ဟူ၍၊
 ပရိယာပုဏနံ- သင်ယူထိုက်၏ဟူ၍၊ အပ္ပေဝနာမ မညေယျံ-မှတ်ထင်ကုန်တန်
 ရာ၏၊ ဧဝံ-ဤသို့ မှတ်ထင်ကုန်လသော်၊ ဣဒံ သာသနံ- တော်သည်၊ အဒ္ဓနိယံ-
 ရှည်သောအခွင့်သို့ ရောက်သည်၊ ဘဝိဿတိ- ဖြစ်လတံ၊ ပဉ္စဝဿသဟဿာနိ-
 အနှစ်ငါးထောင်တို့ပတ်လုံး၊ ပဝတ္တိဿတိ-ဖြစ်လတံ၊ ဣတိ-ထို ကြောင့်၊ (ဥပါလိ
 တ္တေရဿ ဂုဏံ ဘာသတိ ထောမေတိ ပသံသတိ။) [ဤ ပဉ္စဝဿသဟဿာနိ
 ဟူသော စကားသည် အဋ္ဌကထာဆရာ၏အလိုသာ ဖြစ်၏။]

တေဗေဟူ ဘိက္ခုတိ - ကား၊ ဘဂဝတော - ၏၊ ဣမံဝဏ္ဏနံ - ကို၊ သုတွာ-
 ကြားရ၍၊ ဣမေ အာနိသံသေ - တို့ကို၊ သုတ္တန္တိ ကာ- သုတ္တန်ဆောင် ရဟန်းတို့

x x x x x x x x

ဥဂ္ဂဟ, ပရိယာပုဏနံ။ ။ ဆရာကရွတ်ပြသည်ကို နားထောင်ရုံသာနားထောင်၍
 သင်ယူခြင်းကို (ယခုအခါ စာလိုက်ခြင်းမျိုးကို) “ဥဂ္ဂဟ” ဟု ခေါ်၏။ ဆရာက ရွတ်ပြ
 သောအခါ (ယခုအခါ စဉ်ဆိုင်သကဲ့သို့) ပုဒ်စဉ်အတိုင်း အဆက်မပြတ်လိုက်၍ဆိုခြင်းကို
 “ ပရိယာပုဏနံ ” ဟု ခေါ်၏။ [“ သုတွာ တုဏှိ ဘူတောဝ ပဂုဏံ ကရောန္တော
 ဥဂ္ဂဏှာတိ နာမ၊ ပဒါနုပဒံ စသေတွာ ဝါစာယ ပရိစိတံ ကရောန္တော ပရိယာပုဏာတိ
 နာမ ” - နိဒါနသံယုတ်, ဂဟပတိဝဂ္ဂ, ပဉ္စမသုတ် အဋ္ဌကထာ။]

သည်။ နေဝလဘန္တိကိရ-မရနိုင်ကုန်သတတ်၊ အာဘိဓမ္မိကာ-အဘိဓမ္မာဆောင်
 ရဟန်းတို့သည်လည်း၊ န လဘန္တိကိရ-မရနိုင်ကုန်သတတ်၊ ဣတိ-ဤသို့ တွေး၍၊
 ယထာပရိကိတ္တိတာနိသံသာဓိဂမေ- အကြင် အကြင် ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော
 အာနိသင်တို့ကို ရခြင်း၌၊ ဥဿာဟဇာတာ - ဖြစ်သော အားထုတ်ခြင်း ရှိကုန်
 သော၊ ဗဟု - များစွာကုန်သော၊ ထေရာ - ၁၀ ဝါရပြီး ထေရ်ကြီးဖြစ်ကုန်သော၊
 တေဘိက္ခုစ-ထို ရဟန်းတို့သည်၎င်း၊ နဝါ-၅ ဝါမကြွယ်၊ သီတင်းငယ်ဖြစ်ကုန်
 သော၊ တေဘိက္ခုစ-တို့သည်၎င်း၊ မဇ္ဈိမာ-၅ ဝါပြည့်မြောက်၊ ၁၀ ဝါအောက်
 ငယ်၊ အလယ်အလတ် ဖြစ်ကုန်သော၊ တေဘိက္ခုစ - တို့သည်၎င်း၊ အာယသ္မ
 တော ဥပါလိဿ-၏၊ သန္တိကေ-၌၊ ဝိနယံ-ကို၊ ပရိယာပုဏန္တိ-သင်ယူကြကုန်၏၊
 ဣတိအယံ-ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဣတ္ထ-ဤ တေဗဟု ဘိက္ခု အစရှိသောပါဠိရပ်၌၊
 အတ္ထော-အနက်တည်း၊ ဣဓာတိ-ဣဓဟူသော ပုဒ်သည်၊ နိပါတ မတ္တမေဝ-
 အနက်မရ နိပါတ်မျှသာတည်း၊ [တေဓကို “တေ+ဣဓ” ဟု ပုဒ်ဖြတ်။]

ဥဒ္ဓိဿမာနေတိ - ကား၊ အာစရိယေန - ဆရာသည်၊ အန္တေဝါသိကဿ-
 အနီးနေတပည့်အား၊ ဥဒ္ဓိဿမာနေ- ရွတ်ပြအပ်သော်၊ (ဧဝံ ဝဒေယျ-၌စပ်၊)
 [ရှေးက စာအုပ်မရှိသောကြောင့် စာချသောအခါ ရှေးဥျးစွာ ဆရာက ရွတ်ပြရ
 သည်။] ပန-ဆက်၊ သော-ထို ပါတိမောက်သည်၊ (ဥဒ္ဓိဿမာနောနာမ ဟောတိ-
 ၌စပ်၊) ယသ္မာ- အကြင်ကြောင့်၊ အာစရိယေ- ဆရာသည်၊ အတ္တနော- ၏၊ ရူစိ
 ယာ- အလိုအားဖြင့်၊ ဥဒ္ဓိဿန္တေ - ရွတ်ပြသော်၎င်း၊ အာစရိယံ- ကို၊ ယာစိတွာ-
 ရွတ်ပြဘို့ရန်တောင်းပန်၍၊ အန္တေဝါသိကေန-အနီးနေတပည့်သည်၊ ဥဒ္ဓိဿာပေ
 နန္တေဝါ-ရွတ်ပြစေသော်၎င်း၊ (ဆရာကိုရွတ်ပြဘို့ရန် တပည့်က တောင်းပန်သော်
 ၎င်း၊) ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ နံ-ထို ပါတိမောက်ကို၊ ဓာရေတိ-ဆောင်
 ထား၏၊ တသ္မိ-ထိုရဟန်းသည်၊ သဇ္ဈာယံ-သရဇ္ဈာယ်ခြင်းကို၊ ဝါ-စာပြန်ခြင်းကို၊
 ကရောန္တေဝါ- ပြုသော်၎င်း၊ ဥဒ္ဓိဿမာနောနာမ - ရွတ်ပြအပ်သည် မည်သည်၊
 ဟောတိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဥဒ္ဓိဿန္တေဝါ၊ပေ၊ကရောန္တေတိ-ဟူ၍၊ ပဒဘာဇနံ-
 ကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊

x x x x x x x x

ပဒဘာဇနံ ဝုတ္တံ။ ။ ဥဒ္ဓိဿမာနေဟူသော သိက္ခာပုဒ်ပါဠိကို “ဥဒ္ဓိဿန္တေဝါ၊
 ဥဒ္ဓိဿာပေန္တေဝါ၊ သဇ္ဈာယံ ဝါ ကရောန္တေ” ဟု ပဒဘာဇနီ ၃ မျိုးဖွင့်၏။ ထို ၃ မျိုးတို့တွင်
 ဥဒ္ဓိဿန္တေဟူသည် တာညွှန်ကို ပို့ချသောအားဖြင့် ဆရာကိုယ်တိုင် ရွတ်ပြခြင်းတည်း၊
 ဥဒ္ဓိဿာပေန္တေဟူသည် စာတက်လိုသောတပည့်က ဆရာကို ရွတ်ပြဘို့ရန်တောင်းပန်၍
 ရွတ်ပြစေခြင်းတည်း၊ သဇ္ဈာယံ ကရောန္တေဟူသည် ဆောင်ရွက်မှတ်သားထားသော
 ပါတိမောက်ကို ရွတ်အံနေခြင်း စာပြန်နေခြင်းတည်း၊ ထို ၃ မျိုးလုံးကိုပင် “ဥဒ္ဓိဿ
 မာနေ - ရွတ်ပြအပ်သော်” ဟု ဆိုရသည်။ [ကံဟောဖြစ်၍ “ဒိဿ” ဟု သ ဒွေဘော်
 ရှိရသည်၊ ကတ္တားဟော၌ကား “ဒိသ” ဟုသာ ရှိရသည်။]

ခုဒ္ဒါနု ခုဒ္ဒကေဟိတိ-ကား၊ ခုဒ္ဒကေဟိစ-ငယ်သည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ အနု
 ခုဒ္ဒကေဟိစ- ထို့ အောက် ငယ်သည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ (“သိက္ခာပဒေဟိ”၌
 စပ်။) [ခုဒ္ဒကသိက္ခာပုဒ် , အနုခုဒ္ဒကသိက္ခာပုဒ်အခွဲကို၊ ကင်္ခါဘာသာဋီကာ၌
 ပြထားပြီ။] ယာဝ ဒေဝါတိ(ဧတံ)-ယာဝ ဒေဝဟူသော ဤသဒ္ဒါသည်၊ တေသံ-
 ထို ကုက္ကုစ္စ အစရှိသည်တို့၏၊ သံဝတ္တန မရိယာဒ ပရိစ္ဆေဒဝစနံ - ဖြစ်ခြင်း၏
 အပိုင်းအခြားကို ပိုင်းဖြတ်ကြောင်း သဒ္ဒါတည်း၊ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ (ကို ဝုတ္တံ
 ဟောတိ)ဟိ-ချဲ့၊ တောနိ-ဤခုဒ္ဒါနုခုဒ္ဒကသိက္ခာပုဒ်တို့သည်၊(သံဝတ္တန္တိ၌စပ်။)
 ဝါ-တို့ကို၊ ယေ-အကြင်ရဟန်းတို့သည်၊ ဥဒ္ဓိသန္တိ ဝါ - ဆရာအဖြစ်ဖြင့် မူလည်း
 ရွတ်ပြကြကုန်၏၊ ဥဒ္ဓိသာပေန္တိ ဝါ-တပည့်အဖြစ်ဖြင့် မူလည်း ရွတ်ပြစေကြကုန်၏၊
 သဇ္ဈယန္တိ ဝါ - စာပြန်သောအားဖြင့် မူလည်း သရဇ္ဈာယ်ကြကုန်၏၊ တေသံ- ထို
 ရဟန်းတို့၏၊ ယာဝ-လောက်၊ ကပ္ပတိနုခေါ-အပ်လေသလော၊ န ကပ္ပတိနုခေါ-
 မအပ်လေသလော၊ ဣတိ-သို့၊ ကုက္ကုစ္စသင်္ခါတော - ကုက္ကုစ္စ ဟု ဆိုအပ်သော၊
 ဝိပ္ပဋိသာရော- နှလုံးမသာယာခြင်းသည်၎င်း၊ ဝိဟေသာ- ကိုယ်စိတ် ပင်ပန်းခြင်း
 သည်၎င်း၊ ဝိစိကိစ္ဆာသင်္ခါတော-ဝိစိကိစ္ဆာဟုဆိုအပ်သော၊ မနောဝိလေခေါစ-
 စိတ်ကိုရေးခြစ်ကြောင်းသဘောသည်၎င်း၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိယေဝ-ဖြစ်သည်သာ၊ တာဝ-
 ထို ကုက္ကုစ္စ၊ ဝိဟေသာ၊ ဝိလေခ ဖြစ်သည့်တိုင်အောင်၊ သံဝတ္တန္တိ - ဖြစ်ကုန်၏၊
 [ကို အမေးကို ပြန်လှည့်ဆိုရန် ဥပ္ပဇ္ဇတိယေဝါတိ ဟု ဣတိသဒ္ဒါပါလျှင် ကောင်း
 ၏၊ မပါလျှင် ထည့်၍ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ ဟု ပြန်လှည့်ပါ၊ အဓိပ္ပာယ်ကို ကင်္ခါ
 ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

အထဝါ- ထို့ပြင်တနည်းကား၊ ယာဝဒေဝါတိ(ဧတံ)- သည်၊ အတိသယ
 ဝဝတ္တာပနံ- အလွန်အကဲအားဖြင့် ပိုင်းခြားကြောင်း သဒ္ဒါတည်း၊ [ယာဝသည်
 အတိသယအနက်၊ ဝေကား ဝဝတ္တာပနအနက်ကိုဟောသည်။] တဿ-ထိုယာဝ
 ဒေဝ သဒ္ဒါ၏၊ သံဝတ္တန္တိတိဣမိနာ - သံဝတ္တန္တိ ဟူသော ဤပုဒ်နှင့်၊ သမ္ဗန္ဓော-
 ဆက်စပ်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ ကုက္ကုစ္စာယ - ကုက္ကုစ္စ အကျိုးငှါ၎င်း၊ ဝိဟေ
 သာယ-ကိုယ်စိတ် ပင်ပန်းခြင်းငှါ၎င်း၊ ဝိလေခါယ - စိတ်ကို ရေးခြစ်သကဲ့သို့ဖြစ်
 သော ဝိစိကိစ္ဆာ အကျိုးငှါ၎င်း၊ အတိဝိယ - အလွန်အကဲသာလျှင်၊ သံဝတ္တန္တိ
 ယေဝ- ဖြစ်ကုန်သည်သာ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ဥပသမ္ဗန္ဓဿ ဝိနယံ ဝိဝဏ္ဏေ
 န္တိတိ-ကား၊ ဥပသမ္ဗန္ဓဿ-ရဟန်း၏၊ သန္တိကေ-၌၊ တဿ-ထိုရဟန်း၏၊ တသ္မိံ -
 ထိုသိက္ခာပုဒ်၌၊ ဝိမတိံ - တွေးတောခြင်းကို၊ ဥပ္ပါဒေတုကာမော-ဖြစ်စေလိုသည်၊
 (ဟုတွာ)၊ ဝိနယံ-ကို၊ ဝိဝဏ္ဏတိ- ကဲ့ရဲ့အံ့၊ နိန္ဒတိ-ကဲ့ရဲ့အံ့၊ ဝရဟတိ-ရှုတ်
 ချအံ့၊ (ဝိဝဏ္ဏတိကို ထပ်ဖွင့်သည်။) သေသံ၊ ပေ၊ ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။... ဝိလေခန
 သိက္ခာပဒံ ဒုတိယံ။

မောဟနသိက္ခာပုဒ်

တတိယေ-၌၊ အန္တဒ္ဓမာသန္တိ-ကား၊ အနုပဋိပါဋိယာ-အစဉ်အားဖြင့်၊ အဒ္ဓမာသေ အဒ္ဓမာသေ-လခွဲတိုင်း လခွဲတိုင်း၌၊ ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ သော-ထိုပါတိမောက်ကို၊ ဥပေါသထဒိဝသေ-၌၊ ဥဒ္ဓိသိယတိ-ရွတ်ပြအပ်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ အနုပေါသထိကန္တိ-ဟူ၍၊ ပဒဘာဇနေ-၌၊ (ဘဝဝတာ)ဝုတ္တံ၊ ဥဒ္ဓိသမာနေတိ-ကား၊ ဥဒ္ဓိသိယမာနေ-ရွတ်ပြအပ်သော်၊ ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ သော-ထိုပါတိမောသံသည်၊ ပါတိမောက္ခဒ္ဓေသကေ-ပါတိမောက်ကို ရွတ်ပြသော ရဟန်းသည်၊ ဥဒ္ဓိသန္တေ-ရွတ်ပြလသော်၊ ဥဒ္ဓိသိယမာနောနာမ-ရွတ်ပြအပ်သည် မည်သည်၊ ဟောတိ၊ တသ္မာ၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ၊ ယဉ္စ၊ ပေ၊ အာပန္နောတိ - ကား၊ တသ္မိံ အနာစာရေ-ထို မလျောက်ပတ်သော အကျင့်ကို၊ စိဏ္ဏေ-ကျင့်အပ်ပြီးသော်၊ ယံ အာပတ္တိံ-သို့၊ အာပန္နော-ပြီ။

ယထာဓမ္မော ကာရေတဗ္ဗောတိ - ကား၊ အညာဏေန - မသိခြင်းကြောင့်၊ အာပန္နတ္တာ- သင့်ရောက်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တဿာ အာပတ္တိယာ- မှ၊ မောက္ခော-လွတ်မြောက်ခြင်းသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ပန-စင်စစ်ကား၊ ယထာ- အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဓမ္မောစ - သုတ်အဘိဓမ္မာ တရားသည်၎င်း၊ ဝိနယောစ- ဝိနည်းသည်၎င်း၊ ဌိတော-တည်၏၊ တထာ-ထိုဓမ္မဝိနယ တည်တိုင်းသောအခြင်း အရာအားဖြင့်၊ ကာရေတဗ္ဗော - ပြုစေထိုက်၏၊ ဝါ - ဆုံးဖြတ်ထိုက်၏၊ ဒေသနာ ဂါမိနိံ - ဒေသနာဂါမ်အာပတ်သို့၊ အာပန္နော - ရောက်သည်၊ စေဟောတိ- အံ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ဒေသာပေတဗ္ဗော - ဒေသနာ ပြောစေထိုက်၏၊ ဝုဠာနဂါမိနိံ - ဝုဠာနဂါမ်အာပတ်သို့၊ (အာပန္နော-သည်၊) စေ(ဟောတိ)- အံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဝုဠာပေတဗ္ဗော-ထစေထိုက်၏၊ ဣတိအတ္ထော- နက်၊ [အဓိပ္ပာယ်ကို ကင်္ခါဘာသာ ဒီကာ၌ ပြထားပြီ၊] သာဓုကန္တိ-ကား၊ သုဠု-ကောင်းစွာ၊ အဋ္ဌိံ ကတွာတိ-ကား၊ အတ္ထိကဘာဝံ-အကျိုးရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဝါ-အလိုရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ ကတွာ-၍၊ အတ္ထိကော - အကျိုးရှိသည်၊ ဝါ- အလိုရှိသည်၊ ဟုတွာ-၍၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ [ပုဒ်ပြီးပုံကို ပါတိမောက်ဘာသာဒီကာ၌ ရှုပါ။] ဓမ္မကမ္မေတိအာဒိသု- အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ မောဟာရောပနကမ္မံ- မောဟာရောပနကံကို၊ အဓိပ္ပေ တံ-အလိုရှိအပ်၏၊ သေသံ၊ ပေ၊ ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။....မောဟနသိက္ခာပဒံ တတိယံ။

x x x x x x x x x

ယထာဓမ္မော။ ။ ဤယထာဓမ္မော ဟူသော ပါဠိကို စာအုပ်များ၌ “ယထာ ပန ဓမ္မောစ ဝိနယောစ” ဟု စသဒ္ဓါနှင့်တကွ ဖွင့်ထားသည်ကိုတွေ့ရ၏။ ထို့ကြောင့် ဓမ္မအရ သုတ္တန် အဘိဓမ္မာတရားကိုယူ၍ ဝိနယ အရ ဝိနည်းကိုယူရသည်။ သို့သော် “ ဒေသနာ ဂါမိနိံစေ” စသော နောက်ဝါကျကိုထောက်လျှင် ဝိနည်းနှင့်သာဆိုင်ရကား ဓမ္မောကို “ဝိနယော” ဟု ထပ်ဖွင့်သည် ဟု ထင်သည်။ ဤအလို စသဒ္ဓါ မပါသင့်။

ပဟာရသိက္ခာပုဒ်

စတုတ္ထေ-၌၊ ပဟာရံဒေန္တိတိ-ကား၊ အာဂုသော- ငါ့ရှင်တို့၊ ပိဋကံ- အင်းပျဉ်ငယ်ကို၊ ပညပေထ-ခင်းကြကုန်၊ ပါဒဓောဝနံ-ခြေဆေးရေကို၊ အာဟာရထ-ဆောင်ခဲ့ကြကုန်၊ ဣတိ အာဒိနိ-ဤသို့ အစရှိသော စကားတို့ကို၊ ဝတ္တာ-ပြောဆို၍၊ တထာ - ထို စေခိုင်းသည့် အတိုင်း၊ ဝါ- ထို စေခိုင်းအပ်သော အမှုကို၊ အကရောန္တာနံ - မပြုကုန်သော သတ္တရသဝဂ္ဂိ ရဟန်းကလေးတို့အား၊ ပဟာရံ-ပုတ်ခတ်ခြင်းကို၊ ဒေန္တိ-ပေးကြကုန်၏။ ပဟာရံ၊ပေ၊ပါစိတ္တိယဿာတိ တွေ-၌၊ ပဟရိတုကာမတာယ-ပုတ်ခတ်ခြင်းငှါ အလိုရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဟာရေ-ပုတ်ခတ်ခြင်းကို၊ ဒိဇ္ဇေ-ပေးအပ်သော်၊ သစေပိ မရတိ-အကယ်၍မူလည်း သေစေဥားတော့၊(ဧဝံသတိပိ)၊ ပါစိတ္တိယမေဝ-သည်သာ၊(ဟောတိ)၊[သေစေလိုသော စိတ်မပါသောကြောင့် ပါစိတ်သာ သင့်၏။] ပဟာရေန - ပုတ်ခတ်ခြင်းကြောင့်၊ ဟတ္ထာဝါ-လက်သည်သော်၎င်း၊ ပါဒေါဝါ- ခြေသည်သော်၎င်း၊ (သစေပိ) ဘိဇ္ဇတိ - အကယ်၍မူလည်း ကျိုးစေဥားတော့၊ သိသံဝါ - ဥားခေါင်းသည်သော်လည်း၊ ဆိဒ္ဓံ - ပေါက်သည်၊ (“ ဘိန္ဒု-ကွသည် ” ဟုလည်း ရှိ၏၊) (သစေပိ) ဟောတိ-အကယ်၍မူလည်း ဖြစ်စေဥားတော့၊ (ဧဝံသတိပိ-ဤသို့ ဖြစ်ပါသော်လည်း၊) ပါစိတ္တိယမေဝ (ဟောတိ)၊ ယထာ-အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့် ပြုလသော်၊ အယံ-ဤရဟန်းသည်၊ သံဃမဇ္ဈေ-၌၊ နဝိရောစတိ-မတင့်တယ်၊ တထာ-ထို မတင့်တယ်နိုင်လေခံအောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ နံ- ထို ရဟန်းကို၊ ကရောမိ-ပြုအံ့၊ ဣတိဧဝံ-သို့၊ ဝိရူပကရဏာဓိပ္ပာယေန-ဖောက်ပြန်သောအဆင်းရှိအောင် ပြုခြင်း၌ဖြစ်သော အလိုဖြင့်၊ (ရုပ်ပျက် ဆင်းပျက် ဖြစ်စေလိုသဖြင့်၊) ကဏ္ဍံဝါ-နားကိုသော်၎င်း၊ နာသံဝါ-နှာခေါင်းကိုသော်၎င်း၊ ဆိန္ဒုတိ-ဖြတ်အံ့၊ ဒုက္ကဋ် (ဟောတိ)။

အနုပသမ္ပန္နဿာတိ- ကား၊ ဝဟဋ္ဌဿဝါ - လူဝတ်ကြောင်အားသော်၎င်း၊ ပဗ္ဗဇိတဿဝါ-ရသွေ သာမဏေအားသော်၎င်း၊ ဣတ္ထိယာဝါ-သော်၎င်း၊ ပုရိသဿ-သော်၎င်း၊ အန္တမသော-အားဖြင့်၊ တိရစ္ဆာနဂတဿာပိ-အားသော်လည်း၊ ပဟာရံ-ကို၊ ဒေတိ-အံ့၊ ဒုက္ကဋ် (ဟောတိ)၊ ပန-ဆက်၊ ရတ္တစိတ္တော- တပ်မက်သော စိတ်ရှိသည်၊(ဟုတွာ) ဣတ္ထိံ - ကို၊ သစေပဟရတိ - အံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ သံဃာဒိသေသော(ဟောတိ)၊ ကေနစိ ဝိဟေဋ္ဌိယမာနောတိ-ကား၊ မနုဿေနဝါ-လူသည်သော်၎င်း၊ တိရစ္ဆာနဂတေနဝါ- သည်သော်၎င်း၊ ဝိဟေဋ္ဌိယမာနော-ညှဉ်းဆဲအပ်သော်၊ (“ မောက္ခာဓိပ္ပာယော ပဟာရံ ဒေတိ ” ၌စပ်၊) မောက္ခာဓိပ္ပာယောတိ-ကား၊ တတော-ထိုသို့ညှဉ်းဆဲသူမှ၊ [“ တတောတိ ဝိဟေဋ္ဌနတော ” ဟု ယောဇနာဖွင့်သည်ကို စဉ်းစားပါ။] အတ္တနော-၏၊ မောက္ခံ - လွတ်ခြင်းကို၊ ပတ္တယမာနော-တောင့်တသည်၊(ဟုတွာ)(“ ပဟာရံ ဒေတိ- ” ၌စပ်၊) ပဟာရံ

ဒေတီတိ-ကား၊ ကာယ ကာယပဋိဗဒ္ဓ နိသဂ္ဂိယာနံ - ကိုယ်, ကိုယ်နှင့်စပ်သော ဝတ္ထု, ပစ်လွှတ်အပ်သောလက်နက်တို့တွင်၊ အညတရေန-တပါးပါးဖြင့်၊ ပဟာရံ-ကို၊ ဒေတီ-အံ၊ အနာပတ္တိ။ [မောက္ခာဓိပ္ပာယ်ကြောင့် အာပတ်မသင့်။]

အန္တရာမဂ္ဂေ- ခရီးအကြား၌၊ စောရံဝါ- ခိုးသူမူလည်း ဖြစ်သော၊ ပစ္စတ္တိကံ ဝါ- ဆန့်ကျင်ဘက်ကိုအလိုရှိသော ရန်သူမူလည်းဖြစ်သော၊ ဝိဟေဋ္ဌေတုကာမံ- မိမိကိုယ် ညှဉ်းဆဲလိုသူကို၊ ဒိသ္မာ - တွေ့၍၊ ဥပါသက - ဥပါသကာ၊ ဧတ္ထေဝ- အဲဒီအရပ်၌ပင်၊ တိဋ္ဌ-ရပ်လော၊ (တံ - သည်၊) မာ အာဂမိ-ရှေ့သို့မလာနှင့်၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဝတ္တာ- ပြော၍၊ ဝစနံ - စကားကို၊ အနာဒိယိတွာ - မနာယူမူ၍၊ (ဂရုမစိုက်ဘဲ၊) အာဂစ္ဆန္တံ-လာသူကို၊ ဂစ္ဆ, ရေ- သွားရော့ဟ၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြော၍၊ မုဂ္ဂရေနဝါ- လက်ရိုက်ဖြင့် သော်၎င်း၊ သတ္တကေနဝါ - ထားငယ်ဖြင့် သော်၎င်း၊ ပဟရိတွာ-ပုတ်ခတ်၍၊ သစေပိ ယာတိ-အကယ်၍မူလည်း သွားစေ ဥးတော့အံ၊ သော- ထို ပုတ်ခတ်အပ်သူသည်၊ တေနပဟာရေန-ထို ပုတ်ခတ်မှု ကြောင့်၊ စေ(ပိ)မရတိ-အကယ်၍မူလည်း သေစေဥးတော့၊ (ဧဝံသတိပိ-ဤသို့ သေပါသော်လည်း၊) အနာပတ္တိယေဝ - အနာပတ်ပင်တည်း၊ ဝါဠမိဂေသုပိ- ခြင်္သေ့ သစ် ကျား စသော ရဲသော သားကောင်တို့ ၌လည်း၊ ဒေဝေ နယော- ဤနည်းပင်တည်း၊ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ၊ ပန-ဆက်၊ အဿ-ဤသိက္ခာပုဒ် ၏၊ သမုဋ္ဌာနာဒိနိ- သမုဋ္ဌာန် အစရှိသည်တို့သည်၊ ပဌမပါရာဇိကသဒိသာနိ- ပဌမပါရာဇိက သိက္ခာပုဒ်၏ သမုဋ္ဌာန် အစရှိသည်တို့နှင့် တူကုန်၏၊ ပန-အထူး ကား၊ ဣဒံ - ဤသိက္ခာပုဒ်သည်၊ ဒုက္ခဝေဒနံ - ဒုက္ခဝေဒနာ ရှိ၏၊ ဣတိ-အပြီး တည်း။.... ပဟာရသိက္ခာပဒံ စတုတ္ထံ။

တလသတ္တိက သိက္ခာပုဒ်

ပဉ္စမေ- ၌၊ တလသတ္တိကံဥဂ္ဂိရန္တိတိ- ကား၊ ပဟာရဒါနာကာရံ - ပုတ်ခတ် ခြင်းကို ပေးခြင်းဟူသော အခြင်းအရာကို၊ ဝါ-ပုတ်ခတ်မှုကိုပေးမည့် အခြင်းအရာ ကို၊ ဒသေတွာ-ပြု၍၊ ကာယမ္ပိ-ကိုယ်ကို၎င်း၊ ကာယပဋိဗဒ္ဓမ္ပိ-ကိုယ်နှင့်စပ်သော လက်နက်ကို၎င်း၊ ဥစ္စာရေန္တိ - မြှောက်ချီကုန်၏၊ ဝါ - မိုးကုန်၏၊ တေ ပဟာရ သမုစ္စိတာ ရောဒန္တိတိ- ကား၊ တေ - ထို သတ္တရသဝဂ္ဂိရဟန်းကလေးတို့သည်၊ ပဟာရပရိစိတာ- ပုတ်ခတ်ခြင်း၌ လေ့ကျက်အပ်သော အလေ့အကျင့်ရှိကုန်သည်။

x x x x x x x x

ပဟာရသမုစ္စိတာ ။ ။ သံရှေး, ဥ ရှေးရှိသော စိခတ်သည် ပရိစယ အနက်ကို ဟော၏၊ ပရိစယဟူသည် ရှေးအခါတုန်းကလည်း ထိုကဲ့သို့ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းတို့၏ ပုတ်ခတ် ခံရခြင်း၌ အလေ့အကျင့် ရှိခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် “ ပဟာရပရိစိတာ ” ဟု သဒ္ဒတ္ထ ဖွင့်၍ “ပုဗ္ဗေပိ လဒ္ဓပဟာရတ္တာ၊ ပေ၊ မညမာနာ” ဟု အဓိပ္ပာယ်ထွက်သည်၊ “ပဟာရေ+ သံ(ပုနပ္ပုနံ) ဥစ္စိတာ ပဟာရသမုစ္စိတာ” ဟု ပြု။

(ဟုတ္တာ-၍၊) ပုဗ္ဗေပိ- ရှေး၌လည်း၊ လဒ္ဓပဟာရတ္တာ- ရအပ်ပြီးသော ပုတ်ခတ် ခံရခြင်း ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (အပုတ်အခတ် ခံရဘန် များကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ဣဒါနိစ-ယခုအခါ၌လည်း၊ ပဟာရံ-ပုတ်ခတ်ခြင်းကို၊ ဒဿန္တိ- ပေးကြကုန်တော့လတံ့- (ပေးကြကုန်တော့မှာပါ တကား၊) ဣတိ- ဤသို့၊ မည မာနာ- မှတ်ထင်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ရောဒန္တိ- ဝိုကြကုန်၏၊ ဣတိ အတ္ထော- နက်၊ ပဟာရဿ မုစ္စိတာတိပိ - ဟူ၍လည်း၊ သဇ္ဈယန္တိ- သရဇ္ဈယ်ကြကုန်၏၊ တတ္ထ-ထို ပဟာရဿမုစ္စိတာ ဟူသောပါဠိ၌၊ ပဟာရဿ-ပုတ်ခတ်ခြင်း၏၊ ဝါ- မှ၊ ဘိဘာ-ကြောက်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ ရောဒန္တိ- ကုန်၏၊) ဣတိ အတ္ထော။

ဥဂ္ဂိရတိ အာပတ္တိ ပါစိတ္တိယဿာတိ ဧတ္ထ-၌၊ ဥဂ္ဂိရိတွာ-မြှောက်ချီ၍၊ ဝါ- မိုး၍၊ ဝိရဒ္ဓေါ- ချွတ်ချော်လျက် (လက်လွန်၍၊) ပဟာရံ- ကို၊ သစေ ဒေတိ- အကယ်၍ ပေးမိအံ့၊ (ဧဝံ သတိ-ဤသို့ ပေးမိလသော်၊) အဝဿံ-မချွတ်ကေန်၊ ဓာရေတံ-ဆောင်ထားခြင်းငှါ၊ (မပုတ်ခတ်မိအောင် ထိန်းထားခြင်းငှါ၊) အသ က္ကောန္တဿ-မစွမ်းနိုင်သောရဟန်း၏၊ ပဟာရော-ပုတ်ခတ်ခြင်းသည်၊ သဟသာ- အဆော့တလျင်၊ ပတတိ-ကျအံ့၊ န ပဟရိတုကာမတာယ-ပုတ်ခတ်ခြင်းငှါ အလို

x x x x x x x x x x

ပဟာရဿ မုစ္စိတာ။ ။ ယောဇနာ၌ “ ပဟာရဿ ဥဗ္ဗိဂါ ” ဟု ရှိ၏၊ ဘိတာ ဟူသော အဖွင့်ကို ထောက်လျှင် ထို ဥဗ္ဗိဂါပါဠိကပင် သင့်မည်ထင်သည်၊ ပဟာရဿ၌ ဆဋ္ဌိကား ဘိရုတာယောဂ ဆဋ္ဌိတည်း။

န ပဟရိတုကာမတာယ ၊ ပေ၊ ဒုက္ကဋ္ဌံ ။ ။ ပဟရိတုကာမတာယ ပဟဇေ ပုရိမ သိက္ခာပဒေန ပါစိတ္တိယံ၊ ဥစ္စာရေတုကာမတာယ ကေဝလံ ဥဂ္ဂိရဏမတ္ထေ ကတေ ဣမိနာ ပါစိတ္တိယံ၊ ဣမိနာ ပန ဝိရဒ္ဓိတွာ ပဟာရော ဒိန္နော၊ တသ္မိာ ဒုက္ကဋ္ဌံ၊ (ဤရဟန်း ကား မြောက်ရုံတွင်မက ချော်၍ ပုတ်ခတ်မိသောကြောင့် ဒုက္ကဋ္ဌံသင့်သည်။)

မေးဘွယ် ။ ။ “ ဤဒုက္ကဋ္ဌံသည် ပုတ်ခတ်မိခြင်းကြောင့် သင့်သလော၊ သို့မဟုတ် မိုးခြင်းကြောင့် သင့်သလော ” ဟု မေးဘွယ်ရှိ၏၊ ဋီကာ၌ ကေစိဆရာတို့ ဖြေပုံကား- ပုတ်ခတ်မိခြင်းကြောင့်သာ ဒုက္ကဋ္ဌံသင့်ရသည်၊ ပဌမမိုးခြင်းကြောင့်ကား ပါစိတ်လည်း သင့်ခဲ့ပြီ၊ ထို့ကြောင့် မြောက်ရာမှ ချော်၍ပုတ်ခတ်မိသော ထိုပုဂ္ဂိုလ်မှာ ဒုက္ကဋ္ဌံနှင့်တကွ ပါစိတ်အာပတ်ဖြစ်သင့်၏၊ ဤသို့ဆိုကြသည်။

ဋီကာဆရာ ။ ။ ငါတို့ကား ဤသို့ ကြံမိကြကုန်၏၊ - လက်ကို မြောက်မိုးလျက် တည်မနေသောကြောင့် ပါစိတ်အာပတ် မဖြစ်သင့်၊ မစင်ကြယ်သော စိတ်ဖြင့် (ဒေါသ စိတ်ဖြင့်) မြှော့မိုးရာမှ ပုတ်ခတ်မိသောကြောင့် လုံးလုံးအာပတ်မသင့်လည်း မဖြစ်နိုင်၊ ထို့ကြောင့် ဒုက္ကဋ္ဌံအာပတ် ဟု အဋ္ဌကထာဆိုသည်၊ ဤကား ဋီကာဆရာအလိုတည်း။

မှတ်ချက် ။ ။ ကိုယ်တော် တပါးသည် ပုတ်ခတ်လိုသော ဆန္ဒမရှိဘဲ ရွယ်ရုံသာ ရွယ်ထားစဉ် ၊ ဤတလသတ္တိက သိက္ခာပုဒ်အရ အာပတ်သင့်မှန်း သိသောကြောင့် “မထူးတော့ဘူး” ဟု ဆို၍ ပုတ်ခတ်အံ့၊ ထိုကိုယ်တော်ကား ဤသိက္ခာပုဒ်နှင့် ရှေး သိက္ခာပုဒ်အရ ပါစိတ်အာပတ် ၂ ချက် သင့်သည်။

မရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဒိန္နုတ္တာ-ပေးအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒုက္ခဋံ (ဟောတိ၊) တေန ပဟာရေန-ကြောင့်၊ ဟတ္တာဒိသု-လက်အစရှိသော အင်္ဂါတို့တွင်၊ ယံကိဗ္ဗိ- အမှတ်မထား တပါးသော အင်္ဂါသည်၊ ဘိဇ္ဇတိ- ကျိုးပဲ့ပျက်စီးအံ့၊ ဒုက္ခဋမေဝ- ဒုက္ခဋံအာပတ်ပင်တည်း။

မောက္ခာဓိပ္ပါယော၊ ပေ၊ ဥဂ္ဂိရတီတိ ဧတ္ထ- ဌ၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေးသိက္ခာပုဒ်၌၊ ဝုတ္တေ သု-ဆိုအပ်ပြီးကုန်သော၊ ဝတ္ထုသု-စောရစသော ဝတ္ထုတို့၌၊ ပုရိမနယေနေဝ- ဖြင့်သာလျှင်၊ တလသတ္တိကံ-လုံ၏အလား လက်ဝါးပြင်ကို၊ ဥဂ္ဂိရန္တဿ- မြောက် ချီသော ရဟန်း၏၊ ဝါ-မိုးသော ရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ-အနာပတ်တည်း၊ ဝိရဇ္ဈိ တွာ- ချွတ်ချော်၍၊ ပဟာရံ- ကို၊ သစေပိ ဒေတိ- အကယ်၍မူလည်း ပေးမိစေဥး တော့၊ (ဧဝံသတိဝိ-ဤသို့ပင် ပေးမိပါသော်လည်း၊) အနာပတ္တိယေဝ-အနာပတ် ပင်တည်း၊ သေသံ၊ ပေ၊ သမုဠာနာဒိဟီတိ။... တလသတ္တိကသိက္ခာပဒံ ပဉ္စမံ။

x x x x x x x

တလသတ္တိကံ။ ။ [သတ္တိ-လုံ+က-တူသည်၊ သတ္တိက-လုံနှင့် တူသော +တလ- လက်ဝါးပြင်။] လုံသည် ထိုးဆွစရာဖြစ်သကဲ့သို့ လက်ဝါးအပြင်လည်း ရိုက်ပုတ်စရာ ဖြစ်သည်၊ လက်ဝါးအပြင်ကို ဥပလက္ခဏနည်းဖြင့် မှတ်၍ ဆိုထားသည်၊ လက်ဝါးသာ မက၊ ခြေဖြင့်ကန်ခြင်း၊ ခူးဖြင့်တိုက်ခြင်း စသည်၌ ခူးစသော ကိုယ်အင်္ဂါ အစိတ်များ ကိုပါ တလသတ္တိကအရ ယူရမည်။

အမူလက သိက္ခာပုဒ်

ဆဋ္ဌေ- ဌ၊ အနုဒ္ဓံသေန္တိတိ- ကား၊ တေ- ထို ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းတို့သည်၊ သယံ- မိမိတို့ကိုယ်တိုင်၊ အာကိဏ္ဏဒေါသတ္တာ-ရောပြွမ်းသောအပြစ်ရှိကုန်သည်၏အဖြစ် ကြောင့်၊ ဧဝံ-ဤသို့ မိမိတို့က တင်ကြို၍ စောဒနာရသည်ရှိသော်၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ အမှေ - ငါတို့ကို၊ နေဝ စောဒေဿန္တိ - စောဒနာကြလိမ့်မည်မဟုတ်၊ န သာရေ သန္တိ - အပြစ်ကို အမှတ်ရစေကြလိမ့်မည် မဟုတ်၊ ဣတိ - ဤသို့ကြို၍၊ အတ္တ ပရိတ္တာဏံ - မိမိကိုယ်ကို စောင့်ရှောက်ခြင်းကို၊ ကရောန္တာ - ပြုလိုကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ပဋိကဓမ္မေဝ-စောစောကပင်၊ (တင်ကြို၍)၊ ဘိက္ခု-တို့ကို၊ အမူလကေန - သော၊ သံဃာဒိသေသေန-သံဃာဒိသေသ် အာပတ်ဖြင့်၊ စောဒေန္တိကိရ- စောဒနာကြကုန်သတတ်၊ ဧတ္ထ-ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ သေသံ-ကြွင်းသောပုဒ်အပေါင်း သည်၊ တေရသကမ္ပိ- ၁၃ ပါးသော သိက္ခာပုဒ်အပေါင်း၌၊ (သံဃာဒိသေသ်၌) အမူလကသိက္ခာပဒေ - ဌ၊ ဝုတ္တနယတ္တာ ဥတ္တာနမေဝ၊ ပေ၊ ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။... အမူလကသိက္ခာပဒံ ဆဋ္ဌံ။

သဗ္ဗိစ္စ သိက္ခာပုဒ်

သတ္တမေ-၌၊ ဥပဒဟန္တိတိ- ကား၊ ဥပ္ပါဒေန္တိ - ဖြစ်စေကြကုန်၏။ [ဤပုဒ်၏ အဖွင့်ကို ကင်္ခါဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။] ကုက္ကုစ္စံ၊ ပေ၊ ပါစိတ္တိယဿာတိ- ကား၊ ဝါစာယ ဝါစာယ - စကားခွန်းတိုင်း စကားခွန်းတိုင်း၌၊ အာပတ္တိ - သည်၊ (ဟောတိ)၊ အနုပသမ္ပန္နဿာတိ- ကား၊ သာမဏေရဿ-သာမဏေ၏အပေါ်၌၊ (“သဗ္ဗိစ္စ ကုက္ကုစ္စံ ဥပဒဟတိ” ၌ စပ်)၊ မာတုဂါမေန - နှင့်၊ သဒ္ဓိံ - တကွ၊ ရဟော - ဆိပ်ကွယ်ရာအရပ်၌၊ တယာ - သင်သည်၊ နိသိန္ဒမညေ - ထိုင်ခြင်းဟု ငါထင်၏။ နိပန္ဒမညေ - လျောင်းခြင်းဟု ငါထင်၏။ (ဝိကာလေ - နေလွဲအခါ၌၊ တယာ-သည်။) ဘုတ္တံမညေ- စားအပ်ပြီ ဟု ထင်၏။ (မဇ္ဇိ- သေရည်အရက်ကို၊ တယာ-သည်။) ပီတံမညေ- သောက်အပ်ပြီ ဟု ထင်၏။ [ဤပုဒ်တို့နှင့် စပ်သွယ် သောပုဒ်များသည် ပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက်ပါ၏။ ဤ အဋ္ဌကထာ၌ကား အတိုချုံး ထားသည်။] သံဃမဇ္ဈေ - ၌၊ ဣဒဗ္ဗိဒဗ္ဗ - ဤမည် ဤမည်သော အမှုကိုလည်း၊ ကတံ-ပြုအပ်ပြီ၊ ဣတိ အာဒိနာ-သော၊ နယေန-ဖြင့်၊ ကုက္ကုစ္စံ-ကို၊ ဥပဒဟတိ- အနီး၌ထားအံ့၊ ဝါ-ဖြစ်စေအံ့၊ (ဝေံသတိ)၊ ဝါစာယ ဝါစာယ ဒုက္ကဋ်၊ သေသံ၊ ပေ၊ အမူလကသဒိသာနေဝါတိ။သဗ္ဗိစ္စသိက္ခာပဒံ သတ္တမံ။

x x x x x x x x x

နိသိန္ဒ နိပန္ဒ။ ။ နိ ရှေးရှိသော သဒဓိဓာတ် , ပဒဓိဓာတ်တို့က အကမ္မကဖြစ်သော ကြောင့် ကံအနက်မပေးနိုင်၊ တယာဟူသောကတ္တားနှင့်လျော်အောင် ဘောအနက်သာ ပေးနိုင်၏။ သို့မဟုတ် “ နိသိန္ဒ - ထိုင်ခြင်းကို၊ ကတံမညေ-ပြုအပ်၏ ” ဟု ငါထင်၏။ ဤသို့သော်လည်း ကြိယာထည့်၍ပေးပါ။

ဥပဿုတိ သိက္ခာပုဒ်

အဋ္ဌမေ - ၌၊ အဓိကရဏဇာတာနန္တိ - ကား၊ ဧတေဟိ ဘဏ္ဍနာဒိဟိ- ဤ ဘဏ္ဍန အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ (ဥပ္ပန္န၏ ဝိသေသန) ဥပ္ပန္န ဝိဝါဒါဓိကရဏာနံ - ဖြစ်သော ဝိဝါဒါဓိကရဏ်းရှိကုန်သော၊ [“ဘိက္ခုနံ ဥပဿုတိ” ၌ စပ်၊ ဘဏ္ဍန၊ ကလဟ၊ ဝိဝါဒတို့သည် ဤသိက္ခာပုဒ် ပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက်ပါ၏။ ထို့ကြောင့် “ဧတေဟိ ဘဏ္ဍနာဒိဟိ” ဟု ညွှန်ပြသည်။] ဥပဿုတိန္တိ - ကား၊ သုတိသမိပံ - ကြားအပ်သောအသံ၏ အနီး၌၊ ယတ္ထ-အကြင်အရပ်၌၊ ဌတွာ-တည်၍၊ တေသံ- ထိုရဟန်းတို့၏၊ ဝစနံ-စကားကို၊ သောတုံ-ကြားခြင်းငှါ၊ သက္ကာ-တတ်ကောင်း သည်၊ ဟောတိ၊ တတ္ထ- ထို ကြားလောက်ရာအရပ်၌၊ (တိဋ္ဌေယျ - ၌ စပ်)၊ [ဤ ပုဒ်၏အဖွင့်ကို ကင်္ခါဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။] ဝစ္ဆတိ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋ်ဿာတိ ဧတ္ထ - ၌၊ ပဒဝါရေ ပဒဝါရေ - ခြေ၏အကြိမ်တိုင်း ခြေ၏အကြိမ်တိုင်း၌၊ ဒုက္ကဋ် (ဟောတိ)၊ မန္တန္တန္တိ-ကား၊ အညေန- အခြားသောရဟန်းနှင့်၊ သဒ္ဓိံ - တကွ၊

အညသ္မိံ - အခြားသောရဟန်းသည်။ မန္တယမာနေ-တိုင်ပင်လသော်၊ ဝါ-တနည်း၊
 မန္တန္တေတိ - မန္တန္တေဟူ၍၊ ပါဠိ - ပါဠိသည်၊ (အတ္ထိ)၊ အယမေဝ
 အတ္ထော - ဤ လက္ခဏ အနက်ပင်တည်း၊ ဝုပသမိဿာမိတိ - ကား၊ ဥပသမံ-
 ငြိမ်းခြင်းသို့၊ ဂမိဿာမိ - ရောက်အံ့၊ ကလဟံ - ငြင်းခုံခြင်းကို၊ န ကရိဿာမိ-
 မပြုအံ့၊ အတ္တာနံ ပရိမောစေဿာမိဘိ-ကား၊ မမ-ငါ၏၊ အကာရကဘာဝံ-မပြု
 တတ်သူ၏ အဖြစ်ကို၊ ကထေတွာ - ပြောပြ၍၊ အတ္တာနံ - မိမိကိုယ်ကို၊ မောစေ
 ဿာမိ-အဓိကရုဏ်းမှ လွတ်စေအံ့၊ ပေ၊ သောတုကာမတာယ- နားထောင်ခြင်းငှါ
 အလိုရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဂမနဝသေန- သွားခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ သိယာ-
 ရံခါ၊ ကိရိယံ-မပြုထိုက်သောအမှုကို ပြုခြင်းရှိသော သိက္ခာပုဒ်တည်း၊ ဌိတဋ္ဌာနံ-
 မိမိ၏ တည်ရာအရပ်သို့၊ အာဂတိံ - လာ၍၊ မန္တယမာနာနံ - တိုင်ပင်ကုန်လ
 သော်၊ ဝါ - တိုင်ပင်သူတို့ကို၊ အဇာနာပန ဝသေန - မသိစေခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊
 သိယာ-ရံခါ၊ အကိရိယံ-ပြုထိုက်သောအမှုကို မပြုခြင်းရှိသော သိက္ခာပုဒ်တည်း၊
 ဟိ - မှန်၊ ရူပိယံ - ရူပိယသိက္ခာပုဒ်၎င်း၊ အညဝါဒကံ - ၎င်း၊ ဥပဿုတိ- ၎င်း၊
 ဣတိ-သို့၊ တီဏိ-ကုန်သော၊ ဣမာနိ သိက္ခာပဒါနိ- တို့သည်၊ ဧကပရိစ္ဆေဒါနိ-
 တူသောအပိုင်းအခြားရှိကုန်၏၊ ပေ၊ ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။...ဥပဿုတိသိက္ခာပဒံ အဋ္ဌမံ။

x x x x x x x x

မန္တယမာနေ ။ ။ ပါဠိတော်၌ “မန္တန္တိ ဥတ္တာသိတဗ္ဗံ” ဟု ရှိ၏၊ “မန္တန္တိ-
 တိုင်ပင်သူကို၊ ဥတ္တာသိတဗ္ဗံ-ချောင်းဟန်ရမည်” ဟုလည်းမဖြစ်နိုင်၊ “တိုင်ပင်သူကို” ဟု
 ကံအနက် မဖြစ်နိုင်သောကြောင့် “မန္တယမာနေ” ဟု လက္ခဏအနက် ဖွင့်သည်၊ သတ္တမီ
 အနက်၌ ဒုတိယာဝိဘတ်သက်၊] မန္တန္တိ ဘုမ္မတ္ထေ ဥပယောဂဝစနံ၊ — ဋီကာ။]
 ထို့ကြောင့် “မန္တန္တေ” ဟု ပါဠိတမျိုးပြင်၍ ရွတ်ကြသည်။

ကမ္မပဋိဗာဟန သိက္ခာပုဒ်

နဝမေ - ဌ၊ သစေ စ မယံ ဇာနေယျာမာတိ- ကား၊ မယံ-ငါတို့သည်၊ သစေ
 ဇာနေယျာမ-အကယ်၍သိကုန်အံ့၊ စကာရောပန-စအက္ခရာသည်ကား၊ နိပါတ
 မတ္တမေဝ - အနက်မရ၊ နိပါတ်မျှသာတည်း၊ ဓမ္မိကာနန္တိ - ကား၊ ဓမ္မေန- ဟုတ်
 မှန်သောဝတ္ထုဖြင့်၊ ဝိနယေန-စောဒနာ, သာရဏာဝိနည်းဖြင့်၊ သတ္တုသာသန
 န-မြတ်စွာဘုရား၏ အဆုံးအမတော်ဖြစ်သော ဥ တ်ကမ္မဝါစာဖြင့်၊ ကတတ္တာ-
 ပြုအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧတေသု-ဤကံတို့၌၊ ဓမ္မော-ဓမ္မသည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊
 ဣတိ-ကြောင့်၊ (တာနိ-ထိုကံတို့သည်၊) ဓမ္မိကာနိ-ဓမ္မိကတို့မည်၏၊ [ဣကပစ္စည်း
 အဿတ္ထိအနက် သက်ပါ-ဟူလို။] ဓမ္မိကာနံ-တရားရှိကုန်သော၊ စတုန္တံ-နံသော၊
 တေသံ သံဃကမ္မာနံ-ထို သံဃကံတို့တို့၊ (ဆန္တံ ဒတ္တာ- ဌစပ်)၊ ပေ၊ ဒုက္ခဝေဒန
 နန္တိ။...ကမ္မပဋိဗာဟနသိက္ခာပဒံ နဝမံ။

ဆန္ဒ အဒတွာဂမနသိက္ခာပုဒ်

ဒသမေ - ဌ၊ ဝတ္ထု ဝါအာရောစိတန္တိ - ကား၊ စောဒကေနစ- စောဒက ပုဂ္ဂိုလ်သည်၎င်း၊ ဝါ- အပြစ်တင်တတ်သော တရားလိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၎င်း၊ စုဒ္ဓိတ ကေနစ - စုဒ္ဓိတကပုဂ္ဂိုလ်သည်၎င်း၊ ဝါ- အပြစ်တင်အပ်သော တရားခံပုဂ္ဂိုလ် သည်၎င်း၊ အတ္တနော-၏၊ ကထာ - စကားကို၊ ကထိတာ - ပြောဆိုအပ်ပြီ၊ အနု ဝိဇ္ဇာကော- မေးစိစစ်တတ်သော ဝိနည်းမိရ်ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ သမ္မတော-သမုတ်အပ်ပြီ၊ ဣတ္ထာဝတာပိ-ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော ကိစ္စဖြင့်လည်း၊ ဝတ္ထုမေဝ- ဝတ္ထု သည်သာ၊ ဝါ - ကိုသာ၊ အာရောစိတံ - ပြောပြအပ်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ [ဥ တ် မထားသေးမီ ကိစ္စဟူသမျှသည် “ဝတ္ထု အာရောစိတ”တွင် ပါဝင်သည်-ဟူလို။] သေသံ၊ ပေ၊ ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။...ဆန္ဒ အဒတွာဂမနသိက္ခာပဒံ ဒသမံ။

ဒုဗ္ဗလသိက္ခာပုဒ်

ကောဒသမေ-ဌ၊ ယထာမိတ္တတာတိ - ကား၊ ယထာမိတ္တတာယ- အကြင် အကြင်မိတ်ဆွေအား၊ [မိတ္တတာ၌ ယကြေသည်ဟု ပြသည်။] ယောယော-အကြင် အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ မိတ္တော-မိတ်ဆွေတည်း၊ တဿတဿ-ထိုထို မိတ်ဆွေ ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား၊ ဒေတိ-ပေး၏၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ [တာပစ္စည်းအနက် မရှိ။] သဗ္ဗပဒေသု - အလုံးစုံသော ပုဒ်တို့၌၊ (“ယထာ သန္ဓိဋ္ဌတာ , ယထာ သမ္ဘတ္တတာ, ယထာသမာနုပဇ္ဈာယကတာ, ယထာသမာနာစရိယကတာ” ပုဒ် တို့၌) သေနယော - တည်း၊ သေသံ၊ ပေ၊ ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။... ဒုဗ္ဗလသိက္ခာပဒံ ကောဒသမံ။

ပရိဏာမနသိက္ခာပုဒ်

ဒွါဒသမေ-ဌ၊ ယံ-အကြင် အဆုံးအဖြတ်, စကားရပ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝတ္ထုဗ္ဗံ- ဆိုထိုက်သည်၊ သိယာ-ဖြစ်၏၊ တံသဗ္ဗံ - ထို အလုံးစုံသော စကားရပ်သည်၊ တိံသကေ- တိံသက၌၊ (နိသဂ္ဂိပါစိတ်၌) ပရိဏာမနသိက္ခာပဒေ - ဌ၊ ဝုတ္တ နယမေဝ-သာ၊ ဟိ-အထူးကား၊ အယမေဝ-ဤ ဆိုအပ်လတံသည်သာ၊ ဝိသေ သော-အထူးတည်း၊ တတ္ထ-ထို နိသဂ္ဂိယ ပရိဏာမန သိက္ခာပုဒ်၌၊ အတ္တနော- မိမိ၏အထံသို့၊ ပရိဏာမိတတ္တာ-ညွတ်စေအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ နိသဂ္ဂိယံ- စွန့်ခြင်း ဝိနည်းကံရှိသော၊ ပါစိတ္တိယံ (ဟောတိ)၊ ဣမ-ဤ ပရိဏာမန သိက္ခာ ပုဒ်၌၊ ပုဂ္ဂလဿ - ပုဂ္ဂိုလ်၏ အထံသို့၊ ပရိဏာမိတတ္တာ - ကြောင့်၊ သုဒ္ဓိက ပါစိတ္တိယံ-နိသဂ္ဂိမဖက် သက်သက်သော ပါစိတ်အာပတ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ- ဤကား အထူးတည်း၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။...ပရိဏာမသိက္ခာပဒံ ဒွါဒသမံ။ ။

သမတ္ထော ဝဏ္ဏနာက္ကမေန သဟဓမ္မိကဝဂ္ဂေါ အဋ္ဌမော။

ရတနဝဂ်

အန္တေပုရသိက္ခာပုဒ်

ရာဇဝဂ္ဂဿ-၏၊ ပဌမသိက္ခာပဒေ-၌၊ ဩရကောတိ- ကား၊ ပရိတ္တကော- အညံ့စားသည်။ (“န ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လိမ့်မည် မဟုတ်” ဟု ပါဠိတော်၌စပ်။) ဥပရိပါသာဒဝရဂတောတိ - ကား၊ ပါသာဒဝရဿ - မြတ်သော ပြာသာဒ်၏။ ဥပရိ-အထက်ထပ်၌၊ ဂတော-ရော့နေသည်။ (ဟောတိ)၊ အယျာနံ ဝါဟသာတိ- ကား၊ အယျာနံ-အရှင်တို့၏၊ ကာရဏာ-အကြောင်းကြောင့်၊ တေဟိ-ထို အရှင် တို့သည်။ ဇာနာပိတတ္တာ-သိစေအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဇာနာမိ-သိရပါ၏။ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ပိတရံ ပတ္ထေတိတိ- ကား၊ အန္တရံ - အခွင့်အလမ်းကို၊ ဝါ-အပေါက်အကြားကို၊ ပဿိတွာ-ကြည့်၍၊ ဃာတေတုံ- သတ်ခြင်းငှါ၊ ဣစ္ဆ တိ-အလိုရှိ၏။

ရာဇန္တေပုရံ ဟတ္ထိသမ္ပဒန္တိ အာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ (ဝစနတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ဧတ္ထ-ဤ နန်းတော်တွင်း၌၊ ဟတ္ထိဟိ -ဆင်တို့ဖြင့်၊ သမ္ပဒေါ- ကျဉ်းမြောင်းခြင်းသည်။ (အတ္ထိ၊) ဣတိ- ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ဆင်တို့ဖြင့် ကျဉ်းမြောင်း ခြင်းရှိရာ၏အဖြစ်ကြောင့်၊) တံ-ထိုနန်းတော်တွင်းသည်၊ ဟတ္ထိသမ္ပဒံ-ဟတ္ထိသမ္ပဒ မည်၏။ ဟတ္ထိသမ္ပာဓံ- ဆင်တို့ဖြင့် ကျဉ်းမြောင်းခြင်းရှိ၏။ ဣတိ အတ္ထော- နက်၊ အဿရထ သမ္ပဒပဒေသုပိ- အဿသမ္ပဒပုဒ်၊ ရထသမ္ပဒပုဒ်တို့၌လည်း၊ ဝေဝေ နယော-ပင်တည်း၊ သမ္ပတ္တန္တိ-ဟူ၍၊ ကေစိ-တို့သည်၊ ပဌန္တိ- ရှုတ်ဆိုကြကုန်၏။ တံ-ထို သမ္ပတ္တိပုဒ်ကို၊ နဂဟေတဗ္ဗံ-မယူထိုက်။

ရညော အန္တေပုရေ ဟတ္ထိသမ္ပဒန္တိပိ- ဟူ၍လည်း၊ ပါဠော (အတ္ထိ၊) [ပုရံ နေရာ၌ “ပုရေ” ဟုလည်း ရှိ၏။] တတ္ထ-ထိုပါဠိ၌၊ ဟတ္ထိနံ - ဆင်တို့၏၊ သမ္ပဒံ- အချင်းချင်း တကောင်တကောင် တိုးဝှေ့ နင်းမိခြင်းတည်း၊ ဟတ္ထိသမ္ပဒံ- ဆင်တို့၏ တကောင်တကောင် တိုးဝှေ့ နင်းမိခြင်း၊ ရညော-မင်း၏၊ အန္တေပုရေ- နန်းတော် တွင်း၌၊ ဟတ္ထိသမ္ပဒေါ- ဆင်တို့၏ တကောင်တကောင် တိုးဝှေ့ နင်းမိခြင်းသည်။ အတ္ထိ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ [ပါဠိတော်၌ ဟတ္ထိသမ္ပဒံသည် “ဟတ္ထိ သမ္ပဒေါ” ၏ လိင်္ဂပိပ္ပလ္လာသတည်း၊ ဆိုလိုရင်းမှာ - ဆင်တွေများလွန်း၍ တကောင်တကောင် တိုးဝှေ့ နင်းမိသည်-ဟူလို။] သေသပဒေသုပိ - တို့၌လည်း၊ (အဿသမ္ပဒပုဒ်၊ ရထသမ္ပဒ ပုဒ်တို့၌လည်း။) သေနယော-တည်း။

x x x x x x x x x

ဝါဟသာ ။ ။ ဝါဟသဒ္ဓါသည် ဆောင်ခြင်းအနက်ကို ဟော၏။ မနောဂိုဏ်း တည်း၊ ထို့ကြောင့် “ဝါဟသာ” ဟု ရှိရသည်။ “ဝါဟ-ရဟန်းတို့၏ ပို့ဆောင်ခြင်း” ဟူသည် ရဟန်းအရှင်မြတ်တို့၏ ပို့ချခြင်း ဟောပြောခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် ကာရဏာ ကို ဝါဟသာ၏ အဓိပ္ပါယ်ထွင့် ဟု မှတ်ပါ။

ရဇနိယာနိတိ - ကား၊ တသ္မိံ အန္တေပုရေ-၌၊ ဒေသာနိ - ဤကဲ့သို့ ရှုအပ် ကုန်သော၊ (တပ်နှစ်သက်ဘွယ် ကောင်းကုန်သော၊) ရူပါဒီနိ-ရူပါရုံ အစရှိသည် တို့သည်၊ (သန္တိ-ရှိကုန်၏၊) မုဒ္ဒါဝသိတ္တဿာတိ-ကား၊ မုဒ္ဒနိ-ဥးထိပ်၌၊ အဝ သိတ္တဿ- သွန်းလောင်းအပ်သော ဘိသိက်ရေစင်ရှိသော၊ (“ရညော- မင်း၏”၌ စပ်၊) ဣတော-ဤ အိပ်ရာခန်းဆောင်မှ၊ အနိက္ခန္တော-မထွက်သေးသော၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ- ထိုသို့ မထွက်သေးသောမင်း ရှိရာ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (တံ-ထို အိပ်ရာခန်းဆောင်သည်၊) အနိက္ခန္တရာဇကံ- ကမည်၏၊ အနိက္ခန္တရာဇ ကေ-မထွက်သေးသော မင်းရှိသော၊ တသ္မိံ သယနိယရေ-ထို အိပ်ရာခန်းဆောင် ၌၊ ဣတိအတ္ထော-နက်၊ မဟေသီ-မိဖုရားကို၊ ရတနံ-ရတနဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-အပ်၏၊ [ဤဝါကျ၏အဓိပ္ပာယ်ကို ကင်္ခါဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။] နိဂ္ဂတန္တိ - ကား၊ နိက္ခန္တိ-ထွက်ပြီးသော၊ (ရတနံ၌စပ်၊) ဣတော-ဤ အိပ်ရာခန်းဆောင်မှ၊ အနိဂ္ဂ တံ-ထွက်ပြီးမဟုတ်သော၊ ဝါ-မထွက်သေးသော၊ ရတနံ-မိဖုရားရတနာသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ - ထိုသို့ မထွက်သေးသော မိဖုရားရတနာ ရှိရာ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (တံ - ထို အိပ်ရာခန်းဆောင်သည်၊) အနိဂ္ဂတရတနကံ - ကမည်၏၊ အနိဂ္ဂတ ရတနကေ - မထွက်သေးသော မိဖုရားရတနာရှိသော၊ တသ္မိံ သယနိယရေ-၌၊ ဣတိအတ္ထော-နက်၊ သေသံ၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။...အန္တေပုရသိက္ခာပဒံ ပဌမံ။

ရတန သိက္ခာပုဒ်

ဒုဘိယေ, ဝိဿရိတွာတိ- ကား၊ ပမုဿိတွာ - သတိပျောက်ကင်း၍၊ ဝါ- မေ့၍၊ (“အဂမာသိ - သွားပြီ” ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊ “မုသ-နဿနေ” ခတ် ကျမ်း၊) သတတော - တရာမှ၊ ပဉ္စ ကဟာပဏာ - ၅ ကျပ်တို့သည်၊ ပုဏ္ဏပတ္တိ နာမ- ပုဏ္ဏပတ္တိမည်၏၊ ကျာဟံ ကရိဿာမိဘိ - ကား၊ အဟံ - ငါသည်၊ ကိံ- အဘယ်ကို၊ ကရိဿာမိ-ပြုအံ့နည်း၊ (တနည်း) ကိံ ကရိဿာမိ-ဘာလုပ်အံ့ နည်း၊ (“ဥယျာဉ်သွားလို့ ဘာအကျိုးရှိမှာလဲ” ဟုလို။) အာဘရဏံ ဩမုဉ္ဇိတွာ

x x x x x x x x

ပုဏ္ဏပတ္တိ။ ။ “ပုဏ္ဏပတ္တိန္တိ တုဋ္ဌိဒါယံ၊ တံ ဟိ မနောရထပုဏ္ဏေန ပက္ကဗ္ဗဘာဝတော ပုဏ္ဏပတ္တိန္တိ ဝုစ္စတိ” ဟု ယောဇနာဆို၏၊ စိတ်အလို၏ ပြည့်ခြင်းကြောင့် ရောက်ထိုက် ရထိုက်သော အဘို့ကို “ပုဏ္ဏပတ္တိ” ဟု ဆိုသည်၊ ထုဋ္ဌိယာ - နှစ်သက်ခြင်းကြောင့်+ ဒါတဗ္ဗော-ပေးထိုက်သော+အာယော-ဝင်လာသော ပစ္စည်းတည်း၊ ဝါ-ဆုလာဘ် တည်း၊ တုဋ္ဌိဒါယော = နှစ်သက်ခြင်းကြောင့် ပေးထိုက်သော ဝင်လာသော ပစ္စည်း၊ (ဆုလာဘ်)၊ ကျေးဇူးတင်၍ ကျေးဇူးဆပ်ကြောင်း ဥစ္စာ-ဟူလို၊ ထိုတုဋ္ဌိဒါယမျိုးသည် ၁၀၀ ကျေးဇူးပြုလျှင် ၅ ကျပ်ပြန်၍ ကျေးဇူးဆပ်ရိုးရှိသတတ်၊ ထို့ကြောင့် “သတတော ပဉ္စကဟာပဏာ” ဟု ဖွင့်သည်။

တိ-ကား၊ မဟာလတံနာမ- မဟာလတာ မည်သော၊ နဝကောဋိ အဋ္ဌနကံ—
 ၉ ကုဋေထိုက်တန်သော၊ အလင်္ကာရံ- တန်ဆာကို၊ အပဒနတ္တာ - ဖယ်ရှား၍၊
 ဝါ-ချွတ်၍၊ (“ဒါသိယာ အဒါသိ” ဌှ စပ်၊) [မဟာလတာ တန်ဆာအကြောင်း
 ကို မေ့ပဒ ဝိသာခါဝတ္ထုမှယူ၍ ဋီကာ၌ ပြထား၏၊ ရှုပါလေ။] အန္တေဝါသိတိ-
 ကား၊ ပရိစာရကော - အလုပ်အကျွေးသည်၊ ဝါ-ကို၊ (အာဏတ္တော ဟောတိ
 ဌှစပ်၊) [အနာထပိဏ်သဋ္ဌေးက သူ၏လယ်တော၌ အလုပ်လုပ်သောတပည့်ကို
 စေခိုင်းထားသည်-ဟူလို။]

အပရိက္ခိတ္တဿ ဥပစာရောတိတ္ထေ - ၌၊ အာရာမဿ-၏၊ ဒွေလေဇူပါတာ-
 ခဲ ၂ ကျ အရပ်တို့သည်၊ ဥပစာရောနာမ-ဥပစာမည်၏၊ အာဝါသထဿ ပန-
 အိမ်၏ကား၊ သုပ္ပပါတောဝါ-မန်းစကော၏ကျရာအရပ်သည်သော်၎င်း၊ မုသလ
 ပါတောဝါ- ကြည်ပွေ့၏ကျရာ အရပ်သည်သော်၎င်း၊ (ဥပစာရောနာမ- ၏၊)
 ဣတိ-သို့၊ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ၊ ဥဂ္ဂဏှာတိ အာပတ္တိ ပါစိတ္တိယဿာတိ တ္ထေ-၌၊
 ဇာတရူပရဇတံ-ရွှေငွေကို၊ အတ္တနော-၏၊ အတ္တာယ - ၄၊ ဥဂ္ဂဏှန္တဿဝါ-
 ကိုယ်တိုင်ကောက်ယူသည်မူလည်းဖြစ်သော၊ ဥဂ္ဂဏှာပေန္တဿဝါ-သူတပါးကို
 ကောက်ယူစသည်မူလည်း ဖြစ်သော၊ (ဘိက္ခုနော - ၏၊) နိသဂ္ဂိယံ-စွန့်ခြင်း
 ဝိနည်းကံရှိသော၊ ပါစိတ္တိယံ (ဟောတိ)၊ သံဃဂဏပုဂ္ဂလ စေတိယ နဝကမ္မာ
 နံ-သံဃာ၊ ဂိုဏ်း၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊ စေတီ၊ နဝကမ္မတို့၏၊ အတ္တာယ-၄၊ (ဥဂ္ဂဏှန္တဿ
 ဝါ ဥဂ္ဂဏှာပေန္တဿဝါ ဘိက္ခုနော) ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)၊ အဝသေသံ - ရွှေငွေမှ
 ကြွင်းသော၊ မုတ္တာဒိရတနံ - ပုလဲ အစရှိသော ရတနာကို၊ အတ္တနောဝါ- မိမိ၏
 သော်၎င်း၊ သံဃာဒီနံဝါ- သံဃာအစရှိသည်တို့၏ သော်၎င်း၊ [အာဒိဖြင့် ဂဏ
 ပုဂ္ဂလစေတိယ နဝကမ္မတို့ကိုယူ။] အတ္တာယ ဥဂ္ဂဏှန္တဿဝါ ဥဂ္ဂဏှာပေန္တဿ
 ဝါ (ဘိက္ခုနော) ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)၊ ကပ္ပိယဝတ္ထုဝါ-အပ်သော ဝတ္ထုသည်
 မူလည်း၊ ဟောတု-ဖြစ်စေ၊ အကပ္ပိယဝတ္ထုဝါ-မအပ်သောဝတ္ထုသည်မူလည်း၊
 ဟောတု - စေ၊ အန္တမသော - အားဖြင့်၊ မာတု- အမိ၏၊ ကဏ္ဍပိဋန္တနတာလ
 ပဏ္ဍမိ- နားကို ပန်ဆင်ကြောင်းဖြစ်သော ထန်းရွက်သော်လည်းဖြစ်သော၊ ဂိဟိ
 သန္တကံ - လူဝတ်ကြောင်တို့၏ ဥစ္စာကို၊ ဘဏ္ဍာဂါရိကသီသေန - ဘဏ္ဍာစိုး၏
 အဖြစ်ကို အဥးပြုသဖြင့်၊ ပဋိသာမေန္တဿ - သိုမှီးသိမ်းဆည်းသော ရဟန်း၏၊
 ပါစိတ္တိယမေဝ-ပင်တည်း။

x x x x x x x x

အာဝသထဿ။ ။ ၌ အာဝသထ ဟူသည် တည်းခိုရာ စရပ်စသည် မဟုတ်၊
 ကျောင်းတိုက်တွင်း၌ ဖြစ်စေ၊ အခြားနေရာ ရှာ - တောစသည် ဖြစ်စေ မိမိ၏ နေရာ
 ကျောင်း၊ အိမ်၊ လယ်လုပ်ထဲ စသည်ကို “အာဝသထ” ဟု ခေါ်ရသည်။ [အာဝသ
 ထောတိ စေတ္ထ (အန္တောအာရာမေဝါ ဟောတု၊ အညတ္ထဝါ၊) အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနံ
 ဝုစ္စတိ - ဋီကာ။]

ပန-ဆက်၊ မာတာပိတုနံ-တို့၏၊ သန္တကံ-ဥစ္စာသည်၊ အဝဿံ-မချွတ်ကေန၊ ပဋိသာမေတဗ္ဗံ-သိုမှီးသိမ်းဆည်းထိုက်သော၊ ကပ္ပိယဘဏ္ဍံ-အပ်သော ဘဏ္ဍာသည်၊ သစေ ဟောတိ-အကယ်၍ ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ အတ္တနော-၏၊ အတ္တာယ-ငှါ၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ (မိမိဥစ္စာ အဖြစ်ဖြင့် ယူ၍)၊ ပဋိသာမေတဗ္ဗံ-ထိုက်၏၊ ပန-ဗျတိရိက်ကား၊ ဣဒံ-ဤဥစ္စာကို၊ ပဋိသာမေတွာ - သိမ်းဆည်း၍၊ ဒေဟိ-ပေးပါလော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ-လျှော့အပ်သော်၊ နဝဇ္ဇတိ-(သိမ်းထားခြင်းငှါ) မအပ်၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြော၍၊ ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗံ-ပယ်မြစ်ရာ၏၊ ပဋိသာမေဟိ-သိုမှီးသိမ်းဆည်းပါလော၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြော၍၊ ပါတေတွာ-ကျစေ၍၊ ဝါ-ပစ်ချ၍၊ သစေဂစ္ဆန္တိ-ကုန်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ပလိဗောဓောနာမ-ပလိဗောဓ မည်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ပဋိသာမေတံ ဝဇ္ဇတိ၊ ဝိဟာရေ-၌၊ ကမ္မံ-ကို၊ ကရောန္တာ-ပြုကုန်သော၊ ဝဗ္ဗကီအာဒယောဝါ- လက်သွား အစရှိသူတို့သည်သော်၎င်း၊ ရာဇဝလ္လဘာဝါ-မင်း၏ အကျွမ်းဝင်သူ တို့သည်သော်၎င်း၊ အတ္တနော-၏၊ ဥပကရဏဘဏ္ဍံဝါ - ဝဲခွပ် , ပုဆိန် စသော လက်သွားတို့၏ အဆောက်အဦးဘဏ္ဍာကို သော်၎င်း၊ သယနဘဏ္ဍံဝါ- အိပ်ရာဘဏ္ဍာကိုသော်၎င်း၊ ပဋိသာမေတွာ- သိုမှီးသိမ်းဆည်း၍၊ ဒေထ- ပေးပါကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒန္တိ - လျှောက်တတ်ကုန်၏၊ ဆန္ဒေနပိ-ချစ်ခြင်းကြောင့်၎င်း၊ ဘယေနပိ-ကြောက်ခြင်းကြောင့်၎င်း၊ နကာတဗ္ဗမေဝ-မပြုထိုက်သည်သာ၊ ဂုတ္တဋ္ဌာနံပန- လုံခြုံသော အရပ်ကိုကား၊ ဒေသတံ-ပြုခြင်းငှါ၊ ဝဇ္ဇတိ-အပ်၏၊ ပလက္ကာရေန-အားကို အသုံးပြုသဖြင့်၊ ပါတေတွာ-ပစ်ချ၍၊ ဂတေသု- သွားကုန်လသော်၊ ပဋိသာမေတံ, ဝဇ္ဇတိ- အပ်၏။ [ဝဗ္ဗကီအာဒိသု ဆန္ဒေန, ရာဇဝလ္လဘေသု ဘယန-ဇီကာ။]

အဇ္ဈာရာမေဝါ အဇ္ဈာဝသထေဝါတိ ဣတ္ထ - ၌၊ မဟာဝိဟာရ သဒိသော-မဟာဝိဟာရနှင့်တူသော၊ မဟာရာမော-ကျောင်းတိုက်ကြီးသည်၊ သစေ ဟောတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ တတ္ထ-ထို ကျောင်းတိုက်ကြီး၌၊ ပါကာရပရိက္ခိတ္တေ-တံတိုင်းဖြင့် ကာရံအပ်သော၊ ပရိဝေဏေ - ပရိဝုဏ်၌၊ [ထပေတဗ္ဗံ၏ သာမညအာဓာရ။] ယတ္ထ-အကြင်အရပ်၌၊ ဘိက္ခုဟိဝါ-ရဟန်းတို့သည်သော်၎င်း၊ သာမဏေရေဟိဝါ- တို့သည်သော်၎င်း၊ ဂဟိတံ- ယူအပ်သည်၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လတံ၊ ဣတိ-သို့၊ သင်္ကာ - ယုံမှားခြင်းသည်၊ (ကင်္ခါအဋ္ဌကထာ၌ “ အာသင်္ကာ ” ဟု ရှိ၏။) ဥပ္ပဇ္ဇတိ - ဖြစ်တတ်၏၊ တာဒိသေဝေ - ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ ဌာနေ - အဇ္ဈာရာမ, အဇ္ဈာဝသထ အရပ်၌၊ [ထပေတဗ္ဗံ၏ ဝိသေသာဓာရ။]

* * * * *

ပလိဗောဓောနာမ။ ။ မိမိကို အခြားတနေရာသို့ သွား၍ မဖြစ်လောက်အောင် အနှောက်အရှက်ပေးသော ပစ္စည်း ဖြစ်နေသည်ကို ပလိဗောဓ ဟု ဆိုသည်။ ထို့ကြောင့် ကိုင်ကောင်းသော ကပ္ပိယဝတ္ထုဖြစ်လျှင် ကိုယ်တိုင်သိမ်းဆည်းရာ၏၊ အကပ္ပိယဝတ္ထု ဖြစ်လျှင် ကပ္ပိယကာရကတို့ကို သိမ်းဆည်းစေရာ၏။

ဥဂ္ဂဏှိတွာဝါ - သော်၎င်း၊ ဥဂ္ဂဏှာပေတွာဝါ-သော်၎င်း၊ ထပေဘဗ္ဗိ-ထားရာ
 ၏၊ မဟာဗောဓိ၊ ပေ၊ သဒ္ဓိသေသု- မဟာဗောဓိ တံခါးမုခ်၊ အမွင်္ဂဏအရပ်နှင့်
 တူကုန်သော၊ မဟာဇန သဗ္ဗရဏဋ္ဌာနေသု ပန-များစွာသောလူတို့၏လှည့်လည်
 ရာ အရပ်တို့၌ကား၊ န ဂဟေတဗ္ဗိ - ကောက် မယူရာ၊ (ကောက်ယူ၍ သိမ်းထား
 ဘွယ် မလို-ဟူလို၊) ပလိဗောဓော- ပလိဗောဓေသည်၊ (မိမိကို အခြားတနေရာသို့
 သွား၍ မဖြစ်အောင် နှောက်ရှက်တတ်သော ပစ္စည်းသည်၊) န ဟောတိ - မဖြစ်။
 [ပလိဗောဓမဖြစ်သောကြောင့် မယူပါနှင့်-ဟူလို။]

ပန- ဝါဒန္တရကား၊ ကုရုန္ဒိယံ-၌၊ ဝုတ္တံ- ပြီ၊ (ကိံ-သနည်း၊) ဧကော- ရဟန်း
 တပါးသည်၊ မဂ္ဂံ-ခရီးကို၊ ဂစ္ဆန္တော- သွားစဉ်၊ နိမ္မနုဿဋ္ဌာနေ- လူမရှိသော
 အရပ်၌၊ ကိစ္ဆိ-သော၊ ဘဏှံ-ဘဏှာကို၊ ငဿတိ- တွေ့အံ့၊ အာကိဏ္ဏမနုဿေ-
 ရောပြွမ်းသော လူရှိသော ခရီးသည်၊ ဇာတေပိ- ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ မနုဿာ-
 တို့သည်၊ တမေဝဘိက္ခု-ထို ရဟန်းကိုသာ၊ အာသင်္ကန္တိ - ယုံမှားကြကုန်၏၊
 (မိမိတို့ နောက်ကလာသူ လူမရှိသောကြောင့် ရဟန်းကိုသာ ယုံမှားကြသည်။)
 တသ္မာ-ကြောင့်၊ မဂ္ဂါ-လမ်းမှ၊ ဩက္ကမ္မ-ဖဲ၍၊ နိသီဒိတဗ္ဗိ - ထိုင်နေရာ၏၊ သာမိ
 ကေသု-ဥစ္စာရှင်တို့သည်၊ အာဂတေသု-လာကုန်လသော်၊ (ရှာဘို့ရန် ပြန်လာ
 ကုန်လသော်၊) တံ-ထိုဘဏှာကို၊ အာစိက္ခိတဗ္ဗိ-ပြောပြရာ၏၊ သာမိကေ-တို့ကို၊
 သစေနပဿတိ-အကယ်၍ မတွေ့အံ့၊ (ဧဝံသတိ-သော်၊ သော-ထိုရဟန်းသည်၊)
 ပတိရူပံ-လျော်သလို၊ ကရိဿတိ-ပြုလတံ့၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ-ပြီ။ [ကိုင်ကောင်း
 သော ပစ္စည်းဖြစ်လျှင် ပံသုကူအဖြစ်ဖြင့် ကောက်ယူလိမ့်မည်၊ ကိုင်ကောင်းသော
 ပစ္စည်း မဟုတ်လျှင်ကား ကြောင့်ကြမစိုက်ဘဲ ဖဲသွားလိမ့်မည်- ဟူလို။]

ရူပေန၊ ပေ၊ ကတွာတိတ္ထေ-၌၊ အန္တောဘဏှိကာယ-ဘဏှာထုပ်၏အတွင်း
 ၌၊ ဘဏှံ-သည်၊ ရူပံနာမ- ရူပမည်၏၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ ဘဏှိကံ - ဘဏှာ
 ထုပ်ကို၊ မုဉ္ဇိတွာ- ဖြေ၍၊ ဂဏေတွာ-ရေတွက်၍၊ တွေကာ-ဤမျှအတိုင်းအရှည်
 ရှိကုန်သော၊ ဂဟာပဏာ - ရှေ့အသပြာ၊ ငွေအသပြာ တို့တည်း၊ (ဣတိ) ဝါ-
 ဤသို့သော်၎င်း၊ (တွေကံ-သော၊) ဇာတရူပရဇတံ-ရှေ့တုန်း ငွေခဲတည်း၊ (ဣတိ)
 ဝါ-သော်၎င်း၊ ဣတိ-သို့၊ သလ္လက္ခေတဗ္ဗိ-မှတ်သားရာ၏၊ နိမိတ္တန္တိ-ကား၊ လန္ဇ
 နာဒိ-အမှတ်တံဆိပ် အစရှိသည်တည်း၊ တသ္မာ - ကြောင့်၊ လန္ဇိ တာယ- အမှတ်
 တံဆိပ်ခပ်နှိပ်အပ်သော၊ ဘဏှိကာယ-ဘဏှာထုပ်၏၊ မတ္တိကာလန္ဇနံ-မြေညက်
 အမှတ်တံဆိပ်တည်း၊ ဣတိဝါ - ဤသို့သော်၎င်း၊ လာခါလန္ဇနံ - ချိတ် အမှတ်
 တံဆိပ်တည်း၊ ဣတိဝါ၊ နိလပိလောတိကာယ-ညှိသောအဝတ်ဖြင့်၊ ဘဏှိကာ-
 ဘဏှာထုပ်ကို၊ ကတာ-ပြုအပ်ပြီ၊ ဣတိဝါ၊ သေတပိလောတိကာယ-ဖြူသော
 အဝတ်ဖြင့်၊ (ဘဏှိကာ-ကို၊) ကတာ-ပြီ၊ ဣတိဝါ-သော်၎င်း၊ ဝေမာဒိ-ဤသို့
 အစရှိသော၊ သဗ္ဗံ အလုံးစုံသော အမှတ်အသားကို၊ သလ္လက္ခေတဗ္ဗိ - ရာ၏။

ဘိက္ခုပတိရူပါတိ - ကား၊ လဇ္ဇိနော - ရှက်ခြင်းရှိကုန်သော၊ ကုက္ကုစ္စကာ-
 ကုက္ကုစ္စကို ပြုတတ်ကုန်သောရဟန်းတို့သည်၊ (ဟောန္တိ - ရှိကုန်အံ့၊) ဟိ- မှန်၊
 လောလဇာတိကာနံ - လျှပ်ပေါ်လော်လီသူ၏ အဖြစ် ဟူသော သဘောရှိကုန်
 သော ရဟန်းတို့၏၊ ဟတ္ထေ-လက်၌၊ ထပေတုံ- ငှါ၊ နလဘတိ-မရ၊ ပန-ဆက်၊
 ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ တမှာ အာဝါသာ-ထိုကျောင်းမှ၊ နေဝ ပက္ကမတိ-
 မဖဲသွား၊ သာမိဒက-ဥစ္စာရှင်တို့ကို၊ နပဿတိ-မတွေ့၊ တေနာပိ-ထိုရဟန်းသည်
 လည်း၊ အတ္တနော-၏၊ စိဝရာဒိမူလံ-သင်္ကန်းအစရှိသည်တို့၏အဖိုးကို၊ နကာတ
 ဗ္ဗိ-မပြုထိုက်၊ ပန- အန္ဓယကား၊ ထာဝရံ- ခိုင်မြဲသော၊ သေနာသနံဝါ- ကျောင်း
 ကိုသော်၎င်း၊ စေတိယံဝါ-စေတီကိုသော်၎င်း၊ ပေါက္ခရဏီဝါ- ရေကန်ကိုသော်
 ၎င်း၊ ကာရေတဗ္ဗာ - ပြုစေထိုက်၏၊ [ဥစ္စာရှင် လာလျှင် ထိုဥစ္စာဖြင့်ပြုအပ်သော
 အဆောက်အဦးကို ပြဆိုရန် ထာဝရ အဆောက်အဦး လုပ်ထားပါ - ဟူလို။]
 ဒိဃဿ- ရှည်စွာသော၊ အဒ္ဓုနော- ကာလ၏၊ အစ္စယေန-လွန်ရာအခါ၌၊ သာမိ
 ကော-ဥစ္စာရှင်သည်၊ သစေ အာဂစ္ဆတိ- အကယ်၍ လာအံ့၊ (ဧဝံသတိ- ဤသို့
 လာလသော်၊) ဥပါသက- ဥပါသကာ၊ တဝ - သင်၏၊ သန္တကေန - ဥစ္စာဖြင့်၊
 ဣဒံနာမ- ဤမည်သော အဆောက်အဦးကို၊ ကတံ - ပြုအပ်ပြီ၊ အနုမောဒါဟိ-
 ဝမ်းမြောက်ပေတော့၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တဗ္ဗော-ပြောပြထိုက်၏၊ သစေ အနုမောဒတိ-
 အကယ်၍ ဝမ်းမြောက်အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ဝမ်းမြော်လသော်၊ ဧတံ-ဤသို့ဝမ်းမြော်
 ခြင်းသည်၊ ကုသလံ-ကောင်း၏၊ နောစေ အနုမောဒတိ-အကယ်၍ဝမ်းမမြော်အံ့၊
 မမ-တပည့်တော်၏၊ ဓနံ- ဥစ္စာကို၊ ဒေထ- ပေးပါကုန်၊ ဣတိ - သို့၊ စောဒေတိ
 ယေဝ-တောင်းမြဲတောင်းနေအံ့၊ (ဧဝံသတိ- ဤသို့ဖြစ်လသော်၊) အညံ-အခြား
 သူကို၊ သမာဒါပေတွာ-ဆောံတည်စေ၍၊ ဒါတဗ္ဗံ- ပေးရာ၏၊ ရတန၊ ပပ၊ ဂဏှာ
 တီတိအာဒိသု-အစရှိသောပါဠိချပ်တို့၌၊ အာမာသမေဝ-သုံးသပ်အပ်၊ သုံးသပ်
 ကောင်းသော ပစ္စည်းကိုသာ၊ သန္ဓာယ, ဝုတ္တံ - မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ အနာမာသံ-
 မသုံးသပ်အပ် , မသုံးသပ်ကောင်းသော ပစ္စည်းကို၊ (ဝိဿာသံ- အကျွမ်းဝင်
 သဖြင့်၊ ဂဏှိတုံ-ငှါ၊) နဝန္ဓတိ- မအပ်၊ [အာမာသမေဝ၏ နိဝတ္တေတဗ္ဗဝါကျ
 ဖြစ်သောကြောင့် “နဝန္ဓတိယေဝ” ဟု ဧဝပါဘွယ်-မလို။] သေသံ၊ ပေ၊ တိဝေဒန
 န္တိ။...ရတနသိက္ခာပဒံ ဒုတိယံ။

x x x x x x x x

အညံ သမာဒါပေတွာ ။ ။ သမာဒါပေတွာတိ- အညံ သမာဒါပေတွာ၊ ဤသို့
 ဦကာ ဖွင့်သောကြောင့် ရှေးက “အညံ” ဟု အဋ္ဌကထာ၌ ရှိဟန် မတူ၊ ကင်္ခါ အဋ္ဌ
 ကထာ၌ “သမာပေတွာ” ဟု ရှိ၏၊ “ဆောက်တည်စေ” ဟူသည်လည်း ဆွမ်းရပ်
 သကဲ့သို့ ဒါယကာဒိမ်သို့သွား၍ရပ်ပြီးလျှင် ထိုဒါယကာကမေးသောအခါ အကြောင်း
 ကို ပြောပြရမည်၊ ထိုအခါ ထိုဒါယကာက မူလဥစ္စာရှင်အား အစားပြန်ပေးလိမ့်မည်။

ဝိကာလေ ဂါမပ္ပဝေသန သိက္ခာပုဒ်

တတိယေ- ဌ၊ တိရစ္ဆာန်ကထန္တိ - ကား၊ အရိယမဂ္ဂဿ - အရိယာမဂ်၏။ တိရစ္ဆာန်ဘူတံ- ဖီလာဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ ကထံ-ကို၊ (ကထေန္တိ- ဌစပ်၊) ရာဇကထန္တိ- ကား၊ ရာဇပဋိသံယုတ္တံ - မင်းနှင့်စပ်ယှဉ်သော၊ ကထံ- စကားကို၎င်း၊ စောရကထာဒိသုပိ-စောရကထာအစရှိသောကထာတို့၌လည်း၊ သေဝနယော၊ သန္တံဘိက္ခုန္တိတ္ထေ-၌၊ ယံ-အကြင်အဆုံးအဖြတ် စကားရပ်ကို၊ ဝတ္တပ္ပံ-ဆိုထိုက်၏။ တံ-ထိုအဆုံးအဖြတ်စကားရပ်ကို၊ စာရိတ္တသိက္ခာပဒေ-၌၊ ဝုတ္တမဝ-ဆိုအပ်ပြီးသည်သာ၊ သမ္မဟုလာ - များစွာကုန်သော ရဟန်းတို့သည်၊ ကေနစိ- သော၊ ကမ္မေန- အမှုကြောင့်၊ ဝါ-ကိစ္စကြောင့်၊ ဂါမံ-သို့၊ သစေ ပဝိသန္တိ-အကယ်၍ ဝင်ကုန်အံ၊ (ဧဝံသတိ-သော်၊) ဝိကာလေ ဂါမပ္ပဝေသနံ အာပုစ္ဆာမိတိ-ဟူ၍၊ သဗ္ဗေဟိ- အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့သည်၊ အညမညံ- အချင်းချင်းကို၊ ဝါ- တပါးတပါးကို၊ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗံ - ပန်ပြောရာ၏။ [ဝိကာလေ- နေလွဲအခါ၌၊ ဂါမပ္ပဝေသနံ- ရွာသို့ဝင်ခြင်းကို၊ အာပုစ္ဆာမိ-ပန်ပြောပါ၏။] တသ္မိံ ဂါမေ-၌၊ တံကမ္မံ-ထိုအမှုသည်၊ န သမ္ပဇ္ဇတိ- မပြီးစီးအံ၊ ဣတိ- ထိုကြောင့်၊ အညံဂါမံ- အခြားတရွာသို့၊ ဝစ္ဆန္တိ - သွားကုန်အံ၊ ဂါမသတမ္ပိ- ရွာပေါင်းတရာ သည်လည်း၊ ဟောတု- ဖြစ်ပစေ၊ ပုန- တဖန်၊ အာပုစ္ဆနကိစ္စံ-ပန်ပြောဘွယ်ကိစ္စသည်၊ နတ္ထိ- မရှိတော့၊ ပန- ဆက်၊ ဥဿာဟံ - ရွာသို့ဝင်ခြင်း၌ အားထုတ်ခြင်းကို၊ ပဋိပဿမ္ဘေတွာ- ငြိမ်းစေပြီး၍၊ ဝိဟာရံ- သို့၊ ဝစ္ဆန္တာ-သွားကုန်စဉ်၊ အန္တရာ-ကျောင်းမရောက်မီ အကြား၌၊ အညံဂါမံ-သို့၊ ပဝိသိတုကာမာ- ဝင်လိုကုန်သည်၊ သစေ ဟောန္တိ- ကုန်အံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပုန-တဖန်၊ အာပုစ္ဆိ တဗ္ဗမေဝ - ပန်ပြောရာသည်သာ။

ကုလဃနေဝါ-အမျိုးအိမ်၌သော်၎င်း၊ [မိမိ၏ အမျိုးကို ဆိုလိုသည် မဟုတ်၊ “ခတ္တိယစသော အမျိုးတို့၏ အိမ်၌” ဟု ဆိုလိုသည်။] အာသနသာလာယဝါ- ဆွမ်းစားစရပ်၌သော်၎င်း၊ [ရွာတွင်းရှိ ဆွမ်းစားစရပ်၌- ဟုလို၊] ဘတ္တကိစ္စံ- ဆွမ်းကိစ္စကို၊ ကတွာ-ပြုပြီး၍၊ တေလဘိက္ခာယဝါ-ဆီကိုတောင်းခံခြင်း အကျိုးငှါသော်၎င်း၊ သပ္ပိဘိက္ခာယဝါ-ထောပတ်ကို တောင်းခံခြင်း အကျိုးငှါသော်၎င်း၊ စရိတုကာမော-လှည့်လည်လိုသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်အံ၊ ပဿေ-မိမိဘေး၌၊ ဘိက္ခု- သည်၊ သစေ အတ္ထိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ အာပုစ္ဆိ တွာ၊ ဝန္တပ္ပံ-သွားရာ၏၊ (ဘိက္ခုမိ- ရဟန်းသည်၊) အသန္တေ - မရှိလသော်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ဣတိ - ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ ဝန္တပ္ပံ-သွားရာ၏၊ ဝါ-သွားကောင်း၏၊ ဝီထိံ -လမ်းသို့၊ ဩတရိတွာ-သက်ရောက်ပြီး၍၊ ဝါ-ပြီးမှ၊ ဘိက္ခု- ကို၊ ပဿတိ- တွေအံ၊ အာပုစ္ဆနကိစ္စံ နတ္ထိ၊ [မရှိဘူး အနေဖြင့် သွားပြီးနောက် လမ်းပေါ်ရောက်မှ ရဟန်းကိုမြင်လျှင် ပန်ပြောဘွယ် မလို။] အနာပုစ္ဆိတွာပိ - မာန်ပြောဘဲလည်း၊ စရိတဗ္ဗမေဝ - လှည့်လည်ထိုက်သည်သာ၊ ဝါ- လှည့်လည်ကောင်းသည်သာ၊ ဂါမမဇ္ဈေန- ရွာ၏ အလယ်ဖြင့်၊

မဂ္ဂေါ-လမ်းသည်၊ ဟောတိ-ရှိအံ့၊ တေန-ထို လမ်းဖြင့်၊ ဂစ္ဆန္တဿ-သွားသော ရဟန်း၏၊ တေလာဒိ ဘိက္ခာယ-ဆီအစရှိသည်တို့ကို တောင်းခံခြင်းအကျိုးငှါ၊ စရိဿာမိ-လှည့်လည်အံ့၊ ဣတိ-သို့၊ စိတ္တေ-သည်၊ ဥပ္ပန္နေ-ဖြစ်လသော်၊ ပဿေ-မိမိဘေး၌၊ ဘိက္ခု-သည်၊ သစေ အတ္ထိ-အံ့၊ (ဝေဝသတိ)၊ အာပုစ္ဆိတွာ စရိတဗ္ဗံ၊ ပန-ကား၊ မ-ဂ္ဂါ-သွားမြဲလမ်းမှ၊ အနောက္ကမ္မ-မဖဲမူ၍၊ ဘိက္ခာယ-(ဆီစသည် တို့ကို)တောင်းခံခြင်းအကျိုးငှါ၊ စရန္တဿ-လှည့်လည်သောရဟန်း၏၊ အာပုစ္ဆန ကိစ္စံ နတ္ထိ၊ အပရိက္ခိတ္တဿ-မကာရံအပ်သော(အကာအရံမရှိသော)၊ ဂါမဿ- ၏၊ ဥပစာရော-ကို၊ အဒိန္နာဒါနသိက္ခာပဒေ- အဒိန္နာဒါနသိက္ခာပုဒ်၌ (ဒုတိယ ပါရာဇိက၌)၊ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။

အန္တရာရာမန္တိအာဒိသု - အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ကေဝလံ-ခါးပန်းဖွဲ့ခြင်း စသည်တို့ မဖက်, သက်သက်၊ အနာပုစ္ဆာ-မပန်ပြောဘဲ၊ (ဂစ္ဆန္တဿ-သွားသော ရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ-အနာပတ်သည်၊) န-မဟုတ်သေး၊ ကာယဗန္ဓနံ-ခါးပန်းကို၊ အဗန္ဓိတွာ- မဖွဲ့မူ၍၎င်း၊ သဃံာဠိ - သင်္ကန်းကို၊ အပါရူပိတွာ - မရုံမူ၍၎င်း၊ ဂစ္ဆန္တဿပိ- သွားသောရဟန်း၏လည်း၊ အနာပတ္တိ-အနာပတ်တည်း၊ အာပဒါ သူတိ-ကား၊ သီဟောဝါ- ခြင်္သေ့သည်သော်၎င်း၊ ဗျဿေဝါ-ကျားသည်သော်၎င်း၊ အာဂစ္ဆတိ-လာအံ့၊ မေယောဝါ-မိုဃ်းသည်သော်လည်း၊ ဥဋ္ဌေတိ-တက်လာအံ့၊ အညော-အခြားသော၊ ကောစိ-သော၊ ဥပဒ္ဒေဝါဝါ- ဘေးရန်သည်သော်လည်း၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်အံ့၊ (ပဝိသန္တဿ- ဝင်သော ရဟန်း၏၊) အနာပတ္တိ၊ ဧဝရူပါသု- ကုန်သော၊ အာပဒါသု - ဘေးရန်တို့ကြောင့်၊ ဗဟိဂါမတော - ရွာပြင်ဘက်မှ၊ အန္တောဂါမိ-ရွာတွင်းသို့၊ ပဝိသိတုံ, ဝန္တတိ-အပ်၏၊ သေသံ၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။.... ဝိကာလေဂါမပ္ပဝေသန သိက္ခာပဒံ တတိယံ။

သုစိယရသိက္ခာပုဒ်

စတုတ္ထေ-၌၊ ဘေဒနမေဝ-ခွဲခြင်းသည်ပင်၊ ဘေဒနကံ-ကမည်၏၊ [ကပစ္စည်း သတ္တု၊ ဘေဒိယတေ- ကွဲစေခြင်း၊ ဝါ-ခွဲခြင်း၊ ဘေဒနံ- ခွဲခြင်း၊ ဘေဒနမေဝ ဘေဒ နကံ၊] အဿ-ဤ ပါစိတ်အာပတ်၏၊ တံ - ထို ခွဲခြင်းသည်၊ အတ္ထိ - ရှိ၏၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ခွဲခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) တံ- ထို ပါစိတ်အာပတ်သည်၊ ဘေဒနကမေဝ- ကပင် မည်၏။ [အဿတ္ထိအနက်၌ အပစ္စည်းသက်၊ ဘေဒနကံ တုန်းကနှင့် ဘေဒနကချင်းတူသောကြောင့် ဘေဒနကမေဝ-ဟု ဝေဖြင့်ဆိုသည်။] အရဏိကေတိ-ကား၊ အရဏိဓနကေ-ပွတ်နှိပ်လေး၌၊ (မီးထွက်အောင်ပွတ်ရာ၌ နှိပ်သောလေး၌၊) (အနာပတ္တိ၊) ဝိခေတိ-ကား၊ ဝေခကေ-ခါးပန်းဘိဉ်၊ ဝါ- ခါးပန်းသီး၌၊ (အနာပတ္တိ၊) သေသံ၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။.... သုစိယရသိက္ခာပဒံ စတုတ္ထံ။

မဉ္ဇသိက္ခာပုဒ်

ပဉ္စမေ-၌၊ ဆေဒနကံ-ကသည်။ ဝုတ္တနယမေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းရှိသည် သာ၊ (“ဘေဒနကနှင့် အတူတူပင်” ဟူလို။) ဆိန္ဒိတွာ ပရိဘုဉ္ဇတီတိ ဧတ္ထ - ၌၊ ဆိန္ဒိတုကာမော-ဖြတ်ခြင်းငှါ အလိုရှိသည်။ သစေ နဟောတိ-အကယ်၍ မဖြစ်အံ့၊ (ဝေံ သတိ)၊ ဘူမိယံ- ၌၊ နိခဏိတွာ- တူးမြှုပ်၍၊ ပမာဏံ-အဋ္ဌင်္ဂလ ပမာဏ ကို၊ ဒသေတိ-ပြထားအံ့၊ [ရှည်သော အခြေကို မဖြတ်လိုလျှင် မြေ၌ တွင်းတူး၍ မြှုပ်ပါ၊ ထိုသို့မြှုပ်ရာ၌ တွင်း၏အပေါ်မှာ လက်ရှစ်သစ် ပမာဏရှိရုံသာ ချန်ရ မည်-ဟူလို။] ဝါ-တနည်း၊ ဥတ္တာနံ - ပက်လက်၊ ကတွာ - ပြု၍၊ ပရိဘုဉ္ဇတိ- သုံးစွဲအံ့၊ [ခြေထောက်ဘက်ကို အပေါ်ကထား၍ အပေါ် အထက်က ထိပ်ဘက် ကို အောက်ကထားပါ- ဟူလို] ဝါ- တနည်း၊ ဥက္ခိပိတွာ- မြှောက်၍၊ တုလာ သဃံာဠေ-ထုတ်လျောက်ပေါ်၌၊ ထပေတွာ-ထား၍၊ အနံ-လင့်စင်ကို၊ ကတွာ၊ ၍၊ ပရိဘုဉ္ဇတိ - သုံးစွဲအံ့၊ [ခင်ကို အပေါ်မြှောက်၍ ထုတ်- လျောက်ပေါ်၌ တင်ကာ (လယ်ယာ၌ လင့်စင်ထိုးသကဲ့သို့) လင့်စင်လုပ်၍ သုံးစွဲအံ့ - ဟူလို။] သဗ္ဗိ-အလုံးစုံသောပြုမှုသည်၊ ဝဇ္ဇတိ-အပ်၏၊ သေသံ ပေ၊ ဆသမုဋ္ဌာနံ။... မဉ္ဇ သိက္ခာပဒံ ပဉ္စမံ။

တူလောနဒ္ဓိ သိက္ခာပုဒ်

ဆဋ္ဌေ-၌၊ ဧတ္ထ ဤညောင်စောင်း အင်းပျဉ်၌၊ ဩနဒ္ဓိ- မြေးယုက်အပ်သော၊ တူလံ-လဲသည်၊ (အတ္ထိ-ရှိ၏၊) ဣတိ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ မြေးယုက်အပ်သော လဲ ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တံ - ထို ညောင်စောင်းအင်းပျဉ်သည်၊) တူလောနဒ္ဓိ- မည်၏၊ တူလံ-လဲကို၊ ပက္ခိပိတွာ - ထည့်၍၊ ဥပရိ - အပေါ်၌၊ စိမိလိကာယ- အဝတ်ကြမ်းဖြင့်၊ ဩနဒ္ဓိ-ဖွဲ့ယုက်အပ်သော၊ (မဉ္ဇဝါ ပီဌံဝါ-၌စပ်၊) ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ [မဉ္ဇဝီဌတို့အပေါ်၌ အဝတ်ကိုဖြန့်၍ ခင်း၊ ထိုအဝတ်၌ လဲဝါဝှမ်းတို့ကို ဖြန့်၊ ထို အပေါ်၌ ထပ်၍ အုပ်လျက် ခတင်နှင့် တွဲစပ်၍ ချုပ်ထားခြင်းမျိုးကို ဆိုသည်၊ မွေ့ရာသည် ညောင်စောင်း အင်းပျဉ်နှင့်တွဲ၍ မနေ၊ ဤ အခင်းကား ညောင်စောင်း အင်းပျဉ်နှင့် တွဲနေသည်။] သေသံ ပေ၊ ဆသမုဋ္ဌာနံ။... တူလော နဒ္ဓိသိက္ခာပဒံ ဆဋ္ဌံ။

နိသီဒန သိက္ခာပုဒ်

သတ္တမေ-၌၊ နိသီဒနံ အနုညာတံ ဟောတီတိ-ကား၊ ကတ္ထ-အဘယ်ဝတ္ထု၌၊ အနုညာတံ - ခွင့်ပြုတော်မူအပ်သနည်း၊ စိဝရက္ခန္ဓကေ-စိဝရက္ခန္ဓက၌၊ ပဏီတ ဘောဇနဝတ္ထုသ္မိံ - ပဏီတဘောဇနဝတ္ထု၌၊ (အနုညာတံ-ပြီ၊) ဟိ-မှန်၊ တတ္ထ-

ထို ပဏိတဘောဇနဝတ္ထု၌၊ အနုဇာနာမိ၊ ပေ၊ နိသီဒနန္တိ - ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ [ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ကာယဂုတ္တိယာ-ကိုယ်ကို စောင့်ရှောက်ခြင်းငှါ၎င်း၊ စိဝရ ဂုတ္တိယာ-၎င်း၊ သေနာသနဂုတ္တိယာ - ကျောင်း အိပ်ရာနေရာကို စောင့်ရှောက် ခြင်းငှါ၎င်း၊ နိသီဒနံ-နိသီဒိန်ကို၊ အနုဇာနာမိ-မူ၏။] သေယျထာပိ၊ ပေ၊ ကောဠော တိ- ကား၊ ယထာနာမ - ဥပမာမည်သည်ကား၊ ပုရာဏ စမ္မကာရော - ရှေး၌ ဖြစ်သော သားရေအလုပ်သွားသည်၊ (သမဇ္ဇတိယထာ- ဆွဲငင်သကဲ့သို့၊) ဣတိ အတ္ထော - နက်၊ [ကုဋတိ ဆိန္ဒတိတိ ကောဠော၊ အသိနာ + ကောဠော အသိ ကောဠော-သန်လျက်ဖြင့် သားရေကိုဖြတ်တတ်သူ။] ဟိ-ချဲ့၊ စမ္မကာရော-သားရေ အလုပ်သွားသည်၊ စမ္ပံ- သားရေကို၊ ဝိတ္ထတံ - ပြန်ကျယ်အောင်၊ ကရိယာမိ- ပြုအံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ဣတောစ- ဤဘက်မှ၎င်း၊ ဣတောစ- ထိုဘက်မှ၎င်း၊ သမဇ္ဇတိ ကမ္ပတိယထာ - ဆွဲဆန့်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ - တူ၊ သောပိ - ထို ဥဒါယိ သည်လည်း၊ တံ နိသီဒနံ-ကို၊ (သမဇ္ဇတိ)၊ တေန- ကြောင့်၊ တံ-ထို ဥဒါယိကို၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဧဝံ-ဤသို့ သေယျထာပိ ပုရာဏာသိကောဠောဟူ၍၊ အာဟ-ပြီ၊ နိသီဒနံ၊ ပေ၊ ဝုတ္တတိတိ-ကား၊ သန္တတသဒိသံ-သန္တတနှင့် တူစွာ၊ သန္တရိတွာ- ဖြန့်ခင်း၍၊ (သံ စွဲရာ၌ သန္တတအခင်းကဲ့သို့ ဖြန့်ခင်း၍၊) ဧကသ္မိံ အန္တေ- တခု သော အစွန်း၌၊ သုဂတဝိဒတ္တိယာ - မြတ်စွာဘုရား၏ အထွာတော်ဖြင့်၊ ဝိဒတ္တိ မတ္ထေ-တထွာ ပမာဏရှိသော၊ ပဒေသေ-အစိတ်အပိုင်းအရပ်၌၊ ဒွိသု ဌာနေသု- နှစ်ဌာနတို့၌၊ ဖါလေတွာ-ခွဲ၍၊ တိဿော-သုံးခုကုန်သော၊ ဒသာ-အမြိတ်အဆာ တို့ကို၊ ကရိယန္တိ - ပြုအပ်ကုန်၏၊ တာဟိ ဒသာဟိ - ထို အမြိတ်အဆာတို့ဖြင့်၊ သဒသံနာမ - သဒသမည်၏ ဟူ၍၊ ဝုတ္တတိ၊ [နိသီဒိန်ပြုပုံကို ပါတိမောက် ဘာသာ ငိုကာ၌ ပြထားပြီ။] သေသံ၊ ပေ၊ ဆ သမုဠာနံ။...နိသီဒနသိက္ခာပဒံ သတ္တမံ။

—————◆—————

ကဏ္ဍ၊ ပဋိစ္ဆာဒိ သိက္ခာပုဒ်

အဋ္ဌမေ-၌၊ ကဏ္ဍ၊ ပဋိစ္ဆာဒိ၊ ပေ၊ ဟောတိတိ-ကား၊ ကတ္ထ-အဘယ်ဝတ္ထု၌၊ အနုညာတာ - နည်း၊ စိဝရက္ခန္ဓကေ - ၌၊ ဗေလဋ္ဌသီသ ဝတ္ထုသ္မိံ-၌၊ (အနုညာ တာ၊) ဟိ - မှန်၊ တတ္ထ - ထို ဗေလဋ္ဌသီသဝတ္ထု၌၊ အနုဇာနာမိ၊ ပေ၊ ကဏ္ဍ၊ ပဋိစ္ဆာဒိန္တိ-ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ [ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ယဿ-အကြင်ရဟန်း၏၊ ကဏ္ဍ၊ ဝါ - ယားနာသည်မူလည်း ဖြစ်သော၊ ဝိဠကဘဝါ - အိုင်း အနာသည် မူလည်းဖြစ်သော၊ အဿာဝေါဝါ-အရိယိုသော အနာသည်မူလည်းဖြစ်သော၊ ထုလ္လကတ္ထုဝါ - ဝဲကြီးနာသည်မူလည်း ဖြစ်သော၊ အာဗာဓော - အနာသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တဿ-ထိုရဟန်းအား၊ ကဏ္ဍ၊ ပဋိစ္ဆာဒိံ - အနာကို ဖုံးလွှမ်းကြောင်း ဖြစ်သော အဝတ်ကို၊ ဝါ - အနာလွှမ်းသင်္ကန်းကို၊ အနုဇာနာမိ၊] ယဿ၊ ပေ၊ မဏ္ဍလန္တိ-ကား၊ ယဿ ဘိက္ခုနော-၏၊ နာဘိယာ-ချက်၏၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်၌

၎င်း၊ ဇာဏုမဏ္ဍလာနံ-ပုဆစ်ဒူးပန်းတို့၏၊ ဥပရိ-အထက်၌၎င်း၊ (ကဏ္ဍုဝါ-
 စသည်၌စပ်၊) ကဏ္ဍုတိ- ကား၊ ကဏ္ဍု- ယားနာတည်း၊ ပီဠကတိ - ကား၊
 လောဟိတတုဏ္ဍိကာ- အဖျား၌ သွေးဖိုရှိသော၊ သုခုမပီဠက-သေးငယ်သော
 အိုင်းအနာတည်း၊ အဿာဝေါတိ - ကား၊ အရိသ ပေ၊ မဓုမေဟာဒီနံ-ဒူလာ
 မြင်းသရိုက်နာ (လိပ်ခေါင်းထွက်နာ)၊ ဘဂန္ဓါရိနာ (ဝရင်ဂျီနာ)၊ ဆီးချိုနာ
 တို့၏၊ ဝသေန-ဖြင့်၊ အသုစိ ပဉ္စရဏကံ - မစင်မကြယ် ရုံစဖွယ်ကို ယိုချတတ်
 သော အနာတည်း၊ မဟာပီဠကဗာဓော-ကြီးစွာသော အိုင်းအနာကို၊ (ဝဲကြီး
 နာကို၊) ထုလွှကဏ္ဍုဝါ အာဗာဓောတိ - ဓဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ - မိန့်တော်မူအပ်၏
 သေသံ၊ပေ၊ဆ သမုဋ္ဌာနံ။...ကဏ္ဍုပဋိစ္ဆာဒိသိက္ခာပဒံ အဋ္ဌမံ။

ဝသီကသာဋီကာ သိက္ခာပုဒ်

နဝမေ, ဝသီကသာဋီကာ၊ပေ၊လောဟိတိ- ကား၊ ကတ္ထ- အဘယ်ဝတ္ထု၌၊
 အနုညာတာ-နည်း၊ စိဝရက္ခန္ဓကေ- ၌၊ ဝိသာခါဝတ္ထုသ္မိံ (အနုညာတာ)၊ ဟိ-
 မှန်၊ တတ္ထ - ထို ဝိသာခါဝတ္ထု၌၊ အနုဇာနာမိ၊ပေ၊ဝသီကသာဋီကန္တိ-ဟူ၍၊
 (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ သေသံ၊ပေ၊ဆ သမုဋ္ဌာနံ။ဝသီကသာဋီကာ သိက္ခာပဒံ
 နဝမံ။

နန္ဒတ္ထေရ သိက္ခာပုဒ်

ဒသမေ, စတုရဂုံ လောမကောတိ-ကား၊ စတုဟိ အင်္ဂုလေဟိ-လက် ၄ သစ်
 တို့ဖြင့်၊ ဥနကပ္ပမာဏော-ယုတ်လျော့သောပမာဏရှိ၏၊ [စတ္တာရိ+အင်္ဂုလာနိ
 စတုရင်္ဂလံ၊ စတုရင်္ဂလေန+ဩမကော စတုရင်္ဂလောမကော၊ ယောဇနာ၌ စတု
 ရင်္ဂလကို အသမာဟာရဒိဂဟု ဆိုသည်ကို စဉ်းစားပါ။] သေသံ၊ပေ၊ဆ သမုဋ္ဌာ
 နံ။... နန္ဒတ္ထေရ သိက္ခာပဒံ ဒသမံ။ ဝဏ္ဏနာက္ကမေန - အဖွင့်အစဉ် အားဖြင့်၊
 နဝမာ-၉ ဝဂ်မြောက်သော၊ ရတနဝဂ္ဂေါ-သည်၊ သမတ္ထော- ပြည့်စုံပြီ။

ဥဒ္ဓိဋ္ဌာခေါတိ အာဒိ-အစရှိသောစကားရပ်သည်၊ ဝုတ္တနယမေဝ-သည်သာ၊
 ဣတိ-အပြီးတည်း၊ သမန္တ ပါသာဒိကာယ- မည်သော၊ ဝိနယ သံဝဏ္ဏနာယ-
 ဝိနည်းအဖွင့်၌၊ ခုဒ္ဒကဝဏ္ဏနာ- ခုဒ္ဒကသိက္ခာပုဒ်တို့ကို ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာ အဋ္ဌ
 ကထာသည်၊ ဝါ-ကို၊ သမတ္ထာ-ပြည့်စုံပြီ၊ ဝါ-အလုံးစုံ အကုန်အစင်ယူအပ်ပြီ။

ပါစိတ္တိယကဏ္ဍံ- ပါစိတ္တိယအခန်းသည်၊ နိဋ္ဌိတံ- ပြီ။

ပါဠိဒေသနိယ အဖွင့်

ခုဒ္ဒကာနံ- ခုဒ္ဒကသိက္ခာပုဒ်တို့၏။ အနန္တရာ- အခြားမဲ့၌၊ ပါဠိဒေသနိယာ- ပါဠိဒေသနိယ မည်ကုန်သော၊ ယေဓမ္မာ - အကြင် သိက္ခာပုဒ်တို့ကို၊ (သင်္ဂီတိ ကာဓရဟိ) ထပိတာ - ထားအပ်ကုန်ပြီ၊ ဒါနိ- ၌၊ တေသံ - ထို ပါဠိဒေသနိယ သိက္ခာပုဒ်တို့၏။ အယံဝဏ္ဏနာ- ဤ ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာအဋ္ဌကထာသည်၊ ဘာတိ- ဖြစ်၏။ ဝါ- ဖြစ်တော့လတံ့။

ပဌမ ပါဠိဒေသနိယ

တာဝ-ဒုတိယပါဠိဒေသနိယ စသည်တို့မှရှေးဥားစွာ၊ (ထပိတေ-ထားအပ် သော၊) ပဌမပါဠိဒေသနိယေ-၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ပဋိက္ကမနကာလ တိ-ကား၊ ပိဏ္ဏာယ-၄၊ စရိတွာ-ပြီး၍၊ ပဋိအာဂမနကာလေ-ပြန်လာရာအခါ ၌၊ [“ ကမု-ဂတိမိ ” ဟု ဓာတ်ကျမ်းရှိ၏။ ပဋိဥပသာရကြောင့် ကမုဓာတ်သည် ပြန်လာခြင်းအနက်ကို ဟောသည်။] သဗ္ဗေဝ အဂ္ဂဟေသိတိ - ကား၊ သဗ္ဗမေဝ- အလုံးစုံသောဆွမ်းကိုပင်၊ အဂ္ဂဟေသိ- ယူပြီ၊ [သဗ္ဗေဝကို “ သဗ္ဗံ+ဧဝ ” ဟု ပုဒ်ဖြတ်စေလို၍ သဗ္ဗမေဝ ဟု ဖွင့်သည်။] ပဝေဓန္တိတိ - ကား၊ ကမ္မမာနာ- တုန်လှုပ်လျက်၊ (“ ဂစ္ဆတိ-သွားနေ၏ ” ဟု ပါဠိတော်၌စပ်။) အပေဟိဘိ-ကား၊ အပဂစ္ဆ-ဖဲပါလော့၊ [အပ+ဣဓာတ်ဖြင့်ပြီးသော အပေဟိကို “အပဂစ္ဆ” ဟု ဖွင့်သည်။] ဂါရယံ အာဂုသောတိ အာဒိ - ဂါရယံ အာဂုသော အစရှိသော သဒ္ဒါသည်၊ ပဋိဒေသေတဗ္ဗာကာရဒဿနံ- သီးခြားပြောပြထိုက်ပုံအခြင်းအရာကို ညွှန်ပြကြောင်းသဒ္ဒါတည်း။ [“ ပဋိဒေသနာကာရ ” ဟု ရှိလျှင် ကောင်း၏။]

ရထိကာတိ- ကား၊ ရစ္ဆာ- ရထားလမ်းတည်း၊ [ရထိကာ၌ ရထပုဒ်၊ ဣက ပစ္စည်းတည်း၊ ရစ္ဆာ၌ ရထပုဒ် ယက်ပစ္စည်း၊ (တနည်း) ယပစ္စည်းတည်း၊ ထျကို ဆပြု၊ ဒွေဘော်လာ၍ “ရစ္ဆာ” ဟု ဖြစ်၏။ ဝိဂြိုဟ်မှာ- “ရထဿ+ဟိတာ ရထိ ကာ, ရစ္ဆာ” ဟုပြု။] ဗျူဟန္တိ-ကား၊ အနိဗ္ဗိဇ္ဈိတွာ- ထုတ်ချင်းမထွင်းမူ၍၊ ဌိတာ-

x x x x x x x x

ပဋိဒေသေတဗ္ဗာကာရဒဿနံ ။ ။ ပဋိဒေသေတဗ္ဗကို ကြည့်၍ ပါဠိဒေသနိယ၌ အနိယပစ္စည်း ဟု သိသာ၏။ ပဋိကို ကြည့်၍ ပဋိဒေသနိယမေဝ ပါဠိဒေသနိယံ ဟု သုတ္တံ၌ ဣပစ္စည်း သက်စေလိုကြောင်းကိုလည်း ပြသည်။ ပဋိသဒ္ဒါကား ဝိသံ အနက် ဟောတည်း။ အခြားအာပတ်တို့နှင့်မရောယှက်စေဘဲ သီးခြားပြောပြထိုက်သည်-ဟူလို။ ထို့ကြောင့် “ ဂါရယံ၊ ပေ၊ ပဋိဒေသေမိ ” သည် သီးခြားပြောပြပုံကိုပြသော စကား တည်း။ ဤသို့ ဒေသနာပြောရမည်။ သို့သော် အများပြောရိုးအတိုင်း ပြောလျှင်လည်း ဒေသနာပြောရာရောက်ပါ၏။

ဗျူဟံ ။ ။ “ အညတ္ထ-အခြားလမ်းသို့၊ ဂန္တံ-သွားခွင့်ကို၊ အပ္ပဒါနဝသေန- မပေးခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဇနေ-လမ်းသွားနေသူ လူတို့ကို၊ ဗျူဟတိ သမ္ပိဏ္ဏတိ-ပေါင်း

တည်သော၊ ဂတပစ္စာဂတရစ္ဆာ-သွားအပ်သည်ဖြစ်၍ ပြန်အပ်သောလမ်းတည်း၊
 [သွားလမ်းအတိုင်း ပြန်သွားရသောလမ်း- ဟူလို။] သိမ် ဋကန္တိ-ကား၊ စတု
 က္ကောဏံဝါ- ၄ ထောင့်ရှိသည်မူလည်း ဖြစ်သော၊ ဝါ- လမ်း ၄ ခုမူလည်းဖြစ်
 သော၊ တိကောဏံဝါ- ၃ ထောင့်ရှိသည်မူလည်းဖြစ်သော၊ ဝါ- လမ်း ၃ ခုမူလည်း
 ဖြစ်သော၊ မဂ္ဂသမာဓာနဌာနံ- လမ်းတို့၏ ပေါင်းဆုံရာဖြစ်သောအရပ်တည်း၊
 ဃရန္တိ-ကား၊ ကုလဃရံ- ခတ္တိယစသော အမျိုး ၄ ပါးတို့၏ အိမ်တည်း၊ ဧတ
 သု-ဤ ရထိကာ အစရှိသော အရပ်တို့တွင်၊ ယတ္ထကတ္တစိ- အမှတ်မထား တပါး
 ပါးသောအရပ်၌၊ ဌတွာ-တည်၍၊ ဂဏန္တဿ-ခံယူသောရဟန်း၏၊ ဂဟဏေ-
 ခံယူခြင်းကြောင့်၊ ဒုက္ကဋ္ဌံ ဟောတိ၊ အဇ္ဈောဟာရေ- စားမျိုးခြင်းကြောင့်၊ အဇ္ဈော
 ဟာရ ဂဏနာယ - စားမျိုးခြင်း၏ အရေအတွက် အားဖြင့်၊ ပါဠိဒေသနီယံ
 (ဟောတိ)၊ ဟတ္ထိသာလာဒိသု-ဆင်တင်းကုန်အစရှိသောအရပ်တို့၌၊ (ဌတွာ)
 ဂဏန္တဿာပိ-ခံယူသောရဟန်း၏လည်း၊ ဧသေဝနယော-တည်း။

ဘိက္ခုနီ-သည်၊ ရထိကာယ-ရထားလမ်း၌၊ ဌတွာ - ၍၊ ဒေတိ - ပေးအံ့၊
 ဘိက္ခု-သည်၊ အန္တရာရာမာဒိသု-ရွာတွင်းကျောင်းတိုက် အစရှိသော အရပ်တို့
 ၌၊ ဌတွာ- ၍၊ သစေပိ ဂဏှာတိ- အကယ်၍မူလည်း ခံယူအံ့၊ (ဧဝံသတိပိ -
 သော်လည်း၊) အာပတ္တိယေဝ-ပင်တည်း၊ [အန္တရာရာမာဒိသု၌ အာဒိဖြင့် ပါဠိ
 တော်၌ လာသော ဘိက္ခုနုပဿယ, တိတ္ထိယသေယုစသည်တို့ကို ယူ။] ဟိ-မှန်၊
 (တနည်း)ဟိ(ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ အန္တရဃရံ ပဝိဋ္ဌာယာတိ-ဟူ၍၊ ဝစနတော-
 ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်၊ အန္တရဃရေ-ရွာတွင်း၌၊ ဌတွာ - ၍၊ ဒဒမာနာယ-
 ပေးသော၊ ဘိက္ခုနီယာ-၏၊ ဝသေန-စပ်သဖြင့်၊ ဧတ္ထ-ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ အာပတ္တိ-
 ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-ထိုက်၏၊ ဘိက္ခုဿ-၏၊ ဌိတဌာနံပန-တည်ရာအရပ်သည်ကား၊
 အပ္ပမာဏံ-လိုရင်း မဟုတ်၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ ဝိထိအာဒိသု - လမ်းအစရှိသော
 အရပ်တို့၌၊ ဌိတော-တည်သော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ အန္တရာရာမာဒိသု-အစရှိသော

x x x x x x x x

စုတတ်၏၊ ဣတိဗျူဟော” ဟု ယောဇနာ ဝိဂြိုဟ်ပြု၏၊ သွားလမ်းအတိုင်း ပြန်၍ထွက်
 ရသော လမ်းတို့ဖြစ်၍ ထုတ်ချင်း မပေါက်၊ အခြားလမ်းသို့ မရောက်နိုင်သော လမ်း
 အတိုတည်း။ [ဝိ+ဥပဿာရကြောင့် “ပေါင်းခြင်း”အနက်ကို ယူ။]

ဂတပစ္စာဂတရန္တာ။ ။ ဂတပစ္စာဂတ၌ “အဂဓိယိတ္ထ-သွားအပ်ပြီ၊ ဣတိ ဂတာ၊
 ပစ္စာဂဓိယတေ- ပြန်လာအပ်၏၊ ဣတိ ပစ္စာဂတာ၊ ဂတာစ+ သာ + ပစ္စာဂတာစာတိ
 ဂတပစ္စာဂတာ(ရစ္ဆာ)” ဟု ပြု။

အန္တရာ၊ပေ၊အနာပတ္တိ။ ။ ပါဠိတော်၌ “အန္တရဃရံနာမ-ရထိကာ, ဗျူဟံ,
 သိမ်သဋ္ဌကံ ဃရံ” ဟု ၄ ဌာနဖွင့်၏၊ ဤ ၄ ဌာနကိုသာ အန္တရဃရ(ရွာတွင်း) ဟု
 ခေါ်၍ ကျောင်းအာရာမ်စသည်ကို အန္တရဃရ ဟု မခေါ်ရသောကြောင့် ထို အန္တရာ
 ရာမ စသည်၌နေ၍ ဘိက္ခုနီကပေးလျှင် ခံယူသောဘိက္ခုမှာ အနာပတ် ဟု ဆိုသည်။

အရပ်တို့၌၊ ငှက်တော-၍၊ ဒဒမာနာယ-ပေးသော၊ ဘိက္ခုနီယာ-၏၊ (ဟတ္ထတော-မှ) သစေပိ ဂဏှာတိ-အကယ်၍မူလည်း ခံယူအံ့၊ (ဝေဝသတိပိ-သော်လည်း၊) အနာပတ္တိယေဝ-ပင်တည်း၊ ယာမကာလိကံ၊ ပေ၊ ဒုက္ကဋ္ဌဿာတိဋ္ဌဒံ- ဟူသော ဤစကားကို၊ အာမိသေန-ဆွမ်းစသော အာမိသနှင့်၊ အသမ္ဘိန္ဒံ-မရောစပ်သော ယာမကာလိက၊ သတ္တာဟကာလိက၊ ယာဝဇီဝိကကို၊ သန္ဓာယ- ရည်ရွယ်တော် မူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ သမ္ဘိန္ဒေ-ဆွမ်းစသော အာမိသနှင့် ရောစပ်ပြီးသော၊ ဧကရသေ-တပေါင်းတည်း အရသာရှိသော ယာမကာလိကစသည်၌၊ (ဂဏှန္တ သ) ပန-ခံယူသော ရဟန်း၏ကား၊ ပါဠိဒေသနိယမေဝ-ပါဠိဒေသနိယ အာပတ် ပင်တည်း၊ ဧကတော ဥပသမ္ပန္ဓာယာတိ-ကား၊ ဘိက္ခုနီနံ-တို့၏၊ သန္တိကေ-၌၊ ဥပသမ္ပန္ဓာယ-မြင့်မြတ်သော ဘိက္ခုနီအဖြစ်သို့ရောက်သော ရဟန်းမ၏၊ (“ဟတ္ထ တော-မှ” ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်၊) ဘိက္ခုနံ- တို့၏၊ သန္တိကေ-၌၊ ဥပသမ္ပန္ဓာယ- မြင့်မြတ်သော ဘိက္ခုနီအဖြစ်သို့ရောက်သော ရဟန်းမ၏၊ (ဟတ္ထတော-လက်မှ၊ ဂဏှန္တ သ) ပန-ခံယူသော ရဟန်း၏ကား၊ ယထာဝတ္ထုကမေဝ-အကြင်အကြင် ဝတ္ထုအတိုင်းသာတည်း၊ (ပါဠိဒေသနိယ အာပတ်ပင်-ဟူလို။)

ဒါပေတိ နဒေတိတိ-ကား၊ အညာတိကာ - ဆွေမျိုးမတော်သော ဘိက္ခုနီ သည်၊ အညေန-အခြားသော၊ ဧကနစိ-တစုံတယောက်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဒါပေတိ- ပေးစေအံ့၊ [ဏာပေပစ္စည်း၏ ကာရိတ်ကတ္တားကို “အညာတိကာ” ဟု ထည့်၍ ဒါဓာတ်၏ကတ္တားကို “အညေန ဧကနစိ” ဟု ထည့်သည်။] တံ - ထို ခဲဘွယ် ဘောဇဉ်ကို၊ ဂဏှန္တ သ-ခံယူသော ရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ၊ ဥပနိက္ခိပိတွာဒေတိ တိ-ကား၊ ဘူမိယံ-၌၊ ထပေတွာ-၍၊ အယု-အရှင်ဘုရား၊ ဣဒံ-ဤခဲဘွယ်ဘောဇဉ် ကို၊ တုမှာကံ-အရှင်ဘုရားတို့အား၊ ဒမ္ဗိ-လှူပါ၏၊ ဣတိ-ဤသို့လျှောက်၍၊ ဒေတိ- အံ့၊ ဝေ - သို့၊ ဒိန္ဒံ - ပေးအပ်သော ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်ကို၊ ဘဂိနိ - နှမ၊ သာဓု- ကောင်းပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြော၍၊ သမ္ပဋိန္ဒိတွာ - လက်ခံ၍၊ တာယေဝ ဘိက္ခုနီ ယာဝါ-ထို ဘိက္ခုနီမသည်သော်၎င်း၊ ဝါ-ကိုသော်၎င်း၊ အညေန-အခြားသော၊ ဧကနစိဝါ-တစုံတယောက်သည်သော်၎င်း၊ ဝါ-ကိုသော်၎င်း၊ ပဋိဂ္ဂါဟာပေတွာ- ကပ်စေ၍၊ ဘုဉ္ဇိတံ ဝန္တတိ၊ သိက္ခမာနာယ သာမဏေရိယာတိ-ကား၊ တောသံ- ဤသိက္ခမာန် သာမဏေမတို့သည်၊ ဒဒမာနာနံ-ပေးလှူကုန်လသော်၊ ဂဏှန္တ သ အနာပတ္တိ၊ ဧတ္ထ-ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ သေသံ-ကြွင်းသောပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဥတ္တာန မေဝ - သာ၊ ဧဠကလောမသမုဋ္ဌာနံ - ဧဠကလောမ သိက္ခာပုဒ်၏ သမုဋ္ဌာန်နှင့် တူသောသမုဋ္ဌာန်ရှိ၏၊ ပေ၊ တိဝေဒနံ - ၃ ပါးသော ဝေဒနာရှိ၏၊ ဣတိ- အပြီး တည်း၊... ပဌမပါဠိဒေသနိယံ- ပဌမပါဠိဒေသနိယသိက္ခာပုဒ်သည်၊ (သမတ္တိ- ပြီးပြီ။)

ဒုတိယ ပါဠိဒေသနီယ

ဒုတိယ-၌၊ အပသက္ကတာဝ ဘဂိနိတိအာဒိ-အစရှိသော စကားရပ်သည်၊ အပသာဒေတဗ္ဗာကာရဒဿနံ-ဖဲသွားစေထိုက်ပုံ အခြင်းအရာကို ညွှန်ပြကြောင်း စကားတည်း၊ အတ္တနော၊ ပေ၊ န ဒေတိတိ ဧတ္ထ-၌၊ အတ္တနော-၏၊ ဘတ္တိ-ကို၊ သစေပိ ဒေတိ- အကယ်၍မူလည်းပေးအံ့၊ (ဝေဝသတိ)၊ ဣမိနာ သိက္ခာပဒေန-ဖြင့်၊ အနာပတ္တိယေဝ-အနာပတ်သာတည်း၊ ပုရိမသိက္ခာပဒေန-ဖြင့်၊ အာပတ္တိ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ အညေသံ၊ ပေ၊ န ဒါပေတိတိ ဧတ္ထ-၌၊ (အညေသံ-အခြားသူတို့၏၊ ဘတ္တိ-ကို)၊ သစေပိ ဒါပေယျ-အကယ်၍မူလည်း ပေးစေအံ့၊ (ဝေဝသတိ-ဤသို့ ပေးစေလေသော်)၊ ဣမိနာ သိက္ခာပဒေန-ဖြင့်၊ အာပတ္တိ-သည်၊ ဘဒဝယျ-ဖြစ်ရာ၏၊ (အညေသံ-တို့၏၊ ဘတ္တိ-ကို)၊ ဒေန္တိယာပန - ပေးသော ရဟန်းမ၏ ကား၊ ဣမိနာ-ဤ သိက္ခာပုဒ်ဖြင့်၊ (အာပတ္တိ-သည်)၊ နေဝ(ဟောတိ)-မဖြစ်၊ ပုရိမေန-ရှေ့သိက္ခာပုဒ်ဖြင့်၊ အာပတ္တိ-သည်၊ န(ဟောတိ)၊ သေသံ၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။.....ဒုတိယ ပါဠိဒေသနီယံ။

x x x x x x x x

အပသာဒေ၊ ပေ၊ ဒဿနံ။ ။ အပပုဗ္ဗ, သဒဓောတ်, ဣပပစ္စည်းဖြင့် “ တားမြစ် ” ဟု အနက်ပေးခဲ့၏။ “ခြမ်းချောက် မောင်းမဲ” ဟုလည်း ပေးကြ၏။ သို့သော် မဟာဝါ၊ နသမ္မာဝတ္ထနာဒိကထာ၌ “ ပဏာမေတဗ္ဗောတိ အပသာဒေတဗ္ဗော ” ဟု ဖွင့်သောကြောင့် ပဏာမန (နှင်ထုတ်ခြင်း) အနက်သာ “ အပသက္ကတာဝ ဘဂိနိ ” စသော နှင်ထုတ်ပုံပြ စကားနှင့်လျော်သည်။ ထို့ကြောင့် သဒဓောတ်၏ ဂတိအနက်ကိုယူ၍ “အပသာဒေ-ဖဲသွားစေ” ဟု သဒ္ဒတ္ထ, “နှင်ထုတ်” ဟု အဓိပ္ပါယ်ထွာသာ သင့်သည်။ [“ အပသာဒေတဗ္ဗာကာရ ” ၌ “ အပသာဒနာကာရ- ဖဲသွားစေပုံ အခြင်းအရာ ” ဟု ရှိလျှင် ကောင်း၏။]

ဒေန္တိယာ ပန။ ။ ရှေ့သိက္ခာပုဒ်သည် မိမိပစ္စည်းကို ပေးခြင်းကြောင့် အာပတ်သင့်၏။ ဤသိက္ခာပုဒ်ကား သူတပါးပစ္စည်းကို ပေးစေခြင်းကြောင့် သင့်၏။ ဤဘိက္ခုနီမသည် သူတပါးပစ္စည်းကို အပေးမခိုင်းဘဲ ကိုယ်တိုင်ပေးခြင်းကြောင့် ဤသိက္ခာပုဒ်ဖြင့်လည်း အာပတ်မသင့်၊ ရှေ့သိက္ခာပုဒ်ဖြင့်လည်း အာပတ်မသင့်။

တတိယ ပါဠိဒေသနီယ

တတိယ, ဥဘတော ပသန္တန္တိ-ကား၊ ဥပါသကေနပိ- အားဖြင့်၎င်း၊ ဥပါသိကာယပိ-အားဖြင့်၎င်း၊ ဒွိဟိ- ၂ ယောက်လုံးတို့ဖြင့်၊ ပသန္တံ - ကြည်ညိုသည်၊ (ဟောတိ)၊ [ပါဠိတော်၌ “ အညတရံ ကုလံ ” ဟု ကတ္တားရှိပြီးဖြစ်သောကြောင့် “ဒွိဟိ” ကို ကတ္တားအနက် မပေးဘဲ ဝိသေသနအနက် ပေးရသည်။] ကိရ - ချဲ့၊ တသ္မိံ ကုလေ-ထိုအမျိုးအိမ်၌၊ ဥဘောဂိ- ၂ ယောက်လုံးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တေ-ထို ဇနီးမောင်နှံတို့သည်၊ သောတာပန္နာယေဝ-သောတာပန်တို့ချည်းသာ

တည်း၊ ဘောဂေန ဟာယတီတိ - ကား၊ ဟိ - မှန်၏၊ (ဘောဂေန ဟာယတီ ဟူးသာစကားသည် မှန်၏၊) ဒေသံ-ဤကဲ့သို့ရှုအပ်သော၊ (ဤမျှလောက် သဒ္ဓါ တရားကောင်းသော၊) ကုလံ- အမျိုးသည်၊ အသီတိ ကောဋိဓနံ- ကုဋေရှစ်ဆယ် ဥစ္စာရှိသည်၊ သစေပိ ဟောတိ- အကယ်၍မူလည်း ဖြစ်စေဥားတော့၊ (ဧဝံသတိ ပိ-ဤသို့ပင် ဖြစ်ပါသော်လည်း၊) ဘောဂေဟိ-စည်းစိမ်တို့ဖြင့်၊ ဟာယတိယေဝ- ယုတ်လျော့မည်သာ၊ ကသ္မာ-နည်း၊ ယသ္မာ- ကြောင့်၊ တတ္ထ- ထို အမျိုးအိမ်၌၊ ဥပါသိကာ-ဥပါသိကာမသည်၊ (ဘောဂေ-တို့ကို၊) နေဝ (ရက္ခတိ)-မစောင့် ရှောက်၊ ဥပါသကော-သည်၊ ဘောဂေ-တို့ကို၊ န ရက္ခတိ၊ (တသ္မာ- တည်း၊) [လှူဒါန်းခြင်းမှ မစောင့်ရှောက်ခြင်းကို ဆိုလိုသည်၊ စိပွားဥစ္စာမရှာဘဲ ပစ္စလက္ခ သုံးစွဲခြင်းကို ဆိုလိုသည်မဟုတ်ပါ။] ယရတော၊ပေ၊ဒေန္တိတိ - ကား၊ အာသန သာလံဝါ- ရွာတွင်း ဆွမ်းစားစရပ်သို့သော်၎င်း၊ ဝိဟာရံဝါ-သော်၎င်း၊ အာနေ တွာ-ဆောင်၍၊ ဒေန္တိ-ပေးလှူကုန်အံ့၊ (“ဘုဂ္ဂန္တဿ အနာပတ္တိ” ၌စပ်၊) ဘိက္ခု မှိ- ရဟန်းသည်၊ အနာဂတေ- မလာသေးမှီ၊ ပဌမံယေဝ- စွာသာလျှင်၊ နိဟရိ တွာ-အိမ်မှထုတ်၍၊ ဒွါရေ-တံခါးပေါက်၌၊ ထပေတွာ-၍၊ ပစ္စာ-နေခံမှ၊ သမ္ပတ္တ သ- ရောက်လာသောရဟန်းအား၊ သစေပိ ဒေန္တိ - ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိပိ-ဤသို့ ပေးပြန်သော်လည်း၊ ပဋိဂ္ဂဏှိတံ) ဝန္တတိ၊ ပန-ဗျုတ်ရိက်ကား၊ ဘိက္ခု-ကို၊ ဒိသ္မာ- ၍၊ (မြင်ပြီးမှ၊) အန္တောဂေဟတော - အိမ်တွင်းမှ၊ နိဟရိတွာ - ထုတ်၍၊ ဒိယျ မာနံ-ပေးလှူအပ်သောခဲဘွယ်ဘောဇဉ်ကို၊ (ပဋိဂ္ဂဏှိတံ) န ဝန္တတိ၊ ဣတိ မဟာ ပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ၊ သေသံ၊ပေ၊တိဝေဒနန္တိ။...တတိယ ပါဠိဒေသနိယံ။

စတုတ္ထ ပါဠိဒေသနိယ

စတုတ္ထေ, အဝရုဒ္ဓါးဟောန္တိတိ - ကား၊ ပဋိဝိရုဒ္ဓါ - ဆန့်ကျင်ကြကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ပဉ္စန္ဒံ ပဋိသံဝိဒိတန္တိ- ကား၊ ပဉ္စသု - ၅ ယောက်ကုန်သော၊ သဟဓမ္မိ ကေသု - သီတင်းသုံးဘော်တို့တွင်၊ ယံကန္တိ - တစုံတယောက်ကို၊ ပေသေတွာ - စေလွှတ်၍၊ ခါဒနိယံ-ကို၎င်း၊ ဘောဇနိယံ-ကို၎င်း၊ အာဟရိဿာမ-ဆောင်ပါ

x x x x x x x x x

အဝရုဒ္ဓါ ဟောန္တိ။ ။အဝရှေးရှိသော ရုခင်္ဂာတ်သည် အခြားနေရာ၌ ပိတ်ဆို ခြင်းအနက်ကိုဟောသော်လည်း ဤနေရာ၌ကား“ပဋိဝိရုဒ္ဓါ-ဆန့်ကျင်ဘက်”အနက်ကို ဟောသည် ဟု သိစေလို၍ “ပဋိဝိရုဒ္ဓါ”ဟု ဖွင့်သည်၊ ဆန့်ကျင်ခြင်းဟူသည်လည်း ကျွန် တို့၏ ထုံးစံအတိုင်း စကားကိုနားမထောင်ကြခြင်း၊ အလုပ်မလုပ်ကြဘဲ ဆန့်ကျင်ဘက် ပြုနေခြင်းမျိုးတည်း၊ ယခုအခါ သပိတ်မှောက်ခြင်းနှင့် သဘောတူပင်။

ပဉ္စန္ဒံ ပဋိသံဝိဒိတံ ။ ။ ပါဠိတော်၌ “ အပ္ပဋိသံဝိဒိတံနာမ ပဉ္စန္ဒံ ပဋိသံဝိဒိတံ၊ ဧတံ အပ္ပဋိသံဝိဒိတံနာမ” ဟု ရှိ၏၊ “ ပဉ္စန္ဒံ - သီတင်းသုံးဘော် ၅ ယောက်တို့သည်၊ ပဋိသံဝိဒိတံ-တင်ကြို၍ သိစေအပ်သော ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်သည်၊ အပ္ပဋိသံဝိဒိတံနာမ-

ကုန်အံ့၊ ဝါ-ပို့ ပါကုန်အံ့၊ ဣတိ-သို့၊ ပဋိသံဝိဒိတံ-ကြိုတင်၍ သိစေအပ်သည်ကို၊ ဝါ-ကြိုတင်၍ လျှောက်အပ်သည်ကို၊ ကတံ - ပြုအပ်သည်၊ (သမာနံ)ပိ- ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ အပ္ပဋိ သံဝိဒိတမေဝ - ကြိုတင်၍ သိစေအပ်သည် မမည်သည်သာတည်း၊ ဣတိအတ္ထော၊ အာရာမံ၊ပေ၊ထပေတွာတိ - ကား၊ အာရညက သေနာသနာ ရာမဉ္ဇ-တောကျောင်း အာရာမ်ကို၎င်း၊ တဿ-ထို တောကျောင်းအာရာမ်၏၊ ဥပစာရဉ္ဇ-ကို၎င်း၊ ထပေတွာ-၍၊ ဥပစာရဒတာ-မှ၊ နိက္ခန္တိ-ထွက်ပြီးသော၊ အန္တရာမဂ္ဂေ-ခရီးအကြား၌၊ ဘိက္ခံ-ကို၊ ဒိသ္မာဝါ-မြင်၍သော်၎င်း၊ ဝါမံ-ရွာသို့၊ အာဂတဿဝါ-လာသောရဟန်းအား သော်၎င်း၊ ပဋိသံဝိဒိတံ-ကြိုတင်၍ သိစေအပ်သည်ကို၊ ကတံ-ပြုအပ်သည်၊ (သမာနံ)ပိ-ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ အပ္ပဋိ သံဝိဒိတမေဝ - ကြိုတင်၍ သိစေအပ်သည် မမည်သည်သာ၊ ဟောတိ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ [ဒိသ္မာဝါ, အာဂတဿဝါဟု ဝါသဒ္ဓါထားပုံ ရိုးရာမကျ၊ ထို့ကြောင့် “ဒိသ္မာပဋိသံဝိဒိတံ ကတံ (သမာနံ)ပိဝါ-သော်၎င်း၊ အာဂတဿ ပဋိသံဝိဒိတံ (သမာနံ)ပိဝါ-သော်၎င်း” ဟု ပေးမှ ထုံးစံကျမည်၊ ဤ၌ အလွယ်သာ ပေးလိုက်သည်။]

သစေ၊ပေ၊ အာစိက္ခိတဗ္ဗန္တိ- ဟူ၍၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ- ပြောပြရာသနည်း၊ အာရာမေ-၌၊ စောရေ-ခိုးသူတို့ကို၊ ဝသန္တေ-နေသည်တို့ကို၊ အမှာကံ- ငါတို့အား၊ န အာရောစေန္တိ- ပြောမပြကြကုန်၊ ဣတိ- သို့၊ ဝစနပဋိမောစနတ္ထံ-ပြောဆိုကဲ့ရဲ့ခြင်းမှ လွတ်ခြင်းအကျိုးငှါ၊ (အာစိက္ခိတဗ္ဗံ-ရာ၏၊) စောရာ၊ပေ၊ ဣဂ္ဂပစရန္တိတိ-ဟူ၍၊ ကသ္မာ- ကြောင့်၊ ဝတ္တဗ္ဗံ- ပြောဆိုရာသနည်း၊ အတ္တနော၏၊ ဥပဋ္ဌာကေဟိ-အလုပ်အကျွေးတို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊ အမှေ-ငါတို့ကို၊ ဂဏှာ

x x x x x x x x x

မည်၏ ” ဟု ပေး၊ နောက် “ ဧတံ အပ္ပဋိသံဝိဒိတံနာမ ” ကား နိဂုံးတည်း၊ ဤသို့ အနက်ပေးရမည်ဖြစ်သော်လည်း တင်ကြို၍ တကယ်သိစေသောအခါ သီတင်းသုံးဘော် ၅ ယောက်လုံး မပါနိုင်၊ သီတင်းသုံးဘော် ၅ ယောက်ထည်းက တယောက်ယောက်ကိုသာစေလွှတ်၍သိစေနိုင်သောကြောင့် “ပဉ္စသု သဟဓမ္မိကေသု ယံကဉ္စိ ပေသေတွာ” စသည်ဖြင့် အဓိပ္ပာယ်ပေါ်အောင် ဖွင့်သည်၊ ယောဇနာ၌ကား “ ပဉ္စသု သဟဓမ္မိကေသု ” သည် ပဉ္စန္ဒ၏ နိဒ္ဒါရဏ အဖွင့် , “ ယံကဉ္စိကား နိဒ္ဒါရဏီယအဖွင့် ” စသည်ဖြင့် ဆိုသွားလေသည်။

နိက္ခန္တိ၊ပေ၊အာဂတဿဝါ။ ။ဥပစာမှထွက်ပြီးသော ရဟန်းကိုမြင်၍ ခါဒနိယဘောဇနိယကို ပို့လာမည့်အကြောင်းကို လျှောက်သော်၎င်း၊ ရွာသို့ကြွလာသောရဟန်းအား ခါဒနိယ ဘောဇနိယကို ပို့လာမည့်အကြောင်းကို လျှောက်သော်၎င်း ပဋိသံဝိဒိတမမည်၊ အာရာမ, အာရာမူပစာရသို့လာ၍လျှောက်မှသာ ပဋိသံဝိဒိတမမည်သည်-ဟူလို။

ကသ္မာ၊ပေ၊ဝစနပဋိမောစနတ္ထံ။ ။ကသ္မာ ဟု အကြောင်းကို မေးသော်လည်း “ဝစန ပဋိမောစနတ္ထံ ” ဟု အကျိုးကို ဖြေသည်၊ ထို အကျိုးသည်ပင် ပြောပြခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သည်၊ ယောဇနာ၌ကား “ ကသ္မာတိ ပုစ္ဆာယ ပဋိမောစနတ္ထန္တိ ဝိသဇ္ဇနာယ သမေတံ သမ္ပဒါနတ္ထေ နိဿတ္တဝစနံ ကာတဗ္ဗံ၊ ကိမတ္ထိတိ ဟိ အတ္ထော၊ ” ဟု

ပေန္တိ-ဖမ်းယူကြစေကုန်၏။ ဣတိ-သို့၊ ဝစနပဋိမောစနတ္ထိ-၄၊ (ဝတ္ထုဗ္ဗ-ရာ၏။) ယာဂုယာ၊ ပေ၊ အာဟရိယုတိတိ-ကား၊ ယာဂုယာ-ဖြင့်၊ ပဋိသံဝိဒိတံ-ကြိုတင်၍ သိစေအပ်သည်ကို၊ ကတွာ - ပြုပြီး၍၊ ဒိန္နာယ- ပေးအပ်သော၊ သုဒ္ဓယာဂုယာ- သက်သက်သောယာဂုဖြင့်၊ ကိ-အဘယ်အကျိုး ရှိအံ့နည်း၊ ပူပဘတ္တာဒိနိပိ- မှုံ့၊ ထမင်းအစရှိသော ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်တို့ကိုလည်း၊ ဧတိဿာယာဂုယာ-ဤ ယာဂု ၏၊ ပရိဝါရံ - အခြံအရံကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ ဒဿာမ - ပေးလှူကုန်အံ့၊ ဣတိဧဝံ- ဤသို့ကြံ၍၊ ယံကိဉ္စိ-အမှတ်မရှိ တစုံတခုသော ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်ကို၊ အာဟရန္တိ- ဆောင်ပို့ လာကုန်အံ့၊ သဗ္ဗံ - အလုံးစုံသော ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်သည်၊ ပဋိသံဝိဒိတ မေဝ-တင်ကြံ၍ သိစေအပ်သည်မည်သည်သာ၊ ဟောတိ၊ ဘတ္တေနပဋိသံဝိဒိတေ တိ အာဒိသုပိ-အစရှိသောပါဠိရပ်တို့၌လည်း၊ ဧသေဝနယော-တည်း၊ အသုကံ နာမ ကုလံ- ထိုမည်သောအမျိုးသည်၊ ပဋိသံဝိဒိတံ- ကို၊ ကတွာ-၍၊ ခါဒနိယာ ဒိနိ-တို့ကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ဂစ္ဆတိ-သွား၏၊ ဣတိ- သို့၊ သုတွာ-၍၊ အညာနိပိ- အခြားသောအမျိုးတို့သည်လည်း၊ တေန-ထိုအမျိုးနှင့်၊ သန္ဓိ-တကွ၊ အတ္တနော- ၏၊ ဒေယုဓမ္မံ-ပေးလှူထိုက်သော သဘောရှိသော ပစ္စည်းဝတ္ထုကို၊ အာဟရန္တိ- ဆောင်ပို့ လာကုန်အံ့၊ (ပဋိဂ္ဂဏိတုံ) ဝန္တတိ၊ ယာဂုယာ-ဖြင့်၊ ပဋိသံဝိဒိတံ-ကို၊ ကတွာ-၍၊ ပူပံဝါ-မှုံ့ကိုသော်၎င်း၊ ဘတ္တံဝါ-ကိုသော်၎င်း၊ အာဟရန္တိ-ကုန်အံ့၊ တေမ္ဗိ - ဤ ဆောင်ယူအပ်သော ပူပဘတ္တသည်လည်း၊ (ပဋိဂ္ဂဏိတုံ) ဝန္တတိ- အပ်၏။ ဣတိ ကုရုန္တိယံ ဝုတ္တံ။

ဂိလာနဿာတိ-ကား၊ အပ္ပဋိသံဝိဒိတေပိ-တင်ကြံ၍ သိစေအပ်သည် မဟုတ် သော ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်ကိုလည်း၊ (ခါဒိယမာနေပိ - ခဲအပ်သော်၎င်း၊ ဘုဒ္ဓိယ မာနေပိ-စားအပ်သော်၎င်း၊) ဂိလာနဿ-၏၊ အနာပတ္တိ၊ ပဋိသံဝိဒိတေဝါ၊ ပေ၊ သေသကန္တိ-ကား၊ ဧကဿ-တပါးသောရဟန်း၏၊ အတ္ထာယ-၄၊ ပဋိသံဝိဒိတံ ကတွာ , အာဟဋံ - ဆောင်ယူအပ်သော၊ တဿ - ထို တပါးသော ရဟန်း၏၊ သေသကံ- အကြွင်း အကျန်ဖြစ်သော ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်ကို၊ အညဿာပိ - အခြား သော ရဟန်းအားလည်း၊ ဘုဒ္ဓိတုံ ဝန္တတိ၊ စတုန္ဒဝါ-၄ ပါးသော ရဟန်းတို့ဘို့ သော်၎င်း၊ ပဉ္စန္ဒဝါ-၅ ပါးသော ရဟန်းတို့ဘို့သော်၎င်း၊ ပဋိသံဝိဒိတံ ကတွာ , ဗဟံ-များစွာ၊ အာဟဋံ - ဆောင်ယူအပ်သည်၊ ဟောတိ - ဖြစ်အံ့၊ အညေသမ္ဗိ-

x x x x x x x x

ဆို၏။ “ကသ္မာ-အဘယ်အကျိုး၄၊” ဟု ပေးစေလိုသည်၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် “ ဝစန ပဋိမောစနတ္ထိ- ပြောဆိုကဲ့ရဲ့ခြင်းမှ လွတ်ခြင်းအကျိုး၄၊” ဟု တဒတ္တသမ္ပဒါန်အနက်၌ ပဌမာဝိဘတ်သက်ဟု ၎င်း၊ တနည်းအားဖြင့် ကသ္မာဟူသော အမေးနှင့် လျော်အောင် ပဋိမောစနတ္ထိ-၌ အတ္ထကို ကာရဏဝါစက ဟု ကြံ၍ “လွတ်စေခြင်းဟူသော အကြောင်း ကြောင့် ” ဟု၎င်း ပေးမှ ဝိစယာဟာရနေတ္ထိ နည်းနှင့် ညီမျှသည် ဟု ဆိုသွားလေ၏။ အကြံလွန်ဟန်တူသည်။

အခြားရဟန်းတို့အားလည်း၊ ဒါတုံ-၄၊ ဣစ္ဆန္တိ-အလိုရှိကုန်အံ့၊ တေမ္ဗိ-ဤ များစွာဆောင်ယူအပ်သော ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်သည်လည်း၊ ပဋိသံဝိဒိတသေသက မေဝ-ပဋိသံဝိဒိတသေသက မည်သည်သာ၊ သဗ္ဗေသမ္ဗိ-အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့ အာလည်း၊ ဝဇ္ဇတိ၊ အထ - သို့မဟုတ်၊ အဓိကမေဝ - ပိုလွန်သည်သာလျှင်၊ ဟောတိ-ဖြစ်အံ့၊ သန္ဓိမိ - သိုမှီးခြင်းကို၊ (သန္ဓိမိအာပတ်ကို၊) မောစေတွာ- လွတ်စေ၍၊ ထပိတံ - ထားအပ်သော ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်သည်၊ ဒုတိယဒ္ဓိဝသေပိ- ဌ်လည်း၊ ဝဇ္ဇတိ၊ [ဤကျမှ “ပဋိသံဝိဒိတေဝါ” ၏ အဖွင့်ပြီးသည်။]

[ယခုအခါ “ဂိလာနဿ ဝါ သေသကံ” ၏ အဖွင့်ပြုလို၍ “ဂိလာနဿ” အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်။] ဂိလာနဿ - ဂိလာနဘို့၊ အာဟာရဝသေသေပိ- ဆောင်ယူအပ်သောခဲဘွယ်ဘောဇဉ်မှ ကြွင်းကျန်သောခဲဘွယ်ဘောဇဉ်လည်း၊ ဧသေဝနယော၊ ပန - ဆက်၊ ယံ - အကြင် ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်ကို၊ အပဋိသံဝိဒိတ မေဝ-တင်ကြို၍ မသိစေအပ်သည်ကိုသာလျှင်၊ ကတွာ- ၍၊ အဘတံ-ဆောင်ယူ အပ်ပြီ၊ တံ-ထိုခဲဘွယ်ဘောဇဉ်ကို၊ ဗဟိအာရာမံ-အာရာမံ၏ပြင်ဘက်သို့၊ ပေသေ တွာ-ပို့၍၊ (ပြန်ပို့၍) ပဋိသံဝိဒိတံ- တင်ကြို၍သိစေအပ်သည်ကို၊ ကာရေတွာ- ပြုစေပြီး၍၊ ဝါ - ပြုစေပြီးမှ၊ အာဟာရပေတဗ္ဗံ - ဆောင်ယူစေထိုက်၏၊ ဘိက္ခုဟိ ဝါ- ရဟန်းတို့သည်သော်လည်း၊ ဂတိံ - ၍၊ အန္တရာမဂ္ဂေ - ခရီးအကြား၌၊ ဂဟေတဗ္ဗံ-ခံယူရာ၏၊ ယမ္ဗိ-အကြင်ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်ကိုလည်း၊ ဝိဟာရမဇ္ဈေန- ကျောင်း၏ အလယ်ဖြင့်၊ ဂစ္ဆန္တောဝါ - သွားသူတို့သည်သော်၎င်း၊ ဝနစရကာ ဒယောဝါ- မုဆိုး အစရှိသူတို့သည်သော်၎င်း၊ ဝနတော-မှ၊ အာဟရိတွာ-၍၊ ဒေန္တိ-ပေးလှူကြကုန်၏၊ (တံ- ခဲဘွယ် ဘောဇဉ်ကို) ပုရိမနယေနေဝ- ဖြင့်သာ လျှင်၊ (ဗဟိအာရာမံ ပေသေတွာ စသော ရှေ့နည်းဖြင့်သာလျှင် - ဟူလို၊) ပဋိ သံဝိဒိတံ-အပ်သည်ကို၊ ကာရာပေတဗ္ဗံ-ပြုစေထိုက်၏၊ တတ္ထဇာတကံတိ- ကား၊ အာရာမေ-၌၊ ဇာတကမေဝ-ပေါက်သည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ မူလခါဒနိယာဒိ- အမြစ်ခဲဘွယ် အစရှိသည်ကို၊ အညေန-အခြားသူသည်၊ ကပ္ပိယံ-အပ်သည်ကို၊ ကတွာ-၍၊ ဒိန္နံ - ပေးအပ်သည်၊ (သမာနံ - ဖြစ်လသော်၊) ပရိဘုဉ္ဇတော - သုံးဆောင်သော ရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ၊ ပန-ဆက်၊ နံ(တံ)-အာရာမံ၌ဖြစ်သော ထို အမြစ်ခဲဘွယ် အစရှိသည်ကို၊ ဝါမံ- သို့၊ ဟရိတွာ- ဆောင်ယူပြီး၍၊ ပစိတွာ- ချက်ပြီး၍၊ အာဟရန္တိ- ဆောင်ယူလာကုန်အံ့၊ (ပဋိဂ္ဂဏှိတံ) နဝဇ္ဇတိ၊ ပဋိသံဝိဒိ တံ- ကို၊ ကာရေတဗ္ဗံ - ပြုစေထိုက်၏၊ သေသံ၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။.... စတုတ္ထပါဠိ ဒေသနီယံ ။ ။ သမန္တပါသာဒိကာယ ဝိနယသံဝဏ္ဏနာယ ပါဠိဒေသနီယ ဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပါဠိဒေသနီယ အဖွင့် ပြီး ၏။

သေခိယအဖွင့်

သိက္ခိတသိက္ခေန- မဂ်လေးဆင့်ဖြင့် ကျင့်အပ်ပြီးသော သိက္ခာ ၃ ပါး ရှိတော်မူသော၊ ဝါ-သိက္ခာ ၃ ပါးကို မဂ်လေးဆင့်ဖြင့် ကျင့်တော်မူပြီးသော၊ တာဒိနာ-ကောင်းဆိုး ၂ တန်၊ လောကဓမ္မကြောင့်၊ ဖောက်ပြန် မတုန်၊ တာဒိဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဝါ-ထို ဣဋ္ဌကိုကဲ့သို့ အနိဋ္ဌကို ရှုတော်မူတတ်၊ ထို အနိဋ္ဌကိုကဲ့သို့ ဣဋ္ဌကိုလည်း ရှုတော်မူတတ်သော မြတ်စွာဘုရားသည်။ ယာနိ-အကြင်သိက္ခာပုဒ်တို့ကို၊ သေခိယာနိတိ-သေခိယတို့ဟူ၍၊ ဘာသိတာနိ - ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ ဒါနိ - ပါဠိဒေသနီယတို့ကို ဖွင့်ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ တေသမ္ပိ-ထို သေခိယသိက္ခာပုဒ်တို့၏လည်း၊ အယံ ဝဏ္ဏနာက္ကမော-ဤ ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာ အဋ္ဌကထာအစဉ်သည်၊ ဘဝတိ-ဖြစ်၏၊ ဝါ-ဖြစ်တော့လတံ့။

x x x x x x x x

သိက္ခိတ သိက္ခေန ။ ။ သိက္ခိယံ သူတိ သိက္ခိတာ၊ သိက္ခိတဗ္ဗာတိ သိက္ခာယော၊ သိက္ခိတာ + သိက္ခာယော ယေနာတိ သိက္ခိတသိက္ခော - မဂ်လေးပါးတို့ဖြင့် သိက္ခာ ၃ ပါးတို့ကို ကျင့်တော်မူပြီးသော မြတ်စွာဘုရား၊ သိက္ခာ ၃ ပါးကား အဓိသီလ အဓိစိတ္တ အဓိပညာတို့တည်း။ [စတုဟိ မဂ္ဂေဟိ တိဿောသိက္ခာ သိက္ခိတာ ဌိတေန၊ သဗ္ဗသော ပရိနိဋ္ဌိတ ကိစ္စေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ - ဋီကာ။]

တာဒိနာ။ ။ ပဌမနည်းအလို အကမ္မနတ္ထဝါစိ ရုဠိ အနိပ္ပန္န ပါဠိပဒိကပုဒ်တည်း။ [တာဒိနာတိ အဋ္ဌဟိ လောကဓမ္မဟိ အကမ္မိယဋ္ဌေန တာဒိနာ။ - ဋီကာ။] ဒုတိယနည်းအလို - တမိဝ ပဿတိတိ တာဒိ၊ ဣယတမကိ စသောသုတ်ဖြင့် စီရင်၊ တံဇ္ဇဝ-ထို ဣဋ္ဌကိုကဲ့သို့၊ ပဿတိ-အနိဋ္ဌကိုလည်း ရှုတော်မူတတ်၏၊ တံဇ္ဇဝ-ထို အနိဋ္ဌကိုကဲ့သို့၊ ပဿတိ-ဣဋ္ဌကိုလည်း ရှုတော်မူတတ်၏၊ ဣတိ တာဒိ-မည်တော်မူ၏။

သေခိယာနိ။ ။ သိက္ခိတဗ္ဗာနိတိ သေခိယာနိ၊ ယာနိ- အကြင် သိက္ခာပုဒ်တို့ကို၊ သိက္ခိတဗ္ဗာနိ-မသိလျှင် သိအောင် သင်ယူထိုက်ကုန်၊ သိသည့်အတိုင်းလည်း ကျင့်ထိုက်ကုန်၏၊ ဣတိ သေခိယာနိ၊ သိက္ခဓာတ်၊ ဣ ပစ္စည်း၊ ဣ အာဂုံ၊ (သွားခါတော ကဲ့သို့) ကကိုချေ၊ ဝုဒ္ဓိပြု၍ “သေခိယ” ဟု ပြီး၏။

တေသမ္ပိ။ ။ တေသမ္ပိဋ္ဌိ ပိဖြင့် ပါနိဒေသနီယ သိက္ခာပုဒ်တို့ကိုပေါင်း၊ တနည်း- “တေသံ-တို့၏၊ အယံ ဝဏ္ဏနာက္ကမောပိ-သည်လည်း၊ ဘဝတိ” ဟုပေး၊ ဤအလို ပိဖြင့် ပါဠိဒေသနီယအဖွင့်ကိုပေါင်း။

အမှာ။ ။ ဤ သေခိယသိက္ခာပုဒ်များ၌ “စက္ကာရော ပါရာဇိကာဓံမ္မာ” စသည်ကဲ့သို့ အခရအတွက်သင်္ချာ မပြခြင်း၊ “ယော ပန ဘိက္ခု သြလမ္မေန္တာ နိဝါသယျ၊ ဒုတ္တံဋ္ဌံ” စသည်ဖြင့် အာပတ်နာမည်တပ်၍ မပြခြင်း၏ အကြောင်းကို ဋီကာမှယူ၍ ပါတိမောက်ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။

ပရိမဏ္ဍလဝဂ်

တတ္ထ- ထို သေခိယသိက္ခာပုဒ်တို့၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ပရိမဏ္ဍလန္တိ- ကား၊ သမန္တတော - ပတ်ဝန်းကျင်၌၊ မဏ္ဍလံ- ဝန်းဝိုင်းစွာ၊ (နိဝါသေ သာမိ၌စပ်၊) နာဘိမဏ္ဍလံ ဇာဏုမဏ္ဍလန္တိ - ကား၊ ဥဒ္ဓံ - အထက်၌၊ နာဘိမဏ္ဍလံ - ချက်၏ အဝန်း အဝိုင်းကို၎င်း၊ [ချက်၏ ဝဲ ယာ ဘေးပတ်ပတ်လည် နောက်ကျောနှင့်တကွ အားလုံးကိုဆိုသည်။] အခေ-အောက်၌၊ ဇာဏုမဏ္ဍလံ- ပုဆစ်ဒူးဝန်းကို၎င်း၊ ပဋိစ္ဆာဒေန္တန-ဖုံးအုပ်လျက်၊ ဇာဏုမဏ္ဍလသ-ပုဆစ် ဒူးဝန်း၏၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်၌၊ ဇယံဋိကတော- မြင်းခေါင်းရိုးမှ၊ ပဋ္ဌာယ- စ၍၊ အဋ္ဌဂုံလမတ္တိ-လက်ရှစ်သစ်မျှ၊ နိဝါသနံ- သင်းပိုင်ကို၊ ဩတောရေတွာ-အော်သို့ ချ၍၊ နိဝါသေတဗ္ဗံ- ဝတ်ရာ၏၊ တတော- ထို လက်ရှစ်သစ်မှ၊ ပရံ- နောက်၌၊ (တနည်း) တတော - ထို လက်ရှစ်သစ်ထက်၊ ပရံ- အလွန်၊ ဩတောရေန္တသ- အောက်သို့ချသော ရဟန်း၏၊ ဒုက္ကဋ်-သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ-မဟာ အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုအပ်ပြီ၊ [ဤဝါကျများနှင့် စင်၍ အဓိပ္ပာယ်ကို ပါတိမောက် ဘာသာဋီကာနှင့် ကင်္ခါဘာသာဋီကာတို့၌ ပြထားပြီ။] ယထာ - အကြင် အခြင်း အရာအားဖြင့် ဝတ်လသော်၊ နိသိန္ဓသ - ထိုင်သောရဟန်း၏၊ ဇာဏုမဏ္ဍလ တော - ပုဆစ်ဒူးဝန်းမှ၊ ဟေဋ္ဌာ - အောက်၌၊ စတုရဂုံလမတ္တိ - လက်လေးသစ် အတိုင်းအရှည်ရှိသောအရပ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ပဋိစ္ဆန္ဒ-ဖုံးလွှမ်းအပ်သည်၊ ဟောတိ၊ (တထာ- ထို အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ နိဝါသေတဗ္ဗံ- ရာ၏၊) ဣတိ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ၊ ပန-ဆက်၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ (လက်ရှစ်သစ် အောက်သို့ချ၍၊) နိဝါသေန္တသ- ဝတ်သောရဟန်း၏၊ နိဝါသနံ-သင်းပိုင်သည်၊ ပမာဏိကံ - ပမာဏ၌ယှဉ်သော သင်းပိုင်သည်၊ (ဘဝိတုံ-ဖြစ်ခြင်းငှါ၊) ဝဇ္ဇတိ-သင့်၏။

တတြ- ထို ပမာဏိကံ ဝဇ္ဇတိဟူသော စကားရပ်၌၊ (တနည်း) တတြ- ထို သင်းပိုင်၏၊ ဣဒံ-ဤ ဆိုအပ်လတုံကား၊ ပမာဏံ- ပမာဏတည်း၊ ဒီဃတော- အလျားအားဖြင့်၊ မုဋ္ဌိပဉ္စကံ-လက်ဆုပ် အတောင်နှင့်တကွ ငါးတောင် အပေါင်း သည်၎င်း၊ တိရိယံ - အနံအားဖြင့်၊ အနုဒေတယုဟတ္ထံ - အခွဲအားဖြင့် ၃ တောင် သည်၎င်း၊ (ပမာဏံ-ပမာဏတည်း၊) [မုဋ္ဌိပဉ္စကံ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ကင်္ခါဘာသာ ဋီကာ ပဋ္ဌမာဏထိနသိက္ခာပုဒ်၌ ပြထားပြီ၊ အနက်ကိုလည်း တမျိုးပေးခဲ့သည်။] ပန-ဆက်၊ တာဒိသသ-ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သောသင်းပိုင်ကို၊ (အလျား ၅ တောင် တောင်ဆုပ် အနံ ၂ တောင်ထွားရှိသော သင်းပိုင်ကို၊) အလာဘေ-မရခြင်းသည်၊ (သတိ-ရှိသော်၊) တိရိယံ-အနံအားဖြင့်၊ ဒွိဟတ္ထ ပမာဏမ္ဗိ- ၂ တောင် အတိုင်း အရှည်ရှိသောသင်းပိုင်သည်လည်း၊ ဇာဏုမဏ္ဍလ ပဋိစ္ဆာဒေန္တပုဆစ်ဒူးဝန်း ကို ဖုံးအုပ်ခြင်းအကျိုးငှါ၊ ဝဇ္ဇတိ-သင့်တော်လောက်၏၊ နာဘိမဏ္ဍလံ ပန-ချက် အဝန်းကိုကား၊ စိဝရေနာပိ - ကေသီသင်္ကန်းဖြင့်လည်း၊ ပဋိစ္ဆာဒေတုံ- ဖုံးအုပ်

ခြင်းငှါ၊ သက္ကာ - တတ်ကောင်း၏။ ဣတိ- သို့၊ (ဝုတ္တံ- မဟာပစ္စရိ၌ ဆိုအပ်ပြီ၊)
 တတ္ထ-ထို သင်္ကန်းတို့တွင်၊ ကေပဇ္ဇစီဝရံ - တထပ်တလွှာရှိသော သင်္ကန်းသည်၊
 ဧဝံ - ဤ ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ (ချက်အဝန်း ဒူး ပုဆစ်အဝန်းကို ဖုံးလွှမ်း
 လောက်အောင်၊) နိဝတ္ထံ - ဝတ်အပ်သည်၊ (သမာနမ္ပိ - ဖြစ်ပါသော်လည်း၊)
 နိဝတ္ထုဋ္ဌာနေ- ဝတ်အပ်သော သင်းပိုင်၏နေရာ၌၊ န တိဋ္ဌတိ-မတည်၊ ပန-အန္တယ
 ကား၊ ဒုပဇ္ဇံ - ၂ ထပ် ၂ လွှာရှိသောသင်္ကန်းသည်၊ (ဧဝံ- ဖြင့်၊ နိဝတ္ထံ - သည်၊
 သမာနံ-သော်၊ နိဝတ္ထုဋ္ဌာနေ- ၌၊) တိဋ္ဌတိ-တည်၏။ “ဝတ်သည့်အတိုင်း မြစ်”
 ဟုလို။

ဩလမ္ဗေန္တာ၊ ပေ၊ ဒုက္ကဋ္ဌဿာတိ ဧတ္ထ - ဩလမ္ဗေန္တာ၊ ပေ၊ ဒုက္ကဋ္ဌဿ
 ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗျော၊) ကေဝလံ- ဝိဟိနိဝတ္ထမဖက်
 သက်သက်၊ ပုရတောစ-ရှေ့၌၎င်း၊ ပစ္စတောစ- နောက်၌၎င်း၊ ဩလမ္ဗေတွာ-
 တွဲလျားကျစေ၍၊ နိဝါသေန္တဿေဝ-ဝတ်သော ရဟန်း၏သာ၊ ဒုက္ကဋ္ဌံ-သည်၊
 န-မဟုတ်သေး၊ ပန- အဟုတ်ကား၊ အညေ-အခြားကုန်သော၊ (ရှေ့နောက်
 တွဲလျားချ၍ ဝတ်ခြင်းမှ တပါးကုန်သော၊ ယေနိဝါသန ဒေါသာ၌စပ်၊) တေန
 ခေါပနသမယေန၊ ပေ၊ နိဝါသေန္တိတိ အာဒိနာ - နိဝါသေန္တိ အစရှိသော၊
 နယေန - နည်းဖြင့်၊ ခန္ဓကေ-စုဠဝါခန္ဓက၌၊ ယေနိဝါသနဒေါသာ-အကြင်
 ဝတ်ခြင်း၌ အပြစ်တို့ကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ တထာ-
 ထို ဟောတော်မူအပ်သော အပြစ်တို့ဖြင့်၊ နိဝါသေန္တဿာပိ-ဝတ်သော ရဟန်း
 ၏လည်း၊ ဒုက္ကဋ္ဌမေဝ - ဒုက္ကဋ္ဌအာပတ်ပင်တည်း၊ [တေန ခေါပန သမယေန-
 ထိုအခါ၌၊ ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာ-မည်ကုန်သော၊ ဘိက္ခု - တို့သည်၊ ဝိဟိနိဝတ္ထံ- လူတို့၏
 ဝတ်ခြင်းကို၊ (သဒိယူပစာ၊) နိဝါသေန္တိ - ဝတ်ကြကုန်၏၊ ဟတ္ထိသောဏ္ဏကံ-
 ဆင့်နှာမောင်းနှင့် တူသော ဝတ်ခြင်းကို၊ (နိဝါသေန္တိ)၊ မစ္ဆဝါဠကံ-ငါးကြင်း
 မြီးနှင့်တူသော ဝတ်ခြင်းကို၊ (နိဝါသေန္တိ)၊ စတုက္ကဏ္ဏကံ- လေးခုသော အနား
 ရှိသော ဝတ်ခြင်းကို၊ ဝါ-လေးခုသော အစွန်းဒေါင့်ရှိသော ဝတ်ခြင်းကို၊ (နိဝါ
 သေန္တိ)၊ တာလဝဏ္ဏကံ-ထန်းရွက် ယပ်ဝန်းနှင့် တူသော ဝတ်ခြင်းကို၊ (နိဝါ
 သေန္တိ)၊ သတဝလိကံ-များသော အတွန်ရှိသော ဝတ်ခြင်းကို၊ (နိဝါသေန္တိ)။]

* * * * *

ဟတ္ထိသောဏ္ဏကစသည်။ ။ [ဟတ္ထိသောဏ္ဏ-ဆင်၏နှာမောင်း+က-တူသည်၊]
 ရှေ့ဘက်၌ ခေါက်ထားအပ်သော သင်းပိုင်ဝယ် ချက်နား၌ အပြားကြီး၍ ခြေသလုံး
 လောက် ရောက်သည့်အထိ အောက်သို့ တဖြေးဖြေး သေးသွားသော ဆင်နှာမောင်း
 နှင့်တူသော ပုံသဏ္ဍာန်ရှိအောင်ဝတ်ခြင်းကို ဟတ္ထိသောဏ္ဏကဟု ခေါ်သည်။ သင်းပိုင်
 ၏ အစ ၂ ခုလုံးကို အောက်သို့ချ၍ ဝဲဘက်၌ အစတခု အစွန်းထွက်အောင် ယာဘက်၌
 အစတခု အစွန်းထွက်အောင် ဝတ်သော အခါ ငါးကြင်းမြီး ပုံသဏ္ဍာန်နှင့် တူနေ၏။
 ထိုသို့ဝတ်ခြင်းကို မစ္ဆဝါလကဟု ခေါ်သည်။ [မစ္ဆဝါလ-ငါးကြင်းမြီး+က-တူသည်။

တေသဗ္ဗေ-ထိုအလုံးစုံသော အပြစ်တို့သည်၊ (နဟောန္တိဋ္ဌစပ်၊) ဝုတ္တနယေန-
 ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်၊ (ဥဒ္ဓိ နာဘိမဏ္ဍလံ အစောဇာဏုမဏ္ဍလံ ပဋိစ္စာ
 ဒေန္တေန စသော ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊) ပရိမဏ္ဍလံ-ဝန်းဝိုင်းစွာ၊ နိဝါသေ
 န္တဿ - ဝတ်သော ရဟန်း၏ (သန္တာန်၌၊) န ဟောန္တိ - မဖြစ်ကုန်၊ အယံ-
 ဤ ဆိုအပ်ပြီးသည်ကား၊ ဣတ္ထိ - ဤ သေဒိယသိက္ခာပုဒ်အဖွင့်၌၊ သင်္ခေပေါ-
 အကျဉ်းချုပ်တည်း၊ ဝိတ္ထာရတောပန - အကျယ်အားဖြင့်ကား၊ တတ္ထေဝ-ထို
 စူဠဝါဒဒွကက္ခန္ဓကဋ္ဌပင်၊ အာဝိ-ထင်စွာ၊ ဘဝိဿတိ- ဖြစ်လတုံ။

အသဉ္စိစ္စာတိ-ကား၊ ပုရတောဝါ-ရှေ့၌သော်၎င်း၊ ပစ္ဆာတောဝါ- နောက်၌
 သော်၎င်း၊ ဩလမ္မေတွာ-တွဲလျားကျစေ၍၊ နိဝါသေဿာမိ-ဝတ်အံ့၊ ဣတိစေ-
 ဤသို့၊ အသဉ္စိစ္စ-သညာနှင့်တကွ စေတနာဖြင့် မစေ့ဆော်မူ၍၊ အထခေါ-စင်စစ်
 ကား၊ ပရိမဏ္ဍလံယေဝ - ဝန်းဝိုင်းစွာသာလျှင်၊ နိဝါသေဿာမိ- အံ့၊ ဣတိ-
 ဤသို့လုံးသွင်း၍၊ ဝိရဇ္ဈိတွာ-ချွတ်ချော်၍၊ အပရိမဏ္ဍလံ-မဝန်းမဝိုင်းဘဲ၊ နိဝါသေ
 န္တဿ-ဝတ်မိသောရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ အဿတိယာတိ- ကား၊
 အညှိပိဟိတဿ - အခြားအာရုံ၌ ထားအပ်သောစိတ် ရှိသည်ဖြစ်၍၊ (သမာန
 သာပိ-ဖြစ်လျက်လည်း၊) တထာ-ထို အပရိမဏ္ဍလမဟုတ်သော အခြင်းအရာ
 အားဖြင့်၊ နိဝါသေန္တဿ-ဝတ်မိသောရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)။

အဇာနန္တဿာတိ ဣတ္ထိ-၌၊ (ဝိနိစ္စယော စေ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) နိဝါသနဝတ္တိ-
 သင်းပိုင်ဝတ်ခြင်း၏ကျင့်ဝတ်ကို၊ အဇာနန္တဿ-မသိသောရဟန်း၏၊ မောက္ခော-
 အာပတ်မှ လွတ်မြောက်ခြင်းသည်၊ နတ္ထိ၊ ဟိ - မှန်၊ (တနည်း) ဟိ (ယသ္မာ)-
 ကြောင့်၊ နိဝါသနဝတ္တိ-ကို၊ သာဓကံ-ကောင်းစွာ၊ ဝါ- လေးလေးစားစား၊ ဥဂ္ဂ
 ဟေတဗ္ဗိ-သင်ယူရာ၏၊ ဝါ-သင်ယူရမည်၊ တဿ-ထိုနိဝါသနဝတ်ကို၊ အနုဂ္ဂဟဏ
 မေဝ-မသင်ယူခြင်းသည်ပင်၊ အဿ - ထိုရဟန်း၏၊ အနာဒရိယံ-အနာဒရိယ

x x x x x x x x

“မစ္ဆဝါလေန+သဒိသံ-မစ္ဆဝါလကံ” ဟု ပြု၊] ချက်နား၌ သင်းပိုင်၏ အနားစွန်း
 ၂ ခု , အောက်ဒူးဆစ်နား၌ သင်းပိုင်၏ အနားစွန်း ၂ ခု , ဤသို့အားဖြင့် အနားစွန်း
 လေးခုပေါ်အောင် ဝတ်ခြင်းကို “စတုတ္ထဏ္ဍက” ဟု ခေါ်သည်၊ ထန်းရွက်ယပ်ဝန်းကဲ့သို့
 ဝိုင်းနေအောင် ဝတ်ခြင်းကို တာလဝဏ္ဍကဟု ခေါ်သည်၊ ရှည်သော အဝတ်ကို အတွန့်
 ပေါင်းများစွာ တွန့်၍ ဝတ်ခြင်းကို သတဝလိက ဟု ခေါ်၏။ [အဓိပ္ပာယ် အကျယ်ကို
 ကင်္ခါဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

အဇာနန္တဿ၊ ။ အဇာနန္တနှင့်စပ်၍ မဟာအဋ္ဌကထာဝါဒ , ကုရုန္တိ အဋ္ဌကထာ
 ဝါဒဟု ၂ ဝါဒဖွင့်ထား၏၊ မဟာ အဋ္ဌကထာအလို-အထက်သို့ တက်နေသည်ကို၎င်း၊
 အောက်သို့ ကျနေသည်ကို၎င်း မသိသူကို “အဇာနန္တ” ဟု ဆို၏၊ ဝတ်ပုံဝတ်နည်း မသိ
 ခြင်းကို အဇာနန္တဟု မဆိုလို၊ ကုရုန္တိ ဝတ်ပုံဝတ်နည်း မသိသူကိုပင် “အဇာနန္တ” ဟု
 ဆိုသည်။

တည်း၊ ဝါ-လေးစားခြင်း မရှိသူ၏အဖြစ်တည်း၊ ပန-ဆက်၊ တံ-ထို အနာဒရိယ သည်၊ သဗ္ဗိစ္စ-သညာနှင့်တကွမသင်ယူလိုသောစေတနာဖြင့်စေ့ဆော်၍၊ အနုဂ္ဂဏှန္တဿ-မသင်ယူသောရဟန်း၏၊ (အတွက်၊) ယုဇ္ဇတိ-သင့်မြတ်၏၊ တဿ-ကြောင့်၊ ယော-သည်၊ ဥဂ္ဂဟိတဝတ္ထော-သင်ယူအပ်ပြီးသော နိဝါသနဝတ်ရှိသည်၊ ဝါ- နိဝါသနဝတ်ကို သင်ယူပြီးသည်၊ (သမာနောပိ - ဖြစ်ပါသော်လည်း၊) အာရုဇ္ဇဘာဝံဝါ - အထက်သို့ တက်နေသည်၏အဖြစ်ကို သော်၎င်း၊ ဩရုဇ္ဇဘာဝံဝါ - အောက်သို့ သက်နေသည်၏အဖြစ်ကို သော်၎င်း၊ န ဇာနာတိ- မသိ၊ တဿ-၏၊ အနာပတ္တိ၊ (ဟောတိ)၊ ပန-ဝါဒန္တရကား၊ ကုရုန္တိယံ-၌၊ ပရိမဏ္ဍလံ-စွာ၊ နိဝါ သေတုံ - ဝတ်ခြင်းငှါ၊ ဝါ - ဝတ်နည်းကို၊ အဇာနန္တဿ - ၏၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ဣတိဝုတ္တံ၊ ပန-ဆက်၊ ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ သုက္ခဇဇောဝါ- ခြောက်သော ခြေသလုံးရှိသည် သော်၎င်း၊ မဟာပိဏ္ဍိက မံသောဝါ - ကြီးသော အသားဆိုင်ရှိသည်သော်၎င်း၊ ဟောတိ-၏၊ တဿ-၏၊ သာရုပ္ပတ္တာယ-လျောက် ပတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အကျိုးငှါ၊ ဇာဏုမဏ္ဍလတော-မှ၊ အဋ္ဌင်္ဂလာမိကမ္ပိလက်ရှစ်သစ်ထက် အလွန်လည်း၊ ဩတာရေတွာ-အောက်သို့ချ၍၊ နိဝါသေတုံ- ငှါ၊ ဝဇ္ဇတိ-အပ်၏။

ဝိလာနဿာတိ-ကား၊ (ယဿ-အကြင် ရဟန်း၏၊) ဇဇောယဝါ-ခြေသလုံး ဌသော်၎င်း၊ ပါဒေဝါ-ခြေ၌ သော်၎င်း၊ ဝဏော- အနာသည်၊ ဟောတိ - ရှိ၏၊ (သော-သည်၊) ဥက္ခိဒိတွာဝါ-အထက်သို့ မြောက်၍သော်၎င်း၊ ဩတာရေတွာ ဝါ- အောံသို့ချ၍သော်၎င်း၊ နိဝါသေတုံ-ဝတ်ခြင်းငှါ၊ ဝဇ္ဇတိ-အပ်၏၊ အာပဒါ သူတိ - ကား၊ ဝါဠမိဝါဝါ - ခြင်္သေ့ သစ်ကျား စသော ရဲရင့်သော သားကောင် တို့သည်သော်၎င်း၊ စောရာဝါ - တောပုန်း ဒါးမြို့တို့သည်သော်၎င်း၊ အနုပန္နန္တိ- လိုက်ကုန်အံ့၊ ဧဝ ရူပါယု-ဤသို့ သဘောရှိကုန်သော၊ အာပဒါယု - ဘေးရန်တို့ ကြောင့်၊ (အပရိမဏ္ဍလံ - ထက်ဝန်းကျင် မဝန်းဝိုင်းဘဲ၊ နိဝါသေန္တဿ-

x x x x x x x x x

အနုဂ္ဂဟဏ၊ ပေ၊ အနာဒရိယံ။ ။ “မသိလျှင် အနာပတ်” ဟူသော ဤစကားကို အားကိုး၍ မသိအောင်မနေရာ၊ မသိ၊ သိအောင် ဝတ်ပုံဝတ်နည်းကို ဆရာ့အထံ၌ သင်ရ မည်၊ ထိုသို့ မသင်လျှင် အနာဒရိယဖြစ်၏၊ ထိုအနာဒရိယကိုအကြောင်းပြု၍ မညီမညွတ် ဝတ်မိပြန်လျှင်လည်း ဒုက္ကဋ်အာပတ် သင့်ပြန်၏၊ ထို့ကြောင့် “ယော အနာဒရိယံ ပဋိစ္စ ပုရတောဝါ ပစ္စတောဝါ ဩလဓမ္မန္တော နိဝါသေတိ၊ အာပတ္တိ ဒုက္ကနဿ ” ဟု ပါဠိတော်၌ မိန့်တော်မူသည်။

သစိတ္တကံ။ ။ “မိမိဝတ်နေခြင်းသည် မညီမညွတ်” ဟု ဝတ္ထုကို သိသော စိတ်နှင့် တကွ ဖြစ်သောကြောင့် သစိတ္တကတည်း၊ တနည်း - “ ဤသို့ မညီ မညွတ်ဝတ်လျှင် အာပတ်သင့်၏” ဟု သိက္ခာပုဒ်ပညတ်တော်ကို သိသောစိတ်နှင့်တကွဖြစ်သောကြောင့် သစိတ္တကတည်း။ [သစိတ္တကန္တိ ဝတ္ထုပိဇာနနစိတ္တေန ပဏ္ဍိတိပိဇာနနစိတ္တေန စ သစိတ္တ ကံ၊ အနာဒရိယံ ပဋိစ္စာတိ ဝုတ္တတ္တာ။—ဋီကာ။]

ဝတ်သော ရဟန်း၏။) အနာပတ္တိ(ဟောတိ)။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။(ဣဒံ သိက္ခာပဒံ - သည်။) ပဌမပါရာဇိက သမုဋ္ဌာနံ - ပဌမပါရာဇိက သိက္ခာပုဒ်၏ သမုဋ္ဌာနံနှင့်တူသော သမုဋ္ဌာနံရှိ၏။ ကိရိယံ-မပြုထိုက်သော မညီမညွတ်ဝတ်မှုကို ပြုခြင်းရှိသော သိက္ခာပုဒ်တည်း။ ပေ။ အကုသလစိတ္တံ - အကုသိုလ်စိတ်ရှိသော သိက္ခာပုဒ်တည်း။ ဒုက္ခဝေဒနံ - ဒုက္ခဝေဒနာရှိသော သိက္ခာပုဒ်တည်း။ ဣတိ- ဤသို့မှတ်အပ်၏။ ဖုဿဒေဝတ္ထေရော-သည်။ အစိတ္တကံပဏ္ဍိတိဝဇ္ဇံ တိဝေဒနန္တိ- ဟူ၍။ အာဟ- ဆိုပြီ။ ဥပတိဿတ္ထေရောပန-သည်ကား။ အနာဒရိယံ ပဋိစ္စာတိ- အနာဒရိယံပဋိစ္စဟူ၍။ ဝုတ္တတ္တာ-မိန့်တော်မူအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ လောကဝဇ္ဇံ, အကုသလစိတ္တံ, ဒုက္ခဝေဒနန္တိ- ဟူ၍။ အာဟ-ဆိုပြီ။

ပရိမဏ္ဍလံ ပါရုပိတဗ္ဗန္တိ - ကား။ တေန ခေါ ပန သမယေန။ ပေ။ ပါရုပန္တိတိ- တေန ခေါ ပန သမယေန။ ပေ။ ပါရုပန္တိ အစရှိသည်ဟူ၍။ ဧဝံ - ဤသို့။ ဝုတ္တံ- ဟောတော်မူအပ်သော(စူဠဝါ, ဒုဒ္ဒကဝတ္ထု၊ ခန္ဓကဗ္ဗ ဟောတော်မူအပ်သော။) အနေကပ္ပကာရံ- တပါးမက များသော အပြားရှိသော။ ဝိဟိပါရုပနံ - လူတို့၏ ခြံနည်းကို။ အပါရုပိတွာ- မခြံမူ၍။ ဣမ - ဤသိက္ခာပုဒ်၌။ ဝုတ္တနယေနော- ဟောတော်မူအပ်သော နည်းဖြင့်သာလျှင်။ ဥဘော- နှစ်ဖက်ကုန်သော။ ကဏ္ဍေ- သင်္ကန်း၏အနားတို့ကို။ သမံ - အညီအမျှ။ ကတွာ - ၍။ ပါရုပနဝတ္တံ- ခြံခြင်း၏ ကျင့်ဝတ်ကို။ ဝါ-ရမ်းခြင်း၏ကျင့်ဝတ်ကို။ ပူရေန္တေန-ဖြည့်လျက်။ ပရိမဏ္ဍလံ- ထက်ဝန်းကျင် ဝန်းဝိုင်းစွာ။ ဝါ- ညီညီညွတ်ညွတ်။ ပါရုပိတဗ္ဗံ - ခြံရာ၏။ ဝါ- ရမ်းရာ၏။ စ-ဆက်။ ဒွေ- နှစ်ပါးကုန်သော။ ဣမာနိ သိက္ခာပဒါနိ- တို့ကို။ အဝိ သေသေန-အထူးမပြု သာမညအားဖြင့်။ (ဝိဟာရ, အန္တရယရဟု အထူးမပြုဘဲ။) ဝုတ္တာနိ- ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။ တသ္မာ-ကြောင့်။ ဝိဟာရေပိ- ဌ်၎င်း။ အန္တရ ယရေပိ-ဌ်၎င်း။ (ရွာတွင်းတည်းခိုနေခိုက်ကို ရည်ရွယ်သည်။) ပရိမဏ္ဍလမေဝ- စွာသာလျှင်။ နိဝါသေတဗ္ဗန္တံ- ငတ်လည်းငတ်ထိုက်၏။ ပါရုပိတဗ္ဗန္တံ- ခြံလည်း ခြံထိုက်၏။ ဝါ-ရမ်းလည်းရမ်းထိုက်၏။ ဣတိ- ဤသို့မှတ်အပ်၏။ သမုဋ္ဌာနာဒိနိ- တို့ကို။ ထေရဝါဒေန - ထေရဝါဒနှင့်။ သဒ္ဓိံ - တကွ။ ပဌမသိက္ခာပဒေ - ၌။ ဝုတ္တ နယေနော-ဖြင့်သာလျှင်။ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ- န်၏။ [ဤဝါကျများနှင့်စပ်၍ အဓိပ္ပာယ် များကို ကင်္ခါဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

x x x x x x x x

လောကဝဇ္ဇံ၊ ပေ၊ ဒုက္ခဝေဒနံ။ ။ သိက္ခာပုဒ်ကို မရှိသေ မလေးစားသော အနာ ဒရိယစိတ်သည် အကုသိုလ် ဒေါသမူစိတ်တည်း။ ထိုစိတ်သည် လောက၌ပင် သူတော် စင်တို့ ကဲ့ရဲ့ထိုက်၏။ ထို့ကြောင့် “လောကဝဇ္ဇံ, အကုသလစိတ္တံ, ဒုက္ခဝေဒနံ” ဟု ဆိုသည်။ [ယသ္မာ အနာဒရိယဝသေနော အာပဇ္ဇိတဗ္ဗတ္တာ ကေဝလံ အကုသလမေဝ၊ တဗ္ဗ ပကတိယာ ဝဇ္ဇံ၊ သဗ္ဗိစ္စ ဝိတိက္ကမနဗ္ဗ ဒေါမနသိတသေဝ ဟောတိ၊ တသ္မာ လောကဝဇ္ဇံ အကုသလစိတ္တံ ဒုက္ခဝေဒနန္တိ အာဟ။ - ဋီကာ။]

ကာယံ ဝိဝရိတွာတိ-ကား၊ ဇတ္ထုမ္ပိ - ပခုံးစွန်းကို၎င်း၊ ဥရမ္ပိ - ရင်ကို၎င်း၊ ဝိဝရိတွာ-ဖွင့်၍၊ ဝါ-ဖေ၍၊ (ဂန္ထန္တိဗ္ဗဝါ) သုပ္ပဋိစ္ဆန္ဓနာတိ-ကား၊ သသိသံ- ဥးခေါင်းနှင့်တကွဖြစ်သောကိုယ်ကို၊ ပါရုတေန-ခြုံလျက်၊ န(ဂန္ထန္တိဗ္ဗ)-သွားရာ သည် မဟုတ်သေး၊ အထခေါ-အဟုတ်ကား၊ ဂဏ္ဍိကံ-အနားပတ်သီးကို၊ ပဋိ မုဋ္ဌိတွာ - စွပ်၍၊ (တပ်၍) အနဝါတန္တေန- အလျား အနားပတ်စွန်းဖြင့်၊ ဂိဝံ- လည်ပင်းကို၊ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ - ဖုံးအုပ်၍၊ ဥဘော - ကုန်သော၊ ကဏ္ဍေ- သက်န်း၏အနားတို့ကို၊ သမံ- အညီအမျှ၊ ကတွာ-၍၊ ပဋိသံဟရိတွာ- ခေါက် လိပ်၍၊ ယာဝ မဏိဗန္ဓ-လက်ကောက်ဝတ်တိုင်အောင်၊ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ-ဖုံးအုပ် ၍၊ အန္တရယရေ-၍၊ ဂန္ထန္တိဗ္ဗ-ရာ၏၊ ဒုတိယသိက္ခာပဒေ-၍၊ (နိသီဒနသိက္ခာပုဒ် ၍) ဂလဝါဠကတော- လည်မျိုတွင်းငယ်မှ၊ ဝါ-လည်ချိုင့်မှ၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ သိသံ-ကို၎င်း၊ မဏိဗန္ဓတော-လက်ကောက်ဝတ်မှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ ဟတ္ထေ-အပြင် လက်တို့ကို၎င်း၊ ပိဏ္ဍိမံသတော-ခြေသလုံးကြွက်သားမှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ ပါဒေစ- တို့ကို၎င်း၊ ဝိဝရိတွာ-၍၊ နိသီဒိတဗ္ဗ-ထိုင်ရာ၏။

× × × × × × ×

ဇတ္ထုမ္ပိ။ ။ “ခန္ဓော တဿန္တိ ဇတ္ထုတံ” ဟု အဘိဓာန် ၂၆၄ ၌ ပခုံး၏အစပ်ကို “ဇတ္ထု” ဟု ခေါ်၏။ ထိုပခုံးအစပ်ကို “ပခုံးစွန်း” ဟု၎င်း၊ “ညှပ်ရိုး” ဟု၎င်း အဘိဓာန် နိဿယသစ်၌ မိန့်သည်။

န သသိသံ ပါရုတေန။ ။ “ကောင်းစွာ ဖုံးအုပ်လျက်သွားရမည်” ဟု ဆိုသော ကြောင့် ဥးခေါင်းနှင့်တကွ တကိုယ်လုံးခြုံ၍ သွားရမည်လား ဟု ယုံမှားဘွယ်ရှိရကား “န သသိသံ ပါရုတေန” ဟု အပို ထည့်သည်။ တကိုယ်လုံးခြုံ၍ သွားရမည် မဟုတ်၊ “ရှေးဥးစွာ အနားပတ်သီးတပ်၍ အပေါ်အလျားအနားပတ်အစွန်းဖြင့် လည်ပင်းကို ဖုံးပြီးမှ သက်န်းအနားနှစ်စကိုလိပ်၍ လက်ကောက်ဝတ်ကိုဖုံးလျက် သွားရမည်” ဟုလို။

မှတ်ချက်။ ။ အထ ခေါ် စသော အန္တယဝါကျသည် သက်န်းရုံပုံ အစီအစဉ်ကို ပြသော ဝါကျတည်း။ ထိုဝါကျ၌ အလျားအနားပတ် အစွန်းဖြင့် လည်ပင်းကို ဖုံးထား ပြီးမှ လက်လိပ် လိပ်ရမည်ဟု အစီအစဉ်ကို ပြ၏။ လည်ပင်းကို ဖုံးရာ၌လည်း “အလျား အနားပတ်အပြားဖြင့် ဖုံးထားရမည်” ဟု ဆို၏။ ယခုခေတ်၌ကား သက်န်းက အထက် အောက် ရှည်လျားလွန်းသောကြောင့် သက်န်းကို လိပ်ပြီးလျှင် အထက်သို့ဆွဲမြှောက်၍ ခေါက်ပြီးမှ လည်ပင်းကို ဖုံးကြရတော့သည်။

ဂလဝါဠကတော၊ ပေ၊ နိသီဒိတဗ္ဗ။ ။ “လည်မျို၏လည်ချိုင့်မှ အထက်ဥးခေါင်း ကို ဖွင့်ရမည်” ဟု ဆိုရာ၌ ဩဂုဏ္ဍိတ သိက္ခာပုဒ်ဖြင့် အပြစ်မရှိအောင် ဆိုခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုင်သောအခါ လက်ကောက်ဝတ်မှစ၍ အပြင်ထွက်နေသော လက်တို့ကိုကား ရုံထား သော သက်န်းဖြင့် ဖုံး၍ မဖြစ်နိုင်သောကြောင့်၎င်း၊ ခြေသလုံးကြွက်သားမှ အောက် ဖြစ်သော ခြေတို့ကို ဖုံးဘို့ရန် သက်န်းက မမှီသောကြောင့်၎င်း ဆိုခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုင် သောအခါ ထိုအပြင်လက်နှင့် အောက်ဘက်ခြေတို့ကို ဖုံးမိသည့်အတွက်ကား အခြား သိက္ခာပုဒ်ဖြင့် အပြစ်ရှိစရာ မရှိပါ။ [ဂလ+အာဝါဠ=ဂလဝါဠ။]

ဝါသုပဂတဿာတိ-ကား၊ ဝါသတ္တာယ-နေခြင်း အကျိုးငှါ၊ ဥပဂတဿ-ကပ်ရောက်ပြီးဖြစ်၍၊ ရတ္တိဘာဂေဝါ- ညဉ့်အဘို့၌ သော်၎င်း၊ ဒိဝသဘာဂေဝါ- နေ့အဘို့၌သော်၎င်း၊ ကာယံ-ကို၊ ဝိဝရိတွာပိ-ဖွင့်၍လည်း၊ နိသီဒတော- ထိုင်သော ရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ၊) [ဝါသုပဂတဿနှင့် စပ်၍ အဓိပ္ပါယ်ကို ပါဏိမောက် ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

သုသံဓုတောတိ-ကား၊ ဟတ္ထံဝါ-သော်၎င်း၊ ပါဒံ - ကိုသော်၎င်း၊ အင်္ဂါဠာ ပေန္တော- မကစားစေဘဲ၊ (မဆော့စေဘဲ၊) သုဝိနီတော- ကောင်းစွာ ဆုံးမအပ် သည်၊ (ဟုတွာ) (ဂမိဿာမိ ဌ်စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော-ဤကား အနက်။ [သုသံ ဓုတောနှင့် စပ်၍ အဓိပ္ပါယ်ကို ကင်္ခါဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

ဩက္ခိတ္တစက္ခုတိ-ကား၊ ဟေဠာခိတ္တစက္ခု-အောက်၌ချအပ်သော မျက်လွှာ ရှိသည်၊ ဟုတွာ-၍၊ (ဂမိဿာမိ ဌ် စပ်၊) ယုဂမတ္တံ ပေက္ခမာနောတိ(တ္ထေ)-၌၊ (ဂူဠတ္တံ- လျှို့ဝှက်အပ်သော အနက်ကို၊) ဟိ (ဥဒ္ဓရိတွာ ဒေယမိ) - ထုတ်၍ ပြဉ္စားအံ့၊ ယုဂယုတ္တကော-ထမ်းပိုး၌ ကပ်ယှဉ်အပ်သော၊ ဒန္တော - ဆုံးမအပ် ပြီးသော၊ (ယဉ်ကျေးပြီးသော၊) အာဇာနေယျော- အာဇာနီမြင်းသည်၊ ယုဂ မတ္တံ- ထမ်းပိုးတပြန်မျှ အရပ်ကို၊ ပုရတော- ၌၊ စတုဟတ္ထပ္ပမာဏံ-၄ တောင် ပမာဏရှိသော၊ ဘူမိဘာဝံ-မြေအဘို့ကို၊ (ယုဂမတ္တံကို ထပ်ဖွင့်သည်၊) ပေက္ခတိ- ကြည့်၏၊ ဣမိနာပိ-ဤရဟန်းသည်လည်း၊ တွေကံ-ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော ၄ တောင်ခန့်မျှအရပ်ကို၊ ပေက္ခန္တေန- ကြည့်လျက်၊ ဂန္တဗ္ဗံ - သွားရာ၏။

ယော အနာဒရိယံ၊ ပေ၊ ဩလောကေန္တောတိ- ကား၊ ယော-အကြင် ရဟန်း သည်၊ တံတံဒိသာဘာဝံ- ထိုထိုအရပ်အဘို့ကို သော်၎င်း၊ ပါသာဒံ - ပြာသာဒ် ကိုသော်၎င်း၊ ကုဋ္ဌာဂါရံ - စုလစ် မွန်းချွန် အထွင်ရှိသော အိမ်ကိုသော်၎င်း၊ ဝီထိံ-လမ်းခရီးကိုသော်၎င်း၊ ဩလောကေန္တော-ကြည့်လျက်၊ ဂစ္ဆတိ-သွား၏၊ (တဿ-ထိုရဟန်း၏၊) ဒုက္ကဋ္ဌဿ-သို့၊ အာပတ္တိ- ရောက်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ ပန-ဆက်၊ ဧကသ္မိံ-သော၊ ဌာနေ - အရပ်၌၊ ဌတွာ - ရပ်၍၊ ဟတ္ထိအဿာဒိ ပရိဿယာဘာဝံ- ဆင်မြင်း အစရှိသော ဘေးရန်၏ မရှိခြင်းကို၊ ဩလောကေတုံ- ငှါ၊ ဝန္တတိ-အပ်၏၊ နိသီဒန္တနာပိ - ထိုင်သော ရဟန်းသည်လည်း၊ ဩက္ခိတ္တ စက္ခုနာဝ- အောက်၌ ချအပ်သော မျက်လွှာရှိသည်သာလျှင်၊ (ဟုတွာ - ၍၊) နိသီဒိတဗ္ဗံ-ထိုင်ရာ၏၊ [အဓိပ္ပါယ်ကို ကင်္ခါဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

ဥက္ခိတ္တကာယာတိ- ကား၊ ဥက္ခေပေန - သင်္ကန်းကို မြှောက်ပင့်ခြင်းဖြင့်၊ (န ဂမိဿာမိ ဌ်စပ်၊) (ဧတံ-ဤ ဥက္ခိတ္တကာယဟူသော သဒ္ဒါသည်၊) ဣတ္ထန္တုတ လက္ခဏေ-ဣတ္ထန္တုတ လက္ခဏအနက်၌၊ ကရဏဝစနံ-ကရိုဏ်း ဝိဘရှိတ်သော သဒ္ဒါတည်း၊ ဧကတောဝါ- တဖက်၌သော်၎င်း၊ ဥဘတော- နှစ်ဖက်၌သော်၎င်း၊

ဥက္ခိတ္တစိဝရော-မြေခံပင့်အပ်သောသင်္ကန်း ရှိသည်။ ဟုတ္တာ-၍၊ (န ဂမိဿာမိ၌ စပ်။) ဣတိအတ္ထော၊ အန္တော ဣန္ဒြိလတော - အတွင်းတံခါးခုံမှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ ဝေ-၍သို့ သင်္ကန်းကို မြှောက်ပင့်လျက်၊ န ဂန္တဗ္ဗိ-မသွားရာ၊ ဝါ-မသွားကောင်း၊ ပန-ဆက်၊ နိသိန္ဒကာလေ - ထိုင်ရာအခါ၌၊ မေကရဏံ-မေကရိုဏ် ရေစစ်ကို၊ နိဟရန္တေနာပိ-ထုတ်ဆောင်သော ရဟန်းသည်လည်း၊ စိဝရံ-ကေသီသင်္ကန်းကို၊ အနုက္ခိပိတ္တာဝ-မမြှောက်ပင့်မှု၍သာ၊ နိဟရိတဗ္ဗိ- ထုတ်ဆောင်ရာ၏၊ ဣတိ- အပြီးတည်း။ [ဤဝါကျများနှင့် စပ်၍ မှတ်ဘွယ်ကို ကင်္ခါဘာသာဇီကာ၌ ပြထား ပြီ။]....ပဋ္ဌမောဝေဂ္ဂါ-ပဋ္ဌမဝင်တည်း။

ဥဇ္ဈန္တိကဝဂ်

ဥဇ္ဈန္တိကာယာတိ-ကား၊ မဟာဟသိတံ- ကျယ်စွာသော ရယ်ခြင်းကို၊ ဟသန္တော-ရယ်လျက်၊ (“န ဂမိဿာမိ”၌ စပ်။) ဣတ္ထ- ဤ ဥဇ္ဈန္တိကာယဟူသော ပုဒ်၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-လျှင်၊ ကရဏဝစနံ- ကရိုဏ်းဝိဘတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ [ဣတ္ထမ္ဘူတ လက္ခဏအနက်၌ ကရိုဏ်းဝိဘတ် သက်ခြင်းကို ဝုတ္တနယေနေဝဟု ဆိုသည်၊ ကြွင်းအဓိပ္ပါယ်ကို ကင်္ခါဘာသာဇီကာ၌ ပြထားပြီ။]

အပ္ပသဒ္ဓေါ အန္တရယရေတိ ဣတ္ထ - ၌၊ ကိတ္တာဝတာ - အဘယ်မျှ အတိုင်း အရှည်ရှိသော ပြောဆိုခြင်းဖြင့်၊ အပ္ပသဒ္ဓေါ-တိုးသော အသံရှိသူသည်၊ ဟောတိ-နည်း၊ ဒွါဒသဟတ္ထေ-တဆဲ့နှစ်တောင်ရှိသော၊ ဂေဟ-အိမ်၌၊ အာဒိမိ-၌၊ သံဃတ္ထေရော-သံဃထေရ်၎င်း၊ မဇ္ဈေ-အလယ်၌၊ ဒုတိယတ္ထေရော- ဒုတိယထေရ်၎င်း၊ အန္တေ-အစွန်၌၊ တတိယတ္ထေရော- ၎င်း၊ ဣတိဝေ- သို့၊ နိသိန္ဒေသု- ထိုင်နေကုန်သော ထေရ်တို့တွင်၊ သံဃတ္ထေရော-သည်၊ ဒုတိယေန- ဒုတိယထေရ်နှင့်၊ သဒ္ဓိ- တကွ၊ မန္တတိ - တိုင်ပင် ပြောဆိုအံ့၊ ဒုတိယတ္ထေရော- သည်၊ တဿ-ထို သံဃထေရ်၏၊ သဒ္ဓေဝ-အသံကိုလည်း၊ သုဏာတိ- ကြားရ၏၊ ကထဉ္စ-စကားလုံးကိုလည်း၊ ဝဝတ္ထပေတိ-ပိုင်းခြားမှတ်သားနိုင်၏၊ တတိယတ္ထေရောပန-သည်ကား၊ သဒ္ဓမေဝ-ကိုသာ၊ သုဏာတိ-၏၊ ကထံ- ကို၊ န ဝဝတ္ထပေတိ- မပိုင်းခြား မမှတ်သားနိုင်၊ ဣတ္တာဝတာ-၍မျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော ပြောဆိုခြင်းဖြင့်၊ အပ္ပသဒ္ဓေါ-တိုးသော အသံ ရှိသူသည်၊ ဟောတိ၊ ပန-ဗျတိရိက်ကား၊ တတိယတ္ထေရော-သည်၊ ကထံ-ကို၊ သစေ ဝဝတ္ထပေတိ-အံ့၊ (ဝေသတိ)၊ မဟာသဒ္ဓေါနာမ-ကျယ်သော အသံရှိသူ မည်သည်၊ ဟောတိ - ၏။ [ဤဝါကျများနှင့် စပ်၍ အဓိပ္ပါယ်ကို ပါတိမောက်ဘာသာဇီကာ၌ ပြထားပြီ။]

ကာယံ ပဂ္ဂဟေတ္တာတိ - ကား၊ နိစ္စလံ - မတုန်လှုပ်သည်ကို၊ ကတ္တာ-၍၊ ဥဇ္ဇကန-ဖြောင့်မတ်သော၊ ကာယေန-ဖြင့်၊ သမေန-ငြိမ်သက်သော၊ ဣရိယာ

ငထေနေ-ဣရိယာပုထ်ဖြင့်၊ ဝန္တဗ္ဗဉ္ဇေဝ - သွားလည်း သွားရာ၏၊ နိသီဒိတဗ္ဗဉ္ဇေဝ-
ထိုင်လည်း ထိုင်ရာ၏။... ဗာဟံ ပဂ္ဂဟေတွာတိ - ကား၊ (ဗာဟံ-ကို၊) နိစ္စလံ-
မတုန်လှုပ်သည်ကို၊ ကတွာ ဤ၊ (ဝန္တဗ္ဗဉ္ဇေဝ နိသီဒိတဗ္ဗဉ္ဇေဝ။).... သီသံ ပဂ္ဂဟေတွာ
တိ-ကား၊ (သီသံ-ကို၊) နိစ္စလံ- မတုန်လှုပ်အောင်၊ ဥဇုံ - ဖြောင့်မတ်အောင်၊
ထပယိတွာ-ထား၍၊ (ဝန္တဗ္ဗဉ္ဇေဝ နိသီဒိတဗ္ဗဉ္ဇေဝ။).... ဒုတိယော ဝဂ္ဂေါ။

ခမ္ဘကတဝဂ်

ခမ္ဘကတောနာမ-ခမ္ဘကတမည်သည်၊ ကဋိယံ-ခါး၌၊ ဟတ္ထံ-ကို၊ ထပေတွာ-
၍၊ ကတခမ္ဘော-ပြုအပ်သော ဆက်စပ်ခြင်းရှိသည်၊ (ပြုအပ်သော ခါးထောက်
ခြင်းရှိသည်၊) (ဟုတွာ-၍၊ န ဝမိဿ မိ၌စပ်၊).... ဩဂုဏ္ဍိတောတိ- ကား၊
သသီသံ - ဥျားခေါင်းနှင့်တကွသော ကိုယ်ကို၊ ပါရုတော- ခြိုသည်၊ (ဟုတွာ-၍၊
န ဝမိဿမိ၌စပ်၊) [ကတခမ္ဘော၊ ဩဂုဏ္ဍိတော တို့နှင့်စပ်၍ အဓိပ္ပာယ်ကို
ကင်္ခါ၊ ပါတိမောက်ဘာသာဋီကာတို့၌ ပြထားပြီ။]

ဥက္ကဋ္ဌိကာယာတိတ္ထေ-၌၊ ပဏှိယော-ဖနှောင့်တို့ကို၊ ဥက္ခိပိတွာ-မြောက်၍-
အဂ္ဂပါဒေဟိ(ဝေ)ဝါ- ခြေဖျားတို့ဖြင့်သာလျှင် သော်၎င်း၊ အဂ္ဂပါဒေ-ခြေဖျား
တို့ကို၊ ဥက္ခိပိတွာ-၍၊ ပဏှိဟိယေဝဝါ-ဖနှောင့်တို့ဖြင့်သာလျှင်သော်၎င်း၊ ဘူမိ-
မြေကို၊ ဖုသန္တဿ-ထိလျက်၊ ဝါ-ထိသောရဟန်း၏၊ ဝမနံ-သွားခြင်းကို၊ ဥက္ကဋ္ဌိ
ကာ- ဥက္ကဋ္ဌိကာဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ ပန- ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤဥက္ကဋ္ဌိကာယ ဟူသော
ပုဒ်၌၊ ကရဏဝစနံ- ကရိုဏ်းဝိဘတ်သည်၊ ဝုတ္တလက္ခဏမေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော
လက္ခဏာရှိသည်သာ၊ [ဣတ္ထမ္ဘူတလက္ခဏအနက်၌ သက်သည်-ဟူလို၊ ဥက္ကဋ္ဌိ
ကာနှင့် စပ်၍ အဓိပ္ပာယ်ကို ပါတိမောက် ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

ဒုဿပလ္လတ္တိကာယာတိ ဧတ္ထ-၌၊ အာယောဂပလ္လတ္တိကာပိ-အာယောဂပတ်
ဖွဲ့ခြင်းသည်လည်း၊ ဒုဿပလ္လတ္တိကာဝေ-ဒုဿပလ္လတ္တိကာပင်တည်း၊ [ပလ္လတ္တိကာ
၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ပါတိမောက်ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

x x x x x x x

အာယောဂပလ္လတ္တိကာ။ ။ ဖင်ချ၍ ထိုင်သောအခါ ခူး ၂ ဘက် ထောင်နေ၏၊
ထို ထောင်နေသော ခူး ၂ ဘက်ကို လက် ၂ ဘက်ဖြင့် ရစ်ပတ်ထားခြင်းသည် ဟတ္ထပလ္လ
တ္တိကာ မည်၏၊ ထောင်နေသော ခူး ၂ ဘက်ကို သက်န်းဖြင့် ရစ်ပတ်ထားခြင်းသည်
ဒုဿပလ္လတ္တိကာမည်၏၊ ယတ္တန်း၌ ယက်ထားအပ်သော အဝတ်ပြားကြီးတမျိုးရှိသေး
၏၊ ထို အဝတ်ပြားကြီးဖြင့် ထောင်နေသော ခူး ၂ ဘက်ကို ခါးပိုင်းနှင့်တကွ ရစ်ပတ်
ခြင်းသည် အာယောဂ ပလ္လတ္တိကာမည်၏၊ ထိုအာယောဂပလ္လတ္တိကာသည် ပါဠိတော်၌
တိုက်ရိုက် မလာ၊ ထို့ကြောင့် ဒုဿပလ္လတ္တိကာ၌ သွင်းယူစေလိုရကား “ အာယောဂ
ပလ္လတ္တိကာပိ ဒုဿပလ္လတ္တိကာ ဝေ”ဟု မိန့်သည်။

သက္ကစ္ဆန္တိ-ကား၊ သတိ-သတိကို၊ ဥပဋ္ဌပေတွာ-ဖြစ်စေ၍၊ (ပဋိဂ္ဂဟေဿာမိ ဌ်စပ်။) [သက္ကစ္ဆန္တိနှင့်စပ်၍ အဓိပ္ပါယ်ကို ကင်္ခါဘာသာဒီကာ၌ ပြထားပြီ။] အာ ကိရန္တေပီတိ- ကား၊ ပိဏ္ဍပါတံ- ဆွမ်းကို၊ ဒေန္တေပိ- ပေးနေသည်တို့ကိုလည်း၊ ဝါ-လောင်းနေသည်တို့ကိုလည်း၊ (“န ဇာနန္တိ” ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်။) ပတ္တသညီ တိ-ကား၊ ပတ္တေ-၌၊ သညံ- အမှတ်အသားကို၊ ကတွာ-၍၊ (“ပဋိဂ္ဂဟေဿာမိ” ဌ်စပ်။) [ပတ္တသညီနှင့်စပ်၍ အဓိပ္ပါယ်ကို ပါတိမောဘာသာဒီကာ၌ ပြထားပြီ။]

ယတ္ထ-အကြင်ဆွမ်း၌၊ ဘတ္တဿ-ထမင်း၏၊ စတုတ္ထ ဘာဂပုမာဏော-လေးခု မြောက် အဘို့ပမာဏရှိသော၊ (လေးဘို့တဘို့ အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊) သူပေါ- ဝဲဟင်းသည်၊ ဟောတိ-ရှိ၏၊ (သော ပိဏ္ဍပါတော-သည်။) သမသုပကောနာမ- သမသုပကမည်၏၊ မုဂ္ဂသုပေါမာသသုပေါတိ ဧတ္ထ- ဤပါဌ်၌၊ ကုလတ္တာဒီဟိ- ဝဲပိစပ် အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ကတသုပါပိ - ပြုအပ်သော ဝဲဟင်းတို့ သည်လည်း၊ သင်္ဂဟံ- သွင်းယူအပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆန္တိယေဝ- ရောက်ကုန်သည်သာ တည်း၊ ဣတိ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ။

ရသရသေတိတ္ထေ-၌၊ ဒွေ- ၂ မျိုးကုန်သော၊ သူပေ-မုဂ္ဂသုပ မာသသုပတို့ကို၊ ထပေတွာ- ထား၍၊ အဝသေသာနိ - ကုန်သော၊ ဩလောဏီ သာကသုပယျ မစ္ဆရသ မံသရသာဒီနိ-ဟင်းလျာအထူး သူပ၏ အစီးအပွားဖြစ်သော ဟင်းရွက် ရည် , ငါးရည်, အသားရည် အစရှိသည်တို့ကို၊ ရသရသာတိ - ရသရသတို့ဟူ၍၊ ဝါ-အရသာရှိသော ဟင်းလျာတို့၏အရည်တို့ ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ - ကုန်၏၊ တံ ရသရသံ-ကို၊ ဝါ-ထို အရသာရှိသော ဟင်းလျာတို့၏အရည်ကို၊ ဗဟုမိ-လည်း၊ ဂဏှန္တဿ-၏၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ။)

သမတိတ္ထိကန္တိ- ကား၊ သမပုဏ္ဏံ သမဘရိတံ- အညီအမျှပြည့်သော၊ (ပိဏ္ဍ ပါတံ ပဋိဂ္ဂဟေဿာမိ၌စပ်။) [သမတိတ္ထိက၏အဓိပ္ပါယ်ကို ပါတိမောဘာသာ ဒီကာ၌ ပြထားပြီ။] ထူပီကတံ၊ ပေ၊ ဒုက္ကဋ္ဌဿာတိတ္ထေ-၌၊ ပတ္တဿ-၏၊ အန္တော မုခဝန္တိ လေခံ - အတွင်းနခမ်းရစ်၏ အရေးကို၊ အတိတ္တမိတွာ - ကျော်လွန်၍၊

x x x x x x x x

ဩလောဏီ၊ ပေ၊ ရသာဒီနိ။ ။ ဩလောဏီတိ-ကော ဗျဉ္ဇနဝိကတိ (ဟင်းလျာ အထူးတည်း)၊ ယောကောစိ သုဒ္ဓေါ ကဉ္စိကတက္ကာဒိရသောတံ ကေစိ၊ (အချို့က “ပုန်းရည်သန့်သန့်, ရက်တက်ရည်သန့်သန့်” စသည်ကို “ဩလောဏီ” ဟု ဆိုကြ၏။) သာကသုပယျဂ္ဂဟဏေန ယာကာစိ သုပေယျသာကေဟိ ကတာ ဗျဉ္ဇနဝိတတိတိ ဝုတ္တာ၊ (ဟင်းရည်ချက်နိုင်သော ဟင်းရွက်တို့ဖြင့် ပြုအပ်သော ဟင်းလျာအထူးကို “သာကသုပယျ” ဟု ခေါ်၏။) [“သူပဿ+ဟိတံ သုပေယျံ=ဟင်းရည်၏ စီးပွား ဖြစ်သော ဟင်းရည်ချက်ကောင်းသော+သာက-ဟင်းရွက်။] ထိုအားလုံး၏အရည်ကို “ရသာနံ + ရသော = အရသာရှိသော ဟင်းတို့၏+အရည် ” ဟု ခေါ်၏၊ ရသာဒီနိ၌ အာဒိဖြင့်ကြွင်းသော အားလုံးသော ဟင်းလျာတို့၏အရည်ကို ယူပါ။

ကတော - ပြုအပ်သောဆွမ်းသည်။ ထူပီကတောနာမ-မည်၏။ ပတ္တေ- ဌ၊ ပက္ခိတ္တော-ထည့်အပ်သော၊ ရစိတော-စိထားအပ်သော၊ ပုရိတော-ပြည့်စေအပ်သော ဆွမ်းတည်း။ ဣတိအတ္ထော - နက်၊ ဧဝံ- ဤသို့ မိုးမောက်အောင်၊ ကတံ- ပြုအပ်သောဆွမ်းကို၊ အဂ္ဂဟေတွာ-မခံယူမူ၍၊ အန္တောမုခဝနိလေခါသမပ္ပမာဏော- အတွင်းနခမ်းရစ်အရေးနှင့် ညီမျှသော ပမာဏရှိသောဆွမ်းကို၊ ဂဟေတဗ္ဗော- ခံယူထိုက်၏။ [ထူပီကတ၏အဓိပ္ပာယ်ကို ကင်္ခါဘာသာဒီကာ၌ ပြထားပြီ။]

တတ္ထ-ထို ထူပီကတံ ပိဏ္ဍပပါတံဟူသော ပါဠိ၌၊ ထူပီကတံနာမ-မည်သည်။ ပဉ္စဟိ-ငါးမျိုးကုန်သော၊ ဘောဇနေဟိ-တို့ဖြင့်၊ ကတံ-ပြုအပ်သော ဆွမ်းတည်း။ ဣတိ အဘယတ္ထေရော အာဟ-ဆိုပြီ။ [ဘတ္တံကိုငဲ့၍ ကတံဟု နပုံလိန်ဖြင့် ဆို၏။] ပန- ဝါဒန္တရကား၊ တိပိဋက စူဠနာဂတ္ထေရော - သည်၊ ပိဏ္ဍပပါတောနာမ၊ပေ၊ ဒသိကသုတ္တမ္ပိတိ-ဟူသော၊ ဣဒံသုတ္တံ-ဤပါဠိကို၊ ဝတွာ-ဆို၍၊ ဒသိကသုတ္တမ္ပိ- အမြတ်အဆာဖြစ်သော ချည်မြင်ကိုလည်း၊ ထူပီကတံ - ထူပကဲ့သို့ ပြုအပ်သော ချည်မြင်ကို၊ ဝါ- မိုးမောက်အောင်ပြုအပ်သော ချည်မြင်ကို၊ (ပဋိဂ္ဂဟေတုံ- ခံယူခြင်းငှါ၊) န ဝန္တတိ-မအပ်၊ ဣတိအာဟ၊ [ယာဂ- ယာဂသည်၎င်း၊ ဘတ္တမ္ပိ- ဆွမ်းသည်၎င်း၊ ခါဒနိယမ္ပိ - ခဲဘွယ်သည်၎င်း၊ စုဏ္ဏပိဏ္ဍောပိ - ဆပ်ပြာမှု့, ဆပ်ပျာခဲသည်၎င်း၊ ဒန္တကဋ္ဌမ္ပိ-ဒန်ပူသည်၎င်း၊ ဒသိကသုတ္တမ္ပိ- အမြတ်အဆာ ဖြစ်သော ချည်မြင်သည်၎င်း၊ ပိဏ္ဍပပါတောနာမ-မည်၏။]

တေသံ - ထို အဘယထေရ် , တိပိဋကစူဠနာဂထေရ်တို့၏၊ ဝါဒံ - ဝါဒကို၊ သုတွာ- ကြား၍၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ ရောဟဏံ- ရောဟဏဇနပုဒ်သို့၊ ဂတွာ- သွား၍၊ စူဠသုမနတ္ထေရံ - ကို၊ ပုစ္ဆိံ သု- မေးလျှောက်ကြကုန်ပြီ၊ (ကိံ - နည်း၊) ဘန္တေ - အရှင်ဘုရား၊ ထူပီကတပိဏ္ဍပပါတော- ထူပကဲ့သို့ပြုအပ်သော ဆွမ်းကို၊ ဝါ- မိုးမောက်အောင်ပြုအပ်သောဆွမ်းကို၊ ကေန-အဘယ်ဝတ္ထုဖြင့်၊ ပရိစ္ဆိန္ဒော- ပိုင်းခြားအပ်ပါသနည်း၊ ဣတိ- ဤသို့ မေးလျှောက်ကြကုန်ပြီ၊ တေသံ ထေရာနံစ- ထို အဘယထေရ်, တိပိဋကစူဠနာဂထေရ် တို့၏လည်း၊ ဝါဒံ - ကို၊ အာရောစေ သုံ- လျှောက်ကြကုန်ပြီ။

ထေရော - စူဠသုမနထေရ်သည်၊ သုတွာ - ၍၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ၊ (ကိံ - နည်း၊) အဟော- ဪ အံ့ဘွယ်ကောင်းလေစွ၊ စူဠနာဂေါ- စူဠနာဂသည်၊ သာသနတော - သာသနာတော်မှ၊ ဘဠော - လျှောရှာပြီ၊ အဟံ - ငါသည်၊ တေဿ-ဤ စူဠနာဂအား၊ သတ္တက္ခတ္တံ- ခုနစ်ကြိမ်၊ (ခုနစ်ခေါက်၊) ဝိနယံ-ကို၊ ဝါစေန္ဒော- ဆိုစေလသော်၊ ဝါ-ပို့ချတုန်းက၊ ကဒါစိ-တရံတခါ၌၊ (ဘယ်တုန်းကမှ၊) ဧဝံ-ဤသို့၊ န အဝစံ-မပြောဘူးချေ၊ အယံ-ဤစူဠနာဂသည်၊ ကုတော- အဘယ်ဆရာ့ အထံမှ၊ လဘိတွာ-ရ၍၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဝဒသိ- ပြောပါလိမ့်မည် နည်း၊ ဣတိ-ဤသို့မိန့်တော်မူပြီ။

ဘိက္ခု-တို့သည်၊ ထေရ်-စုဠသုမနထေရ်ကို၊ ယာစိံသု-ထပ်၍လျှောက်ထား
 တောင်းပန်ကြကုန်ပြီ၊ (ကိံ - နည်း၊) ဘန္တေ-အရှင်ဘုရား၊ ဒါနိ-ယခုအခါ၌၊
 ကထေထ-မိန့်တော်မူပါကုန်၊ ကေန- အဘယ်ဝတ္ထုဖြင့်၊ ပရိစ္ဆိန္ဒော- ပိုင်းခြား
 အပ်ပါသနည်း၊ ဣတိ- ဤသို့ ထပ်၍လျှောက်ကြကုန်ပြီ၊ အာဂုသော- ငါ့ရှင်တို့၊
 ယာဝကာလိကေန-ယာဝကာလိကဝတ္ထုဖြင့်၊ (ပရိစ္ဆိန္ဒော - အပ်ပြီ၊) ဣတိ၊
 ထေရော-စုဠသုမနထေရ်သည်၊ အာဟ-ပြီ၊ တသ္မာ - ကြောင့်၊ ယံကိဉ္စိ - အကြင်
 အမှတ်မရှိ တစုံတခုသော၊ ယာဂုဘတ္တိဝါ-ယာဂုထမင်းကိုသော်၎င်း၊ ဖလာဖလံ
 ဝါ-သစ်သီးငယ်၊ သစ်သီးကြီးကိုသော်၎င်း၊ အာမိသဇာတ်ကံ- အာမိသ သဘော
 ရှိသော ယာဝကာလိကဝတ္ထုကို၊ သမာဘိတ္တိကမေဝ-သပိတ်အတွင်းအနားရစ်နှင့်
 အညီအမျှရှိရုံ သာ၊ ဂဟေတဗ္ဗံ - ခံယူရာ၏၊ တဗ္ဗ - ထို ယာဝကာလိက ဝတ္ထုကို
 လည်း၊ အဓိဋ္ဌာနုပဂန-အဓိဋ္ဌာန်လောက်သော၊ ပတ္တေန-ဖြင့်၊ (ဂဟေတဗ္ဗံ)၊
 ပန-ဆက်၊ ဣတရေန-အဓိဋ္ဌာန်လောက်သောသပိတ်မှ အခြားသောသပိတ်ဖြင့်၊
 ထူပီကတဗ္ဗိ - ထူပကဲ့သို့ ပြုအပ်သော ယာဝကာလိကဝတ္ထု ကိုလည်း၊ ဝါ-
 မိမောက်အောင်ပြုအပ်သောယာဝကာလိကဝတ္ထုကိုလည်း၊ (ပဋိဂ္ဂဟေတုံ-၄၂၊)
 ဝန္တတိ - အပ်၏၊ ပန - ဆက်၊ ယာမကာလိက ပေ၊ ယာဝဇီဝိကာနိ - ယာမ
 ကာလိကဝတ္ထု၊ သတ္တာဟကာလိကဝတ္ထု၊ ယာဝဇီဝိကဝတ္ထုတို့သည်၊ အဓိဋ္ဌာ
 နုပဂပတ္တေပိ-အဓိဋ္ဌာန်လောက်သော သပိတ်၌လည်း၊ ထူပီကတာနိ-ထူပကဲ့သို့
 ပြုအပ်သော ဝတ္ထုတို့သည်၊ ဝန္တန္တိ- အပ်ကုန်၏။

ဒွိသု-နှစ်လုံးကုန်သော၊ ပတ္တေသု-တို့တွင်၊ (ဧကသ္မိံ၌စပ်၊) ဘတ္တံ-ဆွမ်းကို၊
 ဂဟေတွာ-ခံယူ၍၊ ဧကသ္မိံ-တလုံးသောသပိတ်၌၊ ပူရေတွာ-ပြည့်စေ၍၊ ဝိဟာရံ-
 သို့၊ ပေသေတုံ-ပို့ခြင်း၎င်း၊ ဝန္တတိ-၏၊ ဣတိ မဟာပစ္စရိယံ ဝတ္တံ၊ ယံ-အကြင်
 ယာဝကာလိက ဝတ္ထုသည်၊ ပတ္တေ-၌၊ ပက္ခိပိယမာနံ- ထည့်အပ်စဉ်၊ (လောင်း
 အပ်စဉ်၊) ပူပဉ္စုတ္တုဗ္ဗာဖလာဖလာဒိ - မုံ၊ ကြံပိုင်း၊ သစ်သီးငယ်၊ သစ်သီးကြီး
 အစရှိသော ဝတ္ထုသည်၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်၌၊ ဩရောဟတိ - လျှောက်တတ်၏၊
 [သပိတ်အတွင်း၌ ခောက်နေရာ၏ ဘေးဝယ် ဟာနေသောကြောင့် မျှသွားအောင်
 လှုပ်ပေးစဉ် မုံ စသည်တို့ လျှောက်သွားတတ်၏၊] တံ-ထို ယာဝကာလိကဝတ္ထု
 သည်၊ ထူပီကတံနာမ - မည်သည်၊ နဟောတိ၊ ပူပဝဋ်သကံ- ဥးဆောက်ပန်းနှင့်
 တူသောမုံကို၊ ထပေတွာ-(သပိတ်ပေါ်၌)ထား၍၊ ပိဏ္ဍပိတံ-ကို၊ ဒေန္တိ-ကုန်၏၊
 ထူပီကတမေဝ- ထူပီကတသည်ပင်၊ ဟောတိ၊ ပန-ဗျတိရိက်ကား၊ ပုပ္ဖဝဋ်သက
 ပေ၊ ဝဋ်သကေ - ဥးဆောက်ပန်း၊ ကရဝေရွက်၊ ကုလားဆောင်း မေးခါးသီး
 အစရှိသောအပေါ်တင်တို့ကို၊ ထပေတွာ-ထား၍၊ ဒိန္တံ-ပေးအပ်သောဝတ္ထုသည်၊
 ထူပီကတံ- သည်၊ န ဟောတိ- မဖြစ်၊ [စားဘွယ်မဟုတ်သောကြောင့်တည်း။]
 ဘတ္တဿ - ၏၊ ဥပရိ- အထက်၌၊ ထာလကံဝါ- ခွက်ငယ်ကိုသော်၎င်း၊ ပတ္တံဝါ-

သက်ရွက်ခွက်ကိုသော်၎င်း၊ ထပေတွာ-၍၊ ပူရေတွာ- ပြည့်စေ၍၊ ဂဏှာတိ-ခံယူ
အံ့၊ ထူပီကတံနာမ-မည်သည်၊ နဟောတိ၊ ကုရုန္တိယမ္ဗိ-၌လည်း၊ ဝုတ္တံ- ပြီ၊ (ကိ-
နည်း၊) ထာလကေဝါ-၌သော်၎င်း၊ ပဏ္ဍေဝါ-ဖက်ရွက်၌သော်၎င်း၊ ပက္ခိပိတွာ-
ထည့်၍၊ တံ - ထိုခွက်ငယ် , ဖက်ရွက်ကို၊ ပတ္တမတ္တကေ - သပိတ်၏ အထက်၌၊
ထပေတွာ-၍၊ ဒေန္တိ-ပေးလှူကုန်အံ့၊ ပါဠေက္ခဘာဇနံ- အသီးအခြားခွက်သည်၊
(ဟုတွာ)၊ ဝန္နတိ-၏၊ ဣတိ-ဤသို့ ဆိုအပ်ပြီ။

ဣဒ-ဤသိက္ခာ ပုဒ်၌၊ အနာပတ္တိယံ-အနာပတ္တိဝါရ၌၊ ဂိလာနော- သည်၊
န အာဂတော-မလာ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဂိလာနဿပိ-အားလည်း၊ ထူပီကတံ-
ထူပကဲ့သို့ မိုမောက်အောင် ပြုအပ်သော ယာဝကာလိကဝတ္ထုသည်၊ နဝန္နတိ၊
[“ဂိလာန ဖြစ်သော်လည်း ဆွမ်းခံတောင်မှ သွားနိုင်သေးရကား အာပတ်မှ
မလွတ်” ဟုလို။] ပန-ဆက်၊ သဗ္ဗတ္ထ - အလုံးစုံသော ထူပီကတံ ယာဝကာလိက
ဝတ္ထုတို့၌၊ ပဋိဂ္ဂဟေဘုမေဝ - ငှါသာ၊ န ဝန္နတိ- မအပ်၊ ပဋိဂ္ဂဟိတံ ပန - ခံယူ
အပ်ပြီးသော ဝတ္ထုသည်ကား၊ သုပဋိဂ္ဂဟိတမေဝ- ကောင်းစွာခံယူအပ်ပြီးသည်
သာ၊ ဟောတိ-၏၊ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ-ငှါ၊ ဝန္နတိ-အပ်၏၊ ဣတိ- ဤသို့မှတ်အပ်၏။

သက္ကစန္တိ-ကား၊ ဣဒါပိ-ဤသိက္ခာပုဒ်၌လည်း၊ အသက္ကစံ-မလေးမစား၊
ပဋိဂ္ဂဟဏေယေဝ-ခံယူရာ၌သာ၊ အာပတ္တိ(ဟောတိ)၊ ပဋိဂ္ဂဟိတံ ပန-ခံယူအပ်
ပြီးသော ယာဝကာလိက ဝတ္ထုသည်ကား၊ သုပဋိဂ္ဂဟိတမေဝ - သည်သာ၊
(ဟောတိ)၊ [ဤ“သက္ကစန္တိ-စသော ပါဠိများလည်း အချို့ စာအုပ်၌ မပါ။]
တတိယော- သော၊ ဝဂ္ဂေါ-တည်း။

—◆—
သက္ကစဝဂ်

သက္ကစန္တိစ - ဟူသည်လည်း ဖြစ်သော၊ ပတ္တသညီတိစ - ဟူသည်လည်း
ဖြစ်သော၊ ဣတိ (ဣဒံ) ဥဘယံ - ဤ နှစ်ပါးစုံသည်၊ ဝုတ္တနယမေဝ - ဆိုအပ်
ပြီးသောနည်းရှိသည်သာ၊ [ပဋိဂ္ဂဟဏသိက္ခာပုဒ် နှစ်ပါးနှင့် တူသည်-ဟုလို။]

သပဒါနန္တိ-ကား၊ တတ္ထတတ္ထ-ထိုထိုအရပ်၌၊ ဩဓိံ-အရေးအသား အပိုင်း
အခြားကို၊ ဝါ-နှိုက်ရာကို၊ အကတွာ-၍၊ အနုပဋိပါဠိယာ-အစဉ်အားဖြင့်၊ (ဘုဉ္ဇိ
သာမိ၌စပ်၊) [သပဒါန၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ပါတိမေခံဘာသာဇီကာ၌ ပြထားပြီ။]
သမသုပကေ - သမသုပကသိက္ခာပုဒ်၌၊ ဝတ္တဗ္ဗံ - ဆိုထိုက်သောစကားကို၊ ဝုတ္တ
မေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသည်သာ။

ထူပကတောတိ-ကား၊ မတ္တကတော - ထိပ်မှ၊ ဝေမဇ္ဈတော - အလယ်မှ၊
ဣတိအတ္ထော၊ [ထူပက၏အဓိပ္ပာယ်ကို ပါတိမေခံဘာသာဇီကာ၌ ပြထားပြီ၊
“ထူပမိဝ-ထူပနှင့်တူ၏၊ ဣတိ ထူပကံ ” ဟု တနည်းကြံ၍၊ ကပစ္စည်းသက်။]

ပဋိစ္စာဒေတွာ ဒေန္တိတိ-ကား၊ မာယာတ သမယာဒိသု- မာယာတသမယ အစရှိသည်တို့၌၊ ဝါ-သား၊ ငါးတို့ကိုမသတ်ရဟု ကြွေးကြော်ရာအခါ အစရှိသည် တို့၌၊ ပဋိစ္စန္ဒံ - ဖုံးအုပ်အပ်သော၊ ဗျဉ္ဇနံ- သား၊ ငါး ဟင်းလျာကို၊ ကတွာ-၍၊ ဒေန္တိ- လူတတ်ကုန်၏။ [မာယာတသမယနှင့်စပ်၍ မှတ်ဘွယ်ကို ကင်္ခါဘာသာ ငိုကား၌ ပြထားပြီ။] ဝိညတ္တိယံ- သူပေါဒနဝိညတ္တိ သိက္ခာပုဒ်၌၊ ဝတ္တဗ္ဗံ- ဆိုဘွယ် သည်။ နတ္ထိ။ [ဝိညတ်နှင့်စပ်၍ အဓိပ္ပာယ်ကို ပါတိမောဘာသာငိုကား၌ ပြထားပြီ။]

ဥဇ္ဈာနသညီ သိက္ခာပဒေဝိ-၌လည်း၊ ဂိလာနော-သည်။ န မုစ္စတိ-အာပတ်မှ မလွတ်။ [ဤသိက္ခာပုဒ်နှင့် စပ်၍ မှတ်ဘွယ်ကို ပါတိမောက်ဘာသာ ငိုကား၌ ပြထားပြီ။]

နာတိမဟန္တောကဗဠောတိ ဧတ္ထ-၌၊ မယူရဏ္ဍံ - ဒေါင်းအုသည်။ အတိမဟန္တံ - အလွန်ကြီး၏။ ကုတ္တုဒုဏ္ဍံ - ကြက်အုသည်။ အတိဒုဒ္ဒကံ - အလွန်ငယ်၏။ တေသံ - ထို ဒေါင်းအု၊ ကြက်အုတို့၏။ ဝေမဇ္ဈပုမာဏော - အလယ်အလတ် ပမာဏရှိသော ဆွမ်းလုပ်သည်။ (နာတိမဟန္တောကဗဠော-နာတိမဟန္တ ကဗဠ မည်၏။) ခဇ္ဇကတိဧတ္ထ - ခဇ္ဇကေဟူသော ဤပါဌ်၌၊ မူလခါဒနိယာဒိ - အမြစ် ခဲဘွယ် အစရှိသော၊ သဗ္ဗံ- အလုံးစုံသော ခဲဘွယ်ကို၊ ဝဟေတဗ္ဗံ- ခံယူထိုက်၏။ [ဤသိက္ခာပုဒ်နှင့်စပ်၍ မှတ်ဘွယ်ကို ကင်္ခါဘာသာငိုကား၌ ပြထားပြီ။ မူလခါဒနိယာဒိ၌ အာဒိဖြင့် ဝိကာလဘောဇနသိက္ခာပုဒ်၌ ပြခဲ့သော ကန္ဒခါနိယ စသော အားလုံးကိုယူ။]....စတုတ္ထော ဝဂ္ဂေါ။

ကဗဠဝဂ်

အနာဟဒေတိ - ကား၊ အနာဟရိတေ - မဆောင်ယူအပ်သေးမီ၊ မုခန္ဓါရံ - ခံတွင်းဝသို့၊ ဝါ - ပါးစပ်ပေါက်သို့၊ အသမ္ဘာပိတေ - မရောက်စေအပ်သေးမီ၊ (န ဝိဝရိဿာမိ၌စပ်။) ဣတိ အတ္ထော။....သဗ္ဗံ ဟတ္ထန္တိ-ကား၊ သကလံ-အလုံး စုံသော၊ ဟတ္ထံ - လက်ချောင်းကို၊ (န ပက္ခိပိဿာမိ၌စပ်။) [သဗ္ဗံ ဟတ္ထံနှင့်စပ်၍ မှတ်ဘွယ်ကို ကင်္ခါဘာသာငိုကား၌ ပြထားပြီ။]

သကဗဠေနာတိဧတ္ထ-၌၊ ဓမ္မံ-ကို၊ ကထေန္တော-ဟောစဉ်၊ ဝါ-ဟောသော ရဟန်းသည်၊ ဟရိတကံဝါ- ရှစ်ရှားသီးကိုသော်၎င်း၊ လဋ္ဌိမရကံဝါ- နွယ်ချိုကို သော်၎င်း၊ မုခေ-ခံတွင်း၌၊ ပက္ခိပိတွာ-ထည့်၍၊ ကထေတိ-ဟောတတ်၏။ ယတ္ထ ကေန - အကြင်မျှလောက်သော ရှစ်ရှားသီးစသော အာဟာရကြောင့်၊ ဝစနံ - စကားလုံးသည်၊ အပရိပုဏ္ဏံ-မပြည့်စုံသည်၊ ဝါ-မပြီသည်။ န ဟောတိ-မဖြစ်၊ တတ္ထကေ- ထိုမျှလောက်သော ရှစ်ရှားသီး (သို့မဟုတ်) နွယ်ချိုသည်၊ မုခမိ-၌၊ သန္တေ-ရှိလသော်၊ ကထေတံ-၄၊ ဝန္နတိ-အပ်၏။

ပိဏ္ဍုကွေပကန္တိ-ကား၊ ပိဏ္ဍု- ဆွမ်းကို၊ ဥက္ခိပိတွာ ဥက္ခိပိတွာ- မြောက်၍
မြောက်၍၊ (န ဘုဒ္ဓိဿာမိဋ္ဌံ စပ်။)

ကဗဠာဝစ္ဆေဒကန္တိ - ကား၊ ကဗဠ-ဆွမ်းလုပ်ကို၊ အဝစ္ဆိန္ဒိတွာ အဝစ္ဆိန္ဒိ
တွာ- ကိုက်ဖြတ်၍ ကိုက်ဖြတ်၍၊ (န ဘုဒ္ဓိဿာမိဋ္ဌံ စပ်။)

အဝဂဏ္ဏကာရကန္တိ-ကား၊ မဏ္ဍဇောဝိယ-ပျောက်ကဲ့သို့၊ ဂဏ္ဏေ-ပါးစောင်
၌၊ ကတွာ ကတွာ- ပြု၍ပြု၍၊ ဝါ- ထား၍ထား၍၊ (န ဘုဒ္ဓိဿာမိဋ္ဌံစပ်။)

ဟတ္ထနိဒ္ဒါနကန္တိ-ကား၊ ဟတ္ထ-လက်ကို၊ နိဒ္ဒါနိတွာ နိဒ္ဒါနိတွာ-ခါ၍ခါ၍၊
(န ဘုဒ္ဓိဿာမိဋ္ဌံ စပ်။)

သိတ္တာဝကာရကန္တိ-ကား၊ သိတ္တာနိ-ဆွမ်းလုံးတို့ကို၊ အဝကိရိတွာ အဝကိရိ
တွာ- ဖြန့်ကြဲ၍ ဖြန့်ကြဲ၍၊ (န ဘုဒ္ဓိဿာမိဋ္ဌံစပ်။) [“ သိတ္တာနိ အဝကိရိတွာ
အဝကိရိတွာ သိတ္တာဝကာရကံ” ဟု ပြု၊ နောက်၌လည်း နည်းတူ။]

ဇိဝှါ နိစ္ဆာရကန္တိ-ကား၊ ဇိဝှ-လျှာကို၊ နိစ္ဆာခရတွာ နိစ္ဆာရေတွာ- ထုတ်၍
ထုတ်၍၊ (န ဘုဒ္ဓိဿာမိဋ္ဌံ စပ်။)

စပုစပုကာရကန္တိ-ကား၊ စပုစပုတိ-စပုစပု ဟူ၍၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ သဒ္ဓံ-အသံ
ကို၊ ကတွာ ကတွာ-ပြု၍ပြု၍၊ (န ဘုဒ္ဓိဿာမိဋ္ဌံ စပ်။).... ပဉ္စမော ဝဂ္ဂေါ။

x x x x x x x x

ပိဏ္ဍုကွေပကံ။ ။ပိဏ္ဍု+ဥက္ခိပိတွာ ဥက္ခိပိတွာတိ ပိဏ္ဍုကွေပကံ။ “ပိဏ္ဍု+ဥက္ခေ
ပကံ” ဟု ခွဲ၊ ဥက္ခေပကံကို “ ဥက္ခိပိတွာ ဥက္ခိပိတွာ ” ဟု ဖွင့်သည်။ ဥပုဗ္ဗ၊ ခိပဇာတ်၊
အာဘိက္ခဿ (အထပ်ထပ် ဖြစ်ခြင်း) အနက်၌ ဣသက်၊ သမာသံ ပြီးသောအခါ
သမာသံသည်ပင် အာဘိက္ခဿအနက်ကို ဟောသောကြောင့် “ဥက္ခေပကံ ဥက္ခေပကံ”
ဟု ခွဲရပ် မပြုရ။ ဒုတိယာဝိဘတ်ကိုလည်း ကြိယာဝိသေသန အနက်၌ သက်ရေသည်။
[သမာသေသန သဒ္ဓသတ္တိယာ ဝိစ္ဆာဘိက္ခဿာနံ ဝုတ္တတ္တာ နဒ္ဓိဗ္ဗဝစနံ။ — မောဂ္ဂလ္လာန်
ခါဒိကဏ္ဍ၊ ၆၃-သုတ်အဖွင့်။]

ယောဇနာ။ ။ပိဏ္ဍုကွေပကံ၌ ကသည် ဝိစ္ဆာအနက်၌ သက်သော ကပစ္စည်း
တည်း၊ ဒုတိယာ ဝိဘတ်ကား ကြိယာဝိသေသနတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဥက္ခေပကံကို
“ဥက္ခိပိတွာ ဥက္ခိပိတွာ” ဟု ဖွင့်သည်။ နောက် ဝိစ္ဆာဝိသေသန ဖွင့်ရာ၌ ဤနည်းချည်း
တည်းဟု ယောဇနာဆို၏။ “ ဥက္ခိပိတွာ ဥက္ခိပိတွာ ” ၂ ပုဒ်သည် အနက်များစွာကို
ပြနိုင်သော ဝိစ္ဆာပုဒ် မဟုတ်၊ အထပ်ထပ်ဖြစ်ခြင်း ဟူသော အာဘိက္ခဿသာတည်း။]

သိတ္တာဝကာရကံ။ ။အဝသဒ္ဓါသည် “ရှုံ့ချအပ်” ဟူသော အနက်၊ “စက်ဆုပ်
ဘွယ်” ဟူသော အနက်ကိုဟော၏။ ဆွမ်းလုံးတို့ကို ဟိုဖြန့် ဒီဖြန့်နှင့် ဖြန့်ကြဲ၍ စားခြင်း
သည် အဝကာရက (စက်ဆုပ်ဘွယ်ပြုလုပ်ခြင်း) ပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် “အဝကိရိတွာ
အဝကိရိတွာ” ဟု အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်သည်။ ယောဇနာ၌ကား “ အဝကာရက ” ဝယ် ကရ
ဇာတ် မဟုတ် ကိရဇာတ်ဟု ကြံလေသည်။ ထိုသို့ကြံလျှင် “အဝကိရိတွာ” သည် အဓိပ္ပါ
ယတ္ထမဟုတ် သဒ္ဓတ္ထသာ။ [စပုစပုနှင့်စပ်၍မှတ်ဘွယ်ကို ကင်္ခါဘာသာဋီကာ၌ပြထားပြီ။]

သုရုသုရုဝဂ်

သုရုသုရုကာရကန္တိ - ကား၊ သုရုသုရုတိ - သုရုသုရုဘူ၍၊ ဧဝံ - ဤသို့၊ သဒ္ဓိ-
 ကို၊ ကတ္တာကတ္တာ - ပြု၍ပြု၍၊ (န ဘုဉ္ဇိဿာမိဉ္ဇစပ်၊) ဒဝေါတိ - ဒဝေါဟူသော
 သဒ္ဓါသည်၊ ပရိဟာသဝစနံ - ပျက်ရယ်ပြုခြင်းကို ဟောသောသဒ္ဓါတည်း၊ တံ-
 ထို ပျက်ရယ်ပြုခြင်းကို၊ (န ကာတဗ္ဗိဉ္ဇစပ်၊) ယေနကေနစိ - အကြင်အမှတ်မထား
 တပါးပါသော၊ ပရိယာယေန - ပရိယာယ်ဖြင့်၊ ကိံ ဗုဒ္ဓေါ - အဘယ်ဗုဒ္ဓနည်း၊
 သိလကဗုဒ္ဓေါ - သိလကဗုဒ္ဓလော၊ ဝါ - ကျောက်ရုပ်ဗုဒ္ဓလော၊ ပဋိဗုဒ္ဓေါ - ပဋိဗုဒ္ဓ
 လော၊ ဝါ - နိုးနေသလော၊ [ယောဇနာ၌ “အပ္ပဋိဗုဒ္ဓေါ - ထိုးထွင်း၍ မသိသော
 ဗုဒ္ဓလော” ဟု ရှိ၏၊ နိဿယ၌ “ သိလကဗုဒ္ဓေါ - ကျောက်ဖြူ ဗုဒ္ဓလော၊ အပ္ပဋိ
 ဗုဒ္ဓေါ - အတုမဲ့သော ဘုရားလော” ဟု ပေး၏၊] ကိံ ဓမ္မော - အဘယ်ဓမ္မနည်း၊
 ဂေါဓမ္မော - နွားတို့၏ သဘောလော၊ အဇဓမ္မော - ဆိတ်တို့၏ သဘောလော၊
 ကိံ သံဃာ - အဘယ်သံဃာနည်း၊ မိဂသံဃာ - သမင်တို့၏အပေါင်းလော၊ ပသု
 သံဃော - သားကောင်တို့၏ အပေါင်းလော၊ ဣတိ အာဒိနာ - ဤသို့ အစရှိသော၊
 နယေန - ဖြင့်၊ တီဏိ - ကုန်သော၊ ရတနာနိ - တို့ကို၊ အာရဟန္တ - အကြောင်းပြု၍၊ န
 ကာတဗ္ဗိ - မပြုရာ၊ ဣတိ အတ္ထော။

ဟတ္ထနိဇ္ဈဟကန္တိ - ကား၊ ဟတ္ထံ - လက်ကို၊ နိဇ္ဈဟိတွာ နိဇ္ဈဟိတွာ -
 လျက်၍ လျက်၍၊ (န ဘုဉ္ဇိဿာမိဉ္ဇစပ်၊) ဟိ - မှန်၏၊ ဘုဉ္ဇန္တေန - ဆွမ်းစားသော
 ရဟန်းသည်၊ အင်္ဂုလိမတ္တဓိ - လက်ချောင်းမျက်လည်း၊ နိဇ္ဈဟိတုံ - လျက်ခြင်းငှါ၊
 န ဝန္တတိ၊ ပန - အနွယ်ကား၊ ယနယာဂ ဖါဏိတပါယသဒိကေ - တခဲနက်
 ပြစ်သော ယာဂ၊ တင်လဲ၊ နိယနာဆွမ်း အစရှိသည်တို့ကို၊ အင်္ဂုလိဟိ - လက်
 ချောင်းတို့ဖြင့်၊ ဂဟေတွာ - ကော်ယူ၍၊ အင်္ဂုလိယော - လက်ချောင်းတို့ကို၊ မုခေ-
 ခံတွင်း၌၊ ပဝေသေတွာ - သွင်း၍၊ ဘုဉ္ဇိတုံ - ငှါ၊ ဝန္တတိ - အပ်၏။

ပတ္တနိဇ္ဈဟက ဩဠနိဇ္ဈဟကေသုပိ - ပတ္တနိဇ္ဈဟက ဩဠနိဇ္ဈဟက
 သိက္ခာပုဒ်တို့၌လည်း၊ ဒေသဝနယော - ပင်တည်း၊ [ဝိမတိ၌ “ယနယာဂအာဒိသု
 ပတ္တံ ဟတ္ထေန၊ ဩဠန္တ ဇိဂ္ဂါယ၊ နိဇ္ဈဟိတုံ ဝန္တတိ အတိဒိဿတိ” ဟု ဆို၏၊
 မိမိကား နဝန္တတိဝါကျကိုညွှန်းသည်ဟုထင်သည်။] တသ္မာ - ထို့ကြောင့်၊ ကေင်္ဂုလိ
 ယာပိ - တခုသော လက်ချောင်းဖြင့်လည်း၊ ပတ္တော - သပိတ်ကို၊ န နိဇ္ဈဟိ
 တဗ္ဗော - မခြစ်ထိုက်၊ ကေဩဠောပိ - တဖက်သော နှုတ်ခမ်းကိုလည်း၊ ဇိဂ္ဂါယ -

* * * * *

ကိံ ဗုဒ္ဓေါ၊ ပေ၊ န ကာတဗ္ဗိ။ ။ သိလကဗုဒ္ဓေါတိ သိလာယကတော၊ သိလာယ +
 နိယုတ္တောဝါ သိလကော၊ အပ္ပဋိဗုဒ္ဓေါ ဗုဒ္ဓေါ၊ [စာအုပ်တို့၌ “ပဋိဗုဒ္ဓေါ” ဟု ရှိ၏၊]
 ဂေါဓမ္မောတိ ဂန္ဓဓမ္မော၊ အဇဓမ္မောတိ အဇာနံဓမ္မော၊ မိဂသံဃောတိ မိဂါနံသံဃော၊
 ပသုသံဃောတိ ပသုနံ သံဃော - ယောဇနာ၊ ဤစကားကိုထေခံ၍ ရတနာ ၃ ပါးနှင့်
 စပ်ရာဝယ် ပျက်ရယ် ပြောင်လှောင်ကြောင်းစကားကို မပြောဆိုဘို့ရာ သတိပြုပါ။

ဖြင့်၊ န နိဗ္ဗေဟိတဗျော- မလျက်ထိုက်၊ ပန- အန္ဓယကား၊ ဩဠမံသေဟိဝေ- နှတ်ခမ်းသားတို့ဖြင့်သာလျှင်၊ ဂဟေတွာ - ဆွမ်းစသည်ကို ယူ၍၊ အန္တော - သို့၊ ပဝေသေတုံ-၄၊ ဝဇ္ဇတိ-၏။

ကောကနဒေတိ - ကား၊ ဧဝံ နာမကေ - ဤသို့ ကောကနဒ အမည်ရှိသော၊ (ပါသာဒေဋ္ဌစပ်၊) ပဒုမံ-ပဒုမ္မာကြာကို၊ ကောကနဒန္တိ-ကောကနဒဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏။ သောစ ပါသာဒေါ-ထို ပြာသာဒ်သည်လည်း၊ ပဒုမသံဏ္ဍာနော- ပဒုမ္မာကြာသဏ္ဍာန် ရှိ၏။ တေန - ကြောင့်၊ အဿ - ထိုပြာသာဒ်၏၊ ကောကနဒေါတွေဝ - ကောကနဒဟူ၍သာ၊ နာမံ - ကို၊ အကံသု- ပြုကြကုန်ပြီ။ [သဒိသု ပစာရအားဖြင့် “ ကောကနဒ ” ဟု ခေါ်သည်။]

န သာမိသေန ဟတ္ထေန ပါဏီယထာလကန္တိ-ကား၊ ဧတံ-ဤ အာမိသရှိသော လက်ဖြင့် ကိုင်ခြင်းကို၊ ပဋိကူလဝသေန - ရုံရှာဘွယ် ကောင်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဋိက္ခိတ္တံ - ပယ်မြစ်ခတ်မှုအပ်ပြီ၊ တဿာ - ထို့ကြောင့်၊ သံသိကမ္ပိ- သံဃာ့ဥစ္စာလည်းဖြစ်သော၊ ပုဂ္ဂလိကမ္ပိ- အခြားပုဂ္ဂိုလ်၏ ဥစ္စာလည်းဖြစ်သော၊ ဝိဟိသန္တကမ္ပိ- လူ့ဥစ္စာလည်း ဖြစ်သော၊ အတ္တဒနာ-၏၊ သန္တကမ္ပိ-ဥစ္စာလည်း ဖြစ်သော၊ သင်္ခမ္ပိ-ရေသေခံ ခရုသင်းကို၎င်း၊ သရာဝကမ္ပိ- ရေသောက်ခွက်ငယ်ကို၎င်း၊ ထာလကမ္ပိ-ရေသောက်ထာလာကို၎င်း၊ န ဂဟေဘဗ္ဗမေဝ-မကိုင်ကောင်းသည်သာ၊ ဂဏ္ဍန္တဿ - ကိုင်သောရဟန်း၏၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)၊ ပန- ဆက်၊ ဟတ္ထဿ- ၏၊ ဧကဒေသော- တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းသည်၊ အာမိသမက္ခိတော-အာမိသလိမ်းကျံအပ်သည်၊ သစေ န ဟောတိ-အကယ်၍ မဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ တေန ပဒေသေန-ထို အာမိသမရှိသော လက်တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းဖြင့်၊ ဂဟေတုံ-၄၊ ဝဇ္ဇတိ-၏၊ [ဤဝါကျများနှင့်စပ်၍ မှတ်ဘွယ်ကို ကင်္ခါဘာသာဇီကာ၌ ပြထားပြီ။]

ဥဒ္ဓရိတွာဝါတိ-ကား၊ သိတ္တာနိ-ဆွမ်းလုံးတို့ကို၊ ဥဒကတော- ရေမှ၊ ဥဒ္ဓရိတွာ - ထုတ်ဆယ်၍၊ ဧကသ္မိံ - တခုသော၊ ဌာနေ - အရပ်၌၊ ရာသိံ - အစုကို၊ ကတွာ- ၍၊ ဥဒကံ- ကို၊ ဆဇ္ဇေတိ- စွန့်အံ့၊ ဘိန္ဒိတွာဝါတိ- ကား၊ သိတ္တာနိ-တို့ကို၊ ဘိန္ဒိတွာ-ဖျက်ချေ၍၊ ဥဒကဂတိကာနိ - ရေနှင့် အလားတူသည်တို့ကို၊ ကတွာ - ၍၊ ဆဇ္ဇေတိ - အံ့၊ ပဋိဂ္ဂဟေဝါတိ - ကား၊ ပဋိဂ္ဂဟေန-(ခံယူကြောင်း ဖြစ်သော)လက်ဆေးခံဖြင့်၊ ပဋိစ္ဆန္တာနံ- ခံယူသူတို့၏၊ ပဋိဂ္ဂဟေ-လက်ဆေးခံ၌၊ ဆဇ္ဇေတိ-အံ့၊ [ယခုစာအုပ်များ၌ “ပဋိစ္ဆန္တာ+နံ” ဟု ၂ ပုဒ်ခွဲလျက်ရှိ၏။ “နံ” ကား သိတ္တာနိ၏ ကိုယ်စားဖြစ်၍ ဧကဂုဏ်ဖြင့် မနေသင့်သောကြောင့် ဤပါဌ်ကို ဆင်ခြင်သင့်၏။ ကင်္ခါ၌လည်း “ ပဋိစ္ဆန္တာနံ ” ဟု ရှိသည်။] နိဟရိတွာဝါတိ- ကား၊ ဗဟိ-ရွာပြင်ဘက်သို့၊ နိဟရိတွာ-ထုတ်ဆောင်၍၊ ဆဇ္ဇေတိ-စွန့်အံ့၊ ဧဝံ- ဤ ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ (ဥဒ္ဓရိတွာဝါ စသည် ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊) ဆဇ္ဇေန္တဿ-စွန့်သောရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ၊ (ဟောတိ)။

သေတစ္ဆတ္တန္တိ - ကား၊ ဝတ္ထုပလိဂုဏ္ဍိတံ - အဝတ်ဖြူတို့ဖြင့် ထက်ပန်းကျင် ရစ်ပတ်အပ်သော၊ ပဏ္ဍရစ္ဆတ္တံ - ဖြူသော ထီးတည်း၊ ဝါ-ထီးဖြူတည်း၊ ကိလစ္ဆတ္တန္တိ - ကား၊ ဝိလိဝစ္ဆတ္တံ - ဝါးခြမ်းစိတ်တို့ဖြင့် ပြုအပ်သော ထီးတည်း၊ [အဝတ် မပါဘဲ ဖျာများယက်သကဲ့သို့ ဝါးခြမ်းစိတ်တို့ကိုယက်ထားအပ်သောထီးတည်း၊] ပဏ္ဍရစ္ဆတ္တန္တိ - ကား၊ တာလပဏ္ဍာဒိဟိ - ထန်းရွက် အစရှိကုန်သော၊ ယေဟိ ကေဟိစိ - အမှတ် မရှိ တစုံတခုကုန်သော သစ်ရွက်တို့ဖြင့်၊ ကတံ - ပြုအပ်သော ထီးတည်း၊ ပန-ဆက်၊ မဏ္ဍလဗဒ္ဓံ သလကဗဒ္ဓန္တိ ဣဒံ-ဟူသော ဤစကားကို၊ တိဏ္ဍမ္ဘိ - သုံးမျိုးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဆတ္တာနံ - ထီးတို့၏၊ ပဉ္စရဒဿနတ္ထံ - ခရိုင်ကို ပြခြင်းအကျိုးငှါ၊ ဝတ္ထံ - မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ ဟိ - မှန်၏၊ တာနိ - ထို ထီး တို့သည်၊ မဏ္ဍလဗဒ္ဓါနိစေဝ - ထီး အချက်တို့ဖြင့် ဖွဲ့အပ်ကုန်သည် သော်၎င်း၊ သလကဗဒ္ဓါနိစ - ဝါးခြမ်းစိတ်တို့ဖြင့် ဖွဲ့အပ်ကုန်သည်သော်၎င်း၊ ဟောန္တိ - ဖြစ်ကုန်၏၊ တတ္ထဇာတကဒဏ္ဍကေန - ထို သစ်ပင်၌ ဖြစ်သော အရိုးဖြင့်၊ ကတံ - ပြုအပ်သော၊ ယမ္ဘိ ကေပဏ္ဍရစ္ဆတ္တံ - အကြင် တရွက်သာရှိသော ထီးသည်လည်း၊ ဟောတိ-ရှိ၏၊ တမ္ဘိ-ထို ကေပဏ္ဍရစ္ဆတ္တံသည်လည်း၊ ဆတ္တမေဝ-ဆတ္တပင်တည်း။

အဿ-ထို တရားနာသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ပါဏိမ္ဘိ-လက်၌၊ ဧတေသု- ဤ ထီး တို့တွင်၊ ယံ ကိဉ္စိ - အမှတ်မရှိ တစုံတခုသော၊ ဆတ္တံ-ထီးသည်၊ (အတ္ထိ- ၏၊) ဣတိ-ကြောင့်၊ ဝါ-ထိုသို့ လက်၌ ထီးရှိသူ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (သော - ထိုပုဂ္ဂိုလ် သည်၊) ဆတ္တပါဏိ - ဆတ္တပါဏိမည်၏၊ သော-ထို ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ တံ ဆတ္တံ-ထို ထီးကို၊ ဓာရယမာနောဝါ- ဆောင်မိုးလျက်သော်၎င်း၊ အံသေ-ပခုံး၌၊ ကတ္တာ ဝါ-ပြု၍သော်၎င်း၊ ဥရုမ္ဘိ-ပေါင်ပေါ်၌၊ ထပေတွာဝါ-ထား၍သော်၎င်း၊ (ထိုင် နေစဉ် ပေါင်ပေါ်၌ တင်ထား၍သော်၎င်း၊) ယာဝ-အကြင်မျှလောက်၊ ဟတ္ထေန- လက်ဖြင့်၊ န မုဉ္ဇတိ-မလွှတ်သေး၊ တာဝ-ထိုမျှလောက်၊ အဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား၊ ဓမ္မံ ဒေသေတုံ နဝဇ္ဇတိ၊ ဒေသေန္တဿ-ဟောသောရဟန်း၏၊ ဝတ္ထနယေန-ဖြင့်၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)၊ ပန-ဆက်၊ အဿ-ထို ပုဂ္ဂိုလ်အား၊ အညော - အခြားသူ သည်၊ ဆတ္တံ-ကို၊ သစေ ဓာရေတိ-အကယ်၍ ဆောင်းပေးအံ့၊ (ဧဝံ သတိဝါ- ဤသို့ ဆောင်းပေးသော်၎င်း၊) ဆတ္တံ - ထီးသည်၊ ဝါ- ထီးက၊ ပါဒုကာယ- စိုက်ထားရာ ခုံပေါ်၌၊ ဌိတံ - တည်နေသည်၊ သစေ ဟောတိ - အံ့၊ [လက်ဖြင့် မကိုင်ရဘဲ တည်နေအံ့၊] (ဧဝံသတိဝါ- ဤသို့ ဖြစ်သော်၎င်း၊) ဟတ္ထေတာ-မှ၊

x x x x x x x x

ကေပဏ္ဍရစ္ဆတ္တံ။ ။ ကေံ+ပဏ္ဍံ ယဿာတိ ကေပဏ္ဍံ၊ ကေပဏ္ဍံစ + တံ + ဆတ္တံ စာတိ ကေပဏ္ဍရစ္ဆတ္တံ၊ ထန်းရွက်ကို ထန်းလက်ရိုးတံနှင့်တကွ ထီးလုပ်၍ ဆောင်းအပ် သော နွားကျောင်းသားဆောင်း ထီးတည်း။ [တတ္ထဇာတကဒဏ္ဍကေန ကတန္တိ- တာလပဏ္ဍံ သဟဒဏ္ဍကေန ဆိန္ဒိတွာ တမေဝ (ထန်းလက်၏ ရိုးတံကိုပင်) ဆတ္တဒဏ္ဍံ ကရောန္တိ၊ ဂေါပါလကဒယောဝိယ၊ တံ သန္ဓာယေတံ ဝတ္ထံ၊ - ဒီကဉ္စ။]

အပဝတမတ္တေ-ကင်းကာမျှဖြစ်လသော်၊ ဆတ္တပါဏိနာမ-မည်သည်၊ နဟောတိ-
မဖြစ်တော့၊ တဿ - ထို ပုဂ္ဂိုလ်အား၊ ဓမ္မံ - ကို၊ ဒေသေတံ၊ ဝဇ္ဇတိ - အပ်၏၊
ပန - ဆက်၊ ဣတ္ထ - ဤ သိက္ခာပုဒ်တို့၌၊ ဓမ္မပရိစ္ဆေဒေါ - ဓမ္မ အပိုင်းအခြားကို၊
ပဒသောဓမ္မေ-ပဒသောဓမ္မသိက္ခာပုဒ်၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏။

ဒဏှပါဏိသာတိ ဣတ္ထ- ၌၊ မဇ္ဈိမဿ - ပမာဏအားဖြင့် အလယ်အလတ်၌
ဖြစ်သော၊ ပုရိသဿ - ၏၊ စတုဟတ္ထပမာဏော - လေးတောင် ပမာဏရှိသော
ဒုတ်သည်၊ ဒဏှောနာမ - ဒဏှမည်၏၊ ပန- ဆက်၊ အဿ - ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဒဏှ
ပါဏိဘာဝေါ-ဒဏှပါဏိ၏ အဖြစ်ကို၊ ဆတ္တပါဏိမိ-ဆတ္တပါဏိပုဒ်၌၊ ဝုတ္တ
နယေနေဝ-ဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော- ထိုက်၏၊ သတ္တပါဏိမိ- ၌လည်း၊ ဒေဝေဝ
နယော-ပင်တည်း၊ ဟံ - မှန်၏၊ အသိ - သန်လျက်ကို၊ သန္တဟိတွာ- ဖွဲ့၍၊ ဝါ-
လွယ်၍၊ (လက်ဖြင့်မထိဘဲ လွယ်၍) ဌိတောပိ-တည်သူသည်လည်း၊ သတ္တပါဏိ
သနိ - သတ္တပါဏိဟူသော အရေအတွက်သို့၊ န ဝတ္တတိ-မရောက်။

အာဝုပပါဏိသာတိဣတ္ထ-၌၊ အာဝုခံနာမ စာပေါ ကောဒဏှောတိ-အာဝုခံ
နာမ စာပေါ ကောဒဏှောဟူ၍၊ ကိဉ္ဇာပိ ဝုတ္တံ - အကယ်၍ကား ဟောတော်
မူအပ်ပါပေ၏၊ [စာပေါ - စာပမည်သော လေးသည်၎င်း၊ ကောဒဏှော -
ကောဒဏှမည်သော လေးသည်၎င်း၊ အာဝုခံနာမ - မည်၏၊ ဤစာပ, ကောဒဏှ
တို့၏သရုပ်ကို ကင်္ခါဘာသာဒီကာ၌ ပြထားပြီ။] အထခေါ-ထိုသို့ပင် ဟောတော်
မူအပ်ပါသော်လည်း၊ သရဝိကတိ ယာ-အမျိုးမျိုးပြုလုပ်အပ်သောမြားနှင့်၊ သဒ္ဓိ-
တက္ခ၊ သဗ္ဗာပိ-အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော၊ ဓနုဝိကတိ-အမျိုးမျိုးပြုလုပ်အပ်သော
လေးကို၊ အာဝုဓန္တိ - အာဝုဓဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ - သိထိုက်၏၊ တဿာ - ကြောင့်၊
သရေန- မြားနှင့်၊ သဒ္ဓိ - တက္ခ၊ ဓနု- လေးကို၊ ဝဟေတွာဝါ- ကိုင်၍သော်၎င်း၊
သုဒ္ဓဓနု- မြားနှင့် မဖက် သက်သက်သောလေးကို၊ (ဝဟေတွာ)ဝါ- သော်၎င်း၊
သုဒ္ဓသရံ-လေးနှင့် မဖက် သက်သက်သောမြားကို၊ (ဝဟေတွာ)ဝါ- သော်၎င်း၊
သဇိယဓနု-ညှို့နှင့်တက္ခဖြစ်သော လေးကို၊ (ဝဟေတွာ)ဝါ-သော်၎င်း၊ နိဇ္ဇိယ
ဓနု-ညှို့ မပါသောလေးကို၊ ဝဟေတွာဝါ-သော်၎င်း၊ ဌိဘဿဝါ-ရပ်နေသူအား
သော်၎င်း၊ နိသိန္ဓဿဝါ-ထိုင်နေသူ အားသော်၎င်း၊ ဓမ္မော-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဒေသေ
တံ-ငှါ၊ နဝဇ္ဇတိ၊ [န ဝဇ္ဇတိကို၎်၌ “ဓမ္မော” ဟု ထားသည်။] ပန-ဆက်၊ အဿ-
ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဓနု-လေးသည်၊ ဝါ-ကို၊ ကဏှောပိ- လည်ပင်း၌လည်း၊ ပဋိမုက္ခိ-
စွပ်အပ်သည်၊ ဝါ- လွယ်အပ်သည်၊ သစေ ဟောတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ယာဝ-
အကြင်မျှလောက်၊ ဟတ္ထေန-ဖြင့်၊ န ဝဏှာတိ-မကိုင်သေး၊ တာဝ-ထိုလက်ဖြင့်
မကိုင်သေးသမျှ၊ ဓမ္မံ- ကို၊ ဒေသေတံ- ငှါ၊ ဝဇ္ဇတိယေဝ- အပ်သည်သာ၊ ဣတိ-
ဤကား အပြီးတည်း။...ဆဋ္ဌော ဝဂ္ဂေါ။

ပါဒုကဝဂ်

အတ္တန္တဿာတိ-ကား၊ ဆတ္တဒဏ္ဍကေ-ထီးရိုးပုံသဏ္ဍာန်ရှိသော ခြေညှပ်ဗုဒ္ဓ၊ အင်္ဂုလန္တရံ-ခြေချောင်း ၂ ခုအကြားကို၊ အပုဝေသေတွာ-မသွင်းမူ၍၊ ကေဝလံ-သက်သက်၊ ပါဒုကံ - ခြေနင်းကို၊ အတ္တမိတွာ - နင်း၍၊ ဌိတဿ - တည်သော၊ (“ အဂါလာနဿ ဒေသေတိ ” ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) [ဆတ္တဒဏ္ဍကေနှင့်စပ်၍ မှတ်ဘွယ်ကို ကင်္ခါဘာသာဇီကာ၌ ပြထားပြီ။] ပဋိမုတ္တဿာတိ- ကား၊ ပဋိမုတ္တိတွာ-စွပ်၍၊ ဌိတဿ-သော၊ (“အဂါလာနဿ ဒေသေတိ” ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) ဥပါဟနာယပိ- ဘိနပ်၌လည်း၊ ဒေဝဝနယော- ပင်တည်း၊ ပန-အထူးကား၊ ဧတ္ထ- ဤ ဥပါဟနာရုဠ သိက္ခာပုဒ်၌၊ ပဏိကဗဒ္ဓံ-ဖနောင့်ကို ဖွဲ့ကြောင်းအဖုံးကို၊ ဝါ- ဖနောင့်ဖုံးကို၊ ဩမုတ္တိတွာ - စွပ်၍၊ ဌိတော - တည်သူကို၊ ဩမုတ္တောတိ- ဩမုတ္တဟူ၍၊ ဝုစ္ဆတိ-အပ်၏။

ယာနဂတဿာတိ ဧတ္ထ - ၌၊ ဒွိဟိ - နှစ်ယောက်ကုန်သော၊ ဇနေဟိ-လူတို့သည်၊ ဟတ္ထသဃံာဠေန-ခပါင်းစပ်အပ်သော လက်ဖြင့်၊ ဝါ-လက်ခြင်းဆက်သဖြင့်၊ ဂဟိတော-ယူအပ်သည်၊ သစေပိ ဟောတိ-အကယ်၍မူလည်းဖြစ်စေဥးတော့၊ (ဧဝံသတိဝါ-ဤသို့ ဖြစ်သော်၎င်း၊) သာဠကေ-အဝတ်၌၊ ထပေတွာ- ထား၍၊ ဝံသေန - ဝါးဖြင့်၊ သစေပိ ဝယတိ - အကယ်၍ မူလည်း ထမ်းဆောင်အပ်စေဥးတော့၊ (ဧဝံသတိ) ဝါ-သော်၎င်း၊ အယုတ္တ-နွား- မြင်းတို့ဖြင့် မကပ်ယှဉ်အပ်သော၊ ဝယာဒိကေ-လှည်းပေါင်းချုပ်အစရှိသော၊ ယာနေ-ယာဉ်၌၊ (နိသိန္ဓော-ထိုင်နေသည်၊ သစေပိ ဟောတိ-တော့၊ ဧဝံသတိ) ဝါ-သော်၎င်း၊ ဝိသင်္ခရိတွာ- ဖျက်၍၊ ထပိတေ-ထားအပ်သော၊ စက္ကမတ္တေပိ - စက်ဘီးမျှ၌လည်း၊ နိသိန္ဓော-ထိုင်နေသည်၊ သစေပိ ဟောတိ-တော့၊ (ဧဝံသတိ) ဝါ-သော်၎င်း၊ ယာနဂတော တွေဝ-ယာနဂတဟူ၍သာ၊ သင်္ချံ - ရေတွက်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့၊ ဝုစ္ဆတိ-၏။

ပန- ဆက်၊ ဒွေပိ-နှစ်ဥးသော တရားဟောသူ၊ တရားနာသူတို့သည်လည်း၊ ကေယာနေ - တခုထည်းသော ယာဉ်၌၊ နိသိန္ဓာ - ထိုင်နေကုန်သည်၊ သစေဟောန္တိ - ကုန်အံ့။ (ဧဝံ ဟောန္တေသု၊ ဓမ္မံ ဒေသေတုံ၊) ဝန္တတိ-၏၊ ဝိသုံ-သီးခြား၊ နိသိန္ဓေသုပိ - ထိုင်နေသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်လည်း၊ ဥစ္စေ - မြင့်သော၊ ယာနေ-ယာဉ်၌၊ နိသိန္ဓေန-ထိုင်သော ရဟန်းသည်၊ နိစေ-နိမ့်သော၊ (ယာနေ-ယာဉ်၌၊) နိသိန္ဓဿ - ထိုင်နေသောပုဂ္ဂိုလ်အား၊ ဒေသေတုံ-ငှါ၊ ဝန္တတိ-၏၊ သမပ္ပမာဏေပိ- အနိမ့် အမြင့် ညီမျှသော ပမာဏရှိသော ယာဉ်၌လည်း၊ (နိသိန္ဓဿ - အား၊ ဒေသေတုံ၊) ဝန္တတိ-၏၊ ပုရိမေ- ရှေ့ဖြစ်သော၊ ယာနေ-၌၊ နိသိန္ဓေန-ထိုင်နေသော ရဟန်းသည်၊ ပစ္ဆိမေ - နောက်ဖြစ်သော ယာဉ်၌၊ နိသိန္ဓဿ - အား၊ (ဒေသေတုံ၊) ဝန္တတိ၊ ပန- ဗျတိရိက်ကား၊ ပစ္ဆိမေ-၌၊ ဥစ္စတရေပိ - မြင့်သော ယာဉ်၌သော်မှလည်း၊ နိသိန္ဓေန-ထိုင်နေသောရဟန်းသည်၊ ဒေသေတုံ န ဝန္တတိ။

သယနဂတဿာတိ-ကား၊ အန္တမသော-အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့်၊ ကဋ္ဌ သာရကေပိ - သင်ဖြူးဋ္ဌ်၎င်း၊ ပကဘိဘူမိယမ္ပိ - ပကတိ မြေဋ္ဌ်၎င်း၊ နိပန္နဿ - လျောင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်အား၊ ဥဒစ္စပိ - မြင့်သည်လည်း ဖြစ်သော၊ မဇ္ဈိဋ္ဌေဝါ-ညောင်စောင်း အင်းပျဉ်ဋ္ဌ်သော်၎င်း၊ ဘူမိပဒေသေဝါ- မြေအရပ်ဋ္ဌ်သော်၎င်း၊ ဌိတေနဝါ - ရပ်လျက်သော်၎င်း၊ နိသိန္နေနဝါ-ထိုင်လျက်သော်၎င်း၊ ဒေသေတုံ- ဌာ၊ န ဝန္တတိ၊ ပန - အန္တယကား၊ သယနဂတေန - အိပ်ရာဋ္ဌ် ရောက်နေသော ရဟန်းသည်၊ သယနဂတဿ-အိပ်ရာဋ္ဌ်ရောက်နေသော ပုဂ္ဂိုလ်အား၊ ဥစ္စတရေ ဝါ - မြင့်သော အိပ်ရာဋ္ဌ်သော်၎င်း၊ သမပ္ပမာဏေဝါ - အနိမ့်အမြင့် ညီမျှသော ပမာဏရှိသော အိပ်ရာဋ္ဌ်သော်၎င်း၊ နိပန္နေန - လျောင်းလျက်၊ ဒေသေတုံ - ဌာ၊ ဝန္တတိ-၏၊ စ-ဆက်၊ နိပန္နေန-လျောင်းသောရဟန်းသည်၊ ဌိတဿဝါ-ရပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အားသော်၎င်း၊ နိသိန္နဿဝါ-ထိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်အားသော်၎င်း၊ ဒေသေ တုံ ဝန္တတိ၊ နိသိန္နေနာပိ-ထိုင်သော ရဟန်းသည်လည်း၊ ဌိတဿဝါ-အားသော် ၎င်း၊ နိသိန္နဿဝါ - အားသော်၎င်း၊ (ဒေသေတုံ၊) ဝန္တတိ၊ ဌိတေန- ရပ်သော ရဟန်းသည်၊ ဌိတဿေဝ - အားသာ၊ (ဒေသေတုံ၊) ဝန္တတိ၊ [အချုပ်ကား- “မသက်သာသော ဣရိယာပုထ်ဖြင့် နေသောပုဂ္ဂိုလ်က သက်သာသော ဣရိယာ ပုထ်ဖြင့် နေသောပုဂ္ဂိုလ်အား တရားမဟောကောင်း” ဟု မှတ်ပါ။]

ပလ္လတ္တိကာယာတိ- ကား၊ အာယောဂပလ္လတ္တိကာယဝါ- အာယောဂပတ် ဖွဲ့ခြင်းဖြင့်သော်၎င်း၊ ဟတ္ထပလ္လတ္တိကာယဝါ - လက်ဖြင့် ပတ်ဖွဲ့ခြင်းဖြင့်သော်၎င်း၊ ဒုဿပလ္လတ္တိကာယဝါ- အဝတ်ဖြင့် ပတ်ဖွဲ့ခြင်းဖြင့်သော်၎င်း၊ ယာယ ကာယစိ- အမှတ်ခရှိ တစုံတခုဒသာ၊ ပလ္လတ္တိကာယ - ပတ်ဖွဲ့ခြင်းဖြင့်၊ နိသိန္နဿ - ထိုင်သော၊ အဂိလာနဿ - အား၊ ဒေသေတုံ န ဝန္တတိ၊ [အာယောဂပလ္လတ္တိကာ စသည် တို့၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ပလ္လတ္တိကာယနိသိဒနသိက္ခာပုဒ်၌ ပြခဲ့ပြီ။]

ဝေဌိတသီသဿာတိ-ကား၊ ဒုဿဝေဌနေနဝါ- ရစ်ပတ်ကြောင်း အဝတ်ဖြင့် သော်၎င်း၊ ဝါ-ခေါင်းပေါင်း ပုဝါဖြင့်သော်၎င်း၊ မောဠိအာဒိဟိဝါ- မကိုဋ် အစ ရှိသည်တို့ဖြင့်သော်၎င်း၊ ယထာ-အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့် ရစ်ပတ်အပ်သော်၊ ကေသန္တော- ဆံ၏ အဆုံးအပိုင်း အခြားကို၊ နဒိဿတိ- မမြင်အပ်၊ (တနည်း-) ကေသန္တော-ဆံ၏ အဆုံးအပိုင်းအခြားသည်၊ နဒိဿတိ - မထင်ရှား၊ ဝေ- ဌိ အခြင်း အရာအားဖြင့်၊ ဝေဌိတသီသဿ - ရစ်ပတ်အပ်သော ဥးခေါင်းရှိသော၊ (“အဂိလာနဿ ဓမ္မံ ဒေသေတုံ န ဝန္တတိ” ၌စပ်။) ဩဂုဏ္ဍိတသီသဿာတိ- ကား၊ သသီသံ-ဥးခေါင်းနှင့်တကွ ဖြစ်သော ကိုယ်ကို၊ ဝါ-တကိုယ်လုံးကို၊ ပါရု တဿ - ခြုံနေသော၊ (အဂိလာနဿ ဓမ္မံ ဒေသေတုံ န ဝန္တတိ၌စပ်။) [ဝေဌိတ သီသနှင့် ဩဂုဏ္ဍိတ သီသတို့၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ပါတိမောက် ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

ဆမာယံ နိသိန္ဓနာတိ- ကား၊ ဘူမိယံ - မြေ၌၊ နိသိန္ဓန - ထိုင်နေသော ရဟန်းသည်။ အာသနေ နိသိန္ဓဿာတိ - ကား၊ အန္တမသော-အားဖြင့်၊ ဝတ္ထမ္ဘိ- အဝတ်ကို သော်၎င်း၊ တိဏာနိပိ - မြက်တို့ကို သော်၎င်း၊ သန္တရိတွာ - ခင်း၍၊ နိသိန္ဓဿ-သော၊ (“အဂိလာနဿ ဓမ္မံ ဒေသေတံ န ဝန္တတိ” ။)

ဆပကဿတိ - ကား၊ စက္ကာလဿ - ဒွန်စက္ကာ၏၊ (“ပဇာပတိ ဝတ္ထိနိ အဟောသိ” ။) ဆပကီတိ - ကား၊ စက္ကာလီ - ဒွန်စက္ကာမသည်။ (“ဟေ ဒဝေါစ” ။) နိလီနောတိ-ကား၊ ပဋိစ္စန္ဓော- ဖုံးကွယ်အပ်သည်။ ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊ (အတ္ထိ၌စပ်၊) ယတြ ဟိ နာမာတိ-ကား၊ ယော-အကြင်မင်းသည်။ (ဥစ္စေ အာသနေနိသိဒိတွာ၊ မန္တံ-မန္တန်ကို၊ ပရိယာပုဏိဿတိ) နာမ-သင်ယူတုံဘိ၏။ သဗ္ဗမိဒံ ပေ၊ ပရိပတိတိ- ကား၊ သဗ္ဗော- အလုံးစုံသော၊ အယံလောကော-ဤ လောကသည်။ သင်္ကရံ - ရောယျက်ခြင်းသို့၊ ဝတော - ရောက်ပြီ၊ နိမ္မရိယာဒေါ- ဆရာနှင့် တပည့်ဟု အပိုင်းအခြားမရှိ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဣမံဝစနံ- ကို၊ ဝတွာ-ပြော ဆို၍၊ ဝါ-ပြောပြောဆိုဆို၊ တတ္ထေဝ-ထို သစ်ပင်အောက်၌ပင်၊ ဒိန္နမ္ဘိ- ၂ ယောက် လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ တေသံ - ထိုမင်းနှင့် ပုဏ္ဏားတို့၏၊ အန္တရာ - အကြား၌၊ ရုက္ခတော - သစ်ပင်မှ၊ ပတိတော - ကျလာပြီ၊ [ငိုကာ၌ “တွဲလျားကျနေသော သစ်ကိုင်းမှ တွဲရဲဆွဲ၍ ကျလာသည်” ဟု ဖွင့်၏၊ အမှန်မှာ- ခုန်ချခြင်းဖြစ်ဟန် တူသည်။] စပန - ထပ်၍ ဆက်ဥားအံ့၊ ပတိတွာ - ကျပြီး၍၊ ဥဘိန္နမ္ဘိ - မင်းနှင့် ပုဏ္ဏား၊ ၂ ဥားသားတို့၏လည်း၊ ပုရတော- ရွှေ၌၊ ဌတွာ-ရပ်၍၊ ဣမံဂါထံ-ကို၊ အဘာသိ- ရွတ်ဆိုပြီ၊ (ကိံ - နည်း၊) ဥဘော အတ္ထံ န ဇာနန္တိ၊ ဒပ၊ အသ္မာ ကုမ္ဘ မိဝါဘိဒါတိ- ဟူ၍၊ (အဘာသိ၊) တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ ဥဘော အတ္ထံ န ဇာနန္တိ တိ-ကား၊ ဒွေပိဇနာ-မင်းနှင့် ပုဏ္ဏား၊ ၂ ဥားသားတို့သည်လည်း၊ ပါဠိယာ-ပါဠိ၏၊ အတ္ထံ-အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ န ဇာနန္တိ-နားမလည်ကြကုန်၊ ဓမ္မံ န ပဿရေတိ- ကား၊ ပါဠိ-ပါဠိကို၊ န ပဿန္တိ- မမြင်ကြကုန်၊ တေ ဥဘော-ထို ၂ ယောက်တို့

x x x x x x x x x

ယတြ ဟိ နာမ။ ။ “ယတြ၌ ကြ ပစ္စည်းသည် ပဌမအနက်၌ သက်သည် ” ဟု သိစေလို၍ “ယော ဟိ နာမ” ဟု ဖွင့်သည်။ တချို့စာ၌ “ယော နာမ” ဟုလည်း ဟိ မပါဘဲ ရှိ၏။ ထိုအလို ဟိကို အနက်မဲ့ဟု ကြံ၊ ဟိသည် ဟိ (ယသ္မာ) ဟု ဟိတ်အနက်၌ ဖြစ်သင့်ရကား ဟိ ပါသောစာလည်း သင့်ပါ၏။

သဗ္ဗမိဒံ စရိမံ ကတံ။ ။ ယံ-အကြင် အမှုကို၊ အမှေဟိ-သုံးယောက်သော ငါတို့ သည်၊ ကတံ-ပြုအပ်ပြီ၊ သဗ္ဗံ-သော၊ ဣဒံ-ဤအမှုသည်၊ စရိမံ-အောက်ကျသေးနပ်၊ ယုတ်ညံ့သော အမှုတည်း၊ သူ့နေရာနှင့်သူ စည်းကမ်းသတ်မှတ်ချက် မရှိသောကြောင့် “ယုတ်ညံ့သည်” ဟု ပြလို၍ “နိမ္မရိယာဒေါ” ဟု ဖွင့်သည်။ [သဗ္ဗမိဒံ စရိမံ ကတန္တိ ယံ အမှေဟိ တီဟိ ဇနေဟိ ကတံ၊ သဗ္ဗမိဒံ ကိစ္စံ လာမကံ နိမ္မရိယာဒံ အဓမ္မိကံ။-ဋီကာ။] ဤအဖွင့်အတိုင်း ပါဠိတော်၌ အနက်ပေးပါ၊ အဋ္ဌကထာကား အဓိပ္ပါယ်သဖွင့်သည်။

ဟူသည်။ ကတမေ- အဘယ်သူတို့နည်း။ ဣတိ- ဤသို့ မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့်။ ယောစာယံ ၊ပေ၊ ဝိယတိတိ- ဟူ၍၊ (အာဟ- ဆိုပြီ။) ဧဝံ- ဤသို့၊ မြာဟ္မဏဇ္ဇ- ကို၎င်း၊ ရာဇာနဇ္ဇ-ကို၎င်း၊ ဥဘောဝပိ- ၂ ယေဝံလုံးတို့ကိုလည်း၊ အဓမ္မိကဘာဝေ- တရားမရှိသူတို့၏အဖြစ်၌၊ ဝါ- မတရားသူတို့၏အဖြစ်၌၊ ထပေသိ- ထားပြီ။

တတော-ထိုသို့ပြောဆိုခြင်းကြောင့်၊ မြာဟ္မဇ္ဇဏာ-သည်။ သာလီနန္ဒိ-သာလီနံ အစရှိသော၊ ဝါထံ-ကို၊ အာဟ-ရွတ်ဆိုပြီ၊ တဿာ- ထိုဝါထာ၏၊ အတ္ထော-ကို၊ (ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ဘော-အမောင်၊ အဟံ-ကျွန်ုပ်သည်၊ အယံ- ဤ အောက်က နေ၍ မန္တာန်ကို သင်ပေးရခြင်းသည်၊ အဓမ္မော- ဓမ္မမဟုတ်၊ ဝါ-မတရား၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဇာနာမိ- သိပါ၏၊ အပိစခေါ- ထိုသို့ပင် သိပါသော်လည်း၊ မယာ- ကျွန်ုပ် သည်၊ ဒိဃရတ္တံ-ရှည်စွာသောညဉ့်ပတ်လုံး၊ သ ပုတ္တဒါရ ပရိဇနေန-သားမယား အခြွေအရံနှင့် တကွဖြစ်သည်၊ (ဟုတ္တာ - ဖြစ်၍၊) ရညော-မင်း၏၊ သန္တကော- ဥစ္စာဖြစ်သော၊ သာလီနံ-သလေးတို့၏၊ ဩဒနော- ကို၊ ဘုတ္တော - စားအပ်ပြီ၊ သုစိမံသူပသေစနောတိ-ကား၊ အဿ-ထိုထမင်း၏၊ ဥပသေ စနံ- သွန်းလောင်း ထည့်ခပ်အပ်သော၊ မိဿိကရဏံ-ရောနှောသ ကဲ့သို့ပြုအပ်သော၊ နာနပ္ပကာရ ဝိကတိသမ္ပာဒိတံ - အမျိုးမျိုးအပြားရှိသော အထူးတလည် ပြုစီမံအပ် , ပြည့်စုံ စေအပ်သော၊ သုစိမံသံ - သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သော အသားသည်၊ (အတ္ထိ- ရှိ၏၊) ဣတိ - ထို့ကြောင့်၊ (သော-ထိုထမင်းသည်၊) သုစိမံသူပသေစနော - မည်၏၊ တဿာ ဓမ္မ န ဝတ္တာမိတိ- ကား၊ ယသ္မာ-အကြံကြောင့်၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ မယာ- ကျွန်ုပ်သည်၊ ရညော-၏၊ ဩဒနော-ကို၊ ဘုတ္တော-စားအပ်ပြီ၊ အညေ-ထမင်းမှ အခြားကုန်သော၊ ဗဟူ - များစွာကုန်သော၊ လာဘာစ - လာဘ် တို့ကိုလည်း၊ လဒ္ဓါ-ရအပ်ပါကုန်ပြီ၊ တဿာ-ထို့ကြောင့်၊ ဓမ္မ-တရား၌၊ အဟံ-ကျွန်ုပ်သည်၊ ဥဒရေကဗဒ္ဓါ-ဝမ်းနှင့်တစ်ထည်း စပ်နေသည်၊ ဟုတ္တာ-ဖြစ်၍၊ ဝါ- ဖြစ်ခြင်း ကြောင့်၊ န ဝတ္တာမိ- မဖြစ်နိုင်ပါ၊ ဝါ- မကျင့်နိုင်ပါ၊ ဓမ္မံ- ကို၊ အဇာနန္တော- နားမလည်သည်၊(ဟုတ္တာ-၍၊) နဝတ္တာမိ-မကျင့်သည်ကား၊ န-မဟုတ်ပါ၊ ဟိ- မှန်၏၊ အယံ ဓမ္မော - ကို၊ အရိယေဟိ - မြင့်မြတ် ဖြူစင် သူတော်စင်ဘို့သည်

x x x x x x x x x

သုစိမံသူပသေစနော။ ။ [သုစိပရိသုဒ္ဓံ+မံသံ-သုစိမံသံ၊ ယောဇနာ။] သုစိ မံသံ+ဥပသေစနံ ယဿာတိ - သုစိမံသူပသေစနော၊ “သုစိမံသံ” ဟု ဝိဂြိုဟ်တွင်း၌ ရှိစေ၊ ဥပသေစနံကို “မိဿိကရဏံ” ဟု ထပ်ဖွင့်သည်။ သလေးထမင်း၌ အသားများ ရောထားသည် - ဟူလို၊ ယခုခေတ် ဒန်ပေါက်ထမင်း မျိုးတည်း၊ ထို ထမင်းထည်း၌ ကရဝေး ဇီယာ မဆလာစသော ဟင်းမွှေးများထည့်ခတ်ထားသည်ကို “နာနပ္ပကာရ ဝိကတိသမ္ပာဒိတံ” ဟု ဆိုသည်။ ဇတ်တော်၌ သုစိံ တပုဒ်၊ ဥပသေစနံ တပုဒ် ဟု ၂ ပုဒ် ခွဲထားသည်။ “သုစိန္တိ ပဏ္ဍရံ ပရိသုဒ္ဓံ” ဟု ဩဒနံ ၏ ဝိသေသနအဖြစ်ဖြင့် ဖွင့်သည်။ ဤ၌ကား- မံသံ၏ ဝိသေသနအဖြစ်ဖြင့် ဖွင့်သည်။

ဝဏ္ဏီဒတာပသတ္ထော- ချီးမွမ်းအပ်ပြီ၊ ထောမိတော-ထောမနာအပ်ပြီ၊ ဣတိ- သို့၊ ဇာနာမိ-သိပါ၏၊ ဣတိ(အတ္ထော)-ဤကားအနက်။ [တဿတ္ထောကို ပြန်လှည့် ဘို့ရန် “ဇာနာမိတိ” ဟု ဣတိ ပါးစရမည်၊ မပါလျှင် ထည့်ပါ။]

အထ- ထိုအခါ၌၊ နံ- ထိုပုဏ္ဏားကို၊ ဆပကော - ဒွန်စက္ကာသည်၊ ဓိရတ္ထုတိ အာဒိနာ-ဓိရတ္ထုအစရှိသော၊ ဂါထာဒွယေန-ဂါထာနှစ်ပါးအပေါင်းဖြင့်၊ အဇ္ဈ ဘာသိ- မိမိ အလိုရှိအပ်သော အနက်ကိုစွဲ၍ ရွတ်ဆိုပြီ၊ တဿာ - ထိုဂါထာ၏၊ အတ္ထော-ကို၊ (ဝေံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) မြာဟူဏ- ပုဏ္ဏား၊ တယာ-သည်၊ ယော ဓန လာဘောစ - အကြင် ဥစ္စာဟူသော လာဘ်ကို၎င်း၊ (ယော) ယသလာဘောစ- အကြင် အခြွေအရံ အကျော်အစော လာဘ်ကို၎င်း၊ လဒ္ဓေါ - ရအပ်ပြီ၊ တံ ဓန လာဘံ- ထိုဥစ္စာရခြင်း၏၎င်း၊ (တံ) ယသလာဘဉ္စ- ၏၎င်း၊ ဓိ- ထို့ထို့ ထွေးထိုက် သည်၊ ဝါ-စက်ဆုပ် ရုံရှာဘွယ် သည်၊ အတ္ထု- ဖြစ်လေစွ၊ ကသ္မာ-နည်း၊ ယသ္မာ- ကြောင့်၊ တယာ- သည်၊ လဒ္ဓေါ-ရအပ်သော၊ အယံလာဘော- ဤလာဘ်သည်၊ (ဒီကာ၌ “လဒ္ဓလာဘော” ဟု ရှိ၏၊ “လဒ္ဓေါ လာဘော” ဟု ဝါကျရှိမှ သာ၍ ကောင်းမည်၊) အာယတိံ-နောင်အခါ၌၊ အပါယေသု-အပါယ်တို့၌၊ ဝိနိပတန ဟေတုနာ-ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန်ကျခြင်း၏ အကြောင်းအားဖြင့်၎င်း၊ သမ္ပတိ-ယခု ဘဝ၌၊ အဓမ္မစရဏနစ-မတရားကျင့်ခြင်းအားဖြင့်၎င်း၊ ဝုတ္တိနာမ-အသက်မွေး ဝမ်းကြောင်းမည်သည်၊ ဟောတိ၊ (တသ္မာ-ထို ကြောင့်တည်း၊) ဝေရူပါ-ဤသို့ သဘောရှိသော၊ ယာ ဝုတ္တိ- အကြင်အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းသည်၊ အာယတိံ- နောင်အခါ၌၊ ဝိနိပတန - အပါယ်တို့၌ ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ကျကြောင်း၏ အဖြစ်အားဖြင့်၎င်း၊ ဣစ - ဤဘဝ၌၊ အဓမ္မစရဏေနဝါ - မတရားကျင့်ခြင်း အားဖြင့်၎င်း၊ နိပ္ပဇ္ဇတိ-ပြီးစီး၏၊ တာယ ဝုတ္တိယာ-ထို အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း ဖြင့်၊ ကိံ-အဘယ်အကျိုးရှိအံ့နည်း၊ တေန-ကြောင့်၊ ဓိရတ္ထု၊ ပေ၊ အဓမ္မစရဏေန ဝါတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တိ-ဆိုအပ်ပြီ၊ [မြာဟူဏ-ပုဏ္ဏား၊ တံ ဓနလာဘံ-ထိုဥစ္စာဟူသော လာဘ်၏၎င်း၊ (တံ) ယသလာဘဉ္စ-ထို အခြွေအရံ၊ အကျော်အစောဟူသော လာဘ်၏၎င်း၊ (ပရိဝါရယသ, ကိတ္တိယသ နှစ်မျိုးလုံးယူ၊) ဓိ-ထို့ထို့ ထွေးထိုက် သည်၊ ဝါ-စက်ဆုပ် ရုံရှာဘွယ်သည်၊ အတ္ထု- ဖြစ်လေစွ၊ ဝိနိပတန-အပါယ် တို့၌ ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ကျကြောင်း၏ အဖြစ်အားဖြင့်၎င်း၊ အဓမ္မစရဏေန ဝါ- မတရားကျင့်ခြင်းအားဖြင့်၎င်း၊ ယာ ဝုတ္တိ- အကြင်အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း သည်၊ (နိပ္ပဇ္ဇတိ-ပြီးစီး၏၊ တာယ ဝုတ္တိယာ-ဖြင့်၊ ကိံ-အဘယ်အကျိုးရှိအံ့နည်း။)]

ပရိဗ္ဗဇ မဟာမြဟေတိ-ကား၊ မဟာမြာဟူဏ-ပုဏ္ဏားကြီး၊ ဣတော ဒိသာ- ဤအရပ်မှ၊ သီသံ-လျင်စွာ၊ ပလာယသု-ပြေးပါးလော၊ ပစန္ဒညေပိ ပါဏိနော တိ-ကား၊ အညေပိ- အသင်တို့မှ အခြားလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ သတ္တာ-သတ္တာတို့ သည်၊ ပစန္ဒိစော-ချက်လည်းချက်ပြုတ်ကြပါကုန်၏၊ ဘုဇ္ဇန္တိစ-စားလည်းစားကြ

ပါကုန်၏။ ကေဝလံ-သက်သက်၊ တွဉ္ဇေဝ-သင်သည်၎င်း၊ ရာဇာစ-သည်၎င်း၊ (န
 ပစသိ- ချက်သည်မဟုတ်ပါ။ န ဘုဉ္ဇသိ- စားသည်မဟုတ်ပါ။) မာတံ၊ပေ၊ကုမ္ဘမိ
 ဝါဘိဒါတိ-ကား၊ ဟိ-တိုက်တွန်းသင့်စွ၊ တံ- သည်၊ ဣတော-ဤအရပ်မှ၊ အပရိ
 ဗ္ဗဇိတွာ-ထွက်မပြေးမူ၍၊ ဣမံ အဓမ္မံ- ဤမတရားအမှုကို၊ သစေ အာစရိဿသိ-
 အကယ်၍ ကျင့်နေအံ့၊ တတော - ထိုသို့ ကျင့်နေခြင်းကြောင့်၊ တံ-သင့်ကို၊ [တွန့်
 ဥပယောဂတ္ထေ ပစ္စတ္တဝစနံ၊ တံ ဣစ္စေဝဝါပါဠော-—ဒီကာ။] ဧဝံ-ဤသို့၊ အာစရိ
 တော-ပြုကျင့်အပ်သော၊ သော အဓမ္မော-ထို မတရားသည်၊ ဥဒကကုမ္ဘံ-ရေအိုးကို၊
 ပါသာဏော-ကျောက်သည်၊ ဘိန္ဒုတိယထာ-ခွဲသကဲ့သို့၊ ဧဝံ- ဤအတူ၊ ဘေစ္ဆတိ-
 ခွဲလတံ၊ [ဘေစ္ဆတိ၌ ဘိဒိဓာတ် + သတိ ဝိဘတ်၊ ကရဿ သ ပစ္စယဿ
 ကာဟောသုတ်၌ သ ပစ္စယသဒ္ဓါပိုဖြင့် စီရင်၊] တေန -ကြောင့်၊ မယံ - တို့သည်၊
 ပရိဗ္ဗဇ၊ပေ၊ကုမ္ဘမိဝါဘိဒါတိ- ဟူ၍၊ တံ - သင့်ကို၊ ဝဒါမ - ပြောဆိုပါကုန်၏။
 [မဟာမြာဟေ-ပုဏ္ဏားကြီး၊ ပရိဗ္ဗဇ-တရုတ်ကျေး၊ လျင်စွာပြေးလော၊ အညေ-
 မင်းနှင့်ပုဏ္ဏား၊ အသင်တို့မှ အခြားကုန်သော၊ ပါဏိနောပိ-သတွာတို့သည်လည်း၊
 ပစ္စန္ဒိ-မိမိတို့ဘာသာ ချက်ပြုတ်၍စားသောက်ကြပါကုန်၏။ အသ္မာ-ကျောံသည်၊
 ကုမ္ဘံ-ရေအိုးကို၊ (ဘိန္ဒုတိ) ဣဝ- ခွဲသကဲ့သို့၊ (ဧဝံ- ဤအတူ၊) အာစရိတော-
 ပြုကျင့်အပ်သော၊ အဓမ္မော- မတရားသည်၊ တံ-သင့်ကို၊ မာ အဘိဒါ - မခွဲပါစေ
 နှင့်၊ (အဘိဒါ၌ ဘိဒိဓာတ်+အဇ္ဈတ္တနိ အာဝိဘတ်, အ လာ။)]

ဥစ္စေ အာသနေတိ-ကား၊ အန္တမသော-အားဖြင့်၊ ဘူမိပ္ပဒေသေပိ-မြေအရပ်
 ၌လည်း၊ ဥန္တတဋ္ဌာနေ- မြင့်မောက်သောအရပ်၌၊ နိသိန္ဓဿ-သော၊ (အဂိလာန
 သ-အား၊) ဒေသေတုံ- ငှါ၊ န ဝန္တတိ- မအပ်။

နဋ္ဌိတော နိသိန္ဓဿာတိ-ကား၊ ထေရုပဋ္ဌာနံ-ထေရ်အား ဆည်းကပ်ရာအရပ်
 သို့၊ ဂတိာ-သွား၍၊ ဌိတံ-ရပ်နေသော၊ ဒဟရဘိက္ခု-ရဟန်းငယ်ကို၊ အာသနေ-
 နေရာ၌၊ နိသိန္ဓော - ထိုင်နေသော၊ မဟာထေရော - သည်၊ ပဉ္စံ - ပြဿနာကို၊
 သစေပိ ပုစ္ဆတိ-အကယ်၍မူလည်း မေးအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ န ကထေတဗ္ဗံ- မဖြေ
 ဆိုရာ၊ (ပါဠိအဋ္ဌကထာစကားဖြင့် မဖြေဆိုရာ၊) ပန - ထိုသို့ မဖြေဆိုရာပါသော်
 လည်း၊ ဝါရဝေန - လေးစားသူ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ - လေးစားခြင်းကြောင့်၊
 ထေရံ- ကို၊ ဥဋ္ဌဟိတွာ-ထ၍၊ ပုစ္ဆထ-မေးပါကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တံ-လျှောက်ခြင်း
 ငှါ၊ န သက္ကာ-မတတ်ကောင်း၊ ဝါ-မတော်၊ ပဿ- နံပါး၌၊ ဝါ- ဘေး၌၊ ဌိတ
 ဘိက္ခုဿ - ရပ်နေသောရဟန်းအား၊ ကထေမိ - ဖြေဆိုအံ့၊ ဣတိ - ဤသို့ နှလုံး
 သွင်း၍၊ ကထေတုံ-ငှါ၊ ဝန္တတိ-၏။

x x x x x x x

နဋ္ဌိတော နိသိန္ဓဿ ။ ။ တရားဟောခြင်းကိစ္စ၌ ရပ်နေသူက ထိုင်နေသူအား
 မဟောကောင်းသောကြောင့် ရပ်ခြင်း ထိုင်ခြင်း ၊ ပါးတွင် ရပ်ခြင်းကပို၍ လေးစား

န ပစ္ဆိမော ဂစ္ဆန္တေနာတိတ္ထေ-၌၊ ပုရတော- ရှေ့၌၊ ဝါ-ရှေ့က၊ ဂစ္ဆန္တော- သွားသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပစ္ဆိမော-နောက်၌၊ ဝါ-နောက်က၊ ဂစ္ဆန္တံ-လိုက်လာ သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ပဉ္စ-ကို၊ သစေ ပုစ္ဆတိ- အံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ န ကထေတဗ္ဗံ-မဖြေ ဆိုရာ၊ ပစ္ဆိမဿ- နောက်၌ဖြစ်သော၊ ဘိက္ခုနော- အား၊ ကထေမိ-အံ၊ ဣတိ- ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ ကထေတံ-၄၊ ဝန္တတိ- အပ်၏၊ ပန- ဆက်၊ ဥဂ္ဂဟိတဓမ္မံ- ဆရာ့အထံ၌ သင်ယူအပ်သော ပါဠိ အဋ္ဌကထာတရားကို၊ သဒ္ဓိံ - အတူ၊ သဇ္ဈ ယိတံ- သရဇ္ဈာယ်ခြင်း၄၊ ဝန္တတိ- အပ်၏၊ သမဓုရေန-ညီမျှသော ထမ်းပိုးဖြင့်၊ ဝါ-ရင်ပေါင်တန်း၊ ဂစ္ဆန္တဿ-သွားသောပုဂ္ဂိုလ်အား၊ ကထေတံ-ဟောခြင်း၄၊ ဝါ-ဖြေဆိုခြင်း၄၊ ဝန္တတိ-အပ်၏။ [ထမ်းပိုးကို နွားတယျဉ်း အညီအမျှထမ်းသွား သကဲ့သို့၊ ရင်ပေါင်တန်း သွားခြင်းကို “သမဓုရ” ဟု ဆိုသည်။]

န ဥပ္ပထေနာတိတ္ထောပိ-၌လည်း၊ ဒွေပိ-တရားဟောသူ တရားနာသူ နှစ်ဦး တို့သည်လည်း၊ သကဋပထေ-လှည်းလမ်းခရီး၌၊ ဧကေက စက္ကပထေနဝါ- တခု တခုသော လှည်းဘီး၏လမ်းဖြင့် သော်၎င်း၊ ဥပ္ပထေနဝါ - မမှန်သောလမ်းဖြင့် သော်၎င်း၊ သမဓုရံ-ညီမျှသော ထမ်းပိုးထမ်းနည်းနှင့်တူစွာ၊ ဝါ-ရင်ဘောင်တန်း၊ သစေ ဂစ္ဆန္တိ-အကယ်၍ သွားကုန်အံ၊ (ဧဝံ သန္တေ)၊ (ကထေတံ-၄၊ ဝန္တတိ- အပ်၏။)

အသဒ္ဓိစ္စာတိ-ကား၊ ပဋိစ္ဆန္ဒဌာနံ-ဖိုးကွယ်အပ်သော အရပ်သို့၊ ဂစ္ဆန္တဿ- သွားစဉ်၊ သဟသာ- အဆောတလျင်၊ ဥစ္စာရောဝါ - ကျင်ကြီးသည်သော်၎င်း၊ ပဿာဝေါဝါ-ကျင်ငယ်သည်သော်၎င်း၊ နိက္ခမတိ-ထွက်သွားအံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ အသဒ္ဓိစ္စကတောနာမ - အသဒ္ဓိစ္စကတမည်၏၊ (သညာနှင့်တကွ စေတနာဖြင့် မစေ့ဆော်မှု၍ ပြုအပ်သည်မည်၏၊ (တသ္မာ) အနာပတ္တိံ (ဟောတိ)။

x x x x x x x x

သော ဣရိယာပုထံ ဟု ထင်ဘွယ်ရှိ၏။ အမှန်မှာ — ရပ်ခြင်းက ပို၍ လေးစားသော ဣရိယာပုထံ မဟုတ်ပါ။ ရပ်ခြင်းဣရိယာပုထံက မသက်သာဘဲ ထိုင်ခြင်း ဣရိယာပုထံက သက်သာသောကြောင့် “သက်သာသော ဣရိယာပုထံဖြင့်နေသူအား မသက်သာသော ဣရိယာပုထံဖြင့် နေသူက တရားမဟောကောင်း” ဟု ပညတ်တော်မူရပါသည်။ အရို အသေ ပြုရာ၌ကား ထိုင်ခြင်းက ရပ်ခြင်းထက် ရိုသေရာရောက်ပါသည်။

အဋ္ဌကထာ။ ။ အာစရိယေ ဌိတကေ ပုစ္ဆန္တေ သစေ တေ ဘိက္ခု နိသီဒန္တိ၊ သတ္ထရိ ဂါရဝံ ကတံ ဟောတိ၊ အာစရိယေ အဂါရဝံ၊ သစေ ဥဋ္ဌဟန္တိ၊ အာစရိယေ ဂါရဝံ ကတံ ဟောတိ၊ သတ္ထရိ အဂါရဝံ=ဆရာက ရပ်, ဘုရားရှင်ကထိုင်နေတော်မူရာဝယ် တပည့်တို့က ထိုင်နေကြလျှင် (ထိုင်ခြင်းတူသော) ဘုရားရှင်ကို ရိုသေရာ ရောက်၍ ဆရာကို ရိုသေရာမရောက်၊ တပည့်တို့ကရပ်နေကြလျှင် (ရပ်ခြင်းတူသော) ဆရာကို ရိုသေရာရောက်၍, ထိုင်တော်မူနေသော ဘုရားရှင်အား မရိုသေရာ ရောက်သည်။ [ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ်, ခဇ္ဇနိယဝဂ်။]

န ဟရိတေတိ ဧတ္ထ-၌၊ ဇီဝမာနရုက္ခဿ-ရှင်ဆဲသစ်ပင်၏၊ ယမ္ဗိ မူလံ-အကြင် အမြစ်သည်လည်း၊ ပထဝိယံ-မြေပေါ်၌၊ ဒိဿမာနံ-ပေါ်ထင်လျက်၊ ဂစ္ဆတိ- သွား၏၊ သာခါဝါ - သစ်ကိုင်း သစ်ခက်သည်သော်လည်း၊ ဘူမိလဂ္ဂါ - မြေ၌ ကပ်ငြိနေသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဂစ္ဆတိ- ၏၊ သဗ္ဗံ - အလုံးစုံသော၊ တံ - ထို အမြစ် သစ်ခက်ကို၊ ဟရိတသင်္ခါတမေဝ-ဟရိတဟု ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်သာ၊ ခန္ဓ- ပင်စည်ပေါ်၌၊ နိသီဒိတွာ-ထိုင်၍၊ အပ္ပဟရိတဋ္ဌာနေ- စိမ်းစိုသော မြက်သစ်ပင် မရှိသော အရပ်၌၊ ပါတေတံ-စွန့်ချခြင်းငှါ၊ ဝဇ္ဇတိ-အပ်၏၊ အပ္ပဟရိတဋ္ဌာနံ- ကို၊ ဩလောကေန္တဿေဝ-ကြည့်စဉ်ပင်၊ သဟသာ-အဆောတလျင်၊ နိက္ခမတိ- ထွက်သွားအံ့၊ ဝိလာနဋ္ဌာနေ-ဝိလာန၏အရာ၌၊ ဌိတော-တည်သည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်တော့၏၊ (တသ္မာ)၊ ဝဇ္ဇတိ-အပ်၏။

အပ္ပဟရိတေ ကတောတိ-ကား၊ အပ္ပဟရိတံ-စိမ်းစိုသော မြက်သစ်ပင် မရှိ သော အရပ်ကို၊ အလဘန္တေန-မရသော ရဟန်းသည်၊ တိဏဏ္ဍပကံဝါ-မြက် ကရွတ်ခွေကိုသော်၎င်း၊ ပလာလဏ္ဍပကံဝါ-ကောက်ရိုး ကရွတ်ခွေကိုသော်၎င်း၊ ထပေတွာ-၍၊ ကတောပိ-ပြုအပ်သော ကျင်ကြီးကျင်ငယ်သည်လည်း၊ ပစ္စာ- နောက်၌၊ ဟရိတံ-စိမ်းစိုသော မြက်သစ်ပင်ကို၊ ဩတ္ထရတိ- လွှမ်းမိုးအံ့၊ ဝဇ္ဇတိ ယေဝ-သာ၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ ခေဠေန- တံထွေးဖြင့်၊ သဃံာဏိ ကာပိ-နှပ်ကိုလည်း၊ သင်္ဂဟိတာ-သွင်းယူအပ်ပြီ၊ ဣတိ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ။

နဥဒကေတိ ဧတံ-နဥဒကေဟူသော ဤသိက္ခာပုဒ်ကို၊ ပရိဘောဂဥဒကမေဝ- သုံးဆောင်အပ် သုံးဆောင်ကောင်းသော ရေကိုသာ၊ သန္ဓာယ - ရည်ရွယ်တော် မူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ - မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ ပန - ဆက်၊ အပရိဘောဂေသု- မသုံးဆောင်အပ် မသုံးဆောင်ကောင်းကုန်သော၊ ဝစ္စကုဋိသမုဒ္ဒါဒိဥဒကေသု- ဝစ္စကုဋိတွင်း၌ ရှိသော ရေ , သမုဒြာရေ အစရှိသော ရေတို့၌၊ (ကရောန္တဿ- စွန့်ချမှုကို ပြုသောရဟန်း၏၊) အနာပတ္တိ(ဟောတိ)၊ ဒေဝေ-သည်၊ ဝဿန္တေ- ရွာလသော်၊ သမန္တတော - ပတ်ဝန်းကျင်၌၊ ဥဒကောဿာ - ရေအယဉ်သည်၊ ဟောတိ-အံ့၊ အနုဒကဋ္ဌာနံ - ရေမရှိသော အရပ်ကို၊ ဩလောကေန္တဿေဝ- ကြည့်ရှုစဉ်ပင်၊ နိက္ခမတိ - ထွက်သွားအံ့၊ ဝဇ္ဇတိ - အပ်၏၊ မဟာပစ္စရိယံ - ၌၊ တောဒိသေ ၊ ပေ ၊ ကာတံ ဝဇ္ဇတိတိ - ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ - ဆိုအပ်ပြီ၊ [တောဒိသေ- ဤကဲ့သို့ရှုအပ်သော၊ ကာလေ-အခါ၌၊ အနုဒကဋ္ဌာနံ- ကို၊ အလဘန္တေန- မရ သော ရဟန်းသည်၊ ကာတံ - ငှါ၊ ဝဇ္ဇတိ။] သဗ္ဗသိက္ခာပဒေသု - တို့၌၊ သေသံ- ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ-သာ။ [ဤ ဝါကျများနှင့်စပ်၍ မှတ်ဘွယ်ကို ကင်္ခါဘာသာဋီကာနှင့် ပါတိမောက်ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

သတ္တမော-သော၊ ဝဂ္ဂေါ-ဝဂ်တည်း။

ပန- ဆက်၊ ဧတ္ထ - ဤ သေခိယ သိက္ခာပုဒ်တို့၌၊ သမုဠာနာဒိ ဒီပနတ္ထာယ- သမုဠာန်အစရှိသည်တို့ကို ပြခြင်းအကျိုးငှါ၊ ဣဒံ- ဤဆိုအပ်လတံကား၊ ပကိဏ္ဍကံ- ရောပြင်းသော အဆုံးအဖြတ်တည်း၊ ဥဇ္ဈိကဥစ္စာသဒ္ဓပဋိသံယုတ္တာနိ- ဥဇ္ဈိက, ဥစ္စာသဒ္ဓတို့နှင့် စပ်ယှဉ်ကုန်သော၊ စတ္တာရိ- လေးပါးသော သိက္ခာပုဒ်တို့ ၎င်း၊ သ ကဗဠေန မုခေန ဗျာဟရဏံ-သ ကဗဠေန မုခေန ဗျာဟရဏဟူသော၊ ကေ- တပါးသော သိက္ခာပုဒ်၎င်း၊ ဆမာ နိစာသန ဌာန ပစ္ဆတောဂမန ဥပ္ပထဂမန ပဋိသံယုတ္တာနိ - ဆမာ , နိစာသန , ဌာန , ပစ္ဆတောဂမန , ဥပ္ပထဂမန တို့နှင့် စပ်ယှဉ်ကုန်သော၊ ပဉ္စ - ငါးပါးသော သိက္ခာပုဒ်တို့၎င်း၊ ဣတိ - ဤသို့၊ ဒသ- ဆယ်ပါးကုန်သော၊ ဣမာနိ သိက္ခာပဒါနိ- တို့သည်၊ သမနုဘာသနသမုဠာနာနိ- သမနုဘာသနသိက္ခာပုဒ်၏ သမုဠာန်နှင့်တူသော သမုဠာန်ရှိကုန်၏၊ ပေ၊ ကိရိယာနိ - မပြုထိုက်သော လွန်ကျူးမှုကို ပြခြင်းရှိသော သိက္ခာပုဒ်တို့တည်း၊ ပေ၊ ဒုက္ခဝေဒနာနိ- ဒုက္ခဝေဒနာရှိသော သိက္ခာပုဒ်တို့တည်း၊ ဣတိ- ဤသို့မှတ်အပ်၏။ [သစိတ္တက စသည်တို့၏အဓိပ္ပါယ်ကို ကင်္ခါဘာသာဇီကော၌ ပြထားပြီ။]

သုပေါဒန ဝိညတ္တိသိက္ခာပဒံ-သည်၊ ပေ၊ ဒုက္ခဝေဒနန္တိ၊ ဆတ္တပါဏိ၊ ပေ၊ နာမကာနိ- ဆတ္တပါဏိ, ဒဏ္ဍပါဏိ, သတ္တပါဏိ, အာရုပေါဏိ, ပါဒုက, ဥပါဟန, ယာန, သယန, ပလ္လတ္တိက, ဝေဌိတ, ဩဂုဏ္ဍိတအမည်ရှိကုန်သော၊ ကောဒသ- တဆွဲတပါးကုန်သော၊ သိက္ခာပဒါနိ - တို့သည်၊ ဓမ္မဒေသနာ သမုဠာနာနိ - ဓမ္မဒေသနာသမုဠာန်ရှိသောသိက္ခာပုဒ်တို့တည်း၊ ဝါစာစိတ္တတော- နှုတ်စိတ်ကြောင့်၊ သမုဠာဟန္တိ - ကုန်၏၊ ကိရိယာ ကိရိယာနိ - ရံခါ မပြုထိုက်သော လွန်ကျူးမှုကို ပြခြင်း, ရံခါ ပြုထိုက်သော ဖြည့်ကျင့်မှုကို မပြုခြင်းရှိသောသိက္ခာပုဒ်တို့တည်း၊ ပေ၊ ဒုက္ခဝေဒနာနိ - တို့တည်း၊ အဝသေသာနိ - ကြွင်းကုန်သော၊ တေ ပဏ္ဍာသ- ငါးဆွဲသုံးပါးသော၊ သိက္ခာပဒါနိ- တို့သည်၊ ပဌမပါရာဇိက သမုဠာနာနိ- ပဌမပါရာဇိက သမုဠာန်ရှိကုန်၏၊ ဣတိ- ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

သဗ္ဗ သေခိယေ သု- အလုံ စုံသော သေခိယသိက္ခာပုဒ်တို့၌၊ အာဗာပေစ္စယာ- အနာဟူသောအကြောင်းကြောင့်၊ အနာပတ္တိ(ဟောတိ)၊ ထူပီကတပိဏ္ဍပါတေ- ထူပီကတ ပိဏ္ဍပါတသိက္ခာပုဒ်၎င်း၊ သူပ ဗျဉ္ဇနေန ပဋိစ္ဆာဒနေ- သူပ ဗျဉ္ဇနေန ပဋိစ္ဆာဒန သိက္ခာပုဒ်၎င်း၊ ဥဇ္ဈာနသညီမိ- ဥဇ္ဈာနသညီ သိက္ခာပုဒ်၎င်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ တီသု- ကုန်သော၊ သိက္ခာပဒေသု- တို့၌၊ ဂိလာနော- သည်၊ နတ္ထိ- မရှိ၊ [ထို သိက္ခာပုဒ်တို့၌ “ အနာပတ္တိ ဂိလာနသ ” ဟု ပါဠိတော်၌ မလာ၊ ထို့ကြောင့် ဂိလာနလည်း အာပတ်မှမလွတ်- ဟူလို။] သေခိယဝဏ္ဏနာ- သေခိယ သိက္ခာပုဒ် တို့၏ ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာ အဋ္ဌကထာသည်၊ နိဋ္ဌိတာ- ပြီးပြီ။

သေခိယအဖွင့် ပြီး၏။

အဓိကရဏသမထ

အဓိကရဏသမထသု- အဓိကရဏသမထတို့၌၊ သတ္တာတိ-သတ္တဟူသော သဒ္ဓါသည်၊ တေသံ ဓမ္မာနံ-ထို ဓမ္မာနံ-ထို အဓိကရဏသမထ သိက္ခာပုဒ်တို့၏၊ ဝါ - တို့ကို၊ သင်္ချာပရိစ္ဆေဒေါ- သင်္ချာဖြင့် ပိုင်းခြားကြောင်း သဒ္ဓါတည်း၊ (ယေဓမ္မာ-အကြင် သိက္ခာပုဒ်တို့သည်၊) စတုဗ္ဗိဓံ- လေးပါးအပြားရှိသော၊ အဓိကရဏံ-အဓိကရဏ်းကို၊ သမေန္တိ ဝုပသမေန္တိ - ငြိမ်းစေတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ (ထိုသို့ အဓိကရဏ်းကို ငြိမ်းစေတတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တေဓမ္မာ-တို့သည်၊) အဓိကရဏသမထာ- အဓိကရဏသမထတို့မည်၏၊ တေသံ-ထိုအဓိကရဏသမထတို့၏၊ ဝိတ္တာရော- ကို၊ ခန္ဓကေစ - သမထက္ခန္ဓကဉ္စ၌၎င်း၊ ပရိဝါရေစ - ၌၎င်း၊ (ဘဝတာ) ဝုတ္တာ-မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ တဿ-ထို အကျယ်၏၊ အတ္ထံ-ကို၊ တတ္ထေဝ - ထို သမထက္ခန္ဓက, ပရိဝါဉ္စသာ၊ (ထို သမထက္ခန္ဓက , ပရိဝါကျမှ သာ၊) ဝဏ္ဏယိဿာမ- ဖွင့်ကုန်အံ့၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံ သိက္ခာပုဒ်တို့၌၊ သေသံ-ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဥတ္တာနမေဝ-ပေါ်လွင် ထင်ရှားသည်သာ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

သမန္တပါသာဒိကာယ-သမန္တပါသာဒိကာမည်သော၊ ဝိနယသံဝဏ္ဏနာယ-ဝိနည်းပါဠိတော်၏ ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာအဋ္ဌကထာ၌၊ ဘိက္ခုဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာ-ဘိက္ခုဝိဘင်း၏ အဖွင့်သည်၊ ဝါ-ဘိက္ခုဝိဘင်း၏ ဖွင့်ကြောင်း ဖွင့်ရာ အဋ္ဌကထာသည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီးပြီ။

အယံ ဝဏ္ဏနာ - ဤ ဖွင့်ကြောင်း ဖွင့်ရာ အဋ္ဌကထာသည်၊ အနန္တရာယေန-အန္တရာယ်ကင်း၊ ရန်စွယ်ရှင်းသဖြင့်၊ နိဋ္ဌိတာယထာ-နိဂုံးအရောက်၊ ပြီးမြောက်သကဲ့သို့၊ တထာ - ထိုအတူ၊ ပါဏိနော - သတွာတို့သည်၊ အနန္တရာယေန-အန္တရာယ်ကင်း၊ ရန်စွယ်ရှင်းသဖြင့်၊ သန္တိ - ဒုက္ခခပ်သိမ်း၊ ဧ-ငြိမ်းရာမှန်၊ ဧနိဗ္ဗာန်သို့၊ ပပျေန္တု-ရောက်ကြပါစေကုန် သတည်း။

သဒ္ဓမ္မော - ပရိယတ် ပတိပတ် ပတိဝေဓအားဖြင့် သုံးပါးသော သဒ္ဓမ္မသည်၊ စိရံ- ကြာမြင့်စွာ၊ တိဋ္ဌတု - တည်တန့်ပါစေ သတည်း၊ ဒေဝေါ - မိုဃ်းသည်၊ ကာလေ- ရွာသင့်ရာအခါ၌၊ ဝဿံ - ရွာလျက်၊ စိရံ-ကြာမြင့်စွာ၊ ပဇံ - သတွာအပေါင်းကို၊ တပေတု-နှစ်သိမ့်ပါစေသတည်း၊ ရာဇာ-သည်၊ မေဒနိံ-တမြေပြင်လုံးကို၊ ဝါ-မြေပြင်၌နေ၊ လူဗိုလ်ခြေကို၊ ဓမ္မေန-တရားသဖြင့်၊ ရက္ခတု-စောင့်ရှောက်ပါစေ သတည်း၊ ဣတိ-ဤကား ပတ္ထနာတည်း။

**ဘိက္ခုဝိဘင်္ဂ အဋ္ဌကထာ
အဖွင့် ပြီးပြီ။**

ဘိက္ခုနီဝိဘင်္ဂ အဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာ

ဘိက္ခုနီ-ရဟန်းတို့၏၊ ဝိဘင်္ဂဿ-ဝိဘင်္ဂ၏၊ (တနည်း၊) ဘိက္ခုနီ ဝိဘင်္ဂဿ-
ဘိက္ခုနီဘင်္ဂ၏၊ အနန္တရံ-အခြားမဲ့၌၊ သင်္ဂဟိတော-သိမ်းယူအပ်ပြီးသော၊ ဝါ-
သံဂါယနာ တင်အပ်ပြီးသော၊ ဘိက္ခုနီနိ-ဘိက္ခုနီတို့၏၊ ယောဝိဘင်္ဂါ-အကြင်
ဝိဘင်္ဂသည်၊ အဿ - ရှိ၏၊ တဿ - ထို ဘိက္ခုနီဝိဘင်္ဂ၏၊ သံဝဏ္ဏနာက္ခမော-
ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာ အဋ္ဌကထာအစဉ်သည်၊ ယတော- အကြင်ကြောင့်၊ ပတ္တော-
ရောက်လာပြီ၊ တတော- ထို့ကြောင့်၊ တဿ- ထို ဘိက္ခုနီဝိဘင်္ဂ၏၊ အပုပ္ဖပဒ
ဝဏ္ဏနံ-ရှေးမဟုတ်သောပုဒ်တို့၏ ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာအဋ္ဌကထာကို၊ ကာတံ-ပြုခြင်း
ငှါ၊ တာဝ - သံဃာဒိသေသံ စသည်တို့မှ ရှေးဥးစွာ၊ (သင်္ဂါတေ - သံဂါယနာ
တင်အပ်သော၊) ပါရာဇိကေ-ပါရာဇိကကဏ္ဍ၌၊ အယံ သံဝဏ္ဏနာ-ဤဖွင့်ကြောင်း
ဖွင့်ရာ အဋ္ဌကထာသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ ဝါ-ဖြစ်တော့လတံ။ [ယောဇနာ၌
“ဘိက္ခုနီနိ ယောဝိဘင်္ဂါ သင်္ဂဟိတော အဿ” ဟု ယောဇနာ၏။]

ပဌမ ပါရာဇိကသိက္ခာပုဒ်

တေနသမယေန ၊ ပေ ၊ သာဠော မိဂါရနတ္တာတိ ဣတ္ထ - ဟူသော ဤပါဌ၌၊
သာဠောတိ-သာဠဟူသည်ကား၊ တဿ- ထို သူ၏၊ နာမံ-အမည်တည်း၊ ပန-
ဆက်၊ (ယေန-အကြင်ကြောင့်၊ သော-ထိုသူသည်၊) မိဂါရမာတုယာ- မိဂါရ
သဌေး၏ အမိအရာ၌တည်သော ဝိသာခါ၏၊ နတ္တာ - မြေးသည်၊ ဟောတိ-၏၊
တေန-ကြောင့်၊ မိဂါရနတ္တာတိ-မိဂါရနတ္တာဟူ၍၊ (သင်္ဂါတိကာရေဟိ-သံဂါယနာ
တင် ထေရ်တို့သည်၊) ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ၊ [မိဂါရမာတုယာ+နတ္တာ မိဂါရနတ္တာ၊
မာတု ဟူသော အလည်ပုဒ်ကျေသော မဇ္ဈိမလောပီ တပျုရိသ်သမာသ်တည်း။]
နဝကမ္ဘိကန္တိ-ကား၊ နဝကမ္ဘာဓိဋ္ဌာယိကံ- အသစ်အသစ် ဖြစ်သော အမှုကို

x x x x x x x x

နဝကမ္ဘိကံ ။ ။ နဝံ- အသစ်ဖြစ်သော+ကမ္ဘိ- အလုပ်တည်း၊ နဝကမ္ဘိ- လုပ်၊
(ခွါရေ+နိယုတ္တော၌ ခွါရေကို “ခွါရပါလနေ” ဟု ဖွင့်သကဲ့သို့) ဤလည်း နဝကမ္ဘိ
ပြုလုပ်ခြင်းတိုင်အောင် ဌာနပစ္စာရအားဖြင့် ယူပါ၊ နဝကမ္ဘိ + နိယုတ္တော နဝကမ္ဘိ
ကော” ဟု ပြု၊ ဣကပစ္စည်း၊ “နိယုတ္တ-ယဉ်” ဟူသည် ထို ပြုလုပ်မှု၌ “အဓိနော-စပ်ဆိုင်
သူ၊ အဓိကတော-အကြီးအကဲပြုသူ၊ ဗျာပါရိတော-ကြောင့်ကြစိုက်သူ” ဟု သဒ္ဒါဋီကာ
ပဋိကာတို့ ဖွင့်ကြ၏၊ ထို့ကြောင့် နဝကမ္ဘာဓိဋ္ဌာယိကံသည် သဒ္ဒတ္ထမဟုတ်၊ အဓိပ္ပါယ်
တည်း၊ အဓိဋ္ဌာတိ-ဆောက်တည်တတ် စီမံတတ်၏၊ ဣတိ အဓိဋ္ဌာယိကာ။ [ဣပစ္စည်း၊
ဌာ၌ အာကို အာယပြု၊ ဘိက္ခုနီကို အရကောက်ရမည်ဖြစ်၍ ဣတ္ထိလိန်ဖြစ်သောကြောင့်
အာကို ဣပြုရသည်။] နဝကမ္ဘိ+အဓိဋ္ဌာယိကာ နဝကမ္ဘာဓိဋ္ဌာယိကာ။

စီမံတတ်သူကို၊ (“ဒေထ”ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) ပဏ္ဍိတာတိ-ကား၊ ပဏ္ဍိစွေန-
 ကြောင်းကျိုးမြင်သိ ပင်ကိုယ် ပညာရှိသူ၏ အဖြစ်နှင့်၊ သမန္နာဂတာ - ပြည့်စုံ
 သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဗျတ္တာတိ-ကား၊ ဝေယတ္တိယေန-ဉာဏ်ပညာထက်မြက်သူ၏
 အဖြစ်နှင့်၊ သမန္နာဂတာ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ မေဓာဝနီတိ-ကား၊ ပါဠိဂ္ဂဟဏေ-
 ပါဠိကို သင်ယူခြင်း၌၊ သတိပုဗ္ဗင်္ဂမာယ-သတိ ရှေ့သွားရှိသော၊ ဝါ-သတိပဓာန
 ရှိသော၊ ပညာယ-ပညာနှင့်၎င်း၊ အတ္ထဂ္ဂဟဏေ-အနက် အဓိပ္ပါယ်ကို သင်ယူ
 ခြင်း၌၊ ပညာပုဗ္ဗင်္ဂမာယ - ပညာ ရှေ့သွားရှိသော၊ သတိယာ - နှင့်၎င်း၊ သမန္နာ
 ဂတာ-ပြည့်စုံသည်၊ (ဟောတိ)။

× × × × × × × ×

ပဏ္ဍိတာ ။ ။ ပဏ္ဍာ ဝုစ္ဆတိ ပညာ၊ ထိုထိုအာရုံတို့၌ ရောက်တတ်သောကြောင့်
 ပညာကို “ပဏ္ဍာ”ဟု ခေါ်၏။ ဣတပစ္စည်းသည် သဗ္ဗာတအဿတ္ထိ အနက်၌ မောဂ္ဂ
 လ္လာန်သုတ်ဖြင့် သက်၏။ ထို့ကြောင့် “ပဏ္ဍာ + သဗ္ဗာတာ တေဿာဟိ ပဏ္ဍိတာ”ဟု
 ပြု၊ ပဏ္ဍိစွေန သမန္နာဂတာ ကား “ပဏ္ဍိတာ” ဟူသော သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ၏ သဗ္ဗာတ
 အဿတ္ထိအနက်ကို ဖွင့်ပြသော သံဝဏ္ဏနာတည်း၊ ထို့နောက် ပဏ္ဍိတာယ + ဘာဝေါ-
 ပဏ္ဍိစုံ”ဟု ပြု၍ ပညာကို အရကောက်ပါ။

ဗျတ္တာ ။ ။ ဝိပုဗ္ဗ အဗ္ဗဓာတ် တပစ္စည်းတည်း၊ ဘုဇာဒိဂိုဏ်း၊ ဘုဇာဒိနမန္တော
 နော ဒိဋ္ဌသုတ်ဖြင့် ဓာတွန်ချေ၊ တဒ္ဓေဘော်လာ၊ ထို့နောက် ယလာ၍ “ဝိယတ္တ”ဟု
 ဖြစ်၏။ ဝ၏ ဣကို ယပြုလျှင် “ဗျတ္တ”ဟု ဖြစ်၏။ ဗျတ္တနှင့် ဝိယတ္တသည် ပရိယာယ်ပင်
 တည်း၊ ဝိသေသေန၊ အဗ္ဗတိ ဝစ္ဆတိ - သိတတ်၏။ ဣတိ ဝိယတ္တော၊ (ပုဂ္ဂလော) ၊
 ဝိယတ္တဿ + ဘာဝေါ ဝေယတ္တိယံ၊ ဘာဝအနက်၌ ဣပစ္စည်းသက်၊ ဣ၏ အကို ဣပြု၊
 (“ဣဿရိယံ”ပြီးပုံကဲ့သို့တည်း၊) အကြင်ပညာကြောင့် အထူးသိတတ်၏။ ထိုပညာ
 သည် ဝေယတ္တိယမည်၏။ ထို့ကြောင့် “ဝေယတ္တိယေန သမန္နာဂတာ”ဟု ဆိုသည်။
 “ဝေယတ္တိကေန” ဟု ရှိသည်ကား မကောင်း။

မေဓာဝနီ ။ ။ မေဓာသဒ္ဓါသည် အချို့နေရာ၌ အဆီဩဇာရှိသောဉာဏ်ပညာကို
 ဟောသော်လည်း ဤနေရာ၌ကား ပါဠိအနက်ကို သင်ယူရာဝယ် ပါဠိကို၎င်း၊ အနက်
 ကို၎င်း သိလွယ်သောပညာကို ယူစေလို၍ “ပါဠိဂ္ဂဟဏေ၊ ပေ၊ သမန္နာဂတာ” ဟု
 ဖွင့်သည်။ ပါဠိကို အရကျက်ရာ၌ ဉာဏ်ပညာသည် ပဓာန မဟုတ်၊ သတိသာ ပဓာန
 ဖြစ်သောကြောင့် “ပါဠိဂ္ဂဟဏေ သတိပုဗ္ဗင်္ဂမာယ ပညာယ” ဟု ဆိုသည်။

မှန်၏ - ပိဋကပါဠိကို ဖြစ်စေ အခြားကျမ်းစာကို ဖြစ်စေ သတိကောင်းသူသည်
 မှတ်မိလွယ်၏။ ထိုသို့မှတ်မိသော သတိပုဗ္ဗင်္ဂမပညာကို ရည်ရွယ်၍ မြန်မာတို့က “မှတ်
 ဉာဏ်ကောင်းသူ”ဟု ပြောကြသည်။ ထိုကဲ့သို့ မှတ်ဉာဏ်ကောင်းသူများလည်း အနက်
 အဓိပ္ပါယ် လေးလေးနက်နက်ကို စဉ်းစား ကြံစည်ရာဝယ် ပညာ ထက်မြက်မှ သိလွယ်
 နိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် “အတ္ထဂ္ဂဟဏေ ပညာပုဗ္ဗင်္ဂမာယ သတိယာ” ဟု ဆိုသည်။
 ပညာပုဗ္ဗင်္ဂမ ဖြစ်ဘို့ရန်လည်း သမာဓိ အကူအညီရမှ ဖြစ်နိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် ယခု
 အခါ ကျက်ဉာဏ်ကောင်းသော်လည်း သမာဓိနည်းပါးမှုကြောင့် အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို
 လွယ်ကူစွာလည်း မသိနိုင်၊ လေးလေးနက်နက်လည်း မသိနိုင်ဘဲ ရှိတတ်ကြသည်။

ဒက္ခာတိ-ကား၊ ဆေကာ- ကျွမ်းကျင်သည်။ အဝိရဇ္ဈိတွာ- မချွတ်ယွင်းမူ၍၊ သီဃံ-လျင်စွာ၊ ကတ္တဗ္ဗကာရိနိ-ပြုထိုက်သောအမှုကို ပြုလေ့ရှိသည်။ (ဟောတိ)၊ ဣတိအတ္ထော၊ အနုလသာတိ-ကား၊ အာလသိယ ဝိရဟိတာ-ပျင်းရိသူ၏အဖြစ်မှ ကင်းသည်။ (ဟောတိ)၊ တတြုပါယာယာတိ- ကား၊ တေသုတေသု ကမ္မေသု- ထိုထို အလုပ်တို့၌၊ ဥပါယဘူတာယ-ကပ်၍သိတတ်သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ ဝါ- အကြောင်းဥပါယ် ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ဝိမံသာယာတိ-ကား၊ ကတ္တဗ္ဗကမ္မုပပရိက္ခာယ-ပြုထိုက်သောအလုပ်ကို စူးစမ်းတတ်သော ဉာဏ်ပညာနှင့်၊ (သမန္နာဂတာ၌ စပ်) သမန္နာဂတာတိ - ကား၊ သမ္ပယုတ္တာ - ယှဉ်သည်။ (ဟောတိ)၊ အလံ ကာတုန္တိ - ကား၊ တံတံ ကမ္မံ - ထိုထိုအလုပ်ကို၊ ကာတု - ကိုယ်တိုင် ပြုလုပ်ခြင်းငှါ၊ သမတ္တာ- စွမ်းနိုင်သည်။ (ဟောတိ)၊ အလံ သံဝိဓာတုန္တိ-ကား၊ ဧဝမ္မ ဝေဇ္ဇ-ဤသို့ ဤသို့လည်း၊ (သည်ပုံသည်နည်းလည်း၊) ဣဒံ- ဤအလုပ်သည်၊ ဟောတု - ဖြစ်စေ၊ ဣတိဝေံ - ဤသို့၊ သံဝိဒဟိတုမ္ပိ - စီမံခြင်းငှါလည်း၊ သမတ္တာ (ဟောတိ)၊ ကတာကတံ ဇာနိတုန္တိ-ကား၊ ကတဇ္ဇ-ပြုအပ်ပြီးသော အလုပ်ကို ၎င်း၊ အကတဇ္ဇ-မပြုအပ်သေးသောအလုပ်ကို၎င်း၊ ဇာနိတု-ငှါ၊ (ဂစ္ဆတိ၌စပ်)။

တေတိ- ကား၊ တေ ဥဘော- ထို နှစ်ယောက်တို့သည်၊ သာစ သုန္ဒရီနန္ဒာ- သည်၎င်း၊ သောစ သာဠော-သည်၎င်း၊ ဣတိအတ္ထော၊ ဘတ္တဂ္ဂေတိ-ကား၊ ပရိဝေ သနုဠာနေ - ဆွမ်းလုပ်ကျွေးရာ အရပ်၌၊ [“ ဆွမ်းလုပ်ကျွေးဘို့ရာ ပြင်ဆင်ထား

x x x x x x x x

ဒက္ခာ။ ။ဒက္ခဓာတ်သည် “ဝေဂ - လျင်မြန်ခြင်း” အနက်ကို ဟော၏။ ဒက္ခတိ ကိစ္စာကိစ္စေသု သီဃံ ပဝတ္တတီတိ ဒက္ခာ၊ ကိစ္စကြီးငယ်တို့၌ လျင်မြန်စွာ ပြီးအောင် ရွက်ဆောင်နိုင်သည်။ ထိုသို့ အလျင်အမြန် ပြီးအောင် ရွက်ဆောင်ရာဝယ် အမှားမှား အယွင်းယွင်း ရှိတတ်သောကြောင့် “အဝိရဇ္ဈိတွာ” ဟု ဝိသေသနပြုသည်။

အနုလသာ ။ ။ လသဓာတ်သည် အလိုရှိခြင်းအနက်ကို ဟော၏။ လသတီတိ လသာ၊ န+လသာ-အလသာ၊ ပျင်းရိသောကြောင့် ထိုထိုကိစ္စကို မပြုလိုသောမိန်းမ၊ န+ အလသာ - အနုလသာ၊ မပျင်းရိသောမိန်းမ၊ “အာလသိယ ဝိရဟိတာ ” ကား အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သာ၊ အလသဿ + ဘာဝေါ - အာလသိယံ၊ ပျင်းရိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာ ထိနမိဒ္ဓပြဋ္ဌာန်းသော အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်၊ ထိုကဲ့သို့ပျင်းရိနေသူတို့သည် “နိသိန္န ဋ္ဌာနေ နိသိန္နာဝ ဟောန္တိ၊ ဌိတဋ္ဌာနေ ဌိတာဝ - ထိုင်မိထိုင်ရာ ထိုင်နေတတ်ကြ၊ ရပ်မိ ရပ်ရာ ရပ်နေတတ်ကြသည်။ မပျင်းရိသူကား “ဝေံ အဟုတွာ ဝိပ္ပာရိကေန စိတ္တေန သဗ္ဗ ကိစ္စံ နိပ္ပာဒေတိ- ထိုကဲ့သို့ မဟုတ်၊ အရာရာ၌ နှံ့စပ်သောစိတ်ဖြင့် အလုံးစုံသောကိစ္စကို ပြီးစေနိုင်သည်။

တတြုပါယာယ။ ။ “တေသု တေသု” ဟု ဖွင့်သောကြောင့် တတြ၌ ဝိစ္စာကြေနေ သည်ဟု ကြွာ၊ တချို့ပါဠိတော်များ၌ “တတြ တတြုပါယာယ” ဟုပင် ရှိသည်။ ထိုထို အလုပ်၌ ပြုထိုက်သောကိစ္စကို စဉ်းစားတတ်သော ဉာဏ်ကို “ တတြ တတြုပါယဝိမံ သာ” ဟု ခေါ်သည်။

သော နေရာ၌” ဟုလို၊ ဤအဖွင့်ဖြင့် “အများစားနေကျ ဖြစ်သော ရွာတွင်း ကျောင်းတွင်း ဆွမ်းစားစရပ်မဟုတ်” ဟု ပြသည်။] နိက္ခဏေတိ - ကား၊ ကောဏ သဒိသံ-အထောင့်နှင့်တူသည်ကို၊ ကတွာ-၍၊ ဒသိတေ-ပြီအပ်သော၊ ဂန္တိရေ-နက်မှောင် ချောင်ကျသောအရပ်၌၊ ဝိဿရော မေ ဘဝိဿတိတိ-ကား၊ မေ-ငါ၏၊ ဝိရူပေါ - ဖေါက်ပြန်သော သဘောရှိသော၊ သရော - အသံသည်၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လတံ၊ ဝိပွကာရသဒ္ဓေါ-ဖေါက်ပြန်သောအသံသည်၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လတံ၊ ဣတိ အတ္ထော၊ [ကြော၌လန့်သောကြောင့် “အော်” မိသောအသံ ဖြစ်လိမ့်မည်။] ပတိမာနေန္တိတိ- ကား၊ အပေက္ခမာနာ-ရှုမြော်လျက်၊ (ဌိတာ ဟောတိ၌စပ်။) ကျာဟန္တိ (ပဒဿ-၏။) ကိံ အဟံ (တိ ပဒစ္ဆေဒေါ-ကိံ +အဟံဟုပုဒ်ဖြစ်ခြင်းကို၊ ကာတဗ္ဗော-ပြုထိုက်၏။) ဇရာဒုဗ္ဗလာတိ-ကား၊ ဇရာယ-ဇရာကြောင့်၊ ဒုဗ္ဗလာ-အားမရှိသည်၊ စရဏ ဝိလာနာတိ-ကား၊ ပါဒရောဂေန-ခြေ၌ဖြစ်သောရောဂါနှင့်၊ ဝါ-ခြေနားရောဂါနှင့်၊ သမန္တာဂတာ-ပြည့်စုံသည်၊ (ဟုတွာ-၍။) (“နိပန္နာ ဟောတိ”၌စပ်။) [“စရဏေန+ဝိလာနာ စရဏဝိလာနာ” ဟု ပြ။]

အဝဿုတာတိ- ကား၊ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေန - ကာယသံသဂ္ဂရာဂသည်၊ အဝဿုတာ-စိုစွတ်အပ်သည်၊ ကိလိန္ဒာ-စိုစွတ်အပ်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ (“သဒယေယျ”၌ စပ်။) ဣတိအတ္ထော၊ ပန-ဆက်၊ အဿ-ထို အဝဿုတာပုဒ်၏၊ ပဒဘာဇနေ-၌၊ တမေဝရာဂံ- ထို ကာယသံသဂ္ဂရာဂကိုပင်၊ ဂဟေတွာ- ယူတော်မူ၍၊ သာရတ္တာတိအာဒိ-အစရှိသောစကားကို၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

တတ္ထ-ထို သာရတ္တာအစရှိသော စကားရပ်၌၊ သာရတ္တာတိ-ကား၊ ဝတ္ထံ-အဝတ်ကို၊ ရင်ဇာတေန - ဆိုးရည်ဖြင့်၊ (ဇာတသဒ္ဓါ အနက်ထူးမရှိ၊) ဝါ-ဖြစ်သောဆိုးရည်ဖြင့်၊ (ရတ္ထံ) ဝိယ - ဆိုးအပ်သကဲ့သို့၊ (တထာ - ထို့အတူ၊) ကာယသံသဂ္ဂ ရာဂေန- ဖြင့်၊ သုဠု-လွန်စွာ၊ ရတ္တာ - ဆိုးအပ်သည်၊ ဝါ- တပ်မက်သည်၊ [သာရတ္တာ၌ “သံ+ရတ္တာ” ဟု ပုဒ်ဖြတ်၊ သံကို “သုဠု” ဟု ဖွင့်သည်။

x x x x x x x x

နိက္ခဏေ။ ။ နိက္ခဏသဒ္ဓါသည် ကောဏ (အထောင့်) အနက်ကိုဟောသော အနိပ္ပန္နပါဠိပဒိက တည်း၊ ဤနေရာ၌ ထောင့်ကွေးအရပ်နှင့် တူအောင် တမင်လာ ပြုလုပ်အပ်သော ချောင်ကျသောအရပ်ကို ယူစေလို၍ “ကောဏသဒိသံ ဒသေတွာ” စသည်ဖြင့် ဖွင့်ပြသည်။

အဝဿုတာ။ ။ အဝပုဗ္ဗ သုခိတံသည် စိုစွတ်ခြင်းအနက်ကိုဟော၏၊ ထို့ကြောင့် “တိန္နာ” ဟု ဖွင့်၏၊ တိန္နာ၌ တိမုခိတံလည်း ကိလိဒ (စွတ်စိုခြင်း) အနက်ဟောပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် တိန္နာကို “ကိလိန္ဒာ” ဟု ဖွင့်ပြန်သည်၊ ကိလိဒ- အဒ္ဓနေ (စိုစွတ်ခြင်း)၊ တကို ဣန္ဒြိယ။ [သက္ကတ၌ ဩဇာတံသည် ပါဠိ၌ သုခိတံ ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ပျောက်သော (ရိ) အစား ဒွေဘော်ရောက်၍ “အဝဿုတ” ဟု ဖြစ်ရသည်၊ ဤ အဝဿုတာ ပါဠိဖြင့် မေထုနရာဂကို ကန့်သည်။]

ရတ္တာကို ရင်ဖာတေနကြည့်၍ “ ဆိုးအပ် ” ဟု ပေးသည်။ ထို “ ဆိုး ” ဟူသည် လည်း ဆိုးရည်ဖြင့် ဆိုးသောအခါ ဆိုးရည်သည် အဝတ်၌စွဲနေသကဲ့သို့ အာရုံ၌ တပ်မက် စွဲလမ်းတတ်သော ရာဂပင်တည်း။] အပေက္ခဝတီတိ-ကား၊ တဿေဝ ရာဂဿ-ထို ကာယသံသဂ္ဂရာဂ၏ပင်၊ ဝသေန-အစွမ်းဖြင့်၊ တသ္မိံ ပုရိသေ- ထို ယောက်ျား၌၊ ပဝတ္တာယ- ဖြစ်သော၊ အပေက္ခာယ- ရှုစွဲခြင်းနှင့်၊ ဝါ- ရှုစွဲတတ် သောရာဂနှင့်၊ သမန္နာဂတာ-သည်၊ (ဟောတိ) [“အပေက္ခာ+ ဧတိဿာ+ အတ္တိတိ အပေက္ခဝတီ” ဟု ပြု။] ပဋိပဒ္ဓစိတ္တာတိ - ကား၊ တေန ရာဂေန- ထို ကာယသံသဂ္ဂရာဂဖြင့်၊ တသ္မိံ ပုရိသေ - ၌၊ ဗန္ဓိတွာ - ဖွဲ့၍၊ ထဝိတစိတ္တာဝိယ- ထားအပ်သောစိတ်ရှိသူကဲ့သို့၊ (ဟောတိ)၊ ဒုတိယပဒဝိဘင်္ဂေဝိ-အဝဿုတဿ ဟူသော ဒုတိယပုဒ်၏ ဝိဘင်း၌လည်း၊ သေနယော - ဤနည်းတည်း၊ ပုရိသ ပုဂ္ဂလဿာတိ-ကား၊ ပုရိသ သင်္ခါတဿ-ယောက်ျား ဟု ဆိုအပ်သော၊ ပုဂ္ဂလ ဿ-ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ (“အာမသနံ” စသည်၌ စပ်ပါ။) [“သင်္ခါတ ” ပုဒ်ကို ထည့်၍ ဖွင့်သဖြင့် ပုရိသနှင့်ပုဂ္ဂလတို့ အရကွဲမဟုတ်၊ အရတူဟု ပြသည်။] အက္ခကန္တိ- ကား၊ အက္ခကနံ- ညှပ်ရိုး ၂ ဖက်တို့၏၊ အဓော - အောက်၌၎င်း၊ ဥပ္ပဇာဏု မဏ္ဍလန္တိ-ကား၊ ဇာဏုမဏ္ဍလာနံ- ပုဆစ်ဒူးဝန်းတို့၏၊ ဥပရိ- အထက်၌၎င်း၊ (“အာမသနံ” စသည်၌စပ်။) ပဒဘာဇနေ ပန- ၌ကား၊ ပဒပဋိပါဠိယာ ဝေ- ပုဒ်အစဉ်အားဖြင့်သာလျှင်၊ ဟေဋ္ဌက္ခကံ ဥပရိ ဇာဏုမဏ္ဍလန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ။

စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ- ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ ဥပ္ပကပ္ပရမ္ဘိ-တထောင်ဆစ်၏အထက်ကို လည်း၊ ဥပ္ပဇာဏု မဏ္ဍလေနေဝ-ဥပ္ပဇာဏု မဏ္ဍလသဒ္ဓါဖြင့်ပင်၊ သင်္ခါတံ- သိမ်းယူအပ်ပြီ၊ သေသံ - ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ မဟာဝိဘင်္ဂေ - ဘိက္ခု မဟာဝိဘင်း၌၊ (ဘိက္ခုဝိဘင်း သံဃာဒိသေသံ အဖွင့်၌၊) ဝုတ္တနယေနေဝ - ဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗိ-၏၊ ပုရိမာယော ဥပါဒါယာတိ-ကား၊ သာဓာရဏ ပါရာဇိ

x x x x x x x x

ပဋိပဒ္ဓစိတ္တာ။ ။ ပဋိပဒ္ဓကို “ဗန္ဓိတွာ ထဝိတ” ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်။ “နွားချည် တိုင်၌ နွားကို ချည်ထားသော အခါ ထိုနွားသည် ချည်တိုင်မှ မခွါနိုင်သကဲ့သို့၊ ထို ယောက်ျားတည်းဟူသော အာရုံ၌ မခွါနိုင်လောက်အောင် စိတ်ရှိသူ” ဟု ဆိုလိုသည်။ ယခုအခါ၌ “စွဲလမ်းသူ” ဟု ခေါ်၏။ [ပဋိပဇ္ဇတိ-ဖွဲ့မိ ငြိနေ၏၊ ဣတိ ပဋိပဒ္ဓံ၊ ပဋိပဒ္ဓံ+ စိတ္တံ ဧတိဿာတိ ပဋိပဒ္ဓစိတ္တာ၊ ယောဇနာ၌ “ပဋိပဒ္ဓံ” ဟု ရှိ၏၊ “ဗန္ဓိတွာ ထဝိတ” ဟု ကံဟောဖွင့်သောကြောင့် တပစ္စည်းဖြင့် “ပဋိပဒ္ဓံ” ဟု ရှိခြင်းက ကောင်း၏။]

ပဒဘာဇနေ၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ။ ။ ဤ အဋ္ဌကထာ၌ “ အက္ခကနံ အဓော ” ဟု၎င်း၊ “ ဇာဏုမဏ္ဍလာနံ ဥပရိ ” ဟု၎င်း အဓောပုဒ် ဥပ္ပပုဒ်တို့ကို နောက်ထား၍ ဖွင့်သော် လည်း ပါဠိတော် ပဒဘာဇနီ၌ကား အဓော ဥပ္ပတို့၏ အနက်ကို ပုဒ်အစဉ်အတိုင်း ရှေ့ကထား၍ “ဟေဋ္ဌက္ခကံ ဥပရိ ဇာဏုမဏ္ဍလံ” ဟု ဖွင့်သည် - ဟူလို၊ ထိုသို့ ဖွင့်သော် လည်း အနက်ပေးသောအခါ အဋ္ဌကထာအဖွင့်အတိုင်းသာ ပေးရသည်။ [ဥပ္ပဇာဏု မဏ္ဍလိကာ၏ဝိဂ္ဂဟကို ပါတိမောက်ဘာသာဒီကာ၌ ပြထားပြီ။]

ကေဟိ - ဘိက္ခုတို့နှင့်ဆက်ဆံသော ပါရာဇိကတို့ဖြင့်၊ စတသော - ကုန်သော၊ ပါရာဇိကာယော-တို့ကို၊ ဥပါဒါယ-ယူ၍၊ ဝါ-ထေခံစာ၍၊ (အယဒ္ဓိတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ သဗ္ဗိဏ္ဏနတ္ထ ပိသဒ္ဓါနှင့်တကွ ဆိုအပ်၏။) ဣတိအတ္ထော၊ ပန-ဆက်၊ ဥပ္ပဇာဏုမဏ္ဍလိကာတိ ဣဒံ - ဥပ္ပဇာဏု မဏ္ဍလိကာဟူသော ဤပုဒ်သည်၊ ဣမိဿာ ပါရာဇိကာယ-၏၊ နာမမတ္ထံ- အမည်မျှသာတည်း၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ပဒဘာဇနေ- ဌ၊ န ဝိစာရိတံ-မစိစစ်အပ်တော့။

ဝေ-ဤသို့၊ ဝါ - ဤပါဠိတော်ဖြင့်၊ (ဝိဘဇိတွာ၌ စပ်၊) ဥဒ္ဓိဋ္ဌသိက္ခာပဒံ- သရုပ်အရ ထုတ်ပြအပ်ပြီးသောသိက္ခာပုဒ်ကို၊ ပဒါနုက္ကမေန-ပုဒ်အစဉ်အားဖြင့်၊ ဝိဘဇိတွာ- တော်မူပြီး၍၊ ဣဒါနိ- ဌ၊ အဝဿုတဘာဝေဒန - အဝဿုတ အစရှိသည်တို့၏ အပြားဖြင့်၊ အာပတ္တိဘေဒံ-အာပတ်အပြားကို၊ ဒဿေတုံ-ငှါ၊ ဥဘတော အဝဿုတေတိ အာဒိ- ဥဘတော အဝဿုတေအစရှိသော စကား ရပ်ကို၊ အာဟ - မိန့်တော်မူပြီ၊ တတ္ထ - ထို ဥဘတော အဝဿုတေအစရှိသော စကားရပ်၌၊ ဥဘတော အဝဿုတေတိ-ကား၊ ဥဘတော-ဘိက္ခုနီ၊ ယောကျ်ား ၂ ဥျားသားတို့၏၊ အဝဿဝေ- ကာယသံသဂ္ဂရာဂဖြင့် စိုစွတ်ခြင်းသည်၊ (သတိ- သော်၊) ဘိက္ခုနီယာစော- ၏၎င်း၊ ပုရိသဿစ-၏၎င်း၊ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေန- သည်၊ အဝဿုတဘာဝေ-စိုစွတ်အပ်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ သတိ-သော်၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ကာယေန ကာယံ အာမသတိတိ - ကား၊ ဘိက္ခုနီ - သည်၊ ယထာ ပရိစ္ဆိန္နေန - အကြင် အကြင် ပိုင်းခြားအပ်ပြီးသော၊ (“အဓက္ခကံ ဥပ္ပဇာဏု မဏ္ဍလံ” ဟု ပိုင်းခြားအပ်ပြီးသော၊) ကာယေန- ဖြင့်၊ ပုရိသဿ-၏၊ ယံကိစ္ဆိ- အမှတ်မရှိ တစုံတခုသော၊ ကာယံ - ကို၎င်း၊ ပုရိသောဝါ- ယောကျ်ားသည် မူလည်း၊ ယေန ကေနစိ - အမှတ်မရှိ တစုံတခုသော၊ ကာယေန - ဖြင့်၊ ဘိက္ခုနီ ယာ-၏၊ ယထာပရိစ္ဆိန္နံ - သော၊ ကာယံ- ကို၎င်း၊ အာမသတိ - သုံးသပ်အံ့၊ ဥဘယထာပိ- ၂ ပါးစုံ အခြင်းအရာအားဖြင့်လည်း၊ ဘိက္ခုနီယာ-၏၊ ပါရာဇိကံ- သည်၊ (ဟောတိ)။

ကာယေန ကာယပဋိပဒ္ဓန္တိ- ကား၊ ဝုတ္တပ္ပကာရေနော-ဟောတော်မူအပ် သော အပြားရှိသည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ (“အဓက္ခကံ ဥပ္ပဇာဏုမဏ္ဍလံ” ဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်သော အပြားရှိသည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊) အတ္တနော - ၏၊ ကာယေန-ဖြင့်၊ ပုရိသဿ-၏၊ ကာယပဋိပဒ္ဓံ-ကိုယ်နှင့်စပ်သော ဝတ္ထုကို၎င်း၊

x x x x x x x x x

ဥဘတော အဝဿုတေ။ ။ ဘိက္ခုနီယာ ပုရိသဿကိုကြည့်၍ ဥဘတော၌ တော ပစ္စည်းကို ဆဋ္ဌိအနက်ဟော ဟု၎င်း၊ အဝဿဝေကို ကြည့်၍ သုတေ၌ တပစ္စည်းကို ဘောအနက်ဟော ဟု၎င်း သိပါ။ တပစ္စည်း၏ ဘောအနက် ဟောကြောင်း သိစေလို သောကြောင့်ပင် “အဝဿုတဘာဝေ” ဟု ဘဝသဒ္ဓါဖြင့် ဖွင့်သည်။ ဤ အဝဿုတ ဘာဝေ၌ တပစ္စည်းကား ကံဟောသာတည်း။

(အာမသတိ၌ စပ်၊) အာမသတိတိတ္ထေ - ၌၊ သယံဝါ-ဘိက္ခုနီဟူသော မိမိသည်မူလည်း၊ အာမသတု-သုံးသပ်ပစေ၊ တဿ-ထိုယောက်ျား၏၊ အာမသနံဝါ-သုံးသပ်ခြင်းကိုမူလည်း၊ သာဒယတု-သာယာပစေ၊ ထုလ္လစ္စယမေဝ-သည်သာ၊ (ဟောတိ)၊ ကာယပဋိပဒ္ဓေန ကာယန္တိ-ကား၊ အတ္တနော - ၏၊ ဝုတ္တပ္ပကာရ ကာယပဋိပဒ္ဓေန - (အဓကွကံ ဥပ္ပဇာဏုမဏ္ဍလံ ဟု) ဟောတော်မူအပ်သော အပြားရှိသောကိုယ်နှင့်စပ်သောဝတ္ထုဖြင့်၊ ပုရိသဿ-၏၊ ကာယံ-ကို၊ (အာမသတိ၌ စပ်၊) အာမသတိတိ ဣဓာပိ-၌လည်း၊ သယံဝါ-ဘိက္ခုနီ ဟူသော မိမိသည် မူလည်း၊ အာမသတု-သုံးသပ်ပစေ၊ တဿ-ထို ယောက်ျား၏၊ အာမသနံဝါ-ကိုမူလည်း၊ သာဒယတု-သာယာပစေ၊ ထုလ္လစ္စယမေဝ-သည်သာ၊ (ဟောတိ)၊ အဝသေသပဒေသုပိ-ကြွင်းသောပုဒ်တို့၌လည်း၊ (“ နိဿဂ္ဂိယေန ကာယံ အာမသတိ ” အစရှိသော ပုဒ်တို့၌လည်း၊) ဣမိနာဝနယေန-ဤနည်းဖြင့်သာ၊ ဝိနိစ္ဆယော-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏။

ပန-ဆက်၊ ဘိက္ခုစေဝ-သည်၎င်း၊ ဘိက္ခုနီစ-သည်၎င်း၊ သစေဟောတိ-အကယ်၍ဖြစ်အံ့၊ တတြ-ထိုသို့ ဖြစ်ရာ၌၊ (တနည်း)တတြ-ထို ဘိက္ခု၊ ဘိက္ခုနီတို့တွင်၊ ဘိက္ခုနီ-သည်၊ စေ အာမသတိ-အကယ်၍ သုံးသပ်အံ့၊ ဘိက္ခု-သည်၊ နိစ္စလော-မတုန်မလှုပ်သည်၊ ဟုတွာ-၍၊ စိတ္တေန-ဖြင့်၊ သာဒယတိ-သာယာအံ့၊ ဘိက္ခု-ကို၊ အာပတ္တိယာ-အာပတ်ဖြင့်၊ နကာရေတဗ္ဗော-မပြုစေထိုက်၊ ဝါ-မဆုံးဖြတ်ထိုက်၊ ဘိက္ခု-သည်၊ သစေ အာမသတိ- အကယ်၍ သုံးသပ်အံ့၊ ဘိက္ခုနီ-သည်၊ နိစ္စလော-မတုန်မလှုပ်သည်၊ ဟုတွာ-၍၊ စိတ္တေနာ-ဖြင့်သာ၊ အမိဝါသေတိ - လက်ခံအံ့၊ ဝါ- သာယာအံ့၊ ကာယင်္ဂံ -ကိုယ်အင်္ဂါကို၊ အစောပယမာနာပိ- မလှုပ်စေပါသော်လည်း၊ ပါရာဇိကက္ခေတ္တေ-ပါရာဇိကခေတ်၌၊ (ပါရာဇိကဖြစ်လောက်ရာ ကိုယ်၏ အစိတ်အပိုင်း၌၊) ပါရာဇိကေန-ပါရာဇိကအာပတ်ဖြင့်၎င်း၊ ထုလ္လစ္စယက္ခေတ္တေ-၌၊ ထုလ္လစ္စယေန-ဖြင့်၎င်း၊ ဒုက္ကဋ္ဌက္ခေတ္တေ-ဒုက္ကဋ္ဌခေတ်၌၊ (ဒုက္ကဋ္ဌအာပတ် ဖြစ်လောက်ရာ ကာယပဋိပဒ္ဓ၌၊) ဒုက္ကဋ္ဌေန-ဒုက္ကဋ္ဌအာပတ်ဖြင့်၎င်း၊ ကာရေတဗ္ဗော- ပြုစေထိုက်၏၊ ဝါ- ဆုံးဖြတ်ထိုက်၏၊ ကဿာ - အဘယ့်ကြောင့်နည်း၊ ကာယသံသဂ္ဂံ သာဒယေယျာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တတ္တာ-မိန့်တော်မူအပ်

x x x x x x x

အာပတ္တိယာ န ကာရေတဗ္ဗော။ ။ ဘိက္ခု၏ ကာယသံသဂ္ဂံ သံသံဒိသေသံ၌ “ကာယသံသဂ္ဂံ သာဒယေယျ”ဟု ဟောတော်မူအံ့ “ကာယသံသဂ္ဂံ သမာပဇ္ဇေယျ-ကိုယ်ဖြင့် နှိုးနှောခြင်းသို့ ရောက်အံ့”ဟု ရဟန်း၏ လုလ္လဗျာပါရပါရှိသော သမာပဇ္ဇေန ကြိယာဖြင့် ဟောတော်မူသောကြောင့် ဤ၌ “လုလ္လမပြုဘဲ စိတ်ဖြင့် သာယာနေသော ရဟန်းကို အာပတ်ဖြင့် မဆုံးဖြတ်ရ ” ဟု ဆိုသည်။ [ဘိက္ခုဝိဘင်္ဂေ ကာယသံသဂ္ဂံ သာဒယေယျာတိ အဝတွာ သမာပဇ္ဇေယျာတိ ဝုတ္တတ္တာ ဘိက္ခု အာပတ္တိယာ န ကာရေ တဗ္ဗောတိ ဝုတ္တံ၊-ဋီကာ။]

သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ အယံ - ဤဆိုအပ်ပြီးသော အဆုံးအဖြတ်သည်။ အဋ္ဌကထာသု-ရှေးအဋ္ဌကထာတို့၌၊ ဝိနိစ္ဆယော-တည်း။ ပန-ဆက်။ ဧဝံသတိ- ဤသို့ဆုံးဖြတ်လသော်။ ကိရိယသမုဋ္ဌာနတာ- ကိရိယသမုဋ္ဌာန်၏ အဖြစ်သည်။ န ဒိဿတိ - မထင်ရှား။ (“ မပြုထိုက်သော အမှုကို ပြုခြင်းဟူသော ကိုယ်အမှု နှုတ်အမှု မထင်ရှား” ဟုလို။) တသ္မာ-ကြောင့်။ တဗ္ဗာဟုလ္လနယေန- တဗ္ဗာဟုလ္လ နည်းဖြင့်။ (ကိရိယသမုဋ္ဌာန် များသည်၏အဖြစ်ဟူသော တဗ္ဗာဟုလ္လနည်းဖြင့်။) သာ-ထိုကိရိယသမုဋ္ဌာနတာကို။ ဝုတ္တာ-ဆိုအပ်ပြီ။ ဣတိ- သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏။

ဥပ္ပက္ခကန္တိ-ကား။ အက္ခကာနံ-ညှပ်ရိုးနှစ်ဖက်တို့၏။ ဥပရိ-အထက်၌၎င်း။ အဓောဇာဏုမဏ္ဍလန္တိ-ကား။ ဇာဏုမဏ္ဍလာနံ-ပုဆစ်ဒူးဝန်းတို့၏။ ဟေဋ္ဌာ- အောက်၌၎င်း။ (အာမသတိ၌စပ်။) စ-ဆက်။ ဧတ္ထ-ဤ ဥပ္ပက္ခကံ အဓောဇာဏု မဏ္ဍလံဟူသောပါ၌၌။ (တနည်း။) ဧတ္ထ - ဤ ဥပ္ပက္ခက အဓောဇာဏုမဏ္ဍလ တို့တွင်။ အဓောကပ္ပရမ္ပိ - တထောင်ဆစ်၏ အောက်ကိုလည်း။ အဓောဇာဏု မဏ္ဍလေနေဝ-အဓောဇာဏုမဏ္ဍလ သဒ္ဓါဖြင့်ပင်။ သင်္ဂဟိတံ-သိမ်းယူအပ်ပြီ။

ဧကတော အဝဿုတေတိတ္ထေ-၌။ ဧကတောတိ-ဟူ၍။ အဝိသေသေန-အထူး မပြု၊ သာမညအားဖြင့်။ ကိဉ္ဇာပိ ဝုတ္တံ-အကယ်၍ကား မိန့်တော်မူအပ်ပါပေ၏။ တထာပိ- ထိုသို့ပင် မိန့်တော်မူအပ်ပါသော်လည်း။ ဘိက္ခုနိယာဓေ - ဘိက္ခုနီ တဖက်၏သာ။ အဝဿုတေ-ကာယသံသဂ္ဂရာဂဖြင့်စိုစွတ်ခြင်းသည်။ သတိ-သော်။ အယံ အာပတ္တိဘေဒေါ-ဤအာပတ်အပြားကို။ ဝုတ္တာ-မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။ ဣတိ, ဝေဒိတဗ္ဗာ-ထိုက်၏။

x x x x x x x x x x

တဗ္ဗာဟုလ္လ နယေန။ ။ ဤကာ၌ မြာဟ္မဏဂါမောကို ပုံစံထုတ်၍ဆိုထား၏။ [တဗ္ဗာ ဟုလ္လနယေနာတိ ကြိယာသမုဋ္ဌာနသေဝ မဟုလဘာဝတော၊ ဒိဿတိ ဟိ တဗ္ဗာဟုလ္လ နယေန တဗ္ဗာဟာရော၊ ယထာ၌ မြာဟ္မဏဂါမောတိ၊ မြာဟ္မဏဂါမေပိ ဟိ အန္တမသော ရဇကာဒိနိ ပဉ္စကုလာနိ သန္တိ။ - ဤကာ။] ပုဏ္ဏားတည်းဟူသော ဌာနီတွေများသော ကြောင့် ဂါမကို “မြာဟ္မဏဂါမ” ဟု ဆိုထားရာ၌ နည်း ၄၀ ဝယ် “တဗ္ဗာဟုလ္လနည်း” ဟု မဆို “ယေဘုယျနည်း” ဟု ဆိုသည်။ ဤ၌လည်း ကိရိယသမုဋ္ဌာန်တွေကများသော ကြောင့် ဤသိက္ခာပုဒ်၏ အဆုံး၌ “ကိရိယံ” ဟုဆိုထား၏။ ထို့ကြောင့် နည်းလေးဆယ် လာ ယေဘုယျနည်းကိုပင် “တဗ္ဗာဟုလ္လနယေန” ဆိုသည်ဟုမှတ်ပါ။ ယောဇနာ၌ကား နည်းလေးဆယ်လာ တဗ္ဗာဟုလ္လနည်းနှင့် လျော်အောင် ဝနစရကော, သင်္ဂါမာဝစရော တို့ကို ထုတ်သွားလေသည်။ စဉ်းစားပါလေ။

ဘိက္ခုနိယာ ဝေ။ ။ “ ဘိက္ခုနီ၏ ဧကတော, ပုရိသ၏ ဧကတော ” ဟု အထူး မမတ် သာမညအားဖြင့် ဆိုထားသော်လည်း “ အတ္ထပကရဏာ လိင်္ဂါ, ဩစိတျာကာလ ဒေသတော ” စသော စည်းကမ်းနှင့်အညီ ဘိက္ခုနီ၏အာပတ်ကို ပြနေသော သိက္ခာပုဒ် အရာဌာနအားလျော်စွာ “ဘိက္ခုနီ၏ ဧကတောကိုသာ ယူပါ” ဟု သိစေလို၍ ဧကတော ကို “ဘိက္ခုနိယာ ဝေ” ဟု ဖွင့်သည်။

တကြ - ထို ကေတော အဝဿုတ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ အယံ- ကား၊ အာဒိတော-မှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ ဝိနိစ္ဆယော-တည်း၊ ဘိက္ခုနီ-သည်၊ ကာယသံသဂ္ဂ ရာဂေန-သည်၊ အဝဿုတ-စိစွတ်အပ်သည်၊ (ဟောတိ-ဖြစ်အံ့၊) ပုရိသောဝိ- သည်လည်း၊ တထေဝ-ထို အတူ ကာယသံသဂ္ဂရာဂသည် စိစွတ်အပ်သည်သာ၊ (ဟောတိ- ဖြစ်အံ့၊) အဓကေက-ညှပ်ရိုး ၂ ဖက်တို့၏ အောက်ဖြစ်သော၊ ဥဗ္ဗ ဇာဏုမဏ္ဍလေ-ပုဆစ်နှူးဝန်း ၂ ဖက်တို့၏အထက်ဖြစ်သော၊ ကာယပ္ပဒေသေ- ကိုယ်၏ အစိတ်အပိုင်း၌၊ ကာယသံသဂ္ဂသာဒယနေ-ကိုယ်ဖြင့် နှိုးနှောခြင်းကို သာယာခြင်းသည်၊ သတိ-သော်၊ ဘိက္ခုနီယာ-၏၊ ပါရာဇိကံ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဘိက္ခုနီယာ-၏၊ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေါ- သည်၊ (ဟောတိ- ဖြစ်အံ့၊) ပုရိသဿ-၏၊ မေထုနရာဂေါဝါ-သည်သော်၎င်း၊ ဂေဟသိတပေမံဝါ- အိမ်၌မှီသော ချစ်ခြင်း သည်သော်၎င်း၊ သုဒ္ဓစိတ္တံဝါ - သန့်ရှင်းသော စိတ်သည် သော်၎င်း၊ ဟောတု- ဖြစ်ပစေ၊ ထုလ္လစ္စယမေဝ- သည်သာ၊ (ဟောတိ)၊ ဘိက္ခုနီယာ - ၏၊ မေထုန ရာဂေါ-သည်၊ (ဟောတိ-အံ့၊) ပုရိသဿ-၏၊ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေါဝါ၊ မေထုန ရာဂေါဝါ၊ ဂေဟသိတပေမံဝါ၊ သုဒ္ဓစိတ္တံဝါ ဟောတု၊ ဒုက္ကဋ်-သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဘိက္ခုနီယာ-၏၊ ဂေဟသိတပေမံ- သည်၊ (ဟောတိ- အံ့၊) ပုရိသဿ-၏၊ ဝုတ္တေသု - ဆိုအပ်ပြီးကုန်သော၊ စတုသု- လေးပါးကုန်သော ကာယသံသဂ္ဂရာဂ စသည်တို့တွင်၊ ယံဝါတံဝါ- အမှတ်မထား တပါးပါးသည်မူလည်း၊ ဟောတု- ဖြစ်စေ၊ ဒုက္ကဋ်မေဝ-သည်သာ၊ (ဟောတိ)၊ ဘိက္ခုနီယာ-၏၊ သုဒ္ဓစိတ္တံ-သည်၊ (ဟောတိ-အံ့၊) ပုရိသဿ- ၏၊ ဝုတ္တေသု- ကုန်သော၊ စတုသု- တို့တွင်၊ ယံဝါ တံဝါ-သည်မူလည်း၊ ဟောတု-စေ၊ အနာပတ္တိ။

ပန- ကား၊ ဘိက္ခုစေဝ- သည်၎င်း၊ ဘိက္ခုနီစ- သည်၎င်း၊ သစေ ဟောတိ- အံ့၊ ဥဘိန္ဒူ - ဘိက္ခု ဘိက္ခုနီ ၂ ဥးလုံးတို့၏၊ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေါ - သည်၊ (ဟောတိ-အံ့၊) ဘိက္ခုဿ-၏၊ သံဃာဒိသေသော-သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဘိက္ခုနီ ယာ- ၏၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ဘိက္ခုနီယာ-၏၊ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေါ-သည်၊ (ဟောတိ - အံ့၊) ဘိက္ခုဿ - ၏၊ မေထုနရာဂေါဝါ ဂေဟသိတပေမံဝါ၊ (ဟောတိ - အံ့၊) ဥဘိန္ဒူမိ - ဘိက္ခု ဘိက္ခုနီ ၂ ဥးလုံး တို့၏လည်း၊ ဒုက္ကဋ်မေဝ၊ (ဟောတိ)၊ ယဿ-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ယတ္ထ-အကြင် သုံးသပ်ခြင်း၌၊ သုဒ္ဓစိတ္တံ- သည်၊ (ဟောတိ-၏၊) တဿ- ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ တတ္ထ- ထို သုံးသပ်ခြင်း၌၊ အနာ ပတ္တိ၊ (ဟောတိ-၏၊) ဥဘိန္ဒူမိ-တို့၏လည်း၊ သုဒ္ဓစိတ္တံ (ဟောတိ-အံ့၊) ဥဘိန္ဒူမိ- တို့၏လည်း၊ အနာပတ္တိ၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိအယံ-ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ (ဝိနိစ္ဆ ယော-တည်း၊) [ဣတိသဒ္ဓါ ပါစေရမည်၊ မပါလျှင် ထည့်ပါ။]

အနာပတ္တိ အသန္တိစွာတိ အာဒိသု-တို့၌၊ ဝိရဇ္ဈိတွာ-ချွတ်ချော်၍၊ အာမသန္တိ ယာဝါ-သုံးသပ်မိသော ရဟန်းမ၏၎င်း၊ အညဝိဟိတာယ-အခြားသောအာရုံ၌

ထားအပ်သောစိတ် ရှိသည်ဖြစ်၍၊ (အာမသန္တိယာ)ဝါ- န်၎င်း၊ အယံ- ဤသူ
 ကား၊ ပုရိသော-တည်း၊ ဣတိဝါ- ဤသို့သော်၎င်း၊ အယံ-ကား၊ ဣတ္ထိ-တည်း၊
 ဣတိဝါ- ဤသို့သော်၎င်း၊ အဇာနန္တိယာ - မသိသည်ဖြစ်၍၊ (အာမသန္တိယာ)
 ဝါ-န်၎င်း၊ တေန- ထိုယောက်ျားသည်၊ ဖုဠာယဝိ- တွေထိအပ်သော်လည်း၊ တံ
 ဖဿံ - ထို အတွေ့ကို၊ အသာဒယန္တိယာဝါ- မသာယာသော ရဟန်းမ၏၎င်း၊
 အာမသနေ-သုံးသင်ခြင်းသည်၊ သတိဝိ-ရှိပါသော်လည်း၊ အနာပတ္တိ၊ (ဟောတိ)၊
 သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော ဝါရတို့၌၊ သေသံ-ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဥတ္တာန
 မေဝ-သည်သာ၊ ပဌမပါရာဇိက သမုဋ္ဌာနံ၊ ပေ၊ ဒွိဝေဒနံ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။
 ပဌမပါရာဇိကံ၊ (သမတ္ထံ)။

ဒုတိယပါရာဇိက သိက္ခာပုဒ်

ဒုတိယေ- ဖြစ်သော၊ ပါရာဇိကေ- ၌၊ ကစ္စိနော သာတိ-ကား၊ ကစ္စိ-အသို့
 နည်း၊ သာ-ထို သုန္ဒရီနန္ဒာသည်၊ (ဂစ္ဆန္တိ- ကိုဝန်ရှိသည်၊ ဟောတိန - ဖြစ်သ
 လော၊) [နောသည် န၏ ပရိယာယ်တည်းဟု သိစေလို၍ “ကစ္စိန” ဟုဖွင့်သည်။]
 အဝဏ္ဏောတိ-ကား၊ အဂုဏော-ဂုဏ်၏ဆန့်ကျင်ဘက် အပြစ်သည်၊ (ဟောတိ)၊
 အကိတ္တိတိ-ကား၊ နိန္ဒာ-ကဲ့ရဲ့ ခံရခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ အယသောတိ-ကား၊
 ပရိဝါရဝိပတ္တိ-အခြံအရံ၏ ပျက်စီးခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဝါ-တနည်း၊ ပရမ္ပုဒ
 ဂရဟာ- မျက်ကွယ် ကဲ့ရဲ့ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)။

သာဝါ အာရောစေတီတိ- ကား၊ ယာ-အကြင် ဘိက္ခုနီသည်၊ ပါရာဇိကံ-
 သို့၊ အာပန္နာ-ရောက်ပြီ၊ သာ-ထို ဘိက္ခုနီသည်၊ သယံ- ကိုယ်တိုင်၊ အာရောစေ
 တိ- ပြောလာအံ့၊ အဋ္ဌန္တံပါရာဇိကာနံ အညတရန္တိ - ကား၊ ဘိက္ခုဟိ-ရဟန်း
 ယောက်ျားတို့နှင့်၊ သာဓာရဏာနံ-ဆက်ဆံကုန်သော၊ စတုန္တံ-ကုန်သော ပါရာ
 ဇိကတို့တွင်၎င်း၊ အသာဓာရဏာနံ- မဆက်ဆံကုန်သော၊ စတုန္တမေဝစ-လေး
 ပါးပင်လျှင်ဖြစ်ကုန်သော ပါရာဇိကတို့တွင်၎င်း၊ အညတရံ-ကပါးပါးသော ပါရာ
 ဇိကသို့၊ (အဇ္ဈာပန္နံ၌စပ်) စ - ဆက်၊ ဣဒံ ပါရာဇိကံ - ဤ ဒုတိယပါရာဇိက
 သိက္ခာပုဒ်ကို၊ ပစ္စာ-ပါရာဇိကတို့တွင် နောက်ဆုံး၌၊ ပညတ္တံ- အပ်ပြီ၊ တသ္မာ-
 ကြောင့်၊ အဋ္ဌန္တန္တိ-ဟူ၍၊ ဝိဘဏံ - ၌၊ ဝုတ္တံ - ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ပန-ဆက်၊
 ပုရိမေန - ရှေ့ဖြစ်သော ပဌမပါရာဇိကနှင့်၊ သဒ္ဓိံ - တကွ၊ ယုဂဠတ္တာ- အစုံ၏

x x x x x x x x

အယသော ။ ။ ပရိဝါရအယသ , ကိတ္တိအယသ နှစ်မျိုးတွင် ကိတ္တိအယသကို
 အကိတ္တိသဒ္ဓါဖြင့် ယူပြီးဖြစ်သောကြောင့် “ပရိဝါရဝိပတ္တိ” ဟု ဖွင့်သည်။ တနည်း—
 အကိတ္တိ ဟူသော အယသသည် မျက်မှောက်ကဲ့ရဲ့ခြင်း ဖြစ်သောကြောင့် မျက်ကွယ်
 ကဲ့ရဲ့ခြင်းကို “အယသ”ဟု ယူစေလို၍ “ပရမ္ပုဒဂရဟာ ဝါ”ဟု တနည်း ဖွင့်ပြန်သည်။

အဖြစ်ကြောင့်၊ ဣမသ္မိံ ဩကာသေ - ဤ ဒုတိယပါရာဇိက နေရာ၌၊ ထဝိတံ- သံဂါယနာတင်ထေရ်တို့ ထားအပ်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗိ-၏။ [ဤဝါကျများ၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ကင်္ခါဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

ဓုရံ နိက္ခိတ္တမတ္တေတိ-ကား၊ ဓုရေ- တာဝန်ကို၊ နိက္ခိတ္တမတ္တေ - ချအပ်ပြီး ကာမျှ ဖြစ်လသော်၊ (“အဿမဏီ ဟောတိ” ၌စပ်၊) [လက္ခဏနှင့် လက္ခဏ ဝန္တတို့ ဝိဘတ်တူ၍ ဖြစ်ရကား “ဓုရံ”ကို “ဓုရေ” ဟု ဖွင့်သည်၊ ဓုရံ၌ ဝိဘတ္တိ ဝိပလ္လာသ-ဟူလို။] ပန - ဆက်၊ ဣတ္ထ - ဤ ဒုတိယပါရာဇိက သိက္ခာပုဒ်၌၊ ဝိတ္တာရကထာ - အကျယ်ဖြစ်သော စကားကို၊ သပ္ပါဏကဝဂ္ဂမ္ပိ - သပါဏက ဝဂ်၌၊ ဒုဠုလ္လသိက္ခာပဒေ- ဒုဠုလ္လပတ္တိပဋိစ္ဆာဒန သိက္ခာပုဒ်၌၊ ဝုတ္တနယေနေ ဝ-သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ဟိ-အထူးကား၊ တတြ-ထိုဒုဠုလ္လပတ္တိပဋိစ္ဆာဒနသိက္ခာ ပုဒ်၌၊ ပါစိတ္တိယံ(ဟောတိ)၊ ဣဓ-ဤဒုတိယပါရာဇိက သိက္ခာပုဒ်၌၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ဣတိ အယမေဝ-ဤပါစိတ်၏အဖြစ် ပါရာဇိက၏အဖြစ်သည်သာ၊ ဝိသေသော-ထူး၏၊ သေသံ-ကြွင်းသော အစီအရင်ကို၊ တာဒိသမေဝ-ထို သိက္ခာ ပုဒ်၏ အစီအရင်ကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်သာ၊ ဝဇ္ဇပဋိစ္ဆာဒိကာတိ ဣဒမ္ပိ - ဝဇ္ဇပဋိစ္ဆာဒိကာ ဟူသော ဤပုဒ်သည်လည်း၊ ဣမိဿာ ပါရာဇိကာယ-၏၊ နာမမတ္တ မေဝ-အမည်မျှသာတည်း၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ပဒဘာဇနေ-၌၊ နဝိစာရိတံ- စိစစ် တော်မူအပ်၊ သေသံ၊ ပေ၊ ဒုက္ခဝေဒနံတိ၊ (ဣဒမ္ပိ၌ ပိဖြင့် ဇာဏုမဏ္ဍလိကာကို ပေါင်း၊) [ဒုက္ခဝေဒနံနှင့်စပ်၍မှတ်ဘွယ်ကို ကင်္ခါဘာသာဋီကာ၌ပြထားပြီ။].... ဒုတိယပါရာဇိကံ (သမတ္တံ)။

တတိယပါရာဇိက သိက္ခာပုဒ်

တတိယေ-၌၊ ဓမ္မေနာတိ-ကား၊ ဘူတေန-ဟုတ်မှန်သော၊ ဝတ္ထုနာ-နှင့်ထုတ် ခြင်း၏ အကြောင်းဝတ္ထုဖြင့်၊ ဝိနယေနာတိ- ကား၊ စောဒေတွာ- စောဒနာပြီး၍၊ သာရေတွာ - အပြစ်ကို အမှတ်ရစေပြီး၍၊ (ဥက္ခိတ္တံ ၌စပ်၊) [ဓမ္မေနကို ဘူတေန ဝတ္ထုနာ ဟု၎င်း၊ ဝိနယေနကို စောဒနာသာရဏာ ဝိနည်း ဟု၎င်း၊ ယူရမည် ဖြစ်လျှင် အဘယ်ကြောင့် ပဒဘာဇနီ၌ “ယေန ဓမ္မေန ယေန ဝိနယေန” ဟု သာမညအားဖြင့် ဟောတော်မူအပ်ပါသနည်းဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် “ပဒ ဘာဇနံ ပန၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ” ဟု မိန့်။] ပန-ဆက်၊ အဿ-ထို ဓမ္မေန ဝိနယေနဟူသော ပုဒ်၏၊ ပဒဘာဇနံ-ပဒဘာဇနီကို၊ (ဝုတ္တံ၌စပ်၊) ယေန ဓမ္မေန-အကြင်ဓမ္မဖြင့်၊ ယေန ဝိနယေန-အကြင်ဝိနယဖြင့်၊ ဥက္ခိတ္တော - နှင်ထုတ်အပ်သူသည်၊ သုဥက္ခိတ္တော- ကောင်းစွာ နှင်ထုတ်အပ်သူ မည်သည်၊ ဟောတိ - ၏၊ ဣတိ - သို့၊ ဣမံ အဓိပ္ပါယ်မတ္တံ-ဤ အဓိပ္ပါယ်မျှကို၊ ဒသေတံ-၎င်း၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

သတ္တုသာသနေနာတိ-ကား၊ ဥတ္တိသမ္ပဒါယစေတ-ပြည့်စုံသောဥတ်ဖြင့်၎င်း၊ အနုသာဝန သမ္ပဒါယစ-ပြည့်စုံသော ကမ္မဝါစာဖြင့်၎င်း၊ (ဥက္ခိတ္တိဋ္ဌစပ်၊) ပန-ဆက်၊ အဿ-ထို သတ္တုသာသနေနဟူသော ပုဒ်၏၊ ပဒဘာဇနေ-၌၊ ဇိနသာသနေန ဗုဒ္ဓသာသနာတိ-ဟူ၍၊ ဝေဝစန မတ္တမေဝ-ဝေဝစ ပရိယာယ်မျှကိုသာ၊ ဝုတ္တိ- ပြီ၊ [“သတ္တု-မြတ်စွာဘုရား၏၊ သာသနံ - ဆုံးမတော်မူကြောင်း” ဟူသည် “ပြည့်စုံသောဥတ်, ပြည့်စုံသော ကမ္မဝါစာတည်း” ဟုလို၊ ပြည့်စုံဟူသည်ကား ဌာနကရိုဏ်း၏ ပြည့်စုံခြင်း, “အယံ တိဿောဘိက္ခု ” စသည်ဖြင့် ပါသင့်ရာ ပုဂ္ဂိုလ်၏နာမည်များ ပါခြင်းတည်း။]

သံသံဝါ ဂဏံဝါတိအာဒိသု-တို့၌၊ ယေန သံသန-သည်၊ ကမ္မံ-ဥက္ခေပနိယကံကို၊ ကတံ-ပြီ၊ တံ သံသံဝါ- ကိုသော်၎င်း၊ တတ္ထံ- ထိုသံသာ၌၊ ဝါ-တွင်၊ သမ္ပဟုလ သင်္ခါတံ - များစွာသောပုဂ္ဂိုလ်ဟု ဆိုအပ်သော၊ ဂဏံဝါ - ကိုသော်၎င်း၊ ဧကပုဂ္ဂလံဝါ - ကိုသော်၎င်း၊ တံ ကမ္မံဝါ - ထို ဥက္ခေပနိယကံ ကိုသော်၎င်း၊ န အာဒိယတိ-မနာယု၊ ဝါ-ဂရုမစိုက်၊ [“န အာဒိယတိ-မယု ” ဟူသည်ကား ထိုသံသာစသည်ကို ဂရုမစိုက်ခြင်းတည်း။] န အနုဝတ္တတိ-အစဉ်မလိုက်၊ တတ္ထံ-ထိုသံသာစသည်တို့၌၊ အာဒရံ-ရိုသေခြင်းကို၊ န ဇနေတိ-မဖြစ်စေ၊ ဣတိအတ္ထော။

သမာန သံဝါသကာ၊ ပပ၊ နတ္ထိတိတ္ထေ - ဟူသော ဤပါဌ၌၊ ဧကကမ္မံ - တခုတည်းသောကံ၎င်း၊ ဧကုဒ္ဒေသော-တခုတည်းသော ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသ၎င်း၊ သမသိက္ခတာ - အတူတကွ ကျင့်အပ်သော သိက္ခာရှိသူ၏အဖြစ်၎င်း၊ [တချို့ နေရာ၌ “သမသိက္ခာ” ဟု ရှိ၏၊ “အတူတကွကျင့်အပ်သော သိက္ခာ၎င်း” ဟု ပေး။] ဣတိ အယံ- ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ တာဝ - သမာန သံဝါသကစသည်တို့မှ ရှေးဥားစွာ၊ သံဝါသော - သံဝါသတည်း၊ ဧတေသံ - ဤရဟန်းတို့၏၊ သမာနော-တူသော၊ သံဝါသော - ဧကကမ္မံ ဧကုဒ္ဒေသ သမသိက္ခာဟူသော သံဝါသသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ-ထို ကြောင့်၊ တေ- ထိုရဟန်းတို့သည်၊ သမာန သံဝါသကာ- တို့မည်၏၊ ဧဝရူပါ-ဤသို့ သဘောရှိကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့ကို၊ ဘိက္ခုဿ-ရဟန်း၏၊ တသ္မိံ သံဝါသေ-ထို သံဝါသ၌၊ သဟ-တကွ၊ အယနဘာဝေန-ဖြစ်တတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သဟာယာတိ-တို့ဟူ၍၊ ဝုစ္ဆန္တိ-ဆိုအပ်ကုန်၏၊ [“သဟ+အယန္တိတိ သဟာယာ ” ဟု ပြုဘို့ရန် “သဟ + အယနဘာဝေန ” ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြ၏။] ဣဒါနိ-၌၊ ယေန သံဝါသေန - အကြင် သံဝါသကြောင့်၊ တေ- ထိုရဟန်းတို့ကို၊ သမာနသံဝါသကာတိ - သမာနသံဝါသက တို့ဟူ၍၊ ဝုတ္တာ - မိန့်တော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ သော သံဝါသော-ထို သံဝါသသည်၊ တဿ ဥက္ခိတ္တကဿ-ထို ဥက္ခိတ္တက ရဟန်း၏၊ တေဟိ-ထိုရဟန်းတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ - တကွ၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ စ-ဆက်၊ ယေဟိ-အကြင်ရဟန်းတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ - တကွ၊ တဿ-ထို ဥက္ခိတ္တကရဟန်း၏၊ သော သံဝါသော-ထို သံဝါသသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ တေန-ထိုရဟန်းသည်၊ တေဘိက္ခု-ထိုရဟန်း

တို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ သဟာယာ-အဖော်တို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊ ကတာ-ပြုအပ်ကုန်သည်၊ န ဟောန္တိ-မဖြစ်ကုန်၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ သမာန သံဝါ သကာ၊ပေ၊အကတသဟာယောတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ [ဤဝါကျများ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ကင်္ခါဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။] သေသံ - ကြွင်းသော အစီအရင်သည်၊ သံဃဘောဒ သိက္ခာပဒါဒိသု- တို့၌၊ ဝုတ္တနယတ္တာ - ဆိုအပ်ပြီးသောနည်း ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဥတ္တာနမေဝ၊ပေ၊ ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။...တတိယ ပါရာဇိကံ (သမတ္တံ)။

စတုတ္ထပါရာဇိက သိက္ခာပုဒ်

စတုတ္ထ- ၌၊ အဝဿုတာတိ- ကား၊ လောကဿာဒ မိတ္တသန္တဝဝသေန- လူအပေါင်းသည် သာယာအပ်သော မိတ်ဆွေဖွဲ့ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေန - ကာယသံသဂ္ဂရာဂသည်၊ အဝဿုတာ- စိုစွတ်အပ်သည်၊ (ဟုတွာ) (သာဒယန္တိ ၌စပ်၊) ဒုတိယပဒေပိ - အဝဿုတဿဟူသော ဒုတိယပုဒ်၌လည်း၊ ဒေဝဝနယော- ပင်တည်း၊ ပန- ဆက်၊ ပုရိသပုဂ္ဂလဿ ဟတ္ထဂ္ဂဟဏံ ဝါတိ အာဒိသု - ပုရိသပုဂ္ဂလဿ ဟတ္ထဂ္ဂဟဏံဝါ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ပုရိသပုဂ္ဂလေန-ယောက်ျားပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဟတ္ထလက်၌၊ ယံ ဝဟဏံ-အကြင်ကိုင်ခြင်းကို၊ ကတံ-ပြီ၊ တံ-ထို ကိုင်ခြင်းကို၊ ပုရိသပုဂ္ဂလဿ ဟတ္ထဂ္ဂဟဏန္တိ- ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ - မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။ [ဤဝါကျများနှင့် စပ်၍ မှတ်ဘွယ်ကို ကင်္ခါဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။] သံဃာဒိကဏ္ဍဂ္ဂဟဏေပိ- သံဃာဒိကဏ္ဍဂ္ဂဟဏ ၌လည်း၊ ဒေဝဝနယော-တည်း၊ စ-ဆက်၊ ဟတ္ထဂ္ဂဟဏန္တိ ဧတ္ထ-၌၊ ဟတ္ထဂ္ဂဟဏဉ္စ-လက်ကိုကိုင်ဆွဲခြင်းကို၎င်း၊ အညမ္ဘိ-ဟတ္ထဂ္ဂဟဏမှ အခြားလည်း ဖြစ်သော၊ အပါရာဇိကက္ခေတ္တေ - ပါရာဇိကခေတ် မဟုတ်သော အရပ်၌၊ ဝဟဏဉ္စ-ကိုင်ခြင်းကို၎င်း၊ ဧကန္တံ-တပေါင်းထည်း၊ ကတွာ-၍၊ ဟတ္ထဂ္ဂဟဏန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ တေနေဝ-ထို့ ကြောင့်ပင်၊ (လက်ကို ကိုင်ခြင်း ၊ ပါရာဇိကခေတ် မဟုတ်သောအရပ်၌ ကိုင်ခြင်းကို တပေါင်းထည်းပြု၍ မိန့်တော်မူခြင်းကြောင့်ပင်။) အဿ-ထိုဟတ္ထဂ္ဂဟဏံဟူသောပုဒ်၏၊ ပဒဘာဇနေ-၌၊ ဟတ္ထဂ္ဂဟဏံဝါ၊ပေ၊ အာပတ္တိ တုလ္လစယဿာတိ - ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ - မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။

စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤဟတ္ထဂ္ဂဟဏံဝါအစရှိသောစကားရပ်၌၊ ကာယသံသဂ္ဂေါ- ကာယသံသဂ္ဂကို၊ အသဒ္ဓမ္မောတိ-ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော - ၏၊ မေထုနဓမ္မော - ကို၊ (အသဒ္ဓမ္မောတိ-ဟူ၍၊ န ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ဟိ-မှန်၏၊ မေထုနဿ-၏၊ သာမန္တာ- အနီး၌၊ တုလ္လစယံ- သည်၊ န ဟောတိ- မဖြစ်၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ- ဤကာယသံသဂ္ဂ

ကို အသဒ္ဓမ္မ ဟု သိထိုက်ရာ၌၊ ဝိညူ၊ ပေ၊ သမာပဇ္ဇိတုန္တိ ဝစနမ္မိ-ဝိညူ၊ ပေ၊ သမာပဇ္ဇိတုံ ဟူသော စကားသည်လည်း၊ သာဓကံ - ဤအနက်ကို ပြီးစေတတ်သော သက်သေခံ စကားတည်း။

တိဿိတ္ထိယော(တိဿော ဣတ္ထိယော တိသု ဣတ္ထိသု)-၃ ယောက်ကုန်သော မိန်းမတို့၌၊ (ယံ) မေထုနံ-အကြင် မေထုနံသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တံ မေထုနံ - ကို၊ နသေဝေ - မမှီဝဲ၊ (တံကို ဧ ပြု၊) တယော ပုရိသေ - သုံးယောက်ကုန်သော ယောက်ျားတို့၌၎င်း၊ တယော - သို့ ယောက်ကုန်သော၊ အနရိယပဏ္ဍကေစ- မမြင့်မြတ်သော(ယုတ်ညံ့သော)ပဏ္ဍုက်တို့၌၎င်း၊ (ယံမေထုနံ အတ္ထိ၊ တံမေထုနံ နသေဝေ၊) ဗျဉ္ဇနသ္မိံ စ-မိမိနိမိတ်၌လည်း၊ မေထုနံ-ကို၊ န အာစရေ-မပြုကျင့်၊ (အထ-ထိုသို့ ဖြစ်ပါလျက်၊) မေထုနဓမ္မပစ္စယာ-မေထုနဓမ္မဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဆေဇ္ဇံ-သာသနာတော်ဝယ် အမြစ်အရင်း၏ ပြတ်ခြင်းသည်၊ ဝါ-ပါရာဇိကကျခြင်းသည်၊ သိယာ- ဖြစ်၏၊ သောပဉ္စာ - ဤ ပြဿနာကို၊ ကုသလေဟိ-ဝိနည်းကျမ်းကျင် ပညာရှင်တို့သည်၊ စိန္တိတာ-ကြံစည်အပ်ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ပရိဝါရေ-ပရိဝါပါဠိတော်၌၊ ဝုတ္တာယ-သံဂါယနာတင် ထေရ်တို့ မိန့်ဆိုအပ်သော၊ ဣမာယ သေဒမောစိက ဂါထာယ - ဤ သေဒမောစိကာ ဂါထာနှင့်၊ ဝိရုဇ္ဈတိ-

x x x x x x x x x

သာဓကံ။ ။ “အသဒ္ဓမ္မ”ဟု လာလျှင် အခြားနေရာ၌ “မေထုန ဓမ္မ” ကို ယူရိုး ရှိပါလျက် ဤသိက္ခာပုဒ်ဝယ် “ကာယသံသဂ္ဂ”ကို “အသဒ္ဓမ္မ”ဟု သိထိုက်သည်ဟူသော စကားရပ်၌ အဘယ်သက်သေခံ ရှိပါသနည်း ဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် “ဝိညူ၊ ပေ၊ သာဓကံ”ဟု မိန့်သည်။ ဤသိက္ခာပုဒ်ဝယ် “ပုရိသပုဂ္ဂလဿ”ဟူသော မာတိကာပုဒ်၏ ပဒဘာဇနိ၌ “ပုရိသပုဂ္ဂလဿ” အရ “ဝိညူ၊ ပေ၊ ကာယသံသဂ္ဂံ သမာပဇ္ဇိတုံ” ဟု ဟောတော်မူအပ်သော စကားတော်သည် ကာယသံသဂ္ဂကို အသဒ္ဓမ္မဟု သိထိုက်ရာ၌ သက်သေခံ ဖြစ်သည်-ဟူလို၊ “ဝစနမ္မိ”၌ ဝိသဒ္ဓါဖြင့် “နဟိ၊ ပေ၊ ဟောတိ” ဟူသော ရှေ့ဝါကျ၏ အနက်ကို ပေါင်းသည်။

တိဿိတ္ထိယော။ ။ “တိသု ဣတ္ထိသု”ဟု ဆိုလိုလျက် ဝိဘတ္တိဝိပလ္လာသအားဖြင့် ဒုတိယာဝိဘတ်ဖြင့် ဆိုသည်။ တနည်း-“တိဿော ဣတ္ထိယော-တို့သို့၊ (ဥပဂန္ဓာ-ကပ်၍)”ဟု သော်လည်း ကြိယာထည့်၍ အနက်ပေးပါ။ မိန်းမ ၃ ယောက်ဟူသည်- လူမိန်းမ၊ နတ်မိန်းမ၊ ဥဘတောဗျည်းမ၊ တို့တည်း။ “တယော ပုရိသေ တယော အနရိယပဏ္ဍကေ” တို့၌လည်း သတ္တမိမှ ဒုတိယာပြန်နေသည်ကို သိပါ။ “န စာစရေ မေထုနံ ဗျဉ္ဇနသ္မိံ”ဟူရာ၌ “လမ္ဗိ မုခေန ဂဏှန္တော”အရ မိမိနိမိတ်၌ မေထုနံမှီဝဲသော လမ္ဗိတည်း။ “ထိုသို့ မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ မေထုနံ မမှီဝဲပါဘဲလျက် မေထုနဓမ္မကြောင့် ပါရာဇိကကျသည်” ဟူရာ၌ ဤပြဿနာကို ထုတ်သည်။ [ဆိဒိဓာတ် ဣပစ္စည်းဖြင့် “ဆိဇ္ဇနံ-ဆေဇ္ဇံ”ဟု ပြု၊ ဋီကာ၌ “ဆေဒေါယေဝ ဆေဇ္ဇံ”ဟု ရှိ၏။ ထိုအလို ဆိဇ္ဇနံ ဆေဒေါ၊ ဆေဒေါယေဝ ဆေဇ္ဇံ”ဟု ပြု၊ ဣပစ္စည်းဖြစ်၍ နပုလိန်ဖြင့် “ဆေဇ္ဇံ”ဟု ရှိထိုက်၏။ သို့မဟုတ်-“ပဗ္ဗဇ္ဇာ”ကဲ့သို့ သုတ်ကြီးဖြင့် ဣတ္ထိလိင်ရုပ် ပြီးစေရလိမ့်မည်။]

ဆန့်ကျင်သည် မဟုတ်ပါလော၊ ဣတိ စေ - ဤသို့ မေးအံ့၊ န - မဆန့်ကျင်ပါ၊ (ကသ္မာ-အဘယံကြောင့်နည်း၊) မေထုနဓမ္မဿ - ၏၊ ပုပ္ဖဘာဂတ္တာ-ရှေ့အဘို့၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

ဟိ-ချဲ့ဥျားအံ့၊ ပရိဝါရေယေဝ-၌ပင်၊ မေထုနဓမ္မဿ- ၏၊ ပုပ္ဖဘာဂေါ- ကို၊ ဇာနိတဗ္ဗော-သိထိုက်၏၊ ဣတိ- ဤသို့ စတည်၍၊ ဝဏ္ဏာဝဏ္ဏော - သုက်အဆင်း အမျိုးမျိုးကို ပြရာဖြစ်သော သုက္ကဝိသဋ္ဌိကို၊ (ဇာနိတဗ္ဗော)၊ ကာယသံသဂ္ဂေါ- ကို၊ (ဇာနိတဗ္ဗော)၊ ဒုဋ္ဌုလ္လဝါစာ-ကို၊ (ဇာနိတဗ္ဗော)၊ အတ္တကာမပါရိစရိယာ- ကို၊ (ဇာနိတဗ္ဗော)၊ ဂမနပ္ပါဒနံ-အောင်သွယ်ဘို့ရန် သွားမှုကို ဖြစ်စေခြင်းဟူသော သဗ္ဗရိတ္တကို၊ (ဇာနိတဗ္ဗံ)၊ ဣတိ ဧဝံ-ဤသို့၊ သုက္ကဝိသဋ္ဌိအာဒိနိ-ကုန်သော၊ ပဉ္စ- ကုန်သော၊ သိက္ခာပဒါနိ - တို့ကို၊ မေထုနဓမ္မဿ - ၏၊ ပုပ္ဖဘာဂေါတိ- ဟူ၍၊ ဝုတ္တာနိ-သံဂါယနာတင် ထေရ်တို့ မိန့်ဆိုအပ်ကုန်ပြီ၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ ကာယ သံသဂ္ဂေါ-သည်၊ မေထုနဓမ္မဿ-၏၊ ပုပ္ဖဘာဂတ္တာ-ရှေ့အဘို့၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပစ္စယော- မေထုနဓမ္မ၏ အကြောင်းသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဣတိ- ထို ကြောင့်၊ ဆေဇ္ဇံ၊ ပေ၊ ဣတ္ထ- ၌၊ ဣမိနာ ပရိယာယေန- ဤပရိယာယ်ဖြင့်၊ (ဖလူပစာဖြင့်၊) အတ္ထော-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ ဧတေန ဥပါယေန - ဤနည်းဖြင့်၊ သဗ္ဗပဒေသု- အလုံးစုံသောပုဒ်တို့၌၊ (သံဃာဒိကဏ္ဍဂ္ဂဟဏံ အစရှိသောပုဒ်တို့၌၊) ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော၊ အပိစ - စိုးစဉ်းအနည်းငယ် ဆိုဘွယ်အထူးကား၊ သင်္ကေတံဝါ ဂစ္ဆေယျာတိ တေဿ-ဟူသော ဤပါဌ်၏၊ ပဒဘာဇနေ-၌၊ ဣတ္ထန္ဓာမံ အာဂစ္ဆာ တိ ပဒဿ - ဟူသော ပုဒ်၏၊ ဧဝံနာမကံ - ဤ အမည်ရှိသော၊ ဌာနံ-အရပ်သို့၊ အာဂစ္ဆ-လာပါလော၊ ဣတိ အတ္ထော-ဤအနက်သည်၊ (ဟောတိ)။

အဋ္ဌမံ၊ ပေ၊ ဟောတိတိ-ကား၊ အနုလောမတောဝါ- အနုလုံအားဖြင့်သော် ၎င်း၊ (အစမှစ၍ အစဉ်အတိုင်း အလျော်အားဖြင့်သော်၎င်း၊) ပဋိလောမတော ဝါ- ပဋိလုံအားဖြင့် သော်၎င်း၊ (အဆုံးမှစ၍ ပြောင်းပြန်အားဖြင့်သော်၎င်း၊) ဧကန္တရိကာယဝါ - တဝတ္ထုခြားအားဖြင့် သော်၎င်း၊ ယေန တေန နယေန - အမှတ်မထား တပါးပါးသောနည်းဖြင့်၊ အဋ္ဌမံ-ရှစ်ခုမြောက်ဖြစ်သော၊ ဝတ္ထု- ကို၊ ပရိပူရေန္တိယေဝ- ပြည့်စေသော်သာလျှင်၊ (ပြည့်စေမှသာလျှင်၊) အဿမဏီ- ရဟန်းမ အစစ် မဟုတ်တော့သည်၊ ဟောတိ။ [“ဧကန္တရိကာယဝါ၌ အဝုတ္တ

x x x x x x x

ဝိရုဇ္ဈတိတိ စေ။ ။ရှေး၌ “မေထုနဓမ္မ”ကို “အသဒ္ဓမ္မ” ဟု မသိထိုက် ဟူသော စကားသည် ဤဂါထာဝယ် “ကာယသံသဂ္ဂရာဂ” ကို မေထုနဓမ္မ၌ သွင်းထားသည် ဟူသော စကားနှင့် မဆန့်ကျင်ပါလော-ဟု မေးသည်၊ ကာယသံသဂ္ဂရာဂက မေထုန ဓမ္မ၏ ရှေ့အဖို့၌ဖြစ်သောကြောင့် အကျိုးမေထုနဓမ္မ၏ အမည်ကို အကြောင်း ကာယ သံသဂ္ဂရာဂ၌ တင်စားသော ဖလူပစာရ စကားဖြစ်သောကြောင့် မဆန့်ကျင်ပါ - ဟု ဖြေသည်။ [ယောဇနာ၌ “သဗီပူပစာ”ဟု ဆို၏။]

ဝိကပ္ပနတ္ထ ဝါသဒ္ဓါဖြင့် ဒွန္နရိက , တျန္နရိက စသည်တို့ကို ဆည်းပါ။ ကြွင်း အဓိပ္ပါယ်ကို ကင်္ခါဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။] ပန - ဆက်၊ ယာ - အကြင် တိက္ခာနိသည်။ ဧကံ- တမျိုးသော၊ ဝတ္ထုဝါ - ဝတ္ထုကိုသော်၎င်း၊ သတ္တ-နိသော၊ ဝတ္ထုနိဝါ - တို့ကိုသော်၎င်း၊ သတက္ခတ္ထုမ္ပိ - အကြိမ်တရာလည်း၊ ပူရေတိ - ပြည့်စေ၏။ [“ဒွေဝါ ဝတ္ထုနိ” စသည်တို့ကို ပေယျာလမြှုပ်ထားသည်။ တနည်း- အဝုတ္တဝိကပ္ပနတ္ထ ဝါသဒ္ဓါဖြင့် ပြသည်။] (သာ- သည်၊) အဿမဏီ - သည်၊ နေဝ ဟောတိ-မဖြစ်။

အာပန္နာ - ရောက်အပ်ပြီးကုန်သော၊ အာပတ္တိယော - တို့ကို၊ ဒေသေတွာ- ဒေသနာပြောပြီး၍၊ ဝါ - ဒေသနာပြောပြီးလသော်၊ မုစ္စတိ - အာပတ်မှလွတ်၏၊ အပိစ - ထိုသို့ပင် အာပတ်မှ လွတ်ပါသော်လည်း၊ ဧတ္ထ- ဤဒေသနာပြောရာ၌၊ ဂဏနူပိကာ - ဒေသနာပြောအပ်ပြီဟူသော အရေအတွက်သို့ ကပ်ရောက်သော၊ အာပတ္တိ - ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ဟိ- သာဓကကား၊ အတ္ထာပတ္တိ၊ ပေ၊ န ဂဏနူပိကာ တိ-ဟူသော၊ ဧတံ- ဤစကားကို၊ (ပရိဝါရေ - ၌၊) ဝုတ္တံ-ပြီ။ [(ယာ - အကြင် အာပတ်သည်၊) ဒေသိတာ - ဒေသနာပြောအပ်သည်၊ ဂဏနူပိကာ - ဒေသနာ ပြောအပ်ပြီဟူသော အရေအတွက်သို့ ကပ်ရောက်သည်၊ (ဟောတိ၊) (သာ) အာပတ္တိ-သည်၊ အတ္တိ၊ (ယာ-သည်၊) ဒေသိတာ - သည်၊ (သမာနာပိ-ဖြစ်ပါ သော်လည်း၊) န ဂဏနူပိကာ - ဒေသနာပြောအပ်ပြီဟူသော အရေအတွက်သို့ မကပ်ရောက်၊ (သာ)အာပတ္တိ အတ္တိ။]

တတြ - ထို ဒေသိတာ ဂဏနူပိကာ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ အယံ - ကား၊ ဝိနိစ္ဆယော-တည်း၊ ဣဒါနိ- ၌၊ နာပဇ္ဇိဿာမိ- မရောက်တော့အံ့၊ ဣတိ- ဤသို့ ကြံ၍၊ ဓရနိက္ခေပံ - တာဝန်ကို လျောချမှုကို၊ (လွန်ကျူးခြင်းတာဝန်ကို လျောချ မှုကို)ကတွာ-၍၊ ဒေသိတာ- ဒေသနာပြောအပ်သော အာပတ်သည်၊ ဂဏနူပိ ကာ-ဂဏနူပိကာမည်၏၊ ဒေသိတဂဏနံ - ဒေသနာပြောအပ်ပြီဟူသော အရေ အတွက်သို့၊ ဥပေတိ - ကပ်ရောက်၏၊ (ဂဏနူပိကာကို ထပ်ဖွင့်သည်၊) ပါရာဇိ ကဿ-ပါရာဇိက၏၊ အင်္ဂံ-အကြောင်းသည်၊ န ဟောတိ-မဖြစ်တော့၊ [ဒေသနာ ပြောပြီးဖြစ်သောကြောင့် ထို အာပတ်သည် အဋ္ဌဝတ္ထုက ပါရာဇိကအာပတ်၏ အစိတ်အပိုင်း မဟုတ်တော့ - ဟူလို၊ ဂဏနူပိကာနှင့်စပ်၍ မှတ်ဘွယ်ကို ကင်္ခါ ဘာသာဋီကာနှင့် ပါတိမောက်ဘာသာဋီကာတို့၌ ပြထားပြီ။] တသ္မာ - ကြောင့်၊

x x x x x x x

အပိ စေတ္ထ။ ။ “သင့်ရောက်ပြီးသောအာပတ်”ဟူရာ၌ ရှစ်ပါးမပြည့်မီ အာပတ် များကို ဆိုလိုသည်။ “ ထို အာပတ်တို့ကို ဒေသနာပြောပြီးလျှင် လွတ်၏ ” ဟူသော စကားရပ်၌ ဒေသနာပြောရာဝယ် စိတ်ထားပုံကို အထူးပြုလို၍ “အပိစေတ္ထ”စသည်ကို မိန့်သည်။ [ယောဇနာ၌ “ အပိစ - ဇိုးစဉ်းအနည်းငယ် ဆိုဘွယ် အထူးကား ” ဟု ပေးစေလို၏။ ဧတ္ထကိုလည်း “အာပတ္တိယော ဒေသေတွာတိ ဝုစနေ”ဟု ဖွင့်သည်။]

ယာ-အကြင်ဘိက္ခုနီသည်၊ ကေ-တပါးသောဝတ္ထုသို့၊ အာပန္နာ-ရေခံပြီးသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ခရနိက္ခေပံ - တာဝန်ကို လျှော့ချမှုကို၊ ကတွာ - ရှိ၊ ဒေသေတွာ - ဒေသနာပြောပြီး၍၊ ကိလေသဝသေန - ကိလေသာ၏အစွမ်းဖြင့်၊ အာပဇ္ဇတိ-သင့်ရောက်ပြန်၏၊ ပုန-တဘန်၊ ဒေသေတိ-ဒေသနာပြောပြန်၏၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဝါ-ဤနည်းဖြင့်၊ အဋ္ဌ-ကုန်သော၊ ဝတ္ထုနိ-တို့ကို၊ ပုရေန္တိပိ-ပြည့်စေပါသော်လည်း၊ ဝါ - ပြည့်စေသည်လည်း ဖြစ်သော၊ (သာ - ထို ဘိက္ခုနီသည်၊) ပါရာဇိကာ-သာသနာတော်မှ ဆုံးရှုံးစေအပ်သူသည်၊ ဝါ-ပါရာဇိကကျသူသည်၊ န ဟောတိ-မဖြစ်၊ ပန-ကား၊ ယာ- သည်၊ အာပဇ္ဇိတွာ-ရောက်ပြီး၍၊ ပုနပိ- တဖန်လည်း၊ အညံ-သော၊ ဝတ္ထု-သို့၊ အာပဇ္ဇိသာမိ-ရောက်ဥားအံ့၊ ဣတိ-ဤသို့၊ သ ဥဿာ ဟာဝ - အားထုတ်ခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်သည်သာလျှင်၊ (ဟုတွာ)၊ ဒေသေတိ - ၏၊ တဿာ - ထို ဘိက္ခုနီ၏၊ သာ အာပတ္တိ - သည်၊ န ဝဏနုပိကာ- ဝဏနုပိကာ မမည်၊ ဒေသိတာ- ဒေသနာပြောအပ်သည်၊ (သမာနာ)ပိ- သော်လည်း၊ အ ဒေသိတာ-ဒေသနာပြောအပ်သည် မမည်သည်၊ ဝါ-ဒေသနာပြောအပ်ရာ မရေခံ သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဒေသိတဝဏနံ-ဒေသနာပြောအပ်ပြီဟူသော အခရအတွက် သို့၊ န ဝတ္ထတိ၊ (န ဝဏနုပိကာကို ထပ်ဖွင့်သည်၊)ပါရာဇိကဿဝ-၏သာ၊ အင်္ဂံ ဟောတိ၊ အဋ္ဌမေ - ရှစ်ခုမြောက်သော၊ ဝတ္ထုမိ - သည်၊ ပရိပုဏ္ဏမတ္တေ - ပြည့်ကာမျှဖြစ်လသော်၊ ပါရာဇိကာ - သည်၊ ဝါ - သည်၊ ဟောတိ၊ သေသံ၊ ပေ၊ ခ္ဋိဝဒနန္တိ။...ဝဏ္ဏနာက္ကမေန-အဖွင့်အစဉ်အားဖြင့်၊ စတုတ္ထပါရာဇိက သိက္ခာ ပဒံ-သည်၊ သမတ္တံ-ပြည့်စုံပြီ။

ဥဒ္ဓိဋ္ဌာ၊ ပေ၊ ဓမ္မာတိ- ကား၊ ဘိက္ခု- တို့ကို၊ အာရတ္တ - အကြောင်းပြု၍၊ ပညတ္တာ - ပညတ်တော်မူအပ်ကုန်သော၊ သာဓာရဏာ - ဘိက္ခုတို့နှင့် ဆက်ဆံကုန်သော၊ စတ္တာရော-၄ ပါးကုန်သောပါရာဇိကတို့၎င်း၊ ဣမေစ စတ္တာရော-ဤ ၄ ပါးကုန်သော အသာဓာရဏ ပါရာဇိကတို့၎င်း၊ ဣတိဧဝံ-ဤသို့၊ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသ မဂ္ဂေန-ပါတိမေခံ ရွတ်ပြခြင်း၏ အစဉ်အားဖြင့်၊ အယျာယော-အရှင်မတို့၊ အဋ္ဌ-ကုန်သော၊ ပါရာဇိကာ-ပါရာဇိက မည်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ-အာပတ်တို့ကို၊ ဥဒ္ဓိဋ္ဌာ-သရုပ်အားဖြင့် ရွတ်ပြအပ်ပါကုန်ပြီ၊ ဣတိဧဝံ-သို့၊ ဧတ္ထ-ဤဥဒ္ဓိဋ္ဌာခေါ် အစရှိသော ပါဠိ၌၊ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ သေသံ - ကြွင်းသောပုဒ်အပေါင်းသည်၊ မဟာဝိဘင်္ဂ-ဘိက္ခုမဟာဝိဘင်း၌၊ ဝုတ္တနယမေဝ - တည်း၊ ဣတိ - အပြီးတည်း။... သမန္တ ပါသာဒိကာယ-မည်သော၊ ဝိနယသံဝဏ္ဏနာယ-၌၊ ဝါ-တွင်၊ ဘိက္ခုနီဝိဘင်္ဂ-၌၊ ပါရာဇိကကဏ္ဍ ဝဏ္ဏနာ - ပါရာဇိကကဏ္ဍ၏ အဖွင့်သည်၊ ဝါ - ပါရာဇိက ကဏ္ဍကို ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာ အဋ္ဌကထာသည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

ပါရာဇိကအဖွင့် ပြီး၏။

သံဃာဒိသေသံ အဖွင့်

ပါရာဇိကာနန္တရဿ-ပါရာဇိကကဏ္ဍ၏အခြားမဲ့ဖြစ်သော၊ သံဃာဒိသေသကဏ္ဍဿ- သံဃာဒိသေသကဏ္ဍ၏၊ ဒါနိ-၌၊ အယံ အနတ္တာနတ္ထဝတ္ထုနာ-ဤ မပေါ်လွင်သောပုဒ်တို့၏ အနက်ကို ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာအဋ္ဌကထာသည်၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လတံ။

ပဌမ သံဃာဒိသေသံ

ဥဒေါသိတန္တိ - ကား၊ ဘဏ္ဍာသာလံ - ဘဏ္ဍာထားရာ အဆောက်အဦးကို၊ (ဂိဒေါင်ကို)၊ (ဒတ္တာ၌ စပ်၊) မာယျော ဧဝံ အဝစာတိ- ကား၊ အယျော- အမောင်၊ ဧဝံ- သို့၊ မာ အဝစ - မပြောပါနှင့်၊ အပိနာယျာတိ(ပဒဿ)- အပိနာယျာ ဟူသောပုဒ်၏၊ အပိ+ န+အယျာတိ-ဟူ၍၊ (ပဒစ္ဆေဒေါကာတဗ္ဗော) [အယျောက ဗဟုဂုဏ်လည်း ဖြစ်သင့်သောကြောင့် “အပိနယျော” ဟုလည်း ရှိနိုင်သည်။]အစ္စာဝဒထာတိ-ကား၊ အတိက္ကမိတွာ-လွမ်းမိုး၍၊ ဝဒထ-ပြောကြပါကုန်၊ အက္ခောသထ-ဆဲရေးကြပါကုန်၊ ဣတိ-ဤအနက်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်သည်၊ ဝါ-ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ-၏။

ဥဿယဝါဒိကာတိ-ကား၊ မာနုဿယဝသေန- ထောင်လွှား တက်ကြွသော မာန်မာန၏ အစွမ်းဖြင့်၎င်း၊ ကောဓုဿယဝသေန - ထောင်လွှားတက်ကြွသော ကောဓအစွမ်းဖြင့်၎င်း၊ ဝိဝဒမာနာ- ငြင်းခုံလျက်၊ (ဝိဟရေယျ၌စပ်၊) ပန-ဆက်၊

* * * * *

ဥဒေါသိတံ ။ ။ ဥ+အဝပုဗ္ဗ, သိဓာတ်, တပစ္စည်း၊ အဝကို ဩပြု၊ ဥနောက်၌ (ဒိ)လာ၍ “ဥဒေါသိတ” ဟု၎င်း၊ ဩ မပြုဘဲ “ဥဒဝသိတ” ဟု၎င်း ပါ၌မှန်ဖြစ်၏။ [“ဥ (ဥဒ္ဓိ-အထက်အထက်၌) အဝ (အဝဂန္ဓာ-သက်ရောက်၍) သိယတေ-မှီတင်း နေထိုင်အပ်၏၊ ဣတိ ဥဒေါသိတော” ဟု ပြု၊ ပါဠိ၌ ပုလ္လိန်, သက္ကတ၌ နပုလ္လိန်ရှိ၏။] [ဒတ္တာ၌ စပ်ရမည် ဖြစ်သောကြောင့်၎င်း, ပါဠိ၌ ဥဒေါသိတပုဒ်က ပုလ္လိန် ဖြစ်သောကြောင့်၎င်း, ဥဒေါသိတံနှင့် လျော်အောင် “ဘဏ္ဍာသာလံ” ဟု ဒုတိယန္တဖြင့် ရှိစေရမည်။] လှည်း ရထားစသော ယာဉ်တို့၏ ထားရာဂိဒေါင်ကို “ဥဒေါသိတ” ခေါ်၏။

အစ္စာဝဒထ ။ ။ “အစ္စာ”သည် “ဥစ္စာ” ပုဒ်ကဲ့သို့ အတိက္ကမန အနက်ဟော နိပါတ်ပုဒ် ဟု ကြံ၍ “အတိက္ကမိတွာ” ဟု ဖွင့်ဟန်တူသည်၊ “အတိ+အာ” ဟု ပုဒ်ဖြတ် ဘို့ရန် အကြောင်းရှာမရ၊ ယောဇနာ၌ကား “အတိ+ဝဒထ” ပုဒ်ခွဲ၍ အတိကို “အတိက္ကမနတ္ထ” ဟု ဆိုလေသည်၊ “လွမ်းမိုး၍ဆိုခြင်း” ဟူသည် ဆဲခြင်းပင်တည်း။

ဥဿယဝါဒိကာ ။ ။ ဥပုဗ္ဗ, သိဓာတ်, အပစ္စည်း၊ “ဥဿိတဒ္ဓဇ - စိုက်ထောင် အပ်သောအလံ” ဟူရာ၌ကဲ့သို့ ဥဿယသဒ္ဓါလည်း “ထောင်လွှား တက်ကြွ” ဟူသော အနက်ကိုဟော၏၊ တရားတွေရာ၌ များသောအားဖြင့် မာနကောဓ တက်ကြွနေတတ် သောကြောင့် မာနုဿယ ကောဓုဿယဟု ဆိုသည်၊ ဝဒတိတိ ဝါဒိကာ၊ ဥဿယေန+ ဝါဒိကာ ဥဿယဝါဒိကာ၊ ကြွင်းသောမှတ်ဘွယ်ကို ကင်္ခါဘာသာဋီကာ၌ ရှုပါ။

ယသ္မာ-ကြောင့်၊ သာ-ထို ဥဿယဝါဒိကာ ဘိက္ခုနီသည်။ အတ္တဘာ-လိုရင်း အနက်အားဖြင့်၊ အဇ္ဈကာရိကာ-တရားစွဲမှုကို ပြုသူသည်။ ဟောတိ-၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဥဿယဝါဒိကာ နာမ အဇ္ဈကာရိကာ ဝုစ္စတီဘိ-ဟူ၍၊ ပဒဘာဇနေ-၌၊ ဝုတ္တံ - ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ [ပဒဘာဇနီ၌ သဒ္ဒတ္တကို မဖွင့်ဘဲ အဓိပ္ပါယ်ထွက်ကိုသာ ဖွင့်သည်-ဟူလို။] စ-ဆက်၊ ဣတ္ထ - ဤ အဇ္ဈကာရိကာ ဟူသော ပါဠိ၌၊ ဝေါဟာရိက ဝိနိစ္ဆယော-တရားသူကြီးတို့၏အဆုံးအဖြတ်ကို၊ အဇ္ဈောတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတီ- ဆိုအပ်၏၊ ယံ- ယင်းအဇ္ဈကို၊ ပဗ္ဗဇိတာ- ရဟန်းတို့သည်၊ အဓိကရဏန္တိပိ- အဓိကရုဏ်းဟူ၍လည်း၊ (ဝိဝါဒါဓိကရုဏ်းဟူ၍လည်း၊) ဝဒန္တိ-ဆိုကြကုန်၏။

ဒုတိယံဝါ ပရိယေသတိတိ-ကား၊ သက္ခိံဝါ-သက်သေကိုသော်၎င်း၊ သဟာယံဝါ- အဖော်ကိုသော်၎င်း၊ ပရိယေသတိ- ရှာအံ့၊ ဒုက္ကဋ် (ဟောတိ)၊ ဝုစ္စတီဝါဘိ-ကား၊ ဥပဿယောဝါ-ဘိက္ခုနီတို့မှတစ်ဆင့်နေထိုင်ရာ ကျောင်းသည်မူလည်း၊ ဟောတု-ဖြစ်စေ၊ ဘိက္ခုာစာရမဂ္ဂေါဝါ-ဆွမ်းခံလှည့်လည်ရာ လမ်းသည်မူလည်း၊ (ဟောတု)၊ ယတ္ထ - အကြင်အရပ်၌၊ ဌိတာယ - တည်သောဘိက္ခုနီ၏၊ အဇ္ဈ-တရားစွဲမှုကို၊ ကရိယာမိ - ပြုအံ့၊ ဣတိ- ဤသို့၊ စိတ္တံ - သည်၊ ဥပဇ္ဇတိ - ဖြစ်၏၊ တတော-ထိုတရားစွဲလိုစိတ်ဖြစ်ရာ အရပ်မှ၊ ဝေါဟာရိကာနံ-တရားသူကြီးတို့၏၊ သန္တိကံ-အထံသို့၊ ဝုစ္စန္တိယာ-သွားသောဘိက္ခုနီ၏၊ ပဒဝါရေ ပဒဝါရေ ဒုက္ကဋ် (ဟောတိ)၊ ဧကဿ အာရောစေတီတိ - ကား၊ ဒွိသု-ကုန်သော၊ ဇနေသု-လူတို့တွင်၊ (တရားလို , တရားခံ ၂ ဥပုတို့တွင်) ယဿကဿစိ - အမှတ်မရှိ တစုံတယောက်သော၊ ဧကဿ-တယောက်၏၊ ကထံ-ကို၊ ယောကောစိ- အမှတ်မရှိ တစုံတယောက်သည်၊ (တရားလိုဖြစ်စေ, တရားခံဖြစ်စေ, ထိုသူတို့၏ ကိုယ်စလှယ်ဖြစ်စေ) ဝေါဟာရိကာနံ - တရားသူကြီး တို့အား၊ အာရောစေတီ - ပြောအံ့၊

x x x x x x x x x

အဇ္ဈကာရိကာ။ ။ [ပဌမက္ခရာဖြင့် အဇ္ဈ ဟုလည်း ရှိ၏။] “ဧတေန-ဤ တရားစွဲခြင်းဖြင့်၊ ပစ္စတ္တိကာ-ရန်သူတို့သည်၊ အဇ္ဈိယန္တိ ဒုက္ခာယန္တိ-ဆင်းရဲကြကုန်၏၊ ဣတိ အဇ္ဈော၊ ဝိနိစ္ဆိ တဗ္ဗ ဝေါဟာရော-တရားသူကြီးတို့ ဆုံးဖြတ်ထိုက်သော တရားစွဲစကား ပြောခြင်း” ဟူသော မူလပဏ္ဏာသ မဟာဂေါသိင်္ဂသုတ်ဋီကာနှင့်အညီ တရားစွဲဆိုခြင်းကို “အဇ္ဈ”ဟု ခေါ်၏၊ ထိုသို့ တရားစွဲသောအခါ တရားသူကြီးများ၏ ဆုံးဖြတ်မှု ဖြစ်ပေါ်လာသောကြောင့် အကြောင်းတရားစွဲမှု၏ အဇ္ဈအမည်ကို အကျိုးဖြစ်သော ဆုံးဖြတ်မှုပေါ်၌ တင်စား၍ ဝေါဟာရိကဝိနိစ္ဆယကိုလည်း “အဇ္ဈ”ဟု ဆိုထားသည်။

ဝေါဟာရိကာနံ။ ။ ဝေါဟာရေ-တရားဆုံးဖြတ်မှု၌ + နိယုတ္တာ-ယှဉ်သော တရားသူကြီးတို့တည်း၊ ဝေါဟာရိကာ- တို့၊ ဝေါဟာရိကာနံ - တို့၏ + ဝိနိစ္ဆယော- အဆုံးအဖြတ်တည်း၊ ဝေါဟာရိက ဝိနိစ္ဆယော၊ ယောဇနာ၌-“ဝေါဟာရံ-တရားလို တရားခံ ၂ ဥပုတို့၏ ပြောဆိုအပ်သော စကားကို၊ ဇာနန္တိ - သိတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ ဝေါဟာရိကာ”ဟု ပြုသည်။

[ကေသကို အာရောစနတ္တ သမ္ပဒါနိ ထင်မည်စိုး၍ “ကထံ” ဟု ထည့်ဖွင့်သည်။] ဒုတိယဿ အာရောစေတီတိ ဣတ္ထာပိ- ဤလည်း၊ ဒေသဝနယော-ပင်တည်း၊ [ရှေ့ ဝါကျအတိုင်း အကုန်လိုက်၍ ကေသ နေရာဝယ် “ ဒုတိယဿ ကထံ ” ဟု ဆိုရုံသာထူးသည်-ဟူလို။]

ပန-ဆက်၊ အယံ-ဤ ဆိုအပ်လတံကား၊ ဣတ္ထ-ဤတရားစွဲရာ၌၊ အသမ္မောဟ ဣာယ-မတွေဝေခြင်းအကျိုးငှါ၊ ဝိတ္ထာရကထာ-အကျယ်ဖြစ်သောစကားတည်း၊ ယတ္ထကတ္ထစိ-အမှတ်မရှိ တစုံတခုသောအရပ်၌၊ အန္တမသော-အောက်ထစ်ဆုံး အားဖြင့်၊ ဘိက္ခုနုပဿယံ - ဘိက္ခုနီတို့၏ကျောင်းသို့၊ အာဂတေပိ - ရောက် လာသည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဝေါဟာရိကေ- တရားသူကြီးတို့ကို၊ ဒိသ္မာ-၍၊ ဘိက္ခုနီ- သည်၊ အတ္တနော- ၏၊ ကထံ- ကို၊ အာရောစေတီ - အံ့၊ ဘိက္ခုနီယာ ဒုက္ကဋ် (ဟောတိ)၊ ဥပါသကော- တရားတွေ့ဘက် ဥပါသကာသည်၊ အတ္တနော ကထံ အာရောစေတီ၊ ဘိက္ခုနီယာ ထုလ္လစ္စယံ (ဟောတိ)၊ ပဌမံ - စွာ၊ ဥပါ သကော အတ္တနော ကထံ အာရောစေတီ၊ ဘိက္ခုနီယာ ဒုက္ကဋ် (ဟောတိ)၊ အထ- ထိုမှနောက်၌၊ သာ- ထို ဘိက္ခုနီသည်၊ အတ္တနော ကထံ အာရောစေတီ၊ (ဘိက္ခုနီယာ) ထုလ္လစ္စယံ (ဟောတိ)၊ ဘိက္ခုနီ - သည်၊ ဥပါသကံ - တရား တွေ့ဘက် ဥပါသကာကို၊ ဝဒတိ - ပြောအံ့၊ (ကိံ - အဘယ်သို့ ပြောသနည်း၊) မမစ-ငါ၏၎င်း၊ တဝစ-သင်၏၎င်း၊ ကထံ-စကားကို၊ တံယေဝ- သင်ချည်းသာ၊ အာရောစေတီ-ပြောလိုက်လော၊ ဣတိ-သို့၊ (ဝဒတိ-အံ့၊) သော-ထို ဥပါသကာ သည်၊ အတ္တနောဝါ- မိမိ၏မူလည်း၊ ကထံ - ကို၊ ပဌမံ- စွာ၊ အာရောစေတု- ပြောပစေ၊ ဘိက္ခုနီယာဝါ - ၏မူလည်း၊ (ကထံပဌမံ အာရောစေတု၊) ပဌမာ ရောစနေ-ပဌမပြောခြင်းကြောင့်၊ ဒုက္ကဋ် (ဟောတိ)၊ ဒုတိယာရောစနေ-ဒုတိယ ပြောခြင်းကြောင့်၊ ထုလ္လစ္စယံ(ဟောတိ)၊ ဥပါသကော ဘိက္ခုနီ ဝဒတိ၊ (ကိံ) မမစ - ကျွန်ုပ်၏၎င်း၊ တဝစ - အရှင်မ၏၎င်း၊ ကထံ တံယေဝ အာရောစေတီ- လော၊ ဣတိ(ဝဒတိ)၊ ဣတ္ထာပိ-ဤသို့ အပြောခိုင်းရာ၌လည်း၊ ဒေသဝ နယော။

ဘိက္ခုနီ-သည်၊ ကပ္ပိယကာရကေန-ကပ္ပိယကာရကသည်၊ ဝါ-ကို၊ ကထာ ပေတိ- ပြောစေအံ့၊ (အပြောခိုင်းအံ့၊) တတ္ထ- ထိုသို့ အပြောခိုင်းရာ၌၊ ကပ္ပိယ ကာရကောဝါ-သည်မူလည်း၊ ဘိက္ခုနီယာ-၏၊ ကထံ - စကားကို၊ ပဌမံ- စွာ၊ အာရောစေတု-ပြောပစေ၊ ဣတရောဝါ - ကပ္ပိယကာရကမှ အခြားသော ဥပါ သကာသည်မူလည်း၊ အတ္တနော ကထံ၊ (ပဌမံ အာရောစေတု၊) ကပ္ပိယကာရ

x x x x x x x x x x

ယတ္ထ ကတ္ထစိ။ ။ဒိသ္မာ၌စပ်၊ “တရားသူကြီး၏ အိမ်၌ဖြစ်စေ၊ တရားရုံး၌ဖြစ်စေ၊ အခြားတနေရာ၌ ရောက်နေ၍ဖြစ်စေ တွေ့၍” ဟူလို၊ ယောဇနာ၌ကား “အာဂတေ” ကို၎်၍ “ယတ္ထ ကတ္ထစိတိ ယံကိဉ္စိဋ္ဌာနံ” ဟု ဖွင့်၏၊ သူတို့ရှိရာသို့ ကိုယ်ကသွား၍တွေ့ရာ၌ “အာဂတေ” နှင့် မဆိုဝင်၊ ထို့ကြောင့် “ယတ္ထကတ္ထစိ-၌” ဟု ပေးသည်။

ကောဝါ-သည်မူလည်း၊ ဥဘိန္ဒုမ္ဘိ- ၂ ဥးလုံးတို့၏လည်း၊ (ဘိက္ခုနီ ဥပါသကာ ၂ ဥးလုံးတို့၏လည်း၊) ကထံ-ကို၊ (အာရောစေတု) ဣတရောဝါ-ကပ္ပိယကာရ ကမှ အခြားသော ဥပါသကာသည်မူလည်း၊ ဥဘိန္ဒုမ္ဘိ- ၂ ဥးလုံးတို့၏လည်း၊ (မိမိ ဘိက္ခုနီ ၂ ဥးလုံးတို့၏လည်း၊) ကထံ အာရောစေတု၊ ယထာဝါ တထာဝါ- အမှတ်မထား တပါးပါးသော အခြင်းအရာဖြင့်၊ အာရောစိယမာနေ - ပြောအပ် သော်၊ ပဌမေ-ပဌမ ဖြစ်သော၊ အာရောစနေ - ပြောခြင်းကြောင့်၊ ဘိက္ခုနီယာ ဒုက္ကဋ်၊ (ဟောတိ)၊ ဒုတိယေ (အာရောစနေ ဘိက္ခုနီယာ ထုလ္လန္ဓယံ ဟောတိ)၊ ပန-ဆက်၊ ယထာဝါ တထာဝါ-ဖြင့်၊ အာရောစိတံ-ပြောအပ်သော၊ ဥဘိန္ဒုမ္ဘိ- ဘိက္ခုနီ၊ ဥပါသကာ ၂ ဥးလုံးတို့၏လည်း၊ ကထံ - ကို၊ သုတွာ - ကြားပြီး၍၊ ဝေါဟာရိကေဟိ-တို့သည်၊ ဝိနိစ္ဆယေ-အဆုံးအဖြတ်ကို၊ ကတေ-ပြုအပ်ပြီးသော်၊ အဉ္စပရိယောသာနံနာမ - တရားစွဲခြင်း၏ ပြီးဆုံးခြင်းမည်သည်၊ ဟောတိ - ၏၊ တသ္မိံ အဉ္စပရိယောသာနေ-ထို တရားစွဲခြင်း၏ ပြီးဆုံးရာ အခါ၌၊ ဘိက္ခုနီယာ- ၏၊ ဇယေ-နိုင်ခြင်းသည်၊ (သတိ) ဝိ - ဖြစ်သော်၎င်း၊ ပရာဇယေ - ရှုံးခြင်းသည်၊ (သတိ)ဝိ- ဖြစ်သော်၎င်း၊ သံဃာဒိသေသော (ဟောတိ)။

ပန-ဆက်၊ အဓိကရဏံ-သည်၊ ဂတိဂတံ- ရောက်ထိုက်သော အရပ်များစွာ သို့ ရောက်ပြီးသည်၊ သစေ ဟောတိ-အံ့၊ ဝေါဟာရိကေဟိ-တို့သည်၊ သုတပုဗ္ဗိ- ကြားအပ်ဘူးသည်၊ (သစေ ဟောတိ)၊ အထ-ထိုသို့ကြားဘူးခြင်းကြောင့်၊ တေ- ထိုတရားသူကြီးတို့သည်၊ ဘိက္ခုနီဉ္စ-ကို၎င်း၊ အဉ္စကာရကဉ္စ-တရားစွဲမှုကိုပြုတတ် သော ဥပါသကာကို၎င်း၊ ဒိသ္မာဝ- မြင်၍ပင်၊ (မြင်လျှင် မြင်ခြင်းပင်) တုမှာကံ- အသင်တို့၏၊ ကထနကိစ္စံ - ပြောဘွယ်ကိစ္စသည်၊ နတ္ထိ- မရှိ၊ ဝါ- မလို၊ မယံ- ကျန်ပ်တို့သည်၊ ဣ- ဤငြင်းခုန်မှု၌၊ ပဝတ္ထိံ - ဖြစ်ပုံကို၊ ဇာနာမ- သိပါကုန်၏၊ ဣတိ- ဤသို့ (ပြော၍)၊ သယမေဝ - ကိုယ်တိုင်သာ၊ ဝိနိစ္ဆိနိတွာ - ဆုံးဖြတ်၍၊ ဒေန္တိ - ပေးကုန်အံ့၊ ဝေရူပေ - ဤသို့ သဘောရှိသော တရား၌၊ အဉ္စပရိယော နေပိ- တရားဆုံးဖြတ်ခြင်း၏ အဆုံး၌လည်း၊ ဘိက္ခုနီယာ အနာပတ္တိ၊ (ဟောတိ၊ ဣတိ- ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဝိတ္ထာရကထာ-တည်း။)

တေဿ(ဓမ္မဿ)- ဤအာပတ်၏၊ ပဌမံ- ရှေးဥးစွာ၊ အာပတ္တိ- ရောက်ခြင်း သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ရှေးဥးစွာရောက်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ် ကြောင့်၊ သောဓမ္မော-ထိုအာပတ်သည်၊) ပဌမာပတ္တိကော-မည်၏၊ ဝိတိက္ကမ

x x x x x x x x

ဂတိဂတံ။ ။ ဂန္တိဗ္ဗာတိ ဂတိ- ရောက်ထိုက်သောအရပ်၊ ဂတိံ + ဂတံ ဂတိဂတံ- ရောက်ထိုက်သော အရပ်များစွာသို့ ရောက်ပြီးသော အဓိကရဏ်း၊ ယခုခေတ် အလို အားဖြင့် အေခံရုံးမှ အထက်ရုံးအဆင့်ဆင့်သို့ ရောက်ပြီးဖြစ်သော အဓိကရဏ်းတည်း၊ ထိုအဓိကရဏ်းမျိုးသည် ယခုအခါ အမွေမှုများကဲ့သို့ အလွန်ကြာပြီး ဖြစ်သောကြောင့် “ဂတိဂတန္တိ စိရကာလပဝတ္ထိ” ဟု ဇီကာတို့ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ကြသည်။

က္ခဏေယေဝ-လွန်ကျူးရာခဏ၌ပင်၊ အာပဇ္ဇိတဗျော-ရောဂံထိုက်သော၊ (ဓမ္မော-အာပတ်တည်း၊) ဣတိ အတ္ထော - ဤကား အဓိပ္ပါယ်နက်၊ ပဌမာပတ္တိကံ-ရှေးဥးစွာလွန်ကျူးရာခဏ၌ သင့်ရောက်ခြင်းရှိသော၊ တံ-ထိုအာပတ်သို့၊ (“အာပန္နာ” ၌ စပ်၊) [ဤသို့ ဖွင့်သင့်လျက် ပဒဘာဇနီ၌ အဘယံကြောင့် မဖွင့်ပါသနည်း-ဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် “ ပဒဘာဇနေ ပန” စသည်ကို မိန့်သည်။] ပန-ဆက်၊ ပဒဘာဇနေ - ၌၊ အဓိပ္ပါယ်မတ္တံ- အဓိပ္ပါယ်မျက်၊ ဒဿေတုံ - ၄၊ သဟဝတ္ထုဇ္ဈာစာရာ အာပဇ္ဇတိ နသမနဘာသနာယာတိ - ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ဟိ-မှန်၏၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတံကား၊ ဧတ္ထ-ဤပဒဘာဇနီ၌၊ အတ္ထော-တည်း၊ ဝတ္ထုဇ္ဈာစာရာ- ဝတ္ထုကို လွန်ကျူးခြင်းနှင့်၊ သဟ-တကွ၊ ဝါ-တပြိုင်နက်၊ ယံ- အကြင် အာပတ်သို့၊ ဘိက္ခုနိ - သည်၊ အာပဇ္ဇတိ- ရောက်၏၊ တတိယာယ-သုံးကြိမ်မြောက်သော၊ သမနဘာသနာယ-အဘန်ဘန်ပြောဆိုကြောင်းဖြစ်သော ကမ္မဝါစာကြောင့်၊ န အာပဇ္ဇတိ- ရောက်သည်မဟုတ်၊ အယံ- ဤအာပတ်သည်၊ ပဌမမေဝ - ရှေးဥးစွာ သာလျှင်၊ (ဝေဖြင့် တတိယသမနဘာသနကို ကန့်၊) ဝတ္ထုဇ္ဈာစာရေန-နှင့်၊ သဟ-တကွ၊ ဝါ-တပြိုင်နက်၊ အာပဇ္ဇိတဗျော-ရောဂံထိုက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဌမာပတ္တိကော-မည်၏၊ ဣတိ- ဤကား အနက်တည်း။

ဘိက္ခုနိ - ကို၊ သံဃတော- မှ၊ နိဿာရေတိ- ထွက်သွားစေတတ်၏၊ ဝါ- နှင် ထုတ်ဘတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့သံဃာမှနှင်ထုတ်တတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) နိဿာရဏီယော - မည်၏၊ နိဿာရဏီယံ - သံဃာမှ ထွက်သွားစေတတ်သော၊ ဝါ- သံဃာမှ နှင်ထုတ်တတ်သော၊ တံ-ထိုအာပတ်သို့၊ (“ အာပန္နာ ” ၌ စပ်၊) ပန- ဆက်၊ ပဒဘာဇနေ - ၌၊ အဓိပ္ပါယ်မတ္တံ, ဒဿေတုံ- ၄၊ သံဃမှာ နိဿာရီယတိတိ- ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ တတ္ထ-ထိုပဒဘာဇနီ၌၊ ယံ-အကြင်အာပတ်သို့၊ အာပန္နာ- ရောက်သော၊ ဘိက္ခုနိ- ကို၊ သံဃတော- မှ၊ နိဿာရီယတိ- ထွက်သွားစေအပ်၏၊ ဝါ-နှင်ထုတ်အပ်၏၊ သော-ထိုအာပတ်သည်၊ နိဿာရဏီယော-မည်၏၊ ဣတိဝေ-ဤသို့၊ အတ္ထော-ကို၊ ဒဌဗျော- မှတ်ဆိုက်၏၊ ဟိ-မှန်၏၊ သော ဝေဓမ္မော-ထိုအာပတ်ကိုပင်၊ သံဃမှာ-မှ၊ ဧကနစိ- တစုံတယောက်သည်၊ န နိဿာရီယတိ-နှင်ထုတ်အပ်သည်မဟုတ်၊ ပန-အဟုတ်ကား၊ တေန ဓမ္မေန- ထိုအာပတ်ကြောင့်၊ ဘိက္ခုနိ - ကို၊ နိဿာရီယတိ - နှင်ထုတ်အပ်၏၊ တဿ-ကြောင့် (ထိုသို့ နှင်ထုတ်ကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့်၊) သော - ထိုအာပတ်သည်၊ နိဿာရေတိ-၏၊ ဣတိ-ဤ ဝစနတ္ထကြောင့်၊ နိဿာရဏီယော-မည်၏။

x x x x x x x x x

တေန ဓမ္မေန။ ။ ဤနေရာ၌ နှင်ထုတ်ခြင်း၏ အကြောင်းအာပတ်ကိုပင် “နှင်ထုတ်တတ်သော ကတ္တား” ဟု ဆိုထားသည်။ ဟေတုမှီစာယံ ကတ္ထုဝေါဟာရော၊ နိဿရဏဟေတုဘူတော ဟိ ဓမ္မော နိဿာရဏီယောတိ ဝုတ္တော။—ဒီကာ၊ ကြွင်းမှတ်ဘွယ်ကို ကင်္ခါဘာသဒ္ဓီကာ၌ ပါတိမောက်ဘာသာဒီကာတို့၌ ပြုထားပြီ။

အာကဗီယမာနာ ဂစ္ဆတီတိ - ကား၊ အဇ္ဇကာရကမနုဿေဟိ - တရားစွဲ
 မှုကို ပြုတတ်သူတို့သည်။ သယံ - ကိုယ်တိုင်၊ အာဂဗ္ဘိဘဝါ - လာ၍သော်၎င်း၊
 ဒုတံ - တမန်ကို၊ ပေသေတွာဝါ - စေလွှတ်၍သော်၎င်း၊ ဟေိ - လိုက်ခဲ့ပါလော၊
 ဣတိ-ဤသို့၊ ဝုစ္စမာနာ- ပြောဆိုအပ်သည်။ (ဟုတွာ)၊ ဝေါဟာရိကာနံ-တို့၏၊
 သန္တိကံ-သို့၊ ဂစ္ဆတိ-အံ့၊ တတော-ထိုမှနောက်၌၊ အဇ္ဇကာရကော-တရားစွဲမှုကို
 ပြုတတ်သော ဥပါသကာသည်။ အတ္တနောဝါ ကထံ ပဌမံ အာရောစေတု၊ ဘိက္ခု
 နိယာဝါ (ကထံ ပဌမံ အာရောစေတု)၊ ပဌမာရောစနေ၊ ဒုက္ကဋ်- သည်၊ နေဝ
 (ဟောတိ)၊ ဒုတိယာရောစနေ ထုလ္လစ္စယံ န(ဟောတိ)၊ အမစ္စေဟိ - တရား
 သူကြီးဖြစ်သော အမတ်တို့သည်၊ ဝိနိစ္ဆိနိတွာ - ဆုံးဖြတ်၍၊ အဇ္ဇ ပရိယောသာ
 နေ-တရား၏ ပြီးဆုံးခြင်းကို၊ ကတေပိ - ပြုအပ်ပါသော်လည်း၊ အနာပတ္တိယေဝ-
 အနာပတ်သာတည်း၊ (ဥပါသကာက တရားတွေ့ဘို့ရာ ခေါ်အပ်သောကြောင့်
 ဘိက္ခုနီမှာ အာပတ်မသင့် - ဟူလို၊) အဇ္ဇကာရကော - သည်၊ ဘိက္ခုနီ - ကို၊
 သစေပိ ဝဒတိ - အကယ်၍မူလည်း လျှောက်စေဥးတော့၊ (ကိ - နည်း၊) မမစ
 တဝစ ကထံ တွမေဝ, ကထေဟိ- ပြောလိုက်ပါလော၊ ဣတိ (သစေပိ ဝဒတိ)၊
 ကထေန္တိယာပိ- ပြောသော ဘိက္ခုနီ၏လည်း၊ ကထံ- ကို၊ သုတွာ- ၍၊ အဇ္ဇ ပရိ
 ယောသာနေ ကတေပိ, အနာပတ္တိယေဝ-သာတည်း။

ရက္ခံ ယာစတီတိ-ကား၊ ဓမ္မိကံ-တရားနှင့်ယှဉ်သော၊ (တရားနှင့်လျော်သော)၊
 ရက္ခံ-အစောင့်အရှောက်ကို၊ ယာစတိ- တောင်းအံ့၊ (ရက္ခံ- ကို၊ ယာစန္တိယာ-
 တောင်းသောဘိက္ခုနီ၏၊) အနာပတ္တိ(ဟောတိ)၊ ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ ယထာ-
 အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ယာစိတာ- တောင်းအပ်သော၊ ရက္ခာ-သည်၊ ဓမ္မ
 ကာ- တရားနှင့်ယှဉ်သည်၊ ဝါ- တရားနှင့်လျော်သည်၊ ဟောတိ၊ တံ- ထို အခြင်း
 အရာကို၊ ဒဿေတံ - ငှါ၊ အနောဒိဿ အာစိက္ခတီတိ- ဟူ၍၊ အာဟ-မိန့်တော်
 မူပြီ၊ တတ္ထ- ထို အနောဒိဿ အာစိက္ခတိဟူသော စကားရပ်၌၊ အတိတံ-လွန်ပြီး
 အကြောင်းအရာကို၊ အာရပ္ပ-အကြောင်းပြု၍၊ ဩဒိဿ-မည်သူမည်ဝါဟု ညွှန်ပြ
 ၍၊ အာစိက္ခနာ-ပြောခြင်းသည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊ အနောဒိဿ-မည်သူမည်ဝါဟု မညွှန်
 ပြမူ၍၊ အာစိက္ခနာ- သည်၊ အတ္ထိ၊ အနာဂတံ - ဖြစ်လတံ အကြောင်းအရာကို၊
 အာရပ္ပာပိ-အကြောင်းပြု၍လည်း၊ ဩဒိဿ- ၍၊ အာစိက္ခနာ-သည်၊ အတ္ထိ-
 ၏၊ အနောဒိဿ-မူ၍၊ အာစိက္ခနာ-သည်၊ အတ္ထိ။

ကထံ-အဘယ်သို့လျှင်၊ အတိတံ-ကို၊ အာရပ္ပ၊ ဩဒိဿ-၍၊ အာစိက္ခနာ-
 သည်၊ ဟောတိ - ဖြစ်သနည်း၊ ဘိက္ခုနုပဿယေ - ဘိက္ခုနီတို့၏ ကျောင်း၌၊
 ဝါမဒါရကာ-ရွာသား ကလေးတို့သည်သော်၎င်း၊ ဓုတ္တာဒယောဝါ-သေသောက်
 ကြူး အစရှိသူတို့သည်သော်၎င်း၊ ယေကေစိ - အမှတ်မရှိသူတို့သည်၊ အနာစာရံ
 ဝါ-မလျှော်ပတ်သော အကျင့်ကိုမူလည်း၊ အာစရန္တိ-ကျင့်ကြကုန်၏၊ ရက္ခံဝါ-

သစ်ပင်ကိုမူလည်း၊ ဆိန္ဒုန္တိ-ဖြတ်ကြကုန်၏။ ဖလာဖလံဝါ-သစ်သီးငယ် သစ်သီးကြီးကိုမူလည်း၊ ဟရန္တိ - ဆောင်ယူကြကုန်၏။ ပရိက္ခာရေဝါ - ပရိက္ခရာတို့ကိုမူလည်း၊ အစ္ဆိန္ဒုန္တိ-လုယူကြကုန်၏။ ဘိက္ခုနီ-သည်။ ဝေါဟာရိကေ-တရားသူကြီးတို့ကို၊ ဝါ-တို့သို့၊ ဥပသင်္ကမိတွာ-၍၊ အမှောက်-ငါတို့၏၊ ဥပဿယေ-ကျောင်း၌၊ ဣဒံ နာမ-ဤမည်သောအမှုကို၊ ကတံ-ပြုအပ်ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဝဒတိ-ပြောအံ့၊ ကေန- အဘယ်သူသည်၊ (ကတံ-ပြုအပ်သနည်း၊) ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ- မေးအပ်သော်၊ အသုကေနစ- ထို မည်သူသည်၎င်း၊ အသုကေနစ-ထို မည်သူသည်၎င်း၊ (ကတံ- ပြုအပ်ပြီ၊) ဣတိ- သို့၊ အာစိက္ခတိ- ပြောအံ့၊ ဧဝံ- ဤသို့ပြောလသော်၊ အတိတံ-ကို၊ အာရဗ္ဗ-၍၊ သြဒိဿ-၍၊ အာစိက္ခနာ-ပြောခြင်းသည်၊ ဟောတိ-၏၊ သာ-ထို သြဒိဿအာစိက္ခနာသည်၊ န ဝန္တတိ၊ တံ-ထို စကားကို၊ သုတွာ-၍၊ တေဝေါဟာရိကာ-တို့သည်၊ တေသံ-ထိုသူတို့၏(အပေါ်၌) ဒဏ္ဍံ-ဒဏ်ကို၊ စေ ကရောန္တိ-အကယ်၍ပြုကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသောဒဏ်သည်၊ ဘိက္ခုနီယာ-၏၊ ဝိဝါ-ဘဏ္ဍာစားသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဒဏ္ဍံ-ကို၊ ဝဏှိယန္တိ-ယူကုန်လတံ့၊ ဣတိ- သို့၊ အဓိပ္ပာယေ - အလိုသည်၊ သတိပိ-ရှိပါသော်လည်း၊ ဝိဝါယေဝ-ဘဏ္ဍာစားသည်သာ၊ ဟောတိ။ [ဝိဝါယေဝ ဟောတိ၊ န ပါရာဇိကံ၊ အနာဏတ္တိယာ ဝဟိတတ္တာ၊ ဋီကာ။] ပန-ဆက်၊ တဿ - ထို ဖျက်ဆီးသူ၏ (အပေါ်၌) ဒဏ္ဍံ- ကို၊ ဝဏှထ - ယူကြကုန်၊ ဣတိ - သို့၊ သစေ ဝဒတိ- အံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ပဉ္စမာသကမတ္တေ - ငါးပဲမျှကို၊ ဝဟိတေ - ယူအပ်ပြီးသော်၊ (ဘိက္ခုနီယာ) ပါရာဇိကံ ဟောတိ။

ပန- ကား၊ (သြဒိဿ အာစိက္ခနာမှ တပါး အနောဒိဿ အာစိက္ခနာကား၊) ကေန - အဘယ်သူသည်၊ (ကတံ - နည်း၊) ဣတိ ဝုတ္တေ၊ အသုကေန- သည်၊ (ကတံ-ပြီ၊) ဣတိ - သို့၊ ဝတ္တံ- ပြောခြင်းငှါ၊ အမှောက် - ငါတို့အား၊ န ဝန္တတိ-မအပ်၊ တုမေယေဝ - အသင်ဒါယကာတို့ ကိုယ်တိုင်သာ၊ ဇာနိဿထ- သိကြကုန်လတံ့၊ ဟိ-မှန်၊ ကေဝလံ- မည်သူဟု ညွှန်ပြခြင်း မဘက် သက်သက်၊ မယံ-တို့သည်၊ ရက္ခံ-ကို၊ ယာစာမ- တောင်းပါကုန်၏၊ တံ- ထိုအစောင့်အရှောက်ကို၊ နော- ငါတို့အား၊ ဒေထ - ပေးကြပါကုန်၊ အဝဟဋဘဏ္ဍာ - ခိုးဆောင်အပ်ပြီးသောဘဏ္ဍာကိုလည်း၊ အာဟာရာပေထ- ဆောင်စေကြပါကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တဗ္ဗံ- ပြောဆိုကောင်း၏၊ ဧဝံ- ဤသို့ပြောဆိုလသော်၊ အနောဒိဿ-၍၊ အာစိက္ခနာ-သည်၊ ဟောတိ-၏၊ သာ-ထိုအနောဒိဿ အာစိက္ခနာသည်၊ ဝန္တတိ၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဝုတ္တေ- ပြောအပ်သော်၊ တေ ဝေါဟာရိကာ-တို့သည်၊ ကာရကေ- ဖျက်ဆီးမှုကို ပြုတတ်သူတို့ကို၊ ဝေဝသိတွာ-ရှာ၍၊ တေသံ-ထို ဖျက်ဆီးသူတို့၏(အပေါ်၌) ဒဏ္ဍံ - ကို၊ သစေပိ ကရောန္တိ-အကယ်၍မူလည်း ပြုကုန်အံ့၊ (ဧဝံ သတိပိ-သော်လည်း၊) သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော၊ သာပတေယုမ္ဘိ - ဥစ္စာနှစ်သည်လည်း၊ ဝါ - ကို

လည်း၊ သစေပိ ဂဟိတံ- အကယ်၍မူလည်း ယူအပ်သည်ဖြစ်အံ့၊ (ဝေံသတိဝိ၊) ဘိက္ခုနီယာ-၏၊ ဂီဝါ-သည်၊ နေဝ(ဟောတိ)၊ အာပတ္တိ-သည်၊ န (ဟောတိ)၊ [“အနောဒိဿ ဖြစ်သောကြောင့် ဘဏ္ဍာစားလည်း မထိုက် အာပတ်လည်း မသင့်”ဟုလို။]

ပရိက္ခာရံ-ကို၊ ဟရန္တေ-ဆောင်ယူနေသည်တို့ကို၊ ဒိဿာ-မြင်၍၊ တေသံ-ထို ခိုးသူ တို့၏၊ အနတ္တကာမတာယ - အကျိုး မဲ့ကို အလိုရှိသူ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ စောရောစောရောတိ- သူခိုးသူခိုးဟူ၍၊ ဝတ္ထုမ္ပိ -ပြောဆိုခြင်းငှါလည်း၊ နဝန္တတိ- မအပ်၊ ဟိ- မှန်၏၊ ဝေံ- ဤသို့၊ ဝုတ္တေပိ- ပြောဆိုအပ်သော်လည်း၊ တေသံ- ထို သူခိုးတို့၏ (အပေင်္ဂါ၌)၊ ယံ ဒဏ္ဍံ-ကို၊ ကရေန္တိ-န့်၏၊ သဗ္ဗမ္ပိ- အလုံးစုံလည်း ဖြစ်သော၊ (တံဒဏ္ဍံ-သည်)၊ ဘိက္ခုနီယာ ဂီဝါဟောတိ၊ ပန-ဆက်၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ဝစနကရံ- စကားကို လိုက်နာမည့်သူကို၊ (မိမိက ဒဏ်မတပ်ပါနှင့်-ဟု ပြောလျှင် နားထောင်မည့် တရားသူကြီးကို၊) ဣမိနာ - ဤသူသည်၊ မေ - ငါ၏၊ ပရိက္ခာရော-ကို၊ ဂဟိတော- ယူအပ်ပြီ၊ တံ- ထို ပရိက္ခရာကို၊ အာဟရာပေဟိ- ပြန်ဆောင်စေပါလော၊ စ-ထိုသို့ပင် ပြန်ဆောင်စေလိုပါသော်လည်း၊ အဿ-ထို သူ၏(အပေင်္ဂါ၌)၊ ဒဏ္ဍံ-ကို၊ မာ ကရေဟိ-မပြုပါနှင့်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္ထုံ ဝန္တတိ၊ [မိမိက“ဒဏ်မတပ်ပါနှင့်”ဟု ပြောပါလျက် သူတို့ဘာသာ ဒဏ်တပ်လျှင်ကား အနာပတ္တိ၊] ဒါသဒါသိဝါပိအာဒိနံ-ကျွန်ယောက်ျား၊ ကျွန်မိန်းမ၊ ရေကန် အစ ရှိသည်တို့၏၊ အတ္ထာယ - အကျိုးငှါ၊ အဇ္ဇံ- တရားစွဲမှုကို၊ ကရေန္တိ - ပြုတတ်ကြ ကုန်၏၊ အယံ-ဤတရားစွဲခြင်းသည်၊ အကပ္ပိယအဇ္ဇာနာမ-မအပ်သော တရား စွဲခြင်းမည်၏၊ န ဝန္တတိ။ [ဒါသ စသည်တို့ကို နဂိုရ်ကပင် အလှူမခံကောင်းသော ကြောင့် “အကပ္ပိယ အဇ္ဇ”ဟု ဆိုသည်။]

ကယံ - အဘယ်သို့လျှင်၊ အနာဂတံ - ဖြစ်လတံ့သော အကြောင်းအရာကို၊ အာရပ္ပ - အကြောင်းပြု၍၊ ဩဒိဿ အာစိက္ခနာ, ဟောတိ - ဖြစ်သနည်း၊ ဝုတ္တ နယေနေဝ- ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာလျှင်၊ ပရေဟိ - ဂါမဒါရက စသော သူတပါးတို့သည်၊ အနာစာရာဒိသု-မကျင့်အပ်သောအကျင့်စသည်တို့ကို၊ ကတေ သု - ပြုအပ်ပြီးကုန်လသော်၊ ဘိက္ခုနီ ဝေါဟာရိကေ ဝေံ, ဝဒတိ - အံ့၊ (ကိံ)၊ အမှာကံ-ငါတို့၏၊ ဥပဿယေ - ကျောင်း၌၊ ဣဒဗ္ဗိဒဗ္ဗ- ဤမည်သောအမှု, ဤ မည်သော အမှုကိုလည်း၊ ကရေန္တိ - ပြုကြကုန်၏၊ အာယတိံ - နောင်အခါ၌၊ အကရဏတ္ထာယ-မပြုခြင်းအကျိုးငှါ၊ ရက္ခံ-ကို၊ နော-ငါတို့အား၊ ဒေထ-ပေးကြ

x x x x x x x x

စောရောစောရောတိ ဝတ္ထုမ္ပိ။ ။ အနတ္တကာမတာယကို ထောက်၍ ကြောက် ခြင်းကြောင့် သူခိုးသူခိုး ဟု အော်လျှင်ကား အပြစ်မရှိ ဟု သိသာ၏၊ ဝတ္ထုမ္ပိ၌ ပိသည် ဂရဟာဇောတက၊ အော်ခြင်းသော်မှ မအပ်တံ့သေး၏၊ ဖမ်းပေးလျှင်ကား “မအပ်” ဟု ဆိုဘွယ်ပင်မရှိတော့-ဟုလို။

ပါကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့ပြောအံ့၊ ကေန-သည်၊ ဧဝံ-သို့၊ ကတံ-နည်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဝုတ္တေစ-မေးအပ်သော်လည်း၊ အသုကေန- သည်၎င်း၊ အသုကေနစ- သည်၎င်း၊ (ကတံ-ပြီ) ဣတိ အာစိက္ခတိ-အံ့၊ ဧဝံ-ဤသို့ပြောလသော်၊ အနာဂတံ အာရဗ္ဗ ဩဒိဿ၊ အာစိက္ခနာ-ခြင်းသည်၊ ဟောတိ - ၏၊ သာဝိ-ထို အနာဂတ ဩဒိဿ အာစိက္ခနာသည်လည်း၊ နဝဇ္ဇတိ၊ ဟိ-မှန်၊ တေသံ- ထိုခိုးသူတို့၏(အပေ၎်၌)၊ ဒဏ္ဍေ-ကို၊ ကတေ-ပြုအပ်သော်၊ ပုရိမနယေနေဝ- ရှေးနည်းဖြင့်သာလျှင်၊ သဗ္ဗိ- အလုံးစုံသောဒဏ်သည်၊ ဘိက္ခုနိယာ ဂီဝါ(ဟောတိ)၊ သေသံ-ကြွင်းသောအစီ အရင်သည်၊ ပုရိမသဒိသမေဝ- ရှေ့ အတိတ အာစိက္ခနာနှင့် တူသည်သာ၊ ပန- ဆက်၊ ဝေါဟာရိကာ- တို့သည်၊ ဘိက္ခုနုပဿယေ- ၌၊ ဧဝရူပံ - ဤသို့သဘော ရှိသော၊ အနာစာရံ- ကို၊ ကရောန္တာနံ- ပြုသူတို့၏ (အပေ၎်၌)၊ ဣမံနာမ ဒဏ္ဍံ- ကို၊ ကရောမ- ပြုကုန်အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဘေရိံ - စည်ကို၊ စရာပေတွာ - လည်စေ၍၊ အာဏာယ-အာဏာ၌၊ အတိဋ္ဌမာနေ-မတည်သူတို့ကို၊ ပရိယေသိတွာ- ရှာ၍၊ ဒဏ္ဍံ-ကို၊ သစေ ကရောန္တိ - ကုန်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ဘိက္ခုနိယာ ဂီဝါနေဝ (ဟောတိ)၊ အာပတ္တိ န (ဟောတိ။)

စ - ဆက်၊ ယော အယံ (နယော)- အကြင်နည်းကို၊ ဘိက္ခုနီနံ - တို့၏ (အတွက်)၊ (မယာ-ငါသည်) ဝုတ္တော- ဆိုအပ်ပြီ၊ ဘိက္ခုနုမ္ပိ- တို့၏ (အတွက် လည်း၊) ဧသေဝ - ဤနည်းသည်ပင်၊ နယော- သိကြောင်းနည်းတည်း၊ ဟိ-မှန်၊ ဘိက္ခုနောပိ-ရဟန်းအားလည်း၊ ဩဒိဿ-၍၊ အာစိက္ခနာ- သည်၊ န ဝဇ္ဇတိ၊ တထာ - ထို မည်သူမည်ဝါဟု ညွှန်ပြသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ အာစိက္ခိတေ- ပြောအပ်သော်၊ ယံ ဒဏ္ဍံ-ကို၊ ကရောန္တိ-ကုန်၏၊ သဗ္ဗိ-သော၊ (တံ ဒဏ္ဍံ-သည်၊ ဘိက္ခုဿ)ဂီဝါ ဟောတိ၊ ဝုတ္တနယေနေဝ - ဖြင့်သာ၊ ဒဏ္ဍံ- ကို၊ ဝဏှာပေန္တ သ-ယူစေသောရဟန်း၏၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ပန - ဆက်၊ ယော-အကြင် ရဟန်းသည်၊ ဒဏ္ဍံ -ကို၊ ကရိဿန္တိ-ပြုကုန်လတံ့၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဇာနန္ဒောပိ- သိလျက်လည်း၊ အနောဒိဿ-၍၊ ကထေတိ- ၏၊ တေစ-ထို တရားသူကြီးတို့ သည်လည်း၊ ပရိယေသိတွာ ဒဏ္ဍံ (သစေ) ကရောန္တိ ယေဝ-အကယ်၍ ပြုကုန် သည်သာလျှင် ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ၊ တဿ- ထိုရဟန်း၏၊) ဒေါသော - အပြစ် သည်၊ န-မဖြစ်။

ဝိဟာရသီမာယ-ကျောင်း၏ အပိုင်းအခြား၌၊ ရုက္ခာဒိနိ-သစ်ပင် အစရှိသည် တို့ကို၊ ဆိန္ဒုန္တာနံ - ဖြတ်ကုန်သောလူတို့၏၊ ဝါသိဖရသု အာဒိနိ - ဒါး၊ ပုဆိန် အစရှိသည်တို့ကို၊ ဝဟေတွာ-ယူ၍၊ ပါသာဏေဟိ- ကျောက်တို့ဖြင့်၊ ကောဇ္ဇေ န္တိ - ထုရိုက်ကြကုန်အံ့၊ န ဝဇ္ဇတိ - မအပ်၊ [စိတ်ဆိုးသောကြောင့် လက်စား ချေသောအားဖြင့် မထုရိုက်ကောင်း-ဟူလို။] ဓာရာ-အသွားသည်၊ သစေ ဘိဇ္ဇတိ- အကယ်၍ပျက်အံ့၊(ဧဝံသတိ)၊ ကာရာပေတွာ-ပြုစေ၍၊ ဒါတဗ္ဗာ- ပေးထိုက်၏၊

ဥပဓာဝိတွာ-အနီးသို့ပြေး၍၊ တေသံ- ထို သစ်ပင်စသည်တို့ကို ဖြတ်သူတို့၏၊ ပရိ
 ကွာရေ-အသုံးအဆောင်တို့ကို၊ ဂဏ္ဍန္တိ - ယူကုန်အံ့၊ တမ္ဗိ- ထို ပရိက္ခရာယူမှုကို
 လည်း၊ န ကာတမ္ဗိ-မပြုထိုက်၊ (ကသ္မာ-နည်း၊) ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ စိတ္တံ-
 သည်၊ လဟု ပရိဝတ္တံ - လျင်မြန်သော ပြောင်းလွှဲခြင်းရှိ၏၊ ထေယျစေတနာယ-
 ခိုးသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာစေတနာသည်၊ ဥပ္ပန္နာယ-ဖြစ်လသော်၊ မူလစ္ဆန္ဒဗ္ဗိ-
 သာသနာတော်ဝယ် အမြစ်အရင်း၏ပြတ်ခြင်းသို့လည်း၊ (ပါရာဇိကကျခြင်းသို့
 လည်း၊) ဂစ္ဆေယျ-ရောက်ရာ၏၊ (တသ္မာ-ကြောင့်၊ တမ္ဗိ န ကာတမ္ဗိ၊) သေသံ၊
 ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။...သတ္တရသကေ-တဆွဲခုနစ်ပါးသော သိက္ခာပုဒ်တို့၏အပေါင်း
 ဌ၊ ဝါ-တွင်၊ ပဌမသိက္ခာပဒံ-ပဌမသိက္ခာပုဒ်တည်း။

ဒုတိယ သံဃာဒိသေသ်

ဒုတိယ-၌၊ ဝရဘဏ္ဍန္တိ- ကား၊ မုတ္တမဏိဝေဠုရိယာဒိ° - ပုလဲ၊ ပဒမြား၊
 ကြောင်မျက်ရွဲ အစရှိသော၊ မဟဉ္စိ - များသော အဖိုးရှိသော၊ (အဖိုးများစွာ
 ထိုက်တန်သော၊) ဘဏ္ဍံ-ကို၊(အာဒါယ၌ စပ်၊) အနပလောကေတွာတိ-ကား၊
 အနာပုစ္ဆိတ္တာ-မပန်ပြောမူ၍၊ [အပ ရှေ့ရှိသော လောကဓာတ်သည် “အာပုစ္ဆ
 နတ္ထ”ဖြစ်သောကြောင့်“အနာပုစ္ဆိတ္တာ”ဟု ဖွင့်သည်။] ဂဏံဝါတိ-ကား၊ မလ္လ
 ဂဏဘဒ္ဒိပုတ္တဂဏာဒိကံ-ဗိဿဏိုးကို ကိုးကွယ် ဆည်းကပ်သူတို့၏ အပေါင်း၊
 ကဒေနတိကို ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်သူတို့၏ အပေါင်း အစရှိသည်ကို၎င်း၊ ပူဂန္တိ-
 ကား၊ ဓမ္မ ဂဏံ - တရားရှိသူတို့၏ အပေါင်းကို၎င်း၊ [မုဒ္ဒသာသနာတော်ကို
 ဆည်းကပ် ကိုးကွယ်သူတို့၏ အပေါင်း၊ အခြားဘာသာဝင် ဖြစ်သော်လည်း
 ကုသိုလ်ကောင်းမှု ပြုသူတို့၏ အပေါင်းတည်း။] သေဏိန္တိ - ကာ၊ ဂန္ဓိကသေဏိ
 ဒုဿိကသေဏိအာဒိကံ-နံသာကုန်သည် အပေါင်း၊ အထည်ကုန်သည်အပေါင်း
 အစရှိသည်ကို၎င်း၊ (အနပလောကေတွာ၌ စပ်၊) [မလ္လဂဏစသည် တို့၏
 အဓိပ္ပာယ်ကို ကင်္ခါဘာသာဒီကာ၌ ပြထားပြီ။]

ဟိ-မှန်၊(တနည်း)ဟိယသ္မာ-ကြောင့်၊ ယတ္ထ ယတ္ထ-အကြင်အကြင်အရပ်၌၊
 ရာဇာနော - မင်းတို့သည်၊ ဂဏာဒိနံ - ဂဏ အစရှိသည်တို့အား၊ ဂါမနိဂမေ-
 ရှာ၊ နိဂုံးတို့ကို၊ ဣတ္ထ - ဤအရပ်၌၊ တုမှေဝ - သင်တို့သည်သာ၊ အနုသာသထ-
 ဆုံးမကြကုန်၊ ဝါ-အုပ်ချုပ်ကြကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ နိယျာတေန္တိ-အပ်နှင်း
 x x x x x x x

ဝရဘဏ္ဍံ။ ။ဝရကို “မဟဉ္စိ”ဟု ဖွင့်၏၊ ဝရိယတေ ဣစ္စိယတေ-လိုလားအပ်၏၊
 ဣတိ ဝရံ၊ ဝရံ+တံ+ဘဏ္ဍံ စာတိ ဝရဘဏ္ဍံ၊ ထို ဝရဘဏ္ဍာ၏သရုပ်ကို “ မုတ္တမဏိ
 ဝေဠုရိယာဒိ° ” ဟု ပြသည်၊ ထို့ကြောင့် “ဝေဠုရိယာဒိ° ”ဟု ဝရဘဏ္ဍံနှင့် သမာသ်
 မတွဲဘဲ ပါဌမှန်ရှိပါစေ။

ကြကုန်၏။ တတ္ထ တတ္ထ - ထိုထိုအရပ်၌၊ တေယေဝ - ထို ဂဏ အစရှိသူတို့သည် သာ၊ ဣဿရာ-အစိုးရတို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တေ-ထိုအစိုးရသော ဂဏအစရှိသူတို့ကို၊ သန္ဓာယ-ရည်ရွယ်၍၊ ဣဒံ-ဤဂဏံဝါအစရှိသောစကား ကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤ ရာဇ အစရှိသည်တို့တွင်၊ ရာဇာနံ ဝါ- မင်းကိုသော်၎င်း၊ ဂဏာဒိကဝါ- ဂဏ အစရှိသည်တို့ကိုသော်၎င်း၊ အာ ပုစ္ဆိတွာပိ - ပန်ပြောပြီး၍လည်း၊ ဘိက္ခုနိသံယော - ကို၊ အာပုစ္ဆိ တဗ္ဗောဝ- ပန်ပြောထိုက်သည်သာ၊ ဝါ-ပန်ပြောရမည်သာ၊ ထပေတွာကပ္ပန္တိ-ကား၊ တိတ္ထိ ယေသုဝါ-တိတ္ထိတို့၌သော်၎င်း၊ အညဘိက္ခုနိသုဝါ- အခြားသော ဘိက္ခုနိတို့၌ သော်၎င်း၊ ပဗ္ဗဇိတပုဗ္ဗံ- ရှေး၌ ပဗ္ဗဇိတဖြစ်ဘူးသော၊ ဝါ - ရသေ့ရဟန်းဖြစ်ဘူး သော၊ ကပ္ပဂတိကံ- အပ်သည်၏အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်သူကို၊ ထပေတွာ - ချန် ထား၍၊ (ဝုဠာပေယျ၌စပ်၊) ဣတိ-ဤကားအနက်၊ သေသံ ဥတ္တာနပေဝ။

(ဣဒံ သိက္ခာပဒံ-သည်၊) စောရီဝုဠာပနသမုဠာနံ-စောရီဝုဠာပနသမုဠာနံ ရှိသော သိက္ခာပုဒ်တည်း၊ ကေနစိ ကရဏီယေန-တစုံတခုသော ပြုဘွယ်ကြောင့်၊ ဘိက္ခုနိသု-တို့သည်၊ ပက္ကန္တာသု-ဖဲသွားကုန်လသော်၊ ခဏ္ဍသီမံ - ခဏ္ဍသိမ်သို့၊ အဂတိံ- မသွားမူ၍၊ ယထာနိသိန္ဓဋ္ဌာနေယေဝ- အကြင် အကြင်ထိုင်မြဲသော နေရာ၌ပင်၊ (မဟာသိမ်ဖြစ်သော ထိုနေရာ၌ပင်၊) အတ္တနေဝ-၏၊ နိဿိတက ပရိသာယ- တပည့်မ ပရိသတ်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ - တကွ၊ ဝုဠာပေန္တိယာ - သိက္ခမာန် အဖြစ်မှ ရဟန်းမအဖြစ်သို့ ထမြောက်စေသော ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာမ၏၊ ဝါစာစိတ္တ တော-နှုတ်၊ စိတ်ကြောင့်၊ သမုဠာတိ-ဖြစ်၏၊ ခဏ္ဍသီမံ ဝါ-သို့သော်၎င်း၊ နဒိံ ဝါ- မြစ်သို့သော်၎င်း၊ ဂတိံ-သွား၍၊ ဝုဠာပေန္တိယာ- ၏၊ ကာယဝါစာစိတ္တတော၊ သမုဠာတိ- ၏၊ အနာပုစ္ဆာ - မပန်ပြောဘဲ၊ ဝုဠာပနဝသေန - ထမြေခံစေခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ကိရိယာကိရိယံ- ကိရိယာကိရိယတည်း၊ (မပြုထိုက်သော ထမြေခံ စေမှုကို ပြုခြင်း၊ ပြုထိုက်သော ပန်ပြောမှုကို မပြုခြင်းရှိသော သိက္ခာပုဒ်တည်း၊) ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။... ဒုတိယသိက္ခာပဒံ (သမတ္တံ)။

တတိယသံဃာဒိသေသံ

တတိယေ-၌၊ ပရိက္ခေပံ အတိက္ကာမေန္တိ ယတိ ဧတ္ထ-၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ စပ်ပုဒ်မရှိ၍ ထည့်သည်၊) ကံ-တခုသော၊ ပါဒံ- ကို၊ အတိက္ကာ မေန္တိယာ-လွန်စေသော ဘိက္ခုနိ၏၊ ထုလ္လစွယံ(ဟောတိ)၊ ဒုတိယေန-ဒုတိယ ခြေလှမ်းဖြင့်၊ (ပရိက္ခေပေ-ကို၊) အတိက္ကန္တ မတ္တေ-လွန်အင်ကာမျှ ဖြစ်လသော်၊ သံဃာဒိသေသော (ဟောတိ)၊ အပရိက္ခိတ္တဿ ဝါမဿ ဥပစာရန္တိ ဧတ္ထ - ၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ပရိက္ခေပါရဟဋ္ဌာနံ- အကာအရံ ထိုက်သော

ခဲတကျအရပ်ကို၊ ဧကေန-သော၊ ပါဒေန - ဖြင့်၊ အတိက္ကမတိ - ကျော်လွန်အံ့၊ ထုလ္လစ္စယံ(ဟောတိ)၊ ဒုတိယေန-ဖြင့်၊ (ပရိက္ခေပပါရဟဋ္ဌာနေ-ကို)၊ အတိက္ကန္တမတ္တေ၊ သံဃာဒိသေသော(ဟောတိ)၊ အပိစ- သည်သာမကသေး၊ (အကျယ် ရှိသေး၏-ဟူလို)၊ ဣတ္ထိ-ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ သကဝါမတော-မိမိရွာမှ၊ နိက္ခမန္တိယာ- ထွက်ဆဲ ဘိက္ခုနီ၏၊ ဝါမန္တရပစ္စယာ - ရွာတပါးဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ အနာပတ္တိ - အာပတ် မသင့်သေး၊ (မိမိ ရွာထည်းတွင် ရှိနေသေးသောကြောင့် “ဝါမန္တရ” မဖြစ်သေး၊ ထို့ကြောင့် အာပတ်မသင့်” -ဟူလို။] ပန- ကား၊ နိက္ခမိတ္တာ-ထွက်ပြီး၍၊ ဝါမန္တရံ-ရွာတပါးသို့၊ ဝစ္ဆန္တိယာ-သွားသော ဘိက္ခုနီ၏၊ ပဒဝါရေ ပဒဝါရေ ဒုက္ကဋ်(ဟောတိ)၊ ဧကေန-သော၊ ပါဒေန-ဖြင့်၊ ဣတရဿ- အခြားသော၊ ဝါမဿ-၏၊ ပရိက္ခေပဝါ- အကာအရံကိုသော်၎င်း၊ ဥပစာရေ ဝါ- ဥပစာကိုသော်၎င်း၊ အတိက္ကန္တ(မတ္တေ)- လွန်အပ်ကာမျှ ဖြစ်လသော်၊ ထုလ္လစ္စယံ (ဟောတိ)၊ ဒုတိယေန- ဖြင့်၊ အတိက္ကန္တမတ္တေ-သော်၊ သံဃာဒိသေ သော(ဟောတိ)၊ တတော-ထိုအခြားရွာမှ၊ နိက္ခမိတ္တာ-၍၊ ပုန-ဘန်၊ သကဝါ မိ-မိမိရွာသို့၊ ပဝိသန္တိယာပိ- ဝင်သော ဘိက္ခုနီ၏လည်း၊ ဧသေဝနယော။

ပန-ဆက်၊ ခဏ္ဍပါကာရေနဝါ - ကြီးပြတ်သောတံတိုင်းဖြင့် သော်၎င်း၊ ဝတိ ဆိဒ္ဓေနဝါ-စည်းရိုးအပေါက်ဖြင့်သော်၎င်း၊ ဘိက္ခုနီဝိဟာရ ဘူမိယေဝ-ဘိက္ခုနီ တို့၏ ကျောင်းမြေသို့သာ၊ ပဝိသိတုံ - ငှါ၊ သက္ကာ - တတ်ကောင်းသည်၊ သစေ ဟောတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ပဝိသမာနာယ- ဝင်သော ဘိက္ခုနီသည်၊ ကပ္ပိယဘူမိ-အပ်သောမြေသည်၊ ဝါ-အပ်သောမြေသို့၊ ပဝိဋ္ဌာနာမ-ဝင်အပ်သည် မည်သည်၊ ဟောတိ - ၏၊ တသ္မာ ဝန္တတိ၊ [ဤဝါကျများ၏အဓိပ္ပါယ်ကို ကင်္ခါ ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။] ဟတ္ထိ ပိဋ္ဌိ အာဒိဟိဝါ - ဆင်၏ကျောက်ကုန်း အစ ရှိသည်တို့ဖြင့် သော်၎င်း၊ ဣဒ္ဓိယာဝါ - တန်ခိုးဖြင့်သော်၎င်း၊ သစေပိ ပဝိသတိ- အကယ်၍မူလည်း ဝင်အံ့၊ (ဧဝံသတိပိ)၊ ဝန္တတိယေဝ၊ ဟိ - မှန်၊ ပဒသာ- ခြေဖြင့်၊ ဝါ-ခြေလျင်၊ ဝမနမေဝ-သွားခြင်းကိုသာ၊ ဣဓ- ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ အဓိ ပေတံ-အလိုရှိအပ်၏၊ တေနေဝ-ထို့ ကြောင့်ပင်၊ ပဌမံ ပါဒံ အတိက္ကာမေန္တိယာတိ အာဒိ - ပဌမံ ပါဒံ အတိက္ကာမေန္တိယာ အစရှိသောစကားရပ်ကို၊ အာဟ - မိန့်တော်မူပြီ။

x x x x x x x

ဒုတိယေန အတိက္ကန္တမတ္တေ ။ ။ “အတိက္ကမန္တမတ္တေ”ဟူသော လက္ခဏ၏ လက္ခဏဝန္တကို “ ပရိက္ခေပေ”ဟု ထည့်ရသည်၊ ဥပစာကို လွန်ရာ၌လည်း “ ပရိက္ခေ ပါရဟဋ္ဌာနေ”ဟု ထည့်ရသည်၊ ယောဇနာ၌ကား “ဒုတိယေ”ဟူသော ပါဌ်ကိုတွေ့၍ “ဒုတိယေ ပါဒေ အတိက္ကန္တမတ္တေတိ သမ္ပန္နော” ဟု ဖွင့်၏၊ ခြေသည် လွန်အပ်သော ကံ မဟုတ်၊ ပရိက္ခေပသည်သာ လွန်အပ်သော ကံတည်း၊ ထို့ကြောင့် စဉ်းစားပါ၊ နောက်၌လည်း “ပါဒေန အတိက္ကမတိ”ဟု ရှိသည်။

ဒွေ-ကုန်သော၊ ဂါမာ-တို့သည်၊ ဘိက္ခုနီဝိဟာရေန- ဘိက္ခုနီတို့၏ ကျောင်း အားဖြင့်၊ သမ္ပဒ္ဒဝတိကာ-ဆက်စပ်သောစည်းရိုး ရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-ကုန်အံ့၊ ယသ္မိံ ဂါမေ-၌၊ ဘိက္ခုနီဝိဟာရေ-သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တတ္ထ-ထိုရွာ၌၊ ပိဏ္ဏာယ- ဆွမ်းအလို၌၊ စရိတွာ-လှည့်လည်၍၊ ပုန- တဖန်၊ ဝိဟာရံ-သို့၊ ပဝိသိတွာ-၍၊ ဝိဟာရမဇ္ဈေန- ကျောင်း၏အလယ်ဖြင့်၊ ဣတရဿ-အခြားသော၊ ဂါမဿ-၏၊ မဂ္ဂေါ-သည်၊ သစေအတ္ထိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဂန္တု- ဝဋ္ဋတိ၊ ပန-ဆက်၊ တတော ဂါမတော-ထိုရွာမှ၊ တေနဝ မဂ္ဂေန-ထိုလမ်းဖြင့်ပင်လျှင်၊ ပစ္စာဂန္တု-ပြန်လာ ရာ၏၊ ဂါမဒ္ဒါရေန-ရွာတံခါးဖြင့်၊ နိက္ခမိတွာ သစေ အာဂစ္ဆတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပုရိမနယေနဝ အာပတ္တိဘေဒေါ ဝေဒိတဗျော၊ သကဂါမတော - မိမိရွာမှ၊ ကေနစိ- တစုံတခုသော၊ ကရဏီယေန- ပြုဘွယ်ကိစ္စကြောင့်၊ ဘိက္ခုနီဟိ- တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ - တကွ၊ နိက္ခန္တာယ - ထွက်လာသော ဘိက္ခုနီ၏၊ ပုန- တဖန်၊ ပဝိသန ကာလေ-ဝင်ရာအခါ၌၊ ဟတ္ထိဝါ- ဆင်သည်သော်လည်း၊ မုစ္စတိ- လွတ်လာအံ့၊ ဥဿာရဏာဝါ-လူအများ၏ တိုး၌ တက်သွားခြင်းသည်သော်လည်း၊ ဟောတိ- အံ့၊ ဣတရာ- ကုန်သော၊ ဘိက္ခုနီယော- တို့သည်၊ သဟသာ - အနာသာတလျှင်၊ ဂါမံ- သို့၊ ပဝိသန္တိ- ဝင်သွားကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ယာဝ- အကြင်မျှလောက်၊ အညာ-အခြားသော၊ ဘိက္ခုနီ-သည်၊ အာဂစ္ဆတိ-၏၊ တာဝ-ထို အခြားဘိက္ခုနီ လာသည့်တိုင်အောင်၊ ဗဟိ- ပြင်ဘက်၌၊ ဂါမဒ္ဒါရေ-၌၊ ဌာတဗ္ဗံ - ရပ်နေရာ၏၊ [တယောက်ထည်းသွားလျှင် “ကောဝါ ဂါမန္တရံ ဂစ္ဆေယျ” ဖြစ်သောကြောင့် အဖေ၊ လာသည့်တိုင်အောင် စောင့်နေပါ- ဟူလို။] (အညာ ဘိက္ခုနီ) သစေ န အာဂစ္ဆတိ- အကယ်၍ မလာအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဒုတိယိကာ- အဖေ၊ မဖြစ်သော၊ ဘိက္ခုနီ-သည်၊ ပက္ကန္တာနာမ-အရပ်တပါးသို့ ဖဲသွားသည်မည်သည်၊ ဟောတိ၊ (တသ္မာ)၊ ပဝိသိတုံ ဝဋ္ဋတိ။

ပုဗ္ဗေ-ရှေး၌၊ မဟာဂါမော-ကြီးစွာသောရွာသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ မဇ္ဈေ- ရွာ၏အလယ်၌၊ ဘိက္ခုနီဝိဟာရေ-ဘိက္ခုနီတို့၏ကျောင်းတိုက်သည်၊ (ဟောတိ- ရှိ၏)၊ ပစ္စာ- နေ၌၊ တံဂါမံ-ထိုရွာကြီးကို၊ စတ္တာရော-၄ ယောက်ကုန်သော၊ ဇနာ-လူတို့သည်၊ (ရွာစားတို့သည်) လဘိတွာ-ရ၍၊ ဝိသုဝိသု-သီးခြားသီးခြား၊ ဝတိပရိက္ခေပံ - စည်းရိုးဖြင့် ကာရံခြင်းကို၊ ကတွာ-၍၊ ဝိဘဇိတွာ- ခွဲခွဲ၍၊ ဘုဇ္ဇန္တိ- သုံးစွဲကြကုန်အံ့၊ ဝိဟာရတော-မှ၊ ကေ-တခုသော၊ ဂါမံ-သို့၊ ဂန္တု-၌၊ ဝဋ္ဋတိ၊ တတော- ထိုရွာမှ၊ အပရံ-အခြားသော၊ ဂါမံ- သို့၊ ဒ္ဒါရေနဝါ- တံခါးဖြင့် သော်၎င်း၊ ဝတိဆိဒ္ဓေနဝါ - စည်းရိုးအပေါက်ဖြင့် သော်၎င်း၊ ပဝိသိတုံ- ၌၊ န ဝဋ္ဋတိ၊ ပုန- တဖန်၊ ဝိဟာရမဝ- သို့သာ၊ ပစ္စာဂန္တု- ပြန်လာခြင်း၌၊ ဝဋ္ဋတိ၊ ကသ္မာ-နည်း၊ ဝိဟာရဿ- ၏၊ စတုဂါမ သာဓာရဏတ္တာ-လေးခုသောရွာတို့နှင့် ဆက်ဆံသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

အန္တရဝါသကော တေမိယတီတိ - ကား၊ ယတ္ထ - အကြင်မြစ်၌၊ ယထာ - အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်ဝတ်အပ်သော်၊ တိမဏ္ဍလပဋိစ္စာဒနံ-ပုဆစ်ဒူးဝန်း ၂ ဘက်၊ ချက်ဟူသော ၃ ပါးသောအဝန်းကိုဖုံးလွှမ်းခြင်းသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ ဧဝံ-ဤသို့ တိမဏ္ဍလ ပဋိစ္စာဒနဖြစ်လေသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ နိဝတ္ထာယ-ဝတ်သော၊ ဘိက္ခုနီယာ - ၏၊ (အန္တရဝါသကော၌စပ်) ဝါ-သည်၊ (ဥတ္တရန္တိယာ၌စပ်၊) ဝဿကာလေ- မိုဃ်းအခါ၌၊ တိတ္ထေနဝါ - ရိုးရာဆိပ်ကမ်းဖြင့် သော်၎င်း၊ အတိတ္ထေနဝါ - ဆိပ်ကမ်းမဟုတ်သော အရပ်ဖြင့်သော်၎င်း၊ ဩတရိတွာ-သက်ဆင်း၍၊ ယတ္ထကတ္ထစိ-အမှတ်မရှိ တစုံတခုသောအရပ်၌၊ (ဆိပ်ကမ်းဟုတ်သောအရပ်၊ မဟုတ်သောအရပ်၌၊) ဥတ္တရန္တိယာ - တက်သောရဟန်းမ၏၊ ဧကဒ္ဒဂ်လမတ္တမ္ပိ - လက်တစ်သစ်၊ လက် ၂ သစ်မျှလည်း၊ အန္တရဝါသကော-သင်းပိုင်ကို၊ တေမိယတိ-စိုစွတ်အပ်၏၊ (သာ-ထိုမြစ်သည်၊ နဒီနာမ-မည်၏၊) [ပါဠိတော်၌ “ နဒီနာမ၊ပေ၊တေမိယတိ ” ၏ အဖွင့်ဖြစ်သောကြောင့် ယတ္ထ၏ နိယမထည့်၍၊ ထို ပါဠိတော်၌ စပ်ရသည်။] သေသံ - ကြွင်းသော၊ နဒီလက္ခဏံ-မြစ်၏ လက္ခဏာသည်၊ နဒီနိမိတ္တကထာယံ - နဒီနိမိတ္တကထာ၌၊ (ဥပေါသထက္ခန္ဓက နဒီနိမိတ္တကထာ၌၊) အာဝီ-ထင်ရှားစွာ၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လတံ။

ဧဝရူပံ-သော၊ နဒိံ - သို့၊ တိတ္ထေနဝါ အတိတ္ထေနဝါ ဩတရိတွာ၊ ဥတ္တရဏကာလေ- တက်ရာအခါ၌၊ ပဌမံ- သော၊ ပါဒံ-ကို၊ ဥဒ္ဓရိတွာ- ကြွမြှောက်၍၊ တီရေကမ်း၌၊ ထပေန္တိယာ - ထားသောဘိက္ခုနီ၏၊ ထုလ္လစ္စယံ (ဟောတိ)၊ ဒုတိယပါဒုဒ္ဓါရေ- ဒုတိယခြေကို ကြွမြှောက်ရာအခါ၌၊ သံဃာဒိသေသော (ဟောတိ)၊ သေတုနာ- တံတားဖြင့်၊ ဂစ္ဆတိ- အံ၊ အနာပတ္တိ၊ (ဟောတိ)၊ [ရေထည်းဆင်း၍ ခြေဖြင့်သွားခြင်းကိုသာ “ နဒီပါရဂမန ” ဟု ဆိုသောကြောင့် “ သေတုနာ ဂစ္ဆတိ ” ကို “ အနာပတ္တိ ” ဟု ဆိုသည်။] ပဒသာ - ခြေဖြင့်၊ ဩတရိတွာ - ၍၊ ဥတ္တရဏကာလေ- ၌၊ သေတုံ - သို့၊ အာရောဟိတွာ - တက်၍၊ ဥတ္တရန္တိယာပိ - ကမ်းသို့ တက်သော ဘိက္ခုနီ၏လည်း၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ပန - ဆက်၊ သေတုနာ-ဖြင့်၊ ဂစ္ဆာ-၍၊ ဥတ္တရဏကာလေ-၌၊ ပဒသာ-ဖြင့်၊ ဂစ္ဆန္တိယာ- ၏၊ အာပတ္တိယေဝ-သည်သာ၊ (ဟောတိ)၊ ယာန နာဝါ အာကာသဂမနာဒိသုပိ-ယာဉ်ဖြင့် သွားခြင်း၊ လှေဖြင့်သွားခြင်း၊ ကောင်းကင်ဖြင့်သွားခြင်း အစရှိသည်တို့၌လည်း၊ ဒေသဝနယော - တည်း၊ ပန-ဆက်၊ ဩရိမတီရတော- ဤဘက်ကမ်းမှ၊ ပရတီရမေဝ-ထိုဘက်ကမ်းကိုသာ၊ အက္ကမန္တိယာ- နင်းသော ရဟန်းမ၏၊ အနာပတ္တိ၊ (ဟောတိ)၊ [မြစ်ထည်းမဆင်းဘဲ လှည်းစသည်ဖြင့် ဤဘက်ကမ်းမှ ထိုဘက်ကမ်းသို့ သွားသော ဘိက္ခုနီမှာ အနာပတ္တိ၊ ပရတီရမေဝ အက္ကမန္တိယာ အနာပတ္တိတိ နဒိံ အနောတရိတွာ ယာန နာဝါဒိသု အညတရေန ဂစ္ဆာ ပရတီရမေဝ အက္ကမန္တိယာ အနာပတ္တိ၊-ဋီကာ။] ရဇနကမ္မတ္တံ-ဆိုးရည်ကြိုမှုကိုပြုခြင်း

အကျိုးငှါ၊ ဝတ္တံ-၍၊ ဒါရသင်္ကဏိယနာဒိကိစ္စန-သင်းကိုစုဆောင်းခြင်းအစရှိသော ကိစ္စကြောင့်၊ (ထင်းကို ဆွဲငင်ဆယ်ယူလိုခြင်းစသော ကိစ္စကြောင့်၊) ဒုတ္တိယော- ၂ ယောက် ၃ ယောက်ကုန်သောဘိက္ခုနီတို့သည်၊ ဥဘယတီရေသု- ၂ဘက်သော ကမ်းတို့၌၊ ဝိစရန္တိ-လှည့်လည်ကြကုန်အံ့၊ ဝဇ္ဇတိ။

ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤ ဘိက္ခုနီတို့တွင်၊ ကာစိ-ဘဝံတယောက်သည်၊ ကလဟံ- ခိုက်ရန်ကို၊ ကတွာ-၍၊ ဣတရံ- အခြားသော၊ တီရံ-ကမ်းသို့၊ သစေ ဝတ္တတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ အာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ဒွေ- ၂ ယောက်ကုန်သော ဘိက္ခုနီတို့သည်၊ ဧကတော-တပေါင်းတည်း၊ ဥတ္တရန္တိ-ကူးကုန်၏၊ ဧကော- တယောက်သည်၊ နဒိ ယာ-မြစ်၏၊ မဇ္ဈေ-အလည်၌၊ ကလဟံ-ကို၊ ကတွာ-၍၊ နိဝတ္တိတွာ-ပြန်နစ်၍၊ ဩရိမတီရဒေမဝ - ဤဘက်ကမ်း သို့သာ၊ အာဝတ္တတိ - ပြန်လာအံ့၊ အာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ပန - ဆက်၊ ဣတရိဿာ- အခြားသောဘိက္ခုနီ၏၊ (အနာပတ္တိ၌ စပ်၊) အယံ-ဤ ပြန်လာသောဘိက္ခုနီသည်၊ ပက္ကန္တဋ္ဌာနေ-ဖဲသွားသူ၏ အရာ၌၊ ဌိဘာ-တည်သည်၊ ဟောတိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ပရတီရံ-သို့၊ ဝတ္တန္တိ ယာပိ- သွား သော်လည်း၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ နှာယိတုံဝါ - ရေချိုးခြင်းငှါ သော်၎င်း၊ ပါတုံဝါ- သောက်ခြင်းငှါသော်၎င်း၊ ဩတိဏ္ဏာ - သက်ဆင်းသော ဘိက္ခုနီသည်၊ တမေဝတီရံ- ထိုကမ်းသို့သာ၊ ပစ္စုတ္တရတိ-ပြန်၍ တက်လာအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ အနာပတ္တိ(ဟောတိ)။

သဟ အရုဏုဂ္ဂမနာတိ ဧတ္ထ-၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) သဇ္ဈာယံ ဝါ-သရဇ္ဈာယံခြင်းကိုသော်၎င်း၊ ပဓာနံဝါ-ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်မှုကိုသော်၎င်း၊ အညံ-သဇ္ဈာယ၊ ပဓာနမှတစ်ပါးသော၊ ကိဉ္စိ-သော၊ ကမ္မံဝါ-အလုပ်ကိုသော်၎င်း၊ ကုရုမာနာ-ပြုစဉ်၊ ပုရေ အရုဏေယေဝ- အချက်၏ ရှေး၌ပင်၊ (“ ပုရုရုဏာ ယေဝ ” ဟု ရှိလျှင် သာ၍ကောင်းသည်၊ “ အရုဏ်မတက်မီပင် ” ဟု ပေး၊) ဒုတိ ယိကာယ-အဖော်မ၏၊ သန္တိကံ - အထံသို့၊ ဝမိဿာမိ - အံ့၊ ဣတိ - ဤသို့၊ အာဘာဂံ-နှလုံးသွင်းမှုကို၊ သစေကရောတိ-အံ့၊ စ-ထိုသို့ပင် ပြုပါသော်လည်း၊ အဿာ-ထိုဘိက္ခုနီသည်၊ အဇာနန္တိယာ ဧဝ-(အရုဏ်တက်မှန်း)မသိစဉ်ပင်၊ အရုဏော-သည်၊ ဥဂ္ဂန္တဟိ-တက်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)အနာပတ္တိ(ဟောတိ)၊ ပန-

x x x x x x x

ဥဘယတီရေသု၊ ပေ၊ ဝဇ္ဇတိ ။ ။ ဤဘက်ကမ်းသို့ မကူးသောကြောင့် နဒိပါရ ဝမနအတွက် လျဉ်းပါးဘွယ် မရှိပါဘဲလျက် အဘယ်ကြောင့် “ဥဘယ၊ ပေ၊ ဝဇ္ဇတိ ” ဟု အထူး ဆိုနေပါသနည်း ဟု မေးဘွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား — နောက်၌ “ သစေ ပနေတ္ထ ကာစိ ကလဟံ ကတွာ ” စသည်ဖြင့် အာပတ်သင့်ပုံ ဝိနိစ္ဆယကို ဆိုလတံ့၊ ထို ဝိနိစ္ဆယနှင့် စပ်၍ အာပတ် မသင့်ခြင်းအကျိုးကိုပြခြင်းငှါ “ဥဘယတီရေသု” စသည်ကို ဆိုရသည်။ [ဥဘယတီရေသု ဝိစရန္တိ , ဝဇ္ဇတိတိ ဣဒံ အသတိပိ နဒိပါရဝမနေ ဥပရိဝက္ခမာနဿ ဝိနိစ္ဆယဿ ဖလမတ္တဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊—ဒီကာ။]

ဆက်၊ ယာဝအရုဏုဂ္ဂမနာ-အရုဏ်တက်သည့်တိုင်အောင်၊ ဣဓေဝ- ဤအရပ်
 ဌ်ပင်၊ ဘဝိဿာမိ- အံ၊ ဣတိဝါ- ဤသို့ သော်၎င်း၊ အနာဘောဂေနဝါ- နှလုံး
 မသွင်းဘဲသော်၎င်း၊ (အရုဏ်မတက်မီ အဖေ ငါ့ရှိရာသို့ သွားအံ့-ဟု နှလုံးမသွင်းဘဲ
 သော်၎င်း၊) ဝိဟာရဿ-ကျောင်းတိုက်၏၊ ဧကဒေသေ-တစ်ဝက်တဒေသဌ်၊ အထ
 အတ္တတိ-အကယ်၍နေအံ့၊ ဒုတိယိကာယံ-၏၊ ဟတ္ထပါသံ-သို့၊ အထ နဩတရတိ-
 အကယ်၍ မသက်ရောက်အံ့၊ (“ဧကဒေသေ အတ္တတိ” ကိုပင် ထပ်၍ ဖွင့်သည်။)
 (ဧဝံသတိ)၊ အရုဏုဂ္ဂမနေ - အရုဏ်တက်ရာ အခါ၌၊ သံဃာဒိသေသော
 (ဟောတိ)၊ ဟိ- မှန်၊ ဣဓ - ဤကောဝါ ရတ္တိံ ဝိပွဿေယျ ဟူသော ပါဠိ၌၊
 ဟတ္ထပါသောယေဝ - ၂ တောင်ထွာ ဟတ္ထပါသ်သည်သာ၊ ပမာဏံ - ပမာဏ
 တည်း၊ ဟတ္ထပါသာတိက္ကမေ - ၂ တောင်ထွာ ဟတ္ထပါသ်ကို လွန်ခြင်းသည်၊
 (သတိ - ဖြစ်လသော်)၊ ဧကဂဗ္ဗောပိ - တခုထည်းသော အခန်းသည်လည်း၊ န
 ရက္ခတိ-အာပတ်မှ မစောင့်ရှောက်။

အဂါမက အရညတိ ဧတ္ထ-၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံဝေဒိတဗ္ဗော၊) နိက္ခမိတွာ၊
 ပေ၊ အရညန္တိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ - ဤသို့၊ ဝုတ္တလက္ခဏမေဝ - ဟောတော်မူအပ်သော
 လက္ခဏာရှိသည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ အရညံ-တောတည်း၊ [ဣန္ဒဒီလာ-တခါး
 ခုံမှ၊ ဗဟိ-ပြင်ဘက်သို့၊ နိက္ခမိတွာ - ထွက်မိ၍၊ ဝါ - ထွက်မိလျှင်၊ (ယံဌာနံ-
 အကြင်အရပ်သည်၊ အတ္တိ၊) ဧတံ သဗ္ဗံ-ဤအလုံးစုံသော ရှုပြင်ဘက်အရပ်သည်၊
 အရညံ-အရညတည်း။] ပန-ဆက်၊ တံ ဧတံ-ထိုအရညကို၊ ကောလံ- တော၏
 လက္ခဏာနှင့် မဘက် သက်သက်၊ ဝါမာဘာဝေန - ရှု၏ မဟုတ်ခြင်းကြောင့်၊
 အဂါမကန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဝိဇ္ဇာဂ္ဂဝိသဒိသတာယ-ဝိဇ္ဇာ
 တောနှင့်တူသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (အဂါမကန္တိ-ဟူ၍) န(ဝုတ္တံ)-ဟောတော်
 မူအပ်သည် မဟုတ်၊ တာဒိသေ-ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ (“နိက္ခမိတွာ ဗဟိ ဣန္ဒ
 ဒီလာ” ဟု ဟောတော်မူအပ်သောလက္ခဏာရှိသော ဟောနှင့်တူသော၊) အရညေ-
 ဌ်၊ ဩက္ကန္တေ-သက်ရောက်အပ်ပြီးသော၊ ဒဿနူပစာရေ- ဒဿနူပစာကို၊ ဝိဇ
 ဟိတေ-စွန့်အပ်ပြီးသော်၊ သဝနူပစာရေ- သဝနူပစာရသည်၊ သစေပိ အတ္ထိ-
 အကယ်၍မူလည်း ရှိစေဥားတော့ (ဧဝံ သတိပိ)၊ အာပတ္တိံ(ဟောတိ)။

တေနေဝ-ထို့ ကြောင့်ပင်၊ အဋ္ဌကထာယံ-မဟာအဋ္ဌကထာ၌၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်
 ပြီ၊ (ကိံ-နည်း၊) ဘိက္ခုနီသု - တို့သည်၊ မဟာဗောဓိအင်္ဂဏံ - မဟာဗောဓိ
 ယင်ပြင်သို့၊ ပဝိသန္တိသု-ဝင်ကုန်လဒသော်၊ ကော-တယေဝံထည်းသည်၊ (ဟုဟော)၊
 ဗဟိ-ပြင်ဘက်၌၊ သစေ တိဋ္ဌတံ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ တဿာပိ-ထိုဘိက္ခုနီ၏လည်း၊
 အာပတ္တိံ(ဟောတိ)၊ လောဟပါသာဒံ-ကြေးပြာသာဒ်သို့၊ ပဝိသန္တိသုပိ-ဝင်ကုန်
 သော်၎င်း၊ ပရိဝေဏံ-လောဟပါသာဒ်၏ ပရိဝေဏ်သို့၊ ပဝိသန္တိသုပိ - ဝင်ကုန်
 သော်၎င်း၊ ဒေသဝနယော- ပင်တည်း၊ (ဘိက္ခုနီသု- တို့သည်၊) မဟာစေတီယံ-

မဟာစေတီကို၊ ဝန္တမာနာသု - ရှိခိုးကုန်စဉ်၊ ကော - တယောက်ထည်းသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဥတ္တရဒ္ဓါရေန-မြောက်တံခါးဖြင့်၊ နိက္ခမိတွာ-၍၊ ဝစ္ဆတိ-အံ့၊ တဿာပိ အာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ထူပါရာမံ-ထူပါရုံသို့၊ ပဝိသန္တိသု - ဝင်ကုန်လသော်၊ ကော (ဟုတွာ)၊ ဗဟိ, တိဋ္ဌတိ-အံ့၊ တဿာပိ အာပတ္တိ(ဟောတိ)၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ။

စ-ဆက်၊ ဣတ္ထ-ဤ ဒဿနူပစာရ သဝနူပစာရတို့တွင်၊ ယတ္ထ-အကြင်အရပ်၌၊ ဌိတံ-တည်သူကို၊ ဒုတိယိကာ-အဖော်မသည်၊ ပဿတိ-မြင်နိုင်၏၊ (သော-ထိုအရပ်သည်၊) ဒဿနူပစာရောနာမ - ဒဿနူပစာရမည်၏၊ ဝါ - မြင်ခြင်း၏ ဥပစာမည်၏၊ ပန- ဆက်၊ သာဏိပါကာရန္တရိကာပိ - အဝတ်ကန့်လန့်ကာ၏ တဖက်အရပ်၌ တည်သူသည်လည်း၊ ဝါ - အဝတ်ကန့်လန့်ကာဖြင့် ခြားကွယ်အပ်သူသည်လည်း၊ သစေ ဟောတိ-အကယ်၍ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ-သော်၊) ဒဿနူပစာရံ- ကို၊ ဝိဇဟတိနာမ - စွန့်သည်မည်၏၊ ယတ္ထ - အကြင်အရပ်၌၊ ဌိတာ-တည်သော ဘိက္ခုနီသည်၊ မဂ္ဂမူဠသဒ္ဓေန ဝိယ - လမ်း၌ တွေဝေသူ၏အသံဖြင့် ကဲ့သို့သော်၎င်း၊ ဝါ- မျက်စိလည် လမ်းမှားသူ၏အသံဖြင့်ကဲ့သို့သော်၎င်း၊ [မျက်စိလည်သူတို့သည် အသံကျယ်ကျယ်ဖြင့် ဟင်၍ခေါ်တတ်ကြသည်၊) မေဿဝနာ ရောစနသဒ္ဓေန ဝိယစ - တရားနာဘို့ရန် ကြွေးကြော်ကြောင်းအသံဖြင့် ကဲ့သို့သော်၎င်း၊ အယျေတိ - အယျေဟူ၍၊ သဒ္ဓါယန္တိယာ - အသံကိုပြုသော ရဟန်းမ၏၊ (ဟင်၍ခေါ်သော ရဟန်းမ၏၊) သဒ္ဓံ- ကို၊ သုဏာတိ - ကြားရ၏၊ (သော-ထိုအရပ်သည်၊) သဝနူပစာရောနာမ-သဝနူပစာရမည်၏၊ ဝါ-ကြားခြင်း၏ ဥပစာမည်၏၊ အဇ္ဈောကာသေ - လွင်တီးခေါင်၌၊ နူရေပိ - ဝေးသော အရပ်၌လည်း၊ ဒဿနူပစာရောနာမ-မည်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ သော-ထို ဒဿနူပစာသည်၊ ဧဝရူပေ- ဤသို့ သဘောရှိသော၊ သဝနူပစာရေ- ကို၊ ဝိဇဟိတေ- စွန့်အပ်ပြီးသော်၊ န ရက္ခတိ - အာပတ်မှ မစောင့်ရှောက်၊ ဝိဇဟိတမတ္ထေဝ - စွန့်အပ်ပြီးကာမျှ ဖြစ်သော်သာ၊ သံဃာဒိသေသဿ-သို့၊ အာပတ္တိ-သည်၊ (ဟောတိ)။

ကော-တယောက်သော ဘိက္ခုနီသည်၊ မဂ္ဂံ-ခရီးကို၊ ဝစ္ဆန္တိ-သွားစဉ်၊ ဩဟိယတိ-ကျန်ရစ်၏၊ သဥဿာဟာ-အမှီလိုက်အံ့ဟူသော အားထုတ်ခြင်းနှင့် တကွ ဖြစ်သည်၊ ဟုတွာ-၍၊ ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ ပါပုဏိဿာမိ- မှီတော့အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ (အားထုတ်၍၊) စေ အနုဗန္ဓတိ-အကယ်၍ လိုက်အံ့၊ (ဧဝံသတိ-သော်၊)

x x x x x x x x

သာဏိပါကာရန္တရိကာ။ ။ သာဏိပါကာရဿ + အန္တရော- သာဏိပါကာရန္တရော = အဝတ်ကန့်လန့်ကာ၏ တဖက်အရပ်၊ သာဏိပါကာရန္တရေ + ဌိတာ - သာဏိပါကာရန္တရိကာ = အဝတ်ကန့်လန့်ကာ၏ တဖက်အရပ်၌ တည်သူ၊ “အဝတ်ကန့်လန့်ကာဖြင့် ခြားကွယ်နေသူ” ဟုလို၊ ထို့ကြောင့် ယောဇနာ၌ “သာဏိပါကာရန္တိကာပီတိ သာဏိပါကာရေန ဗျဝဟိတာပိ” ဟု ဖွင့်သည်။

အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ပုရိမာယော - ရှေ့ဖြစ်ကုန်သော ဘိက္ခုနီတို့သည်၊ အညေန-အခြားသော၊ မဂ္ဂန-ဖြင့်၊ သစေ ဂစ္ဆန္တိ-အကယ်၍ သွားကုန်အံ့၊ (ဝေံ သတိ-သော်၊) ပက္ကန္တာနာမ - ဖဲသွားကုန်သူတို့ မည်သည်၊ ဟောန္တိ၊ (တသ္မာ-ကြောင့်၊) အနာပတ္တိယေဝ-သည်သာ၊ ဒိန္နံ- ၂ ယောက်ကုန်သော၊ ဂစ္ဆန္တိနံ- အတူသွားကုန်သော ဘိက္ခုနီတို့တွင်၊ ဧကော - တယောက်သည်၊ အနုပဋိတံ - အစဉ်လိုက်ခြင်းငှါ၊ (မှီအောင် လိုက်ခြင်းငှါ၊) အသက္ကောန္တိ - မစွမ်းနိုင်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ အယံ- ဤ ရှေ့ကသွားသောဘိက္ခုနီသည်၊ ဂစ္ဆတု- သွားပစေတော့၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ ဩဟိယတိ-ချန်ရစ်အံ့၊ ဣတရာပိ-အခြားသော ဘိက္ခုနီသည် လည်း၊ အယံ-ဤ နောက်ကလိုက်သော ဘိက္ခုနီသည်၊ ဩဟိယတု-ချန်ရစ်ပစေ၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ဂစ္ဆတိ-အံ့၊ ဒိန္နမိ- ၂ ဥးလုံးတို့၏လည်း၊ အာပတ္တိ(ဟောတိ)၊ ပန-ဆက်၊ ဂစ္ဆန္တိသု - သွားကုန်သော ဘိက္ခုနီတို့တွင်၊ ပုရိမာပိ- ရှေ့ဖြစ်သော ဘိက္ခုနီသည်လည်း၊ အညံ- သော၊ မဂ္ဂ- ကို၊ သစေ ဂဏှာတိ- အံ့၊ ပစ္ဆိမာပိ- နောက်ဖြစ်သောဘိက္ခုနီသည်လည်း၊ အညံ-သော၊ (မဂ္ဂ-ကို၊ သစေ ဂဏှာတိ- အံ့၊ ဝေံသတိ-သော်၊) ဧကော-တယောက်သည်၊ ဧကိဿာ- တယောံ၏၊ ပက္ကန္တ ဌာနေ - ဖဲသွားသူ၏အရာ၌၊ တိဋ္ဌတိ - တည်၏၊ (တသ္မာ)၊ ဒိန္နမိ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ [မျက်စိလည်လမ်းမှား၍ အခြားလမ်းကိုယူမိသည်၊ တမင်ခွဲလို၍ မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် “ အနာပတ္တိ ” ဟု ဆိုသည်၊] ပက္ကသင်္ကန္တာဝါတိ - ကား၊ တိတ္ထာယတနံ - တိတ္ထိတို့၏ တည်ရာသို့၊ ဝါ- တိတ္ထိတို့၏ကျောင်းသို့၊ သင်္ကန္တာ- ပြောင်းရွှေ့သည်၊ (ပါဠိတော် “ ဟောတိ ” ၌စပ်၊) သေသံ၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။... တတိယသိက္ခာပဒံ (သမတ္တံ။)

စတုတ္ထ သံဃာဒိသေသ်

စတုတ္ထ-၌၊ ပါဒပိဋ္ဌိနာမ - မည်သည်၊ ဓောတပါဒတ္ထပနကံ - ဆေးအပ်ပြီး သောခြေကို ထားရာဖြစ်သော ခုံငယ်တည်း၊ ပါဒကထလိကာနာမ - မည်သည်၊ အဓောတ ပါဒတ္ထပနကံ - မဆေးအပ်သေးသောခြေကို ထားရာဖြစ်သော ခုံငယ် တည်း၊ အနညာယဂဏဿ ဆန္ဒန္တိ-ကား၊ တသေဝ ကာရကဂဏဿ-ထိုဥက္ခိတ္တကကံပြုသောဂိုဏ်း၏ပင်၊ ဆန္ဒ-ကို၊ အဇာနိတွာ-မသိမူ၍၊ [ဩသာရေဿတိ၌ စပ်၊] ဝတ္ထေ ဝတ္တန္တိန္တိ-ကား၊ တေစတ္တာလီသပ္ပဘောဒေ-၄၃ ပါး အပြားရှိသော၊ နေတ္တာရဝတ္ထေ - ကံမှ ထွက်မြောက်ကြောင်းဖြစ်သော ကျင့်ဝတ်၌၊ ဝတ္တမာနံ- ကျင့်သောဘိက္ခုနီကို၊ [ဩသာရေတိ၊ ထိုဝတ်များသည် ဝတ္တက္ခန္ဓက၌လာလတံ။] သေသံ၊ ပေ၊ ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။... စတုတ္ထသိက္ခာပဒံ (သမတ္တံ။)

ပဉ္စမသံဃာဒီသေသ်

ပဉ္စမေ-၌၊ ဧကေတော အဝဿုတေတိ ဧတ္ထ-၌၊ ဘိက္ခုနိယာ-၏၊ အဝဿုတ ဘာဝေ- ဆန္ဒရာဂသည် စိုစွတ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဒဋ္ဌဗျော- မှတ်ထိုက်၏၊ ဣတိ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ၊ မဟာအဋ္ဌကထာယံ ပန-၌ကား၊ ဧတံ-ဤစကားကို၊ နဝုတ္တံ-မဆိုအပ်၊ တံ- ထို မဆိုအပ်သော စကားသည်၊ ပါဠိယာ-နှင့်၊ သမေဘိ- ညီညွတ်၏၊ [“ဧကေတော အဝဿုတေ ” အရ ဘိက္ခုနိတဖက်၏ အဝဿုတ အဖြစ်ကိုသာ မဟာပစ္စရိ၌ ဆိုသည်၊ မဟာအဋ္ဌကထာ၌ကား “ဘိက္ခုနိ” ဟု မဆို၊ ထိုသို့ မဆိုခြင်းသည်သာ “ပုရိသပုဂ္ဂလ ဧကေတော, ဘိက္ခုနိ ဧကေတော” ဟု အထူးမပြု သာမညဖြစ်သော “ဧကေတော” ဟူသော ပါဠိတော်နှင့် ညီသည်— ဟူလို။] သေသံ၊ ပေ၊ ဒိဋ္ဌိဝေဒနန္တိ။...ပဉ္စမသိက္ခာပဒံ(သမတ္ထံ။)

ဆဋ္ဌသံဃာဒီသေသ်

ဆဋ္ဌေ-၌၊ ယတော တွန္တိ-ကား၊ ယသ္မာ-အကြံကြောင့်၊ တံ-အရှင်မသည်၊ (“အနဝဿုတာ-သည်၊ အသိ-ဖြစ်၏၊ တတော-ထိုကြောင့်” ဟု ထည့်၍ ပါဠိ တော်ဝယ် ရှေ့ဝါကျ၌ စပ်၊) ဥပယျာဇေတိ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋ္ဌဿာတိ အာဒိကာ- ဥပယျာဇေတိ အာပတ္တိဒုက္ကဋ္ဌဿ အစရှိကုန်သော၊ သံဃာဒီသေသ ပရိယောသာ နာ-သံဃာဒီသေသ်အဆုံးရှိကုန်သော၊ အာပတ္တိယော-တို့သည်၊ ကဿာ-အဘယ် ဘိက္ခုနိ၏(အတွက်၊) ဟောန္တိ-ဖြစ်ကုန်သနည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ (တိုက်တွန်းတတ်သူ အတွက်လော၊ တိုက်တွန်းအပ်သူ အတွက်လော- ဟူလို။) ဥပယျာဇိကာယ- တိုက်တွန်းတတ်သော ဘိက္ခုနိ၏အတွက်၊ (ဟောန္တိ-နံ၏၊) စ-သာဓကကား၊ ပရိဝါရေ - ပရိဝါ ပါဠိတော်၌၊ နဒေတိ ပေ၊ စိန္တိတာတိ- ဟူသော၊ ဧတံ - ဤ ဝါထာစကားကို၊ (သံဂီတိကာရေဟိပိ - သံဂါယနာတင် ထေရ်တို့သည်လည်း၊) ဝုတ္တံ-မိန့်ဆိုအပ်ပြီ။ [န ဒေတိ-မပေး၊ န ပဋိဂ္ဂဏှာတိ- မခံယူ၊ တေန - ထို့ကြောင့်၊ ပဋိဂ္ဂဟော - ခံယူမှုသည်၊ နဝိဇ္ဇတိ- မရှိ၊ (အထ- ထိုသို့ ပေးသူကလည်း မပေး၊ ယူသူကလည်း မခံယူပါဘဲလျက်၊) န လဟုကံ- လဟုက မဟုတ်သော၊ ဂရုကံ- ဂရုက သံဃာဒီသေသ် အာပတ်သို့၊ အာပဇ္ဇတိ-

x x x x x x x x x

နဒေတိ။ ။နဒေတိ-တိုက်တွန်းတတ်သော ဘိက္ခုနိက မပေး၊ န ပဋိဂ္ဂဏှာတိ- တိုက်တွန်းအပ်သော ဘိက္ခုနိကလည်း မခံယူ၊ ထို့ကြောင့် ခံယူမှု မထင်ရှား၊ ထိုသို့ မထင်ရှားပါဘဲလျက် တိုက်တွန်းတတ်သော ဘိက္ခုနိသည် ဂရုကအာပတ်သို့ ရောက်၏၊ ထို ဂရုကအာပတ်သို့လည်း တိုက်တွန်းအပ်သော ဘိက္ခုနိ၏ သုံးဆောင် စားသောက် ခြင်းကြောင့် ရောက်ရသည်။ [“တဗ္ဗာတိ တံ အာပဇ္ဇနဉ္စ” ဟု ယောဇနာဖွင့်သည်ကို စဉ်းစားပါ၊ အာပဇ္ဇတိ၌ စပ်ဘို့ရာ “တဗ္ဗဂရုကံ” ဟု ပြန်စွဲလေ့ရှိပါသည်။]

ရောက်၏။ တဉ္စ-ထိုဂရုကသံဃာဒီသေသ် အာပတ်သို့လည်း၊ ပရိဘောဂပစ္စယာ-
သုံးဆောင်စားသောက်ခြင်း ဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ (အာပဇ္ဇတိ)၊ သော
ပဉ္စာ ကုသလေဟိ စိန္တိတာ။]

ဟိ- မှန်။ အယံဂါထာ-ကို၊ ဣမံ ဥယျောဇိကံ - ဤတိုက်တွန်းတတ်သော
ဘိက္ခုနီကို၊ သန္ဓာယ- ရည်ရွယ်မှု၍၊ ဝုတ္တာ-ဆိုအပ်ပြီ၊ ပန-ဆက်၊ ဣတရိဿာ-
တိုက်တွန်းတတ်သော ဘိက္ခုနီမှ တပါးသော တိုက်တွန်းအပ်သော ဘိက္ခုနီ၏၊
အာပတ္တိဘေဒေါ-ကို၊ ပဌမသိက္ခာပဒေ-၌၊ ဝိဘတ္တော - ဝေဘန်တော်မူအပ်
ပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့မှတ်အပ်၏၊ (ပဌမ ဟု ဆိုသော်လည်း ဤ သိက္ခာပုဒ်၏ ရှေ့က
ဖြစ်သော “ အဝဿုတာ အဝဿုတဿ ” စသော သိက္ခာပုဒ်ပင်တည်း။)
သေသံ၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။...ဆဌသိက္ခာပဒံ (သမတ္တံ)။

သတ္တမ သံဃာဒီသေသ်

သတ္တမ-၌၊ ယာဝတတိယက ပဒတ္တော-ယာဝတတိယကပုဒ်၏ အနက်ကို၊
မဟာဝိဘင်္ဂေ-ဘိက္ခု မဟာဝိဘင်း၌၊ ဝုတ္တနယေနဝ ဝေဒိတဗျော၊ သေသံ၊ ပေ၊
ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။...သတ္တမသိက္ခာပဒံ (သမတ္တံ)။

အဋ္ဌမ သံဃာဒီသေသ်

အဋ္ဌမ-၌၊ ကိသ္ဗိဉ္စိဒေဝ အဓိကရဏေတိ-ကား၊ စတုန္ဒ- လေးပါးကုန်သော
အဓိကရုဏ်းတို့တွင်၊ အညတရသ္ဗိ- အမှတ်မထား တပါးပါးသော၊ (“ အဓိ
ကရဏ ” ၌စပ်၊ ဤဝါကျ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ကင်္ခါဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။)
ပန - ဆက်၊ ပဒဘာဇနေ - ၌၊ ကေဝလံ - ကိသ္ဗိဉ္စိဒေဝ ပုဒ်၏ အဖွင့်မဖက်
သက်သက်၊ အဓိကရဏဝိဘာဝိ-အဓိကရုဏ်း၏ ဝေဘန်အပ်သော အပြားကို၊
ဒဿတုံ-၄၊ အဓိကရဏံနာမ စတ္တာရိ အဓိကရဏာနီတိ အာဒိ-အစရှိသော
စကားရပ်ကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ သမုဋ္ဌာနာဒီဟိ-တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ - တကွ၊ သေသံ
ဥတ္တာနမေဝ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။... အဋ္ဌမသိက္ခာပဒံ(သမတ္တံ)။

နဝမ သံဃာဒီသေသ်

နဝမ-၌၊ သံသဋ္ဌာတိ-ကား၊ မိဿီဘူတာ-မရောနှောသော်လည်း ရောနှော
သကဲ့သို့ ဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ ဝိဟရန္တိ၌စပ်။) [“မိဿီ” ဝယ် အဗ္ဗ။ တ
တဗ္ဗောအနက်၌ စိပစ္စည်း သို့မဟုတ် ဤပစ္စည်း၊] အနနုလောမိကေနာတိ-ကား၊
ပဗ္ဗဇိတာနံ - ရဟန်းမတို့အား၊ အနနုလောမေန - မလျော်သော၊ ကာယိက
ဝါစသိကေန- ကိုယ်၌ဖြစ်သော အမှု၊ နှုတ်၌ဖြစ်သော အမှုအားဖြင့်၊ (သံသဋ္ဌာ

ဝိဟရန္တိ၌စပ်။) သံသဠာတိ - ကား၊ ဂိဟိနံ - တို့၏။ ကောနန္ဒ န ပစန ဝန္တပိသန မာလာဂန္တနာဒိနာ - စပါးထောင်း ဆံဖွပ်ခြင်း၊ ချက်ပြုတ်ခြင်း၊ နံသာကြိတ်ခြင်း၊ ပန်းကုံးခြင်း အစရှိသော၊ ကာယိကေန - ကိုယ်၌ဖြစ်သော အမှုအားဖြင့်၎င်း၊ သာသန ပဋိသာသနာဟရဏ သဗ္ဗရိတ္တာဒိနာ-သတင်းစကားကိုဆောင်ပို့ခြင်း၊ တဖန် ပြန်၍ သတင်းစကားကို ဆောင်ယူခြင်း၊ အောင်သွယ်ခြင်း အစရှိသော၊ ဝါစသိကေနစ-နှုတ်၌ဖြစ်သောအမှုအားဖြင့်၎င်း၊ သံသဠာ-ရောနှောကြကုန်သည်။ (ဟုတွာ ဝိဟရန္တိ၌စပ်။) [ကောနန္ဒ န ပစန ဝန္တပိသန မာလာဂန္တနာ အာဒိ သဒ္ဓေန အညေပိ အနနုလောမိကေ ကာယိကေ သင်္ဂဏှာတိ။ သာသန ဟရဏဉ္စ ပဋိသာသန ဟရဏဉ္စ သဗ္ဗရိတ္တဉ္စ။ အာဒိသဒ္ဓေန အညေပိ အနနုလောမိကေ ဝါစသိကေ သင်္ဂဏှာတိ- ယောဇနာ။] တောသံ - ဤ ရဟန်းမတို့၏၊ ပါပေါ - ယုတ်မာသော၊ ကိတ္တိသဒ္ဓေါ - ကျော်စောသံသည်။ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ - ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ယုတ်မာသော ကျော်စောသံရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တာ-တို့သည်။) ပါပသဒ္ဓေါ - တို့မည်၏၊ တောသံ - တို့၏၊ ပါပေါ - သော၊ အာဇီဝသင်္ခါတော- အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း ဟု ဆိုအပ်သော၊ သိလောကော - သိလောကသည်။ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ယုတ်မာသော အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း ရှိကုန် သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တာ-တို့သည်။) ပါပသိလောကာ-တို့မည်၏၊ သေသံ၊ ပေ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း၊ [သိလောကသဒ္ဓေါသည် အကျော်အစောအနက်ကို ဟောသော် လည်း ထိုအနက်ကို ပါပသဒ္ဓါ၌ ယူပြီးဖြစ်သောကြောင့် အာဇီဝ အနက်ကို ယူစေလို၍ “ အာဇီဝသင်္ခါတော ” ဟု ဝိသေသနပြုသည်။]... နဝမသိက္ခာပဒံ (သမတ္တံ)။

—◆—

ဒသမ သံဃာဒိသေသံ

ဒသမ- ၌၊ ဝေါစာရာတိ- ကား၊ ဧဝံ အာစာရာ- ဤသို့ သင်တို့၏အကျင့်နှင့် တူသောအကျင့် ရှိကုန်သော၊ တုမှာကံ - သင်တို့၏၊ ယာဒိသော - အကြင်ကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ အာစာရာ - အကျင့်သည်။ (အတ္ထိ)၊ တာဒိသာစာရာ - ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သောအကျင့်ရှိကုန်သော၊ (“ဘိက္ခုနိယော သန္တိ”၌စပ်။) ဣတိအတ္ထော၊ [တာဒိသာစာရာ၌ တာဒိသဖြင့် “ ဧဝံ ” သဒ္ဓါ၏ ဥပမာအနက်ဟောဟု သိစေ သည်။] သဗ္ဗတ္ထ- အလုံးစုံသောပုဒ်တို့၌၊ (ဧဝံသဒ္ဓါ ဧဝံသိလောကာတို့၌)၊ သေ (သော)- ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော အစီအရင်သည်၊ နယော - သိကြောင်းအစီအရင် တည်း၊ ဥညာယာတိ-ကား၊ အဝညာယ-အောက်ချ၍သိခြင်းကြောင့်၊ နိစံ-နိမ့်ကျ သည်ကို၊ ကတွာ-၍၊ ဇာနနာယ - သိခြင်းကြောင့်၊ [ဥညာယ၌ ဥသည် အဝ၏ ကာရိယ၊ ထို အဝဥပသာရလည်း “ အဓောဘာဝ ” အနက်ဟောဟု သိစေ၏။ “နိစံကတွာ”သည် အဓောဘာဝအနက် ပင်တည်း။]

ပရိဘဝေနာတိ-ကား၊ ဣမာ- ဤရဟန်းမတို့သည်၊ ကိ° - အဘယ်ကို၊ ကရိ
 သန္တိ-ပြုနိုင်ကုန်လတံနည်း၊ (တနည်း)ကိ° ကရိသန္တိ- ဘာတတ်နိုင်ကုန်လတံ
 နည်း၊ ဣတိဧဝံ-သို့၊ ပရိဘဝိတွာ-လွမ်းမိုး၍၊ ဇာနနေန-သိခြင်းကြောင့်၊ အက္ခန္တိ
 ယာတိ-ကား၊ အသဟနတာယ-သည်းခံခြင်းမရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ကောဓေ
 န-အမျက်ထွက်ခြင်းကြောင့်၊ ဣတိအတ္ထော၊ ဝေဘသိယာတိ-ကား၊ ဗလဝဘသ
 ဘာဝေန-အားရှိသောစကားရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အတ္တနော-၏၊ ဗလပုကာ
 သနေန - အားအစွမ်းကို ထင်ရှားပြလိုခြင်းကြောင့်၊ သမုတြာသနေန- သင်တို့ကို
 ထိတ်လန့်စေလိုခြင်းကြောင့်၊ ဣတိအတ္ထော၊ [ဤဝါကျများ၏အဓိပ္ပာယ်ကို ကင်္ခါ
 ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။] ဒုဗ္ဗလျာတိ- ကား၊ တုမှာကံ - အရှင်မတို့၏၊ ဒုဗ္ဗလ
 ဘာဝေန-အားမရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သဗ္ဗတ္ထ- အလုံးစုံသော ဥညာယ
 အစရှိသောပုဒ်တို့၌၊ ဥညာယစ ပရိဘဝေနာတိ- ဟူ၍၊ ဧဝံ - ဤသို့၊ သမုစ္စယ
 တ္ထော- သမုစ္စည်းအနက်ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော-၏၊ ဝိဝိစ္စထာတိ-ကား၊ ဝိနာ-အသီးအသီး
 တို့သည်၊ ဟောထ-ကုန်လော၊ သေသံ၊ပေ၊ဣတိ၊....ဒသမသိက္ခာပဒံ (သမတ္တံ)။

ဥဒ္ဓိဋ္ဌာ ခေါ်၊ ပေ၊ သံဃာဒိသေသာတိ တ္ထေ- ဌ၊ (ဤနေရာ၌ တ္ထေ မပါသင့်၊
 ဝေမေတ္တမှ တ္ထေကိုယူပေးရမည်။)ဆန္ဒ-ခြောက်ပါးကုန်သော၊ ပဌမာပတ္တိကာနံ-
 ပဌမာပတ္တိက အာပတ်တို့၏၊ အနန္တရာ- အခြားမဲ့၌၊ သဉ္စရိတ္တံ- သဉ္စရိတ္တသိက္ခာ
 ပုဒ်၎င်း၊ ဒွေ- ကုန်သော၊ ဒုဋ္ဌဒေါသာ - ဒုဋ္ဌဒေါသသိက္ခာပုဒ်တို့၎င်း၊ ဣတိ- သို့၊
 တိဏိ-နသော၊ ဣမာနိသိက္ခာပဒါနိ-တို့ကို၊ မဟာဝိဘင်္ဂတော-မှ၊ ပက္ခိပိတွာ-
 ထည့်၍၊ နဝ - ကုန်သော၊ ပဌမာပတ္တိကာ - ပဌမာပတ္တိက အာပတ်တို့ကို၎င်း၊
 စတုန္ဒ- ကုန်သော၊ ယာဝတတိယကာနံ - တို့၏၊ အနန္တရာ- အခြားမဲ့၌၊ မဟာ
 ဝိဘင်္ဂတောပိ- မှလည်း၊ စတ္တာရော- ကုန်သော၊ ယာဝတတိယကေ- ယာဝတတိ
 ယက အာပတ်တို့ကို၊ ပက္ခိပိတွာ - ၍၊ အဋ္ဌ - ကုန်သော၊ ယာဝတတိယကာ-
 တို့ကို၎င်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ- သိထိုက်ကုန်၏၊ အယျာယော- အရှင်မတို့၊ ဧဝံ- ဤသို့၊
 သဗ္ဗေပိ-အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ပါတိမောက္ခုဒ္ဓေသမဂ္ဂေန - ပါတိမောက်
 ရွတ်ပြခြင်း၏ အစဉ်အားဖြင့်၊ သတ္တရသ- ကုန်သော၊ သံဃာဒိသေသာ- မည်ကုန်
 သော၊ ဓမ္မာ-အာပတ်တို့ကို၊ ဥဒ္ဓိဋ္ဌာ-သရုပ်အားဖြင့် ရွတ်ပြအပ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိဧဝံ၊
 အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ သေသံ-ကြွင်းသောအစီအရင်သည်၊ ပက္ခမာနတ္တာ- ပက္ခမာ
 နတ်ကို၊ အညတြ-ကြည့်၍၊ ဥတ္တာနမေဝ-သာ၊ တံပန-ထိုပက္ခမာနတ်ကိုကား၊
 ခန္ဓကေ - သမုစ္စယက္ခန္ဓက၌၊ ဝိတ္တာရေန- အားဖြင့်၊ ဝဏ္ဏယိဿာမ - ကုန်အံ့၊
 ဣတိ - အပြီးတည်း။ သမန္တပါသာဒိကာယ ဝိနယသံဝဏ္ဏနာယ ဘိက္ခုနီ
 ဝိဘင်္ဂ-၌၊ သတ္တရသကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။..... သံဃာဒိသေသကဏ္ဍံ နိဋ္ဌိတံ။

သံဃာဒိသေသ် အဖွင့် ပြီး၏။

နိသဂ္ဂိယ အဖွင့်

ဘိက္ခုနီနံ- ဘိက္ခုနီတို့၏။ တိံသ - သုံးဆယ်သော၊ နိသဂ္ဂိယာ - နိသဂ္ဂိယ မည်ကုန်သော၊ ယေဓမ္မာ-အကြင် အာပတ်တို့ကို၊ (ဘဂဝတော၊) ပကာသိတာ- ထင်ရှားပြတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ (ဘဂဝတော- သည်၊ ပကာသိတာနံ- ကုန်သော၊ တိံသာယ-သော၊ နိသဂ္ဂိယာနံ- မည်ကုန်သော၊) တေသံ (ဓမ္မာနံ)-ထို အာပတ် တို့၏။ ဒါနိ - ယခုအခါ၌၊ အယံ သံဝဏ္ဏနာက္ကမော-ဤ ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာ အဋ္ဌ ကထာ အစဉ်သည်၊ ဘဝတိ-ဖြစ်၏။ ဝါ-ဖြစ်တော့လတံ့။ [ယေဓမ္မာ၏ ဝိသေသန တို့ကို တေသံ၏ ဝိသေသန အဖြစ်ဖြင့် လိုက်၍ ပေးလိုက်သည်။ ဝါကျတိုင်းမှာ ဤနည်းကိုမှီးပါ။]

ပဌမနိသဂ္ဂိယ သိက္ခာပုဒ်

အာမတ္တိကာပဏန္တိ (တ္ထ) - ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ ဘာဇနာနိ- အိုးခွက် တို့ကို၊ အမတ္တာနိ-အမတ္တတို့ ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ - ဆိုအပ်ကုန်၏။ တာနိ- ထို အိုးခွက် တို့ကို၊ ယေ- အကြင်သူတို့သည်၊ ဝိတ္တိဏန္တိ - ရောင်းကြကုန်၏။ တေ-ထို သူတို့ ကို၊ အာမတ္တိကာ - အာမတ္တိကတို့ ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ - ကုန်၏။ တေသံ - ထို အိုးခွက် ရောင်းသူတို့၏။ အာပဏော-ဈေးဆိုင်တည်း၊ အာမတ္တိကာပဏော-ဆိုင်၊ တံဝါ- ထို အိုးခွက်ရောင်းသူတို့၏ ဈေးဆိုင်ကို မူလည်း၊ ပသာရေဿန္တိ - ဖြန့်ခင်းကုန် လတံ့လော၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်။ [ဝါသဒ္ဓါဖြင့် ပါဠိတော်၌လာသော “ ပတ္တ ဝါဏိန္ဒ ဝါ ” ကို ဝိကပ်ပြုသည်။]

ပတ္တသန္တိစယံ ကရေယျာတိ - ကား၊ ပတ္တသန္တိမိ - သပိတ်ကို သိုမှီးခြင်းကို၊ ကရေယျ-ပြုအံ့၊ ဧကာဟံ - တရက်မျှ၊ အနဓိဋ္ဌဟိတွာဝါ - အဓိဋ္ဌာန် မတင်မူ၍ သော်၎င်း၊ အဝိကပ္ပေတွာဝါ-ဝိကပ္ပနာ မပြုမူ၍သော်၎င်း၊ ပတ္တိ-ကို၊ ထပေယျ- ထားအံ့၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ သေသံ-ကြွင်းသော အစီအရင်ကို၊ မဟာဝိဘဏံ- ဘိက္ခုမဟာဝိဘဏ်း၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဝေဒိ တဗ္ဗံ-ထိုက်၏။ ဟိ-မှန်၏၊ (တနည်း၊) ဟိ-အထူးကား၊ အယမေဝ- ဤဆိုအပ် လတံ့သော အစီအရင်သည်သာ၊ ဝိသေသော-အထူးတည်း၊ တတ္ထ-ထို ဘိက္ခု မဟာဝိဘဏ်း၌၊ ဒသာဟံ-ဆယ်ရက်ဟူသော၊ ပရိဟာရေ-အစောင့်အရှောက်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣဓ- ဤဘိက္ခုနီဝိဘဏ်း၌၊ ဧကာဟမ္ပိ- တရက်မျှလည်း၊ (ပရိဟာရေ-

x x x x x x x x x

အာမတ္တိကာပဏံ။ ။ သတ္တတ၌ အမဓာတ် အတြန်ပစ္စည်းဖြင့် “ အမတြ ” ဟု ရှိ၏။ ပါဠိ၌ အမဓာတ် + အတပစ္စည်း ဟု ကြိုသင့်၏။ ထိုသို့ ကြိမှ (မ) ၏ ကပ်စရာ သရရှိမည်။ ဘူဝါဒိ စုရာဒိတည်း။ [အမတ် အန္တံ ဧတ္ထာတိ အမတ္တံ-ထမင်းစားစရာခွက်” ဟု ထောမနိမိဝိဂ္ဂဟ ပြု၏။ “အမတ္တာနိ ဝိတ္တိဏန္တိတိ အာမတ္တိကာ၊ အာမတ္တိကာနံ- အာပဏော အာမတ္တိကာပဏော” ဟု ပြု။

သည်။) နတ္ထိ- မရှိ၊ သေသံ- ကြွင်းသော အစီအရင်ကို၊ တာဒိသမေဝ- ထို ဘိက္ခု
မဟာဝိဘင်း၌လည်းသော သိက္ခာပုဒ်၏ အစီအရင်ကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်သာ၊ ဣဒမ္ဗိ-
ဤသိက္ခာပုဒ်သည်လည်း၊ ကထိနသမုဋ္ဌာနံ၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ၊ ပဌမသိက္ခာပဒ်
(သမတ္တံ)။

ဒုတိယ နိသဂ္ဂိယ

ဒုတိယေ- ၌၊ ဒုစ္စောဋ္ဌာတိ - ကား၊ ဝိရူပစောဋ္ဌာ - ဖောက်ပြန်သောအဝတ်
ရှိကုန်သည်။ [ဒုသဒ္ဒါ၏ ဝိရူပအနက်ကို ပြသည်။] ဇိဏ္ဏစောဋ္ဌာ - ဟောင်းနွမ်း
သော အဝတ်ရှိကုန်သည်။ ဟုတွာ၊ (“ သာဝတ္ထိ” အဂမံသု ” ၌စပ်၊) ဣတိ
အတ္ထော-နက်၊ အပယျာဟီတိ-ကား၊ အယျာဟံ-အရှင်မတို့သည်။ (လဒ္ဓံ)အပိ-
ရအပ်ပါ၏လော၊ အာဒိဿဒိန္နန္တိ-ကား၊ သမ္ပတ္တာ-ရောက်လာကုန်သောရဟန်းမ
တို့သည်။ ဘာဇေန္တု-ဝေဘန်ကြကုန်၊ [ကထိန်အာနိသင် ရသည်ဖြစ်စေ မရသည်
ဖြစ်စေ လာလာသမျှ ဘိက္ခုနီသံဃာတို့ ဝေဘန်ကြပါ - ဟုလို။] ဣတိ - ဤသို့၊
ဝတွာ-လျှောက်၍၊ (ဒိန္နံ)ပိ-လှူအပ်သောသင်္ကန်းသည်၎င်း၊ ဣဒံ-ဤသင်္ကန်းကို၊
ဂဏဿ - ဂိုဏ်းအား၊ [သုတ္တန္တိကဂိုဏ်း၊ အာဘိဓမ္မိကဂိုဏ်းစသော ဂိုဏ်း
အား။] (ဒမ္ဗိ-လှူပါ၏၊ ဣတိ- သို့၊ ဝတွာဝါ- လျှောက်၍သော်၎င်း၊) ဣဒံ-ကို၊
တုမှာကံ-အရှင်မတို့အား၊ ဒမ္ဗိ- ၏၊ ဣတိ- သို့၊ ဝတွာဝါ- သော်၎င်း၊ ဒါတုကမ္ပ
တာယ- လှူခြင်းငှါ အလိုရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပါဒမူလေ-၌၊ ထပေတွာဝါ-
သော်၎င်း၊ ဒိန္နံပိ-လှူအပ်သောသင်္ကန်းသည်၎င်း၊ အာဒိဿ ဒိန္နံနာမ-အာဒိဿ
ဒိန္နမည်သည်။ ဝါ-ရည်စူး၍လှူအပ်သောသင်္ကန်းမည်သည်။ ဟောတိ၊ ဧတံ သဗ္ဗမ္ဗိ-

x x x x x x x x x

အာဒိဿဒိန္နံ။ ။ သင်္ကန်းကာလ၌ပင် ဖြစ်သော်လည်း “ ရောက်လာသမျှ ဝေ၍
ယူကြပါကုန် ” ဟု လျှောက်၍ လှူအပ်သော သံဃိကသင်္ကန်းသည် အာဒိဿဒိန္နသင်္ကန်း
(ရောက်လာသမျှကို ရည်းစူး၍ လှူအပ်သော သင်္ကန်း) တည်း။ [ရောက်လာသမျှ ဟု
ဆိုသောကြောင့် ကထိန်အာနိသင် ရ-မရ အားလုံးနှင့် ဆိုင်သည်။] ဤသို့ သံဃိက
အာဒိဿဒိန္နဖြစ်သောကြောင့် “ဝတွာပိ” ဟု သီးခြား ခွဲထားသည်။ ဒိန္နံ ဟု ထည့်၍
ဤပိဖြင့် နေခံ ဒိန္နံပိကိုပေါင်းပါ။ [ကင်္ခါ၌ကား] နေရာလုံး၌ ပိမပါ၊ ဤနေရာ၌လည်း
“ဝတွာဝါ” ဟုသာ ရှိ၏၊ စာသွားတမျိုးစီ ဟု မှတ်ပါ။]

ဣဒံ ဂဏဿ၊ ပေ၊ ဒိန္နံပိ ။ ။ ဣဒံ ဂဏဿ ဒမ္ဗိတိ ဝတွာဝါ” ဟု လိုက်သင့်ရာ
ပုဒ်များကို လိုက်စေ၍ အနက်ပေးရသည်။ ဤလှူခြင်းကား ဂဏိကအာဒိဿဒိန္နတည်း။
“ဣဒံ တုမှာကံ ဒမ္ဗိ” ဟု ဆို၍ လှူခြင်းမှာ ပုဂ္ဂလိကအာဒိဿ ဒိန္နတည်း။ “ ပါဒမူလေ
ထပေတွာ ” ကား အထူးမလျှောက်ဘဲ ဘိက္ခုနီတပါး၏ ခြေရင်း၌ထား၍ လှူခြင်းတည်း။
ပုဂ္ဂလိက အာဒိဿဒိန္နပင်ဖြစ်သည်။ ဒိန္နံပိ၌ ပိဖြင့် ဝတွာ (ဒိန္နံ) ပိကိုပေါင်း၊ ထို့ကြောင့်
ဝတွာပိ တုန်းက “ဝတွာ (ဒိန္နံ) ပိ” ဟု ဆိုခဲ့ရသည်။

ဤ အလုံးစုံသောသင်္ကန်းသည်လည်း၊ အကာလစီဝရံ - သင်္ကန်းကာလမှ တပါး သော ကာလ၌ဖြစ်သော သင်္ကန်းမည်၏။ ပန-ဆက်၊ အယျာယဒမ္မိတိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ- သို့၊ ပဋိလဒ္ဓံ - တဖန် ရအပ်သောသင်္ကန်းကို၊ ယထာ ဒါနေယေဝ - အကြင် အကြင်ဒါယကာတို့ ပေးလှူအပ်ရာ အကာလသင်္ကန်းအဖြစ်၌သာ၊ ဥပနေတဗ္ဗိ- ကပ်ဆောင်ရာ၏။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။.... ဒုတိယ သိက္ခာပဒံ (သမတ္တံ)။

x x x x x x x x x

အယျာယဒမ္မိတိ ဧဝံ ပဋိလဒ္ဓံ။ ။ ဝေစုရသော ဘိက္ခုနီသည် ထို သင်္ကန်းကို သံဃာ၊ ဂိုဏ်း၊ ပုဂ္ဂိုလ်တမျိုးမျိုးအား စွန့်ရ၏။ ထို့နောက် နိသဂ္ဂိပါစိတ် အာပတ်ကို ဒေသနာပြောရ၏။ ဒေသနာပြောပြီးသော အခါ “အယျာယ ဒမ္မိ - အရှင်မအား ပေး ပါ၏” ဟု ဆို၍ နိသဂ္ဂိခံသူက ပြန်ပေးရသည်။ ထိုသို့ပြန်ပေး၍ ရအပ်သော သင်္ကန်းကို “ဧဝံ ပဋိလဒ္ဓံ” ဟု ဆိုသည်။ ထိုသို့ ရသောအခါ (မိမိ မသုံးစွဲရဘဲ) ဒါယကာတို့ ရည်စူး အပ်သော နေရာ၌ (သံဃာကို မှန်းလျှင် သံဃိကအဖြစ် , ဂိုဏ်းကိုမှန်းလျှင် ဂဏိက အဖြစ်, ပုဂ္ဂိုလ်ကိုမှန်းလျှင် ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ဥစ္စာအဖြစ်၌သာ) ထားရမည်။

တ တိ ယ နိ သ ဂ္ဂိ ယ

တတိယေ-၌၊ ဟန္တုတိ- ကား၊ ဂဏှ-ယူလော၊ [ဟန္တုသဒ္ဓါသည် ဝဝသဂ္ဂတ္ထ-စွန့်လွှတ်ခြင်းအနက်ကိုဟောသော နိပါတ်ပုဒ်တည်း။ ထို့ကြောင့် “ဂဏှ” ဟု ဖွင့်သည်။] သယံ အစ္စန္ဒတိတိ - ကား၊ ဧကံ - တထည်ကို၊ ဒတွာ - ၍၊ ဧကံ- တထည်ကို၊ အစ္စန္ဒန္တိ ယာ- လုယူသော ရဟန်းမ၏၊ ဧကံ- တချက်သော၊ နိသဂ္ဂိယံ-နိသဂ္ဂိယပါစိတ်အာပတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဗဟူသု-များစွာသော သင်္ကန်း တို့၌၊ ဗဟူနိ-ကုန်သော၊ (နိသဂ္ဂိယာနိ ဟောန္တိ)၊ သံဟရိတွာ-ခေါက်၍၊ ထပိတာနိ-ထားအပ်သော သင်္ကန်းတို့ကို၊ ဧကတော-တပေါင်းထည်း၊ သစေ အစ္စန္ဒတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဝတ္ထုဂဏှနာယ - ဝတ္ထုအရေအတွက် အားဖြင့်၊ အာပတ္တိယော-တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဗန္ဓိတွာ-ဖွဲ့ထုပ်၍၊ ထပိတေသုပန-ထားအပ်သော သင်္ကန်းတို့ ၌ကား၊ ဧကောဝ - တချက်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ အာပတ္တိ - သည်၊ (ဟောတိ)၊ သေသံ၊ ပေ၊ ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။....တတိယသိက္ခာပဒံ (သမတ္တံ)။

စ တုတ္ထ နိ သ ဂ္ဂိ ယ

စတုတ္ထေ, ကယေနာတိ-ကား၊ မူလေန- အဖိုးဖြင့်၊ [“ သပ္ပိ ဟဋံ ” ဟု ပါဠိ တော်၌စပ်၊ ကိဏာတိ ဧတေနာတိ ကယော-ဝယ်ကြောင်းအဖိုး။] နမေ အာဂု သော၊ ပေ၊ အတ္ထောတိ ဣဒံ- ဟူသော ဤစကားကို၊ သာ - ထို ထုလွှနန္ဒာသည်၊ အာဟဋသပ္ပိ - ဆောင်ယူအပ်ပြီးသောထောပတ်ကို၊ ဒတွာ- လှူပြီး၍၊ တေလမ္ဗိ- ဆီကိုလည်း၊ အာဟရိသတိ- နေခံထပ်ဆောင်ယူလတံ၊ ဣတိ-သို့၊ မညမာနာ-

အယံ - ဤ သိက္ခမာန်သည်။ အဒ္ဓါ- မချွတ်ကေန်၊ ဝေ- သို့၊ ဝုတ္တာ- ပြောဆိုအပ်သည်။ (သမာနာ - သော်)။ ဣဒံတေလံ- ဤဆီကို၊ ထပေတွာ- ထားခဲ့၍၊ [ငါ့အထံ၌ ထားခဲ့၍။] သပ္ပိမ္ပိ-ထောပတ်ကိုလည်း၊ မေ-ငါ့ဘို့၊ အတ္တနော-၏၊ ကုလယရာ - အမျိုးအိမ်မှ၊ အာဟရိဿတိ - ဆောင်ခဲ့လတံ့၊ ဣတိ - သို့၊ ညေမာနာ (ဟုတွာ) အာဟကိရ- ပြောသတတ်၊ စေတာပေတွာတိ (ပဒဿ) - စေတာပေတွာ ဟူသောပုဒ်၏၊ ဇာနာပေတွာ ဣစ္စေဝ - ဇာနာပေတွာ ဟူ၍သာ၊ အတ္ထော (ဟောတိ၊ ဝေ ဖြင့် ယစိတွာကို ကန့်သည်။) သပ္ပတ္တ - အလုံးစုံသောဝါကျ၌၊ သေသံ-ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ စတုတ္ထ သဒိသမေဝ-စတုတ္ထသိက္ခာပုဒ်၏ ပုဒ်အပေါင်းကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်သာ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။ ...ပဉ္စမသိက္ခာပဒံ။

ဆဋ္ဌ နိသဂ္ဂိယ

ဆန္ဒကန္တိတေ - ဆန္ဒကံဟူသော ဤ သဒ္ဓါသည်။ ဣဒံ နာမ မေကိစ္စံ - ဤမည်သော တရားရှိသောကိစ္စကို၊ ဝါ-ဤမည်သော ကောင်းမှုကိစ္စကို၊ ကရိဿာမ-ပြုကြကုန်စို့၊ ယံ-အကြင် ပရိက္ခရာကို၊ (ဒါတံ- လှူခြင်းငှါ။) သက္ကာထ-စွမ်းနိုင်ကုန်၏၊ တံ- ထို ပရိက္ခရာကို၊ ဒေထ - လှူကြကုန်၊ ဣတိဝေ- သို့၊ ပရေသံ- တပါးသော အလှူရှင်တို့၏၊ ဆန္ဒဉ္စ - ဆန္ဒကို၎င်း၊ ရုစိဉ္စ - အလိုကို၎င်း၊ ဥပ္ပါဒေတွာ - ဖြစ်စေ၍၊ ဝဟိတ ပရိက္ခာရဿ - ယူအပ်သော ပရိက္ခရာကို၊ အဓိဝစနံ - ဟောသော သဒ္ဓါတည်း၊ [ဆန္ဒေန - အလှူရှင်တို့၏ ဆန္ဒအားဖြင့် + ဝဟိတံ- စုပေါင်း၍ယူအပ်သော ပရိက္ခရာတည်း၊ ဆန္ဒကံ- ရာ၊ ယခုခေတ်၌ ဘုံကထိန်မျိုးတည်း။] အညဒတ္ထိကေနာတိ- ကား၊ အညဿ- အခြားသောပရိက္ခရာ၏၊ အတ္တာယ-အကျိုးငှါ၊ ဒိန္ဓေန - လှူအပ်သော ပရိက္ခရာဖြင့်၊ အညဒ္ဓိသိကေနာတိ- ကား၊ အညံ- အခြားပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ဥဒ္ဓိသိတွာ- ညွှန်ပြ၍၊ ဒိန္ဓေန - ဖြင့်၊ သံဃိကေနာတိ- ကား၊ သံဃဿ- အား၊ ပရိစ္စတ္ထေန- စွန့်လှူအပ်သော ပရိက္ခရာဖြင့်၊ [အညဒတ္ထိကေနာသော ပုဒ်တို့၏အဖွင့်ကို ကင်္ခါဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

သေသကံ ဥပနေတိတိ - ကား၊ ယဒတ္တာယ - အကြင် ပရိက္ခရာအကျိုးငှါ၊ ဒိန္ဓော- လှူအပ်ပြီ၊ တံ- ထို ပရိက္ခရာကို၊ စေတာပေတွာ- လဲလှယ်စေပြီး၍၊ ဝါ- ဝယ်ပြီး၍၊ အဝသေသံ-ကြွင်းကျန်သောအဖိုးကို၊ အညဿ-အခြားပရိက္ခရာ၏၊ အတ္တာယ-ငှါ၊ ဥပနေတိ-ကပ်ဆောင်အံ့၊ သာမိကေ အပလောကတွာတိ-ကား၊ တုမှဟိ-သင်တို့သည်၊ စိဝရတ္တာယ-သင်္ကန်းအလိုငှါ၊ ဒိန္ဓော-လှူအပ်ပြီ၊ အမှာကဉ္စ - ငါတို့အားလည်း၊ စိဝရံ အတ္ထိ၊ တေလာဒိဟိပန - တို့ဖြင့်ကား၊ အတ္ထော (ဟောတိ)၊ ဣတိဝေ-သို့၊ အာပုစ္ဆိတွာ-ပန်ပြော၍၊ ဥပနေတိ-အံ့၊ အာပဒါသူတိ- ကား၊ တထာရူပေသု- ထိုသို့ သဘောရှိကုန်သော၊ ဥပဒ္ဓဝေသု- ဘေးရန်တို့ကြောင့်၊ ဘိက္ခုနိယော-တို့သည်၊ ဝိဟာရံ-ကို၊ ဆန္ဒေတွာ-စွန့်ပစ်၍၊ ပက္ကမန္တိ-

ဖဲသွားကြရကုန်၏။ ဧဝရူပါသု-ကုန်သော၊ အာပဒါသု-တို့ကြောင့်၊ ယံဝါ တံဝါ- အမှတ်မထား တပါးပါးသောဝတ္ထုကိုမူလည်း၊ စေတောပေတံ- လဲလှယ်စေခြင်း ငှါ၊ ဝါ-ဝယ်ခြင်းငှါ၊ ဝဇ္ဇတိ-အပ်၏။ သေသံ၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။...ဆဋ္ဌသိက္ခာပဒံ။

သတ္တမနိသဂ္ဂိယ

သတ္တမေ- ဌ၊ သညာစိကေနာတိ- ကား၊ သယံ- ကိုယ်တိုင်၊ ယာစိတကေန- တောင်းအပ်သော ပရိက္ခရာဖြင့်၊ (“အညံစေတောပေယျ” ဌှိ စပ်၊) တေဒေဝ- ဤ သညာစိကေနဟူသော ပုဒ်သည်သာ၊ ဧတ္ထ- ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ နာနာကရဏံ- အသီးအခြားပြုကြောင်းအထူးတည်း၊ သေသံ-သည်၊ ဆဋ္ဌသဒိသမေဝ-သည်သာ၊ ဣတိ- အပြီးတည်း။...သတ္တမသိက္ခာပဒံ(သမတ္တံ)။

အဋ္ဌမ နိသဂ္ဂိယ

အဋ္ဌမေ- ဌ၊ မဟာဇနိကေနာတိ - ကား၊ ဂဏဿ - ဘိက္ခုနီဂိုဏ်းအား၊ ပရိစ္စတ္တေန-စွန့်လှူအပ်သော ပရိက္ခရာဖြင့်၊ (“ အညံစေတောပေယျ ” ဌှိစပ်၊) [“မဟာဇန ဟူသည် ဘိက္ခုနီအပေါင်းတည်း” ဟု သိစေလို၍ “ဂဏဿ” ဟု ဖွင့်သည်။] တေဒေဝ-ဤမဟာဇနိကေန ဟူသော ပုဒ်သည်သာ၊ ဧတ္ထ-ဤ သိက္ခာ ပုဒ်၌၊ နာနာကရဏံ - တည်း၊... နဝမသိက္ခာပဒေ - ဌှိ၊ သညာစိကေနာတိ- ဟူသော၊ ဣဒံပဒံ-ဤပုဒ်သည်၊ ဣတော- ဤအဋ္ဌမသိက္ခာပုဒ်ထက်၊ အဓိကတရံ- ပိုလွန်၏။ အဋ္ဌမသိက္ခာပဒံ(သမတ္တံ)။...နဝမသိက္ခာပဒံ (သမတ္တံ)။

ဒသမနိသဂ္ဂိယ

ဒသမေ-ဌှိ၊ ပရိဝေဏံ ဥဗ္ဗိယတိတိ- ကား၊ ပရိဝေဏံ-သည်၊ ဝိနဿတိ- ပျက်စီး၏၊ ပရိပတတိ- လျော့ကျ၏၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ [ဥဒိဓာတ်သည် “ဓာတူ နံ အနေကတ္တတ္တာ” အရ နဿန အနက်ဟော ဟု သိစေလို၍ “ဝိနဿတိ” ဟု ဖွင့်သည်။] ဣဒဉ္စ ပဒံ - ပရိဝေဏံ ဥဗ္ဗိယတိ ဟူသော ဤပုဒ်သည်၎င်း၊ ပုဂ္ဂလိ ကေန သညာစိကေနာတိ ဣဒဉ္စ-ဟူသော ဤပုဒ်သည်၎င်း၊ ဧတ္ထကမေဝ- ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော ပုဒ်အပေါင်းသည်သာ၊ နာနာကရဏံ- တည်း၊ သေသံ- သည်၊ ပုဗ္ဗသဒိသမေဝ-ရှေ့သိက္ခာပုဒ်နှင့်တူသည်သာ၊ ဣတိ။...ဒသမသိက္ခာပဒံ။

ကောဒသမ နိသဂ္ဂိယ

ကောဒသမေ- ဂရူပါဝရဏန္တိ-ကား၊ သီတကာလေ - အအေး၏ အခါ၌၊ ဝါ-အေးရာအခါ၌၊ ပါဝရဏံ-ခြံထည်ကို၊ စတုက္ကံသ ပရမန္တိ ဧတ္ထ-ဌှိ၊ ကံသော နာမ-ကံသမည်သည်၊ စတုက္ကဟာပဏိကော-လေးကျပ် အတိုင်းအရှည်ရှိသည်၊ ဟောတိ-၏၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ ပဒဘာဇနေ- ဌှိ၊ သောဋ္ဌသကဟာပဏ ဣနကန္တိ- ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ- ပြီ။... ကောဒသမသိက္ခာပဒံ (သမတ္တံ)။.....

ဒွါဒသမေ-ဌ၊ လဟုပါဝရဏန္တိ-ကား၊ ဥဏ္ဍကာလေ-အပူ၏ အခါ၌၊ ဝါ-
ပူရာအခါ၌၊ ပါဝရဏံ-ကို၊ (စေတောပေန္တိယာ-၌စပ်၊)သေသံ-သည်၊ သိက္ခာပဒ
ဒ္ဓယဝိ-သိက္ခာပုဒ် ၂ ပါး အပေါင်း၌လည်း၊ ဥတ္တာနမေဝ- သည်သာ၊ ဆသမု
ဋ္ဌာနံ ဒေပ၊ တိဝေဒနန္တိ။... ဒွါဒသမသိက္ခာပဒံ (သမတ္တံ)။

ဥဒ္ဓိဋ္ဌာခေါ၊ပေ၊ ပါစိတ္တိယာ မ္ဗောတိ ဧတ္ထ-ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ [ဝေမေတ္တမှ
ဧတ္ထကိုယူ၊ ဤ၌ ဧတ္ထမလို။]မဟာဝိဘဏ်-ဘိက္ခုမဟာဝိဘဏ်း၌၊ စိဝရဝဂ္ဂတော-
စိဝရဝဂ်မှ၊ ဓောဝနဉ္စ - ဓောဝန သိက္ခာပုဒ်၎င်း၊ ပဋိဂ္ဂဟဏဉ္စ - ပဋိဂ္ဂဟဏ
သိက္ခာပုဒ်၎င်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒွေ-ကုန်သော၊ သိက္ခာပဒါနိ-သိက္ခာပုဒ်တို့ကို၊ အပ
နေတွာ - ဖယ်၍၊ အကာလစိဝရံ ကာလစိဝရန္တိ အဓိဋ္ဌဟိတွာ ဘာဇိတသိက္ခာ
ပဒေနစ- အကာလစိဝရံ၊ပေ၊ ဘာဇိတ သိက္ခာပုဒ်နှင့်၎င်း၊ အစ္ဆန္တိစိဝရေနစ-
အစ္ဆန္တိစိဝရသိက္ခာပုဒ်နှင့်၎င်း၊ ပရိဝတ္တေတွာ-လဲလှယ်၍၊ ပဌမဝဂ္ဂေါ-ပဌမဝဂ်
ကို၊ ပူရေတဗ္ဗော-ပြည့်စေထိုက်၏၊ ဝါ-ဖြည့်ထိုက်၏၊ ပုန-တဖန်၊ ဧဠကလောမ
ဝဂ္ဂဿ-၏၊ အာဒိတော-အစ၌၊ သတ္တ-ကုန်သော၊ သိက္ခာပဒါနိ-တို့ကို၊ အပ
နေတွာ-၍၊ သတ္တ-ကုန်သော၊ အညဒတ္တိကာနိ - အညဒတ္တိက သိက္ခာပုဒ်တို့ကို၊
ပက္ခိပိတွာ-လည်၍၊ ဒုတိယဝဂ္ဂေါ-ကို၊ ပူရေတဗ္ဗော-ထိုက်၏၊ တတိယဝဂ္ဂတော-
မှ၊ ပဌမပတ္တံ - ပဌမပတ္တသိက္ခာပုဒ်၎င်း၊ ဝသိကသာဋီကံ - ၎င်း၊ အာရညက
သိက္ခာပဒံ-၎င်း၊ ဣတိ-သို့၊ တိဏိ-ကုန်သော၊ ဣမာနိ- တို့ကို၊ အပနေတွာ-
၍၊ ပတ္တသန္တိစယ ဝရပါဝရဏ လဟုပါဝရဏသိက္ခာပဒေဟိ- တို့ဖြင့်၊ တတိယ
ဝဂ္ဂေါ-ကို၊ ပူရေတဗ္ဗော၊ ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊ ဘိက္ခုနီနံ- တို့၏၊ ဒွါဒသ-ကုန်သော၊
သိက္ခာပဒါနိ-တို့သည်၊ ဧကေတာ ပညတ္တာနိ- တဖက်သော ဘိက္ခုနီတို့အတွက်
ပညတ်အပ်ကုန်သည်၊(ဟောန္တိ-ကုန်၏၊)အဋ္ဌာရသ-ကုန်သော၊(သိက္ခာပဒါနိ-
တို့သည်၊) ဥဘတော ပညတ္တာနိ - နှစ်ဖက်သော ဘိက္ခု ဘိက္ခုနီတို့ အတွက်
ပညတ်အပ်သော သိက္ခာပုဒ်တို့သည်၊(ဟောန္တိ)၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ အယျာယော-
အရှင်မတို့၊ သဗ္ဗေဝိ-လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ တိံသ-သုံးဆယ်သော၊ နိသဂ္ဂိယာ-
စွန့်ခြင်း ဝိနည်းကံရှိကုန်သော၊ ပါစိတ္တိယာ - ပါစိတ္တိယ မည်ကုန်သော၊ မ္ဗော-
အာပတ်တို့ကို၊ ပါတိမောက္ခဒ္ဓေသ မဂ္ဂေန-ပါတိမောက် ရွတ်ပြစဉ်အားဖြင့်၊ ဥဒ္ဓိ
ဋ္ဌာ-ရွတ်ပြအပ်ပါကုန်ပြီ၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ အတ္ထော-ကို၊ ဒဠဗ္ဗော - မှတ်ထိုက်၏၊
သေသံ- သည်၊ ဝုတ္တနယမေဝ- သည်သာ၊ ဣတိ- အပြီးတည်း၊ သမန္တပါသာဒိ
ကာယ- သမန္တပါသာဒိကာ မည်သော၊ ဝိနယသံဝဏ္ဏနာယ- ဝိနည်းအဖွင့်၌၊
ဝါ- တွင်၊ ဘိက္ခုနီဝိဘဏ်- ဘိက္ခုနီဝိဘဏ်း၌၊ တိံသကဝဏ္ဏနာ- သုံးဆယ်သော
သိက္ခာပုဒ်အပေါင်း၏ ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာ အဋ္ဌကထာသည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီးပြီ။

နိသဂ္ဂိပါစိတ်အဖွင့် ပြီး၏။

ပါဠိတ္ထိယ ကဏ္ဍ အဖွင့်

တိံသကာနန္ဒရံ - သုံးဆယ် အတိုင်းအရှည်ရှိသော သိက္ခာပုဒ်တို့၏ အခြား ခဲ့၍၊ ဆသဠိသတ သင်္ဂဟာ - တရားခြောက်ဆဲ့ ခြောက်ပါးသော သိမ်းယူကြောင်း အရေအတွက်ရှိကုန်သော၊ ယေဓမ္မာ - အကြင်သိက္ခာပုဒ်တို့ကို၊ (သံဂီတိကာရေ ဟိ-သံဂါယနာတင်ထေရ်တို့သည်။) သံဂီတာ-သံဂါယနာတင်အပ်ကုန်ပြီ၊ ဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ တေသမ္ဗိ-ထို တရားခြောက်ဆဲ့ ခြောက်ပါးသော သိက္ခာပုဒ်တို့၏လည်း၊ အယံဝဏ္ဏနာ - ဤ ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာ အဋ္ဌကထာသည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ ဝါ- ဖြစ်တော့လတံ့။

x x x x x x x x x

တိံသကာနန္ဒရံ။ ။ တိံသ (ပရိမာဏံ) ယေသန္တိ တိံသကာ၊ ပရိမာဏအနက်၌ က ပစ္စည်းသက်၊ တိံသကာနံ + အနန္တရံ တိံသကာနန္ဒရံ၊ တနည်း— တိံသာယ + သမူဟော တိံသကံ— သုံးဆယ်သော သိက္ခာပုဒ်၏အပေါင်း၊ တိံသကသ္မ + အနန္တရံ တိံသကာနန္ဒရံ— သုံးဆယ်သော သိက္ခာပုဒ်အပေါင်း၏ အခြားမဲ့၍။

ဆသဠိသတသင်္ဂဟာ။ ။ ဆဟိ + အဓိကာ သဠိ ဆသဠိ - ခြောက်ဆဲ့ခြောက်၊ ဆသဠိအဓိကံ သတံ ယဿာတိ ဆသဠိသတံ-ခြောက်ဆဲ့ ခြောက်ပါးအလွန်ရှိသောတရာ၊ ဝါ-တရားခြောက်ဆဲ့ ခြောက်ပါး၊ သင်္ဂဟသဒ္ဓါသည် သိမ်းယူကြောင်း အရေအတွက် ဟူသော အနက်ကို ဟော၏။ “ သင်္ဂဟတိ ဧတေနာတိ သင်္ဂဟော၊ ဆသဠိသတံ + သင်္ဂဟော ယေသန္တိ ဆသဠိသတသင်္ဂဟာ (ဓမ္မာ) ” ဟု ပြု၊ [ယောဇနာ၌ကား— “ဆ ဥတ္တရသဠိအဓိကသတေဟိ သိက္ခာပဒေဟိ သင်္ဂဟိတာ” ဟု ဖွင့်လေ၏၊ ထိုအလို သင်္ဂဟ ပုဒ်ကို ကံဟော ကြံပါ။]

လ သု ဣ ဝ ဂ် အ ဖွ င် လ သု ဣ သိ က္ခာ ပု ဒ်

တတ္ထ-ထို တရားခြောက်ဆဲ့ခြောက်ပါးသော သိက္ခာပုဒ်တို့တွင်၊ တာဝ-ရတ္တန္တ ကာရဝဂ် စသည်တို့မှ ရှေးဥျားစွာ၊ (သံဂီတဿ - သံဂါယနာ တင်အပ်သော၊) လသုဣဝဂ္ဂဿ-လသုဣဝဂ်၏၊ ပဌမသိက္ခာပဒေ-ပဌမသိက္ခာပုဒ်၌၊ ဒုတ္တယော ဝဏ္ဏိကတိ-ကား၊ ဒွေဝါ-နှစ်အုသော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ တယောဝါ-သုံးအု

x x x x x x x x x

ဒုတ္တယော။ ။ “ဒွေဝါ+တယောဝါတိ ဒုတ္တယော” ဟု ဝါသဒ္ဓါအနက်၌ သမာသ် စပ်ထားသော “သင်္ချောဘယဗဟုဗ္ဗိဟိ” တည်း၊ ထို့ကြောင့် - ဒုတ္တယောကို ဒွေဝါ တယောဝါ ဟု ဖွင့်သည်၊ ယောဇနာ၌ကား - “ ဝါသဒ္ဓေါ လုတ္တ နိဒ္ဒိဋ္ဌောတိ အာဟ ဒွေဝါ တယောဝါတိ-ပါဠိတော်၌ ဝါသဒ္ဓါကြေနေသည် ” ဟု ဖွင့်ပြလေ၏၊ အမှန်မှာ- ဝါသဒ္ဓါကြေခြင်း မဟုတ်၊ သမာသ်ပုဒ်သာ ဖြစ်သည်၊ နေရာတိုင်းမှာ ဤနည်းချည်းဟု မှတ်ပါ။

သော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဖေါဋ္ဌနိက-အမြောင့်များစွာပါသော ကြက်သွန်ဖြူ
 တို့ကို၊ (ဒေဟိ-၌စပ်)၊ တေ-ဤ ဂဏ္ဍိကေဟူသော သဒ္ဓါသည်၊ သမ္ပုဏ္ဏမိဇ္ဇာနံ-
 ပြည့်စုံသော အဆန် အမြောင့်ရှိသော ကြက်သွန်ဖြူတို့ကို၊ အမိဝစနံ- ဟောသော
 သဒ္ဓါဘည်း၊ န မတ္တံ ဇာနိတွာတိ-ကား၊ ပမာဏံ- အတိုင်းအရှည်ကို၊ အဇာနိ
 တွာ - မသိချေ၊ [ပမာဏံ အဇာနိတွာကိုထောက်၍ ပါဠိတော်၌ “အမတ္တံ ဇာနိ
 တွာ” ဟု ရှေးက ရှိဟန်တူ၏။ “အနောကာသံ ကာရာပေတွာ” ကဲ့သို့ အမတ္တံကို
 လည်း အလုတ္တသမာသ်ဟု မှတ်။] ခေတ္တပါလဿ - ယာခင်းစောင့်သည်၊ ဝါရေ
 န္တဿ-တားမြစ်စဉ်၊ ဗဟုံ-များစွာသော၊ လသုဏံ-အမြောင့်များစွာ ပါရှိသော
 ကြက်သွန်ဖြူကို၊ ဟရာပေသိ-ဆောင်စေပြီ။

အညာဘရံ ဟံသယောနိန္ဒိ- ကား၊ သုဝဏ္ဏဟံသယောနိ- ရှေ့ဟင်္သာမျိုး၌၊
 (“ဥပပဇ္ဇိ-ဖြစ်ရပြီ” ဟု ပါဠိတော်၌စပ်) [ဥပ ဥပသာရကြောင့် သတ္တမီအနက်၌၊
 ဒုတိယာဝိဘတ်သက်၊ ဥပအနက် မရှိ၊ (တနည်း) သုဝဏ္ဏ ဟံသယောနိ- သို့၊
 ဥပပဇ္ဇိ - ကပ်ရောက်ရပြီ၊ ဤအလို ဥပသာရသည် ဥပဂမန အနက်ရှိ၏။] သော
 တာသံ ဧကေကန္တိ- ကား၊ သော ဟံသော- ထို ရှေ့ဟင်္သာသည်၊ ဇာတိဿရော-
 ရှေးဘဝကို အောက်မေ့နိုင်သည်၊ အဟောသိ - ဖြစ်ပြီ၊ အထ - ထို အခါ၌၊ ပုဗ္ဗ
 သိဒနဟေန- ရှေး၌ဖြစ်သော ချစ်ခြင်းကြောင့်၊ အာဂဇ္ဇိန္ဒာ- လာ၍၊ တာသံ - ထို
 သားအမိတို့အား၊ ဧကေကံ- တခုတခုသော၊ ပတ္တံ- အတောင်ကို၊ ဒေဟိ-ပေး၏၊
 တံ-ထို အတောင်သည်၊ တာပန တာလနစ္ဆေ ဒနက္ခမံ- မီး၌ပူစေခြင်း၊ ထုရိုက်ခြင်း၊
 ဖြတ်တောက်ခြင်းကိုခံနိုင်သော၊ သုဝဏ္ဏမေဗ- ရှေ့အစစ်သာလျှင်၊ ဟောတိ - ၏၊
 [တာပနဟူသည် မီးအိုးခင်းပေါ်၌ လှော်ခြင်း၊ ဥးခြင်းတည်း၊ တာလနကား- ထု
 ရိုက်ခြင်းတည်း၊ အချို့ စာအုပ်များ၌ “ဖါလန” ဟု ရှိ၏၊ မကောင်း၊ ဆေဒနကား-
 တံဆာလုပ်ဘို့ရန် ဖြတ်ခြင်းတည်း။]

ဂဏ္ဍိက, ဖေါဋ္ဌနိက ။ ။ ဂဏ္ဍိသဒ္ဓါသည် အဆစ်အဖုအနက်ကို ဟော၏၊ ဖုဋ္ဌန
 သဒ္ဓါလည်း အခွဲအစိတ်, ခွဲစိတ်အပ်ဟူသောအနက်ကို ဟော၏၊ ကြက်သွန်ဖြူ၌ အစိတ်
 အစိတ်ကွဲနေသော အမြောင့်တို့ကို “ဂဏ္ဍိ, ဖုဋ္ဌန” ဟု ယူ၍ “ဂဏ္ဍိနော ယဿာတိ ဂဏ္ဍိ
 ကော, ဖုဋ္ဌနနိ ယဿာတိ ဖေါဋ္ဌနိကော” ဟု ဖြစ်သင့်၏၊ စာအုပ်များ၌ “ဘဏ္ဍိက,
 ဖေါဋ္ဌလိက” ဟု ရှိ၏၊ ထိုပုဒ်မျိုး ရှိ-မရှိ သတ်ပြပါ။

ဇာတိဿရော။ ။ ဇာတိ-ရှေးအဖြစ်ကို+သရတိ-အောက်မေ့နိုင် မှတ်မိနိုင်၏၊
 ဣတိ ဇာတိဿရော၊ ဤ “ဇာတိဿရ” ဟူသည် ဉာဏ်မဟုတ်, သတိသာတည်း၊ ဧက
 နိပါတ်, သုဝဏ္ဏဟံသဇာတ်၌ကား “ဇာတိဿညာဏဇ္ဇဿ ဥပပဇ္ဇိ” ဟု ရှိ၏၊ ထိုအလို
 “ဉာဏ်” ဟု ယူသင့်သော်လည်း အမှန်အားဖြင့် ဉာဏ်စစ် မဟုတ်နိုင်၊ ဉာဏ် အတူ
 သတိသာဖြစ်သင့်၏၊ ထိုသတိလည်း ကုသိုလ်အရာ၌ အမှတ်ရခြင်းမဟုတ်သောကြောင့်
 သတိအတူဖြစ်သော သညာအမှတ်သာဖြစ်သင့်ပါသည်၊ အဘိဓမ္မာ၌ သတိစစ်ဉာဏ်စစ်
 မှန်လျှင် သောဘနစေတသိက်သာ ဖြစ်သည်။

မာဂဓကန္တိ - ကား၊ မဂဓေသု- မဂဓာဟု ဗဟုဂုဏ် အမည်ရသော ဇနပုဒ်၌၊
 ဇာတံ-ဖြစ်သော ကြက်သွန်ဖြူကို၊ (“လသုဏ် နာမ ဝုစ္စတိ” ၌စပ်၊) ဟိ-မှန်၏၊
 မဂဓရဋ္ဌေ- မဂဓတိုင်း၌၊ ဇာတလသုဏ်မေဝ - ဖြစ်သော ကြက်သွန်းဖြူကိုသာ၊
 ဣဓ- ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ လသုဏ်န္တိ- ဟူ၍၊ အဓိပ္ပေတံ-အလိုရှိအပ်၏၊ တမ္ဗိ - ထို
 မဂဓတိုင်း၌ဖြစ်သော ကြက်သွန်ဖြူကိုလည်း၊ ဂဏ္ဍိကလသုဏ်မေဝ - အမြောင့်
 များစွာပါရှိသော ကြက်သွန်ဖြူကိုသာ၊ (အဓိပ္ပေတံ-၏၊) ကေဒ္ဓိတံ-မိဉ္ဇကံ-တမြောင့်
 ရှိသော ကြက်သွန်ဝါ၊ နှစ်မြောင့် ရှိသော ကြက်သွန်နီ၊ သုံးမြောင့် ရှိသော
 ကြက်သွန်စိမ်းကို၊ န(အဓိပ္ပေတံ)-အလိုမရှိအပ်၊ ပန-ဝါဒန္တရကား၊ ကုရုန္တိယံ-
 ကုရုန္တိအဋ္ဌကထာ၌၊ ဇာတဒေသံ - ဖြစ်ရာ မဂဓဒေသကို၊ အဝတွာ - မဆိုမူ၍၊
 မာဂဓကံ နာမ ဂဏ္ဍိကလသုဏ်န္တိ - ဟူ၍၊ ငုတ္တံ - ပြီ၊ [ဤကုရုန္တိ စကားအရ
 မဂဓတိုင်း၌ဖြစ်သော ကြက်သွန်ဖြူသာ မက၊ မြန်မာနိုင်ငံ စသည်၌ ဖြစ်သော
 အမြောင့်များစွာ ပါရှိသော ကြက်သွန်ဖြူကိုလည်း “လသုဏ်” ဟု ဆိုအပ်၏၊
 ကြွင်းသော အဓိပ္ပာယ်ကို ပါတိမောက်ဘာသာဋီကာ၌ပြထားပြီ။] အဇ္ဈောဟာရေ
 အဇ္ဈောဟာရေတိ ဧတ္ထ-ဟူသော ဤပါဌ်၌၊ ဒုတ္တယော-နှစ်အု၊ သုံးအုကုန်သော၊
 ဂဏ္ဍိကေ - အမြောင့်များစွာ ပါရှိသော ကြက်သွန်ဖြူတို့ကို၊ ကေတောယေဝ -
 တပေါင်းတည်းသာလျှင်၊ သင်္ခါဒိတွာ- ကောင်းစွာခဲစား၍၊ (တမြောင့်နှင့်တမြောင့်
 ရောသွားအောင် ခဲစား၍၊) သစေ အဇ္ဈောဟရတိ-အကယ်၍ စားမျှအံ့၊ (ဝေ
 သတိ)၊ ကေ-သော၊ ပါစိတ္တိယံ-သည်၊ (ဟောဘိ)၊ ပန-ကား၊ ဘိန္ဒိတွာ-အသီး
 အသီးခွဲခြမ်း၍၊ ကေကံ- တခု တခုသော၊ မိဉ္ဇံ- အမြောင့်ကို၊ ခါဒန္တိယာ-ခဲစား
 သော ရဟန်းမ၏၊ ပယောဂ ဂဏနာယ - ပယောဂ အရေ အတွက်အားဖြင့်၊
 ပါစိတ္တိယာနိ-တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ပလဏ္ဍုကာဒိနံ-ပလဏ္ဍုက အစရှိသောကြက်သွန်တို့၏၊ (အနာပတ္တိဝါရ၌
 လာသော ပလဏ္ဍုက အစရှိသော ကြက်သွန်တို့၏၊) ဝဏ္ဏေနဝါ - အဆင်း
 အားဖြင့်၎င်း၊ မိဉ္ဇာယာဝါ - အမြောင့်အားဖြင့်၎င်း၊ နာနတ္ထံ - ထူးကုန်သည်၏
 အဖြစ်ကို၊ ဝေဒိတမ္ဗံ-သိထိုက်၏၊ တာဝ- မိဉ္ဇာမှ ရှေးဥားစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေန-ညွှန်ပြ
 အပ်သော၊) ဝဏ္ဏေန-အဆင်းအားဖြင့်၊ ပလဏ္ဍုကော- ပလဏ္ဍုက ကြက်သွန်
 သည်၊ ပဏ္ဍုဝဏ္ဏော - ဖျော့တော့ ဝင်းဝါသောအဆင်း ရှိသည်၊ ဟောတိ - ၏၊
 ဘဉ္ဇနကော - ဘဉ္ဇနကကြက်သွန်သည်၊ လောဟိတ ဝဏ္ဏော - နီသောအဆင်း
 ရှိသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဟရိတကော - ဟရိတက ကြက်သွန်သည်၊ ဟရိတပဏ္ဍ
 ဝဏ္ဏော-စိမ်းသောသစ်ရွက် အဆင်းရှိသည်၊ (ဟောတိ)၊ ပန- ကား၊ မိဉ္ဇာယ-
 အမြောင့် အဆန်အားဖြင့်၊ ပလဏ္ဍုကဿ - ပလဏ္ဍုက ကြက်သွန်၏၊ ကော-
 တခုသော၊ မိဉ္ဇာ- အမြောင့်သည်၊ ဟောတိ၊ ဘဉ္ဇနကဿ - ၏၊ ဒွေ - နှစ်ခုကုန်
 သော၊ (မိဉ္ဇာယော- တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊) ဟရိတကဿ- ၏၊ တိသော- သုံးခု

ကုန်သော၊ (မိဉ္ဇောယော ဟောန္တိ၊) စာပလသုဏော - စာပကြက်သွန်သည်။ အမိဉ္ဇကော-အမြောင့်မရှိသည်။ (ဟောတိ၊) ဟိ-မှန်၊ တဿ-ထို စာပလသုဏ၏။ အင်္ဂုရမတ္တမေဝ - အညွန့်မျှသည်သာ၊ ဟောတိ-၏။ ပန - ဝါဒန္တရကား၊ မဟာပစ္စရိယာဒီသု - မဟာပစ္စရိ အစရှိသော အဋ္ဌကထာတို့၌၊ ပလဏ္ဍုကဿ-ဈောတော့ ဝင်းဝါသော ကြက်သွန်၏။ တိဏိ- ကုန်သော၊ မိဉ္ဇာနိ - အမြောင့်တို့သည်။ (ဟောန္တိ)၊ ဘဉ္ဇနကဿ- နိသောကြက်သွန်၏။ ဧဒေ-ကုန်သော၊ (မိဉ္ဇာနိ ဟောန္တိ)၊ ဟရိတကဿ-စိမ်းသောကြက်သွန်၏။ ဧကံ-သော၊ (မိဉ္ဇံ ဟောတိ)၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ-ပြီ။

ပလဏ္ဍုကာဒယော-ပလဏ္ဍုက အစရှိကုန်သော၊ ဧတေ- ဤ ကြက်သွန်တို့သည်။ သဘာဝေနော - ပင်ကိုယ်သဘောအားဖြင့်ပင်၊ (လက်သုတ် ဟင်းလျာ စသည်တို့၌ မထည့်ခတ်အပ်ဘဲပင်၊) ဝန္တန္တိ - ကုန်၏။ သူပသမ္မာကာဒီသုပန-ဟင်းရည်ကို ကြက်သွန်ဖြူထည့်ကာ ကောင်းစွာချက်ခြင်း အစရှိသည်တို့၌ကား၊ [သံ-ကောင်းစွာ+ပါက-ချက်ခြင်း၊ အာဒိဖြင့် ပါဠိတော်၌လာသော မံသသမ္မာက စသောအာဟာရတို့ကိုယူ။] မာဂဓကမ္ဘိ-မဂဓတိုင်း၌ဖြစ်သောကြက်သွန်ဖြူသော်မှလည်း၊ (ပိသဒ္ဒါသည် သမ္ဘာဝနာ၊) ဝန္တတိ-၏။ ဟိ-မှန်၊ တံ-ထို မဂဓတိုင်း၌ ဖြစ်သော ကြက်သွန်ဖြူကို၊ (ပက္ခိပိတုံ-၌စပ်၊) ပစ္စမာနေသု-ချက်အပ်ဆဲ ဖြစ်ကုန်သော၊ မုဂ္ဂသုပါဒီသုဝါ-ဝဲနေခံဟင်း အစရှိသည်တို့၌သော်၎င်း၊ မစ္ဆမံသ ပိကတိယာဝါ - အထူးတလည်ပြုအပ်သော ငါးဟင်း သားဟင်း၌ သော်၎င်း၊ တေလာဒီသုဝါ-ဆီ အစရှိသည်တို့၌သော်၎င်း၊ ဗဒရသာဠဝါဒီသုဝါ-ဇီးယို အစရှိသည်တို့၌သော်၎င်း၊ အမ္ဗိလ သာကာဒီသုဝါ - ချဉ်သောအရသာ ရှိသော ဟင်းရွက် အစရှိသည်တို့၌ သော်၎င်း၊ [“ခတက်ချဉ်” စသည်ကို ဆိုလိုဟန်တူသည်။] ဥတ္တရိဘဏံသုဝါ - လက်သုတ်ဟင်းလျာတို့၌ သော်၎င်း၊ ယတ္ထကတ္ထစိ - အမှတ်မထား တပါးပါးသော ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်၌၊ အန္တမသော - အောက်ထက်ဆုံး အားဖြင့်၊ ယာဂုဘတ္ထေပိ-ယာဂုဆွမ်း၌လည်း၊ ပက္ခိပိတုံ-ထည့်ခတ်ခြင်းငှါ၊ ဝန္တတိ-အပ်၏။ ဧတ္ထ - ဤ သိက္ခာပုဒ်၌၊ သေသံ - ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဥတ္တာနမေဝ-ပေါ်လွင်ထင်ရှားသည်သာ၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။...လသုဏသိက္ခာပဒံ (သမတ္တံ)။

သမ္မာဓေလောမ

ဒုတိယေ- ၌၊ သမ္မာဓေတိ- ကား၊ ပဋိစ္စန္ဓောကာသေ - ဖုံးလွှမ်းအပ်သော အရပ်၌၊ (“လောမံ သံဟရာပေယျ” ၌စပ်၊) တဿ-ထို သမ္မာဓအရပ်၏၊ ဝိဘာဂဒဿနတ္ထံ-ဝေဘန်အပ်သော အပြားကို ပြုတော်မူခြင်းအကျိုးငှါ၊ ဥဘော ဥပကစ္ဆကာ မုတ္တကရဏန္တိ-ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ-ပြီ၊ [ဥဘော- နှစ်ဖက်ကုန်သော၊

ဥပကစ္ဆကာ - လက်ကတီးကြားတို့၎င်း၊ ဝါ - ဂျိုင်းကြားတို့၎င်း၊ မုတ္တကရဏံ-
 ကျင်ငယ်ကို ပြုကြောင်းဖြစ်သော အရပ်၎င်းတည်း။] ဧကမ္ပိလောမန္တိ - ကား၊
 ကတ္တရိယာဝါ- ကတ်ကျေးဖြင့်သော်၎င်း၊ သဏ္ဍာသကေနဝါ- မွေးညှပ်ဖြင့်သော်
 ၎င်း၊ ခုခရနဝါ- သင်းခုန်းဖြင့်သော်၎င်း၊ ယေနကေနစိ- အမှတ်မထား တပါး
 ပါးသော ဝတ္ထုဖြင့်၊ ဧကပဒယာဂေနဝါ- တကြိမ်တည်းသောပယောဂဖြင့်သော်
 ၎င်း၊ နာနာပယောဂေနဝါ- အမျိုးမျိုးသော ပယောဂဖြင့်သော်၎င်း၊ ဧကံဝါ-
 တမျှင်ကိုသော်၎င်း၊ ဗဟုနိဝါ- များစွာသော အမျှင်တို့ကို သော်၎င်း၊ သံဟရာ
 ပေန္တိယာ- ပယ်ရှားစေသော ရဟန်းမ၏၊ ပယောဂဂဏာယ-ပယောဂအရေ
 အတွက်အားဖြင့်၊ ပါစိတ္တိယာနိ - တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ လောမဂဏနာယ-
 အမွေး အရေအတွက်အားဖြင့်၊ န (ဟောန္တိ)- ဖြစ်ကုန်သည်မဟုတ်။ [သမ္မာဓ
 အရပ်ဝယ် အမွေးကိုနှုတ်ခြင်း၊ နှုတ်စေခြင်းတို့၌ ဘိက္ခုတို့မှာ ဒုက္ကဋ် ဟု “ခုဒ္ဒက
 ဝတ္ထုခန္ဓက”၌ ပညတ်တော်မူသည်။] အာဗာဓပစ္စယာတိ-ကား၊ ကဏ္ဍ၊ ကစ္ဆ၊
 အာဒိ အာဗာဓပစ္စယာ-ယားနာ၊ ဝဲနာအစရှိသော အနာဟူသော အကြောင်း
 ကြောင့်၊ သံဟရာပေန္တိယာ-ပယ်ရှားစေသောရဟန်းမ၏၊ အနာပတ္တိ(ဟောတိ)၊
 သေသံ - ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဥတ္တာနမေဝ - ပေါ်လွင် ထင်ရှားသည်
 သာ၊ စတုသမုဋ္ဌာနံ၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။... ဒုတိယသိက္ခာပဒံ (သမတ္တံ)။

တလဃာတက

တတိယေ - ၌၊ တလဃာတကေတိ - ကား၊ မုတ္တကရဏ တလဃာတနေ-
 ကျင်ငယ်ကို ပြုကြောင်းဖြစ်သော ပဿာဝမဂ်၏အပြင်ကို ပုတ်ခတ်ခြင်းကြောင့်၊
 (ပါစိတ္တိယံ ဟောတိ- ၌စပ်၊) အန္တမသော ဥပ္ပလပတ္တေနာပီတိ ဧတ္ထ - ဟူသော
 ဤပါဌ၌၊ ပတ္တံ - ကြာရှက်သည်၊ တာဝ မဟန္တံ - ကြီးပါသေး၏၊ [တာဝသဒ္ဓါ
 ဝတ္ထုဗ္ဗန္တရာပက္ခန အနက်ဟော၊ ယောဇနာ၌ “အတိဝိယ မဟန္တံ” ဟု ဖွင့်သည်
 ကို စဉ်းစားပါ။] ဧကသရေနပိ-ကြာဝတ်ဆန်ဖြင့်လည်း၊ ပဟာရံ-ပုတ်ခတ်ခြင်းကို၊
 ဒေန္တိယာ- ပေးသောရဟန်းမ၏၊ အာပတ္တိဒယဝ- သာ၊ (ဟောတိ)၊ အာဗာဓ
 ပစ္စယာတိ-ကား၊ ဂဏ္ဍံဝါ-အဖုကိုသော်၎င်း၊ ဝဏံဝါ-အနာကိုသော်၎င်း၊ ပဟရိ
 တံ- ပုတ်ခတ်ခြင်းငှါ၊ ဝန္တတိ- ၏၊ သေသံ- သည်၊ ဥတ္တာနမေဝ- သည်သာ၊ ပဌမ
 ပါရာဇိက သမုဋ္ဌာနံ၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။... တတိယသိက္ခာပဒံ (သမတ္တံ)။

ဇတုမဋ္ဌက သိက္ခာပုဒ်

စတုတ္ထ-၌၊ ပုရာဏရာဇောရောဓာတိ- ကား၊ ပုရာဏေ-ရှေးဖြစ်သော၊ ဂိဟိ
 ဘာဝေ-လူဝတ်ကြောင်၏အဖြစ်၌၊ ရညော-မင်း၏၊ ဩရောဓာ-မောင်းမဖြစ်သော
 မိန်းမသည်၊ (“ပဗ္ဗဇိတာ ဟောတိ”၌ စပ်၊) [အဘိဓာန်၌ “ဩရောဓော” ဟု
 ပုလ္လိန်ရှိ၏၊ ထိုအလို “ ရာဇောရောဓော ” ဟု ရှိသင့်သည်။] စိရာစိရံ ဂစ္ဆတိတိ-

ကား၊ စိရေန စိရေန - ကြာမြင့်မှ ကြာမြင့်မှ၊ [စိရံစိရံဟု ဆိုလိုလျက် ရှေ့ပုဒ်၌ နိဂ္ဂဟိတ်ချေ၍ ဒီဃပြုထားသောကြောင့် စိရာ စိရံဟု ရှိရသည်။] ဂစ္ဆတိ-သွားလာ ၏။ ဓာရေထာတိ - ကား၊ သက္ကောထ - စွမ်းနိုင်ကုန်သနည်း၊ ကဿိဒံ ကမ္မန္တိ- ဟူ၍၊ ဝုတ္တေ - ပြောဆိုအပ်သော်၊ ဝါ-မေးအပ်သော်၊ အနာရောစိတေပိ- မပြော အပ်ပါသော်လည်း၊ (ဆိတ်ဆိတ်နေပါသော်လည်း၊) တော- ဤရဟန်းမတို့သည်၊ မယိ- ငါ့အပေါ်၌၊ အာသင်္ဂံ - ယုံမှားခြင်းကို၊ ကရိဿန္တိ- ပြုကုန်လတံ့၊ ဣတိ- သို့၊ မညမာနာ - မှတ်ထင်သည်၊ (ဟုတွာ- ၍၊) ယေဝိဒံ ကမ္မန္တိ- ဟူ၍၊ ဝေံ- သို့၊ အာဟ- ပြီ၊ ဇတုမဋ္ဌကေတိ- ကား၊ ဇတုနာ- ချိပ်ဖြင့်၊ ကတေ- ပြုအပ်သော၊ မဋ္ဌ ဒဏ္ဍကေ - ပြေပြစ်သော ဒုတ်တံကို သွင်းခြင်းကြောင့်၊ (“ပါစိတ္တိယံ ဟောတိ” ၌ စပ်။) [ယောဇနာ၌ “ပဋ္ဌဒဏ္ဍကေ” ဟု ရှိ၏။]

ဧတံ- ဤ ဇတုမဋ္ဌကေဟူသောစကားကို၊ ဝတ္ထုဝသေနေဝ- ဝတ္ထု၏အစွမ်းဖြင့် သာ၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ - ပြီ၊ [ဘိက္ခုနီ၏ ပဿာဝမဂ်၌ ချိပ်တောင့်ကိုသွင်းမှု ဟူသော ဝတ္ထုကြောင်းလိုက်၍ “ ဇတုမဋ္ဌကေ ” ဟု ဟောတော်မူသည်- ဟူလို။] ပန - စင်စစ်ကား၊ ယံကိဉ္စိ - အမှတ်မရှိ တစုံဘခုသော၊ ဒဏ္ဍကံ - ဒုတ်တံကို၊ ပဝေသေန္တိယာ - သွင်းသောရဟန်းမ၏၊ အာပတ္တိယေဝ (ဟောတိ)၊ တေန- ကြောင့်၊ အန္တမသော ၊ ပေ ၊ ပဝေသေတိတိ - ဟူ၍၊ အာဟ - မိန့်တော်မူပြီ၊ [“ပဒဘာဇနိ၌ မိန့်တော်မူသည်” ဟူလို။] စ- ဆက်၊ တေမ္ပိ- ဤ ကြာရွက်သည် လည်း၊ အတိမဟန္တံ- အလွန် ကြီးပါသေး၏၊ ပန- စင်စစ်ကား၊ ကေသရမတ္တမိ- ကြာဝတ်ဆန်မျက်လည်း၊ ပဝေသေန္တိယာ- သွင်းသောရဟန်းမ၏၊ အာပတ္တိဝေ- သည်သာ၊ (ဟောတိ)၊ သေသံ- သည်၊ ဥတ္တာနမေဝ- သည်သာ၊ သမုဋ္ဌာနာဒိနိ- သမုဋ္ဌာန် အစရှိသည်တို့သည်၊ တလဃာတကေ- တလဃာတက သိက္ခာပုဒ်၌၊ ဝုတ္တသဒိသာနေဝ - ဆိုအပ်ပြီးသော သမုဋ္ဌာန် အစရှိသည်တို့နှင့် တူကုန်သည် သာ၊ ဣတိ- အပြီးတည်း။ စတုတ္ထသိက္ခာပဒံ (သမတ္တံ)။

ဥဒကသုဒ္ဓိက သိက္ခာပုဒ်

ပဉ္စမ-၌၊ အတိဂမ္ဘီရံ ဥဒကသုဒ္ဓိကံ အာဒိယန္တိတိ- ကား၊ အတိအန္တော- အလွန်အတွင်းကျသော အရပ်သို့၊ ပဝေသေတွာ- သွင်းပြီး၍၊ ဥဒကေန- ဖြင့်၊ ဓောဝနံ - ဆေးမှုကို၊ ကုရုမာနာ- ပြုလသော်၊ (“ ဝဏံ အကာသိ ” ၌ စပ်။) ကေသဂ္ဂမတ္တမိ အတိက္ခာမေတိတိ- ကား၊ ဝိတ္တာရတော- အပြန်အကျယ်အားဖြင့်၊ တတိယံ- ၃ ခုမြောက်ဖြစ်သော၊ အင်္ဂုလံဝါ- လက်ချောင်းကို သော်၎င်း၊ စတုတ္ထံ- ၄-ခုမြောက်ဖြစ်သော၊ အင်္ဂုလံဝါ- သော်၎င်း၊ ဂမ္ဘီရတော - အနက်အားဖြင့်၊ ဋ္ဌိန္ဒပဗ္ဗာနံ - လက် ၂ ဆစ်တို့၏၊ ဥပရိ- အထက်၌၊ ကေသဂ္ဂမတ္တမိ- တဆံဖျားမျက်လည်း၊ ပဝေသေန္တိယာ- သွင်းသော ရဟန်းမ၏၊ ပါစိတ္တိယံ (ဟောတိ)၊ ဣတိ အတ္ထော- နက်၊ ဟိ- မှန်၊ မဟာပစ္စရိယံ- မဟာပစ္စရိ အဋ္ဌကထာ၌၊ ဧကိဿာ-

တခုသော၊ အင်္ဂုလိယာ-လက်ချောင်း၏၊ တိဏိ-၃ ခုကုန်သော၊ ပဗ္ဗာနိ- အဆစ်
 တို့ကို၊ အာဒါတုံ - ယူခြင်းငှါ၊ ဝါ - သွင်းခြင်းငှါ၊ နလဘတိ - မရ၊ တိဏ္ဏံဝါ-
 ၃-ချောင်းတို့၏ သော်၎င်း၊ စတုန္ဒံဝါ- ၄-ချောင်းတို့၏ သော်၎င်း၊ ဧကကမ္ပိ- တခု
 တခုလည်း ဖြစ်သော၊ ပဗ္ဗိ-အဆစ်ကို၊ အာဒါတုံ-ယူခြင်းငှါ၊ ဝါ- သွင်းခြင်းငှါ၊
 နလဘတိ- မရ၊ ဣတိ- သို့၊ ဧတံ- ဤစကားကို၊ ဝတ္ထံ-ပြီ၊ [ဒွင်္ဂုလပရမန္တိ ဧတ္ထ
 ဒွေအင်္ဂုလာစ ဒွေပဗ္ဗာနိစ ဒွင်္ဂုလပဗ္ဗိ၊ ဥတ္တရပဒေ ပုဗ္ဗပဒလောပေါ၊ ဒွင်္ဂုလ ပဗ္ဗ
 ပရမံ ပမာဏံ ဧတဿ ဥဒကသုဒ္ဓိကဿာတိ ဒွင်္ဂုလပဗ္ဗပရမံ- ယောဇနာ။]
 သေသံ- သည်၊ ဥတ္တာနမေဝ - သည်သာ၊ ပေ၊ ဝတ္ထသဒ္ဓိသာနေဝါတိ။ ပဗ္ဗမ
 သိက္ခာပဒံ(သမတ္ထံ)။

ဥပတိဋ္ဌန သိက္ခာပုဒ်

ဆဒ္ဓ-၌၊ ဘတ္တဝိသဂ္ဂန္တိ-ကား၊ ဘတ္တကိစ္စံ-ဆွမ်းစားခြင်းကိစ္စကို၊ (ကရော
 တိ-၌စပ်၊) ပါနီယေနစ ဝိရူပနေနစ ဥပတိဋ္ဌိတွာတိ-ကား၊ ဧကန ဟဒတ္တန-
 တဖက်သော လက်ဖြင့်၊ ပါနီယတ္တာလကံ - သောက်ရေခွက်ကို၎င်း၊ ဧကေန
 (ဟတ္ထေန)-ဖြင့်၊ ဗိဇနိံ - ယပ်ကို၎င်း၊ ဂဟေတွာ- ကိုင်၍၊ ဗိဇမာနာ - ယပ်ခပ်
 လျက်၊ သမိပေ-အနီး၌၊ ဌတွာ- တည်၍၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ အစွာဝဒတိတိ-
 ကား၊ ပုဗ္ဗေပိ-ရှေး၌လည်း၊ ဝါ- ရှေးတုန်းကလည်း၊ တုမှေ - အရှင်တို့သည်၊
 ဧဝံ- သို့၊ ဘုဇ္ဇထ-စားကုန်၏၊ အဟံ- တာညွှတ်တော်မသည်၊ ဧဝံ- သို့၊ ဥပဋ္ဌာနံ-
 ပြုစုလုပ်ကျွေးမှုကို၊ ကရောမိ- ပြု၏၊ ဣတိ- သို့၊ ပဗ္ဗဇိတစာရိတ္တံ - ရဟန်းတို့၏
 အကျင့်ကို၊ အဘိက္ကမိတွာ - ကျော်လွန်၍၊ ဂေဟသိတက ထံ - အိမ်၌ မှီသော
 စကားကို၊ ကထေတိ-ပြော၏၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ ယံကိဉ္စိပါနီယန္တိ - ကား၊
 သုဒ္ဓဉ္စကံဝါ- သက်သက်သော ရေသည်မူလည်း၊ ဟောတု- ဖြစ်စေ၊ တတ္ထဒမိ
 မတ္ထုရသဒီရာဒိနံ - ရက်တက်ရည် , နိဓမ္မိ၏ အကြည် , သားငါးတို့၏ အရည် ,
 နို့ရည် အစရှိသည်တို့တွင်၊ အညတရံဝါ- တပါးပါးသည်မူလည်း၊ (ဟောတု-

* * * * *

ဘတ္တဝိသဂ္ဂံ။ ။ဝိသဇ္ဇနံ- စွန့်လွှတ်ခြင်း+ဝိသဂ္ဂေါ- စွန့်လွှတ်ခြင်း၊ ဘတ္တဿ-
 ဆွမ်းကို+ ဝိသဂ္ဂေါ - ခံတွင်း၌ စွန့်လွှတ်ခြင်းတည်း၊ ဘတ္တဝိသဂ္ဂေါ- ခြင်း၊ “ဆွမ်းကို
 ခံတွင်း၌ စွန့်လွှတ်ခြင်း ”ဟူသည် ဆွမ်းစားခြင်းကိစ္စ ပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် “ ဘတ္တ
 ကိစ္စံ ”ဟု အဓိပ္ပါယ်ထွင်သည်။

ယံကိဉ္စိ ပါနီယံ။ ။ “ ပါတဗ္ဗံ တိ ပါနီယံ ”နှင့်အညီ ရေသာမက သောက်ဘွယ်
 ဟူသမျှကို ဤနေရာ၌ “ပါနီယံ”ဟု ခေါ်နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် “ယံကိဉ္စိ”ဟူသော ဝိသေ
 သနအရ သုဒ္ဓဉ္စကံဝါ စသည်ဖြင့် “သောက်ဘွယ်”ဟူသမျှကို ဖွင့်ပြသည်၊ ယောဇနာ
 ၌ကား—ပါနီယံကို “ဥပလက္ခဏနည်း”ဟု ဆိုလေ၏၊ ဒမိမတ္ထုဟူသည် နို့စမ်းအခဲ၏
 အပေါ်၌ တက်နေသော အကြည်ရည် (ဒိန်ရည်) တည်း၊ ရသဟူသည်ကား— ငါးရည်
 အမဲရည်တည်း။

ဖြစ်စေ၊ ပါနီယံနာမ-မည်၏။) ယာကာစိ ဗိဇနီတိ-ကား၊ အန္တမသော-အောက် ထင်ဆုံးအားဖြင့်၊ စိဝရကဏ္ဍာဒိ-သင်္ကန်း၏ အနားသည်လည်း၊ (ဝိရူပနံနာမ-မည်၏။) ဟတ္ထပါသေ၊ ပေ၊ ပါစိတ္တိယဿာတိ-ကား၊ ဣမ- ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ ဌာန ပစ္စယာဝ - တည်ခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်သာ၊ ပါစိတ္တိယံ- ကို၊ ဝုတ္တိ- မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ ပဟာရပစ္စယာပန- ပုတ်ခတ်ခြင်း ဟူသော အကြောင်းကြောင့် ကား၊ ခန္ဓကေ- ဘိက္ခုနီ ခန္ဓက၌၊ ဒုက္ကဋ်- ကို၊ ပညတ္တိ-ပညတ်တော်မူအပ်ပြီ။

ဒေတိ ဒါပေတိတိ-ကား၊ ပါနီယံဝါ-ရေကိုသော်၎င်း၊ သူပါဒိံ ဝါ-ဟင်းရည် အစရှိသည်ကို သော်၎င်း၊ ဣမံ- ဤရေကို၊ ပိဝထ- သောက်ပါကုန်၊ ဣမိနာ- ဤ ဟင်းရည် စသည်ဖြင့်၊ ဘုဇ္ဇထ- စားပါကုန်၊ ဣတိ- ဤသို့ ပြော၍၊ ဒေတိ-ပေးအံ့၊ တာလဝဏ္ဍံ-ထန်းရွက်ယပ်ကို၊ ဣမိနာ-ဤထန်းရွက်ယပ်ဖြင့်၊ ဗိဇန္တာ-ယပ်ခပ် ကုန်လျက်၊ ဘုဇ္ဇထ-စားပါကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ ဒေတိ-အံ့၊ အညေနဝါ- အခြားသူသည်မူလည်း၊ ဝါ-အခြားသူကိုမူလည်း၊ (ဒါပေတိ-ပေးအံ့) ဥဘ ယမ္ဗိဝါ-၂ ပါးစုံကိုမူလည်း၊ ဒါပေတိ-အံ့၊ အနာပတ္တိ(ဟောတိ)၊ အနုပသမ္ပန္နံ အာဏာပေတိတိ-ကား၊ ဥပတိဋ္ဌနတ္ထိ-အနီး၌တည်နေခြင်းအကျိုးငှါ၊ သာမဏေ ရိံ - သာမဏေမကို၊ [အချို့ စာအုပ်များ၌ သာမဏေရာဒိံ ဟု ရှိ၏။] အာဏာ ပေတိ-စေခိုင်းအံ့၊ အနာပတ္တိ(ဟောတိ)၊ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။ ဆဋ္ဌသိက္ခာပဒံ (သမတ္တိ)။

အာမကဓညသိက္ခာပုဒ်

သတ္တမေ - ၌၊ ဘုဒ္ဓိဿာမိတိ၊ ပေ၊ ဒုက္ကဋ်ဿာတိ ဣဒံ - ဟူသော ဤ ဒုက္ကဋ် သည်၊ ပယောဝ ဒုက္ကဋ်နာမ - ပယောဝဒုက္ကဋ်မည်၏။ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ကေဝ လံ - အာဟရဏ စသည်မဖက် သက်သက်၊ [ပယောဝဒုက္ကဋ်နာမာတိ ဣမိနာ ဟေဋ္ဌာဝုတ္တေသု အဋ္ဌသုဒုက္ကဋေသု ပုဗ္ဗပယောဝဒုက္ကဋ် ဒေသေတိ၊ -ယောဇနာ။] ပဋိဂ္ဂဟဏေယေဝ - ခံယူခြင်း၌သာ၊ ဝါ- ကြောင့်သာ၊ (ဒုက္ကဋ် - သည်။) န ဟောတိ- ဖြစ်သည်မဟုတ်သေး၊ ပန - အဟုတ်ကား၊ ပဋိဂ္ဂဟိတော - ခံယူပြီး၍၊ အရညတော-တောမှ၊ အာဟရဏေပိ - ဆောင်ယူခြင်း၌၎င်း၊ ဝါ- ကြောင့်၎င်း၊ သုက္ခာပနေပိ-ခြောက်စေခြင်း၌၎င်း၊ ဝါ-ကြောင့်၎င်း၊ (ခြောက်ဘို့ရန်နေလှမ်းခြင်း ၌၎င်း၊) ဝဒ္ဓလိဒိဝသေ - မိုဃ်းစွေရာနေ၌၊ [ဝဒ္ဓလိနေရာဝယ် ဋ သံသင်းချိပ်ဖြင့် ဝဒ္ဓလိဟုလည်း ရှိ၏။] ဘဇ္ဇနတ္ထာယ - လျော်ခြင်းအကျိုးငှါ၊ ဥဒ္ဓနသဇ္ဇနေပိ - ဖိုခနောက်ကို ပြင်ဆင်ခြင်း၌၎င်း၊ ဝါ-၎င်း၊ ကပလ္လသဇ္ဇနေပိ-အိုးခင်းကို ပြင်ဆင် ခြင်း၌၎င်း၊ ဝါ-၎င်း၊ ဒဗ္ဗိသဇ္ဇနေပိ-ယေဝံမကိုပြင်ဆင်ခြင်း၌၎င်း၊ ဝါ-၎င်း၊ ဒါရူ နိ-ထင်းတို့တို့၊ အာဒါယ- ယူ၍၊ အဂ္ဂိကရဏေဒိ-မီးကို ပြုခြင်း၌၎င်း၊ ဝါ-၎င်း၊ ကပလ္လမိ-အိုးခင်း၌၊ ဓညပက္ခိပနေပိ-စပါးတို့ကို ထည့်ခြင်း၌၎င်း၊ ဝါ-၎င်း၊ ဒဗ္ဗိ ယာ-ယောက်ခဖြင့်၊ သံဃန္ဓနေသုပိ-ပုတ်ခတ်ခြင်း၊ လျော်ခြင်းတို့၌၎င်း၊ ဝါ-၎င်း၊

ကောဇ္ဇနတ္ထံ - ထောင်းခြင်း အကျိုးငှါ၊ ဥဒုက္ခလမုသလာဒိသဇ္ဇနေသုပိ - ဆုံ , ကျည်ပွေ့ စသည်ကို ပြင်ဆင်ခြင်းတို့၌၎င်း၊ ဝါ-၎င်း၊ ကောဇ္ဇနပပေဗ္ဗါဋ္ဌန ဓောဝနာ ဒီသုပိ - ထောင်းခြင်း , ပြာခြင်း , ဆန်ဆေးခြင်း အစရှိသည်တို့၌၎င်း၊ ဝါ- ၎င်း၊ ယာဝ-အကြင်မျှလေခံ၊ မုခေ-ခံတွင်း၌၊ ထပေတွာ-ထား၍၊ အဇ္ဈောဟရဏတ္ထံ- စားမျိုးခြင်းအကျိုးငှါ၊ ဒန္တဟိ-သွားတို့ဖြင့်၊ သင်္ခါဒတိ-မုန့်မုန့်ညက်ညက် ကြိတ် ချေ၏၊ ဝါ-ခဲစား၏၊ [ဤနေရာဝယ် ယောဇနာ၌ “သင်္ခရတိ” ဟု ရှိ၏။] တာဝ- ထို ခဲစားသည့်တိုင်အောင်၊ သဗ္ဗပယောဂေသု - အလုံးစုံသော ပယောဂတို့၌၊ ဒုက္ကဋ္ဌာနိ (ဟောန္တိ)၊ အဇ္ဈောဟရဏကာလေ ပန - စားမျိုးရာ အခါ၌ကား၊ အဇ္ဈောဟရဏ ဂဏနာယ-စားမျိုးခြင်း၏အရေအတွက်အားဖြင့်၊ ပါစိတ္တိယာနိ (ဟောန္တိ)။

စ-ဆက်၊ ဣတ္ထိ-ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ ဝိညတ္တိစေတ-တောင်းခြင်းသည်၎င်း၊ ဘောဇန ဉ္စ - စားခြင်းသည်၎င်း၊ ပမာဏံ - လိုရင်းပမာဏတည်း၊ တသ္မာ - ကြောင့်၊ (တောင်းခြင်း၊ စားခြင်း၏ လိုရင်းပမာဏ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) သယံ-ကိုယ်တိုင်၊ ဝိညာပေတွာ-မိမိအလိုရှိကြောင်းကို သိစေ၍၊ ဝါ-တောင်း၍၊ အညာယ-အခြား သူသည်၊ ဝါ-ကို၊ ဘဇ္ဇန ကောဇ္ဇန ပစနာဒီနိ-လျော်ခြင်း၊ ထောင်းခြင်း၊ ချက်ခြင်း အစရှိသည်တို့ကို၊ ကာရာပတွာ-ပြုစေ၍၊ ဘုဇ္ဇန္တိယာပိ- စားသော ရဟန်းမ၏ လည်း၊ အာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ အညာယ - အခြားသူသည်၊ ဝါ - ကို၊ ဝိညာပေ တွာ - ၍၊ ဝါ - ၍၊ သယံ- ကိုယ်တိုင်၊ ဘဇ္ဇနာဒီနိ - လျော်ခြင်း အစရှိသည်တို့ကို၊ ကတွာ-၍၊ ဘုဇ္ဇန္တိယာပိ-၏လည်း၊ အာပတ္တိ (ဟောတိ)။

ပန - ဝါဒန္တရကား၊ မဟာပစ္စရိယံ - မဟာပစ္စရိ အဋ္ဌကထာ၌၊ ဝုတ္တံ - ပြီ၊ (ကိ°)၊ ဣဒံ အာမကဗညံနာမ - ဤ စပါးစိမ်းမည်သည်ကို၊ မာတရမိ-အမိကို သော်မှလည်း၊ ဝိညာပေတွာ- ၍၊ ဝါ - ၍၊ ဘုဇ္ဇန္တိယာ - ၍၊ ပါစိတ္တိယမေဝ - သည်သာ၊ (ဟောတိ)၊ အဝိညတ္တိယာ- မတောင်းဘဲ၊ ဝါ-ဝိညတ်မပါဘဲ၊ လဒ္ဓံ- ရအပ်သော စပါးစိမ်းကို၊ [အချို့ စာအုပ်များဝယ် လဒ္ဓံ၏နောက်၌ ပိုဒ်ခတ်၍ “တံ စေ သယံဝါ” စသည်ဖြင့် သီးခြားဝါကျရှိ၏။] သယံ - ကိုယ်တိုင်၊ ဘဇ္ဇနာ ဒီနိ-တို့ကို၊ ကတွာဝါ-ပြု၍သော်၎င်း၊ ကာရာပတွာဝါ- ပြုစေ၍သော်၎င်း၊ ဘုဇ္ဇန္တိယာ - ၍၊ ဒုက္ကဋ္ဌံ (ဟောတိ)၊ အညာယ-အခြားသူ၏၊ ဝိညတ္တိယာ-တောင်း ခြင်းကြောင့်၊ လဒ္ဓံ- ရအပ်သော စပါးစိမ်းကို၊ သယံ- ကိုယ်တိုင်၊ ဘဇ္ဇနာဒီနိ - တို့ကို၊ ကတွာဝါ- ပြု၍သော်၎င်း၊ တာယ-ထို တောင်းခဲ့သူကို၊ ကာရာပတွာ- ပြုစေ၍သော်၎င်း၊ အညာယ - တောင်းခဲ့သူမှ အခြားသူကို၊ ကာရာပတွာဝါ- သော်၎င်း၊ ဘုဇ္ဇန္တိယာပိ-၏လည်း၊ ဒုက္ကဋ္ဌမေဝ-သည်သာ၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ- သို့၊ (ဝုတ္တံ-ပြီ၊) ပုနပိ-တဖန်လည်း၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ (ကိ°)၊ အညာယ-အခြားသူ၏၊ ဝိညတ္တိယာ- ကြောင့်၊ လဒ္ဓံ- ရအပ်သော စပါးစိမ်းကို၊ သယံ-ကိုယ်တိုင်၊ [ဤ

နေရာ၌လည်း အချို့ စာအုပ်များဝယ် လခွဲ၏နေ၌ပိုဒ်ခတ်၍ “တံစေ သယံဝါ” ဟု သီးခြားဝါကျရှိ၏။] ဘဇ္ဇနာဒီနိ-တို့ကို၊ ကတွာ-၍၊ ဘုဇ္ဇန္တိယာ-၏၊ ပါစိတ္တိယ မေဝ (ဟောတိ)၊ ဘဇ္ဇနာဒီနိ - တို့ကို၊ ကာရာပေတွာ - ၍၊ ဘုဇ္ဇန္တိယာပန - စားသောရဟန်းမ၏ကား၊ ဒုက္ကဋ် (ဟောတိ)၊ ဣတိ-သို့၊ (ဝုတ္တံ - ပြီ) တံ-ထို စကားသည်၊ ပုဗ္ဗာပရဝိရုဒ္ဓံ- ရှေ့နောက် ဆန့်ကျင်သည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ ဟိ- မှန်၏၊ ဘဇ္ဇနာဒီနိ-တို့ကို၊ ကရဏေဝါ-ပြုခြင်း၌၎င်း၊ ကာရာပဏေဝါ-ပြုစေခြင်း ၌၎င်း၊ ဝိသေသော-အထူးသည်၊ န အတ္ထိ-မရှိ၊ မဟာအဋ္ဌကထာယံ ပန- မဟာ အဋ္ဌကထာ၌ကား၊ အညာယ-အခြားသူသည်၊ ဝိညတ္တံ-တောင်းအပ်သောစပါး စိမ်းကို၊ ဘုဇ္ဇန္တိယာ-၏၊ ဒုက္ကဋ် (ဟောတိ)၊ ဣတိ-သို့၊ အဝိသေသေန-အထူး မပြု သာမညအားဖြင့်၊ ဝုတ္တံ-ပြီ။

အာဗာပေစ္စယာတိ- ကား၊ သေဒကမ္မာဒီနိ-ချွေးထုတ်မှု အစရှိသည်တို့၏၊ အတ္ထာယ-အကျိုးငှါ၊ ဓညံ-စပါးကို၊ ဝိညတ္တိယာ-၏၊ အနာပတ္တိ(ဟောတိ)၊ အဝိညတ္တိယာ - မတောင်းဘဲ၊ လဗ္ဘမာနံ ပန-ရအပ်သော စပါးစိမ်းကိုကား၊ နဝကမ္မတ္ထာယ - နဝကမ္မ အကျိုးငှါ၊ သမ္ပုဋ်စ္ဆိတံ - လက်ခံခြင်းငှါ၊ ဝဇ္ဇတိ- အပ်၏၊ ဣတိ- သို့၊ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ၊ အပရဏ္ဍံ ဝိညာပေတိတိ-ကား၊ သတ္တ- ခုနစ်မျိုးကုန်သော၊ ဓညာနိ- စပါးတို့ကို၊ ထပေတွာ-ထား၍၊ မုဂ္ဂမာသာဒိံ ဝါ- ဝဲနောက် ဝဲကြီးအစရှိသည်ကိုသော်၎င်း၊ လာဗုကုမ္မဏ္ဍာဒိံ ဝါ- ပူး၊ ဖရုံ အစရှိ သည်ကိုသော်၎င်း၊ အညံ-အခြားသော၊ ယံကိဉ္စိ-အမှတ်မထား တပါးသော ဝဲမျိုး ကို၊ ဣတကပဝါရိတဋ္ဌာနေ - ဆွေမျိုးတော်သူ ဖိတ်မံသူတို့၏အထံ၌၊ ဝိညာပေ န္တိယာ-မိမိအလိုရှိကြောင်းကို သိစေသောရဟန်းမ၏၊ ဝါ-တောင်းသော ရဟန်း မ၏၊ အနာပတ္တိ(ဟောတိ)၊ အာမကဓညံပန-စပါးစိမ်းကိုကား၊ ဣတကပဝါ ရိတဋ္ဌာနေဝိ - ဗွဲသော်လည်း၊ (ဝိညာပေတုံ) နဝဇ္ဇတိ - မအပ်၊ သေသံ- သည်၊ ဥတ္တာနမေဝ-သည်သာပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။...သတ္တမသိက္ခာပဒံ(သမတ္တံ)။

x x x x x x x x

ပုဗ္ဗာပရဝိရုဒ္ဓံ။ ။ “ပုနပိ ဝုတ္တံ” ဟု ဆိုအပ်သော စကားကိုရည်ရွယ်၍ “ပုဗ္ဗာပရ ဝိရုဒ္ဓံ” ဟု ဆိုသည်။ ချဲ့ဥားအံ၊-သူတပါး၏ တောင်းခြင်းကြောင့်ရအပ်သော အာမက ဓညသည် (မခိုင်းဘဲ တောင်းခြင်းဖြစ်ရကား) ဤ အဝိညတ္တိယာလခွဲတုန်းက ကိုယ်တိုင် ပြုသည်ဖြစ်စေ သူတပါးကို ခိုင်းသည်ဖြစ်စေ အထူးမပြုဘဲ ဒုက္ကဋ်ချည်းသာ ဆိုခဲ့၏။ ဤ “ပုနပိ ဝုတ္တံ” ဟု စချီသောစကား၌ကား “အညဝိညတ္တိကြောင့် ရအပ်သောစပါးစိမ်းကို ကိုယ်တိုင်လှော်မှု စသည်ကိုပြု၍ စားလျှင် ပါစိတ်၊ သူတပါးကိုခိုင်း၍ စားလျှင် ဒုက္ကဋ်” ဟု ဆိုပြန်သောကြောင့် ရှေ့စကားနှင့် ဆန့်ကျင်သည်-ဟုလို၊ ထို့ကြောင့် အညဝိညတ္တိ ကြောင့် ရအပ်သော စပါးစိမ်းကို ကိုယ်တိုင် ဘဇ္ဇန စသည် ပြု၍ဖြစ်စေ၊ သူတပါးကို ခိုင်း၍ဖြစ်စေ စားသောဘိက္ခုနီမှာ ဒုက္ကဋ်သာသင့်၏-ဟု ဆုံးဖြတ်ပါ။-ဋီကာ။

ပဌမ ဥစ္စာရဆန္ဒန

အဋ္ဌမေ-၌၊ ဧတေန - ဤ ပုဏ္ဏားသည်၊ နိဗ္ဗိဋ္ဌော - အမြဲသက်ဝင်စေအပ်ပြီးသော၊ ဝါ-တည်မြဲစေအပ်ပြီးသော(ခိုင်မြဲသော)၊ ရာဇဘတော-မင်း၏ ဆည်းကပ်ကြောင်းအခွန်အတုပ်သည်၊ ရညော-မင်း၏၊ ဘတိ-ဆည်းကပ်ကြောင်းအခွန်အတုပ်သည်၊ ကေဏိ- ပေးထိုက်သော အခွန်အတုပ်သည်၊ (အတ္ထိ-၏၊) ဣတိ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ အမြဲသက်ဝင်စေအပ်ပြီးသော မင်း၏ ခစားကြောင်း အခွန်အတုပ်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သော- ထို ပုဏ္ဏားသည်၊) နိဗ္ဗိဋ္ဌရာဇဘတော-မည်၏၊ ဧကံ- တခုသော၊ ဌာနန္တရံ- နေရာဌာနအထူးကို၊ ကေဏိယာ- အခွန်အတုပ်ဖြင့်၊ ဂဟေတွာ - ယူ၍၊ တတော - ထိုဌာနမှ၊ လဒ္ဓဥဒယော- ရအပ်သော အတိုးအပွားရှိသော၊ (အညတရော မြာဟ္မဏော၌စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော- နက်၊ တညေဝ ဘဋ္ဌပထံ ယာစိဿာမိတိ-ကား၊ ရညော-မင်းအား၊ ကေဏိ-ပေးထိုက်သော အခွန်အတုပ်ကို၊ ဒတွာ-ပေးပြီး၍၊ (တနည်း) ကေဏိ ဒတွာ- အခွန်ဆောင်ပြီး၍၊ ပုန - တဖန်၊ တံယေဝ ဌာနန္တရံ - ထို နေရာဌာန အထူးကိုပင်၊ ယာစိဿာမိ-တောင်းအံ့၊ ဣတိ-သို့၊ စိန္တန္တော- ကြံလျက်၊(ဂစ္ဆတိ၌ စပ်)။

ပရိဘာသိတိ- ကား၊ တာဘိက္ခုနီယော- တို့ကို၊ ပုန- တဖန်၊ မာ ကရိတ္ထ- မပြုကြကုန်လင့်၊ ဣတိ - ဤသို့ပြော၍၊ သန္တဇ္ဇေသိ - ခြိမ်းချောက်ပြီ၊ ဝါ- ကြိမ်းမောင်းပြီ၊ သယံ ဆန္ဒေတိတိ - ကား၊ စတ္တာရိပိ - လေးပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဝတ္ထုနိ-ဝတ္ထုတို့ကို၊ [ဥစ္စာရ၊ ပဿာဝ, သင်္ကာရ, ဝိယာသတို့ကို။] ကေပယော ဂေန- တကြိမ်တည်းသော ပယောဂဖြင့်၊ ဆန္ဒန္တိယာ- စွန့်ပစ်သော ရဟန်းမ၏၊ ကောဝ- တချက်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ အာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ပါဠေက္ကံ-အသီး

x x x x x x x x

နိဗ္ဗိဋ္ဌ ရာဇဘတော။ ။နိ+ဝိသ, တ၊ နိ+ ဝိသိယိတ္ထ- မြို့စွာ သက်ဝင်စေအပ်ပြီ၊ ဣတိ နိဗ္ဗိဋ္ဌော! နိဗ္ဗိဋ္ဌောတိ ပတိဋ္ဌာပိတော=တည်တန့်စေအပ်ပြီးသော ရာဇဘတော၊ ဘရိယတေ အနေနာတိ ဘတော-မင်းကိုဆည်းကပ်ကြောင်း အခွန်အတုပ်၊ ရာဇဘတောကို ရညောဘတိ ဟု ဖွင့်၍, ဘတိကို “ ကေဏိ ” ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ ကေဏိတိ ရညောဒါတဗ္ဗဿ အာယဿေတံ အဓိဝစနံ - မင်းအား ပေးထိုက်သော အခွန်အတုပ်ကို ကေဏိ ဟု ခေါ်၏။ [ကိဏာတိ ဧတေနာတိ ကေဏိ- လေလန်ဆွဲသကဲ့သို့ ဝယ်ယူကြောင်းဖြစ်သော အခွန်အတုပ်။]

ဌာနန္တရံ။ ။ “ဌာနန္တရန္တိ - ဂါမဇနပဒါဒိဌာနန္တရံ” ဟု ဝိကာဖွင့်၏၊ ရွာကို ဖြစ်စေ ဇနပုဒ်စသည်ကို ဖြစ်စေ “ဌာနန္တရ” ဟု ခေါ်၏။ [ဌာန- အရပ်+ အန္တရ- အထူး။] ထိုအရပ်မှ ထွက်သမျှအခွန်အတုပ်ကို ရှင်ဘုရင်အား မည်၍မည်မျှဆက်ပါမည် ဟု တာဝန်ယူ၍ ထိုအရပ်၌ အခွန်အတုပ် ကောက်ခံပြီးလျှင် မိမိမှာ အမြတ်အစွန်းရနေသူတည်း၊ ထို့ကြောင့် “ဧကံ ဌာနန္တရံ ကေဏိယာ ဂဟေတွာ တတော လဒ္ဓဥဒယော” ဟု ဖွင့်သည်။

အသီး၊ ဆန္ဒန္တိယာ-၏၊ ဝတ္ထုဂဏနာယ-အားဖြင့်၊ အာပတ္တိယော(ဟောန္တိ)၊ အာဏတ္တိယမ္ပိ - စေခိုင်းခြင်း ဌလည်း၊ သေဝ နယော - ပင်တည်း၊ ဒန္တကဋ္ဌ ဆန္ဒနောပိ- ဒန်ပူကို စွန့်ပစ်ခြင်း ဌလည်း၊ ဘိက္ခုနိယာ - ၏၊ ပါစိတ္တိယမေဝ- သည်သာ၊ (ဟောတိ)၊ ဘိက္ခုဿ-၏၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသောဝတ္ထုတို့၌၊ ဒုက္ကဋ် (ဟောတိ)၊ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ၊ ပေတိဝေဒနန္တိ။... အဋ္ဌမသိက္ခာပဒံ(သမတ္တိ)။

ဒုတိယ ဥစ္စာရဆန္ဒန

နဝမေ-၌၊ ယံ မနဿာနံ၊ ပေ၊ ရောပိမန္တိ- ကား၊ ခေတ္တံဝါ- လယ်ယာသည် မူလည်း၊ ဟောတု - ဖြစ်စေ၊ နာဠိကေရာဒိအာရာမောဝါ- အုံး အစရှိသည်တို့၏ ခြံသည်မူလည်း၊ (ဟောတု- ဖြစ်စေ) ယတ္ထကတ္ထစိ- အမှတ်မထား တပါးပါး သော၊ ရောပိမဟရိတဋ္ဌာနေ-စိုက်ပျိုးခြင်းဖြင့်ဖြစ်စေအပ်သော စိမ်းစိုသောအရပ် ၌၊ တောနိဝတ္ထုနိ-ဤ ဥစ္စာရစသောဝတ္ထုတို့ကို၊ ဆန္ဒန္တိယာ- စွန့်သောရဟန်း မ၏၊ ပုရိမနယေနေဝ- ရှေ့နည်းဖြင့်ပင်၊ [“ စတ္တာရိပိ ငတ္ထုနိ ကေပယောဂေန ဆန္ဒန္တိယာ” စသောနည်းဖြင့်ပင်။] အာပတ္တိဘေဒေါ- အာပတ်အပြားကို၊ ဝေဒိ တဗ္ဗာ-သိထိုက်၏၊ ခေတ္တံဝါ- လယ်ယာ၌သော်၎င်း၊ အာရာမေဝါ- ခြံ၌သော် ၎င်း၊ နိသီဒိတွာ-ထိုင်၍၊ ဘုဇ္ဇမာနာ- စားစဉ်သော်၎င်း၊ ဥစ္ဆုအာဒိနိ- ကြံ အစ ရှိသည်တို့ကို၊ ခါဒန္တိ-ခဲစားလျက်၊ ဂစ္ဆမာနာဝါ- သွားစဉ်သော်၎င်း၊ ဥစ္ဆိဋ္ဌော ဒကစလကာဒိနိ- လုပ်ဆေးရေ ကြိတ် အစရှိသည်တို့ကို၊ ဟရိတဋ္ဌာနေ - စိမ်း စိုသောအရပ်၌၊ ဆန္ဒေတိ-အံ့၊ အန္တမသော-အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့်၊ ဥဒကံ- အုံးရေကို၊ ပိဝိတွာ - သောက်ပြီး၍၊ မတ္ထကန္တိန္ဒနာဠိကေရမ္ပိ - ဖြတ်အပ်သော ဥျးထိပ်ရှိသော အုံးသီးကိုသော်လည်း၊ ဆန္ဒေတိ-အံ့၊ ပါစိတ္တိယမေဝ(ဟောတိ)၊ ဘိက္ခုနော-၏၊ ဒုက္ကဋ်(ဟောတိ)။

ပန-ဆက်၊ ကသိတဋ္ဌာနေ-ထွန်အပ်ပြီးသော အရပ်၌၊ ဝါ-သည်၊ နိက္ခိတ္တ ဝိဇေ- ချထားအပ်ပြီးသော မျိုးစေ့ရှိသည်၊ (သမာနေ- ဖြစ်လသော်၊) ယာဝ- လောက်၊ အင်္ဂီရံ-အညွန့်သည်၊ န ဥဋ္ဌဟတိ - မထသေး၊ ဝါ - မထွက်သေး၊ တာဝ- ထို အညွန့်မထွက်သေးသမျှ၊ သဗ္ဗေသံ-အလုံးစုံသော ဘိက္ခုနီ, ဘိက္ခု

x x x x x x x

ရောပိမဟရိတဋ္ဌာနေ။ ။ ရောပနံ-စိုက်ပျိုးခြင်း+ ရောပေါ- ခြင်း၊ ရောပေန- စိုက်ပျိုးခြင်းဖြင့်+ နိဗ္ဗတ္တံ ရောပိမံ- ဟု ပြု၊ ဂန္တိမံစသည်တို့၌ ကဲ့သို့တည်း၊ ဤ ရောပိမ ဟူသော ဝိသေသနဖြင့် စိုက်ပျိုးအပ်သော အရပ်မဟုတ်ဘဲ အလေ့ကျပေါက်၍ စိမ်း နေသော အရပ်ကို တားမြစ်သည်၊ ယောဇနာ၌ကား - “ ရောပိမဟရိတဋ္ဌာနေတိ- ရောပိမဋ္ဌာနေစ ဟရိတဋ္ဌာနေစ၊ ရောပိယတိ အသ္မိန္တိ ရောပိယံ၊ တံယေဝ ရောပိမံ, ယကာရဿ မကာရံကတ္တာ” ဟု ဖွင့်လေသည်။

တို့၏၊ ဒုက္ကဋ်(ဟောတိ)၊ အနိက္ခိတ္တဗိဇေသု-မချအပ်သော မျိုးစေ့ရှိသော လယ်
 ယာတို့၌ သော်၎င်း၊ အသဉ္ဇာတရောပိမေသု - ကောင်းစွာ မဖြစ်သော စိုက်ပျိုး
 အပ်သော အပင်ငယ် ရှိကုန်သော၊ ဝါ- အပင်ငယ်တို့၏ ကောင်းစွာ မဖြစ်ရာ
 ဖြစ်ကုန်သော၊ ခေတ္တကောဏာဒီသုဝါ- လယ်ယာ၏ အထောင့်အရပ် အစရှိသည်
 တို့၌သော်၎င်း၊ ခေတ္တမရိယာဒါဒီသုဝါ - လယ်ယာ၏ ကံသင်း အစရှိသည်တို့၌
 သော်၎င်း၊ ဆဇ္ဇေတုံ-၄၊ ဝဇ္ဇတိ- ၏၊ မနုဿာနံ- တို့၏၊ ကစဝရဆဇ္ဇနဋ္ဌာနေပိ-
 အမိုက်စွန့်ရာအရပ်၌လည်း၊ (ဆဇ္ဇေတုံ) ဝဇ္ဇတိ၊ ဆန္ဒိတခေတ္တတိ-ကား၊ မနုဿေ
 သု- တို့သည်၊ သဿံ - ကောက်ကို၊ ဥဒ္ဓရိတွာ- ထုတ်ဆောင်၍၊ ဂတေသု- သွားပြီး
 ကုန်လသော်၊ ဆန္ဒိတခေတ္တိနာမ - ဆန္ဒိတခေတ္တ မည်သည်၊ ဟောတိ၊ တတ္ထ -
 ထို လယ်ယာ၌၊ (ဆဇ္ဇေတုံ) ဝဇ္ဇတိ၊ ယတ္ထပန - အကြင် လယ်ယာ၌ကား၊
 လာယိတမ္ဗိ- ရိပ်အပ်ပြီးလည်း ဖြစ်သော၊ ပုဗ္ဗဏ္ဍာဒိ- ဝဲအစရှိသော ဝတ္ထုသည်၊
 ပုန- တဖန်၊ ဥဋ္ဌဟိဿတိ- ထလတံ၊ ဝါ- ပေါက်လတံ၊ ဣတိ- ဤသို့ မြော်မှန်း၍၊
 ရက္ခန္တိ- စောင့်ရှောက်ကြကုန်၏၊ တတ္ထ- ထိုလယ်ယာ၌၊ ယထာဝတ္ထုကမေဝ-
 အကြင်အကြင် ဝတ္ထုကြောင်းအတိုင်းသာလျှင်၊ (ဟောတိ) သေသံ၊ ပေ၊ တိဝေဒန
 န္တိ။...နဝမ သိက္ခာပဒံ (သမတ္တံ)။

x x x x x x x x x x

အနိက္ခိတ္တဗိဇေသု။ ။လုံးလုံးမျိုးစေ့ မချရသေးသော လယ်ယာကို “အနိက္ခိတ္တ
 ဗိဇေ” ဟု ခေါ်၏။ အသဉ္ဇာတရောပိမေသုသည် ခေတ္တကောဏာဒီသု၏ ဝိသေသန
 တည်း။ ပျိုးပင်များ ပျိုး၍ထားသော်လည်း ကောင်းစွာ မသန်စွမ်းသောကြောင့် “အ
 သဉ္ဇာတရောပိမ” ဟု ဆိုသည်။ ထိုသို့ မသန်စွမ်းလျှင် ရှေ့၌ ကြီးပွားဘို့ရန် မြော်လင့်ချက်
 မရှိသောကြောင့် ခေတ္တကောဏာ စသည်တို့၌ စွန့်ပစ်ကောင်း၏။ ခေတ္တမရိယာဒါ- လယ်
 ယာတို့၏ ကံသင်းပေါ်၌ကား အနည်းငယ် ပျိုးပင်များ ပြန့်နှံ့၍ပေါက်နေသော်လည်း
 စိုက်ပျိုးသည့်နေရာမဟုတ်သောကြောင့် အနာပတ္တိဝါရ၌ တိုက်ရိုက်ပါ၏။ ရှေးနိဿယ
 ၌ကား အနက်တမျိုး ပေးထား၏။

နစ္စ ဂိတ သိက္ခာပုဒ်

ဒသမေ-၌၊ ယံကိဉ္စိ နစ္စန္တိ - ကား၊ နဋ္ဌာဒယောဝါ - ကခြေသည်ဇာတ်သွား
 အစရှိသူတို့သည်သော်လည်း၊ နစ္စန္တု- ကကြပစေကုန်၊ သောဏ္ဍာဝါ- သေသေခံ
 ကြူးတို့သည်သော်လည်း (နစ္စန္တု၊) အန္တမသော - ဖြင့်၊ မောရသုဝမက္ကဋ္ဌာ
 ဒယောပိ-ဥဒေါင်း၊ ကျေးသား၊ မျှော်အစရှိသော တိရစ္ဆာန်တို့သည်သော်လည်း၊
 (နစ္စန္တု၊) [အာဒိသဒ္ဓါဖြင့် မြွေအလမ္ဗါယ်ပြရာ၌ မြွေကခြင်းစသည်ကိုယူ၊] သဗ္ဗ
 ဗ္ဗိ- အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော၊ ဧတံ- ဤ ကခြင်းသည်၊ နစ္စမေဝ- နစ္စ မည်သည်သာ၊
 ယံကိဉ္စိ ဂိတန္တိ - ကား၊ [အချို့ စာအုပ်များဝယ် “ယံကိဉ္စိ နဋ္ဌာဒိနံ” စသည်ဖြင့်
 ယံကိဉ္စိ ပါနေ၏၊ မပါခြင်းသာ ကောင်းသည်။] နဋ္ဌာဒိနံ- တို့၏၊ ဂိတံဝါ - သီဆို

အပ်သော သီချင်းသည်သော်လည်း၊ ဟောတု - ဖြစ်စေ၊ အရိယာနံ - အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ပရိနိဗ္ဗာနကာလေ-ပရိနိဗ္ဗာန်စံရာအခါ၌၊ ရတနတ္ထယ ဂုဏူပသံဟိ တံ- ရတနာသုံးပါး၏ဂုဏ်နှင့် စပ်ယှဉ်သော၊ သာဓုကီဠိတ ဂီတံဝါ - သူတော် ကောင်းတို့၏ ပျော်မြူးကြောင်းဖြစ်သောဂီတသည်သော်လည်း၊ (ဟောတု)၊ အသံ ယတဘိက္ခူနံ - မခစာင့်စည်းသော ရဟန်းတို့၏၊ ဓမ္မဘာဏက ဂီတံဝါ- တရား ဟောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဂီတသည်မူလည်း၊ (ဟောတု)၊ သဗ္ဗမ္မိ-သော၊ ဧတံ- ဤသီချင်း သည်၊ ဂီတမေဝ-ဂီတမည်သည်သာ၊ [“သုဂတဿ သုဂတစိဝရပမာဏံ” ကဲ့သို့ အသံယတဘိက္ခူနံသည် ဓမ္မဘာဏကကို အထူးပြုသော ဝိသေသန တည်း။] ယံကိဉ္စိဝါဒိတန္တိ-ကား၊ တန္တိဗဒ္ဓါဒိဝါဒနိယ ဘဏ္ဍဝါဒိတံဝါ- ညှိဖြင့် ဖွဲ့အပ် သော တူရိယာ အစရှိသော တီးမှုတ်အပ်သော ဘဏ္ဍာ၏ တီးမှုတ်သံသည်သော် လည်း၊ ဟောတု-ဖြစ်စေ၊ ကုဋ္ဌဘေရိဝါဒိတံဝါ-အိုးစည် တီးသံသည်သော်လည်း၊ (ဟောတု)၊ အန္တမသော-ဖြင့်၊ ဥဒကဘေရိဝါဒိတမ္မိ-ရေစည်တီးသံသည်သော် လည်း၊ (ဟောတု)၊ သဗ္ဗမ္မိ - သော၊ ဧတံ- ဤ တီးမှုတ်သံသည်၊ ဝါဒိတမေဝ- မည်သည်သာ။ [ဤပုဒ်များ၏အဓိပ္ပါယ်ကို ကင်္ခါဘာသာဒီကာ၌ ပြထားပြီ။]

ဒဿနာယ၊ပေ၊ဒုက္ကဋ္ဌဿာတိ-ကား၊ ပဒဝါရ ဂဏနာယ-ခြေလှမ်းအကြိမ် ၏ အရေအတွက်အားဖြင့်၊ ဒုက္ကဋ္ဌဿ - သို့၊ အာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ယတ္ထ၊ပေ၊ သုဏာတိဝါတိ-ကား၊ ဧကပယောဂေန-ဖြင့်၊ [ဧကဒိသာဝလောကနပယောဂေန- တခုသောအရပ်ကို ကြည့်ကြောင်း ပယောဂဖြင့် - ဋီကာ။] ဩလောကေန္တိ- ကြည့်လသော်၊ ပဿတိ- မြင်အံ့၊ တေသံယေဝ - ထို ကသူ အစရှိသည်တို့၏ပင်၊ ဂီတဝါဒိတံ-သီချင်းသံတီးမှုတ်သံကို၊ သုဏာတိ-နားထောင်အံ့၊ ဧကမေဝ ပါစိတ္တိ ယံ (ဟောတိ)၊ [ကချေသည် မောင်ဖြူကိုကြည့်ရင်း ထို မောင်ဖြူ၏ သီချင်းသံကို နားထောင်ရာ၌ အာပတ် အရေအတွက် မတိုးတော့ဘဲ တချက်သာ သင့်သည်- ဟူလို။] ပန-သို့မဟုတ်၊ ဧကံဒိသံ-တခုသောအရပ်ကို၊ ဩလောကေတွာ-ကြည့်၍၊ နစ္စံ- ကခြင်းကို၊ သစေ ပဿတိ- အကယ်၍ ကြည့်အံ့၊ ပုန- တဖန်၊ အညတော- အခြားအရပ်ကို၊ ဩလောကေတွာ- ၍၊ ဝါယန္တေ - သီချင်း ဆိုသူတို့ကို၊ (သစေ) ပဿတိ-အံ့၊ အညတော-အခြားအရပ်၌၊ ဝါဒေန္တေ - တီးမှုတ်နေသူတို့ကို၊ (သစေ ပဿတိ- အံ့၊ ဧဝံသတိ)၊ ပါဠေက္ကာ-အသီးအသီး ဖြစ်ကုန်သော၊ အာပတ္တိယော (ဟောန္တိ။)

ဘိက္ခုနီ- သည်၊ သယမ္မိ- ကိုယ်တိုင်လည်း၊ နစ္စိတုံဝါ- က ခြင်းငှါ၎င်း၊ ဝါ- ကခွင့်ကို၎င်း၊ ဝါယိတုံဝါ-သီဆိုခြင်းငှါ၎င်း၊ ဝါ- သီဆိုခွင့်ကို၎င်း၊ ဝါဒိတုံဝါ- တီးမှုတ်ခြင်းငှါ၊ ဝါ- တီးမှုတ်ခွင့်ကို၎င်း၊ န လဘတိ-မရ၊ အညေ-အခြားသူတို့ကို၊ နစ္စ-ကလော၊ ဝါယ-သီချင်းဆိုလော၊ ဝါဒေဟိ-တီးမှုတ်လော၊ ဣတိ- သို့၊ ဝတ္ထု မ္မိ-ပြောဆိုခြင်းငှါ သော်မှလည်း၊ ဝါ-ပြောဆိုခွင့်ကိုသော်မှလည်း၊ န လဘတိ-

မရ၊ ဥပါသက - ဥပါသကာ၊ စေတိယဿ - အား၊ ဥပဟာရံ - ပူဇော်ခြင်းကို၊ ဒေထ - ပေးကြကုန်လော၊ ဣတိ- သို့၊ ဝတ္ထုမ္ဘိ-ငှါ၎င်း၊ တုမ္ဘာကံ-အရှင်မတို့၏၊ စေတိယဿ-အား၊ ဥပဋ္ဌာနံ-ဆည်းကပ်ပူဇော်ခြင်းကို၊ ကရောမ-ပြုလိုပါကုန်၏၊ ဣတိ- သို့၊ ဝုတ္ထု- လူတို့က လျှောက်အပ်သော်၊ သာဓုတိ- ကောင်းငြီဟူ၍၊ ဝါ- အကောင်းသားဘဲဟူ၍၊ သမ္ပဒိန္နိတုမ္ဘိ-လက်ခံခြင်းငှါ၎င်း၊ န လဘတိ-မရ၊ [ဥပဋ္ဌာနံ နေရာဝယ် ကံ၏၌ “ဥပဟာရံ” ဟု ရှိ၏။] သဗ္ဗတ္ထ - အလုံးစုံသော ပယောဂတို့၌၊ ပါဏိတ္တိယံ (ဟောတိ)၊ ဣတိ-သို့၊ သဗ္ဗ အဋ္ဌကထာသု-တို့၌၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ [ဤ ဝါကျတို့၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ကံ၏ဘာသာဇီကော၌ ပြထားပြီ။] ဘိက္ခုနော - ၏၊ ဒုက္ကဋ် (ဟောတိ)၊ တုမ္ဘာကံ- အရှင်မတို့၏၊ စေတိယဿ- အား၊ ဥပဋ္ဌာနံ- ကို၊ ကရောမ-ကုန်အံ့၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္ထုပန-လျှောက်အပ်သော်ကား၊ ဥပဋ္ဌာနကရဏံ နာမ - ဆည်းကပ် ပူဇော်မှုကို ပြုခြင်းမည်သည်၊ သုန္ဒရံ - ကောင်း၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္ထု - ငှါ၊ ဝန္တတိ - အပ်၏၊ [ရှေ့၌ “သာဓုတိ သမ္ပဒိန္နိတုမ္ဘိ န လဘတိ” ဟု ဆိုခဲ့၏။ သာဓုဟူသော စကားသည် လက်ခံသော စကားတည်း၊ သုန္ဒရံကား လက်ခံခြင်းမဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် ထို၌ မအပ်သော်လည်း ဤ “သုန္ဒရံ” ဟု ဆိုရာ၌ အပ်သည်။]

အာရာမေ ဌိတာတိ- ကား၊ အာရာမေ-အာရာမ၌၊ (မိမိနေရာကျောင်းတိုက်၌၊) ဌတော- တည်၍၊ အန္တရာရာမေဝါ - အာရာမ၏ အတွင်း၌သော်၎င်း၊ ဗဟိ အာရာမေဝါ - အာရာမ၏ ပြင်ဘက်၌သော်၎င်း၊ နစ္စာဒိနိ - ကခြင်း အစရှိသည်တို့ကို၊ ပဿတိဝါ - ကြည့်မူလည်းကြည့်အံ့၊ သုဏာတိဝါ- နားထောင်မူလည်း နားထောင်အံ့၊ အနာပတ္တိ၊ [ဤ အာရာမေ ဌတောပုဒ်နှင့်စပ်၍မှတ်ဘွယ်ကို ကံ၏ ဘာသာဇီကော၌ ပြထားပြီ။] သတိ ကရဏီယေတိ - ကား၊ သလာကဘတ္တာဒိနံ- သလာကဘတ် အစရှိသည်တို့၏၊ အတ္ထာယဝါ-အကျိုးငှါသော်၎င်း၊ အညေန- အခြားသော၊ ကေနစိ-တစုံတခုသော၊ ကရဏီယေနဝါ-ပြုဘွယ်ကိစ္စကြောင့်သော်၎င်း၊ ဂတိော - သွားပြီး၍၊ ဂတဋ္ဌာနေ - ရောက်အပ်သောအရပ်၌၊ ပဿတိဝါ သုဏာတိဝါ၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ အာပဒါသုတိ-ကား၊ တာဒိသေန-ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ ဥပဒ္ဒစေန-ဘေးရန်သည်၊ ဥပဒ္ဒုတာ- နှိပ်စက်အပ်သည်၊ (ဟုတွာ) သမဇ္ဇဋ္ဌာနံ- ပွဲသဘင်အရပ်သို့၊ ပဝိသတိ- ဝင်ပြေးအံ့၊ ဧဝံ-သို့၊ ပဝိသိတွာ-ဝင် ပြေးပြီး၍၊ ပဿန္တိယာဝါ - ကြည့်သော ရဟန်းမ၏သော်၎င်း၊ သုဏန္တိယာဝါ- နားထောင်သော ရဟန်းမ၏သော်၎င်း၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ သေသံ၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။....ဒသမသိက္ခာပဒံ (သမတ္တံ)။

ပဌမော-ရှေးဥျားစွာသော၊ လသုဏဝဂ္ဂေါ-လသုဏဝဂ်တည်း။

လ သု ဏ ဝ ဂ် အ ဖ ဉ် ပြီး ၏။

အန္တကာရဝဂ်

ရတ္တန္တကာရ သိက္ခာပုဒ်

အန္တကာရဝဂ္ဂဿ-၏။ ပဌမသိက္ခာပဒေ- ဌ။ အပ္ပဒီပေတိ - ကား၊ ပဒီပ စန္ဒ သူရိယ အဂ္ဂိသု-ဆီမီး၊ လ၊ နေ၊ မီးတို့တွင်၊ ဧကေနပိ- တခုသည်လည်း၊ အနာ ဘာသိတေ- မထွန်းလင်းအပ်သောအရပ်၌၊ တေနဝ- ထို့ကြောင့်ပင်၊ အဿ- ထိုအပ္ပဒီပပုဒ်၏၊ ပဒဘာဇနေ-၌၊ အနာလောကေတိ-ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ- ပြီ၊ [“ဤ ရတ္တန္တကာရ-အပ္ပဒီပပုဒ်တို့၏အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ကင်္ခါဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။] သလ္လပေယျဝါတိ-ကား၊ ဂေဟသိတကထံ-အိမ်၌မှီသောစကားကို၊ ကထေယျ - ပြောအံ့၊ အရဟောပေက္ခာ အညဝိဟိတာတိ - ကား၊ ရဟော - ဆိပ်ကွယ်ရာအရပ်၌၊ န အဿာဒါပေက္ခာ-သာယာခြင်းကိုမရှု့သည်၊ ရဟော- ဆိပ်ကွယ်ရာအရပ်၌၊ အဿာဒတော- သာယာခြင်းမှ၊ အညဝိဟိတာဝ-တပါး သော အာရုံ၌ ထားအပ်သော စိတ်ရှိသည်သာလျှင်၊ ဟုတွာ - ၍၊ ဣတိ ဝါ - ဆွေမျိုး၏အကြောင်းကိုသော်လည်း၊ ပုစ္ဆတိ-မေးအံ့၊ ဒါနေဝါ-ဒါနကြောင့်သော် ၎င်း၊ ပူဇာယဝါ-ပူဇော်ခြင်းကြောင့်သော်၎င်း၊ မန္တတိ-တိုင်ပင်အံ့၊ (အနာပတ္တိ ဌစဝ်)။ [ဒါနေဝါပူဇာယဝါတိ ဒါနနိမိတ္တံဝါပူဇာနိမိတ္တံဝါ- ဋီကာ၊ နိမိတ် အနက် သတ္တမိသက်ထားသည်-ဟူလို။] သေသံ-သည်၊ ဥတ္တာနမေဝ-သည်သာ၊ ဣဒံ သိက္ခာပဒံ- သည်၊ ထေယျသတ္တသမုဋ္ဌာနံ-တည်း၊ ပေ၊ ဒွိဝေဒနန္တိ။...ပဌမ သိက္ခာပဒံ (သမတ္တံ)။

ပဋိစ္ဆန္ဒောကာသ

ဒုတိယေ - ၌။ ပဋိစ္ဆန္ဒေဩကာသေ တိ ဣဒမေဝ - ပဋိစ္ဆန္ဒေ ဩကာသေ ဟူသော ဤပုဒ်သည်သာ၊ နာနံ-ထူး၏၊ [အချို့ စာအုပ်များ၌ “ နာနတ္ထံ ” ဟု ရှိသည်ကား မကောင်း၊ “နာနတ္ထံ-ထူးသောအနက်ရှိ၏” ဟုရှိလျှင် တော်သေး၏။] သေသံ- ကြွင်းသော၊ သဗ္ဗံ- အလုံးစုံသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ပုရိမသဒိသမေဝ- ရှေ့သိက္ခာပုဒ်နှင့်တူသည်သာ၊ [ရှေ့သိက္ခာပုဒ်၏ ပုဒ်များနှင့်တူသည်သာ-ဟူလို။] ဣတိ-အပြီးတည်း။...ဒုတိယသိက္ခာပဒံ (သမတ္တံ)။

အဇ္ဈောကာသ

တတိယေ-၌။ အဇ္ဈောကာသေတိ-အဇ္ဈောကာသေဟူသောပုဒ်သည်၊ နာနံ- ထူး၏၊ သေသံ-သော၊ သဗ္ဗံ- အလုံးစုံသော ပုဒ်အပေါင်းကို၊ တာဒိသမေဝ - ထို ရှေ့သိက္ခာပုဒ်ကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်သာ၊ [ရှေ့သိက္ခာပုဒ်၏ ပုဒ်အပေါင်းကဲ့သို့ ရှုအပ် သည်သာ-ဟူလို။] ဣတိ-အပြီးတည်း။...တတိယသိက္ခာပဒံ (သမတ္တံ)။

ဒုတိယိက ဥပယျာဇန

စတုတ္ထ-၌၊ ကဏ္ဍမူလံ - နားရင်းကို၊ နိကဏ္ဍိကန္တိ - ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏။ ကဏ္ဍမူလေ - နားရင်း၌၊ ဇပေယျ - ပြောဆိုအံ့၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ သတိကရဏီယေတိ- ကား၊ သလာကဘတ္တာဒိနံ - သလာကဘတ် အစရှိသည်တို့ကို၊ အာဟရဏတ္ထာယ-ဆောင်ယူခြင်းအကျိုးငှါ သော်၎င်း၊ ဝိဟာရေ-၌၊ ဒုန္နိက္ခိတ္တံ-မကောင်းသဖြင့် ထားအပ်သော အရာဝတ္ထုကို၊ ပဋိသာမနတ္ထာယဝါ - သိမ်းဆည်းခြင်းအကျိုးငှါ သော်၎င်း၊ (“ဒုတိယိကံ - နှစ်ယောက်မြောက်ဖြစ်သော၊ ဘိက္ခုနီ - ကို၊ ဥပယျာဇတိ-လွတ်လိုက်အံ့” ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) သေသံ ဥတ္တာန မေဝ-သည်သာ၊ သမုဋ္ဌာနာဒိနိ- တို့သည်၊ ပုရိမ သဒိသာနေဝ- ရှေ့ ပဌမသိက္ခာပုဒ်နှင့် တူကုန်သည်သာ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။...စတုတ္ထ သိက္ခာပဒံ (သမတ္တံ)။

x x x x x x x x

နိကဏ္ဍိကံ။ ။ကဏ္ဍဿ+သမိပံ နိကဏ္ဍံ၊ နိကဏ္ဍမေဝ နိကဏ္ဍိကံ၊ သုတ္တံ၌ ဣကပစ္စည်း၊ နား၏ အနီးဟူသည် နား၏အရင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် “နိကဏ္ဍိကံတိ ကဏ္ဍမူလံ ဝုစ္စတိ” ဟု ဖွင့်သည်။ နိကဏ္ဍိကံ၌ ဒုတိယာကိုလည်း သတ္တမိအနက်၌ သက်စေလို၍ “ကဏ္ဍမူလေ” ဟု ဖွင့်သည်။

အနောပုစ္ဆိပက္ကမန

ပဉ္စမေ-၌၊ ယရံ သောဓေန္တာတိ-ကား၊ တေသံ-ထို အိမ်ရှင်တို့၏၊ ဧတံ- ဤအကြံသည်၊ အဟောသိကိရ-ဖြစ်သတတ်၊ (ကိ-နည်း၊) ထေရိယာ-ထေရ်မ၏၊ ကောစိ- တစုံတခုသော၊ ကာယိက ဝါစသိကော - ကိုယ်၌ဖြစ် နှုတ်၌ဖြစ်သော၊ ဝိတိက္ကမော-လွန်ကျူးခြင်းကို၊ န ဒိဿတိ-မတွေ့မြင်အပ်၊ ယရမ္ဗိ-အိမ်ကိုလည်း၊ တာဝ သောဓေမ- သုတ်သင်ကြကုန်ဥားအံ့၊ ဣတိ- သို့၊ (ဧတံ- သည်၊ အဟောသိကိရ-သတတ်၊) တတော-ထိုသို့ အကြံဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ ယရံ- အိမ်ကို၊ သောဓေန္တာ-သုတ်သင်ကုန်လသော်၊ နံ-ထိုအခင်းကို၊ အဒ္ဓသံသု-မြင်ကြကုန်ပြီ၊ အနောဝဿကံ အတိက္ကာမေန္တိယာတိ- ကား၊ ပဌမံပါဒံ- ပဌမခြေလှမ်းကို၊ အတိက္ကာမေန္တိယာ-လွန်စေသောရဟန်းမ၏၊ ဒုက္ကဋံ(ဟောတိ)၊ ဒုတိယံ-ကို၊ အတိက္ကာမေန္တိယာ - ၏၊ ပါစိတ္တိယံ၊ ဥပစာရာတိက္ကမေ - ဥပစာကို လွန်ခြင်း၌၊ ဧသေဝ

x x x x x x x x

အနောဝဿကံ။ ။နဂိုရိက အမိုးရှိသောအရပ်၏အတွင်း၌ ထိုင်သူကိုရည်ရွယ်၍ “အနောဝဿကံ အတိက္ကာမေန္တိယာ” ဟု ဆိုသည်။ ဥပစာရာတိက္ကမေ၌ “ဥပစာရ” အရ တဆဲ့နှစ်တောင်ကို ဥပစာဟု ဆိုကြ၏။ [ဩဝဿတေတိ ဩဝဿော၊ ဩဝဿောယေဝ ဩဝဿကော၊ န+ဩဝဿကော အနောဝဿကော (ဒေသော)။]

နယော- ပင်တည်း၊ ဂိလာနာယာတိ-ကား၊ ယာ-အကြင်ရဟန်းမသည်၊ ကာဒိ
 သေန - ထိုကဲ့သို့ရှုအပ်သော၊ [အိမ်ရှင်အား ပန်ပြောခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်လောက်
 သော၊] ဂေလညေန - မကျန်းမာခြင်းကြောင့်၊ အာပုစ္ဆိ တံ - ပန်ပြောခြင်းငှါ၊ န
 သက္ကာတိ-မစွမ်းနိုင်၊ (တာယ-၏၊ အနာပတ္တိ၊) အာပဒါယူတိ-ကား၊ ယရေ-
 ဌ၊ အဂ္ဂိဝါ မီးသည်သော်လည်း၊ ဥဋ္ဌိတော- ထသည်၊ ဟောတိ- အံ၊ စောရာဝါ-
 ဒါးမြဲဘိုသည်သော်လည်း၊ (ဥဋ္ဌိတာ ဟောန္တိ၊) ဝေရူပေ- ဤသို့သဘောရှိသော၊
 ဥပဒ္ဒဝေ - ဘေးရန်ကြောင့်၊ အနာပုစ္ဆာ - မပန်ပြောဘဲ၊ ပက္ကမတိ - ဖဲသွားအံ၊
 အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ဧတ္ထ - ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ သေသံ - သည်၊ ဥတ္တာနမေဝ-
 သည်သာ၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။... ပဉ္စမသိက္ခာပဒံ (သမတ္တံ)။

အနာပုစ္ဆာ အဘိနိသီဒန

ဆဋ္ဌေ-၌၊ အဘိနိသီဒယျာတိ - ကား၊ နိသီဒေယျ - ထိုင်အံ၊ [ပါဠိတော်၌
 “ အာသနေ ” ဟု အာဓာရဖြင့် ရှိသောကြောင့် အဘိအတွက် အနက်မရှိ ဟု
 သိစေလို၍ “ နိသီဒေယျ ” ဟု ဖွင့်သည်။] နိသီဒိတွာ - ထိုင်ပြီး၍၊ ဂစ္ဆန္တိ ယာ-
 ပြန်သွားသော ရဟန်းမ၏၊ ဧကာ-တချက်သော၊ အာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ အနိသီဒိ
 တွာ - မထိုင်မူ၍၊ နိပဇ္ဇိတွာ - လျောင်း၍၊ ဂစ္ဆန္တိ ယာ - ၏၊ ဧကာ (အာပတ္တိ
 ဟောတိ၊) နိသီဒိတွာ-၍၎င်း၊ နိပဇ္ဇိတွာ-၍၎င်း၊ ဂစ္ဆန္တိ ယာ-၏၊ ဒွေ (အာပတ္တိ
 ယော ဟောန္တိ၊) ဝေပညတ္တေတိ- ကား၊ ဘိက္ခုနီနံ- တို့၏၊ အတ္ထာယ-ငှါ၊ နိစ္စ
 ပညတ္တေ-အမြဲ ခင်းထားအပ်သော၊ (“ အာသနေ ” ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) သေသံ၊
 ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ၊ ဆဋ္ဌ သိက္ခာပဒံ (သမတ္တံ)။

သတ္တမေပိ - ၌လည်း၊ သဗ္ဗံ - အလုံးစုံသော အစီအရင်ကို၊ ဆဋ္ဌေ- ၌၊ ဝုတ္တ
 နယေနဝ - ဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ - ထိုက်၏၊ သတ္တမ သိက္ခာပဒံ (သမတ္တံ)။...
 အဋ္ဌမေ-၌၊ သဗ္ဗံ-သည်၊ ဥတ္တာနမေဝ- သည်သာ၊ တိ သမုဋ္ဌာနံ၊ ပေ၊ ဒုက္ခဝေဒန
 နန္တိ။... အဋ္ဌမသိက္ခာပဒံ (သမတ္တံ)။

ပရံအဘိသပန

နဝမေ-၌၊ အဘိသပေယျာတိ-ကား၊ သပထံ-ကြိမ်ဆဲခြင်းကို၊ ဝါ-ကျိန်စာ
 ကို၊ ကရေယျ- ပြုအံ၊ (အဟံ- သည်၊) နိရယေ- ငရဲ၌၊ နိဗ္ဗတ္တာမိ - ဖြစ်ရစေရဲ့၊
 (အဟံ) အဝိစိမှိ-အဝိစိ၌၊ နိဗ္ဗတ္တာမိ-ဖြစ်ရစေရဲ့၊ (သော-ဤငါ့ကို ပြောသော
 ရဟန်းမသည်၊) နိရယေ-၌၊ နိဗ္ဗတ္တတု - ဖြစ်ပါစေသတည်း၊ (သော - သည်၊)
 အဝိစိမှိ-၌၊ နိဗ္ဗတ္တတု- ဖြစ်ပါစေသတည်း၊ ဣတိ ဝေမာဒိနာ-ဤသို့ အစရှိသော၊
 နယေန - ဖြင့်၊ (ယာ - အကြင် ရဟန်းမသည်၊) အက္ခောသတိ - ကျိန်ဆဲ၏၊

(သာ - သည်၊) နိရယေန အဘိသပတိနာမ- နိရယေန အဘိသပတိ မည်၏။
 (အဟံ-သည်၊) ဂိဟိနီ-လူဝတ်ကြောင်မသည်။ ဟောမိ-ဖြစ်ရစေရဲ့၊ (အဟံ)
 သြဒါတဝတ္ထာ- ဖြူသော အဝတ်ရှိသော မိန်းမသည်။ [လူဝတ်ကြောင်မသည်။]
 ဟောမိ-ဖြစ်ရစေရဲ့၊ (အဟံ)ပရိဗ္ဗာဇိက-ပရမိဇ်မသည်။ ဟောမိ-ရဲ့၊ ဣတရာ
 ဝါ- ငါမှတပါးသော ရဟန်းမသည်လည်း၊ ဒေသာ- ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သူသည်။
 [အချို့စာအုပ်များ၌ “ ဒေသာဝါ ” ဟု ဝါသဒ္ဓါပါသည်ကား မကောင်း။]
 ဟောတု- ဖြစ်ပါစေသတည်း၊ ဣတိ ဝေမာဒိနာ-သော၊ နယေန-ဖြင့်၊ (ယာ-
 အကြင်ရဟန်းမသည်၊) အက္ခောသတိ-၏၊ (သာ-သည်၊) မြဟ္မစရိယေန အဘိ
 သပတိနာမ- မြဟ္မစရိယေန အဘိသပတိ မည်၏။ (တဿာ- ထို ရဟန်းမ၏၊)
 ဝါစာယဝါစာယ-စကားခွန်းတိုင်း စကားခွန်းတိုင်း၌၊ ပါစိတ္တိယံ (ဟောတိ)၊
 ပန-ဆက်၊ နိရယဉ္စ- ငရဲကို၎င်း၊ မြဟ္မစရိယဉ္စ- မြတ်သောအကျင့်ကို၎င်း၊ ထပ
 တွာ - ထား၍၊ သုနဒီ- ခွေးမ၊ သူကရိ- ဝက်မ၊ ကာဏာ- အကာဏ်းမ၊ ကုဏီ-
 အကောက်မ၊ ဣတိ ဝေမာဒိနာ- သော၊ နယေန-ဖြင့်၊ အက္ခောသန္တိယာ-၏၊
 ဝါစာယဝါစာယ-၌၊ ဒုက္ကဋ်(ဟောတိ)။

အတ္ထပုရေက္ခာရာယာတိ-ကား၊ အဋ္ဌကထံ-အဋ္ဌကထာကို၊ ကထေန္တိယာ-
 ပြောသော ရဟန်းမ၏၊ (အနာပတ္တိ၊) ဓမ္မပုရေက္ခာရာယာတိ- ကား၊ ပါဠိ-ပါဠိ
 တော်ကို၊ ဝါဒစန္တိယာ - ဆိုစေသော ရဟန်းမ၏၊ ဝါ-ပို့ချသော ရဟန်းမ၏၊
 (အနာပတ္တိ)၊ အနုသာသနိ ပုရေက္ခာရာယာတိ - ကား၊ ဣဒါနိဝိ- ယခုအခါ၌
 လည်း၊ [ဤဘဝ၌လည်း၊] တံ-သည်၊ ဒေသာ- ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သူတည်း၊ သာဓု-
 တောင်းပန်ပါ၏၊ ဝိရမဿု - ရှောင်ကြဉ်ပါလော၊ နောစေဝိရမသိ- အကယ်၍
 မရှောင်ကြဉ်အံ့၊ (ဝေသတိ)၊ အဒ္ဓါ-မချွတ်ကေန်၊ ပုန- တဖန်၊ ဝေရူပါနိ-ကုန်
 သော၊ ကမ္မာနိ- ကံတို့ကို၊ ကတွာ - ၍၊ နိရယေ- ၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇိဿသိ- ဖြစ်ရလတံ့၊
 တိရစ္ဆာန ယောနိယာ- တိရိစ္ဆာန်မျိုး၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇိဿသိ-လတံ့၊ ဣတိ ဝေ-သို့၊ အနု
 သာသနိယံ- အနုသာသနီ၌၊ ဝါ- သွန်သင်ခြင်း၌၊ ဌတွာ - တည်၍၊ ဝဒန္တိယာ-
 ပြောသော ရဟန်းမ၏၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ သေသံ၊ ပေ၊ ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။...
 နဝမသိက္ခာပဒံ (သမတ္တံ)။

ဒသမေ-၌၊ သဗ္ဗံ - အလုံးစုံသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဥတ္တာနမေဝ-သည်သာ
 ပေ၊ ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။ ။ ဒသမသိက္ခာပဒံ (သမတ္တံ)။

ဒုတိယော, အန္ဓကာရဝဂ္ဂေါ- တည်း။

အန္ဓကာရဝဂ်အဖွင့် ပြီး၏။

နဂဝဂ်

နဂသိက္ခာပုဒ်

နဂဝဂ္ဂဿ-၏။ ပဌမသိက္ခာပဒေ-၌၊ မြဟ္မစရိယံ စိတ္တေနာတိ-ကား၊ စိတ္တေန-ကျင့်အပ်သော၊ မြဟ္မစရိယေန-မြတ်သောအကျင့်ဖြင့်၊ (“ကိံ နုခေါ နာမ-အဘယ်အကျိုးရှိသည် မည်သနည်း” ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) အထဝါ - ထိုပြင် တနည်းကား၊ မြဟ္မစရိယဿ-ကို၊ စရဏေန-ကျင့်ခြင်းဖြင့်၊ (ကိံ နုခေါ နာမ-နည်း၊) ဣတိဝေံ- သို့၊ ကရဏတ္ထဝါ-ကရိုဏ်းအနက်၌သော်၎င်း၊ (ပဌမနည်း) သာမိအတ္ထဝါ - သာမိအနက်၌သော်၎င်း၊ (ဒုတိယနည်း) ဥပယောဂဝစနံ-ဒုတိယာဝိဘတ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗိ - ၏၊ အစ္ဆိန္ဒစိဝရိကာယာတိ ဣဒံ-ဟူသော ဤ စကားကို၊ ဥဒကသာဋိကံ- ရေသနပ်ကို၊ သန္ဓာယ - ရည်ရွယ်တော်မူ၍၊ (ဘဝတော) ဝုတ္တံ၊ အညံ - ရေသနပ်မှအခြားသော၊ စိဝရံ-ကို၊ (သန္ဓာယ-၍၊ န ဝုတ္တံ-မိန့်တော်မူအပ်သည် မဟုတ်၊) တသ္မာ- ကြောင့်၊ ဥဒကသာဋိကာယ-ရေသနပ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ အစ္ဆိန္ဒာယဝါ-လုယူအပ်သော်၎င်း၊ နဋ္ဌာယဝါ-ပျောက်သော်၎င်း၊ နဂ္ဂါယ-အဝတ်မဆည်း အချည်းနီးဖြစ်လျက်၊ နှာယန္တိယာ - ရေချိုးသော ရဟန်းမ၏၊ အနာပတ္တိ(ဟောတိ)၊ ဥဒကသာဋိကစိဝရံ-ရေသနပ်သင်္ကန်းသည်၊ မဟန္တံ- များသောအဖိုးရှိသည်၊ (အဖိုးများစွာထိုက်တန်သည်၊) သစေဟောတိ-အကယ်၍ဖြစ်အံ့၊ [သစေပိ ဟု ပိသဒ္ဓါပါသည်ကား မကောင်း။] (မဟန္တတ္တာ-ကြောင့်၊) နိဝါသေတွာ-ဝတ်၍၊ ဗဟိ-ပြင်ဘက်သို့၊ ဂန္တု-သွားခြင်းငှါ၊ နသက္ကာ-မတတ်ကောင်းသည်၊ (သစေ ဟောတိ-အံ့၊) ဝေဗ္ဗိ- ဤသို့ ဖြစ်ပြန်သော်လည်း၊ နဂ္ဂါယ- အဝတ်မဆည်း အချည်းနီးသည်၊ (ဟုတွာ)၊ နှာယိတုံ-ငှါ၊ ဝဇ္ဇတိ-၏၊ ဣတ္ထိ - ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ ၊ ပေ ၊ တိဝေဒနန္တိ၊ ပဌမသိက္ခာပဒံ (သမတ္တံ)။...ဒုတိယေ-၌၊ သဗ္ဗံ-သည်၊ ဥတ္တာနမေဝ၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။... ဒုတိယသိက္ခာပဒံ (သမတ္တံ)။

စိဝရဝိသိဗ္ဗန

တတိယေ - ၌၊ အနန္တရာယိကိနိတိ - ကား၊ ဒသသု - ဆယ်ပါး ကုန်သော၊ အန္တရာယေသု-ရာဇ, စောရစသော အန္တရာယ်တို့တွင်၊ ဧကေနပိ - တပါးလည်း ဖြစ်သော၊ အန္တရာယေန- အန္တရာယ်အားဖြင့်၊ (ပိသေသန)၊ အနန္တရာယာ- အန္တရာယ် မရှိသည်၊ (ဟုတွာ-၍၊ နေဝ သိဗ္ဗေယျ-၌စပ်၊) ဓရံ နိက္ခိတ္တမတ္တေတိ-ကား၊ ဓရံ-ချုပ်ပေးဘို့ရန်တာဝန်ကို၊ နိက္ခိပိတွာ-ချ၍၊ ပစ္စာ- နေခံမှ၊ သစေပိ သိဗ္ဗတိ - အကယ်၍မူလည်း ချုပ်စေဥားတော့၊ (ဝေံသတိပိ-လည်း၊) အာပတ္တိယေဝ-ပင်တည်း၊ ဣတိအတ္ထော-နက်၊ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ၊ ပေ၊ ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။... တတိယသိက္ခာပဒံ (သမတ္တံ)။

သင်္ခါဒိစာရ သိက္ခာပုဒ်

စတုတ္ထ-၌၊ ပဉ္စ-ငါးခုကုန်သော၊ အဟာနိ-ရက်တို့တည်း၊ ပဉ္စာဟံ-ငါးရက်၊ ပဉ္စာဟမေဝ - ငါးရက်သည်ပင်၊ ပဉ္စာဟိကံ - ပဉ္စာဟိက မည်၏၊ [ဣကပစ္စည်း သွတ္တ] သင်္ခါဒိနံ - ချုပ်စပ်အပ်သော သင်္ခါဒိတို့၏၊ စာရော - လှည့်လည်ခြင်း တည်း၊ သင်္ခါဒိစာရော - ချုပ်စပ်အပ်သော သင်္ခါဒိတို့၏ လှည့်လည်ခြင်း၊ ပရိဘောဂဝသေနဝါ - သုံးစွဲခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်သော်၎င်း၊ ဩတာပန ဝသေနဝါ - နေလှမ်းခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်သော်၎င်း၊ (ပရိဝတ္တနံ-၌စပ်၊) သင်္ခါဒိတဋ္ဌေန-ချုပ်စပ် အပ်သည်၏အဖြစ် ဟူသောအနက်ကြောင့်၊ [ဤပါဌ်ဖြင့် သင်္ခါဒိသဒ္ဓါ၏ ပဝတ္တိ နိမိတ်ကို ပြသည်၊ “သံဃဒီယတေတိ သံဃာဒိ” ဟု ပြုပါ - ဟုလို၊] သင်္ခါဒိတိ- သင်္ခါဒိဟူ၍၊ လဒ္ဓနာမာနံ - ရအပ်သောအမည် ရှိကုန်သော၊ ပဉ္စန္ဒ - ငါးထည် ကုန်သော၊ စိဝရနံ-တို့၏၊ ပရိဝတ္တနံ-လဲလှယ်ခြင်းကို၊ (“အတိက္ကာမေယျ” ၌ စပ်၊) ဣတိအတ္ထော-နက်၊ တသ္မာယေဝ-ထို့ ကြောင့်ပင်၊ ပဒဘာဇနေ-၌၊ ပဉ္စမံ ဒိဝသံ ပဉ္စစိဝရနိတိ အာဒိံ - အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ (ဘဂဝါ၊) အာဟ- မိန့်တော်မူပြီ၊ စ - ဆက်၊ အာပတ္တိ ပါစိတ္တိယဿာတိ ဣတ္ထ - ဟူသော ဤပါဌ်၌၊ ကေသိံ-တထည်သော၊ စိဝရေ-၌၊ ကော-တချက်သော၊ အာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ပဉ္စသု-ငါးထည်ကုန်သော၊ (စိဝရေသု-တို့၌) ပဉ္စ-ကုန်သော၊ (အာပတ္တိယော ဟောန္တိ) အာပဒါသုတိ-ကား၊ မဟန္တံ - များသောအဖိုးရှိသော၊ (အဖိုးများစွာ ထိုက်တန်သော)၊ စိဝရံ-ကို၊ (“ပဉ္စာဟိကံ အတိက္ကာမေန္တိယာ” ၌စပ်၊) စောရ ဘယာဒိသု-ခိုးသူဘေးအစရှိသည်တို့ကြောင့်၊ ပရိဘုဉ္စိတံ-သုံးစွဲခြင်းငှါ၊ နသက္ကာ- မတတ်ကောင်းသည်၊ ဟောတိ-အံ့၊ ဝေရူပေ-သော၊ ဥပဒ္ဒဝေ-ဘေးရန်ကြောင့်၊ (ပဉ္စာဟိကံ - ငါးရက်ကို၊ ဝါ - ငါးရက်တကြိမ်၊ သင်္ခါဒိစာရံ - သင်္ခါဒိတို့၏ လှည့်လည်ခြင်းကို၊ အတိက္ကာမေန္တိယာ - ၏) အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။...စတုတ္ထသိက္ခာပဒံ (သမတ္တိ)။

စိဝရသင်္ခါဒိမနိယ

ပဉ္စမေ- ၌၊ စိဝရ သင်္ခါဒိမနိယန္တိ - ကား၊ သင်္ခါဒိမတဗ္ဗ စိဝရံ- ပြောင်းရွှေ့ စေထိုက်သော သင်္ခါဒိကို၊ အညိဿာ - အခြား ရဟန်းမ၏၊ သန္တကံ - ဥစ္စာကို၊ အနာပုစ္ဆာ-မပန်ပြောဘဲ၊ ဂဟိတံ-ယူအပ်သည်၊ (ဟုတ္တာ-၍) ပုန-တဖန်၊ ပဋိ ဒါတဗ္ဗစိဝရံ-ပြန်ပေးထိုက်သော သင်္ခါဒိကို၊ (ဓာရေယျ-၌စပ်) ဣတိအတ္ထော-

x x x x x x x

စိဝရ၊ ပေ၊ နိယံ။ ။ “သင်္ခါဒိမတဗ္ဗ စိဝရံ” ဟု ဖွင့်သဖြင့် “သင်္ခါဒိမတေ- (မိမိ အထံ၌ အတည်မနေစေဘဲ) ပြောင်းရွှေ့ စေထိုက် ပြန်ပေးထိုက်၏၊ ဣတိ သင်္ခါဒိမနိယံ” ဟူသော ဝစနတ္ထကို၎င်း၊ သင်္ခါဒိမနိယဟူသော ဝိသေသန နေခံကျသော ကမ္မဓံာရည်း ကို၎င်း ပြသည်၊ “သင်္ခါဒိမနိယံစ + တံ + စိဝရံစ + တိ စိဝရသင်္ခါဒိမနိယံ” ဟု ပြ။

ဤကား အဓိပ္ပာယ်နက်၊ အာပဒါသုတိ - ကား၊ အပါရုတံဝါ - မရုံအပ်သော
 ကေသီကိုသော်၎င်း၊ ဝါ - မရန်းအပ်သော ကေသီကိုသော်၎င်း၊ အနိဝတ္ထံဝါ -
 မဝတ်အပ်သော သင်းပိုင်ကို သော်၎င်း၊ စောရာ - တို့သည်၊ သစေ ဟရန္တိ -
 အကယ်၍ဆောင်ယူတတ်ကြကုန်အံ့၊ ဝေ ရူပါသု-ကုန်သော၊ အာပဒါသု-ဘေးရန်
 တို့ကြောင့်၊ ဓာရေန္တိ ယာ-ဆောင်ယူသောရဟန်းမ၏၊ (ယူဝတ်သွားသောရဟန်းမ
 ၏) အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။.... ပဉ္စမ
 သိက္ခာပဒံ (သမတ္တံ)။

ဂဏစီဝရသိက္ခာပုဒ်

ဆဋ္ဌေ-၌၊ အညံပရိက္ခာရန္တိ-ကား၊ ယံကိဉ္စ-အမှတ်မထား တပါးပါးသော၊
 ထာလကာဒီနံဝါ - ခွက် အစရှိသည်တို့တွင် သော်၎င်း၊ သပ္ပိတေလာဒီနံဝါ -
 ထောပတ်၊ ဆီအစရှိသည်တို့တွင်သော်၎င်း၊ အညတရံ-တပါးပါးကို၊ (" အန္တ
 ရာယံ ကရေတိ" ၌ စပ်၊) အာနိသံသန္တိ-ကား၊ ကိတ္တကံ-အဘယ်မျှ အတိုင်း
 အရှည်ရှိသော အဖိုးကို၊ အဂ္ဂနကံ-ထိုက်တန်သော လှူဘွယ်ကို၊ ဒါတုကာမာ-
 ပေးလိုကုန်သည်၊ အတ္ထ- ဖြစ်ကုန်သနည်း၊ ဣတိ- သို့၊ ပုစ္ဆတိ-မေးအံ့၊ ဧတ္တကံ
 နာမ- ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသည် မည်သော အဖိုးကို၊ (အဂ္ဂနကံ-ကို၊ ဒါတု
 ကာမာ-ကုန်သည်၊ အမှ-ဖြစ်ပါကုန်၏၊) ဣတိ-သို့၊ ဝဒန္တိ-ပြောကုန်အံ့၊ တာဝ
 အာဂမေထ-ဆိုင်းငံ့ကြကုန်ဥးလော၊ ဣဒါနိ-ယခု အခါ၌၊ ဝတ္ထံ-အဝတ်သည်၊
 ဝါ- အဝတ်က၊ မဟန္တံ - များသော အဖိုးရှိ၏၊ (အဖိုးများစွာ ထိုက်တန်၏၊)
 ကတိပါဟေန - အနည်းငယ်သော ရက်ဖြင့်၊ ကပ္ပါသေ - ဝါသည်၊ အာဂတေ-
 ရောက်လာလသော်၊ သမန္တံ -နည်းသော အဖိုးရှိသည်၊ (အဖိုး ချိုသည်၊) ဘဝိ
 သတိ-လတံ၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ဝတ္တာ- ပြော၍၊ နိဝါရေန္တိယာ- တားမြစ်သော
 ရဟန်းမ၏၊ အနာပတ္တိ(ဟောတိ)၊ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။
 ဆဋ္ဌသိက္ခာပဒံ (သမတ္တံ)။

ပဋိဗာဟနသိက္ခာပုဒ်

သတ္တမေ-၌၊ ပက္ကမိံ သူတိ- ကား၊ အညာသမ္ဘိ-အခြား ရဟန်းမတို့၏လည်း၊
 အာဂမနံ- ပြန်လာခြင်းကို၊ အာဂမေန္တိ - ဆိုင်းငံ့လသော်၊ အဒ္ဓါ- မချွတ်ကေန်၊
 အမှာကမ္ဘိ-ငါတို့၏လည်း၊ (အာဂမနံ-ကို၊) အာဂမေသတိ-ဆိုင်းငံ့လတံ၊ [သူ၏
 တပည့်မဘိက္ခုနီတွေပြန်လာခြင်းကို ဆိုင်းငံ့လို ရှိရင် ငါတို့ပြန်လာခြင်းကိုလည်း
 ဆိုင်းငံ့လိမ့်မည်။] ဣတိ- ဤသို့ ကြံ၍၊ တတ္ထတတ္ထ- ထိုထို အရပ်သို့၊ အဂမံသု-
 သွားကြကုန်ပြီ၊ ပဋိဗာဟေယျာတိ-ကား၊ ပဋိသေဓေယျ-တားမြစ်အံ့၊ အာနိသံ
 သန္တိ- ကား၊ ကေသာ-တပါးသော ရဟန်းမ၏၊ (ရဟန်းမတပါးအတွက်၊)

ကော်သဋ္ဌာကံ - တထည်သော အဝတ်သည်။ နပ္ပဟောတိ - မလောက်။ တာဝ
 အာဂမေထ - ဆိုင်းငံ့ကြကုန်ဥးလော။ ကတိပါဒဟန - အနည်းငယ်သော ရက်
 ဖြင့်၊ (စိဝရံ-သည်။) ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ-ဖြစ်လတံ့။ တတော-ထိုသို့ ဖြစ်လာခြင်းကြောင့်၊
 ဝါ - ထိုသို့ ဖြစ်လာရာအခါမှ၊ ဘာဇေဿာမိ - ဝေဘန်အံ့။ ဣတိ ဧဝံ - သို့၊
 အာနိသံသံ - အကျိုးကို၊ ဒဿေတွာ - ပြ၍၊ ပဋိဗာဟန္တိယာ - တားမြစ်သော
 ရဟန်းမ၏၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။....
 သတ္တမသိက္ခာပဒ်(သမတ္တိ)။

စိဝရဒါနသိက္ခာပုဒ်

အဋ္ဌမေ-၌၊ ယေ - အကြင် ဇာတ်ဆရာတို့သည်။ နာဋကံ - ကချေသည်ကို၊
 နာဋေန္တိ-ကနည်းပြကုန်၏။ (တေ - တို့သည်။) နဋာနာမ - နဋတို့မည်၏။ ယေ-
 အကြင်ကချေသည်တို့သည်။ နစ္စန္တိ-ကိုယ်တိုင်ကကြကုန်၏။ (တေ-တို့သည်။)
 နာဋကာနာမ-နာဋကတို့ မည်၏။ ယေ - အကြင်သူတို့သည်။ ဝံသဝရတ္တာဒိသု-
 ဝါးလုံး၊ သားရေလွန်းကြီး အစရှိသည်တို့၌၊ လဗ်နကမ္မိ- ခုံလွှားခြင်း အမှုကို၊
 ကရောန္တိ-ပြုကြကုန်၏။ (တေ - တို့သည်။) လဗ်ကာနာမ - လဗ်ကတို့မည်၏။
 (ဘားကစားသူတို့မည်၏။) မာယာကာရာ- မျက်လှည့်သမားတို့သည်။ သောက
 ဇ္ဈာယိကာနာမ - သောကဇ္ဈာယိကတို့ မည်၏။ ယဋကေန - အိုးငယ်ဖြင့်၊

x x x x x x x x x

နာဋနာဋက။ ။ ပါဠိအဘိဓာန်(၁၀၀)၌ “ နဋကော နာဋကော နဋော ” ဟု
 ကချေသည်အနက်ကို ဟောရာ၌ ပရိယာယ်ပြထား၏။ ထောမနိဓိ၌ကား “ နဋသဒ္ဓါ၏
 နာဋကစသုတို့အတွက် ကာဗျ၊ ကနည်းကို ပြုလုပ်တတ်သူအနက်ကို၎င်း၊ နာဋကသဒ္ဓါ၏
 ကချေသည် အနက်ကို၎င်း ပြ၏။ ထို ထောမနိဓိ ဖွင့်ပုံသည်သာ ဤ အဋ္ဌကထာဖွင့်နှင့်
 ညီ၏။ [နာဋေန္တိ-ကနည်းကို ပြတတ်ကုန်၏။ ဣတိ၊ နဋာ၊ စုရာဒိဖြစ်၍ “ နာဋေန္တိ ”
 ဟု ရှိသည်။]

မာယာကာရာ။ ။ မာဓာတ်၊ ယတ်ပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသော မာယာသဒ္ဓါသည် ဣန္ဒ
 ဇာလ (မျက်လှည့်) အနက်ကိုဟော၏။ မာယာကာရာ=မျက်လှည့်သမားတို့။ [“ယော
 ဇနာဋကား” မယမည်သော အသုရာသည် အခြားအသုရာတို့ကို တုန်လှုပ်သွားအောင်
 ပြုလုပ်ဖန်ဆင်းအပ်သောကြောင့် “မယဿ + သော မာယာ- မယအသုရာ၏ ဥစ္စာ”
 ဟု ပြ၏။ မျက်လှည့်ပင်တည်း။]

သောကဇ္ဈာယိကာ။ ။ “သောကံ - ဝမ်းနည်းမှုကို + ဈာပေန္တိ - လောင်စေ
 တတ်ကုန်၏။ ဣတိ သောကဇ္ဈာယိကာ” ဟုပြု၊ မျက်လှည့်ကို ကြည့်နေရခိုက်၌ စိတ်၏
 ဝမ်းနည်းမှုများ ရှိလျှင် ပျောက်သွားတတ်သောကြောင့် မျက်လှည့်သမားများကိုပင်
 သောကဇ္ဈာယိက ခေါ်သည် ဟု ကြံပါ။ [“ ယောဇနာဋကား” သောကေန ဈာယနံ
 ဥယျနံ သောကဇ္ဈာယော ” စသည်ဖြင့် ပြလေ၏။]

ကိဉ္ဇနကာ-တီး၍ ကစားတတ်သူတို့သည်၊ ကုမ္ဘထုနိကာနာမ- ကုမ္ဘထုနိက
တို့မည်၏။ ဗိမ္ဗိသကဝါဒကာတိပိ - လေးထောင့် စည်ကို တီးတတ်သူတို့ ဟူ၍
လည်း၊ ဝဒန္တိ - ကုန်၏။ ဒေတိ အာပတ္တိ ပါစိတ္တိယဿာတိ ဧတ္ထ- ဟူသော ဤ
ပါဠိ၌၊ စိဝရဂဏနာယ-သင်္ကန်း အရေအတွက်အားဖြင့်၊ အာပတ္တိယော-တို့ကို၊
ဝေဒိတဗျာ- ကုန်၏။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ၊ပေ၊တိဝေဒနန္တိ။... အဋ္ဌမသိက္ခာပဒံ
(သမတ္တံ)။

x x x x x x x x x

ကုမ္ဘထုနိကာ။ ။ အိုး၏အသံ (အိုးစည်သံ) ကို “ကုမ္ဘထုန” ဟု ခေါ်၏။ ကုမ္ဘ
ထုနေန-အိုးစည်သံဖြင့် + စရန္တိ - လှည့်လည်တတ် ကစားတတ်ကုန်၏။ ဣတိ ကုမ္ဘထုနိ
ကာ၊ ကုမ္ဘထုန- အိုးစည်တီးခြင်း ဟူသော + သိပုံ-အတတ်သည်။ ယေသံတိ ကုမ္ဘထုနိ
ကာ- ဋီကာ။

ဗိမ္ဗိသကဝါဒကာ။ ။ သစ်သားနှစ် သို့မဟုတ် ဆင်စွယ် စသည်တို့တွင် တခုခုကို
၄ ထောင့်စည်လုပ်၍ သားရေကျက်ထားသော စည်ကို “ဗိမ္ဗိသက” ဟု၎င်း “ စတု
ရဿအမ္မဏ”ဟု၎င်း ခေါ်၏။ ဗိဝသကံ+ဝါဒေန္တိတိ ဗိမ္ဗိသကဝါဒကာ။

ကာလာတိက္ကမန သိက္ခာပုဒ်

နဝမေ- ၌၊ ဒုဗ္ဗလစိဝရ ပစ္စာသာယာတိ- ကား၊ ဒုဗ္ဗလာယ - အားမရှိသော၊
(အားနည်းသော) စိဝရ ပစ္စာသာယ - သင်္ကန်း၌ဖြစ်သော အလိုအာသာဖြင့်၊
(“စိဝရကာလ သမယံ အတိက္ကာမေယျ” ၌စပ်) အာနိသံသန္တိ-ကား၊ အယျ-
အရှင်မတို့၊ မယံ-တပည့်တော်တို့သည်၊ န သက္ကာမ- မစွမ်းနိုင်ပါကုန်၊ ဣတိ-
သို့၊ ကိဉ္ဇာပိ ဝဒန္တိ-အကယ်၍ကား ပြောကြကုန်၏။ ပန- ထိုသို့ပင် ပြောကြကုန်
သော်လည်း၊ ဣဒါနိ - ယခုအခါ၌၊ တေသံ - ထို လှူမည့်ဒါယကာတို့၏၊ ကပ္ပါ
ယော-ဝါသည်၊ အာဂမိဿတိ-ရော့လာလတံ၊ သဒ္ဓေါ-သဒ္ဓါရှိသော၊ ပသန္နာ-
ကြည်ညိုသော၊ ပုရိသော - ယောက်ျားသည်၊ အာဂမိဿတိ - ရောက်လာလတံ၊
အဒ္ဓါ- မချွတ်ကေန်၊ ဒဿတိ- လှူလတံ၊ ဣတိဓဝံ- သို့၊ အာနိသံသံ-ကို၊ ဒဿ
တွာ-၍၊ ပဋိဗာဟန္တိယာ-တားမြစ်သော ရဟန်းမ၏၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊
သေသံ ဥတ္တာနမေဝ၊ပေ၊တိဝေဒနန္တိ။...နဝမသိက္ခာပဒံ (သမတ္တံ)။

ကထိနုဒ္ဓါရ သိက္ခာပုဒ်

ကထိနုဒ္ဓါရံ န ဒဿန္တိတိ - ကား၊ ကိဒိသော - အဘယ်ကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊
ကထိနုဒ္ဓါရော - ကထိနုဒ္ဓါရ်ခွင့်ကို၊ ဒါတဗျော - ပေးထိုက်သနည်း၊ ကိဒိသော-
သော၊ (ကထိနုဒ္ဓါရော- ကို) န ဒါတဗျော- မပေးထိုက်သနည်း၊ ဣတိ-ဤကား
အမေးတည်း၊ ယဿ - အကြင် ကထိနုဒ္ဓါရ်ခြင်း၏၊ အတ္ထာရမူလကော- ကထိနု

ခင်းခြင်းလျှင်အကြောင်းရင်းရှိသော၊ အာနိသံသော-အာနိသင်ပစ္စည်းသည်၊ မဟာ-
 များ၏၊ ဥပ္ပာရမူလကော-ကထိန်နှုတ်ခြင်းလျှင် အကြောင်းရင်းရှိသော၊ (အာနိ
 သံသော-သည်၊) အပေါ့- နည်း၏၊ ဝေရူပေါ- သော၊ (ကထိနုဒ္ဓါရော - ကို၊)
 န ဒါတဗ္ဗော - မပေးထိုက်၊ ပန - အဘို့တပါးကား၊ ယဿ- အကြင် ကထိန်
 နှုတ်ခြင်း၏၊ အတ္ထာရမူလကော- သော၊ အာနိသံသော- သည်၊ အပေါ့- နည်း၏၊
 ဥပ္ပာရမူလကော-သော၊ (အာနိသံသော - သည်၊) မဟာ-များ၏၊ ဝေရူပေါ-
 သော၊ ကထိနုဒ္ဓါရော-ကို၊ ဒါတဗ္ဗော-ပေးထိုက်၏၊ သမာနိသံသောပိ-တူမျှသော
 အာနိသင်ပစ္စည်းရှိသော ကထိန်နှုတ်ခြင်းကိုလည်း၊ သဒ္ဓါပရိပါလနတ္ထံ-(ကထိန်
 နှုတ်ရန် လျှောက်လာသောဒါယကာ၏)သဒ္ဓါကို စောင့်ရှောက်ခြင်း အကျိုးငှါ၊
 ဒါတဗ္ဗောဝ-ပေးထိုက်သည်သာ၊ အာနိသံသန္တိ-ကား၊ ဘိက္ခုနီသံသော-သည်၊
 ဇိဏ္ဏစိဝရော-ဟောင်းနွမ်းသောသင်္ကန်းရှိ၏၊ ကထိနာနိသံသမူလကော- ကထိန်
 အာနိသင်လျှင် အကြောင်းရင်းရှိသော၊ လာဘော - ရထိုက်သော လာဘ်သည်၊
 (တပါး တပါး၌ ရထိုက်သောလာဘ်သည်၊) မဟာ - များ၏၊ ဣတိ ဝေရူပံ-
 သော၊ အာနိသံသံ - ကို၊ ဒဿေတွာ - ၍၊ ပဋိဗာဟန္တိယာ - ၏၊ အနာပတ္တိ
 (ဟောတိ)၊ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ၊ ပေတိဝေဒနန္တိ။...ဒသမသိက္ခာပဒံ(သမတ္တံ)။

တတိယော- သော၊ နဂ္ဂဝဂ္ဂေါ-တည်း။

x x x x x x x x

ယဿ၊ ပေ၊ န ဒါတဗ္ဗော။ ။ ပဌမ ကထိန်ခင်းစဉ်က တပါးတပါး၌ ရထိုက်သော
 အာနိသင် (လာဘ်) က များနေ၍ ကထိန်နှုတ်ခြင်းကြောင့် (တပါးတပါး၌ ရထိုက်သော
 လာဘ်က) နည်းနေလျှင် ထိုကထိန်ကို နှုတ်ခွင့်မပေးရ။ [ဆိုလိုရင်းကား— ကထိန်
 မနှုတ်ဘဲထားလျှင် ပုရိမဝါကျွတ်သော ဘိက္ခုနီတို့သာ သင်္ကန်းရသမျှကို ဝေယူရမည်
 ဖြစ်၍၊ ကထိန် နှုတ်လိုက်လျှင်ကား ဝါကျွတ်မှ ရောက်လာသူများပါ ဝေယူရမည်
 ဖြစ်၏၊ ထိုသို့ ဝေယူရာ၌ ပုရိမဝါကပ်သူ ဘိက္ခုနီတို့မှာ အရနည်းသွားမည် ဖြစ်လျှင်
 ကထိန်နှုတ်ခွင့် မပေးရ-ဟုလို။]

ယဿ ပန၊ ပေ၊ ဒါတဗ္ဗော။ ။ နောက်မှ ရောက်လာသော ဘိက္ခုနီတို့နှင့် အညီ
 အမျှ ဝေ၍ ယူရသော်လည်း ကထိန်နှုတ်ဘို့ တောင်းပန်သော ဒါယကာ၏ လှူဒါန်းမှု
 ကြောင့် ပုရိမဝါကျွတ်သော ဘိက္ခုနီတို့မှာ လာဘ်အရ မနည်းလျှင် ကထိန်နှုတ်ခွင့်
 ဝေးနိုင်သည်။

မှတ်ချက်။ ။ ကထိန်နှုတ်ခြင်း၏ ဝတ္ထုရင်းမှာ ပုရိမဝါသားမဟုတ်သော သံဃာ
 များနှင့် ပုရိမဝါသား သံဃာများတို့ သင်္ကန်းလာဘ်ကို အညီအမျှ ရစေလိုခြင်းတည်း၊
 ထိုသို့ နှုတ်သော်လည်း ပုရိမဝါသားတို့မှာ သင်္ကန်းလာဘ် အရလည်း မလျော့စေရ၊
 ထိုသို့မဟုတ်ဘဲ ဒုတိယတကြိမ်ကထိန်ခင်းလိုသောကြောင့် ပဌမကထိန်ကိုနှုတ်လျှင်ကား
 ဘုရားအလိုတော်နှင့်ဆန့်ကျင်ကာ လာဘ်သက္ကာရကို မြှင့်စေရာရောသည် ဟု မှတ်ပါ။

နဂ္ဂဝဂ္ဂ အဖွင့် ပြီး၏။

တုဝဇ္ဇဝဂ်
တုဝဇ္ဇသိက္ခာပုဒ်

တုဝဇ္ဇဝဂ္ဂဿ-၏၊ ပဌမသိက္ခာပဒေ-၌၊ တုဝဇ္ဇယုန္တိ-ကား၊ နိပဇ္ဇေယျ-
အိပ်ကုန်အံ့။ [စုရာဒိ တုဝဇ္ဇဓာတ်သည် နိပဇ္ဇနအနက်ဟော။] သေသံဥတ္တာန
မေဝ၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။... ပဌမသိက္ခာပဒံ (သမတ္တံ)။

ဧကတ္ထရဏပါဝုရဏ

ဒုတိယေ-၌၊ တောသံ - ထို ရဟန်းမတို့၏၊ ဧကံ - တခုသော၊ အတ္ထရဏ
ဇ္ဇေဝ- အခင်းသည်၎င်း၊ ပါဝုရဏဉ္စ - အခြံသည်၎င်း၊ (အတ္ထိ - ရှိ၏၊) ဣတိ-
ထို့ကြောင့်၊ (ထိုသို့ တခုသောအခင်း၊ အခြံရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တာ-
ထိုရဟန်းမတို့သည်၊) ဧကတ္ထရဏပါဝုရဏာ-တို့မည်၏၊ ဧတံ- ဤဧကတ္ထရဏ
ပါဝုရဏ ဟူသော အမည်သည်၊ သံဟာရိမာနံ-ပြောင်းရွှေ့ခြင်းဖြင့် ဖြစ်စေအပ်
ကုန်သော၊ ဝါ-ပြောင်းရွှေ့အပ် ပြောင်းရွှေ့နိုင်ကုန်သော၊ ပါဝါရတ္ထရဏကဋ
သာရကာဒိနံ-အခြံ၊ အခင်း၊ သင်ဖြူး အစရှိသည်တို့၏၊ ဧကံ-တဖက်သော၊ အန္တံ-
အစွန်းကို၊ အတ္ထရိတွာ-ခင်းပြီး၍၊ ဧကံ-သော၊ (အန္တံ-ကို၊) ပါရုပ်တွာ - ခြံ၍၊
တုဝဇ္ဇန္တိနံ-အိပ်ကုန်သော ရဟန်းမတို့၏၊ အဝိဝစနံ-အမည်တည်း၊ ဝဝတ္တာနံ
ဒဿေတွာတိ-ကား၊ မဇ္ဈေ - အခင်း၏ အလယ်၌၊ ကာသာဝံဝါ - သင်္ကန်းကို
သော်၎င်း၊ ကတ္ထရယဋ္ဌိံဝါ - တောင်ဌေးကိုသော်၎င်း၊ အန္တမသော - အောက်
ထစ်ဆုံးအားဖြင့်၊ ကာယဗန္ဓနဗ္ဗိ- ခါးပန်းကြိုးကိုသော်လည်း၊ ထပေတွာ-ထား
ပြီး၍၊ နိပဇ္ဇန္တိနံ- အိပ်ကုန်သော ရဟန်းမတို့၏၊ အနာပတ္တိံ (ဟောတိ)၊ ဣတိ
အတ္ထော- နက်၊ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ ၊ ပေ ၊ တိဝေဒနန္တိ။...ဒုတိယသိက္ခာပဒံ။

x x x x x x x x

ဧကံ၊ ပေ၊ အဝိဝစနံ ။ ။ “ အတ္ထ ရဏဇ္ဇေဝ ပါဝုရဏဉ္စ ” ၌ စေဝစတို့ဖြင့် ဒွန်
သမာသံကို ပြ၏။ “အတ္ထရဏဉ္စ ပါဝုရဏဉ္စ အတ္ထရဏပါဝုရဏံ” ဟု ရှေးဥျးစွာ သမာ
ဟာရဒွန် ပြပါ။ တောသံဖြင့် ဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသံကို ပြ၏။ “ ဧကံ + အတ္ထရဏပါဝုရဏံ
တောသန္တိ ဧကတ္ထရဏပါဝုရဏာ ” ဟု ပြ၊ “ သံဟာရဏံ + သံဟာရော- ထိုထို ဤဤသို့
ဆောင်ယူခြင်းဖြင့် ဖြစ်စေနိုင်သော (ဆောင်ယူ၍ ရနိုင်သော) သံဖြင့် အသေကပ်၍
ရိုက်ထားအပ်သည် မဟုတ်သော) ပါဝါရ စသည်တည်း၊ ကြွင်းသော မှတ်ဘွယ်ကို
ကင်္ခါဘာသာဋီကာ၌ ကြည့်ပါ။

ဝဝတ္တာန မှတ်ချက်။ ။ “ ဝဝတ္တာနံ ဒဿေတွာ ” ဟူသော စကားသည် အခင်း
ပေါ်၌ အပိုင်းအခြား ထားခြင်းကိုသာ ရည်ရွယ်သော စကားတည်း၊ ခတင်ငယ်တခု
ပေါ်၌ကား ထိုကဲ့သို့ အပိုင်းအခြားထားသော်လည်း အာပတ်မှ မလွတ်၊ ဘာကြောင့်
နည်း — ရှေ့ တုဝဇ္ဇသိက္ခာပုဒ်၏ အနာပတ္တိဝါရ၌ “ ဝဝတ္တာနံ ဒဿေတွာ ” ဟု မပါ
သောကြောင့်တည်း။

အဖါသုကရဏ

တတိယေ-၌၊ ဥဠာရသမ္ဘာဝိတာတိ- ကား၊ ဥဠာရကုလာ- မြင့်မြတ်သော အမျိုးမှ၊ (နိက္ခမိတ္တာ-ထွက်၍၊)ပဗ္ဗဇိတတ္တာ-ရှင်ရဟန်းပြုခဲ့သူ၏ အဖြစ်ကြောင့် ၎င်း၊ ဂုဏေဟိ - သီလအစရှိသော ဂုဏ်တို့ဖြင့်၊ ဥဠာရတ္တာစ - မြင့်မြတ်သူ၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း၊ ဥဠာရာတိ- မြင့်မြတ်သူ ဟူ၍၊ သမ္ဘာဝိတာ- ချီးမွမ်းအပ်၏၊ (အချီးမွမ်းခံရ၏၊) ဣဿာပကတာတိ- ကား၊ ဣဿာယ - ဣဿာသည်၊ အပကတာ - ပင်ကိုယ် သဘောမှ ကင်းအောင်ပြုအပ်သည်၊ အဘိဘူတာ - လွှမ်းမိုးအပ်သည်၊ (ဟုတွာ) (“စင်္ဂမတိပိ”စသည်၌ စပ်၊) ဣတိ(အယံ)- ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ အတ္ထော-အဓိပ္ပါယ်နက်တည်း၊ [ဤဣဿာပကတာ ပုဒ်၏ သဒ္ဒတ္ထကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ ဒုတိယအုပ်(၄၂၅)နံပါတ်၌ပြထားပြီ၊ ယောဇနာ၌ကား-အပပုဗ္ဗကရဇာတ်သည် အဘိဘဝန အနက်ဟောဟု ကြံ၍ ဖွင့်လေ၏။] တောသံ- ဤ ရဟန်းမတို့၏၊ ဗဟုလာ - များသော၊ သညတ္တိ - သိစေခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ-၏၊) ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ (ထိုသို့ များသော သိစေခြင်းရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တာ-ထိုရဟန်းမတို့သည်၊)သညတ္တိဗဟုလာ-တို့မည်၏၊ ဒိဝသံ- တနေ့ပတ်လုံး၊ မဟာဇနံ - များစွာသော လူအပေါင်းကို၊ သညာပယမာနာ - သိစေကုန်လျက်၊ (ဝိဟရန္တိ-၌စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော။

တောသံ - တို့၏၊ ဗဟုလာ - သော၊ ဝိညတ္တိ - အထူးထူးအပြားပြား သိစေခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ) ဣတိ - ကြောင့်၊ (ထိုသို့ များသော အထူးထူးအပြားပြား သိစေခြင်းရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တာ - တို့သည်၊) ဝိညတ္တိဗဟုလာ-တို့ မည်၏၊ ဟေတုဒါရဏာဒိဟိ- အကြောင်းပြခြင်း၊ ဥဒါဟရဏ် ဆောင်ခြင်း အစရှိကုန်သော၊ ဝိဝိဓေဟိ- အထူးထူးအပြားပြားကုန်သော၊ နယေဟိ- နည်းတို့ဖြင့်၊ ဣပနာ-သိစေခြင်းကို၊ ဝိညတ္တိတိ-ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏၊ ယာစနာ - တောင်းခြင်းကို၊(ဝိညတ္တိတိ-ဟူ၍၊) န ဝေဒိတဗ္ဗာ-မသိထိုက်၊ [အခြားနေရာ၌ တောင်းခြင်းကို ဝိညတ္တိ ဟု ဆိုရသော်လည်း ဤ၌တောင်းခြင်း မဟုတ်၊ တရားစကားကို ပြောဆို (သိစေ)ရာဝယ် အကြောင်းပြခြင်း၊ ဥဒါဟရဏ် (ဥပမာ)ကို ထုတ်ဆောင်ခြင်း စသည်ဖြင့် အထူးထူးအပြားပြား သိစေခြင်းကို “ဝိညတ္တိ”ဟု ဆိုသည်၊ “ဝိဝိဓေဟိ+ဣပနံ ဝိညတ္တိ”ဟု ပြ။]

x x x x x x x x

ဥဠာရသမ္ဘာဝိတာ ။ ။ ဥဠာရကုလာ ပဗ္ဗဇိတတ္တာဖြင့် အမျိုးဌာန၏ ဥဠာရအမည်ကို ဘဒ္ဒါကာဝိလာနီအပေါ်၌ တင်စား၍ ဌာနပစာရအားဖြင့် ဘဒ္ဒါကာဝိလာနီကို ဥဠာရ ဟု ခေါ်ကြောင်း ပြ၏၊ ဂုဏေဟိစ ဥဠာရတ္တာဖြင့် သီလစသော ဌာနီဂုဏ်တို့၏ ဥဠာရအမည်ကို ဘဒ္ဒါကာဝိလာနီ အပေါ်၌ တင်စား၍ ဘဒ္ဒါကာဝိလာနီကို ဌာနပစာရအားဖြင့် ဥဠာရ ဟု ခေါ်ကြောင်းကိုပြသည်။

စက်ခနေ-စကြိုသွားခြင်း၌၊ နိဝတ္တနဂဏနာယ-ပြန်နစ်ခြင်း၏အရေအတွက် အားဖြင့်၊ အာပတ္တိယော - တို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ - ကုန်၏၊ တိဋ္ဌတိဝါတိ အာဒိသု- တိဋ္ဌတိဝါ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ပယောဂဂဏနာယ- အားဖြင့်၊ (အာပတ္တိ ယော ဝေဒိတဗ္ဗာ၊) ဥဒ္ဓိသံတိဝါတိအာဒိသု-ဥဒ္ဓိသံတိဝါအစရှိသော ပါဠိရပ် တို့၌၊ ပဒါဒိဂဏနာယ-ပဒအစရှိသည်တို့၏ အရေအတွက်အားဖြင့်၊ [အာဒိဖြင့် ပဒသောဓမ္မ သိက္ခာပုဒ်၌လာသော အနုပဒ , အန္တက္ခရ , အနုဗျဉ္ဇန တို့ကိုယူ။] (အာပတ္တိယော- တို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ- ကုန်၏၊) သေသံ ဥတ္တာနမေဝ၊ပေ၊ ဒုက္ခ ဝေဒနန္တိ၊တတိယသိက္ခာပဒံ (သမတ္တံ)။

သဟဇိဝိနီ သိက္ခာပုဒ်

စတုတ္ထ-၌၊ သတိအန္တရာယေတိ-ကား၊ ဒသဝိဓေ-ဆယ်ပါးအပြားရှိသော၊ အန္တရာယေ- ရာဇ စောရ စသော အန္တရာယ်သည်၊ သတိ-ရှိလသော်၊ (“နေဝ ဥပဋ္ဌေန္တိယာ နဥပဋ္ဌာပနာယ ဥဿုကံ ကရောန္တိယာ ” ဟုထည့်၍ အနာပတ္တိ ၌စပ်၊) ပရိယေသိတွာ န လာဘတိတိ-ကား၊ အညံ-အခြားသော၊ ဥပဋ္ဌာယိကံ- လုပ်ကျွေးမည့်သူကို၊ န လာဘတိ-မရအံ့၊ (“တသ္မာနေဝ ဥပဋ္ဌေန္တိယာ န ဥပဋ္ဌာ ပနာယ ဥဿုကံ ကရောန္တိယာ” ဟုထည့်၍ အနာပတ္တိ၌စပ်၊) ဂိလာနာယာတိ- ကား၊ သယံ-ကိုယ်တိုင်၊ ဂိလာနာယ-မကျန်းမာသည်ဖြစ်၍၊ (“နေဝဥပဋ္ဌေန္တိ ယာ” စသည် ထည့်စပ်၊) အာပဒါသူတိ- ကား၊ တထာရူပေ - ထိုသို့ သဘော ရှိသော၊ (ကိုယ်တိုင် မပြုစုနိုင်လောက်သော , ပြုစုဘို့ရန် မရှာနိုင်လောက်သော သဘောရှိသော၊) ဥပဒ္ဒဝေ-ဘေးရန်သည်၊ သတိ - သော်၊ (နေဝဥပဋ္ဌေန္တိယာ န ဥပဋ္ဌာပနာယ ဥဿုကံ ကရောန္တိယာ) အနာပတ္တိ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ၊ပေ၊ ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။စတုတ္ထ သိက္ခာပဒံ (သမတ္တံ)။

နိကမုန သိက္ခာပုဒ်

ပဉ္စမ-၌၊ အညံ အာဏာပေတိတိတ္ထေ-ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ နိကမု-ဆွဲထုတ် လော၊ ဣတိ-သို့၊ အာဏတ္တာ-စေခိုင်းအပ်သောရဟန်းမသည်၊ ဧကပယောဂေ န - ဖြင့်၊ ဗဟူနိပိ - များစွာလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒွါရာနိ - တံခါးတို့ကို၊ သစေ အတိက္ကာမေတိ-အကယ်၍လွန်စေအံ့၊ (ဝေံသတိ-သော်၊) ကော-သော၊ အာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ အထ - သို့မဟုတ်၊ ဣမဉ္စိမဉ္စဒွါရံ - ဤမည် ဤမည်သော တံခါးကို လည်း၊ အတိက္ကာမေတိ- လွန်စေလော၊ ဣတိဝေံ-သို့၊ အာဏတ္တာ-စေခိုင်းအပ် သော ရဟန်းမသည်၊ (သစေ) အတိက္ကာမေတိ - အံ့၊ (ဝေံသတိ - သော်၊) ဒွါရ ဂဏနာယ- တံခါး အရေအတွက်အားဖြင့်၊ အာပတ္တိယော (ဟောန္တိ)၊ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ၊ပေ၊ ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။ပဉ္စမသိက္ခာပဒံ (သမတ္တံ)။

ဆဋ္ဌေ - ဌ၊ သဗ္ဗံ - သည်၊ ဥတ္တာနမေဝ - သည်သာ၊ ပေ၊ ဒုက္ခဝေဒနန္တိ၊ ဆဋ္ဌ
သိက္ခာပဒံ (သမတ္တံ)။...သတ္တမ အဋ္ဌမ နဝမသိက္ခာပဒေသု-တို့၌၊ သဗ္ဗံ-သည်၊
ဥတ္တာနမေဝ၊ သဗ္ဗာနိ-အလုံးစုံသောသိက္ခာပုဒ်တို့သည်၊ ဋ္ဌေကလောမ သမုဋ္ဌာ
နာနိ - တို့တည်း၊ ပေ၊ တိဝေဒနာနိတိ။ သတ္တမ အဋ္ဌမ နဝမသိက္ခာပဒါနိ
(သမတ္တာနိ)။

စာရိကံ နပက္ကမန သိက္ခာပုဒ်

ဒသမေ - ဌ၊ အာဟုန္တရိကာတိ - ကား၊ သမ္မာဓာ- ကျဉ်းမြောင်းကုန်၏၊
[အာဟုန္တရိကပုဒ်သည် ကျဉ်းမြောင်းခြင်းဟူသောအနက်ကိုဟောသော ပေါရာဏ
ပါဠိစကားတည်း။] ဓရံ နိက္ခိတ္တမတ္တေတိ- ကား၊ ဓရံ-သွားဘို့ရန်တာဝန်ကို၊ နိက္ခိ
ဝိတွာ - ချပြီး၍၊ (မသွားတော့အံ့ဟု ဆုံးဖြတ်ပြီး၍၊) ပစ္ဆာ - နောက်မှ၊ သစေပိ
ပက္ကမတိ- အကယ်၍မူလည်း ဖဲသွားအံ့၊ (ဧဝံသတိပိ- သော်လည်း၊) အာပတ္တိ
ယေဝ- ပင်တည်း၊ ဣတိအတ္ထော - နက်၊ ပဝါရေတွာ - ပဝါရဏာပြုပြီး၍၊ ပဉ္စ
ယောဇနာနိ - ငါးယူဇနာတို့တိုင်တိုင်၊ ဂစ္ဆန္တိယာပိ - သွားသော ရဟန်းမ၏
လည်း၊ အနာပတ္တိ(ဟောတိ)၊ ဆသု- ခြေယူဇနာတို့၌၊ (ဇယူဇနာသွားသော
ရဟန်းမတို့၌၊) ဝတ္တဗ္ဗမေဝ - အနာပတ်ဟု ဆိုတွယ်သည်ပင်၊ နတ္ထိ- မရှိ၊ ပန-
ဆက်၊ တီဏိ- ၃ ယူဇနာတို့တိုင်တိုင်၊ ဂဇိန္ဒာ-သွားပြီး၍၊ တေနေဝ မဂ္ဂေန-ထို
သွားကြောင်းလမ်းဖြင့်ပင်၊ သစေ ပစ္စာဂစ္ဆတိ- အကယ်၍ပြန်လာအံ့၊ (ဧဝံသတိ-
သော်၊) န ဝန္တတိ-မအပ်၊ အညေန-သွားကြောင်းလမ်းမှ အခြားသော၊ မဂ္ဂေန-
လမ်းဖြင့်၊ အာဂန္တု - ပြန်လာခြင်းငှါ၊ ဝန္တတိ - ၏၊ အန္တရာယေတိ- ကား၊ ဒသ
ဝိဓေ-သော၊ အန္တရာယေ-သည်၊ (သတိ-သော်၊ “အပက္ကမန္တိယာ အနာပတ္တိ”
၌စပ်၊) ပရံ-အရပ်တပါးသို့၊ ဂစ္ဆိဿာမိ-သွားအံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြို၍၊ နိက္ခန္တာ-
ထွက်ပြီးသည်၊ (ဟုတွာ-၍၊ ဝါ-ဖြစ်ပြီးမှ၊) နဒီပူရာ-မြစ်ရေ၏ပြည့်ခြင်းကြောင့်၊
ပုန - တဖန်၊ အာဂတာ - ပြန်လာသည်၊ (သစေ ဟောတိ - အံ့၊ ဧဝံသတိဝါ-
သော်၎င်း၊) စောရာ-တို့သည်၊ မဂ္ဂေ- လမ်း၌၊ (သစေ) ဟောန္တိ- ကုန်အံ့၊ (ဧဝံ
ဟောန္တေသုဝါ - ကုန်သော်၎င်း၊) မေယော - မိုဃ်းသည်၊ (သစေ) ဥဋ္ဌာတိ -
အကယ်၍ တက်လာအံ့၊ (ဧဝံသတိဝါ - သော်၎င်း)၊ နိဝတ္တိတုံ- ပြန်နစ်ခြင်းငှါ၊
ဝန္တတိ - အပ်၏၊ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ၊ ပေ၊ ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။... ဒသမ သိက္ခာပဒံ
(သမတ္တံ)။

စတုတ္ထော-သော၊ တုဝန္တဝဂ္ဂေါ- တည်း။

တုဝန္တဝဂ်အဖွင့် ပြီး၏။

စိတ္တာဂါရဝဂ်

ရာဇာဂါရ သိက္ခာပုဒ်

စိတ္တာဂါရဝဂ္ဂဿ - ၏၊ ပဌမေ- ဌ၊ ရာဇာဂါရန္တိ- ကား၊ ရညော- မင်း၏၊ ကီဠနယရံ-ပျော်မွေ့ရာအိမ်တော်ကို၎င်း၊ ဝါ-ပျော်မွေ့ရာ မင်းကွန်း စံနန်းတော်ကို၎င်း၊ စိတ္တာဂါရန္တိ - ကား၊ ကီဠန စိတ္တသာလံ - လူအများ၏ ပျော်မွေ့ရာ ဆန်းကြယ်စွာ ဆောက်လုပ်အပ်သော အိမ်ကို၎င်း၊ အာရာမန္တိ - ကား၊ ကီဠန ဥပဝနံ-လူအများ၏ပျော်မွေ့ရာ မြို့တွင်းဥယျာဉ်ကို၎င်း၊ ဥယျာနန္တိ-ကား၊ ကီဠန ယျာနံ-လူအများ၏ပျော်မွေ့ရာ မြို့ပဥယျာဉ်ကို၎င်း၊ ပေါက္ခရဏိန္တိ-ကား၊ ကီဠန ပေါက္ခရဏိ - လူအများ၏ ပျော်မွေ့ရာ ရေကန်ကို၎င်း၊ (ဒဿနာယ ဝစ္ဆေယျ- ဌစပ်၊) တဿာယေဝ-ထို့ကြောင့်ပင်၊ (ရညော ကီဠနယရစသည်ကို ရာဇာဂါရ စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊) ပဒဘာဇနေ - ဌ၊ ယတ္ထကတ္ထစိ ရညော ကီဠိတုန္တိအာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ (ဘဝဝတာ) ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ဒဿ နာယ၊ပေ၊ ဒုက္ကဋ္ဌဿာတိ ဧတ္ထ-ဟူသော ဤပါဌ်၌၊ ပဒဝါရဂဏနာယ-ခြေလှမ်း အကြိမ်၏ အရေအတွက်အားဖြင့်၊ ဒုက္ကဋ္ဌံ (ဟောတိ)၊ ပန-ဆက်၊ ယတ္ထ ဌိတာ ပဿတိတိတ္ထေ-ဌ၊ ကေသ္မိံယေဝဌာနေ-တခုသောအရပ်၌ပင်၊ ဌိတာ-ရပ်လျက်၊ ပဒံ-ခြေကို၊ အနုဒ္ဓရမာနာ-မကြွမြောက်ဘဲ၊ ပဉ္စဝိ-ရာဇာဂါရစသော ငါးမျိုးလုံး တို့ကိုလည်း၊ သစေ ပဿတိ - အကယ်၍ ကြည့်အံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) ကေမေဝ- တချက်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ပါစိတ္တိယံ (ဟောတိ)၊ တံတံ ဒိသာဘာဝံ-ထိုထိုအရပ် အဘို့ကို၊ ဝိလောကေတွာ-လှည့်လည်ကြည့်ရှု၍၊ ဝါ- လှည့်လည် ကြည့်ရှုသော အားဖြင့်၊ ပဿန္တိယာပန- ကြည့်ရှုသော ရဟန်းမ၏ကား၊ ပါဠေက္ကာ - အသီး အသီး တချက်စီဖြစ်ကုန်သော၊ အာပတ္တိယော (ဟောန္တိ)၊ ဘိက္ခုဿပန-ကား၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော ကြည့်ခြင်းတို့၌၊ ဒုက္ကဋ္ဌံ(ဟောတိ)။

အာရာမေ ဌိတာတိ-ကား၊ အဇ္ဈာရာမေ-အာရာမ၏အတွင်း၌၊ ရာဇာဂါရ ဒီနိ-မင်း၏ အိမ်တော်အစရှိသည်တို့ကို၊ ကရောန္တိ-ပြုကြကုန်အံ့၊ တာနိ-ထိုရာဇာ ဂါရ စသည်တို့ကို၊ ပဿန္တိယာ-၏၊ အနာပတ္တိ၊ ဝစ္ဆန္တိဝါ အာဝစ္ဆန္တိဝါတိ- ကား၊ ပိဏ္ဏပါတာဒီနံ - ဆွမ်းအစရှိသည်တို့၏၊ အတ္တာယ - ဌ၊ ဝစ္ဆန္တိယာ- သွားသော ရဟန်းမ၏၊ မဂ္ဂေါ-လမ်းသည်၊ ဟောတိ-အံ့၊ တာနိ-ထိုရာဇာဂါရ စသည်တို့ကို၊ ပဿတိ-ကြည့်အံ့၊ အနာပတ္တိ၊ သတိကရဏိယေ ဝတိံဘာတိ-ကား၊ ရညော-၏၊ သန္တိကံ-အထံသို့၊ ကေနစိ-တစုံတခုသော၊ ကရဏိယေန - ပြုဘွယ် ကိစ္စကြောင့်၊ ဝတိံဘာ- သွား၍၊ ပဿတိ-အံ့၊ အနာပတ္တိ၊ အာပဒါသုတိ-ကား ကေနစိ-တစုံတခုသော ဘေးရန်သည်၊ ဥပဒ္ဒုတာ-နှိပ်စက်အပ်သည်၊ (ဟုတွာ- ၍၊) ပဝိသိတွာ-ဝင်ပြေး၍၊ ပဿတိ-ကြည့်မိအံ့၊ အနာပတ္တိ၊ [ဤသိက္ခာပုဒ်နှင့် စပ်၍မှတ်ဘွယ်ကို ပါတိမောက်ဘာသာဋီကာနှင့် ကင်္ခါဘာသာဋီကာကြည့်ပါ။]

သေသံဥတ္တာနမေဝ၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။...ပဌမသိက္ခာပဒံ(သမတ္တံ)။... ဒုတိယေ-
ဌ၊ အဘိနိသီဒနာဘိနိပဇ္ဇနေသု- ထိုင်ခြင်း၊ အိပ်ခြင်းတို့၌၊ ပဒယာဂဂဏနာယ-
အားဖြင့်၊ အာပတ္တိဒယာ-တို့ကို၊ ဝေဒိတဗျာ-ကုန်၏၊ သေသံ၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။...
ဒုတိယသိက္ခာပဒံ(သမတ္တံ)။

သုတ္တကန္တန သိက္ခာပုဒ်

တတိယေ- ဌ၊ ဥဇ္ဇရုဇ္ဇဝေတိ - ကား၊ ယတ္ထကံ- အကြင်မျှ အတိုင်းအရှည်
ရှိသော ချည်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဟတ္တေန - လက်ဖြင့်၊ အဉ္စိတံ - ဆွဲငင်အပ်သည်၊
(ငင်အပ်သည်၊) ဟောတိ - ၏၊ တသ္မိံ - ထိုမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော ချည်ကို၊
တတ္တမိ-ဝင်ရိုး၌၊ (“အက္ခမ္မိ” ဟုလည်း ရှိ၏၊) ဝေဌိတေ- ရစ်ပတ်အပ်ပြီးသော်၊
ကော- သော၊ အာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ပန- ဆက်၊ ကန္တနတော - ငင်ရာအခါမှ၊
ပုဗ္ဗေ-ရှေး၌၊ ကပ္ပါသဝိစိနနံ-ဝါကို ရှေးချယ်စိစစ်ခြင်းကို၊ အာဒိံ ကတွာ-အစ
ပြု၍၊ သဗ္ဗပယောဂေသု - တို့၌၊ ဟတ္ထဝါရဂဏနာယ - လက်အကြိမ်၏ အရေ
အတွက်အားဖြင့်၊ ဒုက္ကဋ်(ဟောတိ)၊ ကန္တိတသုတ္တန္တိ-ကား၊ ဒသိကသုတ္တာဒိံ၊
မြိတ်ဆာချည် အစရှိသည်ကို၊ သဗ္ဗံဇေတွာ - ပေါင်းစပ်၍၊ ကန္တတိ - ငင်အံ့၊
(အနာပတ္တိ)၊ ဝါ- တနည်း၊ ဒုက္ကန္တိတံ-မကောင်းသဖြင့် ငင်အပ်သော ချည်ကို၊
ပဋိကန္တတိ- တဖန်ငင်အံ့၊ (အနာပတ္တိ ဟောတိ၊) သေသံ၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။...
တတိယသိက္ခာပဒံ(သမတ္တံ)။

ဂိဟိ ဝေယျာဝစ္စ သိက္ခာပုဒ်

စတုတ္ထေ - ဌ၊ ယာဂုံဝါတိအာဒိသု - အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ တဏှုလ
ကောဇ္ဇနံ-ဆန်ဖွပ်ခြင်းကို၊ အာဒိံ ကတွာ-အစပြု၍၊ သဗ္ဗေသု-အလုံးစုံကုန်သော၊
ပုဗ္ဗပယောဂေသု- (ယာဂုစသည် မကြိုချက်မီ) ရှေးပယောဂတို့၌၊ ပယောဂ
ဂဏနာယ ဒုက္ကဋ်၊ ယာဂုဘတ္တေသု- ယာဂုဆွမ်းတို့၌၊ ဘာဇနဂဏနာယ-အိုး
ခွက်၏ အရေအတွက်အားဖြင့်၎င်း၊ ခါဒနိယာဒိသု-ခဲဘွယ်အစရှိသည်တို့၌၊ ရူပ
ဂဏနာယ-ပုံသဏ္ဍာန်၏အရေအတွက်အားဖြင့်၎င်း၊ ပါစိတ္တိယာနိ(ဟောန္တိ)၊
ယာဂုပါနေတိ-ကား၊ မနုဿဟိ-တို့သည်၊ သံဃဿ- ၏၊ အတ္ထာယ-ငှါ၊ ယာဂု
ပါနေ-ယာဂုသောက်ဘွယ်ကို၊ ကရိယမာနေဝါ- ပြုအပ်သော်၎င်း၊ သံဃဘတ္တေ-
သံဃဘတ်ကို၊ (ကရိယမာနေ) ဝါ - ၎င်း၊ တေသံ - ထို လူဝတ်ကြောင်တို့၏၊
သဟာယိကဘာဝေန-အဖေမိမိ၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ယံကိဉ္စိ-တစုံတခုကို၊ ပစ္စန္ဒိယာ-
ချက်သော ရဟန်းမ၏၊ အနာပတ္တိ၊ စေတိယပူဇာယ - စေတီတော်ကို ပူဇော်ရာ
အခါ၌၊ သဟာယိကာ-သည်၊ ဟုတွာ-၍၊ ဂန္ဓာဒိနိ-တို့ကို၊ ပူဇေတိ-အံ့၊ ဝဇ္ဇတိ။

အတ္တနော ဝေယျာဝစ္စ ကရဿာတိ- ကား၊ မာတာပိတရော - မိဘတို့သည်၊
သစေပိ အာဂစ္ဆန္တိ - အကယ်၍မူလည်း ကျောင်းသို့လာကုန်အံ့၊ (ဝေသတိပိ-
သော်လည်း) ယံကိဉ္စိ-သော၊ ဗီဇနိံ ဝါ-ယပ်တောင်ကိုသော်၎င်း၊ သမ္ပုဉ္စနိ ဒဏ္ဍ

ကံဝါ- တံမြက်စီးရိုးတံကို သော်၎င်း၊ ကာရာပေတွာ- ပြုစေပြီး၍၊ ဝါ-အပြုခိုင်း ပြီးမှ၊ ဝေယျာဝစ္စကရဋ္ဌာနေ-ဝေယျာဝစ္စပြုသူ၏အရာ၌၊ ထပေတွာဝ-ထားပြီး၍ သာလျှင်၊ ဝါ- မှသာလျှင်၊ ယံကိဉ္စိ - တစုံတခုသော ယာဂုစသည်ကို၊ ပစိတုံ- ကြိုခြင်းငှါ၊ ဝါ-ချက်ခြင်းငှါ၊ ဝန္တု-တိ-၏၊ သေသံ၊ပေ၊ ဥတ္တာနမေဝ၊ သမုဋ္ဌာနာဒိနိ- တို့သည်၊ တတိယ သဒိသာနေဝ - တတိယ သိက္ခာပုဒ်၏သမုဋ္ဌာန် အစရှိသည် တို့နှင့်တူကုန်သည်သာ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။....စတုတ္ထသိက္ခာပဒံ (သမတ္တံ)။

အဓိကရဏ သိက္ခာပုဒ်

ပဉ္စမေ-၌၊ အသတိ အန္တရာယေတိ- ကား၊ ဒသဝိဓေ- သော၊ အန္တရာယေ- သည်၊ အသတိ-မရှိလသော်၊ (“နေဝ ဝူပသမေန္တိယာ, န ဝူပသမာယ ဥသုက္ကံ ကရေန္တိယာ” ဟု ထည့်၍ အနာပတ္တိ၌စပ်၊) ခရံ-တာဝန်ကို၊ နိက္ခိပိတွာ-ချပြီး ၍၊ ပစ္ဆာ-နောက်မှ၊ ဝိနိစ္ဆိနန္တိ- ဆုံးဖြတ်လသော်၊ အာပတ္တိ-သို့၊ အာပဇ္ဇိတွာ ဝ - ရောက်ပြီး၍သာလျှင်၊ ဝါ- မှသာလျှင်၊ ဝိနိစ္ဆိနာတိ - ဆုံးဖြတ်သည်မည်၏၊ [မဆုံးဖြတ်တော့ဘူးဟု ခရနိက္ခေပ ပြုတုန်းကပင် အာပတ်သင့်ပြီး ဖြစ်သည် - ဟုလို။] ပရိယေသိတွာ န လဘတိတိ-ကား၊ သဟာယိကာ - အဖော်မဖြစ်ကုန် သော၊ ဘိက္ခုနိယော - တို့ကို၊ န လဘတိ- မရ၊ သေသံ၊ပေ၊ ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။.... ပဉ္စမသိက္ခာပဒံ (သမတ္တံ)။

ဘောဇနဒါန သိက္ခာပုဒ်

ဆဋ္ဌေ-၌၊ သဗ္ဗံ- အလုံးစုံသော အဆုံးအဖြတ်ကို၊ နဂ္ဂဝဂ္ဂေ- ၌၊ အာဂါရိက သိက္ခာပဒေ- ၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-ထိုက်၏၊ ပန-အထူးကား၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတံကား၊ ဝိသေသော-အထူးတည်း၊ တံ-ထို နဂ္ဂဝဂ် အာဂါ ရိကသိက္ခာပုဒ်သည်၊ ဆသမုဋ္ဌာနံ- ၆ ပါးသော သမုဋ္ဌာန်ရှိ၏၊ ဣဒံ-ဤသိက္ခာ ပုဒ်သည်၊ သဟတ္တာတိ- ဟူ၍၊ ဝုတ္တတ္တာ- ဟောတော်မူအပ်သည် အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧဠကလောမသမုဋ္ဌာနံ-ဧဠကလောမသမုဋ္ဌာန်ရှိ၏၊ ကိရိယံ- ကိရိယတည်း၊ ပေ၊ တိဝေဒနံ-တည်း၊ ဣတိ အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ (ဝိသေသော- တည်း၊) ဣတိ- အပြီးတည်း။....ဆဋ္ဌ သိက္ခာပဒံ (သမတ္တံ)။

အာဝသထစိဝရ သိက္ခာပုဒ်

သတ္တမေ- ၌၊ ပုန ပရိယာယေနာတိ - ကာ၊ ပုနဝါရေ - နောက်တကြိမ်၌၊ (“ပရိဘုဉ္ဇတိ အနာပတ္တိ” ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) အာပဒါသူတိ- ကား၊ မဟန္တ စိဝရံ- ကို၊ သရီရတော - ကိုယ်မှ၊ မောစေတွာ - လွတ်စေ၍၊ သုပဋိသာမိတံ- ကောင်းစွာ သိုမှီးသိမ်းအပ်သည်၊ (သမာနံပိ - ဖြစ်ပါသော်လည်း၊) စောရာ-

တို့သည်၊ ဟရန္တိ - ဆောင်ယူတတ်ကုန်၏၊ ဝေရူပါယု-ကုန်သော၊ အာပဒါယု-
တို့ကြောင့်၊ အနိသဇ္ဇိတွာ - မစွန့်မူ၍၊ နိဝါသေန္တိယာ-ဝတ်သောရဟန်းမ၏၊
အနာပတ္တိ၊ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ၊ [မေဝါတိ-ဟု ဣတိပိုနေ၏။] ကထိန သမုဋ္ဌာ
နံ ၊ ပေ ၊ တိဝေဒနန္တိ။...သတ္တမသိက္ခာပဒံ (သမတ္တံ)။

အာဝသထဝိဟာရ

အဋ္ဌမေ-၌၊ အနိသဇ္ဇိတွာတိ - ကား၊ ရက္ခဏတ္ထာယ - စောင့်ရှောက်ခြင်း
အကျိုးငှါ၊ အဒတွာ-မပေးခဲ့မူ၍၊ ဣမံ-ဤကျောင်းကို၊ ဇဂ္ဂေယျာသိ-စောင့်ရှောက်
လိုက်ပါလော၊ ဣတိဝေ-သို့၊ အနာပုစ္ဆိတွာ-၍၊ (စာရိကံပက္ကမေယျ၌စပ်၊) ဣတိ
အတ္ထော၊ ပရိယေသိတွာ နလဘတိတိ - ကား၊ ပဋိဇဂ္ဂိကံ - စောင့်ရှောက်မည့်
သူကို၊ န လဘတိ- မရအံ့၊ ဂိလာနာယာတိ- ကား၊ ဝစီဘေဒံ-ကို၊ ကာတုံ - ငှါ၊
အသမတ္ထာယ-မစွမ်းနိုင်သည် ဖြစ်၍၊ (“အနိသဇ္ဇိတွာ စာရိကံ ပက္ကမန္တိယာ”
ဟု ထည့်၍ အနာပတ္တိ၌စပ်၊) အာပဒါယုတိ - ကား၊ ရဋ္ဌေ- တိုင်းနိုင်ငံသည်၊
ဘိဇ္ဇန္တေ - ပျက်လသော်၊ အာဝါယေ - ကျောင်းတို့ကို၊ ဆဇ္ဇေတွာ - စွန့်ပစ်၍၊
ဂစ္ဆန္တိ-သွားကြရကုန်၏၊ ဝေရူပါယု အာပဒါယု (အနိသဇ္ဇိတွာ စာရိကံ ပက္က
မန္တိယာ၊) အနာပတ္တိ၊ သေသံ၊ ပေ၊ သဒိသာနေဝါတိ။...အဋ္ဌမသိက္ခာပဒံ။

တိရန္တိနာနိဇ္ဇ သိက္ခာပုဒ်

နဝမေ - ၌၊ ဗာဟိရကံ အနတ္ထသံဟိတန္တိ - ကား၊ ဟတ္ထိအဿ ၊ ပေ၊ ဂဒပ္ပ
ယောဂါဒိဘေဒံ- ဆင်အတတ်၊ မြင်းအတတ်၊ ရထားအတတ်၊ လေးအတတ်၊
ဒါးဆေခံချွတ်အတတ်၊ အာထဗ္ဗနမန္တာနံ၊ ဒီလနမန္တာနံ၊ ဝသီကရဏမန္တာနံ၊
သောသာပန မန္တာနံ , အဆိပ်ဆေး ဖော်စပ်နည်း အစရှိသော အပြားရှိသော၊
ပရူပဿာတကရံ-သူတပါးကို ညှဉ်းဆဲခြင်းကိုပြုတတ်သော အတတ်ကို၊ (ပရိယာ
ပုဏေယျ၌စပ်၊) ပရိတ္တန္တိ-ကား၊ ယက္ခပရိတ္တနာဂမဏ္ဍလာဒိဘေဒံ-ဘီလူးတို့ကို
စောင့်ရှောက် ကာကွယ်ခြင်း၊ မြွေနဂါးတို့ကို မဝင်နိုင်အောင် စီးဝိုင်းတားခြင်း
အစရှိသော အပြားရှိသော၊ သဗ္ဗမိ-အလုံးစုံသောအတတ်သည်လည်း၊ ဝန္တတိ-
၏၊ သေသံ၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။ [ထရုသိပ္ပစသည်တို့၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ကင်္ခါဘာသာ
ဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]...နဝမသိက္ခာပဒံ (သမတ္တံ)။...ဒသမေ-၌၊ ဝါစေယျာတိ
ပဒံ-ဝါစေယျဟူသောပုဒ်သည်၊ ဝိသေသော-ထူး၏၊ သေသံ-ကို၊ သမုဋ္ဌာနာဒိဟိ-
တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ - တကွ၊ ပေ၊ ဝေဒိတပွံ၊ ဣတိ-တည်း။...ဒသမသိက္ခာပဒံ (သမတ္တံ)။

ပဉ္စမော-သော၊ စိတ္တာဂါရဝဂ္ဂေါ-တည်း။

စိတ္တာဂါရဝဂ်အဖွင့် ပြီး၏။

အာရာမဝဂ်

အာရာမ ပဝိသန သိက္ခာပုဒ်

အာရာမဝဂ္ဂဿ- န်၊ ပဌမသိက္ခာပဒေ - ဌ၊ ပရိက္ခေပံ၊ ပေ၊ ဩက္ကမန္တိယာတိ
 ဧတ္ထ-ဟူသောဤပါဌ်၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗျော၊) ပဌမပါဒေ-ပဌမခြေလှမ်း
 ၌၊ ဒုက္ကဋ် (ဟောတိ)၊ ဒုတိယပါဒေ ပါဏိတ္တိယံ၊ သီသာနုလောကိကတိ-ကား၊
 ပဌမံ-စွာ၊ ပဝိသန္တိနံ-ဝင်ဆဲဖြစ်ကုန်သော၊ ဘိက္ခုနီနံ-တို့၏၊ သီသံ-ဥးခေါင်းကို၊
 အနုလောကေန္တိ - မော်ကြည့်လျက်၊ ပဝိသတိ - ဝင်အံ့၊ [ရွှေက ဝင်သွားသော
 ဘိက္ခုနီတို့၏ နောက်မှ အဆက်မပြတ် လိုက်သွားအံ့- ဟူလို။] အနာပတ္တိ၊ ယတ္ထ
 ဘိက္ခုနီယောတိ - ကား၊ ယတ္ထ - အကြင် အာရာမအတွင်းဝယ် တစုံတခုသော
 အရပ်၌၊ ဘိက္ခုနီယော-တို့သည်၊ ပဌမတရံ- စွာ၊ ပဝိသိတွာ- အာရာမအတွင်း
 သို့ ဝင်ပြီး၍၊ သဗ္ဗာယ စေတိယဝန္တနာဒိနိ- စာအံခြင်း၊ စေတီတော်ကို ရှိခိုးခြင်း
 အစရှိသော အမှုတို့ကို၊ ကရောန္တိ-ပြုကြကုန်၏၊ တတ္ထ-ထို အာရာမအတွင်းဝယ်
 တစုံတခုသောအရပ်၌၊ တာသံ - ထို ရဟန်းမတို့၏၊ သန္တိကံ- သို့၊ ဝစ္ဆာမိ- အံ့၊
 ဣတံ- ဤသို့ကြံ၍၊ ဝန္တု- ငှါ၊ ဝန္တတိ- န်၊ အာပဒါသူတိ- ကား၊ ကေနစိ- တစုံ
 တခုသော ဘေးရန်သည်၊ ဥပဒ္ဓုတာ - နှိပ်စက်အပ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဝေရူပါသု
 အာပဒါသု, ပဝိသိတံ- ဝင်ခြင်းငှါ၊ ဝန္တတိ၊ [ဘေးရန်ကြောင့် အာရာမအတွင်းသို့
 ခွင့်မပန်ဘဲ ဝင်ကောင်း၏- ဟူလို။] သေသံ၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။ပဌမသိက္ခာပဒံ။

ဘိက္ခုအတ္ထော သန သိက္ခာပုဒ်

ဒုတိယေ-၌၊ အာယသ္မာ ကပ္ပိတကောတိ-ကား၊ အယံ-ဤ အရှင်ကပ္ပိတက
 သည်၊ ဇဋ္ဌိလသဟဿဗ္ဗန္တရော-ရသေ့တထောင်၌ အကြီးဝင်သော၊ ထေရော-
 ထေရ်တည်း၊ [ဥရုဝေဠတော၌ ဘုရားရှင်ချွတ်တော်မူအပ်သော ရသေ့တထောင်
 တွင် တပါးအပါအဝင်-ဟူလို။] သံဟရိတိ-ကား၊ သင်္ကာမေသိ-ပြောင်းရွှေ့စေပြီ၊
 သံဟဇောတိ-ကား၊ သင်္ကာမိတော - ပြောင်းရွှေ့စေအပ်ပြီ၊ ကာသာဝဇောတိ-
 ကား၊ နှာပိတာ- သူတပါးကို ရေချိုးပေးတတ်သူတို့သည်၊ ကာသာဝံ- ဖန်ရည်
 ဖြင့် ဆိုးအပ်သောအဝတ်ကို၊ နိဝါသေတွာ-ဝတ်၍၊ ကမ္မံ-အလုပ်ကို၊ ကရောန္တိ-
 ပြုကြကုန်၏၊ တံ - ထို ဖန်ရည်ဆိုးအပ်သော အဝတ်ကို ဝတ်ခြင်းကို၊ သန္ဓာယ-
 ၍၊ အာဟံသု - နှိပြီ၊ သေသံ၊ ပေ၊ ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။ ဒုတိယ သိက္ခာပဒံ။

x x x x x x x

ကာသာဝဇော။ ။ ကာသာဝံ+အဇ္ဇတိ ဝန္တတိတိ ကာသာဝဇော၊ ဖန်ရည်ဖြင့်
 ဆိုးအပ်သော အဝတ်သို့ရောက်သူ (ဝတ်သူ)၊ ခေါင်းရိတ်ပေးရုံသာ မက၊ ခန္ဓာကိုယ်၌
 ရှိသော အညစ်အကြေးများကို စင်ကြယ်အောင်ပွတ်တိုက်၍ ရေချိုးပေးသူကို “နှာပိတ”
 ဟု ခေါ်၏၊ နှာပေတံ-ရေချိုးစေတတ်၊ ရေချိုးပေးတတ်၏၊ ဣတိ နှာပိတော၊ ယခုအခါ
 တိုင်း ကြီးပြည်ကြီးများ၌ ဤအလုပ်မျိုးကို အကြီးအကျယ် လုပ်ကြသတတ်။

ဂဏပရိဘာသန သိက္ခာပုဒ်

တတိယေ-၌၊ အနုသာသနိ ပုရေက္ခာရာယာတိ-ကား၊ ဣဒါနိပိ- ယခုအခါ၌ လည်း၊ တံ- သည်၊ ဗာလာ- နားမလည်၊ အဗျတ္တာ-မထက်မြက်၊ ဣတိ အာဒိနာ- သော၊ နယေန - ဖြင့်၊ အနုသာသနိပက္ခေ - သွင်သင်ခြင်း၏ အဘိဉ္စ၊ ဌတ္တာ - တည်၍၊ ဝဒန္တိ ယာ- ပြောသော ရဟန်းမ၏၊ အနာပတ္တိ၊ သေသံ၊ ပေ၊ သဒိသာ နေဝါတိ။...တတိယ သိက္ခာပဒ်(သမတ္တံ)။

ပဝါရိတသိက္ခာပုဒ်

စတုတ္ထေ-၌၊ သဗ္ဗိ-သည်၊ ဥတ္တာနမေဝ-သည်သာ၊ ပေ၊ နိမန္တိတာယ-အကပ္ပိယ ဝေါဟာရဖြင့် ပင့်ဖိတ်အပ်သည် ဖြစ်၍၊ အနာပုစ္ဆာ - ဒါယကာတို့ကို ခွင့်မပန် ဘဲ၊ ဘုဇ္ဇန္တိယာ - ၏၊ အာပတ္တိသမ္ဘဝတော - အာပတ်၏ ဖြစ်သင့်ခြင်းကြောင့်၊ သိယာ-ရံခါ၊ ကိရိယာကိရိယံ- ကိရိယာ ကိရိယတည်း၊ [စားမှုသည် ကိရိယ၊ မပန်ပြောမှုသည် အကိရိယ။] ပဝါရိတာယ-ပဝါရိတ်သင့်ပြီးသည် ဖြစ်၍၊ ကပ္ပိ ယံ-အပ်သည်ကို၊ ဝါ-အတိရိတ်ဝိနည်းကံကို၊ ကာရေတွာပိ-ပြုစေ၍၎င်း၊ အကာ ရေတွာပိ - မပြုစေဘဲ၎င်း၊ ဘုဇ္ဇန္တိယာ - ၏၊ အာပတ္တိသမ္ဘဝတော - ကြောင့်၊ သိယာ- ခါ၊ ကိရိယံ-တည်း၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။...စတုတ္ထသိက္ခာပဒ်(သမတ္တံ)။

ကုလမစ္ဆရိနီ သိက္ခာပုဒ်

ပဉ္စမေ-၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗျော၊) ကုလေ-အမျိုး၌၊ မစ္ဆရော- ဝန်တို ခြင်းတည်း၊ ကုလမစ္ဆရော-ခြင်း၊ ဧတိဿာ-ဤရဟန်းမ၏၊ ကုလမစ္ဆရော-အမျိုး၌ ဝန်တိုခြင်းသည်၊ အတ္ထိ-၏၊ (ဣတိ-ကြောင့်၊ သာ-ထို ရဟန်းမသည်၊ ကုလမစ္ဆ ရိနီ- နိမည်၏၊) ဝါ- တနည်း၊ ကုလံ-ကို၊ မစ္ဆရာယတိ-ဝန်တိုတတ်၏၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ မစ္ဆရိနီ-မည်၏၊ [ပဌမနည်းဝယ် အဿတ္ထိအနက်၌ “ကုလမစ္ဆရိ” ဟု (ဤ)ပစ္စည်း သက်ပြီးနောက် ဣနိပစ္စည်းသက်၊ ဒုတိယနည်းဝယ် မစ္ဆရနောင် ဣနိပစ္စည်း။] ကုလဿ အဝဏ္ဏန္တိ-ကား၊ တံကုလံ- သည်၊ အသဒ္ဓိ- သဒ္ဓါတရား မရှိ၊ အပ္ပသန္တံ-ရတနာသုံးပါးကို မကြည်ညို၊ ဣတိ- သို့၊ (ဘာသတိ-ပြောဆိုအံ့၊) ဘိက္ခုနီနံ အဝဏ္ဏန္တိ-ကား၊ ဘိက္ခုနီယော- တို့သည်၊ ဒုဿိလာ- သီလမရှိကုန်၊ ပါပဓမ္မာ- ယုတ်မာသော အကျင့်ရှိကုန်၏၊ ဣတိ-သို့၊ (ဘာသတိ - အံ့၊) သန္တံ ယေဝ အာဒိနဝန္တိ - ကား၊ ကုလဿဝါ - အမျိုး၏သော်၎င်း၊ ဘိက္ခုနီနံဝါ- တို့၏သော်၎င်း၊ သန္တံ- ထင်ရှားရှိသော၊ အဂုဏံ-ဂုဏ်၏ဆန့်ကျင်ဘက် အပြစ် ကို၊ (အာစိက္ခန္တိယာ အနာပတ္တိ၊) သေသံ၊ ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။...ပဉ္စမသိက္ခာပဒ်။

အဘိက္ခုကောဝါသ သိက္ခာပုဒ်

ဆဋ္ဌေ-ဌ၊ ဩဝါဒါယာတိ- ကား၊ ဂရုဓမ္မတ္ထာယ- ကရုဓမ်ဩဝါဒ အကျိုး
ငှါ၊ သံဝါသာယာတိ - ကား၊ ဥပေါသထပဝါရဏာ ပုစ္ဆနတ္ထာယ - ဥပုသ်၊
ပဝါရဏာကို မေးခြင်းအကျိုးငှါ၊ (“ဂန္တု နသတ္တာ ဟောတိ” ဌ်စပ်၊) အယံ-
ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဧတ္ထ - ဤသိက္ခာပုဒ်ဌ၊ သင်္ခေပေါ - အကျဉ်းချုပ်တည်း၊
ဝိတ္တာရောပန-အကျယ်ကိုကား၊ ဘိက္ခုနောဝါဒကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာယံ- ဘိက္ခု
နောဝါဒက သိက္ခာပုဒ်၏ အဖွင့်ဌ၊ ဝုတ္တောယေဝ - ဆိုအပ်ပြီးသည်သာ ၊ ပေ၊
တိဝေဒနန္တိ။...ဆဋ္ဌသိက္ခာပဒံ (သမတ္တံ)။

အပဝါရဏ သိက္ခာပုဒ်

သတ္တမေ- ဌ၊ ပရိယေသိတွာ န လဘတိတိ- ကား၊ ဘိက္ခု- ကို၊ (ပရိယေသိ
တွာ-ရှာ၍၊ ဝါ-ရှာပါသော်လည်း၊) န လဘတိ-မရအံ၊ (“တသ္မာ ဘိက္ခုသံဃေ
အပဝါရေန္တိယာ အနာပတ္တိ ” ဟု ထည့်စပ်၊) [ဘိက္ခုနောရာဝယ် ဘိက္ခုနိံ ဟု
ရှိသည်ကားမကောင်း၊] သေသံ ဥတ္တာနမေဝ၊ ဣမဿာပိ-ဤသိက္ခာပုဒ်၏လည်း၊
ဝိတ္တာရော - ကို၊ ဘိက္ခုနောဝါဒကေ - ဘိက္ခုနောဝါဒက သိက္ခာပုဒ်ဌ၊ ဝုတ္တော
ယေဝ-သည်သာ၊ ပေ၊ ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။...သတ္တမသိက္ခာပဒံ (သမတ္တံ)။

ဩဝါဒ သိက္ခာပုဒ်

အဋ္ဌမေ-ဌ၊ ဧကကမ္မန္တိ အာဒိတိ- ဧကကမ္မံ အစရှိသောပုဒ်တို့ဖြင့်၊ ဥပေါ
သထ ပဝါရဏာယေဝ - ဥပုသ် ပဝါရဏာတို့ကိုသာ၊ ဝုတ္တာ - မိန့်တော်မူအပ်
ကုန်ပြီ၊ [အခြားနေရာ၌ ဧကကမ္မ၊ ဧကုဒ္ဒေသ၊ သမသိက္ခာတာတို့အရ အမျိုးမျိုး
ယူရသော်လည်း ဤဌ ဥပုသ်ကံ ပဝါရဏာကံတို့ကိုသာ ယူပါ - ဟုလို။] သေသံ
ဥတ္တာနမေဝ၊ ဣမဿာပိ-၏လည်း၊ ဝိတ္တာရော၊ ဘိက္ခုနောဝါဒကေ-ဌ၊ ဝုတ္တော
ယေဝ၊ ပေ၊ ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။...အဋ္ဌမသိက္ခာပဒံ (သမတ္တံ)။... နဝမေ-ဌ၊ သဗ္ဗံ-
အလုံးစုံသောပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဥတ္တာနမေဝ-သည်သာ၊ ပေ၊ ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။...
နဝမသိက္ခာပဒံ (သမတ္တံ)။

ပသာဓေဇာတ သိက္ခာပုဒ်

ဒသမေ-ဌ၊ ပသာဓေတိ-ကား၊ အဓောကာယေ-အောက်ပိုင်းကိုယ်၌၊ ဟိ-
မှန်၊ အဓောကာယော- အောက်ပိုင်းကိုယ်ကို၊ (ဝုစ္စတိဌ်စပ်၊) ယသ္မာ-ကြောင့်၊
ရက္ခဿ-သစ်ပင်၏၊ သာခါ-အခက်တို့သည်၊ (ပဘိဇ္ဇိတွာ-ကွဲပြား၍၊ ဝါ-ဖြာ၍၊
ဂတာဝိယ-သွားကုန်သကဲ့သို့၊ (တထာ-ထို့ အတူ၊) တတော-ထို အောက်ပိုင်း

ကိုယ်အရပ်မှ၊ ဥဘော - နှစ်ဘက်ကုန်သော၊ ဥရု - ပေါင်ဘို့သည်၊ ပဘိဇ္ဇိတွာ-
 ကွဲပြား၍၊ ဝါ-ဖြာ၍၊ ဂတာ-သွားကုန်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ပသာခေါဟိ-ပသာခ
 ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ ဘိန္ဒုတိအာဒိသု-ဘိန္ဒုအစရှိသောပုဒ်တို့၌၊ ဘိန္ဒု-ဖေါက်လော၊
 ဖါလဟိ-ခွဲလော၊ ဣတိ-သို့၊ သဗ္ဗာနိ-အလုံးစုံသောအမှုတို့ကို၊ သစေအာဏာ
 ပေတိ - အကယ်၍ စေခိုင်းအံ့၊ သောစ - ထို စေခိုင်းအပ်သော ဥပါသကာသည်
 လည်း၊ တထေဝ-ထို စေခိုင်းအပ်သည့်အတိုင်းပင်၊ (သစေ)ကရောတိ-အံ့၊ (ဧဝံ
 သတိ)၊ ဆ-၆ ချက်ကုန်သော၊ အာဏတ္တိဒုက္ကဋ္ဌာနိ-အာဏတ္တိဒုက္ကဋ္ဌတို့သို့၎င်း၊
 ဆ-နိသော၊ ပါစိတ္တိယာနိစ- တို့သို့၎င်း၊ အာပဇ္ဇတိ- ရောက်၏၊ ဥပါသက-ဥပါ
 သကာ၊ ယံကိဉ္စိ-အမှတ်မရှိ တစုံတခုသောအမှုကို၊ ဧတ္ထ- ဤအနာ၌၊ ကာတဗ္ဗိ-
 ပြုသင့်၏၊ တံသဗ္ဗိ-ထိုအလုံးစုံသောအမှုကို၊ ကရောဟိ- ပြုလော၊ ဣတိဧဝံ- သို့၊
 အထာပိ အာဏာပေတိ- အကယ်၍မူလည်း စေခိုင်းအံ့၊ သောစ-ထို စေခိုင်းအပ်
 သော ဥပါသကာသည်လည်း၊ သဗ္ဗာနိပိ-အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဘောဒနာ
 ဒိနိ - ဖေါက်ခြင်းအစရှိ သည်တို့ကို၊ (အထာပိ) ကရောတိ- အကယ်၍မူလည်း
 ပြုအံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ဧကဝါစာယ-တခွန်းတည်းသောစကားကြောင့်၊ ဆ- ကုန်
 သော၊ ဒုက္ကဋ္ဌာနိ-တို့၎င်း၊ ဆ ပါစိတ္တိယာနိ - တို့၎င်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒွါဒသ- ၁၂
 ချက်ကုန်သော၊ အာပတ္တိယော (ဟောန္တိ)။

ပန-ဆက်၊ ဘောဒနာဒိသုပိ-ဖေါက်ခြင်းအစရှိသည်တို့တွင်လည်း၊ ဧကံယေဝ-
 တခုသော အမှုကိုသာ၊ ဝတွာ- ပြောဆို၍ (ညွှန်ပြ၍)၊ ဣဒံ-ဤအမှုကို၊ ကရော
 ဟိ-လော၊ ဣတိ-သို့၊ သစေ အာဏာပေတိ-အံ့၊ သောစ-သည်လည်း၊ သဗ္ဗာနိ-
 အလုံးစုံသော အမှုတို့ကို၊ (သစေ)ကရောတိ- အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ယံ-အကြင်
 အမှုကို၊ အာဏတ္တိ-စေခိုင်းအပ်ပြီ၊ တထေဝ-ထိုစေခိုင်းအပ်သောအမှုကိုသာ၊
 ကရဏေ-ပြုခြင်းကြောင့်၊ ပါစိတ္တိယံ (ဟောတိ)၊ သေသေသု- ကြွင်းသော အမှု
 တို့ကြောင့်၊ အနာပတ္တိ- သည်၊ (ဟောတိ)၊ သေသံ၊ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။.... ဒသမ
 သိက္ခာပဒံ (သမတ္တံ)။

ဆဋ္ဌာ-သော၊ အာရာမဝဂ္ဂေါ-တည်း။

x x x x x x x

ပသာခ ။ ။ သာခါဝိယာတိ သာခါ-သစ်ပင်၏ အကိုင်း ၂ ဖက်နှင့် တူသော
 ပေါင် ၂ ဖက်တို့၊ သာခါ ပဘိဇ္ဇိတွာ ဣတော ဂတာတိ ပသာခါ၊ ဂတာကား အပို
 ထည့်အပ်သော အတ္တိကဲ့သို့ ပုဒ်မျိုးတည်း၊ ဣတော - ဤကိုယ်အရပ်မှ၊ သာခါ - သစ်
 ကိုင်းနှင့်တူသော ၂ ဖက်သောပေါင်တို့သည်၊ ပဘိဇ္ဇိတွာ-ဖြာ၍၊ ဂတာ-သွားကုန်ပြီ၊
 ဣတိ ပသာခေါ။

အာရာမဝဂ်အဖွင့် ပြီး၏။

ဂန္ထီနိဝဂ်

ဂန္ထီနိ သိက္ခာပုဒ်

ဂန္ထီနိဝဂ္ဂဿ- ၏၊ ပဌမသိက္ခာပဒေ- ဌ၊ အာပန္နသတ္တာတိ- ကား၊ ကုစ္ဆိ- ဝမ်းသို့၊ ပဝိဋ္ဌသတ္တာ-ဝင်ပြီးသောသတ္တာ ရှိသော မိန်းမကို၊ (“ဂန္ထီနိနာမ ဝုစ္စတိ” ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊)....ပဌမသိက္ခာပဒ် (သမတ္တံ)။

ပါယန္တိ သိက္ခာပုဒ်

ဒုတိယေ-၌၊ ပါယန္တိန္တိ-ကား၊ ထည့်-နို့ ကို၊ ပါယမာနံ-တိုက်ဆဲမိန်းမကို၊ (“ဝုဠာပေယျ” ၌စပ်၊) မာတာဝါ ဟောတိ၊ ဓာတိဝါတိ - ကား၊ ယံ ဒါရကံ- အကြင် ကလေးကို၊ ပါယေတိ-နို့ ရည်ကိုသောက်စေ၏၊ ဝါ-နို့ တိုက်၏၊ တဿ- ထိုကလေး၏၊ မာတာဝါ - အမိသည်မူလည်း၊ ဟောတိ - ဖြစ်အံ့၊ ဓာတိဝါ - အထိန်းသည်မူလည်း၊ (ဟောတိ-အံ့၊ ပါယန္တိနာမ - မည်၏၊) သေသံ ဥတ္တာန မေဝ၊ ဥဘယဓိ-ပဌမ ဒုတိယသိက္ခာပုဒ် ၂ ပါးအပေါင်းသည်လည်း၊ တိသမုဠာ နံ၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။....ဒုတိယသိက္ခာပဒ် (သမတ္တံ)။

x x x x x x x x

အာပန္နသတ္တာ ။ ။ အာပန္နော+သတ္တာ ယန္တိ အာပန္နသတ္တာ=ရောက်သော သတ္တာရှိသော (သတ္တာသည် ရောက်အပ်သော) မိန်းမ၊ “အာဂတသမဏော” ကဲ့သို့ တည်း၊ ပဝိဋ္ဌသတ္တာ ၌လည်း “ပဝိဋ္ဌော - (ဝင်ပြီးသော) + သတ္တာ ယန္တိ ပဝိဋ္ဌ သတ္တာ” ဟု ပြု၊ အချို့ စာအုပ်များ၌ “ကုစ္ဆိပဝိဋ္ဌသတ္တာ” ဟု ရှိ၏၊ “ဝင်ပြီးသောသတ္တာ ရှိသော ဝမ်း” ဟု အနက်ပေး မှားဘွယ်ရှိသောကြောင့် မကောင်း။

ပဌမ သိက္ခမာန သိက္ခာပုဒ်

တတိယေ - ၌၊ သိက္ခာသမ္ပတိံ ဒါတုန္တိ - ကား၊ ကဿာ - အဘယ့်ကြောင့်၊ (သိက္ခာသမ္ပတိံ - ကို) ဒါပေသိ- ပေးစေတော်မူသနည်း၊ မာတုဂါမောနာမ- မည်သည်၊ လောလော - လျှပ်ပေါ်လော်လီသည်၊ ဟောတိ- ၏၊ ဒွေ ဝဿာနိ- ၂ နှစ်တို့ပတ်လုံး၊ ဆသု-၆ ပါးကုန်သော၊ ဓမ္မေသု- အကျင့်တို့၌၊ အသိက္ခိတ္တာ- မကျင့်မူ၍၊ သီလာနိ-အထက်ဖြစ်သော သီလတို့ကို၊ ပူရယမာနော-ဖြည့်ကျင့်လ သော်၊ [မာတုဂါမောကိုဗွေ “ပူရယမာနော ” ဟု ထားသည်။] ကိလမတိ- ပင်ပန်း၏၊ ပန-အန္ဓယကား၊ သိက္ခိတ္တာ-ကျင့်ပြီး၍၊ ဝါ-ကျင့်ပြီးလသော်၊ ပစ္စာ- နောက်၌၊ န ကိလမိဿတိ-မပင်ပန်းလတံ၊ နိတ္ထရိဿတိ-ထုတ်ဆောင်နိုင်လတံ၊ [သီလဖြည့်ကျင့်မှုကို ထုတ်ဆောင်နိုင်လတံ- ဟူလို၊ ယောဇနာ၌ “ဝန္တ ဒုက္ခ တော” ဟု အပါဒါနိထည့်သည်ကို စဉ်းစားပါ။] ဣတိ-ဤသို့ မြော်မြင်တော်မူခြင်း ကြောင့်၊ (သိက္ခာသမ္ပတိံ -ကို) ဒါပေသိ-ပေးစေတော်မူပြီ။

ပါဏာတိပါတာပေ၊ သမာဒိယာမိတိ - ကား၊ ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏီ တိ-ဟူ၍၊ ပညတ္တိ-ပညတ်တော်မူအပ်သော၊ ယံတံ သိက္ခာပဒံ-အကြင် သိက္ခာပုဒ် သည်၊ (အတ္ထိ- နိ၊) တံ ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏီသိက္ခာပဒံ - ကို၊ (သမာဒိ ယာမိ၌ စင်၊) ဒွေ ဝဿာနိ - ၂ နှစ်တို့ပတ်လုံး၊ အဝိတိက္ကမိတဗ္ဗ သမာဒါနံ- မလွန်ကြူးထိုက်သော ဆောက်တည်ခြင်းကို၊ ကတ္တာ - ပြု၍၊ သမာဒိယာမိ - ကောင်းစွာယူပါ၏၊ ဝါ - ဆောက်တည်ပါ၏၊ ဣတိအတ္ထော၊ သဗ္ဗတ္ထ - အလုံးစုံ သော အဒိန္နာဒါနသိက္ခာပုဒ် အစရှိသည်တို့၌၊ သေနယော-ဤနည်းတည်း၊ ဆ- ကုန်သော၊ ဣမာ သိက္ခာယော-ဤသိက္ခာတို့ကို၊ သဗ္ဗိဝဿာယပိ-အနှစ် (၆၀) ရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ ပဗ္ဗဇိတာယ - သာမဏေမအဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်သော မိန်းမအား၊ ဒါတဗ္ဗာယေဝ-ပေးထိုက်ကုန်သည်သာ၊ တောသု - ဤ ၆ ပါးသော သိက္ခာပုဒ်တို့၌၊ အသိက္ခိတာ - ကျင့်ပြီးမဟုတ်သော မိန်းမကို၊ န ဥပသမ္ပာဒေ တဗ္ဗာ-မြင့်မြတ်သော ပဉ္စင်းမအဖြစ်သို့ မရောက်စေထိုက်၊ ဝါ-ဘိက္ခုနီ ပြုမပေး ထိုက်။...တတိယသိက္ခာပဒံ (သမတ္တိ)။

x x x x x x x x x

ပါဏာတိပါတာ၊ ပေ၊ ဝေရမဏီ ။ ။ သိက္ခမာန်မဟုတ်ဘဲ သာမဏေမဘဝ၌ ဆောက်တည်စဉ်က “အဝိတိက္ကမ္မ သမာဒါနံ” ဟု မပါ၊ သိက္ခမာန်အဖြစ်ဖြင့် ဆောက်တည် ရာ၌သာ ပါသည်၊ ထို အဝိတိက္ကမ္မ သမာဒါနံကို “အဝိတိက္ကမိတဗ္ဗ သမာဒါနံကတ္တာ” ဖွင့်သောကြောင့် ကြိယာဝိသေသနဟု သိပါ၊ “ အဝိတိက္ကမိတဗ္ဗ ” ဟု ဖွင့်သောကြောင့် ဝိတိက္ကမ္မ၌ ဝိ+အဝိ+ကမုဓာတ်+ဏှပစ္စည်းဟုလည်း သိပါ၊ “အဝိတိက္ကမ္မ သမာဒါနံ- မလွန်ကြူးထိုက်သော ဆောက်တည်ခြင်း မည်လောက်အောင်” ဟု ကြိယာဝိသေသန အနက်ပေး၊ ဝေရမဏီကိုလည်း “ဝိရမတိ တောယာတိ ဝေရမဏီ” ဟု ပြု၍ သိက္ခာပုဒ်ကို အရကောက်ပါ။

သိက္ခမာနာ ။ ။ သိက္ခိတသိက္ခိပိ၌ “သိက္ခိတ” ဝယ် အတိတ်ဟော တပစ္စည်းကို ထောက်၍ သိက္ခမာနာ၌ ပစ္စုပ္ပန်ဟော မာနပစ္စည်း ဟု မှတ်ပါ၊ သိက္ခိတိ- ၆ ပါးသော သိက္ခာပုဒ်တို့ကို ကျင့်ဆဲ၊ ဣတိ, သိက္ခမာနာ- မည်၏၊ ယောဇနာ၌ကား မာနဓာတ် ကြံ၍ “သိက္ခံ + မာနေတိတိ သိက္ခမာနာ” ဟု ပြုလေသည်။

ဒုတိယ သိက္ခမာနာ

စတုတ္ထေ- ၌၊ သဗ္ဗိ- သည်၊ ဥတ္တာနမေဝ၊ ပန - ဆက်၊ ပဌမံ- စွာ၊ ဝုဠာန သမ္ပတိ-ဝုဠာနသမ္ပတိသည်၊ ဝါ-ကို၊ ဒိန္နာ-ပေးအပ်ပြီးသည်၊ သစေ နဟောတိ- အံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဥပသမ္ပဒမာဠကေပိ - ဥပသမ္ပဒကံပြုရာ တန်ဆောင်းဝန်း၌ လည်း၊ ဒါတဗ္ဗာယေဝ - သာ၊ ဒွေပိ- ၂ ယောက်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဣမာ- ဤ သိက္ခမာန် တို့သည်၊ မဟာ သိက္ခမာနာနာမ - မဟာ သိက္ခမာန်တို့ မည်၏၊ [အသက် ၂၀ ကျော် သိက္ခမာန်ကြီးများ-ဟူလို။]...စတုတ္ထသိက္ခာပဒံ(သမတ္တိ)။

ဂိဟိဂတသိက္ခာပုဒ် ၃ ပါး

ပဉ္စမေ-၌၊ ဥဒ္ဓါဒသဝဿံ - ယုတ်လျော့သော တဆယ့်နှစ်နှစ်ရှိသော ဂိဟိဂတာ မိန်းမကို၊ ဝါ- တဆယ့်နှစ်နှစ် မပြည့်သေးသော ဂိဟိဂတာ မိန်းမကို၊ ပရိပုဏ္ဏသညာယ-တဆယ့်နှစ်နှစ် ပြည့်ပြီးဟူသော အမှတ်ဖြင့်၊ ဝုဠာပေန္တိယာ-ထမြောက်စေသော ရဟန်းမ၏၊ အနာပတ္တိ-သည်၊ ကိဉ္ဇာပိ(ဟောတိ)-အကယ်၍ကား ဖြစ်ပါပေ၏၊ ပန-ထိုသို့ အနာပတ်ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ သာ-ထိုသိက္ခာမာန်သည်၊ အနုပသမ္ပန္နာဝ-ဥပသမ္ပန္နာ မဖြစ်သည်သာ၊ ဝါ-ဘိက္ခုနီ မဖြစ်သည်သာ၊ ဟောတိ၊ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။... ပဉ္စမသိက္ခာပဒံ(သမတ္တံ)။

ဆဋ္ဌေ-၌၊ ဒသဝဿာယ-ဆယ်နှစ်ရှိသော၊ ဂိဟိဂတာယ-ယောက်ျားတပါး သွားလာအပ်ဘူးသော မိန်းမအား၊ သိက္ခာသမ္ပုတိ-ကို၊ ဒတ္တာ-ပေးပြီး၍၊ ပရိပုဏ္ဏဒ္ဓါဒသဝဿံ - ပြည့်သော တဆယ့်နှစ်နှစ်ရှိသော မိန်းမကို၊ ဝါ-တဆယ့်နှစ်နှစ်ပြည့်ပြီးသော မိန်းမကို၊ ဥပသမ္ပာဒေတုံ-၄၊ ဝန္နတိ-၏။... ဆဋ္ဌသိက္ခာပဒံ(သမတ္တံ)။

သတ္တမေ-၌၊ သဗ္ဗိ ဥတ္တာနမေဝ၊ သဗ္ဗေသု- တတိယ သိက္ခာပုဒ်မှစ၍ အလုံးစုံသော သိက္ခာပုဒ်တို့၌၊ သမုဠာနာဒိနိပိ- တို့သည်လည်း၊ ဒုတိယေ-၌၊ ဝုတ္တသဒိသာနေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော သမုဠာန် စသည်တို့နှင့် တူကုန်သည်သာ၊ ပန- အထူးကား၊ အယံ- ဤဆိုအပ်လတံကား၊ ဝိသေသော - အထူးတည်း၊ ယတ္ထ- အကြင် သိက္ခာပုဒ်၌၊ သမ္ပုတိ- သမ္ပုတိသည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊ ဝါ- ပါ၏၊ တံ - ထိုသိက္ခာပုဒ်သည်၊ ကိရိယာကိရိယံ - ကိရိယာ ကိရိယာသည်၊ ဟောတိ၊ [တံ နေရာဝယ် “ တတ္ထ ” ဟု ရှိ၏၊ ကိရိယာကိရိယံ အရ သိက္ခာပုဒ်ကို ရသောကြောင့် အရ တူအောင် “ တံ ” ဟု ရှိမှ ကောင်းမည်၊] ဣတိ အယံ - ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ (ဝိသေသော-တည်း၊) ဣတိ-အပြီးတည်း။... သတ္တမ သိက္ခာပဒံ(သမတ္တံ)။

x x x x x x x x x

ဂိဟိဂတံ။ ။ ဂိဟိနာ-လူယောက်ျားသည်၊ ဂတာ-(မေထုန်ပြုသောအားဖြင့်) သွားရောက်အပ်သော မိန်းမတည်း၊ ဂိဟိဂတာ - ယောက်ျားသည် သွားရောက်အပ်ဘူးသော မိန်းမ၊ ဣန္ဒိယန္တ အရွယ်ငယ်သော်လည်း လက်ထပ်ထားသော ယောက်ျား ရှိပြီးဖြစ်ရကား သွားလာအပ်ပြီး ဖြစ်နေတတ်သည်။

—◆—

သဟဇိဝိနိ သိက္ခာပုဒ်

အဋ္ဌမေ-၌၊ န အနုဂ္ဂဏှာပေယျာတိ- ကား၊ အယျေ - အရှင်မ၊ ဣမိဿာ- ဤရဟန်းမအား၊ ဥဒ္ဓေသာဒိနိ-ပါဠိကို ရွတ်ပြခြင်း အစရှိသည်တို့ကို၊ ဝါ-ပါဠိသင်ပေးခြင်း အစရှိသည်တို့ကို၊ ဒေဟိ- ပေးလိုက်ပါလော၊ ဣတိ ဝေ-သို့၊ ဥဒ္ဓေ

သာဒီဟိ-ဥဒ္ဒေသ အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ န အနုဂ္ဂဏှာပေယျ-မချီမြှောက်စေအံ့၊ ပရိယေသိတွာ နလဘတိတိ-ကား၊ အညံ-အခြားဆရာကို၊ ပရိယေသိတွာ-ရှာ၍၊ ဝါ- ရှာပါသော်လည်း၊ န လဘတိ - မရအံ့၊ (တဿာ အနာပတ္တိ)၊ သယံ-ကိုယ်တိုင်၊ ဂိလာနာ- မကျန်းမာသည်၊ ဟောတိ - အံ့၊ ဥဒ္ဒေသာဒီနိ- ပါဠိကို ရှုတ်ပြခြင်း အစရှိသည်တို့ကို၊ ဝါ- ပါဠိသင်ပေးခြင်း အစရှိသည်တို့ကို၊ ဒါတုံ - ပေးခြင်းငှါ၊ န သက္ကောတိ - မစွမ်းနိုင်အံ့၊ (“ ဂိလာနာ ဟောတိ ” ကို ထပ်ဖွင့်သည်။) တဿာ - ထိုရဟန်းမ၏၊ အနာပတ္တိ၊ သေသံ ၊ ပေ ၊ ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။... အဋ္ဌမသိက္ခာပဒံ(သမတ္တံ)။

နာနုဗန္ဓသိက္ခာပုဒ်

နဝမေ- ဌ၊ န ဥပဋ္ဌဟေယျာတိ - ကား၊ စုဏ္ဏေန - ရေချိုးဆပ်ပျာမှုနှင့်၎င်း၊ [ရှေးက “ ရေချိုးကသဲမှုနှင့် ” ဟု ပေး၏၊] မတ္တိကာယ- မြေညက်၎င်း၊ ဒန္တကဋ္ဌေန- ဒန်ပူ၎င်း၊ မုခေါဒကေန- မျက်နှာသစ်ရေ၎င်း၊ ဣတိ ဧဝံ- သို့၊ တေနတေန ကရဏီယေန- ထိုထို ပြုဘွယ်ကိစ္စဖြင့်၊ န ဥပဋ္ဌဟေယျ- မပြုစု မလုပ်ကျွေးအံ့၊ သေသံ၊ ပေ၊ ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။... နဝမသိက္ခာပဒံ (သမတ္တံ)။

နေဝဂ္ဂပကာသနသိက္ခာပုဒ်

ဒသမေ-ဌ၊ နေဝဂ္ဂပကာသေယျာတိ-ကား၊ ဂဟေတွာ-ခေါ်၍၊ နဂစ္ဆေယျ-မသွားအံ့၊ န ဝ္ဂပကာသာပေယျာတိ-ကား၊ အယျေ-အရှင်မ၊ ဣမံ-ဤရဟန်းမကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ဂစ္ဆ-သွားပါလော့၊ ဣတိ-သို့၊ အညံ-အခြားရဟန်းမကို၊ န အာဏာပေယျ-မခေခိုင်းအံ့၊ ဧတ္ထ-ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ ၊ ပေ၊ ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။... ဒသမသိက္ခာပဒံ(သမတ္တံ)။

သတ္တမော-သော၊ ဂတ္တိနိဝဂ္ဂေါ-တည်း။

x x x x x x x

ဝ္ဂပကာသေယျ ။ ။ ဝိ + ဥပရှေးရှိသော ကာသဓာတ် ဟု ယောဇနာ၌ ဆို၏။ ကာသဓာတ်သည် ဂတိအနက်ကို မဟော၊ ကာသဓာတ်သာ ဂတိအနက်ကို ဟော၏။ ထို့ကြောင့် “ဝ္ဂပကာသေယျ” ဟု ရှိလျှင် ကောင်းမည်ထင်၏။ သို့သော် နောက်၌လည်း “ဝ္ဂပကာသေယျ” ဟုချည်း ရှိသည်။ [“ဝိ-အရပ်တပါးသို့+ဥပ-ကပ်ရောခေါ်ဆောင်၍+န ကသေယျ (နကာသေယျ) -မသွားအံ့” ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်သင့်သည်။]

ဂတ္တိနိဝဂ်အဖွင့် ပြီး၏။

ကုမာရိဘူတဝဂ်

ပဌမ ကုမာရိဘူတဘဒ္ဒိ သိက္ခာပုဒ်

ကုမာရိဘူတဝဂ္ဂဿ - ၏၊ တိဏိ - ၃ ပါးကုန်သော၊ ပဌမ ဒုတိယ တတိယ သိက္ခာပဒါနိ-ပဌမ, ဒုတိယ, တတိယသိက္ခာပုဒ်တို့သည်၊ တိဟိ-၃ ပါးကုန်သော၊ ဂိဟိဂတ သိက္ခာပဒေဟိ - ဂိဟိဂတ သိက္ခာပုဒ်တို့နှင့်၊ သဒိသာနိ- တူကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ-ကုန်၏။) [ဂဗ္ဘိနိဝဂ် ဂိဟိဂတသိက္ခာပုဒ်တို့နှင့်တူကုန်သည်-ဟူလို။] သဗ္ဗပဌမာ - အလုံးစုံသော သိက္ခမာန်တို့၏ ရှေးဥုးစွာ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒွေ - ၂ ယောက်ကုန်သော၊ ယာတာ မဟာသိက္ခမာနာ - အကြင် မဟာသိက္ခမာန်တို့ သည်၊ (သန္တိ) [ဂဗ္ဘိနိဝဂ် တတိယ စတုတ္ထ သိက္ခာပုဒ်တို့၌လာသော မဟာ သိက္ခမာန်တို့တည်း။] တာ-ထို မဟာသိက္ခမာန်တို့ကို၊ အတိတ္တန္တ ဝိသတိဝဿာ တိ-လွန်အင်ပြီသော အနှစ် ၂၀ ရှိသူတို့ဟူ၍၊ ဝါ-အနှစ် ၂၀ ကိုလွန်ပြီးသူတို့ ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-ကုန်၏၊ တာ- ထို မဟာသိက္ခမာန်တို့ကို၊ ဝါ- တို့သည်၊ ဂိဟိ ဂတာဝါ- ဂိဟိဂတာတို့သည်မူလည်း၊ ဟောန္တု၊ အဂိဟိဂတာဝါ- ဂိဟိဂတာ မဟုတ်ကုန်သည်မူလည်း၊ (ဟောန္တု)၊ သိက္ခမာနာ ဣစ္စေဝ- သိက္ခမာန်တို့ဟူ၍ သာ၊ ဝတ္တဗ္ဗာ-ကုန်၏၊ ဂိဟိဂတာတိဝါ-ဂိဟိဂတာတို့ဟူ၍၎င်း၊ ကုမာရိဘူတာတိ ဝါ - ကုမာရိဘူတာတို့ ဟူ၍၎င်း၊ န ဝတ္တဗ္ဗာ - မဆိုထိုက်ကုန်၊ [သိက္ခာသမ္မုတိ ပေးရာအခါ၌ “သိက္ခမာနာ” ဟု ဆို၍ပေးပါ-ဟူလို။]

ဂိဟိဂတာယ - ယောက်ျားတပါး သွားလာအပ်ဘူးသော မိန်းမအား၊ ဒသ ဝဿကာလ - ၁၀ နှစ်ရှိသူ၏အခါ၌၊ သိက္ခာသမ္မုတိ - ကို၊ ဒတွာ-ပေးပြီး၍၊ ဒွါဒသ ဝဿကာလ - ၁၂ နှစ် ရှိသူ၏အခါ၌၊ ဥပသမ္ပဒါ- အထက်တန်း ဖြစ်သော ပြည့်စုံခြင်းကို၊ ဝါ-ရဟန်းအဖြစ်ကို၊ ကာတဗ္ဗာ-၏၊ ဧကောဒသ ဝဿ ကာလေ-၌၊ (သိက္ခာသမ္မုတိ) ဒတွာ၊ တေရသဝဿကာလေ-၌၊ (ဥပသမ္ပဒါ) ကာတဗ္ဗာ၊ [အဋ္ဌကထာ၌ ပေယျာလ မြှုပ်ထားသည်၊ “ ဒွါဒသဝဿကာလေ ဒတွာ စုဒ္ဒသဝဿကာလေ ကာတဗ္ဗာ၊ တေရသဝဿကာလေ ဒတွာ ပန္နရသ ဝဿကာလေ ကာတဗ္ဗာ၊ စုဒ္ဒသဝဿကာလေ ဒတွာ သောဠသဝဿကာလေ ကာတဗ္ဗာ၊ ပန္နရသဝဿကာလေ ဒတွာ သတ္တရသဝဿကာလေ ကာတဗ္ဗာ၊ သောဠသဝဿကာလေ ဒတွာ အဋ္ဌာရသဝဿကာလေ ကာတဗ္ဗာ၊ သတ္တရသ ဝဿကာလေ ဒတွာ ဧကေနဝိသတိဝဿကာလေ ကာတဗ္ဗာ၊ ” ဟု ပေယျာလ ဖော်ဆိုပါ။]

အဋ္ဌာရသဝဿကာလေ- ၌၊ သမ္မုတိ- သိက္ခာသမ္မုတိကို၊ ဒတွာ-၍၊ ဝိသတိ ဝဿကာလေ- ၌၊ ဥပသမ္ပဒါ- ကို၊ ကာတဗ္ဗာ- ၏၊ စပန- ထပ်၍ ဆက်ဥုးအံ့၊ အဋ္ဌာရသဝဿကာလတော ပဋ္ဌာယ, အယံ- ဤ သိက္ခမာန်ကို၊ ဂိဟိဂတာတိဝိ- ဂိဟိဂတာဟူ၍၎င်း၊ ကုမာရိဘူတာတိဝိ- ကုမာရိဘူတာဟူ၍၎င်း၊ ဝတ္တု-ဆိုခြင်း

၄၊ ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏။ ပန-ဆက်၊ ကုမာရိဘူတာ - အပျိုစင်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော သိက္ခမာန်ကို၊ ဂိဟိဂတာတိ-ဂိဟိဂတာ ဟူ၍၊ န ဝတ္တဗ္ဗာ-ထိုက်၊ ကုမာရိဘူတာဣစ္စေဝ - ကုမာရိဘူတာ ဟူ၍သာ၊ ဝတ္တဗ္ဗာ- ၏။ ပန - အဘို့တပါးကား၊ မဟာသိက္ခမာနာ-မဟာသိက္ခမာန်ကို၊ ဂိဟိဂတာတိပိ-ဟူ၍လည်း၊ ဝတ္တံ- ၄၊ န ဝဋ္ဋတိ၊ ကုမာရိဘူတာတိပိ-ဟူ၍လည်း၊ ဝတ္တံ၊ န ဝဋ္ဋတိ၊ ပန-ဆက်၊ သိက္ခာသမ္မုတိ ဒါနဝသေန-သိက္ခာသမ္မုတိကို ပေးခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ တိဿောပိ-၃ ပါးသော သိက္ခမာန်တို့ကိုလည်း၊ သိက္ခမာနာတိ- ဟူ၍၊ ဝတ္တံ- ၄၊ ဝဋ္ဋတိ-၏။...ပဌမ ဒုတိယ တတိယသိက္ခာပဒါနိ (သမတ္တာနိ)။

ဥဒ္ဓါဒသ ဝဿာဒိ သိက္ခာပုဒ်

စတုတ္ထ ပဉ္စမ ဆဋ္ဌေသု - တို့၌၊ သဗ္ဗံ ဥတ္တာနမေဝ၊ သဗ္ဗာနိ - အလုံးစုံသော သိက္ခာပုဒ်တို့သည်၊ တိ သမုဋ္ဌာနာနိ-၃ ပါးသော သမုဋ္ဌာန်ရှိသော သိက္ခာပုဒ်တို့ တည်း၊ စတုတ္ထံ- စတုတ္ထသိက္ခာပုဒ်သည်၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ၊ ပဉ္စမံ၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ၊ စ-ဆက်၊ ဣတ္ထိ-ဤ ပဉ္စမသိက္ခာပုဒ်၌၊ သံဃေန ပရိစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗာတိ-ဟူ၍၊ ယံ- အကြင်စကားကို၊ ဝုတ္တံ-မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ တဿ- ထိုစကား၏၊ ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗာတိ အတ္ထော- စူးစမ်း နှိုင်းချိန်ထိုက်၏ဟူသော အနက်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဆဋ္ဌေ- သည်၊ ကြိယံ-တည်း၊ ပေ၊ ဒုက္ခဝေဒနန္တိ၊ ပန-ဆက်၊ ဣတ္ထိ-ဤ ဆဋ္ဌသိက္ခာပုဒ်၌၊ ပရိစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗာတိ - ဟူ၍၊ ယံ- အကြင်စကားကို၊ ဝုတ္တံ- ပြီ၊ တဿ - ထိုစကား၏၊ ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗာတိအတ္ထော-စူးစမ်း နှိုင်းချိန်ပြီး၍ ဟူသောအနက်သည်၊ (ဟောတိ)။ စတုတ္ထ ပဉ္စမ ဆဋ္ဌာနိ (သမတ္တာနိ)။

သတ္တမေ - ၌၊ သဗ္ဗံ ဥတ္တာနမေဝ ၊ ပေ၊ ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။...သတ္တမ သိက္ခာပဒံ (သမတ္တံ)။..... အဋ္ဌမေပိ - ၌လည်း၊ သဗ္ဗံ ဥတ္တာနမေဝ၊ သမုဋ္ဌာနာဒိနိပိ - တို့သည်လည်း၊ အနန္တရသဒိသာနေဝ- အခြားမဲ့၌ဖြစ်သော သတ္တမသိက္ခာပုဒ်၏ သမုဋ္ဌာန် အစရှိသည်တို့နှင့် တူကုန်သည်သာ၊ ဣတိ - အပြီးတည်း။ အဋ္ဌမ သိက္ခာပဒံ (သမတ္တံ)။

သောကာဝါသ သိက္ခာပုဒ်

နဝမေ-၌၊ သောကာဝါသန္တိ-ကား၊ သင်္ကေတံ-အချိန်းအချက်ကို၊ ကတ္တာ- ပြုပြီး၍၊ အဂစ္ဆမာနာ-မသွားသည်၊ (ဟုတွာ-၍၊ ဝါ-ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊) ပုရိသာနံ- တို့၏၊ အန္တော-အတွင်းသို့၊ သောကံ-သောကကို၊ ဝါ-ဝမ်းနည်းခြင်းကို၊ ပဝေသေတိ-သွင်းတတ်၏၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ သောကာဝါသာ-သောကာဝါသာ မည်၏၊ သောကာဝါသံ - ယောက်ျားတို့အတွင်း သောကကိုသွင်းတတ်သော၊ တံ - ထို သိက္ခမာန်ကို၊ (ဝုဋ္ဌာပေယျ-၌စပ်၊) တေနေဝ-ထို့ ကြောင့်ပင်၊ သောကာဝါသာ နာမ ပရေသံ ဒုက္ခံ ဥပ္ပါဒေတိတိ- ဟူ၍၊ အာဟ- မိန့်တော်မူပြီ၊ အထဝါ-ကား၊

ယခုသာမိကာ - အိမ်ရှင်တို့သည်။ ယရံ - အိမ်သို့။ (အာဝိသန္တိ)ဝိယ-ဝင်ကုန်သကဲ့သို့။ (တထာ)။ အယမ္ဗိ - ဤ သိက္ခမာန်သည်လည်း။ ပုရိသသမာဂမံ-ယောကျ်ားတို့နှင့် ပေါင်းဆုံခွင့်ကို။ အလဘမာနာ-မရသည်။ (ဟုတွာ- ရှိ၊ ဝါ-ကြောင့်။) သောကံ-သောကသို့။ အာဝိသတိ-ဝင်တတ်၏။ ဣတိ-ဤသို့လျှင်။ ယံ-အကြင်သောကသို့။ အာဝိသတိ-၏။ သော-ထိုသောကသည်။ အဿာ-ထို သိက္ခမာန်၏။ အာဝါသော-တည်နေရာသည်။ ဟောတိ-၏။ ဣတိ-ကြောင့်။ သောကာဝါသာ-မည်၏။ တေန-ကြောင့်။ သောကံ အာဝိသတိတိ-ဟူ၍။ အာဟ-ပြီ။ [ဤ သောကာဝါသံပုဒ်နှင့်စပ်၍ မှတ်ဘွယ်ကို ကင်္ခါဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။] အဇာနန္ဒိတိ-ကား။ အယံ - ဤ သိက္ခမာန်သည်။ ဒေဝိသာ - ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သူတည်း။ ဝါ- ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သော သောကာဝါသသိက္ခမာန်တည်း။ ဣတိ- သို့။ အဇာနမာနာ-မသိသည်။ (“ဟုတွာ၊ ဝုဠာပေတိ” ဟု ထည့်၍စပ်။) သေသံ၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။... နဝမ သိက္ခာပဒံ (သမတ္တံ)။

အနုညာတ သိက္ခာပုဒ်

ဒသမေ-၌။ အနာပုစ္ဆာတိ-ကား။ အနာပုစ္ဆိတွာ- မပန်ပြောမူ၍။ (“သိက္ခာမာန် ဝုဠာပေယျ” ၌ စပ်။) ဘိက္ခုနီဟိ- တို့သည်။ ပဗ္ဗဇ္ဇာကာလေစ - ရှင်ဖြစ်ရာ အခါ၌၎င်း၊ ဥပသမ္ပဒါကာလေစ-ပဉ္စင်းအဖြစ်သို့ ရောက်ရာအခါ၌၎င်း။ ဒွိက္ခတ္တိ-၂ ကြိမ်။ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗိ-ပန်ပြောရာ၏။ ဝါ- ပန်ပြောရမည်။ ဘိက္ခုနံ ပန-ရဟန်း၊ ယောကျ်ားတို့၏ကား။ သကိံ-တကြိမ်။ အာပုစ္ဆိတေပိ-ပန်ပြောအပ်သော်လည်း။ ဝဇ္ဇတိ-အပ်၏။ အဇာနန္ဒိတိ - ကား။ မာတာဒိနံ - အမိအစရှိသူတို့၏။ အတ္ထိဘာဝံ-ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို။ အဇာနန္ဒိ-မသိသည်။ (“ဟုတွာ ဝုဠာပေတိ” ၌စပ်။) သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။ ဣဒံ - ဤ သိက္ခာပုဒ်သည်။ အပုဗ္ဗသမုဠာနသီသံ-ရှေးမဟုတ်သော သမုဠာန် ဥျးခေါင်းတည်း။ ဝါ - အသစ်ဖြစ်သော သမုဠာန် ဥျးခေါင်းတည်း။ စတုသမုဠာနံ-၄ ပါးသော သမုဠာန်ရှိ၏။ ဝါစတော - နှုတ်ကြောင့်၎င်း၊ ပေ၊ ကာယဝါစာစိတ္တတောစ-ကိုယ်၊ နှုတ်၊ စိတ်ကြောင့်၎င်း။ သမုဠာတိ- ဖြစ်၏။

x x x x x x x x

ဘိက္ခုနံ၊ ပေ၊ ဝဇ္ဇတိ။ ။ ဘိက္ခုနီတို့သည် သာမဏေပြုတုန်းက တကြိမ်၊ ဘိက္ခုနီပြုသောအခါ တကြိမ်၊ ဤသို့ မာတာပိတု သာမိကတို့အား ခွင့်ပေးဘို့ရန် ခွင့်ပန်ရသော်လည်း ဘိက္ခုတို့မှ သာမဏေပြု၍က တကြိမ် ခွင့်ရလျှင် ရဟန်းပြုခါနီး၌ မိဘတို့ထံ ခွင့်တောင်းဘွယ်မလို ဟု ဆိုလိုသည်။ သို့သော် “ သာမဏေပြုဘို့သာ ခွင့်ပေးပါသည်၊ ရဟန်းပြုဘို့ ခွင့်မပေးပါ” ဟု မိဘ တယောက်ယောက်က ဆိုလျှင်ကား ထပ်မံ၍ ခွင့်တောင်းရဥျးမည်သာ။

ကထံ-နည်း၊ အပ္ပနကမ္မာဒိသု-အပ္ပနကံအစရှိသည်တို့တွင်၊ ကေနစိဒေဝ-
 တစုံတခုသာလျှင် ဖြစ်သော၊ ကရဏီယေန - ပြုတွယ်ကံကြောင့်၊ ခဏ္ဍသီမာယံ-
 ခဏ္ဍသိမ်၌၊ နိသိန္နာ- ထိုင်နေသည်၊ (ဟုတွာ)၊ သိက္ခမာနံ- ကို၊ ပက္ခောသထ-
 ခေါ်လိုက်ကြကုန်၊ ဣဓေဝ-ဤခဏ္ဍသိမ်၌ပင်၊ နံ-ထို သိက္ခမာန်ကို၊ ဥပသမ္ပာဒေ
 သာမ - မြင့်မြတ်သော ပဉ္စင်းမအဖြစ်သို့ ရောက်စေကုန်အံ့၊ ဣတိ- ဤသို့ပြော၍၊
 ဥပသမ္ပာဒေတိ-အံ့၊ ဧဝံ- ဤသို့ စေခိုင်းလသော်၊ ဝါစတော-ကြောင့်၊ သမုဋ္ဌာတိ-
 ဖြစ်၏၊ ဥပဿယတော - ဘိက္ခုနီတို့၏ ကျောင်းမှ၊ ပဋ္ဌာယ- စ၍၊ ဥပသမ္ပာဒေ
 သာမိ-အံ့၊ ဣတိ - ဤသို့၊ ဝတွာ - ၍၊ ခဏ္ဍသီမံ - ခဏ္ဍသိမ်သို့၊ ဂစ္ဆန္တိယာ-
 သွားသောရဟန်းမ၏၊ ကာယဝါစတော သမုဋ္ဌာတိ၊ ဒွိသုပိ- ၂ ခုလည်းဖြစ်ကုန်
 သော၊ ဌာနေသု- အရပ်တို့၌၊ (ကံပြုရာအရပ်၊ ဥပဿယမှ ခဏ္ဍသိမ်သို့ သွားရာ
 အရပ်တို့၌၊) ပဏ္ဍတ္တိဘာဝံ - ပညတ်တော်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဇာနိတွာဝ-
 သိလျက်သာလျှင်၊ ဝိတိက္ကမံ- လွန်ကြူးမှုကို၊ ကရောန္တိယာ- ပြုသောရဟန်းမ၏၊
 ဝါစာစိတ္တတော-ကြောင့်၎င်း၊ ကာယဝါစာစိတ္တတောစ-၎င်း၊ သမုဋ္ဌာတိ-၏၊ အနန္တ
 ဇာနာပေတွာ-ခွင့်မပြုစေမူ၍၊ ဥပသမ္ပာဒေနတော- မြင့်မြတ်သော ပဉ္စင်းမအဖြစ်သို့
 ရောက်စေခြင်းကြောင့်၊ ကိရိယာကိရိယံ - တည်း၊ [ရဟန်းခံပေးမှုသည် ကိရိယ၊
 ပန်ပြောမှုမပြုခြင်းကား အကိရိယတည်း။] ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။...ဒသမသိက္ခာပဒံ။

ပါရိဝါသိယ သိက္ခာပုဒ်

ကောဒသမေ-၌၊ ပါရိဝါသိက ဆန္ဒဒါနေနာတိ- ကား၊ ပါရိဝါသိကေန-
 သုံးအပ်ပြီးသော၊ ဆန္ဒဒါနေန-ဆန္ဒပေးခြင်းဖြင့်၊ (“ဂုဋ္ဌာပေယျ”၌စပ်၊) တတ္ထ-
 ထို ပါရိဝါသိက ဆန္ဒဒါနေနဟူသော ပါဠိ၌၊ ပါရိဝါသိယံ- ပါရိဝါသိယသည်၊
 ပရိသပါရိဝါသိယံ- ပရိသပါရိဝါသိယ၎င်း၊ ရတ္တိပါရိဝါသိယံ- ၎င်း၊ ဆန္ဒပါရိ
 ဝါသိယံ- ၎င်း၊ အဇ္ဈာသယ ပါရိဝါသိယံ- ၎င်း၊ ဣတိ-သို့၊ စတုဗ္ဗိမံ - လေးပါး
 အပြားရှိ၏၊ [ပါရိဝါသိယ၏ပုဒ်နက်ကို ကင်္ခါဘာ သာဠိကာ၌ ပြထားပြီ။] တတ္ထ-
 ထိုလေးပါးတို့တွင်၊ ပရိသပါရိဝါသိယံနာမ- ပရိသပါရိဝါသိယ မည်သည်ကို၊
 (ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊) ဘိက္ခု - တို့သည်၊ ကေနစိဒေဝ - သော၊ ကရဏီယေန-
 ကြောင့်၊ သန္တိပတိတာ- စည်းဝေးကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-ကုန်၏၊ အထ-ထိုအခါ၌၊
 မေဃာဝါ- မိုမ်းသည်သော်လည်း၊ ဥဋ္ဌာတိ- တက်လာအံ့၊ ဥဿာရဏာဝါ-
 လူအများကို တိုးဝှေ့ သွားလာစေခြင်း ကိုသော်လည်း၊ ကရိယတိ - ပြုအပ်အံ့၊
 [သံဃာစည်းဝေးရာအရပ်၌ လူအများ ရုန်းရုန်းဖြစ်နေအောင် တစုံတယေဘ်က
 ပြုသည်-ဟုလို။] မနုဿာဝါ-လူတို့သည်သော်လည်း၊ အဇ္ဈောတ္တရန္တာ-လွမ်းမိုး
 ကုန်လျက်၊ အာဂစ္ဆန္တိ-လာကုန်အံ့၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ မယံ-တို့သည်၊ အနော
 ကာသာ-အခွင့်မရှိကုန်၊ [“ကံပြု၍ မဖြစ်နိုင်ကုန်” ဟုလို။] အညတြ-အခြားအရပ်
 သို့၊ ဂစ္ဆာမ- သွားကြစို့၊ ဣတိ - ဤသို့တိုင်ပင်၍၊ ဆန္ဒ - ကံပြုလိုသော ဆန္ဒကို၊

အဝိသဇ္ဇေတွာဝ-မစွန့်မူ၍သာ၊ ဥဋ္ဌဟန္တိ-ထသွားကုန်အံ့၊ ဣဒံ-ဤထသွားခြင်းသည်။ ပရိသပါရိဝါသိယံ နာမ - ပရိသတ်၏ သုံးခြင်းမည်၏။ ဝါ - ပရိသတ်၏ ပျက်ပြယ်ခြင်း မည်၏။ ပရိသပါရိဝါသိယံ - ပရိသပါရိဝါသိယသည်။ ကိဉ္ဇာပိ (ဟောတိ)- အကယ်၍ကား ဖြစ်ပါပေ၏။ ပန - ထိုသို့ပင် ဖြစ်ပါသော်လည်း။ ဆန္ဒဿ-ကံပြုလိုသောဆန္ဒ၏။ ဝါ-ကို၊ အဝိသဋ္ဌတ္တာ- မစွန့်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ကမ္မံ-ကို၊ ကာတံ- အခြားတနေရာ၌ပြုခြင်းငှါ၊ ဝဇ္ဇတိ-အပ်၏။ [ပရိသယ-၏၊ ပါရိဝါသိယံ-သုံးပြီးခြင်း၊ ဝါ-ပျက်ပြယ်ခြင်း၊ ပရိသပါရိဝါသိယံ- ခြင်း။]

ပုန-တဖန်၊ ဘိက္ခု-တို့သည်။ ဥပေါသထာဒီနိ-ဥပုသ်အစရှိသည်တို့ကို၊ ကရိဿာမ-ပြုကုန်အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ရတ္တိံ - ညဉ့်အခါ၌၊ သန္နိပတိတွာ- စည်းဝေး၍၊ ယာဝ- အကြင်မျှလောက်၊ သဗ္ဗေ-အလုံးစုံသောရဟန်းတို့သည်။ သန္နိပတန္တိ-စုဝေးမိကုန်၏။ တာဝ - လောက်၊ [ရဟန်းအားလုံး စုရုံးပြီးသည့်တိုင်အောင်။] ဓမ္မံ-ကို၊ သုဏိဿာမ - နာကြကုန်အံ့၊ ဣတိ - ဤသို့ပြော၍၊ ဧကံ - တပါးသော ရဟန်းကို၊ အဇ္ဈေသန္တိ - တရားဟောဘို့ရန် တိုက်တွန်းကြကုန်၏။ တသ္မိံ - ထို ရဟန်းသည်။ ဓမ္မကထံ - ကို၊ ကထေဒန္တယေဝ- ဟောနေစဉ်ပင်၊ အရုဏော-သည်။ ဥက္ကစ္ဆတိ- တက်အံ့၊ စာတုဒ္ဒသိကံ - စာတုဒ္ဒသိကဖြစ်သော၊ ဥပေါသထံ-ဥပုသ်ကို၊ ကရိဿာမ-ကုန်အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံ၍၊ နိသိန္နာ-ထိုင်နေကုန်သည်။ သစေ(ဟောန္တိ၊ ဧဝံသတိ)ပန္နရသောတိ-ပန္နရသောဟူ၍၊ [“အဇ္ဈပေါသထော ပန္နရသော” ဟု ဆို၍။] ကာတံ ဝဇ္ဇတိ၊ ပန္နရသိကံ-ပန္နရသိကဥပုသ်ကို၊ ကာတံ နိသိန္နာ သစေ (ဟောန္တိ၊ ဧဝံသတိ)၊ ပါဠိပဒေ-အထွက်တရက် ဖြစ်သော၊ အနုပေါသထေ-ဥပုသ်မဟုတ်သောနေ၌၊ ဥပေါသထံ ကာတံ န ဝဇ္ဇတိ၊ ပန-အနွယကား၊ အညံ-ဥပုသ်မှ အခြားသော၊ သံဃကိစ္စံ-ကို၊ ကာတံ ဝဇ္ဇတိ၊ ဣဒံ-ဤ ပါရိဝါသိယသည်။ ရတ္တိံ ပါရိဝါသိယံနာမ - ညဉ့်၏ သုံးခြင်းမည်၏။ ဝါ - ညဉ့်၏ ကင်းခြင်းမည်၏။ [“ပါရိဝါသနံ + ပါရိဝါသော” ဟု ဘာဝသာဓ်ပြု၊ ပါရိဝါသောယေဝ + ပါရိဝါသိယံ၊ ရတ္တိယာ + ပါရိဝါသိယံ ရတ္တိပါရိဝါသိယံ။]

ပုန - တဖန်၊ ဘိက္ခု - တို့သည်။ ကိဉ္ဇိဒေဝ - တစုံတခုသာလျှင် ဖြစ်သော၊ အပ္ပာနာဒိ သံဃကမ္မံ- အပ္ပာန အစရှိသော သံဃကံကို၊ ကရိဿာမ - ကုန်အံ့၊ ဣတိ - ဤသို့ကြံ၍၊ နိသိန္နာ - ထိုင်နေကုန်သည်။ ဟောန္တိ - ကုန်၏။ တတြ - ထိုထိုင်နေကုန်သောရဟန်းတို့တွင်၊ ဧကော-တပါးသော၊ နက္ခတ္တပါဌကော-နက္ခတ်ကျမ်းကို ရွတ်ဖတ်တတ်သော၊ ဘိက္ခု-သည်။ ဧဝံ-သို့၊ ဝဒတိ - ပြောအံ့၊ (ကိံ)၊ အဇ္ဈ-ယနေ၊ နက္ခတ္တံ-နက္ခတ်သည်။ ဒါရုဏံ-ကြမ်းတန်း၏။ ဣဒံ ကမ္မံ-ဤကံကို၊ မာကဓရာထ-မပြုကြကုန်လင့်၊ ဣတိ-သို့၊ (ဝဒတိ-အံ့) တေ-ထိုရဟန်းတို့သည်။ တဿ-ထို နက္ခတ္တပါဌကရဟန်း၏။ ဝစနေန-စကားကြောင့်၊ ဆန္ဒ-ကံပြုလိုသော ဆန္ဒကို၊ ဝိသဇ္ဇေတွာ-၍၊ တတ္ထေဝ-ထိုအရပ်၌ပင်၊ နိသိန္နာ-ထိုင်နေကုန်သည်။

ဟောန္တိ-ကုန်အံ၊ အထ-ထိုအခါ၌၊ အညော- အခြားသောရဟန်းသည်၊ အာ
 ဝဇ္ဇိ-၍၊ နက္ခတ္တံ- ကောင်းသောနက္ခတ်ကို၊ ပတိမာနေန္တံ - မြော်လင့်နေသော၊
 ဗာလံ-လူပြိန်း လူအကို၊ အတ္ထော- အကျိုးစီးပွားသည်၊ ဥပစူဂါ (ဥပ+အတိ+
 အဂါ)- ကပ်၍လွန်သွားပြီ၊ [ဤကား ဇာတ်တော်လာဂါထာ ၂ ပါဒတည်း။]
 ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တာ-၍၊ နက္ခတ္တေန-နက္ခတ်ဖြင့်၊ ကိ-အဘယ်ကို၊ ကရောထ-ပြုကုန်
 အံနည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒတိ-အံ၊ ဣဒံ-ဤ ပါရိဝါသိယသည်၊ ဆန္ဒ ပါရိဝါသိယ
 ဝေဝ - ဆန္ဒ၏ သုံးခြင်းသည်၎င်း၊ အဇ္ဈာသယ ပါရိဝါသိယဉ္စ - အဇ္ဈာသယ၏
 သုံးခြင်းသည်၎င်း၊ (ဟောတိ)၊ တေသ္မိံ ပါရိဝါသိယေ-ဤ ပါရိဝါသိယ၌၊ ပုန-
 တဖန်၊ ဆန္ဒပါရိသုဒ္ဓိံ - ဆန္ဒပါရိသုဒ္ဓိကို၊ အနာနေတွာ-မဆောင်မူ၍၊ ကမ္မံ-ကို၊
 ကာတံ၊ န ဝန္နတိ - မအပ်၊ [ဤသိက္ခာပုဒ်နှင့်စပ်၍ မှတ်ဘွယ်ကို ကင်္ခါဘာသာ
 ဇီကာ၊ ပါတိမေခံဘာသာဇီကာတို့၌ ပြထားပြီ။] ဝုဠိတာယ ပရိသာယာတိ-ကား၊
 ဆန္ဒ- ကံပြုလိုသော ဆန္ဒကို၊ ဝိသဇ္ဇေတွာ- စွန့်ပြီး၍၊ ကာယေနဝါ- သော်၎င်း၊
 ဝါစာယဝါ - သော်၎င်း၊ ဆန္ဒ ဝိသဇ္ဇေန မတ္တေနဝေါ- ဆန္ဒကို စွန့်ခြင်းမျှဖြင့်
 သော်၎င်း၊ ပရိသာယ - ပရိသတ်သည်၊ ဝုဠိတာယ - ထသွားပြီးသော်၊ (“သိက္ခာ
 မာနံ ဝုဠာပေယျ” ၌ စပ်၊) အနာပတ္တိ၊ ပေ၊ ပရိသာယာတိ-ကား၊ ဆန္ဒ-ကို၊ အဝိ
 သဇ္ဇေတွာ-မစွန့်မူ၍၊ (ပရိသာယ-သည်၊) အဝုဠိတာယ-မထေးသေးမီ၊ (သိက္ခာ
 မာနံ ဝုဠာပေတိ-အံ၊) အနာပတ္တိ၊ သေသံ၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။ [ဤဝါကျတို့၏ အဓိ
 ပ္ပာယ်ကို ကင်္ခါဘာသာဇီကာ၌ ပြထားပြီ။]....ကောဒသမ သိက္ခာပဒံ(သမတ္တံ)။

အနုဝသ သိက္ခာပုဒ်

ဒွါဒသမေ-၌၊ ဥပဿယော န သမ္ပတိတိ-ကား၊ ဝသနောကာသော - နေရာ
 အရပ်သည်၊ နပ္ပဟောတိ-မလောက်၊ ဝါ-မဆန့်၊ [သမုဓာတ်သည် ငြိမ်သက်ခြင်း
 အနက်ကိုဟောသော်လည်း ဓာတုနံအနေကတ္တတ္တာနှင့်အညီ ပဟောနကအနက်
 ကို ယူစေလို၍ “န ပဟောတိ” ဟု ဖွင့်သည်။] သေသံ ဥတ္တာနမေဝ၊ သမုဠာနာ
 ဒီနိ - တို့သည်၊ အနန္တရသဒိသာနေဝ - အခြားမဲ့သိက္ခာပုဒ်၏ သမုဠာနံ အစ
 ရှိသည်တို့နှင့် တူကုန်သည်သာ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။... ဒွါဒသမ သိက္ခာပဒံ။

တေရသမေ-၌၊ ဧကံဝသံဒွေတိ-ကား၊ ဧကန္တရိကေ- တနှစ်ခြားဖြစ်သော၊
 ဧကသ္မိံ သံဝစ္ဆရေ-တနှစ်၌၊ ဒွေ- ၂ယောက်သော သိက္ခမာန်တို့ကို၊ ဝုဠာပေန္တိ-
 သိက္ခမာန်အဖြစ်မှ ထမြောက်စေကြကုန်၏၊ [ပါဠိတော်၌ “ ဝုဠာပေန္တိ ” ဟု
 ရှိသည်။] သေသံ၊ ပေ၊ သဒိသာနေဝါတိ။...တေရသမသိက္ခာပဒံ(သမတ္တံ)။

အဋ္ဌမော-သော၊ ကုမာရိဘူတဝဂ္ဂေါ- တည်း။

ကုမာရိဘူတဝဂ် အဖွင့် ပြီး၏။

ဆတ္တုပါဟနဝဂ် ဆတ္တုပါဟန သိက္ခာပုဒ်

ဆတ္တဝဂ္ဂဿ ပဌမ သိက္ခာပဒေ, သင်္ကမ္ပိ ပေ၊ ပါစိတ္တိယဿာတိ-ကား၊ မဂ္ဂ ဝမနေ-ခရီးသွားရာအခါ၌၊ ဧကပ္ပဒယာဒေဝနေဝ- တကြိမ်တည်းသော ပယောဂ ဖြင့်သာလျှင်၊ ဒိဝသမ္ပိ-တနေပတ်လုံးလည်း၊ ဓာရေတိ-ဆောင်အံ့၊ ဝါ-ဆောင်း အံ့၊ ဧကဝ-တချက်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ အာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ကဒ္ဒမာဒိနိ- ညွှန်အစရှိသော အရပ်တို့သို့၊ ပတွာ- ၍၊ ဥပါဟနာ- ဘိနပ်တို့ကို၊ ဩမုဇ္ဈိတွာ- ချွတ်၍၊ ဆတ္တမေဝ-ထီးကိုသာလျှင်၊ ဓာရေန္တိ-ဆောင်လျက်၊ ဝါ-ဆောင်းလျက်၊ သစေ ဝစ္ဆတိ-အံ့၊ (ဝေံသတိ)၊ ဒုက္ကဋ္ဌံ၊ ဝစ္ဆာဒိနိ- ချုံ အစရှိသည်တို့ကို၊ ဒိသွာ- မြင်၍၊ ဆတ္တံ-ကို၊ အပနာမေတွာ-ဘေးသို့ ညွှတ်စေ၍၊ ဝါ-ဖယ်၍၊ ဥပါဟနာ ရုဠာဝ-စီးအပ်သော ဘိနပ်ရှိသည်သာ၊ (ဟုတွာ) အထာပိ ဝစ္ဆတိ-အကယ်၍ မူလည်း သွားအံ့၊ (ဝေံသတိပိ)၊ ဒုက္ကဋ္ဌမေဝ၊ [“ ထီးမဆောင်းသော်လည်း ဘိနပ်စီးသောကြောင့် ဒုက္ကဋ္ဌအာပတ်သင့်သည်” ဟုလို။] ဆတ္တမ္ပိ - ကိုလည်း၊ အပနာမေတွာ-၍၊ ဥပါဟနာပိ-တို့ကိုလည်း၊ ဩမုဇ္ဈိတွာ- ချွတ်၍၊ ပုန-တဖန်၊ သစေဓာရေတိ-အံ့၊ (ဝေံသတိ)ပုန ပါစိတ္တိယံ၊ ဝေံ-သို့၊ ပယောဂဝဏနာယ- အားဖြင့်၊ အာပတ္တိယော-တို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-ကုန်၏၊ သေသံ၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။ [ဤသိက္ခာပုဒ်၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ပါစိမောက်ဘာသာဇီကာ၌ ပြထားပြီ။]... ပဌမ သိက္ခာပဒံ(သမတ္တံ)။

ယာနသိက္ခာပုဒ်

ဒုတိယေ, ယာနေန ယာယန္တိ တိ ဧတ္ထာပိ- ဟူသော ဤပါဌ်၌လည်း၊ ဩရာ ဟိတွာ-သက်ဆင်း၍၊ ပုနပျုနံ- ထပ်ခါထပ်ခါ၊ အဘိရုဟန္တိ ယာ-တက်စီးသော ရဟန်းမ၏၊ ပယောဂဝဏနာယ-အားဖြင့်၊ အာပတ္တိယော ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ သေသံ- သည်၊ ပဌမေ - ၌၊ ဝုတ္တနယမေဝ - သည်သာ၊ ဣတိ- အပြီးတည်း၊... ဒုတိယ သိက္ခာပဒံ(သမတ္တံ)။

မဇ္ဈိပိပ္ပကိဏ္ဍ သိက္ခာပုဒ်

တတိယေ, ပိပ္ပကိရိယိံ သူတိ-ကား၊ မဏယော-ပဒမြားတို့သည်၊ [ယောဇနာ ၌ကား “ရတနာနိ” ဟု ဖွင့်၏၊] ပိပ္ပကိဏ္ဍာ- ဖရိုဖရဲ, ပြန့်ကြဲကုန်ပြီ၊ ဣဓာပိ-ဤ သိက္ခာပုဒ်၌လည်း၊ ဩမုဇ္ဈိတွာ- ချွတ်၍၊ ဓာရေန္တိ ယာ-ပြန်ဆောင်သော ရဟန်းမ ၏၊ ပယောဂဝဏနာယ-ဖြင့်၊ အာပတ္တိယော (ဝေဒိတဗ္ဗာ) သမုဠာနာဒိနိ- တို့သည်၊ ဝုတ္တနယာနေဝ- သာ၊ ကောလံ-သက်သက်၊ ဣမေ-၌၊ အကုသလစိတ္တံ- သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ- တည်း။...တတိယသိက္ခာပဒံ (သမတ္တံ)။

စတုတ္ထ-၌၊ သိသူပဂါဒိသု- ဥးခေါင်းတန်ဆာ အစရှိသည်တို့တွင်၊ ယံယံ- အကြင်အကြင် တန်ဆာကို၊ ဓာရေတိ- ၏၊ တဿတဿ-ထိုထိုတန်ဆာ၏၊ ဝါ- နှင့်၊ ဝသေန-စပ်သဖြင့်၊ ဝတ္ထုဂဏနာယ-အားဖြင့်၊ အာပတ္တိယော ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ သေသံ တတိယေ ဝုတ္တနယမေဝါတိ။.... စတုတ္ထသိက္ခာပဒံ (သမတ္တံ)။

ပဉ္စမေ, ဝန္ဓဝဏ္ဏကေနာတိ- ကား၊ ဝန္ဓေနစ- နံသာဖြင့်၎င်း၊ ဝါ-နံသာဖြင့် ရောစပ်အပ်သော ရေဖြင့်၎င်း၊ ဝဏ္ဏကေနစ-အဆင်းကို ပြုတတ်သော အလှရည် ဖြင့်၎င်း၊ ဝါ-အလှရည်ဖြင့် ရောစပ်အပ်သော ရေဖြင့်၎င်း၊ (“နာယန္တိ”၌စပ်၊) သေသံ၊ ပေ၊ သဒိသာ နေဝါတိ။....ပဉ္စမသိက္ခာပဒံ (သမတ္တံ)။

ဆဋ္ဌေ- ၌၊ သဗ္ဗံ- သည်၊ ပဉ္စမေ - ၌၊ ဝုတ္တသဒိသမေဝါတိ၊ ဆဋ္ဌသိက္ခာပဒံ (သမတ္တံ)။ [ဒုတိယသိက္ခာပုဒ်မှစ၍ ၎င်း ၎င်း သိက္ခာပုဒ်များ၏ အဓိပ္ပါယ်ကိုလည်း ပါတိမောက်ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

ဥမ္မဒ္ဒါပန သိက္ခာပုဒ်များ

သတ္တမေ, ဥမ္မဒ္ဒါပေတိ အာပတ္တိ ပါစိတ္တိယဿာတိ ဣတ္ထ-ဟူသော ဤပါဌ၌၊ ဟတ္ထံ-လက်ကို၊ အမောစေတွာ-မလွတ်စေမူ၍၊ ဥမ္မဒ္ဒနေ-ပွတ်တိုက်ခြင်းကြောင့်၊ ဧကာဝ အာပတ္တိ(ဟောတိ)၊ မောစေတွာ မောစေတွာ- လွတ်စေ၍ လွတ်စေ၍၊ ဥမ္မဒ္ဒနေ-ကြောင့်၊ ပယောဂဂဏနာယ အာပတ္တိယော၊ သမ္မာဟနေပိ-ဆုပ်နယ် စေခြင်း၌လည်း၊ ဒေဝဝနယော-တည်း၊ ဂိလာနာယာတိ-ကား၊ အန္တမသော- အားဖြင့်၊ မဂ္ဂဝမနပရိဿမေနပိ-လမ်းသွားရခြင်းကြောင့် ညောင်းညာပင်ပန်းခြင်း အားဖြင့်လည်း၊ သာဗာဓာယ- အနာရှိသည်ဖြစ်၍၊ (“ဥမ္မဒ္ဒါပေန္တိ ယာ အနာ ပတ္တိ”၌စပ်၊) အာပဒါသူတိ-ကား၊ စောရဘယာဒိဟိ- ခိုးသူဘေး အစရှိသည်တို့ ကြောင့်၊ သရီရကမ္ပနာဒိသု - ကိုယ်၏ တုန်လှုပ်ခြင်း အစရှိသည်တို့ကြောင့်၊ (“ဥမ္မဒ္ဒါပေန္တိ ယာ အနာပတ္တိ၊”) သေသံ၊ ပေ၊ သဒိသာ နေဝါတိ။.... သတ္တမ သိက္ခာပဒံ (သမတ္တံ)။

အဋ္ဌမာဒိသု-အဋ္ဌမသိက္ခာပုဒ် အစရှိကုန်သော၊ တီသု-သုံးပါးသော သိက္ခာ ပုဒ်တို့၌၊ သိက္ခာမာနာယ သာမဏေရိယာ ဂိဟိနိယာတိ ဣဒမေဝ-သိက္ခမာနာ ယ, သာမဏေရိယာ, ဂိဟိနိယာဟူသော ဤပုဒ်အပေါင်းသည်သာ၊ နာနာကရ ဏံ- အသီးအခြား ပြုကြောင်း အထူးတည်း၊ သေသံ ၊ ပေ ၊ သဒိသမေဝါတိ။.... အဋ္ဌမ နဝမ ဒသမသိက္ခာပဒါနိ (သမတ္တာနိ)။

ပုရတောနိသိဒနသိက္ခာပုဒ်

ဧကာဒသမေ-၌၊ ဘိက္ခုဿ ပုရတောတိ (ပဒဿ) - ဟူသောပုဒ်၏၊ အဘိ မုခံ-ရှေးရှု၍၊ ဣတိ အတ္ထော ဝေ-ဤအနက်သည်သာ၊ (ဟောတိ)၊ [ပုရတောဟု

ဆိုသော်လည်း ရဟန်း၏ ရှေ့နား၌ နေရမည် ဟု မဆိုလို၊ ရှေးရှု မြင်လောက်ရာ အရပ်ကို ဆိုလိုသည်-ဟူလို။] ပန- ဆက်၊ ဣဒံ- ဤ၊ ဘိက္ခုဿ ပုရတောဟူသော စကားကို၊ ဥပစာရံ-၁၂ တောင်ဥပစာကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ ကထိတံ- ဟောတော်မူ အပ်ပြီ၊ [ဥပစာရံ သန္ဓာယာတိ သမန္တာ ဒွါဒသဟတ္ထုပစာရံ သန္ဓာယ-ဋီကာ။] ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ သေသံ၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။ ...ကောဒသမသိက္ခာပဒံ (သမတ္တံ)။

ပဉ္စာပုစ္ဆိက သိက္ခာပုဒ်

ဒွါဒသမေ- ၌၊ အနောကာသကတန္တိ - ကား၊ အသုကသ္မိံ နာမ ဌာနေ- ထို မည်သော ပါဠိရပ်၌၊ ပုစ္ဆာမိ - မေးလိုပါ၏၊ ဝါ - မေးပါရစေ၊ ဣတိဝေံ - သို့၊ အကဘဩကာသံ-မပြုအပ်သော အခွင့်ရှိသော၊ ဝါ-ခွင့်မပြုသေးသော၊ (“ဘိက္ခုံ ပဉ္စံ ပုစ္ဆေယျ” ၌ စပ်၊) တေနော-ထို ကြောင့်ပင်၊ အနောကာသကတန္တိ အနာ ပုစ္ဆာတိ-ဟူ၍၊ အာဟ-ပြီ၊ အနောဒိဿာတိ-ကား၊ အသုကသ္မိံ နာမ ဌာနေ-၌၊ ပုစ္ဆာမိ-၏၊ ဣတိဝေံ-သို့၊ အနိယမေတွာ-မသတ်မှတ်မူ၍၊ ကေဝလံ-သက်သက်၊ (“ဝေံဝတွာ” ၌ စပ်၊) အယျ- အရှင်ဘုရား၊ ပုစ္ဆိတဗ္ဗံ - မေးဘွယ်သည်၊ ဝါ- မေးစရာသည်၊ အတ္ထိ-ရှိပါ၏၊ ပုစ္ဆာမိ-မေးလိုပါ၏၊ ဝါ-မေးပါရစေ၊ ဣတိဝေံ- သို့၊ ဝတွာ- လျှောက်ပြီး၍၊ (ပုစ္ဆတိ-အံ၊) သေသံ၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။ ...ဒွါဒသမ သိက္ခာပဒံ (သမတ္တံ)။

အသံကစ္စိက သိက္ခာပုဒ်

တေရသမေ- ၌၊ ပရိက္ခေပံ အတိက္ကာမေန္တိ ယာတိ - ကား၊ ဧကေန - တဖက် သော၊ ပါဒေန-ခြေဖြင့်၊ (ပရိက္ခေပေ - အကာအရံကို၊) အတိက္ကန္တေ - လွန်အပ် သော်၊ ဒုက္ကဋံ(ဟောတိ)၊ ဒုတိယေန-ဒုတိယခြေဖြင့်၊ (ပရိက္ခေပေ အတိက္ကန္တေ) ပါစိတ္တိယံ၊ ဥပစာရေပိ - ဥပစာ၌လည်း၊ ဒေသဝနယော- တည်း၊ အတ္ထိန္ဒစိဝရိ ကာယာတိ အာဒိသု- အစရှိသောပါဠိရပ်တို့၌၊ သံကစ္စိက စိဝရမေဝ-ရင်စည်း သင်္ကန်းကိုပင်၊ စိဝရန္တိ-ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏၊ [ဤ သံကစ္စိကပုဒ်၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ပါဘိမေဝံဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။] အာပဒါသုတိ-ကား၊ သံကစ္စိကံ-ရင်စည်း တဘက်သည်၊ မဟန္တံ - များသောအဖိုး ရှိသည်၊ ဝါ - အဖိုးများစွာ ထိုက်တန် သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်အံ့၊ ပါရုပိတွာ-ခြံ၍၊ ဂစ္ဆန္တိ ယာစ - သွားသောရဟန်းမ၏ လည်း၊ ဥပဒ္ဒဝေါ-ဘေးရန်သည်၊ ဥပဇ္ဇတိ-ဖြစ်တတ်အံ့၊ ဝေရူပါသု-ကုန်သော၊ အာပဒါသု-ကြောင့်၊ (အသံကစ္စိကာယ-ရင်စည်းသင်္ကန်း မပါဘဲ၊ ဝါမံ-သို့၊ ပဝိ သန္တိ ယာ - ၏၊) အနာပတ္တိ၊ သေသံ၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။ ...တေရသမသိက္ခာပဒံ (သမတ္တံ)။ ...နဝမော-သော၊ ဆတ္တုပါဟနဝဂ္ဂေါ-တည်း။

ဆတ္တုပါဟနဝဂ် အဖွင့် ပြီး၏။

နိဂုံး အဖွင့်

နိဂုံး ဥဒ္ဓိဋ္ဌာခေါ၊ပေ၊ဓမ္မာတိ ဣတ္ထ-ဟူသော ဤပါဠိ၌၊သဗ္ဗာနဝ-အလုံးစုံသာ လျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ (“ သိက္ခာပဒါနိ ” ၌ စပ်၊) ဘိက္ခုနီနံ - တို့၏၊ ခုဒ္ဒကေသု-ခုဒ္ဒကသိက္ခာပုဒ်တို့၌၊ ဆန္ဒဂုတိ- ၉၆ ပါး၎င်း၊ ဘိက္ခုနီ-တို့၏၊ ဒွေနဂုတိ - ၉၂ ပါး၎င်း၊ ဣတိ - သို့၊ အဋ္ဌာသီတိသတံ - တရား ရှစ်ဆွဲရှစ်ပါးသော၊ သိက္ခာပဒါနိ-တို့ကို၊(ဥဒ္ဓိဋ္ဌာနိ- သရုပ်အားဖြင့် ထုတ်ပြအပ်ပါကုန်ပြီ၊)တတော-ထို တရားရှစ်ဆွဲရှစ်ပါးသော သိက္ခာပုဒ်တို့မှ၊ (အပနေတွာ၌ စပ်၊) သကလံ-အလုံးစုံသော၊ ဘိက္ခုနီဝဂ္ဂံ- ဘိက္ခုနီဝဂ်၎င်း၊ [ဣတိ၌ စပ်ရမည်ဖြစ်၍ “၎င်း” ဟု ပေးသည်၊ အပနေတွာ၏ ကံပုဒ်အစိတ်ဖြစ်သောကြောင့် “ဘိက္ခုနီဝဂ္ဂံ”ဟု ဒုတိယန္တဖြင့်လည်း ထားသည်။] ပရမ္ပရဘောဇနံ- ပရမ္ပရဘောဇန သိက္ခာပုဒ် ၎င်း၊ [ဤမှနောက်၌ သိက္ခာပုဒ်နာမည်ထည့်၍ ပေး၊]အနတိရိတ္တဘောဇနံ-၎င်း၊ အနတိရိတ္တေန အဘိဟဋ္ဌံ ပဝါရဏံ - အနတိရိတ္တေန အဘိဟဋ္ဌံ ပဝါရဏ သိက္ခာပုဒ်၎င်း၊ ပဏိတဘောဇနဝိညတ္တိ- ၎င်း၊ပေ၊ မာတုဂါမေန ၊ ပေ ၊ အဒ္ဓါန ဝမနံ- မာတုဂါမေနသဒ္ဓိံ သံဝိဓာယ အဒ္ဓါနဝမနသိက္ခာပုဒ်၎င်း၊ ရာဇန္တေ ပုရ ပ္ပဝေသနံ - ၎င်း၊ သန္တိဘိက္ခံ၊ ပေ၊ ဝါမပ္ပဝေသနံ- သန္တိဘိက္ခံ၊ ပေ၊ ဝါမပ္ပဝေ သနသိက္ခာပုဒ်၎င်း၊ နိသီဒနံ-၎င်း၊ ဝသိကသာဠိကံ-၎င်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒွါဝိသတိ- ၂၂ ပါးသော၊ ဣမာနိ သိက္ခာပဒါနိ-တို့ကို၊ အပနေတွာ- ဖယ်၍၊ သေသာနိ- ကြွင်းကုန်သော၊ သတံ - တရားသော၊ သိက္ခာပဒါနိစ - တို့သည်၎င်း၊ ဝါ- တို့ကို ၎င်း၊ ဆသဋ္ဌိ - ၆၆ ပါးသော၊ သိက္ခာပဒါနိစ - တို့သည်၎င်း၊ ဝါ- တို့ကို၎င်း၊ ပါတိမောက္ခုဒ္ဓေသမဂ္ဂေန - ပါတိမောက် ရွတ်ပြစဉ်အားဖြင့်၊ ဥဒ္ဓိဋ္ဌာနိ - သရုပ် အားဖြင့် ရွတ်ပြအပ်ပြီးကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဣတိ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ တေန-ကြောင့်၊ ဥဒ္ဓိဋ္ဌာ ခေါ၊ပေ၊ ဓာရယာမိတိ- ဟူ၍၊ အာဟ - မိန့်တော်မူပြီ။

တတြ - ထို သုဒ္ဓပါစိတ်၌၊ အယံ- ဤ ဆိုအပ်လတံကား၊ သင်္ခေပဟော- အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့်၊ သမုဋ္ဌာနဝိနိစ္ဆယော - သမုဋ္ဌာန် အဆုံးအဖြတ်တည်း၊ ဝိရဂ္ဂသမဇ္ဇိ- ဝိရဂ္ဂသမဇ္ဇ သိက္ခာပုဒ်၎င်း၊ စိတ္တာဂါရသိက္ခာပဒံ- ၎င်း၊ပေ၊ ဘိက္ခုနီ အာဒိဟိ- ဘိက္ခုနီ အစရှိသူတို့ကို၊ ဝါ- ဘိက္ခုနီ၊ သိက္ခမာန် , သာမဏေမ , လူ ဝတ်ကြောင်မတို့ကို၊ ဥမ္မဒ္ဓါပန ပရိမဒ္ဓါပနာနိ - ချေးပွတ်စေခြင်း၊ ဆုတ်နယ်စေခြင်း ဟူသော သိက္ခာပုဒ်တို့၎င်း၊ [ကင်္ခါ၌ ဥမ္မဒ္ဓါပန , ပရိမဒ္ဓါပန ဟု ရှိ၏၊] ဣတိ- သို့၊ ဒသ-ကုန်သော၊ ဣမာနိသိက္ခာပဒါနိ- တို့သည်၊ အစိတ္တကာနိ-အစိတ္တကသိက္ခာ ပုဒ်တို့တည်း၊ လောကဝဇ္ဇာနိ - လောက၌ အပြစ်ရှိသော သိက္ခာပုဒ် တို့တည်း၊ ပန-ဆက်၊ အယံ- ဤဆိုအပ်လတံကား၊ ဣတ္ထ - ဤအစိတ္တက အစရှိသည်တို့၌၊ အဓိပ္ပာယ်-အဋ္ဌကထာဆရာ၏အလိုတည်း၊စိတ္တေန- ဝတ္ထုကိုသိသောစိတ်နှင့်၊ ဝိနာပိ- ကင်း၍လည်း၊ (ပိဖြင့် “မကင်းဘဲလည်း”ဟုဆည်း၊)အာပဇ္ဇိတဗ္ဗတ္တာ-

သင့်ရောက်ထိုက်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အစိတ္တကာနိ-အစိတ္တကတို့တည်း၊ ပန-ကား၊ စိတ္တ-ဝတ္ထုကို သိသောစိတ်သည်၊ သတိ-ရှိလသော်၊ အကုသလေ နေဝ- အကုသိုလ်စိတ်ဖြင့်သာ၊ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗတ္တာ- ကြောင့်၊ လောကဝဇ္ဇာနိ-တို့ တည်း၊ အဝသေသာနိ - ကြွင်းသော ၃၆ ပါးသော သိက္ခာပုဒ်တို့သည်၊ အစိတ္တ ကာနိ (၅၀) - အစိတ္တကတို့ချည်း သာတည်း၊ [ကင်္ခါ၌ “ သစိတ္တကာနိ ” ဟု မှားနေသည်၊] ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇာနေဝ-ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇာတို့ချည်းသာတည်း။

စောရီဝုဠာပနံ-စောရီဝုဠာပနသိက္ခာပုဒ်၎င်း၊ ဂါမန္တရံ-ဂါမန္တရသိက္ခာပုဒ် ၎င်း၊ အာရာမသိက္ခာပဒံ-အာရာမသိက္ခာပုဒ်၎င်း၊ ဂတ္တိနိဝဂ္ဂေ-၌၊ အာဒိတော- အစမှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ သတ္တ-ခုနစ်ပါးသောသိက္ခာပုဒ်တို့၎င်း၊ ပေ၊ ကေန္တရိကဝုဠာ ပနံ - ကေန္တရိကဝုဠာပန သိက္ခာပုဒ်၎င်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ကေနဝီသတိ-တခုယုတ် နှစ်ဆယ်သော၊ ဣမာနိ သိက္ခာပဒါနိ - တို့သည်၊ သစိတ္တကာနိ - တို့တည်း၊ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇာနိ-တို့တည်း၊ အဝသေသာနိ-ကြွင်းသော ၃၃ ပါးသော သိက္ခာပုဒ် တို့သည်၊ သစိတ္တကာနိ(၅၀)-တို့ချည်းသာတည်း၊ လောကဝဇ္ဇာနေဝ- တို့ချည်း သာတည်း၊ ဣတိ- ဤကား သမုဋ္ဌာန် အဆုံးအဖြတ်တည်း။ [အစိတ္တက လောက ဝဇ္ဇာ စသည်ဖြစ်ပုံကို ဆိုအပ်ခဲ့သော သိက္ခာပုဒ်တို့၏ အဋ္ဌကထာကို ပြန်၍ကြည့် ပါ။]....သမန္တပါသာဒိကာယ-သမန္တပါသာဒိကာမည်သော၊ ဝိနယသံဝဏ္ဏနာ ယ- ဝိနည်းအဖွင့်၌၊ ဝါ-တွင်၊ ဘိက္ခုနီဝိဘဏေ- ၌၊ ခုဒ္ဒကဝဏ္ဏနာ-ခုဒ္ဒကသိက္ခာ ပုဒ်တို့၏ ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာ အဋ္ဌကထာသည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီးပြီ။

× × × × × × × ×

(၁) အဝသေသာနိ။ ။အဝသေသအရ သိက္ခာပုဒ်များကား — လသုနဝဂ်မှ ပဋ္ဌမ၊ ဒုတိယ၊ ဆဋ္ဌ၊ သတ္တမ၊ အဋ္ဌမ၊ နဝမသိက္ခာပုဒ်များ၊ အန္ဓကဝရဝဂ်မှ ပဉ္စမ၊ ဆဋ္ဌ၊ သတ္တမ၊ နဂ္ဂဝဂ်မှ ပဋ္ဌမ၊ ဒုတိယ၊ စတုတ္ထ၊ ပဉ္စမ၊ အဋ္ဌမ၊ တုဝဋ္ဌဝဂ်မှ ပဋ္ဌမ၊ ဒုတိယ၊ သတ္တမ၊ အဋ္ဌမ၊ နဝမ၊ စိတ္တာဂါရဝဂ်မှ ဒုတိယ၊ တတိယ၊ စတုတ္ထ၊ ဆဋ္ဌ၊ သတ္တမ၊ အဋ္ဌမ၊ နဝမ၊ ဒသမ၊ အာရာမဝဂ်မှ စတုတ္ထ၊ ဆဋ္ဌ၊ ဒသမ၊ ကုမာရိဘူတဝဂ်မှ ဒသမ၊ ဆတ္ထု ပါဟနဝဂ်မှ ပဋ္ဌမ၊ ဒုတိယ၊ ကောဒသမ၊ ဒွါဒသမ၊ တေရသမ၊ ပေါင်း(၃၆)ပါးတည်း။

(၂) အဝသေသာနိ။ ။အဝသေသအရ သိက္ခာပုဒ်များကား — လသုနဝဂ်မှ တတိယ၊ စတုတ္ထ၊ ပဉ္စမ၊ အန္ဓကဝရဝဂ်မှ ပဋ္ဌမ၊ ဒုတိယ၊ တတိယ၊ စတုတ္ထ၊ အဋ္ဌမ၊ နဝမ၊ ဒသမ၊ နဂ္ဂဝဂ်မှ တတိယ၊ ဆဋ္ဌ၊ သတ္တမ၊ နဝမ၊ ဒသမ၊ တုဝဋ္ဌဝဂ်မှ တတိယ၊ စတုတ္ထ၊ ပဉ္စမ၊ ဆဋ္ဌ၊ ဒသမ၊ စိတ္တာဂါရဝဂ်မှ ပဉ္စမ၊ အာရာမဝဂ်မှ ဒုတိယ၊ တတိယ၊ ပဉ္စမ၊ သတ္တမ၊ အဋ္ဌမ၊ နဝမ၊ ဂတ္တိနိဝဂ်မှ အဋ္ဌမ၊ နဝမ၊ ဒသမ၊ ကုမာရိဘူတဝဂ်မှ ဆဋ္ဌ၊ သတ္တမ၊ အဋ္ဌမ၊ ပေါင်း သိက္ခာပုဒ် (၃၃) ပါးတည်း။

ပါစိတ္တိယ ကဏ္ဍံ-ပါစိတ် အခန်းသည်၊ နိဋ္ဌိတံ-ပြီးပြီ။

ပါဠိဒေသနီယကဏ္ဍ

ပါဠိဒေသနီယသိက္ခာပုဒ်များ

ခုဒ္ဒကာနံ - ခုဒ္ဒကသိက္ခာပုဒ်တို့၏။ အနန္တရာ - အခြားမဲ့၌၊ ပါဠိဒေသနီယာနာမ- ပါဠိဒေသနီယတို့မည်သော၊ အဋ္ဌ- ရှစ်ပါးကုန်သော၊ ယေဓမ္မာ- အကြင် သိက္ခာပုဒ်တို့ကို၊ သင်္ခေပေနေဝ- အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့်သာလျှင်၊ သင်္ဂဟံ- သိမ်းယူကြောင်း သံဂါယနာသို့၊ အာရုဠာ- တင်အပ်ကုန်ပြီ၊ တေသံ- ထိုပါဠိဒေသနီယ သိက္ခာပုဒ်တို့၏၊ သင်္ခေပေနေဝ - အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့်ပင်၊ သောဝဏ္ဏနာ- ဤ ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာ အဋ္ဌကထာသည်၊ ပဝတ္တတေ- ဖြစ်၏။ ဝါ- ဖြစ်တော့လတံ။

ဟိ - မှန်၊ ဣ - ဤ ပါဠိဒေသနီယ သိက္ခာပုဒ်တို့၌၊ ပါဠိယံ- ပါဠိတော်၌၊ ယာနိ သပ္ပိတေလာဒီနိ - အကြင် ထောပတ် , ဆီ အစရှိသည်တို့ကို၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌာနိ - ညွှန်ပြတော် မူအပ်ကုန်ပြီ၊ တာနိယေဝ - ထို ပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက် လာသော ထောပတ်, ဆီ အစရှိသည်တို့ကိုသာ၊ ဝိညာပေတွာ-မိမိ အလိုရှိကြောင်းကိုသိစေ ၍၊ ဝါ- တောင်း၍၊ ဘုဉ္ဇန္တိယာ - စားသောရဟန်းမ၏၊ ပါဠိဒေသနီယာ - ပါဠိ ဒေသနီယ အာပတ်တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ပန-ဆက်၊ ပါဠိ ဝိနိမုတ္တကေသု-ပါဠိ တော်မှ အလွတ်ဖြစ်ကုန်သော၊ သဗ္ဗေသု - အလုံးစုံသော ထောပတ်, ဆီ အစရှိ သည်တို့၌၊ ဒုက္ကဋ္ဌံ (ဟောတိ)၊ ဣ - ဤ ပါဠိဒေသနီယ သိက္ခာပုဒ်၌၊ သေသံ- သည်၊ ဥတ္တာနမေဝ၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။ပါဠိဒေသနီယ ဝဏ္ဏနာ-ပါဠိဒေသနီယ သိက္ခာပုဒ်တို့၏ ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာ အဋ္ဌကထာသည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီးပြီ။

ပါဠိဒေသနီယကဏ္ဍံ- သည်၊ နိဋ္ဌိတံ- ပြီ။

x x x x x x x x x

ပါဠိ ဝိနိမုတ္တကေသု။ ။ပါဠိတော်၌ “ယေသံ မံသံ ကပ္ပတိ၊ တေသံ သပ္ပိ” စသည် ဖြင့် အပ်သော အသားရှိသောသတ္တုတို့မှဖြစ်သော ထောပတ်, ဆီ စသည်တို့ကို ကောင်း စားခြင်းကြောင့် “ပါဠိဒေသနီယ အာပတ်” ဟု ပညတ်တော်မူ၏။ မအပ်သောအသား ရှိသော မြင်းစသော သတ္တုတို့၏ နို့မှဖြစ်သော ထောပတ်, ဆီ စသည်တို့ကိုကား ပါဠိ ဝိနိမုတ္တကဖြစ်၍ တောင်းစားသူမှာ ဒုက္ကဋ္ဌအာပတ်သာ သင့်သည်-ဟူလို။

[ပါဠိဒေသနီယကို ဖွင့်ပြပြီး၏ အခြားမဲ့၌ သေခိယ , အဓိကရဏ သမထ တို့နှင့် စပ်လျက် အမှာစကားချပ်ကို ပြလိုသောကြောင့် “သေခိယာပန” စသည် မိန့်၊] ပန- ဆက်၊ (ယောဇနာ၌ “ ပက္ခန္တရ ” ဆို၏။) ပဉ္စသတ္တတိ - ၇၅ ပါး သော၊ သေခိယာ - သေခိယတို့မည်သော၊ ယေဓမ္မာ - အကြင် သိက္ခာပုဒ်တို့ကို၊ ဥဒ္ဒိဋ္ဌာ- သရုပ်အားဖြင့် ထုတ်ပြအပ်ကုန်ပြီ၊ တေသံ- ထိုသေခိယတို့၏၊ အနန္တရာ ယေဝ- အခြားမဲ့၌သာလျှင်၊ အဓိကရဏဂ္ဂယာ- အဓိကရဏသမထအမည်ရှိကုန် သော၊ [သမထပုဒ် အကြေကြံ။] သတ္တ- ကုန်သော၊ ဓမ္မာ- တို့ကို၊ ဥဒ္ဒိဋ္ဌာ- ကုန်ပြီ။

တေသံ - ထို သေခိယ, အဓိကရဏသမထတို့၏၊ ယော အတ္တ ဝိနိစ္ဆယော-
 အကြင် အနက် အဆုံးအဖြတ်ကို၊ မဟာဝိဘင်္ဂ-ဘိက္ခုမဟာဝိဘင်းဌ၊ (မယာ၊)
 ဝုတ္တာ-ဆိုအပ်ပြီ၊ ဘိက္ခုနီနိ- တို့၏၊ ဝိဘင်္ဂပိ- ဝိဘင်းဌလည်း၊ တံ-ထို အနက်
 အဆုံးအဖြတ်ကို၊ တာဒိသံယေဝ - ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်၏ဟူ၍သာ၊ [ဘိက္ခုဝိဘင်းဌ
 ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော အနက် အဆုံးအဖြတ်နှင့် တူ၏ဟူ၍သာ၊] ယသ္မာ - အကြင်
 ကြောင့်၊ ဝိဒု-သိကြကုန်၏၊ တသ္မာ - ထို ကြောင့်၊ တေသံ ဓမ္မာနံ - ထို သေခိယ,
 အဓိကရဏသမထတို့၏၊ အတ္ထဝဏ္ဏနာ - အနက်၏အဖွင့်ကို၊ ဝိသုံ - သီးခြား၊
 (မယာ-သည်၊) နဝုတ္တာ - မဆိုအပ်တော့၊ (ကသ္မာ - နည်း၊) ဟိ(ယသ္မာ)-
 ကြောင့်၊ တတ္ထ-ထိုဘိက္ခုဝိဘင်းဌ၊ ယာ (အတ္ထဝဏ္ဏနာ)-ကို၊ (မယာ)ဝုတ္တာ-
 ပြီ၊ သာ(အတ္ထဝဏ္ဏနာ)- ကို၊ ဣမ - ဤ ဘိက္ခုနီဝိဘင်းဌလည်း၊ ဝုတ္တာယေဝ-
 ဆိုအပ်ပြီးပင် ဖြစ်တော့၏၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ (တေသံ ဓမ္မာနံ အတ္ထဝဏ္ဏနာ ဝိသုံ
 မယာ နဝုတ္တာ။)....သမန္တ ပါသာဒိကာယ-သော၊ ဝိနယသံဝဏ္ဏနာယ-၏၊ ဝါ-
 တွင်၊ ဘိက္ခုနီဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ- ပြီ။

သဗ္ဗာသဝပဟံ - အလုံးစုံသော အာသဝေါတရားတို့ကို ပယ်ရှားနိုင်သော၊
 [“ ယာပန ဘိက္ခုနီ ဇာနံစောရိံ ၊ပေ၊ ဝုတ္တာပေယျ ” တို့၌ ဇာနံပုဒ်ကဲ့သို့ လိင်
 ဝိပလ္လာသကြီး။] သောဝဏ္ဏနာ- ဤ ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာ အဋ္ဌကထာသည်၊ နိဋ္ဌိတာ
 ယထာ-ဝန်းကျင်ပတ်ကုံး၊ ကမ္မတ်ဖုံးလျက်၊ နိဂုံးအရောက်၊ ပြီးမြောက်သကဲ့သို့၊
 (စေ-ဤအတူ၊ သဗ္ဗသတ္တာ-အလုံးစုံသော သတ္တာတို့သည်၊) သဗ္ဗာသဝပဟံ-
 အလုံးစုံသော အာသဝေါတို့ကို ပယ်ရှားနိုင်သော၊ မဂ္ဂံ-အရဟတ္တမဂ်သို့၊ ပတ္တာ-
 ရောက်၍၊ နိဗ္ဗုတိံ-ခန္ဓာနာမ်ရုပ်၊ ငြိမ်းချုပ်ရာမှန်၊ ဧနိဗ္ဗာန်ကို၊ ပဿန္တု-ဤ
 စက္ခုဖြင့်၊ စေတုထင်ထင်၊ တွေ့မြင်နိုင်ကြပါစေ သတည်း။ [ဤဂါထာ၌ ယောဇနာ
 ဝယ် တမျိုးဖွင့်သွားလေ၏၊ မူရင်းဂါထာချင်း တူပုံမရ။]

x x x x x x x x

ဝိဒု။ ။ “ဓာတုဝိဒ၊ နှောင်းယျေမူ၊ အန္တိ ဥ၊ ဝိဒုပြီးရသည်” ဟူသောနိယာမနှင့်
 အညီ ဝိဒဓာတ်နှောင် အန္တိကို ဥပြု၍ “ဝိဒု” ဟု ပြီး၏၊ ဋီကာ၌ “ဝိဒု ဝဒန္တိ” ဟု တွေ့ရ
 ၏၊ ဝိဒဓာတ်က ဝဒနအနက်ကို မဟောနိုင်သောကြောင့် “ဝိဒု ဝိဒန္တိ” ဟု ဖွင့်ရာမှ ပါဠိ
 ပျက်၍ “ဝဒန္တိ” ဟု ဖြစ်နေဟန်တူသည်။ [ဝိမတိ၌ “ဝိဒန္တိ” ဖွင့်၏၊ ရုဇာဒိ ဝိဒဓာတ်က
 သိခြင်းအနက်ကို မဟောသောကြောင့် “ဝိဒန္တိ” ပင် ပါဠိရင်းဖြစ်စရာ ရှိသည်။]

ဥဘတောဝိဘင်္ဂဋ္ဌကထာ-ဘိက္ခု ဘိက္ခုနီ အားဖြင့်
 ၂ ပါးသော ဝိဘင်းတို့၏ အဋ္ဌကထာသည်၊
 နိဋ္ဌိတာ-ပြီးပြီ။

ဘာသာဋီကာ နိဂုံး

သိဇ္ဈတ္တဘော ဘာသာဋီကာ၊ ဒေသဘာသာယ သင်္ခတာ၊
ပါစိတ္တိယဋ္ဌကထာယ၊ ဝါစနာမဂ္ဂဝဏ္ဏနာ။

ပါစိတ္တိယဋ္ဌကထာယ-ပါစိတ်ဟု ခေါ်၊ ပါဠိတော်ဝယ်၊ ဟောဖေဖီမြွက်ဟ၊
အနက်ပြသည်၊ အဋ္ဌကထာ၊ ကျမ်းရွှေစာ၏။ ဝါစနာမဂ္ဂဝဏ္ဏနာ-အစဉ်အလာ၊
ပို့ချကာဖြင့်၊ သေချာစံနစ်၊ ဖွင့်ရိုးဖြစ်သော၊ ဒေသဘာသာယ-တိုင်းရင်းမြန်မာ၊
အမိဘာသာဖြင့်၊ သင်္ခတာ-တသန့် တသန့်၊ အကန့် ကန့်လျက်၊ ခွံခံစီရီ၊ တည်
ကြည်စွာ စီရင်အပ်သော၊ ဘာသာဋီကာ-ဘာသာဋီကာ၊ အမည်သာသည်၊ မှီရာ
သိသည်း၊ နိဿယည်းသည်လည်း၊ သိဇ္ဈတ္တဘော - ထောင့်သုံးရာဝယ်၊ ငါးခု
ကြွယ်သည့်၊ နှစ်ဆယ်နှစ်ကြို၊ လနယုံ၏၊ ပုဏ္ဏမိရွှေ၊ အဖိတ်နေ၌၊ ချမ်းမြေ့
သာကြည်၊ ပြီးမြောက်ပြန်ပြီ တကား။

ယဒိ အညာ ဥပ္ပဇ္ဇေထ၊ ဣတောပိ သုခသမ္မတာ၊
တသောကာသံ ပဒါနာယ၊ အယံ အန္တရဓာယတံ။

ဣတောပိ - အများ မှီးလောက်၊ ခရီး ရောက်၍၊ ပြီးမြောက်ခဲ့ရာ၊ ဤ
ဘာသာဋီကာထက်လည်း၊ သုခသမ္မတာ - ကြည့်ရှုပို့ချ၊ လွယ်ကူလှသဖြင့်၊
အားရဘွယ်တောင်း၊ အကောင်း ဟု သမုတ်အပ်သော၊ အညာ - ပါစိတ္တိယာ၊
ဋ္ဌကထာ၏၊ မှီရာကျစ်လစ်၊ ဋီကာသစ် တမျိုးသည်၊ ယဒိ ဥပ္ပဇ္ဇေထ-ပညာ
လိုလား၊ နောက်နောက် သားတို့၊ ကြီးစားရစ်သော်၊ အကယ်၍ ဖြစ်ပေါ်
လာအံ့၊ တဿာ - ထိုသို့ ဖြစ်ရစ်၊ ဋီကာသစ်၏၊ ဩကာသံ ပဒါနာယ -
ထွန်းတောက် တင့်ရေး၊ အခွင့် ပေးခြင်းငှါ၊ အယံ - လပေါင်း များမြောက်၊
လွန်အားဆောက်မှ၊ ထွန်းတောက် ထွက်လာ၊ ဤဋီကာသည်၊ အန္တရဓာယတံ-
ရိုးရာမတူ၊ တိုးကာငဲ့၍၊ ကင်ဖဲ့မနေ၊ ကွယ်ပျောက်ရစ်ပါစေ သတည်း။

သမ္ပုဇယာမိ ထေရာနံ၊ ယေသာဟံ သမ္ပဂ္ဂဟိတော၊
သိက္ခိတော ဝန္တကာရေပိ၊ ပတ္တောမိ ပကတညတံ။

ယေသံထေရာနံ- အထက်ဝေဟင်၊ နေ အသွင်သို့၊ မြေပြင်ထင်ရှား၊ အကြင်
ဆရာတော်ဘုရားတို့သည်၊ သမ္ပဂ္ဂဟိတော - အထူး စောင့်ရှောက်၊ ချီးမြှောက်
အပ်သော၊ အဟံ - ငါသည်၊ သိက္ခိတော - ရေးနည်း သားနည်း၊ ပို့ချနည်း၌၊
သိပ်သည်းသေသပ်၊ သင်အပ်သော အတတ်ရှိသည်ဖြစ်၍၊ ဝန္တကာရေပိ-ခုခေတ်
နောင်သား၊ အကျိုးများသို့၊ ရေးသား ကြိုးကုတ်၊ ကျမ်းပြုခြင်း အလုပ်၌လည်း၊
ပကတညတံ-သဘောသက်၊ ရှေးထုံးစံကို၊ အမှန်သိမြင်၊ ကျွမ်းကျင်သူ၏ အဖြစ်
သို့၊ ပတ္တော+အမိ- ခေတ်ခါ အလျောက်၊ လေးစားလောက်အောင်၊ မဖောက်

မသွ၊ ရောက်ရပေ၏။ တေသံ ထေရာနံ - ကျေးဇူးတော်ရင် , ဂုဏ်အင်ကြီးမား၊ ထို ဆရာတော်ဘုရားတို့အား၊ သမ္ပုဇယာမိ - ကျမ်းစာရေးသား , ကောင်းမှုများဖြင့်, လေးစားကော်ခရော်, ပူဇော်ပါသတည်း။

ဗိုလ်ချုပ် ၅ ဥုး ။ ။ မိမိ၏ သမ္ပတ္တိစက်လည်ပုံကို ကစွည်းဘာသာဋီကာ နိဂုံး၌ ပြခဲ့ပါပြီ။ ဤနေရာဝယ် သဒ္ဓါပညာ စသော ဗိုလ်ချုပ်ငါးပါးတို့က မိမိ၏ ရုပ် နာမ် ၂ ဖြာ ကိုယ်ခန္ဓာ၌ ကောင်းစွာအုပ်ချုပ် အလုပ်လုပ်ပုံကို ပြပါဥုးမည်။ ဗိုလ်အမည်ခံ တရားမှန်လျှင် ဆန့်ကျင်ဘက် ရန်သူကြောင့် ယေမ်းမယိုင် မြဲနိုင်သော သဘာဝလက္ခဏာ ရှိရပါသည်။

သဒ္ဓါဗိုလ် ။ ။ မိမိသည် ဉာဏ်ဝီရိယတို့၏ အရင်းခံဖြစ်သော ရှေးကံကို အမှန်ပင် ယုံကြည်နေ၏။ ယခုဘဝ အကောင်း အဆိုး အကျိုးပေးလေသမျှ၌ ရှေးကံသာ ပဓာနဖြစ်၏။ သရိုင်းရွာ ဟူသော ပဋိရူပဒေသ၌ ဖြစ်ရခြင်းသည် ရှေးကံကြောင့်, ဘိုးဘွား မိဘဆွေမျိုးကြီးများနှင့် ဆရာသွားကြီးများကို မှီခိုရခြင်းသည် ရှေးကံကြောင့်, အထိုက်အလိုက် ဉာဏ်ဝီရိယကောင်းခြင်းသည် ရှေးကံကြောင့်, “ ယခုဘဝ၌ ပြုသမျှကုသိုလ်၏ ပဌမဇော စေတနာသည် ယခုဘဝမှာပင် ရှေးကုသိုလ်ကံ အခွင့်သာအောင် ကူညီထောက်ပံ့လျက် ရှိ၏။ သတ္တမဇော စသည်တို့က ဒုတိယဘဝမှ စ၍ ကောင်းကျိုးပေးကြဥုးမည် ” ဟု နားလည်ခြင်းသည် ရှေးကံကြောင့်, ဤသို့ ယုံကြည်မှုသဒ္ဓါသည် (မယုံကြည်မှုက) လှုပ်ရှား၍ မရနိုင်အောင် မြဲနိုင်သော ဗိုလ်ချုပ်ပင် ဖြစ်ပါသည်။

ပညာဗိုလ် ။ ။ မိမိ၏ ငယ်ရွယ်စဉ်ကစ၍ သင်ယူခဲ့ရသော ယခုတိုင်အောင်လည်း နေ့စဉ် ပိုချ ရေးသား နေရသော ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ တရားတော် များသည် မိမိ၏ ကမ္မဿကတာဉာဏ်ပညာနှင့် ဝိပဿနာပညာကို နေ့စဉ် တိုးပွားစေသောကြောင့် အနုသယဓာတ်အဖြစ်ဖြင့် စွဲကပ် ပါရှိနေသော အဝိဇ္ဇာ၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်၏။ ဤပညာသည် ယခုအခါမှာပင် အတော်သွက်လက် ထက်မြက်နေပြီ ဖြစ်ရကား တဆင့်ထက်တဆင့် တက်သွားလျှင် ဆန့်ကျင်ဘက် အဝိဇ္ဇာကို အဆုံးတိုင် ပယ်ဖျက်ဘို့ရာ ခန္ဓာအစဉ်ဝယ် ဗိုလ်ချုပ်အစစ် ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။

ဝီရိယဗိုလ် ။ ။ သဒ္ဓါနှင့် ပညာ ၂ ဖြာသော ဗိုလ်ချုပ်တရားတို့က မားမားမတ်မတ် ရပ်တည်လိုက်သည်နှင့် တပြိုင်နက် တက်တက်ကြွကြွ ဝီရိယဗိုလ်သည် အလိုလိုကြီးကုတ်၍ နေခံမဆုတ်ဘဲ ခိုင်မြဲလျက်ရှိရကား ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော ကောသဇ္ဇ (အပျင်း) ဓာတ်တွေ ကင်း၍ ကင်း၍ နေပါသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် အများအလို “ အိုပြီ ” ဟု ဆိုရသော အသက်ခြောက်ဆယ်ကျော် အရွယ်မှာပင် စာချ စာရေးလျက် သွက်လက်တုန်းဟု ထင်ရ၏။ ဤသို့လျှင် ဝီရိယဗိုလ်ချုပ်လည်း ပျင်းရိမှု ကောသဇ္ဇ တရားကို ထွားထွား ညက်ညက် နင်းခြေဖျက်ကာ မားမားမတ်မတ် ရပ်တည်လျက် ရှိပါသည်။

သမာဓိဗိုလ်။ ။အာရုံ တမျိုးဝယ် အချိန်အတော်ကြာအောင် စူးစိုက်စွာ တည်တန့်နေသော သမာဓိတရားကား စာပေရေးသား ပို့ချရသော ပုဂ္ဂိုလ်များ အတွက် အစဉ် လိုလားအပ်သော ဗိုလ်ချုပ်တပါး ဖြစ်၏။ သမာဓိ လစ်သည်နှင့် တပြိုင်နက် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော ပျံ့လွင့်မှုဥဒ္ဓစ္စသည် အဆင်သင့်ဝင်လာတော့ ၏။ ထိုသို့ မဝင်လာနိုင်အောင် သမာဓိဗိုလ်ချုပ်လည်း ဝီရိယကို အဖော်လုပ်ကာ မိမိ၏ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတွင် နေ့စဉ်မပြတ် တည့်မတ်စွာရပ်တည်လျက် ရှိပါသည်။

သတိဗိုလ်။ ။ဉာဏ်ပညာ အခြေခံရှိသော်လည်း သတိမပါလျှင် အရာရာ၌ အဆင်မပြေတတ်ပါ။ ဤတဘဝထည်း၌ပင် ကျန်းမာရေး ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရေး စီမံအုပ်ချုပ်ရေးစသော အရေးအရာတိုင်း၌ နားလည်မှုပညာလည်းရှိ-သတိလည်း ရှိမှ ပြေပြေပြစ်ပြစ် ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ပုထုဇဉ်တို့၏ခန္ဓာအစဉ်ဝယ် “လောဘဒေါသ မာန်မာနနှင့် ဣဿာ မစ္ဆရိယ ” ဟူသော တရားငါးမျိုးသည် ဆိုးဝါး သောင်း ကြမ်းလျက်ရှိ၏။ ထိုငါးမျိုးကို ပညာဗိုလ် သတိဗိုလ် ၂ ပါးဖြင့် နှိပ်နင်း၍မထား နိုင်ပါလျှင် ရောမပညာရှင် ဟု အထင်ကြီး ခံရသော ပုဂ္ဂိုလ်များပင် ထိုတရား ငါးပါးကြောင့် အမှားမှား အယွင်းယွင်း ဖြစ်ရတတ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် မိမိ သန္တာန်တွင် ပညာဗိုလ်ချုပ်နှင့် တွဲဘက်၍ အလုပ် - လုပ်မည့် သတိဗိုလ်ချုပ် ကိုလည်း ကြီးကြီးကုတ်ကုတ် ဖိတ်ခေါ်ရပါသည်။

စတုစွက္ကံ ဝတ္တိယာန၊ ယာနံ ဗလပရိဂ္ဂဟံ၊
ယာနာယ အမတံ ပါရံ၊ ကဿံ ပုရိသကာရိယံ။

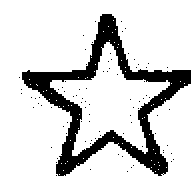
စတုစွက္ကံ-သမ္ပတ္တိစက်, ၄ ချက်စုပေါင်း, စက်ခေါင်း ၄ ခုလည်း ပါရှိထသော၊ ဗလ ပရိဂ္ဂဟံ - ရန်ပေါင်းခွင်းဖြို, ငါးဥျးဗိုလ်တို့, ကိုယ်စီစောင့်ကြပ်, အုပ်ချုပ် အပ်ထသော၊ ယာနံ - အသွားလျင်လျင်, အများတင်လည်း, အားအင်ခိုင်ဖြိုး, မဂ္ဂင်တည်းဟူသော ယာဉ်ပျံတော်ကြီးကို၊ ဝတ္တိယာန- မတိမ်းမစောင်း, လည်စေ ကြောင်းဖြင့်, ကောင်းစွာအစဉ်, မောင်းကာနှင်၍၊ အမတံပါရံ- ဤဘက်မှာနေ, အားလုံးသေလျက်, ဟိုပြေရောက်မှ, ဘေးကင်းရမည့်, အမတခေါ်, နေပြည်တော် သို့၊ ယာနာယ-ကိလေသာဟူ, ရန်သူပစ်ဖောက်, ဗုံး အမြောက်တို့, မကြောက် မနား, အရောက်သွားခြင်းငှါ၊ ပုရိသကာရိယံ - ယောက်ျားမှန်က, ပြုရဲရမည့်, ကမ္ဘာ့လက်ရိုး, လုလွှာမျိုးကို၊ ကဿံ-ငါးဥျးဗိုလ်ချုပ်, အဖော်လုပ်၍, မဆုတ် ရစေ...ပြုလုပ်ပေအံ့ သတည်း။

ပါစိတ်အဋ္ဌကထာ
ဘာသာဋီကာ ပြီးပြီ။

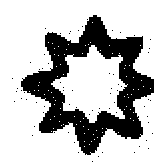
၁၃၂၆-ခု၊ နတ်တော်လ၊ ပဌမအကြိမ်၊ အုပ်စု (၁၀၀၀)၊

နယူးဘားမား ဝိဇ္ဇာပညာတိုက်၊
မှတ်ပုံတင်နံပါတ် (၀၀၄၇)၊ မဟာဂန္ဓာရုံ-စရပ်ဝင်း၊
အမရပူရမြို့။

ပုံနှိပ်, ထုတ်ဝေသူ (မောင်ကျော်)

မှတ်ပုံတင်နံပါတ် (၀၀၃၂)။
အမှတ်(၅၀၃), ၀၂-လမ်း, မန္တလေး။

ပင်ရင်းဌာန—

ကျော်-ပုံနှိပ်စက်
၀၄-လမ်း, ကွမ်းခြံ-မန္တလေး။

